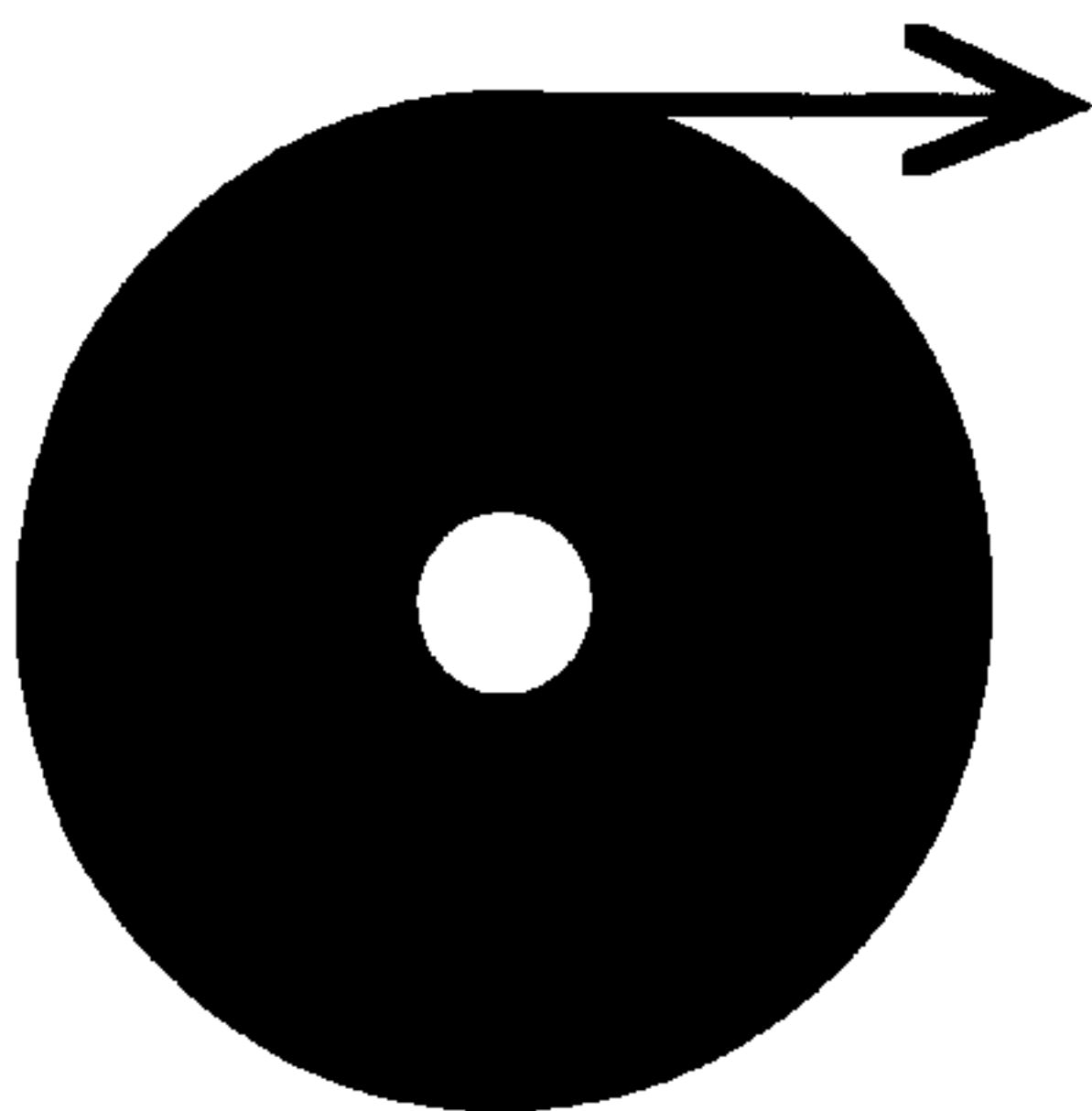
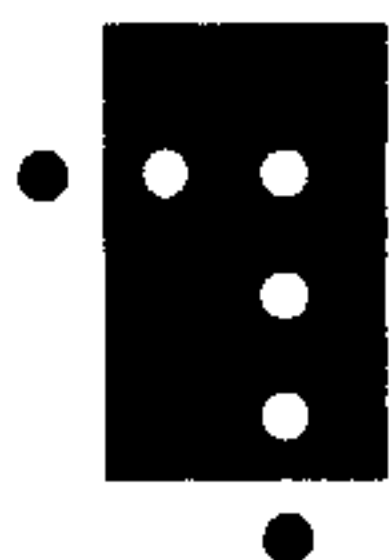

RED: 10 X

Nasjonallbibliotek

Nasjonallbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12 2

LØGTINGS- TIDINDI

1996

Løgtingstíðindi 1996

Løgtingstíðindi 1996

(Bind I)

Føroya løgting

Løgtingstíðindi 1996
© Føroya løgting
Fyriskipað av løgtingsskrivstovuni
Umbróting og prenting: Dimmalætting
Innbinding: Helge Justinussen

Løgtingsmál í nummarðøð

	Løgmannsrøðan á Ólavsøku 1996	17
	Ólavsøkutingsetan 1996	31
	Val av nevndum	33
	Farloyvi	35
1	Ríkisløgartilmæli viðvíkjandi virðisbræva-handli v.m.	37
2	Nýval av nevndum.	41
3	Broyting í vallógini	42
4	Fíggiarløgtingslóg 1997	44
5	Broyting í løgtingslóg um útvarp	110
6	Fyrirreiking til setan av stjórnsmálanevnd	112
7	Grannskoðan av almennum roknskapum	117
	1 Menningargruanur ídnaðarins 1995	117
	2 Føroya Jarðargrunnur 1995	119
	3 Vakstrarhúsgrunnurin 1995	126
	4 Føroya Ídnaðargrunnur 1995	128
	5 Postverk Føroya 1993-95	131
	6 Útvarp Føroya 1995	134
	7 Sjónvarp Føroya 1995	138
	8 Apoteksverk Føroya 1995	141
8	Broyting í løgtingslóg um sjónvarp	146
9	Broyting í løgtingslóg um útvarpsnevnd	151
10	Broyting í løgtingslóg um ábyrgd landsstýrisins	153
11	Ríkisløgartilmæli um revsing fyri krígsbrotsverk í fyrrverandi Jugoslavia	154
12	Ríkisløgartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar um norðurlandska vitnisskyldu	156
13	Broyting í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap	171
14	Samanseting av veiðiflotanum	177
15	Framtíðarstøðu Føroya	179
16	Broyting í løgtingslóg um tænaðsmannaeftirlønir	183
17	Frítt at fiska við húki	198
18	Frádráttur fyri partapening á sjálvuppgávuni	199
19	Broyting í løgtingslóg um fløgustøðul til alivinnuna	201
20	Broyting í løgtingslóg um útreiðslur sjúkrakassanna til heilivág og afturbering landskassans	204
21	Eykafíggiarlóg oktober 1996	205
22	Løgtingslóg um útvarpsnevnd	228
23	Løgtingslóg um sjónvarp	230
24	Uppskot til eykajáttanarlóg	236
25	Uppskot til løgtingslóg um umlegging av lánum v.m. hjá fjarfiskiflotanum	241
26	Løgtingslóg um broyting av kongaligari fyriskipan "om ikrafttræden på Færøerne af lov om børnetandpleje"	249
27	Broyting í løgtingslóg um ásetan av almannaveitingum	251
28	Broyting í rúsdrekkalógini	252
29	Eykafíggiarlóg 1996	254
30	Handilssáttmáli við Europeiska Felagsskapin	282
31	Broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	285
32	Løgtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur av lánum	293
33	Broyting í løgtingslóg um áseting av skatti til landskassan	300
34	Broyting í løgtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.	303
35	Broyting í løgtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.	305

36	Brøytting í lögtingslóg um rentuavgjald og líggjarognumavgjald	307
37	Brøytting í lögtingslóg um tryggingarvirksemi	308
38	Brøytting í lögtingslóg um barnagjald til einsamallar upphaldarar v.fl.	312
39	Brøytting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap	313
40	Løgtingslóg um reðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna	314
41	Tilmæli um lögtingslógaruppskot um at bota um VHF-sendingartíð	324
42	Uppskot til lögtingslóg um setan av stjórnsmálaneynd	326
43	Áheitan um lögtingslógarheimild til keyp av fiskavirkjunum í Sandoyinni og fyrireiking av rakstri	335
44	Løgtingslóg um yvirtøku av ikki yvirtikna partinum av málsøkinum	
	Telegraf- og telefonmál í Føroyum	337
45	Áheitan um lögtingslógarheimild til føroyska orðabúkaútgávu úr og í fremmant mál	339
46	Løgtingslóg um ábyrgd fyri lánum til fiskamjøl og lýsi v.m. á goymslu	343
47	Løgtingslógaruppskot um sjálvstøðuga skatting av hjúnafelaga í privatum vinnufyrirøkum	345
48	Eykajáttanarlóg fyri februar 1997	347
49	Brøytting í lögtingslóg um stuðul til menning av fiskivinnu á landi	349
50	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi lóg "um forebyggjende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge"	355
51	Brøytting í lögtingslóg um aling v.m.	357
52	Brøytting í lögtingslóg um iløgustuául til alivinnuna	360
53	Uppskot til lögtingslóg um brøyttingar í ferðslulógini	362
54	Brøytting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn	364
55	Uppskot til samtyktar um nýggja barnatannarokt	366
56	Løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um prístal	367
57	Løgtingslóg um avtøku av midlertíðige bestemmelseir um valutaforhold m.v.	369
58	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um betalingskort	371
59	Brøytting í lögtingslóg um toll	373
60	Løgtingslóg um viðbót til ávísar pensiónistar	376
61	Brøytting í lögtingslóg um býarplanir og hyggisamtyktir	377
62	Avtøka av lóg um tenastumenn o.fl. í fólkskúlanum í Føroyum	380
63	Brøytting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn	382
64	Løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um valuta og prísir	385
65	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi í Føroyum brøyttingar í "Lov om banker og sparekasser"	387
66	Uppskot til lögtingslóg um fósturtøkunevnd	393
67	Brøytting í lögtingslóg um fróttarveidding	396
68	Brøytting í lögtingslóg um granskning av landsins almenna rokiskapum	398
69	Løgtingslóg um arbeiðstrygging og arbeiðsávísing	400
70	Brøytting í lögtingslóg um mínstaløn og dagsstøðning	401
71	Løgtingslóg um sjúkratrygd til fiskimenn	403
72	Løgtingslóg um endurgjald til fíðnaðartrolunar fyri frátikin veiðurættindi í føroyskum sjógvi	406
73	Brøytting í lögtingslóg um Føroya Altjóða Skipaskrá	412
74	Løgtingslóg um Forskotsgrunn Fiskimanna	414
75	Brøytting í lögtingslóg um hjartingargrøtgerð á opnum bátum og á ferðum undir 20 tons	417
76	Brøytting í lögtingslóg um skráseting av skipum	419
77	Brøytting í lögtingslóg um stuðul til feskfiskiflotan	429
78	Brøytting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap	431
79	Løgtingslóg um Lanjavningarstovu Fiskimanna	447
80	Løgtingslóg fyri Føroya Lívstrygging	451
81	Brøytting í lögtingslóg um evnisskrár hjá almenntum myndargleikum	455
82	Nýggj fjølmiðlalóg	457
83	Brøytting í lögtingslóg um útvarp	469

84	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um fíggarviðurskiði fólkkirkjuna	471
85	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um setan í stovv innan fólkkirkjuna v.m.	492
86	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um kirkjubygningar fólkkirkjuna	501
87	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um upphavsrætt	511
88	Nýggj fólkskúlalóg	517
89	Avtøka av løgtingslóg um ávísar skúlar	605
90	Uppskot til eykajáttanarlóg mars 1997	606
91	Broyting í løgtingslóg um hægri handilsútbúgvingar	611
92	Broyting í løgtingslóg um studentaskúlar v.m.	616
93	Broyting í løgtingslóg um skeið til hægri fyrireikingarpróvløku v.m.	617
94	Løgtingslóg um útbúgving til grannskoðara	618
95	Løgtingslóg um broyting í lóg um fólkapensjón	622
96	Løgtingslóg um arbeidssamhvørvi í Føroyum	623
97	Norðurlendskur arbeidssamhvørvissáttmáli	652
98	Broyting í løgtingslóg um trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir	657
99	Løgtingslóg um arbeidsløysistrygging og arbeidssavísing	658
100	Fyrirspurningar	674
101	Løgtingslóg um sosialar pensjónir o.a.	675
102	Løgtingslóg um heimasjúkrasystrar	722
103	Løgtingslóg um heilsusystar	724
104	Broyting í lóg um almenna forðing	726
105	Broyting í lóg fyri Føroyar "om den offentlige sygeforsikring"	728
106	Løgtingslóg um húsalónsgrunn	734
107	Løgtingslóg um yvirtøku av uttanlandssamskiði	748
108	Løgtingslóg um fjarskiði	753
109	Broyting í løgtingslóg um serligt avgjald á brennilolju	775
110	Løgtingslóg um stuðul til arbeidsmarknaðargjald	776
111	Broyting í løgtingslóg um frífrí við løn	779
112	Løgtingslóg um avtøku av landskassagrunnum	781
113	Broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	786
114	Broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	792
115	Broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	793
116	Broyting í løgtingslóg um áseting av skatti til landskassan	795
117	Løgtingslóg um stuðul til telefonútreiðslur hjá langfararsjúkmonnum	796
118	Løgtingslóg um avgjald á framleiðslu og innflutningi	799
119	Løgtingslóg um stuðul til húsarhald	804
120	Løgtingslóg um stuðul til uppihaldspening	807
121	Løgtingslóg um meirvirðisgjald	810
122	Løgtingslóg um stuðul til ferðatúreidslur	812
123	Løgtingslóg um avtøku av løgtingslóg um skipagjald	816
124	Eykajáttanarlóg fyri mars 1997	817
125	Uppskot um eykajáttanarlóg 3 fyri mars 1997	829
126	Uppskot um eykajáttanarlóg 4 fyri mars 1997	832
127	Løgtingslóg um avtøku av løgtingslóg um avmarking av løn í samband við sjúku	835
128	Broyting í løgtingslóg um stuðul til flotning av fiski	837
129	Valrættur og valhæri til lögtingið	838
130	Umsiting av innlækum av kulvetnisvinnu	840
131	Avtøka av heimastýrslógini	843
132	Fløgugrunnar	844
133	Endurnýgging fiskiskipallotans	846
134	Yvirtøka av málsøkimum loftferðsla	848

135	Tilmæli um lögtingslógaruppskotinum um at bota skattligu viðurskiðini hjá hjánum	851
136	Viðurskiðini hjá pensjónistum og teini eldru	854
137	Skattafrádráttur fyri fiskimenn	856
138	Ognun av fýstum eigindóm	858
139	Misálit á Sámál Petur í Grund, landsstýrismann	859
140	Løgtingslóg um kapping	861
141	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar broytingar í sjólóginum	872
142	Eykajáttanarlóg apríl 1997	874
143	Sáttmálaskjal um Ótnorðurs ráðið	890
144	Skipan um fyrisiting av várgýlandi norðurbavssildini	894
145	Eykajáttanarlóg fyri mai 1997	897
100	Fyrispurningar	
1	Fyrispurningur til John Petersen, landsstýrismann, viðv. mánaðarligum minstaforvinningi til skrásettar útróðarmenn (Heini O. Heinesen)	901
2	Fyrispurningur til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi flogvøllinum í Vágum (Heini O. Heinesen)	902
3	Fyrispurningur til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, viðv. sølu av "Teistanum" (J. Eidesgaard og Henrik Old)	904
4	Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðv. lýsingini av sínámillum peningarenslinum millum Føroyar og Danmark (Bjarni Djurholm)	907
5	Fyrispurningur til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, viðv. ætlanum landsstýrisins um stjórar á telefonverkinum (V. Johannesen)	909
6	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. ætlanum landsstýrisins um korini hjá einkjum og einkjumonnum (Rúna Sivertsen)	911
7	Fyrispurningur til John Petersen, landsstýrismann, viðv. skipinum "Nólsoyar Páll" (Bjørn á Heygun)	913
8	Fyrispurningur til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, viðv. prísnuminum á línugjaldi á Interneti í og utanfyri høvuðsstaðarøki (Jørgen Niclasen)	917
9	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. avleiðingum innan heilsuverkið stovandi frá sáttmálabundnum meirátreiðslum (Tordur J. Niclasen)	918
10	Fyrispurningur til Edinund Joensen, lögmann, viðv. hernaðarmálum (Finbogi Ísakson)	919
11	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. røktarheimunum á Sandoyuni (Jógvan Adolf Johannessen)	921
12	Fyrispurningur til lögmann viðv. arbeidsháttinum hjá Framtaksgrunninum (Óli Jacobsen)	923
13	Fyrispurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. ætlanum um arbeiðið hjá búskaparránum (Jóannes Eidesgaard)	925
14	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. læknaviðurskiðunum í Norðoya læknaðømi (Vilhelm Johannesen)	927
15	Fyrispurningur til Ivan Johannesen, landsstýrismann, viðv. leikluti útendingu í føroysku alivinnuni (Tordur J. Niclasen)	929
16	Fyrispurningur til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, viðv. Skotlandssiglingini (Jóannes Eidesgaard)	931
17	Fyrispurningur til lögmann viðv. arbeidsháttinum hjá Framtaksgrunninum (Óli Jacobsen)	933
18	Fyrispurningur til lögmann viðv. fjølmiðlum og skamskiðinum millum lögmann og fjølmiðlarnar (Jóannes Eidesgaard)	938
19	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. samráðingum um nýggjan sáttmála fyri føroysku kommunulæknarnar (Tordur J. Niclasen)	942

20	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, um siglingina hjá strandferðsluna millum Klaksvík og Kalsoy (Vilhelm Johannesen)	944
21	Fyrirspurningur til Eilíf Samuelson, landsstýrisman, viðv. nýggjari fólkskúla (Rúna Sivertsen)	946
22	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. umsitning av lógini um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálprum heima (Vilhelm Johannesen)	948
23	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. ferðasambandinum um Leivvíksfjørð (Vilhelm Johannesen)	952
24	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. útskiptan av strandfaraskípum (Jákup Joensen)	954
25	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrisman, viðv. rentuútreiðslunum hjá sethúsaeigarunum (Jákup Olsen)	956
26	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. átrúnaði og grundarlagnum fyri almenna mentanarpolitikkinum í framtíðini (Lasse Klein)	957
27	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. skipan av siglingini millum Suðuroynna og hævndstaðin í privat feløg (Jákup Olsen)	959
28	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. starvslýsingum á landssjúkrahúsinum (Vilhelm Johannesen)	961
29	Fyrirspurningur til Eilíf Samuelson, landsstýrisman, um Eidi 3 verkætlanina, sum elfelagið SEV ætlar at fara undir í ár (Helena Dam á Neystabø)	963
30	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. tulkningini av heimastýrslógini, rættindi til ráevni og notat um undirgrundina (Bjarni Djurholm)	967
31	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrisman, viðv. Føroya Banka sum monopolstovnur og kappingartreytir hjá bankaskipanini (Óli Breckmann)	971
32	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. ferðaaetlanunum hjá Strandfaraskípum Landsins og Bygdaleiðum (Rúna Sivertsen)	974
33	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrisman, viðv. niðurskriving av partapeningi í Føroya Banka (Finnbogi Ísakson)	976
34	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. játtanini til Klaksvíkar sjúkrahús (Vilhelm Johannesen)	979
35	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrisman, viðv. samjuni millum landsstýrið og almenna faksfeløgini (Tordur J. Nielsen)	981
36	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. sovjetisku ætlanunum og og ávirkanini í Føroyum undir kalda krígunum (Bjarni Djurholm)	982
37	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. navnalóggávu og sáttmála við Danmark og onnur lond um fólkamøvn og ókeypis navnaskifti við vígslu í Føroyum (Hans Pauli Højgaard)	985
38	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. royndarkoyrikorti (Hans Pauli Højgaard)	987
39	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. konsulent-sáttmála í samband við oljuútvinning á føroyskum øki (Heini O. Heinesen)	989
40	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrisman, viðv. uppleggnum til samráðingarnar við danska stjórnina (Jóannes Eidesgaard)	990
41	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. ognar- og yvirvaldsrættinum yvir Norðarhøvum (Finnbogi Ísakson)	992
42	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. tænastuni hjá Bileftirlitinum í sambandi við koyrikort og nammarplátur (Hans P. Højgaard)	994
43	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgman, viðv. góðkenning av fiskiveiðuvtalunum við fremmand lond (Henrik Old)	996

Evnisyvirlið

Arbeðaramál

54	Bróyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlonargrunn	364
63	Bróyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlonargrunn	382
69	Lögtingslóg um arbeiðstrygging og arbeiðsávísing	400
96	Lögtingslóg um arbeiðsumhvørvi í Føroyum	623
97	Norðurlendskur arbeiðsumhvørvissáttmáli	652
98	Bróyting í lögtingslóg um trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir	657
99	Lögtingslóg um arbeiðsløysistrygging og arbeiðsávísing	658
110	Lögtingslóg um stuðul til arbeiðsmarknaðargjöld	776
111	Bróyting í lögtingslóg um ferð við løn	779
127	Lögtingslóg um avtøku av lögtingslóg um avmarking av løn í samband við sjúku	835
100-28	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. starvslysingum á landssjúkraháslinum (Vilhelm Johannesen)	961
100-35	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðv. seinjuni millum landsstýrið og almennu fakkfeløgini (Tordur J. Niclasen)	981

Bankar og sparikassar

65	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi í Føroyum bróytingar í "Lov om banker og sparekasser"	387
100-31	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðv. Føroya Banka sum monopolstovnur og kappingartreytir hjá bankaskipanini (Óli Breckmann)	971
100-33	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðv. niðurskriving av partapeningi í Føroya Banka (Hinabogi Ísakson)	976

Fíggingarmál

1	Ríkislógartilmæli viðvíkjandi vírðisbræva-handli v.m.	37
4	Fíggingarlögtingslóg 1997	44
21	Eykafíggingarlóg oktober 1996	205
24	Uppskot til eykajáttanarlóg	236
29	Eykafíggingarlóg 1996	254
48	Eykajáttanarlóg fyri februar 1997	347
50	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi lóg "om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge"	355
59	Bróyting í lögtingslóg um toll	373
90	Uppskot til eykajáttanarlóg mars 1997	606
112	Lögtingslóg um avtøku av landskassagrunnum	781
124	Eykajáttanarlóg fyri mars 1997	817
125	Uppskot um eykajáttanarlóg 3 fyri mars 1997	829
126	Uppskot um eykajáttanarlóg 4 fyri mars 1997	832
130	Umsiting av innløsum av kolvætnisvinnu	840
132	Íløgugrunnar	844
142	Eykajáttanarlóg apríl 1997	874
145	Eykajáttanarlóg fyri mai 1997	897
100-4	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðv. lýsingini av sáttmálum peningarenslinum millum Føroyar og Danmark (Bjarni Djurholm)	907
100-13	Fyrirspurningur til Edmúnd Joensen, lögmann, viðv. rellatum um arbeiðið hjá búskaparstjórnini (Jóannes Eidesgaard)	925

100-40	Fyrirspurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðv. uppleggjum til samráðingarnar við dansku stjórnina (Jóannes Eidesgaard)	990

Fiskivinnumál og aling

13	Broyting í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap	171
14	Samanseting av veiðiflotanum	177
17	Frítu at fiska við húki	198
19	Broyting í løgtingslóg um fløgustuðul til alivinnuna	201
25	Uppskot til løgtingslóg um umlegging av lárum v.m. hjá ljarfiskiflotanum	241
39	Broyting í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap	313
40	Løgtingslóg um ræðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna	314
49	Broyting í løgtingslóg um stuðul til menning av fiskivinnu á landi	349
51	Broyting í løgtingslóg um aling v.m.	357
52	Broyting í løgtingslóg um fløgustuðul til alivinnuna	360
70	Broyting í løgtingslóg um minstuløn og dagsstudning	401
71	Løgtingslóg um sjókratrygd til fiskimenn	403
72	Løgtingslóg um endurgjald til ídnaðartrolarar fyri frátíkin veidurættindi í føroyskum sjógvi	406
74	Løgtingslóg um forskotsgrunn Fiskimanna	414
75	Broyting í løgtingslóg um hjargingarútgæð á opnum bátum og á førum undir 20 tons	417
76	Broyting í løgtingslóg um skráseting av skipum	419
77	Broyting í løgtingslóg um stuðul til feskfiskiflotan	429
78	Broyting í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap	431
79	Løgtingslóg um Lønjavningarstovu Fiskimanna	447
117	Løgtingslóg um stuðul til telefonútreiðslur hjá langfararsjóðmönnum	796
128	Broyting í løgtingslóg um stuðul til flutning av fiski	837
137	Skattafrádráttur fyri fiskimenn	856
144	Skipan um fyrisiting av vággytandi norðurhavssildini	894
100-1	Fyrirspurningur til John Petersen, landsstýrismann, viðv. mánaðarligum minstufurvinnmingi til skrásetar útróðarmenn (Heini O. Heinesen)	901
100-7	Fyrirspurningur til John Petersen, landsstýrismann, viðv. skipinum "Nólsoyar Páll" (Rjóni á Heyguni)	913
100-15	Fyrirspurningur til Ivan Johannesen, landsstýrismann, viðv. leikluti útlendinga í føroysku alivinnuni (Tordur J. Niclasen)	929

Landbúnaðarmál

7-2	Grannskoðan av almennum røkskapum - Føroya Jarðargrunnur 1995	119
7 3	Grannskoðan av almennum røkskapum - Vakstrarhúsgrunnurin 1995	126

Landsstýrismál

10	Broyting í løgtingslóg um ábyrgd landsstýrisins	153
68	Broyting í løgtingslóg um grannskoðing av landsins almennu røkskapum	398
131	Avtøka av heimastýrslógini	813
139	Misálit á Sámal Petur í Grund, landsstýrismann	459

Løgtingið

Løgmanstrøðan á Ólavsøku 1996	17
Ólavsøkutingsetan 1996	31
Farloyvi	35

100-18	Fyrirspurningur til lögmann viðv. fjølmíðlum og skamskiftinum millum lögmann og fjølmíðlanar (Jóannes Eidesgaard)	938

Mentanarmál

45	Aheitan um lögtingslógarheimild til føroyska orðabókaútgávu úr og í fremman mál	339
61	Broyting í lögtingslóg um býarplanir og byggisamtyktir	377
62	Avtøka av lóg um tænarumenn o.fl. í fólkkaskúlanum í Føroyum	380
84	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um fíggarviðurskiði fólkkakirkjunnar	471
85	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um setan í stórv innan fólkkakirkjuna v.m.	492
86	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um kirkjubýgningar fólkkakirkjunnar	501
87	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um upphavsrett	511
88	Nýggj fólkkaskúlalóg	513
89	Avtøka av lögtingslóg um ávísar skólar	601
91	Broyting í lögtingslóg um hægri handilsútbúgvingar	607
92	Broyting í lögtingslóg um studentaskólar v.m.	612
93	Broyting í lögtingslóg um skeið til hægri fyrirlekingarpróvtøku v.m.	613
94	Lögtingslóg um útbúgving til grannskoðara	614
100-21	Fyrirspurningur til Eilíf Samuelsen, landsstýrisman, viðv. nýggjari fólkkaskúlalóg (Rúna Sívertsen)	946
100-26	Fyrirspurningur til Sámuel Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. átrúnaði og grundarlagnum fyri almenna mentanarpolitikkinum í framtíðini (Lasse Klein)	957
100-37	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. navnaloggávuni og sáttmála við Danmark og onnur lond um fólkanævn og ókeypis navnaskifti við vígslu í Føroyum (Hans Pauli Højgaard)	985

Nevndir

	Val av nevndum	33
2	Nýval av nevndum	41

Orkumál

100-29	Fyrirspurningur til Eilíf Samuelsen, landsstýrisman, um Eidi A verkætlanina, sum elfelagið SEV ætlar at fara undir í ár (Helena Dam á Neystabø)	159

Post- og telefonmál v.m.

7-5	Grannskoðan av almennumtøkniskapum - Postverk Føroya 1993-95	131
44	Lögtingslóg um yvirtøku av ikki yvirtøkna partinum av málsøkkinum 'Telegraf'- og telefonmál í Føroyum	337
107	Lögtingslóg um yvirtøku av uttanlandssamskiði	748
108	Lögtingslóg um farskiði	753
100-5	Fyrirspurningur til Sámuel Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. ætlanum landsstýrisins um stjórnir á telefonverkinum (Vilhelm Johannesen)	909
100-8	Fyrirspurningur til Sámuel Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. prísmunnum á linjugjaldi á Interneti í og uttanfyri høvuðsstaðarøki (Jørgen Nielsen)	917

Ríkislógartilmæli

1	Ríkislógartilmæli viðvíkjandi virðisbrevahandli v.m.	37

Rættarmál

6	Fyrirreining til setan av stjórnmalanevnd	112
11	Ríkislógartilmæli um revsing fyri krígsbrotsverk í fyrverandi Jugoslavia	154
12	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar um norðurlandska vitnisskylda	156
15	Framtíðarstøða Føroya	179
42	Uppskot til løgtingslóg um setan av stjórnmalanevnd	326
53	Uppskot til løgtingslóg um broytingar í ferðslulógini	362
67	Broyting í løgtingslóg um áráttarveddling	396
81	Broyting í løgtingslóg um evnisskráir hjá almennum myndugleikum	455
82	Nýggj fjølmíðlalóg	457
131	Avtøka av heimastýrslógini	843
138	Ogvan av fæstum eigindómi	858
100-38	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgmann, viðv. royndarkoyrikorti (Heini O. Heinesen)	987
100-42	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. tænastuni hjá Bileitirlidinum í sambandi við koyrikort og nummarplátur (Hans Pauli Højgaard)	994

Samferðslumál

134	Yvirtøka av málsøkinum loftferðsla	848
100-2	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðvíkjandi flogvøllinum í Vágum (Heini O. Heinesen)	902
100-3	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. sølu av Teistarum (Jóannes Eidesgaard)	904
100-16	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. Skotlandssiglingini (Jóannes Eidesgaard)	931
100-20	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, um siglingina hjá strandferðsluna millum Klaksvík og Kalsøy (Vilhelm Johannesen)	944
100-23	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. ferðasambandinum um Leirvíksfjørð (Vilhelm Johannesen)	952
100-24	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. útskiðan av strandfaraskipum (Jákup Joensen)	954
100-27	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. skipan av siglingini millum Suðuroynna og hovuðsstaðin í privat feløg (Jákup Olsen)	959
100-32	Fyrirspurningur til Sámæl Petur í Grund, landsstýrisman, viðv. ferðaætlunum hjá Strandfaraskipum Landsins og Bygdaleiðum (Rúnu Sivertsen)	974

Toll- og skattamál

18	Frádráttur fyri partapening á sjálvuppgávuni	199
31	Broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunaskatt	285
32	Løgtingslóg um støðul til rentuútreiðslur av lánum	293
33	Broyting í løgtingslóg um áseting av skatti til landskassan	300
34	Broyting í løgtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.	303
35	Broyting í løgtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.	305

36	Brøytning í lögtingslóg um rentuavgjald og fíggarægnaravgjald	307
47	Lögtingslógaruppskot um sjálvstöðuga skatting av hjúnafelegu í privatum vinnufyrirtekum	345
59	Brøytning í lögtingslóg um toll	373
109	Brøytning í lögtingslóg um serligt avgjald á brennifólki	775
113	Brøytning í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	786
114	Brøytning í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	792
115	Brøytning í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt	793
116	Brøytning í lögtingslóg um áseting av skatti til landskassan	795
118	Lögtingslóg um avgjald á framleiðslu og innflutningi	799
121	Lögtingslóg um meirvirðisgjald	810
123	Lögtingslóg um avtøku av lögtingslóg um skipagjöld	816
135	Tilmæli um lögtingslógaruppskotinum um at bota skattligu viðurskiðini hjá hjúnum	851
137	Skattafrádráttur fyri fiskimenn	856
100-25	Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrisman, viðv. rentuútreiðslunum hjá sethúsaeiganinum (Jákup Olsen)	956

Trívnaðarmál

7-8	Granskoðan av almennum roknskapum - Apotekssverk Føroya 1995	141
20	Brøytning í lögtingslóg um útreiðslur sjúkrakassanna til heilivág og afturbering landskassans	204
26	Lögtingslóg um brøytning av kongaligari fyriskipan "om ikrafttræden på Færøerne af lov om børnetandpleje"	249
27	Brøytning í lögtingslóg um ásetan av almannaveitingum	251
38	Brøytning í lögtingslóg um barnagjald til einsamallar upphaldarar v.Þ.	312
55	Uppskot til samtyktar um úygja barnatannarøkt	366
60	Lögtingslóg um viðbót til ávísar pensjónistar	376
66	Uppskot til lögtingslóg um fosturtøkunevnd	393
71	Lögtingslóg um sjúkratrygd til fiskimenn	403
95	Lögtingslóg um brøytning í lóg um fólkupensjón	622
101	Lögtingslóg um sosialar pensjónir o.a.	675
102	Lögtingslóg um heimasjúkrasystur	722
103	Lögtingslóg um heilsusystur	724
104	Brøytning í lóg um almenna forsorg	726
105	Brøytning í lóg fyri Føroyar "om den offentlige sygeforsikring"	728
106	Lögtingslóg um húsalánsgrunn	734
111	Brøytning í lögtingslóg um frítíð við lør	779
119	Lögtingslóg um stuðul til húsarhald	804
120	Lögtingslóg um stuðul til upphaldsvening	807
122	Lögtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur	812
127	Lögtingslóg um avtøku av lögtingslóg um avmarking av løn í samband við sjúku	835
135	Tilmæli um lögtingslógaruppskotinum um at bota skattligu viðurskiðini hjá hjúnum	851
136	Viðurskiðini hjá pensjónistum og teim eldru	854
137	Skattafrádráttur fyri fiskimenn	856
100-6	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. retlanum landsstýrisins um kortini hjá einkjum og einkjmonnum (Rina Sivertsen)	911
100-9	Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. avleiðingum innan heilsuverkið stovandi frá sáttmálabundnum meirútreiðslum (Tordur Nielsen)	918

100-11	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. ræktarheiminum á Sandoynni (Jógvæn Adolf Johannessen)	921
100-14	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. heiluvíðurskiðinum í Norðoya læknaðemi (Vilhelm Johannesen)	927
100-19	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. samráðinguni um nýggjan sáttmála fyri føroysku kommunukeknarnar (Tordur J. Nielsen)	942
100-22	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. umsiting av lógini um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpinu heima (Vilhelm Johannesen)	948
100-28	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. starvslýsingum á landssjúkrahúsinum. (Vilhelm Johannesen)	961
100-34	Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrisman, viðv. jústunini til Klaksvíkar sjúkrahús (Vilhelm Johannesen)	979

Trygging v.m.

37	Broyming í lögtingslóg um tryggingarvirksemi	308
80	Lögtingslóg fyri Føroya Livstrygging	451

Tænastumenn v.m.

16	Broyming í lögtingslóg um tænastumannaftektir	183
62	Avtøka av lóg um tænastumenn o.fl. í fólkaskúlanum í Føroyum	380

Undirgrund, ráevni v.m.

100-30	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. talkingini av heimastýrisslógini, rættindi til ráevnini og navn um undirgrundina (Bjarni Djurholm)	967
100-39	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. konsulentisáttmála í samband við oljútíðning á føroyskum øki (Heini O. Heinesen)	989

Útnorðursráðið

143	Sáttmálaskjal um Útnorðurs ráðið	890

Uttanlandsmál

30	Handilssáttmáli við Europeiska Felagsskapin	282
100-10	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. hernaðarmálinum (Finnbogi Ísakson)	919
100-36	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. sovjetisku ætlaninum og ávirkanini í Føroyum undir kalda krígnum (Bjarni Djurholm)	982
100-41	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. ognar- og yvirvaldsrættinum yvir Norðarhøvum (Finnbogi Ísakson)	992
100-43	Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögmann, viðv. góðkenning av fiskiveiðiaftalum við Frennuand land (Henrik Old)	996

Útvarp, sjónvarp og fjølmiðlar

5	Broyming í lögtingslóg um útvarp	110
7-6	Grunnskoðan av almennumrøktiskapum - Útvarp Føroya 1995	134
7-7	Grunnskoðan av almennumrøktiskapum - Sjónvarp Føroya 1995	138
8	Broyming í lögtingslóg um sjónvarp	146
9	Broyming í lögtingslóg um útvarpsnevnd	151
22	Lögtingslóg um útvarpsnevnd	228
23	Lögtingslóg um sjónvarp	230

41	Áheitan um lögtingslógaruppskot um at bøta um VHF-sendingið	324
82	Nýggj fjølmíðlalóg	457
83	Broyting í lögtingslóg um útvarp	469
100-18	Fyrirspurningur til lögmann viðv. fjølmíðlum og skamskiðtinum millum lögmann og fjølmíðlarnar (Jóannes Eidesgaard)	938

Val

3	Broyting í vallógini	42
129	Valrættur og valbæri til lögtingið	838

Vinnumál

7-1	Granskoðan av almennum roknskapum - Menningargrunnur Ídnaðarins	117
7-4	Granskoðan av almennum roknskapum - Føroya Ídnaðargrunnur 1995	128
13	Broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap	171
14	Samanseting av veiðiflotanum	177
19	Broyting í lögtingslóg um iløgustøðul til alivinnuna	201
25	Uppskot til lögtingslóg um umlegging av lánum v.m. hjá fjarfiskifloaranum	241
28	Broyting í rúsdrekkalógini	252
30	Handilssáttmáli við Europeiska Felagsskapin	282
43	Áheitan um lögtingslógarheimild til keyp av fiskavirkjunum í Sandoyrni og fyrireiking av rakstri	335
46	Lögtingslóg um ábyrgd fyri lánum til fiskaríð og lýsi v.m. á goymslu	343
47	Lögtingslógaruppskot um sjálvstøðuga skatting av hjúnafelaga í privatum vinnufyrirøkum	345
49	Broyting í lögtingslóg um stuðul til menning av fiskivinnu á landi	349
56	Lögtingslóg um avtøku av lögtingslóg um prístal	367
57	Lögtingslóg um avtøku av midlertidige bestemmelseir om valutaforhold m.v.	369
58	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um betalingskort	371
64	Lögtingslóg um avtøku av lögtingslóg um valuta og prísir	385
69	Lögtingslóg um arbeiðsrygging og arbeiðsávísing	400
73	Broyting í lögtingslóg um Føroya Aljóða Skipaskrá	412
76	Broyting í lögtingslóg um skráseting av skipum	419
118	Lögtingslóg um avgjald á framtíðslu og innflutningi	799
128	Broyting í lögtingslóg um stuðul til flutning av fiski	837
130	Umsiting av innløsum av kolvetnisvinnu	840
133	Endurnýggjing fiskiskipaflotans	846
140	Lögtingslóg um kapping	861
141	Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar broytingar í sjólógin	872
100-12	Fyrirspurningur til lögmann viðv. arbeiðsháttinum hjá Framtaksgrunninum (Óli Jacobsen)	923
100-17	Fyrirspurningur til lögmann viðv. arbeiðsháttinum hjá Framtaksgrunninum (Óli Jacobsen)	933

FRÁGREIÐING FRÁ LØGMANNI 1996

Innihaldsyvirlit	
Inngangur	18
Gongdin og stöðan	18
Framtíðarmöguleikar	19
Ráðharraskipan	19
Ríkisfelagsskapurin	20
Fíggar- og húskap.mál	20
Fiskivinna	23
Sjóvinnumál	24
Alivinna	24
Vinnumál	24
Landbúnaðarmál	25
Ferðavinna	25
Lógamál	25
Arbeidsinarknaðarmál	25
Almanna- og heilsumál	25
Skúlamál	26
Mentamál	26
Kommunumál	27
Orkumál	27
Umhvørvismál	27
Samskiptismál	27
Uttanríkismál	28
Undirgrundin	28
Handilssáttmálar	28
Samantak	29

Harra formaður.

Á ólavsøku hyrjar ein nýggj tingseta, tann fjórða tingsetan í hesum valskeiði. Eftir gomlum síði hyrjar hon við, at Føroya lögmaður gevur tinginum frágreiðing. Hesin síður er nú staðfestur í stýrisskipanarlógini, har sagt verður, at lögmaður greiðir frá stóðar landsins og tí, ið landsstýrið hevur í ætlan at fremja.

Hesin tingfundur er samstundis fyrsti tingfundur, síðan nýggj sangonga varð skipað í juni mánaði.

Eg fari at byrja lögmannsrøðuna 1996 við at takka fyri samarbeiðið í farnu lögtingssetu. Ein tøkk frá mær og Føroya landsstýri til Føroya lögting, bæði sangongu og andstöðu. Tá ávísar broytingar í seinastuni eru farnar fram í samansetingini av ávikavist sangongu og andstöðu, skal eg útgreina tekkina eitt sindur.

Fyrst vil eg takka teimum sangongulimum, sum fyri tveimum árum síðani settu sær fyri at venda gongdini í Føroyum, og sum frumvegis ætla at halda fram við hesum setningi. Her hugsi eg um Verkamannafylkingina á tingi, Sjálfstýrisflokkinn og Sambandsflokkinn.

Men eg vil eisini takka Føroya Javnaðarflokki fyri hansara leiklut í sangongusamarbeiðnum tvey tey farnu árin. Tá eg seinni komi inn á tey framtig, sum eru rokkin hesi bæði árin, eiga tit sjálvandi tykkara lut í hesum. At tit valdu at fara, og tað høvdu tit fullan demokratiskan rætt til, hroytir ikki tann vertuleika, at tit fyri tveimum árum síðani vístu stórt dírvi, tá tørvur var á tí.

Somuleiðis skal eg takka Fólkaflokkinum fyri, at hesin nú valdi at koma uppi okkara sangongu fyri at tryggja, at betraða samfelagsgongdin kann halda fram. Eisini tit hava við tykkara avgerð víst stórt politiskt dírvi.

Gongdin og stóðan

Tað er hugaligari at halda lögmannsrøðu í ár. Stóðan er munandi betri, og nógv mál eru rokkin. Frí íf at samfelagið lá fullkomiliga lamið, tá sangonga varð skipað aftaná lögtingsvalið 7. juli 1994, og til í dag, kunnu vit fegnast um stór framtig. Sum eg segði í lögmannsrøðuni í fjør var afturgongd vend til frangongd. Tølini vísa, at frangongdin hevur hildið á, og vit eiga nú at royna at fáa meira ferð aftur á frangongdina.

Nøkur dømi um frangongd:

- vit nærkast javnvág á fíggarlógini í ár
- gjaldsjavnin hevur væntandi umleið 700 mill.kr. í yvirskoti aftur í ár
- handilsjavnin hevur væntandi umleið 300 mill.kr. í yvirskoti aftur í ár
- netto úttanhandsskuldin fer væntandi niður um 4 mia.kr. í ár
- skattatrygð er minkað
- fólkatalið veksur aftur fyri fyrstu ferð í 7 ár
- toskastøvnurin undir Føroyum er kominn skjótari fyri seg enn væntað
- góð avtala er gjørd um norðhavssildina

Sum tað sæst, so hava vit longu rokkið nógv mál, men vit hava sjálvsagt ikki rokkið øllum teimum málum, vit settu okkum fyri tveimum árum síðani. Okkara setningur var ikki at bota eitt sindur um gongdina og stóðuna í mun til tá, men at byggja landið upp aftur til eitt vælvirandi samfelag. Neyðugt er tó at minna á, at vit eisini hava verið fyri politiskum bakkestum hesi bæði árin. Skat bert nevna eitt úrvarsligt dømi, tá andstöðu og partar av sangonguni lögdu seg út í sáttmálasamráðingarnar á privata arbeiðsmarknaðinum, sum endaðu við, at tann hart trongda vinnan fekk eina eykahyrði uppá 35 mill. kr.

Men skeiðið er ikki meir enn hálvrundið. Skulu vit náa setning okkara at fáa javnvág í búskapin er neyðugt at halda fram við einum stramum fíggarpolitikki.

Sum áður nevnt hevur tað eydnast at gera tað líviligari hjá fólki í hesum landi. Tað gekk skjót framtá tað fyrsta hálvtannað árið, men sígur kom í tað seinasta hálvárið. Orsøkin var politisk ósemja. Fyrst og frumst um at halda settu kósina, at fremja neyðugu sparingarnar og ein ávís trøngd hjá summunum at morkera seg politiskt.

Tá Javnaðarflokkurin tók stuðul sín til sangonguna aftur fyrst í juni mánaði, helt sangongan fram sum minnilutastýri við fullum heimildum. Sangongan valdi fyrst at bjóða næsta flokki uppi, áðrenn møguleikin við nývali varð nýttur.

Eftir einans 8 døgum, eitt tað stytsta nakrantíð, varð nýggj sangonga skipað 11. juni í ár millum Sam-

bandsflokkinn, Fólkallokkinn, Verkamannafylkingina á ringi og Sjálfstýrisflokkinn.

Fremsta endamál hjá samgonguni er at halda fast um framgongdina. Samgongan festi tíð á blað at fáa javnvág í búskapin, at minka meir um skattatrystid, at fáa lønsemi í vinnulívið, at fáa kapping aftur í banka-vinnuna, at vaksa um fiskaviðgerð á landi, at menna farnavinnuna, at menna nýggjar vinnuvegir og at menna ferðavinnuna, bert fyri at nevna nakur dømi, sum landsstýrið hevur í hyggju at fremja. Hesi mál skulu loysast, tí er neyðugt, at samgongan stendur saman um at náa tey politisku málini, soleiðis at uppskot, sum ganga fínt í politisku endamálinum, ikki vinna frama.

Framtíðarmøguleikar

Víst eru trupulleikar, men stórir møguleikar eru eisini, bæði í nýggjuni vinnu og øðrum vinnu, vit eina ikki hava gjørt nakar við.

Umframt eina komandi oljuvinnu, sum vit oft sýna stóran áhuga, men sum er ov líðliga at siga nakar um, hava vit møguleikar at útvega arbeidsplass til nógvar landsmenn, sum ikki eru í vinnu, fleiri teirra hóteikast uttanlands av somu orsök.

Norðhavssild

Føroyska kvotan av norðhavssild kann nú fyri fyrstu ferð verða veidd alt árið í føroyskum, íslenskum og norskum sjógvi og við Jan Mayen. Grundarlag er sostatt fyri at byggja upp ein stóran sildafidnað í Føroyum við møguleikum fyri nógvum arbeidsplassum og stórar virðisøking til samfelagið.

Rettindi

Føroyar hava fingið 2555 fiskidagar tilflutadar eftir rækjum við Svalbard. Í fjør varð fiskað í einans 442 fiskidagar. Føroyar eiga eina kvotu uppá 1500 tons av rækjum í russiskum sjógvi, av hesum er einki fiskað í ár. Her eru hundrad níljóna virði, sum eru tøk at fara eftir. Trøysta vit ikki okkara søguliga rettindi, er vandi fyri at missa tey.

Vit trøysta altjóða sjógv. Tað hevur stóran týdning at vera við, har møguleiki býðst, eisini fyri at tryggja sær rettindi til framtíðarkvotur, fyri at útvega fólkinum neyðug arbeidsplass.

Tilvirkun

Alt ov nógvar fiskur fer óvirkaðir av landinum, og har missa vit nógv arbeidsplass. Hetta ber ikki til. Vit eiga at umhugsast at seta í gildi eina líknandi skipan sum ta íslensku, sum ber í sær, at landingar hjá íslenskum skipum uttanlands føra við sær eina meirnýtslu av kvotu/fiskidøgum uppá 15-20% fyri at javnseta fiskavirkni heima á landi, so tey gerast kappingarførar.

Tilfeingisdepil

Stórir møguleikar eru í at gagnnýta strategisku støðu Føroya í Atlantshavi við at gera Føroyar til ein tilfeingisdepil. Neyðugir karnar mugu gerast í neyvum og miðvisum samarbeiði millum land, kommunur og vinna. Málið er at gera vinnuna sterkari í altjóða kappingini og at fáa okkara lut í tí virkseni, sum náttúrliga er um okkara leiðir, eitt nú útgerð, umvelingar, framleiðslu, flutningur v.m. tað verið seg í fiskivinnu, oljuvinnu ella øðrum vinnu.

Altjóða kapping

Fyri at standa seg í altjóða kappingini er neyðugt, at vit fáa betri handilsavtalur enn higartil. Eina fyrirneyt er, at kappast verður á jøvnum føti. Neyðugt er tí at fáa eina nógv betri marknaðaravtalu við ES-felagsskapin. Eisni skulu handilsavtalurnar við Eysturlondini, Póland, Baltisku londini og ønnur lond gerast betri, fyri at vinnan kann standa seg í hørðu kappingini á altjóða marknaðinum.

Ráðharraskipan

Dagurin í dag er stýrisskipanarlaga ein søguligur dagur. Síðni heimastýrið varð skipað í 1948 hevur landsstýrið verið ein stýrisskipanarlaga eind við felagsábyrgd. Í dag tekur ráðharradýrgdin við, og sostatt er nýggja stýrisskipanarlógin nú komið í gildi í fullum líki.

Hvør landsstýrismaður hevur nú einsamallur fulla heimild og fulla ábyrgd fyri teimum málsøkjum, hann umsitir. Á landsstýrisfundum verða ikki longur tiknar umsitingarlígar avgerðir; men landsstýrisfundir verða framyvir eitt felags forum fyri politiskar avgerðir, lóguppskot, ríkislógartíðmæli og ein kunning um støðuna og ætlanir á ymsum málsøkjum.

Almennar umsitingar

Nógv hevur verið frammi um bygnaðarbroytingarnar, sum skulu fara fram í almennur umsitingini. Í kjakinum hava menn havt lyndi til at gloymt, at tað at samtykkja og at fremja nýggja stýrisskipanarlógina í sjálvum sær krevur eina betri virkandi umsiting. Tað ber ikki til at krevja ráðharrábyrgd av einstaka landsstýrismanninum, um hann ikki fær møguleika at útnáa sítt verk sum landsstýrismaður á tryggum umsitingarlígu stóði.

Arbeiðið varð tíverri seinkað av politisku ósamenjuni, og tí er ein ávisur vandi fyri, at umsitingin ikki er nóg væl fyrirleidd, nú ráðharraskipanin er komin í gildi.

Ráðmumur at laga umsitingina til broytingarnar í stýrisskipanarlógini fyriliggja í uppskoti um nýskipan. Í samgonguskjáltnum er ásett, at arbeiðið at samskipa allar almennar stovnar heldur fram. Løgmannsstjórnin er settur at skipa fyri bygnaðarbroytingunum. Arbeiðið at umskipa og effektivisera umsitingina er farið í gongd, og tillagingin fer at taka nøkur ár.

Ríkisfelagsskapurin

Í Ólavsøkuræðuni í fjør segði eg, at felagslýsingin frá 17. november 1994 var eitt stórt framsig sammet við avtalurnar frammanundan. Fyri fyrstu ferð var avtalan ein felagslýsing millum javnbjóðis partar heldur ein ein freytað avtala fyri at fáa landskassalánini endurflýggjað.

Felagslýsingin frá 3. november 1995 staðfesti, at landsstýri og lógtíng hava sjálv ábyrgd av ferdla búskaparpolitikkinum og fiskivinnupolitikkinum í Føroyum. Seinasta felagslýsingin millum landsstýrið og danska stjórnina hevur ikki bindingar fyri, at staturin vit endurflýggja skuld landskassans. Tað hevur skapt linna í viðurskiptunum millum Føroyar og Danmark, og hevur styrkt um kredittvirði landsstýrisins uttan fyri Føroyar, serstakliga í Danmark.

Báðar felagslýsingarnar hava stórkiliga givið okkum heimastýrið aftur. Vit hava aftur fingið ræði á egnum viðurskiptum, og viðurskipti Føroya og Danmarkar millum eru munandi batnað.

Vit átóku okkum eisini skyldur. Avtalað varð, at javnvág skuldi verða á flýggjarlógini í seinasta lagi í 1998. Henda avtala skal haldast. Ikki fyrr enn javnvág er á flýggjarlógini, kunnu vit hugsa um at rinda okkara part av uttanlandsskuldini aftur.

Uttanlandsskuldin er størsta flýggjarliga byrðin í føroyska samfelagnum. Landsstýrið og danska stjórnin hava avtalað at taka spurningin um afturgjalding av uttanlandsskuldini upp aftur í 1997.

Tá landsstýrið seinast samráddist við danir, varð fært fram, at tað er ikki rett, at føroyingar skulu gjalda tann partin av uttanlandsskuldini, ið stavar frá bankabjargingunum, við tað at øll peningaskipanin er felagsmál, ið danir hava ábyrgdina av. Lógtíngið hevur eisini útklár fyrivarni fyri rentunum av tí partinum av bankaskuldini, ið stavar frá bankabjargingunum. Landsstýrið fer at taka henda spurning upp aftur, tá ið bankakanningin er liðug.

Viðurskiptini Føroya og Danmarkar millum hava seinastu árin verið spent. Fleiri uppskot eru komin fram um broytingar í viðurskiptunum, eitt nú uppskot um at kanna stýrisskipanarlígu viðurskipti Føroya, uppskot um nýggja sjálvstýrisskóg og møguleikin at krevja loysing ímóti at kapitalisera blokkir. At gera slíkar lógir loysir í sjálvum sær ikki trupulleikarnar í Føroyum og viðurskipti okkara við Danmark.

Ríkisfelagsskapurin er ein rammufelagsskapur, sum vit frítt kunnu virka innafyrir. Tíðin talur fyri felagsskapum, og í fjør varð ríkisráð skipað. Løgmaður var á fyrsta fundinum í fjør heyst, har samtykt varð at skipa fyri regluligum fundi við fastari dagsskrá.

Flýggjar- og búskaparmál

Føroyski búskapurin hevur stóðuga framgongd. Væksturin í búskapinum hevur havt tryggari búskaparviðurskipti við sær. Í fjør og í ár hava fólk, útgjaldarfeløg og virki umvælt og keypt neyðugan útbúnað, sum lá á láni fyrra helming av 90' unum.

Bruttotjódarútløkan vaks 3% frá 1994 til 1995 og væntandi verður vøksturin í ár 5%. Talan er um framgongd í nærum øllum vinnugreinum. Lønartútgjaldingarnar fyrra hálvár í ár vóru 9% lægri enn fyrra hálvár í fjør.

Tað er fyrst og fremst innan fiskiskap, at vøksturin minnar. Lønartútgjaldingarnar í fiskivinnuni eru 14% lægri enn sama tíð í fjør, men av tí at stuðulitt til fiskivinnuna er nógv minkaður, og kostnaðarstigið er ikki hækkað, gevur fiskivinnan ikki tað neyðuga avkastid.

Betri lutfall millum framleiðslukostnað og fiskaprís hevði borið í sær, at batnaði fiskiskapurin hevði ført til meiri virksemi, fleiri arbeiðspláss, lægri lønartútgjaldingar, meiri virkisavlop og størri virðisavkast til samfelagið. Vantandi rentabilitetur lóðar fyri nýggjum arbeiðsplássum, og ger tað trupult at fáa avlop til nýfløgur í fiskiskip og fiskavirki.

Í øðrum vinnum er vøksturin stórt, eitt nú hava skipasmíðjur 10%, framleiðsla annars 12%, privat bygging 11%, men eingin vøkstur í almennari bygging, gistingarhús 12%, sjóflutningar 7%, flutningar annars 13%, vinnuligar tænastur 4%. Einasta beinleiðis minkingin er innan fígging og trygging -2%.

Tað er tí umráðandi at fáa kapping aftur í bankavinnuna, so hon hetur kann virka við til at sera gongd á búskapin.

Sum sagt, virksemið er vaksið so tað minnar. Almanakunngjördu tøluni fyri fyrra hálvár í ár geva ólíkiligar áhendingar um hetta, m.a. sæst hetta aftur í innflutninginum, sum í hesum tíðarskeiði verður millum 800-900 mió.kr. móti 727 mió.kr. fyrra hálvár í fjør. Talan er um eina øking uppá umleið 12%. Tá ið komið verður inn á vørubólkar, eru tað serstakliga vørur til beinleiðis nýtslu, sum í størri mun verða innfluttar m.a. fleiri bílar.

Hóast innflutningurin higartil í ár er øktur munandi, fer handilsjavnin aftur í ár at hava stórt avlop. Orsøkin til, at handilsjavnin framhaldandi gevur stórt avlop, sjálvt um innflutningurin er øktur, er sum øllum kunnugt, at virksemið innan útflutningsvinnuna er økt samsvartandi. Nevnast kann, at útflutningurin fyrra hálvár í ár er vaksin í virði úr 1 mia.kr. uppí 1.15 mia.kr., t.v.s. 15% vøkstur, sum stavar frá betri fiskiskapi og lægri prísi á fiskavørum.

Um hugt verður nærri at handilsjavninum, so verður mettt, at hann í ár fer at geva eitt avlop uppá slakar 300 mió.kr. Vøksturin í innflutninginum verður umleið 200 mió.kr., og útflutningurin verður væntandi umleið 300 mió.kr.

Gjaldsjavnin fer aftur í ár at hava eitt avlop uppá 700 mió.kr. Tað ber í sær, at nettoutanlandsskuld Føroya framhaldandi minnar í stórum. Sostatt kunnu vit frøst um gongdina í samvinnu okkara við úrheimin. Men neyðugt verður áhaldandi at hava eitt vakið eyga við búskapargongdini við serligum atliti til samhandil okkara við úrheimin.

Tað er sera týðningarmikið, at útflutningurin veksur samsvartandi innflutninginum. Skipað eigur at verða fyri bíligari innflutningi fyri at halda hesa javnvág. Vit mugu vera sera varin, at nýtsluhugsanin ikki aftur fær ræði á búskaparligu gongdini. Vit hava áður kent sviðan av ovurnýtslu sera meint.

Eftir stórt hall á fíggarlógini í fleiri ár sær tað út til, at vit nærkast javnvágini. Hallið á fíggarlógini í ár verður helst umleið 50 mió. kr., t.v.s. eini 100 mió.kr. lægri enn mettt. Stóra broytingin stavar frá betri fiskiskapi og betri prísi, sum geva størri inntøkur til samfelagið.

Men neyðugt er at gera vart við, at støðan er enn sera viðbrekin. Neyðugt er at spara í tí almenna og at fáa størri javnvág millum almenna og privata sekturin.

Fyri at fáa javnvág helst í komandi fíggarlóg og í øllum førum á fíggarlógini í 1998 verður neyðugt at lætta um almennu byrðarnar. Sum gongdin er aðrastaðni, so verða privatiseringar gjørdar á ávísum økjum og eisini her hjá okkum. Fella fleiri steinar av almennu byrðini, verður grundarlag fyri at veita størri skattalætta.

Skattalætti varð givin á nýggjáriðum. Broytingin í skattastiganum svaraði til ein lætta uppá 80 mió. kr. Barnafrádrátturinn fór eisini úr 2.400 kr. upp í 2.900. Skattahámarkið var hækkað úr 55% niður í 52%. Pensjónsfrádráttur hjá pensjónistum er hækkaður, soleiðis at grundupphæddin verður ikki skattað hjá pensjónistum, ið ikki hava aðra inntøku. Skattalættin varð tá mettur at geva landskassanum 115 mió.kr. minni í inntøku.

Skattatrýstið kann hava verið ein atvoldin til, at fólk eru flutt av landinum, men vend er komin í, nú fólk flyta heimaftur.

Stóri skattaketti eigur at virka sum móvekt móti lónarhækkingum, og her eiga fólkehøgin framhaldandi at vera við til at vísa skynsemi.

Skattalógin skal eggja til virkishug og vinnuligt fyrirkomulag, og hægri hótfrádráttur skal tryggja, at láginntøkur verða lagaligari skattaðar. Barnafrádrátturin verður hækkaður, og serligur frádráttur skal gera fólkapensjónina skattafría.

Í samgonguskjalinum verður henda ábót tengd saman við hækking í fólkapensjónini longu komandi fíggjarári, og nýggj fólkatrygging fyri øll skal styrkja verandi almannapensjón. Marginalskatturin verður hækkaður, so tað loysir seg at arbeiða, og lóntakarinn fær meir burtúr. Ferðafrádráttur millum heim og arbeiðspláss og telefonfrádráttur til langfaraferðsmenn verður roknaður uppá skattadrið grundupphæddina. Hjúabandsstøða skal ikki hava skattliga ávirkan, so hjón við einari lóntøku verða ikki fyri vanbýri sum nú. Meirvirðisgjaldið í tenastuvinnunum verður hækkað, og fíggjarrognaravgjaldið verður avtikið.

Allar hesar ábøtur verða treytadar av, at tilsvarendi sporingar verða gjørdar í almennum umsitingini, sum skal tillaga seg trengri fíggjarkarmar í framtíðini.

Fíggjastýring

Seinastu árin hevur verið arbeitt við at umskipa líkningarprosessina. Ásannast má, at vit í dag eru eftirbátar á hesum øki samanborið við grannalond okkara. Broytingar, ið nú verða framlagðar, skulu betra um reittartrygdina hjá borgarunum, gera samskiðið millum borgarar og myndugleikar einfaldari, gera umsitingina lettari og styrkja um eftirlitsuppgávurnar.

Nýggj DEMM-innkrøvjangarskipan, sum skal støðga vøxtirum í eftirstoðum, er tikin í nýtslu. Á nýggjariinum verður farið yvir til eina nýggja edv-skipaða fíggjastýring, sum gevur eina haldgóða og greiða stýring av fíggjarviðurskiptum landsins. Í 1998 verða meiri enn 40 ymiskar lónarskipanir lagdar saman í eina lónarskipan.

Í hin liðurin í búskaparstýringini er at gera eina einsháttada fíggjarlóg og greiðari reglur um fíggjarviðurskipti. Fíggjarlógin er á fyrsta sinni greinað út í bóklíngi, soleiðis at borgarin hevur greiðar upplýsingar um landsins fíggjarviðurskipti.

Ein partur av hesum arbeiði er gjørdur, og flestu reglurnar koma í gildi 1. januar 1997:

- kunngerð um landsins roknskaparverk, sum greiði ásetir heimildir og skyldur í sambandi við roknskap v.m.,
- vegleiðing um rakstrategíar, ið ásetir greiðar reglur um nýtslu av almennum játtanum,
- kontoskipan landsins, sum er ein felags kontoplanur fyri allar almennar stovnar.

Landskassans skuld

Brúttoskuld landskassans við árslok 1995 var 6,8 mia. kr. Landskassin átti góða 1 mia. kr. til góðar í landsbankanum og aðra gjaldføra fíggjarrogn, soleiðis at nettoskuldin aftaná gjaldføra fíggjarrogn var 5,6 mia. kr.

Eftir avtalunum við dansku stjórnina fær landskassin statslán at fíggja afturgjalding av lánum uttan fyri Føroyar, meðan endurfíggjing í Føroyum og luttíð skulu útvegast við lóntøku á føroyska og danska kapitalmarknaðinum, t.v.s. við lánsbrøvum.

Landsstýrið hevur givið tvær lánsbrævarandi út, sum ganga yvir 2 ár. Tann fyrri uppá 310 mió. kr. í navnavirði gengur frá 1994 til 1996 og skal sostatt rindast altur í desember í ár, meðan tann seinna uppá 300 mió. kr. í navnavirði gengur frá 1995 til 1997. Væntandi verður hall landskassans í ár so lítill, at tørvurin á nýggjari lánsbrævaútgávu fer at svára nokkunda til afturgjaldingina av lánsbrøvum.

Tá lánsbrævasølan byrjaði í 1994, ríndaði landskassin eina meirrentu uppá 2,25% p.a. summett við líknandi statslán. Í 1996 er meirrentan fallin til lítið meira enn 1% p.a. í effektivari rentu. Tað eru nýtt til, at henda gengilin við fallandi meirrentu, sum svarar til vaksandi trúvirði og kreditvirði, fer at heldur fram.

Nettorentuútreiðshumar vórðu settar til 440 mió. kr. á fíggjarlógini 1996, sum svarar til 18% av inntøkunum. Nettorenturnar verða kanska nakkað lægri, av tí at rentustigið er hækkað, síðani fíggjarlógin varð gjørd, og tað ávirkar tey lán, sum verða upptikið nú. Statsláni eru standandi 6 ára lán við fastari rentu, men støða landskassans verður sera viðhækin, um rentustigið verður minandi lægri, tá statsláni skulu umfíggjast.

Fiskivinna

Tað er við lóg ísett, at livandi tilfeingið á landleiðunum og tey nettindi, heimasýrið við samráðingum hevur rikkið og eftir altjóða rætti eigur uttan fyri landleiðirnar, eru ogn Føroya fólks. Lógin um vinnuligan fiskiskap áleggur okkum at varðveita, troysta og gagnnýta tilfeingið burðardygt bæði lívfrøðiliga og búskaparlaga. Endamálið er at tryggja samfelagsbúskaparligt íkust frá fiskivinnuni og støðugar arbeiðsmøguleikar fyri vinnuligum virksemlum um alt landið. Viðvíkjandi stovnum, sum ferðast um fiskimark og í altjóða sjógvi, verður dentur lagdur á millumlandasamstarv í samljóð við altjóða havrætt og samstarv um skipan fyri veiði eftir ymsum fiskasløgum á ávísum havleiðum.

Spurningurin um, hvussu vit fáa skipað fiskiflota, virking og sølu seljandi, at fiskivinnan virkar undir marknaðarbúskaparligum treytum og kann svara hvørjum sft, geva fiskivinnuni rímliga úrtøku og tryggja arbeiðspláss, skal síggjast saman við møguleika føroyinga bæði á heima-, mið- og fjarleiðum.

Stovnsrøkt og veiðiorka eru týðandi tættir at stýra fiskivinnuni. Veiðitrýstið kann stýrast við fiskidøgum, sum saman við økisfríðingum kann vera grundarlag undir, at veiðitrýstið rakar rætt á teir triggjar høvuðsbotnfiskastovnarnar, og at lógarísetta býtið millum útróðrarflotan, trólskip og línauskip verður hildið.

Landsstýrið hevur sett eina skipanarnevnd at mæla til broytingar í fiskiveiðiskipanini í heimasjógv, sum vinnan kann liva við í samljóð við politiska setningin at tryggja góða gagnnýtslu, skynsama stovnsrøkt og rætta veiðiorku.

Skipanarnevndin skal kunna møguleikarnar við tøkniligum skipanum, so tað slepst undan vansum við nøgdarkvotum, sum forða fyri, at búskaparlaga málini verða rokkin. Ein tøknilig skipan rakar ikki so beint á røttu úrtøkuna úr hvørjum stovni sær sum ein kvotuskipan, um hon hevði virkað eftir ætlan. Landsstýrið vísti á, at nýggja skipanin roynist betur í verki enn kvotuskipanin, sum leggingið setti í verk á vári 1994. Hetta er longu sannað.

Skipanin við fiskidøgum og tøkniligum stýringum er søgulig og ikki roynd aðrastaðni, og tí er ov tíðliga at siga nakað um, hvussu skipanin roynist í verki. Neyðugt er at kunna gjølla, hvussu skipanin roynist sammetti við endamálið, og at fóst mannagongd fyri eftirlitið verður ísett.

Hóast avmarkað til 5 ár hevur fiskivinnan í dag tvær skipanir, eina við fiskidøgum, og eina við umsetiligum kvotum á fjarleiðum. Unnráðandi er, at heimaliskiflotin lagar seg til krøv og møguleikar, sum umsetiligtir fiskidagar bera í sær.

Flotin má rakstrarliga fáa best møguliga samanseting og rakstrarúrslit. Umhugsast má, hvussu landsstýrið kann verða við til at framskunda eina tillaging av fiskiflotanum. Ein møguleiki kundi verið at sett einar 5 mió.kr. av yvir tvey ár til hesa tillaging.

Fiskivinnusamráðingar

Úrslitið av samráðingunum um sánamillum fiskiskap fyri 1996 gjørdist nógv betri enn væntað. Saman við Íslandi, Noregi og Russlandi gjørdi Føroyar ein vørr í Oslo í mai mánaði, tá hesi fyra strandalondini eitt ógvuliga drúgt samráðinguturnfar, sum Føroyar mundu eiga høvuðsábyrgdina av, kundu skriva søgu við eini avtalu um norðhavssildina, sum hevur verið burtur úr føroyskum sjógvi í 28 ár.

Føroyar finga eina nógv betri avtalu við Noreg við størri møguleikum fyri uppisjóvarfiskasløgum. Góð avtala varð gjørd við Ísland, Noreg og Russland um norðhavssildina, lodnufiskiskap og svartkjalt v.m. Hetta fer at bota munandi um úrslitið á mið- og fjarleiðunum. Tuskaveiðan við Svalbard er økt, og avtala er gjørd um rækjuveiðu við Flemish Cap, sum hevur stóran týdning fyri rækjuflotan. Í Irmingarhavinum sýnast vera góðar vánir fyri samstarvið millum Føroya og Grønlands. Eftir er nú at fáa avtalu við Baltisku landini.

Ventandi lønsemi

Útlitini fyri fiskiskapinum á landleiðunum eru sambært fiskifrøðingum væl betri fyri tosk og býsu enn higar til mett, um enn lakari fyri upsa, kongafisk og svartkalva.

Hóast størri veiði enn væntað bætir um búskaparlaga vánirnar hjá fiskiflotanum, so vantar enn lønsemi í okkara høvuðsvinnu, sum kemst av ov stórum fiskiflota. Heimaflotin við minkandi íløgustuðuli og lønarstuðuli til fiskimenn má laga seg til broyttar umstøður.

Almennu stuðulin til fiskivinnuna má leggjast um, so at allir tættir, sum stuðla ovvirknu, verða tiknir burtur, og bert teir, sum eru verulig inntøkutrygd, og sum stuðla menning og nýskapar, verða varðveittir.

Tí má lógarverkið við rakstrar- og lønarstuðuli til fiskivinnuna, herundir lógirnar um inntøkuþrygd, verða endurskoðaðar. Tað kann føra við sær, at nøkur fiskifør bera seg ikki við ongum stuðuli.

Fiskavirkini eru vorðin meira produktiv, so her eru møguleikar fyri vøkstri, ið kann byggja á ein føroyskan og útlendskan flota. Men fiskavirkini bera seg ikki, m.a. tí hoga kostnaðarstigið førir við sær, at rakstraravlopið gerst ov lítið og kappingarførið vánaligt.

Samgongan hevur tað stovnhald, at fiskivinnan á landi fær rakstraravlop og virkar optimalt í friari kapping við atlit til vitan og verkligar royndir hjá fólki okkara um alt landið. Staðbundin og privatir ognarrættur hevði helst tryggjað, at fiskavirki kunnu varðveita koma arbeiðsmegi og støðufastar leiðshar. Tann núverandi kollektivi bygnaðurin tykist hava ítt við at binda røttu leiðslufólkinum at sær og at fáa rætta andan í leiðsluvirksemið.

Nýggjar vinnur

Nógv arbeiði er gjørt at kanna nýggjar møguleikar og serliga at stuðla nýggjar vinnur. Tað tykist vera ringt hjá teimum, sum vilja fara undir nýtt virksemi, at finna teir møguleikar, sum eru at greina verkætlanir, sum kunnu útvega neyðuga egin- og bankaffgjøging saman við almennum stuðli.

Landsstýrið fer at leggja dent á at stuðla royndum at virka størri part av fiski okkara. Størsta íkastid kann gerast norðhavssildin, og tað sæst longu, at sildin mennist skjótt, nú hon er komin aftur í føroyskan sjógv.

Tað hevur stóran týðning, at vinnuvirki standa seg í góðsku og krøvum á sølumarkaðinum. Vinnan hevur ábyrgdina av, at hon lýkur krøvini, ið innaneftirlitið setur. Almennu myndugleikarnir skulu stuðla tílevningini av innaneftirlitsskipanum, góðkenna tær og hava eftirlit við, at tær verða fylgdar. Dentur verður lagdur á at fremja hesa skipan, so vit í minsta lagi eru á javnt við okkara kappingarneymar og helst fremri, tá tað ræður um góðsku.

Sjóvinnumál

Nevnd verður sett at endurskoða FAS-skipanina, sum skal gera álit og tilmæli at bota um kappingaføri føroyinga í farناسigling.

Við nýggjum krøvum frá IMO (Althjóða sjóvinnufelagsskapinum hjá ST) og vaksandi eftirliti við handilskipum verður neyðugt at seta fleiri kanningar í verk um farmaskip og førleikan hjá føroyingum á hesum skipum. Trygðarúthúgvingin hjá sjómönnum, sjómannslógin frá 1988, sjóvinnulógin og manningarlógin verða endurskoðaðar.

Skipanin við læknakanningum av sjómönnum er sett í verk, og reglur eru gjørdar um heilsutænastu hjá sjómönnum. Bøtt verður um arbeiðsumhvørvíð á handils- og fiskiskipum.

Alivinna

Í samstarvi við vinnuna og fíggingarstovnar er bygnaðurin í alivinnuni við verandi tøkni lagdur til fortreyttar í náttúruni. Tað hevur bøtt um raksturin, minkað um fellid og givið eitt betri umhvørvi. Kynsbótararbeiðið fer vónandi at økja um kappingarførið í alivinnuni.

Alivinnan gevur eitt stórt íkast til samfelagið. Sjúkvi um útflutningurin fali úr 12.300 í 1994 til 6.000 tons í 1995 til eitt virði uppá 173 mld.kr., so slepst ikki undan, at alivinnan hevur ein lýðningarmiklan lut í føroyska samfelagsbúskapinum.

Orsøkin til fallið í útflutninginum í fjør var, at lágu prísirnir seinna hálvárið í fjør gjørdu, at vitman valdi at lata eina stóra nøgd av alifiski vera verandi í ringunum. Øll henda nøgdin verður ventandi útflutt í ár út yvir tað, sum annars verður útflutt av alifiski í hesum ári.

Landsstýrið hevur saman við vinnuni sett á stovn eina fiskasjúkutænastu, sum landsstýrið stuðlar fíggarliga. Fiskasjúkutænastan er nú komin í eina fasta legu.

Vinnumál

Landsstýrið setti sær fyri at skapa fortreyttir at menna ídnaðin m.a. við lógini um stuðul til nýggjar vinnur, har veittur verður ein lønarstuðul í 4 ár.

Danskar vinnulívslógar við tilfagingum eru settar í gildi í Føroyum. Vinnulívslóggáva í Føroyum er lagd til altjóða kappingarviðurskipti.

Heimild er útvegað til ráðgevhjálp til virki at greina nærri verkætlanir og lýsa, hvørjir møguleikar eru tøkir hjá vinnulívnum.

Framtaksgrunnurin er eitt ambød at løysa fleiri fíggingartupuleikar til verkætlanir. Fleiri stuðulsskipanir eru, bæði føroyskar og danskar, sum føroyingar hava algongd til. Ringt kann vera at vita, hvør skipan hóskar best, tí verður umsitingin av ymisku skipanunum samskipað á einum stað. Teir nógvu møguleikarnir fara at gagna vinnulívnum óansæð stuðulsskipan.

Fáar nýfløgur eru gjørdar í fiskiskip seinastu árin, fiskiflotin er teknískt gamal, tí er tørvur á at skifta út og gera nýfløgur. Landsstýrið hevur sett nevnd, sum skal gera uppskot til nýggja lóggávu og uppskot um fíggingarmøguleikar at menna skipabygging í Føroyum.

Landbúnaðarmál

Aðalmálið er at menna landbúnaðin við atliti til at skapa marknaðarbúskaparlígar fortreytir. Lóggáva, marknaðarrøkt og vegleiðing v.m. tryggja, at vinnuligt jarðarbrúk kann mentast, soleiðis at náttúrutílleingið verður røkt og búnaðarvørur verða kappingarførar bæði í góðsku og prisi í Føroyum og til útflutnings.

Til at fylla hesar karmar hevur landsstýrið sett nevnd at endurskoða og gera uppskot um neyðugar lógarbroytingar fyri framtíðar landbúnað.

Ferðavinna

Ferðavinnan hevur sum heild skipað seg betur og arbeitt verður miðvíst við vørumenning og marknaðurføring.

Ferðavinnustevnan í útnorði, Vestnorden Travel Mart, ið varð hildin í Føroyum í fjør heyst, eydnaðist sera væl og varð rópt besta ferðavinnustevna nakrantíð. Tekin eru um, at útlenska ferðavinnan hevur fingið álit á okkum. Roknað verður við vøkstri og vinningi í hesi vinnugrein í komandi tíðum.

Vend er komin í ferðafólkatalið. Um flogvøllin ferðaðust 9% fleiri í 1995 enn árið fyri. Gistingar í summarhálvuni vaksu 40%, og vitjandi ferðafólkaskip gjørdust alt fleiri. Føroyingar eru eisini farnir at lerdast meira í eignum landi. Nú sumarið er hálvrunnið sæst, at útlitini fyri 1996 eru betur enn ventuð.

Landsstýrið er sinnað at leingja avtaluna við íslendsku stjórnina um samstarv á ferðavinnuskinum.

Lógamál

Í samgonguskjalinum er avtalað, at tænstumannalógin skal endurskoðast. Landsstýrið hevur fyrireikað ávísar broytingar í lógini um eftirløn tænstumanna. Endamálið er at gera lógina kettari at umsita og at fáa betri javnvág millum løn og eftirløn.

Sum ein fylgja av, at umsitingin av skúlaverkinum varð yvirtikin í 1979, og at blokkstuðulin kom í 1988, hevur tað víst seg at vera trupult, at reglurnar um tænstumenn í fólkaskúlanum eru sambært dansku lóg. Arbeitt hevur verið við at flyta tænstumenninar í fólkaskúlanum undir føroyska lóggávu og roknað verður við, at komið verður á mál innan árslok.

Arbeidsmarknaðarmál

Tó at arbeidsløysið er minnað, er langt á mál at basa arbeidsløysinum. Í mai mánaði vóru 2158 fólk skrásett sum tøk í Arbeidsløysisskipanini. Talið fevnir tó ikki um tey, ið eru farnir úr A.L.S. skipanini.

Minkandi arbeidsløysið og fráflytingin hava gjørt sítt til, at Arbeidsløysisskipanin ber seg fegjarliga. Fólkaflytingin er minnað nógv. Nettofráflytingin var 595 fólk í fjør í mun til 1923 fólk í fyrraári. Tað er gleðiligt at staðfesta, at fólkatalið veksur aftur fyri fyrstu ferð í 7 ár, fólk flyta heimaftur, og vit hava aftur burðaravlop.

Aftur í ár eru 8 mió. kr. avsettar til arbeidsskapandi tiltøk fyri ung, sum kommunurnar skipa fyri.

Løgtingslógin um arbeidsløysistrygging og arbeidssvísing verður endurskoðað. Uppskot til løgtingslóg um arbeidsumhvørvi verður lagt fram í hesi tingsetu.

Almanna- og heilsamál

Tað hevur eydnast at halda støðið á almanna- og heilsutøkinum sum heild, soleiðis at ongar skerjingar eru gjørdar. Tó eru rationaliseringar innan jáltanarkarnin neyðugar.

Í sjúkrahúsvirkjunum er játtanin til Landssjúkrahúsið hækkað 5 mió. kr., soleiðis at Landssjúkrahúsið kann rækja uppgávuna sum høvuðssjúkrahús. Til uppbygging og umbygging eru játtadar landssjúkrahúsinum 2 mió. kr. til projektering og úthjóðing, so ein avmarkað útbygging kann loysa hølístærvin fyribils.

Hartanframt eru avsettar 10,5 mió. kr. til upp- og umbygging av Suðuroyar Sjúkrahúsi. Byggingin byrjaði í 1988 og verður liðug í 1997.

Nýggj sjúkrahúslóg varð samtykt í seinastu tingsetu. Lógargrundarlag er nú fyri einum samskipaðum sjúkrahúsverki.

Álit um broytingar í sjúkrakassa- og sjúkratryggingarskipanini varð gjørt fyri í ár, og landsstýrið ger uppskot til nýggja sjúkrakassa- og sjúkratryggingarlóg, sum ætlanin er at leggja fyri lógtingið í hesi tingsetu.

Hildið verður fram við at endurskoða almannas- og heilsulöggávuna og gera rannulógir sambært avtalu við dansku stjórnina. Lógaruppskot um sosialar pensjónir og lógaruppskot um fyrilshjálp verða lögð fram aftur í hesi tingsetu.

Ætlanin er at útvega hútið til menningartarnað um alt landið. Fyri at útvega nýtt hútið til búfólkið á Eirargarði, vórðu eini hús keypt í Havn og flutt verður inn í næstum.

Tørvur á eldraøkt gerst alt størri. Ætlanin er, at fleiri smærri eindir, sonevnd eldrasambýli, verða skipað um landið. Í næstum flyta fólk í eldrasambýlini í Kollafirði, og hús eru keypt í Vestmanna, sum verða klár at flyta inn í næsta ár.

Løksins eru fortreytirnar fyri røktarheimunum á Sandoyinni komnar upp á pláss. Latid verður nú lata upp heima á Sandi og eldrasambýli í Skopun og Skálavík. Skipanin í Sandoyinni er ein roynd at sameina røktarheimsrakstur og heimarøkt, so eldraøktin kann gerast betri og verða hildin innan fyri játtanarkornin.

Heimarøktin er nú skipað av samanlögdu Heilsu- og Heimasjúkrasystaskipanini og Heimahjálparskipanini. Til tess at styrkja um samskipanina er landið býtt upp í 5 øki, og eru økisleiðarar settir at skipa fyri, at tænastan verður dygdargóð og jøvni í øllum økjum.

Skúlamál

Landsstýrismannabýrðin fær stórar broytingar við sær á skúlaákinum. Lógargrundarlagið undir landskúlaráðnum og landsskúlafyrisitingini er burtur, og reglugerðin fyri starv landsskúlastjórns er farin úr gildi. Fyrisitingin av undirvísingar- og granskingarmálum er sostatt lögð heinleidis undir ábyrgd landsstýrismansins.

Sum nakað nýtt hevur landsstýrið sett á stovn eitt granskingarráð, sum skal ráðleggja í sambandi við granskingarpolitisk viðurskiftir. Saman við danska granskingarmálaráðnum hevur landsstýrið sett ein arbeiðsbólk at viðgera og greina út granskingarmál og -ætlanir, sum hava felags áhuga. Mett verður um samfelagsliga og vísindaliga tørvin á vøksemi, sum lýsir náttúru, umhvørvi, mentan, vinnumøguleikar og heilsuøkið í Føroyum.

Bólkurin skal viðgera útbúgvingarmøguleikar hjá føroyskum granskarum og føroyska tuttøku í millumtjóða granskingarsamstarvi, bæði í norðurlendskum og EES høpi. 1 mió. kr. eru settar á lóggjarlógina í ár at stuðla hesum.

Dagføringin av studentaskúla- og HF-skúlanini hevur nú eitt ár á baki og virkar eftir ætlan.

Fullfíggaðar kunngerðir eru samtyktar og verða lýstar fyrsta dagin.

Uppskot um nýggja yrkisútbúgvingarlóg er um at verða liðugt, og uppskotið verður lagt fyri tingið í hesi tingsetuni. Arbeitt verður eisini við at endurskoða reglurnar á handilsskúla- og fiskivinnuákinum.

Ráðleggjarnavnnd fólkskúlans hevur latið úr hondum álit um nýggja fólkskúlalóg. Grundað á hetta álit verður nú gjørt lógaruppskot, sum verður lagt fyri lógtingið í hesari tingsetuni.

Mentamál

Álit um mentanarviðurskifti Føroya verður ætlað grundarlagið undir einum miðvísnum framtíðar mentapolitikki í Føroyum. Sáttmáli um mentanarsamstarv millum londini í útnørð verður undirskrivaður í næstum.

Hølvíðurskiftini hjá Landsskjalasavninum eru ikki nóg góð. Peningur hevur í mong ár stuðið tøkni til hóskaðt høli, sum krevjast sambært arkivavtalu fyri at føroysk skjøl á danskum og norsktum skjalagoymslun kunnu verða tikin heim til Føroya.

Føroya Fornminnissavn hevur skipað nýggja framsýning í bygninginum í Hoyvík, sum saman við útsavningum í Hoyvík er vorðin ein størri heild av einum savnsdepli. Neyðugt er at endurskoða fornminnalóggávuna, og nevnd er sett at kanna hetta.

Kirkjulóggávan verður endurskoðað, og arbeiðið heldur fram at dagføra hetta ekið.

Nevnd verður sett at gera uppskot til nýggja útvarps- og sjónvarpslóg. Einkarrættur út- og sjónvarpsins verður avtíkt. Sjónvarpið fær løyvi til aðrar inntøkumøguleikar.

Kommunumál

Kommunurnar hava fingið avtalu við lánsveitararnar um kommunuskuldina, sum gevur kommununi ein afturgjaldsskán uppá 5 ár. Saman við kommunala veðhaldsgrunninum kunnu allar kommunur nú greiða sínar fíggarlugu skyldur.

Við avtaluni finga kommunurnar ein munandi gjaldfórishetta, sum fyri mesta partin er farin til óktar rakstrarútreiðslur og fløgur í hesum árinum. Við í stóru skuld, kommunurnar framvegis hava, er tað um ráðandi, at kommunali búskapurin verður betri konsolideraður, eisini fyri at sleppast kann undan eini ov bráðligari hækking av kommunalu skattaprosentunum, tá ið kommunurnar skulu undir at gjalda skuldina aftur.

Landsstýrið hevur í kravt, at rakstrarútreiðslurnar hjá kommununi í 1997 verða ikki óktar í mun til 1996, at fløguútreiðslurnar verða lækkadar, at kommunur, sum hava eina skuld, sum er umleið tvær ferðir skattalöntøkuna, fáa ikki løyvi at lækka skattaprosentið, og sparingar og móguligar meirinntøkur skulu nýtast til cykaavdráttir av lánum. Kommunur fáa ikki løyvi at taka nýggj lán, og tær skulu ikki rokna við landskassastudningi til fløgur.

Kommununevnd er sett at koma við uppskoti um nýggjan kommunubygnað. Landsstýrið hevur givið henni arbeiðssetning samsvarandi samtykt lögtingsins. Nevndin er farin til verka og kann væntandi leggja fram álit á heysti 1997.

Orkumál

Elfelagið SEV hevur gjørt av at halda fram við vatnorkuúthyggingini í Eysturoynni. Fyrirleikingar verða nú gjørdar og roknað verður við, at sjálvt arbeiðið kann byrja um ársskiðið. Arbeiðið er mettt at kosta 111 mió. kr. Átalanin er, at SEV eginfegjar 71 mió. kr., og restin verður fíggað við lántøku, sum landsstýrið fer at viðgera, tá umsókt frá SEV er komin.

Allir elprísir lækkaðu 3 oyru/kWh á nýggjárið og roknað verður við, at SEV komandi árið verður ført fyri at lækka elprísirnar, hóast vatnorkuúthyggingin verður framd.

Umhvørvismál

Farið er undir at gera umhvørvisætlanir fyri kommunar. Henda verkætlan verður fíggað helvt um helvt av landsstýrinum og Norðurlandaráðnum og verður fyriskipað av Heilsufrøðiligu Starvsstovuni saman við 17 føroyskum kommunum. Royndirnar eru stak góðar higartil.

Ein arbeiðsbólkur er settur at laga havumhvørvislóggávuna til eina framtíðar oljувinnu. Arbeiðið verður umfatandi, eitt nú skulu reglugerðir fyri havumhvørvið og ein eftirlits- og tilbúgvingskipan gerast. Eitt regluverk verður greitt um ársskiðið, tá føroysk øki væntandi verða huðin út til oljuleitingar.

Landsstýrið hevur samtykt Montreal-protokollina, ið er ein konventión um útleiðing av ozonniðurbrotandi evnum. Nýtsla av hesum evnum í Føroyum verður nú skrásett.

Samskiftismál

Í samband við at umheimurin setur í verk frla kapping á teleøkinum er neyðugt at yvirtaka tann partin av málsokinum telegraf- og telefommál í Føroyum, sum Tele Danmark hevur umsitid higartil. Endaliga yvirtøkan av málsokinum snýr seg um at yvirføra rættin og ábyrgdina av at gera avtalur við útlenskar teleoperatørar um teleferðslu til Føroya og úr Føroyum. Stílað verður fram ímóti, at yvirtøkan skal fara fram um ársskiðið.

Atlantsflog gav í 1995 á fyrsta síuni yvirskot. Flogfelagið er eitt felag í menning, ið gongur nýggjar leiðir. Arbeiðið verður stóðugt við at geva fleiri og betur samferðslutænastur lofivægis. Síðan oktober í fjor hevur

verið flogið til Íslands, og flogfarið verður útleigað einu ferð um vikuna til Ícelandair millum Reykjavík og Narsarsuaq í Grønlandi. Í summar er nýggj leið byrjað til Árlus. Atlantsflog kannar møguleikarnar at veita tyrflutastur í sambandi við oljuvinnu á føroyskum øki.

Fleiri av skipunum hjá Strandfaraskipum landsins eru gomul og slitin, so neyðugt er í næstum at gera ný-
fløgur. Strandfaraskip landsins hava í nøkur ár rikið leiðina til Aberdeen, sum fyrst og fremst hevur gagnað
føroysku útflutningsvinnuni og innflutningi av bíligari vørur. Áðlanin er at leggja uttanlandssiglingina hjá
Strandferðsluni í egið partafelag.

Frágreiðing er gjørd um tyrflúgvving í samband við eini møguliga oljuvinnu, sum vísir, at ikki er neyðugt
við stórvegis fløgum til hesa vinnu.

Postverk Føroya hevur víst hegni, tá ið um ræður at laga seg til teir broyttu fíggjarkarmanar. Nevnast
kann, at jättanin til postverkið í 1990 var 18,5 mió. kr., sum er skerd á hvørjum ári, og í ár er komin niður
á 1,6 mió. kr.

Postverkið hevur í nøkur ár leigað hús við Hoyvíksvegi í Havn, sum vórðu keypt í fjør. Meginparturin
av virkseminum verður fluttur í húsini, sum fara at hýsa m.a. umsiting, girostova og postúthring.

Uttanríkisráð

Landgrunsmarkið millum Føroya og Bretlands er enn ein óloystur spurningur. Men áhugin fyri undirgrund-
ini í sonevnda "hvíta økinum" millum Føroya og Bretlands er vaksandi, og tískil tørvarin á at fáa skil á
marknasprunginginum á hesum leiðum.

Eisini uttanfyri 200 fjórðingar hava vit umskarandi krav um landgrunn. Landgrunsmarkið hevur eins og
onnur havøkismark stórt týdning fyri Føroyar enn fyri flestu onnur lond, bæði búskaparliga og politiskt.

Sjógvurin hevur allar dagar verið okkara álit, og vit hava frá fyrndartíð røknað havið rundan um okkum
sum part av landinum. Síðan 200 fjórðinga fiskimark varð ásett fyri næstan 20 árum síðani, hava vit havt
miðlimumark ímóti grannum okkara, eisini Bretlandi.

Fyri landgrunsmarkið uttanfyri 200 fjórðingar kundu vit bert gúðtaka loysnir, ið ásanna benda veruleika.
Hóast vit halda okkum hava eina sterka sak, hava vit higanil ruynt at sloppið undan einum tíðarkrevjandi
rættarmáli, og heldur stevnt ímóti eini samráðingarloysn. Um tað fer at eydnast, fer helst at vísa seg áðrenn
langt um líður.

Undirgrundin

Arbeiðið at fyrirreika kolvetnislóg v.m. gongur síða gongd. Í lögmanstræðuni í fjør var nevnt, at uppskot fór
at verða lagt fyri tingið tíðliga í hesi tingsetuni. Tað hevur tá víst seg, at arbeiðið at fyrirreika lóggávuna v.m.
hevur verið drúgvur enn væntað, og verður málið væntandi lagt fyri tingið um ársskiftið. Útbjóðingurum-
farið kann so verða hildið næsta summar.

Seismisku kanningararnar, sum Western Geophysical hevði einarætt at gera í 1994 og 1995, eru lidnar, og
áhugin at keypa kanningararslitini er stórir. Harafturat hava fleiri feløg og samtøk av feløgum í ár fingið
forkanningsløyvi. Endamálið hjá feløgnum við hesum kanningum er at fáa sær meira kunneika um øki,
áðrenn útbjóðingurumfarið verður hildið.

Dýpingin av boringini í Lopra, sum 19 oljufeløg hava fingið løyvi til, verður liðug seinni í summar. Sam-
anumtikið kann sigast, at áhugin hjá aljóða oljuvinnunum fyri føroyska økinum er stórir.

Handilssáttmálar

Eftir at Svøríki, Finnland og Eysturríki fóru uppí ES í fjør, var neyðugt at gera nýggjar handilssáttmála við
ES-londini. Uppskot um nýggjar sáttmála við einum víðkaðum ES-felagsskapi er gjørt. Útslitið er ein dag-
føring á javnt tað, sum bjóðað var Norgi og Íslandi, og upprunareglurnar verða líðiligar. Við stóði í eini
felagsvirlýsing verður farið undir samráðingar um betradar og víðkaðar reglur um kunnering av fiski.
Sáttmálin verður greiddur eftir suttmarfrítíðina og verður síðan staðfestur á lúgi. Handilssáttmálarnir við
Svøríki og Finnland fara tá úr gildi.

Løgmaður vitjaði í fjør formannin í ES neyðini Jacques Santer. Høvið beyðst at greiða frá føroysku sjón-
armiðunum, og lögmaður leikk lyfti um, at formaðurin persónliga skuldi fara landsstýrinum meting av møg-
leikum fyri betri marknaðaralgongd í verandi avtali. Henda meting vátta, at kvotur og lof verða ikki víðkað.

Føroyar hava í ár formannsskapin í felagsnevndini ES-Føroyar/Danmark, og ársfundur var hildin í Føroyum í vár. Úrslitið var m.a., at vørusløgini innan fiskafóður til úthlutnings verða økt, kumulering av fiski verður økt, og samstarvið verður á veterineri økinum til tess at fáa somu støðu til ES, sum Noreg og Ísland tællandi fáa á nýggjárinum. Hetta er sera umrúðandi fyri kappingarførið, og samráðingar byrja í næstum.

Álitið um gagnligastu marknaðuratgongd Føroya til ES, sum varð handað landsstýrinum í fjør, mælt til eina serskipan, t.v.s. tollsangongu við pørtum av EBS leistinum ella limaskap við undantøkum. Álitið var viðgjørt á ráðstevnu í fjør og drúgt kjak hevur verið um málið. Álitið skal nú fáa politiska viðgerð.

Frágreiðing um uttanlandsviðurskipti Føroya varð gjølla viðgjørð á tingi í vár, og tá var nevnt, at serligt orðuskipti um ES hevði verið gagnligt. Semja var um, at økt samskipti við ES er sera týðningarmikið. Sum ein liður í at styrkja um politiska og fyrisitingarlíga samskipti við Evropa hevur landsstýrið samtykt at skipa eina umboðsstovu í ES.

Hvalaveiðimál

Áksfundurin í altjóða hvalaveiðinevndini IWC í Aberdeen viðgjørði ikki føroyskt grindadráp í altjóða høpi, hóast mótmæli og nógva umryðu í fjølmiðlumum. Yvirlýsingin frá 1995, sum leggur upp til betri drápsbátt og kunning til limalondini um tiltøk, stendur við, og landsstýrið letur upplýsingar um hetta.

Hóast døglingur er friðaður, so er nógur ágangur. Heitt er á uttanríkisráðgjafi um at taka døglingin úr IWC-yvirlitinum og istaðin at lata NAMMCO viðgera døglingin sum smáhval samman við øðrum stúgdjórum. Enn hevur ikki eydnast at fáa Danmark at taka undir við hesum.

Norðurlandamál

Nýskipan av norðurlandska samstarvinum var samtykt í fjør heyst. Samstarvið verður framyvir grundað á tær tríggjar súlurnar: samstarv millum Norðurlond, samstarv við Eyropeiska Samveldið og samstarv við aðrar grannar.

Norðurlandska Atlantissamstarvið er farið til verka. Høvuðsskrivstovan er í Føroyum og stjórin er føroyingur.

Teir føroysku limirnir í Norðurlandaráðnum fingu báðir sess í nevndini fyri samstarv millum Norðurlond, annar teirra er næstformaður í nevndini. Í lögmannsrøðuni á Ólavsøku í fjør segði eg, at landsstýri og løgting høvdu í umbúna at skipa eina felagsmøtiing fyri norðurlandska samstarvið. Henda ætlan stendur við.

Ætlanin við einum norðurlandskum havgranskingarstøvni er nú í umbúna. Løgmaður reisti málið á Norðurlandaráðsfundi í Reykjavík í 1994 og síðani hevur verið arbeitt við at skipa ein havgranskingardepil í norðuratlantshavi, serliga innan gransking av klímabroytingum og reina havumhvørvinum rundan um Føroyar. Havgranskingardepilin verður fíggaður í Norðurlondum og fær eisini millumtjóða fígging. Hesin støvnur fer at seta Føroyar í miðdepilin í havgransking. Støvnurin fær væntandi millumtjóða áhuga, kanska globalan áhuga. Granskingardepilin skal hava miðstöð í Føroyum.

Enn er tó ikki full víska um, hvønn leiklut smátjóðirnar Føroyar, Grønland og Áland fara at fáa í stýrinum fyri Norðurlandaráðið. Tað verður helst greitt í næstum.

Samantak

Sum eg nevndi í byrjanini av røðuni, staðfesta vit, at talan er um framgongd á flestu økjum, og størri framgongd á fleiri økjum enn roknað varð við. Vit hava tí alla orsök til at frøast um gongdina.

Men, tá hetta er sagt, er vert at minna løgting og Føroya fólk á, at tað framvegis er langt eftir á mál.

Nógv tøk eru eftir at taka, og tað er framvegis neyðugt at vísa fastleika og dirvi, um vit skulu vera før fyri at náa tey mál, sum sett eru út í kortið.

Tað er ein veruleiki, at síðani 1984 hevur einki landsstýri sitið við somu flokkum alt valskeiðið. Búskaparlíga støðan hevur heldur ikki gjørt tað lættari at sameina politisk sjónarmið seinastu árin.

Skjótleikin at náa semju og byrjanin av tí praktiska samarbeiðinum millum sangonguflokkarnar bendir á, at tað verður gjørligt at halda politiska samarbeiðið á einum rímligum støði.

Nýggja stýrisskipanin, sum nú er komin í gildi í fullum líki, skuldi eisini gjørt tað møguligt at rokkið einum virkandi samarbeiði millum sangonguflokkarnar og millum sangonguna á lögtingi og í landsstýri. Henda stýrisskipanin kemur ivaleyst at føra við sær, at samarbeiðið millum sangongu og andstöðu gerst

betri, soleiðis at andstøðan fær størri møguleikar enn áður at fáa ávirkan á tann ríkna politikkinn.

Hetta hevur stóran týdning, tá vit í næsta framtíð skulu taka støðu til fleiri stórmál, sum fara at fáa avgerandi ávirkan á framtíð Føroya og fólkið, her búleikast.

Við hesum orðum fari eg at bjóða lögtingi, samgongu og andstøðu, til eitt týðningarmikið, strævið og spennandi samstarv, sum tryggjar framhaldandi framgongd í føroyska samfelagnum.

Góða ólavsøku.

Ólavsøkutingsetan 1996

Ár 1996, Ólavsøkuðag, 29. juli, kl. 13.00 varð tingfundur settur. Løgtingsformaðurin lýsti tingsetuna 1996 at vera setta sambært § 10 í stýrisskipanarlógini.

Tingmenninir eru:

Norðoya valdømi:

Rúna Sivertsen, Klaksvík, fl.,
Vilhelm Johannesen, Klaksvík, jv.,
Álvur Zachariassen, Klaksvík, sj.,
Heini O. Heinesen, Kunoy, tj.

Eysturoyar valdømi:

Kjartan I. Joensen, Leirvík, fl.,
Atli Hansen, Norðragøta, sh.,
Jógvan I. Olsen, Tofur, sb.,
Signar á Brúnni, Fuglafjørður, tj.,
Lasse Klein, Saltangará, krf.,
Óli Jacobsen, Tórshavn, vmf.,
Tordur Niclasen, Eiði, mf.

Norðstreymoyar valdømi:

Maria Hansen, Vestmanna, sh.,
Jógvan Durhuus, Vestmanna, tj.

Suðurstreymoyar valdømi:

Óli Breckmann, Tórshavn, fl.,
Bjarni Djurholm, Tórshavn, fl.,
Björn á Heyguni, Tórshavn, sb.,
Lisbeth L. Petersen, Tórshavn, sh.,
Finnbogi Arge, Tórshavn, sb.,
Marita Petersen, Tórshavn, jv.,
Helena Dam á Neystabø, Tórshavn, sj.,
Finnbogi Ísakson, Tórshavn, tj.,
Kristian Magnussen, Tórshavn, vmf.,
Jenis av Rana, Tórshavn, mf.

Vága valdømi:

Sune Jacobsen, Sørvágur, sh.,
Jørgen Niclasen, Sørvágur, fl.,

Sandoyar valdømi:

Jógvan Adolf Johannessen, Skopun, jv.,
Eyðun Viderø, Sundi, fl.,

Suðuroyar valdømi:

Jákup Joensen, Løpra, sb.,
Jóannes Eidesgaard, Tvøroyri, jv.,

Henrik Old, Vágur, jv.,
Ingeborg Vinther, Vágur, vmf.,
Jákup Olsen, Vágur, krf.

Tilnevndu skrivaranir eru: Beinta Joensen og Marius Rein.

Løgtingsformaðurin bar fram minningarorð um Hans Jacob Ellingsgaard, fyrrv. lögtingsmann, á Eiði, ið andaðist 11. juni 1996, og tingmenn mintist Hans Jacob Ellingsgaard í tægn.

Løgmaður fekk síðari orðið og greiddi frá stöðu landsins og tí, ið landsstýrið hevur í ætlan at fremja.

5. august 1996 bar lögtingsformaðurin fram minningarorð um tey, ið fórust við flogvanfukkuni í Selvík leygardagin 3. august 1996.

5. august varð sambært § 10 í tingskipanini Bjarni Djurholm tilnevndur 1. næstformaður.

8. oktober 1996 kravdi Ingeborg Vinther, løgtingskvinna, at fáa ført í gerðabókina, at tá formaðurin sbrt. § 69 í tingskipanini spurdi hvørjir fransøgumenn biðja um orðið, gjørdi Kristian Magnussen vart við, at hann var fransøgumaður fyri verkamannafylkingina.

11. oktober 1996 vórðu tveir limir valdir í umboðsmannanevndina hjá Færøernes Realkreditinstitut: Frits Jacobsen, Sørvági, og Zacharias Bech, Pøckeri.

Sama dag vórðu 4 nevndarlimir valdir í P/F Flogsamband: Frank Davidsen, Sørvági, Hans Meinhard á Høgabóli, Sørvági, Leivur Steintún, Sørvági, og Heðin Winther Olsen, Vestmanna.

30. oktober 1996 las formaðurin skriv frá lögmanni, ið bjóðar lögtingsmönnum til fundar við oljuráðleggingarnevndina hósdagin 31. oktober 1996 kl. 13.30 í høllini á Hotel Hafnia.

30. oktober 1996 var Jóannes Fídesgaard, lögtingsmaður valdur sum limur í § 19-nevndina.

22. november 1996 bar lögtingsformaðurin fram minningarorð um Eli Nolsøe, fyrrverandi lögtingsmann í Klaksvík, ið andaðist 20. november 1996, og tingmenn mintust Eli Nolsøe í tægn.

5. november 1996 varð Ernst Hansen valdur sum limur í fíggingarnevndin, trúnaðarnevndin, Tingmannaráð Úttørðars og varalimur í vinnunevndina fyri Kristian Magnussen, landsstýrisman.

26. november 1996 fór fram val av einum limi úr hvørjum flokki í nevnd sambært lögtingsmál nr. 6/19-96: Fyrirreiking til setan av stjórnmalanevnd. Vald vóru: Jákup Joensen fyri sambandsflokkin, Eyðun Viderø fyri fólkaflokkin, Marita Petersen fyri javnaðarflokkin, Finnboji Ísakson fyri tjóðveldisflokkin, Ernst Hansen fyri verkamannafylkingina, Jens av Rana fyri miðflokkin og Helena Dam á Neystabø fyri sjálvstýrisflokkin.

29. november 1996 varð Lasse Klein fyri kristiliga fólkaflokkin - Føroya framburðs- og fiskivinnuflokk valdur sum limur í nevnd sambært lögtingsmál nr. 6/1996: Fyrirreiking til setan av stjórnmalanevnd.

11. december 1996 fór fram val av 4 limum og 4 varalimum í nevnd viðvíkjandi virksemini hjá politinum. Vald vórðu sum fastir limir: Lísbeth L. Petersen, Rína Siverlsen, Henrik Old og Jógvan Durhús, og sum varalimir vórðu vald: Óli Jacobsen, Helena Dam á Neystabø, Tórtur J. Nielsen og Jákup Olsen.

26. februar 1997 boðaði formaðurin frá, at seinasti framløgudagur er mikudagin 5. mars 1997, og at mál, ið skulu leggjast fram, skulu verða lögtingsskrivstovuni í hendi í seinasta lagi leygardagin 1. mars 1997. Løgtingsskrivstovan hevði opið henda dagin.

26. februar 1997 bar formaðurin fram minningarorð um Georg L. Samuelson, ið sat á tingi sum vara-
maður valskeiðið 1954-58, tá Johan M. Fr. Poulsen var á fólkatingi.

8. apríl 1997 bar formaðurin fram minningarorð um Poul Jacob Olsen, fyrrverandi tingmann, ið andaðist
3. apríl 1997, 79 ára gamal, og tingmenn mintust hann í tøg.

30. apríl 1997 fór fram val av tveimum limum at hava eftirlit við fongslinum. Valdar vórðu: Elisabeth L.
Petersen og Marita Petersen.

13. mai 1997 legði Eilif Samuelson, landsstýrismaður, fram frágreiðing um samstarv Norðurlanda
Ráðharraráðsins.

13. mai 1997 legði lögmaður fram: "Frágreiðing frá lögmanni um uttanlandsmál 1996/97".

16. mai 1997 greiddi lögmaður frá uttanlandsmálum 1996/97.

21. mai 1997 bar formaðurin fram minningarorð um Robert Joensen, Klaksvík, ið sat á tingi frá 1943 til
1945 og sumvaramaður eitt skifti seinast í fimtiárunum. Tingmenn mintust Robert Joensen í tøg.

26. mai 1997 skutu tingmennirnir Atli Hansen, Jóannes Eidesgaard, Óli Breckmann, Óli Jacobsen, Sune
Jacobsen, Kjartan L. Joensen og Bjarni Djurholm upp at frávíkja tíðarfreistini sbrt. § 85 í tingskipanini á
øllum viðgerðarsligum í lögtingsmáli nr. 145/1996: Uppskot til eykajáttanarlóg fyri mai 1996. Hetta varð
samtykt við 27-0-1 atkvøðum.

27. mai 1997 skeyt formaðurin upp at frávíkja tíðarfreistini sambært § 85 í tingskipanini á øllum viðgerð-
arstigum í lögtingsmáli nr. 144/1996: Skipan um fyrisiting av várgýtandi norðurhavssildini. Hetta varð
samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

30. mai 1997 segði formaðurin frá, at øll mál, sum eru afturkomin úr nevnd, nú eru avgreidd. Tingið hevur
viðgjørt 144 mál. 10 mál eru ikki komin aftur úr nevnd, og hevur formaðurin fingið fráboðan um, at
hesi mál ikki koma fram í hesi tingsetuni. 43 skrivligar fyrispurningar eru svaraðir, munnligir fyrispurn-
ingar hava verið á skrá 6 ferðir, og eru 44 spurningar svaraðir. Umframt ólavsøkufrágreiðing lögmanns
hevur tingið viðgjørt frágreiðing lögmanns um uttanlandsmál 1996/97 og frágreiðing um samstarv Norðurl-
landa Ráðharraráðsins. Ein einki óvæntað hendur, verður næsti tingfundur ólavsøkudag 1997.

Val av nevndum

Formaðurin boðaði frá tveimum valbólkom: sambandsflokkurin, fólkaflokkurin, sjálfstýrisflokkurin og
verkamannafylkingini í samgonguni við 18 tingmönnum og jaynaðarflokkurin, tjóðveldisflokkurin,
kristiligi fólkaflokkurin - Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokkur og verkamannafylkingin (Ingeborg
Vinther) við 14 tingmönnum.

Vald vórðu:**Fígghjarnnevndin****Fastir limir**

1. Sune Jacobsen
2. Eyðun Viderø
3. Álvur Zachariassen
4. Kristian Magnussen
5. Jóannes Eidesgaard
6. Finnþogi Ísakson
7. Tordur J. Nielsen

Varalimir

1. Lisbeth L. Petersen
2. Kjartan L. Joensen
3. Helena Dam á Neystabø
4. Óli Jacobsen
5. Vilhelm Johannesen
6. Signar á Brúnni
7. Jenis av Rana

Uttanlandsnevndin**Fastir limir**

1. Atli Hansen
2. Kjartan L. Joensen
3. Helena Dam á Neystabø
4. Finnþogi Arge
5. Marita Petersen
6. Jógvan Durhuus
7. Jákup Olsen

Varalimir

1. Maria Hansen
2. Bjarni Djurholm
3. Álvur Zachariassen
4. Lisbeth L. Petersen
5. Ingeborg Vinther
6. Heini O. Heinesen
7. Lasse Klein

Landsstýrismálanevndin**Fastir limir**

1. Atli Hansen
3. Vilhelm Johannesen
3. Heini O. Heinesen

Varalimir

1. Bjørn á Heygum
2. Jóannes Eidesgaard
3. Finnþogi Ísakson

Vinnunevndin**Fastir limir**

1. Bjørn á Heygum
2. Jørgen Nielsen
3. Álvur Zachariassen
4. Óli Jacobsen
5. Henrik Old
6. Heini O. Heinesen
7. Lasse Klein

Varalimir

1. Atli Hansen
2. Kjartan L. Joensen
3. Helena Dam á Neystabø
4. Kristian Magnussen
5. Jógvan Adolf Johannessen
6. Jógvan Durhuus
7. Jákup Olsen

Trivnaðarnevndin**Fastir limir**

1. Maria Hansen
2. Rima Sivertsen
3. Óli Breckmann
4. Kristian Magnussen
5. Vilhelm Johannesen
6. Ingeborg Vinther
7. Jenis av Rana

Varalimir

1. Lisbeth L. Petersen
2. Bjarni Djurholm
3. Jørgen Nielsen
4. Óli Jacobsen
5. Jóannes Eidesgaard
6. Henrik Old
7. Tordur J. Nielsen

Mentannernevndin**Fastir limir**

1. Maria Hansen
2. Lisbeth L. Petersen
3. Eyðun Vidarø
4. Bjarni Djurholm
5. Jógvan Adolf Johannessen
11. Signar á Brúnni
7. Jenis av Rana

Varalimur

1. Sune Jacobsen
2. Atli Hansen
3. Rúna Siverlsen
4. Óli Breckmann
5. Marita Petersen
6. Heini O. Heinesen
7. Tordur J. Nielsen

Rættarnevndin**Fastir limir**

1. Bjørn á Heygum
2. Sune Jacobsen
3. Rúna Siverlsen
4. Kjartan L. Joensen
5. Jógvan Adolf Johannessen
6. Signar á Brúnni
7. Jákup Olsen

Varalimur

1. Atli Hansen
2. Maria Hansen
3. Eyðun Vidarø
4. Óli Breckmann
5. Marita Petersen
6. Finnbugi Ísakson
7. Lasse Klein

Norðurlanda Ráðið:**Fastir limir**

1. Jørgen Nielsen
2. Marita Petersen

Varalimur

1. Eyðun Vidarø
2. Jóannes Eidesgaard

Tingmannaráð Útnorðurs**Fastir limir**

1. Jørgen Nielsen
2. Lisbeth L. Petersen
3. Henrik Old
4. Jógvan Durhuus
5. Kristian Magnussen
6. Jákup Olsen

Varalimur

1. Rúna Siverlsen
2. Maria Hansen
3. Jógvan Adolf Johannessen
4. Signar á Brúnni
5. Óli Jacobsen
6. Lasse Klein

Farloyvi

Ólavssøkkudag varð framlagt skriv dagf. 24. juli 1996 frá Antini Kallsberg um farloyvi, meðan hann er landsstýrismaður. Samtykt við 32-0-0 atkvøðum, at Rúna Siverlsen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvald í Norðoya valdømi fyri fólkatlokkini, skuldi taka sætið á tingi.

Ólavssøkkudag varð framlagt skriv dagf. 24. juli 1996 frá John Petersen um farloyvi, meðan hann er landsstýrismaður. Samtykt við 32-0-0 atkvøðum, at Eyðun Vidarø, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur í Sandoyar valdømi fyri fólkatlokkini, skuldi taka sætið á tingi.

1. august 1996 varð framlagt skriv dagf. 30. juli 1996 frá Helenu Dam á Neystabø um farloyvi, meðan hon er burturstødd til 15. august 1996. Samtykt við 24-0-0 atkvøðum, at Ronald Poulsen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur á sjálfstýrislistanum í Suðurstreymoy, fær sætið á tingi.

13. august 1996 varð framlagt skriv dagf. 9. august frá Alda Hansen um farloyvi, meðan hann er burturstaddur 13. til 22. august 1996. Samtykt við 22-0-0 atkvøðum, at Jákup Lambauge, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur á sambandslistanum fyri Eysturoynna, skuldi taka sætið á tingi.

30. september 1996 varð framlagt skriv dagf. 18. september 1996 frá Óla Jacobsen, lögtingsmanni, sum bað um farloyvi, meðan hann er burturstaddur í almennum orindum. Samtykt við 28-0-0 atkvøðum, at Karl Robert Johansen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur á listanum hjá verkamannafylkingini í Eysturoynni.

8. oktober 1996 varð framlagt skriv dagf. 7. oktober 1996 frá Tord J. Nielsen, lögtingsmanni, sum bað um farloyvi, meðan hann er burturstaddur. Samtykt við 21-0-1 atkvøðum, at Petur Jacobsen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur á listanum hjá miðflokkinum í Eysturoynni, skuldi taka sætið á tingi.

30. oktober 1996 varð framlagt skriv dagf. 23. oktober 1996 frá Jákup Olsen, lögtingsmanni, um farloyvi, meðan hann er burturstaddur í almennum orindum frá 23. oktober til 25. november 1996. Skriv dagf. 18. oktober 1996 frá Reinhold Nielsen, ið sigur frá, at hann ikki fær møtt á tingi, tí hann er burturstaddur. Samtykt við 21-0 atkvøðum, at Leif Lisberg, sum áður hevur verið á tingi sum næstvaldur á listanum hjá Kristiliga fólkallokkinum Føroya Frambuds- og fiskivinnuflokki fyri Suðuroynna, skuldi taka sætið á tingi. Sama dag varð framlagt skriv dagf. 30. oktober 1996 frá Kristian Magnussen, lögtingsmanni, um farloyvi, meðan hann er landsstýrismaður. Samtykt við 22-1-0 atkvøðum, at Lærst Hansen, sum áður hevur verið á tingi sum næstvaldur í Verkamannafylkingini í Suðurstreymoy, skuldi taka sætið á tingi fyri hann.

5. november 1996 varð framlagt skriv dagf. sama dag frá Jenis av Rana, lögtingsmanni, um farloyvi í tíðini 5.-14. november 1996 í privatum orindum. Samtykt við 20-0-0 atkvøðum, at Fleiri Løutzen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur í miðflokkinum í Suðurstreymoy, skuldi aftur taka sætið á tingi.

8. november 1996 varð framlagt skriv dagf. sama dag frá Helenu Dam á Neystabø, lögtingskvinnu um farloyvi í tíðini 8.-21. november 1996, og at næstvaldi á lista sjálfstýrisflokksins í Suðurstreymoy skuldi taka sætið á tingi, meðan hon er burturstødd. Samtykt við 21-0-0 atkvøðum, at Ronald Poulsen, ið áður hevur verið á tingi, skuldi aftur taka sætið.

11. februar 1997 varð framlagt skriv frá Jørgen Nielsen, lögtingsmanni, um farloyvi, meðan hann er burturstaddur í almennum orindum, og at næsti maður á fólkalokkslistanum í Vága valdømi tekur sætið á tingi, meðan hann er burturstaddur. Samtykt við 24-0-0 atkvøðum, at Svend Ange Ellelsen, ið áður hevur verið á tingi sum næstur á fólkalokkslistanum á Vága valdømi skuldi taka sætið.

28. februar 1997 varð framlagt skriv frá Óla Jacobsen, lögtingsmanni, um farloyvi frá 1. mars 1997, meðan hann er burturstaddur í egnum orindum, og at næsti maður á Verkamannafylkingini í Eysturoyar valdømi tekur sætið á tingi, meðan hann er burturstaddur. Samtykt við 25-0-0 atkvøðum, at Karl Robert Johannesen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur, aftur skuldi taka sætið á tingi.

20. mars 1997 varð framlagt skriv dagf. 19. mars 1997 frá Helenu Dam á Neystabø um farloyvi frá 20. mars 1997, meðan hon er burturstødd, og at næstvaldi á lista sjálfstýrisflokksins í Suðurstreymoyar valdømi tekur sætið á tingi. Samtykt við 21-0-0 atkvøðum, at Ronald Poulsen, ið áður hevur verið á tingi fyri Helenu Dam á Neystabø, skuldi taka sætið á tingi.

2. apríl 1997 varð framlagt skriv dagf. 2. apríl 1997 frá Ljsheth L. Petersen, lögtingskvinnu, meðan hon er hirturstødd í egnun orindun, og at næstvaldi á lista sambandsflokksins í Sudurstreymuoyar valdømi tekur sæti á tingi. Samtykt við 18-0-0 atkvøðum, at Pauli Ellefsen, ið áður hevur verið á tingi, skuldi taka sætið á tingi.

8. apríl 1997 varð framlagt skriv dagf. 7. apríl 1997 frá Lassa Klein, lögtingsmanni, um farloyvi vegna sjúka. Næsti maður á lista Kristiliga Fólkalokksins - Føroya Framhúðs- og Fiskivinnuflokki í Eysturoyar valdømi, Eliesar Høj, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur, boðar frá í skrivi dagfest 7. apríl 1997, at hann ikki fær møt á tingi. Formaður heitti á Henrik Old, Ingeborg Vinther og Jákup Joensen um at kanna, hvør ið er triðji maður á listanum. Triðji maður á listanum er Hans Pauli Højgaard, og mæltu Henrik Old, Ingeborg Vinther og Jákup Joensen til, at hann tekur sætið á tingi. Samtykt við 27-0-0 atkvøðum, at Hans Pauli Højgaard skuldi taka sætið á tingið fyri Lassa Klein.

21. mai 1997 varð framlagt skriv dagf. sama dag frá Tord J. Nielsen um farloyvi, meðan hann er hirturstøddur til 15. august. Í skrivi dagfest 21. mai 1997 frá Petur Jacobsen, ið áður hevur verið á tingi sum næstvaldur á lista miðflokksins í Eysturoynni, boðar frá, at hann ikki fær møt á tingi. Formaðurin bað lögtingsmenningar Jógván Adolf Johannessen, Jákup Joensen og Ernst Hansen kanna, hvør triðji maðurin er, og varð funnið fram til, at tað er Bill Justinussen. Við 25-0-0 atkvøðum varð samtykt, at hann skuldi taka sætið á tingi fyri Tord J. Nielsen.

1 Ríkislógartilmæli viðvíkjandi virðisbrævahandli v.m.

Ár 1996, hósdagin 1. august legði Anfinn Kallsherg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi

U p p s k o t

til

ríkislógartilmæli.

Løgtingið samtykkir at mæla ríkisstýrimun til, við heimild í § 130 í lóg nr. 1072 frá 20. desember 1995 um virðisbrævahandil v. m., sum broytt við lóg nr. 376 frá 22. mai 1996, at seta í gildi í Føroyum við konguligari fyriskipari:

§ 1. Lóg um virðisbrævahandil v. m. nr. 1072 frá 20. desember 1995, sum broytt við lóg nr. 376 frá 22. mai 1996 við hesum broytingum:

- 1) Í § 8, stk. 1, § 14, stk. 1 og § 28, stk. 1 verður »Erhvervs- og Selskabsstyrelsen» broytt til »den færøske registreringsmyndighed».

- 2) §§ 105-115, §§ 120-121 og §§ 123-125 verða ikki settar í gildi í Føroyum.

§ 2. Forskrifter udstedt i medfør af loven gælder også for Færøerne efter at være godkendt af Færøernes Landsstyre.

§ 3. Anordningen træder i kraft 19. aug. 1996.
Stk. 2. Samtidig ophæves anordning nr. 801 af 28. september 1992 om ikrafttræden for Færøerne af lov om en værdipapirenetral på Færøerne. §§ 2-5 i lov om en værdipapirenetral ophæves dog ikke.

Viðmerkingar:

Danska lógin nr. 1072 frá 20. desember 1995 um virðisbrævahandil v.m., sum er komin í gildi í Danmark, og sum nú verður skotið upp at seta í gildi í Føroyum, er ein liður í danska "børsreformen".

Bróytingarnar á danska virðisbrævamarknaðinum eru millum annað orsakaðar av liberaliseringini av internationala peningaflumninginum, nýggjum ES - direktivum um virðisbrævahandil, skjótari teknologiskari menning, størðrífisfyrirminnum í umsetningini av virðisbrævum og hardari internationalari kapping.

Endamálið við lógini er skipan av øllum virðisbrævahandli og teim stovnum, sum kunnu hjóða seg fram í samband við handil við virðisbrævum, soleiðis at kundin er tryggjaður á besta hátt og at danski virðisbrævamarknaðurin kann lúka tey krøv, sum verða sett til ein effektivan og kappingarløran marknað móðvegis útlöndinum.

Lógin hevur við sær, at miverandi børsmonopol verður avtikið, og at Københavns Fondsbørs verður gjørdur til eitt partafelag. Hinir stovnarnir "Værdipapircentralen" og "Garantifonden for Danske Optioner og Futures" avgera sjálvir, um stovnarnir skulu gerast partafeløg ella ikki.

Eisini er skotið upp at seta á stovn eitt fondsráð, sum hevur høvudsábyrgdina av, at handilin við virðisbrævum fer fram undir vælskipaðum viðurskiutum og á reiðiligan hátt.

Vit eru partur av danska virðisbrævamarknaðinum. Føroyskir peningastovnarnir eru virknir á danska virðisbrævamarknaðinum, og Landsbanki Føroya er virkin, tá talan er um at geva lánsbrøv út.

Øki, sum hava og kunnu fáa serliga ávirkan á føroyskar luftakur á danska virðisbrævamarknaðinum, eru:

- 1) Í lógini verður ísett, hvar ein fondsbørsur og ein virðisbrævamarknaður er. Hetta kann fáa týðning fyri Føroyar, við tað at føroysk lánsbrøv v.m. kunnu etablerast á einum føroyskum marknaði.
- 2) Krøv verða sett til upptøku av nýggjum virðisbrævum á einum fondsbørsi. Hetta umfatar eisini nýggjar lánsbrævaserur hjá Landsbanka Føroya.
- 3) Ein bróyting er gjørd í háttinum at bóka virðisbrævahandlar. Henda bróyting umfatar bæði peningaflytingar og virðisbrævallýtingar. At bróytingin fer gildi í Føroyum er ein fyrirreyt fyri at føroysku peningastovnarnir framhaldandi kunnu skráseta virðisbrøv á Værdipapircentralen aftaná 19. august 1996.

Orsøkin til at §§ 105-115 og §§ 120-121 ikki skulu setast í gildi í Føroyum er, at hesar § § eru bróytingar til danskar lógir, serstakliga skattalógir og tryggingarlógir, sum ikki eru galdandi í Føroyum.

§§ 123-125 eru bróytingar til bróytingar í "lov om rettens pleje", "lov om tinglysning" og "lov om skifte af dødsbo og fællesbo m.v.", sum eru komnar í gildi í Danmark, men enn ikki eru komnar í gildi í Føroyum.

Við hesi lógini fara "lov om Københavns Fondsbørs", (er longu farin úr gildi í Danmark) og "lov om en værdipapircentral" úr gildi, (er úr gildi 19. august 1996).

Hesar báðar lógir, sum eru í gildi í Føroyum, fara úr gildi samstundis, sum lógin um virðisbrævahandil verður sett í gildi í Føroyum.

Umboð fyri Føroya Banka og Føroya Sparikassa hava verið uppi á arbeiðinum við uppskotinum til ríkislógartilmælið, sum her verður lagt fyri tingið.

Sum sæst av omanfyrirstandandi viðmerkingum er ætlamin við at seta lógina í gildi í Føroyum, at vit koma at arbeiða undir somu umstøðum, sum landini rundan um okkum, tá talan er um virðisbrævahandil og útgávu av lánsbrævum. Samstundis er tað ein fyrirreyt fyri at føroysku peningastovnarnir eisini aftaná 19. august 1996 kunnu skráseta virðisbrøv á Værdipapircentralen.

Lógin hevur ikki eyka útreiðslur við sær.

1. viðgerð 5. august 1996. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 30. september 1996 legði fram søljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 1. august 1996 og eftir 1. viðgerð tann 5. august 1996 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið. Í viðmerkingunum frá Landsstýrinum verður sagt, at umboð fyri Føroya Banka og Føroya Sparikassa hava verið uppi í arbeiðinum við uppskotinum. Undir 1. viðgerð varð ført fram, at eisini Landsbanki Føroya og Færøernes Realkreditinstitut áttu at verið spurdur um uppskotið. Eisini varð undir 1. viðgerð spurt, um neyðugt verður at broyta skatta- og tryggingarlóggávuna, um uppskotið verður samtykt. Fíggingarnevndin hevur í sent málið til ummælis hjá Landsbanka Føroya, Færøernes Realkreditinstitut, Toll- og Skattstovu Føroya og Tryggingarsambandinum Føroyar.

Landsbanki Føroya sigur í sínum svari, at "umboð fyri Landsbankan hava verið uppi í arbeiðinum við uppskotinum til ríkislógaráðmælið saman við umboðum fyri Føroya Banka, Føroya Sparikassa og Føroya Landsstýri. Landsbankin tekur undir við viðmerkingum landsstýrisins til ríkislógaráðmæli og hevur annars ikki nakað at leggja afturat."

Toll- og Skattstovan sigur í sínum svari, at uppskotið ikki hevur ávirkan á føroyska skattalóggávu. Toll- og Skattstovan vísir á, at í § 1 nr. 1 í uppskotinum er víst á § 8, stk. 1, meðan rætta ávísingin lýkist at skula vera § 8, stk. 2, nr. 1. Viðari sigur Toll- og Skattstovan: "Eisini er lagt merki til, at í lógini um virðisbræva-handil, sum ætlanin er at seta í gildi í Føroyum, er í §§ 116-120 og 122 víst til danskar lógir. Um ætlanin er, at somu broytingar, sum hesar greinir innihalda, skulu koma í gildi í Føroyum, er neyðugt at gera ávísingar til teir "anordningar", sum seta dansku lógirnar í gildi í Føroyum, og eisini tryggja sær, at greinávísingarnar samsvara".

Fíggingarnevndin hevur frá landsstýrinum fingið upplýst, at í § 1, nr. 1, skal standa: "§ 8, stk. 2, nr. 1". Viðvíkjandi §§ 117 og 118 mælir landsstýrið til, at § 117, stk. 1 verður orðað soleiðis: "I lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber med senere ændringer, jf. anordning nr. 250 af 3. maj 1993, foretages følgende ændringer:", og § 118, stk. 1, verður orðað soleiðis: "I lov nr. 286 af 6. juni 1984 om erhvervsdrivende fonde med senere ændringer, jf. anordning nr. 247 af 3. maj 1993, foretages følgende ændringer:", og setir fram broytingaruppskot hesum viðvíkjandi.

Viðvíkjandi § 119, ið umfatar lóg um bankar og sparikassar v.m., hevur landsstýrið upplýst, at partar av hesi dansku lóg ikki eru settir í gildi fyri Føroyar, og mælir nevndin tí til, at § 33, stk. 3, sum enn ikki er sett í gildi, gongur út. Upplýst er fyri nevndini, at landsstýrið arbeiðir við uppskoti um at seta restina av lógini í gildi fyri Føroyar. Hetta uppskot verður lagt fyri lögtingið í heyst.

Viðvíkjandi § 120, so hevur landsstýrið ikki mælt til at seta hesa grein í gildi í Føroyum, og § 122 skal ikki setast í gildi í Føroyum.

Færøernes Realkreditinstitut og Tryggingarsambandið Føroyar hava ongur viðmerkingar til málið.

Landsstýrið mælir til í uppskotinum, at "anordningurin" fær gildi 19. august 1996. Undir 1. viðgerð boðaði landsstýrismaðurin í fíggingarmálinum frá, at landsstýrið hevði fingið skriv frá Ríkisumboðnum, har sagt varð, at vinnuáráðmælið hevði boðað frá, at m.a. av EDV-tekniskum orsøkum verður gildiskonran útsett til millum 11. og 14. oktober 1996. Ríkisumboðið hevur upplýst nevndini, at vinnuáráðmælið hevur ásett gildiskonruna til 18. oktober 1996 og setir nevndin fram broytingaruppskot samsvarandi hesum.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við nevndu broytingum og setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

tí

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 1, nr. 1 verður "§ 8, stk. 1" broytt til: "§ 8, stk. 2, nr. 1",
- 2) Sum nýtt § 1, nr. 2, verður sett: "§ 117, stk. 1, verður orðað soleiðis: "Í lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber med senere ændringer, jf. anordning nr. 250 af 3. maj 1993, foretages følgende ændringer:",
- 3) Sum nýtt § 1, nr. 3, verður sett: "§ 118 stk. 1 verður orðað soleiðis: "Í lov nr. 286 af 6. juni 1984 om erhvervsdrivende fonde med senere ændringer, jf. anordning nr. 247 af 3. maj 1993 foretages følgende ændringer:",
- 4) Sum nýtt § 1, nr. 4, verður sett: "§ 119, stk. 1, verður orðað soleiðis: "I lovbekendtgørelse nr. 57 af 2. februar 1993 om banker og sparekasser m.v., jf. anordning nr. 246 af 3. maj 1993 foretages følgende ændringer:",
- 5) Sum nýtt § 1, nr. 5, verður sett: "I § 119, stk. 1, nr. 1 udgår: "§ 33, stk. 3",
- 6) § 1, nr. 2 verður til § 1, nr. 6 og "§§ 120-121 og §§ 123-125" verður broytt til "§§ 120-125",
- 7) Í § 3 verður "19. august 1996" broytt til: "18. oktober 1996",

2. viðgerð 8. oktober. Broytingaruppskot frá fíggingarnevndini til § 1 samtykt við 23-0-0 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 23-0-0 atkvøðum. § 2 samtykt við 23-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá fíggingarnevndini til § 3 samtykt við 22-0-0 atkvøðum. § 3 soleiðis broytt samtykt við 23-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt skal fara til 3. viðgerð samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 11. oktober 1996. Løgin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

F.L. j.nr. 2563-1/92

2 Nýval av nevndum

Ár 1996, mánadagin 5. august legði Atli Hansen, løgtingsmaður, vegna sambandsflokkin, fólkaflokkinn, sjálfstýrisflokkinn og verkamannafylkingina fram sáljóðandi

U p p s k o t

til

sanityktar

Løgtingið samtykkir, at løgtingsnevndirnar, sum eru umrøddar í § 24 í tingskipanini verða valdar av nýggjum.

Viðmerkingar:

Av tí at samgongan nú hevur umskipað seg, førir hetta við sær, at politiska samansetingin á tingi er øðrvísi nú, enn tá nevndirnar vóru valdar.

Í viðmerkingunum til § 26 í álitinum til Tingskipan Føroya Løgtings verður útskilað: "Helst er óneyðugt at velja nevndirnar av nýggjum í valskeiðinum og hvørja ólavsøku, um ikki politiska støðan ger, at politiska samansetingin á einhvønn hátt gerst øðrvísi, ella at ein meiriluti í løgtinginum heldur hetta vera neyðugt. Tí er ásett í greinini, at nevndir verða ikki valdar av nýggjum í valskeiði løgtingsins, ásetir løgtingssamtykt ikki, at nevndirnar skulu veljast av nýggjum."

Útgangsstøðið er, at nevndirnar, ið eru umrøddar í § 24 sita alt valskeiði løgtingsins, uttan so er, at løgtingssamtykt ger av at velja nevndirnar av nýggjum sambært § 26 í Tingskipan Føroya Løgtings.

§ 26, samanhætt við grundregluna í § 23 um, at allar løgtingsnevndir verða valdar undir eipum, førir við sær, at nýval av nevndum bert kann fara fram av øllum nevndum og ikki stökum nevndum ella nevndarlimum berturúr.

Út frá hesum halda undirritaðu flokkar tað vera neyðugt, at nevndarval fer fram skjótast gjørligt.

1. viðgerð 8. august. Málið varð beint til 2. viðgerð uttan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 13. august Uppskotið til sanityktar samtykt við 14-2-7.

3 Broyting í vallógini

Ár 1996, mikkudagin 30. október legði Óli Breckmann, lögtingsmaður vegna Atla Hansen, Helenu Dam á Neystabø, Óla Jacobsen og seg sjálvar fram salfjórundi

U p p s k o t

tíl

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um val til Føroya lögting.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 49 frá 20. juli 1978 við seinni broytingum um val til Føroya lögting verða gjørdar hesar broytingar:

- in, skal listin verða lýstur ógildugur.”
2) Í § 17, 5. stk. verður talið “10” broytt til “5”, og talið “15” broytt til “10”.

§ 2.

- 1) § 17, 2. stk. verður orðað soleiðis: “Eín valevnislisti má ikki hava fleiri valevni enn tvey fleiri enn talið á lögtingsmonnum, ið veljast skulu í valdøminum. Um henda treyt verður ikki hild-

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, hon er kunn-gjörd.

Viðmerkingar

Tá lógin um val til Føroya Lögting varð broytt í 1978, varð talið á valdømisvaldum tingmonnum økt úr 20 upp í 27.

Samstundis varð ásett, at talið á valevnum kundi vera tað dupulta av valdømisvaldum lögtingsmonnum. Hetta merkir, at í Suðuroy og Norðoyum kunna vera 8, í Suðurstreymi 16, í Eysturoy 10 og í Sandoy, Vágum og Norðstreymi 4 valevni.

Mett verður, at talið á valevnum er ov stórt, bæði tí tað kann vera torført at fáa valevni, og tí at hetta stóra talið ger lögtingsval meiri til “familjuval” enn politiskt val. Júst fleiri flokkar stilla upp, já trúplari verður at fáa eina hugsjónarlíga uppstilling. T.d. kundu 160 valevni verið uppstillað bert í Suðurstreymi, 100 í Eysturoy, 80 í Suðuroy og 80 í Norðoyum til lögtingsvalið 1994. Íalt kundu sostatt í øllum valdøminum 540 valevni boðið seg fram til síðsta lögtingsval. Hetta man tykjast flestum ómikið.

Skotið verður tí upp at avmarka talið á valevnum til 2 fleiri enn valdømisvaldir tingmenn, t.e. í Norðoyum og Suðuroy til 6, í Suðurstreymi til 10, í Eysturoy til 7, og í Sandoy, Vágum og Norðstreymi framvegis til 4.

Eisini verður metti, at stillaratalið - minst 10 og mest 15 - er heldur nógv. Skotið verður upp at broyta tølini til 5 og 10.

1. viðgerð 5. november 1996. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 10. december 1996 legði fram salfjórundi

Álit

Uppskotið er lagt fram av lögtingsmönnum Óla Breckmann, Atla Hansen, Helenu Dam á Neystabø og Óla Jacobsen hin 30.10.1996 og eftir L. viðgerð 05.11.1996 beint rættarnevndinni.

Eín meiriluti í nevndinni, Björn á Heygum, María Hansen, Kjartan I. Joensen og Rána Sivertsen, mælir til at samtykkja uppskotið við teirri broyting, at § 1 verður soljóðandi:

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 49 frá 20. juli 1978, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 41 frá 14.03.1995, verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 17, 2. stk. verður orðað soleiðis:

“Eín valevnislisti má ikki hava fleiri valevni enn trý fleiri enn talið av lögtingsmönnum, tó ongantíð meiri enn tað dupulta, ið veljast skulu í valdøminum. Í valdønum við tveimum undømissvaldum kann valevnislisti ikki hava fleiri enn tvey fleiri enn talið av lögtingsmönnum, ið skulu veljast í valdøminum.”

2) Danski teksturin í § 17, 2. stk. verður strikaður.

Eín minniluti í nevndini, Marita Petersen, Jákup Olsen og Signar á Brúnni, tekur ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 13. december. Uppskot frá Björn á Heygum um at beina málið aftur í rættarnevnd samtykt við 21-0-1 atkvøðum. 13. december 1996 legði rættarnevndin fram soljóðandi:

Álit II

Uppskotið er lagt fram av lögtingsmönnum Óla Breckmann, Atla Hansen, Helenu Dam á Neystabø og Óla Jacobsen hin 30.10.1996 og eftir L. viðgerð 05.11.1996 beint rættarnevndinni.

Eín meiriluti (Björn á Heygum, María Hansen, Kjartan I. Joensen og Rána Sivertsen) mælir til at samtykkja uppskotið við teirri broyting at § 1 verður soljóðandi:

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 49 frá 20. juli 1978, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 41 frá 14.03.1995 verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 17, 2. stk. verður orðað soleiðis:

“Eín valevnislisti má ikki hava fleiri valevni enn trý fleiri enn talið av lögtingsmönnum, tó ongantíð meiri enn tað dupulta ið veljast skulu í valdøminum. Um henda troyt verður ikki hildin, skal listin verða lýstur ógildigur”

2) Danski teksturin í § 17, 2. stk. verður strikaður.

Ein minnilutfi (Marita Petersen, Jákup Olsen og Signar á Brúnni) tekur ikki undir við uppskotinum og setur einki uppskot fram.

13. december 1996 fór 2. viðgerð afnar fram. Broytingaruppskot frá meirihlutinum í rættarnevndini Bjørn á Heygum, Marita Hansen, Kjartan I. Joensen og Rána Síverisen til § 17, 2. stk. Samtykt við 13-3-9 atkvøðum. § 17, 2. stk. soleiðis broytt samtykt við 14-2-9 atkvøðum. Samtykt 14-1-10 atkvøðum, at beina málið soleiðis samtykt til 3. viðgerð

3. viðgerð 18. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 12-0-10 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 139, 20. december 1996.

4 Fíggjarløgtingslóg 1997

Ár 1996, mánadagin 30. september legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram uppskot til fíggjarløgtingslóg 1997.

Uppskotið, ið er givið út í bók, er til skjals á løgtingsskrivstovuni, landsskrivstovuni og bókasøvninum.

1. viðgerð 8. oktober. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 16. december 1996 legði fram seltjóðandi

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 30. september 1996 og eftir 1. viðgerð, sum var fri 8. til 10. oktober 1996, beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við

Jógvan I. Olsen, løgtingsformann og
Edmund Joensen, lögmann

og landsstýrismenninar

Anfinn Kallsberg
John Petersen
Eilif Samuelsen
Ivan Johannesen
Kristian Magnussen og
Sámal Petur í Grund.

Saman við løgtingsformanninum var skrivstovustjórn løgtingsins á fundi og saman við lögmanni og landsstýrismonnum vóru lögmannsstjórn, deildarstjórnar og fultíðar í landsstýrisumsitingini á fundi við nevndina.

Saman við avvarandi landsstýrismanni hevur nevndin havt fund við umboð fyri

Sjúkrahúsverkið
Landsverkfrøðingin
Strandfaraskip Landsins
Postverk Føroya
Landaskúlafyrirlitningina

Eisini hevur nevndin havt fund við landsgrannskoðaran **Leiv Harryson**.

Harumframt hevur nevndin havt fund við

Føroya Havhúnaðarfelag
Føroya Banka
Fiskasølua og
Landshanka Føroya

Í summum hækkaðu peningastovnumir bæði útláns- og innlánsrentuna. Nevndin hevur fingið ábending um, at rentan verður á núverandi støði eisini komandi ár.

Um útflutningsvinnuna hevur nevndin fingið upplýst, at príslegan í 1997 verður á sama støði, sum hon hevur verið í 1996. Um tøku av laks hevur nevndin frá Havhúnaðarfelagnum fingið at vita, at væntandi verða rikin 20.000 tons í 1997 og at söluprísurin fer í miðal at liggja um 20 kr./kg ella ein sanlaður útflutningsprísur uppá 400 mió. kr. í mun til umleið 360 mió. kr. í 1996.

Búskaparligi vøxturin í 1996 hevur verið um 10%. Skilabest hevði verið at búskaparligi vøxturin hevði komið fløgum, hæði privatum og alenimum, til góða heldur enn at farið út í forbrúki.

Nevndin hevur undir viðgerðini biðið um og fingið upplýsingar, sum hava verið neyðugar í sambandi við viðgerðina av løgtingsfíggarlógini 1997. Eisini hevur nevndin fingið skriv frá einstaklingum, stovnum og felagsskapum, og eru hesi skriv umrødd undir viðgerðini.

Sum fylgiskjal til fíggarlógaruppskotið legði landsstýrið fyri tingið skjal, ið vísir nettoútreiðslutø 1991 til 1997. Undir 1. viðgerð av málinum legði landsstýrið fyri tingið fíggarlógarhugtøl 1993-1997.

Fíggarnevndin hevur viðgjørt allar greinar og øll rakstrarstøð á fíggarlógini. Uppsetingin av fíggarløgtingslógini fyri 1996 var nógv broytt í mun til undanfari fíggarlógaruppskot og eru í hesum fíggarlógaruppskoti eisini gjørdar munandi broytingar í mun til fíggarlógaruppskotið 1996.

Frá 1. januar 1997 koma nýggjar játtanarreglur í gildi, og fara hesar at betra um landsins fíggarnýtslu. Játtanarreglurnar standa í viðmerkingunum til fíggarlógaruppskotið. Meginreglan í nýggju játtanarskipanini eru 5 játtanarsløg. Flestu játtanir eru rakstrarjáttanir og verða hesar stýrdar netto. Hetta merkir at meirinntøka loyvir meirútreiðslum og minniinntøka áleggur minniútreiðslur. Tó ber ikki til at økja um ásetta lønarpartin á játtanini.

1. januar 1997 verður ein felags kontoskipan hjá landinum tikin í nýtslu. Fíggarlógaruppskotið er sett upp eftir hesi kontoskipan. Umframt tær frágreiðingar um nýggju kontoskipan landsins, sum eru í fíggarlógaruppskotinum, hevur nevndin frá Føroyu Gjaldsstovu fingið til vega eitt fyribils uppskot til konteringarleiðbeining til kontoskipans landsins.

Á ólavsøku 1996 kom seinni partur av nýggju stýrisskipanarlógini í gildi og lögmaður og landsstýrismennir hava nú fulla ábyrgd á sínum málseekjum, og eru greinarnar á fíggarlógaruppskotinum settar upp ellir, hvørji málsøki lögmaður og landsstýrismennir umsita. Landsstýrisumsitingin verður nú býtt upp í sjey deildir og eru rakstrarútreiðslurnar til fyrisiting av deildum, sum á undanfarnum fíggarlógum allar vóru undir meginfyrisitingini, nú fluttar út á hvørja deild sær. Hetta hevur m.a. við sær, at útreiðslur til

ferðapening, sum hefur verið á einu felagskonto undir meginfyriritini, nú verður býtt út til tey ymsu rakstrarstöðini á standardkonti 1-1. Fíggjarnevndin roknar við, at landsstýrismaðurin, sum hefur ábyrgd á farloyvisskipanini, at ferðapeningurin verður innanfyrir givnu játtan. Fíggjarnevndin mælir til, at frá komandi fíggjarlóg verða ferðaútreiðslur útgreinaðar í virksemisývirlitinum fyri stovnar.

Landsstýrið mælir til at gera niðan fyri nevndu broytingar, sum fíggjarnevndin tekur undir við og setir fram sum síni egnu broytingaruppskot.

Broytingaruppskot landsstýrisins

Túsund kr.		Rakstranettlan		Anlegssællan
		Útreiðslu	Luttekur	
§ 1.	Løgtingið	0		
§ 2.	Løgmanstýrisiting v.m.	255		
§ 3.	Fíggjarmál o.a.	1.900		
§ 4.	Mentan og samskipti o.a.	855		0
	11. Felagsútreiðslur	-461		
	24. Mentan	-422		
	35. Sjóvinna	787		
	38. Samferðsla og samskipti	107		
§ 5.	Fiskivinna	0		
§ 6.	Vinnumál	950		-100
	11. Felagsútreiðslur	882		
	33. Landbúnaður	-48		
	36. Aling	0		-100
	37. Handil og vinna annars	20		
§ 7.	Útbúgving og gransking	2.550		
	11. Felagsútreiðslur	-234		
	23. Útbúgving og gransking	934		
	30. Umhvørvi	1.800		
§ 8.	Almanna- og heilsumál o.a.	120		750
	11. Felagsútreiðslur	-64		
	20. Heilsumál	0		750
	21. Almennumál	124		
	22. Ítróttarmál	0		
	39. Arbeidsmarknaður	60		
Hilsmans		6.630	0	650

Í broytingaruppskotinum hjá landsstýrinum verða útreiðslurnar umframt tær 123 mió. kr, sum skulu til eina útgjaldsskipan, um skattalógaruppskotini verða samtykt, hækkaðar við kr. 6.663.000. Løgnútreiðslurnar (anlegsumreiðslurnar) verða hækkaðar við kr. 650.000.

Tá tað ikki ber til at leggja tvey álit fram, við ella uttan skattabroytingar, verða útreiðslurnar, ið standast av einari útgjaldsskipan, settar á fíggjarlógaruppskotið fyri 1997 við tællaðu upphæddini, sum ein útreiðsla. Hetta verður nevnt hert fyri at undirstrika, at tað ikki hervið er sagt, at ein samd nevnd tekur undir við uppskotnu skattabroytingunum.

Landsstýrið hevur eisini lagt fyri nevndina yvirliit yvir tekniskar broytingar til fíggjarlógaruppskotið. Neyðugt er, at løgtingið gevur Fíggjar- og búskapardeildini løyvi at gera hesar teknisku broytingar á uppskotinum. Takið er ikki um nakra eykaútreiðslu, men bert um at broyta kontonummur, rætta beinleiðis villur, og at broyta § 25 konto 25.60.1, broytingar í virði og skatt. Yvirliit yvir hesar teknisku broytingar verður lagt við álitinum sum fylgiskjal.

Umframt hesi broytingaruppskot, setir nevndin fram broytingaruppskot á fylgandi greinum.

Broytingaruppskot fíggjarnævdarinnar

Túsund kr.		Rakstrarætlan		Anlegsætlan
		Útreiðslu	Inntøkur	
§ 1.	Løgtingið	20		
§ 2.	Løgmannsfýrisiting v.m.	300		
§ 3.	Fíggjarmál o.a.	-20		
§ 4.	Mentan og samskipti o.a.	100		-3.500
	11. Felagsútreiðslur	0		
	24. Mentan	100		
	35. Spóvinnu	0		-3.500
	38. Samferðsla og samskipti	0		
§ 5.	Fiskivinna	500		
§ 6.	Vinnumál	0		0
	11. Felagsútreiðslur	0		
	33. Landbúnaður	0		
	36. Aling	0		0
	37. Handil og vinna annars	0		
§ 7.	Útbúgving og gransking	2.347		
	11. Felagsútreiðslur	0		
	23. Útbúgving og gransking	2.347		
	30. Umhvørvi	0		
§ 8.	Almanna- og heilsumál o.a.	13.245		0
	11. Felagsútreiðslur	100		
	20. Heilsumál	11.400		0
	21. Almennamál	1.745		
	22. Íbúðarmál	0		
	39. Arbeidsmarknaður	0		
Tilsamans		16.492	0	-3.500

Viðmerkingar til broytingarnar hjá fíggjarnævdinni

§ 1 Løgtingið

1.10.2.01 Innanvirkis grannskoðun (Rakstrarjáttan)

Verður lækkað við kr. 20.000.

Ferðakonto hjá Landsgrannskoðaranum, hevur áður verið undir meginfýrisitingini, og er í fíggjarlógaruppskotinum lögð undir grein 3 Fíggjarmál. Nú ferðakonti verða flutt út á deildirnar, verður ferðakonti hjá Landsgrannskoðaranum flutt frá grein 3 yvir á grein 1. Her er ikki talan um lækking, tí upphæddin á grein 3 verður lækkað samsvarandi.

§ 2 Løgmannsfýrisiting v.m.

2.11.2.01. Løgmannsskrivstovan (Rakstrarjáttan)

Játtan til kanning kr. 300.000.

Viðmerking:

Í lögtingsmáli nr. 3/1995: Hernaðarmálið samtykti løgtingið 13. mai 1996 at heita á landsstýrið m.a. »um í eitt stykki tíðarskeið at seta ein søgulfrøðing at granska skjøl í skjalasavninum hjá stjórnini í USA við tí endamáli at útvega upplýsingar um amerikansk hernaðaríltøk í Føroyum, um so er, at fíggjarorka er tøk til endamálið. Er fíggjarorka ikki tøk, heitir løgtingið á landsstýrið at leggja málið aftur fyri tingið í samband við fíggjarløgtingslógina fyri 1997.« Fíggjarnævndin er samsá um at seta kr. 300.000 á fíggjarlógina 1997, sum kunnu nýtast til at seta ein søgulfrøðing at granska skjøl í skjalasavninum hjá stjórnini í USA.

§ 3 Fíggjarmál

3.11.1.01. Fíggjar- og búskapardeildin (Rakstrarjáttan)

Verður lækkað við kr. 20.000.

Viðmerking:

Flyting av ferðakonto hjá Landsgrannskoðaranum til grein 1 Løgtingið.

§ 4 Mentan og samskipti:

4.24.1.04. Føroyahúsið í Keypmannahavn.

Játtanin verður hækkað við kr. 100.000.

Viðmerking

Í oktober 1993 gjørdi Føroyahúsið ein 10 ára leigusáttmála um hølina í Vesterbrogade. Húsaleigan var tá kr. 439.000, hækking hvørt ár og er árliga húsaleigan nú kr. 515.000 ella ein hækking uppá kr. 76.000. Lantkassastuðulin til Føroyahúsið, sum í 1993 var kr. 980.000 er síðani hækkaður og er á verandi fíggarlóg kr. 896.000. Nevndin er sámd um at hækka stuðulin við kr. 100.000, so stuðulin kemur á sama støði, sum hann var í 1993.

4.35.1.10 Trygdarmiðstöð á Føroya brandskúla (*Antegsjáttan*)

Upphæddin verður hækkað við 3,5 mió. kr. Heiti á høvuðskonto verður broytt til »Trygdarmiðstöð« og viðmerkingarnar »Eittanin er, at trygdarútbúgvingin skal fara frum á brandskúlanum við Áir« verða strikaðar og í staðin verður innsett: »Hvar Trygdarmiðstöðin skal leggja, er enn ikki avgjørt«.

4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirteka*)

Nota um taksthækking verður strikað.

Fíggarnevndin mælir landsstýrinum til, at siglingin millum verður Suðuroy og Havnina sunnumorgun, verður alt úrið, sum hon er um summarið. Um so er, at játtanin ikki rækkur til, so vil nevndin taka spurningin upp aftur, tá møgulig broytt játtan verður viðgjørd á eykajáttanarlógini mars 1997, sambært broytingaruppskot frá landsstýrinum.

§ 5 Fiskivinna

5.34.2.01. Fiskiveiðieftirlit, Vaktar- og Bjargingartænastan (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað við kr. 500.000.

Viðmerking

Ongin veðurtænasta hevur verið á Vaktar- og Bjargingartænastuni, síðani veðurfrøðingurin fór frá fyrri áldur. Nevndin heldur tað verða rætt at seta annan veðurfrøðing í starv og mælir tí til at játta 500.000 kr. til hetta endamál.

5.34.4.19 Størri verkætlanir

Tríðja reglubrotið í viðmerkingunum verður soljóðandi:

»Stuðul kann verða veittur til at virka frystan 3.lands fisk á einum virki í Sandoyrmi. Sostatt kann eitt virki lata upp aftur, og virkseini komið aftur í oynda, har lítið og einki arbeiði hevur verið leingi.«

§ 7 Útbúgving og gransking o.a.

7.23.2.01 Fólkhaskúlin (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað kr. 2,1 mió.

Viðmerking:

Játtanin verður økt til lønir og skal nýtast til undirvísing.

7.23.3.01. Studentaskúlar og HF-skeið (*Rakstrarjáttan*)

HF-skeiðið í Klaksvík verður ikki niðurlagt.

Játtanin til undirkonto 7.23.3.01.20. Fyrturoyar studentaskúli og HF-skeið verður hækkað við kr. 793.000 og undirkonto 7.23.3.01.22 Klaksvíkar HF-skeið verður hækkað við kr. 840.000. Í notu undir Fyrturoyar Studentaskúla og HF-skeið verður setningurin: »Eittanin er, at næmingar í 2. flokki á Klaksvíkar HF-skeið skulu ganga í skúla á Kambsdali frá 1. august 1997« strikaður.

7.23.3.10. Føroya læraríð (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað kr. 200.000.

Viðmerking

Tilgongdin av læringum seinasta 2 árin er økt við meira enn 200 nýggjum læringum og fleiri nýggjum

læruplássum. Játtanin verður hækkað við kr. 200.000, soleiðis at pláss verður fyri einum royndum skrivstovufólki afturat.

§ 8 Almanna- og heilsnniál o.a.

8.11.1.04. Viðlíkahald (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað við kr. 100.000

Íløgur/áhøtur til »Samnýtið Eysturstrætið 4«

8.20.3.04 Landssjúkrahúsið (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin til Landssjúkrahúsið verður hækkað við kr. 6,8 mió.

Sjúkrasystaskúlin

Játtanin verður hækkað við kr. 1 mió, tí ein árgangur av næmingum er meira í skúlanum í 1997 enn 1996.

Sum viðmerking til Landssjúkrahúsið verður sett:

»Landssjúkrahúsið hevur ábyrgdina av, at skipað verður fyri nøktandi sjúkraflutningi millum Nólsoy og Tórshavn«

8.20.3.10 Klaksvíkar sjúkrahús (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað við kr. 1,2 mió.

8.20.3.15 Suðuroyar sjúkrahús (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað við kr. 2,0 mió.

8.20.4.01. Viðgerð móti rúsevnismissnýtslu

01. Heilbrigðið

Játtanin verður hækkað við kr. 400.000.

8.21.1.07 Hjálparitólamiðstöðin (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað við kr. 250.000

Viðmerking:

Til goymslustýring av hjálpitólum.

8.21.6.04 Røkt av eldri (*Rakstrarjáttan*)

20. Røktarheim

Nettoeindarprísurin fyri figgjarárið 1997 verður hækkaður frá kr. 911.00 til kr. 931.00 um dagin fyri hvørt búfólk á øllum røktarheimum.

Nettoútreiðslujáttan hækkar við kr. 1,495 mió.

22. Heimarøktarskipanin

Játtanin verður hækkað 1 mió. kr.

Viðmerking:

Hækkaða játtanini verður at nýta sum fskoyti til at veita heilsu- og sjókrarøkt uttanfyri vanliga arbeidstíð.

8.21.7.06. Hjálpiamboð v.m. § 18. (*Lógarbundin játtan*)

Útreiðslurnar lækka 1 mió kr.

Viðmerking:

Minninýtsla av nýggjum hjálpitólum, orsakað av betri lagurstýring.

§ 20 Inntøkur

20.52.1.01. Vanligur landsskattur

Hækkar við kr. 9 mió.

20.52.2.01. Melrvlrðisgjald

Hækkar við kr. 5 mió.

Víðmerking:

Ein samd nevnd heldur, að inntøkurnar verða miknð bægri, enn landsstýrið hefur metið, og mælir nevndin íf til at hækka inntøkusiðuna við 14 mió. kr. Vanligur skattur hækkar við 9 mió. kr. og meirvirdingjaldið hækkar við 5 mió. kr. Vísast kann á, at ætlaða skattalækkingin uppá 55 mió. kr. bert ávirkar vixsemið í metingun landsstýrisins við 10 mió. kr. Umframt hetta er ikki roknað við at ávísur lönarvøxtur verður í komandi ári, og at fíggarnevndin hefur økt lönarútreiðslurnar, sum lutvíst koma aftur í landskassan.

Upprunaliga hefur fíggarlógaruppskotið eitt yvirskot uppá 37,409 mió. kr.

Við onanfyrirstandi broytingaruppskotum verður úrslitið á fíggarlógini fyri 1997:

<i>nis. kr.</i>	Uppskot til fíggarlóg 1997	Uppskot til fíggarlóg við broytingaruppskotum.
Inntøkur	2.826.392	2.909.592
Útreiðslur	-2.711.383	-2.832.705
Anlegg	-77.600	-74.750
Yvirskot		

Samsvarandi hesum setur ein samd fíggarnevnd fram hella:

Broytingaruppskot

Broytingaruppskot hjá fíggjarnevndini

Yvirliit

Yvirliit yvir broytingaruppskot til uppskot til fíggjarlóg 1997

§ 1. Løgtingið

1.10.2.01. Innanvirkisgrannskoðan (*Rakstrarjáltan*)

§ 2. Løgmanfyrising v. m.

2.11.2.01. Løgmansskrivstovan (*Rakstrarjáltan*)

2.11.2.04. Flyting av almennum stovnum (*Anlegsjáltan*)

2.14.1.01. Ymsar útreiðslur (*Rakstrarjáltan*)

2.18.3. Aðrar starvsfólkaútreiðslur (broytt heiti)

2.18.3.04. Lønarskott (nýggj høvuðskonto)

2.32.1. Fyrising

2.32.1.04. Sela av seismiskum kanningarúrslitum

§ 3. Fíggjarmál

3.11.1. Fyrising

3.11.1.01. Fíggjar- og búskapardeildin (*Rakstrarjáltan*)

3.15.1. Fíggjarfyrising v. m.

3.15.1.04. Toll- og skattastova Føroya (*Rakstrarjáltan*)

3.15.1.07. Føroya gjaldstova (*Rakstrarjáltan*)

3.15.1.10. Nýggj fíggjastýring (*Rakstrarjáltan*)

3.15.1.16. Valna og prísráð (*Rakstrarjáltan*)

3.15.2. Hagfrøði

3.15.2.01. Hagstova Føroya (*Rakstrarjáltan*)

3.22.4.01. Stuðul til rentuútreiðslur (*Lógarbúndin játtan*) (Nýggj høvuðskonto)

3.22.4.04. Stuðul til flutning og dupult búsatíð (*Lógarbúndin játtan*) (Nýggj høvuðskonto)

3.22.4.07. Telefonstuðul til langfarafiskimenn (*Lógarbúndin játtan*) (Nýggj høvuðskonto)

§ 4. Mentan og Samskipti o.a.

4.11.1. Fyrising

4.11.1.1. Samskiptis- og mentanarmál (*Rakstrarjáltan*)

4.24.1. Ymsar útreiðslur

4.24.1.04. Føroyalúsið í Keypmannahavn

4.24.1.13. Ymskir studningar

4.24.3. Mentanararvur

4.24.3.01. Føroya landshókasavn (*Rakstrarjáltan*)

4.24.3.07. Føroya landsskjalasavn (*Rakstrarjáltan*)

4.24.3.10. Føroya fornminnissavn (*Rakstrarjáltan*)

4.24.3.13. Føroya Náttúrugripasavn (*Rakstrarjáltan*)

4.24.3.22. Lásasavn (*Rakstrarjáltan*)

4.24.4. Fjølmiðlar

4.24.4.01. Sjónvarp Føroya (*Landsfyrirøka*)

4.24.4.07. Útvarp Føroya (*Landsfyrirøka*)

4.24.7.1. Studningur til politiska upplýsing

4.24.7.1.01. Studningur til politiskt virkssemi og politiska upplýsing

4.35.1. Ymsar útreiðslur

4.35.1.01. Sjóvinnufyrising (*Rakstrarjáltan*)

4.38.1. Vegir og havnir

4.38.1.01. Landsverklæðingsskrivstovan (*Rakstrarjáltan*)

4.38.1.04. Hald av landsvegnum (*Rakstrarjáltan*)

4.38.1.07. Nýggir landsvegir (*Anlegsjáltan*)

4.38.2. Samferðsla

4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirøka*)

4.38.3. Samskipti

4.38.3.01. Postverk Føroya (*Landsfyrirøka*)

4.38.3.04. Telefonverk Føroya logfings (*Landsfyrirøkta*)

4.38.4.01. Bilefirlit Føroya (*Rakstrarjättan*)

§ 5. Fiskivinnumál

5.11.1. Fyrisiting

5.11.1.01. Fiskivinnudeildin (*Rakstrarjättan*)

5.34.2. Tienasta og eftirlit

5.34.2.01. Fiskiveiðieftirlit, Vaktar- og hjargingartienastan (*Rakstrarjättan*)

5.34.2.04. Heilsufroðiliga starvsstovan (*Rakstrarjättan*)

5.34.3. Gransking og menning

5.34.3.01. Fiskirannsóknarstovan (*Rakstrarjättan*)

5.34.4. Studningur til vinnur

5.34.4.19. Størra verkætlanir

§ 6. Vinnumál

6.11.1. Fyrisiting

6.11.1.01. Vinnumáladeildin (*Rakstrarjättan*)

6.33.1. Djóralæknatienastan

6.33.1.01. Landsdjóralæknahætið (*Rakstrarjättan*)

6.33.2. Landbúnaðarstudningur

6.33.2.01. Almennar royndir og ráðgeving (*Rakstrarjättan*)

6.33.2.04. Skógrokt landsins (*Rakstrarjättan*)

6.36.1. Ymsar útreiðslur

6.36.1.10. Lívfiskastøðin í Skopun (*Anlegsjättan*)

6.37.4. Ognarskráseting

6.37.4.01. Matrikulstovan (*Rakstrarjättan*)

§ 7. Útbúgving og gransking o. a.

7.11.1. Fyrisiting

7.11.1.01. Undirvísingar- og mentanáladeildin (*Rakstrarjättan*)

7.23.1. Ymsar útreiðslur

7.23.1.01. Skúlafyrisiting (*Rakstrarjättan*)

7.23.1.11. (Nýggj høvuðskonto) Útgerð til yrkissskúlar og hægri útbúgving (*Rakstrarjättan*)

7.23.1.31. Próvtøkur (*Rakstrarjättan*)

7.23.2. Fólkskúlin o. a.

7.23.2.01. Fólkskúlin (*Rakstrarjättan*)

7.23.2.03. Stuðul til fólkskúlar

7.23.3. Miðnámsútbúgvingar

7.23.3.01. Studentarskúlar og HF-skeið (*Rakstrarjättan*)

7.23.3.07. (Høvuðskonto niðurlogd) Útgerð til yrkissskúlar (*Rakstrarjättan*)

7.23.3.10. Føroya læraríð (*Rakstrarjättan*)

7.23.6. Hægri útbúgvingar og gransking

7.23.6.16. Fróðskaparsetur Føroya (*Rakstrarjättan*)

7.30.1. Umhvørvi

7.30.1.4. Leggja kloakk

§ 8. Almanna og heilsmál

8.11.1. Fyrisiting

8.11.1.01. Almanna- og heilsudeildin (*Rakstrarjättan*)

8.11.1.04. Viðlíkahald (*Rakstrarjättan*)

8.20.3. Sjúkrahús v. m.

8.20.3.04. Landssjúkrahúsið (*Rakstrarjättan*) Átekning

8.20.3.07. Landssjúkrahúsið, úrbygging (*Anlegsjättan*)

8.20.3.10. Klaksvíkar sjúkrahús (*Rakstrarjättan*)

8.20.3.15. Suðuroyar sjúkrahús (*Rakstrarjättan*)

8.20.4.01. Viðgerð móti rásevnismissnýtslu

8.21.1. Fyrisiting

8.21.1.04. Almannastovan (*Rakstrarjättan*)

8.21.1.07. Hjálpiðlaniðstøðin (*Rakstrarjättan*)

8.21.6. Eldri og brekkað8.21.6.04. Røkt av eldri (*Rakstrarjuttan*)**8.21.7. Ymsar hjálparskipanir**8.21.7.01. Vanlig forðing (*Lógarbundin juttan*)**8.39.1. Ymskar útreiðslur**8.39.1.07. Arbeidsefirlitið (*Rakstrarjuttan*)**§ 20. Inntøkur****20.50.1. Rentur av landsins skuld**

20.50.1.01. Rentur af gjalda

20.50.2. Millumverandi við Tjóðbankan og landsbankan

20.50.2.04. Aðrar rentur

20.52.1. Skattainntøkur

20.52.1.01. Vanligur landsskattur

20.52.2. Avgjöld og tollur

20.52.2.01. Meirvirðisgjald

Viðmerking frá Jóannes Eidesgaard

Viðmerkingar frá Finnboğa Ísakson

Viðmerking frá Tordi J. Niclasen

Yvirlit yfir broytingaruppskot til uppskot til Fíggjarlóg 1997

Tústund kr.		Rakstrarættlan		Anlegssættlan
		Útreiðslu	Inntøkur	
§ 1.	Lögtingið	20		
§ 2.	Løgmanfyrising v.m.	5.755	5.200	
§ 3.	Fíggjarmál o.a.	124.880		
§ 4.	Mentar og samskipti o.a.	955		-3.500
	11. Felagsútreiðslur	-461		
	24. Mentan	522		
	35. Sjóvinna	787		
	38. Samferðsla og samskipti	107		
§ 5.	Flskivinna	500		
§ 6.	Vinnumál	950		-100
	11. Felagsútreiðslur	882		
	33. Landbúnaður	48		
	36. Aling	0		-100
	37. Handil og vinna annars	20		
§ 7.	Útbúgving og gransking	4.897		
	11. Felagsútreiðslur	-234		
	23. Útbúgving og gransking	3.281		
	40. Umhvervi	1.850		
§ 8.	Almanna- og heilsumál o.a.	13.365		750
	11. Felagsútreiðslur	36		
	20. Heilsumál	11.100		750
	21. Almennamál	1.869		
	22. Íbúðarmál	0		
	39. Arbeidsmarknaður	60		
Tilsamans		151.322	5.200	-2.850
§ 20.	50. Rentur	-30.000	4.000	
§ 20.	52. Skattir og avgjöld	0	74.000	
§ 20.	54. Ríkisskuld	0		
Tilsamans		121.322	83.200	-2.850
Yvirskot		0	-38.122	
Rakstrar-, anlegs- og útlátsættlan RAÚ		Útreiðslur	Inntøkur	Yvirskot
§ 25.	60. Broytingar í virði og skuld	0	-35.272	0
Nettokassaundirskot		0	35.272	-35.272
§ 25.	62. Afturgjald av landskassaskuld	0	0	
Bruttokassaundirskot		0	-35.272	-35.272
Fíggjng:				
§ 25.	64. Útvegan av gjaldføri			
Fíggjng fult		0	0	0
Samanlagt		0	-35.272	

§ 1. Lögtingið

A. Yfirlit

<i>Játtunaryfirlit</i>			Netto	Útreiðslur	Inntøkur
tús. kr.					
Útreiðslaættan.....			20	20	-
Inntøktættan.....			-	-	-
Anlegsættan.....			-	-	-
Lögting			20	-	
1.10.2. Stovnar knýttir af lögtinginum.....			20	-	

B. Játtanir

			Útr. -tús. kr.	Innt.
1.10.2. Stovnar knýttir af lögtinginum				
1.10.2.01. Innanvirkis grannskoðan (<i>Rakstrarjáttan</i>)		1)	2.785	-
Hjá fígðjarneyvndinni		BU	20	-
Hægrí játtan/ ferðakonto flutt frá 3.11.1.01.				

Viðmerkingar

1.10.2.01. Innanvirkisgrannskoðan (*Rakstrarjáttan*)
 Ferðakonto flutt frá 3.11.1.01. Ffggjar- og búskapardeildin. Íalt 20 tús. kr.

<i>Breytt samdrægniættan</i>		
tús. kr.		1997
		BU
Útreiðslujáttan		20
20. Vanlígt virksemi		
<i>Útreiðslur</i>		20
14. Keypt av vörum og tenastum		20

§ 2. Løgmansfyrising v.m.

A. Yfirlit

<i>Játtunaryfirlit</i>			Netto	Útreiðslur	Inntøkur
tús. kr.					
Útreiðslaættan.....			5.755	5.755	-5000
Inntøktættan.....			5.200	-	5200
Anlegsættan.....			-	-	-

Felagsútreiðslur.....	300	-
2.11.2. Fyririting.....	300	-
Lógarmál og eftirlit.....	325	-
2.14.1. Lógarmál.....	325	-
Almenn starvsfólk v.m.,	130	200
2.18.3. Aðrar starvsfólkaútreiðslur (broytt heiti).....	130	200
Ráeðnisvinna.....	-	-
2.32.1. Fyririting.....	-	-

B. Játtanir

			Útr. -tús. kr.	Innt.
2.11.2.	Fyririting			
2.11.2.01.	Lögmannsskrivstovan (Rakstrarjéttan)	U	12.732	-
	Hjá fígðjarnevndini	BU	300	-
	Hægri játtan og retting			
2.11.2.04.	Flyting av almennum stovnum (Anlegsjeittan)	U	5.000	-
	Hjá fígðjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla			
2.14.1.	Lógarmál			
2.14.1.01.	Ymiskar útreiðslur (Rakstrarjéttan)	U	640	-
	Hjá fígðjarnevndini	BU	325	-
	Hægri játtan.			
2.18.3.	Aðrar Starvsfólka útreiðslur (Broytt heiti)			
2.18.3.04.	Lønarskott (Nýggj bóvndskonto)			
	Hjá fígðjarnevndini	U	130	200
	Nýtt uppskott			
2.32.1.	Fyririting			
2.32.1.04.	Søla av seismiskum kunningarúrslitum	U	-	5000
	Hjá fígðjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla og teknisk unlegging			

Viðmerkingar

2.11.2.01. Lögmannsskrivstovan (Rakstrarjéttan)
Játtað verður 300 tús. kr. til kanning av lögtingmáli nr. 3/1995. Sam viðmerkingar eftir síðsta reglubrot verður innsett:

"Undirkonto 2.11.2.01.22. kann nýtast til at seta ein søgulæðing at granska skjøl i skjalasavninum hjá stjórnini í USA."

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðshjéttan	300
Inntøkujéttan	-
20. Kanning í USA	
Útreiðslur	20
11. Lønir o.a.	300

Rætting av Starvsfólkeyvirlitið

Broytt starvsfólkeyvirlitið

	1997
	BL
Lønarløkkur 36 ella bægri	-1
Onnur	-4,1
Tal av fulltíðarstørvum	-5,1
Lønarpartur (mió. kr.)	-0,6

2.11.2.04. Flyting av almennum stovnum (Anlegsjáttan)

Fylgjandi viðmerking verður strikað:

"Játtaðar verða 5 mió. kr. til at flyta og innrætta almennar stovnar."

Nýggj viðmerking verður ístaðin:

"Játtaðar verða 5 mió. kr. til at flyta og innrætta hølir til almennar stovnar, og í fyrsta umfari flyta figgjjar- og húskaparstovnar landsins út á Argir, har leigumál við forkeypsretti er inngingið. Áðlar landsstýrið at keypa bygningin, verður søkt um hetta á eykajáttanarlóg í 1997"

2.14.1.01. Ymsar útreiðslur (Rakstrarjáttan)

Endmálið er at geva út Kunngerðasavn, Kunngerðablað og Lógarsavn.

2. reglubrot verður broytt til:

" 4. bind í Lógarsavnið er nú útkomið, og hervið fevna tey fyra bindini um tað galdandi lóggávuna bæði innan sernál og felagsmál v.m. Tey fyra bindini eru komin út í árinum 1992, 1993, 1995 og 1996. Tað er tí umráðandi at fáa Lógarsavnið dagført soleiðis at tað kann rúma lógir til og við 31.12.1996. Útreiðslur hesum viðvíkjandi er mettar at verða 425.000,- tús. kr. ið verða nýttar á undirkonto 2.14.1.01.21."

3. reglubrot verður óbroytt.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BL
Útreiðslujáttan	325
Inntøkujáttan	-
21. Lógarsavn	
Útreiðslur	325
11. Lønir o.a.	65
14. Keyt av vørum og tænastum	208
75. Skráseting av keyps-MVG	52

2.18.3. Aðrar starvsfólkaútreiðslur (broytt heiti)**2.18.3.04. Lønarsforskot (nýggj høvuðskonto)**

Sum viðmerkingar verður innsett:

"Talan er um lønarsforskot, sum tænastumenn hava rætt til sambært lóg § 41 í tænastumannalógini, og sum verður veitt sum lán. Forskotini hava áður bert verið bókað á status í rønskapi landsins.

Sundurgreinað atlan

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	BL	U
Útreiðslujáttan	-	-	-	-	130
Inntøkujáttan	-	-	-	-	200
01. Forskot					
Útreiðslur					130
82. Útlán	-	-	-	-	130

Inntøkur	-	-	-	200
86 Afturgjald av lánum	-	-	-	200

2.32.1. Fyrirsling

2.32.1.04. Söla av seismiskum kanningarúrslitum

Av málsgáttun er sölun av seismiskum kanningarúrslitum ísett sum rakstrarjáltan. Talan er ikki um eina rakstrarjáltan, tí sölun ikki verður brúkt sum rakstur, men fellur sum inntøka til landskassan. Tí verður játtanarheiti brúytt til Onnur játtan.

Hetta merkir at inntøkan ístaðin fyri at verða búkað sum negativ útreiðsla, verður sett undir heiti inntøkur í inntøkuaftalanini, og verður sostatt ikki ein partur av nettotalinum.

§ 3. Fíggjarmál

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan.....	121.880	121.880	-
Inntøkuættan.....	-	-	-
Anlegssættan.....	-	-	-
Felagsútreiðslur.....		-273	-
3.11.1. Fýrisiting.....		-273	-
Fíggjarmál.....		2.153	-
3.15.1. Fíggjarfýrisiting v.m.....		2.103	-
3.15.2. Hagfrøði.....		50	-
Skattligar útgjaldsskipanir.....		123.000	-
3.22.4. Útgjaldsskipanir.....		123.000	-

B. Játtanir

		Út. tús. kr.	Innt. tús. kr.
3.11.1. Fýrisiting	3.11.1.01.		
Fíggjar- og búskapardeildin (<i>Rakstrarjáltan</i>)	U	5.167	-
Hjá fíggjarnevndini	BU	-273	-
Ferðakosti verða fluttar stovnum undir fíggjarmál. Talan er um fylgjandi høvuðskonti: 3.15.1.04. Toll- og skattastova Føroya; 3.15.1.07. Føroya gjaldsstova; 3.15.1.16. Valuta- og prísráðið; 3.15.2.01. Hagstova Føroya; og 1.11.2.01.			
3.15.1. Fíggjarfýrisiting v.m.			
3.15.1.04. Toll- og skattastova Føroya (<i>Rakstrarjáltan</i>)	U	54.087	5.021
Hjá fíggjarnevndini	BU	120	-
Nýtsla flutt frá høvuðskonti 3.11.1.01.			
3.15.1.07. Føroya gjaldsstova (<i>Rakstrarjáltan</i>)	U	13.409	418
Hjá fíggjarnevndini	BU	465	-
Nýtsla flutt frá høvuðskonti 3.11.1.01.			
Hægri játtan			

3.15.1.10.	Nýggj fíggjarstýring (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2.963	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	1.500	-
	Hægrí játtan/ Flutt nýtsla frá 1996.			
3.15.1.16.	Valuta- og prísriðid (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	400	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	18	-
	Nýtsla flutt frá høvuðskonto 3.11.1.01.			
3.15.2.	Hagfrøði			
3.15.2.01.	Hagstova Føroya (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	4.525	25
	Hjá fíggjarnevndini	BU	50	-
	Nýtsla flutt frá høvuðskonto 3.11.1.01.			
3.22.4.	Útgjaldsskipanir (Nýtt málsuki)			
3.22.4.01.	Stuðul til rentuútreiðslur (<i>Lógarbundin játtan</i>)			
	(Nýggj høvuðskonto)			
	Hjá fíggjarnevndini	U	114.000	
	Broytt lóggáva/ nýtt uppskot			
3.22.4.04.	Stuðul til flutning og dupult húsarhald (<i>Lógarbundin játtan</i>)			
	(Nýggj høvuðskonto)			
	Hjá fíggjarnevndini	U	6.000	
	Broytt lóggáva / nýtt uppskot			
3.22.4.07.	Telefonstuðul til langfarafiskimenn (<i>Lógarbundin játtan</i>)			
	(Nýggj høvuðskonto)			
	Hjá fíggjarnevndini	U	3.000	
	Broytt lóggáva / nýtt uppskot			

Vinnurkingar

3.11.1. Fyrlsiting

3.11.1.01. Fíggjar- og búskapardeildin (*Rakstrarjáttan*)

Ferðakonti hjá stovnum, sum í fíggjarlógarruppskotinum fyri 1997 er partur av ferðakonto hjá landsstýrisdeildini, verður lagt út til stovnamar at umsita.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	-273
Útreiðslur	-273
Inntøkur	-
20. Vanligt virkseni	
Útreiðslur	-273
14. Keyp av vørum og tænastum	-273

Broytt virksenisvirlit

	1997
	BU
A: Høvuðsdeildin (1.000 kr.)	-273
1. Leiðsla og hjálpifunksiónir	-273

3.15.1. Fíggjarfyrirslting v.m.

3.15.1.04. Toll- og skattastova Føroya (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto undir landsstýrisdeildini er flutt stovninum.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	120
Útreiðslur	120
Inntøkur	-
20. Vanligt virksemi	
Útreiðslur	120
14. Keypt av vørum og tænastum	120

3.15.1.07. Føroya gjaldstova (Rakstrarjáttan)

Uppgávan at innkrevja og røkja vinnuligu lán og vedhaldsútleiggjandaskassans verður lögð undir Føroya Gjaldstovu. Útreiðslurnar hava áður verið guldar av høvuðskontoini "Innheintingarútreiðslur". Arbeidsbýtið millum Føroya Gjaldstovu og landsstýrið verður gjørt við avtalu. Høvuðskontoin "Innheintingarútreiðslur" er niðurlögð. Av misgáum var játtanin til innheintingarútreiðslur, 400 tús. kr. ikki flutt Føroya gjaldstovu.

Ferðakonto uppá 65 tús. kr. undir landsstýrisdeildini er flutt stovninum.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	465
Útreiðslur	465
Inntøkur	-
20. Vanligt virksemi	
Útreiðslur	465
11. Lønir o.a.	265
14. Keypt av vørum og tænastum	180
75. Skráseting av keyps-MVG	20

Broytt virksemsyvirrit

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	465
1. Leiðsla og hjálpifunksiónir	65
8. Innheinting (Nýtt endamál)	400

3.15.1.10. Nýggj fíggjarstýring (Rakstrarjáttan)

Minutnýtsla uppá 1,5 mió. kr. verður flutt frá 1996 til 1997, hesar forskjótningar fara fram sambært sáttmála við seljara. Talan er um ávísar fyrirteytnar, sum ikki eru loknar í 1996. Ei fellur gjaldið í apríl 1997. Tær 1,5 mió. kr. eru ikki tiknar við á eykafíggjarlóg desember 1996. Men hevur landsstýrið álagt stovninum at spara somu upphædd í 1996.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1996	1997
	FL	BU
Útreiðslujáttan	-1500	1.500
20. Vanligt virksemi	Rætting	
Útreiðslur	-1500	1.500
15. Keypt av útbúnaði		1.200
75. Skráseting av keyps-MVG		300

3.15.1.16. Valuta og prísráð (Rakstrarjáltan)

Ferðakonto undir landsstýrisdeildini er flutt stovninum.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	18
Útreiðslur	18
Inntøkur	-
20. Vanligt virksemi	
Útreiðslur	18
14. Keypt av vørum og tænastum	18

3.15.2. Hagfrøði**3.15.2.01. Hagstova Føroya (Rakstrarjáltan)**

Ferðakonto undir landsstýrisdeildini er flutt stovninum.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	50
Útreiðslur	50
Inntøkur	-
20. Vanligt virksemi	
Útreiðslur	50
14. Keypt av vørum og tænastum	50

Broytt virksemsyvirftir

tús. kr.	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	50
1. Leiðsla og hjálpafrøktir	50

3.22.4. Útgjaldsskipanir (Nýtt málsøki)**3.22.4.01. Stuðul til rentuútreiðslur (Lógarbandin játtan) (Nýggj høvuðskonto)**

Verandi rentufrádráttarskipan verður umskipað til eina útgjaldsskipan. Víst verður til uppskot til løgtingslóg, løgtingsmál nr. 32/96.

Sundurgreinað atlan

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	Fl.	Æ
Útreiðslujáttan	-	-	-	-	114.000
01. Rentustuðul					
Útreiðslur	-	-	-	-	114.000
52. Tilskot til einstaklingar	-	-	-	-	114.000

3.22.4.04. Stuðul til flutning og dupult húsarhald (Lógarbandin játtan)

(Nýggj høvuðskonto)

Frádráttarskipanir verða lagdar um til útgjaldsskipanir. Víst verður til viðmerkingar (pkt. 1 og 2) til uppskot til løgtingslóg, løgtingsmál nr. 31/96.

<i>Stundargreinað ætlan</i>					
tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	Æ
Útreiðslujáttan	-	-	-	-	6.000
01. Stuðul					
<i>Útreiðslur</i>	-	-	-	-	6.000
52. Tilskot til einstaklingar	-	-	-	-	6.000

3.22.4.07. Telefonstuðul til langfarafiskimenn (Löggarbandin játtan) (Nýggj hövuðskonto)
 Víst verður til viðmerkingar (Pkt. 16) til uppskot til lögtingslóg, lögtingsmál nr. 31/96.

<i>Stundargreinað ætlan</i>					
tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	Æ
Útreiðslujáttan	-	-	-	-	3.000
01. Telefonstuðul					
<i>Útreiðslur</i>	-	-	-	-	3.000
52. Tilskot til einstaklingar	-	-	-	-	3.000

§ 4. Mentan og Samskipti o.a.

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>				
tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur	
Útreiðsluættan	955	955	-	
Inntøkuættan	-	-	-	
Anleggsættan	-3.500	-3.500	-	
Felagsútreiðslur		-461	-	
4.11.1. Fyrirsiting		-461	-	
Mentan		522	-	
4.24.1. Ymsar útreiðslur		250	-	
4.24.3. Mentanararður		272	-	
4.24.4. Fjölmiðlar		-	-	
Sjóvinna		-2.713	-	
4.35.1. Ymsar útreiðslur		2.713	-	
Samferðsla og samskipti		107	-	
4.38.1. Vegir og havnir		190	-	
4.38.2. Samferðsla		-	-	
4.38.3. Samskipti		-217	-	
4.38.4. Ferðslutrygd		34	-	

B. Játtanir

			Úr. -tús. kr.	lant.
4.11.1. Fyrisiting				
4.11.1.01. Samskiftis- og mentanarmál (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	750	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	-461	-	
Broytt nýtsla og minni nýtsla				
Ferðakontóurur verða fluttar frá 4.11.1.01. Samskiftis- og mentamál til stovnarar ut umsita, j.b. 4.24.3.01. Føroya Landsbókasavn 4.24.3.07. Landsskjalasavn. 4.24.3.10. Føroya Fornminissavn. 4.24.3.13. Føroya Náttúrugripasavn. 4.38.1.01. Landsverkfrøð-ingsskrivstovan og 4.38.4.01. Bileftirlit Føroya				
4.24.1. Ymsar útroiðshur				
4.24.1.04. Føroyahúsið í Keypmannahavn	U	896	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	100	-	
Hægri játtan				
4.24.1.13. Ymiskir stuðningar	U	1.370	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	150	-	
Hægri játtan til undirkonto 04. stuðul til onnur endamál				
4.24.3. Mentanararvur				
4.24.3.01. Føroya landsbókasavn (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	4.055	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	30	-	
Nýtsla flutt til stovnin av umsita. j.b. 4.11.1.1. Samskiftis og mentamál.				
4.24.3.07. Landsskjalasavn (<i>Rakstrarjáttan</i>).	U	2.001	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	18	-	
Nýtsla flutt til stovnin av umsita. j.b. 4.11.1.1. Samskiftis og mentamál.				
4.24.3.10. Føroya Fornminissavn (<i>Rakstrarjáttan</i>).	U	4.972	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	60	-	
Nýtsla flutt til stovnin av umsita. j.b. 4.11.1.1. Samskiftis og mentamál.				
4.24.3.13. Føroya Náttúrugripasavn (<i>Rakstrarjáttan</i>).	U	5.752	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	129	-	
Nýtsla flutt til stovnin av umsita. j.b. 4.11.1.1. Samskiftis og mentamál.				
4.24.3.22. Listasavn (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2.000	-	
Hjá fíggarnevdini	BU	35	-	
Hægri játtan				
4.24.4. Fjølmiðlar				
4.24.4.01. Sjónvarp Føroya (<i>Landsfyrirøka</i>)	U	1.508		
Hjá fíggarnevdini	BU	-		
Broytt nýtsla				
4.24.4.07. Útvarp Føroya (<i>Landsfyrirøka</i>)	U	-		
Hjá fíggarnevdini	BU	-		
Broytt nýtsla				

4.24.7.	Studningur til politiska upplýsing			
4.24.7.01.	Studningur til politiskt virksemi og politiska upplýsing (broytt heiti á høvuðskonto)	U	2.500	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla			
4.35.1.	Ymsar útreiðslur			
4.35.1.01.	Sjóvinnuslyrisiting (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	1.800	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	787	-
	Nýtsla flutt frá 4.35.1.07.			
4.35.1.07.	Trygdarmiðstöð (<i>Anleggsjáttan</i>)	U	5.000	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-3.500	-
	Lægri játtan og nýtsla flutt til 4.35.1.01.			
4.38.1.	Vegir og havnir			
4.38.1.01.	Landsverkfiðingsskrivstovan (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	6.250	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	290	-
	Nýtsla flutt til stovnin av umsita, j.b. 4.11.1.1. Samskiftis og mentamál.			
4.38.1.04	Hald av landsvegum (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	41.500	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla			
4.38.3.	Samskifti			
4.38.3.01.	Postverk Føroya (<i>Landsfyrirøka</i>)	U	217	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-217	-
	Minni nýtsla			
4.38.3.04.	Telefonverk Føroya Løgtings (<i>Landsfyrirøka</i>)	U	-	2.036
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla			
Ferðslutrygd				
4.38.4.01.	Bileftidit Føroya (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	-	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	34	-
	Ferðakonto lagt til stovnin at umsita, j.b. 4.11.1.1. Samskiftis og mentamál.			

Víðmerkingar

4.11.1. Fyrisiting

4.11.1.1. Samskiftis- og mentanarmál (*Rakstrarjáttan*)

Ferðakonti hjá stovnum, sum í fíggjarlógaruppskotinum fyri 1997 er partur av ferðakonto hjá landsstýrisleiddini, verður lagt út til stovnarnar at umsita. Hetta svarar til 561 tús. kr.

Vegna av nógvar villur verður nýggj sundargreinað actlan gjørd. Játtanin verður hækkað 100.000,- kr. til samskiftismál. Hesar eru av misgáttu ikki tiknar við á uppskot um játtan 1997 á 4.11.1.01.

Nýggj sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	U
Nettóútreiðslujáttan	-	-	-	-	289
Útreiðslur	-	-	-	-	289

20. Samskipti*Útreiðslur*

14. Keypt av vørum og tænastum	-	-	-	-	151
75. Skráseting av keyps-MVG	-	-	-	-	31

21. Mentan*Útreiðslur*

14. Keypt av vørum og tænastum	-	-	-	-	138
75. Skráseting av keyps-MVG	-	-	-	-	30

4.24.1. Ymsar útreiðslur**4.24.1.04. Føroyahúsið í Keypmannahavn**

Játtanin verður hækkað við 100. tús. kr., vegna indeksreguleraðar leiguútreiðslur.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðslujáttan	100

01. Føroyahúsið í Keypmannahavn

<i>Útreiðslur</i>	100
54. Stuðul til annað virksemi	100

4.24.1.13. Ymiskir studningar

Sum nýggjar viðmerkingar verður innsett (undir 04. Stuðul til onnur endamál):

"Játtanin verður latin til at stuðla ymisk óvæntað tiltøk, sum ráðiligt er at stuðla, og sum beinleiðis koma undir arbeidssøkið hjá landsstýrismanninum. Av upplæddini fara tað væntandi 150.000,- kr. til altjóða talvapping, sum Talvsamband Føroya skipar fyri."

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðslujáttan	150

04. Stuðul onnur endamál

<i>Útreiðslur</i>	150
54. Stuðul til annað virksemi	150

4.24.3. Mentanararvur**4.24.3.01. Føroya landsbókasavn (Rakstrarjéttan)**

Ferðakonto flutt út til stovnin at umsita.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	30
Útreiðslur	30
lontøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	30
14. Keypt av vörum og tænastum	30

4.24.3.07. Føroya landsskjalasavn (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto er flutt út til stovnin av umsita.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	18
Útreiðslur	18
Inntøkur	

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	18
14. Keypt av vörum og tænastum	18

Broytt virksemsvirlit

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	18
1. Fyrirsiting og stovnsrakstur	18
(Lønarpartur 74 %, vanligur stovnsrakstur 26 %)	

4.24.3.10. Føroya fornminnissavn (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto er flutt út til stovnin av umsita.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	60
Útreiðslur	60

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	60
14. Keypt av vörum og tænastum	60

Broytt virksemsvirlit

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	60
1. Leiðsla og hjálparfunktiðnir	60
(EDV, lögfrøði, reingerð o.a.)	

4.24.3.13. Føroya Náttúrugripasavn (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto er flutt út til stovnin av umsita.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	129
Útreiðslur	129
Inntøkur	

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	129
14. <u>Keyp av vörum og tænastum</u>	129

4.24.3.22. Listasøvn (*Rakstrarjáttan*)

Undir sundurgreinaðu ætlanini verður sett inn sum nota:

“Á undirkomum 4.24.3.22.30. hefur landsstýrið í 1996 játað at stuðla Skalanum við Skálá at keypa Gardakrambúðina í Vági, at nýta til listasavn og karm um ymiskt mentanarvirkseni. Restupphæddin uppá 35.000,- kr. verður sett av til endamálið í 1997.”

Brøyt sundurgreinað ætlan

Ís. kr.	1996	1997
	14.	14
Nettóútreiðslujáttan	-	35
Útreiðslur	175	35

30. Onnur listasøvn

<i>Útreiðslur</i>	175	35
54. <u>Stuðul til annað virkseni</u>	175	35

4.24.4. Fjølmiðlar

4.24.4.01. Sjóntvarp Føroya (*Landsfyrítøka*)

Tað hevur víst seg, at ov nógvir tekniligir trupulleikar eru við landsfyrítøkum á fjggjarlógaruppskotinum fyri 1997.

Fylgjandi viðmerking verður sett eftir verandi viðmerkingum:

“Fyribils er viðmerkingarnar hjá játtanarslagnum “*Landsfyrítøka*” á fjggjarlógaruppskotinum fyri 1997 bert til kunningar. Ætlanin er at hvør “*Landsfyrítøka*” skal fyrileggja ein RÚI roknskap sum er háttaður eins og fjggjarlóg lótingsins. Sundurgreinað ætlan hjá “*Landsfyrítøkum*” eru eisini bert kunningar, og tryggjar landsstýrið sær rett til at brøyta standardkonto uppsetan. Arbeiði verður í árinum 1997 at gera “*Landsfyrítøkar*” til ein part av játtanarroknskapinum t.v.s. at landsfyrítøkur ikki mánaðarlíga skulu lata roknskapardáta til fjggjarstýringarskipanina, sum Føroya gjaldsstova umsitur. Landsfyrítøkur skulu hóast hetta, skráseta smá, kontoskipan landsins og rapportera mánaðarlíga til landsstýrið. Sostatt er tað bert talið í nettoútreiðslujáttanini, ið er bindandi.”

4.24.4.07. Útvarp Føroya (*Landsfyrítøka*)

Tað hevur víst seg, at ov nógvir tekniligir trupulleikar eru við landsfyrítøkum á fjggjarlógaruppskotinum fyri 1997.

Fylgjandi viðmerking verður sett eftir verandi viðmerkingum:

“Fyribils er viðmerkingarnar hjá játtanarslagnum “*Landsfyrítøka*” á fjggjarlógaruppskotinum fyri 1997 bert til kunningar. Ætlanin er at hvør “*Landsfyrítøka*” skal fyrileggja ein RÚI roknskap sum er háttaður eins og fjggjarlóg lótingsins. Sundurgreinað ætlan hjá “*Landsfyrítøkum*” eru eisini bert kunningar, og tryggjar landsstýrið sær rett til at brøyta standardkonto uppsetan. Arbeiði verður í árinum 1997 at gera “*Landsfyrítøkar*” til ein part av játtanarroknskapinum t.v.s. at landsfyrítøkur ikki mánaðarlíga skulu lata roknskapardáta til fjggjarstýringarskipanina, sum Føroya gjaldsstova umsitur. Landsfyrítøkur skulu hóast hetta, skráseta smá, kontoskipan landsins og rapportera mánaðarlíga til landsstýrið. Sostatt er tað bert talið í nettoútreiðslujáttanini, ið er bindandi.”

4.24.7.1. Studningur til politiska upplýsning

4.24.7.1.01. Stundningur til politískt virksemi og politíska upplýsing.

Hövuðskontoin fær nýtt heiti.

Göngu viðmerkingarnar verða strikaðar

Sum nýggjar viðmerkingar verður innsett:

" Samkvæmt L.L. nr. 92 frá 4. júní 1996 um stuðul til politíska upplýsing, er endamálið við játtanini at styrkja politíska arbeiðið og politísku upplýsingina. Upplæddin verður býtt millum flokkar og utanflokkatíngmenn eftir atkvæðutali við seinasta lögtingsval. Peningurinn kemur m.a. nýttast til rakstur av politiskum flokki, skeið- og fundarvirksemi og útgávu av bløðum."

4.35.1. Ymsar útreiðslur**4.35.1.01. Sjóvinnusfyririting (Rakstrarjáttan)**

Eftir nýtsla frá 4.35.1.07. Trygdarmiðstöð, sum er ein anlegshjáltan. Talan er um útreiðslur til útbúgving av instruktørum til trygdarmiðstöðina. Hesar útreiðslur kunnu tó ikki setast á eina anlegshjáltan, og verða tær ístaðin settar sum nýggj undirkonto undir 4.35.1.01. Sjóvinnufyriritingin.

Sum viðmerkingar til undirkonto verður innsett aftaná síðsta reglugerð:

"Undirkonto 4.35.1.01.21. verður nýtt til rakstur av Trygdarmiðstöð. Í 1997 verða brúktar 787 tús. kr. og fara til at útbúgva instruktørar. Fylgjandi liggjarar verður stóðin liggjað við lutokugjaldi."

Broytt stundargreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðshjáltan	787
Útreiðslur	787
Inntøkur	-

21. Trygdarmiðstöð

<i>Útreiðslur</i>	787
11. Lønir o.a.	325
14. Keyr av vörum og tenastum	370
75. Skráseting av keyps-MVG	92

4.35.1.07. (Broytt heiti á hövuðskonto) Trygdarmiðstöð (Anlegshjáltan)

Játtanin verður lækkað við 3,5 mió. kr. og av teimum 3,5 mió. kr. verða 787 tús. kr. fluttar undir 4.35.1.01. Sjóvinnufyririting til at útbúgva instruktørar til miðstöðina.

Fylgjandi viðmerking verður strikað: "Áttanin er, at trygdarútbúgvingin skal fara fram í brandskúlanum við Áir"

Ístaðin verður innsett: " Hvar Trygdarmiðstöðin skal liggja, er enn ikki avgjørt"

Broytt stundargreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðshjáltan	-3.500
Inntøkujáttan	

10. Trygdarmiðstöð

<i>Útreiðslur</i>	-3.500
31. Bygging og anlegsframleiðsla	-1.600
32. Útvegan av anleggi.	-1.200
75. Skráseting av keyps-MVG	-700

4.38.1. Vegir og havnir

4.38.1.01. Landsverkfræðingskrivstovan (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto er flutt út til stovnu av umsita.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	290
Útreiðslur	290
Inntøkur	

20. Landsverksskrivstovan

<i>Útreiðslur</i>	290
14. Keypt av vörum og tenastum	290

4.38.1.04 Hald av landsvegum (Rakstrarjáttan)

Í uppskoti Landsstýrisins til fíggjarlóg fyri 1997 eru flutningsútreiðslur av misgáum uppsettar í 20.16 (leiga, viðlíkahald og skattir), meðan rætta staðið er 20.14 (keypt av vörum og tenastum), og verður rætla upphæddin til hald av landsvegum út fyri 20.14 her hækkað til kr. 24.000.000, og út fyri 20.16 tilsvandi lækkað til kr. 24.000.000 í broyta uppskotinum til fíggjarlóg fyri 1997.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	-
Útreiðslujáttan	-
Inntøkujáttan	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	-
14. Keypt av vörum og tenastum	24.000
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	24.000

4.38.1.07 Nýggir landsvegir (Anleggsjáttan)

Tvær broytingar eru til uppskot Landsstýrisins um játtan til nýggjar landsvegir á fíggjarlógini fyri 1997.

Hin fyrri broytingin er í viðmerkingunum, ið eru ófyllfíggjaðar, tí neyðugar lýsingar av verkætlanunum, nevndar í virksemiðsvirlitinum, ikki eru við. Í broytingaruppskoti Landsstýrisins verða viðmerkingarnar broyttar á anleggsjáttanina á høvuðskonto 4.38.1.07 Nýggir landsvegir til:

"Játtanin er til at gera góðar og tryggar vegir, sum skulu gagna so nógvum sum gjørligt, tá ið hugsað verður um teir teknisku og búskaparlígu møguleikar, sum eru tøkir. Í 1997 verða játtaðar Landsverkfræðinginum tilsaman kr. 26.300.000 til átta veganleggsarbeiði. Arbeiðini eru nevnd í virksemiðsvirlitinum punktini 2.-9, og verkætlanirnar í stuttum lýstar soleiðis:

Vegagerðin Vágur-Lopra-Sumba heldur fram. Í 1997 verða kr. 6.500.000 játtadar til entreprenarútreiðslur í.s.v. vegagerðina. Arbeiði verður í 1997 uppá vegbanan í Sumbiarmunlinum og einum vegastrekki nærindis Lopra. Útreiðslurnar á hesi játtan verða atlandi býttar soleiðis, at uml. 2,2 mió. kr. fara til starvsfólkaútreiðslur (lønir, fríððarpertingur, starvsfólkaútgjöld og annað tilfíkt), 1,1 mió. kr. til keypt av tilluri, 600.000 kr. til lastvagnskoyring, 200.000 kr. til bensin og olju, 200.000 kr. til keypt av smáumhøðum og spreingieivni, og restin av játtanini verður býtt meira smátt, har høvuðsútreiðslurnar verða umvæling og eykalutir til maskinur, keypt av lendi, el, hita og vask, MVG og rakstur, vistarhald, telefon o.a.

Vegagerðin við Sørvgág er næstan liðug. Í 1997 verða játtadar kr. 500.000 til liðugtgerð og hamping av skráðum og gerð av tveimum fíbindingum av gamla landsvegnum og av katastrofuvegnum hjá flogvöllinum í nýggja landsvegir. Útreiðslurnar á hesi játtan verða atlandi býttar soleiðis, at uml. 180.000 kr. fara til

starvsfólkaútreiðslur, 150.000 kr. til lastvognskoyring og annan flutning, og restin av jättanini verður at nýta til tillar, MVG og rakstur, bensin og olju o.a.

Hildið verður fram við vegagerðini av Gomlu Rætt til Tórshavnar. Í 1997 verða jättaðar kr. 4.000.000 til gerð av uml. 1.000 metrum av landsvegi fram móti Vælbastaðhælsi. Útreiðslurnar á hesi jättan verða ætlandi býttar soleiðis, at uml. 1,7 mió. kr. verða nýttar til kontrakt- og rokningstarbeiði, 850.000 kr. til lastvognskoyring og annan flutning, 250.000 kr. til starvsfólkaútreiðslur, og restin av jättanini verður at nýta til MVG og rakstur, bensin og olju, tillar o.a.

Hvítanesvegurin stendur í gerð, og verða jättaðar kr. 1.000.000 til at gera vegin liðnan í 1997. Eftir eru at gera trygdarfræmjandi tiltøk við oyggjum á veginum o.a., ið m.a. hava til endamáls at minka um ferðina hjá bílum á hesum teininum. Útreiðslurnar á hesi jättan verða ætlandi býttar soleiðis, at uml. 470.000 kr. fara til starvsfólkaútreiðslur, 250.000 kr. til eksterna maskinleigu og rokningstarbeiði, 100.000 kr. til lastvognskoyring og annan flutning, 100.000 kr. til tillar, bensin og olju, máling, ikt o.a. nýtislutillar, og restin av jättanini verður at nýta til MVG og rakstur, telefon o.a.

Vegurin Kollafjørður-Hósvík er kominn væl áleiðis. Arbeiddið báðumegin Hósvíkar bygd er um at verða liðugt. Í 1997 verða jättaðar kr. 1.000.000 til liðugtgerð av landsvegnum gjøgnum sjálva bygdina, fróknað ein gongutunnil undir vegin. Útreiðslurnar á hesi jättan verða ætlandi býttar soleiðis, at uml. 270.000 kr. fara til starvsfólkaútreiðslur, 220.000 kr. til lastvognskoyring og annan flutning, 120.000 kr. til tillar, 80.000 kr. til bensin og olju, spreingievni og annað nýtislutillar, og restin av jättanini verður at nýta til MVG og rakstur, eksterna maskinleigu, telefon o.a.

Arbeiddið at breiðka Fjarðavegin í Eysturoynni heldur fram. Í 1997 verða jättaðar kr. 4.800.000 til at gera uml. ein kilometur av veginum fram móti Skálafirði. Vegagerðin her er nakað dýrari pr. metur enn eitt nú vegagerðin av Gomlu Rætt til Tórshavnar, av tí at sera nógv ferðsla er eftir Fjarðavegnum. Útreiðslurnar á hesi jättan verða ætlandi býttar soleiðis, at uml. 2,5 mió. kr. fara til lastvognskoyring og annan flutning, 650.000 kr. til starvsfólkaútreiðslur, 200.000 kr. til tillar, og restin av jättanini verður at nýta til bensin og olju, MVG og rakstur, eksterna maskinleigu, telefon o.a.

Vegagerðin í Kalsoynni, ið ætlandi skuldi gerast í 1996, verður ikki retteliga byrjað fyrr enn í 1997, av tí at hoyvi vantaði frá friðingarmyndugleikunum. Í 1997 verða jättaðar kr. 1.500.000 til framhaldandi vegagerð frá Knútsdal, fram við bakkanum til lendingina á Syðradali. Útreiðslurnar á hesi jättan verða ætlandi býttar soleiðis, at uml. 750.000 kr. fara til starvsfólkaútreiðslur, 200.000 kr. til lastvognskoyring og annan flutning, 120.000 kr. til bensin og olju, spreingievni og annað nýtislutillar, 100.000 kr. til tillar, 90.000 kr. til eksterna maskinleigu og rokningstarbeiði, og restin av jättanini verður at nýta til el, hita og vask, MVG og rakstur, keyp av lendi, telefon o.a.

Arbeiddið at gera Vágatunnilin er sum komnuget stæðgað orsakað av vantandi liggjng, men til viðlíkahald av maskinum, upphiting av maskinhøll v.m. eru í 1997 jättaðar kr. 500.000, soleiðis at umboðini ikki farast, men stöðugt eru í góðum standi og til reiðar at nýta. Jättanin verður ætlandi býtt soleiðis, at uml. 200.000 kr. fara til starvsfólkaútreiðslur, 120.000 kr. til el, hita, vask, bensin og olju, 40.000 kr. til eksterna maskinleigu og rokningstarbeiði, og restin av jättanini verður at nýta til MVG og rakstur, ognartrygging, lastvognskoyring, telefon o.a.

Jättaðar verða eisini 4 mió. kr. til ymsar íbøtur / at taka til. Henda jättan letur seg ikki greina sundur frammanundan, men hildið verður neyðugt at hava hana á fíggarlógin, tí tørvur á smávegis flögum kann knappliga stínga seg upp."

Onnur broyting til uppskot Landsstýrisins til jättan til nýggjar landsvegir fyri 1997 er, at notan »Viðmerkingar: Fyri ikki at gera tað óneyðuga tørført, eru alla útreiðslurnar fyri umboð og skerv-/asfaltverk(o.s.fr.)» verður strikað øll sum hon er.

4.38.2. Samferðsla

4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirøka*)

Tað hevur víst seg, at óv nógvir tekniligar trupulleikar eru við landsfyrirøkum á fíggjarlógargruppskotiðnum fyri 1997.

Fylgjandi viðmerking verður sett eftir verandi viðmerkingum:

"Fyribils er viðmerkingarnar hjá jättanarslagnum "*Landsfyrirøka*" á fíggjarlógargruppskotiðnum fyri 1997 bert til kunningar. Átlanin er at hvør "*Landsfyrirøka*" skal fyrileggja ein RÚ roknskap sum er háttaður eins og fíggjarlóg lögtingsins. Sundurgreinað áttan hjá "landsfyrirøkum" eru eisini bert kunnandi, og tryggjar landsstýrið sær rætt til at broyta standardkonto uppsetan. Arbeitt verður í árinum 1997 at gera "*landsfyrirøk-ur*" til ein part av jättanarroknskapinum t.v.s. at landsfyrirøkur ikki mánaðarlíga skulu lata roknskapandáttu til fíggjarstýringarskipanina, sum Føroya gjaldsstova umsitur. Landsfyrirøkur skulu hóast hetta, skráseta smb. kontoskipan landsins og rapportera mánaðarlíga til landsstýrið. Sostatt er tað bert talið í nettoútreiðslu-jättanini, ið er bindandi."

Fylgjandi viðmerking verður sett inn eftir onanfyristandandi viðmerking:

"Fíggjarneyvndin mælir landsstýrinum til, at siglingin millum og havnina sunnumorgun verður all árið, sum hon er um summari.

Um so er, at jättanin ikki røkkr til, so fer neyvdin at taka spurningin aftur, tá mógulig broyð jättan verður viðgjørd á eykajättanarlóg mars 1997."

Notan undir "Uppgerð av nettotølum" "** Inaroknað takstækkning pr. t/1 1997" verður strikað.

Virksemisvirkitið, sum ikki er eftirlarandi, verður strikað.

Fylgjandi viðmerking verður sett inn aftaná sundurgreinað áttan sum notar:

"Søkt er eftir nýggjum stjóra, og verður hansara fyrsta uppgáva at finna útav hvussu stovnurin kann rekast á ein fíggjarlígan skilagóðan hátt. Mógulig broyting í jättan verður søkt um á eykajättanarlóg mars 1997, tá nýggi stjórin er komin við eini framtíðar áttan fyri stovnin."

4.38.3. Samskipti

4.38.3.01. Postverk Føroya (*Landsfyrirøka*)

Tað hevur víst seg, at óv nógvir tekniligar trupulleikar eru við landsfyrirøkum á fíggjarlógargruppskotiðnum fyri 1997.

Fylgjandi viðmerking verður sett eftir verandi viðmerkingum:

"Fyribils er viðmerkingarnar hjá jättanarslagnum "*Landsfyrirøka*" á fíggjarlógargruppskotiðnum fyri 1997 bert til kunningar. Átlanin er at hvør "*Landsfyrirøka*" skal fyrileggja ein RÚ roknskap sum er háttaður eins og fíggjarlóg lögtingsins. Sundurgreinað áttan hjá "landsfyrirøkum" eru eisini bert kunnandi, og tryggjar landsstýrið sær rætt til at broyta standardkonto uppsetan. Arbeitt verður í árinum 1997 at gera "*landsfyrirøk-ur*" til ein part av jättanarroknskapinum t.v.s. at landsfyrirøkur ikki mánaðarlíga skulu lata roknskapandáttu til fíggjarstýringarskipanina, sum Føroya gjaldsstova umsitur. Landsfyrirøkur skulu hóast hetta, skráseta smb. kontoskipan landsins og rapportera mánaðarlíga til landsstýrið. Sostatt er tað bert talið í nettoútreiðslu-jättanini, ið er bindandi."

Áttan landsstýrisins hevur verið fyri 1997 at Postverk Føroya skuldi hvíla í sær sjálvum. Av misgánum vóru tölini fyri Postverk Føroya skeiv í fíggjarlógargruppskotiðnum. Ístaðin fyri at broyta fleiri ymisk töl, beiddur landsstýrið tað vera rættari, at seta hesar viðmerkingar inn av nýggjum:

Nýggj uppgerð av tølum:

Uppgerð av nettotøðum:

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	U
Rakstrarætlan					
Rakstrarútreiðslur	85.702	84.799	82.869	85.717	90.930
Inntøkur	82.896	83.894	86.218	86.534	93.306
Anlegsætlan					
Útreiðslur	5.000	576	13.576	2.425	4.600
Inntøkur	1.451	2.135	2.360	2.425	2.224
Nettotøl	-6.355	654	-7.867	817	-

Sundurgreining av rakstrarnettotøðum

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	U
Inntøkur					
Brøv	32.964	32.895	32.014	34.913	36.200
Pakkar	4.047	4.262	4.419	4.600	6.000
Peningasendingar	4.348	4.494	4.033	4.300	5.200
Bløð	2.971	3.258	3.088	2.900	3.100
Postur úr Føroyum og til Føroya	9.330	10.450	10.096	9.500	9.800
Kursvinningur	-	-	732	-	-
aðrar inntøkur	245	236	217	250	200
Frímerkjasøla	26.420	26.349	28.226	27.000	29.219
Renting av anleggi	-	-	1.679	1.271	1.587
Inntøkur samanlagt	80.325	81.944	84.504	84.734	91.306
Útreiðslur					
Postur	66.768	61.615	66.416	65.631	69.800
Frímerkjasøla	18.643	20.185	21.453	20.086	21.130
Útreiðslur samanlagt	85.412	84.799	87.869	85.717	90.930
úrslit Postur	-12.863	-9.020	10.527	-8.182	-7.843
úrslit Frímerkjasøla	7.777	6.164	7.157	7.200	8.089
Rakstrarúrslit	-5.086	-2.856	-3.365	-982	376
Rentur	2.571	1.950	1.714	1.800	2.000
Avskrivningar	-1.740	-2.135	-2.357	-2.426	-2.224
Rakstrarnettotøl	-4.255	-3.041	-4.008	-1.608	152
Íløgur	-3.549	1.559	-11.216	0	-2.376
Úrslit aftan á íløgur	-7.804	-1.482	-15.189	-1.608	-2.224

Stundurgreinað ætlan

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	FL
Nettóútreiðslujáttan	-	-	-	1.608	-
Útreiðslur	-	-	-	-	95,530
Inntøkur	-	-	-	-	95,530

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	-	-	-	1.608	90,930
11. Lønir o.a.	-	-	-	-	65,000
14. Keypt av vörum og tænaðum	-	-	-	-	17,730
15. Keypt av útbúnaði, netto	-	-	-	-	3,000
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	-	-	-	-	5,200

Inntøkur

Ymsar inntøkur (bert '93-'96)	-	-	-	-	93,306
21. Söla av vörum og tænaðum	-	-	-	-	89,719
67. Rentuinntøkur og vinningsbýti	-	-	-	-	2,000
68. Roknað renta	-	-	-	-	1,587

21. Anleggsættlan

<i>Útreiðslur</i>	-	-	-	-	4,600
31. Bygging og anleggsframleiðsla	-	-	-	-	4,600
<i>Inntøkur</i>	-	-	-	-	2,224
42. Söla av anleggi o.ð.	-	-	-	-	2,224

4.38.3.04. Telefonverk Føroya lögtings (Landsfyrirøka)

Tað hevur víst seg, at ov nógvir tekniligrir trupulleikar eru við landsfyrirøkum á fíggjarlógargruppskotiðum fyri 1997.

Fylgjandi viðmerking verður sett eftir verandi viðmerkingum:

"Fyribils er viðmerkingarnar hjá játtanarslagnum "Landsfyrirøka" á fíggjarlógargruppskotiðum fyri 1997 bert til kunningar. Ætlanin er at hvør "Landsfyrirøka" skal fyrileggja ein RÚD roknskap sum er háttaður eins og fíggjarlóg lögtingsins. Sundurgreinað ætlan hjá "landsfyrirøkum" eru eisini bert kunandi, og tryggja landsstýrið sær rætt til at broyta standarkonto uppsetan. Arbeitt verður í árinum 1997 at gera "landsfyrirøk-ur" til ein part av játtanarroknskapinum t.v.s. at landsfyrirøkur ikki mánaðarlíga skulu lata roknskapardátu til fíggjarstýringarskipanina, sum Føroya gjaldsstova umsita. Landsfyrirøkur skulu hóast hetta, skráseta smb. kontoskipan landsins og rapportera mánaðarlíga til landsstýrið. Sostatt er tað bert talið í nettoútreiðslujáttanini, ið er bindandi."

4.38.4.01. Bileftirlit Føroya (Rokstovrjættan)

Ferðakonto er flutt út til stovnin av umsita.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	RÚ
Nettóútreiðslujáttan	34
Útreiðslur	34
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	34
14. Keypt av vörum og tænaðum	34

Broxir virksemiðsvirla

		1997
		BU
A:	Hövuðsendamál (1.000 kr.)	34
I.	Leiðsla og hjálparfyrirgæfing (EDV, lögfræði, reingerð o.a.)	34

§ 5. Fiskivinnumál**A. Yfirlit***Játtunaryfirlit*

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðshættan.....	500	500	-
Inntøkuættan.....	-	-	-
Anlegsættan.....	-	-	-
Felagsútreiðslur.....		-369	-
5.11.1. Fyrirsiting.....		-369	-
Fiskivinna.....		869	-
5.32.2. Tænasta og eftirlit.....		689	-
5.32.3. Gransking og menning.....		180	-
5.32.4. Stundningur til vinnur.....		-	-

B. Játtunir

		Útr. -tús. kr.	Innt. -tús. kr.
5.11.1. Fyrirsiting			
5.11.1.01. Fiskivinnudeildin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	4.625	-
Hjá fíggjarnævdinni	BU	-369	-
Minni nýtsla			
Ferðakonto flutt hesum hövuðskonti: 5.34.2.01. Fiskiveiðueftirlitið, 5.34.2.04. Heilsufrøðiliga starvstovan og 5.34.3.01. Fiskirannsóknarstovan.			
5.34.2. Tænasta og eftirlit			
5.34.2.01. Fiskiveiðueftirlitið, Vaktar- og bjargingartænastan (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	19.560	-
Hjá fíggjarnævdinni	BU	539	-
Hægri játtan og nýtsla flutt frá konto 5.11.1.01.			
5.34.2.04. Heilsufrøðilig starvstova (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	7.600	-
Hjá fíggjarnævdinni	BU	150	-
Nýtsla flutt frá konto 5.11.1.01.			
5.32.3. Gransking og menning			
5.32.3.01. Fiskirannsóknarstovan (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	7.049	-
Hjá fíggjarnævdinni	BU	180	-
Nýtsla flutt frá konto 5.11.1.01.			

5.34.4.	Stuðningur til vinnur			
5.34.4.19.	Storri verkætlanir	U	8.000	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla			

Viðmerkingar

5.11.1. Fyriskitling

5.11.1.01. Fiskivinnudeildin (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto flutt stovnum

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr. 1997

BU

Útreiðslujáttan 369

Inntøkujáttan "

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur -369

14. Keypt av vörum og tænastum -369

Broytt virksenisvirlit

1997

BU

A: Høvuðsendamál (1.000 kr.) -369

5. Ferðing og umboðin -369

5.34.2. Tænasta og eftirlit

5.34.2.01. Fiskiveiðieftirlit, Vaktar- og bjargingartænastan (Rakstrarjáttan)

Ongin veðurtænasta hevur verið á Vaktar- og bjargingartænastuni, síðani veðurfrøðingurin fór frá fyrri áldur.

Fíggjarnevndin heldur tað vera rætt at seta annan veðurfrøðing í starv, og setur 500 tús. kr. av til endamálið.

Viðmerkingarnar í síðsta reglubroti verða strikaðar. Í staðin verður innsett:

“Undirkonto 5.34.2.01.21. “Veðurtænasta” verður brúkt til veðurfrøðing og tænastur frá DMI. Setur verður veðurfrøðingar í starv í fíggjarárinum 1997.”

Undirkontroleiti á 5.34.2.01.21. verður eisini broytt frá “DMI” til Veðurtænasta”

Ferðkonto flutt frá konto 5.11.1.01. Fiskivinnudeildin íalt 39 tús. kr.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr. 1997

BU

Nettóútreiðslujáttan 539

Útreiðslujáttan 539

Inntøkujáttan -

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur 39

14. Keypt av vörum og tænastum 39

21. Veðurtænasta

Útreiðslur 500

11. Lønir o.a. 500

Breytt virkemisvirlit: 20. Vanligt virksemi

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	39
1. Leiðsla og hjálpiþjónir	39

5.34.2.04. Heilsufræðsliga starvsstofa (Rakstrarjättan)

Ferðakonto flutt frá konto 5.11.1.01, Fiskivinnudeildin

Breytt sundurgreinað reikn

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	150
Útreiðslujáttan	150
Inntøkujáttan	-

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	150
14. Keypt av vörum og þjónustum	150

Breytt virkemisvirlit

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	150
1. Leiðsla og hjálpiþjónir	150

5.34.3. Gransking og menning**5.34.3.01. Fiskirannsóknarstofa (Rakstrarjättan)**

Ferðakonto flutt frá konto 5.11.1.01, Fiskivinnudeildin

Breytt sundurgreinað reikn

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	180
Útreiðslujáttan	180
Inntøkujáttan	-

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	180
14. Keypt av vörum og þjónustum	180

5.34.4. Studningur til vinnur**5.34.4.19. Stærri verkætlanir**

Fylgjandi viðmerking verður strikað í triðja reglubrotið:

"Við Sandoyarættlanini skuldi stuðul verða veittur....."

Í staðin verður innsett sum nýggjar viðmerkingar í triðja reglubrotið:

"Stuðul kann verða veittur til at virka frystan 3. lands fisk á einum virki í Sandoyinni. Søstutt kann eitt virki lata upp aftur, og virksemi komið aftur í oynna, har lífið og einki arbeiði hevur verið leingi."

§ 6. Vinnumál

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>				
tús. kr.		Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan.....		950	950	-
Inntøkuættan.....		-	-	-
Anlegsættan.....		-100	-100	-
Felagsútreiðslur.....			882	-
6.11.1. Fyririting.....			882	-
Landbúnaður.....			48	-
6.33.1. Djóralæknatænastan.....			20	-
6.33.2. Landbúnaðarstudningur.....			28	-
Aling.....			-100	-
6.36.1. Ymsar útreiðslur.....			-100	-
Handil og vinnu annars.....			20	-
6.37.4. Ognarskrásetingar.....			20	-

B. Játtanir

		Útr.	Innt.	
			-tús. kr.	
6.11.1. Fyririting				
6.11.1.01. Vinnumáladeildin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2.693	-	
Hjá fíggjarnevndinni	BU	882	-	
Hægri játtan.				
Ferðakonto flutt til fylgjandi bóvuðskonti. 6.33.1.01. Landsdjóralæknaembættið. 6.33.2.01. Almennar royndir og ráðgeving. 6.33.2.04. Skógrókt landsins. og 6.37.4.01. Matrikulstovan.				
6.33.1. Djóralæknatænastan				
6.33.1.01. Landsdjóralæknaembættið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	915	-	
Hjá fíggjarnevndinni	BU	20	-	
Nýtsla flutt frá 6.11.1.01.				
6.33.2. Landbúnaðarstudningur				
6.33.2.01. Almennar royndir og ráðgeving (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	1.986	-	
Hjá fíggjarnevndinni	BU	10	-	
Nýtsla flutt frá 6.11.1.01.				
6.33.2.04. Skógrókt landsins (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	1.392	-	
Hjá fíggjarnevndinni	BU	18	-	
Ferðakonto verður flutt frá 6.11.1.01.				
6.36.1. Ymsar útreiðslur				
6.36.1.10. Lívfiskastæðin í Skopun (<i>Anlegs-játtan</i>)	U	3.350	-	
Hjá fíggjarnevndinni	BU	-100	-	
Minni nýtsla				
6.37.4. Ognarskrásetingar				
6.37.4.01. Matrikulstovan (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	3.546	-	
Hjá fíggjarnevndinni	BU	20	-	
Nýtsla flutt frá 6.11.1.01.				

Viðmerkingar

6.11.1. Fyrirsíting

6.11.1.01. Vinnumáladeildin (Rakstrarjöttun)

Av misgáum er uppskot um jättan óv lagt. Landstýrisceldin skal hafa 2 fulltrúar fleiri enn í uppskotinum. Eðsú er tævurin til keyp av vörum og tenastum hægri enn í uppskotinum. 68 tús. kr. skulu flytast av jättanini til aðrar stovnar til ferðing, sum eftir ætlan skal leggjast út til stovnamar.

Brøtt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	131
Nettóútreiðslujättan	882
Útreiðslur 882	
Inntøkur -	

20. Vanligt virkseml

<i>Útreiðslur</i>	882
11. Lønir o.a.	650
14. Keyf av vörum og tenastum	212
75. Skráseting av keyps-MVG	20

Brøtt virksemlsvirlit

	1997
	131
A: Høvndsendamál (1.000 kr.)	882
2. Ráðgeving	100
3. Fulltrúar	650
4. Ferðing og umboðan	132

Í uppskotinum er starvsfólkeyvirlitid skelvt.

Brøtt starvsfólkeyvirlit

	1997
	0
Lønarflokkur 36 ella hægri	
Omur -1	
Tal av fulltíðarstørvum	41
Lønarpætur (mið, kr.)	-0,7

6.33.1. Djóralæknatænastan

6.33.1.01. Landsdjóralæknembætið (Rakstrarjöttun)

Ferðakonto flutt frá 6.11.1.01.

Brøtt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	131
Nettóútreiðslujättan	20
Útreiðslur	20
Inntøkur	

20. Vanligt virkseml

<i>Útreiðslur</i>	20
14. Keyf av vörum og tenastum	20

6.33.2. Landbúnaðurstudningur**6.33.2.01. Almennar royndir og ráðgeving (Rakstrarjáttan)**

Ferðakonto flutt frá 6.11.1.01.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	10
Útreiðslur	10
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	10
14. Keyp av vörum og tænaðum	10

6.33.2.04. Skógrækt landsins (Rakstrarjáttan)

Ferðakonto flutt frá 6.11.1.01.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	18
Útreiðslur	18
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	18
14. Keyp av vörum og tænaðum	18

6.36.1. Ymsar útreiðslur**6.36.1.10. Lívfiskastøðin í Skopun (Anlegsjaftan)**

Av tí at søkt er um eykajáttan til lívfiskastøðina í Skopun í eykajáttanarlóg fyri oktober, verður játtanartørvurin minni enn ætlað í uppskotinum.

Viðmerkingar í fyrsta reglubroti verður broytt frá "3.350.000,- kr." til "3.250.000,- kr."

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðslujáttan	-100
Inntøkujáttan	

10. Lívfiskastøð

<i>Útreiðslur</i>	-100
31. Bygging og anlegsframløysla	-80
75. Skráseting av keyps-MVG	-20

6.37.4. Ognarskráseting**6.37.4.01. Matrikulstovan (Rakstrarjáttan)**

Ferðakonto flutt frá 6.11.1.01.

Broytt sundurgreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	20
Útreiðslur	20
Inntøkur	

20. Vanligt virkseni

<i>Útreiðslur</i>	20
14. Keyf av vörum og tenastum	20

§ 7 Útbúgving og gransking o.a.

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan.....	4.897	4.897	-
Inntøkuættan.....	-	-	-
Anlegsættan.....	-	-	-
Felagsútreiðslur.....		-234	-
7.11.1. Fyrirsiting.....		-234	-
Útbúgving og gransking.....		3.281	-
7.23.1. Ymsar útreiðslur.....		3.434	-
7.23.2. Fólaskúlin v.m.		2.100	-
7.23.3. Miðnámsútbúgvingar.....		-2.253	-
Umhvørvi.....		1.850	-
7.30.1. Umhvørvi.....		1.850	-

B. Játtanir

		Útr.	Innt.
		tús. kr.	tús. kr.
7.11.1. Fyrirsiting			
7.11.1.01. Undirvísingar- og mentamálaevidin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2.578	-
Hjá fíggjarnevndini	BU	-234	-
Minni nýtsla			
Ferðakonti verður flutt til 7.23.1.01.			
7.23.1. Ymsar útreiðslur	U	6.020	-
7.23.1.01. Skúlafyrirsiting (<i>Rakstrarjáttan</i>)	BU	234	-
Hjá fíggjarnevndini			
Ferðakonto flutt frá 7.11.1.01			
7.23.1.11. Útgerð til yrkisútbúgvingar og hægri útbúgvingar (nýggj høvuðskonto) (<i>Rakstrarjáttan</i>)		-	-
Hjá fíggjarnevndini	U	3.200	-
Høvuðskontoin 7.23.3.07. Útgerð til yrkis- skúlar flutt frá Miðnámsútbúgvingum.			
Hægri játtan			
7.23.1.31. Próvtøkur (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	3.195	-
Hjá fíggjarnevndini	BU	-	-
Broytt nýtsla			

7.23.2.	Fólkaskúlin o.a.			
7.23.2.01.	Fólkaskúlin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	131.118	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	27.912	-
	Hægri játtan og játtanin til 7.23.2.04 Sernámsfrøðiligt virksemi er flutt til "Fólkaskúlan".			
7.23.2.03.	Stuðul til fólkaskúlar	U	500	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	3.160	-
	Játtanin til 7.23.2.10. Skúlabarnaflutning.			
	7.23.2.13. Privatar skúlar og 7.23.2.16. Føroyskir skúlar uttanlands, verður flutt til Stuðul til fólkaskúlar.			
7.23.2.04.	Sernámsfrøðiligt virksemi (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	25.812	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-25.812	-
	Høvuðskontoin verður niðurløgd, j.b.			
	7.23.2.01. Fólkaskúlin.			
7.23.2.07.	Skúlabarnaflutningur	U	1.500	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-1.500	-
	Høvuðskontoin verður niðurløgd, j.b.			
	7.23.2.03. Stuðul til fólkaskúlar.			
7.23.2.13.	Privatar skúlar	U	1.400	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-1.400	-
	Høvuðskontoin verður niðurløgd, j.b.			
	7.23.2.03. Stuðul til fólkaskúlar.			
7.23.2.16.	Føroyskir skúlar uttanlands	U	260	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-260	-
	Høvuðskontoin verður niðurløgd, j.b.			
	7.23.2.03. Stuðul til fólkaskúlar.			
7.23.3.	Miðnámsútbúgvingar			
7.23.3.01.	Studentarskúlar og HF-skeið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	44.289	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	47	-
	hægri játtan og broytt nýtsla			
7.23.3.07.	Útgerð til yrkisskúlar (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2500	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-2500	-
	Høvuðskontoin verður niðurløgd, j.b.			
	7.23.1.11. Útgerð til yrkisútbúgvingar og hægri útbúgvingar			
7.23.3.10.	Føroya læraráð (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	1.044	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	200	-
	Hægri játtan			
7.23.6.	Hægri útbúgvingar og gransking			
7.23.6.16.	Fróðskaparsetur Føroya (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	9.632	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-	-
	Broytt nýtsla			
7.30.1.	Umhvørvi			
7.30.1.04.	Leggja kloukk	U	400	-
	Hjá fíggjarnevndini	BU	1.850	-
	Hægri játtan			

Viðmerkingar

7.11.1. Fyrirsiting

7.11.1.01. Undirvísing- og mentamálaeildin (*Rakstrarjáttan*)

Ferðakonto flutt til stovn undir deildini

Brøyt stundargreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	-234
Útreiðslur	-234

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	-234
14. Keypt av vörum og tenastum	-234

Brøyt virksemiývirli

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	-234
1. Leiðsla og hjálparfunktiónir	
2. Undirvísing- og granskning	-127
3. Mentamál	50
4. Kirkja	-10
5. Løfmiðlar	-10
6. Ítróttur og frítíðarvirksemi	-20
7. Norðri sumstary	-17

7.23.1. Ymsar útreiðslur

7.23.1.01. Skúlafyrirsiting (*Rakstrarjáttan*)

Ferðakonto flutt frá landsstýrismeildini

Brøyt stundargreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	234
Útreiðslur	234

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	234
14. Keypt av vörum og tenastum	234

Brøyt virksemiývirli

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	234
1. Leiðsla og hjálparfunktiónir	234
(EDV, lögfrøði, reingerd o.a.)	

7.23.1.11. (Nýggj høvuðskonto) Útgerð til yrkisskúlar og hægri útbúgvíng (*Rakstrarjáttan*)

Føroya Sjúkmansskúli fer ikki at nýta játtanina uppá 700.000,- kr. til telduútbúnað í 1996, sum er alneyðugur í undirvísingini. Orsøkin er, at skúlin hevur møguleika fyri at fáa meira framkomman útbúnað í 1997. Tessa vegna verður uppskot til játtan til útgerð fyri 1997 hækkað við 700.000,- kr., sumstundis sum Gjaldstovan fær boð um at afturhalda somu upphædd til skúlan í 1996.

Sum viðmerkingar verður innsett:

"Játtanin verður nýtt til at keypa útgæð, sum er neyðug í undirvísingini á yrkisskólum og hægri úthøgvingum, soleiðis at undirvísingin verður tekniliga títarhóskandi, og skúla lúka galdandi undirvísingarkræw."

<u>Brúytt sundurgreinað ætlan</u>		<u>1997</u>
tús. kr.		BU
Nettoútreiðslujáttan		
Útreiðslur		700
20. Vanligt virksemi		
	Útreiðslur	700
15. Keypt av útbúnaði, netto		700

Niðriundir sundurgreining av ætlan verður viðmerkt:

"Viðmerkingar: Av játtanini fær Føroya Sjómannsskúli eina upphædd uppá 700.000,- kr., sum verður nýtt til telduútbúnað."

7.23.1.31. **Próvtøkur (Rakstrarjáttan)**

Virksemsivirðit verður innsett aftaná sundurgreinað ætlan:

<u>Virksemsivirðit</u>		<u>1996</u>	<u>1997</u>
		fl.	fl.
A:	Høvuðsendamál (1.000 kr.)	-	3.195
	1. Leiðsla og hjálpifunctiónir		448
	2. Uppgávugæð	-	1.022
	3. Próvdøming	-	1.725

7.23.2. **Fólkaskúlin o.a.**

7.23.2.01. **Fólkaskúlin (Rakstrarjáttan)**

Fíggarnevndin ynskir at økja játtanina til fólkaskúlan. Tí verður játtanin økt við 2,1 mió. kr. til kemir og skal nýtast til undirvísing. Umframt hetta verða høvuðskontoin 7.23.2.04. Seruámsfrøðiligt virksemi lögð undir 7.23.2.1. Fólkaskúlin.

Viðmerkingarnar í uppskotinum til fíggarlóg fyri 7.23.2.1. verða strikaðar.

Nýggjar viðmerkingar verða ístaðin:

Játtanin fer til rakstur av fólkaskúlanum og til seruámsfrøðiligt virksemi, sum fer fram á Skúlanum á Trøðni og í fólkaskúlanum.

Undirkonto 7.23.2.01.20. Fólkaskúlin. Samhætt lótingslóg nr. 21 frá 22. mars 1979 um fólkaskúlan, og seinmi brúytt við kunngerð nr. 116 frá 4. juli 1992 og kunngerð nr. 121 frá 1. august 1993, er fólkaskúlin tann almenni skúlin, sum býður undirvísing eftir hesi lóg, og er givin út samhætt rannulóg fyri Føroyar um fólkaskúlan.

Samhætt § 45 í lóg nr.65 frá 8. mars 1972 við brúytingum í lóg nr. 723 frá 18. november 1987 um tjerestemænd m. fl. í folkeskolen på Færøerne, skal heimastýrið gjalda allar útreiðslur, ið standast av:

1. lønum til tenastumenn
2. vanligum viðbótum
3. persónligum viðbótum
4. frítíðarsamsýningum og frítíðarviðbótum
5. samsýningum fyri flyting
6. læknaættum

7. bókun og bókun og bókun til lærara, ið eru sagdir úr starvi samb. § 31 tenastumanna-
lógini
8. lønir til tónalæru, ferðalæru, fúllæru og settar vikar
9. løn til vikar, ið er settur fyri lærara, tónalæra ella settar vikar, og sum fyri sjuku
ella onnur viðurskiði ikki er førur fyri at rokja starvið
10. samsýning samb § 22 í lóg um tenastumenn
11. skúlabarnaflutningi o.a. (sf § 42)
12. praktik á læraraskúlanum

Heimastýrið skal eisini sambært § 46, 1. stk. í áður nevndu lóg, gjalda útreiðslurnar til læraraeftirløni, og sambært § 48 kann stuðningur verða veittur til at byggja skúlar eftir galdandi reglum, eitis og samsýning kann verða veitt til próvtøkuskúlar og skeið eftir somu reglum sum í hinum partinum av ríkinum.

Undirkontó 7.23.2.04.22. Sernámsfrøðiligt virksemi. Lógargrundarlagið fyri sernámsfrøðiliga virkseminum er í lögtingslóg nr. 21 frá 22. mars 1979, grein 3, 4, og 5. stk. og grein 27.

Kunngerð frá 17. oktober 1990 um sernámsfrøðiliga ráðgeving ásetir, at arbeidssuppgávurnar eru:

- at skipa fyri og ráðgeva í øllum sernámsfrøðiligum spurningum
- at gera kanningar og veita undirvísing, venjing, viðgerð, stuðul og vegleiðing, soleiðis at børn og vaksin eftir førinum fáa høvi til at mennast á øllum økjum
- at virka fyri hollari útbúgving og eftirútbúgving til teirra, ið starvast á sernámsfrøðiliga økinum.

Stuðulin, sum er nevndur frammanfyri, kann verða veittur børnum og ungum millum 0 og 18 ár, bæði í heimi, dagstovni, dagrøki, heimliga skúlanum, øðrum skúla ella stovni, ella í Skúlanum á Trøðni.

Stundargreinað settar

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	U
Nettóútreiðslujáttan	154.836	153.040	156.163	156.932	159.030
Útreiðslur	154.836	153.040	156.163	156.932	159.730
Inntøkur	-	-	-	-	700

20. Fólkaskúlin

<i>Útreiðslur</i>	129.238	127.350	130.163	131.118	133.218
11. Lønir o.a.	-	-	-	-	131.418
14. Keyr av vørum og tenastum	-	-	-	-	1.710
75. Skráseting av keyps-MVG	-	-	-	-	90

21. Skúlin á Trøðni

<i>Útreiðslur</i>	12.288	12.384	12.400	12.202	12.900
11. Lønir o.a.	10.727	10.575	10.992	10.794	10.800
Annað (bert '93-'96)	1.561	1.809	1.408	1.408	-
14. Keyr av vørum og tenastum	-	-	-	-	1.600
15. Keyr av útbúnaði, netto	-	-	-	-	100
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	-	-	-	-	200
75. Skráseting av keyps-MVG	-	-	-	-	200
Inntøkur					
21. Söla av vørum og tenastum	-	-	-	-	700

22. Sernámsfrøðiliga virksemi í fólkaskúlanum.

<i>Útreiðslur</i>	13.310	13.306	13.600	13.612	13.612
11. Lønir o.a.	-	-	-	-	13.512
14. Keyr av vørum og tenastum	-	-	-	-	100

20. Fólkaskúlin.

Lønarsúttmálin millum Landsstýrið og Føroya Lærarafélag fæir við sær, at lønarlagið í 1997 hækkar við 1,93 %.

Við óbroyttari játtan hevur hetta við sær, at færri lærarastørv verða í fólkaskúlanum. Broytingar kunnu ikki verða gjørdar í tímabýtinum í skúlaárinum 1996/97 og merkir hetta, at óktu lønarútreiðslurnar í fíggarárinum 1997 mugu vinnast inn aftur í skúlaárinum 1997/98, - t.e. teir síðstu 5 mánaðirnar av fíggarárinum. Fyri at virksemi skal verða óbroytt í skúlaárinum 1997/98, hevur fólkaskúlin fingið 2,1 mill. kr. afturat.

22. Sernámsfrøðiliga virksemi í fólkaskúlanum.

Næmingar í fólkaskúlanum við serligum tørv: Skúlaárið 1996/97 eru settir av 1312 t/v (54,6 ársverk) til umleið 175 næmingar við serligum tørv.

Taliundirvísing: Skúlaárið 1996/97 eru settir av 161 t/v (6,8 ársverk) til taliundirvísing til børn undir skúlaaldris og næmingar í fólkaskúlanum.

Ráðgevatíttur: Skúlaárið 1996/97 eru játtaðir 120 t/v (4,6 ársverk) til sernámsfrøðiliga ráðgeving kring landið.

Annar stuðul: Skúlaárið 1996/97 eru settir 8 t/v (0,3 ársv.) til m.a. at undirvísa næmingum í fremmandum máli og til spúkraundirvísing.

Virksemisyvirlið: 20. Fólkaskúlin

		1996	1997
		Fl.	U
A:	Høvuðsendamál (1.000 kr.)	131.118	133.218
1.	Leiðsla og hjálpuftuniónir (EDV, lógfræði, reingerð o.a.)	6.311	6.311
2.	Undirvísing	119.873	121.973
3.	Efturútbúgving	3.980	3.980
4.	Roynd og menning	454	454
5.	Avbygðanæmingar	200	200
6.	Starvsvenjing	300	300
B:	Virksemi (tal)		
2.1	Næmingatal í fólkaskúlanum		6.650
3.1	Tal av lærarum, ið fáa eftirútbúgving	-	120
4.1	Tal av royndar og menningar tiltøkum		50
5.1	Tal av avbygðanæmingum frá útoyggjum	-	14
6.1	Tal av starvsvenjingarnæmingum	-	80
C:	Endarkostnaður (kr.)		
2.2	Útreiðsla pr. næming í fólkaskúlanum	-	18.342
3.3	Útreiðsla pr. lærara í eftirútbúgving	-	33.196
4.4	Útreiðsla pr. royndar- og menningartiltak	-	9.086
5.5	Útreiðsla pr. avbygðanæming	-	14.286
6.6	Útreiðsla pr. praktikkláss	-	3.750

Starvsfólkkeyvirlið: 20. Fólkaskúlin

	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	Fl.	U
Lønartlokkur 36 ella hægri	-	-	-	-	-
Önnur	-	-	-	-	-
Tal av fulltíðarstørvum	-	-	-	648,0	648,0
Lønarpartur (mið. kr.)	-	-	-	-	131,4

Virksemiývirlit: 21. Skúlin á Trøðni

		1996 FL	1997 U
A:	Høvuðsendamál (1.000 kr.)	-	12.900
1.	Leiðsla og hjálpfunktióinir (reingerð, skúlaheim, rakstur o.a.)	-	3.300
2.	Undirvísing	-	6.463
3.	Barnadeildin	-	1.763
4.	Afasiviðgerð	-	88
5.	Tali og hoyrideildin	-	294
6.	Hoyritól og tillagan/umvæling	-	992
B:	Virksemi (tal)		
2.1	Næmingatal	-	45
3.1	Barnadeildin	-	20
4.1	Sjúklingar, ið hava fingið afasiviðgerð	-	16
5.1	Tali- og hoyrideildin, tal av viðgeðum, kanningum og leiðheiningum	-	191
6.1	Viðskiftafólk, ið hava fingið tillagan/umvæling av hoyritóli	-	790
C:	Kindarkostnaður (kr.)		
2.2	Næmingaundirvísing (Kostnaður pr. næming)	-	143.633
3.2	Barnadeildin (Kostnaður pr. barn)	-	88.139
4.2	Afasiviðgerð (Kostnaður pr. sjúkling)	-	5.509
5.2	Tali og hoyrideildin (Kostnaður pr. viðgerð)	-	1.538
6.2	Hoyritól og tillagan/umvæling (Kostnaður pr. viðskiftafólk)	-	1.255

Starvsfólkavýrlit: 21. Skúlin á Trøðni

	1993 R	1994 R	1995 R	1996 FL	1997 U
Lønartlokkur 36 ella hægri	-	-	-	-	-
Ormur	-	-	-	-	-
Tal av fulltíðarstørvum	-	-	46,0	47,0	47,0
Lønarpartur (mió. kr.)	-	-	11,0	10,8	10,8

Virksemiývirlit: 22. Sernámsfrøðiliga virksemi í fólkskúlanum

		1996 FL	1997 U
A:	Høvuðsendamál (1.000 kr.)	-	13.612
1.	Leiðsla og hjálpfunktióinir (EDV, lægfrøði, reingerð o.a.)	-	100
2.	Serligur tørvur	-	11.017
3.	Taliundirvísing í fólkskúlanum	-	701
4.	Fremmandamáls- og sjúkraundirvísing	-	67
5.	Taliundirvísing undir skúlaaldri	-	701
6.	Sernámsfrøðilig ráðgeving kring landið	-	926
7.	Teknámalsundirvísing	-	100
8.	Fysioterapeutisk kanning og ráðgeving	-	-
B:	Virksemi (tal)		
2.1	Tal av børnum, ið fáa undirvísing vegna serligan tørv	-	175
3.1	Tal av børnum, ið fáa taliundirvísing í fólkskúlanum	-	95
4.1	Tal av børnum, ið fáa fremmandamáls- og sjúkraundirvísing	-	20
5.1	Tal av børnum undir skúlaaldri, ið fáa taliundirvísing	-	90
6.1	Sernámsfrøðilig ráðgeving kring landið, tal av børnum frá 0 - 18 ár	-	11.000
7.1	Tal av børnum, ið fáa teknámalsundirvísing	-	30

C:	Endarkostnaður (kr.)		
2.1	Undirvísing vegna serligan tørv (Kostnaður pr. næming)	-	62.952
3.1	Taliundirvísing í fólaskúlanum (Kostnaður pr. næming)	-	7.380
4.1	Fremmandamáls- og sjúkrundirvísing (Kostnaður pr. næming)	-	3.338
5.1	Taliundirvísing undir skúlaaldri (Kostnaður pr. næming)	-	7.789
6.1	Sernámsfrøðilig ráðgeving kring landið (Kostnaður pr. næming)	-	84
7.1	Teknmálsundirvísing (Kostnaður pr. næming)	-	3.338

7.23.2.03. Stuðul til fólaskúlar.

Høvuðskontoirnar 7.23.2.10. Skúlabarnaflutningur, 7.23.2.13. Privatir skúlar og 7.23.2.16. Føroyskir skúlar uttanlands verða lagdar undir 7.23.2.03. Stuðul til fólaskúlar.

Viðmerkingarnar í uppskotinum til liggjarkóg fyri 7.23.2.03. verða strikaðar.

Nýggjar viðmerkingar verða ístaðir:

Láttanin fer til at stuðla umbygging á skúlum til røslutarnaðar næmingar, til skúlabarnaflutning, privatar skúlar og føroyskar skúlar uttanlands.

Undirkonto 7.23.2.03.01 Stuðul til fólaskúlar. Lánadar verða kr. 500.000 í studningi til kommunur, ið skulu gera neyðugar umbyggingar, soleiðis at røslutarnaðir næmingar kunnu vera í skúlanum.

Undirkonto 7.23.2.03.02. Skúlabarnaflutningur. Sambært § 34 í L.L. nr. 121 frá 21. mai 1993 um broyting í lögtingslóg um fólaskúlan, hava kommunur rett til at fáa endurgjald fyri heftina av útreiðslunum av góðkendum skúlabarnaflutningi *uttan fyri kommunumark*.

Undirkonto 7.23.2.03.03. Privatir skúlar. Sambært §27 í L.L. nr. 58 frá 2.10.78 um skúlafyrirsiting kunnu privatir skúlar, sum undirvísa í samsvari við undirvísingina í fólaskúlanum, verða góðkendir til at fáa stuðul, um rímligur tørvur er á hesum undirvísingartilboðnum.

Ber Adventistaskúlin fær stuðul eftir hesi skýpan. Stuðul verður veittur til 85% av læraralønunum.

Undirkonto 7.23.2.03.04. Føroyskir skúlar uttanlands. Endamálið er at geva eitt iskoyti til at reka føroyskar skúlar uttanlands.

Føroysku skúlarnir í Danmark fáa tilsamans 60 tús. kr. Hesir skúlar eru fyri at læra føroysk børn móðurmálið og um føroysku menningina. Skúlar eru í løtuni í Keypnamahavn og Århus.

Norðni eftirskúlin í Hygum fær 200 tús. kr. Talan er um ein eftirskúla, sum undirvísir á 9. og 10. flokksstigi fólaskúlans. Næmingarnir koma serliga úr Føroyum, og verður tí undirvíst í føroyskum lærugreinum.

Sandrugreinað atlan

tús. kr.	1993	1994	1995	1996	1997
	R	R	R	FL	U
Útreiðslujáttan	3.180	2.775	3.450	3.371	3.660
01. Stuðul til fólaskúlar					
Útreiðslur	240	0	0	500	500
54. Stuðul til annað virksemi	240	0	0	500	500
02. Skúlabarnaflutningur					
Útreiðslur	1.566	1.443	2.100	1.500	1.500
72. Flyting til kommunur	-	-	-	-	1.500
03. Privatir skúlar					
Útreiðslur	1.064	1.102	1.090	1.111	1.400
11. Lønir o.a.	1.064	1.102	1.090	1.111	1.400

04. Føroyskir skúlar uttanlands

<i>Útreiðslur</i>	310	230	260	260	260
54. Stuðul til annað virkseni	-	-	-	-	260

7.23.3. Miðnámsútbúgvingar.

7.23.3.01. Studentarskúlar og HF-skeið (*Rakstrarfjuttan*)

HF-skeiðið í Klaksvík verður ikki niðurlagt. Jáltanin til undirkonto 7.23.3.01.20 verður lækkað við 793 tús. kr. og undirkonto 7.23.3.01.22, verður ókt við 840 tús. kr.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr. 1997

BIJ

Útreiðslufjuttan 47

Inntøkfjuttan

20. Eysturoyar Studentaskúli og HF-skeið

<i>Útreiðslur</i>	-793
11. Lønir o.a.	-793

22. Klaksvíkar HF-skeið

<i>Útreiðslur</i>	840
11. Lønir o.a.	800
14. Keypt av vörum og tænastum	32
75. Skráseting av keyps-MVG	8

Í Notu undir til 20. Eysturoyar studentaskúli og HF-skeið verður fylgjandi viðmerking strikað:

"Ætlanin er, at næmingar í 2. flokki á Klaksvíkar HF-skeiði skulu ganga í skúla á Kambsdal í frá 1. august 1997."

Broytt virksemsývirlit: 20 Eysturoyar Studentaskúli og HF-skeið

tús. kr. 1997

BIJ

A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	-793
3. HF-skeið	-793

B: Virkseni (tal)	
2.3 HF-skeið næmingar	-20

Broytt starvsfólkavirlit

1997

Æ

Lønartíðar 36 ella lægri

Onnur

Tal av fulltíðarstørvum

Lønarpætur (mið. kr.) ,8

Broytt virksemsývirlit: 22. Klaksvíkar HF-skeið

1997

BIJ

A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	840
2. HF-skeið	840

B: Virkseni (tal)	
2.3 HF-skeið næmingar	+20

7.23.3.07. (Høvuðskonto niðurløgd) Útgerð til yrktisskúlar (Rakstrarjáttan)

Høvuðskonto verður niðurløgd og flutt undir 7.23.3. Ymsar útreiðslur.

7.23.3.10. Føroya lærarið (Rakstrarjáttan)

Játtanin verður hækkað við 200 tús. kr., av tí at tilgongdin av lærlingum seinastu 2 árin er økt við meira enn 200 nýggjum lærlingum og fleiri nýggjum læruplássum. Við hægri játtan er pláss fyri einum skrivsstovufólki afturat.

Brøyt sandargreinað áttan

tús. kr.	1997

BU

Útreiðslujáttan	200

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	200

11. Lønir o.a.	200

Brøyt starvsfólkeyvirlit

1997

BU

Lønarflokkur 36 ella hægri

Omur +1

Tal av fulltíðarstørvum	+1

Lønarpartur (mió. kr.)	+0,2

7.23.6. Hægri útbúgvingar og gransking**7.23.6.16. Fróðskaparsetur Føroya (Rakstrarjáttan)**

Elindarkostnaðirnir verða rættaðir í virksemisývirlinum. Játtanin til gransking og frálæru er 8,2 mió. kr. Umleið helvtin av játtanini fer til gransking og helvtin til frálæru.

Virksemisývirlit verður strikað.

Ístaðin verður innsett:

"Nýtt virksemisývirlit

1996	1997

FL	AE

A:	Høvuðsendamál (1.000 kr.)	-	9.662

1.	Leiðsla og hjálpifunktiónir (EDV, løglæði, reingerð o.a.)	1,734	1,450

2.	Gransking og frálæra	8,203	8,203

B: Virksemi (tal)

2.1	Gransking og frálæra (tal av lesandi)	65(mett)

2.2	Gransking og frálæra (tal av granskaran)	16,25

C: Elindarkostnaður (1000 kr.)

2.1.1.	Kostnaður pr. lesandi	63.100

2.2.2	Granskingarkostnaður pr. granskara	252.300

7.30.1. Umhvørvi**7.30.1.4. Leggja kloakk**

Viðmerkingarnar til uppskot til liggjarlóg á konto 7.30.1.4. verða strikaðar.

Sum nýggjar viðmerkingar verður innsett:

"Landsstýrið samtykti í 1984 at gjalda Miðvágs kommunu skulning til at leggja kloakk úr Vatnsøyrum, soleiðis at spillvatn ikki rennur út í Sørvágsvatn. Áðanin er at leggja leiðing frá Vatnsøyrum og binda í skipumina hjá Flugvøllinum.

Eftir nýggjari kostnaðarmeting, verður arbeiðið mett at kosta 2.750.000,- kr. Játtaðar vóru 900.000,- kr. til ætlanina í 1996, men av tí at graviarbeiðið ikki varð byrjað 1. september 1996, verða ikki nýttar meira enn 500.000,- kr. í 1996.

Æðanin er at gera arbeiðið liðugt í 1997, og verða 2.250.000,- kr. játtaðar til endamálið."

Brúytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðsluættan	1.850
01. Stuðul	
<i>Útreiðslur</i>	1.850
Annað (bert '93-'96)	
72. Flyting til kommunar	1.850

§ 8. Almanna og heilsumál

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
tús. kr.			
Útreiðsluættan.....	13.365	13.365	-
Inntøkuættan.....	-	-	-
Anlægsættan.....	750	750	-
Felagsútreiðslur.....		36	-
8.11.1. Fyrisiting.....		36	-
Heilsumál.....		12.150	-
8.20.3. Sjúkrahús v.m.....		11.750	-
8.20.4. Aðrir viðgerðarstovnar.....		400	-
Almannamál.....		1.869	-
8.21.1. Fyrisiting.....		374	-
8.21.6. Eldri og brekað.....		2.195	-
8.21.7. Ymsar hjálparskipanir.....		-1.000	-
Arbeidsmarknaður.....		60	-
8.39.1. Ymiskar útreiðslur.....		60	-

B. Játtanir

			Útr. -tús. kr.	Innt.
8.11.1.	Fyrirséing			
8.11.1.01.	Almannu- og heilsuleiðin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	3.032	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	-64	-
	Ferðakonto verður flutt til hövuðskonti. 8.21.1.04. og 8.39.1.07. Hægri játtan og nýggj undirkonto			
8.11.1.04.	Viðlíkahald (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	8.595	
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	100	
	Hægri játtan			
8.20.3.	Sjúkrahús v.m.			
8.20.3.04.	Landssjúkrahúsið (<i>Rakstrarjáttan</i>) Átekning	U	212.287	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	7.800	-
	Hægri játtan og broytt nýtsla			
8.20.3.07.	Landssjúkrahúsið, útbygging (<i>Anlegsjaúttan</i>)	U	4.000	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	750	-
	Nýtsla flutt frá 1996, broytt viðmerking.			
8.20.3.10.	Klaksvíkar sjúkrahús (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	37.400	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	1.200	-
	Hægri játtan			
8.20.3.15.	Suðurnesjar sjúkrahús (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	25.984	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	2.000	-
	Hægri játtan			
8.20.4.	Aðrir viðgerðarstovnar			
8.20.4.01.	Viðgerð móti rúsevnismissnýtslu	U	8.000	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	400	-
	Hægri játtan			
8.21.1.	Fyrirséing			
8.21.1.04.	Almannastovan (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	24.565	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	124	-
	Nýtsla flutt frá hövuðskonto 8.11.1.01.			
8.21.1.07.	Hjálpitólamiðstöðin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2.189	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	250	-
	Hægri játtan			
8.21.6.	Eldri og brekað			
8.21.6.10.	Rækt av eldri (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	136.735	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	2.495	-
	Hægri játtan og broytt nýtsla			
8.21.7.	Ymsar hjálparskilpanir			
8.21.7.01.	Vanlig forsong (<i>Lógarbandin játtan</i>)	U	41.928	3.032
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	-1.000	
	Broytt meting			
8.39.1.	Ymiskar útreiðslur			
8.39.1.07	Arbeidsförlitið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	2.710	-
	Hjá fígðjarnevndinni	BU	60	-
	Flutt nýtsla frá hövuðskonto 8.11.1.01.			

C. Átefning

Nr. 1. ad. 8.20.3.04.

Landsjúkrahúsinnur verður heimilað at hafa goymslukonti, fvs. innkeypa vorur til miðsavnaðu goymsluna á líggjarstöðukonti, og ekki bóka útreiðsluna fyri vörumkeypið fyrr en voran verður tikin út av goymsluni til nýtslu. Voran skal tá útreiðslufarast til innkeypspris ella meðalinnkeypspris á tí goymslu, ið voran verður tikin út av.

Stk. 2. Goymslukonti kunnu ikki nýtast til aðrar útreiðslur enn vörumkeyp.

Stk. 3. Tá farið verður frá at útreiðslufara við lating til at útreiðslufara, tá voran verður latin frá goymsluni, skal broytingin av rokskaparmeginregluni gerast samsvarendi § 14 í kunningi frá 22. august 1996 um roksskaparhald landsins.

Stk. 4. Goymslan kann vera í mesta lagi 18 mió. kr. við árslok.

Viðmerkingar

8.11.1. Fyrisiting

8.11.1.01. Almanna- og heilsudeildin (Rokstrarjáttan)

Ferðkonto verður flutt stovnum.

Landsstýrið ætlar at fara undir eina ráðgeving til krigssiglarar. Sum viðmerking verður sett eftir verandi viðmerkingar:

“Undirkoma 8.11.1.01.21. verður nýtt til at gjalda samsýning til ráðgeva í endurgjaldsmálum í samband við krigssigling.”

Broytt samdurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	B11
Nettóútreiðslujáttan	64
Útreiðslujáttan	-64
Inntøkujáttan	

20. Vanligt virkseni

<i>Útreiðslur</i>	-184
14. Keyf av vörum og tenastum	-184

21. Ráðgeving í samband við krigssiglara endurgjald

<i>Útreiðslur</i>	120
14. Keyf av vörum og tenastum	100
75. Skráseting av keyps-MVG	20

8.11.1.04. Viðlíkahald (Rokstrarjáttan)

Játtanin verður hækkað við 100 tús. kr. til at gera útbetur á “sambýlið fýsturstreyti 4”

Broytt samdurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	B11
Nettóútreiðslujáttan	100
Útreiðslur	100
Inntøkur	

20. Vanligt virkseni

<i>Útreiðslur</i>	100
14. Keyf av vörum og tenastum	100

Broytt virkseniværslit

	1997
	B11
A: Endamál	100
3. Serförsorg- sambýlir	100

Sum nota undir virksemið verður innsett:

"Í A.3. Serfþorsorg - samþýlin, skulu nýtast 100 tús. kr. til samþýlið Eysturstreyti 4"

8.20.3. Sjúkrahús v.m.

8.20.3.04. Landssjúkrahúsið (Rakstrarjáttan) Átekning

Landssjúkrahúsið fær heimild at hava búskaparlíga geymslu.

Játtanin verður hækkað við 7.800.000,- kr. Sum viðmerkingar eftir verandi viðmerkingar verður innsett:

"Sjúkrasysturskúlin fær útyvir verandi játtan, 1 mío. kr. afturat í 1997.

Tað er ábyrgdin hjá landssjúkrahúsinum at syrgja fyri nøktandi sjúkarflutningi millum Tórshavn og Nólsoy"

Brøyt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	7.800
Útreiðslur	7.800
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	7.800
11. Lønir o.a.	7.800

8.20.3.07. Landssjúkrahúsið, úthygging (Anlegsjáttan)

Fluttar verða 750.000 tús. kr. av fløgujáttan í 1996 til Landssjúkrahúsið til uppskot til fíggarlóg 1997, orsaka av brunatekniskum kanninum á Landssjúkrahúsinum, ið enn ikki er liðug og sostatt kann forprojektið ikki gerast liðugt.

Sum nýggj viðmerking verður innsett eftir verandi viðmerking:

"Liðuggerð av forprojekti"

Brøyt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1996	1997
Fl.	BU	
Útreiðslujáttan	-750	750
Inntøkujáttan		-

10. Landssjúkrahúsið Rættling

Útreiðslur	-750	750
31. Bygging og anlegsframleiðsla		600
75. Skráseting av keyps-MVG		150

8.20.3.10. Klaksvíkar sjúkrahús (Rakstrarjáttan)

Brøyt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	1.200
Útreiðslur	1.200
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	1.200
11. Lønir o.a.	1.200

8.20.3.15. Suðuroyar sjúkrahús (Rakstrarjáttan)*Broytt samdargreinað ætlan*

tús. kr.	1997
	BU
Nettútreiðslujáttan	2.000
Útreiðslur	2.000
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	2.000
11. Lønir o.a.	2.000

8.20.4.01. Viðgerð móti rúsevnismissi

Fyri at tryggja sama virksemi á viðgerðarstovninum verður játtanin brekkað á undirkonto 01.

Broytt samdargreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettútreiðslujáttan	400
Útreiðslur	400
Inntøkur	-

01. Heilbrigðið

<i>Útreiðslur</i>	400
54. Stuðul til annað virksemi	400

8.21.1. Fyrisiting**8.21.1.04. Almennastovan (Rakstrarjáttan)**

Ferðkonto er flutt frá 8.11.1.01.

Broytt samdargreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettútreiðslujáttan	124
Útreiðslur	124
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	124
14. Keypt av vörum og tænastum	124

Broytt virksemsvirðit

	1997
	BU
A:	Høvuðsendamál (1.000 kr.)
1.	Leiðsla og hjálpiðfunksiónir
2.	Pensióndeild
3.	Forsorgardeild
4.	Dagpeningadeild
5.	Barnapeningur & barnaforsorg
6.	Pedagogisk Serráðgeving
7.	Serforsorg
8.	Bygdardeildir
	124

8.21.1.07. Hjálptólamiðstöðin (Rakstrarjáttan)

Játtað verður 250 tús. kr. til lagustýring.

Breytt sundargreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	250
Útreiðslur	250
Inntøkur	-

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	250
14. Keypt av vörum og tænaðum	250

8.21.6. Eldri og brekð**8.21.6.04. Røkt av eldri (Rakstrarjáttan)**

Álagt verður við átekning at nýta 1 mió. kr. til sjúkrarøkt um kvøði.

Á undirkonto 20. Røktarheim verða útreiðslur hækkaðar við 1.833.000,- kr. og inntøkur hækkaðar við 390.000,- kr. Nettoeindarkostnaðurin fyri fíggjarárið 1997 verður hækkaður frá 911,- kr um dagin til 931,- kr um dagin fyri hvørt búfólk á øllum røktarheimum.

Undirkonto 22. Heimarøkt fær 1 mió. kr. afturat.

Undirkonto 23. Eldrarøkt í Sandoynni verða útreiðslur hækkaðar við 66.000,- kr og inntøkur hækkaðar við 14.000,- kr.

Breytt sundargreinað atlan

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujáttan	2.495
Útreiðslur	2.899
Inntøkur	404

20. Røktarheim

<i>Útreiðslur</i>	1.833
11. Lønir o.a.	1.833
<i>Inntøkur</i>	390
77. Flyting frá kommunum	390

22. Heimarøktarskipanir

<i>Útreiðslur</i>	1.000
11. Lønir o.a.	1.000

23. Eldrarøkt í Sandoynni

<i>Útreiðslur</i>	66
11. Lønir o.a.	66
<i>Inntøkur</i>	
77. Flyting frá kommunum	14

Nota undir høvuðskonto 8.21.6.04. til undirkonto 20: Broytt frá "óbroyttur kr. 911,00 kr. um dagin " til "broyttur til kr. 931,00 kr. um dagin"

Nota undir høvuðskonto 8.21.6.04. til undirkonto 22: Fyrsta og annað reglubrot verður strikað.

Ístaðin verður fylgjandi nota innsett:

"1 mió. kr. skulu í 1997 nýttast afturat verandi útreiðslum sum ískoyti til at veita heilsu- og sjúkrarøkt utanfyri vanliga arbeiðstíð"

Nota undir høvuðskonto 8.21.6.04. til undirkonto 22. á 11 reglu verður broytt til:

"Vónandi verður 1. stig av almannu- og heilshjálparaútbúgvingini sett í verk í 1997 til avloysing av núverandi heimahjálparaútbúgvingini. Til útbúgving av heimahjálparum er í jálpani roknað við 400.000."

8.21.7. Ymsar hjálparskipanir

8.21.7.01. Vanlig forðing (Lógarbundin jálpan)

Útreiðslur til endurútbúgving verða mettar lægri, vegna betri lagurstýring á Hjálpiðlaniðsøðini.

Broytt stundargreinað arbeið

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðslur	-1.000
Inntøkur	-
05. Endurbúgving § 18.	
<i>Útreiðslur</i>	<i>-1.000</i>
52. Tilskot til einstaklingar	-1.000

Broytt virksenisvirlit

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál	-1.000
6. Endurbúgving	-1.000
C: Eindarkostnaður	
6.1 Endurbúgving (míðalveiting)	5,319

8.39.1. Ymskar útreiðslur

8.39.1.07. Arbeidsfirtíttíð (Rakstrarjálpan)

Ferðakonto er flutt frá 8.11.1.01.

Broytt stundargreinað arbeið

tús. kr.	1997
	BU
Nettóútreiðslujálpan	60
Útreiðslur	60
Inntøkur	-

20. Vanligt virkseni

<i>Útreiðslur</i>	<i>60</i>
14. Keypt av vörum og tænastum	60

Broytt virksenisvirlit

	1997
	BU
A: Høvuðsendamál (1.000 kr.)	60
1. Læiðsla og hjálpi-funktióinir	60

§ 20. Inntøkur

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan.....	-30.000	-30.000	-
Inntøkuætlan.....	74.000	-	74.000
Anlegsætlan.....	-	-	-

20.50.	Rentur o.a.....	-30.000	4.000
20.50.1.	Rentur av landsins skuld.....	-30.000	-
20.50.2.	Millumverandi við Tjóðbankan og landsbankan.....	-	4.000
20.52.	Skattur og avgjöld.....	-	74.000
20.52.1.	Skattainntøkur.....	-	55.000
20.52.2.	Avgjöld og tollur.....	-	19.000

B. Játtanir

		Útr. -tús. kr.	Innt.
20.50.1.	Rentur av landsins skuld		
20.50.1.01.	Rentur at gjalda	U	475.000
	Hjá fíggjarnevndini	BU	-30.000
	Nýggi meting		
20.50.2.	Millumverandi við Tjóðbankan og landsbankan		
20.50.2.04.	Aðrar rentur	F	5.000
	Hjá fíggjarnevndini	BU	4.000
	Broytt nýtsla		
	Rentuinntøkur fluttar til 20.52.1.01. og 20.52.2.01.		
20.52.1.	Skattainntøkur		
20.52.1.01.	Vanligur landsskattur	F	745.000
	Hjá fíggjarnevndini	BU	55.000
	Broytt lóggáva og nýtsla flutt frá 20.50.2.04		

20.52.2.	Avgjöld og tollur		
20.52.2.01.	Meirvirðisgjald	F	- 600.000
	Hjá fíggjarnevndini	BU	- 19.000
	Nýggj meting og nýtsla flutt frá 20.50.2.04		

Viðmerkingar

20.50.1. Rentur av landsins skuld

20.50.1.01. Rentur at gjalda

Nýggj meting av rentuútreiðslunum.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Útreiðslujáttan	-30.000
01. Rentur av skuldi	
Útreiðslur	-30.000
57. Rentuútreiðslur	-30.000

20.50.2. Millumverandi við Tjóðbankan og landsbankan

20.50.2.04. Aðrar rentur

Talan er um at flyta tær rentur, sum hoyra undir skatt og MVG, til avarandi konti

Tí verður ein útreiðsla uppá 8 mió. kr. sum er skatta rentur og ein inntøka uppá 4 mió. sum er MVG rentur fluttar av hesum rakstrarstað. Hetta gevur eykainntøkur til hesa konto uppá 4 mió. kr.

Broytt nýtsla flutt konto: 20.52.1.01. og 20.52.2.01.

Fylgjandi viðmerkingar verða strikaðar:

"Leysliga verður meti....."

"Skattarentur v.m. (Netto)

-8.000"

"Rentur av meirvirðisgjaldi

4.000"

"Tey trý fyrstu nevndi sløgini....."

"Morarenta, sum liggur uttanfyri....."

Síðsta reglubrot verður óbroytt.

Broytt sundurgreinað ætlan

tús. kr.	1997
	BU
Inntøkujáttan	4.000
01. Aðrar rentur	
Inntøkur	4.000
67. Rennaíntøkur	4.000

20.52.1. Skattainntøkur

20.52.1.01. Vanligur landsskattur

Rentuinntøkur (negativar) fluttar frá 20.50.2.04.

Verandi viðmerkingar verða strikaðar. Nýggjar viðmerkingar verða:

"Samtíðarskattur verður kravdur sambært løgtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt og løgtingslóg nr. 87 frá 1. september 1983 um áseting av skatti til landskassan. Inntøkuskattur hjá fysiskum persónum. Inntøkuskatturin fevnir um:

- landsskatt
- kommunuskatt (herundir atvinnuskatt)
- kirkjuskatt

Inntøkugrundarlagið fevnir um teir persónar, sum sambært nevndu lóg skulu gjalda skatt í Føroyum.

Sundurgreinað ætlan

rúð. Kr.	1993 R	1994 R	1995 R	1996 R	1997 R
Inntøkuáttan	754.253	727.278	773.736	649.000	800.000
Vanligur landsskattur					
<i>Inntøkur</i>	754.253	727.278	773.736	649.000	800.000
61. Skattur og avgjöld	754.253	727.278	773.736	649.000	800.000

Útrokningargrundarlag

	mió. kr.
Beinleiðis framskriving	716,0
Avtøka av rentufrádrátti	114,0
Lækking av skattastiga	55,0
Skattarentur v.m.(netto)	-8,0
Regulering vegna avlopskatt, útslitaleysar innheimtingar, og bækkingar og lækkingar	0,0
Útskrivaður B-skattur	33,0
Samlað meting 1997	800,0

Fraserkning

Fyrstu 11 mánaðirnar í 1996 eru 642 mió. kr. afturhildnar í A-skatti(landskassans part). Roknað verður við, at desember mánaði gevur umleið 65 mió. kr., so samlaða inntøkan fer at liggja um 707 mió. kr. í 1996. Roknað er við at talið í 1997 verður uml. 9 mió. kr. hægri.

Í 1996 eru útskrivaðar 64 mió. kr. í B-skatti. Landskassans partur er 52%, svarandi til 33 mió. kr. Roknað er við sama B-skatti í 1997.

Regulering vegna avlopskatt.

Av tí at rentuáttid er lækkað, eru rentuútreiðslurnar í fyribilsskránni yvirtættar. Hetta førir til ein størri írestandi skatt enn vanligt. Orsakað av búskaparligu framgongdini kann roknað við, at skrásettu B-inntøkurnar eru undirmerktar. Hetta viðførir sumuleiðis størri írestandi skatt. Regulering vegna avlopskatt v.m., ið var -15 mió. í 1996, verður tí sett til 0 í 1997.

Lógarbroytingar

Flestu frádráttirnir detta burtur í samband við at lagt verður um til nýggja skattaskipan frá 1. januar 1997. Hetta broytir tó ikki landsskattainntøkurnar, tí skattastigin verður broyttur samtundis. Rentufrádrátturinn fellur burtur 1. januar 1997, og ger hetta, at landsskattainntøkurnar veksa við 114 mió. kr. Viðmerkjast skal, at rentufrádrátturinn verður lagdur um til eina útgjaldsskipan.

Skattainntøka landskassans minskar við 55 mió. kr. orsakað av lækkingum í skattastiganum.

Roknað verður við eini samlaðari landsskattainntøku uppá 791 mió. kr. í 1997.

Roknaskaparmeginregla: Persónskatturin er settur saman av hesum høvuðspostum:

Fyribilsskattur 1997 er tað, sum er inngoldið í fyribilsskatti skattarárið 1997. (gjaldsmeginregla)

Endalig uppgjerd fyrir 1996: Munurin millum tað, ið er inngoldið í 1996 og endaligu áliksningina fyrir 1996.

Broytingar í skattauppgjerd 1984-96: Broyingar í inntøkaferða skattinum árin frammanundan verða inntøku- og útreiðsluferðar í 1997.

Útskrifaður B-skattur fyrir 1997.

Víðmerking til 4: Til og við 1996 var inngoldni B-skatturinn í sjálfum fíggiarárinum þuss munin millum áliknæðan og goldnan B-skatt árið frammanundan tikið við sum inntøka.

Bróytingin í meginreglunum verður gjörd í samsvor við §14 í kunngerð nr. 14 um reksskapaðverk landsins o.a. frá 22.august 1996.

20.52.2. Avgjöld og tollur

20.52.2.01. Meirvirðisgjald

Rentuinntøkur fluttar frá 20.50.2.04. svarandi til 4 mió. kr.

Nýggj meting av inntøkum. Inntøkurnar fara væntandi at vaksa orsakað av skattalættanum.

Fíggiarnevndin roknað við, at ein partur av lættanum fer til beinleiðis nýtslu.

Bróytt sundurgreinað ætlan

rís. kr.	1997 SU
Inntøkujáttan	19.000

01. Meirvirðisgjald

<i>Inntøkur</i>	19.000
61. Skattur og avgjöld	15.000
67. Rentuinntøkur	4.000

Víðmerking frá Jóannes Eidesgaard

Umboð javnaðarflokksins í fíggjarnevndini (Jóannes Eidesgaard) tekur undir við álitinum, men hevur hesar serligu víðmerkingar til fíggjarlógaruppskotið fyri 1997:

Hóast ikki samdur í øllum, sum samgongan mælir til í fyriliggj-andi uppskoti, so verður meti, at tað er meira skilagott at vera við í álitinum og harvið hava ein møguleika fyri eini partvísari ávirkan heldur enn at skjóta upp eina ørgrymu av uppskotum, sum øll kanska falla.

Tá ein hevur sitið sum landsstýrismaður við fíggjarliga tungum málsokjum sum almannu- og heilsu- og eisini sitið við fíggjar- og búskaparmálum, so er tað greitt, at tað feltur ikki so lætt at seta fram ein hóp av uppskotum, sum annars plágdi at vera so vanligt. Uppskot, sum øll hava til endamáls at vísa á, at ein ikki er samdur við meirilutanum.

Eisini er tað eins og politiska arbeidið í fíggjarnevndini seinastu árin, serliga síðan vit fingu nýggju stýris-skipanarlógina, er broytt soleiðis, at andstøðan meira tekur ábyrgd av nevndararbeiðinum, tó sjálvandi bert, um andstøðan samstundis fær ein møguleika fyri eini ávísari ávirkan av uppskotinum.

Hetta má avgjört metast sum eitt framtig fyri føroyskan politikk.

Landsbankastjórin segði á fundi við fíggjarnevndina, at búskaparlíga framtigini ginga kanska í so skjót, og at hann av somu orsök bar ótta fyr, at vit kunnu missa tamarhaldið á gongdini. Hann helt, at størur vandi var fyr, at búskaparlígi vøxturin allur fór til forbrúk, og at tað avgjört ikki var til okkara fyrimun.

Í staðin mælti hann til politisk tiltøk, sum avmarkaðu forbrúkið, og at slig heldur vórðu tikið til tess at økja um fløgukvotuna, bæði ta privatu og ta almennu.

Ráðgevandi nevndin hjá forsætismálaráðnum sigur umleið tað sama í seinastu frágreiðingini. Nevndin metti harumframt, at framlagda fíggjarlógaruppskotið stórt sæð var ein framskriving av galdandi fíggjarlóg, og tískil er tað ikki so lægið, at senjan í fíggjarnevndini er breiðari enn vanligt.

Tíverri má staðfestast, at politisku tiltøkini hjá landsstýrinum ganga beint ovugta vegin av tí, sum landsbankastjórin mælir til, t.v.s. at forbrúkið verður stímbrað bæði yvir beinleiðis og óbeinleiðis skatt, meðan privatur og almennar fløgur ikki økjast. Í hesum sambandi skal eisini nevast teltan landsstýrisins at taka av fíggjarognuravgjaldið, sum avgjört átti at hildið fram.

Tað er eisini okkurt, sum bendir á, at samgongan nú heklur, at flest allir okkara fíggjarlígu trupulleikar eru løystir. Her verður m.a. hugsað um dýru bygnaðarbroytingarnar av niðfyrirslíkingini fyri uml. 11 mió.kr.

Men hetta er ikki fíggjar- og búskaparpolitikkur, sum er haldbarur, tí fyri tað fyrsta hava vit ein ófóystan skuldarspurning við danska ríkiskassan og fyri tað næsta, so mugu vit staðfesta, at búskaparlígi vøxturin stavar í høvuðsheitum frá einum munandi øktum fiskiskapi serliga eftir toski. Hesin okti fiskiskapur, vita vit av góðum grundum, kann skjótt broytast. So at hyggja ov nógv av okkara búskaparlíga virkseni á henda vøxtur, sum um hesin var stóðugur, kann verða vandamikil.

Tá um fløgur ræður, so vita vit, at nógvar fløgurætlanir hava í longri tíð ligið á láni orsakað av búskaparlígu kreppuni. Hetta er galdandi fyri bæði almennar og privatur. Av almennum flögum, sum avgjört má farast undir um ikki ov langa tíð, er eitt endurnýggjan av nøkrum av okkara stramlfaraskipum.

Eisini eigur landsstýrið at taka spurningin um eina endurnýggjan av okkara fiskiskipaflota upp. Flotin er gamal, men einhvør endurnýggjan hevur ikki fíggjarlígur fyrirreytir fyri at hera seg. So hetta verður ein trupul uppgáva at löysa, men neyðugt verður at fara undir hana rættlíg skjót. Umframt hetta kemur so spurningurin, hvussu samansetingin av flotanum skal verða. Men við eini endurnýggjan, sum er stýrd av tí almenna, ber til at gera av, hvussu framtíðarfloti okkara skal síggja út.

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum boðaði frá undir l. viðgerð av hesum uppskoti, at landsstýrið ikki hevði tíkið hædd fyri teimum dýrkingum, sum sáttmálarnar við fukfetøgin hjá teimum alment lóntu dýrkaði l.

januar 1997.

Brøytlingarnar av sáttmálunum sammi við brøyttingum í frítíðarlógini og frítíðarprosentinum kosta um 35 mió.kr.

Men undir viðgerðini í fíggjarnævdini er komið fram, at ávis oki hóast hetta hava innrekað dýrkingina, men ikki øll. Hetta er sera óheppið, tí tað kann seta klár í millum ymisku fakfeløgini, sum hava vilt at samstarva í samráðingum við landsstýrið.

Men seinastu dagarnar hevur so ein samd fíggjarnævd tóbatur mælt til ymiskar hroytingar, sum fyri ein stóran part ni taka breidd fyri hesum dýrkingunum.

Hér verður serliga hugsað um heilsuøkið (sjúkrahúsin), almanna-økið (røkt av eldri) og útbúgvingarøkið (fólkaskúlin).

Somuleiðis er tað gleðiligt, at ein samd nævd kann taka undir við, at tað er ein fráferð úr Suðuroynni sum morgun eisini vetrarhúlvana.

Undir eini slíkari viðgerð er tað ein hópur av øðrum brøyttingum, sum kundu verið ynskiligar at tikið fram.

T.d. eru pensjónirnar ikki bækkadar ni í mong ár, og tær eru frammamundan í lægra lagi. Men hóast pensjónirnar ikki hækka næsta ár, so fer arbeiðsmarknaðareftirlonagrundurin at gjalda úr frá 1. apríl komandi, so hetta verður ein bati.

Eisini átti landsstýrið at fyrirveika spurningin um at givið okkara fiskinumum møguleika fyri eini serligari pensjónsskipan, soleiðis at teir fingu eina ella aðra pensjón frá t.d. 60 ára aldri.

Men hetta bert fyri at nevna nokur viðurskifti, sum landsstýrið vónandi fer at arbeiða víðari við.

Umboð javnaðarflokksins mælir við hesum lögtinginum til at samtykkja uppskotið til fíggjarlóg fyri 1997 við teim brøyttingum og viðmerkingum, sum ein samd fíggjarnævd mælt til.

Viðmerkingar frá Finnboyn Ísakson

Eins og tvey tvey undanfarna árin hevur undirritaði hesuferð gjørt sentju í fíggjarnævdini um ávísar brøytlingar, bæði á inntøku- og útreiðslusíðuni. Ásannað verður, at rúm er ikki fyri stórum útreiðsluhækkingum, soleiðis sum tvey búskaparligu viðurskiftini í samfelagnum eru, og tað er tí eisini avmarkað, hvussu mong av sínum ynskjum politiska valdið sum heild kann fáa við á útreiðslusíðuni á fíggjarløgtingslógini.

Landsstýrið gjørdi undir framlagnum av uppskotinum til fíggjarløgtingslóg fyri 1997 varð við, at í uppskotinum varð ikki lagt uppfyri lønarhækkingum í sambandi við ta sáttmálaavtalu, sum varð gjørd millum Landsstýrið og almennu fakfeløg. Við teimum uppskotnu brøyttingunum er tó í stóran mun lagt upp fyri lønarhækkingini. Landsstýrið hevur upplýst, at altíðihald í lønarútreiðslum er treytað av, at lógarrasjonaliseringar verða frandar. Uppskot um slíkar rasjonaliseringar eru ikki lögð fyri úngið, og tí kann tað hugast, at neyðugt verður í fíggjarárinum at veita nakrar eykjáttanir til lønarútreiðslur.

Eftir uppskotinum frá Landsstýrinum dýrkar miðfyrirsitingin 11 mió.kr. Tað er ikki komið fram á fundum í fíggjarnævdini, tá lögmaður og landsstýrismenn hava verið við, um Landsstýrið hevur tikið støðu til, hvussu langt almennu bygnaðurin skal brøytast.

Hóast undirritaði er ivasamur í at veita játtanir til brøyttingar, sum ikki eru fastlagdar frammamundan, og hóast undirritaði ivast í einstøkum øðrum játtanum, verður hildið frægari at vera við at samtykkja eina fíggjarlóg við ávísu brøyttingum heldur enn at seta fram stórt tal av brøyttingaruppskotum, sum ikki hava møguleika at verða samtykt.

Tvey tvey undanfarna árin hevur Landsstýrið sum heild framt tær brøyttingar í verki, sum fíggjarnævdin mælti til. Tó er ókkurt undantak, har Landsstýrið ikki hevur fylgt tilmælunum frá fíggjarnævdini.

Undirritaði reknar hóast hetta við, at Landsstýrið heldur seg til tær játtanir og viðmerkingar frá Fíggjarnevndini, sum eru grundarlagið undir Løgtingsins samtykt av Fíggjarløgtingslógini fyri 1997. Við hesum viðmerkingum mælir undirritaði Løgtingið til at samtykkja uppskot til Fíggjarløgtingslóg 1997 við teimum broytingum, sum Fíggjarnævndin skjýtur upp.

Viðmerking frá Tordí J. Niclasen

Tordur J. Niclasen førir fram fylgjandi:

Neyðugt er í einum og hvørjum húsarhaldi, at samsvar er í millum inntøkur og útreiðslur, og er tað almenna húsarhaldið í so máta ikki nakað undantak. Tí sum mangan hevur verið líkið til, »at tað eru bara tær síður: ein inntøku síða og ein útreiðslu síða«.

Hvat í almenna húsarhaldinum viðvíkur, so má áðanast, at fíggjarkarmurin hevur tey seinastu árin verið írongur, og tí er neyðugt við munagóðum sparingum.

Miðflokkurin hevur mangun givið til kemur tað neyðuga í, at túsast verður við skynsemi, og at skattgjaldarans peningur verður umsitin væl. Svíkja inntøkurnar, ja, so er neyðugt við sparingum - eingin ivi um tað. Men her hevur miðflokkurin lagt alstóran dent á, at sparingarnar tí ikki raka tey, sum frammamundan eru meint rakt av sparingum. Her verður m.a. hugsað um játtanina til sjúkrahúsverkið og heimarøklinar (vøkt av eldri). Tí kann umboð miðflokksins ikki annað enn fegnast um, at júst hesi sjónarmið hava vundið framt undir viðgerðini av fíggjarlógaruppskotinum.

Miðflokkurin kann í eisini m.a. av nevndu orsök taka undir við uppskotinum til fíggjarlóg fyri 1997 og mælir lögtinginum til tað sama.

Fíggjarnævndin 16. desember 1996

Sune Jacobsen, Finnboji Ísakson, Eyðun Viderø, J. Óannes Eldesgaard, Ernst Hansen, Tordur J. Niclasen, Álvur Zachariassen

Yvirlit yvir tekniskar broytingar til fíggjarlógaruppskotið.

Neyðugt er at lögtingið gevur Fíggjar- og búskapardeildini loyvi at gera fylgjandi tekniskar broytingar á uppskotinum. Talan er ikki um nakra cykluútreiðslu, men bert um at broyta kontonr., rætta beinleiðis villur, og at broyta § 25 konto 25.60.1.broytingar í virði og skuld.

§ 2.

2.11.1.	Landsstýrið	=	2.10.3.	Landsstýrið
2.11.1.01.	Løgmaður og landsstýrið	=	2.10.3.02.	Løgmaður og landsstýrið
2.11.2.	Fyrisiting	=	2.11.1.	Fyrisiting
2.11.2.01.	Løgmansskrivstovan	=	2.11.1.02.	Løgmansskrivstovan
2.11.2.04.	Flyting	=	2.11.1.11.	Flyting
2.11.2.07.	Viðlíkahald	=	2.11.1.12.	Viðlíkahald
2.32.1.04.21.	Søla av kanningarúrsl.	=	2.32.1.04.01.	Søla av kanningarúrslitum

§ 3.

3.11.1.01.	Fíggjar- og búskapardeildin	=	3.11.1.03.	Fíggjar- og búskapardeildin
3.11.1.04.	Viðlíkahald	=	3.11.1.13.	Viðlíkahald
3.11.1.07.	Landsins ognir	=	3.11.1.23.	Landsins ognir

§ 4.

4.11.1.01.	Samskiftis- og mentanarmál	=	4.11.1.04.	Samskiftis- og mentanarmál
4.11.1.04.	Viðlíkahald	=	4.11.1.14.	Viðlíkahald

4.38.1.07. Nýggir landsvegir (Anleggsjáttan)

Í sundurgreinaðu ætlan stendur Nettoútreiðslujáttan. Talan er um ein anleggsjáttan, og verður hon bruttostýrd. Tá verður Nettoútreiðslujáttan strikað.

4.38.4.03. Breyt til koyrifráleru (Anleggsjáttan)

Undirkonto heiti skal vera nr. 10. Breyt.

§ 5.

5.11.1.01.	Fiskivinnudeildin	=	5.11.1.05.	Fiskivinnudeildin
5.11.1.04.	Viðlíkahald-grein 5	=	5.11.1.15.	Viðlíkahald
5.34.1.02.	Upplýsning um grind	=	5.34.1.04.	Upplýsning um grind
5.34.1.03.	Límagjald	=	5.34.1.07.	Límagjald
5.34.1.04.	Umsiting av inntøkum.	=	5.34.1.10.	Umsiting av inntøkum.

§ 6.

6.11.1.01.	Vinnumáladeildin	=	6.11.1.06.	Vinnumáladeildin
6.11.1.04.	Viðlíkahald	=	6.11.1.16.	Viðlíkahald
6.37.5.01.	Undirkonto 20. Vanligt virkseini, verður broytt til 01. lánsafturgjald.			

§ 7.

7.11.1.01.	Undirv.- og mentanard.	=	7.11.1.07.	Undirv.- og mentanard.
7.11.1.04.	Viðlíkahald	=	7.11.1.17.	Viðlíkahald

Á síðu 221, undir Biofar-Havfrøðiliga royndarstøðin (Anleggsjáttan) er kontonr. komið skeivt fyr. Í staðin fyr 4.23.6.26. skal tað vera 7.23.6.26.

Á síðu 223. undir stuðul til lesandi til undirkonto 02. skal ein standardkonto innsetast undir inntøkur, sum hevur heitið 67. rentuinntøkur, og sum nota aftaná síðstu notu verður sett. "Rentan er inntøkuførd eftir gjaldsmeginreglu." og verður standardkonto 86 rættað til 4,5 mió. kr. og standardkonto 67. ásett at verða 0,5 mió. kr. Sostatt ávirkar hetta ikki úrslitið av kontoini. Talan er tó um merkan av inntøkum.

§ 8.

8.11.1.01.	Almanna- og heilsudeildin	=	8.11.1.08.	Almanna- og heilsudeildin
8.11.1.04.	Viðlíkahald	=	8.11.1.18.	Viðlíkahald

Á síðu 243, undir Suðuroyar sjúkrahús, "Sundurgreinað æðan", verða lönir, annað, og inntøkur frá 1993 til 1996 strikað, tí tølini ikki eru røtt, samantaltu tølini fyri 1993 til 1996 eru tó røtt, og verða ikki broytt. Tað hevur ikki borið til at fingið til vega røttu tølini fyri lönir, annað og inntøkur.

Á síðu 261 undir 8.21.6.01. stendur í viðmerkinginum, at rakstrarstaðið fevnur um útræðslur til 2 verkstøð. Hetta verður rættað til 6. verkstøð.

Á síðu 275, undir virksemsivirlitinum hjá Vanlig forsorg, undir B. 5.1. 1997, skal rætta talið vera 312.

Á síðu 285, undir starvsfólkayvirliði hjá Dagstovnar, skal lonarparturin í 1997 vera 81,8 mió. kr.

§ 25.

25.60.1. "Ymsar broytingar" er ein teknisk residual útrokning, sum verður roknað út aftaná at fíggjarlógin er samtykt. Tí er neyðugt at lögtingið gevur Fíggjar- og búskapardeildin loyvi, at gera hesa konto lidna eftir at fíggjarlógin er samtykt. Hetta kemur av, at endaliga úrslitið á fíggjarlógin má kennast áðrenn útrokningin kann fremjast. Kontoin hevu onga ávirkan á RAÚ úrslitið á fíggjarlógin.

Í samband við tann nógva kritikkin av orðinum "anlegg", hevur Fíggjar- og búskapardeildin vent sær til málkon fólk. Orðið "anlegg" verður strikað og ístaðin verður innsett: "løga"

"Løgujættan"

vegaløga

havnaløga

2. viðgerð 18. december 1996. Broytingaruppskot frá fíggarnevndini til §§ 1-8 og § 20 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. §§ 1-8 og § 20 í uppskoti landsstýrisins soleiðis broytt, samtykt við 30-0-0 atkvøðum. § 25 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 30-0-0 atkvøðum.

23. december 1997 lagdu tingmennirnir Sune Jacobsen, Finnboði Ísakson, Eyðun Videreð, Jóannes Eidesgaard, Ernst Hansen, Tordur J. Nírluseð og Áður Zachariassen fram skjóðandi:

Broytingaruppskot

Fíggarnevndin setir fram hjáløgdu broytingaruppskot til:

§ 8. Almanna- og heilsumál o.a.

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit			
tús. kr.	Neut	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	-	-	-
Inntøkuættan	-	-	-
Anlegsaættan	-	-	-

Almannamál	-	-
8.21.1. Fyririting	-	-
8.21.9. Dagstovnar	-	-

B. Játtanir

		Útr.	Innt.
		tús. kr.	
8.21.1. Fyririting			
8.21.1.10 Teknamálsmiðstöð (Rakstrarjáltan)	U	300	-
Hjá fíggarnevndini	BU	-	-
Broytt nýtsla / frá Rakstrarjáltan fyri Onnur játtan			
8.21.9. Dagstovnar			
8.21.9.01 Dagstovnar (Rakstrarjáltan)	U	49,028	-
Hjá fíggarnevndini	BU	-	-
Broytt nýtsla / frá Rakstrarjáltan fyri Onnur játtan			

8.21.1 Fyririting

8.21.9 Dagstovnar

Játtanarheitið verður broytt frá "rakstrarjáltan" til "onnur játtan".

Viðmerkingar:

8.21.9. Dagstovnar

9.21.9.2 Dagstovnar (Broytt játtanarheiti)

Vegna umsitingarlígt ynski frá Føroya Gjaldstovu verður játtanarheitið broytt frá rakstrarjáttan til onnur játtan. Hetta kemst av, at dagsstovnar eru kommunalt øki, og sostatt kunna røkskapirnir hjá dagsstovnum undir teir kommunalu røkskapirnar, og tí er tað ikki møguligt at rapportera til Búskaparskipan landsins uttan óneyðugu orku fyrisitingarlíga.

Nýggj sundurgreinað ætlan verður innsett, og verður tað núverandi sundurgreinaða ætlanin strikað.

Nýggj sundurgreinað ætlan

<i>tús. kr.</i>	<i>1993</i>	<i>1994</i>	<i>1995</i>	<i>1996</i>	<i>1997</i>
	<i>S</i>	<i>S</i>	<i>S</i>	<i>FL</i>	<i>U</i>
Útreiðslujáttan	43.894	43.368	42.406	46.930	49.028

1. Dagsstovnar

Útreiðslur	43.894	43.368	42.406	46.930	49.028
<i>Annað (bert '93-'96)</i>	<i>43.894</i>	<i>43.368</i>	<i>42.406</i>	<i>46.930</i>	-
<i>54. Stuðul til annað virksemi</i>	-	-	-	-	19.635
<i>72. Flytingar til kommunar</i>		-			29.393

Starvsfólkayvirðitið, ið verður nýtt til rakstrarjáttan, verður sostatt strikað.

8.21.1 Fyrisiting

8.21.1.10 Teknmálsmiðstøð (Broytt játtanarheiti)

Játtanin er stuðul til Meginfelag teirra brekaðu, og sostatt eigur hon ikki at verða rakstrarjáttan.

Játtanarheitið verður broytt til onnur játtan.

Nýggj sundurgreinað ætlan verður innsett, og verður tað núverandi sundurgreinaða ætlanin strikað."

Nýggj sundurgreinað ætlan

<i>tús. kr.</i>	<i>1993</i>	<i>1994</i>	<i>1995</i>	<i>1996</i>	<i>1997</i>
	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>FL</i>	<i>U</i>
Útreiðslujáttan	-	-	-	300	300

1. Stuðul

Útreiðslur	-	-	-	300	300
<i>Annað (bert '93-'96)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>300</i>	<i>-</i>
<i>54. Stuðul til annað virksemi</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>300</i>

"

Starvsfólkayvirðitið, ið verður nýtt til rakstrarjáttan, verður sostatt strikað.

23. december 1996 lögdu tingmennirnir Heini O. Heinesen, Vilhelm Johannesen, Jákup Olsen og Jógván Adolf Johannesen fram salfjórðendi

Broytingaruppskot

Sett verður fram hjáløgda broytingaruppskot til:

§ 8. Almanna- og heilsumál o.a.

Heilsumál

8.20.3. Sjúkrahús

8.20.3.10 Klaksvíkar sjúkrahús (*Rakstrarjáttan*)

Játtanin verður hækkað við kr. 500.000 af lúrat hækkaninni upp á 1,2 mió., í áðanum frá fjággjarnvndi.
Játtanin verður tils. sett til kr. 39,1 mió.

§ 8. Almanna- og heilsumál

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

tús. kr.	Nettó	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan1.....	1.700	1.700	-
Inntøkuættan	-	-	-
Anlegsættan	-	-	-
Heilsumál		1.700	-
8.20.3.Sjúkrahús v.m.		1.700	-

B. Játtanir

		Útt. -tús. kr.	Innt.
8.20.3. Sjúkrahús			
8.20.3.11 Klaksvíkar sjúkrahús (<i>Rakstrarjáttan</i>)	17	37.400	-
Hjá lýra lögtingsmonnum	313	1.700	-
Hægri játtan			

8.20.3. Sjúkrahús v.m.

8.20.3.10 Klaksvíkar sjúkrahús (*Rakstrarjáttan*)

Broytt sundurgreinað ættan

tús. kr.	1997 BU
Nettóútreiðslujáttan	1.700
Útreiðslur	1.700
Inntøkur	-
20. Vunligt virksemi	
Útreiðslur	1.700
11. Lønir o.a.	1.700

3. viðgerð 23. december 1996. Uppskot frá Jenis av Rana, um at beina málið aftur í nevnd, fall við 3-1-26 atkvøðum. Broytingaruppskot frá fíggingarnevndini til § 8 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 8 frá Heini O. Heinesen, Vilhelm Johannesen, Jógvan A. Johannessen og Jákup Olsen, fall við 5-7-18 atkvøðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð og broytt við 3. viðgerð samtykt við 28-2-0 atkvøðum. Málið avgreitt.

Løgtingslóg nr. 144, 23. december 1996.
F.L. j.nr. 2500-20/96

5 Broyting í lögtingslóg um útvarp

Ár 1997, mánadagin 30. september legði Sámul Petur í Grund, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um útvarp.

§ 1. í lögtingslóg nr. 23 frá 28. mars 1956 um útvarp, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 88 frá 13. juni 1995, verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í §1, stk. 1 verður orðið "einkarætt" broytt til: "rætt".

2) Sum nýtt stk. 3 í §1 verður sett:

"Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetur nærri

reglur um loyvi hjá øðrum enn Útvarpi Føroya at senda útvarp og ásetur treytir annars."

§ 2. Hendu lóg kemur í gildi tugin eftir, at hon er kunngjørd. Samstundis verður danski teksturin í lógini strikaður.

Viðmerkingar:

Tá uppskot landsstýrisins til nýggja útvarpslóg og nýggja sjónvarpslóg var til viðgerðar í lögtinginum í vár, kom fram, at tingfólk flest vildu hava einkarættin hjá bæði Sjónvarpi Føroya og Útvarpi Føroya avtíkan. Landsstýrismaðurin í mentamálum hevur avgjørt at seta einat gera eitt uppskot til nýggja útvarps- og sjónvarpslóg, men av tí at spurningurin um einkarættin verður hildin at vera átrekandi, verður uppskotið um avtøku viðgjørt fyri seg.

Broytingarnar hava ongur beinleiðis fíggarligar avleiðingar.

Annars verður víst til hjálagda álit um Útvarp.

Serllgar viðmerkingar:

ad. Lóg 2: Við hesum broytingum verður einkarætturin hjá Útvarpi Føroya avtíkan, men avvarandi landsstýrismaður skal tilevna nærri reglur um sendiloyni og ásetan av treytum annars.

1. viðgerð 11. oktober 1996. Málið varð beint í mentamænevndina, sum 5. november 1996 legði fram soljóðandi:

Á L I T

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 30. september 1996 og eftir 1. viðgerð tann 11. oktober 1996 beint í mentamænevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur landsstýrismaðurin í mentamálum Sámul P. í Grund verið innkallaður til fundar í nevndini.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Bjarni Djuurholm, Lisbeth L. Petersen, Maria Hansen, Eyðun Viderø, Jenis av Rana) tekur undir við, við uppskoti landsstýrisins og mælir lögtinginum til at samtykkja tað.

Minnilutin (Signar á Brúnni og Jógvæn Adolf Johannessen) tekur ikki undir við uppskotinum, men vísir til tær viðmerkingar, hann hevur í lögtingsmáli nr. 8/1996: Broyting í lögtingslóg um sjónvarp.

2. viðgerð 8. november 1996. Uppskot um at heina málið aftur í mentannarnevndina fall við 8-1-17 atkvøðum. Uppskot landsstýrisins samtykt við 18-0-8 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 18-1-6 atkvøðum.

15. november 1996 legði Lasse Klein, lögtingsmaður, vegna Óla Jacobsen, Óla Breckmann, Ernst Hansen og seg sjálvum til 3. viðgerð frá sjóðdandi:

Broyting í lögtingslóg um útvarp til 3. viðgerð av lóg. m. nr. 5

Í § 1. verður nr. 2 brúað soleiðis:

"2) Sum stk. 3 í § 1 verður sett:

"Stk. 3. Landsstýrismaðurin gevur løyvi til ønnur enn Útvarp Føroya at senda útvarp eftir hesum treytum:

- 1) Føroyskar sendingar skulu vera minst 80% av senditíðini.
- 2) Tíðinda- og aktualitetssendingar, ið sendar verða av áhugavarp í sendingunum, sum ÚF brúkar, skulu lúka somu krøv viðvíkjandi objektiviteti.
- 3) Ein og sami navngivin persónur hevur ábyrgd av øllum sendingunum.

4) Allar sendingar skulu goymast (bandast) í trýggjar minniðir.

5) Fíggingartalan er gjørd og innsend til landsstýr ið.

6) Frágreiðing um samansetingina av teltuð sendingunum er gjørd og innsend til landsstýr ið.

7) Ársroktaskapur skal sendast landsstýrinum áðrenn 1. juni árið eftir.

8) Løyvi kann takast aftur, um treytirnar ikki verða hildnar virksenið heldur uppá ella ikki er byrjað eitt ár eftir, at løyvið er givið.

9) Løyvi kunnu ikki avhendast.

Viðmerkingar:

Tað verður hildið neyðugt, at tey, sum søkja um løyvi at senda útvarp, kenna treytirnar fyri, hvørji krøv verða sett teimum, og at hesi viðurskiði eru greidd í lógartekstinum.

3. viðgerð 15. november 1996. Broytingaruppskotið frá Lasse Klein o.fl. fall við 6-3-17. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 20-1-5 atkvøðum

Lögtingslóg nr. 130, 3. december 1996.

F.L. j.nr. 2250-1/91

6 Fyrirreiking til setan av stjórnmalanevnd.

*Ár 1996, miktudagin 30. september legði Marina Petersen, lögtingskvinnu, vegna Javnaðarflokkin fram
salfjóðandi*

U p p s k o t

til

sanityktar

Løgtingið samtykkir at seta nevnd sambært § 25 í Tingskipan Løgtingsins at fyrirreika setan av stjórnmalanevnd at viðgera stýrisskipanarlígu og ríkisrættarlígu viðurskið Føroya. Í nevndina verður valt eitt umboð fyri hvønn flokk á tingi.

Nevndin skal:

- gera uppskot til á hvønn hátt stjórnmalanevndin skal setast.
- gera uppskot til arbeiðssetning hjá stjórnmalanevndini.
- gera uppskot til, hvussu stjórnmalanevndin skal munnast.
- gera uppskot til, hvussu long tíð skal nýtast til arbeiðið.
- gera kostnaðarmeting av arbeiðnum.
- koma við tilmæli um onnur viðurskið av týðningi í sambandi við arbeiðið.

Nevndin skal leggja lídura arbeiði sítt fyri lögtingið til støðutakan fyri jól.

Viðmerkingar:

Á ólavsøku í ár kom nýggja stýrisskipanarlógin í gildi í fullum líki.

Henda lóg avloysir tær báðar lógirnar um "Stýrisskipan Føroya í sermálum" og "Lóg um umboðsvald Føroya", sum saman við Heimastýrislógini eru tað lógarverk, sum Føroyar hava verið stýrðar eftir, ella við øðrum orðum tað lógarverk, sum kann kallast "Stýrisskipan Føroya".

Nýggja stýrisskipanarlógin er sostatt bert ein partur av hesum lógarverki. Fyri at fullfígga arbeiðið eigur nú at verða verið undir at viðgera spurningin um ríkisrættarlígu støðu Føroya.

Tann nevndin, sum landsstýrið í apríl 1993 setti at gera uppskot til nýggja stýrisskipanarlóg var ein faklig nevnd - uttan politiska umboðan, og sjálvt um lógin fekk breiða politiska undirtøku, kunði møguliga ókkurt í lógini verið ørðvís, um lógaruppskotið varð viðgjørt av eini politiskari stjórnmalanevnd.

Nú furast skal víðari við arbeiðnum viðvíkjandi stýrisskipan Føroya eiga politisku flokkarnir at luttaka í útgongdini frá tí arbeiðið byrjar.

Allir flokkar eiga at hava møguleika at vera við til at orða arbeiðssetningin, gera uppskot til, hvør skal sita í stjórnámalnevndini, gera uppskot til á hvønn hátt nevndin skal setast, hvussu langa tíð arbeiðið skal taka og annars taka støðu til onnur viðurskifti í sambandi við hetta arbeiði.

Fyri at tryggja hesa politisku luttøku verður her lagt fram uppskot til samtyktar, har skotið verður upp, at seta nevnd samhætt § 25 í Tingskipanini við umboðum úr øllum flokkum á tingi at fyrirleika setum av eini stjórnámalnevnd, sum bæði skal viðgera galdandi stýrisskipanarlóg og støða Føroya í danska kongarikinum.

Í viðgerð 11. oktober 1996. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 8. november 1996 legði fram sáljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av Føroya Javnaðarflokki 30. september 1996 og eftir 1. viðgerð 11. oktober 1996 beint í rættarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í fleiri minnilutur.

Ein minniluti (Bjørn á Høygum og Maria Hansen) metir, at eingin enn hevur verið forur fyri at víst á nakran sakligan og juridiskan torv á ótekiligum broytingum í ríkisrættarlígu støðu Føroya.

Eisini metir minnilutin, at heimastýrislógin hevur rættiligar víður karnar og gevur stórar heimildir.

Í hesum sambandi kann samleiðis staðfestast, at ein eru langt frí allir møguleikar í heimastýrislógini troystir.

Viðvíkjandi stýrisskipanarlógini skal verða gjørt vart við, at henda skipan enn er so nýggj og óroynd, at grundarlag neyvan er fyri at fremja broytingar við so stórum skotbrái.

Vísandi til, at heimastýrislógin út frá hesum enn tykist at vera noktandi, og stýrisskipanarlógin enn ikki hevur staðið sína roynd, verður ikki tikið undir við uppskotinum, og setir hesin minnilutin ískil einki uppskot fram.

Ein annar minniluti (Rúna Sivertsen og Kjartan L. Joensen) heldur tað vera bæði neyðugt og gagnligt fyri Føroyar at fáa broytingar í viðurskiftini millum Føroyar-Danmark, við tí fyri eyga at fáa størri sjálvræði í Føroyum, bæði liggjarliga og statsrættarlíga. Við hesum sum útgangsstøði fekk flokkurin við í samgonguskjalið:

"Samgongan er samd um, at hon kann kanna viðurskifti Føroya í ríkisfelagsskapinum, men broytingar kunnu bert verða gjørdar í fullari samju millum samgonguflokkarnar."

Út frá hesum ætlar flokkurin innan samgonguna at arbeiða víðari við hesum málinum og tekur tí ikki undir við fyriliggjandi uppskoti og setir einki uppskot fram.

Hin triði minnilutin (Marita Petersen) vísir á, at í viðmerkingunum til uppskotið til samtyktar verður sagt: "Allir flokkar eiga at hava møguleika at luttaka í tilgongdini frá tí, arbeiðið byrjar, ... at vera við til at orða arbeiðssetningin, at gera uppskot til, hvør skal sita í stjórnámalnevndini, gera uppskot til á

hvønn hátt, nevndin skal setast, hvíttu langa tíð arbeiðið skal taka og annars taka støðu til onnur viðurskipti í sambandi við hetta arbeiðið."

Fyri ikki frummanundan at styggja nakran flokk frá at viðgera málið, og fyri ikki at læsa málið fast, áðrenn spurningurin um setan av stjórnmalanevnd er viðgjørdur, valdi Javnaðarflokkurin í viðmerkingunum til uppskotið ikki at siga nakað fíktiligt um floksins støðu til ymsu spurningarnar, sum § 25-nevndin skal viðgera, og heldur ikki at seta fíktiligt politisk sjónarmið fram, um hvussu flokkurin kundi hugsað sær í framtíðini at skipa viðurskiptini millum Føroyar og Danmark.

Men undir l. viðgerð av málinum, í almennum viðmerkingum frá fleiri flokkum á tingi og eisini í arbeiðinum í rættarnevndini, verður funnist at, at støða Javnaðarfloksins ikki kemur til sjóndar longu nú.

Fyri at hesi viðurskipti ikki skulu verða orsök til, at flokkar á tingi avvísa at viðgera málið, fer **mínnilut- in** tí í hesum áliti at føra fram nakrar av teimum tankum, sum Javnaðarflokkurin hevur um teir spurningar, sum nevndin, her verður skotin upp at seta, skal viðgera.

Sambært uppskotinum til samtyktar skal § 25-nevndin:

1. - gera uppskot til á hvønn hátt stjórnmalanevndin skal setast.

Javnaðarflokkurin heldur, at stjórnmalanevndin skal setast sambært lögtingslóg, og at tað er lögtingið, sum setir nevndina. (Men nevndin kann eisini verða sett sambært uppskoti til samtyktar, og tað kann vera landsstýrið, sum setir nevndina.)

2. - gera uppskot til arbeiðssetning hjá stjórnmalanevndini.

Hesin parturin av arbeiðinum hjá nevndini verður helst tann truplasti og tann, sum fer at taka longest tíð. Hetta er eisini tað punktið, sum truplast er at gera viðmerkingar til, tí tað kann vera so skjótt við einum óumhugsaðum orði longu nú at læsa fyri framhaldandi positivari viðgerð av uppskotinum. Tí verður litið fram við varsemi.

Í viðmerkingunum til uppskotið til samtyktar verður sagt, at stjórnmalanevndin eigur at viðgera bæði stýrisskipanarlógina og heimastýrislógina.

Hóast stutt tíð er umliðin, síðani nýggja stýrisskipanarlógin kom í gildi, so eiga fleiri spurningar at viðgerast. Umhugsað eigur at verða, um skipanin við ikki at kunna senda mál út til fólkaatkvøðu er nøktandi, um mínnilutaltrygðin er nóg góð í verandi lóg, um tað er nøtt, at til ber at útskríva val í ótíð, og hvør skal kunna útskríva val. Eisini kundi nevndin litið spurningin upp, um vit kanska eiga at velja lögmann beinleiðis, heldur enn sum nú, at lögtingið ger tað.

Heimastýrislógin er ikki broytt, síðani hon kom í 1948.

Ein av grundgevingunum fyri at fáa nýggja stýrisskipanarlóg var, at vit skuldu fáa eina skipan, sum er so greið, at eingin ivi skal vera um ábyrgðina av avgerðum, tákna av politikarum og embættismönnum.

Semja tykist vera um, at hetta er eydnast við nýggju stýrisskipanarlógini.

Javnaðarflokkurin heldur, at heimastýrislógin hevur givið føroyingum møguleika og farsli at menna og stýra føroyska samfelagnum, og sannlíka er nógv hent.

Men heimastýrislógin hevur í stóran mun somu veikleikar, sum gamla stýrisskipanið hevði. Tað er trupult at plasera avgerðarrætt og ábyrgd í málum, sum ikki eru føroysk sermál.

Eitt dømi um hetta er ábyrgdin á fíggjarliga økinum. Henda ógreiða er ein stór orsøk til, at ikki varð fylgt við, hvat hendi á hesum øki, og tí varð einki gjørt, fyrr enn ov seint var.

At fáa skil á slíkum ógreiðum er týðningarmikil grundgeving fyri at taka verandi lóg, sum ásetir vidurskifti okkara við Danmark, upp til viðgerðar.

Vit mugu fáa eina skipan, sum greitt setir upp, hvur avgerðarrættur og ábyrgd liggja.

Í heimastýrislógini eru tey ymsu málsekinu býtt upp í tey mál (A-mál), sum føroyingar kunnu yvirtaka beinanvegin, bert við at boða dønum frá, og tey mál (B-mál), sum vit kunnu yvirtaka eftir samráðingum við danir. Men hyggja vit at hesum listum, síggja vit, at nógva mál eru als ikki nevnd, og hesi mál skulu vit føroyingar einki hava við at gera.

Þann eru fleiri av A-málunum ikki yvirtikin, meðan vit á økjum, sum ats ikki eru nevnd í lógini, bera okkum at sum sjálvstøðugt land. T.d. samráðingar við onnur lond (m.a. Ísland og Noreg) um fiskirættindi. her hava vit heilt yvirtikið, og tað ber væl til!

Millum tey mál, sum ikki verða nevnd í heimastýrislógini, er dómsvaldið.

Javnaðarflokkurin er av teirri áskoðan, at skipanin viðvíkjandi teimum ymsu málsekjumum eigur at vera so, at vit skulu hava rætt til at yvirtaka øll mál, og at hesin rættur ikki eigur at vera avmarkaður í nakrari lóg.

Heimastýrislógin eigur at verða avløyst av aðrari lóg, sum annars ásetir tær avtalur, sum skulu galdra í samstarvi okkara við Danmark.

3. - *gera uppskot til, hvussu stjórnmálanevndin skal mannast.*

Av tí at spurningarnir, sum stjórnmalanevndin skal viðgera, fyrst og fremst eru politiskir, heldur Javnaðarflokkurin, at nevndin eigur at mannast við virknum politikarum. Men serfrøðingar skuldi kunna knýttast til nevndina.

4. - *gera uppskot til, hvussu lang tíð skal nýtast til arbeiðið.*

Javnaðarflokkurin heldur, at 1 til 1½ ár gevur stjórnmalanevndini rímliga tíð at gera arbeiði sítt, og tá verður málið heldur ikki drigið óneyðugt út.

5. - *gera kostnaðarmeting av arbeiðinum.*

Arbeiðið hjá slíkari nevnd kostar pening, fyrst og fremst til serfrøðingarnar, og áðrenn farið verður undir arbeiðið, skal verða mettt um kostnaðin, og játtanin eigur at verða sett á fíggjarlógina í 1997 og helst eisini á fíggjarlógina fyri 1998. Tað kann vera trupult at meta um upphækkðina, men nevntast kann, at arbeiðið hjá stýrisskipanarnevndini kostaði undir ½ mió. Stjórnmalanevndin fer helst at kosta tað dupulta.

6. - *koma við tilmæli um onnur viðurskipti av týðingi í sambandi við arbeiðið.*

Víðvákjandi hesum punktionum verður bíðað við at gera viðmerkingar, til flokkurin fer at arbeiða í § 25 nevndini.

Nevndin skal leggja lidaa arbeiðið sitt fyri lógtíngið til staðatøku fyri jól.

Undir 1. viðgerðini tordi eg fram, at møguliga er tíðin, sum § 25-nevndin hevur til arbeiði sítt nakað stutt. Kanska er betur at geva nevndini tíðarfreist til 1. februar 1997. Tá eigur staða at verða tikin til møguliga játtan í 1997, áðrenn fíggingarlógin verður samtykt fyri jól.

Hér eru førdir fram nakrir av teimum tankum, sum Javnaðarflokkurin hevur í sambandi við setan av nevnd við umboðum úr øllum flokkum sambært § 25 í tingskipanini. Hesir tankar eru lagdir fram til viðgerðar, og vónandi kunnu teir verða við til at tryggja eitt gott og positivt orðaskifti og virka fyri at tíkið verður undir við at seta nevndina, sum skal fyrirleika stjórnálannevndina.

Hin fjórði minniluti (Sigur á Brúnni) ferir fram:

Tað er at fegnast um, at alt fleiri flokkar á tingi í dag ásanna, at galdandi heimastýrislóg er ófíðarhóskandi, og at onnur lóg eigur at koma í staðin, ið veitur feroyingum størri ábyrgd og størri frælsa.

Í seinastu tingsetu legði tjóðveldisflokkurin fram uppskot, ið ber heitið Framtíðarsjóða Føroya.

Flest allir flokkar á tingi viðgjørdi uppskotið í tí álvara, tað hevði uppihótið, og tað eydnaðist einum meiriluta í lógtíngsins rættarnevnd at senjast um eina niðurstøðu, ið varð niðurfelld í álitid, ið nevndin legði fyri tingið.

Javnaðarflokkurin hevði sítt egna uppskot, ið samuleiðis bar á rætta borið.

Hóast all bendi á, at eitt hvørt skilagott varð samtykt, so eydnaðist tað teimum fáa, ið vóru ímóti, at nakað hendi á hesum øki, at draga málið út, so einki hendi.

Uppskot javnaðarfloksins: Fyrirleking til setan av stjórnálannevnd líkist rættiliga nógv tí uppskotinum, ið umboð javnaðarfloksins í rættarnevndini legði fram ta ferðina, bert tað munur, at hetta gongur ikki eins langt og tað fyrra.

Tjóðveldisflokkurin hevur í hesi tingsetu lagt fram uppskot, ið ber heitið Framtíðarsjóða Føroya.

Hetta mál víðger eina og uppskot javnaðarfloksins ta ríkisrættarlígu støðu feroyinga, men gongur munandi longur, og hevði tað verið skilagott at viðgjørt hesi mál um somu tíð í rættarnevndini.

Umboð tjóðveldisfloksins og umboð javnaðarfloksins hava heiti á nevndarformannin í rættarnevndini um at skipa so fyri, at longri tíð fæst at viðgera tingmál javnaðarfloksins, men hesum hevur hann nakað.

Minnilutin (Sigur á Brúnni) setir einki uppskot fram, men vísir til uppskot tjóðveldisfloksins Framtíðarsjóða Føroya, ið verður viðgjørt í somu nevnd, nevniliga rættarnevndin.

Hin fimti minnilutin (Leif Lásberg) tekur undir við viðmerkingunum hjá Maritu Petersen.

2. viðgerð 20. november 1996. Uppskotið til samtyktar samtykt við 14-0-1,3 atkvøðum.

26. november 1996 varð nevnd við einum lina úr hvørjum flokki sambært omanfyrinevndu samtykt vald.

Vald vórðu:

Jákup Joensen fyri sambandsflokkinn,

Eyðun Viderø fyri fólkaflokkinn,

Marita Petersen fyri jarnaðarflokkinn,

Finnbogi Ísakson fyri tjóðveldisflokkinn,

Ernst Hansen fyri verkamannafylkingina,

Jenis av Rana fyri miðflokkinn,

Helena Dam á Neystabø fyri sjálvstýrisflokkinn.

29. november 1996 varð valdur:

Lasse Klein fyri Kristiliga fólkaflokkinn, Føroya framburðs- og fiskivinnuflokk

Víst verður til lögtingsmál nr. 42/96: Uppskot til lögtingslóg um setan av stjórnálaneyvud.

7 Grannskoðan av almennum roknskapum

1 Menningargrunnur Ídnaðarins

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnbogi Ísakson, lögtingsmaður, vegna lögtingsgrannskoðaranna fram soljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapin hjá **Menningargrunni Ídnaðarins** fyri fjággjárið 1995 við niðanfyrirstandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarlæg:

Lógargrundarlagið var upprunaliga L.L. nr. 37 frá 26. juni 1973 um menningargrunn fyri ídnað, handverk og tenastufyrítøkur, við seinni broytingum.

Henda lóg fór í gildi pr.31. desember 1995, sambært lögtingslóg nr. 82 frá 13. juni 1995, men grunnurin er endurstovnaður sambært lögtingslóg nr. 51 frá 20. mei 1996 við gildi frá 1. januar 1996. Landsstýrið velur nevnd grunnsins og nevndin setur starvsfólk.

Við kunngerð nr. 13 frá 18. februar 1997 hevur landsstýrið, vísandí til heimild í § 4 í lógini, ásett nýggjar viðtøkur fyri grunnin.

2. Endamál:

Uppgávan hjá nevnd og starvsfólki er at skipa fyri innkreivjing av útlánum grunnsins og fyri afturgjalding av lánum grunnsins. Heldur nevndin, at endamál grunnsins ikki er til longur, per nevndin tilmæli til

landsstýrið um at taka grunnin av.

Til tess at kunna lögtingið um ta fíggarligu gongdina, er gjørdur ein samandrættur av røkskapinum hjá Menningargrunni Ídnadans fyri 1995, og til samanberingar eru røkskapartölini fyri 1991-1994 tikin við.

3. Yvirlit yvir rakstur 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	1991
					<i>mið.kr.</i>
Rentuinntøkur	7	10	15	23	36
Rakstarútreiðslur	-1	-2	-5	-1	5
Rentuútreiðslur	-10	-13	-20	-21	-25
Úrslit av vanligum rakstri	-4	-5	-10	-2	6
Burturleggingar og avskrivningar av lánum	6	1	4	-103	-165
Úrslit eftir burturlegg. og avskrivningar	2	-4	-6	-105	-159
Játtan á fíggarlógini	0	5	65	75	15
Ársúrslit	2	1	59	-30	-144

4. Yvirlit yvir gongd í fíggarstöðuni 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	1991
Aktív					
Utlán	21	39	66	114	251
Avsett móti tapi	7	26	47	29	111
	14	13	19	35	140
Virðisbrøv í landsbankanum	14	14	0	0	0
Innistandandi í peningastovnum v.m.	82	95	149	97	54
Skrivstovubygningar	7	7	8	9	20
Aðrir bygningar	0	0	0	0	9
Skutdarar v.m.	0	0	1	0	0
Aktív samanlagt	117	129	177	136	223
Passív					
Skuldr:					
Uttanlandslán	100	118	166	176	194
Íløgagrunnurin	0	0	0	0	25
Oljufugrunnurin	0	0	0	0	11
Íløggingargrunnurin fyri Føroyar	2	2	2	2	3
Onnur lán v.m.	1	0	0	10	11
	103	120	168	188	250
Egghægn, íroknað kursmun v.m.	14	9	9	-52	-27
Passív Samanlagt	117	129	177	136	223

5. Roknskapargranskoðanin:

Løgtingsgranskoðararnir hava gjøgnumgengið ársroknskapirnar og granskoðunarprotokollinar til tess at vísja seg um, at rætt er farið fram bókhaldsliga og roknskaparliga hjá stovnunum.

6. Viðmerkingar:

Í seinastu frágreiðing frá lögtingsgranskoðarunum dagfest 18. desember 1995 viðvíkjandi ársroknskapunum fyri 1993-94 vurd m.a. víst á eina framskriving hjá grunninum, sum vísti, at hann komandi árin læk eitt árligt hall uppá uml. 4-5 mió.kr., eginognin gerst negativ í 1997 og at grunnurin í tíðarskeiðinum fram til ár 2005 læk ein samlaðan stuðulstørv úr landskassanum uppá 36,5 mió.kr. Løgtingsgranskoðararnir mettu, at talan var um ein sera dýran máta at «avvikla» grunnin.

Grunnurin upplýsir, at hann síðan hevur nýtt meira enn 50 mió.kr. til at aftorgjalda og innfría fleiri høgt rentað útlánslán. Grunnurin umhugsar at innfría onnur lán og væntar, at ein nýggj framskriving av innøkum og útreiðslum fer at vísa ein munandi minni stuðulstørv, og mettt verður ikki at eginognin gerst negativ í 1997.

Raksturin av grunninum er lutfalsliga dýrur orsakað av leim høgum útreiðslanum. Grunnurin eigur 1/3 av bygninginum, og mælt verður landsstýrinum til at kanna, um hetri nýtsla fæst burtur úr hølunum.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málð varð heint til 2. viðgerð uttan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið til samtyktur samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

7 Granskoðan av almennum roknskapum

2 Føroya Jarðargrunnur

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Finnbergi Ísaksen, lögtingsmaður, vegna lögtingsgranskoðararnar fram söljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapirnar hjá Føroya Jarðargrunni fyri tiggjárið 1995 við niðanfyrirstandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá løgtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarløg:

Lógargrundarlagið fyri virki grunsins er:

- Løgtingslóg nr. 59 frá 9. mei 1988 um landsjórð (sett í gildi við kunngerð nr. 43 frá 11.5.1989) við broytingum í l.l. nr. 65 frá 12.6.1990, l.l. nr. 49 frá 8.5.1991 og l.l. nr. 58 frá 26.3.1993
- Kunngerð nr. 122 frá 21. juli 1992 um festi og ásetan av festileigu og kunngerð nr. 164 frá 26. august 1993 um reglur fyri Jarðarráðið.
- Ríkislóg nr. 174 frá 25. mei 1937 "om jordbrugets fremme", við tilhoyrandi "reglement nr. 120 for landbrugsrådet nedsat i henhold til lov nr. 174 af 24. maj 1937 om jordbrugets fremme."

Løgtingslógin ásetur ein karm um fyrisitingina av landsjórðini og var ætlað sum 1. partur av tilfagingini av tí gomlu lógini frá 1937. Løgtingslógin umfatar ein part av ríkislógini, nevniliga §§ 1-7 og §§ 10-27. Sostatt eru §§ 8-9 og §§ 28-61 í ríkislógini framvegis í gildi.

Sambært løgtingslógini er álagt landsstýrinum við kunngerð at áseta nærri reglur fyri m.a.:

- Jarðarráðið sjálvt
- Ásetan av leigu
- Framleiðsluskylda
- Endurgjald til fráfarandi festara fyri ognar ilögur.

Í tí partinum av donsku lógini, sum framvegis er í gildi, eru ásettar reglur um umsiting av Jarðargrunninum, harundir keyp av jørð og lánsveiting úr grunnum og um studningsskipanir.

2. Endamál:

Føroya Jarðarrád hevur triggjar høvuðsuppgávur:

- fyrisiting av landsjórðini
- umsiting av Jarðargrunninum
- umsiting av studningsskipanum

3. Fíggjarviðurskipti:

Fíggjarliga grundarlagið undir virki ráðsins eru

- studningur til Jarðargrunnin (ilögu- og rentustudningur).
- ymsir studningar, ið ráðið umsitar
- søla av festijørð v.m.
- rentuinntøkur.

- - - -

Til tess at kunna løgtingið um ta fíggjarligu gengdina í Jarðargrunninum, er gjørdur ein samdráttur av ársroknskapinum fyri 1995, og til sammanberingur eru roknskapartölini fyri 1991-94 tikin við.

4. Yfirlit yfir rakstur 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	Mið.kr. 1991
Rentuinntøkur v.m.	6,6	6,7	7,2	6,7	5,7
- Fyrisingarútreiðslur	1,7	1,9	1,6	1,7	1,5
	4,9	4,8	5,6	5,0	4,2
- Avsett til tap uppá útlán	0,0	0,0	1,0	3,0	0,0
- Avskrivað tap uppá lán	0,1	0,8	4,0	0,0	1,7
Rakstrarúrslit	4,8	4,0	0,6	2,0	2,5

Viðmerkingar til rakstrarroknskapin

Í rakstrarroknskapinum verður flýgstudningur úr landskassanum til grunnin ekki tikið við, men verður hesin inntøkuførdur beinleiðis undir eginognini. Rentuútreiðslurnar og rentustudningurin úr landskassanum til grunnin verður heldur ikki tikið við í rakstrarroknskapinum, men á einari serligari studningskonto.

Søla av jørð og aðrar inntøkur og stuðul úr Jarðargrunninum til festarar verður ikki tikið við í rakstrarroknskapinum, men víst í notu til eina samlaða »festikonto« undir eginognini. Stuðulin úr landskassanum til tar ymsu studningsskipanirnar og studningsútgjaldingarnar til festini verða ikki tikið við í rakstrarroknskapin, men gangur fram av eini notu til »studningskonti« undir passivunum.

Í roknskapinum fyri 1992 vórðu avsettar 3 mió.kr. til tap uppá útlán, og vórðu allar hesar 3 mió.kr. útreiðsluførdar yvir raksturin. Í 1993 vórðu avsettar 37 mió.kr. afturat til tap uppá útlán. Av hesum varð 1 mió.kr. útreiðsluførd yvir raksturin, meðan 36 mió.kr. vórðu førdar beinleiðis yvir eginognina.

Uppá fyrispurning um, hví avsetingarnar uppá 36 mió.kr. vórðu førdar yvir eginagnina, varð upplýst, at talan ikki var um eina avseting ímóti tapum uppá »styttir sikt«, men um eina serliga avseting ímóti framtíðar tapum, sum ikki kunnu útgreinast á ávíssar skuldarar og ikki kunnu gerast upp. Í roknskapinum fyri 1993 varð upplýst, at ein engagementsgjøgnumgongd verður gjørd, soleiðis at metast og avsetast kann uppá tey einstøku tilgóðahavandini í komandi ársroknskap.

Í sambandi við gjøgnumgongdina av 1994-roknskapinum høfðu løgtingsgrannskoðararnir seg við, at engagementsgjøgnumgongdin ikki var liðug.

Uppá fyrispurning upplýsir Jarðarráðið, at engagementsgjøgnumgongdin framvegis ikki er liðug.

Jarðarráðið upplýsir í hesum sambandi, at tey serstøku ognarvirðurskiltini á festijørðini, sum nógv tann størsti parturin av flýgging er latin til, gera, at grunnurin í veruleikanum "lærir" til sín sjálvs. Tað er tí ongin veðrættur at gera galdandi. Útlegg kann ikki gerast, og innheintingarnál kunnu ikki ferast so langt, at ein møgulig tvíngsilssøla kann koma uppá á tal. Jarðargrunnurin hevur ikki heimild at avskriva skuld, og samanumtikið kann grunnurin tí ógvuliga sjáldan veruliga staðfesta tap.

5. Yfirlit yfir gangd í föggjarstöðum 1991-1995:

		1995	1994	1993	1992	mió.kr. 1991
<i>Nota</i>						
	AKTIV					
1	Útlán og eftirstöður	146	150	156	156	155
	- Avsett til tap uppá útlán	40	40	40	3	0
		106	110	116	153	155
	Innistandandi virðisbræv v.m.	50	43	44	44	29
	Önnur aktiv	1	1	1	1	1
	Aktiv samanlagt	157	154	161	198	185
	PASSIV:					
	Eiginpeningur: Grunnurinn	73	67	61	95	90
2	Festikonto	81	81	81	82	76
	Ialt	153	148	142	177	166
	Langfreistað skuld	0	3	17	23	17
3	Stuttfreistað skuld/studningskonti	4	3	2	2	2
	Passiv samanlagt	157	154	161	198	185

Nota 1. Útlán og eftirstöður

Útlánini koma úgreinast til þess endamáls:

		1995	1994	1993	1992	mió.kr. 1991
	Fjós	87	87	87	87	82
	Seyðahús	8	9	10	11	11
	Mjólkarvirkid	17	17	18	13	11
	Traktorar og maskínur	6	7	8	9	10
	Sethús	5	5	6	5	6
	Kominunur	5	3	5	7	8
	Vakstrarhús	4	4	4	4	5
	Rakstrarlán	2	1	1	2	3
	Grfsagarðurinn	0	0	0	3	3
	Önnur lán	3	3	3	6	4
	Samanlagt	135	135	142	147	143
	Falnr avdráttir og rentur	11	15	14	9	12
		146	150	156	156	155
	- Avsett til tap	40	40	40	3	0
		106	110	116	153	155

Nota 2. Festikonto

Niðanfyrirstandandi er gjörður ein samandrátur af inntökum og útgjaldingum á festikonto árin 1991-1995. Í serligari notu í roknskapinum eru inntøkurnar sundurgreinaðar.

	1995	1994	1993	1992	mið.kr. 1991
Saldo, <u>primo</u>	81	81	82	76	74
Søla av jørð v.m.	2	3	2	9	8
- Utgaldið til festarar, netto	2	2	3	3	5
Saldo <u>ultimo</u>	81	81	81	82	76

Viðmerkingar til festikonto

Roknskapurin vísir ikki til, hvørji endamál útgjaldingarnar av festikonto fara til.

Sambært § 5 í kunngerð nr. 164 frá 26. august 1993 um reglur fyri Jarðarráðið verður peningurin fyri søln av jørð v.m. goldin í Jarðargrunnin og har bókaður á konto fyri hvørt festi sær. Jarðarráðið kann veita fíggarligan stuðul til fløgur á festinum við peningi av festikonto, og umsóknir um fíggarligan stuðul av festikonto verða viðgjørdar av ráðnum eftir somu reglum sum umsóknir um lán.

Sostatt hevur hvørt festi sína festikonto, og Jarðarráðið upplýsir, at hetta er orsøkin til, at inntøkur og útreiðslur viðvíkjandi hesum konti ikki eru tiknar við í rakstrarroknskapí Jarðargrunnsins.

Sambært § 4 í kunngerð landsstýrisins nr. 122 frá 21. júlí 1992 um festi, hevur fráfarandi festari rett til endurgjald frá komandi festara fyri egnar varandi fløgur, sum gjørdar eru á fastar ognir, sum hoyra festinum til, eitt nú sethús, hjallar, fjós, maskinhús, neyst, seyðahús, legn, vegir og á sjálva landbúnaðarjørðina.

Jarðarráðið upplýsir, at endurgjaldsspurningurin er eitt mál millum fráfarandi og komandi festara, men Jarðarráðið kann, eftir umsókn og góðkenning av endurgjaldinum, fígga hetta endurgjald sum lán ella av festikonto. Verður fíggingin latin av festikonto, verður innstøðan hækkað samsvarandi.

Nota 3. Studningskonti

Studningurin til landbúnaðin verður játtaður á fíggarlógini og fluttur Jarðargrunninum. Landsstýrið bytir játtanina út á tær ymsu studningsskipanir í samráð við Jarðarráðið.

Niðanfyrí eru vístar tær upphæddir sum í 1995 eru játtaðar til tær ymsu studningsskipanirnar. Til samanberingar eru tølini fyri 1991-1994 tikin við:

	1995	1994	1993	1992	1991
					mió.kr.
Íløgustudningur	0,3	2,1	1,6	3,2	3,5
Rentustudningur	0,3	1,5	2,0	1,0	1,0
Til grunnin	0,6	3,6	3,6	4,2	4,5
- Neytahagld (mjólkastudningur)	9,0	9,0	9,3	12,0	12,5
- Neytakjöt	1,5	1,5	2,5	2,5	2,8
- Seyðakjöt	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Stráfóður	1,3	1,2	2,0	1,1	1,3
- Nýdyrkun v.m.	2,4	2,2	3,0	2,7	2,5
- Húsaldjóraulng	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
- Súrbeyggjabrunnar	0,3	0,5	0,5	0,3	0,3
Studningur íalt	16,1	18,0	20,9	23,0	24,1

Á fíggarlógini fyri 1995 vórðu játtaðar íalt 17 mió.kr. til ymsar studningsskipanir, umframt játlanina til avloysiraskipanina fyri mjólkaframleiðarar. Av teimum 17 mió.kr., sum játtaðar vórðu til studning, samtykti landsstyrið í mars 1995, at kr. 900.000 skuldi nýtast til serkøna hjálp í sambandi við arbeiðið við vinnuligum landbúnaði.

Í fíggarárinum 1995 eru útgoldnar av hesi konto kr. 279.629, og er alt talað um gjald fyri gjørt arbeiði fyri nevndina, sum er sett at gera uppskot viðvíkjandi framtíðar landbúnaðarvinnu í Føroyum. Gjafðini eru greidd eftir ávísing frá formanni nevndarinnar. Restupphæddin kr. 620,381 stendur sum "serkøn hjálp til landbúnaðin" undir notu 14 Studningskonti.

Landsstyrið kann ikki vísa á nakra beinleiðis heimild til at taka avgerð um at nýta pening, sum er játtaður til landbúnaðarstuðul, til tilíkar fyrisitingarútreiðslur landsstýrisins ella greiða frá, hví hesar útreiðslur verða bókaðar undir eini notu viðvíkjandi studningskonti í roknskapinum hjá Jarðargrunninum. Men í uppskotinum til fíggarlóg fyri 1996 varð í budgetsundurgreiningini upplýst, at 900.000 kr. av játlanini til landbúnaðarstudningar í 1995 var "serkøn hjálp".

Viðmerkingar til íløgustudning

Íløgustudningurin verður ikki tikin við í rakstrarroknskapí Jarðargrunsins, men verður inntokufóður beinleiðis undir eiginognini. Uppá fyrispurning um hví so er, upplýsir Jarðarriðið, at orsøkin er, at hesin studningur bert kann veitast sum lán úr grunninum.

Viðmerkingar til rentustudning

Rentuútreiðslur, rentustudningur og ein partur av rentuinntøkunum verður ikki tikin við í rakstrarroknskapinum hjá Jarðargrunninum, men víst í eini notu til studningskonti.

Rentustudningurin verður veittur til gjald av rentumuni millum ta rentu, sum Føroya Jarðargrunnur skal gjalda fyri tey lán, sum grunnurin upptekur, og ta rentu, sum grunnurin berir út til íløgur á festunum.

Útlánsrentan hjá Føroya Jarðargrunni hevur verið 3% p.a., meðan rentan av teimum lánunum, sum grunnurin hevur upptikið seinastu tíoðina, hevur verið um 11% p.a.

Av rentuinntøkunum av útlánum grunsins verður ein partur, svarandi til 3/4 av restaflika av lánunum sum grunnurin hevur tikið upp, mótroknaður í rentuútreiðslunum. Føroya Jarðargrunnur hevur aflurgoldið all

síni lán í 1995, og verður sostatt ekki talan um rentustudning ley fyrstu komandi árin.

Viðmerkingar til studning til mjólk, kjöt og strálfóður v.m.

Hesir studningar eins og rentustudningurinn eru í reknskapinum útgreinaðir í notum undir postinum »studningskonti«. Her sæst, hvussu nógv er jáltað, hvussu nógv er útgaldið í árinum, og hvussu nógvur peningur er tøkur ella restar í við árslok viðvíkjandi teim einstøku studningsskipanunum. Talan er sostatt um eitt slag av grunnum, og við árslok 1995 var ikki útgoldin studningur í alt uml. 3,5 mió.kr. Vísandi til eykajáttanarlóg fyri oktober 1996 er heimild ikki til at yvirføra hetta studningsavlopið til komandi fíggjarár.

Fyri at umsita studningarnar hevur Jarðargrunnurin móttrokað 279 t.kr. í starvsfólkaútreiðslunum, og útreiðsluført hesar undir tein ymsu studningsskipanunum.

Studningur til mjólk, kjöt og strálfóður verður veittur eftir reglum, sum landsstyrið ásetir á hvørjum ári.

Studningur til oydyrkan v.m., húsdjóravling og súrhoyggjabrunnar verður veittur eftir umsókn og jáltaður av Jarðarráðnum í hvørjum einstøkum føri.

Studningur til avloysaraskipan fyri mjólkaframleiðarar, sum verður veittur á fíggjarlógini, sæst ikki í reknskapinum. Jarðarráðið upplýsir, at peningurin, sum verður goldin til skipanina, verður settur á bankabók. Innistandandi pr. 31. desember, við rentum roknaðum frá til 1. mei, verður útgaldið mjólkaframleiðarunum 1. mei í mun til, hvussu nógv mjólk hvør einstakur hevur luttíð til eitt mjólkavirki í tíðarskeiðinum 1. januar til 31. desember árið fyri.

Skipanin var grundað á hesa inngjalding:

framleiðarin	kr. 0,05/ltr.	
mjólkavirkið	kr. 0,05/ltr.	
játtan á fíggjarlóg	kr. 0,10/ltr.	*

*) Av tí at játtanin yvir fíggjarlógina er minkað, svarar hesin parturin nú til uml. 7,5 oyru/ltr.

6. Roknskapargranskoðanin:

Løgtingsgranskoðararnir hava gjøgnumgengið ársroknskapirnar og granskoðunarprotokollinar til tess at vissa seg um, at rætt er farið fram bókhaldsliga og roknskaparliga. Í roknskapinum tekur granskoðanin fyrivarni fyri, um avsetingin móti tapi uppá 40 mió.kr. er nóg stór.

7. Aðrar viðmerkingar:

Í seinustu frágreiðing frá lögtingsgranskoðarunum dagfest 18. desember 1995 viðvíkjandi roknskapinum fyri 1993 og 1994 báðu lögtingsgranskoðararnir landsstyrið um eina nærri lýsing av endamálinum við teimum ymsu studningsskipanum, og eina meting av, í hvønn mun hesi eru rokkin, vísandi til tær 110-120 mió.kr., sum veittar vóru í studningi seinastu 5 árin.

Løgtingsgranskoðararnir mæltu einferð til at lógararbeiðið viðvíkjandi landsjórðini verður gjørt liðugt, soleiðis at restin av ríkislógini og reglugerðini frá 1937 verður tillagað nútíðar viðurskipti. Her er m.a. talan um fleiri lógarásettur reglur viðvíkjandi fíggjarviðurskiptum, sum eru ófðarhúskandi, og sum ikki verða fylgdar.

Landsstyrið upplýsti tá, at ongín formaliserað orðing av endamálinum fyri studningunum finst, orsakað

av vantandi landbúnaðarpolitikki, og at ein nevnd var sett at gera broytingar í verandi landbúnaðarlógum, harundir eisini studningsskipanum, og at nevndin miðar ímóti at verða liðug við arbeiðið um ársskið 1996/1997. Løgtingsgrannskoðarunum kunnugt er hetta arbeiðið ikki liðugt.

Í seinastu frágreiðing mettu lögtingsgrannskoðararnir, at røknskapurin hjá Jarðargrunninum sum heild tykist nakað ógreiður, og bæði røknskapargrannskoðarin og fyrisiting tóku undir við, at røknskapareglurnar eiga at verða dagfærar. Heitt verður á landsstyrið um at taka stig til, at hetta verður gjørt.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 23. maí 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av lögtingsgrannskoðarunum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 9. apríl 1997 beint í fíggingarnevndina.

Fíggingarnevndin hevur umrøtt málið. Víst verður til viðmerkingarnar í lögtingsmáli nr. 7-5/1996: Grannskoðan av almennum røknskapum: Postverk Føroya.

Eín samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskotið hjá lögtingsgrannskoðarunum.

2. viðgerð 27. maí 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

7 Grannskoðan av almennum røknskapum

3 Vakstrarhúsgrunnurin

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnbogi Ísaksen, lögtingsmaður, vegna lögtingsgrannskoðararnar fram soljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna røknskapin hjá **Vakstrarhúsgrunninum** fyrí fíggingarárið 1995.

Frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum:

1. Endamál:

Vakstrarhúsgrunnurin er ikki stovnssettur við lóg, men landsstyrið gjørdi í november 1985 eina interna reglugerð fyrí grunnin. Grunnurin verður fyrisittin av Føroya Jarðarráð, og hevur til endamáls at veita lán

og stuðning til vaxstrarhlús og grænmetisframleiðslu.

Til tess at kenna lögtingið um la fíggarlegu gongdina, er gjörður ein samandrættur af ársroknskapinum fyrir 1995 og til samanberingar, eru roknskapartölun fyrir 1991-1994 tákni við.

2. Yfirlit yfir rakstur 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	1991
Stuðningur	0	0	0	400	80
Sakargjald	0	0	1	0	2
Rentur af útlánum	50	86	231	151	131
Rentur af peningi v.m.	205	3	49	68	50
Inntøkur fælt	255	89	281	619	983
Utgöldin stuðningur	43	0	0	0	5
Umskipt	20	20	20	40	30
Avskrivningar af lánum	0	0	209	3.000	0
Ársúrslit	192	69	52	-2.401	948

3. Yfirlit yfir gongd í fíggarstöðuni 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	1991
Ogn					
Útlán og eftirstoður	1.201	1.228	1.277	1.164	4.031
Tøkur peningur	3.883	3.679	3.561	3.685	3.195
Ogn í alt	5.083	4.907	4.838	4.849	7.229
Eiginpeningur og skuld:					
Eiginpeningur	5.083	4.906	4.837	4.786	7.186
Millumrokning Jarðargrunnin	0	0	0	63	43
Eiginpeningur og skuld í alt	5.083	4.906	4.837	4.849	7.229

4. Roknskapargrannskoðanin:

Í átekningini verður fyrirvarni tikið fyrir, at onki er avsett at standa ímóti tapi uppá útlán.

5. Viðmerkingar:

Í seinastu frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum dagfest 18. desember 1995, tá roknskapinnir fyrir 1993 og 1994 vórðu lagdir fyrir tingið til samtyktar, varð aftur heitt á landsstýrið um at umhugsast spurningin um avtøkur av grunninum av nýggjum, vísandi til at landsstýrið á flest øllum okjum hevur avtikið grunnar við tí fyrri eyga at geva politisku myndugleikumum eina greiðari mynd av nýtsluni í einum fíggarini, og eisini vísandi til at einasta grundarlag fyrir virkssemið er ein heldur ófullfíggað intern reglugerð frá landsstýr-

inum. Landsstýrismaðurin upplýsir, at hann ikki hevur í umhúna at avtaka grunnin í inniverandi fíggjarárið.

Grunnurin hevur hvørki fíggjarheimild ella aðra lógarheimild, og um landsstýrið ætlar at veita grunnin ella nýta pening úr grunninum, verður tí mælt til, at leggja lógaruppskot fyri tingið um hetta.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð beint til 2. viðgerð utan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 25 0-0 atkvøðum.

7 Grannskoðan av almennum roknskapum

4 Føroya Ídnaðargrunnur

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnabogi Ísakson, løgtingsmaður, vegna løgtingsgrannskoðaranna fram söljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapin hjá Føroya Ídnaðargrunni fyri fíggjarárið 1995 við miðanfyrirstandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá løgtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarlag:

Føroya Ídnaðargrunnur varð settur á stovu við løgtingslóg nr. 68 frá 24. september 1970. Viðtøkurnar fyri grunnin vóðu ásettar av landsstýrinum við kunngerð nr. 7 frá 28. apríl 1971.

2. Endamál:

Endamálið við grunninum er at veita lán til fløgur í ídnaðar- og handilsstyritøkur við tí í hyggju at stuðla umskipan til broytt marknaðarviðurskipti.

Av viðmerkingunum sæst, at orsøkin upprunaliga var handilsligu viðurskipti Føroya við EFTA.

Ásettar eru fleiri reglur, ið hava til endamáls at tryggja, at ansað verður eftir, at tapini verða so lítil sum gjørligt.

T.d. verður áseti í § 7: „at lánið ikki má vera hægri enn reiðiligt og neyðugt er eftir ein meting av møgu-

leikunum hjá virkinum at bera seg og lívføri tess», og í § 11 í kunningerðini verður ásett, at virkin, sum fáa lán, koma undir »roknskaparligt og teknískt eftirlit«.

Lógin, regltgerðin og viðmerkingarnar leggja soleiðis upp til ein varman og tryggan útlánspolitikk, soleiðis at vandin fyri tapi av høvuðsstólinum verður so lítill sum gjørligt.

3. Fíggjarviðurskipti:

Grunnurin fekk upprunaliga eitt stovnsfæ uppá 4,5 mió.kr. og heimild at taka lán upp til 20 mió.kr. Landsstýrið hevur við kunningerðum hækkað hetta loft stígvíst til 300 mió.kr., til loflið varð avtikið í 1989, sama ár sum ein lóg varð samtykt ið heimilaði landsstýrinum at veðhalda upp til 40 mió.kr.

Burtursæð frá stovnsfænum hevur grunnurin ikki beinleiðis fingið jattað pening á fíggjarlógini fyrr enn í 1993 og í 1994.

Grunnurin hevur fingið »almenn« lán úr:

- Fløgugrunni Ídnaðarins
- Fløggingargrunninum fyri Føroyar
- Oljugrunninum.

Restskuldin av láninum úr oljugrunninum uppá 15 mió.kr. varð strikað í 1993. Ultimo 1994 varð lánið úr fløggingargrunninum 78 mió.kr. og úr fløgugrunninum 16 mió.kr.

Hárumframt hevur grunnurin úttanlandslán uppá uml. 51 mió.kr., sum landskassin veðheldur fyri.

4. Yvirlit yvir rakstur 1991-1995:

Til tess at kunna løgtingið um gongdina í útreiðslunum, er gjørdur ein samandráttur úr roknskapstøum fyri árið 1995 og til samanberingar eru roknskapartøl fyri árin 1991-1994 tikin við:

	1995	1994	1993	1992	1991
	(mió. kr.)				
Rentu inntøkur	11	9	19	26	20
Útreiðslur					
Rentuútreiðslur	10	13	17	19	19
Aðrar útreiðslur	1	1	5	2	2
Tap og avset. uppá skuldar	2	5	33	45	25
	10	20	55	66	46
Ársúrslit	1	-11	-36	-40	-17
Stuðul úr landskassanum	0	45	30	0	0
Úrslit aftaná stuðul	1	34	-6	-40	-17

5. Yvirlit yvir gongd í fíggjarstöðuni 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	1991
	(mió. kr.)				
Aktív:					
Útlán	74	93	142	183	222
Avsett móti tapi	32	40	70	64	40

	43	53	72	119	182
Virðisbrøv í landsbankanum	20	19	0	0	0
Dønsk virðisbrøv	25	25	0	0	0
Tøkur peningur	31	43	59	58	53
Yvirknað ognir	3	5	16	11	7
Skrivstovubýgningur	6	6	7	11	11
Aktiv samanlagt	128	152	154	199	253
Passiv:					
Lán	123	147	183	224	236
Eginogn	5	4	29	24	17
Passiv samanlagt	128	152	154	200	253

6. Roknskapargranskoðanin:

Løgtingsgranskoðararnir hava gjøgnumgengið ársroknskapin og granskoðunarprotokollin til tess at víssa seg um, at rætt er farið fram bókhaldsliga og roknskaparlaga hjá grunninum.

Í granskoðanurátekningini vísir granskoðarin á, at hóast tey stóru tapini og tær stóru avsetingarnar kann tað ikki útlýsast, at húskaparlaga gengdin í Føroyum kemur at hava við sær, at neyðugt verður við ein størri avsetingum, og at minkandi inntøkugrundarlagið hjá grunninum kann føra við sær tørv á nýggjum peningi.

Grunnurin upplýsir, at 1996 royndist hetur enn mett, og at eginognin við árslok 1996 er vaksin til uml. 9 mió.kr.

7. Viðmerkingar:

Í seinastu frágreiðing løgtingsgranskoðaranna dagfest 18. desember 1995 viðvíkjandi roknskapinum hjá Føroya Ídnaðargrunni fyri árin 1993 og 1994 heftu løgtingsgranskoðararnir seg við, at roknskapargranskoðarin ger vart við, at Ídnaðargrunnurin onga heimild hevur til at gera akkordir, samtundis sum landsstýrið í øðrum samanhangi vísir á, at ein forðing fyri at avtaka grunnin er, at hesin kann gera akkordir, og mælt varð til at hesi viðurskipti verða avklárað.

Grunnurin upplýsir, at hann hevur biðið landsstýrið broyta reglugerðina, men at onki svar er komið enn.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð heint til 2. viðgerð uttan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 23 0-0 atkvøðum.

7 Grannskoðan av almennum roknskapum

5 Postverk Føroya

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnboji Ísakson, lögtingsmaður, vegna lögtingsgrannskoðaranna fram soljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapirnar hjá Postverki Føroya fyri flggjarárin 1993-1995 við niðanfyrirstandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarlag:

Postverk Føroya er stovnur undir Føroya landsstýri og virkar eftir:

- lóg nr. 17 frá 31. mars 1976 um Postverk Føroya, sum broytt við:
- lóg nr. 113 frá 22. desember 1989
- lóg nr. 86 frá 13. juni 1995
- lóg nr. 45 frá 9. mei 1976 um starvsfólka viðurskiptini hjá postverkinum,
- kunngerð nr. 149 frá 19. oktober 1995 um postgjöld.

2. Endamál:

Postverk Føroya hevur, sambært lögtingslóg nr. 17 frá 31. mars 1976 um Postverk Føroya, við seinni broytingum, til endamáls:

1. at lúka landsins tørv á post- og peningaflutningi innanlands og millum Føroya og útheimin.
2. at vera tænastuveitandi stovnur, og í so stóran munn sum gjørligt eikin út frá handilsligum sjónarmiðum.
3. at laga seg eftir menning samfelagsins og átaka sær víðkað virksema, tá ið viðurskiptini tala fyri ta.
4. at hava samvinnu á breiðum grundarlag við strandferðsluna, telefonverkið, gjaldstovuna og aðrar almennar stovnar.

3. Flggjarviðurskipti:

Sambært lögtingslóg nr. 17 frá 31. mars 1976 um Postverk Føroya, er tað landsstýrið, sum ásetur talið á starvsfólki. Har ikki lógarreglur eru (§2. 4. stk.), verður starvsfólkið lønt og starvast eftir reglum settar av landsstýrinum.

Allar ætlanir um úthygging, umskípan og nýskípan av postverkinum, verða gjørdar av postverkinum í samráð við landsstýrið, og skulu góðkennast av landsstýrinum, áðrenn tær verða settar í verk (§3. 1. stk.).

Flggjar, rakstrar- og fløguætlán fyri postverkið verður gjørd á hvørjum ári latin landsstýrinum (§ 5, 2. stk.).

Til tess at kunna lögtingið um ta flggjarligu gongdina hjá postverkinum er gjørdur ein samundráttur av ársroknskapinum fyri 1995, og til samanberingar eru roknskapartøluni fyri 1991-1994 tikin við.

4. Yvirlit yfir rakstur 1991-1995:

					<i>mió.kr.</i>
	1995	1994	1993	1992	1991
Inntøkur:					
Rakstrarinntøkur	53,7	55,5	53,5	58,1	57,2
Frímerkjateildin, netto	6,8	6,2	7,8	6,1	5,9
Aðrar inntøkur	2,6	2,1	3,0	3,4	2,5
	<u>63,1</u>	<u>63,7</u>	<u>64,3</u>	<u>67,6</u>	<u>65,6</u>
Útreiðslur:					
Lønir, excl. Frímerkjateildin	50,5	50,4	53,7	59,9	61,0
Postflutningur	2,4	2,4	2,4	2,7	2,9
Skrivstovuhald	3,1	3,0	2,6	2,7	2,6
Rakstur, leiga o.a. av bygningum	4,5	3,5	3,7	3,2	3,7
Rakstur av akförum	2,1	2,1	2,0	1,9	1,7
Keypt akfór og rakstrargægn	1,1	0,6	1,1	2,0	1,4
Aðrar útreiðslur	1,8	1,7	1,0	1,2	1,5
Keypt av edv-tólum	1,0	0,9	0,3	0,5	2,2
	<u>66,4</u>	<u>64,6</u>	<u>66,8</u>	<u>74,1</u>	<u>77,0</u>
Úrslit áðrenn afskrivingar	-3,3	-0,9	-2,5	-6,5	-11,4
Afskrivingar	2,1	2,1	1,5	1,5	1,5
Byka útreiðslur	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0
Leiga av eignari ogn	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Hall	-4,0	-3,0	-4,3	-8,3	-12,9
Játtan á fíggjarlógini	1,0	3,0	4,2	8,8	15,0
Eykajáttan	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Játtan íalt	4,0	3,0	4,2	8,8	15,0

Viðvokjandi roknskaparpostinum "leiga av eignari ogn" verður upplýst, at postverkið elur boðum frá landsstýrinum skal læra leiguvirðið av eignum boðum sum útreiðsla í roknskapinum, og samstundis skal sama upphædd færast sum inntøka í roknskapinum. Leiguvirðið er roknað sum 7,8% av bókförda virðinum.

					<i>mió.kr.</i>
	1995	1994	1993	1992	1991
Samlaðar lønarútgjaldingar:					
Útgoldnar lønir, Postverkið	50,5	50,4	53,7	59,9	61,0
Útgoldnar lønir, Frímerkjad.	10,2	9,5	9,5	12,1	12,4
Útgoldnar lønir í alt	60,7	59,9	63,2	72,0	73,4

					<i>milli kr.</i>
Gongd í postvirkseminum:	1995	1994	1993	1992	1991
Inngjaldingar og gireringar	1.190	1.234	1.269	1.485	1.626
Útgjaldingar	92	94	93	107	116
Innskrivað bræv, send	32	37	39	48	49
Pakkar sendir	76	73	68	86	89
Føroysk bløð	2.290	2.265	2.290	2.758	2.724
Brævasendingar	6.788	6.791	6.771	7.047	7.011
Sendingar utan áskrift	3.209	3.083	2.656	2.338	1.942

5. *Yvirlit yvir gongd í fíggarstöðuni 1991-1995:*

					<i>milli kr.</i>
Aktiv:	1995	1994	1993	1992	1991
Kassa- og bankapeningur v.m.	68,2	65,8	35,5	53,0	74,8
Innistandandi á postgiro v.m.	-65,4	-58,9	-46,4	-54,7	-74,5
Tøkur peningur	2,8	7,0	-10,9	-1,7	0,3
Postgiro skuldarar	0,2	0,2	5,0	0,0	0,0
F.Gjaldstova smb. eyka f-lóg	4,0	0,0	4,2	0,0	0,0
Bygningar og grundtøki	29,5	18,6	19,8	16,3	14,3
Onnur aktiv	3,6	6,5	6,2	5,5	6,0
Aktiv falt	40,1	32,0	24,3	20,1	20,6
Passiv:					
Skuld falt	21,2	13,0	6,2	1,9	3,0
Byggi- og rakstrargrunnur	18,9	18,9	18,1	18,2	17,6
Passiv falt	40,1	32,0	24,3	20,1	20,6

6. *Roknskapargranskoðanin:*

Løgtingsgranskoðararnir hava gjøgnumgengið ársroknskapin og granskoðanarprotokollina, til tess at víssa seg um, at rætt er farið fram bókhaldsliga og roknskaparliga hjá stovnunum.

7. *Viðmerkingar:*

Í seinastu frágreiðing løgtingsgranskoðaranna dagfest 9. apríl 1994 viðvíkjandi roknskapinum fyri árið 1992 gjørdur løgtingsgranskoðararnir vart við, at Postverkið uttan heimild hevði "lent" postgiropening og nýtt henda til at veita P/F Bláhamar eitt lán uppá 822 t.kr. Postverkið hevði trygd í fæstunum ognunum og hevur síðani fingið uml. 700 t.kr. aftur í sambandi við eina tvingsilssølu. Postverkið metir seg hava trygd fyri restini og metir ikki, at talan verður um nakran fíggarligan miss.

Løgtingsgranskoðararnir vístu tá eisini á, at postverkið í 1990 av postgiropeninginum hevði lent 2,5 mió.kr. til P/F IDE Møblar til innrættan av posthúsi. Lánið varð góðkent av landsstýrinum, men ikki av fíggarnevndini, samhent táverandi § 4 í lóg um Postverk Føroya. BRF viðurkenndi ikki hetta krav, tá tað keypti IDE-húsið á tvingsilssølu. Postverkið hevur í 1995 keypt bygningin frá BRF fyri 10,5 mió.kr. og hevur við keypinum fingið ognarrættin til innrættingarnar, og upphæddin uppá 2,5 mió.kr. er tá lögð omaná útvegnavirðið fyri bygningin.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 23. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av lögtingsgrannskoðarunum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 9. apríl 1997 beint í fíggingarnevndina.

Fíggingarnevndin hevur umrøtt málið. Nevndin heldur tað ikki vera skilgjøtt, at hon fer alment fram til tað arbeiði, sum landsgrannskoðarin og lögtingsgrannskoðararnir hava gjørt.

Generelt hevur nevndin ta viðmerking, at tá lögtingið samtykkir uppskot frá lögtingsgrannskoðarunum um at góðkenna roknskapir við viðmerkingum, er tað umsitingarvaldið, sum eigur at fremja neyðugar broytingar, um álitid mælt til slíkar.

Við hesum í huga heldur nevndin tað vera átaluveri, at lögtingsgrannskoðararnir koma við somu atfinningarsonu viðmerkingum ár um ár. Tað kann ikki týða annað enn, at umsitingarvaldið livir ikki upp til tað viðmerkingar, sum lögtingsgrannskoðararnir hava gjørt, og sum hava fingið lögtingsins undirtøku. Tá roknskapirnir eru góðkendir.

Ein samd nevnd mælir lögtinginum til at samtykkja uppskotið hjá lögtingsgrannskoðarunum.

2. viðgerð 27. mai 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 30-0-0 atkvøðum.

7 Grannskoðan av almennum roknskapum

6 Útvarp Føroya

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnboði Ísakson, lögtingsmaður, vegna lögtingsgrannskoðarunnar fram soljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapin hjá **Útvarpi Føroya** fyri fíggingarárið 1995 við niðanfyristandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarlag:

Útvarp Føroya varð sett á stovn við L.L. nr. 23 frá 28.3.1956 við broytingum í L.L. nr. 28 frá 17.5.1961, L.L. nr. 22 frá 9.4.1964, L.L. nr. 32 frá 27.5.1968, L.L. nr. 182 frá 18.12.1992, L.L. nr. 88 frá 13.6.1995 og L.L. nr. 130 frá 3.12.1996.

Arbeiðið hjá útvarpsnevndini er ásett við L.L. nr. 11 frá 14.2.1957 um útvarpsnevnd við broytingum í L.L. nr. 38 frá 25.5.1963, L.L. nr. 25 frá 10.6.1971, L.L. nr. 87 frá 13.6.1995, L.L. nr. 171 frá 22.12.1995 og L.L. nr. 23 frá 25.3.1996. Lógin fór úr gildi 1. mei 1996.

Nýggj lóg um útvarpsnevnd varð lýst við L.L. nr. 66 frá 20.5.1996 og aftur við L.L. nr. 140 frá 22.12.1996 við gildi fram til 1. januar 1998.

Vísandi til § 11 í lögtingslóg nr. 23 frá 28. mars 1956 (um skipan av eftirliti við útvarpinum) og til L.L. nr. 11 frá 14.2.1997 um útvarpsnevnd lýsti landsstýrið í kunngerð nr. 51 frá 18. juli 1997 reglugerð um starv útvarpsnevndarinnar.

2. Endamál:

Sambært § 2, 1. stk. í reglugerð um starv útvarpsnevndarinnar týrsetur nevndin reglur, ið hon heldur vera neyðugar, við tí endamáli at tað, sum útvarpað verður, hevur fjølbroytt, mentunarfríð og upplýsandi innihald, og at hugsunarfríð, rættisinn og javnaður móti øllum flokkum og stevnum í almennum málum, vinnustevnum, feløgum og einstakum monnum skulu ráða í útvarpinum.

3. Fíggarviðurskipti:

Sambært lóg nr. 23 frá 28.3.1956 við seinni broytinguni, setir landsstýrið fyristøðumann, ið hevur dagliga stýri útvarpsins eftir reglugerð, ið landsstýrið týrsetur. Landsstýrið setur starvsfólk eftir tilmæli fyristøðumansins. Lønurnar hjá fyristøðumanni og starvsfólki verða ásettar av landsstýrinum sambært § 2.

Smb. § 3 skal gjald rindast til útvarpið av hvørjum radiomóttakara í landinum. Landsstýrið týrsetur gjaldið fyr eitt ár í senn.

Sambært § 5 í lógini ger fyristøðumaðurin uppskot til fíggarætlan fyr fíggarárið og sendir landsstýrinum uppskotið innan 1. januar. Fíggarætlanin verður tikin sum serstakur liður í fíggarlóg landsins. Inn-tøkur útvarpsins verða bert at nýta til útvarpsendamál.

Sambært § 6 í reglugerðini heitir landsstýrið á nevndina og fær ummæli viðvíkjandi setan av útvarpsstjóra og starvsfólki, fíggarætlan útvarpsins, støddina á útvarpsgjaldi v.m.

Sambært § 2 hevur landsstýrið allan avgerðarrættin fyr øllum fíggarligum, útvarpinum viðvíkjandi.

- - - - -

Til tess at kunna lögtingið um ta fíggarligu gongdina hjá Útvarpi Føroya er gjørdur ein samandrættur av ársroknskapunum fyr 1995, og til samanberingar eru roknskapartölini fyr 1991-1994 tikin við.

4. *Yfirlit yfir rakstur 1991-1995:*

	1995	1994	1993	1992	<i>miðkr.</i> 1991
Inntøkur					
Útvarpsgjald	13.427	12.333	13.923	15.715	13.951
Kunngeðir	4.532	3.491	3.965	5.290	4.508
Kvæðuljónar	69	90	112	112	125
Rentur	537	632	1.059	1.181	1.072
Ymiskt	144	387	242	58	131
	18.709	16.943	19.301	22.656	19.787
Vinningur V-4	2.726	2.754	2.786	2.414	2.974
	21.435	19.697	22.087	25.070	22.761
Útreiðslur					
Útvarpsstöðirnar og stuðnið	2.007	1.956	2.348	1.181	528
Útreiðslur viðv. útvarping:					
lönir	6.065	6.264	6.183	6.819	6.782
samsýningar	2.090	2.692	2.487	2.381	2.519
annað	2.305	2.992	3.177	3.197	3.105
Stjórnarútreiðslur:					
lönir	1.645	1.692	1.809	1.819	1.958
annað	2.532	2.291	2.494	2.261	2.630
Útvarpsnevndin	44	52	60	49	89
Aysett t.m.v. og ymisk prójekt	0	0	0	0	1.600
Avskr. av húsi	1.124	646	580	1.735	740
Avskrivningar av vörum opnum	2.411	0	0	2.007	500
Avskrivningar av útirstöðum	230	468	585	519	420
Rentur íroknað kúrtap	345	2.363	2.609	2.507	1.835
	20.798	21.416	22.632	24.875	22.706
Úrslit	637	-1.719	-545	195	55

5. Yfirlit yfir gengd í fjággjafstöðum 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	míkr 1991
Aktív					
Innistandandi í peningastöðnum	12.128	8.852	12.668	17.920	16.411
Skuldarar					
eftirstöður útværpsgjald	4.543	5.715	8.031	7.392	6.321
eftirst. fyrir aðrar skuldarar	783	728	938	921	1.357
Umferðarke	17.454	15.296	21.637	26.233	24.089
Útværpsstísið	9.662	10.368	10.819	11.102	12.788
Aðrar ognir	0	1.563	387	0	1.630
Stöðisla	9.662	11.931	11.206	11.102	14.418
Aktiv samanlagt	27.116	27.227	32.843	37.335	38.507
Passív					
Ognarar	1.231	1.101	1.400	2.343	1.892
Millurokning við landskassan	0	0	0	0	4.631
Lán	1.507	2.125	5.230	8.234	9.970
Fremmand fjággjaf	2.738	3.226	6.630	10.577	16.493
Eiginogn:					
saldo pr. 1.1	22.941	24.660	25.205	20.379	20.324
úrslit	637	-1719	-545	195	55
eftirgeving av millum-rokn.	=	=	=	4.631	0
	23.578	22.941	24.660	25.205	20.379
avsett til útværpsstísi	0	0	0	0	35
avsett til umvælan	0	260	753	753	800
avsett til ymisk prsjekt	800	800	800	800	800
Eigingíggjng	24.378	24.001	26.213	26.758	22.014
Passív samanlagt	27.116	27.227	32.843	37.335	38.507

6. Roknskapargrannskoðanin:

Lögtingsgrannskoðararnir hafa gjögnungingjóð ársroknskapin og grannskoðunarprotokollina, til tess at víska seg um at nett er farið fram bókhaldsliga og roknskaparlíga hjá stovnum.

Aftur í 1995 hefur roknskapargrannskoðanin, eins og árin frammanundan m.a. vísaði til nýttu roknskaparháttin viðvíkjandi aktiveringum og avskrivningum víst á, at neyðugt er at fá eina fasta skipan fyrir, hvussu almentir roknskapir verða uppsettir.

7. Viðmerkingar:

Í seinastu frágreiðing lögtingsgrannskoðaranna dagfest 20. november 1995 viðvíkjandi roknskapnum fyrir árin 1993-1994 varð m.a. enn einaferð mælt til, at lögtingslög um útværp og reglugerð um starv útværpsnevndarinnar verða endurskoðaðar og tillagðar mótókar viðurskiftum, og at landsstýrið ásetir nærrí reglur fyrir roknskap og tilknýti til fjággjarlógina.

Í 1993 og 1994 varð einans avskrivað uppá bygningin. Onki varð avskrivað uppá aðrar flögur uppá uml. 1,5 mió.kr., sum vórðu gjørdar hesi bæði árin. Í 1995 verða tær 1,5 mió.kr. útreiðsluføndar/avskrivaðar saman við gjørdum fløgum og avdráttum uppá ávikavist 1,3 og 0,7 mió.kr. í 1995, jalt 3,5 mió.kr.

Løgtingsgrannskoðararnir staðfesta at aðrar flögur framhaldandi verða avskrivaðar í mun til úrslitið av vanligu rakstrinum, so nettoúrslitið verður umleið 0. Løgtingsgrannskoðararnir meta ikki, at hesin rokn skaparháttur skal halda fram. Virkseini útvarpsins er tikið við á flaggjarlógini fyri 1997, og framyvir koma viðurskiptini viðv. fløgum/avskrivningum og avdráttum vónandi í eina fastari legu.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð beint til 2. viðgerð uttan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið til samtyktur samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

7 Grannskoðan av almennum roknskapum

7 Sjónvarp Føroya

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Fimabogi Ísakson, lögtingsmaður, vegna lögtingsgrannskoðararnar fram söljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapin hjá **Sjónvarpi Føroya** fyri flaggjárið 1995 við niðanfyrirstandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarlæg:

Tað almenna sjónvarpið varð sett á stovn sambært lögtingslóg nr. 77 frá 21. mei 1982 við broytingum í L.L. nr. 183 frá 18.12.1992, L.L. nr. 85 frá 13.6.1995, L.L. nr. 172 frá 22.12.1995 og L.L. nr. 24 frá 25.03.1996. Lógin fór í gildi 31. desember 1996.

Nýggj lóg um sjónvarp varð lýst við L.L. nr. 141 frá 20. desember 1996 við gildi fram til 1. januar 1998.

Sambært § 6 í lógini verður lóg um útvarpsnevnd og reglugerðin um starv útvarpsnevndarinnar tilsvartandi at galda fyri sjónvarpsnevndina.

2. Endamál:

Sambært § 1 í lógini frá 1982 hevur lögtingið einkarrætt til sjónvarpssendingar og setir á stovn Sjónvarp Føroya. Sjónvarp Føroya hevur til endamáls at hava objektivan, sakligan og upplýsandi tíðindafunnir og sendingar annars, ið varðveita og ljálga um føroyska mentan, átrúnað og siðlæra. Sambært nýggju lógini um sjónvarp er einkarrætturin avtikin.

3. Fíggjarviðurskipti:

Eftir tilmæli frá sjónvarpsnevndini setir landsstýrið í starv ella loysir úr starvi fyrirstøðumann, ið hevur dagligu leiðslu sjónvarpsins um hendi.

Sambært § 4 í gomlu lógini skal til sjónvarpið rindast gjald av hvørjum sjónvarpsmóttakara í landinum og umborð í skipum, ið eru skrásett í Føroyum.

Í nýggju lógini um sjónvarp er betta broytt til, at landsstýrismaðurin í kunningið ásetir nærri reglur um, hvør skal rinda sjónvarpsgjaldið.

Fyrirstøðumaðurin ger uppskot til góðkenningar til fíggjarætlan fyri fíggjarárið og sendir landsstýrinum uppskotið. Inntøkur sjónvarpsins verða bert at nýta til sjónvarpsendamála.

Til tess at kunna lögtingið um ta fíggjarliga gongdina hjá Sjónvarpi Føroya er gjørdur ein samandráttur av ársroknskapinum fyri 1995 og til samanberingar eru roknskapartölini fyri 1991-1994 eisini tikin við.

4. Yvirlit yvir rakstur 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	1.kr. 1991
Inntøkur					
Sjónvarpsgjald	13.049	13.202	12.956	12.636	12.588
Lýsingar	3.072	2.984	2.824	3.006	2.207
Tekstvarp	33	0	0	0	0
Sektarpenittgur	68	81	98	155	226
Søla og leiga av sjónbondum	102	121	131	259	93
Rentuinnlækur	207	150	228	163	0
Inntøkur íalt	16.530	16.538	16.240	16.219	15.114
Útreiðslur					
Sjónvarpsstøðimar og studið	1.933	1.662	1.776	2.130	1.543
Útreiðslur viðv. sendingum:					
lønir	6.624	6.792	6.784	7.394	7.249
samsýningar	1.151	894	1.109	1.019	883
annað	3.190	3.638	3.282	3.715	2.752
Stjórnarútreiðslur:					
lønir	1.842	1.849	1.759	2.005	1.907
annað	2.146	1.969	1.639	1.926	2.088
Sjónvarpsnevndin	67	64	74	59	65
Avskrivningar, útgæð o.t.	0	0	0	0	469
Avskr. og -setingar av sfilirstøðum	300	650	1.600	1.400	1.361

Rentuiðtreiðslur	0	0	0	0	60
Útreiðslur íalt	17.254	17.518	18.023	19.648	18.377
Rakstrarúrslit	-723	-980	-1.783	-3.429	-3.263
Landskassastudningur	734	1.000	2.000	3.476	3.500
Samlað úrslit	11	20	217	47	237

5. Yirlit yvir gongd í fjággjarstöðuni 1991-1995:

	1995	1994	1993	1992	n. kr.
Aktiv:					
Ínnistandandi í peningastovninum	2.074	2.248	2.505	1.660	232
Skuldarar					
eftirstøður í sjónvarpsgjald	748	702	676	1.552	3.897
eftirst. fyri aðrir skuldarar	140	164	42	103	59
Aktiv samanlagt	2.963	3.114	3.223	3.315	4.183
Passiv:					
Ognarar	2.429	2.591	2.219	2.028	2.437
Lán Føroya landsstýri	0	0	500	1.000	1.500
Bankaskuld	0	0	0	0	6
Fremmand fjággjan	2.429	2.591	2.719	3.028	3.943
Eiginogn:					
saldo pr. 1.1.	523	503	287	240	3
flutt frá rakstri	11	20	217	47	237
Eiginfjøgging	534	523	504	287	240
Passiv samanlagt	2.693	3.114	3.223	3.315	4.183

6. Roknskapargransskoðanin:

Løgtingsgranskoðararnir hava gjøgnumgengið ársroknskapin og granskoðanarprotokollina til tess at vísja seg um, at rætt er farið fram bókhaldsliga og roknskaparlaga hjá stovninum.

7. Viðmerkingar:

Í seinastu frágreiðing løgtingsgranskoðaranna dagfest 4. apríl 1995 viðvíkjandi roknskapinum hjá Sjónvarpi Føroya fyri árin 1993 og 1994 varð m.a. ein einaferð nælt til, at løgtingslóg um sjónvarp og reglugerð um starv sjónvarpsnevndarinnar verða endurskoðaðar og tillagaðar nútíðar viðurskiðunum. Nýggi sjónvarpslóg er gjørd, men framvegis verður í lógini víst til reglugerðina um starv útvarpsnevndarinnar frá 1956, sum ikki er tíðarhúskandi.

Nælt varð eisini til, at ásettar verða nærri reglur fyri roknskap og tilknýtið til fjággjarlógina. Víst varð eisini á, at nýtt roknskaparhátúrin í útvarpinum og sjónvarpinum er sera ymiskur, tá neður um fløgur, fjøgging, avskrivningar og avsetingar. Virksemd hjá sjónvarpinum og útvarpinum er líkið við á fjággjarlógina fyri 1997 eftir somu meginreglum, og framvegis koma viðurskiðini viðvíkjandi flögum, fjøgging, avskrivningum v.m. vónandi í einni listari legu.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð heim til 2. viðgerð utan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

7 Grannskoðan av almennum roknskapum

8 Apoteksverk Føroya

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnabogi Ísakson, lögtingsmaður, vegna lögtingsgrannskoðararnar fram soljóðandi

Uppskot
til
samtyktar

Løgtingið samtykkir at góðkenna roknskapirnar hjá **Apoteksverki Føroya** fyri fjággjarárið 1995 við niðanfyrirstandandi viðmerkingum.

Frágreiðing frá lögtingsgrannskoðarunum:

1. Lógargrundarlag:

Apoteksverk Føroya er stovnur undir Føroya landsstýri og virkar eftir

- lóg nr. 104 frá 5. september 1988 um apoteksverkið og heilivág, sum broytt við lóg nr. 54 frá 8. mei 1991.
- kunngerð nr. 82 frá 11. august 1989 um heilivágsskrá
- kunngerð nr. 84 frá 11. august 1989 um dygd í heilivági
- kunngerð nr. 8 frá 8. mars 1991 um fyrimyndameglur á heilivági
- kunngerð nr. 69 frá 26. juni 1991 um skrásetingarráð viðvíkjandi farmaceutiskum tilboðningi.

2. Endamál:

Sambært § 1 í lögtingslóg nr. 104 frá 5. september 1988 um apoteksverkið og heilivág við seinni broytingum er Apoteksverkið stovnur undir Føroya Landsstýri.

Sambært § 29 í lógini hevur bert apoteksverkið loyvi til at framleiða, flyta inn, flyggja út, hava á

goymslu, handla við og pakka heilivág, um so er, at einki annað er ásett í lógini ella av reglum ásettum við heimild í lógini um apoteksverkið og heilivág.

Landsapotekarin hevur smb. § 50 eftirlit við at lógin og ásetingurnar við heimild í lógini verða yvirhildnar.

3. Fíggjarviðurskipti:

Sambært § 6 í lógini um apoteksverkið og heilivág setir landsstýrið ein apotekara á hvørjum apoteki. Sambært § 8 skipar apotekarin fyri rakstrinum av apotekinum og hevur ábyrgd av, at virkið verður útint forsvarliga og samsvarandi galdandi ásetanum og givnum fyriskipnum.

Sambært § 9 ásetur landsstýrið reglur um heimildir og heiti til starvsfólk, sum starvast á apoteknum.

Landsstýrið ásetur sambært § 13 reglur um virksenið hjá teim ymsu apotekseindunum og kann áseta reglur um rakstur teirra.

Sambært § 18 í lógini ásetur landsstýrið reglur fyri útroknan av soluprís.

Sambært § 22 eru Apoteksgrunnurin, landsapotekarin og apotekini ein búskaparlig eind, to at tey hava hvør sín roknskap. Fíggjarættanaruppskot og takstupskot fyri apoteksverkið verða viðgjørð av landsapotekaranum og apotekarinum í felag, og verða við fylgisviðmerkingum teirra send landsstýrinum. Fíggjarættanaruppskotið verður sent landsstýrinum á hvørjum ári í seinasta lagi til ta tíð, landsstýrið hevur ásett.

Apoteksgrunnurin eigur sambært § 23 vortgoymslurnar, innbúgvíð og føstu ognirnar hjá apoteksverkinum. Grunnurin er undir landsstýrinum og hevur til endamáls at fíggja apoteksverkið, og avlopið frá apoteksrakstrinum fellur til apoteksgrunnin.

Sambært § 24 er landsstýrinum heimilað, vegna apoteksgrunnin, at taka tey lán, sum vortkeyp fastognarkeyp, bygging og umbygging til hvørja tíð krevja.

.....

Til tess at kunna løgtingið um ta fíggjarlign gongdina, er gjørdur ein samandrættur av ársroknskapinum hjá Apoteksverki Føroya fyri 1995, og til samanberingar eru roknskapartölini fyri 1992-1994 tikin við.

4. Yvirlit yfir rakstur 1992-1995:

	1995	1994	1993	mio. kr.
				1992
Inntækur				
Søla kontant	23,9	22,6	21,6	23,6
Søla kredit	53,4	51,1	53,1	86,7
Avsláttur	-0,6	-0,6	-0,7	-2,5
Søla fælt	76,7	73,1	74,0	107,8
Vörunýtsla	52,1	52,0	50,2	72,8
Bruttovinningur	24,6	21,1	23,8	35,0
Bruttovinningur í %	32,1%	28,9%	32,2%	32,5%
Lønir	14,2	14,2	14,3	15,3
Rakstur av fastari ogn	1,2	1,4	1,2	1,5
Kostnaður	4,6	4,2	4,0	5,0
Landsapotekarin	1,1	1,1	1,0	0,9
Útreiðslur fælt	21,1	10,9	20,5	22,7
Úrslit áðrenn avskrivningar	5,5	0,2	5,5	12,7
Avskrivningar	1,4	2,1	2,9	3,0
Ársúrslit	4,1	-0,1	2,6	9,7

5. Yvirlit yvir gongd í fjággjarstöðuni 1992-1995:

	1995	1994	1993	mio.kr. 1992
Aktiv				
Kassa-, banka- og giropeningur v.m.	29,0	30,9	27,1	26,1
Debitorar	13,5	8,3	11,1	12,2
Væugoymsla	12,3	10,9	12,6	15,2
Innbúgv	0,8	1,1	1,7	2,6
Bílar	0,1	0,2	0,2	0,1
Fastar ognir	12,2	12,8	12,9	10,0
Aktiv íalt	67,9	64,2	65,6	66,2
Passiv:				
Kreditorar	8,0	8,4	9,7	14,2
Millumtøking við apoteksgrunnin:				
Saldo primo	55,8	55,9	52,0	46,6
Keyp av bygningi	0,0		1,3	
Rentur til grunnin	0,0	0,0	0,0	1,8
	55,8	55,9	53,3	48,4
Arsúrslit	4,1	-0,1	2,6	9,6
	59,9	55,8	55,9	58,0
Inngodið í Apoteksgrunnin	0,0	0,0	0,0	6,0
Saldo ultimo	59,9	55,8	55,9	52,0
Passiv íalt	67,9	64,2	65,6	66,2

6. Íløguvirksemi árin 1992-1995:

Í útdrættið 1992 til 1995 eru gjørdar íløgur í bílar, innbúgv (serliga EDV) og bygningar. Hesar íløgur eru býttar soleiðis:

	1995	1994	1993	mio.kr. 1992
Innbúgv og edv	308	821	1.488	3.743
Bílar	0	109	47	219
Føst ogn	12	501	3.182	510
Íalt	320	1.431	4.720	4.472

7. Apoteksgrunnurin:

Samb. § 23 í lógtingslóg um apoteksverk og heilivág er apoteksgrunnurin undir landsstýrinum og hevur til endamáls at fjággja apoteksverkið. Apoteksgrunnurin eigur ognirnar hjá apoteksverkinum, og avlopið hjá apoteksverkinum fellur til grunnin.

Roknskapur grunsins verður førdur av Føroya Gjalddstovu, og framsongur av landsroknskapinum sum ein

internur grunnur. Til tess at kunna loytingið um fíggarlugu gongdina í grunninum, er gjørdur ein samandrættur av roknskapinum frá 1992-1995:

	1995	1994	1993	mió.kr.
Vírdi				1992
Millumrokning við Apoteksverkið	59,9	55,8	55,9	52,0
Innistandandi í peningastovnum	0,0	0,0	16,2	16,5
Millumrokning við landskassan	16,0	16,1	-0,1	0,1
	75,9	71,9	72,0	68,6
Eiginogn:				
Saldo 1.januar	71,9	72,0	68,5	56,5
Rentuinniføkur frá Apoteksverkinum	0,0	0,0	0,0	2,1
Rentuinnif. av innistandandi í peningastovnum	0,0	0,1	1,0	0,3
Ársúrslit Apoteksverksins	-4,1	-0,1	2,6	9,6
Lønir, samsýningar o.a.	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
	75,9	71,9	72,0	68,5

Fram til 1993 varð í roknskapinum hjá Apoteksverkinum útreiðsluførd ein roknað renta uppá 4% av eiginigni, og varð henda renta inniførd í Apoteksgrunninum.

Landsstýrið hevur síðani gjørt av, eftir tilmæli frá ráðleggingarnevndini, at henda skipan skuldi halda uppar frá 1993. Apoteksgrunnurin hevur seinastu árin havt góðar 16 mió.kr. innistandandi í peningastovnum. Sambært bókhaldið á gjaldstovuni vórðu hesar konti gjørdar upp í februar 1994, og peningurin fluttur í landsbankan. Síðani er ongín renta góðskrivað Apoteksgrunninum. Løgtingsgrannskoðararnir hava biðið gjaldstovuna um eina frágreiðing hesum viðvíkjandi.

Gjaldstovan hevur upplýst, at samb. § 3 í lögtingslóg nr. 48 frá 28. apríl 1992 um innlån í Landsbankan og lán úr Landsbankanum, so skuldi tað peningur, sum landskassin og landskassans grunnar áttu innistandandi í peningastovnunum í Føroyum, tá ið lógin fekk gildi, verða settir sum innlån í Landsbankanum. Apoteksgrunnurin hevur verið tulkaður sum ein landskassa grunnur/internur grunnur, t.v.s. ein partur av landskassanum, og tað er onki í §§ 23 og 24 í lóg nr. 104 frá 5. september 1988 um apoteksverk og heilivág, sum sigur tað øvuga.

Um orsøkina til, at ongín renta síðani er góðskrivað Apoteksgrunninum, upplýsir gjaldstovan, at samb. omanfyristandandi tulkning er talin um tóka pening landskassans. Renta av øllum innistandandi landskassans í Landsbankanum verður tilskrivað landskassanum. Um grunnurin skal hava rentuinniføkur av millumrokning við landskassan - millumrokningin er komin í staðin fyri at hava peningin standandi á bók - so skal hetta gerast við eini játtan á fíggarlógini, har tingið játtar Apoteksgrunninum eina ávísa rentu.

Landsapotekaraembættið er ikki samt við omanfyrir standandi tulkning og vísir á, at samb. § 22 í apotekarlógini eru Apoteksgrunnurin, landsapotekarin og apotekini ein búskaparlig eind. Eftir § 23 er Apoteksgrunnurin undir landsstýrinum, og hevur til endamáls at fígga Apoteksverkið. Meft verður, at í hesum liggur greitt, at grunnurin er ein eksternur grunnur, sum er leystur av landskassanum (men ogn landskassans), á sama hátt sum reiðupeningur apotekanna. Landsapotekaraembættið heldur tí ikki, at tað er rätt, tá ið renta av innistandandi í Landsbankanum er góðin landskassanum, og at henda sjálvsagt átti at verið góðin Apoteksgrunninum.

8. Roknskapargrannskoðarin:

Løgtingsgrannskoðararnir hava gjøgnumgengið ársroknskapirnar og grannskoðunarprotokollinar til tess at víssa seg um, at rætt er larið fram bókhaldsliga og roknskaparlíga hjá stovninum.

9. Viðmerkingar:

Løgtingsgrannskoðararnir mæla landsstýrinum til at fáa greiðu á viðurskiðunum viðvíkjandi Apoteksgrunninum, og hvussu Apoteksverkið, sum stovnur undir landsstýrinum, frammyvir verður tikið við á fíggjarlógina.

1. viðgerð 9. apríl 1997. Málið varð beint til 2. viðgerð uttan neyðarviðgerð.

2. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið til samtyktir samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

8 Broyting í lögtingslóg um sjónvarp.

Ár 1996, mánadagin 30. september legði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um sjónvarp.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 65 frá 30. maí 1996 um sjónvarp verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í §1 verður orðið "einkarætt" broytt til "rætt"

2) Sum nýtt stk. 5 í §1, verður sett:

"stk. 5 Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um lóysni hjá øðrum eini Sjónvarpi Føroya, at senda sjónvarp og ásetur treytir annars."

3) Sum nýtt stk. 3 í § 3 verður sett:

"Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann lóysa Sjónvarpi Føroya at skipa fyri inntøkugevandri titlókum, heruppið eynuspølum, har vinningurin kann vera reiður peningur og at senda lýsingar. Inntøkurnar hjá Sjónvarpi Føroya av framtíðarfrýr nevndu titlókum kunnu einans nýtast til sjónvarpsendaðil."

4) Í § 13 verður "31. oktober 1996" broytt til: "1. januar 1998."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar:

Sjónvarpslógin, sum sett var í gildi frá 1. mai 1996 at rokna, fer úr aftur gildi 31. oktober 1996.

Tá uppskot landsstýrisins til nýggja sjónvarpslóg var til viðgerðar í lögtinginum í vár, kom fram, at tingfólk flest vildu hava einkarrættin hjá sjónvarpinum og útvarpinum avtíkan. Samuleiðis ynskti mentannarnevnd lögtingsins, at landsstýrið gjørdi eitt heilt nýtt uppskot til sjónvarps- og útvarpslóg við støði í álitinum um útvarp, sjónvarp og aðrar fjølmiðlaspurningar sum bleiv tilevnað í 1991.

Landsstýrismaðurin í mentamálum hevur avgjørt at seta eina nevnd at gera eitt uppskot til nýggja útvarps- og sjónvarpslóg sum skal byggja á frammánfyrir nevnda álit frá 1991 og áleið frá mentannarnevnd lögtingsins í lögtingsmáli nr. 48/1995 og lögtingsmáli nr. 49/1995, men av tí at spurningurin um einkarrætt fjølmiðlanna verður hildin at vera átrokandi verður hesin viðgjørdur longu nú. (Hjálagt er álit í lögtingsmáli nr. 48/1995)

Annars er ætlanin at nýggja fjølmiðlalógin skal koma í gildi 1. januar 1998.

Skotið verður tí upp, at galdandi lóg um sjónvarp, verður framlongd til frammánfyrir nevnda dag. Samuleiðis verður skotið upp, at einkarrætturin verður avtíkin og at sjónvarpið við løyvi frá landsstýrismanninum í mentamálum kann skipa fyri inntøkugevandi tiltøkum eitt nú lýsingum, eydnuspølum o.ø. til tess at stovurin kann fáa fíggarliga orku til at bota um virkseni sítt.

Uppskotið er í sjálvum sær útreiðsluneutralt fyri landskassan.

Serligar viðmerkingar:

Viðm. ad 1) og 2): Við hesum broytingum verður einkarrætturin hjá Sjónvarpi Føroya avtíkin, men avvarandi landsstýrismaður skal tilevna nærri reglur um sendiloyvi og ásetan av treytum annars.

ad 3): Skotið verður upp, at avvarandi landsstýrismaður fær heimild til at geva Sjónvarpi Føroya løyvi til at skipa fyri inntøkugevandi tiltøkum. Samuleiðis er ásett, at vinningarnir í eydnuspølum o.l koma vera reiður peningar. Inntøkurnar av tiltøkunum kunnu einans nýtast til sjónvarpsendanál.

Ad 4): Galdandi lóg kom í gildi 1. mai 1996 og fer úr aftur gildi 31. oktober 1996. Vísandi til almennu viðmerkingarnar omanfyri, verður mælt til at leingja galdandi lóg fram til 1. januar 1998.

*1. viðgerð 11. oktober 1996. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 5. november 1996 legði fram
soljóðandi:*

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 30. september 1996 og eftir 1. viðgerð tann 11. oktober 1996 beint í mentannarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur landsstýrismaðurin í mentamálum Sámal P. í Grund verið innkallaður til fundar í nevndini.

Nevndin er vorðin greið yvir, at galdandi lóg um sjónvarp fer úr gildi, áðrenn broytingaruppskot landsstýrsins er liðugt viðgjørt. Nevndin hevur umhugsað, um nevndin, eins og gjørt var í vár, eigur at seta fram nýtt uppskot til lögtingslóg um sjónvarp, men er komin til ta niðurstøðu, at hetta ikki er neyðugt. Uppskotið, sum er til viðgerðar, er broytingaruppskot til verandi lóg, og ikki, sum tað var í vár, uppskot um nýggja lóg. Nevndin heldur tí, at tað er í tráð við regluna í lógskipanini § 24 stk. 2, sum sigur at nevndarviðgerðin skal vera í samsvári við ta viðgerð, málið hevur fingið ella hevði fingið í landsstýringini og viðgerðina í lögtinginum, at nevndin selir fram uppskot um, at orðaljóðið í lögtingslóg nr. 65 frá 20. mai 1996 um sjónvarp verður samtykt við ávísnum broytingum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Ein **meiriluti** í nevndini (**Bjarni Djurholm, Lisbeth L. Petersen, Maria Hansen, Eyðun Viderø**) tekur undir við uppskoti landsstýrsins um, at lógin fær gildi til 31. desember 1997, at einkarnetturin verður tikin frá sjónvarpinum, og at sjónvarpið fær heimild at lura undir inntøkugevandi tiltøk. Meirilutin metir tó, at inntøkugevandi tiltøkini skulu vera ein royndarskipan í sama tíðarskeiðið, sum lógin hevur gildi. Fyri at tryggja at talan er um eina royndarskipan, eigur landsstýrismaðurin í seinasta lagi á ólavsøku 1997 at gera meting av, hvussu eydnuspælið hevur virkað, og hvørjar ávirkanir hetta møguliga hevur havt á annað virksemi av líknandi slag i.d. bingo hjá feløgnum og samtøkum og V4 spælið hjá útvarpinum. Um niðurstøðan verður, at ávirkanin av hesum tiltøkum ikki er í tráð við tað, sum landsstýrið og lögtingið hava hugsað sær, skuldi verið góð tíð at tikið møguliga jáltan til sjónvarpið við í fíggarlógararbeiðið fyri 1998. Meirilutin skjýttir tí upp, at í lógarinnar § 3, stk. 3 verður lagt aftrat uppskoti landsstýrsins: "Landsstýrismaðurin gevur á ólavsøku lögtinginum frágreiðing um hetta virkseni og ávirkanina av tí."

Meirilutin mælir lögtinginum til at samtykkja niðanfyrirstandandi uppskot:

Uppskot

til

løgtingslóg um sjónvarp.

- § 1. Landið hevur rætt til sjónvarpssendingar.
- 2. stk.** Gjørt verður sendinet og sjónvarpsstova. Landsstýrinum verður heimilað at taka tørvandi lán til tess.
- 3. stk.** Stovnurin verður nevndur: Sjónvarp Føroya.
- 4. stk.** Sjónvarp Føroya hevur til endamáls at hava objektivan, sakligan og upplýsandi tíðindaflutning og sendingar annars, ið varðveita og fjálga um føroyska mentan, átrúnað og siðlæra.
- 5. stk.** Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um loyvi hjá øðrum enn Sjónvarpi Føroya at senda sjónvarp og og ásetur treytir annars.

§ 2. Eftir tilmæli frá sjónvarpsnevndini setir landsstýrið í starv ella loysir úr starvi fyristøðumann, ið hevur dagliga leiðslu sjónvarpsins um hendi eftir reglugerð, ið landsstýrið fyrirsetir.

2. stk. Landsstýrið setir starvsfólk sjónvarpsins eftir

tilmæli fyristøðumannsins. Lønir hjá fyristøðumanni og starvsfólki verða ásettir av landsstýrinum.

§ 3. Telefonverk Føroya Løgtings hevur sendinetið um hendi.

2. stk. Nýbygging verður fyriskipað av landsstýrinum og goldin av landskassanum. Raksturinn verður borin av sjónvarpinum.

3. stk. Landsstýrismaðurin kann loyva Sjónvarpi Føroya at skipa fyri inntøkugevandi tiltøkum, heruppi eydnuspøllum, har vinningurin kann vera reiður peningur og at senda lýsingar. Inntøkurnar hjá Sjónvarpi Føroya av frammanfyri nevndu tiltøkum kunnu einans nýtast til sjónvarpsendamál. Landsstýrismaðurin gevur beint eftir ólavsøku lögtingin um frágreiðing um hesi tiltøk og hvørja ávirkan tey hava havt.

§ 4. Til sjónvarpið skal gjald rindast av hvørjum sjónvarpsmóttakara í huginum og umboð á skipum, ið eru skrásett í Føroyum.

2. stk. Landsstýrið fyrisetir gjaldið fyri eitt ár í sein.

3. stk. Eingin má seta sjónvarpsmóttakara til, fyrr enn hann er fráboðaður Sjónvarpi Føroya og gjaldið gildið. Sjónvarpsmóttakari, sum ikki er fráboðaður, kann koma undir konfiskation og verður seldur til frama fyri sjónvarpið.

4. stk. Landsstýrinum er heimilað at fyriseta gjøllari reglur um gjaldskyldu og innheinting av gjøldum, innsigling av móttakarum fyri eftirstøður og panting.

5. stk. Landsstýrið kann treyta teinum, ið selja ella leiga sjónvarpsmóttakara, at uppgæva, hvørjum teir selja ella leiga sjónvarpsmóttakara.

6. stk. Eigari av sjónvarpsmóttakara, sum selir ella á annan hátt letur hann av hendi, skal samstundis boða sjónvarpinum frá og uppgæva navn keyparans ella móttakarans og bústað teirra.

7. stk. Skiftir eigari bústað, skal hann samstundis boða sjónvarpinum frá.

8. stk. Í serstøkum førum kann landsstýrið gera undantak frá at lata gjald.

§ 5. Fyrirstøðumaðurin ger uppskot til góðkenningar til fíggarættan fyri fíggarárið og sendir landsstýrinum uppskotið.

2. stk. Inntøkur sjónvarpsins verða bert at nýta til sjónvarpsendamál.

§ 6. Fyri sjónvarpið verður lóg nr. 11 frá 14. februar 1957 um útvarpsnevnd, sum hon er og verður broytt at galda tilsvandi, eins og reglugerð um starv útvarpsnevndarinnar. Formaðurin í útvarpsnevndini er eisini formaður í sjónvarpsnevndini, hinir limirnir í útvarpsnevndini kunnu ikki samstundis verða limir í sjónvarpsnevndini.

§ 7. Sjónvarpið hevur sama rætt sum telefonverkið at leggja tørvandi leiðingar í jørð og til bygningar. Ongum er heimilað at leggja nýggjar leiðingar, so teir nerva leiðingar sjónvarpsins ella töl, sum standa í samband við teir.

2. stk. Landsstýrið avger stríð um tíðik mál.

§ 8. Hevur persónur ella kommuna elleiðningar ella töl, sum skapa trupulleikar fyri nýtslu sjónvarpsins, er sjónvarpinum heimilað fyri rokning eigarans at gera tørvandi fyriskipanir at byrgja fyri tíðikum.

2. stk. Tað er loyvt eftirliti sjónvarpsins í eftirlis-erindum at fara um annan mans grund og inn í hús, men má lá sigast frá frammamundan.

3. stk. Kunngerð viðvíkjandi útvarpsljóði verður eisini at galda fyri sjónvarpið. Samuleiðis verður eftirlit útvarpsins eisini at umfata sjónvarpið.

§ 9. Í kirkjur, sjónleikarhús, samkomuhús, skúlar, veitingarhús og rúm, sum annars verða nýtt til almennar skemtanar ella fundir, kann sjónvarpinum verða heimilað utan endurgjald at leggja tørvandi leiðingar í sjónvarpsendamáli.

2. stk. Heimilað er sjónvarpinum at sleppa at upptaka og varpa út utan endurgjald, tá eftir loyvi leiðslunnar:

- a) gudstænastur og fyrilestrar, sum tað almenna stílar fyri ella gevur studning til,
- b) almennar fundir.

§ 10. Felagsantennuútbúnaður og annar kaðalútbúnaður, ætlaður at veita sjónvarpsendingar til privatar íhúdir, eru bert loyvdar at endurgeva sendingar frá Sjónvarpi Føroya og heinleiðis móttiknar sendingar úr úthendum.

2. stk. Sendingarnar verða at endurgeva óbroyttar og samstundis við, at tær verða útvarpaðar.

3. stk. Landsstýrinum er heimilað at gera frávik frá regluni í 1. stk.

§ 11. Brot móti hesi lóg koma undir sekt. Málini verða framd sum lögreglumál. Tá so at reglurnar í rettargangslógini deild 68 og 69 verða tilsvandi nýttar sum í máli, statsadvokaturin fremur.

2. stk. Landsstýrinum verður heimilað at royna at fremja mál um brot móti lógarinar § 4 sum fyriskiparmál.

§ 12. Henda lóg kemur í gildi 1. november 1996 og er galdandi til 31. desember 1997.

Minnilutin (Sigrar á Brúnni og Jógvan Adolf Johannessen) hevur hesar viðmerkingar:

Tá ið uppskotini um nýggja sjónvarps- og útvarpslóggeva vórðu viðgjörd í lögtingsins mentarnevnd í seinastu tingsetu, var full samja í nevndini um at heita á landsstýrið um at gera nýggj uppskot. Nevndir segði m.a.: Mentarnevndin hevur umbugsað at gera broytingar í uppskoti landsstýrisins, men kom til

ta niðurstöðu, at hetta er eitt arbeiði, landsstýrið eigur at gera, og heitir nevndin tí á landstýrið um at gera nýtt uppskot til lógtingslóg, sum ásetir allar heinildir í samband við útvarp og sjónvarp. Henda áheitan verður ikki fylgd, bert partar verða tiknir burturúr.

Mentannarnevndin var samleiðis sámd um, at vit eiga at hava eitt meginsjónvarp, sum verður staðlað á fíggjarlógini.

Landsstýrið gengur ímóti at játta á fíggjarlógini, og harvið gengur tað móti tingsins vilja.

Mentannarnevndin førði fram, at tað var neyðugt í lógini at seta neyvart treytir fyri sendiloyvi til útr-sjónvarp og áhugabólkar.

Heldur ikki tað verður tikið við í uppskotum landsstýrisins.

Partarnir, ið landstýrið hevur tikið við í sínum uppskoti, eru, at sjónvarpið fær loyvi til eydnuspæl, og einkarætturin verður tikin av. Ongar upplýsingar verða givnar um, hvussu stóra inntøkur megi verður, at sjónvarpið fær við eydnuspæli. Heldur ongar upplýsingar verða givnar um, hvussu stór fløga skal gerast í samband við eydnuspælið.

Minnilutin ger vart við, at fær sjónvarpið loyvi til eydnuspæl, so er tað púra greitt, at tað fer at raka mong bygda/ungdómsfeløg, ið fíla sínar inntøkur við eydnuspæli, sera meint.

Minnilutin tekur ikki undir við uppskoti landsstýrisins, men mælir landsstýrinum til at fylgja tí tilmæli, ið ein sámd mentannarnevnd legði fram 26. apríl 1996, við teirri broyting, at tíðarfreistin hjá landstýrinum at gera lógaruppskotini verður longd fram til 1. januar 1998, orsakað av, at landstýrið higartil lítið og einki hevur gjørt við málið.

Ein annar minniluti (Jenis av Rana) tekur undir við uppskoti meirilutans, ið við teirri broyting, at lógin fer úr gildi 31. mai 1997, og at í § 12 í verður sett, at lógin fer úr gildi 31. mai 1997. Hisini at heit verður á landsstýrismannin um at leggja uppskot fyri tingið um nýggja sjónvarpslóg í hesi tingsetuni.

Samsvarandi omanfyrirstandandi setir minnilutin fram soljóðandi

B r o y t i n g a r u p p s k o t

til

uppskot meirilutans

í § 12 verður í staðin fyri "31. desember 1997" sett: "31. mai 1997".

2. viðgerð 8. november 1996. Málið afmurtikið av landstýrinum.

FL. j.nr. 2200-1/91

9 Broyting í lögtingslóg um útvarpsnevnd

Ár 1996, mánadaginn 30. september legði Sæmni Petur í Grund, landsstýrismaður, fram söljóðandi

U p p s k o t
tí
lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um útvarpsnevnd.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 66 frá 20. maí 1996 um útvarpsnevnd verður gjørd henda broyting:

1) Í § 7 verður "31. oktober 1996" broytt til: "1. januar 1998".

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd.

Viðmerkingar:

Lógin um útvarpsnevnd sum sett var í gildi frá 1. maí 1996 at rokna, fer úr aftur gildi 31. oktober 1996.

Tá uppskot landsstýrisins til nýggja útvarpslóg var til viðgerðar í lögtinginum í vár, kom fram, at tingfólk flest vildu hava einkarættin hjá sjónvarpinum og útvarpinum avlíknað. Samuleiðis ynskti mentannarnevnd lögtingsins, at landsstýrið gjørdi eitt heilt nýtt uppskot til sjónvarps- og útvarpslóg við støði í álitinum um útvarp, sjónvarp og aðrar fjølniðlasparningar sum bleiv tilevnað í 1991.

Landsstýrismaðurin í mentamálanum hevur avgjørt at seta eina nevnd at gera uppskot til nýggja útvarps- og sjónvarpslóg sum skal byggja á frammanfyrri nevnda álit frá 1991 og álitid frá mentannarnevnd lögtingsins í lögtingsmáli nr. 48/1995 og lögtingsmáli nr. 49/1995. Spurningurin um avtøku av einkarættinum hjá loftniðlanum, verður tó hildin at vera so átrøkandi at hesin parturin verður viðgjørdur fyri seg.

Aðlanin er, at nýggja loftniðlalógin skal koma í gildi 1. januar 1998.

Skotið verður tí upp, at galdandi lóg um útvarpsnevnd verður lögð til frammanfyrri nevnda dag.

Uppskotið hevur ongjar fíggarligar avleiðingar.

Serligar viðmerkingar:

ad 1): Galdandi lóg fekk gildi frá 1. maí 1996 og fer úr aftur gildi 31. oktober 1996. Vísandi til almennu viðmerkingarnar omanfyri, verður skotið upp, at galdandi lóg verður lögð fram til 1. januar 1998.

1. viðgerð 11. oktober 1996. Málið varð beitt í mentannarnevndina, sum 5. november legði fram söljóðandi:

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 30. september 1996 og eftir 1. viðgerð tann 11. október 1996 heint í mentanarnevndina.

Nevndin hefur viðgjört málið, og hefur landsstýrismaðurin í mentamáfum Sámal P. í Grund verið innkallaður til fundar í neyndini.

Brótingaruppskotið snýr seg bert um at feingja gildi lógarinnar. Á galdandi lóg fer úr gildi 31. október 1996, og tekur ein samd nevnd undir við, at lógin verður longd.

Eins og undir viðgerðini av lótingsmáli nr. 8/1996: Bróting í lótingslóg um sjónvarp er nevndin undir viðgerðini vordin greidd yvir, at galdandi lóg um útvarpsnevnd fer úr gildi, áðrenn brótingaruppskot landsstýrisins eru liðugt viðgjört, og vísir til viðmerkingar nevndarinnar hesum viðvikjandi í hesum máli og setir fram uppskot um lóg við sama orðaljóði, sum í lótingslóg nr. 66 frá 20. mai 1996 um útvarpsnevnd við bróting í gildisregluni í § 7.

Nevndin hefur undir viðgerðini hýtt seg í ein meiriluta og ein meniluna.

Meirilutin (Bjarni Djurholm, Signar á Brúnni, Lisbeth L. Petersen, Maria Hansen, Jógvan Adolf Johannessen, Eyður Viderø) mælir lótinginum til at samtykkja seljóðandi lóg um útvarpsnevnd

U p p s k o t

til

lótingslóg um útvarpsnevnd.

§ 1. Sett verður útvarpsnevnd við 5 limum. Landsstýrið velur hesar fyri 4 ár í senn. Landsstýrið upptevnir formannin limanna mílun. Landsstýrið kann to eftir tilráðing frá luttarafeløgum, sum frammanundan hava fingið góðkenda tilráðingurheimild frá landsstýrinum, nora um nevndina við 1 limi.

Stk. 2. Samstundis verða eisini valdir 5 tiltakslimir og eftir tilráðing frá luttarafeløgum við tilráðingurheimild velur landsstýrið tiltakslim fyri møguligan eykalim.

§ 2. Útvarpsnevndin tekur avgerð um, hvussu dagsskrá útvarpsins skal skípast í høvuðsevnum, og góðkennir hana, innan hon verður kunningjörd. Nevndin fyrisetir reglur, ið hon heldur vera neyðugar við í endamáli, at tað, sum útvarpað verður, hevur fjølbróytt, mentunarlígt og upplýsandi innihald, og at hugsumarfrælsi, rettsinni og jøvnaður móti øllum flokkum og stevnum í almennum máfum, vinnustevnum, feløgum og einstakum mennum skulu riða

í útvarpinum.

2. stk. Landsstýrið setir í reglugerð gjølligari skipanir um starv útvarpsnevndarinnar. Limirnir fáa samsýning og ferðatvæðstur goldnar eftir reglum, sum landsstýrið fyrisetir.

§ 3. Útvarpsnevndin kemur saman á fund regluliga eina ferð um mánaðin og annars so ofta, tørvar er á. Formaðurin boðar til fundar. Hann hevur skyldu at boða til eykafundar, tá fyristodumaður útvarpsins ella tveir menn úr útvarpsnevndini krevja tað.

Stk. 2. Fundur er samtyknifundur, um meiriluti av limunum er á fundi.

Stk. 3. Útvarpsfyristodumaðurin hevur sæti á fundum útvarpsnevndarinnar og hevur har rett at fáa orð ið og seta fram uppskot, men hevur ikki atkvøðurett. Hann skal seta fram uppskot til dagsskrá, barundir uppskot til fyrilestrar og samtalur og musikk og sangútvarp.

§ 4. Útvarpsnevndin tekur ikki seinni enn 1. september

ber avgerð um høvuðsevni fyri dagsskrá fyri október-mars og ikki seinni enn 1. mars viðvíkjandi dagsskrá fyri apríl-september.

Stk. 2. Dagsskrá skal til hvørja tíð verða samtykt í høvuðsdráttum fyri minst fyra vikur. Dagsskrá fyri hvørja viku verður útgivin ikki seinni enn fríggjadag í vikuni undan og lýst í útvarpinum fríggjadag undan.

§ 5. Um maður, ið flyta skal útvarpsevni, fær fortalt, ella aðrar ófyriseiddar umstøður gera broytingar neyðugar av dagsskrá, skipar útvarps fyristøðumaðurin

um at vítt gjørligt í samráð við formannin fyri útvarpsnevndini fyri dagsskrá at besta hátt samsvarandi teimum høvuðslinjum, nevndin hevur samtykt.

§ 6. Linnir nevndarinnar hava tagnarskyldu. Tá avgerð er tikin í einum máli, kann tað to frítt verða ummælt.

Stk. 2. At endla á fundi í nevndini verður samtykt, hvørjar upplýsingar verða at senda bløðunum.

§ 7. Henda lóg kemur í gildi 1. november 1996 og fer úr gildi 31. desember 1997.

Ein minniluti (Jenis av Rana) tekur undir við uppskoti meirilutans, to við teirri broyting, at lógin fer úr gildi 31. mai 1997, og vísir annars á sínar viðmerkingar í lögtingsmáli nr. 8/96: Broyting í lögtingslóg um sjónvarp.

12. Ríkislógartíðmáli um at seta í gildi lóg fyri Føroyar um norðurlandska vitnisskyldu

2. viðgerð 8 november 1996. Málið afturtikið av landsstýrinum

2. viðgerð 8. november 1996. Málið afturtikið av landsstýrinum
F.L. j.nr. 2251-1/91

10 Broyting í lögtingslóg um ábyrgd landsstýrisins.

Ár 1996, týsdagin 8. oktober legði Eilíf Samuelson, landsstýrismaður, fram soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um ábyrgd landsstýrisins.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 90 frá 4. juni 1996 um ábyrgd landsstýrisins verður § 10 orðað soleiðis:

“§ 10. Viðvíkjandi endurgjaldsábyrgd í sambandi við gerðir lógmans ella landsstýrismanna eru gald-

andi tær vanligu reglurnar um endurgjald fyri skaða, sum persónar í landsins tænastu hevur gjørt.”

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.

Viðmerkingar:

Í samband við lögtingsviðgerðina av lógini um ábyrgd landsstýrisins er kannað vilt á, soleiðis at § 10 í uppskoti landsstýrisins óviljað datt burtur.

Løgtingið gjørdi broytingar í § 9 í uppskoti landsstýrisins. § 9 í uppskoti landsstýrisins varð to ikki strikað, men er komið at standa sum § 10.

Løgtingsskrivstovan hevur við skrivi dagfest 18. juli 1996 heitt á landsstýrið um at leggja fyri løgtingið uppskot um broyting í lógini, soleiðis at hetta verður rættað.

Fíggarligur kostnaður stendur ikki av uppskotinum.

Hjálagt er løgtingslóg nr. 90 frá 4. juni 1996 um ábyrgd landsstýrisins og uppskot landsstýrisins til løgtingslóg um ábyrgd landsstýrisins við viðmerkingum.

Mælt verður løgtinginum til at samtykkja uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um ábyrgd landsstýrisins.

Skjalið er haturúrlagt í Løgtingslíðindum

1. viðgerð 23. oktober 1996. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 30. oktober 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Uppskotið er lagt fram av landsstýrinum tann 10. oktober 1996 og eftir 1. viðgerð 23. oktober 1996 beint í rættarnevndina.

Ein samd rættarnevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

2. viðgerð 5. november 1996. Uppskot landsstýrisins §§ 1 og 2 samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0.

3. viðgerð 8. november 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

F.L. j.nr. 111-1/90.

Løgtingslóg nr. 131, 3. december 1996.

11 Ríkislógartilmæli um revsing fyri krígsbrotsverk í fyrrverandi Jugoslavíu

Ár 1996, týsdagin 8. oktober legði Eilíf Samuelsen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

ríkislógartilmæli.

Løgtingið samtykkir viðlagda uppskot til "Anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov om strafferfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien".

Viðmerkingar:

Í ST-samtykt frá 1993 er ásett, at við aðliði til rettarsókn av krígsbrotsmönnum úr fyrrverandi Jugoslavíu skal stovnast ein altjóða dómstólur. Eftir ST-samtyktini skulu øll lond samarbeiða við dómstólin, og eftir landsins lógum taka neyðug stíg til at kunna lúka krøvini í samtyktini.

Viðtøkunar fyri dómstólin eru tiknar við sum skjal til lógina.

Henda lóg er neyðug fyri at fáa heimild til at taka neyðug stíg eftir ST-samtyktini, t.d. fongsling og útflyggjan av persónum.

Fíggjarligur kostnaður fyri landskassan stendst ikki av uppskotinum.

Skjalið er burturúrslagt í Løgtingstíðindum

1. viðgerð 23. oktober 1996. Málið varð heint í rættarnevndina, sein 30. oktober 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Uppskotið er lagt fram av landsstýrinum tann 10. oktober 1996 og eftir 1. viðgerð 23. oktober 1996 heint í rættarnevndini.

Ein samd rættarnevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskotið.

2. viðgerð 5. november 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 24-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 8. november 1996. Ríkisløgartilmælið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-0 atkvøðum

F.L. j.nr. 75-4/95

12 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi lóg fyri Føroyar um norðurlenska vitnisskyldu

Ár 1996, týsdagin 8. oktober legði Eilíf Samuelson, landsstýrismaður, fram sáljóðandi

U p p s k o t

til

ríkislógartilmæli.

Løgtingið samtykkir hjálagda uppskot til fyriskipan um ígildissetan fyri Føroyar av lóg um norðurlenska vitnisskyldu.

Viðmerkingar:

Ríkisumboðið hevur spurt heimastýrið, um tað ynskir setta í gildi fyri Føroyar lóg nr. 182 frá 7. mai 1975 um norðurlenska vitnisskyldu.

Ætlanin við lógini er at fúka viðmæli frá Norðurlandaráðnum (Rekommandation nr. 17/1968) viðvíkjandi norðurlenskari vitnisskyldu, har næll verður til, at sambært löggávuini hjá hvørjum landi sær skal tað vera skylda hjá persónum at mæta sum vitni í rættunum í hinum norðurlensku londunum.

Málið hevur verið hjá Sorinskrivarinum til annælis, og hevur hann mælt til, at lógin verður sett í gildi við teirri broyting, at ásetingin í upprunaliga uppskotinum frá danska lögmalaráðnum um, at landskassin skuldi bera útreiðslurnar, varð strikað, tí tað eru ríkismyndugleikarnir, ið hava ábyrgdina av rættarganginum í Føroyum.

Hetta er so gjørt, og viðførir uppskotið sostatt ongur útreiðslur fyri landskassan.

Hjálagt er uppskot til lóg um norðurlenska vitnisskyldu við viðmerkingum, kunngerð nr. 405 frá 16. august 1983 um veitingar til norðurlensk vitni v.m., skriv Sorinskrivarans dagfest 4. november 1993, og skriv frá ávíkavist svenska og norska lögmalaráðnum.

Landsstýrið mælir lögtinginum til at samtykkja, at setast kann í gildi fyriskipan um ígildissetan fyri Føroyar av lóg um norðurlenska vitnisskyldu.

U D K A S T

til

Anordning

om

ikrafttræden for Færøerne af lov om nordisk vidnepligt.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, AF GUDS NÅDE DANMARKS DRONNING,
GØR VITTERLIGT:

I medfør af § 14 i lov nr. 182 af 7. maj 1975 om nordisk vidnepligt bestemmes, at loven skal gælde for Færøerne i følgende affattelse:

§ 1. De almindelige domstole, jf. retsplejelovens § 1, stk. 1, kan indkalde personer, som er fyldt 18 år, og som er bosat og opholder sig i Finland, Norge eller Sverige, til at afgive forklaring for retten som vidne.

Stk. 2. Reglerne i retsplejelovens kapitel 18 finder anvendelse, medmindre andet følger af §§ 2-8.

§ 2. Indkaldelse kan kun ske, hvis vidneforklaringen må antages at kunne få væsentlig betydning for sagens udfald og det er af væsentlig betydning, at forklaringen afgives her i riget.

Stk. 2. Ved afgørelsen efter stk. 1 skal der tages hensyn til sagens betydning, og om indkaldelse vil medføre væsentlige ulemper for vidnet.

Stk. 3. Indkaldelse for anden ret end den dømmende kan kun undtagelsesvis ske.

§ 3. Indkaldelse til at møde som vidne udstedes af retten.

Stk. 2. Indkaldelse skal indeholde oplysning om, hvilket varsel der tilkommer vidnet, og om de tvangsmidler, der kan anvendes i tilfælde af udeblivelse. Varslet fastsættes af retten.

§ 4. I borgerlige sager kan retten i overensstemmelse med retsplejelovens § 299 pålægge vidnet at medbringe og forevise eller udlevere dokumenter, der er undergivet vidnets rådighed.

Stk. 2. I straffesager kan retten pålægge vidner, herunder forurettede i straffesager, at medbringe og forevise eller udlevere dokumenter af den i retsplejelovens § 782 nævnte art, som er undergivet vidnets rådighed. Bestemmelse om fremlæggelse af et dokument træffes så vidt muligt efter, at vidnet har haft lejlighed til at udtale sig.

Stk. 3. Undlader vidnet uden loylig grund at medbringe dokumenter, kan kun anvendes de tvangsmidler, der er nævnt i retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 1 og 3.

Stk. 4. Reglen i § 5, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

§ 5. Vidneforklaring må ikke afkræves en person, såfremt dette vil være i strid med reglerne i retsplejelovens §§ 169-172 eller tilsvarende regler i det land, hvori vidnet er bosat.

Stk. 2. Forurettede i straffesager indkaldes og afhøres efter reglerne i denne anordning. Er de forurettede bosat i Finland eller Sverige, kan tvangsmidler mod dem dog ikke anvendes, såfremt de i retten nægter at afgive forklaring, og de ikke kan straffes for falsk forklaring.

§ 6. Udebliver et vidne uden lovligt forfald eller uden i tide at have meldt sit forfald, kan retten, så længe vidnet ikke befinder sig her i riget, kun anvende de tvangsmidler, der er nævnt i retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 1 og 3.

§ 7. Den, der møder som vidne efter reglerne i denne anordning, må under sit ophold her i riget i anledning af vidneindkaldelsen ikke drages til ansvar for en strafbar handling, der er begået før indrejsen her i riget, eller udleveres til et tredjeland i dette øjemed. Dette gælder dog ikke, hvis vidnet i et retsmøde meddeler samtykke til strafforfølgning, straffuldbyrdelse eller udlevering, eller hvis vidnet har opholdt sig 15 dage her i riget efter vidneforklaringens afgivelse, uanset at vidnet frit kunne forlade riget.

§ 8. Justitsministeren fastsætter regler om godtgørelse til vidner m.v., der indkaldes efter reglerne i denne anordning.

Stk. 2. De ydelser, som vidnet har krav på til dækning af rejse- og opholdsudgifter, eller et passende forskud herpå, skal tilbydes betalt samtidig med indkaldelsens forkyndelse. Ydelserne udbetales forskudsvis af det offentlige.

§ 9. Bestemmelserne i §§ 1-7 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til parter i faderskabssager og med hensyn til parter i ægteskabssager, såfremt retten finder afhøring af disse påkrævet for at kunne afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at der skal ydes parter godtgørelse efter reglerne i § 8.

§ 10. Bestemmelserne i §§ 4, 5 og 7 finder tillige anvendelse over for personer, der møder som vidne eller som part i de i § 9 nævnte sager uden at være indkaldt efter reglerne i denne anordning.

§ 11. Personer, som er fyldt 18 år, og som er bosat her i riget og opholder sig her eller i Finland, Norge eller Sverige, har pligt til at afgive forklaring for retten i Finland, Norge eller Sverige i overensstemmelse med de tilsvarende regler, der gælder herom i vedkommende land. Det samme gælder personer, der opholder sig her i riget

og som har bopæl i Finland, Norge eller Sverige.

§ 12. Afgørelser, der er truffet af en domstol i Finland, Norge eller Sverige, hvorefter en person, der efter de pågældende landes love om nordisk vidnepligt er dømt til at betale erstatning på grund af udeblivelse eller anden forsømmelse, skal efter begæring fuldbyrdes her i riget.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte afgørelser fuldbyrdes efter reglerne om fuldbyrdelse af domme afsagt i Finland, Norge eller Sverige.

§ 13. Anordningen træder i kraft for Færøerne dagen efter, at den er kundgjort i Kunngerðablaðið.

§ 14. Bekendtgørelse nr. 405 af 16. august 1983 om ydelser til nordiske vidner m.v. gælder også for Færøerne.

§ 15. Anordningen finder anvendelse på civile sager, hvori stævning i 1. instans er indgivet efter ikrafttrædelsesdatoen, og i straffesager, hvori tiltale er rejst efter ikrafttrædelsesdatoen.

Forslag til Lov om nordisk vidnepligt.

§ 1. De almindelige domstole, jfr. retsplejelovens § 1, stk. 1, og boligretterne kan indkalde personer, som er fyldt 18 år, og som er bosat og opholder sig i Finland, Island, Norge eller Sverige, til at afgive forklaring for retten som vidne.

Stk. 2. Reglerne i retsplejelovens kapitel 18 finder anvendelse, medmindre andet følger af §§ 2-8.

§ 2. Indkaldelse kan kun ske, hvis vidneforklaringen må antages at kunne få væsentlig betydning for sagens udfald, og det er af væsentlig betydning, at forklaringen afgives her i landet.

Stk. 2. Ved afgørelsen efter stk. 1 skal der tages hensyn til sagens betydning, og om indkaldelse vil medføre væsentlige ulemper for vidnet.

Stk. 3. Indkaldelse for anden ret end den dømmende kan kun undtagelsesvis ske.

§ 3. Indkaldelse til at møde som vidne udstedes af retten.

Stk. 2. Indkaldelsen skal indeholde oplysning om, hvilket varsel der tilkommer vidnet, og om de tvangsmidler, der kan anvendes i tilfælde af udeblivelse. Varslet fastsættes af retten.

§ 4. I borgerlige sager kan retten i overensstemmelse med retsplejelovens § 299 pålægge vidnet at medbringe og forevise eller udlevere dokumenter, der er undergivet vidnats rådighed.

Stk. 2. I straffesager kan retten pålægge vidner, herunder forurettede i straffesager, at medbringe og forevise eller udlevere do-

kumenter af den i retsplejelovens § 745 nævnte art, som er undergivet vidnats rådighed. Bestemmelse om fremlæggelse af et dokument træffes så vidt muligt efter, at vidnet har haft lejlighed til at udtale sig.

Stk. 3. Undlader vidnet uden lovlig grund at medbringe dokumenter, kan kun anvendes de tvangsmidler, der er nævnt i retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 1 og 3.

Stk. 4. Reglen i § 5, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

§ 5. Vidneforklaring må ikke afkræves en person, såfremt dette ville være i strid med reglerne i retsplejelovens §§ 169-172 eller tilsvarende regler i det land, hvori vidnet er bosat.

Stk. 2. Forurettede i straffesager indkaldes og afhøres efter reglerne i denne lov. Er de forurettede bosat i Finland eller Sverige, kan tvangsmidler mod dem dog ikke anvendes, såfremt de i retten nægter at afgive forklaring, og de kan ikke straffes for falsk forklaring.

§ 6. Udebliver et vidne uden lovligt forfald eller uden i tide at have meldt sit forfald, kan retten, sålænge vidnet ikke befinder sig her i landet, kun anvende de tvangsmidler, der er nævnt i retsplejelovens § 178, stk. 1, nr. 1 og 3.

§ 7. Den, der møder som vidne efter reglerne i denne lov, må under sit ophold her i landet i anledning af vidneindkaldelsen ikke drages til ansvar for en strafbar handling, der er begået før indrejsen her i landet, eller udleveres til et tredjeland i dette øjemed.

Lovforslag. Folketingsåret 1974-75, 3. samling.

stitemin. j. nr. L.A. 1974-20002-74.

82514

Dette gælder dog ikke, hvis vidnet i et retsmøde meddeler samtykke til strafforfølgning, straffuldbyrdelse eller udlevering, eller hvis vidnet har opholdt sig 15 dage her i landet efter vidneforklaringens afgivelse, uanset at vidnet frit kunne forlade landet.

§ 8. Justitsministeren fastsætter regler om godtgørelse til vidner m.v., der indkaldes efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. De ydelser, som vidnet har krav på til dækning af rejse- og opholdsudgifter, eller et passende forskud herpå, skal tilbydes betalt samtidig med indkaldelsens forkyndelse. Ydelserne udbetales forskudsvis af det offentlige.

§ 9. Bestemmelserne i §§ 1-7 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til parter i faderskabssager og med hensyn til parter i i ægteskabssager, såfremt retten finder afhængig af disse påkrævet for at kunne afgøre, hvem forældremyndigheden skal tilkomme.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at der skal ydes parter godtgørelse efter reglerne i § 8.

§ 10. Bestemmelserne i §§ 4, 5 og 7 finder tillige anvendelse over for personer, der møder som vidne eller som part i de i § 9 nævnte sager uden at være indkaldt efter reglerne i denne lov.

§ 11. Personer, som er fyldt 18 år, og som er bosat her i landet og opholder sig her eller

i Finland, Island, Norge eller Sverige, har pligt til at afgive forklaring for retten i Finland, Island, Norge eller Sverige i overensstemmelse med de tilsvarende regler, der gælder herom i vedkommende land. Det samme gælder personer, der opholder sig her i landet, og som har bopæl i Finland, Island, Norge eller Sverige.

§ 12. Afgørelser, der er truffet af en domstol i Finland, Island, Norge eller Sverige, hvorefter en person, der efter de pågældende landes love om nordisk vidnepligt er dømt til at betale erstatning på grund af udeblivelse eller anden forsømmelse, skal efter begæring fuldbyrdes her i landet.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte afgørelser fuldbyrdes efter reglerne om fuldbyrdelse af domme afsagt i Finland, Island, Norge eller Sverige.

§ 13. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af justitsministeren. Loven kan sættes i kraft alene i forhold til et eller nogle af de i § 1 nævnte lande.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget har tidligere været fremsat i oktober 1974 (Folketingstidende 1974-75 sp. 1026 ff. og tillæg A sp. 317 ff.), men bortfaldt som følge af folketingsvalget i januar 1975.

Lovforslaget tilsigter at opfylde Nordisk Råds rekommandation nr. 17/1968 angående nordisk vidnepligt.

Ved rekommandationen henstillede Nordisk Råd til regeringerne at udrede forudsætningerne for, at der i hvert af landene gennemføres pligt til at give møde som vidne for domstolene i de andre nordiske lande.

Med udgangspunkt i denne rekommandation har der været ført forhandlinger mellem de nordiske lande om indførelse af ensartede regler i de enkelte landes lovgivning.

På grund af de udgifter og omkostninger, som indkaldelse af vidner fra et andet nordisk land kan medføre, og på baggrund af, at der i Norge gælder visse afstandsgrænser for vidners pligt til at give møde, som kun under særlige omstændigheder kan fraviges, har der under forhandlingerne været enighed om, at indkaldelse kun bør finde sted, hvis det er magtpåliggende, at det pågældende vidne afhøres uden for sit hjemland.

Hvert land afger selv, for hvilke domstole nordiske vidner kan indkaldes, idet det dog er forudsat, at der kun kan ske indkaldelse til de egentlige domstole. Der har været enighed om, at hjemlandets myndigheder ikke skal føre nogen kontrol med indkaldelserne, og at de vidner, der indkaldes, i videst muligt omfang behandles efter de regler, der gælder i domstolslandet.

Det har under de nordiske forhandlinger været forudsat, at hvert land skal kunne straffe for falsk forklaring afgivet for en domstol i de andre nordiske lande. Dette nødvendiggør en ændring af straffelovens § 168. Der henvises til § 1, nr. 17, i forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m. m. og af retsplejeloven (Psykiisk abnormitet, narkotikakriminalitet m. v.).

Der er i Finland udarbejdet og i Norge fremsat lovforslag, der i det væsentlige svarer til det foreliggende forslag. I Sverige er det tilsvarende lovforslag vedtaget. I bilag 2 og 3 til lovforslaget er optaget henholdsvis det norske lovforslag og den svenske lov.

I forbindelse med forslagens udarbejdelse har man indhentet udtalelser fra præsidenterne for østre landstret, vestre landstret, Københavns byret og

Århus by- og herredsret, Den danske Dommerforening, advokatrådet og rigsadvokaten.

Lovforslagets gennemførelse vil medføre en merudgift for statskassen til godtgørelse til vidner m. v. Merudgiftens størrelse lader sig ikke på forhånd beregne, men under hensyn til, at sagernes antal ikke forventes at blive stort, vil den årlige udgift næppe overstige 100.000 kr.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen tager for det første stilling til, hvilke danske domstole der skal kunne indkalde nordiske vidner. Udtrykket „de almindelige domstole“, som benyttes i retsplejelovens § 1, stk. 1, omfatter højesteret, landsretterne, underretterne og sø- og handelsretten i København. I overensstemmelse med de nordiske forhandlinger er arbejdsretten udeladt uden for lovens område.

Dermed fastsættes, at kun personer over 18 år kan indkaldes som vidner. Indkaldelse af yngre personer vil volde særlige problemer, bl. a. fordi det ofte ville være nødvendigt at have ledsagere samt at yde godtgørelse til disse.

Den person, der indkaldes, skal have bopæl og opholde sig i et nordisk land, men behøver ikke at være statsborger i et af disse lande. Det kræves ikke, at den pågældende har bopæl og ophold i samme land.

Det forudsættes, at der udstedes midlertidigt opholdvisum til indkaldte vidner, der ikke i forvejen frit kan indrejse og opholde sig i Danmark.

Der har under forhandlingerne været enighed om, at domstolslandets ret skal finde anvendelse, medmindre reglerne i hjemlandet er af væsentlig betydning for vidnets retsheskyttelse. I overensstemmelse hermed bestemmes det i stk. 2, at retsplejelovens kapitel om vidner skal finde anvendelse, medmindre andet fremgår af loven.

Til § 2.

Betingelserne for indkaldelse er udformet således, at indkaldelse kun kan ske i mere betydningsfulde sager og kun, hvis vidneforklaringen må antages at have væsentlig betydning for sagen. Formuleringen har sammenhæng med, at der i norsk ret gælder visse afstandsregler for pligten til at møde for retten som vidne. Efter norsk ret kan retten imidlertid, når den finder det magtpåliggende, at et vidne møder, udvide mødepligten.

Formålet med lovforslaget har været at fremme

bevisumiddelbarheden, d.v.s. forløb af beviser direkte for den dømmende ret. Under de nordiske forhandlinger har der dog været enighed om, at muligheden for at indkalde vidner for anden ret end den dømmende ikke helt bør udelukkes. Der kan forekomme tilfælde, hvor det kan være hensigtsmæssigt at indkalde et vidne til en anden ret, f. eks. hvis hele bevisførelsen samles ved denne ret.

Til § 3.

Spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne for at indkalde et vidne er tilstede, afgøres i alle tilfælde af vedkommende ret, der samtidig med indkaldelse fastsætter et varsel for vidnet.

Varslet forudsættes fastsat under hensyn til afstanden mellem vidnets bopæl og vedkommende ret og til de regler, der gælder i hjemlandet.

Til § 4.

Der er ikke fundet behov for at indføre regler om pligt for personer bosat i de andre nordiske lande til at fremlægge dokumenter for en dansk domstol. En sådan fremlæggelse kan ligeså godt ske for vedkommende udenlandske ret i henhold til en retsammordning.

Er derimod den, der har rådighed over bevismidlet indkaldt til at møde som vidne for retten, vil det dog være mest praktisk, at det samtidig med indkaldelsen kan pålægges ham at medtage dokumenter, der har betydning for sagen. Bestemmelsen er affattet i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår tvangsmidlerne henvises til bemærkningerne til § 6, og for så vidt angår vidneudelukkelses- og vidnefritagelsesgrundene til bemærkningerne til § 5.

Til § 6.

Det har under de nordiske forhandlinger været drøftet, om alene domstolslandets vidneudelukkelses- og vidnefritagelsesgrunde skal anvendes, eller om vidnet også skal kunne nægte at afgive forklaring med hjemmel i sit hjemlands lovgivning. Der var enighed om, at den sidste løsning måtte foretrækkes. I overensstemmelse hermed fastsættes det i stk. 1, at vidneforklaring ikke må afkræves en person, såfremt dette vil være i strid med retsplejelovens regler eller lovgivningen i det land, hvor vidnet er bosat. Samme synspunkt gør sig gældende for så vidt angår editionspligten efter § 4.

Under hensyn til at den forurettede i en straffesag i Sverige slet ikke — og i Finland kun i meget begrænset omfang — kan afhøres under straffesvar eller tvinges til at afgive forklaring i retten, har man fundet det nødvendigt at optage en udtrykkelig

bestemmelse i stk. 2 om, at disse personer kun kan afhøres i overensstemmelse med de regler, der gælder i deres hjemland. De pågældende personer kan derimod godt under tvangsmidler indkaldes til at give møde for retten.

Anvendelse af reglerne i stk. 1 og 2 forudsætter kontakts til de udenlandske regler om vidneudelukkelse, vidnefritagelse og afhøring af forurettede i straffesager. Der vil derfor i forbindelse med lovens ikrafttræden blive udsendt vejledning til domstolene herom.

Til § 6.

Bestemmelsen fastlægger de tvangsmidler, som kan anvendes i tilfælde, hvor vidnet udebliver uden lovligt forfald. Der har under de nordiske forhandlinger været enighed om, at der ikke skulle være adgang til at bestemme, at et vidne skal afhentes eller tages i forvaring ved politiets foranstaltning, medmindre vidnet befinder sig i domstolslandet. Der har endvidere været enighed om, at tvangsbøder, der kun kendes i Danmark, heller ikke skal kunne bringes i anvendelse. Tilbage bliver en adgang for retten til at pålægge bøder og til at tilpligte vidnet at erstatte de udgifter, som udeblivelsen har medført.

Vægrer et vidne sig uden lovlig grund ved at svare, kan alle de tvangsmidler, der er hjemlet i domstolslandet, finde anvendelse, herunder frihedsberøvelse. Det samme gælder, dersom et vidne nægter at fremlægge eller udlevere dokumenter, som han efter pålæg i medfør af § 4 har medbragt.

Til § 7.

Bestemmelsen fastsætter en vis immunitet for nordiske vidner. Bestemmelsen er i overensstemmelse med princippet i § 6 i lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige.

Man har under de nordiske forhandlinger fundet det mest hensigtsmæssigt og rimeligt, at alle kan møde som vidne efter denne lov uden at risikere forfølgning for strafbare handlinger, de tidligere har begået. Man kan eventuelt senere anmode om at få vidnet udleveret eller anmode hjemlandet om at overtage strafforfølgningen.

Til § 8.

På baggrund af den væsentlige indbyrdes forskel, der er mellem vidnegodtgørelsen i de nordiske lande, har det været nødvendigt at fastsætte særlige godtgørelsesregler for nordiske vidner. Det er under forhandlingerne forudsat, at revision af de aftalte godtgørelsesregler må ske i nordisk samarbejde.

Efter forslaget bemyndiges justitsministeren til at fastsætte regler om godtgørelse til nordiske vidner. Dette svarer til den gældende ordning efter retsplejelovens § 188.

Bestemmelsen om forskudsvis udbetaling svarer i det væsentlige til retsplejelovens § 188, 2. pkt. Man har dog bl. a. under hensyn til de praktiske problemer i forbindelse med forudbetaling foreslået, at ydelserne afholdes forskudsvis af det offentlige.

Efter bestemmelsen er det overladt til rettens afgørelse i det enkelte tilfælde, om forskuddet skal overstige det beløb, der er nødvendigt for at møde frem i retten, og i hvilken form forskuddet skal udbetales (penge, check, billet til rejser etc.).

Som bilag 1 til lovforslaget er optaget udkast til bekendtgørelse om ydelser til nordiske vidner m.v. Til udkastets § 4 skal særlig bemærkes, at den omstændighed, at et vidne ikke kan give møde for retten uden ledsager, normalt bør føre til, at vidnet afhøres i hjemlandet.

Til § 3.

Under de nordiske forhandlinger har man drøftet også at indføre pligt for parter til at møde frem i retten i et andet nordisk land, indet partsforklaring ofte er en lige så vigtig oplysningsskilde som vidneforklaring.

Efter dansk ret kan partsforklaring kun fremtvinges i ægteskabsager, når retten finder det påkrævet for at kunne afgøre, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, og i faderskabsager, jfr. retsplejelovens §§ 450, stk. 2. og 456 1.

Man har fra dansk side ikke kunnet gå med til en videregående mødepligt for retterne i de andre nordiske lande, og resultatet af forhandlingerne er derfor blevet, at reglerne om partens mødepligt efter lovens om nordisk vidnepligt ikke bliver videregående end de gældende danske regler.

Med hensyn til indkaldelse m.v. af parter henvises til bemærkningerne til §§ 1-7.

Med hensyn til godtgørelse til parter foreslås det i stk. 2, at retten efter en konkret vurdering kan tillægge parter godtgørelse efter reglerne for vidner. Reglen svarer til retsplejelovens § 456 1, stk. 3, der vedrører faderskabsager.

Til § 10.

Under de nordiske drøftelser er man nået til

enighed om, at bestemmelserne i lovens § 4 og § 5 om editionspligt og pligt til at afgive forklaring bør finde anvendelse i tilfælde, hvor vidnet faktisk møder uden behørig indkaldelse, uanset at fremmødet ikke ville kunne fremtvinges efter bestemmelsen i § 9. I relation til editionspligten i § 4 vil der i disse tilfælde kun kunne anvendes tvangsmidler over for nægtelsen af at forevise eller udlævere dokumenter, som vidnet faktisk har medbragt.

Ligesåes er der opnået enighed om at gøre immunitetsreglen i § 7 anvendelig, uanset at vidnet ikke vil kunne straffes eller klørmødes erstatning for udeblivelse.

Til § 11.

Denne bestemmelse pålægger personer, som er boet i Danmark og opholder sig her eller i et andet nordisk land, samt personer, som opholder sig her og er boet i et andet nordisk land, pligt til at møde frem og afgive forklaring for retten i Finland, Island, Norge eller Sverige. Bestemmelsen modsvarer § 1 og § 9 om indkaldelse af vidner eller parter fra andre nordiske lande.

Til § 12.

Pålagt erstatning for udgifter, som er forårsaget af en indkaldt persons udeblivelse m.v., både i civile sager og i straffesager, skal ifølge forslaget fuldbyrdes efter reglerne i konventionen af 16. marts 1932 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om anerkendelse og fuldbyrdelse af domme, afsagte i de nævnte stater, jfr. bekendtgørelse nr. 177 af 10. maj 1933. Konventionen er i henhold til retsplejelovens §§ 223 a og 479 gennemført ved kgl. anordning nr. 178 af 11. maj 1933.

Fuldbyrdelse af bøder, der pålægges for udeblivelse (i Finland og Sverige i form af såkaldt „vite“), sker efter bestemmelsen i § 1 i lov nr. 214 af 31. maj 1963 om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m. v.

Til § 13.

Da loven bør træde i kraft samtidig med de tilsvarende love i Finland, Island, Norge og Sverige, er det nødvendigt at bemyndige justitsministeren til at bestemme tidspunktet for lovens ikrafttræden.

Bekendtgørelse om ydelser til nordiske vidner m.v.

[I henhold til § 3, stk. 1, i lov nr. 182 af 7. maj 1975 om nordisk vidnepligt fastsættes:

§ 1. Der tilkommer vidner, der indkaldes i henhold til loven om nordisk vidnepligt, godtgørelse for udgifter til befordring til og fra retten med billigste offentlige befordringsmiddel.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning fra vidnet eller sagens parter bestemme, at der skal ydes vidnet godtgørelse for befordring med rutebuss eller eget motorkøretøj, når det findes at være det mest hensigtsmæssige befordringsmiddel.

Stk. 3. Ved transport med jernbane, skib eller rutebuss godtgøres udgiften til fællesklasse (økonomiklasse), herunder til eventuel køjplads. Ved transport med eget motorkøretøj ydes en godtgørelse på 1 kr. for hver tilbagelagt km.

§ 2. Vidner har krav på 30 kr. til forplejning for hver påbegyndt periode af 12 timer, som rejsen og opholdet nødvendigvis varer.

Stk. 2. Vidner har endvidere, såfremt over-

natning er nødvendig, krav på godtgørelse for dokumenterede udgifter til hotelværelse, dog ikke udover 250 kr. pr. døgn.

§ 3. Retten yder vidner erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller andet økonomisk tab, som er opstået i anledning af vidnepligten, dog ikke udover 250 kr. pr. døgn. Tabet skal dokumenteres over for retten.

§ 4. Såfremt vidnet på grund af legemsfejl, sygdom, alder eller svagelighed ikke kan give møde for retten uden ledsager, ydes tillige ledsageren godtgørelse efter §§ 1-3.

§ 5. Den godtgørelse, som vidnet efter §§ 1 og 2 har krav på, eller et passende forskud herpå, skal tilbydes betalt samtidig med indkaldelsens forkyndelse.

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 1983.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 122 af 11. juni 1975 om ydelser til nordiske vidner m.v. ophæves.

Justitsministeriet, den 16. august 1983

ERIK NINN-HANSEN

/ K. A. Knudsen

SORINSKRIVARIN (DÓMARIN) í FØROYUM.

Postboks 28,

FR-110 Tórshavn.

J.nr. I-F-5/1993.

Tórshavn, tann 04/11-93.

Føroya Landsstýri,
her.

Hoslagt tilbagesendes udkast til anordning om ikrafttræden for Færøerne af lov nr. 182 af 7. maj 1975 om nordisk vidnepligt.

I den anledning skal jeg udtale, at jeg kan anbefale, at den nævnte lov sættes i kraft for Færøerne.
Hvad det foreliggende udkast til anordning angår har jeg alene bemærkninger til § 1 nr. 3.

Som bekendt er domstolenes uafhængighed fastslået i grundloven, og de er ikke nævnt i loven om Færøernes Hjemmestyre. Det er således rigsmyndighederne, der har ansvaret for retsplejen på Færøerne, og det forekommer mig derfor at være ganske ulogisk, at landskassen skal pålægges at betale de i § 8, stk. 2 nævnte ydelser til vidner fra de andre nordiske lande.

Jeg er opmærksom på, at de samme synspunkter kan gøres gældende vedrørende betaling for oversættelse af dokumenter til brug for retssager. jfr. den færøske retsplejelovs § 149, stk. 2, sidste pkt. Denne bestemmelse, der for mig at se heller ikke er særlig logisk, har mig bekendt hidtil ikke haft nogen særlig betydning i praksis.

Jeg skal derfor henstille, at bestemmelsen i det foreliggende udkast til anordning § 1 nr. 3 udgår, således at nr. 4 bliver nr. 3.

1993

3

1993-09-07

93-2018

**JUSTITIE-
DEPARTEMENTET**

Enheten för processrätt
och utskökningsrätt (L 4)
Hovrättsassessor
Cecilia Renfors
Tel. 08 - 763 47 07

Justitsministeriet
Lufafdelingen
Slotsholmsgade 10
DK - 1216 KOBENHAVN K
Danmark

Jmt modt

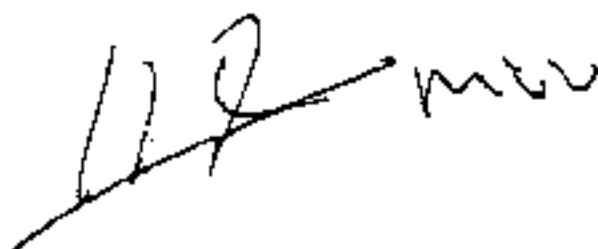
10 SEP. 1993

Med anledning av Er förfrågan den 11 maj 1993 (MLL-080), 1993-40002-25)
vill jag meddela att det från svensk sida inte finns några invändningar mot att
den danska lagen om nordisk vittnesplikt sätts i kraft i förhållande till Färöarna.

Den svenska motsvarigheten, lagen (1974:752) om nordisk vittnesplikt m.m.,
som satts i kraft i förhållande till Danmark, Finland och Norge, omfattar enligt
svensk uppfattning redan Färöarna.

Med vänlig hälsning

Cecilia Renfors

Justitsministeriets lovfadeling
LA 1993-40002-25

DET KONGELIGE JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

KONTOR: AKERSGT. 42 · TLF 22 34 90 90 · TELEX 21 403 JDEP N

POSTADRESSE: POSTBOKS 8005 DEP, 0030 OSLO

Ikke off., off.l. § 5a,
jf. forv.l. § 13 nr. 1.Justisministeriet Jmt. modt
Lovafdelingen
Slotholmsgade 10 7 OKT. 1993
1216 København
Danmark

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

1993-40002-25

6645/93 A-JT ALH/cdj

4.10.1993

LOV OM NORDISK VITNEPLIKT - SPØRSMÅL OM IKRAFTTREDEN
FOR FÆRØYENE

Det vises til Deres brev av 11.5.1993.

Justisdepartementet anser det fordelaktig at en størst mulig del av
Norden faktisk omfattes av loven.Når det gjelder eventuelle problemer av mer geografisk og
kommunikasjonsmessig art, kan ikke Justisdepartementet se at disse
skulle være forskjellige fra de som allerede gjør seg gjeldende i forhold
til f.eks. Island som allerede er omfattet. Utover dette har
Justisdepartementet ingen bemerkninger til at loven utvides til også å
omfatte Færøyene.

Etter fullmakt

Ann Torhild Døvre
byråsjef

Anne-Line Heier
konsulent

Saksbehandler: Anne-Line Heier (tlf. 22345452, faks 22342722)

7/10

Justisministeriets lovafdeling
UA 1993-40002-25

Statistikk	Plan- og samord.	Kriminalkommissariat	Lovavdelingen	Politiavdelingen	Paradavdelingen	Sivilavdelingen	Utlendingsavdelingen
Tlf. 22 34 91 11	Tlf. 22 34 91 18	Tlf. 22 34 95 11	Tlf. 22 34 95 98	Tlf. 22 34 96 01	Tlf. 22 34 97 19	Tlf. 22 34 94 01	Tlf. 22 34 97 11
Tlf. 22 34 95 33	Tlf. 22 34 93 34	Tlf. 22 34 95 31	Tlf. 22 34 97 15	Tlf. 22 34 91 28	Tlf. 22 34 95 30	Tlf. 22 34 97 24	Tlf. 22 34 97 11

1. viðgerð 23. október 1996. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 30. október 1996 legði fram söljóðandi

Á l i t

Uppskotið er lagt fram av landsstýrinum tann 10. október 1996 og eftir 1. viðgerð 23. október 1996 beint í rættarnevndina.

Ein samd rættarnevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskotið.

2. viðgerð 5. november 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 25-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 8. november 1996. Ríkisløgartilmálið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

F.L. j.nr. 500-4/93.

13 Broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap

Ár 1996, týsdagin 8. október legði Herrik Old, lögtingsmaður, vegna javnaðarflokkinn fram söljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap, sum seinast broytt við lögtingslógnum nr. 50 og nr. 77 frá 20. maí 1996, verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Sum nýu § 5, stk. 6 verður sett: "Stk. 6. Ein legudagur er eitt samdøgur, roknaður frá miðnát til miðnát. Tað ber einans til at rokna við heitum legudøgum. Ein legudagur er dagur, ið landsstýrið ásetir, at fiskifur við fiskiloyvi ikki hevur luyvi at veiða." Stk. 6 - stk. 11 verða her eftir stk. 7 - stk. 12.
- 2) § 9, stk. 1, nr. 9 verður orðað soleiðis: "Reglur um, hvussu fiskiskapurin hjá útróðrarbátum undir 15 BRT á húkaveiðu verður ásettur við legudøgum."
- 3) Í § 27 verður eftir "1000 HK" sett inn "og útróðrarbátar undir 15 BRT á húkaveiðu".
- 4) Í § 29, stk. 1 verða orðini "bólkar 5 í undantikin." og "Bólkar 5: Útróðrarbátar undir 15 BRT á

hjúkaveiðu 22000 fiskidagar" strikað.

Stk. 4 gengur út.

Í stk. 6 verður eftir orðið "hjúkveiðipartí," sett inn "útróðarbátar undir 15 BRT" ró við legudøgum."

Stk. 5 - stk. 8 verða hereftir stk. 4 - stk. 7.

- 5) Í § 31 verður "og" broytt til "," og eftir orðið "hjúkveiði" sett inn "og legudøgum"

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, hon er kunngjörd.

Viðmerkingar:

Ætlanin við fyriliggjandi uppskoti er at fara frá fiskidagaskipanini til eina skipan við legudøgum fyri útróðarbátar undir 15 BRT.

Royndin við kvotuskipan, ið sett varð í gildi í 1993, var sera trupul at umsita fyri ikki at siga vónleys fyri útróðarflotan, serliga tað, at talið á bátum í hesum bólk er munandi meira skiftandi enn aðrir bólkur.

Nýggja skipanin við fiskidøgum hevur ikki gjørt tað lættari ta stutta tíð, hon hevur verið í gildi. Tí verður skotið upp at fara yvir til eina munandi meira einfalda skipan við legudøgum fyri bátar undir 15 BRT.

Nevnast kann, at bátar undir 15 BRT eru í dag býttir upp í 3 bólkur - bólkur A - B - D. Umsitingarluga skapar hetta stórar trupulleikar, serliga stórt tal av bátum eru við D-loyvi og leggja hesir frá einari avreiðing og upp í móti at náa uppí bólk B - hetta er partvís eisini galdandi millum bólk B og bólk A.

Í bólk A eru í dag áleið 165 bátar, tað sama er galdandi í bólk B áleið 160 bátar, meðan í bólk D eru áleið 700 bátar, hetta tal er nógv svingandi.

Teir, sum skulu umsita hesa skipan, royna sum frægast at finna fram besta hátt at umsita skipanina uppá, men sera trupult er, og óvanliga nógv pappírsarbeiði stendur av hesum.

Nevnast kann, at eftir galdandi reglum, skulu bátar undir 15 BRT við fiskiloyvi senda seðil inn hvørja viku til Fiskiveiðueftirlitið, eisini tær vikur, báturin ikki hevur verið á útróðri.

Skulu allir fylgja nýggju skipanini við vikuseðlum, so skulu umleið 1100 seðlar sendast inn um vikuna ella umleið 4000 seðlar um mánaðin. Eina skipan, ið einans kann verða góð fyri postverkið.

Upp igjøgnum tíðirnar hevur verið vanligt í Føroyum, at maður er sloppin á flot, tá umstøðurnar hava loyvt tí.

Hjá nøkrum hevur útróðurin verið livibreyð burturav, hjá øðrum ein gott fíkast til húsarhaldið.

Skal langfarafiskimaðurin verða heima ein úr av og á, so hevur útróðurin verið einasti møguleikin, skuldi hetta bera til. Hetta er ikki minst galdandi í smærri bygðunum.

Sigast kann, at gamli føroyski bygðasiðurin at kunna fara á flot er við galdandi skipan um at fara í søguna.

Tíverri má sigast, at nýggja skipanin við fiskidøgum hevur, ta stuttu tíð, hæn hevur verið í gildi, ført til stórar óseinjur og klundur millum bólkarnar av bátum undir 15 BRT, serliga tá tað frættist, at steingjast skuldi av í onkrum av bólkunum.

So sigast má, at ein gamal færeyskur bygðasiður stendur her fyri falli.

Tí verður sett fram uppskot um nýggja skipan fyri útróðrabátar undir 15 BRT.

Viðmerkingar til tær einstaku broytingarnar:

Ad. 1. Broytingin snýr seg um allýsing av einum legudegi. Tá fiskiskapur skal avmarkast við legudøgum, er neyðugt við allýsing av hvat ið ein legudagur er.

Ad. 2. Fiskiskapurin hjá útróðrabátum undir 15 BRT á húkaveiði skal eftir uppskotinum avmarkast við legudøgum og skipanin við full ríknun og ikki full ríknun útróðrabátum fellur burtur.

Ad. 3-5. Broytingarnar eru neyðugar av tí, at tær verður frá skipanini við fiskidøgum til skipan við legudøgum fyri útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiði.

1. viðgerð 11. oktober 1996. Málið varð beint í vinnuevndina, sum 29. november 1996 legði fram soljóðandi:

Á M

Málið er lagt fram av javnaðarflokkinum tann 9. oktober 1996 og eftir 1. viðgerð tann 11. oktober 1996 beint í vinnuevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og býtt seg í tríggjar minnilutar.

Minnilutin (Jørgen Nielsen, Bjørn á Heygum og Óli Jacobsen) kann ikki taka undir við uppskotinum. Tað verður ásað, at verandi skipan hjá smærri útróðrabátum eigur at verða tikin upp til nærri viðgerð, men meir verður ikki, at uppskotna skipanin er møgulig. Skotið verður jú upp at avtaka max dagatalið upp á 22.000 hjá hesum bólki, samstundis sum tað verður álagt landsstýrismanntinum í fiskivinnumálum at reglura fiskiskapin. Tað tykist at verða ein andsøgn í hesum, tí ein kann spyrja, hvørjum grundarlag reglurnar skal eftir, um tað ikki skal tilfúast bólkintm nakað daga- ella tonsatal fyri árið. Tað einasta sum landsstýrismaðurin tá kemur at halda seg til, eru tey 20% av toskinum, sum löggávan tilfútar hesum bólki. Men tá teirra partur av veiðum tilgartil er munandi lægri, við verandi uppskot merkja einn munandi skerping av hesum flota restina av hesum kvótarinum.

Vit mugu minna á, at verandi reguleringskipan er grundað á, at samlaða veiðuvikan verður býtt millum veiðubólkarnar eftir ásettum reglum, sum tengerð hevur samtykt. Tað er sera trupult at lara at pilka við ein slakar partur av hesi skipan úttað at hyggja eftir heildini. Um áðilsið av verandi uppskoti í veruleikanum fer at merkja "frá fiskari" fyri veiðubólkin, kann sera lætt henda, at veiðuorkan fer nógv upp um tað, sum er ásett. Hetta kann ikki lara aðra avleiðing enn, at parturin hjá hinum bólkinum má minna samsvandi.

Vit vilja ikki avvísar, at hetta kann verða rímlígt, men málið eigur at verða viðgjørt í síni heild og ikki á henda hátt, har uppskotið bert snýr seg um ein veiðabólk.

Vit skilja tó væl útróðrarmenn, at teir eru orkynlaðir av máttinum, sum teir hava fingið síni fiskiløyni uppá. Vítandi um hetta arbeiðir landsstýrismaðurin, saman við samgonguni, við uppskoti soleiðis, at tað kann verða tryggjað útróðrarmönnum eitt dagatal, sum mest móguligt er í samsvar við vanligu árliga útróðardaganalið hjá útróðrarmönnum. Í hesum sambandi verður neyðugt at leggja uppskot fyri lögtingið ið tilhvar hesum bólk fleiri fiskidagar.

Upplýst er í vinnunevndini, at ísetta dagatalið hjá trólarum ikki er nokur verulig avmarking, tí á ávísum leiðum er sama tókaveiða uttanfyri sum innanfyri ringin. Sum kunnugt kann ein dagur innanfyri býtast um við 3 dagar uttanfyri. Tí skulu ikki nógvir dagar býtast um, fyrr enn hesi skip hava allar teir fiskidagar, sum tey hava brúk fyri.

Tað er óneyðugt at siga, at skal veiðuorkan undir Føroyum avmarkast, eigur henda avmarking at vera reel hjá øllum veiðubólkunum, og tí verður heitt á landsstýrismannin um at bera umsorgar fyri, at tað avmarking, sum liggur í uppskotinum hjá reguleringsnevndini, verður effektiv, so leingi einki annað er samtykt.

Vísandi til omanfyrirstandandi viðmerkingar tekur minnilutin ikki undir við uppskotinum.

Minnilutin (Henrik Old, Heini O. Heinesen og Lasse Klein) hevur hesar viðmerkingar: Lítandi at uppgerð yvir fiskidagar frá 1. januar til 30. september í ár sæst, at nýttir eru 19.105 dagar hesar 9 mánaðir. Fyri oktober verður mettt, at nýttir eru millum 1000 og 1100 dagar. Var fiskiárið frá 1. januar til 31. december, eru eftir áleið 2000 dagar til november-december til bátar undir 15 BRT.

Hetta sigur okkum, at 22.000 fiskidagar høvdu eitt vanligt ár verið á pódari leið. Serliga tí hugsað verður um, at nógvir bátar hava nýtt nógv fleiri dagar enn vanligt fyri at náa upp í ein hægri bólk enn viðkomandi er í, hetta er galdandi fyri bátar við løyvi B og D. Tá havi verður í huga, at verandi skipan harumframt skapar óneyðuga stóra umsiting og eftirfít, og at landsstýrismaðurin í § 9 hevur víðar heilmildir, um so er, at neyðugt er at gera avmarkingar hjá øllum skipahólkum, verður mælt til, at hvorki legudagar ella fiskidagar verða galdandi fyri útróðrabátar undir 15 BRT.

Út frá hesum viðmerkingum mælir minnilutin til hesar broytingar: Nr. 1 og nr. 2 verða strikað, í nr. 4 verða orðini: "bólkur 5, tó undantikin" strikað og triðja punktum verður söljóðandi: "Í stk. 6 verður eftir orðið "Fiskifør," sett inn "bólkur 5 undantikin.", og nr. 5. verður strikað.

Minnilutin (Henrik Old, Heini O. Heinesen og Lasse Klein) mælir í lögtinginum til at samtykkja fyriliggjandi uppskot við nevndu broytingum og settr samsvarandi hesum fram söljóðandi

br o y t i n g a r u p p s k o t

- 1) § 1, nr. 1 og 2 verða strikað.
- 2) Í § 1, nr. 4, verða orðini: "bólkur 5 tó undantikin" strikað.
- 3) Í § 1, nr. 4, 3. punktum fellur orðingin burtur og verður í staðin söljóðandi: "Í stk. 6 verður eftir orðið "Fiskifør," sett inn "bólkur 5 undantikin.",
- 4) § 1, nr. 5 verður strikað.

Henrik Old hevur harumframt hesar viðmerkingar, at hann heldur tað verða neyðugt, at verða við í tí broytingaruppskoti, sum fyriliggur, sjálvt um javnaðarflakkarin altí uppruna uppskotið. Tí undir viðgerðini av løgtingsmáli nr. 13/1996, Broyting í løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap, sá út til at møguleiki fannst fyri at

retta teir skeivleikar sum komu í, eftir at fiskidagaskípanin kom í gildi 1. juni í ár.

Hetta var serliga galdandi fyri bátar undir 15 BRT. Hesin skeivleiki kom í eftir at landsstýrið þúra skilaleyst útskrivaði fiskiloyvir til bátar undir 15 BRT síðst í august, við afturvirkandi kraft til 1. juni í ár.

Tíverri boygnaðu partar av tí meiriluta, sum var fyri hesi broyting, undan eftir stórt trýst.

Tíverri sær ikki út til, at møguligt er at retta skeivleikar, ið eru komnir av omanfyri nevndu orsökum, sjálvi um tveir av limunum í vinnuvevndini blivu vald í lögtingið uppá at seta rættartrygdina í háseti aftur.

Tað hevur verið vanligt í Føroyum, at menn eru slopnir at rógva út, tí heilsan ikki meina røkkur til skípsfiskiskap, soleiðis at útróðurin hevur verið eitt ískoyti, til pensiónsaldurin er náddur.

Sum skipanin við fiskidøgum kom at laga seg, er hesin møguleiki burtur.

Tíbetur hevur m.a. Skipara- og navigatørfelagið gjørt vart við, at teir ikki góðtaka, at fiskimenn, sum alt sítt lív hava verið á sjónum skiltivís sum langfarafiskimenn og skiftivís sum útróðarmenn, ikki skulu sleppa at rógva út sum eitt ískoyti fyri einu vuntandi pensiónskipan fyri fiskimenn, nú fleiri bólkur í samfelagnum kunnu leggja frá sær um 60 ára aldur við rimiligari góðari pensión. Sitandi samgonga hevur mí óyramerkt hesar fiskimenn sum stuttleikafiskarar. Bert spelt, at ikki eisini yrkisfelagið hjá fiskimonnum sjálvum leggur størri dent á at tryggja fiskimonnum henda rættin, men viðurkennur hetta nýggja heiti á fiskimonnum. Nógvar av hesum monnum hava verið frá landi í upptil 40/45 ár.

Sum takk fyri lívsverkið tekur nú meirilutin í lögtinginum eisini hurtur taun møguleikan at fara á flot, tá heilsan loyvir tí.

Jú ásannast má orðatakidið "ótakk er verðins lør".

Hisini verður mint á tað spilit, sum er óneyðuga íkomid millum útróðarmenn av hesi skipan.

Tí verður heiti á tingmenn, um at verða við at átrudda hesa svartaspillu, ið er íkomin av verandi skipan fyri bátar undir 15 BRT.

Heini O. Helnesen lórir fram at eftir hansara meting var nevndarviðgerðin av, men tað sum síðani lór fram var, at formaðurin saman við landsstýrismaninum í fiskivinnumálum John Petersen er farin í Útvarp Føroya og boðað frá, at teir hava gjørt eina samju um at hækka dagatalið fyri bólk 5, við 5.000 døgum. Hesin sami landsstýrismaður hevur hølt Álvur Zachariassen við at leggja bólk 5, tí bólkurin liggur omanfyri síni 20% av tí, sum fiskað verður (fiskað er).

Tað kann tykjast logið, at sami landsstýrismaður, sum teltur at leggja bólk 5, tí hesin hevur fiskað 25,8% av veiddari nøgd av toski frá 1. juni, tá lógin um fiskidagar kom í gildi, til 1. nov 1996 í sama andadrátti lovar at hækka dagatalið hjá teimum við 5000 døgum. Fler er nakað sum ikki hongur saman.

Um vit byggja uppá tølini hjá bólk 2 seist, at hesin hevur fiskað fyri sama tíðarskeið 35,2% av veiddari nøgd av toski. Samhvert lógin eigur bólkurin 21%. Tølini fyri henda bólkinn visa, at hann fiskar fullkomiliga frítt. (Sjái hjáløgdu talva frá fiskivinnuumsitingini)

Tað er logiskt at hugsa sær, at árstíðin hevur størri ávirkan á bólk 5 enn á bólk 2. Herafturat kann tað tykjast logið at ein landsstýrismaður kann lova nakað sum krevur eina so mótsigandi lógarbroyting. Tí er spurningurin er um landsstýrismaðurin selir seg omanfyri lögtingið? Herafturat kemur, at landsstýrið er komið við eini røð av kunningarðum fyri bólk 5, sum hava gjørt, at bólkurin er tvígaður til at fiska ávisar mædir fyri at lúka treytirnar fyri at sleppa at avreiða. Hesar nøgdarásetingar eru heinleiðis í stríð við havuðstankan

í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Minnihutin (Henri O. Heimesen) mælir í lögtinginum til, at samtykkja uppskotid við teimum broytingum sum eru skotnar upp av einum táverandi meiriluta.

Minnihutin (Álvur Zachariassen) áttannar, at vit hava stórar trupulleikar í veiðuni hjá útróðrarbátum. Sum heild eru hesi viðurskipti ótolandi framyvir.

Minnihutin tekur í príneippinum undir við at útróðrarflotin átti at sloppið at fiskað frítt. Men tá er neyðugt at broyta alla lógina um vinnuligan fiskiskap og 70% fyri teir ymsu skipabólkarnar.

Sjálvstýrisflokkurin metti, at tá ið ein fór frá kvotaskipanini yvir til fiskidagar, var ongín loysn av samlaðu trupulleikum viðvíkjandi útróðrinum sum heild.

At vit hava trupulleikar í veiðuni hjá útróðrarbátum sum heild, er ikki bert galdandi fyri bátar undir 15 BRT, men eisini teimum, sum eru yvir, her koma dagar at resta í eisini.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum sigur, at hetta uppskotid færir ikki til at útróðrarflotin undir 15 BRT sleppur at fiska frítt. Eftir lógini má hann stöðga fiskiskapinum tá ið 20% eru nýtt, sostatt vil hetta verða ein vanlukka fyri henda bólkin, við tað, at teir hava ongín møguleika at fiska annar fiskasløg.

Útróðrarbátar yvir 15 BRT hava eisini trupulleikar við fiskidøgum, tí eiga vit at taka allan útróðrarflotan undir einum.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur givið vissu fyri, at hann fer at leggja uppskot fyri lögtingið um hesi viðurskipti:

- fiskidagar fyri útróðrarbátar undir 15 BRT verða hækkaðir, soleiðis at fiskidagatalið fyri A bólkin verður 110, B 50-60, D 5000 dagar.

- at ringurin verður fluttur longur út, soleiðis at minni møguleiki er at fiska fisk útthanfyri ringin.

- og at ein skal kenna flyta fiskidagar millum bátar á húkaveiða óavmarkað.

Skipanarnevndin kemur saman aftaná nýggjar og tekur fiskidagatalið upp til nýggja viðgerð fyri allan útróðrarflotan sum heild.

Við hesum viðmerkingum setir minnihutin (Álvur Zachariassen) onki uppskot fram.

2. viðgerð 4. december 1996. Broytingaruppskot frá Henrik Old, Heino O. Heimesen og Lasse Kleit fald við 8-0-17 atkvøðun. Uppskotsstillerin Henrik Old tók opprinduppskotið aftur. Eingin annar kravdi uppskotið til atkvøðugreiðslu.

14 Samanseting av veiðiflotanum

Ár 1996, týsdagin 8. oktober legði Lasse Klein, løgtingsmaður, vegna Kristiliga Fólkaplokkinn Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokk fram soljóðandi

U p p s k o t

til

Samtyktar

Heitt verður á landsstýrismannin í fiskivinnumálum um beinanvegin at seta kanningar í verk og innan árslok leggja uppskot fyri løgtingið um, hvussu veiðiflotin á Føroyagrunninum skal verða samansettur fyri at gagnnýta náttúruilfeingið optimalt og burðardygt undir marknaðarlíggum treytum.

Viðmerkingar:

Tað tykist trupult at fáa menn at fara undir spurningin um samansetingina av veiðiflotanum á Føroyagrunninum, sjálvt um hesin spurningur hevur trokað einamest á í føroysku fiskivinnuni alt síðani 1975.

Bæði bygnaðarnevndin í 1993 og skipannarnevndin í vár skákaðu sær undan hesum spurninginum við at vísa á, at hetta var ein politiskur spurningur, sum tær ikki kunnu taka sær av.

Tí liggur hesin spurningur nú hjá politikarunum, og fyrrenn spurningurin um samansetingina av veiðiflotanum er greiddur, slepst ikki burtur úr tí ruðuleika, sum valdar á fiskivinnuøkinum, har landsstýrið nú er farið í hernað ímóti teimum smáu útróðrarbátunum og vil avmarka teirra veiðimøguleikar, meðan trolararnir og tey størru veiðiførin hava fingið tilhútað so stórt tal av fiskidøgum, at teir mest sum fiska frítt á Føroyagrunninum.

Er trýstið á fiskastovnarnar so stórt, sum fleiri av teimum kenu vilja vera við, mást tú seta mark fyri teimum, sum gera hella trýst, og tað eru ikki teir smáu útróðrarbátarnir, ið veiða við húki, men tann effektiv trolaraflotin, fyrst og fremst partrolararnir.

Tað má hera til at finna út av, um vit skulu hava partrolarar á Føroyagrunninum og hvussu nógvir, um so er, áðrenn vit aftur verða settir undir danska fiskivinnufýrisiting.

1. viðgerð 23. oktober 1996. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 22. november 1996 legði fram soljóðandi

Á l i t

Málið er lagt fram av Kristiliga Fólkaplokkinum, Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokk tann 10. oktober 1996 og eftir 1. viðgerð tann 23. oktober 1996 beint í vinnunevndina.

Undir viðgerðini av málinum hevur John Petersen, landsstýrismaður, umboð fyri fiskiveiðueftirlitið og umboð fyri skipanarnevndina verið innkallað til fundar í nevndini.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og trýggjart minnilutar.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Bjørn á Heygum, Álvur Zachariassen og Óli Jacobsen) tekur ikki undir við uppskotinum. Ein slík skipan er vónleys at umsita, tí tað eru næstan líka nógvar meiningar um hetta, sum tað eru fólk, og tann rætta samansetingin av flotanum broytist alla tíðina. Meirilutin setir tí einki uppskot fram.

Minnilutin (Henrik Old) heldur ikki stóra nyttu vera í, at heita á sitandi landsstýri um at seta kanningar í verk fyri at koma fram til, hvussu veiðuflothin við Føroyar skal verða samansettur.

Síðani fiskidagaskipanin varð sett í verk 1. juni í ár, hava Sambandsflokkurin og Fólkaflokkurin latið standa til, og tað hevur verið so at siga frítt at fiska hjá øllum skipabólkum við undantak av útróðrarbátum undir 15 BRT, sum sitandi samgonga eftir øllum at døma, sær sum tann stóra vandan fyri fiskastovnarnar.

Hvussu fiskivinnupolitikkurin hevur eydnast sæst best við, at føroysk fiskiskip farnu vikuna hava sett met í landingum uttanlands, og ikki, síðan føroyingar av álvara fóru undir flakavinnu á landi fyri nærum 30 árum síðani, er so nógur fiskur farin óviðgjørdur av landinum orsakað av prísleguni, sum seinastu tíðina.

Minnilutin (Henrik Old) heldur ikki at gongdin seinastu tíðina ber boð um, at samgongan hevur nakran fiskivinnupolitikk. Verður sæð hurtur frá bátum undir 15 BRT, sum nógvir nú liggja, so ræður hvør, sum sterkastur er. Spurningurin er, um fyriliggjandi uppskot ikki kanu gera ilt verri, tá hugsað verður um, hvørjir flokkar standa aftan fyri landsstýrið. Minnilutin setir tí einki uppskot fram.

Ein annar minniluti (Heini O. Heinesen) vísir á, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum undir 1. viðgerð av málinum segði, at hann ikki ynskti at fáa tær heimildir, ið uppskotið gevur landsstýrismanninum, og tí er eingin dagur í, at taka undir við uppskotinum. Minnilutin (Heini O. Heinesen) vísir á, at tjóðveldisfeløg kring landið, saman við vinnufeløgum, hava seinasta heyst hildið fundir um evnið "Hvussu skal flotin síggja út?" Hesir fundir hava verið í Norðoyggjum, Eysturoy og Suðuroy. Minnilutin fyrirleikar eitt lógaruppskot um broyting í lógtingslóg um vinnuligan fiskiskap, sum meiri nágreinliga miðjar í móti, hvussu veiðuflothin skal vera samansettur. Minnilutin setir tí onki uppskot fram.

Ein triði minniluti (Lasse Klein) tekur undir við uppskotinum.

2. viðgerð 26. november 1996. Uppskotið til samtyktar frá Kristiliga fólkaflokkinum Føroya Framburðs- og fiskivinnuflokki fall við 7-9-16 atkvøðum.

15 Framtíðarstøða Føroya

Ár 1996, mikudagin 30. oktober legði Finnboði Isakson, lögtingsmaður, vegna Tjóðveldisflokkin fram soljóðandi:

U P P S K O T til samtyktar.

- 1) Heitt verður á Landsstýrið at seta eina nevnd av serkønnum at gera uppskot til grundlóg fyri Føroyar. Nevndin skal vera liðug við sítt arbeiði í seinasta lagi 15. februar 1997. Landsstýrið leggur uppskotið frá nevndini fyri tingið til samtyktar í hesi tingsetuni.

Eisini samtykkir Løgtingið, at hesi tiltøk verða framtíðarstøða:

- 2) Føroysk uttanríkis tænasta verður skipað.
- 3) Ein føroyskur yvirrettur verður stovnaður. Skipan um tilnevning av dómarmum verður gjørd soleiðis, at dómarmar og fulltrúar hjá seríkskrivvarnum og í yvirrettinum eru óheftir av Landsstýri og Løgtingi.
- 4) Ákærvald, lögregla, fongsulsverk og kriminalløgsørg verða skipað sum stovnar undir Landsstýrinum.
- 5) Loftferðsla, radiosamband, vitaverk, skipaflutur, umsitingin av persóns-, familju- og arvarættarlígum málum verða skipað undir Landsstýrinum.
- 6) Føroysk lóggáva verður gjørd fyri ikki yvirtikin sermál og núverandi felagsmál.
- 7) Samráðingar verða við dansku stjórnina og/ella aðrar stjórnir um samvinnu í uttanríkis-, sjúkrahús- og útbúgvingarmálum.
- 8) Samráðingar verða við ta dansku stjórnina um at fúa gjørt upp í teimum fíggarligu og búskaparligu viðurskiðunum Føroya og Danmarkar imillum.

Viðmerkingar.

Hetta málið verður við hesum, nakað broytt, lagt fyri tingið fyri triðju ferð. Tver tær undanfarðu tingseturnar varð málið ikki avgreitt.

Onnur broytingin er í pkt. 1. Sambært tingskipanini, sum var galdandi í seinastu tingsetu, var ikki heimilað Løgtinginum at heita á Landsstýrið um at fremja ávís mál. Tað er loyvt sambært leirri broyttu tingskipanini, sum nú er galdandi.

Skotið verður tí upp at heita á Landsstýrið um at seta eina nevnd av serkønnum at gera uppskot til grundlóg. Nevndin skal vera liðug við sítt arbeiði í seinasta lagi 15. februar 1997, og Landsstýrið skal so leggja uppskotið fyri tingið í hesi tingsetuni, t.v.s. áðrenn framløgufrestin er úti 5. mars. Løgtingið tekur so støðu til, hvussu málið skal viðgerast víðari.

Hin broytingin er, at eitt nýtt pkt. 8 er tikið við. Í Rættarnevndini, har málið varð viðgjørt í seinastu tingsetu, var meiriluti fyri uppskotinum við tað, at umboðini fyri Tjóðveldisflokkin, Fólkallokkinn, Verkamannafylkingina og Krisiliga Fólkallokkinn tóku undir við tí. Hesi umboð mæltu tó til at seta sum nýtt pkt. at gerast skal upp í teimum fíggarligu millum Føroyar og Danmark. Hetta broytingaruppskot er tikið við í hesum uppskotinum, tá soleiðis, at orðið "búskaparligu" er skoytt uppí tey "fíggarligu" viðurskiðini.

Í viðmerkingunum til uppskotið, sum Tjóðveldisflokkurin legði fyri tingið í vár, varð m.a. sagt: "Gongdin í Føroyum hesi seinasta árin hevur til fulnar víst, at neyðugt er at gera týðandi broytingar í teimum statsrættarligu viðurskiðunum, um føroyingum skulu tryggjast mannsonilg kor í framtíðini. Undir Heimastýrisskipanini, sum kom í gildi 1. apríl 1948, hava føroyingar partvíst havt sjálvstýri, men ó-

greitt hevur verið við ábyrgdini, um og nær hon lá hjá føroyskum og danskum myndugleikum. Hendi statsrættarlíga fløkja er høvuðsatvoldin til tær mongu skeivu avgerðir, sum vórðu tiknar í Føroyum og Danmark viðvíkjandi føroyska samfelagnum, og sum endaðu við teiri vanlukku, sum rakti føroyska fólkid í oktober 1992 og árin eftir.

Stórar avbjóðingar standa fyri frammari samfelagið verður endurskipað sum heild, og møguliga - ella eftir øllum at døma - fer ein oljuvinna at taka seg upp. Í hesi endur- og nýskipanartíð hevur tað avgerandi týdning, at føroyingar hava fullt ræði á øllum landsins viðurskiðum og samstundis alla ábyrgd av sær sjálvum, sínum landi og tí, sum hartil høyrir. Bert um fullt ræði og full ábyrgd fylgjast verður samfelagið endur- og nýskipað út frá føroyskum fyrirtreutum og við vælgrundaðum avgerðum.

Eftir hesum uppskoti verða tey statsrættarlígu viðurskiðini broytt samsvarandi tí, ið fort er fram omanfyri. Víst verður annars til "Álit um stýrisskipanarviðurskiði Føroya" frá 1993, síðurnar 202-205.

Føroyingar eru láment tjóð. Møguleikar verða valla fullt út at røkja allar tær uppgávur, sum størri tjóðir kunna røkja. Her er m.a. talan um uttanríkis-, sjúkrabáts- og úthúgvíngarmál. Umhugsast má eisini, um hjálp eigur at verða fingin uttanefni at viðgera serstøk rettarmál.

Neyðugt verður tí at samráðast við dansku stjórnina og/ella aðrar stjórnir um framhaldandi samvinnu á hesum økjum."

1. viðgerð 19. november: Málið varð beint í rættarnevndina, sum 12. december 1996 legði fram sáljóðandi

Á l i t

Uppskotið er lagt fram av Finnboğa Ísakssyni vegna Tjóðveldisflokkin hin 30.10.1996 og eftir 1. viðgerð 19.11.1996 beint rættarnevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í 5 minudatar.

Minnibutin (Björn á Heygum og Maria Hanssen) tekur ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Talan er í veruleikanum um eitt uppskot um løysing frá Danmark. Umboðini fyri sambandsflokkin kunnu undir ongum umstøðum taka undir við eini slíkari atlan um at upploysa ríkisfelagsskapin. Meit verður, at talan er um eitt ábyrgdarleyst tiltak, sum ósvitaliga fer at elva til politiskum og búskaparligum ruðuleika í landinum.

Tað er ein sannroynd, at hetta uppskotið um at gera nýggja grundlóg fyri Føroyar og yvirtaka øll málsøki, sum enn ikki eru undir føroyska heimastýrinum, er sera illa undirbygt og á ongan hátt tekur hreidd fyri teini um álvarslegu avleiðingunum, sum koma at standast av eini slíkari kollveltandi broyting í okkara ríkisrættarlígu viðurskiðum.

Her ein eingin úbending um, hvussu tiltøkini skulu fremjast í verki. Einki fyrrveikandi arbeiði er gjørt til tess at kanna fíggjarliga, umsitingarlígu, politisku og fakliga fortreytirnar fyri hesum víttfevnandi atlanum um at avtaka galdandi politisku skipan og seta á stovn føroyski tjóðveldi.

Allar avgerandi upplýsingar um sjálvt útgangsstöðið fyri at yvirtaka ta í uppskotinum nevndu umsiting mangla fullkomiliga.

Tað má í ásamast, at Tjóðveldisflokkurin ikki hevur ómakað sær at gjørt nakað veruligt fyrrveikandi arbeiði

tí tess at geva uppskotinum eitt professionelt og seríøst innihald.

Út frá hesum er skiligt, at tala mest er um eitt veruleikafjart uppskot, sum ikki undir nokrum umstøðum eigur at vinna framt í løgtinginum.

Minnilutin (Rína Siveresen og Kjartan L. Joensen) ásannar, at skeivleikar í heinstýrisskipanini avlaga føroyska búskapin. Fólkaflokkurin legði tí fyri ári síðan uppskot fyri tingið um samráðingar við danir um at kapitalisera blokkstuðulin aftur fyri skuldarsanering. Men tjóðveldisflokkurin tók ikki undir við uppskotinum, sum hevði verið eitt stórt stig fram á sjálvstýrisleið.

Uppskotið um framtíðarstøðu Føroya loysir ikki grundleggjandi trupulleikan í føroyska samfelagnum. Hesin trupulleiki er iverrandi búskaparligt sjálvhjargni sum trygg grund undir politiskum sjálvstýri.

Tjóðveldisflokkurin megnaði ikki tey 7 árin, flokkurin sat í sangongu og hevði politiska ávirkan (1985-1988, 1989-1990 og 1993-1994), at broyta heinstýrisskipanina. So tjóðveldisflokkurin veitti av royndum, hvussu trupult tað er at flyta seg á sjálvstýrisleið, tá ein situr í sangongu við samræðisflokkum.

Minnilutin kennir seg bundnan av verandi sangonguavtalu, sum sigur, at sangongan kann kanna viðurskiði Føroya í ríkisfelagsskapinum, men broytingar kunnu bert verða gjørdar í fullari seinju millum sangongupartarnar. Hetta eru treytir, sum sangonguflokkar vanliga arbeiða undir. Fólkaflokkurin arbeiðir miðvíst fram móti at skapa búskaparligar fyrirreytir fyri einum líviligam samfelagi.

Minnilutin vónar, at tann nú fjerdi búskaparpolitikkurin leggur grund undir størri føroyskum sjálvhjargni, og tann komandi skuldaravtalan við dansku stjórnina fær okkum nærri einum sjálvstýrdum Føroyum.

Minnilutin tekur ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Minnilutin (Signar á Brúnni) færir fram:

Í tveimum teimum undanlarna tingsetum varð málið um Framtíðarstøðu Føroya lagt fyri tingið, men tí verri eydnaðist tað ikki at fáa málið endaliga avgreitt.

Tjóðveldisflokkurin royndir tí á triðja sinni at hera fram hetta sama mál við teirri vón, at nakkað munagott fer at spyrjast burtuúr. Ein orsøkin til hesa vón er tann, at málið í seinastu tingseti fekk eina rættiliga góða móttøku, ja, so góða, at tað eydnaðir einum meiriluta í løgtingsins rættarnevnd - umboðandi Tjóðveldisflokkin, Fólkaflokkin, Verkamannafylkingina og Krístiliga fólkaflokkin at standa saman um eitt uppskot, ið lá heilt nær upprunauppskotinum. Men tíverri eydnaðist tað teimum, ið vóru ímóti uppskotinum at súla tað, so tað ikki kom fram altur í tí tingsetuni, og fall tað sostatt burtur.

Tað skuldi tí alt talað fyri, at uppskotið, ið nú er lagt fram tíðliga í tingsetuni á hesum sinni, fer ein meiriluta, og at málið verður avgreitt.

Men undir nevndarviðgerðini er komið fram, at flokkur, sum í seinastu tingseti av fullum huga tók undir við uppskotinum, nú hevur eina heilt aðra støðu, ið helst ber í sær, at málið ikki fær ta undirtøku, ið ventandi var.

Fólkaflokkurin tekur ikki undir við uppskotinum hesa ferð og vísir á sangonguskjalið, har sagt verður, at sangongan er samd um, at hon kann kanna viðurskiði Føroya í ríkisfelagsskapinum, men broytingar kunnu bert verða gjørdar í fullari seinju millum sangongupartarnar.

Minnilutin (Signar á Brúnni) uppfatar henda part av sangonguskjalinum sum eina § 13, ið hevur verið illa dæm av løgtingsmonnum.

Sami minniluturinn hjá flokknum, sum av heilum huga tók undir við uppskotinum í seinastu tingsetu, nú er halsaður um og gongur Sambandsflokkurin á mótum um, at einki skal henda á hesum øki, so leingi sitandi landsstýrissamgongur situr við valdi.

Minniluturinn (Signar á Brúnni) finst harðliga at teimum flokkum í samgonguni, ið siga seg vilja fremja broytingar á tí ríkisrættarlaga økinum, samstundis sum teir hava boðað seg fyrri kravi Sambandsflokksins um, at einki skal henda, so sum orðingin í samgonguskjalinum sigur. Við øðrum orðum hevur tað eydnast einum flokki, nevniliga Sambandsflokkinum, við 7 umboðum á Føroya Løgtingi av 32 at forða fyrri, at broytingar á ríkisrættarlaga økinum verða framar, so sum stórt meirilutur á Føroya Løgtingi hevur havt ynskir um.

Minniluturinn (Signar á Brúnni) mælir tinginum til at samtykkja uppskot Tjóðveldisflokksins.

Minniluturinn (Marita Petersen) vísir á, at í sambandi við lögtingsviðgerð av líknandi uppskoti frá Tjóðveldisflokkinum í vár var stóða Javnaðarflokksins, at neyðugt er við broytingum í skipanini Føroyar og Danmarkar millum, og tá setti flokkurin fram broytingaruppskot, har skotið varð upp at seta nevnd at gera uppskot til hesar broytingar, og nevndin skuldi í arbeiði sínum viðgera tey mál, sum vóru umrødd í uppskoti Tjóðveldisflokksins.

Nú málið aftur er til viðgerðar í lögtinginum, er stóran eitt sindur ódrísi við tað, at nevnd sínar og fyrirskar setan av stjórnmalanevnd. Javnaðarflokkurin tekur ikki undir við uppskoti Tjóðveldisflokksins, men flokkurin hevur framhaldandi somu meining sum í vár um stýrisskipanarlígu viðurskið okkara, og minniluturinn mælir tí nevndini, sum lögtingið hevur sett sambært § 25 í tingskipanini at fyrirskar setan av stjórnmalanevnd, til at taka við í arbeiðssetninginum hjá stjórnmalanevndini tey øki, sum eru nevnd í uppskoti Tjóðveldisflokksins.

Minniluturinn (Jákup Olsen) tekur undir við uppskotinum.

2. viðgerð 16. december 1996. Málið fyllt við 6-2-14 atkvøðum.

16 Broyting í lögtingslóg um tænaðumannaefitirlønir.

Ár 1996, týsdegur 5. november legði lögmaður vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um tænaðumannaefitirlønir.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 32 frá 5. júlí 1971 um tænaðumannaefitirlønir við seinni broytingun verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 4, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"Efitirlønarauldur tænaðumansins er tað áramál, sum hann aftan á ut hava fylt 25 ár hevur verið tænaðumaður hjá landinum ella í føroyska lótkaskúlanum, verið statstænaðumaður ella tænaðumaður í Keypmannahavnar kommunala skúla innan 1. januar 1997 ella hjá grønlenska heimastýrinum innan 1. januar 1997 ella hevur fingið løn eftir § 29 í lóg um tænaðumenn landsins."

2) Í § 5 verður seinasta pkt. strikað.

3) § 6, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"Hægsta eginæftirløn fæst, tá efitirlønarauldurin er 37 ár, og hon er 60% av efitirlønargevandi lønini hjá tænaðumanni, tá hann fer frá, samb. § 5 og stk. 2 í hesi grein. Hvørt efitirlønarauldur er fraknað í útrokningurprosentinum soleiðis at 1-10 ár telja 2,50%, 11-26 ár 1,50% og 27 til 37 ár 1%."

§ 6, stk. 2 verður orðað soleiðis:

"Stk. 2. Frá 1. januar 1997 og til lønin hjá tænaðumennum kemur upp á sama upphædd sum hon var 1. januar 1993, verður eginæftirlønin útroknað við grundlagi í efitirlønargevandi lønini hjá tænaðumennum 1. januar 1993."

§ 6, stk. 3 verður orðað soleiðis:

"Stk. 3. Efitirlønir tænaðumenn á lønarstigi 18 til 47 fáa eina árliga viðbót sum við 37 ára efitirlønarauldur er kr. 5.000,-, við 36, 35, 34 og 33 ára efitirlønarauldur ávíkavist kr. 4.000,- kr. 3.000,-, kr. 2.000,- og kr. 1.000,-. 1. januar 2007 lækkar viðbóttin 20% fyri efitirlønir sum fyrstu ferð koma fyri 1. januar - 31. desember 2007. 1. januar 2008 lækkar viðbóttin 40% fyri efitirlønir sum fyrstu ferð koma fyri 1. januar - 31. desember 2008. 1. januar 2009 lækkar viðbóttin 60% fyri efitirlønir sum fyrstu ferð koma

fyrí 1. januar - 31. desember 2009. 1. januar 2010 lækkar viðbóttin 80% fyri efitirlønir sum fyrstu ferð koma fyri 1. januar - 31. desember 2010. Viðbóttin verður í tíðarskeiðnum 1. januar 1997 til 31. desember 2003 javnað samb. § 26, stk. 1.

§ 6, stk. 4 verður orðað soleiðis:

"Stk. 4. Efitirlønir tænaðumenn, sum ikki hava fylt 67 ár fáa til teir fylla 67 ár fyri hvørt efitirlønarár árliga viðbót, sum hjá giftum er 1/37 av kr. 28.092 og hjá stökum kr. 35.360,-."

Stk. 2 verður stk. 5, og stk. 3 verður stk. 6.

Í stk. 5. verður aftaná seinasta pkt. sett:

"Lækkingin av efitirløn verður útroknað, samstundis sum efitirlønir verður útroknað og javnað eftir § 26."

4) § 12, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"Hjúnaðelagaeftirlønir er fyri hvørt ára efitirlønarauldur 71% av eginæftirlønini roknað eftir § 6, stk. 1 og 3.

§ 12, stk. 2 verður orðað soleiðis:

"Stk. 2. Efitirlønir hjúnaðelagunum undir 67 ár verður veitt viðbót fyri hvørt efitirlønarárið sum er 1/37 av kr. 35.360,-."

§ 12, stk. 3 verður soljóðandi:

"Stk. 3. Hjúnaðelagaeftirlønir verður roknað við grundlagi í forvunna efitirlønarauldinum hjá tænaðumanninum."

5) § 15, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"Barnaefitirlønirviðbót er kr. 23.464,- fyri hvørt barnið. Barnaeftirløn til foreldraleys børn er kr. 46.863,- árliga fyri hvørt barnið."

6) § 16 verður orðað soleiðis:

"Rætturin til barnaeftirløn og barnaeftirlønirviðbót eftir § 14 varir til barnið fyllir 21 ár."

7) § 24, stk. 3 verður orðað soleiðis:

"Stk. 3. Til hjúnaðelaga undir 67 ár verða veittir 2/3 av teirri í § 6, stk. 3 nevndu viðbót."

8) § 26 verður orðað soleiðis:

"§ 26. Landsstýrismaðurin í fíggingarmálum ásetur eftir samráð við ley í § 35 í lóg um tænaðumenn nevndu feløg hvussu efitirlønir og

eftirlønir skulu jafnað.

Stk. 2. Viðbæturnar í § 6, stk. 4 og § 12, stk. 2 verða jafnaðar á sama hátt sum fólkapensjónsgrundupphæddin verður jafnað.

Stk. 3. Til tenastumannaefirlónir koma ájafnt lönini hjá tenastumönnum pr. 1. janúar 1993 verða eftirlónirnar ekki jafnaðar."

9) Kapittul 9 verður strikaður.

10) Aftaná § 36 verður sett:

"§ 37. Eftirlönir eftir kap. 2 og 3 og eftirlöntøka av eftirløn eftir kap. 6, sum byrjað er at útgjalda innan 31. desember 1996, verða umroknaðar pr. 1. janúar 1997 eftir reglunum í § 6 ávikavist § 12, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Tenastumönnum, sum eru eftirlöntir eftir hesi lóg 31. desember 1996, og eftirlunarútrokningin eftir § 6 ávikavist § 12, stk. 1-2 færir við sær niðurgongd í eftirlönini, verður veitt ein persónlig viðbót, sum er munurin millum eftirlönina eftir higar til galdandi reglur og eftirlönina roknað eftir § 6 ávikavist § 12, stk. 1-2.

§ 38. Reglurnar í § 37 eru samuleiðis galdandi fyri eftirlönir, sum verða útgoldnar grundað á eftirlønarrætt, sum fyrstu ferð uppstendur í tíðarskeiðnum 1. janúar 1997 - 31. desember 2003.

§ 39. Eftirlönir, sum verða útgoldnar grundaðar á eftirlønarrætt, sum fyrstu ferð kemur fyri í tíðarskeiðnum 1. janúar 2004 til 31. desember 2006 verða roknaðar eftir reglunum í § 37, tó soleiðis at persónliga viðbótin verður ásett við grundarlagi í viðbótini 1. janúar 2004.

Stk. 2. Eftirlönir, sum verða útgoldnar grund-

aðar á eftirlønarrætt, sum fyrstu ferð kemur fyri í tíðarskeiðnum 1. janúar 2007 til 31. desember 2007 fáa útgoldið eftirløn eftir reglunum í stk. 1, tó soleiðis at persónliga viðbótin 1. janúar 2007 lekkar 20%.

Stk. 3. Eftirlönir, sum verða útgoldnar grundaðar á eftirlønarrætt, sum fyrstu ferð kemur fyri í tíðarskeiðnum 1. janúar 2008 til 31. desember 2008 fáa útgoldið eftirløn eftir reglunum í stk. 1, tó soleiðis at persónliga viðbótin 1. janúar 2008 lekkar 40%.

Stk. 4. Eftirlönir, sum verða útgoldnar grundaðar á eftirlønarrætt, sum fyrstu ferð kemur fyri í tíðarskeiðnum 1. janúar 2009 til 31. desember 2009 fáa útgoldið eftirløn eftir reglunum í stk. 1, tó soleiðis at persónliga viðbótin 1. janúar 2009 lekkar 60%.

Stk. 5. Eftirlönir, sum verða útgoldnar grundaðar á eftirlønarrætt, sum fyrstu ferð kemur fyri í tíðarskeiðnum 1. janúar 2010 til 31. desember 2010 fáa útgoldið eftirløn eftir reglunum í stk. 1, tó soleiðis at persónliga viðbótin 1. janúar 2010 lekkar 80%.

§ 40. Reglurnar í §§ 37, 38 og 39 eru bert galdandi fyri tenastumenn, settir í starv eftir løgtingslóg nr. 31 frá 5. juli 1971 við seinni broytingum innan 31. desember 1996.

§ 41. Viðbæturnar eftir § 37 og § 38 verða jafnaðar sambært reglunum í § 26."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. janúar 1997, og samstundis fer danski teksturin í løgtingslóg nr. 32 frá 5. juli 1971 við seinni broytingum úr gildi.

Viðmerkingar:

Niðanfyrir verður fyrst greitt frá verandi støðu, t.v.s. sambandinum millum lön og eftirløn. Síðani verður greitt frá broytingaruppskotinum og tillagingarskipanini. Seinast verður greitt frá teimum liggjarligu avleiðingunum av uppskotinum og viðmerkingunum frá yrkisfeløgnum.

Verandi støða:

Løgtingslóg um tenastumannaefirlönir er frá 5. juli 1971. Samtyktar eru ávísar broytingar, men lógin er í hvúdsheitum tann sama.

Sambært § 6 í lógini er eginellirlønin fyri hvørt eftirlønarár ein grundupphædd uppá kr. 96 umframt ein upphædd uppá besar prosentpartar av eftirlønargevandi inntøkuni:

Av upphæddum upp til kr. 32.000 1,5% og
av upphæddum frá kr. 32.001 1,2%.

Eftirlønin kann ikki fara upp um ta eftirløn, sum svarar til 37 ára eftirlønaraaldur.

Hjúnaeftirlønin er fyri hvørt árs eftirlønaraaldur ein grundupphædd uppá kr. 58 umframt ein upphædd svarandi til 2/3 av egin eftirlønini.

Eftirlønin er dýrtíðarreguleað og sær fyri útvald lønarstig soleiðis út:

Talva nr. 1: Eftirlønarpupphæddin á útvaldum lønarstigum.

Stig	Eftirløn	Samsk.	Lati	Fólkap.	Útgoldið
26	14.493	2.341	12.152	3.164	15.316
31	15.242	2.341	12.901	3.164	16.065
37	16.258	2.341	13.917	3.164	17.081
42	17.241	2.341	14.900	3.164	18.064
50	21.133	2.341	18.792	3.164	21.956

Samskipanarfrádrátturin er ein samskipan við fólkapensjónina ella aðra sosiala veiting, har 2% fyri hvørt eftirlønarár verður roknað av fólkapensjónsgrundupphæddini, um tenastumaður er fólkapensjónistur, og drigið frá tenastunummaeftirlønini.

Stigskipan: Stig 26/pedagogar (assistentar) - stig 31/tøllarar - stig 37/lærarar¹ - stig 42/sjómansskúlaberarar og stig 50/stjórar.

Talva nr. 1 visir eftirlønina á útvaldum lønarstigum. *Lati* visir, hvat tenastumenn fáa útgoldið í eftirløn, tá ið samskipanarfrádrátturin er drigin frá, og *útgoldið* visir upphæddina, sum tenastumenn fáa útgoldið, tá ið fólkapensjónin er fróknað.

Um tær føroysku eftirlønirnar samanlíknast við tær dansku², sær myndin soleiðis út:

Talva nr. 2: Egin eftirløn í Føroyum og Danmark.

Stig	Eftirløn		Munur	
	FØ	DK	Kr.	% hægri
26	14.493	12.446	2.047	16,45
31	15.242	13.013	2.229	17,13
37	16.258	14.011	2.247	16,04
42	17.241	15.005	2.236	14,91
50	21.133	19.833	1.300	6,56

Hvørki í tí dansku ella føroysku eftirlønini er samskipanarfrádrátturin frádrigin. Tann danska eftirlønin er jøvnað 1. oktober 1996.

Sum sást, so er tann føroyska eftirlønin væl hægri enn tann danska, sjálvt um útgangsstodið er tað sama. Hvi hetta er so, er ringt at metu um. Tað sær út til, at tann føroyska eftirlønin er jøvnað oðrvísi enn tann danska í byrjanini av 70'um um hvat viðv. dýrtíðarviðbótum v.m. Hetta verður kannað nærri.

Tann sami munur er galdandi fyri hjúnaeftirlønir.

Talva nr. 3: Hjúnaeftirløn í Føroyum og Danmark.

Stig	Hjúnaeftirløn			
	FØ	DK	Kr.	% lægri
26	12.281	10.207	2.074	20,32
31	13.232	10.679	2.553	23,91
37	13.923	11.344	2.579	22,74
42	14.578	12.023	2.555	21,25
50	17.173	15.242	1.931	12,67

Hvørki í tí dansku ella føroysku eftirlønini er samskipanarfrádrátturin frádrigin.

Verandi eftirløn er frá 69,15% til 86,95% av lønini, tá ið samskipanarfrádrátturin ikki er tikin við. Tá ið samskipanarfrádrátturin er drigin frá, er eftirlønin frá 59,10% av lønini til 71,60% av lønini. Lutfalsliga (í %) fáa tænastumenn á teimum mittastu lønarstigunum meira í eftirløn enn teir tænastumenn, sum liggja á teimum lægstu og høgstu lønarstigunum:

- Stig 1 - 15 frá 59,10% til 69,36%
- Stig 16 - 31 frá 70,14 til 70,08%
- Stig 32 - 53 frá 69,84 til 62,72%

Um fólkapensjónin verður íroknað inntøkuna og samskipanafrádrátturin drigin frá, liggur eftirlønin + fólkapensjón frá 71,46% (stig 53) til 92,34% (stig 18) av lønini. Tað vil siga, at ein tænastumannaeftirlønarmóttakari fær nærum líka nógv útgaldið í eftirløn sum í løn.

Skattur m.l.

Núverandi skipan hevur ført við sær, at ein tænastumaður, sum fer frá við eftirløn á ávísam stigum, fær meira útgaldi eftir skatt enn ein tænastumaður, sum arbeiddir.

Víst verður til niðanfyrri standardi yvirliit:

Talva nr. 4: Løn aftaná skatt.

Stig	Inntøka	gjald ¹	skattur	Eftir	% eftir
26	207450 ⁴	6712	84528	116210	56
31	224647	7269	94031	123347	55
37	248086	8028	107086	132972	54
42	271067	8772	121636	140659	52
50	385970	12490	191403	182077	47

Talva nr. 5: Eftirløn aftaná skatt.

Stig	Inntøka ⁵	Skattur	Eftir	% eftir
26	183791	60395	123396	67
31	192770	68905	123865	64
37	204966	75832	129134	62
42	216761	82588	134173	62
50	263463	111277	152186	58

Sum tað sæst á yvirliitinum, so fáa t.d. pedagogar meira útgaldið sum eftirlønarmóttakarar enn

¹ Gjøtt verður vart við, at hálkaskúlaheimar eru ikki yvirtøkt og tískil fáa danska eftirløn, sum er lægri enn tann føroyska.

² Hetta er ároknað við grundarlag 141 summi lóg, sum er galdandi í Føroyum. Tánni brúytur sama lóg í Danmark 1994. Hetta uppskot³, sum nú verður lagt fyri löggið, líkist út verandi danska lógini, tá eru tólvík. Tánni verða veita 57% í eftirløn av løn, veita hetta uppskot³ 62%.

³ Tíðalt til A.L.S og A.M.-gjald, sum bert lønarstakarar tíndu og ikki tænastumannaeftirlønarmóttakarar.

⁴ Inntøkuni er fólkapensjónin íroknað.

Gjøtt verður vart við, at all løn, sum ein brúkt í hesum viðmerkingum, eru tal frá 1991 grunduð á, at eftirlønir ikki hækka samsvartandi lønir. Lønarkappingin í 1993 var bert galdandi fyri lønina og ikki fyri eftirlønina. Eftirlønin hækka tókal ikki fyri ein lønir og lønir upp um januar 1993 stóðst. Fyri at kenna samanbera er tískil neyðugt at brúka tal frá 1991. Men hetta ferir við sær, at tænastumannaeftirlønir tólag er ein megi lægri partur av lønir enn hjá lögdu yvirliit vísir.

⁵ Inntøkuni er fólkapensjónin, sum er kr. 37.008,00 fyri gítlan fólkapensjónist.

lønarmóttakarar, og tollarar fáa stórt sæð tað sama. Lærarar høvdu fingið, um teir gjørdust føroyskir tenastumenn, kr. 319,84 minni útgaldið um mánaðin eftir skatt, meðan stjórar fáa kr. 2.490,92 minni útgaldið.

Út frá omanfyristandandi metir landstýrið, at eftirlønin hjá teimum føroysku tenastumönnum er ov høg í mun til lønina, og leggur í uppskot fram um, at eftirlønin verður lækkað soleiðis, at samsvar er millum løn og eftirløn.

Broytingaruppskotið.

Endamálið við lógarbroytingini er sostatt at fáa samsvar millum ávíkavist løn og eftirløn hjá tenastumönnum og at gera lógina einfaldari at umsita.

Annað er, at tenastumannaefirlønin eftir verandi skipan er sera tørfør at rokna út, og verður útrokningarhátturin í uppskotinum gjørdur einfaldari. Verandi eftirløn verður útroknað soleiðis:

Lønarløkkur 2014 - 36.106,

eftirlønaráldur 37 ár:

• 96 x 37	3.552,00
• 1,5% x 37 av 32.000	17.760,00
• 1,2 x 37 av (36.106-32.000) =	<u>1.823,06</u>
• Grundløn	23.135,06
• 1971 prístal 138,5	<u>32.042,06</u>
• Grundtal	55.177,12
• 1975 og 1980 prístal-90,7% (max 38094)	<u>38.094,00</u>
•	93.271,12
• Realviðbót 44,1%	<u>41.132,56</u>
•	134.403,68
• Dýrtíðarviðbót 1983 5x1260	<u>6.300,00</u>
•	140.703,68
• løn.hæk. 2,75% (1985)	<u>3.869,35</u>
•	144.573,03
• løn.hæk. 2,75% (1986)	3.975,76
•	148.548,79
• - prístal 1/7-86	- 1.260,00
•	147.288,79
• løn.hæk 6% 1/10-87	8.837,33
• prístal 1/10-87 (2x1260)	<u>2.520,00</u>
•	158.646,12
• - prístal 1/1-88 1260	- 1.260,00
• prístal 1/7-88 1260	<u>1.260,00</u>
•	158.646,12
• semja 1/10-88 4,2%	<u>6.663,12</u>
•	165.309,26
• prístal 1/10-88 1.260	<u>1.260,00</u>
•	166.569,12
• prístal 1/4-89 1.260	1.260,00
• prístal 1/7-89 1.260	<u>1.260,00</u>
•	169.089,26

• semja 1/10-89 4%	6.763,57
•	175.852,83
• prístal 1/10-89 1,260	1.260,00
•	177.112,83
• semja 1/10-90 2,6%	4.604,94
•	181.717,77
• semja 1/12-91 0,65%	1.181,17
• um árið	182.898,94
• um mánaðin	15.241,58

Sum sæst, so er hetta ein torføur og drúgvur útrokningarmáttur.

Uppskotið ferir við sær, at ein tenastumaður tey fyrstu 10 árin spari 2,5% upp um árið, tey næstu 16 árin 1,5% um árið og tey síðstu 11 árin 1,0% um árið, ialt 60% eftir 37 árum.

Fyrir tenastumannaeftirlønarmótakarin gevur hetta eina legru eftirløn. Sí niðanfyrirløndandi yvirfít, sum er roknað út frá einum eftirlønaráldri uppá 37 ár:

Talva nr. 6: Verandi egineftirløn og lækkingin við brøytlingaruppskotinum

Stig	Eftirløn		Lækking	
	Verandi	Uppsk.	Kr.	%
26	12.152	10.241	1.911	15,7
31	12.900	11.045	1.855	14,4
37	13.917	12.162	1.754	12,6
42	14.899	13.240	1.659	11,1
50	18.791	17.471	1.320	7,0

Í verandi eftirløn er samskipunarfrádrátturin drigin frá.

Fyrir hjúnaðafelaga sær myndin soleiðis út:

Talva nr. 7: Verandi hjúnaeftirløn og lækkingin við brøytlingaruppskotinum.

Stig	Eftirløn		Lækking	
	Verandi	Uppsk.	Kr.	%
26	9.939	7.271	2.668	26,9
31	10.891	7.842	3.049	28,0
37	11.582	8.635	2.946	25,4
42	12.237	9.400	2.836	23,2
50	14.831	12.403	2.428	16,4

Í verandi eftirløn er samskipunarfrádrátturin drigin frá.

Samskipunarfrádrátturin fellur burtur í brøytlingaruppskotinum, t.v.s. at tenastumannaeftirlønarmótakari fær eftirløn + fólkapensjón útgoldnað.

Hannframt fáa teir tenastumenn, sum fara frá áðrenn teir eru 67 ár, eina viðbót til teir eru 67 ár. Viðbótin samsvarar samskipunarfrádráttinum.

Sum tað sæst lækkar eftirlønin, og tenastumaður fær hesa eftirløn smb. uppskotinum:

Talva nr. 8: Eftirløn sambært broytingaruppskotinum.

Stig	Eftirløn	Fólkap.	Íalt
26	10.241	3.164	13.405
31	11.045	3.164	14.209
37	12.162	3.164	15.326
42	13.240	3.164	16.404
50	17.471	3.164	20.635

Hjá hjúnafelaga sær støðan soleiðis út:

Talva nr. 9: Visir tað sama sum talva nr. 8, hert hjá hjúnafelaga.

Stig	Eftirløn	Fólkap.	Íalt
26	7.271	3.164	10.435
31	7.842	3.164	11.006
37	8.635	3.164	11.799
42	9.400	3.164	12.564
50	12.403	3.164	15.567

Landsstýrið og Finansministeriet/Undervísingisministeriet samráðast um at yvirtaka lærarar. Fyri lærarar er "Lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne" galdandi. Sambært hesi lóg § 36 er tað danska tænastumannaeftirlønarlógin galdandi, t.v.s. at teir fáa í dag eina lægri eftirløn enn teir føroysku tænastumennirnir. Um teir koma undir hesa nýggju skipanina, hækkar teirra eftirløn, sum niðanfyrir talva visir.

Talva nr. 10: Núverandi eftirløn hjá lærarum, og tann eftirløn, teir fara at fáa, um teir verða yvirtíknir sum tænastumenn landsins og broytingaruppskotið verður samtykt.

	DK			Fø	Uppskot
Flokk.	Eftirløn	Samnsk.	Íalt	Uppskot	lægri
13-2	11331	2341	8990	9.280	290
13-3	11477	2341	9136	9.407	270
13-4	11628	2341	9287	9.537	250
13-5	11783	2341	9442	9.670	229
21-1	12446	2341	10105	10.241	136
23-1	12701	2341	10360	10.710	351
23-2	13013	2341	10672	11.045	373
23-3	13342	2341	11001	11.398	397
23-4	13644	2341	11303	11.770	466
24-4	13825	2341	11484	11.963	479
25-4	14011	2341	11670	12.162	492

Flokkur 25-4 samsvarar við stig 37, sum er endaløn hjá lærara.

Sum sæst á talvu nr. 10 hækkar eftirlønin hjá tænastumönnum í fólkaskúlanum millum 136 og 492 kr. um mánaðin, um hesir gerast føroyskir tænastumenn. Tann føroyska eftirlønin hækkar neyvan í bræði. Tann danska eftirlønin hækkar hvarvegin væntandi uml. 1-2 % um árið (í fjórðarskeiðnum 1994 til og við

1996 er tann danska eftirlønin hækkað 5,23% - prosentreguleringin), og við hesi hækkan er møguleiki fyri, at tann danska eftirlønin verður hægri enn tann føroyska eftirlønin.

Kona lærarnir yvir sum føroyskir tænstumenn, verður tillagingarskipanin ikki galdandi fyri teir, og teir fáa tí eina munandi lægri eftirløn enn tænstumenn landsins (og lægri enn teir dansku tænstumennirnir). Fyri at høta um hetta verður veitt ein viðbót, sum árliga er kr. 5.000,- við 37 ára eftirlønaráldri, við 36, 35, 34 og 33 ára eftirlønaráldur ávíkavist kr. 4.000,-, kr. 3.000,-, kr. 2.000,- og kr. 1.000,-.

Viðbótin lækkar samsvarandi tillagingarskipanini og er burtur í 2011.

Fyri tænstumenn landsins fær viðbótin ongan týðning.

Tillagingarskipan:

Fyri at tryggja rættartrygdina hjá tænstumönnum verður ein tillagingarskipan gjørd, sum fevnir um ár 1997 til ár 2010.

Ár 1997 - 2003:

Frá 1. januar 1997 til 31. desember 2003 verður ongin broyting. Tað vil siga, at ein tænstumannaeftirløn verður útroknað eftir bæði núverandi lóg og uppskotinum. Eftirlønin verður síðani ásett eftir uppskotinum, og eftirlønarmóttakari fær harafturat eina persónliga viðbót, so leingi viðkomandi livir, sum er munurin millum núverandi lóg og uppskotið. Viðbótin verður javnað samsvarandi lønarhækkingum innan tað almenna, tó ikki fyrr enn núverandi løn er komin upp um lønirni, sum var galdandi í 1992.

Ár 2004 - 2006:

Frá 1. januar 2004 til 31. desember 2006 verður eftirlønin eisini roknað út samb. bæði núverandi eftirløn og uppskoti. Eftirlønin verður ásett út frá uppskotinum. Eftirlønarmóttakari fær harafturat eina persónliga viðbót, so leingi viðkomandi livir, sum verður munurin millum verandi lóg og uppskotið. Viðbótin verður ikki javnað. Tað vil siga, at viðbótin verður ásett í 2004, og hon verður ikki javnað aftur, t.v.s. tað verður sama viðbót frá 2004 og til og við 2010.

Ár 2007 - 2010:

Frá 1. januar 2007 til 31. desember 2010 verður eftirlønin eisini roknað út samb. núverandi lóg og uppskoti. Eftirlønin verður ásett út frá uppskotinum. Harafturat verður veitt ein persónlig viðbót fyri lívið (verður ásett í 2004), sum er munurin millum núverandi lóg og uppskot. Men viðbótin lækkar hvørt ár við 20% (í mun til viðbótina ár 2004), tó soleiðis, at tá ið tann einstaki eftirlønarmóttakarin fær ásetta eina viðbót, lækkar hon ikki. Yvirtíð sær soleiðis út:

Talva nr. 11: Lækking av viðbót í tillagingarskipanini.

Ár	% viðbótin lækkar
2007	20%
2008	40%
2009	60%
2010	80%

Hetta skal skiljast soleiðis, at fer ein eftirlønarmóttakari frá t.d. ár 2008 verður viðbótin hækkað 40%, og hon lækkar ikki í 2009, 2010 osv.

Fíggarligar avleiðingar av uppskotinum.

Í dag eru uml. 210⁶ tæstamonnum landsins, harav eru 130 innan serstovnaðkið.

Níðanfyrirstandandi yvirlit vísir, hvussu nógvir tæstamonnumnaeftirlønarmóttakarar verða tey næstu 35 árin. Við í yvirlitinum eru ikki teir, sum longu eru farnir frá, og tí er talið heldur lágt tey fyrstu árin. Í løtuni eru uml. 34 tæstamonnumnaeftirlønir, 21 hjúmaeftirlønir og 2 barnaefirlønir.

Talva nr. 12: Yvirlit yvir tal av tæstamonnum landsins.

Ár	Frág.	Ár	Frág.	Ár	Frág.
1997	3	2009	27	2021	74
1998	5	2010	32	2022	81
1999	7	2011	35	2023	73
2000	9	2012	42	2024	80
2001	10	2013	47	2025	85
2002	12	2014	50	2026	87
2003	15	2015	44	2027	80
2004	17	2016	51	2028	66
2005	18	2017	54	2029	70
2006	19	2018	62	2030	75
2007	21	2019	59	2031	78
2008	24	2020	64	2032	68

Yvirlitið vísir, at tað verða nógv fleiri tæstamonnumnaeftirlønarmóttakarar framyvir, heilt upp í 87, ein tvífolding í mun til verandi støðu. Mest sannlíkt skyldast hetta tæstamonnuminar innan serstovnaðkið, sum vórðu yvirtíknir í 1987. Har er í løtuni bert 1 eftirlønarmóttakari.

Á útreiðslusíðuni er munurin á núverandi skipan og broytingaruppskotinum ár fyri ár:

Talva nr. 13: Útreiðslur í mun til verandi lóg og fógarbroytingaruppskotið.

Ár	Ver. lóg	Uppskot	Spáring
	kr. 1.000	kr. 1.000	
2006	2394	2102	
2007	2615	2308	
2008	3103	2739	
2009	3495	3093	
2010	4174	3681	
2011	4427	3890	537
2012	5115	4485	630
2013	5844	5119	725
2014	6348	5570	778
2015	5785	5097	688
2016	6899	6102	797
2017	7192	6357	835
2018	8144	7207	937
2019	7927	7022	905
2020	8510	7550	960
2021	9924	8812	1112
2022	10670	9471	1199

⁶ Tá ið lægarnir verða yvirtíknir, verður talið uml. 710 tæstamonnum

2023	9286	8266	1020
2024	10038	8901	1138
2025	10669	9462	1207
2026	10910	9687	1223
2027	9793	8666	1127
2028	8501	7530	971
2029	8958	7920	1038
2030	9700	8546	1154
2031	10108	8889	1219
2032	8686	7592	1094

Útrokningargrundarlagið er verandi tenastumenn, har øll eru sett at fara frá sum 67 ára gomul. Viðv. lívi-aldrinum verður víst til Árbók fyri Føroyar 1996, talva 2.20: Væntað miðallívsævi. Hjúnaeftirlønir eru ikki íroknaðar útreiðslurnar.

Tøluni eru eisini ov lág tey fyrstu árin, við tað at verandi eftirlønarmóttakarar ikki eru tiknir við. Í fjøggj-arlógini fyri 1996 eru 8,5 mill. kr. settar av til tenastumannaftirlønir.

Tað verður ikki nøkur verulig spariing fyrr enn í uml. 2007 og 2008 og so frammyvir. Frá ár 2011 er spariingin sum víst í omanfyrirstandandi yvirliti, t.v.s. frá 500 tús. og uppfeitt.

Viðmerkingar frá feløgnum:

Uppskotið til lógarbroyting hevur verið til hoyringar hjá Tjenastumannafelag Landsins, Føroya Pedagog-felag, Føroya Lærarafelag og hjá Postfelagnum.

Tjenastumannafelag Landsins:

Grundsjónarmiðið hjá Tjenastumannafelag Landsins samb. fundi taan 20. august 1996 millum Lærar- og starvsfólkafeildina og Tjenastumannafelag Landsins er, at núverandi tenastumenn eiga at fáa eina óskerda eftirløn; landsstýrið kann broyta eftirlønina hjá teimum tenastumönnum, sum verða settir í starv í framtíðini.

Undi hetta varð gingið á mæti, hevði tað viðfært, at verandi skipan fer at verða brúkt í uml. 70-80 ár, við tað at ávísir tollarar/pedagogar fara ikki frá fyrr enn 2031-32. Teir fáa møguliga eftirløn í eini 10 - 15 ár + hjúnafelegi í sama tíðarskeiði.

Hvørki Tjenastumannafelag Landsins, Føroya Pedagogfelag ella Føroya Postfelag viðmæla uppskotið um lógarbroyting.

Feløgini hava eisini gjørt vart við, at talan møguliga er um brot á § 7.3 í grundlógini um ognartøku, um eftirlønir verður lækkað. Undirfyrir hevur kannað hetta og er komin til ta niðurstøðu, at so er ikki, tá aktuella eftirlønir og eftirlønir hjá tenastumönnum yvir 60 ár ikki verða lækkaðar.

Sí litteratur:

Bernhard Gomard : Privat pension og social forskning kap. 8, side 202, 204 og 210.

Alf Ross: Dansk Statsforvaltningsret 3. udgave ved O. Espersen 1980, s. 649.

Max Sørensen: Statsforvaltningsret 2 udgave ved P. 1973, side 401 ff.

Henrik Zahle: Dansk Forvaltningsret bind 3, Menneskerettigheder 1989.

Føroya Lærarafelag:

Føroya Lærarafelag førir fram, at teir ikki kunnu góðtaka, at tænstumenn í føroyska fólkaskúlanum fáa eina lægri eftirløn enn galdandi føroyska tænstumannaeftirlønin er, tá hesir gerast føroyskir tænstumenn.

Hinvegin kann Lønar- og starvsfólkafeildin staðfesta, at lærarnir, um teir verða yvirtiknir sum føroyskir tænstumenn, fáa eina lægri eftirløn enn teir hava krav uppá sum tænstumenn smb. "Lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne."

Somuleiðis førir Føroya Lærarafelag fram, at teir ikki kunnu góðtaka, at samskipanarfrádrátturin fellur burtur. Prívgrundin er, at um fólkapensjónin verður skert heilt ella lutvíst, og broytingaruppskotið er í gildi, missa teir fólkapensjónina. Um verandi skipan er í gildi, missa teir fólkapensjónina, men varðveita samskipanarfrádráttin, t.v.s. varðveita upphæddina, sum í dag er kr. 2.341,36 fyri ein giftan við 37 ára eftirlønaráldri.

Tænstumannafelag Landsins hevur viðmerkt tað sama viðv. samskipanarfrádráttinum.

Annars mælir Føroya Lærarafelag til, at uppskotið verður tikið aftur, og hildið verður fast um galdandi føroysku tænstumannaeftirlønina, tí eftirlønin er ikki ov høg, men lønin er ov lág.

Um so er, at landsstýrið gongur lærarafelagnum á mæti, verða lærarnir ikki føroyskir tænstumenn, men verða lagdir til heimastýrið í afturlatinum bólk, og verður eftirlønin tá framvegis dansk.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar:

ad § 1. Í 1987 vórðu í lóg um eftirløn tænstumanna settar nýggjar §§ 4 a og 4 b. Tá tann broytingin varð gjørd, varð gloynt at broyta § 2, so at tænstumenn, sum fáa eftirløn eftir hesum greinum, eru ikki nevndir í høvðusgreinini og verður tað tí gjørt í hesum viðfangi.

ad § 1, nr. 1. Sambært galdandi lóg hava tænstumenn hjá statinum, í fólkaskúlanum og hjá grønlenska heimastýrinum rætt til at fáa tey ár, teir hava verið tænstumenn hjá hesum, tald við í eftirlønaráldurin um teir seinni verða settir sum føroyskir tænstumenn. Sama reglan var galdandi í dansku tænstumannalógini, men tá blókkstøðulsskipanin varð framd í 1988, broyttu danir sína lóg soleiðis, at bert árin til 1988 taldu við, um føroyskur tænstumaður varð settur sum tænstumaður undir ríkinum. Uppskotið ger, at tænstumenn hjá statinum, Keypmannahavnar Kommunu ella grønlenska heimastýrinum, sum fáa setan í Føroyum sum tænstumenn, ikki aftaná 1. januar 1997 fáa hesa tænstu talda við í eftirlønaráldurin, á sama hátt sum skipanin hevur verið í Danmark síðan 1988. Fyri tænstumannin hevur hetta ongán týðning, tí hann hevur rætt til úsetta eftirløn úr sínum gamla starvi.

ad § 1, nr. 2. Í sambandi við, at útrokingin av eftirlønini verður hroytt ber ikki til at áseta mesta mátkið fyri eftirløn til eitt grundtal frá 1971 uppá kr. 91.000, og verður hetta tí strikað.

ad § 1, nr. 3. Uppskotið ber í sær, at hægsti eigneftirlønaráldur framvegis fæst eftir at tænstumaður hevur forvunnið 37 ára eftirlønaráldur. Eftirlønin verður í mesta lagi 60% av eftirlønargjaldandi lønini smb. viðmerkingunum til nr. 3.

Tá fakfeløgini herundir Tænstumannafelagið gjørdi ískoytisavtalu við landsstýrið í februar 1993 um at lønirnar skuldu lækka 8,5%, vórðu eftirlønirnar hildnar uttanfyri og sostatt ikki lækkaðar.

Tá súttmáli varð gjörður í 1994 og síðan aftur í 1995 vorðu eftirlønirnar frámvegis hildnar utanfyrri lækkingina. Hetta merkir, at eftirlønirnar í hesum fjóarskeiði ikki hava verið sambærlicar við lönirnar á sama hátt sum frammantanndan. Í sambandi við gerð av hesum uppskoti, er grundarlæg tí ikki tikið í verandi eftirlønnum, men í teimuro lønna, sum vóru galdandi januar 1993, og verður tí skotið upp, at eftirlønirnar, til lönin kemur á hædd við tað hon var í januar 1993, verður roknað við grundarlagi í hesum lønum samb. viðmerkingunum til nr. 9.

Sambært hesi grein verður veitt ein árlig viðbót á lønarstigi 18 - 47 sum er kr. 5.000,-, kr. 4.000,-, kr. 3.000,-, kr. 2.000,-, og kr. 1000 við einum eftirlønaráldri á ávíkavist 37, 36, 35, 34 og 33. Viðbótin verður javnað og lækkað á sama hátt sum tillagingarskipanin.

Uppskotið førir harafturat við sær, at eginpensjónistar, sum ikki hava fylt 67 ár, tá teir fara frá, og harvið ikki hava rætt til fólkapensjón, fáa eitt ískoyti í løtuni uppá kr. 28.092 fyri giftar pensjónistar og kr. 35.360,- fyri ógiftar pensjónistar. Upphæddirnar svara til 74% av fólkapensjónsgrundupphæddini fyri ávíkavist giftar og ógiftar pensjónistar. Hetta kemst av, at skotið verður upp at strika reglurnar um samskipanarfrádráttin, og er eftirlønin í eisini minkað við tí, sum svaraði til henda frádrátt. Broytingin merkir, at eftirløntur tænastumaður, sum velur ikki at søkja um at fáa fólkapensjón, tá hann fyllir 67 ár, fer niður í eftirløn. Viðbótin verður roknað sum $1/37$ av upphæddini fyri hvørt eftirlønarárið, t.d. ein tænastumaður, sum hevur 20 ára eftirlønaráldur, og sum er undir 67 ár, tá hann fer frá, fer til hann verður 67 ár viðbót, sum er $28.092/37 \cdot 20$. Skotið verður upp, at upphæddin verður javnað á sama hátt sum fólkapensjónin samb. nr. 9.

Í stk. 4 verður sum fylgja av broyttu eftirlønarátróknungrini ásett, at ein møguligur frádráttur fyri at fara frá áðrenn tíðina verður útroknaður samstundis, sum eftirlønin verður útroknað. Átlanin við hesum er, at ein slíkur frádráttur ikki verður ávirkaður av, at viðbótin eftir § 6, stk. 4 fellur hartur, tá taan eftirlønti fyllir 67 ár.

ad § 1, nr. 4. Uppskotið ber í sær, at hjúnaðfelagaeftirlønin fyri hvørt árið tænastumaður hevur forvunnið sær eftirlønarrætt, er 71% av egin eftirlønini hjá tænastumanni roknað eftir § 6, stk. 1-23, samb. nr. 3.

Harafturat verður skotið upp, at hjúnaðfelagar undir 67 ár fáa sama viðbót sum tænastumenn undir 67 ár samb. viðmerkingunum til nr. 3.

Eftirlønaráldurin hjá hjúnaðfelaga verður útroknaður við grundarlagi í eftirlønaráldrinum hjá tænastumanni.

ad § 1, nr. 5. Barnaeftirlønarviðbót og barnaeftirløn er sett til tað, hon er í dag, og verður hon regulerað eftir reglunum í § 26, samb. nr. 8.

ad § 1, nr. 6. Skotið verður upp, at barnaeftirlønarviðbót og barnaeftirløn hevur gildi til barnið fyllir 21 ár. Sambært galdandi reglum er hon galdandi til barnið er 18 ár, men kann til børn, sum eru nadir útbúgving, leingjast til útbúgvingin er liðug. Eitt krav í hesum sambandi hevur verið, at útbúgvingin heldur fram utan íhald. Fyri at gera lógina einfaldari verður skotið upp at seta aldurin til 21 ár.

ad § 1, nr. 7. Skotið verður upp, at hjúnaðfelagi hjá tænastumanni, sum hevði rætt til útsetta eftirløn, fer $2/3$ av tí í § 6, stk. 3 nevnda ískoyti um hjúnaðfelagin er undir 67 ár.

ad § 1, nr. 8. Eftir galdandi lóg verða eftirlønir javnaðar á sama hátt sum tænastumannalønirnar. Útsettar eftirlønir eru javnaðar á sama hátt síðan mai 1987.

Uppskotið ber í sær, at egin eftirløn, hjúnaðfelagaeftirløn, barnaeftirlønarviðbót og barnaeftirløn verða javnaðar við prosent, sum landstýrismaðurin í fíggingarmálan ásetur eftir at hava ráðfært seg við tey feløg.

sum hava samráðingarrætt fyrir tænaðumenn. Roknað verður við, at tað framhaldandi verður samsvar millum javning av lønum og eftirlønnum. Uma lønirnar verða javnaðar við føstum krónutali, má eitt javningsprosent ásetast fyrir eftirlønirnar.

Skotið verður somuleiðis upp, at viðbóttin eftir § 6, stk. 4 og 12, stk. 2 verður javnað á sama hátt, sum fólkapensjónin verður javnað. Hetta kemst av, at upphæddin er útroknað sum 74% av fólkapensjóns grundupphæddini samb. nr. 4.

Sum nevnt undir nr. 3, er eftirlønin roknað út við grundarlagið í lønini, sum var galdandi í januar 1993. Sum fylgja av hesum verður skotið upp, at eftirlønirnar ikki verða javnaðar, fyrr enn lønin er komin opp-um tað, hon var í januar 1993. Í løtuni er hon 6,6% lægri, enn hon var í januar 1993 og frá 1. januar 1997 4,8% lægri. Tvs. at lønin eftir 1. januar 1997 skal hækkað meira enn 4,8%. Áðrenn eftirlønin verður javnað uppeftir.

ad § 1, nr. 9. Skotið verður upp, at kapitulin um samskipanarfrádrátt verður strikaður, tí at alt uppskotið byggir á, at sambandi millum sosialar pensjónir og tænaðumannaeftirlønir verður kvett í tann mun, tað er gjørligt.

ad § 1, nr. 10. Í § 37 stk. 1 verður skotið upp, at allar aktuellar eftirlønir eftir galdandi lóg verða umroknaðar eftir nýggju reglunum, tá hon er komin í gildi. Í løtuni eru 34 tænaðumannaeftirlønir, 21 hjúnaðslagaftirlønir og 2 barnaftirlønir. Tær útsettu eftirlønirnar skulu eisini umroknaast.

Sum nevnt í vanligu viðmerkingunum ber ikki til, at hækka eftirlønir, sum eru verðnar aktuellar, og verður tí skotið upp, at veitt verður persónlig viðbót, sum er munurin á verandi eftirløn og eftirlønini eftir nýggju útrokningini. Eftir teimum útrokningum, sum gjørdar eru, eru allar eftirlønir útroknaðar eftir uppskotinum lægri enn verandi eftirløn.

Í § 38 verður skotið upp, at eftirlønir, sum verða útgjaldnar fyrstu ferð í tíðarskeiðnum frá, at lógin kemur í gildi til 31. desember 2003, tvs. í 7 ár, somuleiðis verða roknaðar bæði eftir uppskotinum og galdandi lóg, og at sama persónliga viðbóttin verður veitt hesum, sum teimum, sum longu eru eftirløntir. Orsøkin til hetta er, at tænaðumenn, sum eru í hesum hófki, nærkast eftirlønaráldri og tí hava lagt sær pensjónistalívið til rættis við væntan um at fáa eina ávísa eftirløn, og ber tí ikki til at lækka hesa dag frá degi.

Ein tænaðumaður kann fara frá, tá hann er 60 ár, og verður eftirlønin tí aktuel, utu hann velur at fara frá tá. Fyri ikki at koma út í orðaskiði um ognartøku hevur landsstýrið við uppskotinum roynt at tryggja sær, at bólkurin millum 60 og 70 ár, ikki verður verri fyri enn frammanundan.

Í § 39 er triðja tillagingarskipanin skotin upp. Hon ber í sær, at tænaðumenn, sum fara frá í tíðarskeiðnum 1. januar 2004 til 31. desember 2006 fáa somu viðbót sum teir, sum fara frá frammanundan, men er munurin tann, at tá viðbóttin á øllum lønar- og aldursligum verður útroknað við grundarlagi í tí, hon er roknað eftir í § 37, og verður hon ikki javnað framyvir. Hjá tænaðumönnum, sum fara frá í árunum 1. januar 2007 til 31. desember 2010 verður viðbóttin minkað, sum verður roknað út við grundarlagi í viðbóttini í 2004 lækkað 20% fyri hvørt árið. Tá komið er fram til ár 2011, fallar allar viðbøtur burtur.

Í § 40 verður skotið upp, at reglurnar í §§ 37, 38 og 39 bert eru galdandi fyri tænaðumenn, sum eru settir í starv eftir galdandi føroysku tænaðumannaalógini. Tvs., at um heimastýrið seinni yvirtekur tænaðumenn, settir eftir øðrum lógum, koma hesir ikki undir tillagingarskipanina.

Sum er verður arbeitt við at yvirtaka tænaðumenn fólkaskúlan, og koma hesir ikki undir tillagingarskipanina, tí teir nú hava rætt til eftirløn eftir dansku tænaðumannaftirlønarlógini. Sama ger seg galdandi um tað skuldi hent, at tænaðumenn í fólkakirkjuni vórðu yvirtaknir.

í § 41 verður skotið upp, at viðbætur eftir § 37 og 38 verða javnaðar á sama hátt sum aðrar eftirlønir, øvugt dømi er, at viðbætur eftir § 39 ikki verða javnaðar.

Samandráttur av viðmerkingunum, ætlað til framlagn.

Vísandi til § 38, stk. 2 í Fíngskipan Føroya Løgtings verður ein samandráttur av lógaruppskotinum við viðmerkingunum lagdur fram.

Endamálið við hesari lógarhroyting er:

1. at fáa samsvar millum lón og eftirløn
2. at gera lógina einfaldari at umsita.

Verandi støða er tann, at tænastumannaeftirlønir eru tvø hægt í mun til lónina. Núverandi skipan hevur ført við sær, at ein tænastumaður, sum fer frá við eftirløn á ávísun stigum, ber meira útgjaldið atvuná skatt enn ein tænastumaður, sum arbeidir. Til dømis hevur ein tollari, sum er farin frá við pensjón meira eftir atvuná skatt enn tollarin, sum arbeidir. Tann føroyska eftirlønir er eisini væl hægri enn tann danska.

Tænastumannaeftirlønirnar eru eftir verandi skipan sera tørførar at rokna út, og verður útrokningarháttur in í uppskotinum gjørdur einfaldari.

Sambært lógaruppskotinum uppsparir ein tænastumaður tey fyrstu 10 árin 2,5% um árið, tey næstu 16 árin 1,5% um árið og tey síðstu 11 árin 1,0% um árið, ialt 60% eftir 37 árum, og samskipanarfrádrátturin fellur burtur.

Fyri tænastumannaeftirlønarmóttakaran gevur hetta eina hægri eftirløn, í % ein lækking millum 7 og 15%.

Fyri at tryggja rettutrygdina hjá tænastumanninum verður ein tillagingarskipan gjørd, sum fevnir um ár 1997 til ár 2010, har eftirlønir tey fyrstu 7 árin ikki hekkur. Síðani hekkar hon so lóðandi.

Lógaruppskotið viðførir eina sparing uppá uml. 500 tús. til 1,2 mill. kr. árliga, tá ið tillagingarskipanin er av.

1. viðgerð 15. november 1996. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 28. januar 1997 legði fram so-ljóðandi.

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 4. november 1996 og eftir 1. viðgerð tann 15. november 1996 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við lógmann, landsstýrismannin í skúlamálum, leiðaran á lønardeildini og leiðararn á lógartíðini í landsstýrisumsitingini og nevndina fyri Føroya Lærarafelag. Eisini hevur nevndin fengið skriv frá Tænastumannafelag Landsins. Nevndin er undir viðgerðini kunnað um galdandi lóg um tænastumannadftirlønir.

Fyriliggjandi uppskot umfatar ikki læraradftirlønir, men landsstýrið og fíggingarmálaráðið/kenslumálaráðið samráðast um atvúrtaka lærararnar. Lærarafelagið hevur sagt og eisini skrivað til nevndina, at tann 29. august 1996 varð avtalað at seta ein arbeidshólk at viðgera hetta mál. Leiðarin á lønardeildini hevur upplýst fyri nevndini, at hesin hólkur ongantíð er settur, men at fleiri fundir hava síðani verið millum landsstýrið og lærarafelagið, eisini so seint sum í oktober 1996, men eingin sjnja fekst. Í Lærarafelagið kravdi eina hækking uppá 8.000 kr. í staðin fyri 5.00 kr. Eina so stóra hækking vil staturin ikk góðtaka, og úrslitið kann til verða, at staturin onga hækking rindar, men hvarðturimóti sleir lærarar í Føroyum í ein "afturlatnan hólk", tvs. at teir verða verandi í galdandi skipan, sum er ein hólkur fyri seg. Upplýst er fyri nevndini, at ein hækking av eftirlønini uppá 5.00 kr. fer ár 2010 at kosta tilsamans 1,2 mill. kr., ein

hækkning uppá 8.000 kr. kostar tá 2 mló. kr. Spurningurin um at gera lærararnar til vanligar føroyskar tænarumenn er nevndur í skjølunum, nevndin hevur fingið, men nevndin heldur ikki, at nakað beinleiðis lytti er givið lærarafelagnum um hetta.

Nevndin mælir til at gera tryggjar broytingar í fyriliggjandi uppskoti.

Viðmerkingar til broytingarnar.

ad 1. Sambært hesum uppskoti verða korini hjá eftirsitandi hjúnafelagum gjørd betri enn tey eru eftir galdandi lóg og broytingaruppskoti landsstýrisins. Eftir 1. pkt. fer ein hjúnafelagi í minsta lagi 15 ára eftirlønaráldur, um so er, at hjúnafelagiðin doyri eftir stuttari tíð í tænarum. Í pkt. 2 fúa eftirsitandi hjúnafelagin eftir tænarumann, sum hevur fingið eftirløn eftir § 7, t.e. at vinnuevni eru niðanfyrri ein tridring og viðkomandi hevur fingið eftirløn, usm um viðkomandi fór frá vegna aldur. Eftir uppskotinum verða árin viðkomandi hevur fingið eftirlønina lögð aftrat hjúnafelagaftirlønaráldrinum. 3.pkt. tryggjar at hjúnafelagin ikki fer fleiri eftirlønarár, enn tænarumaðurin hevði fingið. Um tænarumaður t.d. verður settur í starv sum 57 ára gamal, kann hann í mesta lagi fúa 13 ára eftirlønaráldur og verður hetta eisini guldandi fyr hjúnafelagin.

ad. 2. Í samráð við landsstýrið hevur nevndin gjørt av at mæla til, at hjúnaeftirlønarpersentið verður hækkað frá 71 til 74. Orsøkin fyri hesum tilmæli er, at um persentið verður 71%, so er samsvar millum føroysku og dansku hjúnaeftirlønina.

Í uppskotinum verður eisini mælt til í § 12 at setu inn nýggj stk. 2 og 3. Orðingin undir nr. 4 má broytast samsvarandi hesum.

ad 3. Hetta er at meta sum ein rætting til uppskot landsstýrisins, tí í uppskotinum er henda broyting av misgávum dottin burtur fríllum.

Samsvarandi hesum mælir ein samd nevnd løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við nevndu broytingu, og setir fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1. § 12. stk. 3 verður orðað soleiðis: "Hjúnafelagaftirlønin verður roknað við gruncarligi í fornumna eftirlønaráldrinum hjá tænarumanninum, tá í minst lagi við 15 ára eftirlønaráldir. Hjúnafelagaftirløn eftir eftirlønartænarumann, sum, tá hann doyði, fekk eftirløn eftir §7, verður roknað eftir fornumna eftirlønaráldrinum, og lögð verða síðan aftrat árin, tænarumaðurin fekk eftirløn eftir §7. Hjúnafelagaftirlønin kann nú ikki verða roknað eftir einum eftirlønaráldri, sum fer uppum eftirlønaráldrin, sum tænarumaðurin hevði fingið, tá hann fór frá vegna aldur."

2. Undir nr. 4 verður

- "71 %" broytt til 74 %2

- "§ 12, stk 2 verður orðað soleiðis" broytt til "Í § 12 verður sett sum nýtt stk.2"

- "§ 12, stk. 3 verður orðað soleiðis" broytt til "Í § 12 verður sett sum nýtt stk. 3"

3 § 12, stk. 2 og 3 verða stk. 4 og 5

2. viðgerð 4. februar 1996. Broytingaruppskot frá samdri fíggingarnevnd samtykt við 27-0-0 atkvøðum. § 1 í uppskoti landsstýrisins samtykt við 27-0-0 atkvøðum. § 2 í uppskoti landsstýrisins samtykt við 27-0-0 atkvøðum. Samtykt við 27-0-0 atkvøðum, at málið soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð.

3. viðgerð 11. februar 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 25 0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 24. 14. mars 1996.

E.L.J. nr. 314-11/95.

17 Frítt at fiska við húki

Ár 1996, týsdagin 5. november legði Lasse Klein, lögtingsmaður, vegna Kristiliga fólkaflokkinn - Fóroya framburðs- og fiskivinnuflokk fráð soljóðandi:

U p p s k o t

til

sanatyktar

Heitt verður á landsstýrismannin í fiskivinnumálum um beinanvegín at skipa so fyrí, at allir útróðrarbátar á húkaveiðu sleppa at fiska frítt uttan avmarkingar.

Viðmerkingar:

Tá ið kvotulógin á fyrsta sinni tann 18. december 1993 varð lögð fyrí lögtingið, varð prosentbýtið fyrí veiðihættirnar skotið upp sbrt. søguligum tølum. Undir viðgerðini í fiskivinnunevndini og lögtinginum vórðu tølini tó broytt munandi til fyriruns fyrí trolarallotun, serliga partrolararnar, hvat veiða eftir toski og hýsu viðvíkir.

Hesi hækkaðu tøl fyrí trolarallotun byggir eisini tann fiskidagaskipan á, sum lögtingið samtykti í fjør at koma í staðin fyrí kvotuskipanina, sjálvt um nakrir av teimum mest effektivu trolarunum síðani eru farnir av landinum.

KrF vísti til á, at tað er óneyðugt at gera avmarkingar fyrí útróðrarbátar, sum veiða við húki, tí at hesir longu eru avmarkaðir av veðri og streymi, men at tað er neyðugt við avmarkingum fyrí tann effektiva reiðskapin, sum trol er. Í hesum sambandi kann verða víst á tað, sum skipanarnevndin førði fram í álití sínum í vár um møguleikan fyrí øktum effektiviteti og tí størri trýsti á fiskastovurnar við fiskidagaskipan, sum ikki kann koma frá verandi húkaveiðiflota, men partrolarum, sum "hava møguleikar at nýta dupultrol og harvið økja um veiðiorkuna við einum tríðingi".

Fiskidagaskipanin er sett í verk, og tann stóri flotin, harundir eisini partrolarallotin, hevur fingið tillutað so stórt tal av fiskidøgum, at hann megnar ikki at fiska teir upp.

Landsstýrið letst tó ikki um vón, hvat trolarum viðvíkir, men í staðin er landsstýrið farið í hernað í móti teimum smáu útróðrarbátunum, sum verða hótir við at verða lagdir, meðan trolararnir fiska so at siga frítt. Tað kann ikki vera rætt.

Trýstið á fiskastovurnar kemur ikki frá teimum smáu útróðrarbátunum, sum eru tarnaðir av veðri og streymi.

Útróðrarbátarnir eiga at sleppa at fiska frítt við húki.

Tað tryggjar nógvum fiskarafunilfum úrnøka, búsetingina á smáplássum og varðveitir gamla fóroyska mentan, og tað forkemur ikki nøkrum fiskastovni.

Skal verða forðað fyrí tí, eigur at verða hugt eftir samansetingini av veiðiflotanum, tí stóra tali av partrol-

arum og øðrum effektivum skipum heldur enn at leggjast á smáa útróðarbátarnar.

1. viðgerð 8. november: Málið varð beint í vinnunevndina, sum 29. november legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av Kristiliga Fólkalokkinum - Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokki tann 5. november 1996 og eftir 1. viðgerð tann 8. november 1996 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Ernst Hansen, Álvur Zachariassen, Heini O. Heinesen, Bjørn á Høggum og Henrik Old) vísir á álit í lögtingsmál nr. 13/1996: Broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap og setir tí einki uppskot fram.

Minnilutin (Lasse Klein) setur fram soljóðandi

broytingaruppskot

Heitt verður á landsstýrismannin í fiskivinnumálum um beinavegin at leggja lógaruppskot fyri tingið um at allir útróðrarbátar undir 15 BRT á húkaveiðu fiska frítt.

2. viðgerð 4. december 1996. Broytingaruppskotið frá Lasse Klein fall við 8-1-16. Uppskotið til samtyktar fall við 6-4-15 atkvøðum.

18 Frádráttur fyri partapening á sjálvuppgávuni

Ár 1996, týsdagin 5. november legði Lasse Klein, lögtingsmaður, fram vegna Kristiliga fólkalokkin - Føroya framburðs- og fiskivinnuflokk fram soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslógg um landsskatt og kommunuskatt.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinna broytingum verður gjørd henda broyting:

Sum nýggj § 33, nr. 16 verður sett:

"upp til 10.000 kr., sum í árinum eru settar sum pen-

ingur í snápartafeløg ella ella partafeløg, skrásett í Føroyum, tí í mesta lagi 30.000 kr. tilsamans í try fylgjandi ár."

§ 2.

Henda lóg fær gildi 1. januar 1997.

Viðmerkingar:

Tørvur er á peningi til vinnuendamála á fleiri økjum, og tí er tørvur á, at ein partur av tóka peninginum, sum enn finst í Føroyum og í útlandinum, verður brúktur til vinnuskapandi tiltøk, og nú Føroya Fiskavirking er um at fara av knóranum, má tað eisini metast rætt, at eisini verkamaðurin fær møguleika at vera við til at endurstovna virki í sínum egna umhvørvi, og hóast tókur peningur hjá teimum er avmarkaður, hevur tað kortini stóran týdning, at eisini tey eru við at tryggja arbeidsplass.

Hetta uppskotið miðar ímóti at fáa gongd aftur á vinnuna, og at fólk, sum seta pening í arbeidsskapandi tiltøk yvir eitt ávíst tífðarskeið fáa møguleika at draga upphæddina frá á sjálvuppgávuni. Hugsað verður um, at øll fólk, sum seta partapening í smápartafeløg ella partafeløg, skrásett í Føroyum, skulu kunna draga frá upp til kr. 10.000 á sjálvuppgávuni eitt einstakt ár og upp til kr. 30.000 yvir trý fylgjandi ár.

Í Danmark hevur ein líknandi skipan verið í gildi í fleiri ár við góðum úrslitum, og sama er galdandi í Íslandi, sum hevur havt slíka skipan síðani 1984 við sera positivum úrsliti fyri arbeidsskapandi tiltøk.

Uppskotið hevur til endamáls at økja um áhugan fyri at seta pening í arbeidsskapandi tiltøk, og at økta virksemið skal fíggja kostnaðin av uppskotinum, og við økta áhuganum fyri at seta pening í vinnuskapandi endamála, fara inntøkur landkassans at økjast sum frálíður.

Undir viðgerðini hevur spurningurin, um uppskotið bert skal fevna um ávísar nýggjar vinnur, verið viðgjørdur, umframt spurningin, um talan skal vera um ávísan aldursbólk av fólki, sum skulu fáa henda møguleika, men uppskotsstíllarin metir tað ikki rætt at seta avmarkingar í uppskotið, men at øll, sum hava tókan pening, skulu hava henda møguleika.

Viðmerkingar til einstøku punktini:

Øll fólk, sum seta partapening í smápartafeløg ella partafeløg, skrásett í Føroyum, skulu hava møguleika at seta pening í vinnurekandi feløg, upp til 10.000 kr., eitt einstakt ár, tó í mesta lagi 30.000 kr. tilsamans í trý fylgjandi ár.

1. viðgerð 8. november 1996. Málið varð beint í fíggjarnævndina, sum 12. december 1996 legði fram sáljóðandi

Á l i t

Málið er lagt fram av Kristiliga Fólkalokkinum, Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokki tann 5. november 1996 og eftir 1. viðgerð 15. november 1996 beint í fíggjarnævndina.

Fíggjarnevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariassen) hevur hesar viðmerkingar til uppskotið: Landsstýrið hevur jást lagt uppskot fyri tingið um at broytta skattalógina soleiðis at flestu frádráttir í skattinum verða tiknir burtur, men bert hetta uppskotið á óvugta borðið. Meirilutin tekur ikki undir við uppskotinum og setir onki uppskot fram.

Minnilutin (Finnbogi Ísakson og Jóannes Hildesgaard) tekur ikki undir við uppskotinum og setur onki uppskot fram.

Minnilutin (Tordur J. Nielsen) hevar hesar viðmerkingar: Ásannandi, at verður uppskotið samtykt, kemur tað at stímbra hugin/næguleikarnar fyri arbeidsskapandi tiltøkum, sum so hørðligur tørvur er á. Hetta er sostatt eitt uppskot, sum upp á longri síkt kemur at økja um inntøkur landskussans. Sostatt eitt samfelagsgagnligt uppskot, sum umboð Miðflokksins tekur undir við og mælir tinginum til at samtykkja. Verður uppskotið samtykt, verður mælt til, at nevndin sum viðgerð skattalógubroytingar landsstýrisins tekur hesa samtykt við í sítt arbeiði.

2. viðgerð 16. december 1996. Uppskotið fyllt við 4-1-18 atkvøðum.

19 Broyting í lögtingslóg um fløgustuðul til alivinnuna

Ár 1996, týsdagin 5. november legði Jvni Johannesen, landsstýrismáður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um fløgustuðul til alivinnuna.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 82 frá 28. mai 1996 um fløgustuðul til alivinnuna verða gjørdar hesar broytingar:

1. Í § 2, stk. 2, nr. 1 verða orðini "og heilsukanningarvátan" strikað.
2. Í § 2, stk. 2, nr. 2 verða orðini "Landsstýrið (Fiski

veidueftirlitið) skal á flutningskvittanini vátta stødd, góðsku og tal á smolti, áðrenn tað verður sjósett," strikað.

§ 2.

Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd.

Viðmerkingar:

Løgtingslóg nr. 82 frá 28. mai 1996 um fløgustuðul til alivinnuna kom í gildi 29. mai 1996. Lógin heimilar landsstýrinum at rinda 10 mill. kr. í fløgustuðli fyri smolt, sum verður keypt í 1996.

Fyrir árin 1993 - 1995 varð alivinnuni veittur fløgustuðul sambært lögtingslóg nr. 73 frá 2. apríl 1993. Kunngerð nr. 75 frá 2. apríl 1993 og kunngerð nr. 18 frá 2. februar 1995, sum báðar vórðu gjørdar við heimild í lögtingslógini, áseta reglur fyri útgjalding av fløgustuðlinum.

Lógarverkið frá 1993 ásetti greitt, hvørjar treytir alari skuldi lúka fyri at kunna fáa fløgustuðul. Løggildur grunnskoðari skuldi vátta, at fløgingin varð fingin til vega. Treytirnar vórðu settar, grundað á vanliga praksis innan alivinnuna.

Lógin um fløgustuðul til alivinnuna fór úr gildi við árslok 1995. Landsstýrið legði uppskot fyri lögtingið um at lata stuðul til serliga smoltstøðir og verkætlanir, sum stuðlaðu undir menning av alivinnuni, men lögtingið feldi uppskotið, lögtingsmál nr. 82/1995. Í staðin samtykti lögtingið eftir uppskotið frá 17 lögtings-

monnum eina nýggja lóg, sum heimilar landsstýrinum at rinda 10 mill. kr. í fløgustuðli fyri smolt, ið verður keypt í 1996, løgtingslóg nr. 82 frá 28. maí 1996 (løgtingsmál nr. 118/1995). Lógin varð samtykt og kunningjværd aftaná at nógv smolt, (3,3 mill.), longu var sett út.

Lógin viðvíkjandi fløgustuðli til alivinnuna í 1996 líkist henni frá 1993, men treytirnar, ið settar verða alarunum, eru nakað øðrvísi. Tvær nýggjar treytir verða settar. Tátt eina er, at ein heilsukanningarvátan frá landsdjóralækninum fyriliggur, og hin er vátan frá landsstýrinum (Fiskiveiðueftirlitinum) viðvíkjandi stødd, góðsku og tali av smolti, sum skal standa á flutningskvittanini. Ongin heimild er givin landsstýrinum at áseta í kunningværd treytir fyri útgjaldingini av stuðulinum, so sum tað varð í lógini frá 1993.

Tær báðar nýggju treytirnar, sum lógin fyri 1996 ásetir, eru ikki vanligar innan føroyska alivinnu. Tí kunnu alararnir, sum høvdu sett smolt út undan at lógin varð samtykt, ikki lúka ásettu treytirnar. Landsdjóralæknin hevur tó upplýst fyri landsstýrinum, at arheitt verður við at skipa fyri heilsukanningum av smolti, áðrenn tað verður sett út. Henda skipan er tó ikki komin at virka enn. Tí ber tað framvegis ikki alarunum til at lúka hesa treytina.

Fiskiveiðueftirlitið hevur áður ikki skula gjørt kanningar viðvíkjandi stødd, góðsku og tali av smolti, sum verður sett út. Tá lógin kom í gildi, vóru longu um 3,3 mill. smolt sett út, uttan at Fiskiveiðueftirlitið hevði váttað upplýsingar viðv. stødd, góðsku og tali. Heldur ikki aftaná at lógin kom í gildi, hevur Fiskiveiðueftirlitið váttað nevndu viðurskipti í samband við útseting av smolti.

Sostatt ber tað alarunum ikki til at leggja fram flutningskvittanir við vátunum frá Fiskiveiðueftirlitinum um stødd, góðsku og tal av smolti. Tó hevur tað verið siðvenja, at á flutningskvittanina verður tal av smolti og miðalvekt skrivað. Tí ber til at umsitara lógina, soleiðis at ymiskur stuðul verður latin fyri smolt, grundað á støddarbýtið, hóast nevndu vátanir frá Fiskiveiðueftirlitinum ikki eru tókar.

§ 3 í lógini um fløgustuðul til alivinnu ásetir, at landsstýrið skal umsitara lógina eftir ummæli frá Føroya Havbúnaðarfelag. Landsstýrið hevði í hesum sambandi fund við nevndina í Havbúnaðarfelagnum. Hetta var aftaná at landsstýrið hevði heitt á alararnar um at senda landsstýrinum upplýsingar viðvíkjandi smoltútseljingini í ár. Á fundinum kom skiftiga fram, at alararnir ikki kunnu lúka tær treytir, sum lógin fyriskrivur. Ein trýmannabólkur við umboðum frá landsstýrinum og Havbúnaðarfelagnum varð settur at fyrirleika fyrisitingarreglur viðvíkjandi fløgustuðulinum. Bólkurin hevði samband við landsgrannskoðaran og greiddi frá trupulleikunum hjá alarunum at fáa til vega kravdu vátanir um, at treytirnar í lógini eru fylgdar. Landsgrannskoðarin vísti á, at eftir hansara tykki skuldu treytirnar lukast. Gjördu alararnir ikki tað, og landsstýrið hevði játtað og góddið stuðul, var skeivt fyrisitið.

Hetta vil við øðrum orðum siga, at landsstýrinum, eftir landsgrannskoðarans sjónarmiðum, ikki er heimilað at gjalda smoltstuðulin um bæði heilsukanningarvátan og vátan frá Fiskiveiðueftirlitinum ikki eru settar inn saman við umsóknini um stuðul.

Løgtingið hevur samtykt eina lóg, sum heimilar landsstýrinum at gjalda alarum fløgustuðul, treytað av at ávísar treytir eru loknar, men alarar kunnu ikki lúka hesar treytir, serstakliga ikki fyri tað smolt, ið varð sett út, áðrenn lógin um fløgustuðul varð samtykt á Løgtingi.

Tað er landsstýrisins fatan, at tá løgtingið hevur viðtikið eina løgtingslóg, sum er ætlað at heimila at gjalda fløgustuðul, eiga treytirnar ikki at verða settar soleiðis, at alararnir í praksis ikki kunnu lúka tær fyri at kunna fáa stuðul útgjaldt. Tí skjýtur landsstýrið upp at gera broytingar í lógini, so fløgustuðulin kann verða útgjaldin, grundað á tær innanfyri alingina higartil vanligu kvittanir í samband við útseting av smolti.

Viðmerkiugar til tær einstøku greinirnar:

ad § 1. Her verður skotið upp at laga krøvini til treytir, sum alararnir skulu lúka fyri at kunna fáa fløgustaðul, til ta praksis, sum hevur verið innant alivinnuna í fleiri ár. Grundarlagið undir tilsøgnini um fløgustaðul verður flutningshoyvi frá Landsdjóralækninum og flutningskvittan millum keypara og seljara. Grannskoðari skal framvegis vátta, at alari lýkur nevndu treytir.

1. viðgerð 8. november 1996. Málið varð beint í vinnuvevdina, sum 15. november 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. november 1996 og eftir 1. viðgerð tann 8. november 1996 heint í vinnuvevdina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Nielsen, Bjørn á Heygum, Óli Jacobsen, Leif Lisberg og Álvur Zachariassen) mælir tinginum til at samtykja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Heini O. Heinesen og Jóannes Eidesgaard) heldur tað ikki verða rætt, at linka treytirnar og setir tí einki uppskot fram.

2. viðgerð 19. november 1996. Uppskot landsstýrisins §§ 1 og 2 samtykt við 18-0-9 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 17-0-9 atkvøðum.

3. viðgerð 22. november 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 17-0-7 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 132 frá 3. december 1996.

E.L. j. nr. 2600-1/93

20 Broyting í løgtingslóg um útreiðslur sjúkrakassanna til heilivág og afturbering landskassans.

Ár 1996, týsdagin 5. november legði Edmund Joensen, løgmaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um útreiðslur sjúkrakassanna til heilivág og afturbering landskassans.

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 115 frá 21. mai 1993 um útreiðslur sjúkrakassanna til heilivág og afturbering landskassans verður setningurin "ið landsstýrið kunnger" í § 1, stk. 1, 2 og 3, fyrsta punktum, strikaður.

§ 2.

Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjard, og samstundis fer danski teksturin í løgtingslóg nr. 115 frá 21. mai 1993 úr gildi.

Viðmerkingar til uppskotið.

Skráin yvir heilivágssløg, sum eru heimilað tilskot, ið higartil hevur verið nýtt í Føroyum, er danska skráin frá 1991. Henda skráin verður dagførd so hvørt sum nýggj heilivágssløg koma fram.

Orsøkin til omanfyri nevndu lógarbroyting er, at tað kann vera møguligt hjá landsstýrismaninum í heilsumálum at kunngerá, at tað ikki er landsstýrið sum kunnger broytingar í heilivágsskránni, men at landsapotecarin hevur dagføring av skránni um bendi.

Sum nú er, er tað neyðugt hjá landsstýrismaninum í heilsumálum at kunngerá broytingar í heilivágsskránni í Kunngerðarblaðnum við jøvnum millumbilum. Almanna- og heilsudeildin metir tað vera óneyðugt at kunngerá broytingarnar í Kunngerðarblaðnum, av tí at broytingarnar í praksis bert hava áhuga fyri heilt fá fólk, sum eins væl kunnu venda sær til landssapotecaran, fyri at fáa ein dagførdan lista. Umframt hetta fyllir heilivágsskráin óneyðuga nógvar bladsíður í Kunngerðarblaðnum.

1. viðgerð 8. november 1996. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 26. november 1996 legði fram sáljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 5. november 1996 og eftir 1. viðgerð 8. november 1996 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hefur viðgjørt málið og tekur ein samd nevnd undir við uppskotinum. Nevndin gengur út frá, at Landsupotekarin frammyrir fer at senda dagfórdar listar yvir heilivág, sum hevur rætt til tilskot til sjúkrakassarnar, kommunuleknarnar og heimarøktina.

Ein samd nevnd mælir lögtinginguni til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 4. december 1996. Uppskot landsstýrisins §§ 1 og 2 samtykt við 27-0-0 atkvøðum. At málið so-leiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð samtykt 27-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 10. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29 0 0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 135, 16. december 1996.

F.L. j.nr. 1021-4/90.

21 Eykafíggjarlóg oktober 1996

Ár 1996, fríggjadagin 8. november legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soðjóðandi:

U p p s k o t

til

eykafíggjarlóg oktober 1996.

Uppskot
til
Eykajáttanarlóg
oktober
1996

*Tekstur
og
Viðmerkingar*

Fíggjar- og búskapardeildin
Tinganes hin, 4. november 1996

Yvirlit

Høvuðsyvirlit yvir Eykajáttanarlóg oktober 1996

Almennar viðmerkingar

§ 2. Meginfýrisiting

Felagsútreiðslur

11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (*Rakstrarjáttan*)

§ 5. Fíggjarmál

Fíggjarfýrisiting

10505 Landsskattanevndin (*Rakstrarjáttan*)

11262 Toll- og skattstova Føroya (*Rakstrarjáttan*)

26305 Ymsar ognarútreiðslur (*Høgujáttan*)

§ 6. Almennamál

Hjálp og røkt av eldri og brekaðum

19042 Serförsorg (*Høgujáttan*)

§ 9. Útbúgving og gransking

Felagsútreiðslur

14383 Alment at taka til "Miðnámsskúlar" (*Rakstrarjáttan*)

§ 10 Mentan

Vardveitan av og kunning um mentanararvin

15703 Føroya Náttúrugripasavn (*Rakstrarjáttan*)

15907/ 323236 Listasøvn (*Rakstrarjáttan*)

Fjølmiðlar

Sjónvarp Føroya (*Rakstrarjáttan*)

§ 13 Fiski-, ali-, og sjóvinna

Gransking og menning

Lívískastøðin í Skopun (*Høgujáttan*)

Vinnuframi

16802/83904 Størri verkætlanir

16441 Sjúkratrygd

16455 Ídnaðarskip

18584 Menning av fiskivinnu á landi

18667 Flutningsstuðul

§ 14 Vinnulív

Ymiskir grunnar og stuðulsskipanir

18496 Skipsbyggjendurgjald

§ 15. Landbúnaður

Vinnuframi

17898/343013 Landbúnaðarstuddingur

§ 16. Samferðsla og samskipti

Flogferðsla

Flogferðsla (*Løgarráttin*)

Samskipti

Telefonverk Føroya Løgtings

Hövuðsyvirlit yvir Eykajáttanarlóg október 1996

Grein		Rakstranettlan		Føguettlan	Úrslit
		Tústund kr.	Útreiðslur	Inntøkur	
§1.	Løgtingið				
§2.	Meginfyrirsiting		500		
§4.	Lógarmál				
§5.	Fíggingarmál		-120	-955	
§6.	Almannamál				
§7.	Íbúðarmál				
§8.	Heilsamál				
§9.	Útbúgving og gransking		1.550		
§10.	Mentan		2.570		
§11.	Umhvørvi og orka				
§13.	Fiski-, ali- og sjóvinna		400		
§14.	Vinnulív		1.130		
§15.	Landbúnaður		-1.793		
§16.	Samferðsla og samskiði		500		
§17.	Arbeidsmarknaður				
§18.	Eftirlønir				
	Sammanlagt		-1.737	955	
§30.	Rentur				
§35.	Skattir og avgjöld				
§38.	Ríkisstuðul				
	Rakstrar- og føguettlan (Rf)		4.737	-955	-3.782
	Rakstrar-, føgu- og útlánssettlan (RfÚ)		4.737	-955	-3.782

Almennar viðmerkingar

Samhætt nýggja stýrisskipanarlógini er meginreglan, at ymsar eykajáttanir verða veittar við lögtingslóg. Hetta er aðru ferð at landsstýrið leggur uppskot fyri løgtingið um eykajáttanarlóg. Tann 21. mars 1996, bað landsstýrið um eykajáttan, svarandi til 11,5 mió. kr., har 2,6 mió. kr. vórðu játtuðar til rakstur og 8,3 mió. kr. til føgur og 0,5 mió. kr. til útlán.

Í fyriliggjandi uppskoti er 4,7 mió. kr. øktar rakstrarútreiðslur, meðan føgujáttanin verður minkað við 0,95 mió. kr.

Vanliga tál eykajáttanir verða veittar, hava málini skund, og tí fer landsstýrið at heita á løgtingið um skjóta viðgerð.

Sum meginregla, hevur landsstýrið funnið sporingar svarandi til uppskotið um eykajáttan, soleiðis at lóg-aruppskotið á flestu økjum er útreiðslaneutralt.

Tó eru rakstrarstøð, har landsstýrið heldur, at tað ikki ber til at spara heilt í tann mntur, sum eykajáttanin ljóðar uppá. Sostatt verður hallið á figgjarlógini 1996, fróknað eykajáttan í mars (11,4 mió. kr.) og október (3,8 mió. kr.), uppá 183,7 mió. kr. Tíð er ein øking uppá 15,2 mió. kr. frá uppruna hallinum á figgjarlógini fyri árið 1996, uppá 168,5 mió. kr.

§ 2. Meginfýrisiting

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
í 1.000 kr.			
	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	500	500	-

Felagsútreiðslur	500	-	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Felagsútreiðslur			
11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (Rakstrarjáttan)	J	3.000	-
	EYJ	500	-

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (Rakstrarjáttan).

Av tí, at sildasamráðingar, tvískattasamráðingar og fyrireiking til kolvetniskattalóg hava verið í ár, er trot komið á ferðakonto landsstýrisins. Meirnýtslan verður lutvíst fíggjað við at minka játtanina til Toll og Skattstovu Føroya konto 11262.

Innanhýsis verður eykajáttanin býtt soleiðis:

Toll og Skattstova Føroya	120.000,-kr
Løgmaður og landsstýrið	30.000,-kr
Landsskrivsstovan	350.000,-kr
Samantlagt	500.000,-kr

Budgetsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	3.000	500	3.500
Útreiðslur	3.000	500	3.500

§ 5. Fíggjarmál

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
i 1.000. kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	-120	-120	-
Íløgujáttan	-955	-	955

Fíggjarfýrisiting..... - 955

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Fíggjarfýrisiting			
10505 Landsskattanevndin (<i>Rokstrarjáttan</i>)	J	95	-
	EYJ	50	-

11262 Toll- og Skattastova Føroya

	J	55.836	5.021
	EYJ	-170	-

26305 Ymsar ognarútreiðslur (*Íløgujáttan*)

	J	-	-
	EYJ	-	955

Viðmerkingar

Fíggjarfýrisiting

10505 Landsskattanevndin (*Rokstrarjáttan*).

Nevndin hevur ikki virkað seinastu tíðina vegna játtanartrot.

Budgettsundurgreining

i 1.000. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	95	50	145
Útreiðslur	95	50	145

11262 Toll- og skattstova Føroya (Rakstrarjáttan).

Flutt verður av hesi konto til landsskattanevndina konto 10505 (50 tús. kr.) og ferða og dagpeningur uttanlanda konto 11758 (120 tús. kr.), ið hava játtanartrot.

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	55.836	-170	55.666
Inntøkujáttan	5.021		5.021
Útreiðslur	55.836	-170	55.666
Lønir	34.046		34.046
Annað	21.790	-170	21.620
Inntøkur	5.021	5.021	5.021

26305 Ymsar ognarútreiðslur (fløgujáttan)

Inntøka av sølu av sethúsum, matr. nr. 422b og 422c í Vági og matr. nr. 519f í Tórshavn

Budgettsundurgreining

tús. kr.	EYJ	J+EYJ	
Inntøkujáttan	-	955	955
Inntøkur	-	955	955

§ 6. Almennamál**A. Yvirflit**

Játtanaryvirflit			
í 1.000. kr.	Nettatal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	-	-	-
Fløgujáttan	-	-	-

Hjálp og røkt av eldri og brekaðum.....

- -

B. Játtanir

Felagsútreiðslur		Útreiðslur	Inntøkur
19042 Serforsorg (fløgujáttan)	J	-	-
	EYJ		-

Vlðmerkingar**Hjálp og røkt av eldri og brekaðum****19042 Serforsorg (fløgujáttan)**

Verkstaðið Vón brendi í grund tann 25. apríl 1996 og var bygningurin tryggjaður til nývirði, t.v.s. at endurbyggingin verður endurrindað av Tryggingarsambandnum. Byggiarbeiðið verður klárt til útbjóðingar

fyrst í 1997, og roknað verður við, at verkstaðsbygningurin verður liðugur at taka í nýtslu í juli 1997, meðan restin av bygninginum verður liðugur í mai 1998.

Kostnaðurin av tí nýggja bygninginum verður uml. £1.8 mió. kr., og verða útreiðslurnar býttar yvir 3 ár: 1996: 0,7 mió. kr., 1997: 7,0 mió. kr., 1998: 4,1 mió. kr.

Nettóúrslitið verður 0 av tí at byggiútreiðslurnar og endurrindanin av tryggingarupphæddini verða bókaðar á somu konto.

§ 9. Útbúgving og gransking

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

£ 1.000. kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	1.550	1.550	-

Felagsútreiðslur.....	1.550	-

B. Játtanir

	Útreiðslur	Inntøkur
Felagsútreiðslur		
14383 Alment at taka til	1	-
“miðnámskúlar” (Rakstrarjáttan)		
Nýtt rakstrarstað	1541	-

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

14383 Alment at taka til “Miðnámskúlar” (Rakstrarjáttan).

Unsøkjaratalið til miðnámskúlarnar er kent nú, og eru játtanirnar ov smáar til at upptaka allar næmingar, sum søkt hava um upptøku á Føroya Studentaskúla og III- skeiði og á Føroya Handilsskúla.

Á Føroya Studentaskúla og III- skeiði er í líggjarløgtingslógini fyri 1996 roknað við, at skúlin skal upptaka 8 flokkar í august 1996. Unsøkjaratalið vísir, at næmingagrundarlag er fyri 12 flokkum. Einn er tó óvíst, um flokkatalið verður so stórt, tí tað altíð er eitt óvíst fíntíð, umframt at nakrir næmingar kunnu flytast inn í Hústroytna og til Suðuroyar, soleiðis at tað verða 10 flokkar sammanlagt. Seinastu tvey árin eru 10 flokkar upptøknir á Føroya Studentaskúla og III- skeiði.

Á Føroya Handilsskúla varð roknað við upptøku av 5 FHS flokkum. Unsøkjaratalið vísir, at næmingagrundarlag er fyri 7 flokkum eins og undanfarna ár.

Fíggiarnevnd lögtingsins hevur fyrr í ár givið tilsegn til hesa eykajáttan. Men samhætt grein 4-L stk. 3 í

Stýrisskipanarlógini skulu eykajáttanir íð líggjarnevndin hevur veitt í árinum, góðkennast við eykalíggjartög

Budgetsundurgreining

<i>í 1.000. kr.</i>	<i>J</i>	<i>EYJ</i>	<i>J+EYJ</i>
Útreiðslujáttan		1.550	1.550
Útreiðslur	-	1.550	1.550

§ 10 Mentan**A. Yvirlit***Játtanarvirlit*

<i>í 1.000. kr.</i>	<i>Nettota</i>	<i>Útreiðslur</i>	<i>Inntøkur</i>
Útreiðslur	2.570	2.320	-250

Varðveitan av og kunning um mentanararvin.....	770	-
Fjølmiðlar.....	1.550	-250

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Varðveitan av og kunning um mentanararvin			
15703 Føroya Náttúrugripasavn (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	4327	150
	EYJ	270	-
15907/			
323236 Listasavn Føroya (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	1635	135
	EYJ	500	-
Fjølmiðlar			
Sjóntvarp Føroya (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J		
	EYJ	1.550	-250

Viðmerkingar**Varðveitan av og kunning um mentanararvin****15703 Føroya Náttúrugripasavn (*Rakstrarjáttan*)**

Forkanningin fram ímóti veruligum oljuleitingum hava verið meira umfangandi enn mett varð við ársbyrjan. Higar til í ár eru latin 4 ymisk seismikkloyvi, og loyvi til eitt sumtak av 18 oljufeløgum, at bora í Løpra. Tørvur er fískil á játtan til viðgerð og goymslu av jarðfrøðiliga tilfarinum.

Avrit av øllum kanningartilfari, sum tey ymisku feløgini savna inn verða latin Jarðfrøðisavninum, sum treyt frá Oljufyrisingini (landsstýrinum).

Til at viðgera,- serliga tulka innkomna tilfarið, hevur Jarðfrøðisavnið í 1 _ ár havt eina seismiska arbeiðsstøð til láns frá Western Geophysical. Hetta var partur av treytinum fyri at Western fekk loyvi til at gera seismiskar kanningar kring Føroyar í 1994 og 1995.

Nú loyvistøðin hjá Western er runnin, og tey endaligu kanningarúrslitini eru latin Jarðfrøðisavninum, skal Jarðfrøðisavnið eftir røttum lata Western arbeiðsstøðina aftur.

Hetta merkir at arbeiðsstøðin bert kann nýtast fram til 31. mai 1996. Men av tí at so nógv annað forkanningarvirkssemi hevur tikið seg upp, verður framhaldandi stórar tørvur á eini slíkari arbeiðsstøð á Jarðfrøðisavnið. Hetta er neyðugt fyri at jarðfrøðiliga tilfarð kann viðgerast nøktandi í Føroyum. Jarðfrøðisavnið leigar tessvegna arbeiðsstøðina restina av árinum, frá 1. juli 1996 fyri 110.000,- kr. Til goymslupláss, sum kann hýsa rúgvismikla jarðfrøðiliga tilfarinum er tørvur á høli, og hevur Jarðfrøðisavnið leiga góð høli til endamálið. Kostnaður fyri leigu, skráseting o.t. er 160.000,- kr.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	4.327	270	4.597
Inntøkujáttan	150		150
Útreiðslur	4.327	270	4.597
Lønir	3.402	45	3.447
Annad	925	225	1.150
Inntøkur	150		150

15907/ 323236 Listasavn (Rakstrarjáttan)

Listasavn Føroya hevur eina skuld uppá 1,8 mió. kr. til P/F Fossbankan í konkurs. Skuldin kemur av, at byggingin av nýggja Listasavninum gjørdist dýrari enn upprunaliga met. Nýggi listaskúlin kostaði uml. 17. mió. kr., av hesum hevur landskassin fíggjað uml. 5. mió. kr.

Kuratorarnir í P/F Fossbankanum hava hótt við at gera úrtøku í Listasavninum um loysn ikki verður funnin á hesum máli. Samstundis bjóða teir sær til at strika renturnar uppá 200.000,- kr. um landsstýrið veitir trygd fyri at restskuldin verður goldin.

Undirvísingar- og mentamáladacildin hevur fingið samja í lag við partarnar um, at Listasavnið rindar 600.000,- kr., sum verður fíggjað yvir raksturin, soleiðis at upphæddin, sum verður nýtt til keyp av lista-verkum (uml. 250-300.000,- kr. um árið) fyribils verður nýtt til at gjalda skuldina. Landsstýrið arbeiðir við at seta 1. mió. kr. av til endamálið, soleiðis at 500.000,- kr. verða settar á eykufíggjarlógina fyri 1996, og 500.000,- kr. verða settar á fíggjarlógaruppskotið fyri 1997. P/F Fossbankin á konkurs strikar renturnar uppá 200.000,- kr.

Budgettsundurgreining

(í 1.000 kr)	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	1.635	500	2.135
Inntøkujáttan	135		135
Útreiðslur	1.635	500	2.135
Lønir	722	-	722
Annad	913	500	1.413
Inntøkur	135	-	135
Inntøka, Framsýningar	30	-	30
Atgongugjald	75	-	75
Avgreiðsla, Cafeteria	30	-	30

Fjølmiðlar**Sjónvarp Føroya (Rakstrarjáttan)**

Sjónvarp Føroya fer í ár at hava lægri inntøku enn roknað varð við, tá programmpoliðkurin fyri 1996 varð lagdur. Orsøkin er, at Sjónvarpið ikki fekk atgongd til nýggja inntøkukelda í árinum. Í uppskott til lögtingslóg um sjónvarp, sum varð lögð fyri lögtingið í vár, var m.a. ætlanin at loyva Sjónvarpi Føroya at skipa fyri eydnuspæli, men varð uppskotið vrakað. Hvussu stóran møguligan inntøkumiss talan er um, er illt at siga, men Útvarp Føroya t.d. hevur ein vinning av V4 dráttinum uppá yvir 4 mió. kr. um árið.

Sjónvarp Føroya hevur skert framleiðsluna av føroyskum sendingum nánandi miðskeiðis í fjárgjarsárinum, soleiðis at rakstrarætlan stovnsins fyri 1996 kann halda.

Skotið verður upp, at Sjónvarp Føroya fær eina eykajáttan uppá 1,8 mió. kr. í 1996, soleiðis at stovnurin verður førur fyri at framleiða dygdargóðar føroyskar sendingar, og kann standa seg í kappingini við útlendsku sjónvarpsrásirnar.

Budgettsundurgreining

(í 1.000 kr.)	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	-	1.550	1.550
Inntøkujáttan		-250	-250
Útreiðslur	-	1.550	1.550
Annað	-	1.550	1.550
Inntøkur	-	-250	-250
Sjónvarpsgjald	-	250	250
Lýsingar	-	-400	-400
aðrar inntøkur	-	-100	-100

§ 13 Fiski-, ali-, og sjóvinna**A. Yvirlit***Játtanaryvirlit*

í 1.000. kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	400	400	-

Gransking og menning.....

400

Vinnuframl.....

-

B. Játtanir

		Útreiðslur		Inntøkur
Gransking og menning				
	Lívískastøðin í Skopun	J	-	
		EYJ	400	
Vinnuframi				
16802/83904	Størri verkætlanir	J	8.000	-
		EYJ	-	-
16441	Sjúkratrygd	J	6.000	
		EYJ	3.000	
16455	Ídnaðarskip	J	2.400	
		EYJ	-800	
18584	Menning av fiskivinnu á landi	J	9.000	
		EYJ	-1.950	
18667	Flutningsstuðul	J	1.000	
		EYJ	-250	

Viðmerkingar

Gransking og menning

Lívískastøðin í Skopun (*fløgújáttan*)

Søkt verður um løyvi at nýta kr. 400.000,- í 1996 til kanningararbeiði og byrjan uppá byggjan av verjugarði vestanfyri Lívískastøðina í Skopun.

Upphæddin er partur av játtanini á flggjarlógaruppskotinum fyri 1997, har kr. 3.350.000,- eru settar av til gerð av verjugarði, øking av íltframlleiðslu og keyp av dieselmotori. Hetta merkir at upphæddin fyri 1997 verður minkað við kr. 400.000,- og arbeiðið verður framskundað 2 mánaðir fyri at økja um trygdina á støðini í vetur.

Í februar og í okt. í ár vóru brinskaður á støðini, har brinið fór uppum verandi verjugarð við íf úrsliti, at nakað av materiellum skaða hendi, men lívfiskurin fekk ongan skaða.

Neyðugt verður tí at tryggja støðina betur móti møguligum brinskuða, soleiðis at lívfiskurin ikki verður í ov stórum vanda fyri at verða oyðilagdur. Tað verður ein stórus flggjarligur missur um lívfiskurin doyri, men ikki minst fer kynbótaarbeiðið, ið er gjørt yvir fleiri ár, fyri skeyti, og byrjast má heilt av nýggjum. Føroyar verða tá langt aftanfyri onnur lond, ið kappast verður við í laksaframleiðslu.

Budgetsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	-	400	400
Inntøkujáttan			

Vinnuframi**16802/83904 Størri verkætlanir**

Umframt tær báðar verkætlanirnar: Imningahavsaetlanin og Sandoyaraetlanin, verður heimilað landsstýrinum at nýta upp til kr. 500.000,- í flggjarárinum 1996 til at rinda kostnaðin av heilsuprógvum fyri starvs-

fólk á fiskavirkjum og verksmiðjuskipum. Hetta heilsuprógv verður kravið av øllum starvsfólki sambært vegleiðing frá Heilsufrøðiliga Starvsstovuni frá 12. juni 1996, og hevur samband við reglurnar um innan- eftirlit og ES-góðkenning. Virkni hava freist til 1. oktober 1996 at fáa hest heilsuprógv. Hvørt starvsfólk skal kannast eina ferð, so tað verður serliga í 1996, at landsstýrið fær hesa útreiðslu.

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	8.000	-	8.000
Inntøkujáttan	-	-	-

16441 Sjúkratrygd

Fyri fíggjarárið 1995 vórðu útgjaldnar 7,9 mió. kr. í sjúkratrygd ikki íroknað frítíðarløn. Neyðugt er við eini eykajáttan av tí at játtanin fyri 1996 er brúkt og tí er útgjaldingin av sjúkratrygd stöðga.

Fíggjarnevnd lógtingsins hevur fyrr í ár givið tilsegn til hesa eykajáttan. Men sambært grein 44, stk. 3 í Stýrisskipanarlógini skulu eykajáttanir íð fíggjarneyvndin hevur veitt í árinum, góðkenast við eyka fíggjarlóg.

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	6.000	3.000	9.000
Inntøkujáttan	-	-	-

16455 Ídnaðarskip

Minninýtsla verður flutt til konto 16441 "Sjúkratrygd".

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	2.400	800	3.200
Inntøkujáttan	-	-	-

18584 Menning av fiskivinnu á landi

Minninýtsla verður flutt til konto 16441 "Sjúkratrygd".

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	9.000	-1.950	7.050
Inntøkujáttan	-	-	-

18667 Flutningsstuðul

Minninýtsla verður flutt til konto 16441 "Sjúkratrygd".

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	1.000	-250	750
Inntøkujáttan	-	-	-

§ 14 Vinnulív

A. Yvirllit

Játtanaryvirllit

í 1.000. kr.	Nettofal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	1.130	1.130	-

Ymiskir grunnar og stuðulsskipanir..... 1.130 -

B. Játtanir

Ymiskir grunnar og stuðulsskiptanir		Útreiðslur	Inntøkur
18496 Skipabyggingurgjald	J	1.200	-
	EYJ	1.130	-

Viðmerkingar

Ymiskir grunnar og stuðulsskiptanir

18496 Skipabyggingurgjald

Samh. § 1, stk. 1 í lögtingslög nr. 73 frá 20. maí 1996 er landsstýrinum heimilað av árlígu játtanini á fíggarlóginu at veita skipasmiðjum 4,5% í stuðningi av sáttmálaprísinum fyri farnagjaldsútreiðslur í sambandi við bygging av flótandi eindum. Eisini er landsstýrinum samb. § 2, stk. 1 heimilað at veita 3,5% í stuðningi fyri endurrindan av innflutningsgjøldum í sambandi við bygging. Harumframt kann sami stuðningur veitast í sambandi við umbyggingar, um umbyggingarkostnaðurin verður 3 mió. kr. ella meira.

Tá upphæddin varð avsett á fíggarlógina fyri 1996, var ikki heilt greitt, um stuðningur eisini skuldi veitast fyri innflutningsgjøld, og varð tá hert roknað við 4,5% í endurrindan fyri farnagjaldsútreiðslur. Orsakað av m.ø. hesum verður tí neyðugt at søkja um eykajáttan. Harumframt kann viðmerkjast, at ein sleipibátur er bygdur eftir at lógin um stuðning til skipasmiðjur kom í gildi, og at nakrir fleiri glasrevjabátar verða bygdir til útflutnings í 1996 enn upprunaliga mett.

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+ EYJ
Útreiðslujáttan	1.200	1.130	2.330
Inntøkujáttan -	-	-	-

§ 15. Landbúnaður

A. Værlit

Játtanaryvirlit

í 1.000. kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	-1.793	-1.793	-

Vinnuframi.....	-1.793	-

B. Játtanir

Vinnuframi	Útreiðslur	Inntøkur
17898/343013 Landbúnaðarstuðningur	J	15.000
	EYJ	-1.793

Viðmerkingar

Vinnuframi

17898/343013 Landbúnaðarstudningur

Í roknskapinum frá Jarðarráðnum fyri 1995 er skrásett eitt uppspurt studningsyvirskot fyri lífðarskeiðið 1992 til 1995, ið tilsamans er kr. 3.493.000. Landsstýrið hevur gjørt Jarðarráðnum greitt, at heimild ikki er til at brúka Jarðargrunnin roknskaparliga og yvirføra studningsavlop frá einum fíggarári til næsta -. Jarðarráðið hevði í seinasta uppskoti um býti av landbúnaðarstudninginum frá apríl 1996 roknað við, at studningstørvurin kundi nøktast innanfyri ásetta karnin á kr. 15.000.000,- tí ráðið hevði ómantyrinevnda studningsyvirskot á kr. 3.493.000,- at leggja aftrat ásetta karninum fyri 1996. Soleiðis roknaði Jarðarráðið reella studningstørvin fyri 1996 at verða kr. 18.493.000,-.

Mannagongd Jarðarráðsins í samband við árliku studningsveitingarnar hevur síðan 1967 verið soleiðis, at møguligt yvirskot frá einum ári ikki er farið aftur í landskassan og soleiðis hevur heldur ikki verið vanligt at fáa eykajáttan, tá talan hevur verið um meimýlsu. Nevnda mannagongd hevur sambært Jarðarráðnum verið góð og smíðlig, tí tað hevur altíð verið trupult at mett um árliga tørvin.

Játtanin til landbúnaðarstudningar er við þórum orðum vorðin umsitin, sum um tað var ein grunnur.

Jarðarráðið hevur fingið greið boð um, at framyvir skal Jarðarráðið leggja seg undir galdandi fíggaristýringsskipan.

Landsstýrismaðurin í landbúnaðarmálum hevur avgjørt, at nevnda avlop á kr. 3.493.000,- verður nýtt soleiðis.

Státurvirki hjá MBM	1.200.000,- kr.
Serkøna hjálp til landbúnaðarnevndina ið skal gera álit um framtíðarlandbúnaðarvinnu í Føroyum	500.000,- kr.
Sparingar á fíggarilóg (Fellur til landskassan)	1.300.000,- kr.
Ov nógv veittur stuðul (Fellur til landskassan)	493.000,- kr.

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	15.000	-1.793	-13.207
Útreiðslur	15.000	-1.793	-13.207

§ 16. Samferðsla og samskipti

A. Yvirlið

Játtanaryvirlið

í 1.000. kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	500	500	-

Flogferðsla	500	-
Samskipti	-	-

B. Játtanir

Flogferðsla		Útreiðslur	Inntøkur
Flogferðsla (Lógarbundin)	J	900	-
	EYJ	500	-
Samskipti			
Telefonverk Føroya Løgtings	J	-	-
	EYJ	-	-

C. Átekning

Ad. Telefonverk Føroya Løgtings

TFL verður heimilað at taka upp lán uppá tilsumans 13 mió. kr. til at keypa ogn matr. nr. 1381e og matr. nr. 1381f í Tórshavn.

Viðmerkingar

Flogferðsla

Flogferðsla (*Lógarbundin*)

Áheitan er komin frá Tyrkutanastuni um at seta ein GPS*-stöð upp í Føroyum. Danska verjtomálaráðið hevur søkt um eina frftøku av avgjældum av fløgu og rakstri av GPS-støðini í Føroyum. Landsstýrið ætlar tí at geva GPS-støðini somu sømdir sum Loranstöðin og fløgveðlurin í Vágum havi.

Tá talan er um ein broyting á einari lógarbundnari konto, har viðmerkingarnar verða broyttar, er uppskot-ið tikið við á eykaffiggjartóg.

Játtanin er útreiðsluneutral, av tí at stóðlin av hesi upphædd kemur inn sum MVG á inntøkusiður landskassans.

Budgettsundurgreining

í 1.000. kr.	J	1+YJ	1+FYJ
Útreiðslujáttan	900	500	1.400
Útreiðslur	900	500	1.400

*GPS (Global Positioning System) gevur møguleika fyri at navigera nøyvart. U navigerað verður við satíllit.

Samskipti

Telefonverk Føroya Løgtings

P/F matr. nr. 1381e/f, sum TFL eigur 100% av partabrovinum í, stendur sum línglýstur eigari av ognunum matr. nr. 1381 e og f. TFL hevur síðan leigað ognirnar frá partafelagnum.

Ynski hevur leingi verið frammi frá TFL um at avtaka partafelagið, og skuldi helja fara fram við at TFL yvirtekur ogn og skuld í felagnum. Sambært avtalu við dansku stjórnina maj 1993, pkt. 4, krevst loyvi frá dansku mynduleikinum fyri lántøku. Loyvi er língið til vega.

Rentur og avdráttir av teimum lánun, ið eru í ognini, og fyri ein part eisini aðrar útreiðslur hjá felagnum, hava verið goldnar við hesum leiguinntøkum. Partafelagið hevur ikki havt aðrar inntøkur enn leiguinntøkurnar frá TFL. Tær útreiðslur, ið hava lígið orsøk fyri leiguinntøkurnar, hava allar verið goldnar av TFL og hava verið bókaðar sum skuld hjá partafelagnum til TFL.

Keypspeningurin er avtalaður til kr. 13.000.000,00 og verður henda upphæddin goldin á tann hátt, at TFL yvirtekur ta á ognini línglýstu veðskuld - kr. 8.010.629 - meðan restupphæddin verður goldin við, at TFL móttøknar í ágóða sínum hjá partafelagnum.

Dispositionin fer sostatt ikki hava nakra ávirkan á gjaldførið hjá TFL.

1. viðgerð 19. november 1996. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 10. december 1996 legði fram sáljóðandi

ÁTTA

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 8. november 1996 og eftir 1. viðgerð tann 19. november 1996 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Antón Kallsberg, landsstýrismann í fíggjarmálum, Bjarna Askham Magnussen, fulltrúi á búskapar- og fíggjardeildini, Trónd Djurhuus, sjónvarpsstjóri, Sigmundur Isfeld, fulltrúi á samskiðsdeildini og Andras Róin, telefonverksstjóri.

Landsstýrismaðurin legði fyri nevndina trí broytingaruppskot frá landsstýrinum til grein 2 meginfyrirsiting, grein 10 mentan og grein 13 fiski- ali- og sjóvívna, og hesi broytingaruppskot leggur nevndin fram.

Fíggjarnevndin hevur fingið roknskap fyri Sjóvarp Føroya fyri tíðarskeiðið 1. januar til 31. oktober 1996. Roknskapurin vísir, at sjónvarpið hesar 10 mánaðirnar hevur nýtt 83% av samlaðu fíggjarætlanini fyri 1996. Hisini hevur nevndin fingið grannskoðarafrágreiðing fyri roknskapin hjá sjónvarpinum fyri 1995 og notað frá sjónvarpsstjóranum viðvíkjandi staði Sví's við og utan eykajáttan.

Sjónvarpsstjórin greiddi nevndini frá, at tá fíggjarætlanin fyri 1996 varð gjord, hevði sjónvarpið fingið heilt greiðar ábendingar um, at sjónvarpið fór at fáa loyvi til at hava eydnuspel og harvið fáa størri inntøkur. Landsstýrið legði í vár uppskot fyri tingið um nýggja sjónvarpslóg, sum m.a. gav sjónvarpinum loyvi til eydnuspel, men hetta uppskot varð ikki samtykt. Sjónvarpsstjórin upplýsti, at sjónvarpið vrentur av fáa einu eykainntøku av eydnuspæli uppá 4 til 5 milliónir krónur. Tá sjónvarpið ikki fekk loyvi til eydnuspel, var neyðugt at gera sparingar fyri at lita fíggjarætlanina at halda. All yvirtíðararbeiði varð skorið burtur. Talið av starvsfólkum í sjónvarpinum er minnað við 1/3, uttan at sjónvarpið hevur sagt nokrum starvsfólkum upp. Nøkur eru í farloyvi, meðan onnur sjálv hava sagt upp. Ein meting, sum sjónvarpið gjordi í juli mánað vísir, at neyðugt var at lita eina eykajáttan uppá 1,8 mió. kr., um sjónvarpið skuldi verða ført fyri at framleiða føroyskar sendingar, og standa seg í kappingini við tilendskar sjónvarpsnestr. Henda upphædd er nú endurskoðað og sett til 530.000 krónur. Sjónvarpsstjórin segði seg hava fulla ábyrgd av fíggjarætlan sjónvarpsins.

Fíggjarnevndin heldir, at tað er ikki rætt, at almentur stovnur leggur eina fíggjarætlan, ið er bygd á inntøkum, sum lógarheimild ikki er fyri. Tað er ikki nóg mikið, at stovnurin hevur fingið ábending frá politiska valdinum um, at eitt uppskot til lögtingslóg, sum kundi givið meira inntøkur, fer at verða samtykt í lögtinginum. Sjóvarp Føroya átti at lagt sendiskráir og fíggjarætlanina eftir verandi fortreytum.

Avlopið av landbúnaðarstudningunum fyri tíðarskeiðið 1992 til 1995 er tilsamans 3.493 mió. kr. Burturav hesi upphædd mælir landsstýrismaðurin í landbúnaðarmálum til at jatta 1,2 mió. kr. til sláturverkið hjá MBM. Landsstýrið hevur upplýst fyri fíggjarnevndini, at ein embættismannanevnd er sett at meta um verkætlanina og at studningurin verður ikki goldin fyrr enn metingin er gjord.

Í uppskotinum mælir landsstýrið til, at PPI matr. 1381 e/f, sum Telefonverk Føroya Løgtings eigur 100% av partabævnunum í, verður tikið av, og at telefonverkið yvirtekur ogn og skuld í felagnum. Á fundi í nevndini hevur Andras Róin, telefonverksstjóri, saman við Sigmundi Isfeld, fulltrúi á samskiðsdeildini, lýst hesi viðurskiði.

Landsstýrið hevur søkt fíggjarnevndina um eykajáttan til oljufyrirsitungina uppá kr. 270.000. Fíggjarnevndin vísir á § 44 í stýrisskipanarlógini, sum sigur, at eykajáttan verður veitt við lögtingslóg og leggur tí umsóknina fram sum broytingaruppskot.

Viðvíkjandi lívfiskastøðini í Skopun hevur landsstýrismaðurin í vinnumálum upplýst, at projekteringsarbeiðið er byrjað og brúk verður fyri 100.000 kr. í ár. Fíggjarnevndin áttar, at arbeiði verður byrjað áðrenn játtanin er givin.

Viðmerkingar til broytingarnar

§ 2. Meginfyrirslit

11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (*Rakstrarjáltan*)

Løgtingið hevur samtykt at jálta landsstýrinum kr. 350.000 á ferðakonto, við serligari eykajáltanarlóg (løgtingsmál nr. 24/1996: Eykajáltanarlóg november 1996) til fiskivinnusamráðingar. Mælt verður til at jálta kr. 120.000, ið skulu nýtast til tvískattusamráðingar. Jáltanin verður fíggað við at minka jáltanina til Toll og Skattastovu Føroya. Viðmerkingarnar í uppskoti landsstýrisins verða strikaðar og jáltanin verður sett til

kr. 120.000.

11090 Oljufyrirslit (*Rakstrarjáltan*)

Løgmaður hevur søkt fíggarnevndina um eykajáltan í fíggarárinum 1996 uppá kr. 270.000 vegna jáltanartrot á Oljufyrirslitingini.

Nú árið fer at halla, neyðist Oljufyrirslitingin at viðurkenna, at verandi fíggarjáltan fyri 1996 ikki fer at halda. Hetta kemst av, at virksemd á stovninum gjørdist munandi størri, enn ein kundi ímynda sær fyri einum ári síðani. Serliga kann vístast á, at tann stóri áhugin millum oljufeløg v.m. at gera forkanningar á føroyska økinum, hevur ført við sær eina stóra arbeiðsbyrðu fyri stovnin, eins og áhugin hjá oljufeløgnum at fáa til vegs kanningartilfar hevur ført við sær eina munandi størri inntøku til landskassan, enn roknað varð við. Hesin peningur fer beinleiðis í landskassan og verður ikki nýttur til rakstur av Oljufyrirslitingini. Mælt verður til at veita Oljufyrirslitingini eina eykajáltan uppá

kr. 270.000.

§ 10. Mentan

Fjølmiðlar

Sjónvarp Føroya (*Rakstrarjáltan*)

Av tí at umsóknin um eykajáltan til Sjónvarp Føroya uppá 1,8 mió. kr. hevur drigið so langt út, hevur stovnurin lagt seg eftir at halda verandi jáltan við at minka virksemd seinna hálvár 1996. Tað hevur eyðmæst stovninum at framt ver neyðugu sparingarnar við sparingum á øllum økjum, serliga innan framleiðslu av føroyskum sendingum. Um stovnurin skal hava møgu leika fyri at framleiða týðandi føroyskar sendingar til desember mánaða, krevst ein eykajáltan uppá kr. 530.000. Skotið verður upp, at Sjónvarp Føroya fær eina eykajáltan uppá

kr. 530.000.

§ 13. Fiski-, all- og sjóvinna

Lívískastøðin í Skopun (*Íløgajáltan*)

Viðmerkingarnar í uppskoti landsstýrisins verða strikaðar og nýggjar viðmerkingar verða innsettar.

Landsstýrið søkir um loyvi at nýta kr. 100.000 í 1996 til kanningararbeiði og byrjan uppá hyggjan av verjugarði vestanfyri Lívískastøðina í Skopun. Upphæddin er partur av jáltanini á fíggarlógaruppskotinum fyri 1997, har kr. 3.350.000 eru settar av til gerð av verjugarði, øking av illtframleiðslu og keyp av dieselmotori. Landsstýrið upplýsir, at brúk verður fyri kr. 100.000 í 1996. Mælt verður til at lækka upphæddina í uppskoti landsstýrisins við kr. 300.000 og seta jáltanina til

kr. 100.000.

Við hesum broytingum verður samlaða upphæddin til eykajáltanir lækkað úr kr. 3.782 mió. til kr. 2.102 mió. Hallið á fíggarlógini 1996 verður við hesum eykajáltanum uppá 182,35 mió. kr. Tað er ein øking uppá

13,85 mió. kr. frá uppruna hallinum á fíggjarlógini fyri árið 1996, uppá 168,5 mió. kr.

Jóannes Eidesgaard tekur ikki undir við, at játtadar verða kr. 1,2 mió. undir § 15. landbúnaður, til sláðuvirki hjá MBM. Slík játtan eigur at verða givin á fíggjarlógini fyri 1997 og ikki við eykajáttanarlóg og er heldur ikki í tráð við ætlan landssýrisins um, at stuðningsavlop skal ferast aftur til landskassan.

Annars tekur ein samd fíggjarnevnd undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við framanfyrri nevndu broytingum og setir fram soljóðandi

broytingaruppskot

§ 2. Meginfýrisiting

A. Yvirlit

<i>Játtanarviðit</i>			
	Nettol	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	380	380	-

Felagsútreiðslur..... -380 -

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Felagsútreiðslur			
11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (<i>Rakstrarjáttan</i>)	F	500	-
	BU	-380	-

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (*Rakstrarjáttan*).

Sum nýggj viðmerking verður innsett:

“Løgtingið hevur samtykt at jálta landsstýrinum 350 tús. kr. á ferðakonto, við serligari eykajáttanarlóg, til fiskivinnusamráðingar. Tær 120 tús. kr. skulu bert nýtast til tvískattasamráðingar. Játtanin verður fíggjað við at minka játtanin til Toll og Skattastovu Føroyar.”

Gomlu viðmerkingarnar verða stinkaðar.

Samundirgreiðingin av broytingaruppskotinum

	BU
Útreiðslujáttan	-380
Útreiðslur	-380

§ 2. Meginfyrirsiting

A. Yvirlit

<i>Játtanarskrá</i>			
	Nettatal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	270	270	-

Ráevni..... 270 -

B. Játtanir

			Útreiðslur	Inntøkur
Ráevni				
11090	Oljufyrirsiting (Rakstrarjáttan)	F	4.887	100
	Hjá fíggingarnevndini	U	270	-
	Nýtt uppskot			

Viðmerkingar

Ráevni

11090 Oljufyrirsiting (*Rakstrarjáttan*).

Nú árið fer at halla, noyðist Oljufyrirsitingin at viðmerkna, at verandi fíggingarjáttan fyri 1996 ikki fer at halda. Hetta kemst av, at virkseimi á stovninum gjørdist munandi størri enn ein kundi ímynda sær fyri einum ári síðani. Serliga kann visast á, at tann stóri áhugin millum oljufeløg v.m. at gera forkanningar á føroyska økinum hevur ført við sær eina stóra arbeiðsbyrðu fyri stovnin, eins og áhugin hjá oljufeløgum at fáa til vegar kanningartilfar hevur ført við sær eina munandi størri inntøku til landskassan, enn roknað varð við. Hesin peningur fer beinleiðis í landskassan, og verður ikki nýttur til rakstur av Oljufyrirsitingini.

Budgjettsundurgreining

	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujáttan	4.787	270	5057
Útreiðslur	4.887	270	5.157
Inntøkur	100	-	100
Útreiðslur	4.887	270	5.157
Lønir	1.987	20	2.007
Annað	1.400	180	1.580
ORN	1.500	70	1.570
Inntøkur	100	-	100

A. Yvirlit

<i>Játtanaverrði</i>			
	Netotal	Útreiðslur	Inntekur
Útreiðslur	-1.270	1.270	-

Fjølmiðlar..... -1.270 -

B. Játtanir

Fjølmiðlar		Útreiðslur	Inntekur
Sjónvarp Føroya (<i>Rakstrarjáttan</i>)	U	1.550	-250
marra nýtsla	BU	-1.270	-

Viðmerkingar

Fjølmiðlar

Sjónvarp Føroya (*Rakstrarjáttan*).

<i>Budgettundurgreining</i>	
(i 1.000 kr)	BU
Útreiðslujáttan	-1.270
Inntekujáttan	-
Útreiðslur	-1.270
Annad	-1.270

§ 13. Fiski-, ali- og sjóvinna

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
	Seintatí	Útteiðslur	Inntøkur
Útteiðslur	300	300	-

Gransking og menning..... -300 -

B. Játtanir

		Útteiðslur	Inntøkur
Gransking og menning			
Lívískastøðin í Skopun (<i>Rakstrøgjattan</i>)	EYJL	400	-
Hjá Landsstýrinum	BU	300	-
annar gýsla			

Viðmerkingar

Gransking og menning

Lívískastøðin í Skopun (*Ílagujáttan*).

Viðmerkingar verða strikadar.

Sum nýggjar viðmerkingar verða innsettar.

"Søkt verður um løyvi at nýta kr. 100.000,- í 1996 til kanningararbeiði og byrjan uppá byggjan av verjugarði vestanfyrri Lívískastøðina í Skopun.

Upphæddin er partur av játtanini á fíggarlógaruppskotnum fyri 1997, har kr. 3.350.000,- eru settar av til gerð av verjugarði, oking av ílframløislu og keyp av dieselmotori. Hetta merkir at upphæddin fyri 1997 verður minkað við kr. 100.000,- og arbeiðið verður framskundað 2 mánaðir fyri at økja um trygðina á støðini í vetur.

Í februar og í okt. í ár vóru brúmskaðar á støðini, har brúmið fór uppum verandi verjugarð við tí úrsliti, at nakar av materiellum skaða hendi, men lívfiskurin fékk ongan skaða.

Neyðugt verður tí, at tryggja støðina betur móti møguligum brúmskaða, soleiðis at lívfiskurin ikki verður í ov stórum vanda fyri at verða oyðilagdur. Tað verður ein stórur fíggarligur missur um lívfiskurin doyrt, men ikki minst fer kynbótarbeiðið, ið er gjørt yvir fleiri ár, fyrri skeyti, og byrjast má heilt av nýggjum. Føroyar verða tí langt aftanfyrri onnur lond, ið kappast verður við í laksaframleiðslu."

Budgættsundurgreining

	BU
Útteiðslujáttan	-300
Inntøkujáttan	

13. desember 1996 setti Jóannes Eidesgaard fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Í § 15. Landbúnaður verður undir A. Yvirlit talið "-1.793" í øllum trimum færum broytt til "-2.993".

Undir B. Játtaðir verður talið "-1.793" broytt til "-2.993".

Í viðmerkingunum verður strikað: "Sláturvirki hjá MBM 1.200.000,- kr." og setningurin "Sparingar á fíggarlóg (fætur til landskassan) 1.300.000,- kr." verður broyttur til "Sparingar á fíggarlóg (fætur til landskassan) 2.500.000,- kr."

2. viðgerð 13 desember 1996. Broytingaruppskot frá samdæmi fíggarnevndini til § 2 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 2 soleiðis broytt samtykt við 26-0-0. §§ 5, 6 og 9 óbroyttar samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá samdæmi fíggarnevnd til § 10 samtykt við 23-2-1 atkvøðum. § 10 soleiðis broytt samtykt við 26-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá samdæmi fíggarnevnd til § 13 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 13 soleiðis broytt samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 14 óbroytt samtykt við 27-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jóannes Eidesgaard til § 15 full við 5-2-21 atkvøðum. § 15 samtykt við 22-2-4 atkvøðum. § 16 samtykt við 21-1-5 atkvøðum. At lógin skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 18 desember 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 16-6-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 138, 20. desember 1997.

F.L. j.nr. 2500-18/96

22 Løgtingslóg um útvarpsnevnd

Ár 1996, týsdagin 19. november legði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, vegna landsstýrisfráttar
soljóðandi

U p p s k o t

tí

Løgtingslóg um útvarpsnevnd.

§ 1. Sett verður útvarpsnevnd við 5 limum. Landsstýrið velur hesar fyri 4 ár í senn. Landsstýrið oppnevnr formannin limanna millum. Landsstýrið kann tó eftir tilráðing frá lurtarafeløgum, sum frammanundan hava fingið góðkenda tilráðingargheimild frá landsstýrinum, nøra um nevndina við 1 limi.

Stk. 2. Samstundis verða eisini valdir 5 tiltakslimir og eftir tilráðing frá lurtarafeløgum við tilráðingargheimild velur landsstýrið tiltakslim fyri møguligan eykalim.

§ 2. Útvarpsnevndin tekur avgerð um, hvussu dagsskrá útvarpsins skal skipast í høvuðsevnum, og góðkennir hana, innan hon verður kunngjørd. Nevndin fyrisetir reglur, ið hon heldur vera neyðugar við tí endamáli, at tað, sum útvarpað verður, hevur fjølbroytt, mentunnarligt og upplýsandi innihald, og at hugsunarfrælsi, rettsinni og javnaður móti øllum flokkum og stevnum í almennum málum, vinnu, stevnum, feløgum og einstakum monnum skulu ráða í útvarpinum.

Stk. 2. Landsstýrið setir í reglugerð gjølligari skipanir um starv útvarpsnevndarinnar. Limirnir fáa samsýning og ferðaútreiðslur goldnar eftir reglum, sum landsstýrið fyrisetir.

§ 3. Útvarpsnevndin kemur saman á fund regluliga eina ferð um mánaðin og annars so ofta, tørvur er á. Formaðurin boðar til fundar. Hann hevur skyldu at boða til eykalundar, tá fyristøðumaður útvarpsins ella tveir menn úr útvarpsnevndini krevja tað.

Stk. 2. Fundur er samtyktarførur, um meiriluti av

limunum er á fundi.

Stk. 3. Útvarpsfyristøðumaðurin hevur satti á fundum útvarpsnevndarinnar og hevur har rætt at fáa orð-ið og seta frá uppskot, men hevur ikki atkvøðurett. Hann skal seta fram uppskot til dagsskrá, harundir uppskot til fyrilestrar og samtalur og musikk og sangútvarp.

§ 4. Útvarpsnevndin tekur ikki seinni enn 1. september avgerð um høvuðsevni fyri dagsskrá fyri oktober mars og ikki seinni enn 1. mars viðvíkjandi dagsskrá fyri apríl-september.

Stk. 2. Dagsskrá skal til hvørja tíð verða samtykt í høvuðsdráttum fyri minst fyra vikur. Dagsskrá fyri hvørja viku verður útgivin ikki seinni enn fríggjadag í vikuni undan og lýst í útvarpinum fríggjadag undan.

§ 5. Um maður, ið flyta skal útvarpsevni, fer ferðall, ella aðrar ófyriræddar umstøður gera broytingar neyðugar av dagsskrá, skipar útvarpsfyristøðumaðurin so vítt gjørligt í samráð við formannin fyri útvarpsnevndini fyri dagsskrá á besta hátt samsvarandi teimum høvuðsliðum, nevndin hevur samtykt.

§ 6. Limur nevndarinnar hava tagnarskyldu. Tá avgerð er tikin í einum máli, kann tað tó frítt verða minnaft.

Stk. 2. At enda á fundi í nevndini verður samtykt, hvørjar upplýsingar verða at senda bløðunum.

§ 7. Hendra lóg fer gildi frá 31. oktober 1996 og fer út gildi 1. januar 1998.

Viðmerkingar:

Løgtingslóg nr. 67 frá 20. mai 1996 um útvarpsnevnd fór út gildi 31. oktober 1996.

Landsstýrismaðurin hevur tí avgjørt at leggja uppskot til lögtingslóg um útvarpsnevnd fyri lögtingið við

somu orðing, sum útvarpsnevndarlógin sum fór úr gildi 31. oktober 1996 hevði.

Skotið verður upp, at lógin kemur í gildi frá 31. oktober 1996 og verður í gildi til 31. januar 1998, tá nýggi loftmiðlalóg ætlandi kemur í gildi.

Sambært uppskotinum til sjónvarpslóg, (løgtingsmál nr. 23/1996), skal lógin um útvarpsnevnd eisini galda fyri sjónvarpsnevndina.

1. viðgerð 22. november 1996. Málið varð beint í mentanarnevndina, sum 11. december 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 19. november 1996 og eftir 1. viðgerð 22. november 1996 beint í mentanarnevndina.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins, tá við teirri broyting at tað í terminum førur, har skotið verður upp, at landsstýrið úsetir nærri reglur, eigur tað at standa landsstýrismaðurin. Sambært stýrisskipanarlógina er tað landsstýrismaðurin, sum ger kunngerðir v.m., og heldur nevndin tað tí vera rættast, at tað er hann, sum fær hesar heimildir.

Ein samd nevnd setir tí fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Í § 1, stk. 1 og 2 og í § 2, stk. 2 verður orðið "landsstýrið" broytt til: "landsstýrismaðurin", og í § 1, stk. 1 verður orðið "landsstýrinum" broytt til: "landsstýrismanninum".

2. viðgerð 13. december 1996. Broytingaruppskot til § 1 og 2 frá samdri mentanarnevnd samtykt við 27-0-0 atkvøðum. § 1 og 2 soleiðis broytt samtykt við 26 0 0 atkvøðum. §§ 3, 4, 5, 6, 7. samtykt við 27-0-0 atkvøðum. At uppskotið soleiðis broytt skuldi fara til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 18. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 22-1-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 140, 20. december 1996.

E.L. j.nr. 2251-1/91

23 Løgtingslóg um sjónvarp

Ár 1996, týsdagin 19. november legði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram søljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um sjónvarp.

§ 1. Landið hevur rætt til sjónvarpssendingar.

Stk. 2. Gjørt verður sendinet og sjónvarpsstova. Landsstýrinum verður heimilað at taka tørvandi lán til tess.

Stk. 3. Stovnurin verður nevndur: Sjónvarp Føroya.

Stk. 4. Sjónvarp Føroya hevur til endamáls at hava objektivan, sakligan og upplýsandi tíðindaflutning og sendingar annars, ið varðveita og fjálga um færøyska mentan, átrúnað og siðlæru.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um løyvi hjá øðrum enn Sjónvarpi Føroya at senda sjónvarp og og ásetur treytir annars.

§ 2. Eftir tilmæli frá sjónvarpsnevndini setir landsstýrið í starv ella loysir úr starvi fyristøðumann, ið hevur dagliga leiðslu sjónvarpsins um hendi eftir reglugerð, ið landsstýrið fyrisetir.

Stk. 2. Landsstýrið setir starvsfólk sjónvarpsins eftir tilmæli fyristøðumansins. Lønir hjá fyristøðumanni og starvsfólki verða ásettar av landsstýrinum.

§ 3. Landsstýrið hevur ábyrgdina av sjónvarpssendinginnetinum, og landskassin ber allan kostnaðin av hesum. Telefonverk Føroya Løgtings umsitir sjónvarpssendinginnetið.

§ 4. Til sjónvarpið skal gjald rindast av hvørjum sjónvarpsmóttakara í landinum og umborð á skipum, ið eru skrásett í Føroyum.

Stk. 2. Landsstýrið fyrisetir gjaldið fyri eitt ár í senn.

Stk. 3. Eingin má seta sjónvarpsmóttakara til, fyrr enn hann er fráboðaður Sjónvarpi Føroya og gjaldið goldið. Sjónvarpsmóttakari, sum ikki er fráboðaður, kann koma undir konfiskatið og verður seldur til frama fyri sjónvarpið.

Stk. 4. Landsstýrinum er heimilað at fyrisetu gjøllari reglur um gjaldskyldu og innheinting av gjøldum, innsigling av móttakarum fyri eftirstøður og panting.

Stk. 5. Landsstýrið kann treyta teinum, ið selja ella leiga sjónvarpsmóttakara, at uppgæva, hvørjum teir selja ella leiga sjónvarpsmóttakara.

Stk. 6. Eigari av sjónvarpsmóttakara, sum selir ella á annan hátt letur hann av hendi, skal samstundis boða sjónvarpinum frá og uppgæva navn keyparans ella móttakarans og bústað teirra.

Stk. 7. Skiltir eigari bústað, skal hann samstundis boða sjónvarpinum frá.

Stk. 8. Í serstøkum førum kann landsstýrið gera undantak frá at lata gjald.

§ 5. Fyristøðumaðurin ger uppskot til góðkenningar til fíggarættan fyri fíggarárið og sendir landsstýrinum uppskotið.

Stk. 2. Inntøkur sjónvarpsins verða bert at nýta til sjónvarpsendamál.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann løyva Sjónvarpi Føroya at skipa fyri inntøkugevandi tiltøkum, heruppi eyduspølum, har vinningurin kann vera reiður peningur og at senda lýsingar. Landsstýrismaðurin gevur beint eftir ólavsøku lögtinginum frágreiðing um hesi tiltøk og hvørja ávirkan tey hava havt.

§ 6. Fyri sjónvarpið verður lögtingslóg um útvarpsnevnd at galda tilsvareandi, eins og reglugerð um starv útvarpsnevndarinnar. Formaðurin í útvarpsnevndini er eisini formaður í sjónvarpsnevndini, hinir limirnir í útvarpsnevndini kunnu ikki samstundis verða limir í sjónvarpsnevndini.

§ 7. Sjónvarpið hevur sama rætt sum telefonverkið at leggja tørvandi leiðningar í jørð og til bygningar. Ongum er heimilað at leggja nýggjar leiðningar, so teir nerva leiðingar sjónvarpsins ella tól, sum standa í sambund við teir.

Stk. 2. Landsstýrið avger stríð um tilik mál.

§ 8. Hevur persónur ella kommuna elleiðningar ella

tól, sum skapa trupulleikar fyrí nýtslu sjónvarpsins, er sjónvarpinum heimilað fyrí rokning eigarans at gera tørvandi fyriskipanir at byrgja fyrí tilíki.

Stk. 2. Tað er loyvt eftirliti sjónvarpsins í eftirlitsøringdum at fara um annan mans grund og inn í hús, men má lá sigast frá frammanundan.

Stk. 3. Kunngerð viðvíkjandi útvarpsóljóði verður eisini at galda fyrí sjónvarpið. Samuleiðis verður eftirlit útvarpsins eisini at umfata sjónvarpið.

§ 9. Í kirkjur, sjónleikarhús, samkomuhús, skúlar, veitingarhús og rúm, sum annars verða nýtt til almennar skemtanar ella fundir, skal sjónvarpinum verða heimilað uttan endurgjald at leggja tørvandi leiðningar í sjónvarpsendamáli.

Stk. 2. Heimilað er sjónvarpinum at sleppa at upptaka og varpa út uttan endurgjald, tá eftir loyvi leiðslunnar: gudstænastur og fyrilestrar, sum tað almenna stílar fyrí ella gevur stuðning til, almennar fundir.

§ 10. Félagsantennuútbúnaður og annar kaðalútbúnaður, ætlaður at veita sjónvarpssendingar til privatar íbúðir, eru bert loyvdar at endurgeva sendingar frá Sjónvarpi Føroya og beinleiðis móttíknar sendingar úr útlöndum.

Stk. 2. Sendingarnar verða at endurgeva óbroyttar og samstundis við, at tær verða útvarpaðar.

Stk. 3. Landsstýrinum er heimilað at gera frávik frá regluni í stk. 1.

§ 11. Brot á hesa lóg koma undir sekt. Málini verða framd sum lögreglumál, tá so at reglurnar í rættargangslógini deild 68 og 69 verða tilsvareandi nýttar sum í málum, statsadvokaturin fremur.

Stk. 2. Landsstýrinum verður heimilað at royna at fremja mál um brot móti lógarinnar § 4 sum fyrisingarmál.

§ 12. Henda lóg fer gildi frá 31. oktober 1996 og er galdandi til 1. januar 1998.

Víðmerkingar:

Sjónvarpslógin, sum sett var í gildi frá 1. maí 1996 at rokna, fór úr aftur gildi 31. oktober 1996.

Tí hevur landsstýrismaðurin avgjørt at leggja uppskot til løgtingslóg um sjónvarp fyrí løgtingið við teirri orðing, sum lógin um sjónvarp, ið fór úr gildi hevði 31. oktober 1996 hevði, tá við teimum broytingum, sum skotnar vórðu upp í løgtingsmáli nr. 8/1996. Samuleiðis er ein áseting um, at landið eigur at hava ábyrgdina av sendinetinum til sjónvarpssendingar og bera kostnaðin av hesum. Telefunverk Føroya Løgtings hevur sendinetini um hendi. Higartil hevur landskassin rindað fyrí fløgur í sjónvarpssendinetið, meðan Sjónvarpið hevur galdið fyrí raksturin. Landsstýrið heldur, at Sjónvarpið hereftir skal brúka inntøkur sínar til at framleiða og senda so nógv og gott tilfar, sum tilber.

Tí uppskot landsstýrisins til nýggja sjónvarpslóg var til viðgerðar í løgtinginum í vár, kom fram, at tingfólk flest vildu hava einkarrættin hjá sjónvarpinum og útvarpinum avtiknan. Samuleiðis ynskti mentanarnevnd lögtingsins, at landsstýrið gjørdi eitt heilt nýtt uppskot til sjónvarps- og útvarpslóg við støði í álitinum um útvarp, sjónvarp og aðrar fjølmiðlaspurningar, sum bleiv tilevnað í 1991.

Landsstýrismaðurin hevur avgjørt at seta eina nevnd at gera eitt uppskot til nýggja útvarps- og sjónvarpslóg, sum skal byggja á frammanfyrir nevnda álit frá 1991 og álitid frá mentanarnevnd lögtingsins í løgtingsmáli nr. 48/1995 og løgtingsmáli nr. 49/1995, men av tí at spurningurin um einkarrætt loftmiðlanna verður hildin at vera átrokandi, verður hesin viðgjørdur longu nó. (Hjálagt er álit í løgtingsmáli nr. 48/1995)

Annars er ætlanin at nýggja loftmiðlalógin skal koma í gildi 1. januar 1998.

Skotið verður upp, at einkarrætturin verður ikki endurtíkn í lógini, og at sjónvarpið við loyvi frá landsstýrismanninum kann skipa fyrí innøkugevandi tiltøkum eitt nú lýsingum, cykluspølum o.ø., til tess at stovurin kann fáa fíggarliga orku til at bóta um virkseini sítt.

Um fíggarligu avleiðingarar er at siga, at á fíggarløgtingslógaruppskotinum fyri 1997 verður skotið upp at játta 3,9 mió. kr. til rakstur av útvarps- og sjónvarpssendingunum og 3,7 mió. kr. til íløgur. Á galdandi fíggarlóg vórðu játtaðar 5 mió. kr. til íløgur og 3,5 mió. kr. til rakstur. Í aðrar mátar er uppskotið útreiðsluneutralt fyri landskassan.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar:

ad. § 1, stk. 1 og 5. Skotið verður upp, at einkarrætturin sum var galdandi til 31. oktober 1996, ikki verður endurtikin í hesum lógaruppskoti. Landsstýrismaðurin skal áseta nærri reglur um loyvi hjá øðrum enn Sjónvarpi Føroya at senda sjónvarp og ásetur treytir annars.

ad. § 2. Óbroytt.

ad. § 3. Mælt verður til, at landið yvirtekur alla úbyrgd av sendingunum, ið TLF sum higar til skal umsita. Útreiðslurnar til sendinginið verða játtaðar yvir løgtingsins fíggarlóg.

ad. § 4. Óbroytt.

ad. § 5, stk. 3. Skotið verður upp, at avvarðandi landsstýrismaður fær heimild til at geva Sjónvarpi Føroya loyvi til at skipa fyri inntøkugevandi tiltøkum. Somuleiðis er ásett, at vinningarnir í eydnuspølum o.l. kunnu vera reiður peningur.

ad. § 6. Í hesi áseting verður skotið upp, at løgtingslóg um útvarpsnevnd eisini skal galda fyri sjónvarpsnevndina. Víst verður annars til uppskot til løgtingslóg um útvarpsnevnd (løgtingsmál nr. 22/1996).

ad. § 7-11. Óbroyttar.

ad. § 12. Skotið verður upp, at lógin kemur í gildi frá 31. oktober 1996 og verður í gildi til 1. januar 1998.

*1. viðgerð 22. november 1996. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 11. december 1996 legði fram so-
ljóðandi*

Á 111

Málið er lagt fram av landsstýrismanninum í mentanálutun tann 19. november 1996 og eftir 1. viðgerð tann 22. november 1996 beint í mentannarnevndina.

Ein meirilutur (Bjarni Djurholm, Lisbeth Petersen, Maria Hansen og Eyðun Viderø) í nevndini tekur undir við uppskoti landsstýrisins, men ásannar samstundis, at uppskotið er eitt slag av fyrilislóg, sum 1. januar 1998 skal verða avloyst av nýggjari sjónvarpslóggevu. Talan er sostatt um lóg, sum bert skal verða galdandi í gott og væl eitt ár, og er uppskotið við undantaki av, at einkarrætturin til sendingar verður tikin frá SvF, og at SvF fær loyvi til eydnuspæl so at siga avskrift av lógini um Sjónvarp Føroya frá 1982. Hóast hetta, so heldur meirilutur ikki, at tað ber til at samtykkja uppskotið, sum tað fyriliggur.

Í uppskotinum verður í fleiri greinum sagt, at landsstýrið ásetir nærrí reglur um ávís viðurskifti, meðan tað í øðrum førum er landsstýrismaðurin. Nýggj stýriskipanarlóg er komin í gildi, og sambært henni er tað landsstýrismaðurin, sum ger kunngerðir við meira. Meirilutin heldur tað tí vera rættast, at tað er landsstýrismaðurin, sum fær hesar heimildir.

Meirilutin heldur, at í § 1 eigur at vera nágreinað, at landið hevur rætt "at senda" sjónvarpssendingar og ikki rætt til sjónvarpssendingarar.

Í § 1, stk. 2, verður skotið upp, at landsstýrið fær heimild at taka upp lán til gerð av sendineti og sjónvarpstovu. Sendinetið og sjónvarpstova eru gjørd, og heldur meirilutin tað ikki vera sambæriligt við galdandi reglur um lántøku til landskassan, at landsstýrið ella landsstýrismaðurin fær hesu heimild.

Upprunalógin frá 1982 varð gjørd við grundarlagi í lógini um Útvarp Føroya frá 1956, og reglur um setan av starvsfólki vórðu tí tær somu sum í útvarpslógini. Reglan um, at landsstýrið setir alt starvsfólk, hevur helst longu tá verið avoldað, men í 1996 kann hetta ikki sigast at vera í trád við nútíðmans setanar- og starvsfólkapolitikk, og meirilutin skjýtur tí upp, at landsstýrismaðurin bert skal seta stjóran, og at onnur starvsfólk verða sett og lønt sambært vanligum reglum innan tað almenna.

Eftir uppskotinum skal hyggjaragjald latast av hvørjum sjónvarpsmóttakara í landinum og umboð á færoyskum skipum. Uppskotið er ikki sambæriligt við galdandi reglur, sí bert seinastu kunngerð um sjónvarpsgjald. Skotið verður tí upp, at lógin bert ásetir, at latast skal hyggjaragjald, og at tað er landsstýrismaðurin, sum ásetir nærrí reglur fyri tí.

Sambært § 8 í uppskotinum skal eftirlitið hava rætt at fara inn á annars mans ogn at gera kanningar, tó at boðast skal frá frammanundan. Nevndin er í íva, um hetta er í trád við § 72 í grundlógini, og hevur kannað heimildina fyri hesum. Hóast niðurstaðan av hesi kanning er, at uppskotið ikki beinleiðis er í stríð við grundlógina, so heldur meirilutin, at loyvi skal verið givið, áðrenn farið verður inn á annars mans øki, eins og tað eigur at verða nágreinað, at tað eru tekniskar kanningar, talan er um.

Í § 9, stk. 1, verður skotið upp, at sjónvarpið utan endurgjald skal kunna leggja tørvandi leiðningar í kirkjur, sjónleikarhús, samkomuhús v.m. Hildið verður tí, at loyvi eigur at verða givið, áðrenn hetta kann verða gjørt.

Í § 10 í uppskotinum sær tað út til, at landsstýrismaðurin hevur gloymt, at SvF skal missa einkarrættin, tí í stk. 1 kann felagsantennuútbúnaður bert nýtast til at endurgeva sendingar frá SvF og beinleiðis móttiknum sendingum úr útlandinum. Felagsantennuútbúnaður má eisini kunna nýtast til at senda sendingar gjørdar av teimum, sum fáa loyvi at gera sjónvarp.

Meirilutin setir tí fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1.	§ 1, stk. 1 verður orðað soleiðis: "Landið hefur rætt til at senda sjón- varpssendingar".	stk. 3, og § 11, stk. 2, verður "lands- stýrinum" broytt til: "landsstýrismann- inum".	
2.	§ 1, stk. 2, verður strikað.	6.	§ 4, stk. 1, verður orðað soleiðis: "Til Sjónvarp Føroya skal rindast sjónvarps- gjald. Landsstýrismaðurin ásetir í kunn- gerð nærri reglur um, hvør skal rinda sjónvarpsgjaldið."
3.	§ 1, stk. 5, verður orðað soleiðis: "Landsstýrismaðurin kann geva øðrum enn Sjónvarpi Føroya loyvi at senda sjónvarpssendingar. Landsstýrismaður- in ásetir nærri reglur fyri hesum loyv- um." Stk. 3-5 í § 1 verða stk. 2-4.	7.	§ 8, stk. 2, verður orðað soleiðis: "Eftir- in sjónvarpsins kann í tekniskum eftir- litsrindum fara um annars mans grund og inn í hús, men skal vera búið um loyvi frammanundan".
4.	§ 2 verður orðað soleiðis: "§ 2. Eftir tilmæli frá sjónvarpsnevndini setir landsstýrismaðurin í starv ella loysir úr starvi fyrstæðumann, ið hefur dagligu leiðslu sjónvarpsins um hendi."	8.	Í § 9, stk. 1, verður eftir orðið "sjónvarp- inum" sett inn: "eftir loyvi leiðslunnar".
5.	5. Í § 3. § 4, stk. 2, 5 og 8, verður "landsstýrið" broytt til "landsstýrismað- urin", og í § 4, stk. 4. § 5, stk. 1. § 10.	9.	Í § 10 verður aftaná orðini "Sjónvarp Føroya" sett inn: ". øðrum, sum hava fingið loyvi at senda sjónvarp"

Ein **mínniluti** (Signar á Brúnni og Jógvan Adolf Johannessen) hevur hesar viðmerkingar:

Tá ið uppskotini um nýggja sjónvarps- og útvarpslóggávu vórðu viðgjörd í lögtingsins mentanarnevnd í seinastu tingsetu, var full samja í nevndini um at heita á landsstýrið um at gera nýggj uppskot. Nevndin segði m.a.: Mentanarnevndin hevur umhugað at gera broytingar í uppskoti landsstýrisins, men kom til ta niðurstøðu, at hetta er eitt arbeiði, landsstýrið eigur at gera, og heitir nevndin tí á landsstýrið um at gera nýtt uppskot til lögtingslóg, sum ásetir allar heimildir í samband við útvarp og sjónvarp. Henda áheitan verður ikki fylgd, bert partar verða tiknir hurturir.

Mentanarnevndin var samleiðis samd um, at vit elga at hava eitt meginsjónvarp, sum verður stuðlað á fíggjarlógini.

Landsstýrið gongur smóti at játta á fíggjarlógini, og harvið gongur tað móti tingsins vilja.

Mentanarnevndin lærði fram, at tað var neyðugt í lógini at seta neyvari freytir fyri sendiloyvi til nærsjónvarp og áhugabólkar.

Heldur ikki tað verður tikið við í uppskotum landsstýrisins.

Partarnir, ið landsstýrið hefur tikið við í sínum uppskoti, eru, at sjónvarpið fær loyvi til eydnuspæl, og einkarætturin verður tikin av. Ongar upplýsingar verða givnar um, hvussu stóra inntøkur meti verður, at sjónvarpið fær við eydnuspæli. Heldur ongar upplýsingar verða givnar um, hvussu stór fløga skal gerast í samband við eydnuspælið.

Mínnilutin ger vart við, at fær sjónvarpið loyvi til eydnuspæl, so er tað pára grætt, at tað fer at raka mong

bygda/ungdómsfeløg, ið fáa sínar inntøkur við eydnuspæli, sera meint.

Minnilutin tekur ikki undir við uppskoti landsstýrisins um at taka einkarrættin frá Sjóðvarpi Føroya og at geva Sjóðvarpi Føroya loyvi at hava eydnuspæl, men mælir landsstýrinum til at fylgja tí tilmæli, ið ein samfelagsmentannarnevnd legði fram 26. apríl 1996, við teirri broyting, at tíðarfreistin hjá landsstýrinum at gera lógaruppskotið verður longd fram til 1. janúar 1998, orsakað av, at landsstýrið higartil litið og einki hevur gjørt við málið.

Minnilutin (Jógvan Adolf Johannesen og Signar á Brúnni) setir tí fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1. § 1, stk. 1 verður orðað soleiðis: "Landið hevur einkarrætt til sjóðvarpssendingar."
2. § 1, stk. 5, verður strikað.
3. § 5, stk. 3 verður orðað soleiðis:
"Landsstýrismaðurin kann loyva Sjóðvarpi Føroya at senda lýsingar."

Ein annar minniluti (Jenis av Rana) tekur undir við uppskoti meirilutans, tó við teirri broyting, at lógin fer úr gildi 31. mai 1997. Eisini at heitt verður á landsstýrismannin um at leggja uppskot fyri tingið um nýggja sjóðvarpslóg í hesi tingsetuni.

Samsvarandi omanfyrirstandandi setir minnilutin (Jenis av Rana) fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Í § 12 verður í staðin fyri "31. desember 1997" sett: "31. mai 1997".

2. viðgerð 13. december 1996. Uppskot frá Heima O. Heinesen, um at beina málið aftur í mentannarnevndina fall við 6-3-19 atkvøðum.

Broytingaruppskot frá Jógvan A. Johannesen og Signar á Brúnni til § 1, fall við 7-1-20 atkvøðum. Broytingaruppskot frá meirilutanum í mentannarnevndini til § 1, pkt. 1 og 3, samtykt við 21-0-7 atkvøðum. § 1, pkt 2. Samtykt við 25-1-2 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 1 soleiðis broytt samtykt við 24-1-3 atkvøðum. Broytingaruppskot frá meirilutanum í rættarnevndini til §§ 2, 3 og 4 samtykt við 24-0-4 atkvøðum. §§ 2, 3 og 4 soleiðis broyttar samtyktar við 23-0-5 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 5 frá minnilutanum í mentannarnevndini Jógvan A. Johannesen og Signar á Brúnni, fell við 9-2-17 atkvøðum. § 5 í upprunauppskotinum, samtykt við 20-0-8 atkvøðum. §§ 6 og 7 í upprunauppskotinum samtykt við 23-0-5 atkvøðum. Broytingaruppskot til §§ 8, 9 og 10 frá meirilutanum í mentannarnevndini samtykt við 21-1-6 atkvøðum. §§ 8, 9 og 10 soleiðis broyttar samtyktar við 20-1-7 atkvøðum. § 11 í upprunauppskotinum, samtykt við 19-2-7 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 12 frá Jenis av Rana, fall við 6-9-13 atkvøðum. § 12 upprunauppskotið, samtykt við 20-1-7 atkvøðum. At uppskotið soleiðis broytt skuldi fara til 3. viðgerð samtykt við 20-

1-6 atkvøðum.

3. viðgerð 18. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 17-0-8 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 141, 20. december 1996.

EL. j. nr. 2260-1/91.

24 Uppskot til eykajáttanarlóg november 1996

Ár 1996, fríggjadagin 15. november legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram
soljóðandi

Uppskot til Eykajáttanarlóg

November
1996

*Tekstur
og
Viðmerkingar*

Fíggar- og búskapardeildin
Tinganes hin. 15. november 1996

Yvirlit

Hövuðsyvirlit yvir Eykajáttanarlóg november 1996

Almennar viðmerkingar

§ 2. Meginfýrisiting

Felagsútreiðslur

11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (*Rakstrarjättan*).

Hövuðsyvirlit yvir Eykajáttanarlóg november 1996

Grein	Túsund kr.	Rakstrarætlan		Ílögúætlan	Úrslit
		Útreiðslur	Inntøkur		
§ 1.	Løgtingið	350			
§ 2.	Meginfýrisiting				
§ 4.	Lógarmál				
§ 5.	Fíggingarmál				
§ 6.	Almannamál				
§ 7.	Íbúðarmál				
§ 8.	Heilsumál				
§ 9.	Útbúgving og gransking				
§ 10.	Mentan				
§ 11.	Umhvørvi og orka				
§ 13.	Fiski-, ali- og sjóvinna				
§ 14.	Vinnulív				
§ 15.	Landbúnaður				
§ 16.	Samferðsla og samskipti				
§ 17.	Arbeidsmarknaðar				
§ 18.	Eftirlønir				
	Samanlagt	350		0	
§ 30.	Rentur				
§ 35.	Skattir og avgjöld				
§ 38.	Ríkisstuðul				
	Rakstrar- og ílögúætlan(RÍ)	350		0	-350
	Rakstrar-, ílögú- og útlánsætlan (RÍÚ)	350		0	-350

Almennar viðmerkingar

Samhært nýggja stýrisskipanarlógini er meginreglan, at ymsar eykajáttanir verða veittar við lögtingslóg. Av serligum orsøkum verður hetta eykajáttanarlógaruppskotið framborið. Fiskivinnusamráðingar skulu eftir ætlan verða í London mánadagin 18. november. Ferðakontoin hjá landsstýrinum er upphætt og tí fær ongin samráðingarnevnd farið avstað.

Vanliga tá eykajáttanir verða veittar, hava málini skund, og tí fer landsstýrið at heita á lögtingið um skjóta viðgerð.

Hallið á fíggarlógini 1996, fróknað eykajáttan í mars (11,4 mió. kr.) og fyriliggjandi uppskotið verður sostatt 180,25 mió. kr. Tað er ein øking uppá 11,75 mió. kr. frá uppruna hallinum á fíggarlógini fyri árið 1996, uppá 168,5 mió. kr.

§ 2. Meginfýrisiting

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
Túsund kr.	Nettotał	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	350	350	-

Felagsútreiðslur	350	*

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Felagsútreiðslur			
11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	3.000	-
	FYJ	350	-

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

11758 Ferða- og dagpeningur uttanlanda (*Rakstrarjáttan*).

Vegna at fiskivinnusamráðingar verða er neyðugt við eykajáttan, av tí at vanliga játtanin uppá 3 mió. kr. á rakstrarstaði 11758 er upphætt.

Budgettsundirgreining

<i>nús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	3.000	350	3.350
Útreiðslur	3.000	350	3.350

Formaðurinn boðaði frá, at landsstýrið hevði biðið um at fáa hetta málið viðgjørt og avgreitt í dag. Formaðurinn vísti á, at umdømi landsins stendur í vága, og høv sambært § 85 í tingskipanini um frávík til framløgu og tíðarfrestum á øllum viðgerðarstigum av hesum máli. Hetta varð samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

1. viðgerð 15. november 1996. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum sama dag legði fram soleiðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 15. november 1996 og eftir 1. viðgerð tann 15. november 1996 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og mælir ein samd nevnd tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð á seinni fundi sama dag. Uppskot landsstýrisins varð samtykt við 22-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis til 3. viðgerð varð samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

Løgtingsmennirnir Sune Jacobsen, Finnboji Isakson, Eyðun Viderø, Jóannes Eidesgaard, Ernst Hansen, Heini Lützen og Álvur Zachariassen legdu sama dag fram soleiðandi

Broytingaruppskot

Lógin hevur gildi frá 15.11.96.

Síðani fór fram 3. viðgerð. Broytingaruppskotið samtykt við 22-0-0 atkvøðum. Lógin soleiðis broytt endaliga samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 133, 3. december 1996.

25 Løgtingslóg um umlegging av lánum v.m. hjá fjarfiskiflotanum

Ár 1996, fríggjadagin 22. november legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t tí

Løgtingslóg um umlegging av lánum v.m. hjá fjarfiskiflotanum.

§ 1. Lógin fevnir um fiskifør, sum bert hava veið-
loyvi utanfyri føroysku landleiðinnar.

§ 2. Landsstýrinum verður heimilað eftir umsókn at
umleggja stuðuls-, kurstaps- og serlán í fiskiførum,
sum koma undir hesa lóg, til rentu- og avdráttarfrítt
studningslán, sum verður niðurskrivað eftir einum
áramáli, ið verður ásett av landsstýrinum.

Stk. 2. Um so er, at fiskifar, sum hevur fingið um-
legging av lánum eftir stk. 1, skiftir eigara, fellur
restin av lánum til gjaldingar. Landsstýrið kann
eftir umsókn loyva, at restin av lánum heilt ella
lutvíst verður standandi í fiskifarinum.

Stk. 3. Studningslánið verður tryggjað við veðrætti í
fiskifarinum.

§ 3. Landsstýrinum verður heimilað at gjalda lán
ella part av láni, sum hava landskassaborgan, og um-
leggja goldnu upphæddina til eitt rentu- og avdrátt-
arfrítt lán, ið verður standandi í fiskifarinum og
tryggjað við veðrætti, treytað av, at annar veðhvari
niðurskrivar part av láni í fiskifarinum ella at egin-
peningurin í fiskifarinum verður hækkaður við eini
upphædd ásett av landsstýrinum.

Stk. 2. Lánið sambært stk. 1 verður niðurskrivað eftir
einum áramáli, ið verður ásett av landsstýrinum.

Stk. 3. Um so er, at fiskifar, ið skuld er goldin hjá
samb. stk. 1, skiftir eigara, fellur restin av lánum
til gjaldingar. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva,
at restin av lánum verður standandi í fiskifarinum.

§ 4. Landsstýrinum verður heimilað at umleggja
cina av landskassanum goldna borgan í fiskifari til

rentu- og avdráttarfrítt lán, treytað av, at eigarin av
fiskifarinum hækkar eiginpeningin í fiskifarinum við
eini upphædd, ið verður ásett av landsstýrinum.

Stk. 2. Lánið verður tryggjað við veðrætti í fiskifar-
inum, og verður niðurskrivað eftir einum áramáli, ið
verður ásett av landsstýrinum.

Stk. 3. Um so er, at fiskifar, ið hevur fingið umlagt
goldna borgan til rentu- og avdráttarfrítt lán, skiftir
eigara, fellur restin av lánum til gjaldingar. Lands-
stýrið kann eftir umsókn loyva, at restin av lánum
verður standandi í fiskifarinum.

§ 5. Um so er, at fiskifar, ið hevur fingið umlagt lán
v.m. samb. §§ 2-4 í hesi lóg, verður selt við vinningi,
sum er størri enn tað aftaná niðurskrivingar verandi
lán, fellur alt lánið til gjaldingar ella so stórir partur,
ið verður dekkadur av vinninginum. Landsstýrið
kann ið eftir umsókn loyva eiganum, at vinning-
urin innan 1 ár eftir eigaraskifti kann nýtast til fløgur
í annað fiskifar.

§ 6. Landsstýrið setir eina 3-mannanevnd av ser-
kønum at geva landsstýrinum ummæli av øllum
umsóknum samb. §§ 2-5 í hesi lóg.

§ 7. Landsstýrið kann í kunngerð áseta nærri reglur
og krøv til mannagongdir, skjalprógvan v.m., sum
eru neyðug til at útíma hesa lóg.

§ 8. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er
kunngjörd.

Almennar viðmerkingar:

Endamálið við hesum lóguppskotið er, at landskassin sleppur burtur úr givnum veðhaldum í fjarfiskiflotanum og hjálpa hesum partinum av fiskiflotanum at umleggja og niðurskriva yvir áramál tey lán, sum ofta liggja altast í prioriteti, og vil landskassin tí í flestu førum missa pening, um so er, at skipini verða seld um eina tvingsilssølu. Støðan er tann, at flestu av langfjaraskipunum hava eitt ríniligt söluvirði uttanlands, men er vandi fyri, at hesi ikki verða keypt aftur í Føroyum, um tey verða seld um tvingssølu.

Ætlan landsstýrisins er soleiðis at gera tað møguligt at varðveita fjarfiskiflotan, serstakliga rækjaskipini, tí møguleikarnir á fjarleiðunum eftir rækjum verða ikki fullt gagnnýttir, og bert við skipum av hampiligari stødd ber til at gagnnýta henda møguleika.

Samb. løgtingslóg nr. 140 frá 25. mai 1993 um stuðul til útróðrarflotan undir 20 BRT og løgtingslóg nr. 34 frá 4. mars 1993 um stuðul til fiskifiskiflotan við seinni broytingum er heimild at umleggja stuðulslán til rentu- og avdráttarfrítt stuðningslán, sum verður niðurskrivað yvir 10 ár. Harumframt hevur landsstýrið eisini samb. hesum lógum heimild í ávísum førum at yvirtaka part av láni í fiskifari, sum hava landskassaveðhald í sama mun, sum annar lángevni ella veðhavari niðurskrivar síni lán. Ætlanin er tí, at nakað líknandi skipan eisini skal galda fyri fjarfiskiflotan.

Fleiri av langfjaraskipunum eru stór og rímliga nýggj skip, og er kapitalkostnaðurin í hesum skipum tí høgur, meðan inntøkurnar ikki eru tilsvareandi stórar. Hetta kann tulvíst skyldast vamtandi fiskimøguleikar og tulvíst versnandi fiskaprísir. Viðvíkjandi versnuðu fiskaprísunum ger hetta seg serliga galdandi fyri rækjuprísirnar.

Ætlanin við hesum uppskoti er ikki, at landskassin av nýggjum skal fara inn og veita hesum partinum av flotanum nýggj lán og veðhald, men hinvegin umleggja úður givin stuðulslán og veðhald og í ávísum førum at kunna yvirtaka part av lánum, sum hava landskassaveðhald, har møguleikarnir hjá landskassanum annars at sleppa undan at missa pening í sambandi við fríari sølu ella yvir eina tvingsilssølu eru smáir. Hetta skal gerast við tí fyri eyga at lætta um raksturin av skipunum.

Har talan kann verða um at innfría part av lánum, ið hava landskassaveðhald, er ætlanin, at hesi skulu niðurskrivast yvir eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum eftir tilmæli frá tí serkønu nevndini. Hetta tí at viðurskiptini hjá skipaunum eru ymisk.

Eisini er ætlanin við uppskotinum, at landsstýrið skal hava heimild at kunna umleggja goldnar borgarir til rentu- og avdráttarfrítt lán, sum verða niðurskrivaðar yvir eitt av landsstýrinum ásett áramál eftir tilmæli frá tí serkønu nevndini. Hetta er treytað av, at eginpeningurin í skipinum verður hækkaður við eini ávísari upphædd, sett í mun til goldnu borgarirna.

Í uppskotinum eru ásetingar, har lán verða niðurskrivað eftir einum áramáli, ið verður ásett av landsstýrinum. Áramálið eigur at taka støði í roknskaparligu niðurskrivingini av skipinum, sum svarar til samevndu realvirðisniðurgongdina, sæð í mun til veðrattarstöðuna. Hetta inniber, at niðurskrivingin ongantíð fer longur enn deknigut ætlandi er fyri, og ongantíð er minni enn realvirðisniðurgongdin.

Sum ein hátt at byrgja upp fyri, at skip, ið hava fingið umlagt lán v.m. eftir §§ 2-4, verða seld við vinningi fyri eigarar, og harvið einum tapi fyri landskassan, hevur landsstýrið skotið upp, at er vinningurin størri enn tað aftaná niðurskrivingar verandi lán, fellur alt lánið til gjaldirar ella so stórr partur, ið verður dekkaður av vinninginum. Hetta er tó ikki galdandi, um vinningurin innan 1 ár verður nýttur til fløgu í samað fiskifar. Úr vinningurin er minni enn tað aftaná niðurskrivingar verandi lán, eru reglurnar í § 2, stk. 2, § 3, stk. 3 og § 4, stk. 3 galdandi.

Fíggarligur kostnaður:

Tað er ógvuliga trupult at meta um, hvussu stórir fíggarligi kostnaðir fer at vera hjá landskassanum, tí tørvurin hjá skipunum er so ymiskur. Tað kann tó viðmerkjast, at í fleiri førum verður ikki neyðugt hjá landsstýrinum at umleggja lán ella annað, tí fleiri av skipunum sýnast at megna sínar skyldur.

Fyri allan henda partin av flotanum, eru hesi tøl upplýst av gjaldstovuni:

Stuðulslán íalt fyri øll skipini	kr.	29.159.080,-
Veðhald fyri øll skipini	kr.	54.006.356,-
Gjoldnær borgarir (veðhaldsútleigg) í alt fyri øll skipini	kr.	27.464.032,-

Fyrisitingarligar útreiðslur:

Samsýning til 3-mannanevndina, ið skal viðgera og geva landsstýrinum tilmæli í teimum einstøku umsóknunum.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar:

ad. § 1. Lógin fevnir um fiskifør, ið bert hava veiðiloyvir uttanfyri føroysku landleiðirnar. Tað vil tí merkja rækjuflotin og trolarnir, ið hava veiðiloyvir í Barentshavinum, á NAFO og NEAFC økinum, í norðsjónum og í eystursjónum.

ad. § 2. Talan verður her um at geva fjarfiskiflotanum somu møguleikar, sum heimaflotin hevur havt samb. lógunum um iløgustuðul frá 1993 um at umleggja stuðuls-kurstaps- og serlán í fiskiførnum til rentu- og avdráttarfrí stuðningslán. Tó eiga stuðulslán bert at verða umløgð, har serligur tørvur er á hesum, og við fyriliti til landskassan, tvs. at tað skal vera vandi fyri, at um landsstýrið onki ger, so fer skipið um ein tvingsilssølu, og landskassin missir pening. Um lán verður umlagt av landsstýrinum, skal umleggingin virka frá umsóknardegnum, og verður niðurskrivað yvir tað áramál, ið landsstýrið ásetur eftir tilmæli frá tí í § 6 settu nevnd.

Høvuðsreglan viðvíkjandi eigarskiði er, at restlán fellur til gjaldingar. Hetta vil í flestu førum siga, tá skip verður selt av landinum ella á annan hátt fer úr føroyska veiðiflotanum. Um skip eftir eigarskiði framhaldandi verður í veiðiflotanum, kann landsstýrið eftir umsókn hoyva, at nýggi eigarin kann yvirtaka umløgð lán. Hetta eigur tó ikki at verða gjørt, um skip verður selt við vinningi, smbr. § 5 í lógini.

ad. § 3. Í førnum, har landskassin hevur veitt veðhald, og hetta veðhald vantandi við eini tvingsilssølu verður effektivt, tvs. at landskassin er noyddur at leggja pening út, verður landsstýrinum heimilað at yvirtaka ein ávísan part av lánum, treytað av, at annar veðhavari yvirtekur ein part av sama ella øðrum láni og niðurskrivar hetta, ella at eginpeningurin verður hækkaður við eini ávísari upphædd, ella ein samanseting av báðum. Tað er tilætlað, at talan ikki neyðturviliga skal vera um, at landskassin og annar veðhavari niðurskriva somu upphædd, tí hetta verður mett at leggja ov nógvar bindingar í. Hinvegin skal munurin heldur ikki gerast ov stórur, men verður hetta at meta um av nevndini. Talan kann eisini, sum áður nevnt, verða um, at bæði annar veðhavari niðurskrivar og at eginpeningurin av eiganum verður hækkaður.

ad. § 4. Landskassin hevur hjá nøkrum av skipunum, ið eru umfataði av lógini, gjaldið borgan, tvs. at veðhald er vordið effektivt. Av royndum er landsstýrið vitandi um, at tað er trupult hjá eiganum at gjalda hesi aljar sjálvt við lagaligum gjaldstreytum. Skotið verður tí upp, at veðhaldsútleigg í staðin verða umløgð til rentu-

og avdráttarfrítt lán, freytað av, at eginpeningurin í skipinum verður hækkaður við eini ávísari upphædd, sum nevndin skal meta um. Talan eigur bert at vera um at umleggja goldna borgun til rentu- og avdráttarfrítt lán, har serligur tørvur er á hesum og við fyriliti til landskassan. Tað skal tí vera vandi fyri, at um landsstýrið onki ger, og skipið fer ella at vandi er fyri, at skipið fer um eina tvingsilssølu, vil landskassin missa pening. Verður umsóknin gingin á móti, verður lánið niðurskrivað yvir eitt av landsstýrinum ásett áramál eftir til- mæli frá tí serkønnum nevndini.

ad. § 5. Talan verður um at byrgja upp fyri, at skip verða seld við stórum vinningi, sum fellur til eiganar, meðan landskassin nøyðist at staðfesta eitt beinleiðis tap. Um so er, at skip verður selt við vinningi, og ætlanin hjá eiganarum er at nýta peningin til nýfløgur, skal søkjast um hetta hjá landsstýrinum, og kann loyvi verða givið hesum móti ávísari trygd fyri, at peningurin verður nýttur til endamálið, t.d. við fullari hanka- trygd.

ad. § 6. Ætlanin er, at nevndin verður samansett við limum við lögfrøðiligari og búskaparligari útbúgving og royndum, og einum limi við vinnuligum innliti og royndum annars.

1. viðgerð 26. november 1996. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 28. januar 1997 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 22. november 1996 og eftir 1. viðgerð 26. november 1996 beint í vinnu- nevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við landsstýrismannin við fiskivinnu- mállum, umboð fyri Føroya Banka og við ríkisgóðkendan grannskoðara.

Lógaruppskotið umfatar fiskifør, sum bert hava veiðiloyvi uttan fyri føroysku landleiðirnar, t.v.s. skipini í Barentshavinum, rækjuskipini og ídnaðarskipini koma undir lógina, meðan t.d. nótaskipini ikki koma undir lógina. Frammanundan er líknandi lóg galdandi fyri feskfiskafloktan.

Undir viðgerðini er komið fram, at bert fá skip koma at hava brúk fyri umlegging og niðurskriving av skuld til landskassan, og at tað serliga eru tey nýggjaru rækjuskipini.

Vit hava seinna árin verið vitni til, at nógv av teimum nýggju skipunum eru furin um eina tvingsilssølu og seld av landinum, og landskassin hevur mist hvørt oyra.

Endamálið við hesum lógaruppskotinum er, at landskassin kann viðvirka til, at skip verða verandi í føroyska flotanum og harvið eisini fáa landskassanum sum frægast burtúr. Undir nevndarviðgerðini er komið fram, at skipini hava størri sölavirði uttanlands, enn tey hava undir føroyskum flaggi. Tí er sannlíkt, at verður einki gjørt, so fara skipini av landinum, og landskassin, sum liggur í aftasta prioriteti, fer neyvan nakað av sínum.

Treytin fyri at landskassin fer inn í eina umlegging er, at skip ikki hava rakstrarmøguleika at rinda skuldina, og at tey við umlegging fara at klára seg í framtíðini. Tað er uppgávan hjá tí í § 6 nevnda 3-mannanevnd av serkønnum at kanna hesi viðurskipti. Í hesum arbeiði skal 3-mannanevnd eisini meta um, hvussu stór ein rímulig eginpeningshækking skal vera fyri, at landskassin skal umleggja og niðurskriva.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í eia meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Bjørn á Heygum, Álvur Zachariassen, Óli Jacobsen, Lasse Kleim) heldur, at § 5 eigur at verða orðað soleiðis, at um skipið verður selt, so fellur alt lánið til gjaldingar, eisini tann niðurskrivaði parturin. Nevndin mælir til, at landsstýrið kann gera undantak frá hesi reglu í tveimum ymiskum førum. Í fyrsta lagi, tá skipið verður selt av landinum og eitt betri skip kemur í staðin, tá kann landsstýrið loyva, at niðurskrivingaravtalan verður flutt yvir á nýggja skipið. Í øðrum lagi, um skipið verður selt til annað føroyskt reiðarí, so kann landsstýrið lata niðurskrivingaravtaluna fylgja skipinum yvir til nýggja reiðaríð, t.v.s. fylgja skipinum.

Meirilutin metir, at tað greitt eigur at framganga av lógini, at landsstýrið kann umleggja lánini fullt ella lutvíst, og verður hetta tí sett í lógina. Tað er bert tann parturin, sum skipið ikki megnar, sum kann verða umlagdur.

Meirilutin er av leiðri áskoðan, at í § 2, stk. 2 og 3, § 3, stk. 3 og § 4, stk. 3 í uppskoti landsstýrisins, har sagt verður, hvat bendir, um fiskifar skiftir eigara, og hvussu lánið skal vera tryggjað, eigur at vera sagt undir einum í § 5, og verða tí mælt til at strika hesi stykkini.

Sum nýggj § 5, verður sum stk. 1 ásett, at um fiskifarið skiftir eigara, so fellur øll skuldin til gjaldingar. Hetta fyri at landskassin ikki skal koma í ta støðu, at skipið verður selt av landinum kanska við stórum yvirskoti, tá meginparturin er niðurskrivaður, og landskassin tá annars hevði kunna fingið sín pening.

Sum nýtt stk. 2 í § 5 verður við øðrum orðum endurtikið tað, sum er ásett í § 5, síðsta pkt. í uppskoti landsstýrisins. Eftir hesum sæst eisini, at skyldan at rinda alla skuldina í selda fiskifarinum fylgir yvir í nýggja fiskifarið um so er, at hetta fiskifarið verður selt.

Sum nýtt stk. 3 í § 5 verður ásett, at landsstýrið kann loyva keypara, at niðurskrivingin heldur fram - tað verður sostatt tann nýggi eigarin, sum kemur at yvirtaka niðurskrivaða lánið, og tað hartil hoyrandi skylduna at rinda alt lánið, um skipið aftur skiftir eigara.

Sum nýtt stk. 4 í § 5 verður álagt landsstýrinum at skipa soleiðis fyri, at øll skuldin verður tryggjað við pant í skipinum - ikki bara restskuldin, men eisini tann parturin, sum er avskrivaður, og sum aftur verður aktuellur, um skipið skiftir eigara.

Meirilutin metir, at tað eigur greitt at framganga av lógini, at tað er ein freyt fyri, at landskassin fer inn í eina umlegging, at skip ikki hava rakstrarmøguleika at rinda skuldina, og at tey við umlegging verða mettt at fara at klára seg í framtíðini, og verður hetta tí sett sum nýtt stk. í § 6.

Meirilutin setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

1)	Í § 2, § 3, stk. 1 og § 4, stk. 1 verður aftan á orðini "Landsstýrinum verður heimilað sett: "heilt ella lutvíst".	umlagt lán v.m. samb. §§ 2-4 skiftir eigara. áðrenn øll skuldin er niðurskrivað, fellur skuldin, heruppi tann parturin, sum er niðurskrivaður, til gjaldingar.
2)	§ 2, stk. 2 og 3, § 3, stk. 3 og § 4, stk. 3 verða strikað	Stk. 2. Landsstýrið kann eftir umsóku loyva eigara, at um fiskifarið verður selt, kann niðurskriving sambært §§ 2-4 av
3)	§ 5 verður orðað soleiðis: "§ 5. Um so er, at fiskifar, ið hevur fingið	

restskuldini halda fram í fiskifari, ið verður útvegað innan 1 ár eftir söludagin. Verður nýggja fiskifarið selt, áðrenn øll skuldin er niðurskrivað, fellur eisini tann parturin, sum er niðurskrivaður í tí gamla fiskifarinum, til gjalðingar.

Stk. 3. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva keypara, at niðurskriving av restskuldini sambært §§ 2-4 heldur fram.

Stk. 4. Tryggjað verður landskassanum

upprykkjandi pant fyri alla skuldina, heruppið tann partin, sum er niðurskrivaður sambært §§ 2-4."

Sum stk. 2 í § 6 verður sett: "Stk. 2. Tað er ein treyt fyri umlegging eftir §§ 2-4, at fiskifarið ikki hevur rakstrarmøguleika at rinda skuldina, og at fiskifarið við umlegging verður mettt at fara at klára seg í framtíðini."

Ein minniluti (Henrik Old) hevur hesar viðmerkingar:

Javnaðarflokkurin tekur undir við, at skaptar verða fortreytir fyri, at tann nýggjari parturin av langfaraflotanum verður verandi í Føroyum. Her er serliga talan um partar av rækjuflotanum. Tá hugsað verður um tey krøv, ið sett verða til skip, ið partar av árinum skulu royna í Fýsturgarlandi og við Svalbard, so er greitt, at føroysk rækjuveiða verður fyri einum stórum bakkesti, um mist verður av betra og nýggjara partinum av flotanum.

Minnilutin harmast um, at eftir at lógaruppskotið er lagt fyri lögtingið, hava vit mist eitt av okkara nýggjastu skipum, og er minnilutin av teirri áskoðan, at landsstýrið átti at strekt seg munandi longur fyri at varðveitt tað skipið í Føroyum.

Minnilutin skjýtur upp, at í staðin fyri at avskriva stuðuls-, kurstaps- og serlán umframt veðhald og veðhaldsútleigg, so í staðin at hesi verða lögð um til rentu- og avdráttarfrí lán í eitt avmarkað áramál, sum eftir minnilutans metan bætir munandi um rakstrarmøguleikarnar hjá skipunum og betur tryggjar, at skipini verða veraði í føroyska flotanum og setir samsvarandi hesum fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1)	Í § 2, § 3, stk. 1 og § 4, stk. 1, verður aftan á orðini: "Landsstýrinum verður heimilað" sett: "heili ella lutvíst"	7)	§ 4, stk. 2 verður orðað soleiðis: "Stk. 2. Lánið verður tryggjað við veðrætti í fiskifarinum og verður rentu- og avdráttarfrítt í eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum."
2)	§ 2, stk. 2 og 3, § 3, stk. 3 og § 4, stk. 3, verða strikað.		
3)	§ 2 verður orðað soleiðis: "Landsstýrinum verður heimilað eftir umsókn at umleggja stuðuls-, kurstaps- og serlán í fiskifarum, sum koma undir hesa lóg til lán, sum verður rentu- og avdráttarfrítt í eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum."	8)	§ 5 verður orðað soleiðis: "§ 5. Um so er, at fiskifar, ið hevur fingið umlagt lán v.m. sbrt. §§ 2-4, skiftir eigara, fellur skuldin til gjalðingar. Stk. 2. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva eigara, um fiskifarið verður selt, at rentu- og avdráttarfrítøkan sambært §§ 2-4 kann halda fram í fiskifari, ið verður útvegað innan 1 ár eftir söludagin. Stk. 3. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva keypara, at rentu- og avdráttarfrítøkan sambært §§ 2-4 heldur fram. Stk. 4. Tryggjað verður landskassanum upprykkjandi pant fyri alla skuldina. Sum stk. 2 í § 6 verður sett: "Stk. 2. Tað
4)	Í § 3 verða orðini "eitt rentu- og avdráttarfrítt" strikað.		
5)	§ 3, stk. 2 verður orðað soleiðis: "Stk. 2. Lánið sambært stk. 1 verður rentu- og avdráttarfrítt í eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum."		
6)	Í § 4, stk. 1 verða orðini "rentu- og avdráttarfrítt" strikað.	9)	

er ein treyt fyri umlegging eftir §§ 2-4, at fiskilarið ikki hevur rakstrarmøguleika at rinda skuldina, og at fiskilarið við umlegging verður verður mettt at fara at klára seg í framtíðini." 10)

Sum nýtt stk. 2 í § 7 verður sett: "Stk. 2. Landsstýrinum verður heimilað at áseta rentu- og avdráttartreytir, ið verða galdandi, tá játtaða rentu- og avdráttarfría tíðin sambært §§ 2-4 er úti."

Ein annar minniluti (Heini O. Heinesen) tekur ikki undir við uppskoti landsstýrisins og hevur hesar viðmerkingar:

Tað, sum uppskotið snýr seg um, er at geva landsstýrinum ein blankokekk upp á 114.599,468,00 kr. Vit hava eina lóg frá 4. mars 1993 um stuðul til feskiskaflootan, sum líkist uppskotinum frá landsstýrinum nóg. Soleiðis sum tann lógin er umsitin í fleiri lønum er einki, sum tiltalar minnilutan at taka undir við fyriliggjandi uppskoti. Her eru ikki øll líka fyri lógin, tað prógvar skrivið frá reiðarafelagnum til vinnunevndina dagf. 6. december 1996.

Tað, sum landsstýrið vil tryggja seg imóti, er, at skipini ikki verða seld av landinum. Eitt av skipunum er longu farið, uttan at landsstýrið gjørdi nóg mikið fyri at forða hesum.

Lógaruppskotið setir konkurslógina úr gildi fyri nøkur fá útvald skip, uttan at tað hjálpir nakað sum helst uppá, at vit koma at hava nakran rækjuskipaflota frammyvir. Soleiðis sum støðan er í løtuni, sær tað svart út hjá hesum flota sum heild. Tá landsstýrið nú tekur 3 skip burturúr, so oyðileggur hetta kappingarførið hjá eftirverandi skipum. Minnilutin kann ikki taka undir við at geva landsstýrinum so víttgangandi heimildir. Minnilutin tekur tí ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 4. februar 1997. Uppskot um at heina málið aftur í vinnunevndina samtykt við 21-3-1 atkvøðum.

5. februar 1997 legði vinnunevndin fram

Áttit II

Málið varð til 2. viðgerð tann 4. februar 1997 og var við 24-3-1 atkvøðum samtykt at heina málið aftur í vinnunevndina orsakað av, at nøkur nummar í broytingaruppskotunum vóru samantullandi, og tí kundi gera atkvøðugreiðsluna ógreiða.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Bjørn á Heygun, Álvur Zachariassen, Óli Jacobsen, Lasse Klein) setir fram sama

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

1)	Í § 2, stk. 1, § 3, stk. 1 og § 4, stk. 1 verður aftan á orðini "Landsstýrinum verður heimilað" sett: "heilt ella lutvíst".	2)	§ 2, stk. 2 og § 3, stk. 3 og § 4, stk. 3 verða strikað.
		3)	§ 5 verður orðað soleiðis:

“§ 5. Um so er, at fiskifarið, ið hevur fingið umlagt lán v.m. samb. §§ 2-4 skiftir eigara, áðrenn øll skuldin er niðurskrivað, fellur skuldin, heruppið tann parturin, sum er niðurskrivaður, til gjalddingar.

Stk. 2. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva eigara, at um fiskifarið verður selt, kann niðurskriving sambært §§ 2-4 av restskuldini halda fram í fiskifari. ið verður útvegað innan 1 ár eftir söludagin. Verður nýggja fiskifarið selt, áðrenn øll skuldin er niðurskrivað, fellur eisini tann parturin, sum er niðurskrivaður í tí gamla fiskifarinum, til gjalddingar.

Stk. 3. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva keypara, at niðurskriving av restskuldini sambært §§ 2-4 heldur fram.

Stk. 4. Tryggjað verður landskassanum opprykkjandi pant fyri alla skuldina, heruppið tann partin, sum er niðurskrivaður sambært §§ 2-4.”

Sum stk. 2 í § 6 verður sett: “Stk. 2. Tað er ein treyt fyri umlegging eftir §§ 2-4, at fiskifarið ikki hevur rakstrarmøguleika at rinda skuldina, og at fiskifarið við umlegging verður mettt at fara at klára seg í framtíðini.”

Ein minniluti (Henrik Old) tekur undir við broytingunum í nr. 1, 2 og 4 í broytingaruppskotinum hjá meirilutanum og setir annars fram soljóðandi

Broytingaruppskot

- 1) § 2 verður verður orðað soleiðis: “Landsstýrinum verður heimilað heilt ella lutvíst eftir umsókn at umleggja stuðuls-, kørstaps- og serlán í fiskiførum, sum koma undir hesa lóg til lán, sum verður rentu- og avdráttarfrítt í eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum.”
- 2) Í § 3, stk. 1, verða orðini “eitt rentu- og avdráttarfrítt” strikað.
- 3) § 3, stk. 2 verður orðað soleiðis: “Stk. 2. Lánið sambært stk. 1 verður rentu- og avdráttarfrítt í eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum.”
- 4) Í § 4, stk. 1 verða orðini “rentu- og avdráttarfrítt” strikað.
- 5) § 4, stk. 2 verður orðað soleiðis: “Stk. 2. Lánið verður tryggjað við veðrætti í fiskifarinum og verður rentu- og avdráttarfrítt í eitt áramál, ið verður ásett av landsstýrinum.”

- 6) § 5 verður orðað soleiðis: “§ 5. Um so er, at fiskifari, ið hevur fingið umlagt lán v.m. sbt. §§ 2-4, skiftir eigara, fellur skuldin til gjalddingar.

Stk. 2. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva eigara, um fiskifarið verður selt, at rentu- og avdráttarfrítøkan sambært §§ 2-4 kann halda fram í fiskifari, ið verður útvegað innan 1 ár eftir söludagin.

Stk. 3. Landsstýrið kann eftir umsókn loyva keypara, at rentu- og avdráttarfrítøkan sambært §§ 2-4 heldur fram.

Stk. 4. Tryggjað verður landskassanum opprykkjandi pant fyri alla skuldina.”

Sum nýtt stk. 2 í § 7 verður sett: “Stk. 2. Landsstýrinum verður heimilað at áseta rentu- og avdráttartreytir, ið verða galdandi, tá játtaða rentu- og avdráttarfría tíðin sambært §§ 2-4 er úti.
- 7)

Framhaldandi 2. viðgerð 5. februar 1997. § 1 samtykt við 21-0-7 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Henrik Old til § 2, § 3, stk. 1 og stk. 2 og § 4, stk. 1 og 2 fall við 6-1-21 atkvøðum. Broytingaruppskot meirilutans til § 2, stk. 1, 2 og 3, § 3, stk. 1 og 3 og § 4, stk. 1 og 3 samtykt við 17-1-10 atkvøðum. §§ 2, 3 og 4 soleiðis broyttar samtyktar við 16-1-11 atkvøðum. Broytingaruppskot frá minnilutanum (Henrik Old) til § 5 fallt við 6-1-21 atkvøðum. Broytingaruppskot meirilutans til § 5 samtykt við 16-0-12 atkvøðum. Broytingaruppskot meirilutans til § 6, stk. 2, samtykt við 21-0-8 atkvøðum. § 6 soleiðis broytt samtykt við 20-1-8 atkvøðum. Broytingaruppskot minnilutans til § 7 hurturdøtt. §§ 7 og 8 samtyktar við 19-1-9 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 20-0-9 atkvøðum.

3. viðgerð 11. februar 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-6 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 26, 14. mars 1997.

F.L. j. nr. 1400-18/96.

26 Løgtingslóg um broyting av kongligari fyriskipan "om ikrafttræden på Færøerne af lov om børnetandpleje".

Ár 1996, týsdagin 26. november legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k u t

til

løgtingslóg um broyting av kongligari fyriskipan "om ikrafttræden på Færøerne af lov om børnetandpleje".

§ 1.

Við heimild í § 1 í "Lov nr. 316 af 17. maj 1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne" verður í kongligari fyriskipan nr. 454 frá 7. juli 1986 "om ikrafttræden på Færøerne af lov om børnetandpleje" gjørd hendan broyting:

Í § 2 verður aftaná stk. 2 sett sum nýtt stk.:

"Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann góðkenna royndarskipanir, har privat starvandi

tannlæknar røkja barnatannrøkt í einari kommunu, um kommunan kann prógva ella gera sannlíkt, at skipanin ikki gerst dýrari í rakstri og samstundis eins vælvirkandi og tryggjandi og tann kommunala tannrøktin."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-gjörd.

Viðmerkingar:

Sambært núverandi lóg og fastari siðvenju, fylgd síðani desember 1990, er tað ikki møguligt hjá landsstýrismanninum í heilsumálum at loyva privat starvandi tannlæknum at røkja barnatannrøkt í einari kommunu, um ein barnatannrøkt lungu er í kommununi og tannlæknastørvini eru sett. Hetta verður metti at vera ótíðarhóskandi, og tí eru stig tikin til hesa lógarbroyting.

Í dag kunnu privat starvandi tannlæknar veita eins vælvirkandi og tryggjandi barnatannrøkt, og kommunalar tannlæknastovur, og hava teir privata tannlæknarnir møguleika fyri at gera hetta fyri minni kostna enn teir kommunalu tannlæknarnir. Lógarbroytingin hevði verið til háskaparligan fyrimun fyri miðalstóru kommunurnar við kommunalari tannrøkt.

Harafturat er at siga, at orðingin um, at barnatannrøktin skal vera kommunal, er tikin úr dansku lógini. Tá ið føroyska lógin er vorðin orðað á sama hátt sum tann danska lógin, hevur í Føroyum ikki verið hugsað um, at føroyskar kommunur eru nógv minni enn tær dansku, og tískil ikki hava somu møguleikar og peningaligar umstøður at lúka krøvini í lógini.

Fyri at tryggja, at privata barnatannrøktin fer fram á fullgóðan hátt, verður metti, at best er bert at loyva royndarskipanum, tá ið privata barnatannrøktin er eins vælvirkandi og tryggjandi, og tann kommunala.

Aftalanin er seinu at leggja fram uppskot til lögtingslóg um eina tannræktarskipan, ið gevur møguleika fyri, at barnatannræktin í kommununum kann verða ríkin av privat starvandi tannlæknum eins væl og av kommunalt starvandi tannlæknum.

1. viðgerð 4. december 1996. Málið varð heint í trivnaðarnevndina, støn 26. februar 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum 26.11.1996 og eftir 1. viðgerð 04.12.1996 heint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við umboð fyri Fuglafjarðar kommunu, kommunafelagið, Tórshavnar kommunu og tannlæknafelagið. Eisini hevur landsstýrismaðurin í heilsunáttum verið á fundi í nevndini.

Ein meiriluti í nevndini (Maria Hansen, Rúna Sivertsen, Ingeborg Vinther og Óli Breckmann) tekur ikki undir við uppskotinum og setur einki uppskot fram. Meirilitin dugir ikki í verandi lóg (§ 2, stk. 1 og 2) at finna naka forðing fyri, at landsstýrismaðurin kann góðkenna royndarskipanir, har privat starvandi tannlæknar røkja barnatannrækt í einari kommunu, um kommunan kann prógva, at skipanin er eins væl-virkandi og tryggjandi og tann kommunala tannræktin.

Ein minniluti í nevndini (Jenis av Rana, Vilhelm Johannesen og Ernst Hansen) tekur undir við uppskotinum við teirri broyting at sett verður inn, at royndarskipanir bert kunnu setast í verk undir serligum førum og verða tíðaravmarkaðar til í mesta lagi 3 ár. Samsvarandi hesum setir hesin minniluti fram soljóðandi

bro y t i n g a r u p p s k o t

til uppskot landsstýrisins

§ 1 verður orðað soleiðis:

“Við heimild í § 1 í “Lov nr. 316 af 17. maj 1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne” verður í kongligari fyriskipan nr. 454 frá 7. juli 1986 “om ikrafttræden på Færøerne af lov om børnetandpleje” gjørd henda broyting:

Í § 2 verður aftaná stk. 2 sett sum nýtt stk:

“Stk. 3 Landsstýrismaðurin kann undir serligum umstøðum góðkenna royndarskipanir, sum vara í mesta lagi 3 ár, har privat starvandi tannlæknar røkja barnatannrækt í einari kommunu, um kommunan kann prógva ella gera sannlíkt, at skipanin ikki gerst dýrari í rakstri og samstundis eins væl-virkandi og tryggjandi og tann kommunala tannræktin.”

2. viðgerð 12.mars 1997. Bro y t i n g a r u p p s k o t frá minnilutanum Vilhelm Johannesen, Ernst Hansen og Jenis av Rana til § 1 samtykt við 15-0-14 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 23-3-3 atkvøðum. § 2 samtykt uttan atkvøðugreiðslu. At málið soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 17. mars Uppskotið stam samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 16-1-0 atkvøðum.

*Løgtingslóg, nr. 29, 26. mars 1997.
FL, j.nr. 950-2/96.*

27 Broyting í lögtingslóg um ásetan av almannaveitingum

Ár 1996, týsdagin 26. november legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram so-
ljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um ásetan av almannaveitingum.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 117 frá 2. desember 1994 um ásetan av almannaveitingum, sum broytt við lögtingslóg nr. 173 frá 22. desember 1995, verður gjørd henda broyting:
Í § 3 verður "31. desember 1996" broytt til "31. desember 1997".

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-
gjørd.

Viðmerkingar:

Við lögtingslóg nr. 117 frá 2. desember 1994 vórðu almannaveitingarnar fyrri fyrstu ferð ásettar av lögting-
inum. Upphæddin á teimum ymisku almannaveitingunum hava verið tær somu síðani 1. juli 1993, og sam-
bært lögtingslóg nr. 117 frá 2. desember 1994 um ásetan av almannaveitingum, sum broytt við lögtingslóg
nr. 173 frá 22. desember 1995, verður hetta galdandi fram til 31. desember 1996. Tá fer verandi lögtingslóg
um ásetan av almannaveitingum úr gildi.

Samstundis sum lögtingslógin um ásetan av almannaveitingum varð samtykt, samtykti løgtingið at áleggja
landsstýrinum at leggja fyrri tingið lógaruppskot við reglum um áseting av almannaveitingum, har heimilað
verður landsstýrinum við kunngerð at áseta greiniligari reglur um fyrisiting av hesi skipan.

Hetta hevur verið skilt soleiðis, at løgtingið við hesum hevur álagt landsstýrinum at koma við uppskoti um,
hvussu upphæddin á almannaveitingum eigur at javnast, soleiðis at tann árliga ásetanin av almannaveiting-
um verður ein fyrisitingarlig avgerð hjá landsstýrismaninum í almannamálum at taka sær av.

Ein arbeidsbólkur hevur arbeitt við at gera nágreinligar útrokningar um, hvat árligi kostnaðurin má metast
at verða, um almannaveitingarnar verða javnaðar eftir prístalinum ella lønarútviklinginum. Álitid varð liðugt
í summar, men hevur enn ikki fingið politiska viðgerð.

Av tí at nú er so langt útliðið á árinum, og at verandi lóg fer úr gildi 31. desember 1996, verður skotið upp,
at dagfestingin, tá lógin eigur at fara úr gildi, verður longd, soleiðis at hon verður verandi í gildi í eitt ár
afturat. Landsstýrismaðurin í almannamálum ætlar at fáa sær politiskt grundarlag at leggja fram eitt uppskot
til lögtingslóg um at javna almannaveitingarnar seinni í hesi tingsetu.

Fíggarligu avleiðingarnar av at leingja verandi lóg eru ongur, av tí at landsstýrið í uppskoti sínum til fíggar-
lóg fyrri 1997 ikki hevur roknað við hækking av almannaveitingunum.

*1. viðgerð 4. december 1996. Málið varð heint í trivnaðarnevndina, sum 12. december 1996 legði fram so-
ljiðandi*

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 20. november 1996 og eftir 1. viðgerð heint í trivnaðarnevndina.

Nevndin tók til eftirtektar, at landsstýrismaðurin í almannamálum í viðmerkingunum til løgtingslógarupp-
skotið sigur frá, at hann ætlar sær at fáa sær politiskt grundarlag fyri at leggja fram eitt uppskot um at
javna almannaveitingarnar seinni í hesi tingsetu.

Sum umstøðurnar nú eru, er neyðugt, at grundarlag er fyri, at almannaveitingar framhaldandi verða rind-
aðar fyrst í komandi ári.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

*2. viðgerð 16. december. Uppskot landsstýrisins §§ 1 og 2 samtykt við 23-0-0 atkvøðum. At málið skuldi
fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð varð samtykt við 23-0-0 atkvøðum.*

3. viðgerð 20. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 145, 30. december 1996.

F.L. j. nr. 1010-10/93

28 Broyting í rúsdrekkalógini

Ár 1996, týsdagin 26. november legði hvar Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljiðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um innflutning og sølu av rúsdrekka.

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 20 frá 10. mars 1992 um innflutning
og sølu av rúsdrekka, sum broytt við løgtingslóg nr.
93 frá 4. juni 1996 verður í § 7 sett sum nýtt stk.:

"Stk. 3. Rúsdrekkasøla Landsins og Føroysku
bryggjarfimi kunnu selja føroyskum provianterings-
fyrirøkum rúsdrekka til víðari sølu til proviantering

av skipum og flogfórum til nýtslu ella sølu umborð.
Toll- og Skattstova Føroya hevur eftirlit við provi-
anteringini."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-
gjörd.

Viðmerkingar:

Eftir rúsdrekkalógini hevur Rúsdrekkasøla Landsins einkarrætt til sølu av rúsdrekka í Føroyum. Føroysku bryggjarfíni hava eisini heimild til at selja eigna framleiðslu. Tað er sostatt ikki loyvt øðrum at selja víðari rúsdrekka, ið keypt er frá Rúsdrekkasøluni ella bryggjarinum. Serligar reglur galda tó fyri tey, ið hava fingið loyvi til útskeiðing.

Skip, sum skulu taka proviant í Føroyum, ynskja ofta, at provianteringsfyrirtekkan, sum teir hava samband við, útvegar teimum alt tað, sum teir hava brúk fyri í Føroyum, og at samlaða rokningin skal rindast provianteringsfyrirtekuni.

Verður rúsdrekka selt sum proviantur til skip og flogfær, kemur tað undir somu reglur um frítøku fyri toll- og onnur gjöld sum annar proviantur, smb. kunning nr. 118 frá 7. desember 1994 um proviantering av skipum og flogfærum til nýtslu umborð ella til sølu til ferðafólk. Provianteringin fer fram undir eftirliti av Toll- og Skattstovuni.

Fíggarligur kostnaður ella økt fyrisiting stendst ikki av uppskotinum.

Uppskotið hevur verið til ummælis hjá Rúsdrekkasølu Landsins og Toll- og Skattstovu Føroya, smb. viðheftu skjøl.

Viðmerking til § 1:

Eftir galdandi lóg kunnu bryggjarfíni og Rúsdrekkasølan selja rúsdrekka sum proviant til skip og flogfær og fáa toll- og onnur gjöld endurgoldin eftir vátan frá tollverkinum. Eftir uppskotinum fáa provianteringsfyrirtekur nú eisini henda møguleika og einki er til hindurs fyri, at provianteringsfyrirtekkan eisini tekur vinning av rúsdrekkasøluni.

+ skjøl.

Skjølini eru burtururløgd í løgtingstíðindum.

1. viðgerð 4. december 1996. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 10. december 1996 legði fram soljóðandi

Á l i t

Málið er lagt fram av landsstýrinum 26. november 1996 og eftir 1. viðgerð 4. december 1996 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hava utboð frá Toll- og skattstovuni verið á fundi við nevndina.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 13. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 20-0-3 atkvøðum. Samtykt við 20-0-2 atkvøðum, at beina málið soleiðis samtykt til 3. viðgerð.

3. viðgerð 18. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 20-0-5 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 142, 20. december 1996.

F.L. j. nr. 600-5/91

29 Eykafíggjarlóg 1996

*Ár 1996, fríggjadagin 29. november legði Luffin Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram
sojððandi*

Uppskot til Eykafíggjarlóg 1996

Tekstur
og
Viðmerkingar

Fíggjar- og búskapardeildin
Tinganes hin, 27. november 1996

Yvirlit

Høvuðsyvirlit yvir Kykafiggjarlógina 1996

Almennar viðmerkingar

§ 2. Meginfyrirsiting

Ráevni

11090 Oljufyrirsitingin (*Rakstrarjáltan*)

§ 4. Lógarmál

Felagsútreiðslur

(Nýtt rakstrarstað) Tryggingareftirlitið (*Rakstrarjáltan*)

§ 6. Almanamál

Felagsútreiðslur

19887 Kærnevnd og umsiting (*Rakstrarjáltan*)

19436 Umsiting av hjálptólum (*Rakstrarjáltan*)

19441 Teknmálmiðstøð (*Rakstrarjáltan*)

19892 Vanlukkutryggingarráðið (*Rakstrarjáltan*)

19904 Landsstýrinum at ráða yvir (*Rakstrarjáltan*)

Hjálp og røkt av eldri og brekaðum

19042 Serforsorg (*Rakstrarjáltan*)

19075 Røktarheim (*Rakstrarjáltan*)

19664 Bjálvingarstuðul, hús hjá pensiónistum

19868 Føroyingar á stovni í Danmark (*Rakstrarjáltan*)

§ 7. Íbúðarmál

Íbúðarmál

19956 Húslánsgrunnurin

§ 8. Heilsumál

Heilsutænasta

12672 Skúllalæknaskipanin (*Rakstrarjáltan*)

12769 Deildin f. arbeiðs- og almannatænastu (*Rakstrarjáltan*)

Sjúkrahús v. m.

12109 Landssjúkrahúsið (*Rakstrarjáltan*)

Landssjúkrahúsið (*Høgjáltan*)

12202 Klaksvíkar Sjúkrahús (*Rakstrarjáltan*)

§ 9. Úthúgvling og granskning

Fólkaskúlin

14141 Privatir skúlar

(Nýtt rakstrarstað) Endurgjald til skt. Frans skúla

Miðnámsútbúgvingar

14378 Føroya Studentaskúli og HF (*Rakstrarjáltan*)

14414 Tekniski skúli í Tórshavn (*Rakstrarjáltan*)

§ 13. Fiski-, all-, og sjóvínna

Felagsútreiðslur

(Nýtt rakstrarstað) Endurgjald til línuskíp

Tænasta og eftirlit

16301 Fiskiveiðieftirlitið (*Rakstrarjáltan*)

16961 Nýtt vaktarskip (*Høgjáltan*)

§ 14. Vinnulív

Viniskir grunnar og stuðulsskipanir

Nýggjar vinnur (*Lógarbundin játtan*) (nýtt játtanarheiti)

§ 16. Samferðsla og samskipti

Samskipti

(Nýtt rakstrarstað) Sjóvegis flutningar (*Høgjáltan*) útekning

13265 Strandfaraskip landsins (*landsfyrirteka*)

Hövuðsyvirlit yvir Eykafíggjarlógina 1996

Grein	Túsund kr.	Rakstrarættan		Íløgnaættan	Útsitt
		Útreiðslur	Inntøkur		
§1. Løgtingið					
§2. Meginfyrirsiting		270			
§4. Lógarmál		25			
§5. Fíggjarmál					
§6. Almannamál		-2.479			
§7. Íhúðarmál		-10.000			
§8. Heilsumál		1.271	-750		
§9. Útbúgving og gransking		4.691			
§10. Mentan					
§11. Ímnhvørví og orka					
§13. Fiski-, ali- og sjóvinna		4.319	2.273		
§14. Vinnulív		6.500			
§15. Landbúnaður					
§16. Samferðsla og samskipti		27.500			
§17. Arbeiðsmarknaður					
§18. Eftirlønir					
Samanlagt		32.097	0	1.523	-33.620
§30. Rentur					
§35. Skattir og avgjöld					
§38. Ríkisstuðul					
Rakstrar- og íløgnaættan (RÍ)		32.097	0	1.523	-33.620
Rakstrar-, íløgu og útlánsættan (RÍÚ)					-33.620

Almennar viðmerkingar

Sambært nýggju stýrisskipanarlógini er meginreglan, at ymsar eykajáttanir verða veittar við lögtingslóg. Samstundis skal landsstýrið í seinasta lagi 1. des. í fíggjarárinum leggja fram uppskot um eykafíggjarlóg.

Hetta er fjórðu ferð at landsstýrið leggur uppskot fyri løgtingið um eykajáttan. Landsstýrið hevur tó valt at skilja ímillum tað endaligu og tær eykajáttanir sum koma í einum ári, við at kalla tær ávikavíst eykajáttanarlógir og eykafíggjarlóg.

Vanliga tá eykajáttanir verða veittar, hava málini skund, og tí fer landsstýrið at heita á løgtingið um skjóta viðgerð.

Sum meginregla, hevur landsstýrið funnið sporingar svarandi til uppskotið um eykajáttan, soleiðis at lógaruppskotið á flestu økjum er útreiðsluneutralt.

Tó eru rakstrarstøð, har landsstýrið heldur, at tað ikki ber til at spara. Her verður serliga hugsað um eykajáttan til Strandfaraskip landsins (27,5 mió. kr.). Sostatt verður hallið á fíggjarlógini 1996, úroknað eykajáttan í mars (11,4 mió. kr.), oktober (1,8 mió. kr.), nov. (0,35 mió. kr.) og desember (33,6 mió. kr.) uppá 215,65 mió. kr. Tað er ein øking uppá 47,15 mió. kr. frá uppruna hallinum á fíggjarlógini fyri árið 1996, uppá 168,5 mió. kr.

§ 2. Meginfyririting

A. Yfirlit

Játtanaryfirlit

Túsund kr.	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	270	270	-

Ráevni	270	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Ráevni			
11090 Oljufyriritingin (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	4.787	-
EYJ	270	-	

Vilmerkningar

Ráevni

11090 Oljufyriritingin (*Rakstrarjáttan*).

Nú árið fer at halda, mýðist Oljufyriritingin at viðurkenna, at verandi fíggarjáttan fyri 1996 ikki fer at halda. Hetta kemst av, at virksnið á stovninum gjørdist munandi størri enn ein kundi ímynda sær fyri einum ári síðani. Serliga kann víst á, at tann stóri áhugin millum oljufeløg v.m. at gera foranningar á lørroyska økinum hevur ført við sær eina stóra arbeiðsbyrðu fyri stovnin, eins og áhugin hjá oljufeløgum at fáa til vegar kanningatillfar hevur ført við sær eina munandi størri inntøku til landskassan, enn roknað varð við. Hesin peningur fer beinleiðis í landskassan, og verður ikki nýttur til rakstur av Oljufyriritingini.

Budgetsundirgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujáttan	4.787	270	5057
Útreiðslur	4.887	270	5.157
Inntøkur	100	-	100
Útreiðslur	4.887	270	5.157
Lønir	1.987	20	2.007
Annað	1.400	180	1.580
ORN	1.500	70	1.570
Inntøkur	100	-	100

§ 4. Lógarmál

A.Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	25	25	-
Íløgujáttan	-	-	-

Felagsútreiðslur	25	-

B.Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Felagsútreiðslur			
(Nýtt rakstrarstað) Tryggingareftirlitið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	-	-
EYJ	25	-	

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

(Nýtt rakstrarstað) Tryggingareftirlitið (*Rakstrarjáttan*).

Nýggja tryggingarlógin kemur í gildi 1. januar 1997. Neyðugt var at seta formannin pr. 1. okt. 1996, fyri at formaðurin kann seta seg inn í viðurskiðini.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	-	25	25
Útreiðslur	-	25	25

§ 6. Almannahmál

A.Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	-2.479	-2.419	-60

Felagsútreiðslur.....	180	-60
Hjálp og røkt av eldri og brekaðum.....	-2,599	-

B.Játtanir

Felagsútreiðslur		Útreiðslur	Inntøkur
19887 Kærunevnd og umsiting (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	556	-
	EYJ	-100	-
19436 Umsiting av hjálpitólum (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	2.189	-
	EYJ	200	-
19441 Teknámalsmiðstøð	J	300	-
	EYJ	-100	-
19892 Vanlukkutryggingarráðið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	700	460
	EYJ	-	-60
19904 Landsstýrinum at ráða yvir (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	600	-
	EYJ	180	-
Hjálp og røkt av eldri og brekaðum			
19042 Serförsorg (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	47.374	2.203
	EYJ	472	-
19075 Røktarheim (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	87.799	18.483
	EYJ	-1.971	-
19664 Bjálvingarstuðul, hús hjá pensiónistum	J	2.000	-
	EYJ	1.500	-
19868 Føroyingar á stovni í Danmark (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	20.400	-
	EYJ	-	-
		2.600	-

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

19887 Kærunevnd og umsiting (*Rakstrarjáttan*)

Virksemi hevur verið minni í 1996 enn væntað

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	556	-100	456
Útreiðslur	556	-100	456

19436 Umsiting av hjálpitólum (*Rakstrarjáttan*)

Keyp av nýggjum tenastuakfari. Harumframt hevur Hjálpitólamiðstøðin eyka útreiðslur, sum ikki kunnu haldast innan verandi játtan.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	2.189	200	2.389
Útreiðslur	2.189	200	2.389
Lønir	1.405	-	-
Annað	784	200	984

19441 Teknismálmíðstöð (Rakstrarjáttan)

Virkssemi hefur verið minni í 1996 en á væntað

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	300	-100	200
Útreiðslur	300	-100	200

19892 Vanlukkutryggingarráðið (Rakstrarjáttan)

Inntøkan hefur verið minni enn röknað varð við (tal av málum frá vanlukkutryggingini)

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	700	-	700
Inntøkujáttan	460	-60	400
Útreiðslur	700	-	700
Inntøkur	460	-60	400

19904 Landsstýrinum at ráða yvir (Rakstrarjáttan)

Útreiðslur til samsýning til Knút Nolsøe fyri arbeiði hansara í samband við endurgjald til krigssiglarar. Á eykajáttanarlóg fyri mars 1996, varð eisini játtað til hetta endamál, men tað hevur víst seg, at tann upphæddin ikki svaraði til alla samsýningina.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	600	180	780
Útreiðslur	600	180	780

Hjálp og røkt av eldri og brekaðum**19042 Serförsorg (Rakstrarjáttan)**

Broytt mvg-viðurskiptir á verkstøðunum, heimilýkan av føroyingi frá stovni í Danmark og eldurin á verkstaðinum "Vón" hevur ført við sær, at útreiðslurnar til raksturin av serförsorgini eru øktar.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	47.374	472	47.846
Inntøkujáttan	2.203	-	2.203
Útreiðslur	47.374	472	47.846
Lønir	37.012	-	37.012
Annað	10.362	472	10.834
Inntøkur	2.203	-	2.203
Inntøkur	1.846	-	1.846
Kommunupartur	389	-	389

19075 Røktarheim (Rakstrarjáttan)

Minninýtsla, ið stavar frá lægri útreiðslum av røktarheiminum á Sandoynni.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslur	87.799	-1.971	85.828
Inntøkur	18.483	-	-
Útreiðslur	87.799	1.971	85.828
Lønir	70.716	-	-
Annað	17.083	-1.971	15.112
Inntøkur	18.483	-	-
Aðrar	317	-	-
Kommanupartur	18.076	-	-

19664 Bjálvingarstuðul, hús hjá pensiónistum

Húsalánsgrunnurin fekk ikki útgoldið játtanina á fíggjarkógini 1994, sum var uppá 1.500.000,- kr. Landsstýrið mælir tí til, at Húsalánsgrunnurin fær eina eykajáttan svarandi til 1994 játtanina.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	2.000	1.500	3.500
Útreiðslur	2.000	1.500	3.500

19868 Føroyingar á slovni í Danmark (Rakstrarjáttan)

Endurgjöldini verða minni enn metl. Eisini er eitt stovnspláss flutt frá hesum rakstrarstaði til serforsorgina konto 19042.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	20.400	-2.600	17.800
Útreiðslur	20.400	-2.600	17.800

§ 7. Íbúðarmál**Játtanacyvirlit**

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	-10.000	-10.000	-

Íbúðarmál -10.000 -

B. Játtanir

Íbúðarmál		Útreiðslur	Inntøkur
19956 Húsalánsgrunnurin	J	10.000	-
	EYJ	-10.000	-

Viðmerkingar

Íbúðarmál

19956 Húslánsgrunnurinn

Mett verður, at Húslánsgrunnurinn ekki hefur brúk fyri 10 mió. kr. í fjárhárinum 1996.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	10.000	-10.000	-

§ 8. Heilsumál

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	1.271	1.271	-
Fløgujáttan	-750	-750	-

Heilsumtænasta.....	104	-
Sjúkrahús v.m.....	467	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Heilsumtænasta			
12672 Skúlaeðknaskipanin (Rakstrarjáttan)	J	250	-
	EYJ	20	-
12769 Deildin f. arbeiðs- og almannuheilsu (Rakstrarjáttan)	J	711	-
	EYJ	84	-
Sjúkrahús v.m.			
12109 Landssjúkrahúsið (Rakstrarjáttan)	J	220.952	8.165
	EYJ	700	-
Landssjúkrahúsið (fløgujáttan)	J	2.000	-
	EYJ	-750	-
12202 Klaksvíkar Sjúkrahús (Rakstrarjáttan)	J	37.738	100
	EYJ	467	-

Viðmerkingar

Heilsumtænasta

12672 Skúlaeðknaskipanin (Rakstrarjáttan)

Útreiðsturnar eru hægri enn upprunaliga met.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	250	20	270
Útreiðslur	250	20	270

12769 Deildin f. arbeids- og almannahélsu (Rakstrarjáttan)

Útreiðslurnar eru hægri enn upprunalega metti. Her verður hugsað um lækna og skrifara.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	711	84	795
Útreiðslur	711	84	795

Sjúkrahús v.m.**12109 Landssjúkrahúsið (Rakstrarjáttan)**

Heilivágskontinur eru t.5 mill. kr. hægri enn væntað. Landssjúkrahúsið hefur eisini fingið eina eykaútreiðslu uppá 382.000 kr. orsaka av Días-kanningini.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	220.952	700	221.652
Inntøkujáttan	8.165	-	-
Útreiðslur	220.952	700	221.652
Lønir	171.851	-	171.851
Annað	49.101	700	49.801
Inntøkur	8.165	-	-

Landssjúkrahúsið (fløgujáttan)

Minninýtsla vegna manglandi brandkanning. 750.000,- kr. eru í staðin settar á broytingaruppskot til uppskot til fíggarlóg 1997.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	2.000	-750	1.250
Útreiðslur	2.000	-750	1.250

12202 Klaksvíkar Sjúkrahús (Rakstrarjáttan)

Klaksvíkar Sjúkrahús fekk vegna sakarmál í október, eykaútreiðslur uppá 467.000 kr.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	37.738	467	38.205
Inntøkujáttan	100	-	100
Útreiðslur	37.738	467	38.205
Lønir	29.202	-	29.202
Annað	8.736	467	9.203
Inntøkur	100	-	100

§ 9. Útbúgving og gransking

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	4.691	4.691	-

Fólkaskúlin.....	3.730	-
Miðnámsskúlar.....	941	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Fólkaskúlin			
14141 Privatir skúlar	J	1.111	-
	EYJ	230	-
(Nýtt rakstrarstað) Endurgjald til skt. Frans skúla	J	0	-
	EYJ	3.500	-
Miðnámsskúlar			
14414 Tekniski skúli í Tórshavn (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	14.800	-
	EYJ	941	-

Vilmerkningar

Fólkaskúlin

14141 Privatir skúlar

Landsstýrið veitir Adventistaskúlanum stuðul, sum svarar til 85% av læraralønnum. Vegna økta næmingatilgongd, er tørvur á eini játtan uppá 230.000,- kr. í 1996.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	1.111	230	1.341
Útreiðslur	1.111	230	1.341

(Nýtt rakstrarstað) Endurgjald til skt. Frans skúla

Landsstýrið er dømt í Hýstara landsrætti at endurrindað læraralønir til forskúlan í skt. Frans skúla.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan		3.500	3.500
Útreiðslur	-	3.500	3.500

Miðnámsútbúgvingar**14378 Føroya Studentaskúli og HF (Rakstrarjáttan)****14414 Teknisk skúli í Tórshavn (Rakstrarjáttan)**

Teknisk skúli í Tórshavn hevur tørv á eini eykajáttan uppá 941.000,- kr. til tess at fáa raksturin at javnviga í 1996. Tørvurin stavar frá øktari lærlingatilgongd, øktum undirvísingavirksemi og nýtslu av námstílfari. Neyðugt hevur eisini verið at umvælt og endurnýggja amboð og útbúnað.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	14.800	941	15.741
Inntøkujáttan	2.300	-	2.300
Útreiðslur	14.800	941	15.741
Lønir tilsamans	7.800	250	8.050
Annar rakstur	7.000	691	7.691
Aðrar inntøkur	2.300	-	2.300

§ 13 Fiski-, ali-, og sjóvinna**A. Yvirlit****Játtanaryvirlit**

<i>Túsund kr.</i>	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	4.319	4.319	-
Íløgujáttan	2.273	3.800	1.527

Felagsútreiðslur.....	3.867	-
Tænasta og eftirlit.....	4.252	1.527

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Felagsútreiðslur	J	-	
(Nýtt rakstrarstað) Endurgjald til lífusskip	EYJ	3.867	

Tænasta og eftirlit

16301 Fiskiveiðieftirlitið (*Rakstrarjáttan*)

J	21.402	2.500
EYJ	452	-
J	9.200	-
EYJ	3.800	1.527

16961 Vaktarskip (*Høgújáttan*)

Viðmerkingar

Felagsútreiðslur

(Nýtt rakstrarstað) Endurgjald til línuskip

Sambært dómi frá 6. august 1996, er landsstýrið dømt at viðurkenna, at felagið Línuskip skal haldast skaðuleyst í samband við toska og hýsukvotuna.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðshjáttan	-	3.867	3.867
Útreiðslur	-	3.867	3.867

Tænasta og eftirlit

16301 Fiskiveiðieftirlitið (*Rakstrarjáttan*)

Nýggja skipanin við fiskidøgum kravdi broytingar í telduskipanini, telefonskipanini og skipan við skrivligari fráboðan, fílt kr. 248.000,-. Harafturat skuldi umvælingar gerast á Tjaldrinum, ið vóru kravdar av klassanum, fyri fílt kr. 204.000,-.

Budgettsundurgreining

<i>tús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðshjáttan	21.402	452	21.854
Inntøkujáttan	2.500	-	-
Útreiðslur	21.402	452	21.854
Lønir	14.712	-	14.712
Annað	6.690	452	7.142
Inntøkur	2.500	-	2.500
Sjóvatrygging	2.000	-	2.000
Sleip v.m.	400	-	400
Søla av sjókortum	100	-	100

16961 Nýtt vaktarskip (*Høgújáttan*)

Játtanin til keyp av vaktarskipinum "Nólsoyar Páll" var 9,2 mió. kr. Hígar til er játtanin yvirtrekt við kr. 500.000,-, og harumframt eru farnar til gjaldingar 2,3 mió. kr. fyri arbeiði gjørt áðrenn arbeiðið varð staðgað 1. november 1996. Eina meting er komin um hvat kostnaðurin fílt verður av at umvæla og gera skipið liðugt. Landsstýrið er farið undir at eftirkaða hesa meting, so endaligi kostnaðurin av skipinum kann ásetast, og verður tá vent aftur til málið. Avsettar verða fyri fyrst 1,0 mió. kr. til víðari umbygging í 1996. Ómanfyri nevnda gevur fílt 3,8 mió. kr. Men í hetta skal sølan av "Ólavi Halga" innnganga, sum gav eina inntøku upp á 1,527 mió. kr. Sostatt verður søkt um eina eykajáttan uppá 2,273 mió. kr.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	9.200	3.800	13.000
Inntøkujáttan	-	1.527	1.527
Útreiðslur	9.200	3.800	13.000
Inntøkur	-	1.527	1.527

§ 14 Vinnulív**A. Yvirlit****Játtanaryvirlit**

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	6.500	6.500	-

Ymiskir grunnar og stuðulsskipanir..... 6.500 -

B. Játtanir

Ymiskir grunnar og stuðulsskipanir		Útreiðslur	Inntøkur
Nýggjar vinnur (<i>Lógarbundin játtan</i>)	J	2.000	-
	EYJ	6.500	-

Viðmerkingar**Ymiskir grunnar og stuðulsskipanir****Nýggjar vinnur (*Lógarbundin játtan*) (nýtt játtanarheiti)**

Talan er um eina lógarbundna útreiðslu, sum av misgáum ikki er ásett sum lógarbundin játtan í fíggarlóg 1996.

Lógargrundarlagið er lögtingslóg nr. 17 frá 1. februar 1995, sum broytt við LJ. nr. 91 frá 13. juni 1995. Nýggjar vinnur fáa stuðning sum 30% av lønarútreiðslunum í 1995 og fyrri hálvár 1996, og 25% seinni hálvár 1996. Stuðningurin fellur við 5% hvørt hálvár niður (5% fyrri hálvár 1999, ið er seinasta ár, stuðningur verður latin.

Útreiðslumetingin er broytt.

Nýggj budgettsundurgreining verður innsett.

Nýggj budgettsundurgreining

tús. kr.	1992	1993	1994	B 1995	F 1996
Útreiðslujáttan				1.000	8.500

§ 16. Samferðsla og samskipti

A. Yvirllit

Játtanaryvirllit

Túsund kr.	Nettatal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan	27.500	27.500	-
Íløgujáttan	-	12.940	12.940

Samskipti	40.440	12.940

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Samskipti			
(Nýtt rakstrarstað) Sjóvegis flutningur (Átekning) (Íløgujáttan)	J	-	-
	EYJ	12.940	12.940
13265 Strandfaraskip landsins	J	39.904	-
	EYJ	27.500	

C. Átekning

Ad. Sjóvegis flutningur

Landsstýrismaðurin í samskiptismálum verður heimilað landskassans vegna at seta upp til kr. 12.940.000,- kr. í partapeningi í felag við tí endamáli at taka lut í sjóvegis flutningi og at rinda neyðugar útreiðslur í samband við stovnan av møguligum partafelagi.

stk. 2. Heimilað verður landsstýrismanninum í samskiptismálum at nýta eina ikki nýtta játtan til tað í fyrsta stk. nevnda endamál í fíggarárinum 1997.

Viðmerkingar

Samskipti

(Nýtt rakstrarstað) Sjóvegis flutningur (Íløgujáttan) átekning

Eftir at Teistin herfyri varð seldur til Italiu, hevur tørvur verið á at skapa føroyskum fiskauðflytarum nútíðans og regluligan farmaflutning til meginlandi. Fyri at tryggja hesa rutu er ætlanin, at landsstýrið setur saman við øðrum møguligum áhugaðum - pening (inntøka av søtu) í flutningsfelag.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	-	12.940	12.940
Inntøkujáttan	-	12.940	12.940

Útreiðslur	12.940	12.940
Inntøkur	12.940	12.940

13265 Strandfaraskip landsins (*landsfyrirtøka*)

Vegna vantandi fígðjarstýring er Strandfaraskip landsins komin í trupulleikar. Í 1995 hefur fyrirtøkan havt eina meirnýtslu uppá 4,5 mió. kr har ongin eykajáttan er fingin til vega. Í 1996 hefur stovnurin higartil havt eina meirnýtslu uppá 17,6 mió. kr. og roknar landsstýrið við at endaliga meirnýtlan í 1996 verður samanlagt 23 mió. kr. Tølini koma soleiðis fram:

	1995 (íroknað eykafígðjarlóg)	1996	samanlagt
játtan á fígðjarlóg	50 mió. kr.	39,9 mió. kr.	89,9 mió. kr.
Nýtsla	54,5 mió. kr.	62,9 mió. kr.	117,4 mió. kr.
Meirnýtsla	4,5 mió. kr.	23 mió. kr.	27,5 mió. kr.

Fleiri av rakstrargøgn stovnsins í 1995 og 1996, eru verðin fígðjað við rakstrarkreditti og sostatt ikki útreiðsluførd. Sambært landsgrannskoðaranum er hetta ikki rætt. Tí verða hesi rakstrargøgn nú útreiðsluførd, og tá framkemur ein meirnýtsla uppá 10 mió. kr., ið er íroknað meirnýtlanum fyri 1996.

Budgettsundurgreining

<i>nús. kr.</i>	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	39.904	27.500	67.404
Útreiðslur	39.904	27.500	67.404

Áðrenn 1. viðgerð 4. december 1996 legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Yvirlit yvir broytingaruppskot til eykafíggjarlóg 1996

Grein	Túsund kr.	Rakstrættan		Útgástan	Útslit
		Útreiðslur	Inntøkur		
§1. Løgtingið					
§2. Meginfyrirsiting					
§4. Lógarmál		700			
§5. Fíggjarmál					
§6. Almennamál		1.605			
§7. Íbúðarmál					
§8. Heilsumál		1.000			
§9. Útbúgving og gransking		-700			
§10. Mentan					
§11. Umhvørvi og orka					
§13. Fiski-, ali- og sjóvinna		1.000			
§14. Vinnulív					
§15. Landbúnaður					
§16. Samferðsla og samskipti		-400			
§17. Arbeidsmarknaðar					
§18. Ellirtønr					
Samanlagt		3.205		0	

§ 4. Lógarmál

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan.....	700	700	
Ognarskráseting og Matrikulstova.....		700	

B. Játtanir

tús. kr.	Útr.	Innt.	
Ognarskráseting og Matrikulstova			
11898 Útskipting og matrikulstova (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	5.946	2.000
Hjá landsstýrinom	U	700	
Nýtt uppskot			

Viðmerkingar

11898 Útskipting og matrikulstova (*Rakstrarjáttan*)

Matrikulstovan segði upp 5 fólki fyrir at líka krøvum landsstýrisins, men av tí at flestu av fólkinum hava 6 mánaðar uppsagnartíð fáa uppsagninur ikki fulla ávirkan fyri í fjággjarsárinum 1997.

Brøytt budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslur	5.946	700	6.646
Inntøkur	2.000	-	2.000
Útreiðslur	5.946	700	6.646
Lønir	4.546	700	5.246
Annað	1.400	-	1.400
Inntøkur	2.000	-	2.000

§ 6. Almennamál

A. Yvirlið

Játtanaryvirlið

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan.....	1.605	1.605	

Hjálp og røkt av eldri og brekaðum..... 1.605

B. Játtanir

		Útr. -tús. kr.	Innt.
Hjálp og røkt av eldri og brekaðum			
19075 Røktarheim (<i>Rakstrarjáttan</i>)	EYF	-1.971	
Hjá landsstýrinum	BU	950	
Rætting			
19868 Føroyingar á stovni í Danmark (<i>Rakstrarjáttan</i>)	EYF	-2.600	
Hjá landsstýrinum	BU	655	
Rætting			

Viðmerkingar

19075 Røktarheim (*Rakstrarjáttan*)

Av misgáum var upphæddin á eykafíggjarlógaruppskotinum komin skeiðt fyri, og verður rættað við broytingaruppskotinum.

Broytt budgettsundurgreining

tús. kr.	BU
Útreiðslur	950
Inntøkur	-
Útreiðslur	950
Lønir	-
Annað	950

19868 Føroyingar á stovni í Danmark (Rakstrarjáttan)

Játtan (J) er skeiv. Eykajáttan í mars varð ikki tikin við.

Av misgáum er talið á eykajáttan fyri 1996 á hesum rakstrarstaðið skeivt.

Broytt budgettsundurgreining

tús. kr.	J	BU
Útreiðslujáttan	19.745	655
Útreiðslur	19.745	655

§ 8. Heilsumál**A. Yvirlit***Játtanaryvirlit*

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan	1.000	1.000	

Heilsutænaður..... **1.000**

B. Játtanir

		Útr. -tús. kr.	Innt.
Heilsutænaður			
12007 Sjúkrakassar	J	15.645	
Hjá landsstýrinum	U	1.000	
Nýtt uppskot			

Váðmerkingar**12007 (Nýtt uppskot) Sjúkrakassar**

Í samband við fíggjarlógarviðgerð í fíggjarnevnd lögtingsins í 1995, hækkaði nevndin játtanina til sjúkrakassar við 1 mió. kr. Rakstrarútreiðslurnar hjá sjúkrakassinum vórðu tá mettar av Almennastovuni at verða 14,5 mió. kr. Játtanin á fíggjarlógini bleiv 15,5 mió. kr. Tað hevur nú víst seg at raksturin veruliga er 15,5 mió. kr. Um so er, at ætlanin var at hækka refusiðsprosentin er neyðugt við eykajáttan uppá 1 mió. kr.

Budgetsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	15.645	1.000	16.645
Útreiðslur	15.645	1.000	16.645

§ 9. Útbúgving og gransking**A. Yvirlit***Játtanaryvirlit*

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluáttan	-700	-700	

Hægrí útbúgvingar og gransking..... -700

B. Játtanir

		Útr. -tús. kr.	Innt.
Hægrí útbúgvingar og gransking			
14466 Føroya Sjómansskúli (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	8.123	300
Hjá landsstýrinum	IJ	-700	
Nýtt uppskot			

Vikmerkingar

14466 (Nýtt uppskot) Føroya Sjómansskúli (*Rakstrarjáttan*)

Keyp av EDV-útgæð verður flutt til 1997, og er sett á liggjarióganuppskotið fyri 1997.

Budgetsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslur	8.123	-700	7.423
Inntøkur	300	-	300
Útreiðslur	8.123	-700	7.423
Lønir	6.230	-	6.230
Annar	1.893	-700	1.193
Inntøkur	300	-	300

§ 13. Fiski-, ali-, og sjóvinna

A. Yvirlit

Játtunaryvirlit

tús. kr.	Nettó	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan.....	1.000	1.000	

Tænasta og eftirlit.....	-
Vinnuframi.....	1.000

B. Játtanir

		Útr. -tús. kr.	Innt.
Tænasta og eftirlit			
16301 Fiskiveiðieftirlitið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	EYF	452	
Hjá landsstýrinum	BU	-	
Rættling			
Vinnuframi			
Sjúkratrygd	J	9.000	
Hjá landsstýrinum	U	1.000	
Nýtt uppskot			

Vlðmerkingar

16301 Fiskiveiðieftirlitið (*Rakstrarjáttan*)

Av misgáum er útreiðslujáttanin í 1996 sett til upprunatalið á liggjarklóginí fyri 1996. Landsstýrið hevur í mars 1996 fingið loyvi við játtanarlóg frá lögtinginum at spara 2 mió. kr. á stovninum, og verður fylgjandi broyting sett inn í budgettsundurgreiningina.

Broytt budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	-2.000	-	-2.000
Útreiðslur	-2.000	-	-2.000
	-		
Annud	-2.000	-	-2.000

16441 (Nýtt uppskot) Sjúkratrygd

Uppruna játtanin til sjúkratrygd var 6 mió. kr. á liggjarklóg fyri 1996. Landsstýrið søkti síðani liggjarnevnd lögtingsins í heyst, um eykajáttan uppá 3 mió. kr., tí tær 6 mió. kr. vistu seg ikki at strekkja til. Nýggjastu framskrivingarnar vísa, at neyðugt er við eykajáttan uppá 1 mió. kr. afturat.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	9.000	1.000	10.000
Útreiðslur	9.000	1.000	10.000

§ 16. Samferðsla og samskipti**A. Yvirlit***Játtanaryvirlit*

tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	-400	-400	

Samskipti -400

B. Játtanir

	Útr.	Innt. -tús. kr.
Samskipti		
13265 Strandfaraskip landsins (<i>Landsfyrirtøka</i>)	EYF	27.500
Hjá landsstýrnum	DU	-400
Rætting		

Viðmerkingar**13265 Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirtøka*)**

Landsstýrið hevur fingið endaliga meting av gjaldføristørvinum hjá SL.

Gomlu viðmerkingarnar verða strikaðar.

Nýggjar viðmerkingar verða:

“Vegna vantandi fíggjastýring er Strandfaraskip landsins komin í trupulleikar. Hallið í 1994 var uppá 0,4 mió. kr. Í 1995 hevur fyrirtøkan havt eina meirnýtslu uppá 4,5 mió. kr. har ongin eykajáttan er fingin til vega. Í 1996 hevur stovnurin higartil havt eina meirnýtslu uppá 15,9 mió. kr. Íløgur eru framlagar í 1996 og undanfarið ár uppá 6,3 mió. kr. og samanlagt gevur hetta ein tørv uppá 27,1 mió. kr.

Søkt er eftir nýggjum stjórnara, og verður hansara fyrsta uppgáva at línna útav hvussu stovnurin kann rekast á ein fíggjarligan skilagóðan hátt. Møgulig broyting í játtan verður søkt um á eykajáttanarlóg mars 1997, tá nýggi stjórnin er komin við eini framtíðar ætlan fyri stovnin.”

Budgettsundurgreining

tús. kr.	BU
Útreiðslujáttan	-400
Útreiðslur	-400

§ 17. Arbeidsmarknaður

A. Yfirlit

Játtanaryfirlit

tús. kr.	Nettó	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslujáttan.....	-	-	
Felagsútreiðslur.....		-	

B. Játtanir

	Útr. -tús. kr.	Innt.
Felagsútreiðslur		
18109 Arbeidseftirlitið (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	2.710
Hjá landsstýrinum	U	41
Nýtt uppskot		
18318 Semingsmannaskipanið	J	160
Hjá landsstýrinum	U	-41
Nýtt uppskot		

Viðmerkingar

18109 (Nýtt uppskot) Arbeidseftirlitið (*Rakstrarjáttan*)

Fyrirеikning av nýggjum reglum í samband við nýggju kráknunngerð hefur viðfært at inntøkur stovnsins í samband við sýsarbeiði av arbeidstólum hava verið minni enn væntað.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	2.710	41	2.751
Útreiðslur	2.710	41	2.751

18318 (Nýtt uppskot) Semingsmannaskipanið

Virksemi hefur verið minni enn væntað.

Budgettsundurgreining

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	160	41	119
Útreiðslur	160	-41	119

1. viðgerð 4. december. Málið varð heint í fíggarnevndina, sum 18. december 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 29. november 1996, og hevur landsstýrið 4. desember 1996 sent lögtinginum broytingaruppskot til eykafríggjarlóg 1996. Eftir l. viðgerð tann 4. desember 1996 heint í fríggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt uppskot og broytingaruppskot landsstýrisins og hevur hesar viðmerkingar:

§ 2. Meginfyriritingin

Ráevni

11090 Oljufyriritingin (*Rakstrarjáttan*)

Landsstýrið mælir í uppskotinum til at hækka játtanina til Oljufyriritingina við kr. 270.000. Landsstýrið hevur áður søkt fríggjarnevndina um eykajáttan til nevnda endamál og hevur fríggjarnevndin lagt málið fyri tingið í broytingaruppskoti í lögtingsmálið nr. 21/1996: Eykafríggjarlóg oktober 1996, sum er endaliga samtykt 18. desember 1996. Játtanin verður tí strikað.

§ 4. Lógarmál

11898 Útskifting og matrikulstova (*Rakstrarjáttan*)

Søkt verður um eykajáttan kr. 700.000 til lónir.

Fríggjarnevndin átalar, at landsstýrið/landsstýrismaðurin hevur meirnýtslu og hevur ikki útvega eykajáttan til upphæddina, áðrenn peningurin er nýttur.

§ 6. Almennamál

19436 Umsiting av hjálptólum (*Rakstrarjáttan*)

Søkt verður um eykajáttan kr. 200.000 til keyp av nýggjum tænastrakfari og eykaútreiðslur, sum ikki kunnu haldast innan verandi játtan.

Fríggjarnevndin átalar, at tænastrakfur er keypt fyri kr. 120.000, og eina meirnýtslu uppá kr. 80.000, uttan at landsstýrið/landsstýrismaðurin hevur fingið játtan til endamálið.

§ 8. Heilsumál

12769 Delidin f. arbeiðs- og almannaheilsu (*Rakstrarjáttan*)

Søkt verður um eykajáttan kr. 84.000, tí útreiðslurnar eru hægri enn upprunliga meti.

Fríggjarnevndin átalar, at landsstýrið/landsstýrismaðurin hevur meirnýtslu og hevur ikki útvega eykajáttan til upphæddina, áðrenn peningurin er nýttur.

12109 Landssjúkrahúsið (*Rakstrarjáttan*)

Søkt verður um eykajáttan kr. 700.000, tí heilivágskontinur eru hægri enn meti, og eykaútreiðslu upp á kr. 382.000 til Dios-kanningina.

Játtanir til kanningar eiga at verða givnar, áðrenn arbeiðið byrjar.

§ 9. Útbúgving og gransking

14414 Teknisk skúli í Tórshavn (*Rakstrarjáttan*)

Søkt verður um eykajáttan kr. 941.000, orsakað av øktari lærlingaúlgongd, øktum undirvísingarviðsemin, nýtslu av námstílfari og umvæling og endurnýgging av amboðum og útbúnað.

Fígðjarnevndin áttalar, at landsstýrið/landsstýrismaðurin hevur meirnýtslu og hevur ikki útvega eykajáttan til upphæddina, áðrenn peningurin er nýttur.

§ 13. Fiski-, ali-, og sjóvinnu

16301 Fiskivelðneftirlitið (*Rakstrarjáttan*)

Søkt verður um eykajáttan tils. kr. 452.000. Kr. 248.000 til nýggja skipanin við fiskidøgum kravdi broytingar í telduskipanini, telefonskipanini og skipanini við skrivligari fráboðan. Harumframt eru umvælingar gjørdar á "Tjaldrinum", ið vóru kravdar av klassanum, fyri kr. 204.000.

Fígðjarnevndin áttalar, at landsstýrið/landsstýrismaðurin hevur meirnýtslu og hevur ikki útvega eykajáttan til upphæddina, áðrenn peningurin er nýttur.

16441 Sjúkratrygd

Søkt verður um eykajáttan 1 mió. kr. Fígðjarnevndin hevur fingið upplýst, at verður gongdin við sjúkratrygdini tann sama restina av árinum, sum hon hevur verið tann seinasta mánaðin, kann roknað við, at nýtslan fyri fígðjarárið verður um 10,6 mió. kr. Fígðjarnevndin mælir til, at eykajáttanin til sjúkratrygd verður sett til 1,6 mió. kr., so samlaða játtanin í 1996 verður 10,6 mió. kr. Mint verður annars á samtyktina um, at landsstýrið í hesi tingsetu leggur lógaruppskot fyri lögtingi um sjúkratrygd.

16961 Nýtt vaktarskip (*fløgujáttan*)

Søkt verður um eykajáttan tilsamans kr. 3,8 mió. Játtanin er yvirtrekt við kr. 2,8 mió., harav 2,3 mió. kr. fyri arbeiði gjørt áðrenn arbeiði varð steðgað 1. november 1996, men sum ikki er goldið. Afturat verður søkt um at avsettar verða fyrst 1,0 mió. kr. til víðari umbygging í 1996.

Fígðjarnevndin áttalar, at landsstýrið/landsstýrismaðurin hevur meirnýtslu og hevur ikki útvega eykajáttan til upphæddina, áðrenn peningurin er nýttur.

§ 14. Vinnulív

Nýggjar vinnur (Lógarbundin játtan)

Fígðjarnevndin hevur fingið at vita, hvat verður roknað sum nýggjar vinnur. Nevndin ger vart við, at møgulega verður hugtakið "nýggj vinna" tulkast í so vítr.

§ 16. Samferðsla og samskipti

(Nýtt rakstrarstað) Sjóvegis flutningur

Nevndin tekur ikki undir við at kr. 12,940 mió. verða játtadar á eykuffgjarlógini til sjóvegis flutning og mælir til at strika játtanina, kr. 12,940 mió, undir B og áteknungina undir C. Mælt verður landsstýrismanninum til, at leggja fyri lögtingið til tingsins stóðutakan, møguligar broytingar í sjóvegis flutninginum Føroyar/Aberdeen.

Ein samd fíggjarnevnd setir fram soljóðandi

b r o y t i n g a r u p p s k o t

§ 2. Meginfyrirsiting

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðslur	-270	-270	-
Ráevni		-270	-

B. Játtanir

Ráevni		Útreiðslur	Inntøkur
11090 Oljufyrirsitingin (Rakstrarjáttan	U	270	-
Hjá fíggjarnevndini	RU	-270	-

Viðmerkingar

Ráevni

11090 Oljufyrirsitingin (Rakstrarjáttan).

Er verðið játtað í október eykajáttanarlóg.

Viðmerkingar verða strikaðar.

Sundurgreinan av broytingaruppskotinum:

<i>tús. kr.</i>	<i>BU</i>
Útreiðslujáttan	-270
Útreiðslur	-270
Broytingaruppskot til eykafíggjarlóg 1996	

§ 13. Fiski-, ali- og sjóvinna

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur
Inntøkur		
Útreiðslur	600	600
	-	
Vinnuframt	600	

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Vinnuframi			
Sjúkratrygd	U	1.100	-
Hjá líggjarnevndini	BU	600	-

Viðmerkingar

Vinnuframi

Sjúkratrygd

Neyðugt er við 600 tús. kr. aflurat verandi uppskoti.

Sandbergreinan av broytingaruppskotinum

tús. kr.

Útreiðslujáttan

Útreiðslur

BU

600

600

Broytingaruppskot til eykatíggjarlóg 1996

§ 16. Samferðsla og samskiði

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.

Íløgur

Nettotal

-12.940

Útreiðslur

-12.940

Inntøkur

-

Samskiði

-12.940

-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
Samskiði			
Nýtt rakstrarstað Sjóvegis flutningur (<i>fløggjáltan</i>)	U	12.940	12.940
Hjá líggjarnevndini	BU	-12.940	-

C. Átekning

Ad. Sjóvegis flutningur

Verður strikað

Viðmerkingar

Samskiði

(Nýtt rakstrarstað) Sjóvegis flutningur (*fløggjáltan*)

Viðmerkingar verða strikaðar.

Ístaðin verður innsett:

"Inntøka av sølu av Teistanum"

Sundurgreinartav broytingaruppskotinum

tús. kr.

Útreiðslujáttan

Útreiðslur

BU

-12.940

-12.940

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyður Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachriasen) mælir til undir grein 13. Fiski-, ali-, og sjóvinna, rakstrarstað 16961 Nýtt vaktarskip (*fløgújáttan*), at játta kr. 500.000 til yvirtrek av játtanini, kr. 2,3 mió. til arbeið, sum er gjørt og kr. 300.000 til havnapengar, kaming o.a., tilsamans 3,1 mió. kr og setir samsvarandi hesum fram soljóðandi

broytingaruppskot**§ 13. Fiski-, ali- og sjóvinna****A. Yvirlit**

Játtanaryvirlit

Túsund kr.

fløgur

Nettotal

-700

Útreiðslur

-700

Inntøkur

-

Tænasta og eftirlit

-700

-

B. Játtanir

Útreiðslur

Inntøkur

Tænasta og eftirlit

16961 Nýtt vaktarskip (*fløgújáttan*)

U

3.800

1.527

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard, Finnboji Ísaksen og Tordur J. Nielasen) tekur ikki undir við grein 13 Fiski-, ali-, og sjóvinna, rakstrarstað 16961 Nýtt vaktarskip. Minnilutin metir, at lögting og fíggarnevnd í hesum máli er drigið uppá trád, tí stórt sæð allar fortreytir fyri samtyktini um at keypa annað vaktarskip eru brotnar.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum hevur givið fíggarnevndini tilsøgn um eina frágreiðing um málið. Fyrr enn henda frágreiðing fyriliggur kann minnilutin ikki taka støðu til umsóknina

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard) hevur hesa viðmerking til grein 13 Fiski-, ali-, og sjóvinna, rakstrarstað 163091 Fiskiveiðieftirlitið: Undir viðgerðini um eina fiskidagaskipan varð sagt ferð eftir ferð, at henda skipan skuldi gerast manandi lættari at umsita og tískil eisini bóligari. Men nú gengur sjón fyri søgn, at fiskidagaskipanin tvørturímóti er bæði truplari og dýrari at umsita.

Viðvíkjandi grein 16 Samferðsla og samskipti, rakstrarstað 13265 Strandfaraskip landsins hevur minnilutin (Jóannes Eidesgaard) hesa viðmerking: Landsstýrismaðurin sigur í síni viðmerking til umsóknina um cyka-játtan til "Strandfaraskip Landsins", at tað er vegna væntandi fíggarstýring, at Strandfaraskip er komin í trupulleikar. Uttan ber ut viðgera fíggarstýringina á Strandfaraskipum, so má staðfestast, at leiðslan stórt sæð bert hevur tvey fíggarstýringssambod. Annað er túratalið á ymisku runum og hitt er ferðaseðlakostmaðurin.

Um so er, at annað ella bæði av hesum fíggiarstýringsanboðum politiskt verða tikin burtur, so fær leiðslan ikki stýrt fíggiartíga gongdini. Einaasti myndugleiki, sum kann frátaka leiðsluni hesi ambøð, er landsstýris-
maðurin í samferðslumálum. Viðmerking landsstýrismansins leggur alla orsøkini til yvirtrekk á bókhalds-
trupulleikar, men gevur ikki lögtinginum frágreiðing um, hvørji stýringsmøguleikar leiðslan hevur havt.

2.viðgerð 20. december 1996. Brótingaruppskot til § 2 frá samdari fíggiarnevnd samtykt við 27-0-0 atkvøð-
um. § 2 soleiðis broytt samtykt við 27-0-0 atkvøðum. §§ 4, 6, 7, 8 og 9 samtykt við 27-0-0 atkvøðum. Bróyt-
ingaruppskot um sjákratrygd frá samdari fíggiarnevnd samtykt við 27-0-0 atkvøðum, brótingaruppskot um
vaktarskip samtykt við 17-0-0 atkvøðum. § 13 soleiðis broytt samtykt við 17-0-0 atkvøðum. § 14 Vinnulív,
nýggjar vinnur samtykt við 27-0-0 atkvøðum. § 16 Samferðsla og samskifti brótingaruppskot um sjóregis
flutning frá samdari fíggiarnevnd samtykt við 27-0-0 atkvøðum. § 16 soleiðis broytt samtykt við 28-0-0 at-
kvøðum. § 17 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. Samtykt við 28-0-0 atkvøðum at beina málið soleiðis samtykt til
3. viðgerð.

3.viðgerð 30. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 26-0-1 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 146, 30. december 1996.

FL 2500-18/96

30 Handilssáttmáli við Europeiska Felagsskapin

Ár 1996, týsdagin 10. december legði løgmaður vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

sanmyktar

Løgtingið góðkennir hjálagda sáttmála millum ríkisstjórn Danmarkar og Føroya Landsstýri øðrumegin og
Europeiska Felagsskapin hinumegin um sínámillum handilssømdir.

Viðmerkingar:

Í desember 1991 skrivaði ríkisstjórn Danmarkar og Føroya Landsstýri øðrumegin og Europeiski Búskapa-
rligi Felagsskapurin hinumegin undir sáttmála um sínámillum handilssømdir. Sáttmálin fekk gildi frá 1.
januar 1992.

EF boðaði í desember 1994 frá, at felagsskapurin ynskti samráðingar um nýggjan sáttmála vísandi til, at
EF 1. januar 1995 fór at verða viðkaður við Eysturski, Svøríki og Finnlandi, sum Føroyar
høvdu gjørt sínámillum handilssáttmálar við. Hesi lond høvdu, sum partur av upptøkurteytingum, góðtikið,
at sáttmálar teirra við onnur lond skuldu sigast upp við gildi frá 1. januar 1995, og at teirra viðurskiði við
avvarðandi lond skuldu skipast eftir leiði EF's frá sama degi.

Av praktiskum orsøkum var ikki møgult at byrja samráðingarnar fyrrenn sept. 1995, og samdust sátt-
málapartarnir tí um, at "status quo" varð varðveitt í viðurskiðinum millum Føroyar, Finnland og Svøríki
til nýggjar sáttmáli millum Føroyar og eftir viðkað EF-kundi fáa gildi.

Líknandi samráðingar vóru við Noreg og Ísland nórðurnegin og EF hinumegin, og gjørdu Føroyar av at leggja seg í kjalarvørrinum av hesum fyri at vita, hvat fekst burtúr hjá teimum.

Krøv Føroya til nýggjan sáttmála vóru:

Stramning av menningarklausulinum í grein 34.

1. "Kumulering" viðvíkjandi uppruna av vörum millum EF, EFTA og Føroyar. Bókhaldsskipan meintík skipan Noregs (t.e. atskiljan av rávøru gjøgnum bók-haldið). Hækkan av kvotum og loftum, ið vit høvdu nýtt fult út í verandi skipan við EF.
2. Broyting av frumskjali 1 sum fylgja av omanfyrinevndu broytingum.

Hesi krøv vórðu sett fram vísandi til, at vit stórt sæð høvdu fullan frihandil við EFTA-londini við upprunavörum.

EF hinumegin kravdi, at verandi sáttmáli skuldi standa við við minni broytingum av "redaktionellum" slagi. Harafturat bjóðaði EF, at verandi kvotur og loft kundu broytast samsvarandi samhandil okkara við nýggju limalondini seinastu 3 árin. EF vísti til, at hetta var tað, sum EF eftir altjóða siðvenju og GATT-reglum hevði skyldu at bjóða. Sama tilboð var latið Noregi og Íslandi, sum at enda góðtóku hetta.

Undir samráðingunum samdust partarnir um at fremja broytingarnar í skapi av einum nýggjum sáttmála, heldur enn bert at kunngerast faktisku broytingarnar við tí fyri eyga eisini at fáa broytingar gjørdar í 1995 (í brævaskipti millum partarnar) við í einum samanskrivaðum sáttmála.

Burtursæð frá broytingum av "redaktionellum" slagi, so eru broytingarnar hesar:

Grein 34 loyvur nú eina smidligari arbeidsgongd í felagsnevndini at gera broytingar í frumskjølum og fylgiskjølum.

3. Føroyar fáa broytingar í verandi kvota- og loftsskipan samsvarandi handilsstreymum millum Føroyar og nýggju limalondini.

Frumskjølini verða broytt soleiðis, at reglurnar viðvíkjandi uppruna verða av sama slagi sum EF hevur við onnur europeisk lond, herundir at ávís blanding av fiski kann fremjast um virðisøkingin er 50%, og kunnu vit nú nýta sokallaða "fakturaváttan" í samband við innflutning av triðjalandsvörum. Reglurnar um sínámillum tollsamstarv verða eisini "europeiseraðar" (nýtt frumskjal 5).

Ein felagsyvirlysing, sum pliktir EF til saman við Føroyum at kunna møguleikarnar fyri at fremja tvørgangandi ("diagonala") "kumulering" millum EF - EFTA - Føroyar, er partur av sáttmálanum. Hetta arbeiðið er byrjað.

Føroyar/Danmark hava fingið við einsfðis yvirlysing, sum miðar móti at stramma menningarklausulin í grein 36 í sáttmálanum.

4. Sáttmálarnir millum Føroyar og ávíkavíst Fínland og Svøríki fara út gildi, samstundis sum nýggi sáttmálin fær gildi.

Samanumtikið hevur nýggi sáttmálin ikki stórbroytingar við sær, men er í stórum ein nútímansgerð til broyttar umstøður, tó at arbeiðið við framtíðar kumuleringsskipanini í øllum Europa (EF - EFTA - cystur- og sentraleuropeisku londini) uppá langri sikt er við til at tryggja, at Føroyar verða partur av felagseuropeisku samhandilsskipanini á hóskað stóð. Sáttmálin førir ikki við sær broytingar í føroyskari lóggávu.

Híggjarligur kostnaður stendur ikki av uppskotinum.

Umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya og vinnuna hava verið við í samráðingunum, og eru sostatt spurð til ráðs og kunnað um gongdina í samráðingunum.

+ sáttmáli.

Sáttmálin er til skjals á lögtingskrivstovni og landsskrivstovni.

1. viðgerð 16. december. Málið varð beint í uttanlandsnevndina, sum 18. december 1996 legði fram sáljóð-
ari

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 10. desember 1996 og eftir 1. viðgerð tann 16. desember 1996 beint í uttanlandsnevndina.

Uttanlandsnevnd Løgtingsins hevur viðgjørt uppskot landsstýrisins. Sum nevnt í viðmerkingunum til lögtingsmálið, hava samráðingar millum Føroyar og Europeiska Felagsskapin verið orsakað av, at londini Svøríki, Finnland og Fysturriki hava fingið limskap í ES. Okkara sínámillum avtalur við nevndu lond detta í burtur, og er tað neyðugt, at sáttmáli okkara við Europeiska Felagsskapin eisini fevnir um samhandil okkara við omanfyrirnevndu lond.

Tá freistin at viðgera málið var stutt, og tá ið uttanlandsnevndin hevur verið væl kunnad um gongdina í samráðingunum millum landsstýrið og Europeiska Felagsskapin, metti nevndin ikki, at tørvur var á at kalla fólk inn at greina málið nærri og at svara spurningum frá nevndarlimumum. Løglinginum til kunningar kann her verða sagt frá, at uttanlandsnevndin í summar góðtók tað samráðingarúrslit, sum nú er orðað og undirskrivað av samráðingarpørtunum sum nýggjur sáttmáli millum Føroyar og Europeiska Felagsskapin, tá ið tað ikki var metti, at meira fekst burtur úr samráðingunum á hesum sinni. Tað ber tí ikki til undir hesari lögtingsviðgerð at fremja broytingar í sáttmálatekstinum.

Undir nevndarviðgerðini varð komið inn á landsstýrisins viðmerkingar, sum ikki nóg lýðiliga vísa, hvørjar flakiligar broytingar eru gjørdar, eins og onkur orðing kann tykjast beinleiðis missvísandi.

Í viðmerkingum landsstýrisins stendur, at krav Føroya til nýggjan sáttmála var stramming av menningarklausulinum í grein 34.

Uttanlandsnevndin metir, at hetta orðið "stramming" er missvísandi, tá ið føroyska kravið var at fáa menningarklausulin at virka. Lagt kann verða afturat, at menningargreinin er nú grein 36 í tí nýggja sáttmálanum, tá er orðingin óbroytt.

Í sjálvum sáttmálatekstinum eru tvær nýggjar greinar. Grein 18 er nýggj, og heimilar henda grein nýggju fyriskipanirnar í frumskjali 5 um sínámillum stuðul millum fyrisitingarmyndugleikarnar (ljú sáttmálapørtunum) í tollviðurskiftum.

Eisini er grein 34 nýggj, og loyvir henda grein einari smidligari arbeidsgongd í felagsnevndini at gera broytingar í frumskjølum og fylgiskjølum.

Landsstýrið nevnr, at "Føroyar fáa broytingar í verandi kvotu-og loftskipan samsvarandi handilsstreymum millum Føroyar og nýggju limalondini". Flakiliga broytingarnar eru, at laksakvotan verður hækkað við 25 tonsum, og at Føroyar fáa kvotu uppá 100 tons av lýsingi (thake).

Um aðrar broytingar í frumskjølunum metir nevndin, at frágreiðing landsstýrisins lýsir málið nóg væl. Tá átti ávísingar til broytingarnar í tekstinum at verið greiðari.

Undir viðgerðini varð spurningarín reistur, um nýggi sáttmálateksturin gevur føroyskum flutningsfyrirtekum loyvi til at flyta færm við trailara úr Føroyum og víðari inn á europeiska meginlandið. Semja var um, at hesin spurningur er ikki við í hesi avtaluni. Uppá fyrispurning í landsstýrinum hevur formaðurin fingið tað svar, at trupulleikar standast ikki av at útvega líflík loyvi.

Við hesum viðmerkingum mælir ein samd nevnd lögtingin til at samtykkja uppskot landsstýrisins til samtyktar um handilssáttmála við Europeiska Felagsskapin.

2. viðgerð 20. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

F.L. j. nr. 1142-3/90.

31 Broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

Ár 1996, týsdagin 10. december legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

um

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í § 29 verður eftir nr. 17 sett inn sum nýtt nummar: "Nr. 18) Rentustuðul, sambært lögtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur av lánum."	9) "0-17.000 kr". § 46, stk. 2, 3 og 4 fella burtur. Stk. 5 verður eftir hetta stk. 2.
2) § 33, nr. 6) fellur burtur.	10) § 46 a fellur burtur.
3) § 33, nr. 7) fellur burtur.	11) § 52. stk. 2 fellur burtur.
4) § 33, nr. 11) fellur burtur.	12) Í § 54, stk. 2 verður "52%" broytt til "50%".
5) § 33, nr. 13) fellur burtur.	13) Í § 64 verður "52%" broytt til "50%".
6) § 33, nr. 14) fellur burtur.	14) § 154 a fellur burtur.
7) § 33, nr. 15) fellur burtur.	
8) Í § 46, stk. 1 verður "0-12.000 kr." broytt til	

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. januar 1997.

Stk. 2. Skilnisreglur viðvíkjandi §§ 46 og 46a:

Tann rentufrádráttur, sum ikki er mótróknaður í kommunu-/landsskattinum í 1996 verður eftir umsókn útgoldin eftir skipanini í rentustuðulslógini. tá sjálvuppgávan fyri 1996 er innlatin.

Viðmerkingar

Söguliga göngdin

Landsstýrið ynskir við lógaruppskotinum at koma burtur frá at stuðla íbúðar-, vinnulífs og sosialpolitiskum endamálum gjøgnum skattalóggávuna. Landsstýrið heldur, at ynskja politisku myndugleikarnir at stuðla tílíkum endamálum eigur hetta at verða gjørt við beinleiðis játtan á fíggarlóginu. Hetta er eisini í tráð við nýggju fíggar- og jáltnarskipan landsins. Samleiðis heldur landsstýrið, at nakrir frádráttir í dag hava tænt sínum endamáli og eru truplir at umsita. Skattalógin er við øllum hesum frádráttarmøguleikum vordin eitt amboð til at reka øll mógulig sløg av politikki við.

Fyri at neutralisera ta hækking í skattagrundarlagnum, sum nevndu broytingar hava við sær, verður samstundis gjørt uppskot um nýggja lóg um rentustuðul og broytingar í skattstíganum í ásetingarlóginu, eins og skotið verður upp at hækka botnfrádráttin í kommunuskattinum.

Galdandi lóggáva

Landsstýrið skal her í stutnum greiða frá endamálinum og fyrisitingarlígu trupulleikanum við teimum inntøku- og skattafrádráttumfrádráttum, sum eftir lógaruppskotinum verða avtíknir.

Í skattalóginu er talan um nógvar inntøku- og skattafrádráttir við ymsum endamálum fyri eyga.

Yvirliit yvir galdandi frádráttarmøguleikar

Inntøkufrádráttir		Upphædd 1995
		mió. kr.
1.	Ferðafrádrátt	* 9,6
2.	Dupult húsafald	* 2,0
3.	Eftirlønartrygging	50,1
4.	Barna- og konupeningur	* 6,3
5.	Hall av húsaleigu	5,3
6.	Hall av eignum virki	27,8
7.	Tap av lánum, kautionstap	44,5
8.	Avskrivningar	6,9
9.	Húsaomvæling	* 16,1
10.	Bilumvæling	* 4,6
11.	AM-gjald	* 17,0
12.	Arbeidsloysistrygging	* 89,1
13.	Aðrir frádráttir	36,7
14.	Uttanlandsfrádráttur	20,8
15.	Frádr. A-tryggin uttanlands	* 0,8
16.	Telefonfrádráttur	* 0
Tilsamans galdandi frádráttir		338
Tilsamans frádráttir sum fella burtur		* 145

Skattafrádráttir		
17. Renta av lóstum lánum	*	121,8
18. Renta flutt til hjúnaðsfelag		
19. Pensionistufrádráttur		61,9
20. Barnafrádráttur		51,9
21. Skattur goldin útanlands		10,6
22. AM-gjald útgjaldið útanlands	*	0,8
Tilsamans galdandi frádráttir		247
Tilsamans frádráttir sum fella burtur	*	122

* Frádráttir, sum eftir uppskotinum verða avtíknir

Inntøkufrádráttir, ið verða avtíknir

1. Ferðafrádráttur

Ferðafrádrátturin hoyrir til teir frádráttir, ið stava frá útreiðslum, ið ganga til at vinna inntøkuna.

Ferðafrádrátturin er trupul at umsita, sjálvt um fyrisitingin ikki er so tung sum eftir gomlu skipanini. Trupulleikar eru serliga í samband við dokumentation av frádráttum. Frádrátturin er serliga aktuellur fyri ávísar partar av landinum, eitt nú Eysturoynna. Ferðafrádrátturin hevur eisini gjøgnum árin elvt til fleiri kærurnar til landsskattanevndina.

Hóast talan er um gott 2000 skattgjaldarar, og upphæddin í 1995 sum hevur frádráttarrætt var 9,6 mió. kr., hevur landsstýrið samtykt at leggja fyri lögtingið uppskot um eina útgjaldingskipan fyri ferðafrádráttir og dupult húsarhald, har útgjaldið verður 50% av útreiðslunum, uppgjørt ellir sumu reglum sum er galdandi fyri uppgerðina í skattaskipanini.

2. Dupult húsarhald

Hesin frádráttur hoyrir eisini til teir frádráttir, ið stava frá útreiðslum, ið fara til at vinna inntøkuna. Víst verður til frágreiðingina undir "Ferðadráttir".

4. Barna- og konupeningur

Hesin frádráttur er settur í lógina av sosialum orsökum. Frádrátturin krevur nakað av umsiting.

Frádrátturin kann umskipast til eina útgjaldsskipan.

9. Húsumvælingar

Hesin frádráttur varð settur inn í skattalógina í 1992 fyri at skapa virksemi fyrst og fremst í handverksvinnuni og fyri at virka móti "svørtum arbeiði". Frádrátturin skuldi upprunliga bert vera galdandi í eitt ár, men er higartil framlongdur í hvørjum ári. Frádrátturin er trupul at umsita.

Landsstýrið ætlar at loysa málið við at skapa størri virksemi og at mótvirka "svørtum arbeiði" við at broyta MYG-skipanina fyri tænaðuvinnuna. Hetta er eisini galdandi fyri bilumvælingar.

10. Bilumvælingar

Bilumvælingar kundu fyrstu ferð dragast frá í sjálvuppgávuni fyri 1995. Málið við hesum frádrátti var at minka um insitamentið til "svart arbeiði" í samband við bilumvælingar. Utan heinleiðis at koma prógvað, meir Toll- og Skattstovan, at frádrátturin ikki hevur havt stórvægis ávirkan á at minka um svart arbeiðið. Frádrátturin er trupul at umsita.

11. Arbeiðsmarknaðargjald

Her er í veruleikanum talan um ein óbeinleiðis stuðul til Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin uppá umleið

8 mió. kr. árlega. Verður frádrátturinn strikaður, hækkar skattarýstið á einstaka skattaborgaran eitt síndur ymískt, allt eftir hvat marginalskafturinn er hjá viðkomandi persóni. Landsstýrið hefur í samán við hesum uppskotinum lagt uppskot um lækking av landsskattinum fyri tingið.

Hesin frádráttur er automatiseraður og krevur lítila umsiting, hóast ein stórtur partur av borgarunum fær hann.

Verður frádrátturinn avtíkin, verður skattauppgærdin nakað einfaldari hjá borgarunum. (Omanfyri er bert skattaborgarans partur av arbeiðsmarknaðareftirlønargjaldinum viðgjørdur. Umframt einstøku skattgjaldararnar gjalda vinnuvirki eisini til skipanina).

12. Arbeidsloysisstrygging

Her er í veruleikanum talan um ein óbeinleiðis stuðul til Arbeidsloysissskipanina uppá umleið 43 mió. kr. árlega. Verður frádrátturinn strikaður, hækkar skattarýstið á einstaka skattaborgaran eitt síndur ymískt, allt eftir hvat marginalskafturinn er hjá viðkomandi persóni. Landsstýrið hefur í samán við hesum uppskotinum lagt uppskot um lækking av landsskattinum fyri tingið.

Hesin frádráttur er automatiseraður og krevur lítila umsiting, hóast ein stórtur partur av borgarunum fær hann.

Verður frádrátturinn avtíkin, verður skattauppgærdin nakað einfaldari hjá borgarunum. (Omanfyri er bert skattaborgarans partur av gjaldinum til arbeidsloysissskipanina viðgjørdur. Umframt einstøku skattgjaldararnar gjalda vinnuvirki eisini til skipanina).

15. Frádráttur A-trygging uttanlanda

Frádrátturinn er trupul at umsita.

16. Telefonfrádráttur

Frádrátturinn er ymiskur fyri hvønn persón.

Frádrátturinn kann umskipast til eina útgjaldsskipan.

Inntøkufrádráttir, ið ikki verða avtíknir

3. Eftirlønartrygging

Her er talan um ein frádrátt, ið hefur til endamáls at eggja til sjálvbodna pensiónsuppsparing - frádrátturinn verður nógv nýttur, og krevur av hesi orsök væl av umsiting. Arbeitt verður við at flyta frádráttarupphæddirnar beinleiðis frá kelduni, og minkar hetta munandi um umsitingararbeiðið.

Tað er trupult at leggja frádráttin av eftirlønartrygging tnn til aðra skipan.

Landsstýrið hefur sett arbeiðsbólk at gera broytingar í eftirlønartryggingarskipanini. Hetta arbeiði skal verða liðugt til heystar, og verður hesin frádráttur tá tikið úr skattaskipanini við gildi frá 1998. Tí verður hesin eisini galdandi fyri skattaárið 1997.

5. Hall av húsaleigu

Frádrátturinn hoyrir í prinsippinum til teir frádráttir, ið stava frá útreiðslum til at vinna inntøkuna, men lóg-gávan á hesum øki er tó soleiðis orðað, at frádráttur verður veittur í samband við útleigan av kamrum og í-húðum, sjálvt um talan ikki er um veruliga vinnu.

Frádrátturinn krevur nakað av umsiting.

6. Hall av eignum virki

Her er talan um hall hjá vinnurekandi fysiskum persónum. Óhugsandi er at nokta frádrátt fyri tálík hall.

Hesir frádráttir verða framhaldandi við í uppgjerð av B-inntøkum.

7. Tap av lánum og avskrivningar

Hesin frádráttur snýr seg um tap stavandi frá veðhaldi fyri ella láni til vinnuvirki. Tá hesin frádráttur kom inn í lógina í 1970'unum var endamálið at eggja til vinnuligt virkseini, men frádrátturin varð ikki tikin av aftur, sjálvt um vinnuvirkseinið gjørdist ov stórt í 1980'unum. Frádrátturin er nú tikin av fyri nýggj lán og nýggj veðhald, men er framvegis galdandi fyri gomul lán og veðhald.

Frádrátturin heldur áfram og krevur uppgjerð. Talan er um sera fáar persónar.

8. Avskrivningar

Her er talan um frádrátt, ið er partur av skattligu uppgjerðini hjá vinnurekandi, men sum í ávísum førum verður skrásettur fyri seg á sjálvuppgávuni. Hetta stavar frá tí tíðini, tá vanligt var við komanditfeløgum og partsreiðariðum.

Hesin frádráttur verður framhaldandi við í uppgjerðini av B-inntøkum.

13. Aðrir frádráttir

Hesin bólkur fevnir í høvuðsheitum um framflutt hall, og stavar hetta frá B-inntøkum, og krevur tí uppgjerð.

14. Uttanlandsfrádráttur

Hetta er tann frádráttur, ið føroyskir handverkarar, ið arbeíða uttanlands, fáa. Frádrátturin er ætlaður at svara til tær útreiðslur handverkarnir hava av at vinna sær inntøkuna. Tá frádrátturin varð settur inn í skattalógina, var málið eisini at minka um stóru fráflytingina. Frádrátturin varð fyrstu ferð galdandi fyri árið 1994.

Frádrátturin er sera trupul at umsita. Ringt er at fáa útreiðslurnar dokumenteraðar.

Skattafrádráttir, ið verða avfíknir

1. Renta av føstum lánum

Landsstýrið hevur lagt fyri tingið uppskot um lögtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur av lánum. Landsstýrið fer tí at vísa til hettar lógaruppskoti og tilhoyrandi viðmerkingar, lögtingsmál nr. 32/1996.

Skattafrádráttir, ið ikki verða avfíknir

3. Landsskattafrádráttur hjá pensionistum

Hetta er ein skattafrádráttur, ið er ásettur soleiðis, at pensionistar ikki skulu gjalda skatt av eini upphædd svarandi til fólkapensionsgrundupphæddina. Hóast tað snýr seg um eitt stórt tal av persónum, ið fáa henda frádrátt, er frádrátturin ikki serliga trupul at umsita. Frádrátturin verður settur upp automatiskt og er tí lættur at umsita.

4. Barnafrádráttur

Barnafrádrátturin hevur til endamáls at stuðla barnafamiljurnar. Hóast tað snýr seg um eitt stórt tal av persónum, ið fáa henda frádrátt, er frádrátturin ikki serliga trupul at umsita.

Frádrátturin verður settur upp automatiskt og er tí lættur at umsita.

5. Skattur goldin uttanlands.

Hesin frádráttur hevur til endamáls at sleppa borgarum undan dupultskattning. Verður hesin frádráttur avtíkin, og borgarar framhaldandi ikki skulu koma út fyri dupultskattning, er neyðugt, at Føroyar sleppa skattsetingini av persónum, ið eitt annað land hevur sett í skatt. Hetta kemur at kosta Føroyum skattaínnøku.

Frádrátturin er trupul at umsita.

6. Arbeidsmarknaðargjald goldið uttanlands

Lítil umsiting av hesum frádrátti.

Trupulleikar við verandi löggávu

Nakrir av frádráttum eru umsitingarlaga tungir og krevja nógva arbeidsorku. Tað er eisini ivasamt um nakrir av hesum frádráttum liva upp til tað, sum landsstýrið upprunliga ætlaði við teimum.

Nýskaparin við uppskotinum

Fyriliggjandi uppskot um lögtingslóg um avtøku av munanfyri nevndu íntøku- og skattafrádráttum, er ein liður í at verkseta eina *bruttoskattskipan* í Føroyum.

Endamálið hjá landsstýrinum við uppskotinum er, at tað skal verða við til skapa ein størri effektivitet og rationaliseringar í skattaumsitingini. Fyri skattaborgarin merkir hetta eisini, at hesin sleppur undan at skráseta og lata inn íntøku- og ognarupplýsingar, men fær eisini møguleikan at eftirkanna møguleikan í sinari skattaáseting. Hjá teimum skattaborgarum, sum bert hava eina A-íntøku, verður tað sostatt í framtíðini óneyðugt at lata inn sjálvuppgávu og ognaruppgærd.

Samuleiðis skuldi skattaálíknung verða rättari og javnari fyri skattaborgaran við hesum uppskotinum. Orsøkin er, at upplýsingarnir verða útvegaðir elektronisk og at tað ikki longur verður gjørd ein fyribils skattaskrá, men ein leypandi endalig skattaálíknung.

Hetta merkir aftur, at talan ikki longur verður um, at skattaborgarin fær frestandi- ella avlopsskatt.

Fíggarligar og fyrisitingarligrar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Uppskotið, ið landsstýrið í dag leggur fram, er fyrsti partur av eini størri rationalisering av allari skattaskipanini. Stórir partur av frádráttunum verða í fyriliggjandi uppskoti tiknir úr skattaskipanini, og ættar landsstýrið, at teir frádráttir, ið eftir eru, verða tiknir úr skattaskipanini um 1 ár. Eisini ættar landsstýrið at rationalisera líknungarprosessina og gera automatiseringar, soleiðis at ikki verður neyðugt hjá lantakarum at lata inn sjálvuppgávu og ognaruppgærd.

Frádráttirnir fyri 1996 skulu fyrst viðgerast í 1997, og verða sparingarnar í 1997-fíggarlógini tí ikki so stórar, men eydnast landsstýrinum at fremja munanfyri nevndu tiltøk, verður roknað við, at eini 12 ársverk kunnu sparast á Toll- og Skattstovu Føroya í 1998 og 1999. Eisini koma at vera munandi sparingar av pappíri, þrú og edv, men ikki ber til neyvt at seta krónur á hesar sparingar í lóguni.

Í tann mun útgjaldsskipanir verða gjørdar í staðin, verður nakað av rationaliseringsvinnunum mistar.

Ummæli av uppskotinum

Í samband við at landsstýrismaðurin í fíggjarmálum ætlar at leggja fram uppskot um eina bruttolfknandi skattaskipan, er heitt á Toll- og Skattstovuna um at gera fyrireikandi arbeiði hesum viðvíkjandi.

Toll- og Skattstovan hevur býtt verkætlanina í 4 partar:

Partur 1 **Rentuendurgjald frá peningastovnunum**
Umboð fyri:
Toll- og Skattstovu Føroya
Føroya Banka
Føroya Sparikassi

Partur 2 **Roknibólkur**
3 umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya
1 umboð fyri Elektron

Partur 3 **Lógarbólkur**
Lógardeildin

Partur 4 **Eftirlønarbólkur**
Umboð fyri:
Toll- og Skattstovu Føroya, lógardeildin
Føroya Lívstrygging

Harumframt er ein arbeiðsbólkur, sum hevur ábyrgdina av lógarbroytingunum viðvíkjandi líkningarprosessini, sum er ein týðandi táttur í allari umleggingini av skattaskipanini.

Sjálvt lógarfyrireikandi arbeiði, t.e. lógartekstur er gjørdur á Toll- og Skattstovuni, meðan almennu viðmerkingarnar til lógaruppskotið eru gjørdar á Fíggjar- og búskapardeildini.

1. viðgerð 12. december 1996. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 20. december 1996 legði fram sáljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 10. desember 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. desember 1996 beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við landsstýrismannin í fíggjarmálum, Anfinn Kallsberg.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minnihuta.

Meirihutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariassen) førir fram: Hetta uppskot gengur út uppá at gera broytingar í skattalógini. Broytingarnar í lógaruppskotinum eru um:

- Ad. 1. Í staðin fyri at hava rentufrádrátt í skattinum verður stuðul latin til rentuútreiðslur av lánum.
- Ad. 2. Frádrátturin um dupult húsarhald fellur burtur.
- Ad. 3. Upphaldspeningur til hjónarfelaga fellur burtur.
- Ad. 4. Frádráttur til umvæling av sethúsum fellur burtur.
- Ad. 5. Frádráttur fyri ferðaútreiðslur fellur burtur.
- Ad. 6. Frádráttur til viðlíkahald av bili fellur burtur.
- Ad. 7. Telefontfrádráttur til langfuralískimenn fellur burtur.
- Ad. 8. Botfrádrátturin verður bækkadur við kr. 5.000, úr kr. 12.000 upp í kr. 17.000. Sambært útrokningum, sum eru tingmannum kunnagáðar, verða samlaðu inntøkurnar hjá kommununum tær somu eftir hesum broytingum. Frávik kunnu verða, har inntøkan og rentuútreiðslan eru hægri enn miðal.
- Ad. 9. Kommunurnar kunnu framhaldandi áseta barnafrádrátt.
- Ad.10. Broytingin snýr seg um, at tær rentuútreiðslur, sum vit í dag kunnu draga frá við avmarkingum, verða fluttar í lóg um rentustuðul (løgtingsmál nr. 32).
- Ad.11. Broytingin snýr seg um rentufrádráttin.
- Ad.12.
- & 13. Broytingin snýr seg um, at skattalofitið verður bækkad frá 52% til 50%.
- Ad.14. Broytingin snýr seg um føroyingar, sum sigla við danskuu fiskiskípum.

Meirihugin tekur undir við málinum og mælir lögtinginum at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnihutin (Jóannes Eidesgaard, Finnhogi Ísakson og Tordur J. Nielsen) hevur ikki fingið tað neyðugu tíðina til at viðgera hetta stóra mál í og kann tí ikki seta nakað uppskot fram.

2. viðgerð 23. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 19-2-8 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð varð samtykt við 19-2-8 atkvøðum.

3. viðgerð 30. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 19-1-7 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 147. 30. december 1996.

F.L. j. nr. 2450-5/91.

32 Løgtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur av lánum

Ár 1996, týsdagin 10. december legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi

U p p s k o t

um

løgtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur av lánum.

§ 1. Rætt til rentustuðul eftir hesi lóg hevur ein og hvør persónur, sum

- 1) er skrásettur í landsfólkavirðitinum sum búgvaandi í Føroyum,
- 2) er fult skattskyldugur í Føroyum, og
- 3) hevur rentur av lánum, sum nevnd eru í § 2 í hesi lóg.

Stk. 2. Landsstýrið kann í ávísam føri játta rentustuðul til persónar, sum ikki lúka treytirnar í stk. 1. nr. 1 og nr. 2. Landsstýrið ásetur nærri reglur hesum viðvíkjandi.

§ 2. Rentustuðul verður veittur fyri rentur

- 4) av lánum, sum eru avtalað áðrenn 18. januar 1991, og
- 5) av lánum, sum eru avtalað 18. januar 1991 ella seinni, og sum eru tikin til:
 - a) keyp ella bygging, umvæling ella umbygging av eignum bústaði,
 - b) útbúgvíng,
 - c) gjalding av ábyrgd sambært § 33, nr. 2 í løgtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum, um so er, at ábyrgdin er avtalað áðrenn 3. desember 1994.

§ 3. Fyri tey lán, sum nevnd eru í § 2, nr. 1, verður rentustuðul í mesta lagi veittur við tí í § 5 nevndu prosentupphædd av samlaðu rentuútreiðslunum.

Stk. 2. Fyri tey lán, sum nevnd eru í § 2, nr. 2, verður rentustuðul í mesta lagi veittur við tí í § 5 nevndu prosentupphædd av kr. 60.000,

- skattskyldugum hjúnum, sum búgva saman, tó í mesta lagi við tí í § 5 nevndu prosentupphædd av samanløgðum kr. 120.000 fyri hvørt ár.

Stk. 3. Landsstýrið kann eftir umsókn, og tá serligar umstøður eru, játta persóni, sum er stakur, hægri rentustuðul fyri eitt ár, tó ikki hægri enn kr. 120.000.

§ 4. Rentustuðul verður veittur fyri rentuútreiðslur sambært uppgærd frá viðkomandi peningastovni.

Stk. 2. Tá talan er um lestrarlán, verður veittur rentustuðul fyri rentu, ið samansavnað er í tíðini, áðrenn afturgjalding byrjar, og fyri rentu, ið tilskrivað verður í afturgjaldstíðini.

§ 5. Tann árliga prosentupphæddin verður í

1997- 2000:	48%
2001:	44%
2002:	42%
2003 og seinni:	40%

§ 6. Landið rindar rentustuðulin.

Stk. 2. Rentustuðulin verður útgoldin primo í hvørjum mánaði, fyrstu ferð í februar 1997.

Stk. 3. Stuðul, nevndur í stk. 1, verður sum niðanfyri útskilað, samanhorðið við § 5, býttur millum kommunu og land:

Ár	landið	kommunan
1997- 2000:	33%	15%
2001:	31%	13%
2002:	29%	13%
2003 og seinni:	27%	13%

Stk. 4. Útreiðslurnar av rentustuðlinum hevur tann kommunu, har viðkomandi er tilmeldaður, tá stuðulin verður útgoldin. Um rentustuðul verður játtaður sambært § 1, stk. 2 ber fráflytingarkommunan útreiðslurnar.

Stk. 5. Kommunur partur av rentustuðlinum verður mótróknaður í teirri skattaupphædd, sum útgoldin verður kommununi hvønn mánaða. Mótrókingin verður gjørd í útgjaldinum í tí mánaði, sum kemur heint aftaná mánaðan, tá rentustuðulin er útgoldin.

§ 7. Rentustuðul verður bert veittur eftir umsókn.

Sík. 2. Serligt umsóknarblað skal nýtast, tá søkt verður um rentustuðul.

Sík. 3. Landsstýrið ásetur nærri reglur um krøv til skjalprógv, sum neyðug eru fyri at støða kann takast til, um ein persónur hevur rætt til rentustuðul.

§ 8. Fær ein persónur endurgjald á annan hátt fyri rentuútreiðslur, hevur hesin persónur samtíðis ikki rætt til rentustuðul eftir hesi lóg.

Sík. 2. Landsstýrið ásetur nærri reglur um, hvør ið ikki hevur rætt til rentustuðul eftir hesi lóg.

§ 9. Viðvíkjandi upplýsingarskylda í samband við lán verður kapittul 12, um skyldu at geva upplýsingar um lønir o.a. í lógtingstóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum, tilsvarendi galdandi.

§ 10. Rentustuðul kann ikki verja fyri rettarsókn, fyrr enn hann er útgeldin. Avtala um transport er útgjaldaranum óviðkomandi.

§ 11. Hendu lóg kemur í gildi 1. januar 1997.

Almennar viðmerkingar

Søguliga gongdin

Rentufrádrátturin hevur leingi verið nýttur sum ein óbeinleiðis stuðul til sethúsabygging. Í 80'árunum vóru nógv og stór lán veitt til nógv ymisk endamáll, t.d. keyp av fleiri húsum, bílum, summarhúsum, uttanlandsferðir og aðra privatnýtslu. Landsstýrið ynskti ikki at stuðla hesi nýtslu skattliga og legði tí uppskot fyri tingið í 1990 um at avtaka rentufrádráttin fyri øll lán uttan sethúsalán, lestrarlán og lán til innfrían av veðhaldi. Rentufrádrátturin fyri sethúsalán o.a. varð lækkaður úr 42 prosentum niður í 40 prosent. Í samband við sethúsaloysnina varð rentufrádrátturin fyribils lækkaður upp aftur í 48 prosent í 1996 og lækkar niður aftur í 40 prosent ár 2003.

Eftir fyriliggjandi uppskoti verður rentufrádráttarskipanin lögð um til at vera ein útgjaldsskipan. Í staðin fyri at kunna draga renturnar frá í skattinum, verður gjørd ein skipan, har ein partur av rentuútreiðslunum hjá borgarunum verður endurgeldin sum stuðul. (sí § 5 í lógaruppskotinum)

Landsstýrið ynskir við lógaruppskotinum at koma burtur frá at stuðla íbúðar- og sosialpolitiskum endamállum gjøgnum skattalóggávuna. Landsstýrið heldur, at ynskja politisku myndugleikarnir at stuðla tíðum endamállum, eigur hetta at verða gjørt við beinleiðis jáltað á liggjarlóginu.

Tann 13. november 1996 setti landsstýrismaðurin í skattunálum ein arbeðsbólk at fyrirleika eina umlegging av privatu rentufrádráttinum til ein rentustuðul fyri sethúsabygging- og lestrarlán.

Viðmerkjast kann, at landsstýrið samstundis sum hetta uppskotið verður lagt fyri tingið, eisini fer at leggja fyri tingið uppskot um broyting í skattalógini um avtøku av øðrum frádráttum og uppskot um broyting í skattastigunum í ásetingarlógini, eins og skotið verður upp at hækka botnfrádráttin í kommunuskattinum.

Galdandi lóggáva

Rentufrádrátturin er tann týðningarmiklasti av øllum frádráttum. Talið av borgarum, ið lía henda frádrátt, er stórt, og sumlaða frádrátturupphæddin er stór, sjálvt um hon er minkað nógv seinna árinu.

Endamálið við hesum frádrátti er í dag fyrst og fremst at stuðla fólki, ið hava bygt ella útvegað sær egnan bústað, men eisini fólki við úlbúgvingskuld verða stuðlað.

Eftir galdandi lóggávu verður rentufrádráttur veittur fyri rentur:

- 6) av lánum, sum eru avtalað áðrenn 18. januar 1991, og
- 7) av lánum, sum eru avtalað 18. januar 1991 ella seinni, og sum eru líkin til:
 - a) keyp ella bygging, umvæling ella umbygging av eignum hústaði,
 - b) útbúgving,
 - c) gjaldfing av ábyrgd sambært § 33, nr. 2 í skattalógini, um so er, at ábyrgdin er avtalað áðrenn 3. desember 1994.

Harafturat eru ávísar avmarkingar fyri, hvussu nógv støk/hjún í mesta lagi kunnu fáa í frádrátti.

Nógvar av ásetingunum í fyriliggjandi lógaruppskoti eru einsljóðandi sum tær ásetingarnar um rentur, sum eru galdandi í skattalógini í dag.

Trupulleikar við verandi lóggávu

Rentufrádrátturin hevur altíð verið trupul at umsitið. Í dag er tað serliga avmarkingar millum nýtslulán og sethúsalán, ið er trupul, men eisini býtið av frádrátti millum fólk, ið búgva saman, men ikki eru gift, gevur trupulleikar. Frammyvir hevði eisini reglan um at goldin renta og ikki tilskriva renta kann dragast frá, skapt munandi umsitingarlígar trupulleikar.

Automatiska flytingin av rentum frá peningastovnum til skattaskipanina lættir tó munandi um umsitingina.

Nýskaparin við uppskotinum

Fyriliggjandi uppskot um lógtingslóg um stuðul til rentuútreiðslur av lánum, er ein liður í at verkseta eina *bruttaskattaskipan* í Føroyum. Fyrirunirnar við hesi skipan verða m.a. at rentufrádrátturin og aðrir frádráttir verða meira sjónligir enn undir verandi skipan. Landsstýrið heldur, at játtanarmyndugleikin sær betri við einari játtan á líggjarlógini, hvat tað kostar at veita rentufrádrátt, samstundis sum tað verður betri grundarlag fyri at stýra hesum frádráttum.

Uppskotið hevur við sær, at ávísur prosentpartur av rentunum verður útgoldin sum stuðul í staðin fyri sum frádráttur í skattinum. Hesin stuðul verður í staðin, sum nevnt omanfyri, settur sum ein árlig játtan á lógtingslíggjarlógina.

Persónurin fær rentustuðulin útgoldnan *primo* í hvørjum mánaði, sjálvt um rentan í summunum førum bert verður tilskrivað tveir ferðir um árið. Hetta verður gjørt, fyri at stuðulsskipanin ikki skal vekkja frá tí skipan, sum er galdandi í dag.

Fyri at gera skipanina so einfalda sum møguligt, koma upplýsingarnar, eitt nú kontonummarnar, p-lal, rentur hesaferð og rentur higartil í ár, frá peningastovnunum.

Til hvørt lánið kann bert hoyra eitt p-lal. Hetta merkir, at um tveir persónar standa fyri einum láni, verður neyðugt at býta lánið sundur, um báðir persónarnir ynskja rentustuðul.

Neyðugt verður eisini, um talan er um blandað lán, at hesi verða býtt í tvey lán, soleiðis at upphæddin, sum gevur rætt til rentustuðul, er í einum láni fyri seg.

Persónar, sum hava lán frá øðrum enn føroyskum peningastovni ella trygging, lita eisini rentustuðul. Hesir persónar mugu sjálvir venda sær til tann almenna myndugleikan, ið kemur at umsita stuðulsskipanina. Einku

samskipti er millum hesar peningastovnar og tann føroyska stovnin, sum umsitur stuðulsskipanina.

Tá ið nýtt lán verður tikið, sum gevur rætt til rentustuðul, hækking verður gjørd av verandi láni, ella tá eitt vinnuligt lán verður privat, má tann persónur, sum ynskir rentustuðul, søkja um rentustaðul, sum fyriskipað er í hesum lógaruppskoti.

Fleggjarligar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Rentustuðulsskipanin sambært fyrifleggjandi uppskoti verður mett at kosta 114 mió. kr., og svarar hetta til skattavirði av rentufrádráttinum í gomlu skipanini.

Menningin av skipanini verður framt innanfyri ta játtun, ið Toll- og Skattstovan hevur til menningararbeiði. Hetta merkir, at aðrar menningaruppgávur verða útsettar.

Skipanin verður í rættiliga stóran mun sjálvvirkandi, tó skulu útlendsk lán viðgerast hvørt sær, og nýggj lán skulu góðkennast í hvørjum einstøkum føri.

Edv-raksturinn verður mettur at kosta umt. kr. 1.30.000,- árliga. Upphæddin kann haldast innanfyri verandi játtan.

Fyrisitingarligar arbeiðsbyrðar

Í fyrsta umfari verður skipanin umsitin av Toll- og Skattstovu Føroya, men arbeið verður við, at ein annar almennur stovnur møguliga skal taka yvir umsitingina.

Peningastovnarirnir leggja ulitni í hvørjum mánað upplýsingar um periodiseraða rentu fyri lán við rentustuðli yvir í serstaka skrá hjá tí almenna myndugleikanum, ið kemur at umsita stuðulsskipanina. Rentustuðulin verður útroknaður og uppsummaður og útgoldin í einum, sama dag, til ta av kundinum ávístu konto sína.

Á henda hátt verður bert ein bóking gjørd fyri hvønn kunda, allar lánavtalur kunnu halda fram óbroyttar eins og áður, og kundin/skattgjaldarin avgerð sjálvur, hvussu og hvaðan hann vil hava rentustuðulin útgoldan.

Skráseting av konti ið hava rætt til stuðul

Tann almenni myndugleikin, ið kemur at umsita stuðulsskipanina, sendir út yvirlit yvir allar konti sambært ognarskrá og skrásetur møguligar rettingar frá lántakara. Í hesum sambandi kunnu lántakarar fríboða kontonummur til rentustuðulin, møguleiki er eisini fyri at brúka sama kontonummur sum avlopskatturinn verður ávístur til.

Tá ið grundarlagið er í lagi, verður ein skrá stovnað, sum inniheldur allar konti, ið hava rætt til stuðul. Henda skrá verður síðan umsitin av almennum myndugleika.

Umsiting av stuðulsskipanini

Peningastovnarirnir ella lántakari lata tí almennum myndugleikanum, ið kemur at umsita stuðulsskipanina fríboðan um nýggj lán og broytingar við oyðublaði, sum lántakari hevur váttað og fingið útskrívað frá lánisaks.

skipanini hjá peningastovninum.

Reguleringar vegna ymiskar feilir/rættingar verða gjørdar beinleiðis millum tann almenna myndugleikan, ið kemur at umsita stuðulsskipanina og lántakara.

Ongin beinleiðis broyting skal gerast í sjálvari peningastovnsskipanini undantikið oyðublaðið, sum skal útskrivast í sambandi við lánsviðgerð og sendast til almenna myndugleikarinnar, ið kemur at umsita stuðulsskipanina.

Húsalánsgrunnurin periodiserar ikki rentuna og tiskil skal teirra skipan úthyggjast samsvarandi hinum peningastovnunum.

Munur kann verða á periodiseraðari rentu og fjórðingsárliga tilskrivaðari rentu, og tiskil er neyðugt við regulering hvønn ársfjórðing.

Miðað verður í móti at fáa skipanina millum peningastovnsskipanina og umsitingina av stuðulsskipanini at vera meiri sjálvvirkandi.

Ummæli av uppskotinum

Lógarfyrirskandi arbeiðið er fyriskipað á tann hátt, at landsstýrismaðurin í skattamálum setti ein arbeiðsbólk við 2 umboðum fyri peningastovnarnar og 1 umboði fyri Toll- og Skattstovuna at fyrirleika hesa umleggingina, serliga við atliti til fyrisitingarligar uppgávur, sum standast av skipanini. Harafturat eru gjørdar kanningar á p/f Elektron um, hvussu rentustuðulsskipanin reint tekniliga skal skipast og setast í verk, hetta á samstarvi við omanfyri nevnda arbeiðsbólk.

Sjálvt lógarfyrirskandi arbeiði, t.e. tekstur og viðmerkingar til einstøku geinarnar, eru gjørdar á Toll- og Skattstovuni, meðan almennu viðmerkingarnar til lógaruppskotið eru gjørdar á Fíggjar- og búskapardeildini.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad § 1. Nýtsluendamálið skal vera tað sama, sum í dag er ásett fyri at fáa rentufrádrátt í skattinum.

Í samband við bústað verður ásett, at persónur skal vera skrásettur í landsfólkayvirlitinum sum búgvandi í Føroyum. Somuleiðis er eitt krav, at viðkomandi skal vera fullt skattskyldugur í Føroyum.

Allar treytirnar í greinini skulu vera loknar, fyri at ein persónur kann fáa rentustuðul.

Landsstýrið kann í ávísum føri jálta rentustuðul til persónar, sum ikki lúka treytirnar í nr. 1 og nr. 2. Her verður serliga hugsað um persónar, sum missa ella als ikki fáa rentustuðul, tí teir ikki lúka allar treytirnar í grein 1. Sum dømi kann verða víst á persónar, ið eru undir DLS-skipanini, og persónar, ið flyta uttanlands í eitt stutt tíðarskeið og samstundis fáa lön úr Føroyum. Hetta seinna dømi kann vera persónar, sum fara á ársskeið í einum øðrum landi.

Ad § 2. Áðrenn 18. januar 1991 kundi ein persónur fáa frádrátt í skatti fyri rentur av øllum sløgum av privatum lánum. Frá tí degi varð hesin frádráttarmøguleiki skerdur til ávís lán. Hesi lán vórðu positivt nevnd í skattalógini og somuleiðis í hesum lógaruppskoti.

Rentustuðul verður bert veittur fyrir rentur af láni til keyp ella bygging, umvælingu ella umbygging av eignum hústaði, til útbúgving og til gjalding av ábyrgd sambært § 33, nr. 2 í lögtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum, um so er, at ábyrgdin er avtalað áðrenn 3. desember 1994. Varð ábyrgdin avtalað 3. desember 1994 ella seinni, fær ein persónur ikki rentustuðul eftir hesi lóg.

Ad § 3. Fyri lán avtalað áðrenn 18. januar 1991 var einki mark fyri, hvussu nógvan rentufráfrátt ein persónur kundi hava fyri hvørt ár. Fyri lán avtalað eftir henda dag, varð sett eitt loft uppá kr. 60.000 til skattskyldug hjún, sum búgva saman, tó í mesta lagi av samanløgdu kr. 120.000 fyri hvørt ár.

Hesar somu upphæddir eru í hesum lógaruppskoti.

Heimildin í § 3, stk. 3 er eisini í skattalógini, sum er galdandi í dag. Landsstýrið kann eftir umsóku frá einum persóni, sum er stakur, tá serligar umstøður eru, loyva hægri rentustuðul fyri eitt ár, tó ikki hægri enn kr. 120.000.

Ad § 4. Eitt vanligt lán hevur bert tilskrivaðar rentur. Tá talan er um lestrarlán, eru bæði samansavnaðar rentur og tilskrivaðar rentur. Í flest førum, verður eitt lestrarlán ikki goldið aftur, fyrr enn persónur er liðugur at lesa. Rentustuðul verður veittur fyri bæði sløg av rentum. Skjøl skulu fyriliggja, sum kunnu skjálprógva, hvussu stórir partur av lánum eru rentur, og hvussu stórir partur er upprunalán. Rentustuðul verður ikki veittur, fyrr enn lántakarinn byrjar at gjalda lestrarlánið aftur.

Ad § 5. Tær árliku prosentupphæddirnar eru tær somu, sum eru í galdandi skattalóg.

Ad § 6. Í teinum førum, har rentustuðul verður játtaður einum persóni eftir § 1, stk. 2, skal tann kommuna, har persónurin seinast hevði fastan hústað, gjalda kommunupartin.

Ad § 7. Ein persónur fær stuðul frá tí degi umsókn hansara er móttikin av viðkomandi almenna myndugleika, um viðkomandi lýkur tær treytir, sum ásettar eru í hesi lóg ella við heimild í hesi lóg. Stuðulin heldur uppat, tann dag landsfólkayvirlitið hevur skrásett hann sum fráfluttan ella at vera deyðan.

Tá ið ein persónur doyir, fær viðkomandi almennu myndugleikin boð um hetta. Í hvørjum einstøkum føri verður metti, um rentustuðulin skal verða útgoldin alsamt ella ikki, alt eftir hvussu búgvíð verður skift.

Ad § 8. Fær ein persónur endurgjald á annan hátt fyri rentuútreiðslur, hevur hesin persónur ikki rætt til rentustuðul eftir hesi lóg. Landsstýrið ásetur nærri reglur um, hvør ið ikki hevur rætt til rentustuðul. Talan er í hesum føri um persónar, sum á annan hátt ber á landi ella í einum øðrum landi fáu samsýning fyri renturnar, t.d. kompensatióin hjá sjómönnum undir DIS-skipanini.

Ad § 10. Ikki er loyvt at mótrøkna ella á annan hátt at afturhalda í ikki útgoldnum rentustuðli til ein persón.

1. viðgerð 12. december 1996. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 20. december 1996 legði fram soljóðandi

Á l i t

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 10. desember 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. desember 1996 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við landsstýrismannin í fíggingarsálum, Anfinn Kallsberg.

Nendin hevur bytt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyður Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariasen) vísir á, at uppskotið snýr seg um, at stuðul verður latin til rentuútreiðslur av lánunum í staðin fyri frádrátt í skattinum.

Meirilutin tekur undir við málinum og mælir løgtinginum at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard, Finnbugi Ísakson og Tordur J. Niclasen) hevur ikki fingið tað neyðugu útlátið til at viðgera hetta stóra mál í og kann tí ikki seta nakað uppskot fram.

2. viðgerð 23. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 19-2-8 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð varð samtykt við 19-2-8 atkvøðum.

3. viðgerð 30. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 19-0-8 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 148, 30. december 1996.

Í løgtingslóg nr. 15 frá 1. februar 1995 um rentuavgjald og fíggjarrognaravgjald við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

Í § 21, stk. 1 verður sum pkt. 2 at: "Töskulæglum ríðsi lógum innkrevjing og inngjalt fíggar og vragið fíggjaryrkrøyn sambært lógini, sum ikki eru galdin tann 31.12.1996."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd.

Almennar viðmerkingar

Verandi lóg um fíggjarrognaravgjald og rentuavgjald fer í gildi 31. december 1996, og avgjørt er ikki at framleingja lógina um fíggjarrognaravgjald og rentuavgjald.

Við lógini fara eisini ásetingarnar um innkrevjing av hesum avgjaldunum í gildi. Av tí at fíggjarrognaravgjaldið og rentuavgjaldið fyri 1996 lutvís verða innkrævd í 1997, er tað neyðugt, at reglurnar um innkrevjing eru galdandi nakað inn í komandi ár.

Átlanin við framlagda uppskotinum er at forða fyri, at ásetingarnar um innkrevjing fara í gildi á nýggjárinum.

1. viðgerð 12. december. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 18. december 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 10. december 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. december 1996 beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyður Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariasen og Finnbugi Ísakson) tekur undir við málinum og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard) mælir til at verandi lóg um fíggjarrognaravgjald og rentuavgjald verður framlongd.

Minnilutin (Tordur J. Niclasen) vísir á, at Miðflokkurin ikki hevur tikið undir við lógini um fíggjarrognaravgjald og rentuavgjald og tekur tí ikki undir við málinum og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 20. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 20-1-6 atkvøðum. Samtykt við 20-1-6 atkvøðum, at beina málið soleiðis samtykt til 3. viðgerð.

3. viðgerð 30. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-6 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 152, 30. december 1996.

33 Broyting í lögtingslóg um áseting av skatti til landskassan

Ár 1996, týsdagin 10. december legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram salfjóðandi

U p p s k o t

um

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um áseting av skatti til landskassan

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 87 frá 1. september 1983 um áseting av skatti til landskassan við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 1 verður orðið soleiðis:

“§ 1. Vísandi til § 54 í lögtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum verður skattur teirra, ið nevnd eru í § 1, nr. 1-6 og § 2, stk. 1, litra d, e og f í somu lóg til landskassan, ásettur soleiðis:

Er inntøkan minni enn 17. 000 kr., verður latið 0%.

Er inntøkan kr.	men minni enn kr.	verður latið kr.	av kr.	og av restini %
17.000	60.000	0	17.000	9,0
60.000	120.000	3.870	60.000	20,0
120.000	140.000	15.870	120.000	25,0
140.000		20.870	140.000	37,0

2) § 4 fellur burtur.

3) § 4 a fellur burtur.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. januar 1997.

Stk. 2. Skiftisreglur viðvíkjandi §§ 4 og 4a:

Tann rentufrádráttur, sum ikki er mótroknaður í kommunu-/landsskattinum í 1996, verður eftir umsókn útgóddin eftir skipanini í rentustuðulslógini, tá sjálvuppgávan fyri 1996 er innlatin.

Almennar viðmerkingar

Inngangur

Landsstýrið gevur við fyriliggjandi uppskoti ein skattalætta uppá góðar 50 mió. kr. í 1997.

Landsstýrið hevur eisini boðað frá, at treyta fyri skattalættanum er, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum vilja vísa lønarafturhald fyri at bota um kappingarføri hjá vinnuni, serliga við atlíti til øktan útlutning, og harvið stuðugari og haldgóðari framgongd húskaparlíga.

Fyrirneytin fyri at geva størri skattalætta er tí, at ein munandi partur av hesum fer víðari til arbeiðsgevaran, almennan sum privatan, sum lækkað lønarkrav.

Landsstýrið fer tí at venda sær til partarnar á arbeiðsmarknaðinum fyri at gera samju um uppáttur størri skattalætta, afturfyri at løntakarabólkarnir gera ískoyttissáttmálar til galdandi sáttmálar sum innibera, at lønarkrøvini verða lækkað við ávísun prosentí, tó soleiðis at allir løntakarar fáa ein nettolønarvøxtur.

Nýskaparin við uppskotinum

Tvær stórar broytingar eru gjørdar í skattastiganum. Onnur er, at botnfrádrátturin nú er settur til kr. 17.000 bæði í landsskattinum og kommunuskattinum. Verandi skattalóg hevur ein botnfrádráttur í kommunuskattinum uppá kr. 12.000, meðan botnfrádrátturin í landsskattinum er kr. 22.500.

Hin høvuðsbroytingin er, at skatturin av seinast vunnnu krónuni verður munandi lækkaður. Fyri inntøkur omanfyri kr. 300.000 lækkar marginals-katturin úr 64% niður í 57%, um kommunuskattaprocentið er 20%.

Fyri inntøkur millum kr. 60.000 og 100.000 verður marginals-kattatréstið lækkað úr 45,5% niður á 40%, um kommunuskattaprocentið er 20%.

Fyri inntøkur millum kr. 100.000 og 120.000 verður marginals-kattatréstið lækkað úr 48,5% niður í 40% um kommunuskattaprocentið er 20%.

Ætlan landsstýrisins við at lækka marginals-kattatréstið er at økja virkishugin hjá fólki.

Prosentvís er lækkingin størst fyri lægstu inntøkurnar, har skatturin í ávísun færum lækkar við 8% uppí 17%.

Í krónum er lækkingin størst fyri inntøkur millum 300 og 400 tús. kr.

Fyriliggjandi uppskot til broytingar í ásetingarlógini er at síggja sum liður í eini bruttoskattaskipan. Sí annars almennu viðmerkingarnar í uppskoti til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt nr. 31/1996.

Uppskotið hevur við sær, at § 33, nr. 6, 7, 11, 13, 14 og 15, § 46, stk. 2, 3 og 4, § 46 a og § 52, stk. 2 í skattalógini fella burtur.

Fyri at neutralisera ta hækking í skattagrundarlagnum, sum nevndu broytingar hava við sær, verður samstundis gjørt uppskot um nýggja lóg um rentustaðul og uppskot um broyting í skattastiganum í ásetingarlógini, eins og skotið verður upp at hækka botnfrádráttin í kommunuskattinum.

Fíggarligar avleiðingar

Broytingin í landsskattatalvuni í mun til galdandi landsskattatalvu hevur við sær, at landsskatturin lækkar við 52 mió. kr. í 1997.

Ummæll av uppskotinum

Útrokningar í samband við fyriliggjandi uppskot og lógartekstur eru gjørd á Tøll- og Skattstovu Føroya, meðan almennu viðmerkingarnar eru gjørdur á Fíggar- og búskapardeildini.

1. viðgerð 12. december. Málið varð beint í fíggarnevndina, sem 20. december 1996 legði fram söljóðum

Átt

Málið er lagt fram af landsstýriaum tann 10. desember 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. desember 1996 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hefur viðgjørt málið og hefur undir viðgerðini havt fund við landsstýrismannin í fíggarámalum, Anfinn Kallsberg.

Nendin hefur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariassen) vísir á, at málið snýr seg um at gera ávísar broytingar í skattastigunum.

Meirilutin tekur undir við málinum og mæltir lögtinginum at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Jóannes Hidesgaard, Finnbogi Ísakson og Tordur J. Nielsen) hefur ikki fingið tað neyðuga tóðina til at viðgera hetta stóra mál í, og kann lík ikki seta nakað uppskot fram.

2. viðgerð 23. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 19-10-0 atkvøðum. At lógin soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð varð samtykt við 20-9-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. december 1996. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 19-8-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 149, 30. december 1996.

34 Broyting í lögtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.

Ár 1996, týsdaginn 10. december legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

um

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 51 frá 29. desember 1971 um skatt av rentutryggingum v.m. (Rentutryggingarlógini) við seinna broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

Í § 1E, stk. 2 verður sett inn aftaná "inntøkuni":

"tú ikki arbeiðsmarknaðargjöld".

§ 1F, stk. 1 verður strikað.

Stk. 2 verður eftir hetta stk. 1.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. januar 1997. Samstundis fer danski teksturin í lögtingslóg nr. 51 frá 29. desember 1971 við seinna broytingum úr gildi.

Víðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot til broytingar í rentutryggingarlógini er at síggja sum liður í eini bruttoskattaskipan.

Uppskotið hevur við sær, at omanfyri nevndu frádráttir fella burtur.

Fyri at neutralisera ta hækking í skattagrundarlagnum, sum nevndu broytingar hava við sær, verður samstundis gjørt uppskot til nýggja lóg um rentustuðul, uppskot til broyting í skattastiganum í ásetingarlógini, eins og skotið verður upp at hækka botnfrádráttin í kommunuskattinum.

Víðvíkjandi fíggarligu avleiðingunum verður víst til víðmerkingarnar í uppskotinum um lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt nr. 31/1996, sí "guldandi löggáva" pkt. 11 og 12.

1. viðgerð 12. december. Málið varð heint í fíggjarnevndina, sön 20. december 1996 legði fram söljóðmáli

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 10. december 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. december 1996 heint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havi fund við landsstýrismannin í fíggjarmálum, Antim Kallsberg.

Nevndin hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyður Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariasen) vísir á, at hetta málið snýr seg um, at arbeiðsmarknaðargjöld verða innroknað í sjálvan skattastígan.

Meirilutin tekur undir við málinum og mælir Løgtinginum at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minniluti (Jóannes Eidesgaard, Finnboji Ísakson og Tordur J. Niclasen) hevur ikki fingið tað neyðugu tíðina til at viðgera hetta stóra mál í og kann tí ikki seta nakað uppskot fram.

2. viðgerð 23. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 19-2-8 atkvøðum. At lógin soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð varð samtykt við 19-2-8 atkvøðum.

3. viðgerð 30. december 1996. Uppskotið sön samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 19-1-8 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 150, 30. december 1996.

35 Broyting í lögtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.

Ár 1996, týsdugin 10. december legði lögmaður vegna landsstýrið fram salfjóðandi

U p p s k o t

um

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um skatt av rentutrygging v.m.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 51 frá 29. desember 1971 um skatt av rentutrygging v.m. við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

Í § 1B verður sett inn sum nýtt stk. 2:

“Stk. 2. Aftaná at tryggingareigarin er fyltur 60 ár, kann ein kapitaleftirlønartrygging lært verða stovnað sum uppiskoyti til eina verandi kapital- eftirlønartrygging.

Í § 1C verður sett inn sum nýtt stk. 2:

Stk. 2. Eftirlønarpuppsparing skal verða stovnað áðrenn eftirlønareigarin er fyltur 60 ár.”

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd, og hevur gildi frá framfögudegnum. Samstundis fer danski teksturin í lögtingslóg nr. 51 frá 29. desember 1971 við seinni broytingum úr gildi.

Viðmerkingar

Kapitaleftirlønartryggingar verða stuðlaðar í skattalóggávuni, við at loyvi er at draga inngjöldini frá í skattskyldugu inntøkuni. Skattingin av tilskrivaðu rentunum er sera lagelig og skattingin av útgjöldunum er lagelig.

Í §§ 1B og 1C í lógini um rentutrygging standa reglurnar fyri kapitalpensjónir. Men einki stendur um nakað aldursmark uppeftir fyri inngjald til kapitalpensjón. Soleiðis er tað 60 ára aldursmark, sum er ásett í § 3 í lógini ikki galdandi fyri inngjald til kapitalpensjón.

Í § 3 í lógini stendur sum pkt. 3 at: “Fyri kapitaleftirlønarskipanir skal løntakarin missa rættin at ráða, og kreditorar missa rættin at halda seg skaðaleysan, í minsta lagi til løntakarin fyllir 60 ár, um ikki lægri aldursmark fyri eftirlønir er ásett og góðtikið av líkningarráðnum.”

Ein kapitaleftirlønarskipan er soleiðis sum høvuðsregla bundin inntil eigarin er fyltur 60 ár. Eftir 60 ára aldur kann eigarin fáa kapitaleftirlønina útgoldna móti at rinda avgjald (35%). Hinvegin er soleiðis einki til hindurs fyri, at persónur yvir 60 ár kann stovna kapitalpensjón við skattligum frádrátti. Hetta kann føra við sær, at persónur yvir 60 ár t. d. kann stovna kapitalpensjón í desember, og longu í januar árið eftir fáa pensjónina leysgiva móti avgjaldi (35%), og harvið fáa ein munandi skattligan fyrirnum.

Talan er sostatt um, at borgarar kunnu fáa skattligar fyrirmunir, uttan at talan er um veruliga uppsparing. Hetta stríður móti endamálinum við lóggávuni, og heldur landsstýrið tað tí vera sera óheppi, at hetta ber til.

Fyri at bøta um hetta brek í lógini verður mælt til í §§ 1B og 1C at áseta eitt hámark uppá 60 ár fyri stovnan av kapitalpensjón, soleiðis at bert persónar, sum ikki eru fyltir 60 ár, kunnu stovna kapitalpensjón. Persónar, sum frummanundan hava stovnað kapitalpensjón, kunnu tó framvegis rinda inn á kapitalpensjón eftir vanligu reglunum.

Landsstýrið ætlar við framlagða lógunuppskoti at steðga møguleikanum at misnýta verandi skipan.

1. viðgerð 12. december. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 20. december 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 10. desember 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. desember 1996 beint í fíggingarnevndinanevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 23. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 28-1-0 atkvøðum. At lógin soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð varð samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28 0 0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 151, 30. december 1996.

36 Broyting í lögtingslóg um rentuavgjald og fíggjarognaravgjald

Ár 1996, ísrdaginn 10. december legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrsló fram salfjóðandi

U p p s k o t

tíð

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um rentuavgjald og fíggjarognaravgjald.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 15 frá 1. februar 1995 um rentuavgjald og fíggjarognaravgjald við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

Í § 20, stk. 1 verður sum pkt. 2 sett: "Tó skulu reglurnar í hesi lóg um innkrevjing og inngjalding framvegis vera galdandi fyri tey

knív sambærni lógini, sum ikki eru goldin tann 31.12.1996."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Almennar viðmerkingar

Verandi lóg um fíggjarognaravgjald og rentuavgjald fer úr gildi 31. december 1996, og avgjørt er ikki at framleingja lógina um fíggjarognaravgjald og rentuavgjald.

Við lógini fara eisini ásetingarnar um innkrevjing av hesum avgjöldunum úr gildi. Av tí at fíggjarognaravgjaldið og rentuavgjaldið fyri 1996 lutvís verða innkrævd í 1997, er tað neyðugt, at reglurnar um innkrevjing eru galdandi nakað inn í komandi ár.

Aftalanin við framlagda uppskotinum er at forða fyri, at ásetingarnar um innkrevjing fara úr gildi á nýggjárið.

1. viðgerð 12. december. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 18. december 1996 legði fram salfjóðandi

Á l i t

Málið er lagt fram av landsstýrinum 10. december 1996 og eftir 1. viðgerð tann 12. december 1996 beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í eina meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariassen og Finnboji Isakson) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Jóannes Hildesgaard) mælir til at verandi lóg um fíggaragnaravgjald og rentuavgjald verður framlongd.

Minnilutin (Tordur J. Nielsen) vísir á, at Miðflokkurin ikki hevur tikið undir við lógini um fíggaragnaravgjald og rentuavgjald og tekur tí ikki undir við málinum og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 20. december 1996. Uppskot landsstýrisins samtykt við 20-1-6 atkvøðum. Samtykt við 20-1-6 atkvøðum, at beina málið soleiðis samtykt til 3. viðgerð.

3. viðgerð 30. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-6 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 152, 30. december 1996.

37 Broyting í lögtingslóg um tryggingarvirksemi

Ár 1996, hósdagin 12. december legði Ivan Johannessen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um tryggingarvirksemi.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 3 frá 13. februar 1996 um tryggingarvirksemi verða gjørdar hesar broytingar:

Í § 145 verður 2. punktum orðað soljóðandi:

“Felagið hevur harumframt veðrætt fyri

veitingar í tí tryggjaðu ognini frammanfyri veðrættir í ognini í 1 ár frá gjalddomdegnum.

“

Níðanfyrirstandandi skjøl 1-3 verða skoytt upp í lógina:

“Skjal 1

Hesi lond eru við í øki A

Australía

Belgia

Bretland

Canada

Danmark

Finland

Frakland

Føroyar

Grikkaland

Írland

Italia

Ísland

Japan

Luxembourg

Nederland (Holland)

New Zealand

Noreg

Portugal

Sambandsríkið Týskland

Samveldi Statirnir (USA)

Saudi-Arabia

Schweiz

Spanja

Svartki

Turkaland

Týskland

Føroysktki

Skjal 2

Bólking av vandum eftir tryggingarbólkum.

1. Vanlukkur (herundir arbeidsvanlukkur og vinnusjúkur): Upphæddartrygging, endurgjald fyrir fíggjarligt tap, samansettingar av hesum og personsflutningar.
2. Sjúka: Upphæddartrygging, endurgjald fyrir fíggjarligt tap og samansettingar av hesum.
3. Skrokktrygging av akførunn: Allur skaði á motorrikin akfør og ikki motorrikin akfør.
4. Skrokktrygging av flogførunn: Allur skaði á flogfør.
5. Skrokktrygging av førum til sigling til havs ella á vøtnum og áum: Allur skaði á før til sjós, før á vøtnum og før í áum.
6. Farnallutningur (herundir vøkur, viðføri og allur annar farnur): Allur skaði á fluttar vøkur ella viðføri uttan slag av flutningsfari.
7. Eldur og náttúrumegi: Allur skaði á ogn (undantíknar ognir, ið koma undir økini 3, 4, 5 og 6), tá ið tey eru elvd av eldi, spreinging, stormi, náttúrumegi (stormur undantíkin), kjarnorkumegi ella skriðulopi.
8. Aðrir skaðar á ogn: Allur skaði á ogn (undantíkið ogn fevnd av økjum 3, 4, 5 og 6), tá ið hesir skaðar eru orsakaðir av heglingi, frosti ella av øllum øðrum orsøkum, t.d. tjóvari, undantíkin tey, ið nevnd eru undir nr. 7.
9. Ábyrgdartrygging fyri motorakfør: Ein og hvør ábyrgd stavandi frá nýtsluni av motorrikinum akførunn (herundir ábyrgd forarans).
10. Ábyrgdartrygging fyri flogfør: Ein og hvør ábyrgd stavandi frá nýtsluni av flogførunn (herundir ábyrgd forarans).
11. Ábyrgdartrygging fyri før til sigling til havs, á vøtnum og í áum: Ein og hvør ábyrgd stavandi frá nýtsluni av førum til sigling til havs, á vøtnum og í áum (herundir ábyrgd forarans).
12. Vanlig ábyrgdartrygging: Ein og hvør ábyrgd, ið ikki er tilskilað undir numrunum 9, 10 og 11.
13. Kredit: vanligt: Vanligt fíggjartrot, útflutningskredittur, avgjaldssøla, fastognarveðtrygging og landbúnaðartrygging.
14. Borgan: Beinleiðis og óbeinleiðis borgan.
15. Ymiskt fíggjarligt tap: Arbeidsloysisvandi, innheimtingartap (vanligt), vána veður, tap av vinningi, framhaldandi aðalkostnaður, óvænadar handilsútreiðslur, tap av söluvirði, húsaleigu - ella inntøkutap, óbeinleiðis handilstap undantíkið tey onnanfyri nevndu, ikki vinnuligt fíggjarligt tap og onnur fíggjarlig tap.
16. Rættarhjálptrygging: Rættarhjálptrygging.
17. Hjálp: Hjálp til persónar, ið koma í trupuleikar undir flutningi ella undir fráveru frá bústaðnum ella fasta tilhaldinum.

Skjal 3

Bólking av vandum eftir tryggingarbólkum.

- I. Vanlig lívstrygging:
 - a) lívstrygging (serstakliga lívstreitað kapitaltrygging, upphaldandi ella lívfang lívstrygging, lívstrygging við útgjalding á lívi og lívstrygging við afturgjalding av tryggingargjaldi);
 - b) rentutrygging;
 - c) komplimenterar tryggingar teknaðar í tilknýti til lívstrygging (serstakliga trygging móti líkamsskaða), herundir óarbeiðsføri, og trygging móti deyða av vanlukkutilburði ella trygging móti avlunni vegna vanlukkutilburði ella sjúku.
- II. Hjónabands- og føðingartrygging:
 - a) trygging, ið kemur til útgjaldingar við hjónalagi;
 - b) trygging, ið kemur til útgjaldingar við føðing.
- III. Trygging, ið hevur tilknýti til flekkingargrunnar:
 - a) lívstrygging (serliga lívstreitað kapitaltrygging, upphaldandi ella lívsvang trygging, lívstrygging við útgjalding á lívi, lívstrygging við afturgjalding av tryggingargjaldi, trygging, ið kemur til útgjaldingar við hjónalagi, og trygging, ið kemur til útgjaldingar við føðing;
 - b) rentutrygging.
- IV Permanent health insurance (long

sjúkratrygging): Sjúkratrygging, sum verður teknað fyri eitt langt tíðarskeið og sum ikki kann uppsigast av tryggingarfelagnum í øllum tíðarskeiðinum.

V. Tontine-virksemi, ið førir við sær stovnan av felagsskapum við atliti til felags kapitalisering av tryggingargjöldunum og útgjalding av tí her við vunna ogn antin til tey ið liva eftir ella

til arvingarnar ella serrattingdahavarar.

VI. Kapitaliseringsvirksemi grundað á tryggingarløðiligar útrokningar, og sum fevna um skyldur í eitt merri ásett tíðarskeið og stødd á peningaupphædd, móti gjalding av eini eingangsupphædd ella frammamanutdan ásettum regluligum inngjaldingum."

§ 2.

Henda lóg fær gildi frá 1. januar 1997.

Viðmerkingar

Í § 145 í nýggju lógini um tryggingarvirksemi, sum kemur í gildi 1. januar 1997, er ásett, at pantast kann í ognini fyri ikki gólðið tryggingargjald og at tryggingargjaldið hevur veðrætt aftaná veðrættirnar í ognini.

Grein 145 er áðrenn broytingina soljóðandi:

"Felagið hevur pantingarrætt fyri tryggingargjöld við afturatkomnum rentum og aðrar útreiðslur. Felagið hevur harafturat pantingarrætt fyri veitingum í tí tryggjaðu ognini eftir frammanfyri standandi veðrættindi í ognini í 1 ár frá gjaldkomutíð."

Reglan um at tryggingargjaldið hevur veðrætt aftaná verandi veðrættir er ikki í samsvar við gomlu lógina, sum fer úr gildi 31. desember 1996. Har tryggingargjaldið hevur veðrætt aftaná gjöld til tað almenna viðvíkjandi ognini, men frammanfyri veðrættir í ognini.

Eftir uppskotinum fær tryggingargjaldið veðrætt í 1 ár frammanfyri verandi veðrættir í ognini. Eftir hesi reglu slepst undan at tryggingarfelagið beinanvegin neyðist at uppsiga eina trygging, sum er í eftirstøðu.

Skotið verður eisini upp at hava skjølini 1-3 sum part av lógini, ið vísað kann til í ymsum kunngerðum við heimild í lógini.

Følgjarligur kostnaður stendst ikki av lógarbroytingini.

Viðmerkingar til tær einstøku lógargreinirnar

Ad.1. Eftir uppskotinum fær tryggingarfelagið veðrætt í 1 ár fyri tryggingargjöld og aðrar veitingar í tryggjaðu ognini frammanfyri tinglýstar veðrættir í ognini. Annars verður víst til § 4 í tinglýsingarlógini um rættindi, sum eru gyldug uttan tinglýsing.

Ad.2. Skotið verður upp at gera hesi 3 skjølini til part av sjálvari lógini, sum neyðugt verður at vísa til í ymsum kunngerðum við heimild í lógini.

+ 3 skjøl

Skjølini eru burturúrlegd í løgtingstíðindum

1. viðgerð 16. december. Málið varð heint í sinnnevndina, sum 18. december 1996 legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 12. desember 1996 og eftir 1. viðgerð 16. desember 1996 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og og tekur undir við málinum, men av tí at ein villa er í skjali 1 setir nevndin fram soljóðandi

brótingaruppskot

Í § 1 skjali 1 verður orðið "Týskland" strikað.

2. viðgerð 20. december 1996. Brótingaruppskot til § 1 frá vinnunevndini, samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt 26-0-0. Samtykt við 27-0-0 atkvøðum, at beina málið soleiðis samtykt til 3. viðgerð.

3. viðgerð 30. december 1996. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 153. 30. december 1996.

F.L. j. nr. 617-6/91.

38 Broyting í lögtingslóg um barnagjald til einsamallar upphaldarar v.fl.

Ár 1996, mánudaginn 23. december legði Auðinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um barnagjald til einsamallar upphaldarar v.fl.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 71 frá 20.mai 1996 um barnagjald til einsamallar upphaldarar v.fl. verður í § 6, stk.1 "276 kr." broytt til: "459 kr." og "481 kr." broytt til: "798 kr.".

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. janúar 1997.

Viðmerkingar

Upphæddirnar í § 6, stk. 1 verða, sambært § 23, stk. 1 í lógini, javnaðar eftir somu reglum sum almanna-veitingar annars. Í arbeiðinum við útfylling av raummulógini er ein misskiljing komin í, soleiðis at tað eru upphæddirnar sambært seinastu lógarkunngerð almannamálaráðsins av fólkatingslógini frá 1988 og ikki tær aktuella upphæddirnar, sum eru settar inn í § 6, stk. 1.

Fyri ikki at fáa hesa ótilætlaðu lækking av gjøldunum, tá ið lógin fær gildi tann 1. janúar 1997, er tað neyðugt at gera eina rætting í verandi lögtingslóg. Við omanfyrinevndu lógarbroyting fara upphæddirnar í § 6, stk. 1 at samsvara við javnaðu upphæddirnar, ið eru galdandi í dag.

Í viðgerð 30. december 1996, Málið varð heint í trivnaðarnevndina, sum 30. janúar 1997 legði fram soljóðandi

Á T T

Málið er lagt fram av landsstýrinum 23.12.1996 og eftir 1. viðgerð 30.12.1996 heint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og tekur nevndin undir við uppskotinum.

Ein samd nevnd mælir lögtingingum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 4. febrúar 1997. Uppskot landstýrisins samtykt við 26-0-0 atkvæðum. At lógin soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð varð samtykt við 26-0-0 atkvæðum.

3. viðgerð 11. febrúar 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 25-0-0 atkvæðum.

Løgtingslóg nr. 25, 14. mars 1997.

F.L. j. nr. 1015-19/93.

39 Broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap

Ár 1996, mánadagin 23. december legði Henrik Old, lögtingsmaður, vegna javnaðarflokkin fram soljóðandi

U p p s k o t

tíð

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap.

Í lögtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap við seinni broytingum, seinast broytt við lögtingslóg nr. 64 frá 20. mai 1996, verður gjørd henda broyting:

Í § 29, stk. 1, undir bólk 5: Útróðrabátar undir 15 BRT á hákaveiði verða "22.000 fiskidagar" broyttir til: "26.715 fiskidagar".

Viðmerkingar:

Ætlanin við hesum uppskoti er ein roynd at rætta upp aftur tann skeivleika, sum kom í fyrri bólk 5, útróðrabátar undir 15 BRT, tá fiskidagaskipanin kom í gildi 1. juni í ár, tá landstýrið biðaði heilt til 28. august til at útskriva fiskidagaloyvini.

Í útdarskeiðinum 1. juni til 31. august eru nýttir tilsamans 4.715 fiskidagar hjá bátum undir 15 BRT, býttir soleiðis, at bólkur A hevur nýtt 3.120 dagar, bólkur B 1.038 og bólkur D 557.

Í álitinum til lögtingsmál nr. 13/96 siga trýggir av limunum í vinnunevndini, sum eru í meiriluta, at teir skilja henda trupulleika, men tað sær ikki út til, at hann verður rættaður. Nú fleiri og fleiri bátar hava nýtt sínar fiskidagar og sostatt noyðst at liggja, verður skotið upp at hækka dagatalið í bólk 5 við samna dagatali. ið brúkt var í omanfyri nevnda tíðarskeiði.

Javnaðarflokkurin sær ikki hetta sum ta bestu loysnina, men tá undirtøka ikki fæst fyri at fara burtur frá skipanini við fiskidøgum fyrri bólk 5, sum uppskot nr. 13 gekk út upp á, er einasti máti at royna við hesum uppskoti.

1. viðgerð 30. december 1996. Málið varð heint í vinnunevndina og er ikki afturkomandi haldi.

40 Løgtingslóg um ræðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna

Ár 1997, týsdagin 28. januar legði Óli Breckmann, løgtingsmaður fram salfjóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um ræðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna.

§ 1. Einkí alment ella privat felag ella grunnur ella einstaklingur kann, hvørki beinleiðis ella óbeinleiðis, eiga, reka ella hava ræði á meira enn 20% av samlaðu framleiðsluorkuni á virkjum innan fiskiðnaðin á landi í Føroyum, mátað eftir framleiðslu av rávøra í nøgd pr. ár, ella taka ímóti meiri enn 20% av landaðu rávøruni í Føroyum.

Stk. 2. Við virkir innan fiskaiðnaðin er at skilja virkir á landi í Føroyum, sum keypa botnfisk, veiddur á føroyskum ella fremmandum sjóðki, ella framleiða matvørur úr botnfiski, rækju- og roykivirki tó undantikin.

§ 2. Ikki er loyvt sama eigara ella somu eigarum, beinleiðis ella óbeinleiðis, at eiga virkir innan fiskaiðnaðin á landi í Føroyum, sum samanlagt hava ella hava ræði á meira enn 20% av samlaðu framleiðsluorkuni sambært § 1, stk. 1, við meira enn 35% av innskotspeninginum, eitt nú sum partapeningur, lutapeningur ella líknandi.

Stk. 2. Heldur ikki er loyvt sama eigara ella somu eigarum á annan hátt at hava størri ávirkan enn nevnt er í stk. 1 á raksturin av virkjum innan fiskaiðnaðin á landi í Føroyum, sum samanlagt hava ella hava ræði á meiri enn 20% av framleiðsluorkuni samsvarandi § 1, stk. 1.

§ 3. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumáðum kann í serligum førum, tá einstakt virki ætlar at økja um framleiðsluna, ella um heildarframleiðslu innan føroyska fiskaiðnaðin skuldi minkað munandi, loyva undantak frá reglunum í §§ 1 og 2.

§ 4. Einkí alment ella privat felag ella grunnur ella einstaklingur kann, hvørki beinleiðis ella óbeinleiðis, eiga, reka ella hava ræði á meira enn 10% av samlaðu veiðuorkuni hjá føroyskum fiskiskípum, mátað

sum stódd á skipi í bruttoregistarons sambært føroysku skipaskrásetingini.

Stk. 2. Fiskiskip umfatað av stk. 1 eru føroysk fiskiskip yvir 20 bruttoregistarons, sum sambært § 5, stk. 3 og 4 í Løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 við seinni broytingum hava veiðiloyvi og fiskiloyvi eftir botnfiski á føroysku landleiðini, og sum eru skrásett í føroysku skipaskrásetingini.

§ 5. Ikki er loyvt sama eigara ella somu eigarum, beinleiðis ella óbeinleiðis, at eiga føroysk fiskiskip, sum samanlagt hava meira enn 10% av samlaðu veiðuorkuni sambært § 4, stk. 1 við meira enn 35% av innskotspeninginum, eitt nú sum partapeningi, lutapeningi ella líknandi.

Stk. 2. Heldur ikki er loyvt sama eigara ella somu eigarum á annan hátt at hava størri ávirkan enn nevnt er í stk. 1 á raksturin av føroyskum fiskiskípum, sum samanlagt hava meira enn 10% av samlaðu veiðuorkuni samsvarandi § 4, stk. 1.

§ 6. Feløg ella grunnar ella einstaklingar, sum eiga ella reka virkir innan føroyska fiskaiðnaðin, sum eru fevnd av § 1, stk. 2, og sum eiga ella reka føroysk fiskiskip, sum eru fevnd av regluni í § 4, stk. 2, tá henda lóg verður sett í gildi, skulu í seinasta lagi 31. december 1997 lúka ásetingarnar í hesi lóg.

§ 7. Øll virkir innan føroyska fiskaiðnaðin, sum eru fevnd av regluni í § 1, stk. 2, skulu á hvørjum ári senda landsstýrismanninum í fiskivinnumáðum eitt yvirfitt yvir samlað keyp og framleiðslu av rávøru í undanfarna rakstrarári. Rakstrarárið er kalendarárið, og ársappgerðin skal verða landsstýrismanninum í fiskivinnumáðum í hendi í seinasta lagi 1. februar árið eftir. Lúsin skulu øll virkir á hvørjum ári innan 1. februar senda landsstýrismanninum í fiskivinnu-

málum eitt yvirlit yvir ognarviðurskiptini av virkinum pr. 31. december í árinum frammanundan.

Stk. 2. Øll, sum eiga ella reka føroysk fiskiskip, sum eru fevnd av regluni í § 4, stk. 2, skulu á hvørjum ári senda landsstýrismanninum í fiskivinnumálum eitt yvirlit yvir stødd á skipi og samlaðu veiðuna í undanfarna rakstrarári og eitt yvirlit yvir ognarviðurskiptini av viðkomandi fiskiskipum pr. 31. december. Freistin at lata inn hesar uppgerðir er tann sama, sum nevnd í stk. 1.

Stk. 3. Uppgerðirnar sambært stk. 1 og 2 skulu vátast av grannskoðaranum hjá viðkomandi virki ella reiðarfi.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kann í kunngerð áseta nærri reglur um innihald og innfat-

ing av uppgerðunum, sum nevndar eru í stk. 1 og 2.

§ 8. Brot á §§ 1, 2, 4, 5, 6 og 7 verða revsað við bót ella hefti. Er brotið framt av einum partafelag, smápartafelag, lutafelag, sjálvsognarstovni, grunni e.l.l., kann sekt áleggjast viðkomandi lögfrøðiliga persóni.

Stk. 2. Teir í stk. 1 nevndu persónar kunnu umframt revsing sambært dóm verða álagdir tvingsilsbøtur sum dagbøtur samsvarandi regluni í rettløngslógini § 997, stk. 3 til ásetingarnar sambært §§ 1, 2, 4, 5 og 6 eru uppfylltar.

§ 9. Hetta lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar:

Síðan búskaparlígu kreppuna hjá bankunum í 1992 hevur gongdin í føroyska samfelagnum verið, at ein stórr og størri partur av vinnulívinum er undirgivin avgerðarrættinum hjá nøkrum fáum persónum, og at ognarrætturin somuleiðis liggur í nøkrum fáum eindum.

Síðani bankasamanleggingina hevur bankakervið verið í eini monopolstöðu, og privati ognarrætturin varð settur úr gildi. Sama er í stóran mun galdandi fyri fiskaútflutningsvinnuna.

Fyri at ikki somu viðurskiptir skulu gera seg galdandi innan føroyska fiskaíðnaðin á sjógv og landi, sum er høvuðsvinna okkara, verður skotið upp fyri Føroya lögtingi at samtykkja eina lögtingslóg, sum forðar fyri monopoli innan føroysku fiskivinnuna.

Endamálið við uppskotinum til lögtingslóg um ræðisrættindi innan føroyska fiskaíðnaðin er at forða fyri, at almenn ella privat feløg ella einstaklingar heinleiðis ella óheinleiðis koma at eiga ella hava ræði á einum ov stórum parti av framleiðsluni innan hesa vinnugrein, máltil í mun til framleiðslu av rávørn í nøgd pr. ár, ella at taka ímóti meiri enn 20% av landaðu rávørn.

Hisini er endamálið við uppskotinum at forða fyri, at somu persónar ella felagsskapir kunnu hava ognarrætt ella avgerðarrætt yvir meira enn 20% av framleiðsluorkuni innan føroysku fiskivinnuna á landi. Sami eigari má í mesta lagi eiga 35% av innskotspeninginum í virkjum, sum samanlagt hava meira enn 20% av framleiðsluorkuni.

Lógin er avmarkað til bert at galda fyri virkir, sum keypa ella virka botnfisk, sum verður fiskaður undir Føroyum ella í fremmandum sjóki. Lógin er sostatt ikki galdandi fyri rækjuvirkir, roykivirkir ella fiskamjølsvirkir.

Eisini verður skotið upp, at somu reglur skulu verða galdandi fyri føroysk fiskiskip yvir 20 BRT, sum hava veiðu- og fiskiloyvi eftir botnfiski undir Føroyum, tá at avmarkingin verður, at eingin má eiga meira enn 10% av samlaðu veiðuorkuni hjá hesum skipum. Veiðuorkan verður sambært uppskotið máltil sum stødd á skipi í bruttoregistar tons sambært føroysku skipaskrásetingini.

Lógin, sum forða fyri monopolstöðu innan høvuðsvinnur, eru vanligar í framkommum londum. Í eitt nú Danmark hevur verið galdandi lóggáva, sum skuldi tryggja eina spjalling av ognarrættinum innan landbúnaðin. Onnur lond hava lóggávu, sum tryggjar frá kapping ("konkurrencelov"), og áttu Føroyar at havt slíka lóggávu.

Uppskotið ásetir, at verandi virkir og skipaeigarar innan 31. december 1997 skulu lúka ásetingarnar sambært lógina. Henda regla tryggjar, at eigarar av verandi virkjum og skipum fáa eina rimiliga freist til at broyta ræðisrætt ella nýtslurætt til virkni soleiðis, at ræðisrætturin ella nýtslurætturin ikki kemur í stríð við ásetingarnar í §§ 1, 2, 4 og 5.

Fyri at tryggja eitt rimiligt eftirlit við, at lógin verður fylgd, verður skotið upp, at øll virkir og allir skipaeigarar, sum eru fevndir av lógini, á hvørjum ári skulu senda fiskivinnudeildini hjá Føroya landstýri eitt yvirlið yvir keyp og framleiðslu ella veiðu í undanfarna ári, og somuleiðis eitt yvirlið yvir ognarviðurskiðini.

Brot á lógini verður revsað við bót ella hefti. Málini verða frumd sum vanlig lögreglumál samsvarandi reglunum í rættargangslógini. Spurningurin um møguliga ákæru verður sostatt einsamallur avgjördur av ákæruvaldinum.

Umframt revsing verður skotið upp, at tey, sum ikki fylgja ásetingunum í lógini, sambært dómi kunnu verða álögð dagbøtur, so leingi sum ásetingarnar í lógini verða ikki fylgdar.

Eingin lóggáva er í løtuni galdandi í Føroyum, sum ásetir reglur um, hvussu stóran part av vinnutólum feløg ella einstaklingar kunnu eiga ella hava ræðið á.

Í løgtingslóg um tryggingarvirksemi, sum kom í gildi 1. januar 1997, eru tó reglur, sum minna á ásetingarnar í lógaruppskotinum.

Í upprunaligu lógini um vinnuligan fiskiskap, løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994, var í § 13 ásett, at eingin kundi ráða yvir meira enn 10% av øllum heildarkvotum á føroysku landleiðini.

Lógaruppskotið frammanfyri er sostatt ein nýskapin fyri fiskivinnuna á landi, men ikki nøkur nýskapin innan fiskivinnuna á sjógví. Lógin kemur at virka sum ein almenn regulering av ognarviðurskiðunum til virkir og skip innan føroysku høvuðsvinnuna.

Uppskotið hevur ikki verið hjá nøkrum myndugleikum ella stovnum til ummælis.

Uppskotsstíllarin meta ikki, at uppskotið kemur at hava nakrar fíggarligar avleiðingar fyri landskassan. Fiskivinnudeildin í Tinganesi fær nakað av meirumsiting av lógini, men uppskotsstíllarin meta ikki, at neyðugt verður við fleiri normeringum av starvsfólki av hesi orsøk.

Viðmerkingar til hvørja einstaka lógargrein:

§ 1: Lógin fevnir um ræðisrættindi til fiskavirkir, sum keypa ella virka botnflsk, uttan mun til, hvar fiskurin er veiddur. Hin vegin fevnir lógin ikki um ídnaðarvirkir, sum framleiða vørur til ídnað ella matna úr pelagiskum fiskasløgum. Lógin er heldur ikki galdandi fyri rækjavirkir, roykvirkir ella fiskamjølsvirkir. Reglan í stk. 2 er avgerandi fyri, um eitt virki yvirhøvur er fevnt av lógini ella ikki.

§ 2: Fyri at rækka endamálinum við regluni í § 1 verður somuleiðis ásett, at somu eigarar ikki kunnu eiga fleiri virkir, sum samanlagt hava meira enn 20% av framleiðsluorkuni við meira enn 35% av innskotspeninginum.

Vanliga verður sagt, at eigur einstakur eigari meira enn 35% av innskotspeninginum sum t.d. partupening, so hevur viðkomandi avgerandi ávirkan á felagið, sjálvt um viðkomandi ikki er metrilutaeigari.

Við regluni í stk. 2 verður millum annað sipað til, at ikki er loyvt at gera partaeigarasáttmálur, sum tryggja einstøkum partaeigara størri ávirkan, enn hansara partur undir vanligum umstøðum vildi givið rett til.

§ 3. Fyri at lógin skal ikki virka avmarkandi fyri eitt einstakt virki á einum ávísum plássi, gevur reglan rúnd fyri, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum í ávísum førum kann gera undantak frá reglunum í §§ 1 og 2.

Greinin nevnr tær grundir, sum landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum skal hava fyri at kunna loyva undantak frá lógini.

§§ 4 og 5: Lógin fevnir bert um skip, sum fiska botnfisk á føroysku landleiðini. Lógin fevnir sostatt ikki um skip, sum burturav fiska í fremmandum sjógv ella rækjuskíp, sum fiska ikki undir Føroyum. Lógin fevnir heldur ikki um útróðrarflotan undir 20 BRT.

§ 6: Fyri verandi virkir og skipaeigarar fær lógin ikki gildi fyrr enn 31. december 1997, tá øll verandi virkir og skip, sum eru fevnd av lógini, skulu lúka ásetingarnar sambært lógina. Lógin fær sostatt beinanvegin gildi fyri allar nýggjar dispositiónir innan hesar vinnugreinar.

§ 7: Henda regla ásetir eina sjálvstøðuga skyldu at lata fiskivinnudeildini í Tinganesi upplýsingar. Skip og virkir, sum eru fevnd av lógini, skulu sostatt útyvir verandi fráhóðanarskyldur móðvegis tí almenna, senda fiskivinnudeildini í Tinganesi upplýsingar um framleiðslu, fiskiskap, stødd á skipi og upplýsingar um ognarviðurskipti.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum ásetir í kunngerð nærr reglur fyri, á hvønn hátt nevndu upplýsingar skulu latast.

§ 8: Revsimál um brot á lógina verða viðgjørd sum vanlig lögreglumál samsvarandi almennu reglunum í rättargangslógini.

Treytirnar fyri at áleggja dagbøtur eru tær somu, sum nevndar eru í § 997 í rättargangslógini. Heimild er eisini at áleggja revsing og dagbøtur á lögfrøðiligar persónar.

1. viðgerð 30. januar 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 12. mars legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av Óla Breckmann, lögtingsmanni, 28. januar 1997 og eftir 1. viðgerð 30. januar 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Føroya Arbeidsgevarafelag, Føroya Reihundafelag, Ráfiska-keyparafelagið, Føroya Fiskavirking, Føroya Banka, umboð fyri vinnutívsbólkun, ið var áhugaður í at keypa virkið, umboð fyri lokalar áhugabólkar, ið royndu at keypa virkin, umboð fyri Kósina, umboð fyri Fiska-virkið í Øtu, Framtaksgrunnin og Edmund Joensen, løgmann.

Eisini hevur nevndin fingið ummæli frá serfrøðingi í kappingarrætti, og er hetta ummæli hjálaga.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í 6 minnilutur.

Ein minniluti (Jørgen Niclasen og Karl Robert Johansen) ynskir ikki monopolstöðu í tí føroysku fiskivinnuni og er tí fyri at gera avmarkingar. Um lögtingið ynskir, at vinnulívið skal hava betri studnir at innrætta seg eftir avmarkingunum í fyriliggjandi uppskott, vil minnilutun við hesum geva lögtinginum møguleika at

atkvøða um, at reglurnar í uppskotinum skulu verða uppfylltar í seinasta lagi 31. December 1999, l.v.s. 2 ár seinni enn fyriliggjandi uppskot.

Minnilutin er av teirri áskoðan, at talan eigur einans at vera um fisk, ið er velddur av føroyskum fiskiskipum, og verður tí skotið upp, at hetta verður sett inn í § 1, stk. 1.

Viðvíkjandi virkjunum er landsstýrismanninum í fiskivinnunálum í § 3 heimilað at gera undantak frá reglunum í § 1 og § 2, meðan eingin heimild er hjá landsstýrismanninum at gera undantak frá regluni í § 4 við víkjandi fiskiskipunum, og tí metir minnilutin, at ein regla um undantaksloyvi fyri skipini eisini eigur at verða sett í lógina.

Broytingin í § 6 er gjørd samsvarandi tí, ið er ført fram omanfyri.

Vísandi til omanfyri standandi viðmerkingar setir minnilutin fram soljóðandi

broytingaruppskot

1) Í § 1, stk. 1, verður sett inn eftir orðini: "rávøru í nøgd pr. ár" og eftir orðini: "landaðu rávøruni í Føroyum" sett: ", landað av føroyskum fiskiskipum." 2) Í § 4 verður sum nýtt stk. 3 sett:	"Stk. 3. Landsstýrismaðurin í fiskivinnunálum kann í serligum førum loyva undantak frá regluni í stk. 1." 3) Í § 6 verður "1997" broytt til: "1999".

Ein annar minniluti (Björn á Heygum) ásannar, at tað er av alstórum týðningi fyri at varðveita eitt sterkt og fjølbroytt vinnulív, at hetta framhaldandi er á privatum hondum og at fría fyritakssemi verður tryggjað best møguligt.

Í hesum sambandi er umráðandi, at galdandi lóggáva skapar fortreytir fyri, at vinnan framhaldandi kann virka og framleiða í fríari kapping út frá marknaðarbúskaparligum treytum.

Eingin ivi kann verða um, at politiska valdið ikki bara hevur rætt til, men eisini eina skyldu til at seta øll neyðug tiltøk í verk móti einum útviklingi, sum grundleggjandi er í stríð við nevndu aðalmál í fólka búskaparpolitikkinum.

Føroyska fiskivinnan bæði á landi og sjógví hevur verið fyri álvarsligum bakkøstum seinastu árinum. Meðan stórir partur av skipaflotanum er farin av knóranum, so hevur verið roynt at bjarga fiskivinnuni á landi við einari sonevndari kreditorloysn, har flestu virkir eru yvirtikin av einum og sama felag - P/F Føroya Fiskavirking.

Henda loysn hevur roynt sera illa. P/F Føroya Fiskavirking hevur ikki megnað at svara sínar skyldur og er nú farið í gjaldssteðg.

Royndir hava síðan verið gjørdar til tess at endurreisa P/F Føroya Fiskavirking, og hevur tað nú eydnast Framtaksgrunninum í samráð við kreditorarnar at frenja eina skuldarsanering, soleiðis at Framtaksgrunnurin setir 60 mill kr. í felagið, meðan Føroya Banki og aðrir kreditorar velja fígging fyri ávikavísi 60 og 35 mill kr. Endamálið er at yvirtaka 8 virkir, meðan onnur 11 virkir verða seld privatum.

Framtaksgrunnurin hevur boðað frá, at miðað verður ímóti at reka virkini í eitt avmarkað tíðarskeið, fyri síðan at selja hesi aftur til privatar eftir umleið 3 - 5 árum.

Stór mótstøða hevur verið í Føroyum í samband við hetta tiltak. har Framtaksgrunnurin við almennum peningi leggur hald á ein rættuligan stóran part av fiskiðnaðinum á landi, samstundis sum privatir vinnurekandi verða útihýstir frá at yvirtaka hesi somu virkir.

Funnist hevur verið harðliga at hesi loysn serstakliga orsakað av, at P/F Føroya Fiskavirking hervið fær eina monopollíknandi støðu innan fiskivinnuna á landi, sum avlagar kappingina og beinleiðis er ein hóttað mótvegis privatu vinnuni.

Eingin ivi kann vera um, at fyriliggjandi lógaruppskot um ræðisavmarking innan føroysku fiskivinnuna hevur til endamáls at støðga hesi ætlan hjá Framtaksgrunninum. T.v.s. uppskotið er nærum "oyramerkt" mótvegis einstøkum felag.

Hetta er sjálvsagt óheppið, tí góð lögfrøðilig siðvenja er, at lógin skal verða "generel" og ikki vend mótvegis einstøkum persóni, stovni, virki ella felag.

Eisini skal havast í huga, at slík lóggáva vend móti einstøkum virki ber í sær, at reisast kann endurgjaldskrav mótvegis tí almenna fyri fíggarligan miss, sum stendur av hesum ávuni.

Hetta er ikki einans kostnaðarmikið, men kann elva til eina álitisgreppu og ótryggleika mótvegis lóggjevandi valdinum.

Tað er sostatt greitt, at lógin ikki lýkur vanligu fortreytirnar fyri góðum lóggávusiði.

Tað er sonuleiðis ein sannroynd, at Fiskavirking longu er endurstovnað, og at talan tískil ikki er um at forða eini slíkari loysn. Talan er heldur um at gjøgnumtvinga eina avtøku av Fiskavirking við hesum lógaruppskoti um ræðisavmarking innan føroysku fiskivinnuna.

Hetta ger málið enn meira trupult, tá ólíka lættari er at seta neyvar reglur fyri virkisøki- og treytir hjá vinnuni, sum allir partar frammanundan kunnu fyrirreika seg uppá og taka hædd fyri, enn at seta í verk tiltøk við afturvirkandi gildi mótvegis skipaðum viðurskiptum innan verandi lógarkannar.

Í lógaruppskotinum verður ásett, at tey, ið eru fevnd av lógini, í seinasta lagi tann 31 dec. 1997, skulu ljúka ásetingarnar í hesi somu lóg.

Hetta er sera stutt skotbrá, tá stundir neyvan fáast til eina skilagóðu og skynsama avtøku innan so stutta tíðarfreist.

Ein longri freist er tískil undir øllum umstøðum neyðug, um nakað høpi skal verða í ætlaðu ræðisavmarkingunum innan føroyska fiskivinnu.

Tá ein longri tíðarfreist verður umhugsað, so er natúrligt at áseta hesa til ta tíð, sum tað veruliga tekur at fáa virkini umvæld og endurreist, soleiðis at raksturinn kann gerast burðardyggur og effektivur.

Henda tíðarfreist er av Fiskavirking ásett til unnøddu 3 - 5 ár.

Møguleiki er sjálvsagt fyri at samtykkja lógini við hesi longri tíðarsfreist, fyri harvið at forða fyri nevndu óheppnu avleiðingum.

Hin móguleikin er at lata vera við at samtykkja lógina í nýverandi líki, men í staðin at lata hesa nýggju ætlan standa sítt roynd í nevnda áramál.

Framtaksgrunnurin hevur frammanundan givið lyftu um, at hann vil avhenda virkini til privatar vinnurek-

andi innan fyrí nevndu tíðarfreist.

Í hesum sambandi vísir grannurin til egnar viðtøkur, har tað greitt og skiliga er tilskilað, at grannurin bert í eitt avmarkað tíðarskeið kann hava avgerandi ávirkan í einum felag.

Við øðrum orðum, so brýtur grannurin bæði egin lyfti og egnar viðtøkur, um so er at nevndu tíðarfreistir ikki verða hildnar.

Tískil verður eftir umstøðunum hildið, at møguleikin at bíða eigur at umhugsast, samstundis sum fyrivarni verður tikið um at seta neyðug tiltøk í verk, um so er, at tíðarfreistin ikki verður hildin.

Undir nevndarviðgerðini er kunið fram, at umboðini fyrí bæði liggingarstovnar og vinnulívið eru litið hugað fyrí, at lóggáva um ræðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna verður sett í verk.

Sagt verður, at slík lóggáva kann virka órógvandi uppá stabilitetin í vinnuni. Eitt slíkt inntriv kann somuleiðis fýra við sær, at álitið á politisku skipmána vinkar, umframt at torført er at finnda sær avleiðingar av eini slíkari lóggávu í longdini.

Við einstøkum undantøkum er niðurstøðan tann, at umboðini fyrí vinnuna ráddu frá at samtykkja nevndu lóggávu.

Málið hevur verið fyrilagi danskum serfrøðingi í kappingarrætti til ummælis. Hesin ger í niðurstøðu síni greitt, at lógaruppskotið er í stríð við galdandi grundreglur í kappingar-rættinum, men at tað harafturmóti er í samsvar við ávikavist danskar og aljóða reglur viðv. serstøkum lógarreglum galdandi fyrí vinnulívið út frá øðrum fortreytum.

Viðari verður sagt, at núgaldandi danska kappingarlógin neyvam vildi verið nýtilig til at gjøgnumtvinga avluku av eini fyriluku sum t.d. P/F Føroya Fiskavirking, meðan europeisk - t.v.s. ES lóggáva á hesum øki hvaleyst inniheldur neyðugu heimildirnar, hóast myndugleikarnir eru afturhaldandi við at nýta hesa lóggávu í praksis.

Tá vit eru kunnug um, at nýggj kappingarlóggáva er ávegis, og at nevnda kappingarlóggáva hevur til endamáls at forða fyrí óhepnu avleiðingunum av stórum miðsavnan og harav stovandi beinleiðis og óbeinleiðis ávirkan á vinnulívið, so er hetta ein ábending um at tørvurin á slíkari lóggávu um ræðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna verður avmarkaður í komandi árum.

Sjálvst um verandi gongd við óbeinleiðis almennari yvirøku og miðsavnan av stórum parti av føroyska fiskafnaðinum á landi í einstakt felag, er eitt stórt politiskt og búskaparligt vandamál, so verður úr frá frammansýristandandi viðmerkingunum meti, at hetta ikki er rætta løtan at seta lóggávu um ræðisrættindi innan føroysku fiskivinnuna í gildi.

Hinvegin so eigur at verða fylgt væl við, og verða galdandi fortreytir fyrí gjørdum avtalum ikki hildnar, so eiga myndugleikarnir at taka málið upp av nýggjum og seta tey avmarkandi tiltøk í verk, sum neyðug eru til tess framhaldandi at tryggja eina fría príslegu og eitt natúrligt útbøð av vörum og tænastum innan føroysku fiskivinnuna.

Grundlað á frammansýristandandi viðmerkingar tekur umboð sambandsflokksins Bjørn á Heygum ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Hin tríði minnilutin (Álvur Zachariassen) hevur hesar viðmerkingar:

At Framtaksgrunnurin stuðlar vinnulívinum var júst tað, ið endamálið var, og soleiðis seta vágafúsan kapital, har vinnulívið hevði tað fyrri neyðini yvir eitt breitt piki, men hetta hevur so ikki vunnið frama. Í staðin hevur Framtaksgrunnurin skotið inn stórar milliðnaupphæddir í eitt sölulið og í Fiskavirking. Tí hevur Fiskavirking styrkt sína støðu móttvegis hinum virkjunum, sum enn royna at hóra undan. Ein kann kalla hetta fyrri kappingaravlagandi ella ikki, men tað er ein sannroynd, at hini virkini fáa ilt við at klára seg í kappingini, sum stýðan er nú.

Men hin vegin at lóggeva viðvíkjandi ræðisrættindum innan føroysku fiskivinnuna er ikki tann næsti háttur, ein avmarkar tað frá fyrirtaksemið. Hetta hevur ikki verið tann andi, sum tað føroyska vinnulívið hevur arbeitt undir. Ført varð fram av vinnulívinum, at teir eru ikki fyrri, at lógin verður sett í gildi. Teir meta hetta at verða eina ringa loysn. Hon gengur í móti góðum vinnulívspolitikki - hvat verður tað næsta?

Teir eru ógvuliga varnir móttvegis lógini og metu, at hon kann viðføra óvænadar trupulleikar og fylgjur, at álitid á politisku skipanina vinkar, og eisini teir, sum eru uttan fyrri Fiskavirking meta, at hetta er ein "problematisks" lóg. Millum annað segði umboð fyrri Kósina um lógina, at hetta var sum ein roynd at bota um viðurskifti, sum vóru byrjað skeivt - tað mátti enda skeivt.

Ásannast má, at vinnulívið sum heild tekur ikki undir við lógini, tí er tað skeivt, at tann politiski myndugleikin mótarbeiðir teirra áhugamála. Við hesum í huganum tekur ein minniluti (Álvur Zachariassen) ikki undir við lógaruppskotinum í verandi líki, og setir sostatt einki uppskot fram.

Hin fjórði minnilutin (Henrik Old) hevur hesar viðmerkingar:

Javnaðarflokkurin er av teirri áskoðan, at lögtingsmál nr. 40 er eitt sera marghátligt mál, tá hugsað verður um ta longu og løgnu viðgerð, hetta mál fekk, áðrenn tað nakrantíð kom fyrri lögtingið.

Síðsta heyst, tá tað sást, hvønn veg tað bar við Fiskavirking, og at samráðingar vóru millum Framtaksgrunnin og fiskavirking, sá út til, at samgongan ætlaði veruliga at gera nakað fyrri at forða hesi samantrenning. Men skjótt sást, at hetta einans var veipan og róp uttan nakra handling. Fyrri at fáa tíðina at ganga, gingu formennirnir í tinghólkunum í teimum fyra samgonguflokkunum saman í tann sonevnda lýramannabólkin fyrri úteftir at geva fatan av, at ætlanin var at semjast um eitt ella annað. Tær fylgjandi nógvu vikurnar, hesin lýramanna bólkur sat saman, var alt ein politiskur sjónleikur úr enda í annan, sum neyvan er sæddur fyrr her á landi.

Eftir at so long tíð var farin, at vissu fekst fyrri, at øll viðurskifti millum Framtaksgrunnin og Fiskavirking so gott sum vóru fingin í rættlag, fór hesin sonevndi lýramannabólkur so smátt í uppløysning, tó so at aftur í hesum fór sambandsflokkurin av um tvørar.

Fyriliggjandi uppskot er so eitt neyðaregg, sum fólkaflokkurin sær seg noyddan at leggja fram fyrri framhaldandi at passa allar skógvar. Tær hálvadu marknaðarkreftirnar hjá fólkaflokkinum skuldu nú kortini ikki ráða.

Undir nevndarviðgerðini av hesum máli kom fram, at einki av yrkisteløgnum tók undir við hesum máli, og víst var á ymiskar fylgjur, um slíkt mál varð samtykt, sum ikki hoyrði einum framkomnum samfelag til.

Í staðin fyrri sum nú at seta forðingar í vegin fyrri at framleiða fisk í Føroyum, átti landsstýrissamgongan heldur at borið so í bandi, at minst møguligt av fiski fór óviðgjørður av landinum.

Í staðin fyri hevur samgongan valt at veita serligan almennan stuðul til flutning av óviðgjørðum fiski av landinum.

Landsstýrissamgongan skipar fyri gekkuspæli, meðan virkingin av fiski í Føroyum fer í uppløysu, og alt, sum upphýgt er seinastu 10 árin, er eftir stuttari tíð lurið í sor.

Hvussu hurturvið og hvussu lítil álvari er í uppskotinum sæst ein best í § 3, hvat landsstýrismaðurin kann geva undantak frá øllum tí, ið stendur í §§ 1 og 2, sum sostatt eru heilt óneyðugar.

Tá talan er um at gera avmarkingar í eigaraviðurskiðini í fiskiskipaflotanum, so vil javnaðarflokkurin vísa á, at ongantíð fyrr í hesi øðini eru ognarviðurskiði í fiskiskipaflotan bytt út á so nógvum hondum sum nú og í allar flestu førum eru fiskimenn sjálvir eigarar av tí skipi, teir eru við, og sær javnaðarflokkurin onga orsök nú til at lóggeva um hesi viðurskiði. Tvørturímóti er hetta í trád við góðan javnaðarpolitikk.

Við støði hesum viðmerkinum tekur minnilutin ikki undir við málinum.

Hin fimti minnilutin (Heini O. Heinesen) tekur ikki undir við málinum og setir einki uppskot fram.

Hin sætti minnilutin (Lasse Klein) tekur ikki undir við málinum og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 16 apríl 1997. Við 15-3-9 atkvøðum varð samtykt at beinta málið aftur í vinnunevndina, sum 30. apríl leggði fram soljóðandi

ÁTTU II

Málið, sum er framlagt av Óla Breckmann, løgtingsmanni, 28. januar 1997, varð undir 2. viðgerð tann 16. apríl 1997 aftur beint í vinnunevndina.

Málið varð beint aftur í nevnd, tí tað var upplýst undir 2. viðgerð, at Fiskavirking hevði givið boð um, at øll framleiðslan hjá felagnum skuldi seljast gjøgnum Føroya Fiskasølu. Undir framtaldandi viðgerðini hevur vinnunevndin innkallað umboð fyri Framtaksgrunnin, Føroya Fiskavirking og Føroya Fiskasølu, og var hesin fundur týsdagin 22. apríl. Endamálið við hesi innkalling var at fáa hesar upplýsingar váttaðar ella avsannaðar.

Sum tað longu er komið fram í fjølmiðlunum, noktaðu nevndu umboð at svara fyrispurningi frá nevndini hesum viðvíkjandi.

Í fjølmiðlunum sama dag greiddi tó ein framteldari, sum hevði keypt saltfisk beinleiðis frá Føroya Fiskavirking, frá, at hann hevði fingið tey munnligu boð frá stjóranum í Føroya Fiskavirking, at hèreftir skuldi hann keypa alla sína vøru frá Fiskasøluni í staðin fyri beinleiðis frá virkinum. Og tað skiltist, at hetta hevði tarnað hann í hansara virkseini.

Hesar upplýsingar eru ikki á nakran hátt avsannaðar av Fiskavirking, og tí er alt, sum bendir á, at hetta er rætt. Seinni er frætt frá øðrum keypum hjá Føroya Fiskavirking, at teir hava fingið somu boð.

Vinnunevndin metir hetta í sær sjálvum at vera eina óhepna gongd, og at vera eitt stig móti teirri monopolisering og sentralisering av söluni, sum var ein partur av kollapsinum hjá fiskifidnaðinum í 80'unum. Sum tað er upplýst, selir Fiskasølan frammanundan 93% av framleiðslunum hjá fiskavirking. Restin verður seld á teimum einstøku deildunum og gevur deildunum tað innlit í marknaðinum, sum má sigast at vera sera týðandi fyri ein og hvønn framleiðara. Eins og hetta má metast at vera ein týðningarmikil partur í teirri marknaðarhúskaparligu kapping, sum er ein treyt, fyri at mest møguligt kann koma burtúr til alla vinnuna.

Annars kennir vinnunevndin seg ótrygga við arbeidsháttin hjá Framtaksgrunninum, og hevur umtalaði fundur og tað, sum er komið fram aftaná fundin, bert styrkt um henda ótryggileika. Hætt er, at grunnurin er sera afturlatin. Tað er stórt sæð ómøguligt at fáa teir mest grundleggjandi spurningar svaraðar, og tað er stórt sæð ómøguligt at fáa nakað at vita um grundarlagið fyri teim tiknu avgerðunum.

Eitt annað er tað, at avgerandi upplýsingar, sum verða latnar, í besta fall kunnu sigast at vera sera villleiðandi. Formaðurin í Framtaksgrunninum hevur fleiri ferðir og seinast í sjónvarpinum aftan á nevnda fund, greitt alment frá, at Fiskasølan og Fiskavirking eru tvær sjálvstøðugar fyrirkur, sum verða ríknar óheftar av hvørji aðrari. Tað er avgjørt alt, sum bendir á, at hetta er ikki so. Sovæl formaðurin sum næstformaðurin í Framtaksgrunninum eru nevndarlímur í Fiskasøluni og Fiskavirking, og formaðurin í Framtaksgrunninum er eisini formaður í nevndunum hjá Fiskavirking og Fiskasøluni. Afturat hesum er stjórin í Fiskavirking nevndarlímur í Fiskasøluni. Formelt eru feløgini so samantvinnað, sum tey kunnu vera. Seinasta gongdin váttar, at reelt er støðan tann sama. Tískið er ósamsvor millum tað, sum Framtaksgrunnurin sigur, og tað hann ger. Hetta metir vinnunevndin vera rættiliga álvarsligt.

Niðurstøðan hjá vinnunevndini er, at tað er neyðugt við eini skjótari endurskoðan av reglugerðini fyri Framtaksgrunnin, so vit skulu sleppa undan slíkum hendingum sum hesum í framtíðini. Tí eigur hetta arbeiðið at verða gjørt áðrenn upprunaligu ætlanina, ið sum kunnugt er fyrst í 1998.

Tí heitir ein samd vinnunevnd á landsstýrið um beinanvegin at fara undir at endurskoða reglugerðina fyri Framtaksgrunnin við atliti at teimum sjónarmiðum, sum eru sett fram í hesum álití.

Annars verður víst á viðmerkingarnar í álití 1.

2. viðgerð 6. mai 1997. Brøtingaruppskot til § 1 frá minnilutanum í vinnunevndini full við 6-2-17 atkvøðum. §§ 1-3 fullu við 6-2-17 atkvøðum.

41 Tilmæli um lögtingslógaruppskot um at bøta um VHF-sendinetið.

Ár 1997, mikudagin 5. februar legði Tordur J. Nielsen, lögtingsmaður, vegna Miðflokkin fram soljóðandi

U p p s k o t

til

samtyktar

Vtð atlit til at bøta trygdina á sjónum verður heitt á landsstýrið at fyrireika og leggja lógaruppskot fyrí tingið, sum skapar fortreytir fyrí at VHF-sendinetið verður útbyggt soleiðis, at VHF-samskipti við land verður møguligt á allari innaru landleiðini.

Vkmerkingar:

Hóast ein stóðug útbygging av VHF-tænastuni síðani 1965 er farin fram, so má á sannast, at lutlíkindini kring landið als ikki eru nøktandi. Her verður serliga hugsað um lutlíkindini, har tey eru ringast, eitt nú í Djúpunum og inni í millum oyggjarnar norðanfyrí.

Í 1985 samtykti Føroya lögting - eitt samt ting - lögtingslóg um bjargingarútgærd á bátum undir 5 BRT. Henda lóg áleggur øllum opnum bátum frá áttamannafari og uppæir og øllum deksfórum undir 5 BRT at hava neyðsendara av VHF slagi um borð.

Lítil ivi man veru um, at tá lógin um "bjargingarútgærd á bátum undir 5 BRT" varð samtykt, so varð tíkið fyrí givið, at VHF sendinetið átti at verið so mikið útbyggt, at VHFurin koma til sín sanna rætt og ikki fór at roynast sum ein fólks trygd.

Í 1987 hevði samferðslunevndin fund við telefonverksstjóran og leiðaran á telegrafstøðini um hesi viðurskipti, sum útróðarmenn høvdu gjørt vart við, og á sannaðu hesir, at ávístr trupulleikar funnust og vístu teir samstundis á, at neyðugt var at fara upp í hæddina á fjøllunum við møguligari nýggjari støð, um munagóður bati skuldi sggjast.

Havandi trygdina hjá teim siglandi í huga, tók samferðslunevndin upplýsingarnar frá telefon- og telegrafstjóranum til eftirtektar, og í uppskoti til samtyktar varð við 28-0 atkvøðum heitt á landsstýrið um at taka upp samráðingar við danska Post- og telegrafvæsenet viðvíkjandi spurninginum um møguleikan fyrí at fara í hæddina við nýggjari VHF-støð.

Í 1990, tá einki stórvegis varð hent í málinum, reisti undirritaði fyrispurning í tinginum hesum viðvíkjandi.

Í svarinum var m.a. sagt, at Telefonverkið hevði havt fyrispurning hjá Post- og Telegrafvæsenet, og at hesir ikki vóru sinnaðir at bera kostnaðin av møguligum flutningi ella uppseting av nýggjari VHF sendistøð.

Annars varð upplýst, at Telefonverkið hevði gjørt nakrar metingar av, hvar møguliga kundi gerast til tess at betra um viðurskiptini.

Her var m.a. víst á, hvussu langt VHF sendistøðin á Eysturbøvda á Svínoy røkkur. Hvussu langt ein møgulig VHF-støð á Klubbannum á Fugloynni røkkur, og hvussu langt ein møgulig støð sett upp á Støðafjalli á Eyst-

uroynni røkkur.

Flytingin av Svínøynni til Fugloyma er framd, men eru viðurskiptini enn ikki næktandi. Stórir trupulleikar eru framvegis millum oyggjarnar norðanfyri.

Í Vestmannaøndi eru hoyrilíkindini eisini vánalig. Ein háttur af bøtt munandi um henda trupulleika var, at sendarin í Havn varð fluttur upp á Sornfelli.

Vórðu nevndu møguleikar settir í verk, hevði tað bøtt um VHF hoyrilíkindi, og harvið økt um trygdina hjá útróðrarmönnum munandi.

Kostnaðarmetingarnar, ið tá vóru gjørdar við, Støðlafjalli lógu um góða mið, kr. Fletta eru vælgivin peningur, tá hugsað verður um, at endamálið er at bota um trygdina hjá teim, ið trøyla sjógvin. Tingið hevur áður sagt sína hugsan í hesum máli, uttan at nakað stórvægis er komið burtúr. Vónandi fæst nú loyst á hesum álvarsmáli.

1. viðgerð 11. februar 1997. Málið varð beint í mentanarnevndina, sum 12. mars 1997 legði fram soljóðandi

Átt

Málið er lagt fyri tingið av miðflokkinum og eftir 1. viðgerð beint í mentanarnevndina. Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við landsstýrismannin í samskiðsmálum Sámuel P. í Grund og umboð fyri TFL.

Undir viðgerðini hevur nevndin staðfest, at málið er B-mál eftir heimastýrislógini, og at løgtingið sostatt ikki hevur heimild at lóggeva á økinum.

Nevndin er tó samd um, at bøtt eigur at verða um VHF-sendinerið og hevur staðfest, at hóast løgtingið í løgtingsmáli nr. 88/1986 heitti á landsstýrið um at taka upp samráðingar við ríkismyndugleikarnar um at fáa sendiviðurskiptini í rættlag, er einki hent í málinum.

Eftir lóg nr. 72 frá 13. mai 1992, sum kom í staðin fyri lóg nr. 38 frá 29. mai 1985 skulu allir bátar undir 20 tons hava neyðsendara umboð, men er tað ein veruleiki, at tað nógva staðni ikki fæst samband við Tórshavn Radio.

TFL hevur upplýst fyri nevndini, at um VHF skal røkka allastaðni á innari landleiðini, mugu helst fleiri nýggjar støðir setast upp. Fyri at fáa yvirlit, hvar sendinerið ikki røkkur, má ein kanning gerast. Telefonverkið hevur í 1990 boðið sær til at kanna hesi viðurskipti fyri landsstýrið. Kostnaðurin av hesi kanning varð tá mettur til kr. 300.000,-, og verður hann helst nakað tað sama í dag. Undir viðgerðini varð staðfest, at ein møgulig orsøk til støðuna var ógreiða um leiklutin hjá Sjøfartsstyrelsen, sum hevur ábyrgdina av trygðini á sjónum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og einminniluta.

Við støði í omanfyrirstandandi setir ein meiriluti (Bjarni Djurholm, Lisheth L. Petersen, Maria Hansen, Eyðun Viderø, Jenis av Rana og Jógvan A. Johannessen) fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

Við alliti til at bæta um trygdina á sjónum verður helti á landsstýrið um skjótast til ber at heila á avvarðandi danskar myndugleikar um at fáa hesi viðurskifti í rættlag, so at VHF-samskiftið ella annað nøktandi samskifti við land verður møguligt á allari lonaru landleiðini.

Ein minniluti (Signar á Brúnni) er samdur við meirilutan um, at bót eigur at verða um hesi viðurskifti, men heldur, at tað, sum higartil er farið fram í málinum, vísir, at danir ikki eru sinnadur at gera nakað við málið.

Minnilutin setir tí fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

Heitt verður á landsstýrið um eftir § 3 í heimastýrislógini at taka upp samráðingar við ríkismyndugleikar um yvirtøku av málsøkinum "Radio".

2. viðgerð 9. apríl 1997. Broytingaruppskot frá Signar á Brúnni fall við 7-3-10. Broytingaruppskot frá Bjarna Djurholm, Lisbeth L. Petersen, Marin Hansen, Eyðun Viderø, Jenis av Rana og Jógván Adólf Johannessen samtykt við 20-1-0 atkvøðum. Upprunauppskotið bertundott.

42 Uppskot til løgtingslóg um setan av stjórnmálanevnd

Ár 1997, týsdagin 11. februar legði Jákup Joensen, løgtingsmaður, vegna løgtingsmenninir Marita Petersen, Eyðun Viderø, Finnboði Ísakson, Ernst Hansen, Lasse Klein, Jenis av Rana, Helena Dam á Neystabø og seg sjálfan (Nevndin at fyrirleika setan av stjórnmálanevnd sambært § 25 í Tingskipan Løgtingsins.) fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um setan av stjórnmálanevnd.

§ 1. Seti verður ein stjórnámalnevnd at viðgera stýrisskipanarlígu og ríkisrættarlígu viðurskið Føroya.

§ 2. Stjórnámalnevndin skal hava 13 limir.

Stk. 2. Løgtingið velur 8 limir. Teir skulu vera løgtingsmenn ella fyrrverandi løgtingsmenn. Millum hesar valdu velur løgtingið formann og næstformann.

Stk. 3. Løgmaður tilnevnið tveir landsstýrismenn sum nevndarlímur og 3 aðrar nevndarlímur, sum skulu hava hægri útbúgving í samfelagsvísindum og ikki hava sæti á tingi. Løgmaður kann gera av sjálvur at hava sæti í nevndini í staðin fyri ein landsstýrismann.

§ 3. Arbeidssetningur stjórnámalnevndarinnar er:

1) At

a. gera eina lýsing av galdandi ríkisrættarlígu stöðu Føroya,

b. lýsa, hvørjir teir løgfrøðilígu karmarnir eru fyri broyting bæði innanfyri galdandi ríkisrættarlígu stöðu og utanfyri.

c. lýsa, hvør formallíga broytingarmannagongdin er.

2) At gera trý alternativ uppskot:

a. Eitt uppskot til dagføring av heimastýrisslógini.

b. Eitt uppskot til eina stýrisskipan við størri sjálv-ræði innan fyri ríkisfelagsskapin

c. Eitt uppskot til stýrisskipanarlíga löggávu, um Føroyar fáa fult sjálvstýri.

3) At geva eitt unnmæli av stöðu Føroya fólks, um farið verður fram eftir uppskoti 2) a., b., ella c.

4) At endurskoða løgtingslógina um stýrisskipan

Føroya og gera uppskot til tær broytingar, sum nevndin heldur vera neyðugar ella gagnlígar.

5) At endurskoða løgtingsvallógina.

Stk. 2. Nevndin hevur harafttræt heimild at viðgera allar stjórnámalasparningar, sum nevndin heldur hava týðning.

§ 4. Nevndin skal seta skrivara. Hesin skal vera løgfrøðingur ella hava aðra samfelagsyrkislíga útbúgving, sum gevur yrkislígan førleika at útínna betta starv.

Stk. 2. Skrivarin kann eftir avtalu við nevndarformannin taka sær lønta meðhjálp.

Stk. 3. Løgtingsvaldu nevndarlímurnir, sum eru tingmenn, fáa nevndarsamsýning eftir reglunum í løgtingslóg um samsýning løgtingsmanna. Skrivarin, meðhjálp hansara, uttaningsvaldir løgtingsmenn og teir av løgmanni tilnevndu nevndarlímurnir, verða løntir eftir nærri avtalu við løgtingsskrivstovustjóran, meðan løgmaður og landsstýrismaður røkja nevndarstarvið sum partur av vanligu landsstýrismannayrki teirra.

Stk. 4. Nevndin fær við hesi løgtingslóg heimild til at nýta pening til útreiðslur nevndarinnar, tó í mesta lagi 1,8 milj kr.

§ 5. Nevndin skal enda arbeiði sítt við áliti og uppskotum í seinasta lagi 1. juli 1998.

§ 6. Henda løgtingslóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Almennar viðmerkingar:

Í løgtingsmáli nr. 6/1996: Fyrirleking til setan av stjórnámalnevnd gjørdi løgtingið á løgtingsfund 20.11.1996 (atkvøðutølini 14 fyri, 13 imóti og 5 hurturstaddir) soljóðandi samtykt:

"Løgtingið samtykkir at seta nevnd sambært § 25 í Løgskipan Løgtingsins at fyrirleika setan av stjórnámalnevnd at viðgera stýrisskipanarlígu og ríkisrættarlígu viðurskið Føroya. Í nevndini verður valt eitt umboð fyri hvønn flokk á tingi.

Nevndin skal:

- gera uppskot til á hvønn hátt stjórnámalnevndin skal setast
- gera uppskot til arbeidssetning hjá stjórnámalnevndini
- gera uppskot til, hvussu stjórnámalnevndin skal mannast
- gera uppskot til, hvussu long tíð skal nýtast til arbeiðið
- gera kostnaðarmeting av arbeiðnum
- koma við tilmæli um omur viðurskið av týðningi í sambandi við arbeiðið.

Nevndin skal leggja lidna arbeiði sítt fyri løgtingið til stöðutakan fyri jól."

Løgtingið valdi 26.11.1996 í nevndina tingmenninar

Jákup Joensen fyri sambandsflokkinn,
 Eyðun Viderø fyri fólkaflokkinn,
 Marita Petersen fyri javnaðarflokkinn,
 Finnboji Ísakson fyri tjóðveldisflokkinn,
 Ernst Hansen fyri verkumannafylkingina,
 Jenis av Rana fyri miðflokkinn,
 Helena Dam á Neystabø fyri sjálvstýrisflokkinn,
 Lasse Klein fyri kristiliga fólkaflokkinn

Nevndin hevði sín fyrsta fund 29.11.1996 og skipaði seg við Jákup Joensen sum formanni og Maritu Petersen sum næstformanni.

Nevndin er samd um, at hon sbr. tingsamtyktini hevur fingið ein bundnan arbeiðssetning at leggja fram eitt uppskot til nærrí reglur um setan av eini stjórnsmálanevnd og leggur í við hesum fram uppskot til løgtingslóg um setan av stjórnsmálanevnd. Men nevndin sum heild tekur ikki undir við uppskotinum, men hevur undir viðgerðini býtt seg í 4 múnulutar, har ein múnuluti tekur undir við uppskotinum, meðan 3 múnulutar ikki taka undir við uppskotinum og seta einki uppskot fram.

Uppskot at seta stjórnsmálanevnd við løgtingslóg at koma við áliti um stýrisskipanarviðurskipti Føroya (bæði í innanhýsis og uttanhýsis høpi) hava ikki fyrr verið sett fram á tingi. Uppskotini, sum hava verið sett fram higartil, hava verið uppskot til samtyktar um samráðingarheimild til løgtingsnevnd ella landsstýri at tingast við dansku stjórnina um hesi viðurskipti ella fíkkilg broytingaruppskot til heimastýrislógina. Tó setti Jógván Sundstein, løgtingsmaður í 1985 (løgtingstíðindi 1985 A bls. 31), fram uppskot til samtyktar um at seta tingmannanevnd at endurskoða heimastýrislógina, men hetta uppskot fall á tingi.

Danir hava í hesi øldini tvær ferðir sett niður stjórnsmálanevndir at viðgera broytingar í stýrisskipanarviðurskipti ríkisins. Omur við lóg og hin við avgerð forsætismálaráðharrans. Í lóg nr. 52 frá 3. februar 1937 om nedsættelse af en kommission til Overvejelse af Spørgsmaalet om Ændringer i Grundlovens forfatningsbestemmelser er ásett, at forsætismálaráðharrin er formaður nevndarinnar, og at løgmálaráðharrin og innanríkisráðharrin hava sæti í nevndini. Harumframt valdi ríkislagurin 20 limir í nevndina. Nevndin lat frá sær álit, sum var grundarlagið undir uppskoti til grundlógarbroyting, sum fall við fólkaatkvøðu 23. mai 1939. Í 1946 setti forsætismálaráðharrin niður nevnd við sær sjálvum sum formanni, løgmálaráðharranum, innanríkisráðharranum og 22 av ríkisdegnum valdum limum og einum umboði úr Føroyum. Thorstein Petersen. Umframt vórðu settir sera kørir løgfrøðingar at verða nevndini til hjálpar. Nevndin var fleiri ferðir umskipað vegna nýval til ríkisdagin, og lat nevndin frá sær álit í januar 1953, og var tilmæli meirilutans grundarlag fyri broyttu grundlógini í 1953.

Í stuttum gongur løgtingslógaruppskotið til setan av stjórnsmálanevnd út uppá at fín grundarlag fyri skipan og leiðsluni av stjórnsmálanevndini, arbeiðssetningi hennara, og at skapa neyðuga fíggjarliga grundarlagið fyri arbeiðnum.

Nevndin hevur ikki sent uppskotið til ummælis hjá almennum myndugleikum ella privatum feløgum ella stovnum.

Til einstöku greinirnar er at viðmerkja:

Viðvíkjandi § 1:

Her verður hövuðsmál lógarinnar sett.

Viðvíkjandi § 2:

Nevndin eigur at verða sett soleiðis saman, at hon hefur línur bæði við politiskum iunliti og royndum soleiðis, at lögtingið sjálvt er best umboðað.

Útinnandi valdið eigur at verða væl umboðað, og tí verður skotið upp umframt, at lögmaður tilnevnir nakrar av nevndarlimunum, at hann sjálvur annar, ella landstýrismaður í hansara stað eigur at verða nevndarlimur.

Sum serligur stuðul hjá politikarunum í nevndini verður skotið upp, at triggir av teimum, sum lögmaður tilnevur, eru fakliga útbúnir á teimum málsøkjum, sum nevndararbeiðið fer at viðvíkja.

Viðvíkjandi § 3:

Pkt. 1.

a. Nógvar broytingar eru farnar fram, síðan heimastýrislógin kom í gildi, og ymsar meiningar eru um, hvussu hon hefur vitkað. Nevndin eigur at lýsa fortreytirnar fyri hesi lóg, hvørjar ætlanir vónu, og hvat var væntað av hesi skipan. Eisini skal nevndin lýsa, um skipanin hefur verið nýtt til fulnar sum eitt sjálvstýrisamboð, um hon hefur verið ein forðing, ella um farið er út um karnarnar á hesi skipan.

Fyrst og fremst verður hugsað um eina lögfrøðiliga og fíggarliga lýsing av viðurskiftunum, men eisini aðrir tættir, sum nevndin heldur hava týðning, kunnu verða drignir fram.

b. Lýsast má, hvørjir karnar eru innanfyri ríkisfelagsskapin, og hvørjir utan.

c. Her má lýsast, hvussu farast skal fram, um gjørt verður av at broyta ríkisrættarlígu støðuna.

Pkt. 2.

Førnyskur politikkur á sjálvstýris sambandsøkinum kann bólkast í 3 høvuðsleiðir:

- * Varðveitan av verandi skipan.
- * Størri sjálvræði innan ríkisfelagsskapin.
- * Tjóðveldi.

Í hesi grein verður ásett, at stjórnmalanevndin skal viðgera hesar triggjar leiðirnar og gera lógaruppskot fyri hvørja leið sær:

- a. Uppskotið skal gerast við teirri meginstevnu, at grundreglurnar í heimastýrislógini verða varðveittar, men dagfórdar grundaðar á tær veruligu og rættarlígu broytingarar, sum farnar eru fram, síðan heimastýrisskipanin fekk gildi.

b. Uppskot til ta lóggávu, sum krevst, fyri at Føroyar fáu eina stýrisskipan við mest møguligum sjálvræði inni fyri ríkisfelagsskapin.

c. Eitt uppskot til ta stýrisskipanarlígu lóggávu, sum er neyðug, um Føroyar gerast sjálvstøðugt ríki.

Pkt. 3

Harafturat skal nevndin gera eina nærri lýsing av, hvussu støðan í samfelagnum verður, eisini hin fíggarliga, sæð í mun til hvørt av teimum trimum uppskotunum.

Pkt. 4

Ein partur av arbeiðssetningi nevndarinnar er at viðgera innanhýsis stýrisskipanina. Ætlanin er, at nýggja stýrisskipanin, sum nú í fullum líki hevur virkað í gott hálvt ár, verður endurskoðað út frá gjørdum royndum og út frá teim atfíningum, sum hava verið. Spurningar, sum hava verið uppi, eru t.d.: Rætturin hjá lögmanni at útskriva val í ótíð; er nóg góð minnilutatrygd; skal møguleiki vera hjá einum løgtingsminniluta at krevja fólkaatkvøðu; skulu ávís mál fara til fólkaatkvøðu.

Pkt. 5

Løgtingsvallógin er ofta frammi í kjaki, og er eisini týðningarmikil liður í stýrisskipan okkara. Hesa lóg verður nevndin eisini biðin um at taka til kunningar.

Ad. stk. 2.

Onkur týðningarmikil punkt kunnu vera, sum ikki er hugsað um í lógaruppskotinum, men sum nevndin heldur verða týðningarmikil eisini at lýsa, og tí verður sett inn eitt stk. 2, sum er at nýta í slíkum føri.

Viðvíkjandi § 4:

Kostnaðurin av nevndararbeiðnum verður leysliga mettur til, um arbeiðið varir eitt ár, og 40 nevndarfundir verða hildnir:

Skrivari fulla tíð	kr. 500.000
Skrivstovuhald og ymsar útreiðslur	kr. 300.000
Fundarpeningur	
Løgtingsformaðurin og lögmaður	kr. 0
Løgtingsmenn	kr. 200.000
Landsstýrisvaldu nevndarl.	kr. 200.000
	kr. 400.000

Serkøn hjálp, eitt nú responsur frá
statsrættarserkønum, og frágreiðingar
um fremmandar stýrisskipanir og fíggar-
ligar útgreiningar

kr. 400.000

Prenting av álitu

kr. 200.000

Kostnaður tilsamans

kr. 1.800.000

Viðvíkjandi § 5:

Av týðningi er, at ein endalig frest verður sett fyri arbeiðnum, soleiðis at nevndin, tá hon fer undir starv sítt sum eitt av fyrstu punktum, fer undir at leggja eina tíðarætlan fyri arbeiðnum soleiðis, at tað kann gerast liðugt til ásettu frestina og setir av ta neyðugu orkuna til arbeiðið.

Tá ið álitid kemur fram, eigur tað at verða prentað og almannakunngjørt. Beinleiðis mál á tingi ella í landsstýrinum er tað ikki ætlað sum so beinanvegin, men lögmaður, landsstýrismaður ella lögtingsmaður kann við stóði í álitinum leggja fram uppskot fyri lögtingið um tey viðurskifti, sum álitid umtøður.

Viðmerkingar hjá einstøku minnilutum nevndarinnar:

Ein minniluti (Lasse Klein, Jenis av Rana, Marita Petersen) mælir til at samtykkja uppskot nevndarinnar vísaði til viðmerkinganna til uppskotið.

Ein annar minniluti í nevndin, (Jákup Joensen og Ernst Hansen), staðfestir, at setningur lögtingsnevndarinnar er at skipa arbeiðssetning hjá eini stjórnálannevnd, sum skal viðgera STÝRISSKIPANARLÓGINA og HEIMASTÝRISLÓGINA.

Í álitinum frá rættarnevndarviðgerðini av uppskotinum verður víst á neyðuga serfrøðingahjálp, so nevndarmanningin í stjórnálannevndini ætlast at verða 10-12 fínt, sum skulu arbeiða í 1-1_ ár, sum nevnt í rættarnevndarálitinum, og mettt verður í sama álitu, at arbeiðið hjá stjórnálannevndini helst fer at kosta einu millión krónur, ella o.u. tvífaldað tað, arbeiðið hjá stýrisskipannarnevndini kostaði, sum tikið verður til.

Hertil er at siga, at stýrisskipannarnevndin hevði 5 limir, hon byrjaði arbeiði sítt tann 27. apríl 1993 og lat álit úr hondum tann 22. december 1993 - ella 8 mánaðir seinni.

Tá nú stjórnálannevndin skal hava tvífaldaða manning og tvífaldaða tíðarúseting í mun til stýrisskipannarnevndina, heldur minnilutin, at kostnaðurin helst fer at røkka tveimum milliónum krónum heldur ein einari.

Stýrisskipannarnevndin varð sett á landsstýrisfundi tann 1. apríl 1993, og táverandi lögmaður, Marita Petersen, boðaði frá í skrivi tann 14. apríl 1993, at nevndin var sett sambært tágafdaru samgonguskjal við tí endamáli at virka fyri nýggjari sjálvstýrslóg, sum skuldi avloysa heimastýrslógina, sí álit nevndarinnar, síðu 10. Í sama skrivi frá 14. apríl 1993 verður arbeiðssetningurin hjá stýrisskipannarnevndini útgreinaður í fyra aðaltettum, og seinasti og fjórði setningur nevndarinnar er "at lýsa hvørjar stýrisskipannarreglugerðir neyðugar eru afturat, um Føroyar skulu hava fullt sjálvstýri."

Nýggja stýrisskipannarlógin kom í gildi í fullum líki á Ólavsoke í ár og fekk breiða politiska undirtøku, men uppskotsstíllarin sigur orsøkina til uppskotið um nýggja viðgerð av stýrisskipannarlóginu vera, at stýrisskip-

annarnævndin ber var ein faklig nevnd utan politiska umboðan.

Minnilutin vísir á, at er hetta størsta brekið við stýrisskipanarlógini eftir tykki uppskotsstillarans, so ber til at fáa í lag neyðuga politiska viðgerð í lögtinginum utan at skipa kostnaðarmikla stjórnálaneynd til fleirmillióna útreiðslu fyrí landskassan.

Viðvíkjandi hinum partinum av arbeiðssetninginum hjá eini møgulegari stjórnálaneynd, tein ríkisrettarligu viðurskiðti Føroya, ella støðu Føroya í danska kongaríkinum, sum uppskotsstillarin máther seg, so eru hesi viðurskiðti útgreinað í HEIMASTÝRISLÓGINI.

Har verður staðfest í § 1, at Føroyar eru sjálvstýrandi tjóð í danska ríkinum, og viðurskiðtini landanna millum eru skift á A-mál sambært § 2, sum eru føroysk sermál, í B-mál sambært § 3, sum við samráðing kunnu flyast til A-mál, og síðani hini málsøkini, sum eru felagsmál, ið danir taka sær av sambært § 6 í lógini, ella kunnu skipast føroyingum at fyrisita sambært lógarinnar § 9.

Í § 2 verður eisini staðfest, at føroyingar sjálvir bera allar útreiðslur av A-málinum.

§ 6 fyriskipar, at felagsmálini, sum ikki hoyra undir føroyska heimastýrið, verða unisitin av ríkisvaldinum, t.e. danska stjórnini, og í ívamáti um føroyska heimastýrisins ræði í mun til ríkisvaldið verður spurningurin at leggja fyrí nevnd, skipað av tveimum limum valdum av ríkisstjórnini, tveimum valdum av landsstýrinum og trimum hægstarættardómarum, valdum av hægstarættarpresidentinum.

Umframt hetta er avtala gjørd millum forsetismálaráðharran, grønlandska landsstýrisformannin og lögmann at hittast óformliga á sokallaðum ríkisfundi eina ferð um árið at viðgera og betra viðurskiðtini ríkispartarnar ímillum.

Støðan í dag er so tunn, at flestu B-málini eru vorðin A-mál, eftir eru bert fólkakirkjast, lögreglan og loft ferðslan av stórmálum, og eingin politisk forðan er fyrí, at hesi kunnu gerast A-mál hvønn dag, tað skal vera.

Viðvíkjandi felagsmálunum fyriskipar heimastýrislógin í § 5, at ríkismyndugleikarnir hava avgerðarrettin í spurningum, sum snúgva seg um ríkisins viðurskiðti við úrheimin. Tá kann ríkisstjórnin sambært § 8 lata føroyingum heimild at samráðast uttanlands um handils- og fiskivinnuavtalur, og so er gjørt.

Eisini heimilar § 8 danska uttanríkisráðharranum at lata føroyingum í hendu sjálvir at tingast heinleidis við fremmand lond í samstarvi við danska uttanríkisráðgjafarnar, og hetta verður gjørt í samráðingunum við bretar um undirgrundarmarkið.

Hóast fyriskipanina í lógarinnar § 2 viðvíkjandi fullu gjaldsskyldu føroyinga í øllum A-málum er í § 9 gloppað fyrí møguleika føroyinga partvís at umsita málsøki á A-listanum, utan at heimastýrið tekur á seg tær útreiðslur, ið fylgja við. Her er at nevna tey líggjarligu tungu málsøkini heilsuverk, almamaverk og skúlaverk. Heimastýrisins fyrisiting á hesum málsøkjum verður fínd yvir líggjarlægtingslógina, men ríkisstuðulin til hetta endamál, blokkstuðulin, er knappar 900 milliónir króunn, veittur sum stuðningur til benda rakstur sambært § 1 í danska lóg nr. 393 frá 22. juni 1993 "om tilskud til Færøernes hjemmestyre".

Uppskotsstillarin leggur í sínum nevndararbeiði dent á, at tað týðningarmiklasta ellir hegnari tykki er, at heimastýrislógin verður broytt soleiðis, at øll mál, sum føroyingar kunnu yvirtaka, gerast A-mál.

Hesi eru sambært álitid frá stýrisskipanarnevndini, síðu 204:

Uttanríkisráð, herundir sendistovur uttanlands,
almanna-, heilsu- og skúlamál,
ákærvaldið/dómsvaldið,
fólkakirkjan,
løgreglan, fongsulsværk og krúninallforsorg,
loftferðslueftirlitið,
rarliosaunferðsla, vitaverk og skipaefirlit,
føroyskur yvirrættur,
fyririting í persóns-, familju- og arvarættarlíguni málum,
borgarlígt tilhúgvíng (eivilforsvar).

Komin so langt ávegis til føroyskt sjálvstýri er eyðsæð, at danski ríkisstuðulin fellur burtur, og næsta stigið verður at samtykkja eina grundlóg fyri Føroyar, sbr. síðu 203 í álitinum frá stýrisskipanarnevndini.

Síðani verður neyðugt at skipa fyri sjálvstøðugum føroyskum gjaldoyra og fíggaræftirliti, og tjóðfundarleiðin er lögð.

Við atlit til vónleysu fíggarstöðu landskassans heldur minnilutin, at hetta eru ikki slíkar stjómárlígar broytingar, ið tæna fólkinum best, og setir einki uppskot fram.

Hin tríði minnilutin (Eyðun Viderø og Helena Dam á Neystabø) heldur, eins og tað var framført í álitinum til lögtingsmál nr. 6/1996, at tað er bæði neyðugt og gagnlígt fyri Føroyar at fáa broytingar í viðurskiftini millum Føroyar og Danmark við tí fyri eyga at fáa størri sjálvvæði bæði fíggarlíga og statsrættarlíga, og við tí fyri eyga, at Føroyar sum sjálvstýrandi tjóð taka fulla ábyrgd av egnum landi.

Minnilutin heldur, at tað á fleiri økjum er ógreitt, hvør av ríkispartunum hevur ábyrgd, heimild og skyldu. Besta og feskasta dømi er bankamálið.

Løgmaður vísti á fyri dansku stjórmini, at danska stjórmin sambært heimastýrslógini hevur og hevði ábyrgd av føroysku peningaskipanini og tí eisini skyldu at bera fíggarlíga tapið av, at bankarnir fóru á húsagang. Hesum var danska stjórmin ikki samd í.

Við m.a. hesum sum grundarlag finga fólkalíkkurin og sjálvstýrislíkkurin við í sangonguskjulið, at: "Sangongan er samd um, at hon kann kanna viðurskifti Føroya í ríkisfelagsskapinum, men broytingar kunnu bert verða gjørdar í fullari samju millum sangongulíkkarnar."

Út frá hesum ætlar minnilutin lonnu sangonguna at arbeiða víðari við málinum og setir sostatt einki uppskot fram.

Hin fjórði minnilutin (Finnbogi Ísakson) ger hesar viðmerkingar: Tjóðveldislíkkurin hevur í fleiri tingsetum havt uppskot um "Framtíðarstöðu Føroya". Fremsta endamálið var at fáa Løgtingið at taka støðu til, hvussu tey ríkisrættarlígu viðurskiftini skulu vera í framtíðini.

Á vár í 1996 var ein møguleiki fyri, at uppskotið fór at verða samtykt, men seinni leyp fólkalíkkurin frá, og fleiri lýgdu honum. Tá uppskotið umsiður kom til atkvøðugreiðslu í tinginum í desember 1996, vóru bert 6 atkvøður fyri.

Javnaðarfíkkisins uppskot um at seta eina tingnevnd at fyrirleika setan av einari stjórnmálanevnd varð har-

afturímóti samtykt. Tjóðveldisflokkurinn atkvæddi fyrri í teirra vörn, at verkefningin hjá einum konungi sljóðmálaneynd fór at verða soleiðis enduð, at Løgtingið tók stöðu til ta ríkisrættartíga stöðuna í framtíðini.

Hetta kemur ikki fram í tí uppskoti til løgtingslóg, sum verður sett fram í hesum álit. Uppskotið gevur ikki Løgtinginum høvi til at taka eina prinsipiella stöðu í málinum.

Minnilutin (Finnbogi Ísakson) kann tí ikki taka undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

1. viðgerð 18. februar 1997. Málið varð heint í rættarnevndina, sum 28. februar 1997 legði fram seltjóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av tingsmönnum Jákup Joensen, Maritu Petersen, Eyðun Viderø, Finnboga Ísakson, Ernst Hansen, Lassa Klein, Jenis av Rana og Helenu Dam á Neystabø (Nevndin at fyrirleika setan av sljóðmálaneynd sambært § 25 í tingskipan løgtingsins) hin 11.02.1997 og eftir 1. viðgerð 18.02.1997 heint rættarnevndini.

Nevndin hevur undir viðgerðini bytt seg í 4 minnilutar.

Ein minniluti í nevndini (Marita Petersen og Jákup Olsen) tekur undir við uppskotinum og mælir løgtinginum til at samtykkja tað vísandi til viðmerkingar til uppskotið.

Ein annar minniluti (Björn á Heygum og Sune Jacobsen) tekur ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Hin triði minnilutin (Rúna Sivertsen og Kjartan I. Joensen) tekur ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram, men vísir til viðmerkingar hjá Eyðun Viderø og Helenu Dam á Neystabø til uppskotið.

Hin fjórði minnilutin (Finnbogi Ísakson) setir einki uppskot fram, men vísir til egnu viðmerkingar sínar til uppskotið.

2. viðgerð 12. mars 1997. §§ 1-6 fyllu við 9-3-15.

43 Áheitan um lögtingslógarheimild til keyp/leigu av fiska- virkjunum í Sandoynni og fyrireiking av rakstri.

Ár 1997, týsdagin 11. februar legði Jógván Adolf Johannessen, lögtingsmaður, vegna javnaðarflokkin fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

samtyktar

Heitt verður á landsstýrið um í hesi tingsetuni at leggja fyri lögtingið lógaruppskot, sum heimilar landsstýrinum at keypa/leiga flakavirkini í Sandoynni.

Somuleiðis verður eisini heitt á landsstýrið um at leggja fyri lögtingið lógaruppskot um fyrireiking at fara undir rakstur av fiskafdnað í Sandoynni.

Hisini verður heitt á landsstýrið um at leggja uppskot til lögtingslóg fyri tingið um flgging av keypi/leigu og flgging av rakstri. Saman við uppskotinum til Lögtingslóg verður eisini lögð ein rakstrarætlan fram.

Viðmerkingar:

Tá ið veðhavarnir í teimum føroysku flakavirkjunum arbeiddu við ætlanini, sum seinni gjørdist til Føroya Fiskavirking, varð ferð eftir ferð sagt, at í minsta lagi eitt virki skuldi verða opið í hvørjari sýslu, men tíðin síðan hevur prógvað, at haldi var ikki í hesum. Tískil hava ávíis øki í landinum ligið í svartasta vinnuløysi, síðani Føroya Fiskavirking kom. Eitt av teimum økjum, sum hava verið hardest rakt, er Sandoyggjin. Har hevur als einki fiskuarbeiði verið.

Nú endurskipanin av Fiskavirking verður framd, og Framtaksgrunn-unin verður einsamallur ognari, er Sandoyggjin heldur ikki tikin við í ætlanini. Í øðrum pørtum av landinum verður tó eitt ávíst virksemi, sum fullt út verður flggjað við peningi úr almenna Framtaksgrunninum, meðan Sandoyggjin enn einaferð verður slept upp á fjall. Umframt hetta førir ætlanin hjá Framtaksgrunninum við sær, at tey átta virkini, sum talan er um, verða umvæld fyri o.u. 100 mió. kr., soleiðis at tey lúka øll krøv til nýmótaus matvøruafnað.

Um Sandoyggjin skal fáa ein fiskafdna, mugu sandoyingar sjálvir fara undir alt arbeiðið umframt at útvega flgging til fløgu og rakstur.

Tá er tað enn óvist, hvussu flggingarmøguleikarnir frá peningastovnunum verða til bæði fløgu og rakstur.

Tær ætlanir, sum higartil eru gjørdar frá politiskari síðu til tess at fáa eitt ávíst virksemi aftur í Sandoynni - eitt nú Sandoyarætlanin - hava so ikki ført til nakað úrslit, men Sandoyggjin hevur bæði krav og rætt til at fáa arbeiðspláss í oynni.

Javnaðarflokkurin metir tað í neyðugt nú, at tað almenna átekur sær uppgávuna fullt út til tess at loysa trupulleikan í Sandoyinni. T.v.s. at tað almenna umframt at keypa/leiga virkini eisini stendur aftanfyrir rakstrinum av einum fiskafidnaði í Sandoyinni. Flokkurin heldur, at hetta er rætt og rímligt, tá ið Sandoyggjin ongan lut fær frá tí almenna Framtaksgrunninum. Ein fakliga dugnalig leiðsla skal vegna landsstýrið taka sær av rakstrinum.

Tá henda skipan so hevur virkað eina tíð, verður hon endurskoðað. Gongst væl, her til at umhugsast, at virksemið verður latið fólki í Sandoyinni fullt og heilt, eins og ætlanin er hjá Framtaksgrunninum við Fiskavirking, at tey átta virkini um nøkur ár skulu lutast útastur.

Tá slík útløting skal fara fram, eigur landsstýrið at tryggja sær, at arbeidsfólkið og teirra fakfeløg saman við øðrum úhugað-um í Sandoyinni fáa framhjárett til at ognast sær virkini.

1. viðgerð 18. februar 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 5. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er framlagt av Javnaðarflokkinum tann 11. februar 1997 og eftir 1. viðgerð 18. februar 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt uppskotið og metir ikki, at hetta uppskot sum furbæran veg at loysa umrødda trupulleika, og tekur hon ikki undir við uppskotinum.

Ein samd vinnunevnd tekur tó undir við, at tað er neyðugt við serligum tiltøkum fyri at fáa virksemi aftur í Sandoyina. Ásannað verður, at Sandoyggjin er í eini serstöðu sum einasta sýsla, har einki fiskaarbeiði er.

Hetta varð eisini ásannað av undanfarna samgongu, og tí var Sandoyarættanin gjørd í 1995, har tað var meitt, at avtala var gjørd við Føroya Fiskavirking um at byrja framleiðslu av frystum fiski í oynni.

Ein serstakur stuðul var eisini játtaður til endamálið, og hesin stuðul stendur framvegis á fíggarløgtingslógini fyri 1997 við 3 mill. kr. Sum kunnugt gjørdist Sandoyarættanin ongantíð veruleiki av orsøkum, sum ikki skal komast inn á her. Eisini má ásannast, at umstøðurnar sum so eru broyttar á tann hátt, at nú kunnu tey gomlu virkini hjá Føroya Fiskavirking fáast til keyps til framleiðslu av ráfiski undan Føroyum.

Hetta merkir, at tað er meira aktuelt nú at keypa virki til hesa nýtslu enn at fara undir gomlu ætlanina at virka frystan fisk. Tí metir samda vinnunevndin, at játtanin á fíggarlógini fyri 1997 skal eisini kunna nýtast til aðrar ætlanir, sum hava til endamáls at virka fisk aftur í oynni. Tí verður heitt á landsstýrið um at taka stig til, at upp til tær 3 mió. av teim 8 mió., sum í einum eru avsettar til Sandoyarættan og kongafisk í Imingrahavinum á fíggarlógini fyri 1997, kunnu verða nýttar til burðanfyggjar ætlanir, sum hava til endamáls at fáa virking av fiski aftur í Sandoyinni.

2. viðgerð 13. mai 1997. Uppskotsstíllarin tók uppskotið aftur. Upp á fyrispurning fornuansins tók eingin uppskotið upp aftur, og er uppskotið í afturtíð.

44 Løgtingslóg um yvirtøku av ikki yvirtikna partinum av málsøkinum Telegraf- og Telefonmál í Føroyum.

Ár 1997, týsdagin 11. februar legði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

Uppskot

(I)

Løgtingslóg um yvirtøku av parti av telegraf- og telefonmálum

§ 1. Við heimild í § 2 í heimastýrslógini, yvirtekur heimastýrið ikki yvirtikna partin av málsøkinum Telegraf- og Telefonmál í Føroyum, sum nevnt á lista A, pkt. 12, tó soleiðis at Telegraf- og Telefonmál millum Føroyar og umheimin verður verandi felagsmál.

§ 2. Galdandi lógir á økinum verða verandi í gildi.

til tær verða settar úr gildi við løgtingslóg. Har danski staturin, ella danskur ráðharri er nevndur í lógnum, liggur heimildin frammyvir hjá heimastýrinum ella landsstýrismanninum, í tann mun málsøkið sambært hesi lóg er flutt.

§ 3. Hendi lóg kemur í gildi 1. januar 1997.

Viðmerkingar

Sambært § 46 í løgtingslóg nr. 103 frá 26. juli 1994 um stýrisskipan Føroya, verða mál yvirtikin eftir avgerð heimastýrisins sambært løgtingslóg.

Telefonmál í Føroyum vórðu yvirtikin í 1948. Telegrafmál í Føroyum vórðu í 1948 beind til landsstýrisins umhugsan. Sum telemál millum Føroyar og umheimin í síni heild eru telegrafmál í Føroyum ongantíð formelt yvirtikin. Sambært avtalu frá 1988 millum generaldirektoratið fyri P&T og Telefonverkið vegna landsstýrið eru Telegrafmál lokalt í Føroyum tó í dag undir føroyskari fyrirsiting. Við samtykt av hesi lóg verður yvirtøkan av telegrafmálum lokalt í Føroyum formelt staðfest, og heimild fingin til vega fyri føroyskari regulering av hesum málsøki.

Viðvíkjandi ikki yvirtikna partinum av málsøkinum telegraf- og telefonmál lokalt í Føroyum, er sum grundarlag fyri hesum uppskoti, gjørt uppskot til avtalu millum Granskingarmálaráðið, Landsstýrið, Telefonverkið og Tele Danmark A/S um yvirtøku og viðurskipti í hesum sambandi. Við hesum verður lagt upp til, at útboð av teletenastum millum Føroyar og umheimin til føroyskar felagar verður føroyskt ábyrgdar-/heimildarøki. Eisini verður lagt upp til, at teleanlegg í Føroyum, ið verða nýtt til telesamskipti millum Føroyar og umheimin, verða latin føroyingum sum ogn saman við ábyrgdum og heimildum hesum viðvíkjandi.

Við hesi avtalu er alt málsøki telegraf- og telefonmál yvirtikið, burtursæð frá uttanlandasamskiptinum við tilhoyrandi anleggum í samband við CANTAT-3 kaðalin.

Landsstýrið arbeidir fram ímóti eini yvirtøku av uttanlandasamskiptinum eisini, og verður hetta væntandi lagt fyri tingið í hesi tingsetu.

Tele Danmark A/S og Telefonverk Føroya Løgtings hava havt lógaruppskotið til ummælis, og mæla til, at uppskotið verður samtykt. Teir vátta harumframt, at uppskotið er útreiðslucentralt.

Mælt verður til, at verandi lógir á økinum ikki verða avtiknar, fyrr enn nýggj telelóg fyri Føroyar er samtykt. Hinvegin verða lógirnar at skilja soleiðis, at har danski staturin, ella danskur ráðharri er nevndur, liggur heimildin frammyvir hjá heimastýrinum ella landsstýrinum, í tann mun málsekið sambært yvirtektulógini er yvirført.

1. viðgerð 18. februar 1997. Málið varð beint í mentanameyndina, sum 12. mars legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av Sámuel Petur í Grund, landsstýrismanni, 11. februar 1997 og eftir 1. viðgerð 18. februar 1997 beint í mentanameyndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini av málinum havt fund við landsstýrismannin saman við umboðum fyri Telefonverkið.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskotinum og mælir løgtinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 21. mars 1997. §§ 1-3 samtyktar við 21-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 2. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 41, 17. apríl 1997.

F.L.j.nr. 1920-4/96.

45 Áheitan um lögtingslógarheimild til føroyska orðabokaútgávu úr og í fremmant mál

Ár 1997, mikudagin 26. februar legði Bjarni Djurholm fram söljóðandi:

U p p s k o t

til

samtýklar

Heitt verður á landsstýrið skjótast í komandi tingsetu at leggja fyri lögtingið lógaruppskot um føroyska orðabokaútgávu úr og í fremmand mál.

Eisini verður heitt á landsstýrið um at seta neyðuga upphædd á komandi fíggarlógir til fígging av orðabokaútgávunum.

Viðmerkingar:

Allastaðni, har brúk er fyri at bera føroyingum boð, veri tað seg úr umheimi ella innanhýsis, er tørvur á orðabókum sjónligur í gerandisdegnum.

Vit verða alsamt meira afhjóðað og í tí samanhangi nýtir óvissan um okkara egnu mál sátt, og við so veikum málsligum festi sum okkara, eru vit løtt at taka av fótum, lætt er at kveikja í málsligt klandur, og lætt er at gerast líkasæl.

Vit hava livað so leingi í hesum tørv, at vit liva við honum sum um hann eigur at vera her, sum um hann ikki kann verða nektaður. Greitt er, at um vit ætla at menna føroyskt meira enn gjørt verður, gera vit tað ikki bara við Føroyamálsdeildini, sum hon er skipað, og onkrari hussini orðabók, so leingi okkara samfelag burturav er bundið at danskum undirvísingarkervi og danskum orðabókum.

Størsta forðingin fyri at fáa undirvísingarkervið føroyskt og at menna føroyingar málsliga, eru vantandi orðabøkur. Í kjalarvørrinum á orðabókunum hevði lígið tað tilfar, sum hevði skapt nýggjan hugburð til móðurmálið og nýggja sjálvsagða virðing fyri tí.

Fyri mansaldri síðan vóru fáir málfyrðingar og eingin leiddutøkt í Føroyum. Í dag er øðrvísi. Trupulleikin er bara, at eingin í landinum veit, hvat ið hendir næsta ár - ikki um at tala um 5 ár. Eingi boð eru komin frá politikarum, mentadeildum, fróðskaparsetri og almennum fólgi. Eingin veit, hvat fer at henda við orðabókum í Føroyum. Eingin selur kós, eingin stýrir. Heildarmyndin er veik og tilvildarlig og henda tilvildin ger, at fólk, ið vilja málinum væl, royna í sjálvdrittum sum tey halda frekast verða, men ongantið sum partar av eini heildarætlan.

Næmingar, lærarar, skrivstovu-, fjølmiðlu- eins og vinnulívsfólk eiga at sleppa úr fremmandum málum inn í sítt egnu so væl sum til ber. Men tey sleppa mangan ikki - ikki tí at málið ikki er tókt ella tí tey ikki leggja lag í at brúka tað, men tí tørvur er á grundleggjandi amboðum til arbeiðið.

Til fyr kortum sluppu vit ikki úr enskum inn í føroyskt, vit sleppa framvegis ikki úr týskum og fronskum inn í føroyskt og vit hava langt eftir á mál, tá ið tað snýr seg um at fara úr føroyskum og inn í annur mál.

Hvussu kunnu vit krevja, at fjøldin mennist í føroyskum, og megnar a loysa málsligar knútar við ongum amboðum? Vit eiga fólk, ið kunnu útvega amboðini, og er tað tí lægt, at vit ikki eru komn longri á leið.

Tá ið nýggja enska-føroyska orðabókin kom á marknaðin var greitt, at til ber at gera slíkt valaverk í minni enn 2 ár fyri uml. 1,5 mio. krónur. Við hesum úrsliti kundu vit vænta, at fólk við úbyrgd fyri skúla, mentan og vinnulívi her sóu møguleikar og samskipaðu arbeiðið soleiðis, at stíg vóru tikin til at fáa til vega allar neyðugar orðabækur.

Varð farið til verka tá, høvdu vit í dag havt fleiri orðabækur úr fremmandum málum. Tá høvdu vit eisini skjótt flutt okkum burtur úr kjakinum um fremmandu lánorðini og teirra heimaðett í føroyskum. Málsliga tilvitskan hjá føroyingum hevði verið økt, ansurin hevði verið skerptur og tann førningurin hevði havt við sær, at fleiri høvdu kunna tikið lut í orðaskiftinum um málspurningin.

Tey, sum higartil hava tikið stóru tøkini, eru einstaklingar og privat forløg. Men hvussu er ruddað fyri, so hesir partar fáa sum frægast burtur úr arbeiðsorkuni? Stuðulsmøguleikarnir eru sera avmarkaðir, og eru stígtakarnir noyddir sjálvir at taka stór lán, skal orðabókuútgáva vera møgulig. Her má vend komi í.

Skulu vit fara undir skipaðu orðabókuútgávu, hevði verið rættast at tikið upp samstarv við viðurkent bókaforlag. T.d. kundi samstarv verið tikið við Gyldendal.

Hesin arbeiðsháttur varð nýttur í samband við ensku-føroysku orðabókina (Stiðin). Sum framferðarháttur kundi eisini víst seg at vera ein gongd leið tá ræður um annur mál. T.d. kundu týsk-føroysk, fronsk-føroysk, spansk-føroysk, russisk-føroysk orðabøkurnar verið skornar eftir sama leisti.

Fyrirmanir við samstarvinum við eitt nú Gyldendal eru fleiri, t.d. eru leitorðini vald og verða javnan dagfórd, framburður/ljóðskrift er skrivað, dansku týðingarnar eru gjørdar (dansk er burtursið frá móðurmálinum, tað málið vit duga best) og orðingar/setningar eru gjørdir og týddir. V.ø.o er høvuðsarbeiðið gjørt, eftir er bara at strika danskt úr og seta føroyskt í staðio.

Kostnaðurin fyri hvørja útgávu er uml. 1,5 mio. kr (enfør hjá Stiðarum). Verður mýðað móti, at geva út týsk-føroysk, fronsk-føroysk, spansk-føroysk og russisk-føroysk umframt dagføra ensk-føroysku orðabókina, eina um árið næstu fimm árin, so verður brúk fyri uml. 7,5 mio. kr.

Eisini áttu vit at fingið til vega orðabækur úr føroyskum í fremmandamál. Avgerandi fortreyt fyri at hesar útgávur kunnu gerast til litar er móðurmálsorðabókin, sum kemur á marknaðin um stutta tíð. Onnur fortreyt er at fáa givið út føroysk-dansk orðabók. Tá stíg er tikið at fáa hesa orðabók til vega, eigur útgávuraðfylgjan at vera føroysk-ensk, føroysk týsk, føroysk fronsk, føroysk spansk og føroysk russisk.

At flyta føroyskt inn í fremmandamál krevur kunneika, sum valla er í Føroyum og tí má útvegast í tí landi har fremmandamálið verður talað. Sostatt verður arbeiðið at flyta málið inn í fremmandamál dýrt. Umframt løn til týðarar og rættlesarar o.a., skal fremmandamáls serfrøðingur gjaldast. Slík verkætlan verður tí valla gjørd fyri minni enn kr. 2-2,5 mio. kr hvør. Útgávan av hesum fimm orðabókunum úr føroyskum í fremmandamál og føroyskdonsku fer at kosta uml. 12-14 mio. kr.

Sammanlagt fer kostnaðurin at flyta fimm fremmandamál í føroyskt og óvægt at verða uml. 20. mio. kr (tíroknað føroysk-donsku).

Verður útgávan skipað í eitt útgjávaskið, verður tørvur á uml. 2. mio. kr á útgjávuligini árliga. Tað kann

verða skoytt uppi, at meginparturin av hesi upphædd kemur inn aftur so hvørt orðabøkurnar verða seldar.

Bera vit okkum rætt at, byrja vit næstu øld við okkara egnu orðabókum og hetur kunnu vit ikki brynja okkum til at verða við í nlijóðingini.

Í arbeiðinum at skipa fyri orðabókaútgávuini eiga Fróðskaparsetrið, Skúlabókagrunnurin og tey forløg, sum higartil hava staðið fyri føroyskari orðabókagerð, t. e. Fróðskaparfelagið og Stíðin, at vera við.

Studentaskúla-, læraraskúlalærarar og fólk á Føroyamálsdeildini, við hollum stuðlum afturat sær, eiga at skipa fyri arbeiðinum. Henda arbeiðsmegi er tøk og kann verða keypt eitt ár ella tvey ár undirvísingarkervi-
inum. Hesir mega hava fri frá øllum øðrum arbeiðsskyldum og hava góða feldutækni so samskiftast kann við samstarvsfelagatr) og ritstjóra.

Tey, ið standa fyri arbeiðinum eiga at hava atgongd til alt tøkt orðabókaútlif og granskingarúrslit á Føroya-
málsdeildini. Ein samskipari, settur fyri alt verkætlanarskeiðið, stjórnar arbeiðinum og stýrir samskiftinum við allar partar.

Føroyamálsdeildin tekur sær sostatt framvegis av gransking, sum stovnurin hevur til endamáls, og gransk-
ingarúrslitini verða latin orðabókadeildini at arbeiða við. Skúlabókagrunnurin verður karmurin um nýggju orðabókadeildina.

Skúlabókagrunnurin og Bókadeildin geva orðabøkurnar út.

Árinið og ávirkanin á føroyskt uttaneftir økist dag undan degi. Verða ikki stíg tikin at byrgja upp fyri, at
føroyski sum frálíður fer at drukna í floyminum uttaneftir, kann í ringasta føri verða.

- at arbeiðið við fremmandum málum og føroyskum als ikki kemur fyr seg,
- at forløgini, sum í dag einsæris røyna at geva orðabøkur út, leggja seg eftir at kappast hvørt við annað og soleiðis gera enda á hvørjum øðrum, tí marknaðurin er ov lítill,
- at føroyska vinnan ongantíð fær neyðugu umboðini at flyta fremmandamál í føroyskt og øvugt,
- at vit ongantíð fáa broytt skúlakervið og framhaldandi læra at undirvísa í fremmandum málum við danskum sum grundarlagi.

Skúlar, fjølmiðlar og tey ið selja okkara framleiðslu hava øll tørv á góðum orðabókum. Sum er sæst nangan,
at týðingarnar eru veikar og lýsingarnar leysar tí orðingarmøguleikarnir ikki eru fólki tøkir.

Í samsvari við henda veruleika og fyri at bota um støðuna vit eru í, verður uppskot til samtyktar lagt fyri
løgtingið, føroyska málinum at frarna.

1. viðgerð 28. februar 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 17. apríl 1997 legði fram seltjóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av Bjarna Djurholm, lögtingsmanni, 15. februar 1997 og eftir 1. viðgerð 28. februar 1997
beint í mentamárnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og vísir ein samd nevnd ú, at neyðugt er at samskipa føroyska orðabókaútgávu
úr og í fremmandi mál.

Í arbeiðnum at brynja okkum til alþjóðingina eiga teir stovnar, grunnar og förløg, sum arbeiða við orðabókagerð og -útgávu, at verða við til at leggja til rættis teir karnar, sum verða støðið undir lóggávu á økinum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Bjarni Djurholm, Signar á Brúnni, Maria Hansen, Lisbeth Petersen, Eyðun Viderø og Jógvan Adolf Johannessen) leggur stóran dent á, at komandi orðabókaútgáva verður skipað í fullum samhljóði millum teir partar, sum hava ognað sær holla vitan og royndir í orðabókagerð.

Eisini er meirilutin sannførdur um, at hetta letur seg gera uttan at skipa nýggjan stovn til endamálið, tá tað er greitt, at eitt nú Fróðskaparsetrið við møguligum bygnaðarbroytingum, kann hýsa og gerast sjálvsagdur karnur um hetta arbeiðið.

Meirilutin ásannar, at árliga verða brúktar munandi upphæddir at keypa danskar orðabøkur úr og í fremmand mál. Umframt tann málsliga umvegin, nýtslan av hesum orðabókum fremur, so gagna hesi orðabókakeyp fíggjarliga fyrst og fremst útlendsku förløgunum.

Við atliti at hesi sannroynd, er tað tí sannlíkt, at meginparturin at teirri upphædd, sum møgulig føroysk orðabókagerð kostar, kemur innaftur, so hvørt, sum orðabøkurnar verða seldar. Hóast tað, so er nevndin við teirrum tøku upplýsingunum í málinum ikki førur fyri at meta neyvt um kostnaðin av møguligari orðabókagerð.

Við støði í onnanfyri standandi setir meirilutin tí fram

broytingaruppskot

til

uppskot til samtyktar

Heitt verður á landsstýrið um at fara undir at fyrirleika føroyska orðabókaútgávu úr og í fremmand mál og at seta neyðugan pening av til endamálið á fíggjarlógini.

Minnilutin (Jenis av Rana) metir ikki, at fíggjarstøða føroyinga í løtuni er so, at bráðneyðugt er júst nú at áleggja landsstýrinum at fara aktivt inn í og seta skattapening av til orðabókaútgávu.

Tvørturímóti metir minnilutin, at aðrar uppgávur við 11 fyri eyga at lætta um dagliga dag borgarans liggja á láni og eiga at verða prioriteraðar framum, og tekur minnilutin tí ikki undir við uppskotinum.

2. viðgerð 30. apríl 1997. Broytingaruppskotið frá mentamanevndini samtykt við 18-4-5 atkvøðum. Upprunauppskotið hurturðottið.

46 Løgtingslóg um ábyrgd fyri lánum til fiskamjøl og lýsi v.m. á goymslu

Ár 1997, týsdagin 18. februar legði Ivan Johannesen, landstýrismaður, vegna landstýrið fram soðjóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um ábyrgd fyri lánum til fiskamjøl og lýsi v.m. á goymslu.

§ 1. Landstýrinum er heimilað landskassans vegna í fíggjarárinum 1997 at veita óbeinleiðis borgar fyri lóntum til fiskamjøl, lýsi, matsild og makrel á goymslu. Borgar verður givin fyri lánum, ið ikki

meget fara upp um 70% av lánsvirðinum.

§ 2. Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunn-
gjørd.

Almennar viðmerkingar

Uppskotið er samsvarandi lögtingslóg nr. 27 frá 26. mars 1996, sum fór úr gildi 31. desember 1996, sí lögtingsmál nr. 44/1995, og er bert ein endurnýgging av lógini. Tó er tann broyting gjørd, at lógin ikki skal umfata goymslu av fiskafóður.

Danska fíggjarmálaráðið hevur í skrivi frá 23. februar 1996 hóðað frá, at samsvarandi uppskot koma fram-
yvir samtykkjast uttan góðkenning frá fíggjarmálaráðnum, um so er, at hesi innihaldsliga ikki víkja munandi frá hesum uppskoti, jvf. pkt. 4 í avtaluna við dansku stjórnina frá 28. maí 1993.

Tær fyrirkættir, sum árin frammanundan hava biðið um borgar samb. lógini, víðgera í høvuðsheitum fiskas-
løg, hvørs veiða er nær tengd at ársfóðum. Rávvørur og dýmar eru sera ójavnar, og goymslan av lóntum verum til tíðir stór og kapitalbindandi. Ein av fyrirkættum, sum umboðar meginpartin av upphæddini til borgarir, røknar við, at helmingurin av allari ársrávøruni kemur á virkið í maí og juni mánaða, meðan mjølið og lýsi skal brúkast og seljast yvir munandi longri tíð. Tí verður metti, at lógin hevur stóran týdning, soleiðis at rakstrarfígging til fyrirkættir kann viðgætast skjótari av peningastovnunum.

Fíggjarligur kostnaður: í fíggjarárinum 1996 eru borgarir veittar fyri 24 mió. kr., og metti verður, at borgarir í fíggjarárinum 1997 verða áleið tær sum í 1996.

Víst verður annars til lögtingslóg nr. 36 frá 25. maí 1963, tá fyrsta lógin um goymslulán kom í gildi.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

Ad § 1. Broytingin í mun til lógina, sum var galdandi fyri fíggjarárið 1996, er at fiskafóður ikki er umfatað av lógaruppskotinum. Hetta verður ikki metti neyðugt, tí goymslurnar av fiskafóðri vanliga ikki eru so stórar. Talan verður bert um at veita óbeinleiðis borgar (simpel kaution) fyri lánum til fiskamjøl, lýsi, matsild og makrel á goymslu.

1. viðgerð 26. februar. Málið varð heint í vinnunevndina, sum 12. mars legði fram sáljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 14. februar 1997 og eftir 1. Viðgerð heint í vinnunevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Føroya Banka.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minnilutar.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Henrik Old, Karl Robert Johansen, Álvur Zachariassen og Heini O. Heinesen og Lasse Klein) tekur undir við málinum og mælir til at samtykkja tað.

Ein minniluti (Bjørn á Heygum) hevur hesar viðmerkingar:

Landsstýrið heitir í hesum málið á lögtingið um at geva landsstýrinum heimild til landskassans vegna at veita óbeinleiðis borgan fyri lánum til fiskamjøl, lýsi, matsild og makrel á goymslu. Borgan verður givin við upp til 70 % av lánsvirkðinum.

Tað er ein royndur lutur, at eingin veitir borgan, uttan hetta er gagnligt, neyðugt og altørvandi.

Tá tað altíð er váðaverk at veita borgan, so er umráðandi, at tann, sum varðar av landskassans áhugamálum frammanundan syrgir fyri, at málið er lýst til fulnar, og at tann ítøkiligi tørvurin á almennum veðhaldi fyri slíka vøru á goymslu er staðfestur.

Eingin av hesum grundleggjandi fyritleytum síggjast at verða til staðar samb. fyriliggjandi upplýsingum.

Tað er fyri tað fyrsta ikki givin nokur nágreinilig lýsing av gagnliga búskaparliga árinum av eini slíkari víttfevnandi heimild til at seta skattaborgarans pening í veð fyri privatar fyritøkur.

Í øllum førum kann orsøkin til hesa lóggávu ikki verða kapitalrot, tá peningastovnarir hava munandi meira av tøkum peningi enn teir eru førir fyri at lána út á føroyska marknaðinum.

Fyri tað næsta, so er ei heldur staðfestur nakar ítøkiligur tørvur á eini slíkari borgan. Tvørturímóti, so sýnist tað sum bert eitt einstakt virki nýtir hendu møguleika, nevniliga Havsbrún í Fuglafirði. Hetta sama virkið er so mikið væl konsoliderað, at tað sjálvt lættliga megnar at fígga sína vørugnymslu uttan landskassaveðhald.

T.v.s. tað kann staðfestast, at tørvurin á veðhaldinum í verandi løtu als ikki er til staðar.

Fyri tað triðja so hevur tað víst seg, at víttfevnandi almenn veðhald fyri privata vinnulívið hava havt sera óheppin búskaparlig hjáárin. Almennu veðhaldini hava minkað um ábyrgdarkensluna í vinnulívinum, samtundis sum hesi beinleiðis og óbeinleiðis hava elvt til vánaliga konsolidering og lítið skynsamar fløgur.

Skal ábyrgdarkenslan byggjast upp aftur og vinnan aftur gerast sjálvbjargin er tí neyðugt, at landskassin í størst møguligan mun verður løystur frá skyldum sínum mótvægis teimum privata vinnurekandi.

Eitt lógaruppskot um veðhald, sum ikki byggir á nakran konkretan tørv hjá teimum móttakandi, men einans á ein ikki defineraðan tørv hjá tí gevandi (landskassanum) hevur onki tilverugrundarlag, og eigur tískil ikki at verða samtykt.

Vísandi til framanfyrirstandandi viðmerkingar, tekur minnilutin Bjørn á Heygum ikki undir við uppskotinum, og setur onki uppskot fram.

2. viðgerð 9. apríl 1997. § 1 samtykt við 19-2-0 atkvøðum, § 2 samtykt annan atkvøðugreiðslu. Á málíð skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 19-2-0 atkvøðum.

3. viðgerð 16. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-1-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 46, 28. apríl 1997.

F.L. j. nr. 1400-7/91.

47 Løgtingslógaruppskot um sjálvstøðuga skatting av hjúnafelaga í privatum vinnufyrirøkum.

Ár 1997, mikudagin 26. februar legði Lasse Klein, løgtingsmaður, vegna Kristiliga fólkaflokkin, Føroya framburðs- og fiskivinnuflokk fram soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt.

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

- 1) Sum nýggj § 31 a verður sett:
 "§ 31 a. Hjúnafelagi, sum hevur hin hjúnafelagan sum hjálp í vinnufyrirøku síni, landbónaði o.ø., tá talan ikki er um eitt partafelag

ella eitt smápartafelag, hevur rætt til at býta inntøkuna av hesum virkseminum við hin hjúnafelagan við upp til 50% av inntøkuni, tá í mesta lagi 100.000 kr."

§ 2.

Henda lóg fær gildi 1. januar 1997.

Viðmerkingar:

Tann 23. februar 1995 samtykti Føroya Løgting við 28 atkvøðum at heita á landsstýrið um at leggja fram uppskot til broyting í skattalógini. ið hevur við sær rímligari skatting av hjúnafelaga, ið hjálpir hjúnafelaga í harsara vinnufyrirtekki, men nú skjótt tvey ár eru furin síðani tá, tykist einki at vera hent í málinum, og er hetta orsøkin til, at uppskotið um hesar broytingar verður lagt fram til tingsins viðgerð.

Í londnum kring okkum hava tey eina serliga skipan, sum danir kalla "medhjælpende ægtefæller". Við hesi skipan verður inntøka býtt sundur millum hjúnini eftir einum býtislykli. Í Føroyum er eingin møguleiki at býta inntøkuna millum hjúnafelegar.

Heldur ikki "hjálpandi" hjúnafelegin hevur møguleika fyri at verða skattaður fyri seg, hóast viðkomandi tekur lut í arbeiðinum. Hetta er tí, at høvuðsreglan í skattalógini er tann:

"Giftur maður verður skattaður av allari inntøku sínari og inntøku konu sínari, tá tey búa saman." (§ 4, 1. stk. í skattalógini).

Viðari stendur:

"Kona, sum samskattað er við mannin, verður sett í skatt fyri seg av sjálvstøðugum virki ella vinnu utan fyri vinnu og virki mansins." (§ 4, stk. 2, a. í skattalógini).

Tað eru røddir frammi av og á, sum royna at vísa á, at tað er órættvíst, at m.a. bøndur ikki hava møguleika at lata konuna skatta av einum parti av vinninginum, og at hjálpandi hjúnafelegin í øðrum vinnum ikki fær henda møguleika.

Soleiðis sum skattalógin er orðað, forðar hon fólki í privatu vinnuni fyri at fáa sama møguleika fyri inntøku á javnhjóðis støði eins og aðrir lónarbólkur, og ein broyting á hesum øki feruttan íva at økja um virkseinið hjá smáum familjufyrirtekum og vaksa um møguleikarnar fyri øktari framløslu.

Hetta uppskotið hevur til endamáls, at samstarvandi hjúnafelegar skulu hava sama skattarættindi í egnum virki sum hjá øðrum ella eftir einum ávísnum býtislykli, sum semja kann fáast um.

Uppskotið hevur ikki verið hjá nøkrum myndugleikum ella stovnum til ummælis.

Uppskotsstíllarin metir ikki, at uppskotið kemur at hava stórar fíggarligar avleiðingar fyri landskassan. Toll- og Skattstova Føroya fær nakað av meirumsiting av lógini, men uppskotsstíllarin metir ikki, at neyðugt verður við fleiri normeringum av starvsfólki av hesi orsøk.

Viðmerkingar til broytingina:

Treytin fyri at hjúnafelegin kann fáa rætt til at koma inn undir § 31 a. er, at viðkomandi er skrásettur sum hjálpandi hjúnafelegi. Eisini, har annar hjúnafelegin er í øðrum arbeiði, fær hann rætt til at koma inn undir skipanna, og har báðir hjúnafelegarnir hava sjálvstøðugt arbeiði, hava báðir rætt til at býta inntøkuna/úrslitið av virkseminum sínámillum.

Uppskotið er fyrr sett fram í løgtingsmáli nr. 106/1995.

1. viðgerð 28. februar 1997. Málið varð heint í fíggarnevndina. Høðani er tað ikki komið aftur.

48 Eykajáttannarlóg fyri februar 1997.

Ár 1997. mikudagin 26. februar legði Anfinn Kallsberg, landsstyrismaður, vegna landsstyrið fram soljóðandi:

Uppskot

um

Eykajáttannarlóg fyri februar 1997

Almennar viðmerkingar

Sambært byggju styrisskipanarlógini er meginreglan, at ymsar eykajáttanir verða veittar við lógtingslóg.

Hetta er fyrstu ferð, at landsstyrið leggur uppskot fyri lógtingið um eykajáttannarlóg í 1997.

Í fyriliggjandi uppskoti eru rakstrarútreiðslur minkaðar við 0,6 mió. kr., meðan lógujáttanin verður økt samsvarandi.

Vanliga tá eykajáttanir verða veittar, hava málini skund, og tí fer landsstyrið at heita á lógtingið um skjóta viðgerð.

Sum meginregla, hevur landsstyrið funnið sparingar svarandi til uppskotið um eykajáttan, soleiðis at lógaruppskotið er útreiðsluneutralt.

§ 8. Almanna- og heilsumál o.a.

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan	-642	-782	-140
Inntøkuætlan			
Løguætlan	642	642	

Almannamál

8.21.6. Hjálp og røkt av eldri og brekaðum

140 -140

-140 -140

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
8.21.6. Hjálp og røkt av eldri og brekaðum			
8.21.6.03. Røktarheim á Sandoyinni (Løgujáttan)	J	-	-
	EYJ	642	

8.21.6.04. Røkt av eldri (Rakstrarjáltan)

J	139.230	-
EYJ	-782	-140

Viðmerkingar

8.21.6. Eldri og brekað

8.21.6.03 Eldrarøkt í Sandoyinni (Løgjáltan) (Nýggju høvuðskonto)

Vísandi til ætlanina um eina royndarskipan um at taka eindina heima á Sandi í nytlu sum røktarheim, og eindirnar í Skopun og í Skálavík sum eldrasambylir, verður eina restløgu hjá landskassanum uppá kr. 642.000,- til innbugv v.m., sum ikki vórðu keypt í 1996.

Luttakandi kommunur skulu eftir hesum bert gjalda 10 % av iløguni til røktarheimspartin. Við ein meirútreiðslur uppá kr. 642.000,- er eisini roknað við sparingum í samlaðu iløguni uppá kr. 1.840.000,-.

Sundurgreinað ætlan

tús. Kr.	J	EYJ	EYJ+J
Útreiðslur	-	642	642
10. Eldrarøkt í Sandoyinni			
<i>Útreiðslur</i>	-	642	642
32. útvegan av løgu o.ø.	-	515	515
75.Skráseting av keyps-MVG	-	127	127

8.21.6.04. Røkt av eldri (Rakstrarjáltan)

Minniútreiðslur verða til rakstur av Sandoyar røktarheimi í 1. hálvári. Ætlanin er, at røktarheimið kann lata upp aftaná summarfrítíðina í ár. Hartil krevst at røktarheimið verður gjørt liðug við innbugvi v.m., sum verður fíggað innan rakstrarjáltanarkarmin. Víst verður til lögtingslóg um royndarskipan innan eldrarøkt í Sandoy, við atliti til skipan við røktarheimi í eindini heima á Sandi, og eldrasambylum í eindunum í Skopun og Skálavík.

Sundurgreinað ætlan

tús. Kr.			J	EYJ	EYJ+J
Nettóútreiðslujáttan			139.230	-642	138.588
Útreiðslur			165.607	-782	164.825
Inntøkur			26.377	-140	26.237
23.	Eldrarøkt í Sandoyinni				
Útreiðslur	-	-	7.906	-782	7.124
11. Lønir o.a.	-	-	6.650	-782	5.868
14.Keyp av vørum og tænastum	-	-	938	-	938
19.Aðrar útreiðslur	-	-	153	-	153
75.Skráseting av keyps-MVG	-	-	165	-	165
Inntøkur	-	-	2.014	-140	1.874
21.Søla av vørum og tænastuveitingum	-	-	878	-	878
71.Flytingar frá kommunum	-	-	1.136	-140	996

1. viðgerð 28. februar. Málið varð heint í fíggarnevndina, sum 5. mars legði fram soljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 26. februar 1997 og eftir 1. viðgerð tann 28. februar 1997 heint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Kristian Magnussen, landsstýrismanntil almannamálum, og Jolmny Winther Holbech, deildarstjóra, ið greiddu nevndini frá málinum, eins og nevndin hevur fingið tær upplýsingar, sum biðið hevur verið um.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 12. mars 1997. Uppskot landsstýrisins samtykt við 25-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt skal fara til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 17. mars 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 18-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 28, 26. mars 1997.

49 Broyting í lögtingslóg um stuðul til menning av fiskivinnu á landi.

Ár 1997, mikudagin 26. februar legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram fram soljóðandi:

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um stuðul til menning av fiskivinnu á landi

Í lögtingslóg nr. 84 frá 28. mai 1996 um stuðul til menning av fiskivinnu á landi verður gjørd henda broyting:

Eftir § 4 verður sum nýtt kapittul 2a sett:

"Kapittul 2a

Stuðul til at lúka ES-krøv

§ 1.

§ 4a. Landsstýrismanninum í fiskivinnumálum verður heimilað av jättan á fíggarløgtingslógini at veita fiskavirkjum stuðul til tær broytingar og áhøtur á virki og framleiðslu, ið eru neyðngar fyri at virkið kann varðveita laggildingina eftir teimum krøvum,

ið eru/verða sett fram av Heilsufrøðiligu Starvsstovuni sambært vegleiðing um ES-góðkenning.

Stk. 2. Jättast kann stuðul við upp til 1/3 av kostnaðinum av broytingun og ábónum.

§ 4b. Stuðul verður veittur eftir umsókn. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kann í kunningarð úseta nættri reglur hesum viðvíkjandi og treytir fyri veitan av stuðuli."

§ 2.

Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd.

Almennar viðmerkingar

Í fíggarløgtingslógini fyri 1997 á § 5 Fiskivinna, undir "5.34.4.16 Fiskivinnumenning á landi" er ásett, at øtlandi skal løgtingslógin um stuðul til menning av fiskivinnu á landi broytast, so landsstýrið fær heimild at játta fiskavirkjum stuðul til tær broytingar og ábøtur, ið eru neyðugar fyri at virkið kann varðveita laggildingina og lúka ES-krøv.

Heilsufrøðiliga Starvsskovan hevur gjørt eina vegleiðing til virkinum um hvørji krøv skulu vera uppfyllt, fyri at Starvsskovan kann laggilda virkinum eftir ES-krøvum. Hesí krøv eru munandi hendir eftir at fólk úr ES vóru á eftirlitsviðjan í Føroyum í september 1995.

Í hesum sambandi ynskir landsstýrið at fáa heimild at veita ein fíggarligan stuðul til virkinum, og verður henda heimild fingin í hesum lógaruppskoti.

Játtamin á høvudskonto 5.34.4.16 Fiskivinnumenning á landi er 12 mió. kr., og verður henda at býta millum stuðul til innfluttan fisk (kapittul 1), stuðul til vørmenning (kapittul 2) og síðani stuðul til at lúka ES-krøv (kapittul 2a). Ongar neyvar metingar finnast um, hvat tað kemur at kosta virkjunum at gera neyðugu broytingar og ábøtur til tess at uppfylla ES-krøvini. Stuðulin verður fyrstu ferð veittur í 1997, og skal øtlandi halda áfram í 1998. Veittur verður stuðul við upp til 1/3 av kostnaðinum, og mett verður, at nýttar verða uml. 4 - 6 mió. kr. í 1997 og tað sama í 1998.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

Ad. § 1. Uppskotið er ein broyting av løgtingslóg nr. 84 frá 28. mai 1996 um stuðul til menning av fiskivinnu á landi. Eitt nýtt kapittul verður innsett: "Kapittul 2a Stuðul til at lúka ES-krøv".

Í § 4a, stk. 1 fær landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum heimild at veita fiskavirkjum stuðul til tær broytingar og ábøtur á virki og framleiðslu, ið eru neyðugar fyri at virkið kann varðveita laggildingina eftir teimum krøvum, ið eru/verða sett fram av Heilsufrøðiliga Starvsskovanum sambært vegleiðing um ES-góðkenning. Verandi vegleiðing er frá mars 1996 (FVD.03.1996).

Í § 4a, stk. 2 verður ásett, at játtast kann stuðul við upp til 1/3 av kostnaðinum av broytingum og ábótum. Hesin stuðul er sostatt tann sami sum stuðulin til fløgur í útgærd eftir kapittul 2 "Stuðul til vørmenning", ið eisini er upp til 1/3 av kostnaðinum.

Í § 4b verður ásett, at stuðul verður veittur eftir umsókn, og at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kann í kunngerð áseta nærri reglur hesum viðvíkjandi og treytir fyri veitan av stuðuli. Hesar reglur fara at innihalda, at í umsóknini skal vera úðarætlan, yvirblik yvir broytingar og ábøtur og vísast skal á, hvat serstakt ES-krav ger hesar neyðugar, kostnaðarmeting v.m. Í treytunum fyri veitan av stuðli verður m.a. sett, at virkið skal varðveita laggildingina sambært treytunum fyri ES-góðkenning.

Í viðgerð 21. mars 1997. Málid varð heit í vinnumyndina, sum 16. mai 1997 legði fram söljóðandi:

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 26. februar 1997 og eftir l. viðgerð 21. mars 1997 beint í vinnu-nevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landsstýrismann, og samstarvsbólkin um innaneftirlit (Føroya Reiðarafelag, Heilsufrøðiliga Starvsstovuna og Føroya Arbeids-gevarafelag).

Samstarvsbólkurin um innaneftirlit hevur biðið um, at stuðulin eisini kom at fevna um verksmiðjuskip, men hevur verið met, at hetta ikki hevði verið í samsvari við kravið um identitet, og hevur nevndin tí ikki gingið hesum ynski á mæti.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Óli Jacobsen, Lasse Klein, Álvur Zachariassen, Henrik Old, Heini O. Heine-sen) heitir tó á landsstýrismannin í fiskivinnumálum um at leggja lógaruppskot fyri tingið í komandi ting-setu, ið eisini fevnir um verksmiðjuskipini.

Meirilutin tekur undir við, at neyðugt er við stuðli til at lúka tey krøv, sum ES setir, men metir, at reglurnar eiga at vera nærri útgreindar í lógini enn uppskot landsstýrisins.

Meirilutin heldur, at rættast er, at stuðulin fevnir um styrkjan av leiðslunum í samband við innaneftirlitskrøv, her upp í skeiðvirksemi, heldur er stuðul til fysiskar karnar.

Meirilutin setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

Í § 1 verður kapitlul 2 a. Stuðul til at lúka ES-krøv, orðað soleiðis:

“Stuðul til menning

§ 4 a. Landsstýrismanninum í fiskivinnumálum verður heimilað av játtan á fíggarløgtingslógini at veita fiskavirkjum stuðul til tiltøk, ið eru neyðug fyrri, at hesi fiskavirki kunnu lúka krøv viðvíkjandi menning í samband við laggilding og innaneftirlit, ið eru og verða ásett av Heilsufrøðiliga Starvsstovuni.

Stk. 2. Upp til 2/3 av skjalprógvaðum útreiðslum kunnu árliga latast í stuðuli til hvørt virki, til krøv, ið fevna um ella gera tað neyðugt við tiltøkum til menning av innaneftirlitsskip anum. Stuðul kann latast til:

a) tiltøk til menning av góðskuleiðarum o.ø.

starvsfólkun, herundir luttøka á eksternum skeiðum o.a.

- b) útreiðslur til innanhýsis skeið, upplæring, o.l., tó ikki til lønir ella aðra samsýning til egin starvs-fólk í tíðini fyri skeiðluttøku, upplæring o.l.
- c) keyp av ráðgeving í samband við innaneftirlit og laggilding.

Stk. 3. Treytin fyri at fáa stuðul til tiltøk samb. stk. 1-2 er, at virkir eru umfatað av kunn-gerðini um innan-efitrlit á føroyskum fiskavirkjum.

Stuðul til serlig tiltøk og verkætlanir.

§ 4 b. Landsstýrismanninum í fiskivinnumálum verður heimilað av játtan á fíggarløgtingslógini at

veita stuðul til serlig tilhæk og verkætlanir, sum verða fyriskipaðar fyri størri bólkur ella fleiri brúkarar, sum liður í samskipaðum ætlanum, ið hava til endamáls at stuðla fiskavirkjum at gerast betur før fyri at lúka krøv í samband við lóggilding og innaneftirlit, ið eru og verða ásett av Heilsufrøðiliga Starvsstovuni.

Stk. 2. Um stuðul er latin ávísun verkætlanum ella tiltøkum samb. stk. 1, fáa lutakarar/brúkarar ikki stuðul samb. § 4 a til somu tiltøk.

Felagsreglur

§ 4 c. Stuðul sambært hesi lóg verður veittur eftir umsókn.

Stk. 2. Umsóknir um stuðul samb. §§ 4 a og 4 b skulu verða landsstýrismanninum í fiskivinnumálum í hendi í seinasta lagi tann 1. august í tí árinum, ið stuðulin verður søktur fyri.

Stk. 3. Virkir, sum ikki eru kunnað um endaligu

krøvini í samband við lóggilding og innaneftirlit av Heilsufrøðiliga Starvsstovuni í seinasta lagi tann 1. juli 1997, kundu fáa frávik frá tíðarfreistini samb. stk.

2. Umsókn um frávik frá tíðarfreistini skal verða landsstýrismanninum í hendi í seinasta lagi tann 1. august 1997.

Stk. 4. Treytin fyri stuðuli samb. §§ 4 a og 4 b er:

- at lógd verður fram úgreind frágreiðing um verkætlanina, tíðarætlan og kostnaðarætlan.
- at upplýsingar um, hvussu stuðulin er nýttur, verða latnar landsstýrismanninum í fiskivinnumálum, eftir at tiltakið, broytingar og áhættur ella verkætlanin er liðug.

§ 4 d. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kann í kunngerð áseta nærri reglur og treytir

fyri veitan av stuðuli sambært hesi lóg, herundir at áseta eitt býti av játtanini millum stuðul eftir §§ 4a og 4b."

Viðmerkingar til einstøku greinirnar:

Stuðul til menning

Til § 4a, stk. 1

Endamálið við § 4 a er lýst í § 4 a, stk. 1, og snýr seg um tann partin av lóggildingar- og innaneftirlitskrøvum, ið ikki eru "fysisk krøv", men sum hin vegin eru eins týðningarmikil sum hólsviðurskipli og útgerð v.m., fyri at varðveita útflutningsmøguleikan til ES-lond.

Til § 4a, stk. 2

Møguleiki er fyri, at virkir kunnu fáa stuðul til at keypa sær ráðgeving, innanhýsis skeið o.d. til egið starvsfólk og ekstern skeið til góðskuleiðarar og starvsfólk, ið røkja ávísar uppgávur, sum hava beinleiðis týðning í samband við innaneftirlitsskipanina. Í samband við innanhýsis skeið fyri starvsfólk verður mælt til, at stuðulin ikki verður brúktur til gjalding av lønum. Lønarspurningur í samband við innanhýsis skeið er sostatt eitt mál, sum virkisleiðslan og reiðaríni sjálv mugu leysa á annan hátt.

Mælt verður til, at latast kunnu upp til 2/3 av skjalprógvaðum útreiðslum í stuðuli. Kostnaðurin av at fáa eina vælverkandi innaneftirlitsskipan er ymiskur frá virki til virki. Hesir kunnu verða ógvuliga ymisk til støddar, og talið er eisini sera ymist. Tá umsóknarfreistin, samb. § 4 f er úti, kemur umsitingarmyndugleikin talið av umsókjara og kann tá áseta endaligu stuðulsupphæddina til tey tiltøk v.m., ið stuðul er søktur til.

Til § 4 a, stk. 3

Sokallaðu "ES-krøvini" komu, eftir at ES-efirlitsfólk høvdu verið á vitjan á virkjum kring landið í september 1995. Núkað seinni sendi Heilsufrøðiliga Starvsstovan sokallaðu "Vegleiðingin um ES-krøv" út til góðkendar og fyribils góðkendar framleiðarar til ES-marknaðin - t.v.s. til fiskavirki og verksmiðjuskip, sum skulu hava eina innaneftirlitsskipan, sambært "Kunngerð nr. 24 frá 4. mars 1994 um innaneftirlit á føroyskum fiskavirkjum og verksmiðjuskipum".

Stuðul til serlig tiltøk og verkætlanir.

Til § 4 b, stk. 1

Endamálið við § 4 e er, at kunna veita stuðul til serlig tiltøk og verkætlanir, sum verða fyriskipað fyr stórr bólkur ella fleiri brúkarar, sum liður í samskipaðum ætlanum, ið hava til endamáls at stuðla fiskavirkjum at kunna lúka ásett krøv í samband við lóggilding og innaneftirlit.

Konkret dømi um verkætlanir av slíkum slag kunnu verða:

- útbúgving av "skoðarum" (eftirlitsfólki/ráðgevum) innanhýsis hjá t.d. felagsskapum fyr fiskavirkir.
- útvikling av føroyskum EDV-skipanum til t.d. innaneftirlit
- temafundir um ávís evni, so sum vatnreinsiverk, reingerðarskipanir o.l.
- kunningarferðir o.s.fr.

Viðv. stuðulsupphæddini er ikki sett nakað ávíst loft á, av tí at kostnaðurin av tilkum verkætlanum kann verða so ymiskur.

Til § 4 b, stk. 2

Við hesi grein er ætlanin at fyribygja, at virkir, ið luttaka í tiltøkum og verkætlanum, ið eru stuðlaðar sambært § 4 b, t.d. skeiðluttøka, eisini kunnu fáa stuðul til somu tiltøk samb. § 4 a.

Felagsreglur

Til § 4 c, stk. 1

Umsóknarfreistin fyr stuðul verður sett til 1. august í tí álmennakkaði, ið stuðul verður søktur fyr.

Til § 4 c, stk. 3

Heilsufrøðiliga Starvsstovan er enn í gongd við arbeiði at vitja hvørt einkelt virki í samband við lóggildingar og innaneftirlitskrøv. Um alt gongur eftir ætlan, verður kontið rúpt á øll virkin, áðrenn hetta árið er farið. Tey virkir, sum ikki enn hava fingið tilika vitjan av Heilsufrøðiligu Starvsstovuni, hava eina fyribils lóggilding og góðkenning av góðskuhandbók (Innaneftirlitsskipanini). Av somu orsök verður mett neyðugt, at undantaksreglur verða gjørdar fyr umsóknarfreistina hjá teim fiskavirkjum, sum ikki í rímligari góðari tíð, áðrenn umsóknarfreistin er úti, fáa kunneika um endaligu krøvini frá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni. Fyr hesi virkir verður vanligi umsóknarfreistin - 1. august.

Til § 4 f, stk. 4

Umframt tær treytir, sum nevndar eru undir §§ 4 a og 4 b, so skulu umsøkjara lata inn frágreiðing, tíoarættan og kostnaðarættan fyr tey tiltøk, ið ætlanin er at seta í verk, og sum eru ella verða kravd av Heilsufrøðiligu Starvsstovuni í samband við lóggilding og innaneftirlit. Tá arbeiðir ella tiltøk, ið stuðul er játtaður til, eru liðug, skal umsøkjarin senda landsstýrismanninum í fiskivinnumálum skjálprógv og frágreiðing, og verður stuðulin útgoldin, tá frágreiðingin og skjálprógvini eru góðkend.

Til § 4 d

Nærri reglur fyr veitan av stuðuli sambært hesi lóg kunnu ásetast av landsstýrismanninum í fiskivinnumálum í kunngerð. Hetta fevnir eisini um býtið av stuðulsupphæddini til tey ymsu endamálini, ið eru við lógini.

Minnilutin (Björn á Heygum) tekur ikki undir við sjónarmiðnum um at veita almennum stuðul til

menning av fiskivinnuni á landi.

Grundin til hessa stöðutöku er tann, at aðalmálið til eina og hvørja tíð má vera, at vinnan tekur ábyrgd av eignum viðurskiptum og sjálv rindar tær útreiðslur, sum stundast av vanligum krøvum. Sinn marknaðurin setir til t.d. reinføri, góðsku, innaneftirlit v.m.

Hetta kann ikki vera ábyrgd skattgjaldarans.

Vit kenna av heiskum royndum, at tað er sera vandamikilð fyri vinnulívið at dúva upp á almennan stuðul. Vinnan verður á henda hátt avskeplað og fer í alt størri og størri mun at byggja sínar avgerðir og laga sína framleiðslu til stuðulin í staðin fyri á sunnar marknaðurbúskaparligar fortreytir.

Avleiðingarnar av stuðlinum verður tískil oftast "ineffektivitetur", "yvirkapacitetur" í seinasta enda eitt vánaligt kappingarføri í vinnuni.

Eitt sera gott dømi um hesa avlagandi almennu ávirkan eru fiskavirkini. Við almennum stuðli í vinnuni vóru gjørdar fløgur fyri góðar 800 mill. kr., hóast framleiðslan upp á vanlig marknaðarkor neyvan kann forsvara meir enn 1/10 av upprunaligu fløguni.

Sama ger seg galdandi fyri fiskiflotan, sum hóast milliardinnspræningar frá landskassanum í bæði beinleiðis stuðli og veðhákum als ikki hevur verið lønandi.

Sakin er nevniliga tann, at almenni stuðulin aloftast hevur ta sera óhepnu avleiðing, at hann verður lagdur oman á prísin, og harvið er atvoldin til óneyðuga høgan kostnað fyri sjálv framleiðsluanboðini.

Almenni stuðulin verður sostatt "innkalkuleraður" í allar fløgu- og rakstrarætlanir, sum harvið byggja á falskar og óveruligar figgjarligar fortreytir.

Á henda hátt stuðlar tað almenna als ikki vinnulívinum, heldur tvørturímóti.

Tað verður ført framt, at tað almenna skal stuðla skeiðvirksemi v.m. í samband við, at miðið verður ímóti at lúka ES krøvini, og at hetta ikki avlagar prísstöðið v.m.

Tað er møguligt, at hetta ikki beinleiðis avlagar prísstöðið. Hin vegin kann hetta skapa ein sonevndar "kunst-igan tørv", soleiðis at skeiðvirksemi verður størri, enn brúk er fyri.

Eisini er tað eitt vandamál, at slíkar stuðulsskipanir eru torførar at umsita, og at peningurin harvið als ikki kemur til sættis.

Út frá hesum mælir umboð sambandsflokksins tinginut frá at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 27. mai 1997. Brýtingaruppskot til § 1 samtykt við 22-0-7 atkvøðum. § 1 soleiðis brýtt samtykt við 22-0-7 atkvøðum. § 2 samtykt íttan atkvøðugreiðslu. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-1-6 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Uppskotið senn samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 19-2-5 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 110, 13. juni 1997.

E.L. j.nr. 1525-11/94

50 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi lóg “om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge”

Ár 1997, mikudagin 26. februar legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landstýrið fram

U p p s k o t

til

ríkislógartilmæli.

Tilmælt verður ríkismyndugleikunum við kongiligari fyriskipan at seta í gildi í Føroyum lóg nr. 348 frá 9. juni 1993 “om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge” við hesum broytingum:

- 1) Í § 1, nr. 2 verður “af lov om forsikringsvirksomhed” broytt til: “af tagtingslov om forsikringsvirksomhed”.
- 2) Í § 1 verður nr. 3 orðað soleiðis:
- 3) udenlandske kredit- og finansieringsinstitutter, der gennem en filial på Færøerne driver virksomhed efter nr. 1.”
- 3) § 14 verður orðað soleiðis:

“§ 14. Loven træder i kraft på Færøerne dagen efter, at den er kundgjort i Kunngerðablaðið.”

Viðmerkingar

Á altjóða støði hevur seinastu árin verið arbeitt nógv við at økja samarbeiði landanna millum til tess at fyribyrgeja, at kredit- og fíggjarstovnar kunnu vaska svartar pengar hvítar.

ES hevur samtykt eitt “direktiv”, sum hevur til endamáls at samskipa arbeiðið hjá ES londunum fyri at verja fíggjarskipanina móti at verða brúkt til at vaska svartar pengar hvítar í hesum tíðum, nú kapítalflutningur og fíggjartænastur verða frælsari innan ES.

Í tráð við hetta direktiv, er lóg nr. 348 frá 9. juni 1993 “om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge” sett í gildi í Danmark.

Lógin er ikki galdandi í Føroyum, men landstýrið skjýtur upp við heimild í § 15, at seta lógina í gildi fyri Føroyar við kongiligari fyriskipan.

Høvuðsinnihaldið í lógini er, at tey virki, sum eru umfatað av lógini:

- 1) Skulu gera skrivligar innanhýsis reglur um tryggjandi eftirlits- og kommuníkatiónsarbeiðsgongdir og útbúgvingar- og leiðbeiningarætlanir fyri meðarbeiðararnar.
- 2) Skulu krevja, at kundar teirra skulu føra prógv fyri sær, tá hesir taka upp handilshigt samband herundir opna eina konto ella eitt depot.
- 3) Skulu, tá illgruni er um at ein peningaflyting hevur samband við hvítvasking av peningi, kunna viðurskiðtini nærri, og um ikki vissu er fyri, at einki óregluligt er áfatt, steðga flytingini, um hetta er gjørligt, til lögreglan er ávarað.

Orsøkin til, at neyðugt er at gera broyting í § 1, stk. 2 áðrenn lógin verður sett í gildi í Føroyum, er, at trygg-

ingarøkið er yvirtikið málssøki, og tryggingarfeløg og pensiónskassar í Føroyum koma tí ikki undir danska lóggávu um tryggingarvirksemi, men undir føroyska lóggávu á tryggingarøkinum. Tað skal heldur ikki kunna bera til at brúka eina føroyska trygging ella pensiónskassa til at vaska svartar pengar hvítar.

Uppskotið er gjørt í samarbeiði við umboð fyri Landsbanka Føroya, Føroya Banka og Føroya Sparikassa.

Lógin hevur ikki týðiligar eykaútreiðslur ella meirumsiting við sær.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

ES-direktivið og viðmerkingarnar til danska lógaruppskotið til lógina er hjálagt.

Viðmerkingarnar til danska lógaruppskotið geva nágreiniliga frágreiðing til tær einstøku greinirnar, og skulu tí ikki endurtakast her.

Skotið verður upp at seta lógina í gildi í Føroyum til at tillaga okkara lóggávu eftir lóggávuni í londunum rundan um okkum, soleiðis at Føroyar ikki verður ein liður í garðinum í stríðnum móti at vaska svartar pengar hvítar.

1. viðgerð 12. mars 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 23. mai legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 26. februar 1997 og eftir 1. viðgerð 12. mars 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið. Seintastu árin hevur nógv verið arbeitt við at økja samarbeiðið landanna millum til tess at fyrbyggja, at kreditt og fíggarstovnar kunnu vaska svartar pengar hvítar. Landsstýrið mælir tí til at seta dansku lógina "om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge" í gildi fyri Føroyar.

Landsstýrið hevur gjørt uppskotið í samarbeiði við umboð fyri Landsbanka Føroya, Føroya Banka og Føroya Sparikassa og hevur nevndin undir viðgerðini havt fund við henda arbeiðshólk.

CPR- og SE-nummar, sum verða brúkt í Danmark, verða nevnd í lógini. Arbeiðsbólkurin upplýsti, at sambært danska Vinnumálaráðnum er ikki neyðugt at brúka hesi nummar í Føroyum, men at vit í staðin kunna nýta "anden lignende dokumentation", sum tað stendur í lógini.

Lógin umfatar eisini trygging. Arbeiðsbólkurin upplýsir, at Tryggingin er tannoliga spurd um viðmerkingar til málið. Tryggingin hevur gjørt vart við, at lógin hevur smærri broytingar við sær fyri Tryggingina, men at tað er ikki neyðugt at gera nakað við hetta í hesum umfari.

Arbeiðsbólkurin upplýsti somuleiðis, at vrientandi verða ongur eykaútreiðslur fyri landskassan ella meirumsiting orsakað av lógini.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 27. maj 1997. Uppskoti til ríkislógartilmæli samtykt við 30-0-0 atkvøðun. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 30-0-0 atkvøðun.

3. viðgerð 30. maj 1997. Ríkislógartilmælið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðun

F.L. j.nr. 2572-2/95

51 Broyting í løgtingslóg um aling v.m.

Ár 1997, fríggjadagin 28. februar legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram söljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um aling v. m.

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 70 frá 9. juni 1988 um aling av fiski v. m. við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

1) § 2 verður orðað soleiðis :

“§ 2. Loyvi frá landsstýrinum krevst til at byggja, gera til, umskipa, viðka, keypa ella reka støð til alivirksemi. Til alivirksemi uttan alistøð krevst eisini loyvi frá landsstýrinum.

Stk. 2. Landsstýrið kann í loyvinum seta nærri fylgstreytir.

Stk. 3. Alivirksemið sambært hesi lóg kann bert fara fram á alistøðum, sum hava loyvi frá landsstýrinum til alivirksemi eftir stk. 1. Fyri at reka alistøð í Føroyum krevst, at eigararnir eru:

- a) Einkultipersonar, einkultipersonar í felagskapi sum hefta persónligt, solidariskt og beinleiðis og sum lúka treytirnar í stk. 4.
- b) ella feløg, sum lúka treytirnar í stk. 5.

Stk. 4. Eigararnir sambært stk. 3 skulu hava fast tilknýti til Føroyar, allir skulu vera skrá settir í fólkavirklitnum seinastu tvey árin, og allir skulu vera fullt skattskyldugir í Føroyum.

Stk. 5. Um eigararnir sambært stk. 4 eru skipaðir í

felag, skal tað lúka fylgjandi treytir:

- a) Felagið skal vera partafelag, smápartafelag ella lutafelag. Er talan um partafelag ella smápartafelag, skulu partabrevini vera navnapartabrev.
- b) Eigararnir av í minsta lagi 2/3 av ognarpeninginum, sum soleiðis eiga í minsta lagi 2/3 av atkvøðurettinum í felagnum, skulu lúka treytirnar í stk. 4.
- c) Føroya Landsstýri skal hava upplýsingar um hesi viðurskipti og skal góðkenna broytingar í ognarviðurskiptinum.

Stk. 6. Persónar og feløg, sum hava rikið alistøð áðrenn henda lóg kemur í gildi, kunnu halda áfram við virksemi sínum hóast ásetingarnar í stk. 3-5.

Stk. 7. Landsstýrið kann í heilt serligum førum gera undantøk viðvíkjandi treytunum sambært hesi grein.

§ 2.

Henda lóg fær gildi frá tí degi, lógaruppskotið er lagt fram á Føroya Løgtingi.

Stk. 2. Samstundis fer danski teksturin í lóg nr. 70 frá 9. juni 1988 við seinni broytingum úr gildi.

Viðmerkingar

Verandi lóggáva ásetir, at fyri at reka alivirksemi í Føroyum, krevst loyvi frá landsstýrinum. Alilógin ásetir, at tá eitt aliloyvi verður latið, skal m.a. verða farið eftir, at teir, sum avgerðarrættin hava á alistøðini, í fyrsta lagi búgva á staðnum, har aliloyvið verður givið, í øðrum lagi hava serligt tilknýti til staðið og í triðja lagi eru fastbúgvandi í Føroyum. Hetta er, tá loyvið verður latið. Lógin sigur onki um broytingar, aftan á at loyvið er fingið. Tað, at teir, sum fáa loyvi í triðja lagi skulu vera fastbúgvandi í Føroyum, vísir á, at ætlanin upprunaliga hevur verið, at aliloyvini skulu vera á føroyskum hondum.

Eitt líknandi vinna sum alivinnan hvat avmarkaðari framtíðslunøgd viðvíkur, nevnliga fiskiflotin, hevur umframt loyvistreytir eisini reglur fyri, hvør ið kann eiga fiskiskip til vinnuligan rakstur. Hildið verður hóskandi, at á leið somu treytir sum í fiskiflotinum eiga at vera galdandi fyri alivirksemið. Talan er í báðum førum um eitt tilfelgi, sum er grundað á náttúruna. Í lógin um vinnuligan fiskiskap verður sagt, at fiskatilfeingið er ogn Føroya fólks. Tað sama kundi verið sagt um toy øki - firðir og sund - sum alivinnan er grundað á.

Skotið verður tí upp at seta líknandi treytir fyri eigaraviðurskiptum í alivinnuni sum fyri fiskiflotin. Hetta ber m.a. í sær, at eru eigararnir einkultpersónar ella einkultpersónar í felagsskapi, skulu teir vera fastbúgvandi í Føroyum. Eru eigararnir skipaðir í felag, skulu eigararnir av í minsta lagi 2/3 av ognarpeninginum, sum samstundis eisini hava 2/3 av atkvøðurrættinum í felagnum, verða fastbúgvandi í Føroyum.

Sostatt verða eigaraviðurskiptini avmarkað soleiðis, at tað til eina og hvørja tíð eru føroyingar, sum hava avgerðarrættin í alivinnuni.

Mett verður ikki, at lógarbroytingarnar fara at hava búskaparligar avleiðingar fyri landskassan.

Mælt verður Løgtinginum at samtykkja uppskotið.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

ad 1.

Stk. 1 og 2 er óbroytt frá verandi lóggávu. Stk. 3-6, sum eru nýggj, seta treytir fyri, hvør sum kann eiga alistøð í Føroyum. Loyvi kann verða latið einkultpersónum ella feløgum at hava alistøð í Føroyum. Eru tað einkultpersónar, sum eiga støðina, skulu teir eftir uppskotinum hava verið skrásettir í fólkeyvirlitinum seinastu tvey árin og vera fult skattskyldugir í Føroyum. Er talan um feløg, skulu 2/3 av teimum, sum hava atkvøðurrættin í felagnum, og sum samstundis eiga 2/3 av ognarpeninginum, hava verið skrásettir í fólkeyvirlitinum og vera fult skattskyldugir í Føroyum.

Loyvishavaranum er álagt at upplýsa landsstýrinum um møguligar broytingar í eigarviðurskiptunum, og skal landsstýrið góðkenna hesar.

Skotið verður upp, at broytingarnar í lógin fáa gildi frá tí degi, uppskotið er lagt fyri Føroya løgting. Teimum, sum hava aliloyvi undan hesum degi, verður loyvt at halda fram við verandi eigarabýti hóast uppskotnu broytingarnar; tað verður hildið at verða ósiður, at lóggeva afturvirkandi. Landsstýrið vil hava lógina í gildi skjótast møguligt, so forða kann vera fyri, at útlendingar keypa seg meir inn í føroysku alivinnuna.

Skotið verður upp, at landsstýrið kann gera frávik frá treytunum um eigara- og atkvøðubýti, um talan t. d. er um eitt virksemið, sum er partur av eini menningarætlan innan alivinnuna. Loyvið skal tá verða givið við styttri áramáli enn vanliga verður latið teimum, sum lúka tær annars ásettu treytirnar hesum viðvíkjandi.

1. viðgerð 12. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sem 23. apríl legði fram söljóðandi

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 28. februar 1997 og eftir 1. viðgerð 12. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Havhúnaðarfelagið.

Nevndin heldur, at reglan í § 2, stk. 5, litra e, um at landsstýrið skal góðkenna broytingar í ognarviðurskiftunum, er ov stírvín, og mælir tí til, at góðkenning ikki skal vera neyðug, men at landsstýrið fær fráboðan um allar broytingar.

Ein samd nevnd mælir tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við hesum broytingaruppskoti.

Broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

Í § 1 verður § 2, stk. 5, verður orðað soleiðis:

“c) Um broytingar eru farnar fram í ognar- og avgerðarættindaviðurskiftunum, skal felagið skrivliga geva Føroya landsstýri upplýsingar um hesar.”

2. viðgerð 30. apríl 1997. Broytingaruppskot til § 1 samtykt við 22-0-4 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 21-0-5 atkvøðum. § 2 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 5. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 61, 21. mai 1997.

FLj.nr. 2600-1/90

52 Broyting í lögtingslóg um flögustuðul til alivinnuna

Ár 1996, fríggjudegin 28. febrúar lagði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi

U p p s k o t

til

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um flögustuðul til alivinnuna.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 82 frá 28. maí 1996 um flögustuðul til alivinnuna við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í § 1, stk 1 verða orðini "í flggjarárinum 1996 at nýta 10 mió. kr" broytt til: "í flggjarárinum 1996 at nýta 10 mió. kr. og í flggjarárinum 1997 at nýta 9 mió. kr."
- 2) Í § 1, stk 3 verður "í 1996" broytt til "í 1996 og 1997".

- 3) Í § 2, stk. 2 verður nr. 3 broytt til nr. 4. og orðini "1) og 2)" verða broytt til "1), 2) og 3)".

- 4) Sum nýtt nr. 3 í § 2, stk. 2 verður sett inn: "3) Váttan frá grannskoðara um at trygd er fyri rakstrarflgging fyri tí útsetta smoltinum fram til tøku."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-gjørd.

Víðmerkingar

flögustuðul hevur verið latin alivinnuni á hvørjum ári síðani 1993. Árin 1993 til 1995 var stuðulin 25 mió. kr. árliga, men í 1996 varð hann settur niður til 10 mió.

flögustuðulin til alivinnuna verður latin sambært lögtingslóg nr. 82 frá 28. maí 1996. Henda er bert galdandi fyri 1996. Løgtingið hevur fyri flggjarárið 1997 eftir uppskoti landsstýrissins samtykt at sela 9 mill. kr av á flggjarlógini sum flögustuðul til alivinnuna í 1997.

Skotið verður upp, at lógin um flögustuðul til alivinnuna verður broytt, so stuðul eisini kann verða goldin fyri útseting av smolti og sflum í 1997.

Tá flögustuðul verður latin, eigur ein meginregla at vera, at tann sum fær stuðulin, veruliga kann leggja fram prógv fyri, at grundarlag er fyri flguni. Tí verður mælt til, at váttan um rakstrarflgging má verða lögð fram, áðrenn flögustuðul verður játtaður.

Uppskotið hevur ikki fleir útreiðslur fyri landskassan, enn tær sum framman undan eru játaðar á lögtingsins flggjarlóg fyri 1997.

Mælt verður Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Víðmerkingar til tær einstøku broytingarnar

Ad. 1 og 2. Skotið verður upp, at flögustuðul kann gjaldast fyri 1997 umframt fyri 1996. Upphæddin er í tráð við samtyktu flggjarlógina fyri 1997.

Ad. 3 og 4: Kravd verður váttað frá grannskoðara um, at fígging er játtað fyri útsetta smoltið fram til tøku. Tí verður sett nýtt pkt. inn og verandi pkt. 3. verður broytt til pkt. 4.

1. viðgerð 12. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 16. apríl legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 28. februar 1997 og eftir 1. viðgerð 12. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Havbúnaðarfelagið.

Einn samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 23-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 52, 13 mai 1997.

F.L. j.nr. 2600-6/91

53 Uppskot til lögtingslóg um broytingar í ferðslulógini

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Tordur J. Nielsen, lögtingsmaður, vegna miðflokkin fram söljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um ferðslu.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 65 frá 9. september 1963 um ferðslu við seinri broytingum verður í § 16, stk. 3 í teimum færum "0,8 o/oo" broytt til: "0,5 o/oo".

§ 2.

Lógin verður sett í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.
Stk. 2. Allur hin danski teksturin í lógini verður strikaður.

Viðmerkingar:

Vandarnir, ið standast av rúsdrekkakoyring hava verið nógv umrøddir, og dømini eru nógv, har avleiðingar hava verið stórir sorgarleikir.

Lond rundan um okkum - undantikið Danmark - hava tikið álvaran av rúsdrekkakoyring til eftirtektar og nýta "promillumark", ið er munandi lægri enn galdandi er her hjá okkum.

Nú ljóðar tó, at danir hava ætlanir um at lækka promillumarkið.

Promillumarkið í Danmark er 0,8, Íslandi 0,5, Noreg 0,5, Finnlandi 0,5 og í Svøríki er markið 0,2 o/oo.

Í Føroyum er danska markið galdandi, nevniliga 0,8 o/oo.

Áskoðan Miðflokksins er, at danski "standardur" á hesum øki ikki longur eigur at vera galdandi, men at promillumarkið nú eigur at lækka.

Hetta verður gjørt til tess at undirstrika týðningin av promillufriari koyring sum náttúrligur partur av ábyrgdarfullum ferðslupolitikki, har rúsdrekka og ferðsla als einki eiga at hava við hvørt annað at gera.

Einki at ivast í, at verður uppskotið samtykt, minskar tað um avleiðingarnar, sum annars standast av "promillukoyring".

Nevnast kann, at Miðflokkurin áður hevur havt uppskot hesum viðvíkjandi, seinast fyrri ári síðani. Tá var skotið upp at lækka markið niður í 0,2 o/oo.

Rættarnevnd lögtingsins, ið fekk málið til viðgerðar, segði seg at kunna taka undir við, at sokallaða promillumarkið í ferðslulógini varð endurskoðað.

Rættarnevndin segði annars í viðmerkingum sínum: "Ásamandi at hetta mark er væl lægri í londum uttan um okkum, og at royndirnar av einum meiri strongum ferðslupolitikki á hesum øki hava hepnast væl, stað-

festir rættarnevndin, at tiltrongt er við ábótum, og at altur spurningurin um rásdrekkakoyring eigur at umhugsast av nýggjum."

Rættarnevndin hevði fingið upplýst, at landsstýrið arbeiddi við at leggja fram uppskot um broytingar í ferðslulógini, oguttan sjálv at seta nakað uppskot fram, mældi ein samd rættarnevnd annars til, at landsstýrið arbeiddi víðari við málinum við tí endamáli at lækka promillumarkið.

Hvørjar fíggjarligar avleiðingar verða, er helst torført at meta um, men tó kann við vissu sigast, at vinningurin fyri tað føroyska samfelagið sum heild verður ómetaliga stórur - serliga tá hugsað verður um, at broytt ferðslumentan, stavandi frá m.a. uppskoti okkara, kemur at føra við sær tryggari ferðslu og harvið færri materiellar og menniskjaligar skaðatilburðir, sum mangan ikki kunnu rokast í krónum og øyrum.

Tá tað ferð eftir ferð er vorðið sagt, at "landsstýrið arbeidir við málinum", uttan at nakað sjónligt er komið burtúr, verður enn einaferð roynd gjørd at leggja uppskot fram - í von um at rættarnevndin ikki enn einaferð fer at siga, at "landsstýrið arbeidir við málinum", men í staðin fer at taka undir við uppskotinum og mæla tinginum at gera tað sama.

At markið nú vónandi verður lækkað til 0,5 o/oo er ein gongd tann rætta vegin - og má havast í huga, at allur batti bætir.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram sáljóðandi:

Á L I I

Málið er lagt fram av Tordi J. Niclasen, vegna Miðflokkin, hin 05.03.1997 og eftir 1. viðgerð 19.03.1997 beint rættarnevndini.

Ein samd nevnd viðmerkir:

Hóast nevndin tekur undir við grundprincippunum í uppskotinum, heldur nevndin ikki, at uppskotið kann samtykkjast í verandi líki, tí at revsi- og frádømingarreglurnar mugu gerast neyvari.

Av tí at nevndin hevur fingið upplýst, at landsstýrið í komandi tingsetu fer at leggja fram uppskot um somu viðurskipti við neyvari revsiásetanum, mælir nevndin tinginum frá at samtykkja uppskotið nú, men at taka støðu til málið, tá tað kemur fyrri í næstu tingsetu.

2. viðgerð 13. maí 1997. Uppskot um at beina málið aftur í nevnd fall við 11-1-16 atkvøðum, §§ 1 og 2 fíðlu við 13-1-14 atkvøðum.

54 Broyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðar- eftirlønargrunn

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður, vegna javnaðarflokkin fram
soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 39 frá 7. maí 1991 um
arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn verður gjørd
hendan broyting:

Í § 2, 1. og 2. stk. verður " $\frac{1}{2}\%$ " broytt til: " $\frac{3}{4}\%$ ".

§ 2.

Henda lóg fær gildi frá 1. januar 1998.

Stk. 2. Allur hin danski teksturin í lógini verður
strikaður.

Vlðmerkingar:

Endamálið við hesum uppskotinum er at hækka útgjaldið úr Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum. Fyri at
rækka hesum máli er neyðugt at hækka inngjaldið. Skotið verður upp, at inngjaldið, sum nú er $\frac{1}{2}\%$ frá hvørj-
um parti á arbeiðsmarknaðinum, verður hækkað við 0,25%, soleiðis at hetta verður $\frac{3}{4}\%$ frá hvørjum.

Sum kunnugt fer Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin at gjalda út tann 1. apríl í ár. Samhætt útrøkningum
hjá Landsbankanum verður mánaðarlíga útgjaldið 500 kr. til hvønn móttakara í 1997. Í 1998 verður tað 525
kr. og í 1999 verður mánaðarlíga útgjaldið 551 kr. Um uppskotið hjá javnaðarflokkinum verður samtykt,
verður mánaðarlíga útgjaldið 788 kr. til hvønn móttakara í 1998, og í 1999 verður tað 827 kr. til hvønn.

Fyri ikki at áleggja skattgjaldarunum fleiri gjøld, hevði javnaðarflokkurin opprimaliga ta ætlan, at flokkurin
saman við hesum uppskotinum skuldi skjóta upp fyri únginum, at inngjöldini til Arbeiðsloysisskipanina,
sum eru 2,75% frá hvørjum parti á arbeiðsmarknaðinum, verða hækkað við 0,50% niður í 2,25%, tá mettt
verður, at flýggjarligar fortreytir eru fyri hesum, uttan at tað nerrar tey arbeiðsleysu. Tað vil siga, at skatt-
gjaldarin, hóast hækkaða inngjaldið til Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin, alt í alt komi at gjalda 0,25%-
minni í arbeiðsmarknaðargjöldum.

Tí seinna uppskotinum hevur javnaðarflokkurin nú slept. Orsøkin til hetta er, at á eini ráðstevnu, sum ALS
skipaði fyri fyrr í mánaðinum, kom fram, at landsstýrið ætlar at koma við uppskoti um at lækka inngjaldið
til ALS við júst somu 0,50 prosentunum. Sostatt er eingin orsök til, at javnaðarflokkurin eisini kemur við
tí uppskotinum. Í staðin skal flokkurin her og nú boða frá, at hann tekur undir við uppskotinum hjá
landsstýrinum um at hækka inngjaldið til ALS við 0,50% í tveimum stigum.

Við lögtingsmáli nr. 120/1987: Lóg um samhaldsfastan arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn varð uppskoti lagt
fram á ting um eina arbeiðsmarknaðareftirløn fyri øll, tann 17. mars 1988. Í uppskotinum varð ásett, at inn-

gjaldið skuldi verða 3% frá hvørjum parti á arbeiðsmarknaðinum, tó soleiðis at inngjaldið fyrsta árið (1990) skuldi verða 1%, næsta árið 1,5%, triðja árið 2% o.s.fr., til tað frá 1. januar 1997 kom upp á 3%. Eftir t. viðgerð tann 15. apríl 1988 varð málið beint í arbeiðsáráðsnevndina. Eftir uppskoti frá einum meiriluta í nevndini varð endaliga inngjaldið frá partunum á arbeiðsmarknaðinum sett til 2%.

Løgtingslóg nr. 71 frá 9. juni 1988 um samhaldsfastan arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn, sum kom í gildi 1. januar 1990, fór kortini ongatíð at virka. Við lögtingsmáli nr. 58/1990 varð uppskot til lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn lagt fram á ting tann 5. apríl 1990. Inngjöldini vórðu nú sett til 2% frá hvørjum parti á arbeiðsmarknaðinum. Galdið er inn í grunnin síðani 1. januar 1992. Fyrsta útgjaldið, ið er fyri apríl 1997, og sum kemur umleið 25. mars, verður 500 kr. til hvønn móttakara. Við óbroyttum inngjaldi verður útgjaldið í 1998 525 kr. um mánaðin og í 1999 verður tað 551 kr.

Javnaðarflokkurin vísir á, at tað upprunliga høga inngjaldið í grunnin upp á 3%, varð ásett út frá teinum góðu tíðunum í áttati árunum, meðan tað lága inngjaldið upp á 2% frá hvørjum parti varð ásett, eftir at tann hervíliga og lemjandi húskaparkreppan var farin at hótta samfelagið. Flokkurin heldur, at nú tíðirnar eru við at gerast meira vanligar aftur, er tað bæði ráðiligt, rætt og rímiligt, at inngjaldið verður hækkað, soleiðis at endamálið við hesum, sum er ein hægri arbeiðsmarknaðareftirløn lutvíst og stigvíst kann verða rokkið.

Hjálagda uppskot verður lagt fram við tí fyri eyga, at gera tað liviligari hjá tí eldra ættarliðinum í Føroyum, og er tað javnaðarfloksins vón og ynski, at hetta uppskot fær eina góða og sakliga viðgerð her á tingi og ikki minst, at tað vinnur frama millum tingmenn, soleiðis at uppskotnu broytingarnar verða settar í verk.

1. viðgerð 13. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 30. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av javnaðarflokkin tann 5. mars 1996 og eftir t. viðgerð 13. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini býtt seg í meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Óli Breckmann, Rúna Sivertsen, Maria Hansen og Ernst Hansen) tekur ikki undir við uppskotinum, tí at ein hækking av arbeiðsmarknaðargjaldinum er í roynd og veru ein skattahækking og málsetningurin hjá landsstýrissamgonguni er, at minka um skattatrygð. Eisini verður víst á, at samgongan fyrirreikar eina umfatandi fólkatryggingarskipan í staðin fyri verandi pensjónsskipan.

Minnitutin (Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana) tekur undir við uppskotinum.

2. viðgerð 6. mai 1997. §§ 1 og 2 fullu við 10-18 atkvøðum.

55 Uppskot til samtyktar um nýggja barnatannarøktarskipan

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ernst Hansen, lögtingsmaður, vegna lögtingsmenninnar Jenis av Rana, Ingeborg Vinther, Rúnu Sivertsen, Vilhelm Johannesen, Mariu Hansen, Óla Breckmann og seg sjálfvan fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

samtyktar

Løgtingið samtykkir at heita á landsstýrið um at leggja fyri løgtingið uppskot til lögtingslóg um barnatannarøkt.

Viðmerkingar:

Undir viðgerðini av lögtingsmáli nr. 26/1996: Broyting av barnatannarøktarlógini eru uppskotssetararnir vorðnir varugir við, at tørvur er á, at landsstýrið tekur stig til at endurskoða núgaldandi skipanina viðvíkjandi barnatannarøkt í Føroyum í dag, sum sett var á stovn við kgl. fyriskipan nr. 454 frá 7. juli 1986.

Sum árinu eru liðin, eru ymsar fyritleytil fyrri lógini broyttar, eitt nú

- at tannlæknarnir sum árinu hava fingið ávísar royndir og hagtøl við skipanini
- at tað í flestu kommunum eru stovnsettar skipanir við stnábarnatannarøkt, sum ikki eru lógreguleraðar,
- og at kommunuskipanin helst verður broytt.

Tí verður lagt fram uppskot til samtyktar um at heita á landsstýrið um at endurskoða barnatannarøktarlógina.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 19. mars 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av Ernst Hansen, Jenis av Rana, Ingeborg Vinther, Rúnu Sivertsen, Vilhelm Johannesen, Mariu Hansen og Óla Breckmann tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 17. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og tekur samd nevnd undir við uppskotinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 21. mars 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

56 Løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um prístal

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýris, fram til soljóðandi:

U p p s k o t

tíl

løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um prístal

§ 1. Løgtingslóg nr. 30 frá 21. mai 1975 um prístal verður sett úr gildi.

§ 2. Hendu lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.

Víðmerkingar:

Sambært lögtingslóg nr. 30 frá 21. mai 1975 um prístal, útvegar Prísráð Føroya teir upplýsingar um smá-søluprísir, sum prístalsnevndin nýtir sum grundarlag fyri útrokning sfn. Lógin ásetir eisini hvussu prístalsnevndin skal virka, hvussu ofta prístalið skal gerast upp og hvørjar revsireglur eru, um ein ikki gevur prísráðnum prísupplýsingar.

Frá 1. januar 1997 er prístalsútrokningin flutt frá Prísráði Føroya til Føroya Hagstovu. Í § 1 í omanfyri nevndu lóg stendur, at Hagstovan (Hagstovan) skal hjálpa prístalsnevndini við prístalsarbeiðinum. Tí kann staðfestast, at flytingin av virkseminum frá Prísráði Føroya til Føroya Hagstovu, hevur verið í tráð við lógina. Síðani yvirtøkuna av virkseminum, eru landsstýrismaðurin og Hagstova Føroya verðin samd um, at tíðin er farin frá lógini.

Løgtingslóg nr. 33 frá 7. mai 1991 um Hagstovu Føroya (§ 1, stk. 2, nr. 1 og 3), gevur Hagstovuni alla tær heimildir sum krevjast fyri at gera upp prístalið. Afturat hesum, er tað heldur ikki neyðugt at varðveita prístalsnevndina. Nevndin varð stovnað fyri at partarnir á arbeiðsmarknaðinum skuldu kunna hava innlit í, hvussu prístalsútrokningin varð gjørd, fyrst og fremst tí prístalið varð nýtt sum grundarlag fyri prístalsviðgerð av lönnum. Prístalsviðgerðin av lönnum varð avtíkin fyri út móti tíggu árum síðani - tí er neyvan nokkur grund til, at prístalsnevndin verður varðveitt.

Sostatt eigur lógin um prístal at verða avtíkin. Hon virkar ófíðarhóskandi, og forðar Hagstovu Føroya í at gera rættvís prístøl fyri Føroya. Í lógini er ásett, at nevndin skal nýta løggildugar vektir fyri útrokning av prístalinum. Vektirnar eru frá kanning, framd miðskeiðis í 70'inum. Seinni hevur landsstýrið broytt vektirnar í samband við seinnu oljukreppuna síðst í 70'inum. Prístalsvektirnar eru sostatt ásettar av politisku myndugleikinum, og vísa tí ikki tað veruliga prístalið (prísvøkstur) fyri Føroyar.

Fíggarligu avleiðingarnar av hesum lógaruppskoti eru, at Hagstovan ikki nýtist at gjalda samsýning til prístalsnevndina. Hetta er uml. 60 tús. kr. árliga. Hendu upphædd verður spard á eykajáttanarlóg fyri 1997.

Landsstýrismaðurin áleggur Hagstovuni at framleiða prístalið, í fyrstu atlægu á sama hátt sum prístalsnevndin hevur gjørt. Eftir ætlan fer Hagstovan undir at fyrirleika broyting í útrokningarháttinum. Hetta arbeiði er tó so rúgvismikið, at tað fer at ganga eitt ár, áðrenn arbeiðið verður liðugt. Landsstýrismaðurin metir, at eitt prístal er av so stórum týdningi fyri lýsingini av samfelagsumstøðunum, at tað er neyðugt við eini avtøku, sum fremur eitt rættvísari prístal.

1. viðgerð 14. mars 1997. Malið varð heint í fíggarnevndina, sum 16. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 14. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at taka lógina um prístal av, tí prístalsútrokningin frá 1. januar 1997 er flutt frá Prísráði Føroya til Hagstovu Føroya. Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Anfim Kallsberg landsstýrismann í fíggingarmálum og stjóran á Hagstovu Føroya.

Í løgtingslóg nr. 33 frá 7. maí 1991 um Hagstovu Føroya stendur einki um prístal, sjálvt um lógin gevur Hagstovuni tær heimildir, ið neyðugar eru at rokna prístalið út.

Nevndin er samd um, at neyðugt er at hava lóg um prístal, og mælir tí frá, at lógin um prístal verður sett úr gildi, áðrenn lógin um Hagstovu Føroya er broytt, soleiðis at prístalið verður sett inn í hesa lóg. Tí mælir ein samd nevnd løgtinginum til, at lógin um prístal verður broytt soleiðis, at ásett verður, at Hagstova Føroya roknar prístalið út, og at prístalsnevndin verður tikin úr lógini.

Samsvarandi hesum setir ein samd nevnd fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

I) Heitið á uppskotinum verður broytt til "Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um prístal."	2) § 2 verður strikað.
II) § 1 verður soljóðandi: "Í § 1 í løgtingslóg nr. 30 frá 21. maí 1975 um prístal, sum seinast broytt við løgtingslóg frá 28. mars 1983, verða gjørdar hesar broytingar:	3) Í § 4, stk. 1 verður "Prísráð Føroya" broytt til "Hagstova Føroya"
1) Í § 1 verða orðini "prístalsnevndin við neyðugari hjálp frá hagdeildini" broytt til "Hagstova Føroya".	4) Í § 4, stk. 3 verður "nevndin" í báðum lórum broytt til "Hagstova Føroya"
	III) Í § 2 verður skoytt uppí "samstundis fer danski tekstur lógarinnar úr gildi".

2. viðgerð 27. maí 1997. Broytingaruppskot frá fíggingarnevndini I, II til § 1 og III til § 2 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. §§ 1 og 2 soleiðis broyttar samtyktar við 29-1-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 29-1-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. maí 1997. Uppskotið stutt samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-1-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 107, 13. jani 1997.

Fl. j. nr. 436-4/90

57 Løgtingslóg um avtøku av "midlertidig bestemmelse om Valutaforhold m.v".

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram söljóðandi:

U p p s k o t

tíl

løgtingslóg um avtøku av "midlertidig bestemmelse om Valutaforhold m.v".

§ 1. "Midlertidig bestemmelse nr. 48 af 18. desember 1940 om Valutaforhold" við seinni broytingum verður sett úr gildi.

§ 2. Hendi lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.

Almennar viðmerkingar

"Midlertidig bestemmelse" nr. 48 frá 18. desember 1940 um Valutaviðurskipti seinast broytt við løgtingslóg nr. 186 frá 7. juni 1958 er enn í gildi.

Lógin ásetir hvussu handil við valuta eigur at fara fram. Valutamíðstöðin (Landsbankin) fær við lógini ein týðningarmiklan leiklut. Millum annað kunnu bankar ikki útflyggja fremmandan valuta, uttan so at keyparin hevur skriftligt loyvi frá valutamíðstöðini.

Somuleiðis hava bankarnir skyldu til at geva allar neyðugar upplýsingar í samband við teirra handil við valuta. Eisini skal valutamíðstöðin ansa eftir, at gjaldførisevnið hjá Føroyum mótvægis útlandinum verður varðveitt.

Valutaviðurskipti eru felagsmál, og tað er tí teir dönsku myndugleikarnir, sum lóggeva á hesum øki. Lóg nr. 372 frá 23. desember 1964 "om Valutaforhold", sum broytt við lóg nr. 247 frá 9. juni 1967 er í gildi í Føroyum, undantikið kapittul 2 um inn- og útflutning (sermál) og kapittul 4 um umsitingina av lógini.

Við heimild í lóg nr. 372 frá 23. desember 1964 "om Valutaforhold", er Industriministeriets bekendtgørelse nr. 522 frá 1988 "om Valutaforhold", sett í gildi frá 31. august 1988 í Danmark.

Industriministeriets bekendtgørelse nr. 522 frá 1988 "om Valutaforhold", liberaliserar peninga- og kapitalflutning millum lond munandi. Millum annað fevnir liberaliseringin um:

1. at tað er loyvt at hava valutakonto o.l. í innlenskum og útlenskum fíggjarstovni. Við valutakonto er at skilja konto, sum vísir ogn ella skuld í einhøvjunum gjaldoyra,
2. at allir valutainnlendingar kunnu hava slíkar konti, eisini privatfólk og ikki bert vinnurekandi,
3. at tað verður frítt at upptaka lán í útlenskum peningastovni.

Omanfyristandandi bekendtgørelse frá 1988 er lýst í Føroyum 6. august 1993, og harvið er kapitalflutningurin millum Føroyar og útlond eisini fríur. Hetta merkir, at tað ikki er neyðugt við skriftligum loyvi frá Valutamíðstöðini til kapitalflyting. Tað er heldur ikki neyðugt hjá bankunum at lata allar neyðugar upplýsingar um teirra handil við valuta til Valutamíðstöðina.

Fíggjarligu avleiðingar av hesum lógaruppskotið eru ongar.

Lógaruppskotið hefur verið til ummælis hjá Landsbank Føroya, sum tekur undir við lógaruppskotinum við tí grundgeving, at lógin stríðir ímóti Industriministeriets bekendtgørelse nr. 522 frá 1988 "om Valutaforhold", sum er sett í gildi í Føroyum.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í fíggiarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram salfjóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í fíggiarnevndina.

Nevndin hefur viðgjørt málið, og hefur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg landsstýrismann í fíggiarmálum og landsbankastjóran.

Landsbankastjórin greiddi frá, at "midlertidige bestemmelse om Valutaforhold m.v." varð sett í gildi í 1940, og var rættiliga umfatandi. Sambært "midlertidige bestemmelse" er fæðandi at spekulera í gjaldoyra. Einkil fremmant gjaldoyra kundi handlast uttan við loyvi frá Valutamiðstöðini. Eisini umfataði "midlertidige bestemmelse" feskfiskaútflutningin.

Tá heimastýrslógin kom í gildi í 1948, vórðu reglurnar í "midlertidige bestemmelse" verandi í gildi, men broytingar eru síðani gjørdar, seinasta broytingin er gjørd við lögtingslóg í 1958.

Eftir "midlertidige bestemmelse" skal Valutamiðstöðin geva loyvi til valutahandil. Valutamiðstöðin virkaði undir "Valuta- og prísstjóðum". Síðani 1993 hefur virksemd hjá Valutamiðstöðini verið undir Landsbanknum.

Tað er Tjóðbankin, sum stendur fyri øllum valutahandli í ríkinum, men serligar reglur eru galdandi fyri Føroyar, har valutahandil er útdelageraður til Valutamiðstöðina. Valutahandil í Føroyum fer í dag fram eftir bæði føroyskum og donskum lógum.

Í 1988 komu nýggjar reglur í Danmark um valutahandil eftir ES-direktívi. Hesar reglur liberalisera valuta-viðurskiptini landanna millum nógv. M.a. er loyvt at hava valutakonto, bæði í innlenskum og útlenskum peningastovnum. Danska kanningarðin frá 1988 "om valutaforhold" er sett í gildi fyri Føroyar í 1993. Meðan "midlertidige bestemmelse" avmarkar valutahandil, gera tær donsku reglurnar valutahandil fríar. Tí verður mælt til at avtaka lógina um "midlertidige bestemmelse om valutaforhold m.v."

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 21. mai 1997. §§ 1 og 2 samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 98, 6. juni 1997

58 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyrí Føroyar lóg um betalingskort

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram soljóðandi:

U p p s k o t tí ríkislógartilmæli.

Tilmælt verður ríkismyndugleikumun við kongiligari fyriskipan at seta í gildi í Føroyum "lov nr. 284 af 6. juni 1984 om betalingskort m.v." seinast broytt við "lov nr. 426 af 1. juni 1994 om ændring af lov om betalingskort m. v." samanber "lovbekendtgørelse nr. 811 af 12. september 1994" í gildi fyrí Føroyar við kongaligari fyriskipan við hesum broytingum:

- 1) Í § 1, stk. 1 og 2 og § 3, stk. 1, verður "her i landet" broytt til: "pá Færøerne".
- 2) Í § 23 verður orðini "lov om private registre" broytt til: "lugtingslov om private registre".
- 3) Í § 26 verður "Registertilsynet" broytt til: "det færøske registertilsyn" og "her i landet" í báðum førum broytt til: "pá Færøerne".
- 4) § 29 gongur út.

Viðmerkingar

Lógin um gjaldskort kom í gildi í Danmark 1. januar 1985. Tá vóru longu fleiri ár síðan dansku bankarnir høvdu tikid dankortid í nýtslu. Upprunaliga lógin umfataði øll gjaldskort og ikki bert dankortid, og longu í upprunaligu lógini var tikin hædd fyrí, at lógin eisini umfataði gjaldsskipanir, sum ikki nýtast eitt plastkort. Men teknologiska menningin hevur gingið skjótt, og fyribrygdið "home banking", har kundin ger sínar peningaflytingar heima á eini teldu uttan at nýta kort, varð veruleiki, og hevur vundið nógv uppá seg. Tí varð gjørd broyting í lógini um gjaldskort í 1994, soleiðis at eisini "home banking" varð umfatað av lógini.

Avgerandi fyrí, um ein skipan er umfatað av lógini, er, at kortid ella skipanin er før fyrí at fremja eina peningaflyting, har annars skulu nýtast pengar. Gjaldskort virka ofta sum ein kekkur ella ein veksil.

Lógin er ikki galdandi í Føroyum. Tað merkir, at úthjóðing og nýtsla av gjaldskorti ikki er lógarregulerað. Hóast tað, eru føroysku kortútgavararnir Føroya Banki og Sparikassurnir skrásettir hjá danska brúkarumboðsmanninum eins og teir dansku, og virka sum ein partur av dansku skipanini.

Bankaskið er ikki yvirtikið málsøki, og eru tí allar lógir á økinum danskar.

Tað verður ikki bildið ræðiligt, at hefta økið við gjaldskortum og flyting av pengum við líknandi skipanum, har peningaflytingin fer fram elektroniskt, ikki er lógarregulerað, og verður tí lagt fyrí tingið uppskot um, at danska lógin um gjaldskort v. m. verður sett í gildi í Føroyum við kongaligari fyriskipan.

Hjálagt er danska lógini, sum skal setast í gildi fyrí Føroyar, og uppskotið til dansku lógina við viðmerkingum.

Viðmerkingarnar til danska lógaruppskotið geva nágreiniligar viðmerkingar til het einstøku lógargreinirnar, tí verður tað ikki gjørt umuettur her.

Uppskotið hevur ikki týðiligar útreiðslur ella umsiting við sær.

Við at seta dansku lógina um gjaldskort í gildi fyrí Føroyar, verður hefta økið lógarregulerað eins og í landnum rímdan um okkum.

Uppskotið til ríkislógartilmælið er gjørt í samráð við umboð fyrí Landsbanka Føroya, Føroya Banka og Føroya Sparikassa.

I. viðgerð 14. mars 1997. Mælið varð beint í fíggingarnevndina, sum 23. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið. Lógin um gjaldskort er ikki galdandi í Føroyum. Bankaøkið er ikki yvirtikið málsøki, og mælir landsstýrið tí til at seta dansku lógina um gjaldskort í gildi fyri Føroyar.

Landsstýrið hevur gjørt uppskotið í samarheiði við umboð fyri Landsbanka Føroya, Føroya Banka og Føroya Sparikassa og hevur nevndin undir viðgerðini havt fund við henda arbeidshúlk.

Tey gjaldskort, sum verða brúkt í Føroyum, eru partur av dansku skipanini við DAN-korti. Allir kundar, sum hava gjaldskort í teimum føroysku peningastovnum, eru skrásettir hjá PBS (Pengeinstitutternes Betalings Service), og allar avgreiðslur fara ígjøgnum hesa skipan í Danmark. Tað er ívsamt, um hetta samsvarar løgtingslóg nr. 87 frá 30. mei 1994, sum setir forboð fyri, at persónligar upplýsingar verða goymdar í EDV-kervum uttanlands. Landsstýrið kann tó geva undantak frá hesi reglu.

Arbeidshólkurin upplýsti, at peningastovnarnir í Føroyum halda seg til ta dansku lógina, hóast hon ikki hevur verið galdandi í Føroyum. Lóggávan er bindandi fyri peningastovnarnar, sum eru undir danskari lóggávu. Hetta tryggjar brúkarinum, at peningastovnarnir umsína skipanina við gjaldskorti rætt og forsvarliga. Men um ein peningastovnur hevur eitt krav ímóti einum kunda í sambandi við nýtslu av føroyskum gjaldskorti, kann peningastovnurin ikki draga kundan fyri rættin, so leingi lógin um gjaldskort ikki er sett í gildi fyri Føroyar.

Danski Forbrúkarumboðsmaðurin er partur í dansku lóggávuni um gjaldskort. Tað merkir ikki, at tann einstaki knúdin í Føroyum kann senda honum kærur um teir føroysku peningastovnarnar, tí Føroyar eru ikki virkisøki hjá Forbrúkarumboðsmanninum. Men hesin hevur eins og Fíggingarfeittitíð á sínum øki - eftirlit við, at peningastovnarnir í Føroyum virka sambært teirri dansku lógini um gjaldskort.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

27. mai. 1997 legði Jenis av Rana fram soljóðandi

Brøyttingaruppskot

Ein minnitúti (Jenis av Rana) tekur ikki undir við málinum og hevur hesar viðmerkingar.

Menningin innan teldurtækniina hevur ført ógvisligar brøyttingar við sær innat so at siga øll øki í okkara gerandisdegi. Telduskráir, samkyrtingar av upplýsingum og On-line skipanir á nógvum økjum verður framt í stóran mun, at vit sum politiskumyndugleiki eiga at vera á varðhaldi og spyrja, hvar vit eru stødd og hvørji áhugamál liggja aftanfyrri hesa menning. Sum er, er tað fíggingarheimurin og marknaðarkreflinar, sum leggja ta etiska kósini, og lóggjovandi valdið fylgir eftir utan neyðuga rannsakan. Neyðugt er við aðalordaskifti um allar hesar spurningar, so vit ikki vakna, tá ov seint er.

Miðflokkurin er í móti tí samfelagnum, har øll okkara peningaviðurskipti eru skrásett og kumt viðgerast. Uppskot landsstýrisins er ein náttúrligur liður í hesi menning, og vilja vit tí vera við til at praka á vandan.

Vit eiga als ikki at lata eitt so ørvísi samfelag sum tað danska vera veggvisari okkara, tí mentan og hugburður eru so ymisk. Tá danir sum partur av einum størri samveldi fara at avtaka peningaseðlar og myntir, eiga vit at vera sjálvráðandi, so vit ikki noyðast at fylgja við.

2. viðgerð 27. mai 1997. Uppskotið til ríkislógartíðmæli samtykt við 23-3-3 atkvøðum. At málið skuldi fara so-leiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-3-3 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Ríkislógartíðmælið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 26-2-1 atkvøðum

59 Broyting í lögtingslóg um toll

Ár 1997, mikkudagin 3. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um toll.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 121 frá 23. desember 1991 um toll við seinni broytingunum verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 13, stk. 2 og 3 verða orðað soleiðis:

“Stk. 2. Tollvaldið hevur heimild til at gera undantak frá hesi reglu, soleiðis at innflytarar av tollskyldugum vörum kunnu fáa vørurnar beinleiðis útflyggjaðar, treyta av at trygd fyri hesum verður veitt smbr. landsstýrisins avgerð, treyta av at avgreiðslan samstundis sendir vørumóttakaranum kvittað yvirlit yvir útflyggjaðu vørurnar, og at tollur og avgjöld verða goldin innan eina nærrí ásetta tíð. Landsstýrið ásetir nærrí reglur viðvíkjandi teimum her tilskilaðu undantøkum, og í hvørjum føri renta skal gjaldast sambært § 30a.”

“Stk. 3. Í serligum føri kann tollvaldið eftir umsókn geva flutningsfyrítøkum loyvi at flyta vørur beinleiðis til móttararan, tá trygd frammanundan er veitt fyri tolli og avgjöldum. Flutningsfyrítøkan stendur til svars fyri, at tollur og avgjöld verða goldin.”

Stk. 4 og 5 verða strikað, og stk. 6 verður her eftir stk. 4.

2) § 14 verður orðað soleiðis:

“§ 14. Allir vinnuligir innflytarar hava skyldu at skráseta seg hjá Toll- og Skattstovu Føroya. Almennir stovnar, herundir kommunalir, koma undir somu skyldu.

Stk. 2. Toll- og Skattstova Føroya tillatar virkjum og stovnum, sum innflyta vinnuligt, eitt

skrásetingartal (v-tal). Talið og skrásetta virkinavnið skal nýtast í einum og hvørjum samskipti við Toll- og Skattstovu Føroya.

Stk. 3. Sum vinnuligur innflytari er at skilja innflytari, ið hevur inntøkuúttegan sum høvuðsendamál.

Stk. 4. Hevur virkið fleiri skrásetingartal, kann Toll- og Skattstova Føroya tilluta virkinum eitt høvuðstal.”

3) Í § 19 verður sum nýtt stk. 4 sett:

Stk. 4. Nevndin hevur endaliga fyrisitingarlaga avgerðarrættin í avgerðum, sum eru tiknar av Toll- og Skattstovu Føroya sambært kap. 1, til 7 í hesi lögtingslóg.”

Stk. 4, 5 og 6 verða her eftir stk. 5, 6 og 7.

4) Millum kap. 9 og kap. 10 verður sum nýtt kap. 9a sett:

“Kap. 9a. Rentur

§ 30a. Í teimum fyriskipanum, sum verða gjørdar sambært hesi lögtingslóg, kann renta verða kravd vørumóttakaranum við 1,5% fyri hvønn byrjaðan mánað frá gjaldsdegunum, um tollur og avgjöld ikki verða goldin sum ásett.”

5) Í § 37 verður sum nýtt stk. 6 sett:

“Stk. 6. Føroya Gjaldstova fremur pantingina.”

Stk. 6 verður her eftir stk. 7.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunnigjörd. Samstundis fer danski teksturin í lögtingslóg nr. 121 frá 23. desember 1991 við seinni broytingum úr gildi.

Viðmerkingar

Uppskot til broytingar í tollilógini, sum her verður lagt fyri lógini, er ein dagføring av lógini.

Vørustreyrnarnir, mannagongdir hjá flutningsfyrítøkum og tilhoyrandi pappírsongdir eru nógv broyttar

seinastu árin, soleiðis at lógargrundarlagið ikki heilt hevur fylgt við.

Við heimild í tolllóginum frá 1991 skal nýggj kunngerð gerast um veitan av undantaksloyvi at fáa toll- og avgjaldsskyldugar vørur útflyggjaðar, áðrenn gjaldið er goldið, sokallaða tollkreditkunngerðin. Galdandi kunngerð er heimilað í gomlu tolllóginum frá 1950.

Bæði lógargrundarlagið og kunngerðin treingja til eina dagføring, sum svarar til viðneskiðini á økinum í dag.

Somuleiðis er neyðugt at fáa greiðar reglur í tolllóginum fyri, hvussu renta skal roknast, tá gjöld ikki verða goldin.

Lógin hevur ikki meiningsiting ella meirútreiðslur við sær.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad § 13. Orsøkin til broytingarnar er, at í verandi lóg § 13, stk. 2 verður útskiljað, at innflytarar av "ávísam tollskyldugum vørum" kunnu fáa vørunar útflyggjaðar. Orðingin "ávísar" verður mælt til at stríka, tí at allar vørur í veruleikanum verða loyvdar innfluttar eftir skipanini. Og at tilhoyrandi kunngerð onki sigur um "ávísar vørur".

Í somu grein stendur eisini, at avgreiðslan samstundis sendir tollvaldið kvittuð yvirfrit yvir útflyggjaðu vørunar. Her verður mælt til, at orðið "tollvaldið" verður broytt til "vørunóttakaran", tí at hetta er ein sæk millum vøruflytaran og móttakaran.

Seinasta broytingin í § 13, stk. 2 verður gjørd eftir áheitan frá Føroya Landsstýri, ið hevur saknað eina greiða heimild at áseta rentur, tá ið ov seint verður goldið.

§ 13, stk. 3 er broytt soleiðis, at flutningsfyritøkur, sum m.a. flyta inn vørur lofivægis, kunnu flyta vørur beinleiðis frá avsendara til móttakara, móti at trygd er veitt fyri tolli og avgjöldum.

Henda flutningsskipan er rættiliga nógv brúkt m.a. av Fløgfelag Føroya, Farne Cargo, Safari Transport og Postverki Føroya. Lógargrundarlagið, ið hevur heimilað skipanini, er ikki innflyggjað, og hevur Landsgrannskoðarin eisini gjørt vart við tað í sínum viðmerkingum til Toll- og Skattstovuna.

Toll- og Skattstovan metir, at skipanin virkar væl, og at viðnulið hevur tørv á skipanini.

Tær flutningsfyritøkur, sum ynskja at vera við í skipanini, skulu søkja um loyvi frá Toll- og Skattstovuni. Loyvi verður givið við serligum treytum, m.a. at flutningsfelagið setir eina ávísu trygd fyri tolli og avgjöldum. Harafturat áliggur tað flutningsfyritøkuni at syrgja fyri, at vøran kemur til tollavgreiðslu seintast 14 dagar aftaná, at hon er innflutt. Toll- og Skattstovan kann taka loyvi aftur, um treytirnar í loyvinum ikki verða fylgdar.

Í tolllóginum § 13, stk. 3, 4 og 5 er talan um eitt annað slag av tollkreditti. Her verður heimilað at lata persónar, fyrirøkur ella virkir fáa vørur útflyggjaðar, móti at hesi rinda eitt ávíst gjöld av hvørjari tollsending í grunn.

Eingin fyrirøka hevur kreditt eftir hesi skipan, tí verður mælt til at stríka hesa kredittskipan.

Ad § 14. Í tolllóginum verður víst til § 14 í skattalóginum (arbeiðsgevaraskránnar). Trupulleikin her er, at vit ikki

longur hava eina arbeiðsgevaraskrá, men eina vinnuskrá í staðin.

Ad § 19. § 19, stk. 4 um at nevndin hevur endaliga fyriskjningarliga avgerðarrættin í avgerðum, sum eru tiknar av Toll- og Skattstovu Føroya sambært kap. 1 til 7 í hesi lögtingslóg, datt burtur við broytingini 13. februar 1996 í tolllógini. Áðanin var tá at gera eina nýggja lóg um kærustovnar, men tann lógin kom ikki.

Ad kap. 9a. Rentur. Víst verður til viðmerkingarnar til § 13, og tað sum var hesum viðvíkjandi er nevnt.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í fíggarnevdina, sum 23. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í fíggarnevdina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at dagføra galdandi tolllóg. Ein broyting er, at flutningsfyrirtekur, sum m.a. flyta inn vørur lofivegis, kunnu flyta vørur beinleiðis frá avsendara til móttakara móti, at trygd er veitt fyri tolli og avgjöldum.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrismann í fíggarumálum, og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya.

Flutningsfyrirtekur, sum ynskja at verða við í skipanini, skulu søkja um loyvi frá Toll- og Skattstovuni. Nevndin mælir landsstýrinum til, tá loyvið verður givið flutningsfelagi, at trygðin, sum felagið skal seta, verður sett so høg, at landsskassin ikki kann missa pening, um felagið kemur í fíggarligar trupulleikar.

Nevndin vísir á, at í uppskotinum verður mælt til, at landsstýrið ásetur nættri reglur viðvíkjandi teinum tilskiladu undantøkum og í hvørjum føri, renta skal gjaldast sambært § 30a. Nevndin mælir til at strika orðingina "og í hvørjum føri, renta skal gjaldast sambært § 30a.". Eisini mælir nevndin til í grein 30a, at broyta orðið "kann" til "skal", so í staðin fyri, at renta kann verða kravd, kemur at standa, at renta skal verða kravd. Ein samd fíggarnevnd mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins og setir fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

1) Í § 1, nr. 1) verða orðini "og í hvørjum føri renta skal gjaldast sambært § 30a" strikað.	2) Í § 1, nr. 4) verður orðið "kann" broytt til "skal".

2. viðgerð 27. mai 1997. Broytingaruppskot til § 1, nr. 1 og nr. 4 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 30-0-0 atkvøðum. §§ 2 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 30-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðum

*Løgtingslóg nr 109, 13. juni 1997.
F.L. j.nr. 2520-9/90*

60 Løgtingslóg um viðbót til ávísar pensiónistar

Ár 1997, mikudagin 5. mars leðði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um viðbót til ávísar pensiónistar v.fl.

§ 1. Á hvørjum ári verða viðbætur veittar til ávísar pensiónistar, sum hava bústað í Føroyum. Giftir pensiónistar fáa eina viðbót í felag.

Stk. 2. Viðbótarupphæddin verður ásett í kunngerð av landsstýrismanninum í almannamálum út frá játtanini á løgtingsfíggarlógini og talinum á pensiónistum. Landsstýrismaðurin ásetir somuleiðis nærri reglur um útgjalding av upphæddini.

§ 2. Viðbótin verður latin hesum bólkum:

- 1) Persónum, sum hava fingið játtað fólkapensión, avlamispensión ella einkjupensión ávikavíst 1. apríl, 1. juli og 1. desember.
- 2) Persónum, sum ikki útgjaldingardagin hava fingið pensiónsjáttan, men sum aftur fáa hesa frá ávikavíst 1. apríl, 1. juli og 1. desember. Viðbótin verður í hesum føri útgoldin saman við fyrsta pensiónsútgjaldinum.
- 3) Persónum, sum ávikavíst 1. apríl, 1. juli og 1. desember, fáa stuðul sambært § 13 í forsorgarlógini.

§ 3. Treytin fyri at fáa viðbótina er, at stakur pensiónistur ikki hevur hægri ársinntøku umframt pensiónina enn kr. 60.000,-, og at giftur pensiónistur, saman við hjúnafelaga, ikki hevur hægri ársinntøku umframt pensiónina enn kr. 80.000,-. Til grund fyri veitan av viðbótini verður lögð inntøkan, sum liggur til grund fyri pensiónsútrúkingini útgjaldingardagin.

§ 4. Viðbótin er ikki skattskyldug.

§ 5. Almennastovan hevur fyrisitingina av viðbótini um hend.

Stk. 2. Avgerðir, tiknar av Almennastovuni, kunnu innan 4 vikur karrast til Kærnevndina í almannamálum.

§ 6. Landskassin ber kostnaðin av hesi skipan.

§ 7. Hendan lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjerd.

Viðmerkingar

Viðbót til ávísar pensiónistar varð veitt í 1995 við løgtingslóg nr. 158 frá 6. desember 1995 og í 1996 við løgtingslóg nr. 28 frá 26. mars 1996. Viðbótin er ætlað, sum eitt alment ískoyti til pensiónina til teir pensiónistar, sum eru fíggarliga ringast fyri.

Stuðulin varð frá 1980 til 1987 nevndur brennistuðningur og ætlaður sum ískoyti til oljugjald. Frá 1988 til 1994 varð heitið broytt til brenni- og samskiftisstuðul, ætlaður sum ískoyti til olju-, sjónvarps- og útvarpsgjald.

Ætlanin við hesum uppskoti til løgtingslóg er at gera eina löggávu, sum ikki bert er galdandi fyri eitt ár í senn. Tað er ov tíðarkrevjandi hjá landsstýrismanninum at broyta løgtingslógina á hvørjum ári. Lógartuppskotið heimilar tí landsstýrismanninum á hvørjum ári at áseta viðbótarupphæddina, aft eftir talinum á pensiónistum á hvørjum árið og eftir hvussu stór játtanin til hetta endamál er á fíggarlógini fyri hvørt ár sær.

Viðbótarupphæddin verður ásett við kunngerð.

Híggjarligar eykaútreiðslur standast ekki av uppskotinum.

1. viðgerð 13. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 19. mars 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 13. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 21. mars 1997. §§ 1-7 samtyktar við 23-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 2. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 35, 16. apríl 1997

F.L.j.nr. 1010-4/91

61 Broyting í lögtingslóg um byarplanir og byggisamtyktir

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Eilíf Samuelsen, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg byarplanir og byggisamtyktir

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 13 frá 21. mai 1954 um byarplanir og byggisamtyktir, sum broytt við lögtingslóg nr. 48 frá 24. mai 1974 og lögtingslóg nr. 59 frá 5. juni 1984 verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 4, stk. 4 verður orðað soleiðis:

“Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann við gildi fyri allar kommunur í einari serligari byggireglugerð áseta almennar fyriskipanir viðvíkjandi teimum í § 5, stk. 3, nr. 1 - 5 a umrøddu viðurskiutum og almennar fyriskipanir um vegagerð, teisini við fyriliti til serliga tørvin hjá rørslutarmáðum, hvussu vegir skulu liggja, leið og breidd teirra,

um størstu hæddir á bygningum, minstu stødd á grundstykkjum, bægst byggistig og um hvussu langt skal vera ímillum bygningar.”

2) Í § 5, stk. 3, verður sum nytt nr. 5 a sett:

“5 a) Um bygging og innrætting av húsum og gerð av atkomuvegum og uttanumøkjum, tónum, parkeringsøkjum v.m., á ein tíðikan hátt, at byggingin kann nýtast av rørslutarmáðum. Tær fyriskipanir, sum verða ásettar sambært hesum reglum, fevna ikki um stök hús til eina familju, ella hús, sum eru sambygd íbúðarhús (trúðhús, dupulthús v.m. við loddrættum mark ímillum íbúðirnar). Í byggisamtyktini, ella í tí serligu

reglugerðini, sum landsstyrismaðurin ger, kann fyriskipast, at eisini onnur bygging skal vera undantikin frá ásetingunum í síni heild ella frá einstøkum ásetingum ”

§ 2.

Hendan lóg fer gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd. Samstundis fer úr gildi danski lógarteksturin í lögtingslóg nr. 13 frá 21. mai 1954 um byarskipanir og byggisamtyktir við seinni broytingum.

Almennar viðmerkingar

Lógaruppskotið skal útvega heimild til at gera byggireglur við serligum fyrirliti til fólk, sum á ein ella annan hátt eru rørlutarnað. Víst hevur verið á, serliga frá Meginfelag teirra brekaðu í Føroyum, at tá bygt verður, ella tá vegir og onnur tilík anlegg verða gjørd, verður ikki í nóg stóran mun tikið fyrirlit til, at hetta eisini skal kunna nýtast av fólk, sum á ein ella annan hátt eru rørlutarnaði. Tíverur er tí á reglum, sum áseta krøv um, at vegir og líknandi anlegg, bygningar og øki uttanum bygningar, verða gjørd soleiðis, at hetta eisini kann verða nýtt av rørlutarnaðum.

Løgtingslóg nr. 13 frá 21. mai 1954 um byarskipanir og byggisamtyktir, byarskipanarlógin er ein rammulóg, haraftir nærri málsviðgerðar - og sakligar reglur kunnu ásetast fyrisitingarlíga. § 5, stk. 3 í lögtingslógin ásetur karmarnar fyri sakliga innihaldinum í teimum fyrisitingarlíga ásettu reglunum. Reglur kunnu t.a. ásetast um krøv til konstruktión av bygningum, um hvussu bygningar skulu gerast við atliti at bruna- og heilsuumstøðum o.s.fr., um hvussu vegir skulu leggjast, leið teirra og breidd v.m.

Tær fyrisitingarlígu reglurnar verða gjørdar av bygðaráðunum og verða ásettar í byggisamtykt, hvørs gildisøki er geografskt avmarkað til kommununa. Byggisamtyktirnar skulu góðkennast av landsstyrismanninum. Eisini kann landsstyrismaðurin sambært § 4, stk. 4 í byarskipanarlógin við gildi fyrí allar kommunur í einari serligari byggireglugerð áseta almennar reglur viðvíkjandi teimum í § 5, stk. 3 nevndu viðurskiptum. Hendan heimildin er ikki nýtt. Eitt uppskot til byggireglur galdandi fyrí alt landið varð í síni tíð gjørt, og ætlanin er at seta eina nevnd, møguliga við støði í í uppskotinum, at koma við uppskoti um byggireglur, heruppií reglur, sum tær í hesum uppskotinum nevndu, at seta í gildi fyrí allar kommunurnar.

Uppskotið er sent til ummælis hjá Tórshavnar býráð, Føroya Kommunufelag og Meginfelag teirra brekaðu í Føroyum. Tá svar er komið, verða hesi send lögtinginum, saman við møguligum broytinguppskoti, um ummælini geva orsök til hetta.

Fíggarligar avleiðingar

Fyri landskassan hevur uppskotið ikki við sær meirútreiðslur, við tað at tilík krøv, sum t.e., íð her verða skotin upp at veita heimild fyrí at seta í byggisamtyktirnar, í praksis hjá landsstýringini framanundan verða sett til bygging, sum landið stendur fyrí, og til bygging, sum landið leir fíggarligan stuðul til.

Tað er ikki nógv av kommunalari bygging, sum verður framd í lønuni soleiðis, at her og nú hevur uppskotið ongar serligar fíggarligar avleiðingar fyrí kommunurnar. Men í tann mun kommunala byggingin fer at taka seg uppastur, hava byggju krøvini við sær eina óvísu meirútreiðslu.

Víðmerkingar til tær einstöku greinarnar

Galdandi orðing av § 4, stk. 4:

Landsstyrið kann við gildi fyrri allar kommunur í eini serligari byggireglugerð áseta almennar fyriskipanir viðvíkjandi teimum í § 3. Parti nr. 1, 2, 3, 4 og 5 umrøddu viðurskiðum og almennar fyriskipanir um hvussu vegir skulu liggja, leið og breidd teirra, um størstu hæddir á bygningum, minstu stødd á grundstykkjum, hægsta byggistig og um hvussu langt skal verða ímillum bygningar.

Uppskot:

“Stk. 4. Landsstyrismaðurin kann við gildi fyrri allar kommunur í einari serligari byggireglugerð áseta almennar fyriskipanir viðvíkjandi teimum í § 5, stk. 3, nr. 1 - 5 a umrøddu viðurskiðum og almennar fyriskipanir um vegagerð, eisini við fyriliti til serliga tørvín hjá rørlutarnaðum, hvussu vegir skulu liggja, leið og breidd teirra, um størstu hæddir á bygningum, minstu stødd á grundstykkjum, hægsta byggistig og um hvussu langt skal verða ímillum bygningar.”

Ad § 1, nr. 1. Um galdandi § 4, stk. 4 verður víst til almennu víðmerkingunum onanfyri. Her verður skotið upp, at orðingin av § 4 verður orðað av nýggjum. Í høvuðsheltum verður galdandi orðing endurtikin, men verður nakað broytt, eisini sakliga, í tveimum stöðum. Í orðingini av tilvísingini til § 5 verður nr. 5 a skoytt uppi, sum fylgja av broytingini, sum er skotin upp í § 1, nr. 2. Eftir uppskotinum verður nú staðiliga nevnt, at í teimum reglum, sum gjørdir verða um vegir sambært § 4, stk. 4, skulu verða ásetingar við serligum fyriliti til rørlutarnað.

Ad § 1, nr. 2. Víst verður til almennu víðmerkingunum um galdandi § 5, stk. 3. Í § 5, stk. 3 er eingin staðilig heimild at áseta byggireglur við serligum fyriliti til fólk, sum á ein ella annan hátt eru rørlutarnað, vegna brek á gongd, sjón ella líknandi brek. Reglurnar, sum her verða skotnar upp, skulu útvega neyðugu heimildina til at gera tilfarar reglur.

Skotið verður upp at víðka økið, sum kann regluleggjast við byggisamtykt, við tað, at tað eisini skulu ásetast reglur um krøv til byggingina og uttanumøkið viðvíkjandi nytshæðugleikanum hjá rørlutarnaðum. Eftir reglunum, sum ásettar verða, kunnu m.a. setast krøv um, at í bygningum við meira enn einari hædd skal lyfta vera, at hæddarmunir millum høvuðsingongd og økið uttanfyri verður javnað við skráa, at atkomuvegir hava ávísa breidd og hava javnt hall o.s.fr.

Heimildin, at áseta reglur fyrri byggingum við fyriliti til rørlutarnaði, fevnir um alla aðra bygging enn ta, sum er undantikin í uppskotinum. Heimildin fevnir sostatt bæði um almenna og privata bygging, umsitingar- og handilsbygningar, virkisbygningar, elagubygningar til eigaribúðir ella til leigubúðir v.m. Tann trúðarbyggingin, sum er mest vanlig hjá okkum, privat einhússkissethús, ruðhús, dupulthús o.s.fr. er ikki fevnd av lógaruppskotinum.

Eisini fyrri aðra bygging enn ta, sum staðiliga er undantikin í lógini, t.d. smærri trúðar- ella vinnubyggingar, kann tað verða óhóskandi at seta krøv um t.d. lyftur. Í stuttum lógarteksti er tørløgt at greina nærri í hvørjum førum undantøk eiga at verða gjørd. Hetta gerst betur í almennum reglum, sum bygdaráðini ella landsstyrismaðurin ger, og er tí í uppskotinum heimild til hetta.

Tær reglur, ið ásettar verða, eru bert galdandi fyrri nýggja bygging og galda ikki fyrri verandi bygging og umbyggingar, tí tilik krøv høvdu verið ósamsvarandi kostnaðarmikil at framt í sambandi við umbyggingar.

1. viðgerð 18. mars 1997. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 18. mars 1997 beint í mentannarnevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Eilíf Samuelson, landsstýrismann, og embætismenn. Samuleiðis hevur nevndin fingið ummæli av lógaruppskotinum frá Tórshavnar Byráð og Føroya Kommunufelag.

Tórshavnar Byráð hevur boðað frá, at byráðið tekur undir við uppskotinum um lógarbroytingina, meðan Føroya Kommunufelag hevur boðað frá, at felagið einki hevur í móti lógaruppskotinum, um tað bert fevnir um nybygging, men viðmerkir, at kommunurnar sum byggimyndugleiki skulu gera ásetingarnar sambært lógaruppskotinum.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 57, 13. mai 1997.

F.L. j.nr. 850-1/90

62 Avtøka av lóg um tænaðsmenn o. fl. í fólkhaskúlanum í Føroyum

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismannur, vegna løgmann fram vegna landsstýrið soljóðandi:

U p p s k o t

til

ríkislógartilmæli.

Tilmælt verður ríkismyndugleikunum við at seta í gildi í Føroyum hjálagaðu uppskot til "lov om ophevelse af lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne"

Viðmerkingar

Danska lógin "om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne" er frá 8. mars 1972.

Samhætt galdandi lóg eru tænastrumenn í føroyska fólkaskúlanum danskir tænastrumenn, men løntir av landskassanum.

Hetta lógaruppskotið er ein liður í útlæggingini av samráðingarheimildini hvat viðvíkur tænastrumennum í kommunalunum og amtskommunalunum skúlanum í Danmark, har heimildin varð útløgd til kommunur og amtskommunur í Danmark ávíkavist 1. apríl og 1. mei 1993.

Við at taka verandi lóg av, gerast tænastrumennirnir við føroyska fólkaskúlan føroyskir tænastrumenn við teinum tillagingum, sum eru í lógaruppskotinum. Hetta broytir ikki størvini ella arbeiðsuppgávurnar hjá lærarunum, tí lógtingslógin um tænastrumenn svarar í høvuðsheitum til dansku lógina um tænastrumenn í fólkaskúlanum.

Samhætt lógaruppskotinum verður tað nú landsstýrið, sum hevur heimildina at samráðast um løn og aðrar sáttmálatreytir. Hetta er heldur ikki nøkur broyting í verandi gongd, tí landsstýrið hevur í nógv ár samráðst og gjørt sáttmála við lærarafelagið um hesi mál.

Lógaruppskotið hongur saman við lógaruppskotinum um tænastrumannaefirlønir, sum varð samtykt við 3. viðgerð.

Sum nevnt rindar landskassin efirlønina hjá lærarunum, og staturin endurrindar 80% av upphæddini. Við blokkstuðulinum broyttist hetta, við tað at efirløn vunnin aftaná 31. desember 1987 er við í blokkstuðulinum, og rindar staturin tí bert 80% at tí efirløn, sum er upptjent áðrenn 1. januar 1988.

Viðvíkjandi útreiðslum hjá landskassanum verður víst víl lógtingsmál nr. 16/1996 um broyting í lógtingslóg um tænastrumannaefirlønir, talva nr. 10, har læraraefirlønin (á endaløn) hækkar við kr. 492,- um mánaðin. Samuleiðis verður víst til annað reglubrot undir talvu 10, har lærarar við 37 ára efirlønarmáldur fáa eina við bót á kr. 5.000,- um árið. Hetta viðførir eina eyka útreiðsu hjá landskassanum. Út frá ávísunum fortreyttum verður metti, at útreiðslan liðandi hækkar frá í 1997 kr. 87.232 til ár 2010 kr. 463.552,-.

Viðlagt er uppskot til "lov om ophævelse af lov om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne" við viðmerkingum.

Víst verður eisini til viðmerkingarnar í lógtingsmáli nr. 16/1996 um broyting í lógtingslóg um tænastrumannaefirlønir.

Mælt verður lógtinginum til at samtykkja uppskotið.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð heint í flggjarnesvndina, sum 23. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 8. apríl 1997 heint í flggjarnesvndina.

Flggjarnesvndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við umboð fyri Føroya Lærarafelag.

Við at avtaka lógina gerast tænarumenn við føroyska fólkaskúlan føroyskir tænarumenn við teimum tillagingum, sum eru í lógaruppskotinum. Umboðini fyri Føroyar Lærarafélag segdu, at fyriliggjandi lógaruppskot ikki broytir setanarviðurskiftini hjá lærarunum í føroyska fólkaskúlanum.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

13. mai 1997 lögdu lögtingsmenninir Sune Jacobsen, Finnboði Ísakson, Eyðun Viderø, Jóannes Eidesgaard, Ernst Hansen, Tordur J. Niclasen og Álvur Zachariassen fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

- 1) Í § 1 verður "1. mai 1997" broytt til: "1. juli 1997".
- 2) Í § 2, stk. 1 verður "30. apríl 1997" broytt til: "30. juni 1997".
- 3) Í § 4, stk. 1, 1. pkt. og í stk. 2, 1. pkt. verður "30. apríl 1997" broytt til: "30. juni 1997".

2. viðgerð 6. mai. Uppskotið til ríkislógaráðgjafi samtykt við 21-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 14. mai 1997. Broytingaruppskotið frá Sune Jacobsen, Finnboði Ísakson, Eyðun Viderø, Jóannes Eidesgaard, Ernst Hansen, Tordur J. Niclasen og Álvur Zachariassen samtykt við 25-0-0 atkvøðum. Ríkislógaráðgjafið soleiðis broytt endaliga samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

F.L. j.nr. 311-1/91

63 Broyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 39 frá 7. mai 1991 um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í § 2, verða stk. 6, 7 og 8 strikað.
- 2) Í § 2 verður sum nýtt stk. 6 sett:
"Stk. 6. Landsstýrinum verður landskassans vegna heimilað at veðhalda fyri láni, sum verður lænt arbeiðsloysisskipanini til afturgjalding av lánum. Lánið verður uppá 73.247.000,- kr. Afturgjaldingartíðin verður 5 ár, avdráttirnir skulu falla mánaðarliga, fyrstu ferð 1. mai 1997 og

rentan verður 6% p.a."

- 3) § 4, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"Arbeiðsmarknaðareftirløn verður útgøldin hvønn mánaða afturat".
- 4) § 8 verður orðað soleiðis:
"§ 8. Tøll- og Skattstova Føroya hevur um hendi inngjaldingar í grunni sambært § 2.
Stk. 2. Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin fær heimild til at gera avtalu við Tøll- og Skattstovu Føroya ella ønnur um at hava um hendi útgjaldingar av arbeiðsmarknaðareftirløn sambært §§ 3-5."

- 5) § 9 verður orðað soleiðis:
 "§ 9. Grunnurin rindar fyri ta umsiting, sum umrødd er í § 8, stk. 1 og 2, Avtala millum arbeidsmarknaðareftirlønargrunnin og Toll- og Skattstovu Føroya ella onnur verður gjørd".
- 6) Sum nýtt § 10A verður sett:
 "§ 10A. Avgerðir um útgjald úr grunnurin kunnu innan 4 vikur kjerast til landsstýrismannin í arbeidsmarknaðarmálum, Landsstýrismaðurin í

arbeidsmarknaðarmálum kann lita heimatldina til at avgera kærur til annan myndugleika".

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunnigjard. Samstundis fer danski teksturin í lógtingslóg nr. 39 frá 7. mai 1991 um arbeidsmarknaðareftirlønargrunn við seinni broytingum úr gildi.

Víðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot til broyting í lógtingslóg um arbeidsmarknaðareftirlønargrunn inniheldur tær lillagningar, sum tørva er á at hava í lógini nú (1).

Í fyrsta lagi er uppskotið gjørt fyri at Arbeidsloysisskipanin kann fáa nýtt lán til at afturgjalda tey gomlu lánini (2), sambært stk. 6 og 8, sum verður strikað í hesum uppskoti. Avtala millum partarnar er gjørd fyri at endurfígga lánið, sum skal afturgjaldast 1. apríl 1997 sambært lógini.

Í øðrum lagi inniheldur uppskotið eitt punkt (3), sum flytur útgjaldingardagin frá frammamanundan til afturút. At gjalda frammamanundan hevur tann trupulleika, at upphæddin skal innkrevjast, tá móttakarin doyir ella flytur av landinum. Hetta gevur stórar umsitingarligar útreiðslur. At flyta útgjaldingardagin frá frammamanundan til afturút vil minka ta umsitingarligu uppgávuna hjá Toll- og Skattstovu Føroya ella øðrum myndugleika, sum grunnurin ger avtalu við.

§ 8, stk. 1 verður broytt, tí at Toll- og Skattstova Føroya í dag einans hevur uppgávuna við inngjalding.

§ 8, stk. 2 verður broytt (4), soleiðis, at Toll- og Skattstova Føroya eftir avtalu við grunnin fær uppgávuna við útgjalding av arbeidsmarknaðareftirløn. Orsøkin er, at tað verður minni umsitingarliga tyngjandi, at uppgávan liggur á Toll- og Skattstovu Føroya, sum eisini umsitur inngjaldingarnar, enn tað vildi verið, um Almannastovan hevði umsitingina um hendi. Grunnurin kann tó gera avtalu við annan myndugleika um at taka sær av útgjaldingini av arbeidsmarknaðareftirløn.

Ein onnur týðandi orsøk til, at Almannastovan ikki skal hava umsitingina av útgjaldingini, er, at arbeidsmarknaðareftirløn fær eitt "sjálfstøðugt eyðkenni", sum tað eigur at hava, og ikki eitt eyðkenni sum almannaveiting.

Inngjaldingar frá persónum til arbeidsmarknaðareftirlønargrunnin verða í dag kravdar inn gjøgnum a-skattskipanina hjá Toll- og Skattstovu Føroya, og inngjaldingar frá virkjun verða útskrivaðar í røkning eina ferð um árið og skrásettar í bókhaldsskipanini hjá Toll- og Skattstovu Føroya. Her verður umhugsað at flyta inngjaldspartin til nýggju skipanina, sum sostatt vil innihalda alt viðvíkjandi arbeidsmarknaðareftirlønargrunninum, bæði inngjaldingina, útgjaldingina, debitorar og dagligar bókingar- ella journalistar til eftirlit hjá arbeidsmarknaðar-eftirlønargrunninum.

Sum punkt (5) er § 9 broytt til, at grunnurin rindar fyri umsitingina sambært § 8. Henda broyting er gjørd út frá tí sjóðarmiði, at tað er ikki rimiligt, at tað almenna skal gjalda fyri umsitingina av einum grunni, sum hevur kapital.

Sum nú er, fær Toll- og Skattstova Føroya onki fyri at umsita inngjaldingarskipanina. Í hesum fyriliggjandi uppskoti er ein broyting sum førur við sær, at Toll- og Skattstova Føroya fær pening fyri hetta arbeiði. Ongin

meting er gjörd av, hvat kostnaðurin av hesum arbeiði er og heldur ongín meting er gjörd av, hvussu nógv skipanin fer at kosta, um inngjaldsparturin verður fluttur til nýggju skipanna.

Kostnaðurin av útgjaldsskipanini verður mettur at vera 225.000 kr. til gerð av skipanini. Árligur rakstur verður falt 30.000 kr. Kostnaður fyri goymslu ventast árliga at vaxa við 1.000 kr., soleiðis at árligi kostnaðurin um 5 ár tilsamans fer at vera 35.000 kr. Í nevndu upphæddum er meirvirðisgjald ikki íroknað.

Sum punkt (6) er innsett nýggj §, soleiðis, at kærmøguleiki verður, um trætur eru viðvíkjandi útgjalding.

Brótingarnar í lógini hava við sær, at brótingar mugu gerast í lógini um arbeiðsloysisstryggingina og arbeiðsávísingina. Av tí verður samstundis uppskot til bróting í lögtingslóg um arbeiðsloysisstryggingina og arbeiðsávísingina lagt fram.

1. viðgerð 13. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram söljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 13. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og er av teirri áskoðan, at veðhaldsheimildin bert skal standa í eini lóg, og ikki sum skotið upp av landsstýrinum í trimum. Nevndin mælir til, at heimildin verður sett í gomlu arbeiðsloysisstryggingarlógina og bert har, og at sett verður í nýggju lógina, tá hon avtekur gomlu lógina, at gamla reglan verður galdandi 5 ár fram í tíðina, til lánið eftir ætlan er afturgoldið.

Nevndin tekur ikki undir við, at arbeiðsmarknaðareftirlønin skal gjaldast afturát, men mælir til, at hildið verður fast við galdandi skipan um forútgjald. Nevndin mælir til at forútgjaldin veiting undir ongum umstøðum verður krævd aftur, tá ið móttakarinn doyri ella flytir.

Nevndin heldur ikki, at onnur enn Tøll- og skattstovan skulu umsita skipanina.

Nevndin heldur, at landsstýrismaðurin sjálvur skal vera kærumyndugleiki, og at hann ikki skal lita henda myndugleika til onnur.

Samsvarandi ómanfyrirstandandi setir samd nevnd fram söljóðandi

Brótingaruppskot

1) § 1, nr. 2 verður strikað og eftirfylgjandi nummur broytt samsvarandi hesum.	áðrenn mánaðurin, sum eftirlønin er fyri, er byrjaður, verður eftirlønin ikki
2) § 1, nr. 3 verður orðað soleiðis: Sum nýggj § 4, stk. 3 verður sett:	afturkrævd."
"Døyr ella flytir móttakari aftan á, at	3) Í § 1, nr. 4 ganga til ordini: "ella onnur".
arbeiðsmarknaðareftirløn er útgjaldin, men	4) Í § 1, nr. 5 ganga til ordini: "ella onnur".
	5) Í § 1, nr. 6 verður 2. pkt. í § 10 A 2 strikað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. Uppskot um at beinta málið aftur í nevnd fyllt við 2-0-23 atkvøðum.

Brótingaruppskot frá trivnaðarnevndini til § 1 samtykt við 27-0-0 atkvøðum, § 1 soleiðis broytt samtykt við 28-0-0 atkvøðum, § 2 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

30. apríl 1997 legði Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður, vegna Lasse Klein, Jóannes Eidesgaard, Jógvam Durhans, Ingeborg Vinther og seg sjálvan fram til 3. viðgerð soljóðandi:

Broytingaruppskot

Í uppskoti landsstýrisins verður § 1, nr. 5, strikað. Nr. 6 verður hereftir nr. 5.

Viðmerkingar:

Uppskotsstillaramir eru av teirri áskoðan, at tað er eitt ósiður og elvir til óneyðugt skrivstovuhald, at almenningar stovnar krevja gjald fyri tænastur, teir veita hvørjum øðrum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Broytingaruppskotið frá Vilhelm Johannesen o.fl. til § 1 fall við 11-1-18 atkvøðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 43, 9. mai 1997.

F.L. j.nr. 1310-1/90

64 Løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um valuta og prísir

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um valuta og prísir

§ 1. Løgtingslóg nr. 25 frá 24. apríl 1952 um valuta og prísir verður sett úr gildi.

§ 2. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjard.

Almennar viðmerkingar

Løgtingstingslóg nr. 25 frá 24. apríl 1952 um valuta og prísir ásetir, at umsitingin av valutaviðurskiftum skal røkjast av einum valuta- og kontrollráði. Valutamiðstæðin verður við hesi lóg undirløgd valuta- og prísráðið. Tó hevur landsstýrið gjørt avtalu við Landsbanka Føroya um at verða valutamiðstæð.

Lógin frá 1952 er sett úr gildi við lögtingslóg nr. 43 frá 23. jani 1978, sum aftur er sett úr gildi við lögtingslóg nr. 25 frá 13. mars 1992 um príssettirlit.

Tó er § 4 í lögtingslógini frá 1952 enn í gildi sambært lögtingslóg nr. 25 frá 13. mars 1992 um Príssettirlit. § 4 sigur millum annað, at ráðið skal eftiransæ, at Føroyar útlendis handli fer fram á tryggum grundarlagi, og at landsins gjaldorka verður hildin í lagi.

Í praksis hevur Landsbanki Føroya røkt hesa uppgávu.

Uppgávan hjá Valutamiðstöðini sambært § 4 í løgtingslóg nr. 25 frá 24. apríl 1952 fellur burtur við Industriministeriets bekendtgørelse nr. 522 frá 31. august 1988 "om valutaforhold", sum er lýst í Føroyum 6. august 1993, við heimild í lóg nr. 372 frá 23. desember 1964 "om valutaforhold", við seinni broytingum.

Í løgtingslóg nr. 25 frá 13. mars 1992 um príseffirlit er ásett í § 18, at § 4 í løgtingslóg nr. 25 frá 13. mars 1952 framvegis verður í gildi, til onnur lóggáva um gjaldoyravíðurskipti er frænd. Við bekendtgørelse nr. 522 frá 31. august 1988 "om valutaforhold", er onnur lóggáva galdandi fyri Føroyar, og tí er tað ikki neyðugt at hava § 4 í løgtingslóg nr. 25 frá 24. apríl 1952 um valuta og prísir framvegis í gildi í Føroyum.

Fíggingarligu avleiðingarnar av hesum lógaruppskoti eru óngar.

Lógaruppskotið hevur verið til ummælis hjá Landsbank Føroya sum tekur undir við lógaruppskotinum við tí grundgeving, at lógin stríðir ímóti Industriministeriets bekendtgørelse nr. 522 "om valutaforhold" frá 1988, sum er sett í gildi í Føroyum.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í fíggiarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í fíggiarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Anlim Kallsberg landsstýrismann í fíggiarmálum og landsbankastjóran. Víst verður til viðmerkingarnar í álit í løgtingsmáli nr. 57/1996: Løgtingslóg um avtøku av "midlertidige bestemmelser om valutaforhold m.v."

Ein sand nevnd tekur undir við málinum og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 21. mai 1997. §§ 1 og 2 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 97, 6. juni 1997.

FL j.nr. 1104-1/90

65 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi í Føroyum broytingar í "lov om banker og sparekasser m.v."

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landssýslamaður, vegna landsstýrið, fram soljóðandi:

U p p s k o t til ríkislógartilmæli.

Tilmælt verður ríkismyndugleikunum við kongiligari fyriskipan at seta í gildi í Føroyum hesar lógir við tilskiladu broytingum:

I

"Lov nr. 1091 af 22. december 1993 om ændring af lov om banker og sparekasser m.v." við hesum broytingum:

Í § 3, stk. 1, verður "31. december 1998" broytt til: "31. december 2003".

Í § 3, stk. 2, verður "5. februar 1993" broytt til: "31. december 1997", "31. December 2001" broytt til: "31. december 2005", "31. december 1998" broytt til: "31. december 2003", "5. februar 1993" broytt til: "31. december 1997", "5. februar 1993" broytt til: "31. december 1997" og "1. april 1994" broytt til: "1. april 1998".

II

"Lov nr. 1090 af 21. december 1994 om ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v., lov om fusion, spaltning og tilførsel af aktiver m. v. og lov om stempelafgift" við hesum broytingum:

1) Í § 1, punkt 9, verður í stk. 3, nr. 2) "danske" broytt til: "færøyske og danske".

2) §§ 2, 3 og 4 verða strikaðar.

III

§ 19 í "lov nr. 367 af 14. juni 1995 om en indskydergarantifond".

IV

"Lov nr. 368 af 14. juni 1995 om ændring af lov om

Afmennar viðmerkingar

Lóg nr. 57 frá 2. februar 1993 um bankar og sparikassar, varð sett í gildi fyri Føroyar 3. mai 1993 við konguligari fyriskipan nr. 246.

Síðani er danska lógin fleiri ferðir broytt, men hesar broytingar hava ikki verið settar í gildi í Føroyum.

banker og sparekasser m. v." við hesum broytingum:

Í § 3, stk. 1 verður "år 2000" broytt til: "år 2003" og "19. april 1995" broytt til: "31. december 1997".

Í § 3, stk. 2 verður "31. december 1998" broytt til: "31. december 2003".

Í § 3, stk. 3 verður "1. april 1994" broytt til: "1. april 1998", "31. december 2001" broytt til: "31. december 2005", "31. december 1998" broytt til: "31. december 2003" og "5. februar 1993" broytt til "31. december 1997".

Í § 3, stk. 4 verður "31. december 1998" broytt til: "31. december 2003".

Í § 3, stk. 5 verður "1. april 1994" broytt til "1. april 1998", "31. december 2001" broytt til: "31. december 2005", "31. december 1998" broytt til: "31. december 2003" og "5. februar 1993" broytt til: "31. december 1997".

V

"Lov nr. 1072 af 20. december 1995 om værdipapirhandel" sum broytt við "lov nr. 376 af 22. maj 1996 om ændring af lov om banker og sparekasser m. v., lov om investeringsforeninger og lov om forsikringsvirksomhed og forskellige love".

Í § 119 verða orðini "§ 33, stk. 3" sett í gildi í Føroyum.

VI

"Lov nr. 376 af 22. maj 1996 om ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om investeringsforeninger og lov om forsikringsvirksomhed og forskellige love" við hesum broytingum:

1) §§ 3, 4, 5, 7, og 9 verða strikaðar.

Nú verður skotið upp at seta allar broytingarnar í gildi fyri Føroyar, soleiðis at lógin er dagførd.

Skotið verður upp at gera tað soleiðis, at allar broytingarlógirnar verða settar í gildi í senn við eini kongaligari fyriskipan, í staðin fyri at samanskriva broytingarnar. So ber aftið til at skia upp í teimum dansku lógarverkunum og finna broytingarnar í røttu raðfylgjunum.

Tilfarið er rúgvusmikið, men tað er nú einaferð soleiðis, at bankaokið er danskt lógaróki, sum jafnan verður tilfagað ES-krøvum.

Tað verður tí hildið rættast, sum tað eisini varð sagt, tá galdandi danska banka- og sparikassalógin varð sett í gildi í Føroyum, at lógir galdandi á bankaokinum í Føroyum eiga at liggja so tætt upp at lógum galdandi á bankaokinum í londunum rundan um okkum sum til ber, fyri at styrkja álitið á okkara peningastovnar og lætta um samarbeiðið millum føroysku peningastovnarnar og teir útlendsku, tí somu kendu lógir eru galdandi.

Tað hava verið rættiliga nógvur broytingar í banka- og sparikassalógini seinastu árinum. Nakrar fyri at luga seg til tey ES-direktiv, sum eru sett í gildi fyri ES-londini, og aðrar sum avleiðing av broytingum, tí aðrar lógir á fíggjarokinum eru broyttar.

Serstakliga eru tað 6 ES-direktiv, sum eru samtykt fyri ES-londini síðani 1989, sum eru grundarlagið fyri broytingunum í banka- og sparikassalógini.

Sum heild kann sigast um hesi ES-direktiv, at tey eru ein mynd at táta í krøvini til og herða eftirlitið við fíggjastovnunum, og samstundis gera felags reglur fyri fíggjastovnarnar, og soleiðis styrkja bankaskipanina sum heild tvørturum landamærkini.

Her skal høvuðsendamálið í hesum ES-direktivum stutt verða nevnt. Tað gongur so altur í lógarbroytingunum.

1989. Áttalanin við solvensdirektivinum er at harmonisera lógarásettu minstukrøvini til kreditstovnanna ansvarliga kapital. Tað vil siga, at tað verða sett felags solvenskrøv til allar kreditstovnar í øllum ES-londunum.

1989. Eginognardirektivið ásetur, hvørji kapitalelementi kunnu vera partur av andsvarliga kapitalinum hjá kreditstovnunum. Tann andsvarligi kapitalurin er partur, tá t.d. solvensprosemið verður roknað, og tá uppgjørt verður, hvussu stórar einstaklingaskuldbindingar ein stovnur kann hava.

1992. Direktivið um "overvågning af kreditinstitutters store engagementer" hevur sum endamál at seta mark fyri, hvussu stórar skuldbindingar ein stovnur kann hava við ein kunda ella ein bólk av kundum, sum hava slíkt samband sínámillum, at tað hevur við sær felags risiko fyri einarvísa skuldbinding. Eisini er endamálið at gera felags reglur fyri, hvussu verður ansað eftir og vika yvir teim stóru skuldbindingunum við einstakar kundar, sum fíggjastovnarnir gera fyri at spjada risikoina og soleiðis styrkja bankaskipanina sum heild.

1992. Konsolideringsdirektivið inniheldur reglur um, at reglur um solvens, stórar einstakar skuldbindingar v.m. ikki bara eru galdandi fyri peningastovnar, men eisini fyri peningastovnakonsernir.

1993. Direktivið um krøvini til "investeringsselskabers og kreditinstitutters kapitalkrav" (kapitalkravs-direktivið) ella eisini nevnt (CAD direktivið) hevur við sær, at tað verða sett krøv til peningastovnarnar, sum eru bundin at peningastovnanna marknaðarrisiko, tað er risiko fyri tapi av rentu, aktiu- ella valuta broytingum v.m.

1995. BCC-direktivið hevur til endamáls at styrkja eftirlitið við fíggjarvirkjum í finansielle virksomheder.

sum hava tætt samband við onnur virki ella persónar, eisini um hesi sambond ganga tvørtur um landamerkiini.

Bakgrundin fyri hesum ES-direktivi eru tær royndir, ið gjørdar vórðu, tá aftjóða bankkoncernin Bank of Credit and Commerce International (BCCI) mátti lata aftur í 1991.

Sermerkt við hesum banku var, at koncernstrukturin var so flóktur, at tað hevði gjørt eftirlitið við bankanum nærum ómøguligt.

Hjálagt eru tær dansku lógirnar, sum skulu setast í gildi, og viðmerkingarnar til tær einstøku lógargreinar. Sostatt verða her bert gjørdar stuttar viðmerkingar til tær einstøku lógirnar, sum skulu setast í gildi.

Hjálagt eru eisini tey ES-direktiv, sum eru grundarlag fyri teim einstøku lógunum.

Uppskotini lógarbroytingarnar koma ikki at hava týðiligar eykaútreiðslur ella umsiting við sær.

Við hesum lógarbroytingun verður galdandi bankalóggáva í Føroyum tilagad lóggávuni á økinum í londunum rundan um okkum.

Lógarbroytingarnar eru gjørdar í samráð við umboð fyri Landsbanka Føroya, Føroya Banka og Føroya Sparikassa. Toll- og Skattstova Føroya hevur havt broytingarlógirnar til ummælis.

Viðmerkingar til tær einstøku lógirnar

Lóg nr. 1091 frá 22. desember 1993 "om ændring af lov om banker og sparekasser m. v."

Høvuðsendamálið við lógarbroytingini er at harmonisera bankalóggávuna innanfyri ES, serstakliga krøvini til solvens og risikospjalling peningastovnanna grundað á ES direktivið frá 21. desember 1992 "om overvågning af og kontrol med kreditinstitutters store engagementer".

§ 23, sum avmarkar, hvussu stórar skuldbindingar ein peningastovnur kann gera við ein kunda ella ein bólk av kundum, sum hava eitt samband sínamilum, soleiðis at teir hava felags risiko, verður heilt broytt.

Eftir núgaldandi lóg kann ein skuldbinding ikki vera meira enn 35% av peningastovnsins kjarnukapitali og uppskrivingarburtturleggingum, og kann hækkað til 50% um 2/3 av nevndini góðkenna tað. Men í hvørjum einstøkum føri skal helta fráboðast Fíggjareftirlitinum.

Altaná broytingina kann ein skuldbinding ikki vera størri enn 25% av peningastovnsins andsvarliga kapitali, og skuldbindingar størri enn 10% skulu hvønn ársljóðring fráboðast Fíggjareftirlitinum.

Tann samlaða upphæddin av skuldbindingum, sum er yvir 10% ella meiri av andsvarliga kapitalinum, má ikki vera meira enn 800% av peningastovnsins andsvarliga kapitali.

Við tað at bert ein banki og 3 sparikassar eru í Føroyum, kann tað koma at merkjast meira hjá føroysku peningastovnumum, tá tátað verður í her enn í størri londum, har tað eru nógvir bankar, ið arbeiða á markaðinum.

Men samstundis eru allar tær reglur, settar verða settar í gildi í londunum rundan um okkum, sum hava við trygd peningastovnanna at gera, tað sum ringast ber til ikki at seta í gildi í Føroyum.

Tað kann gerast ein trupulleiki fyri álit peningastovnanna serstakliga uttanlands, um føroysku peningastovnarnir ikki kunnu ganga undir somu treytir, sum peningastovnarnir í londunum rundan um okkum, tá tað snýr seg um at spjæða risikoina og á henda hátt styrkja peningastovnin.

Sum er, eru nýggju krøvini til støddina á skuldbindingum ikki nakar stórir trupuleiki hjá føroysku peningastovnunum. Og við teimum skiftisreglum, sum skotnar eru upp, skuldi verið til at laga seg til nýggju krøvini um risikospjæðingina. Tillagingartíðin, sum er skotin upp, er stórt sæð tann sama, sum danskt peningastovnarnir fingu.

Eín onnur týðandi broyting í lógini er, at peningastovnar ikki longur kunnu bjóða lán til at keypa kapitalinnskot.

Tað hava verið dømi um, at kundar hava fingið tilboð um lán til at keypa t.d. partabrev í sama banka.

Krøvini verða sostatt herd. Tað verður nú ikki loyvt, at bjóða lán til at keypa ískoytiskapital ella andsvarlígan kapital.

Lóg nr. 1090 frá 21. desember 1994 "om ændring af lov om banker og sparekasser m. v., lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v., lov om fusion, spaltning og tilførsel af aktiver m.v. og lov om stempelafgift".

Høvuðsbroytingarnar eru nútíðansgerð av gjaldsføriskrøvunum til peningastovnarnar (§ 28) og at skapa møguleikar fyri, at lutakassar ella samtak av lutakassum kunnu broyta skipan til partafelag.

Í 1988 fingu sparikassarnir við lóg henda møguleika. Sostatt verða við hesi lógarbroyting bankar, sparikassar og lutakassar javnsettir lógarliga.

Eisini verða krøvini til ársfrágreiðingina hjá børsskrásettum peningastovnum dagførd. Enn eru teir føroysku peningastovnarnir ikki børsskrásettir.

Peningastovnarnir gera ársroknskap eftir banka og sparikassalógini, tó er kap. 8 a í ársroknaskaparlógini í gildi fyri peningastovnarnar. Hildið verður rimiligt at seta somu krøv til børsskrásettar peningastovnar, sum til onnur børsskrásett feløg. Tí verður banka og sparikassalógin broytt, so hon samsvarar ársroknaskaparlógini.

§§ 2, 3, og 4 skulu ikki setast í gildi í Føroyum, tí hetta eru broytingar í danskum skattalógum.

Í § 2 er talan um dansku "vinnufelugsskattalógina".

Í § 3 er talan um dansku "fusionskattalógina".

Í § 4 er talan um dansku lógina um "stempelgjald".

Toll- og Skattstova Føroya sigur, at lógarbroytingarnar í banka- og sparikassalógini fara ikki at hava broytingar við sær í føroysku skattalógini.

Lóg nr. 367 frá 14. juni 1995 "om en indskydergarantifond "

Løgtingið hevur samtykt at lóg nr. 367 kann setast í gildi í Føroyum við kgl. fyriskipan, men tó ikki § 19, sum eru broytingar í banka og sparikassalógini v.h.). Men lógin er ikki lýst enn.

Nú verður skotið upp at seta § 19 í gildi fyri Føroyar.

Brøyttingarnar eru tillagingar og avleiðing av brøyttingum í "lov om en indskydergarantifond".

Í § 19, punkt 1 verður skotið upp at seta eitt nýtt stykki 3 í § 22 sum sigur, at tær so er, at kapitalur, sum er nevndur í stk. 1 og 2 verður útgivin sum hópskuldarbræv, skal peningastovnurin kalla hesi kapitalpróg.

Hetta er gjørt eftir tilmæli frá "Det Tværministerielle Kontaktudvalg vedrørende det Finansielle Marked" útfra royndum frá kreppum, verið hava í peningastovnum, sum hava víst, at hesin kapitalur hevur verið hiltin at hava havt eina størri trygd, enn hann í roynd og veru hevur havt.

Við at kalla hesi kapitalpróg, verður heilt klárt sagt frá, at taðan ikki er um realkredit- og statsobligatióir.

Lóg nr. 368 frá 14. juni 1995 "om ændring af lov om banker og sparekasser m.v."

Orsøkin til at danir hava sett hesa brøyttingarlóg í gildi, er ES direktívið frá 15. mars 1993 um "kravene til investeringsselskabers og kreditinstitutters kapitalgrundlag" (kapitalkravsdirektívið) ella eisini kallað (CAD direktívið).

Í fyrra lagi innibær kapitalkravsdirektívið, at tað verða sett kapitalkrøv til peningastovnamar, sum eru treytað av stovnanna markaðarrisiko. Tað er vandi fyri tapi orsakað av rentubroytingum, partubræva- ella gjaldoyrisbroytingum v. m.

Tá CAD direktívið verður innarbeiðt í lógina, verða brøyttingar gjørdar í kap. 5 um solvens, tað eru § § 21, 21 a og 22 soleiðis, at markaðarrisikomementið kemur inn í lógina.

§ 21 inniheldur reglur um minstukrøv til peningastovnanna solvensprosent og § 21 a reglur um tann kapital, sum kann takast við í uppgerðina av solvensprosentinum. § 22 ásetur krøvini fyr, at ein peningastovnur kann rokna afturumsettan kapital sum ein part av kapitali, sum verður roknaður uppi, tá solvensprosentin verður uppgjørt.

Samstundis dattur møguleiki peningastovnanna fyr, at rokna andsvardigan íðnskotskapital uppi solvensuppgerðina hurtur.

Í øðrum lagi inniheldur kapitalkravsdirektívið eitt ískoyti til direktívið um stórar skuldbindingar.

Við lóg nr. 1091, sum gjørdi avmarkingar í skuldbindingunum, ein peningastovnur kann hava við ein kunda ella ein bólk av risikoforbundnum kundum, bleiv nógaldandi § 23 heilt umskrivað.

CAD direktívið innførir hugtakið "handilsbeholdninger" og fær hetta ta ávirkan á § 23, sum snýr seg um risikospjaldingina, at øll § 23 verður enn einaferð umskrivað. Eisini verður ein nýggj § 23 a innførd.

Nú verður gjørt eitt uppbyti av virkseminum hjá einum peningastovni uttan fyr og innan fyr handilsbeholdningin. Tann nýggja § 23 sigur, hvat er uttan fyr handilsbeholdningin, og hvat er innanfyr.

Tað avmarkar soleiðis, at teir partar av eini skuldbinding hjá einum kunda ella einum kundabólki, sum er innihildið í handilsbeholdninginum, verður uppgjørt eftir serligum prinsippum.

Lóg nr. 1072 frá 20. desember 1995 "om værdipapirhandel" sum broytt við lóg nr. 376 frá 22. mei 1996 um "ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om investeringsforeninger og lov om forsikringsvirksomhed og forskellige love".

Henda lógin er sett í gildi í Føroyum, men tað er bara § 119 "§ 33, stk. 3" sum skal setast í gildi í Føroyum, tí restin av § 119 er í gildi.

Tá lógin um vírðisbrævahandil varð sett í gildi í Føroyum, bar ikki til at seta hesa broytingina í gildi fyri Føroyar, tí tann parturin av banka- og sparikassalógini, sum hetta broytingin var tá ikki settur í gildi fyri Føroyar.

Lóg nr. 376 frá 22. mei 1996 um "ændring af lov om banker og sparekasser m.v., lov om investeringsforeninger og lov om forsikringsvirksomhed og forskellige love".

Tað eru trýggjar høvuðsbroytingar við hesi broytingarlóg.

Tann fyrsta er at innarbeiða BCCI- direktivið um styrkt eftirlit við fíggarvirkjum, sum eru partur av tøttum sambandi við onnur virkir ella persónar, eisini um hesi sambond ganga tvørtur um landamørk.

Tað hevur víst seg seinastu árin, at hesi tøttu sambondini millum virkir hava øktá risiko við sær.

Til dømis verður skotið upp, at Fíggar eftirlitið kann nokta loyvi til at reka fíggarvirkssemi um so er, at tað eru tøt bond millum fíggarvirki og onnur virki ella persónar, eisini tvørtur um landamørk.

Eisini verður skotið upp, at áleggja granskodurum eina serliga fráboðannarskyldu fyri hesar stovnar við-
víkjandi tøttum sambandi millum stovnar.

Tann næsta broytingin er at innarbeiða í banka- og sparikassalógina tilmæli frá Koktvedgaardrapportinum um, at eftirlitsfunksiónin, tað er eftirlit á staðnum og fráboðanir í heila tíkið eiga at styrkjast gjøgnum eina greiðari lógarnormering.

Koktvedgaardrapporturin mælir til, at Fíggar eftirlitið oltari fer út á peningastovnamar til eftirlit, tí tað hevur víst seg hjá teimum peningastovnum, sum hava verið í kreppu seinastu árin, at tá komið var á staðið, bleiv ein varugur við, at trupulleikarnir á stovninum vóru størri, enn eftirlits- myndugleikarnir høvdu fingið var-
hugað av frá teim vanligu fráboðanum, teir høvdu fingið.

Á tann hátt ber kanska til at koma fram á trupulleikarnar soleiðis, at teir kunnu verða loystir, meðan tíð er.

Tann triðja høvuðsbroytingin er, at lógin um "visse kreditinstitutter" verður sett úr gildi.

Lógin er sum heild litið brúkt. Nakrar broytingar eru tó gjørdar í banka- og sparikassalógini, soleiðis at tey petti í lógini um "visse kreditinstitutter", sum hildið hevur verið neyðugt at varðveita, eru komin við í banka- og sparikassalógina.

§ 3 skal ikki setast í gildi í Føroyum, tí lógin um "investeringsforeninger" er ikki galdandi í Føroyum.

§ 4 skal ikki setast í gildi fyri Føroyar, tí tað er um dansku "forsikringslögina".

Tryggingarøkið er yvirið málsoði.

Tryggingarsambandið Føroyar hevur fingið lógarbroytingina til kaubringar um broytingin í banka- og sparikassalógini hevur ávirkan á føroysku tryggingarlógina, soleiðis at lógarbroytingar eru neyðugar.

§ § 5, 7 og 9 skulu ikki setast í gildi í Føroyum, tí talan er um danskar lógir, sum ikki eru í gildi í Føroyum.

Donsku lógirnar og 99-direktiv eru burturvirtikin í Løgtingsstjóðindun

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð heint í fíggarnevdina og er ikki komið aftur haðani.

F.L. j.nr. 2561-5/91.

66 Uppskot til løgtingslóg um fosturtøkunevnd

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Jenis av Rana, løgtingsmaður, vegna miðflokkin fram søljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um fosturtøkunevnd.

Við heimild í lov nr. 315 af 17. maj 1995 om sociale ydelser på Færøerne § 1 stk. 2 verður ásett:

§ 1. Landsstýrið setur nevnd at taka sær av at ráðgeva teimum, sum ætla at søkja um fosturtøkuloyvi.

§ 2. Í nevndini sita ein sálarhirði, ein sosialráðgevi og ein lögfrøðingur.

§ 3. Nevndin skal útgreina tørvin og lita til vega neyðugu hjálpinu, sum krevst í einstaka førinum, eitt nú fíggarliga, læknaliga (theruppi) psykiatriska hjálpi og hjálpi til burturleiðing.

§ 4. Ein og hvør lækni, sum skal taka stæðu í fosturtøkumáli, hevur undir ábyrgd eftirlæknalógini § 6 skyldu til at víssa sær, at kvinna, sum søkir fosturtøku hevur havt møguleika at søkja sær hjálpi hjá nevndini.

§ 5. Almennastovan hevur um hendi skrivstovuhald nevndarinnar.

§ 6. Hendi løgtingslóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar:

Ein avgerandi fyrirreyt fyri galdandi fosturtøkulóg frá 1956 (løgbokin 4. bind hls. 3087) er holl ráðgeving frá sokallaðu "mødrehjælpen" sum í Danmark virkaði í statsligum regi til 1973, og í 1983 varð endurstovnað í privatum regi.

Slik ráðgeving fekk ongantíð at virka í Føroyum. Ein fyribilsskipan varð sett í verk soleiðis at læknin, sum fremur fosturtøkuna, og annar lækni í Føroyum koma í staðin fyri "møðrehjælpen".

Tíverri stendur henda fyribilsskipan enn við.

Miðflokkurin heldur, at ráðgevingin eigur at fáast upp á eitt støði, sum upprunliga var ætlanin, tá ið lógin fekk gildi í Danmark.

Tí setur flokkurin fram uppskot um, at sett verður serlig nevnd at ráðgeva í stórum málum. Aðalmál nevndarinnar er at finna einstøku umsøkjara um alternativ til fosturtøku, og á tann hátt nýta um fosturtøkutalið í Føroyum.

Heimild er í dag at geva reglur um slíka nevnd við lögtingslóg, nevniliga lov nr. 315 frá 17.05.1995 om sociale ydelser på Færøerne § 1 stk. 2 5).

Til einstøku greinirnar er at viðmerkja:

Til § 1: At seta nevndina er eftir stýrisskipanini eitt mál sum liggur hjá landsstýrismanninum í almann- og heilsunáttum.

Til § 2: Við sálarhirða er hugsað um persón, sum hevur royndir innan sálarøkt.

Til § 3: Nevndin skal geva einstøka umsøkjara um so góða ráðgeving sum gjørligt, soleiðis at settir verða upp møguleikar, so tað slepst undan fosturtøku. Eitt nú at vísa á møguleikar í adoptions- og almannalóg-gávuni, vísa á viðgerðarmøguleikar (læknaligar/sálarligar) v.m..

Til § 4: Tað er ikki ein skylda hjá einstøkum umsøkjara at venda sær til nevndina, men læknin, sum ger fosturtøkuna, hevur skyldu til at tryggja sær, at kvinnan veit, at nevndin er til, og at hon gevur ráð í fosturtøkuspurningum.

Til § 5: Hóskiligt er, at almennastovan tilnevni nevndini skrivara og skrivstovuhald, soleiðis at útreiðslurnar kunnu haldast niðri á einum so lágu støði sum gjørligt.

Kostnaðurin av nevndini verður mettur til minni enn 100.000 kr. árliga.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram sáljæðandi:

Átt

Málið er framlagt av Miðflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 17. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur bytt seg í trýggjar minnilutar.

Ein minniluti (María Hansen, Vilhejo Jørgensen og Ingeborg Vinther) tekur ikki undir við uppskotinum og meir ikki, at ein slík almenn nevnd fer at bota nakað um okkara verandi skipan innan fosturtøku. Læknarnir í Føroyum klára uppgávuna eftir teirri skipan, sum er galdandi í Føroyum í dag.

Ein almenn nevnd við tilbúðum og ongum loysnum skapar bara farskar vónir. Um privatir bólkir halda tað vera rætt at seta eina ráðgevandi nevnd, so er einki í vegin at seta nevndina á stovn á privatum grundarlagi.

Í Danmark arbeiddir slík nevnd á privatum grundarlagi.

Minnilutin tekur tí ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Ein minnihiti (Rúna Silverlsen og Óli Breckmann) færir fram, at eftir uppskotinum skal setast ein almenn nevnd til at ráðgeva og veita hjálp í fósturtøkuspurningum við tí endamáli at minka talið á fósturtøkum í Føroyum. Galdandi lóg var ætlað at loyva fósturtøku í teim førum, har barnsburðurin var ein vandi fyri lívinum ella heilsuni hjá kvinnuni. Men so við og við er tulkningin av lógini tøyd og hevur gjørt tað lættari at fáa fósturtøku. Tískil kenna nógvar kvinnur, ongur sum tilkommar, seg krøystar av sínum umhvørvi og sínum næstu at nýta henda útveg, men líða ofta sálarkvalir seinni og treingja til allar ta hjálp, hugsast kann.

Men ein almenn nevnd, hóast mannað við útbúnum fólki, tilvildarlíga vald av landsstýrismanninum, er neyvan rætta loysnin á hesum spurningi. Í Føroyum hava seinastu tvey árin verið á leið ein fósturtøka um vikuna. Eitt trínáttanevnd, sum má arbeiða á einum og sama staði í landinum, verður neyvan før fyri at taka sær av øllum teimum kvinnum, ið hava brúk fyri hjálp og vegleiðing. Kvinnur, ið umhugsa fósturtøku, koma ofta seint til lækna, og tíðin at umráða seg í er stutt. Illa er hugsandi, at kvinna í Suðuroy ella Norðoyum í hesi støðu ferðast til Havnar at tosa við trí fólki, hon als einki tilknýti hevur til. Vandur er fyri, at ábyrgdin hjá læknum í fósturtøkuspurningum gerst minni, um ein almenn fósturtøkunevnd verður sett. Skal nógur meining vera í, má eitt slíkt tilboð um hjálp koma frá fólki, sum av egnum áhuga og við eini greiðari støðu viðvíkjandi fósturtøku átaka sær slíkt arbeiði.

Felagið Føroya Provita hevur síðani 1992 boðið seg fram at ráðgeva og hjálpa kvinnum, ið umhugsa fósturtøku. Felagið hevur ráðgevar runt alt landið, sum altíð, á nátt sum á degi, eru til reiðar at lurta og hjálpa. Henda hjálp er sjálvboðin og verður veitt ókeypis. Ráðgevarnir skulu vera kvinnur, aloftast sjúkrasystur og ljósmøður. Tær ráða ongantíð til fósturtøku, men vísa á allar teir møguleikar, sum eru fyri hjálp. Eisini kvinnum, sum fáa sálarlígar trupulleikar eftir eina fósturtøku, hjálpir og stuðlar Føroya Provita. Ráðgevarnir hava tagnarskyldu, og einki verður skrásett. Felagið er ikki knýtt at nekrum politískum felagsskapi ella ávísari samkomu, men byggir á kristna lívs- og menniskjúsýnið. Felagið gevur út faldara við øllum týðandi upplýsingum í samband við fósturtøku. Faldarin er at finna á sjúkrahúsum, læknaheimum og apotekum runt um í landinum. Áheitanirnar á Føroya Provita í ivamálum í samband við barnsburð eru vaksandi.

Samsvarandi felag virkar í Noregi og nevnist Norsk Provita. Út frá Norsk Provita er sprottin felagsskapurin AAN (Alternativ til abort i Norge). Felagið hevur stovur runt um í øllum Noregi til at taka sær av kvinnum, sum eru í trupulleikum í samband við barnsburð. AAN verður stuðlað á norsku liggjarlógini og er sostatt alment viðurkent í Noregi. Einki átti at forða fyri, at Føroyar finna eina líknandi loysn.

Um tær royndir, ið Føroya Provita hevur, verða nýttar til fulnar, hevði tað verið ein betri háttur at nátt tí endamáli, uppskotið leggur upp til, heldur enn ein almenn nevnd, sum ongan møguleika hevur at fevna um allar Føroyar.

Minnilutin tekur tí ikki undir við uppskotinum, men fer í tráð við samgonguskjalið at virka fyri aðrari loysn á hesum týðandi og viðkomandi máli.

Ein minniluti (Jenis av Rana og Ernst Hansen) tekur undir við uppskotinum og mælir tínginum til at samtykkja tað vísandi til viðmerkingarnar.

2. viðgerð 21. maí 1997. §§ 1 til 6 fylla við 4-2-6 atkvøðum.

67 Broyting í lögtingslóg um ítróttarvedding

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Lasse Klein, lögtingsmaður, vegna lögtingsmetuinar Tordur J. Nielsen, Óli Breckmann, Vilhelm Johannessen, Óli Jacobsen, Ingeborg Vinther, Signar í Brúnni og seg sjálvum fram soljóðandi:

U p p s k o t

tíl

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um ítróttarvedding.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 50 frá 20. mai 1983 um ítróttarvedding, sum broytt við lögtingslóg nr. 69 frá 13. mai 1992, verður gjord henda broyting:

- 1) Í § 2, stk. 2, verður "partafelag" broytt til: "smápartafelag".
- 2) § 3, stk. 1, verður orðað soleiðis:
Innskotspeningur í felagnum skal vera minst kr. 100.000. Av innskotspeninginum teknar landskassin 20%, ítróttasamband Føroya (Í.S.F.) 50% og Føroya Ungdómsráð (F.U.R.) 30%."
- 3) § 6, stk. 1, verður orðað soleiðis:

"Av yvirskotinum, aftan á útgjalding av vinninginum, fyrising, avskrivning, burturlegging, vinningsbýti v.m. verða 60% nýtt til ítróttar- endamál hjá Í.S.F., 20% til barna- og ungdóms- endamál hjá F.U.R. og 20% til studning av ymiskum barna- og ungdómsarbeiði."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Stk. 2. Samstundis fer úr gildi altur danski tekstur lógarinnar.

Viðmerkingar:

Í Føroyum eru tveir samstarvsfelagsskapir, sum umfata børn og ung. Her er talað um Í.S.F., sum umboðar uml. 15.000 ítróttarfólk, og F.U.R., sum umboðar 17 barna- og ungdómsfelagsskapir og uml. 7.000 børn og ungdómar.

Í Danmark hava teir eitt býti av vinninginum hjá Dansk Típstjeneste, sum ikki bert kemur ítróttinum til góð- at, men soleiðis at ítrótturin fær uml. 60% av vinninginum, meðan DUF (danska ungdómsráðið) fær uml. 20% av vinninginum til egnað rústin og at býta millum skipaðu barna- og ungdómsfelagsskapin. Onnur 20% fara til onnur, so sum felagsskapir fyri brekað o.a. Eisini er tað soleiðis, at danska ungdómsráðið hevur nevndarlítt í "Típsnevndini".

Tá talað er um danska vedding í Føroyum, so má tað metast rímlígt, at býtið av vinninginum verður nokun- lunda tað sama sum í Danmark.

Samlaði umsetningurin hjá Dansk Típstjeneste er uml. 6 milliardir krónur, og av hesum eru inntøkurar av t.d. fítbólstíppingini "einans" 460 milliónir. Tað er soleiðis annað eydnuspæl, sum gevur teir nógvu pen- ingarnar.

Tú ið hugsað verður um, hvussu ójævnt býtið er av almennum peningi millum ítróttin og annað skipað ung- dómsarbeiði her í Føroyum, so er her ein møguleiki at fáa bett um hetta. Í núnni til grannalond okkara eru umstøðurnar at reka eitt virkið barna- og ungdómsarbeiði sera víðalígt, og tí er alneyðugt við liggjarligum stríði, um lív skal verða lagt hjá barna- og ungdómsfelagsskapunum í framtíðini.

Tað hevur stóran týdning, at Í.S.F. fær fastan part av vinninginum, men tað hevur ikki minni týdning, at eisini F.U.R. fær sín fasta part.

Uppskotið tekur hædd fyrir:

At aðrir felagsskapir fáa møguleika at seta partapening í felagið, sum skal umsita ítróttavædding.

At eisini aðrir felagsskapir fáa umboð í nevndini í felagnum, sum umsitur ítróttavædding.

At Í.S.F. fær 60% av vinninginum, F.U.R. 20%, meðan 20% fara til serlig tiltøk til frama fyri børn og ung.

1. viðgerð 2. apríl 1997. Málið varð heitt í rættarnevndina, sum 5. maí 1997 legði framt sáljóðandi:

ÁTT

Málið er lagt fram av lógringsmóttunum Lassa Kleim, Tordi J. Niclassen, Óla Breckmann, Vilhelm Johannesen, Óla Jacobsen, Ingeborg Vinther og Signar á Brúmi hin 05.03.1997 og eftir 1. viðgerð 02.04.1997 heitt rættarnevndini.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við næstformannin í Føroya ungdomsráð, Jan Dam Vang, og formannin í ÍSF, Heðin Mortensen.

Út frá tí, ið er komið fram í málinum, metir rættarnevndin, at haldgóð orsøk er til at broyta lógina um ítróttarvædding soleiðis, sum skotið er upp.

Uppskotið fevnir fyrri tað fyrsta um nakrar formligar broytingar, sum eru neyðugar til tess at lúka krøvini í nýggju partafelags- og smápartafelagslóggevuni.

Í uppskotinum verður somuleiðis mælt til, at innskotið verður teknað øðrvísi, i.v.s. 50% av ÍSF, 20% av landskassanum og 30% av F.U.R. Eisini verður núverandi býtið av yvirskotinum millum ÍSF og barna- og ungdomsarbeiðið upp á ávikavíst 80% og 20% broytt til 60% og 20%, umframt onnur 20% til barna- og ungdomsendamál hjá F.U.R.

Rættarnevndin heldur, at hetta er eitt rættvísur býti av tí ágóða, sum fæst inn í samband við vædding enn tað, sum galdandi hevur verið higartil.

Henda niðurstøða er serstakliga grundað á ta sannroynd, at felagsskapirnir undir F.U.R. ikki fáa nær so stórar veitingar á líggjartíðini sum ítróttarfelagsskapirnir. Talmi er um einans kr. 600.000 í mun til heilar 4,6 mió.kr., her er íroknað ferðastuðulin við Bygdaleiðum og Strandfaraskip Landsins, sum aðrir felagsskapir ikki fáa lut í.

Eisini skal havast í huga, at ungdomsfelagsskapirnir ikki hava eyka inntøkmøguleikar við atgongugjaldi eins og ítróttarfeløgini.

Í Danmark er skipanin fann, at býtið millum ítróttin og aðrar felagsskapir er 60% og 40%.

Rættarnevndin metir ikki, viðurskiðini í Føroyum eru so nógv øðrvísi, at nøkur orsøk er til at hava eina aðra skipan viðv. nevnda býti.

Rættarnevndin hevur somuleiðis fingið staðfest, at F.U.R. er ein væl skipaður felagsskapur við neyvum eftir-

liti við sínum limafelögum. Hetta skuldi verið ein trygd fyri, at peningin kemur til sættis og verður nýttur samsvarandi sínum endamáli.

Nevndin tekur tí undir við uppskotinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 13. mai 1997. §§ 1 og 2 samtyktar við 21-1-5 atkvøðum. At málid skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 16. mai 1997. Uppskotið stann samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 20-2-2 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 78, 23. mai 1997.

68 Broyting í løgtingslóg um grannskoðing av landsins almennu roknskapum.

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Jógvon L. Olsen, løgtingsformaður, vegna formannskapin fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um grannskoðing av landsins almennu roknskapum.

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 16 frá 26. apríl 1965 um grannskoðing av landsins almennu roknskapum verða hesar broytingar gjørdar:

- 1) Í § 7 verður nýtt stk. 2 orðað soleiðis:
"Stk. 2. Løgtingsgrannskoðararnir fáa sam-

sýning eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri formenn og nevndarlimir í løgtingsnevndum."

§ 2.

Lógin fær gildi frá 20. mai 1996, og samstundis verður danski lógarteksturin strikaður.

Viðmerkingar:

Í samband við, at nýggja stýrisskipanin er komin í gildi, og at broyting er gjørd í løgtingslógini um sam-sýning løgtingsmanna, er heimildin fyri at samsýna løgtingsgrannskoðararnum fallin burtur. Løgtingsgrannskoðararnir hava fingið fundarpening á sama hátt, sum løgtingsmenn hava fingið fyri at mæta á nevndarfundum, tá eingin tingfundur er. Heimildin fyri hesum var partvís at finna í lógini um stýrisskipan Føroya í sermálum, har § 22 ásetti, at løgtingið valdi ein ella fleiri lønar roknskapargrannskoðarar. Hendi lógin fór úr gildi við nýggju stýrisskipanini, og sambært § 45, stk. 2 í henni velur løgtingið nakrar grannskoðarar. Hinki er ásett um løn.

Lógin um samsýning og eftirløn lögtingsmanna, lóg nr. 11 frá 8. janúar 1993 ásefti í § 1, stk. 7, at limir í lögtingsnevndum fingu samsýning, og vóru lögtingsgrannskoðararnir röknaðir sum ein slík nevnd. Við lögtingslóg nr. 53 frá 20. maí 1996 var § 1, stk. 7, í hesi lóg broytt soleiðis, at bert lögtingsnevndir, sum eru umfataðar av §§ 24-26 í tingskipanini, fáa samsýning eftir lógini. Eftirsom lögtingsgrannskoðararnir ikki eru ein nevnd sambært tingskipanini, fall heimildin fyri at veita samsýning burtur.

Tað kann neyvnan vera hugsanin, at lögtingsgrannskoðararnir skulu vera verri fyri enn limir í lögtingsnevndum, og verður lí skotið upp, at heimild verður fingin til vega fyri at veita somu samsýning fyri arbeiði, sum limir í lögtingsnevndunum fáa. Hædd er tikið fyri samsýningini á verandi játtan og er uppskotið tí sum so útreiðsluneutralt.

Viðmerking til einstøku greinarnar:

Ad § 1: Eftir uppskotinum fáa lögtingsgrannskoðararnir somu samsýning sum limir í lögtingsnevndunum eftir § 1, stk. 7, í lögtingslóg nr. 11 frá 8. janúar 1993 við seinni broyting um samsýning og eftirløn lögtingsmanna. Samsýningin er fundarpeningur eftir somu reglum, sum tenastumenn landsins fáa fyri fundir hildnir dagar, tá eingin lögtingsfundur er. Harumframt fær formaðurin kr. 30.000,- í árligari samsýning.

Ad § 2: Skotið verður upp, at lógin fær gildi frá tí degi, broytingin í lögtingslógini um samsýning lögtingsmanna fekk gildi. Av tí at lögtingslógir ikki longur skulu hava danskan tekst, verður allur tann danski teksturin strikaður.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 16. maí 1997 legði fram salfóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av formansskapi lögtingsins tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 8. apríl 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um, at lögtingsgrannskoðararnir fáa somu samsýning fyri arbeiði, sum limir í lögtingsnevndunum fáa.

Nevndin hevur undir viðgerðini hýtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyður Viderø, Jóannes Eidesgaard, Ernst Hansen, Tordur J. Nielsen og Álvur Zachariassen) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot formansskapsins.

Minnilutin (Finnbogi Ísukson) tekur støðu í tingsalinum.

2. viðgerð 27. maí 1997. §§ 1 og 2 samtyktur við 26-4-0 atkvøðum. At málið skuldi javna soleiðis samtykt til

3. viðgerð samtykt við 27-3-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-1-1 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 108, 13. júní 1997.

69 Løgtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing.

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

tíð

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 17 frá 10. mars 1992 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í § 2, stk. 2 verður orðið soleiðis:

“Stk. 2. Landsstýrinum verður landskassans vegna heimilað at veðhalda fyri láni, sum verður lænt arbeiðsloysisskipanini til afturgjalding av láni til arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin sambært lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn. Lánið verður uppá 73.247.000,- kr. Afturgjalds-

tíðin verður 5 ár, avdráttirir skulu falla mánaðarlíga, fyrstu ferð 1. mai 1997 og rentan verður 6% p.a.”.

2) § 3, stk. 4 verður strikað.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunnigjörd, tó fer § 1, nr. 2 gildi frá 1. januar 1997. Samstundis fer danski teksturin í lögtingslóg nr. 17 frá 10. mars 1992 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing við seinni broytingum úr gildi.

Víðmerkingar

Arbeiðsloysisskipanin má fáa eitt nýtt lán til at afturgjalda tey gomlu lánini. Avsláð er gjørd millum partarnar um at endurfígga lánið, sum skal afturgjaldast 1. apríl 1997 sambært lógini. Um Arbeiðsloysisskipanin ikki fær endurfíggað lánið, verður landskassans veðhald møguliga veruleiki.

§ 1, nr. 2 er at síggja sum liður í eini bruttuskattaskipan. Uppskotið hevur við sær, at ómálfyrir nevndi frádráttur fellur burtur.

1. viðgerð 13. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram soljóðandi

Á t í t

Málið er lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 13. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskotinum, men leggur tó afturat, at upp í § 2 í uppskoti landsstýrisins verður skoytt “og lögtingslóg nr. 23 frá 04.03.1994 um veðhald fyri láni til Arbeiðsloysistryggingna og Arbeiðsávísingina” og setir framt soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

Í § 2 í uppskoti landsstýrisins verður skoytt uppi
“og lögtingslóg nr. 23 frá 04.03.1994 um veðhald”
fyrir líni til Arbeðsloysistryggingina og
Arbeðsávísingina”.

2. viðgerð 23. apríl 1997. § 1 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá trivnaðarnevndini til § 2
samtykt við 27-0-0 atkvøðum. § 2 soleiðis broytt samtykt við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis
samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 45, 9. júní 1997.

F.L. j.nr. 1335-13/94

70 Broyting í lögtingslóg um minstuløn og dagstudning

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram seljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um minstuløn og dagstudning

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 32 frá 27. mars 1992 um minstuløn, dagstudning og minstaforvinning, við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í § 1 verða sum stk. 2 og 3 sett:

“Stk. 2. Forvinnigur sambært hesi lóg er avrokningin, sum maður fær fyri hvørja veiðiferð sær. Frítíðarløn ikki íroknað forvinningi.

Stk. 3. Inntøka sambært hesi lóg er forvinnigur íroknað minstuløn. Frítíðarløn ikki íroknað inntøkuni.”

2) Har orðini “Lønjavningargrunnur Skipstiskimanna” ella “Lønjavningargrunnurin” kemur
fyri í lógini, verður orðið: “Lønjavningarstova

Fiskimanna” sett ístaðin.

2) Í § 8 verður sum nýtt stk. 2 sett:

“Stk. 2. Lønjavningarstova Fiskimanna kann í samband við útgjald av inntøkutrygd mótrøkna yvirfyri fiskimanni í ágóða fyri útgjaldið forskot og onnur gjöld, sum forskotsgrunnurin hevur máti viðkomandi fiskimanni.”

4) § 8, stk. 2 verður § 8, stk. 3.

§ 2.

Hendan lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd. Samstundis verður danski teksturin í lógini strikaður.

Almennar viðmerkingar

Í samband við at tað uppskot til lögtingslóg um Lønjavningarstovu Fiskimanna verður sett fram, har Lønjavningargrunnur Skipsfiskimanna verður avtíkin og soleiðis sett fram uppskot um forskotsgrunn, er neyðugt at fáa til vega heimild til at mótrøkna forskot, útgaldið persóni í møguligari inntøkutrygd hjá sama.

Orsakað av at umsitingin av inntøkutrygd verður lögð til nýggja stovnin Lønjavningarstovu Fiskimanna, er neyðugt at broyta lógina samsvarandi hesum.

Av vansketni dattu § 1. stk. 2 og 3 burtur við broytingini í lögtingslóg nr. 91 frá 4. juni 1996. Stykkini lýsa orðini "forvinningur" og "inntøka" soleiðis sum tey skulu nýtast við útrøkning av dagstutningi sambært lógini. Mælt verður tí, at næstast er, at hesar lýsingar verða settar inn aftur í lógina.

Fíggarligur kostnaður:

Lógarbroytingin hevur ikki fíggarligan kostnað við sær.

Viðmerkingar til einstøku greinirnar

Til § 1: 1) Lýsingar av hugtøkunum forvinningur í stk. 1 og inntøka í stk. 2 soleiðis sum tey skulu nýtast við útrøkning av dagstutningi, vórðu sett inn í lógina eftir fihæli frá lögfrøðingi, um ívavnál skuldu stungi seg upp hesum viðvíkjandi. Av vansketni dattu § 1. stk. 2 og 3 burtur við broytingini í lögtingslóg nr. 91 frá 4. juni 1996. Mælt verður til at stykkini verða sett inn aftur í lógina.

2) Vegna tað, at lógaruppskot verður lagt fram, har skotið verður upp, at Lønjavningargrunnur Skipsfiskimanna verður avtíkin og stovnssetur nýggjur stovnur við heitinum Lønjavningarstova Fiskimanna til at umsita somu mál, verður mælt til at stovnsheitið í lógini verður broytt til Lønjavningarstova Fiskimanna.

3) Áttalan er, at um Lønjavningarstova Fiskimanna skal umsita uppskotna forskotskipanina fyri nýggja forskotsgrunnin, sum lógaruppskot verður lagt fram um, er neyðugt at Lønjavningarstovun vegna forskotsgrunnin fær heimild at mótrøkna veitt forskot í møguligari inntøkutrygd hjá viðkomandi fiskimanni.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beitt í vinnunevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 beitt í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landstýrismann og umboð fyri Lønjavningargrunnin.

Víst verður til viðmerkingarnar í álit í lögtingsmáli nr. 79/1996: Løgtingslóg um Lønjavningarstovu Fiskimanna.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað við niðanfyrri standandi broytingum.

Broytingaruppskot

III

uppskot landsstýrisins

1) Í § 1, nr. 2, verða orðini "ella Lønjavningargrunnurin" strikað, og orðið "Lønjavningarstova Fiskimanna" verður broytt til: "Lønjavningargrunnurin".	2) Í § 1, nr. 3 verða orðini "Lønjavningarstova Fiskimanna" strikað og í staðin sett: "Lønjavningargrunnurin".

2. viðgerð 5. mai 1997. Broytingaruppskot til § 1 samtykt við 25-0-0 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 25-0-0 atkvøðum. § 2 samtykt við 25-0-0 atkvøðum. At málid skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 13. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 26-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 74, 23. mai 1997.
E.L. j.nr. 1500-26/97

71 Løgtingslóg um sjúkratrygd til fiskimenn

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um sjúkratrygd til fiskimenn

§ 1. Við tí endamáli at tryggja inntøkur fiskimanna í samband við sjúku ella skaða, verður landsstýrinum heinið at útgjalda sjúkratrygd til persónar, sum eru undir skipanini við minstuløn og dagstudningi ella skipanina við mánaðarligum minstaforvinningi.

Stk. 2. Fiskimanni verður veitt sjúkratrygd sambært stk. 1, hóast ásetingarnar í § 1 í "lovbekentgørelse nr. 102 af 02.03.1988 um dagpenge ved sygdom eller fødsel", sum broytt við lóg nr. 393 frá 22.06.1993.

§ 2. Sjúkratrygdin er kr. 12.725,00 um mánaðin ella

1/30 av hest upphædd um dagin, sum kann veitast persóni í mesta lagi í 2_ mánað.

§ 3. Sjúkratrygd verður veitt persóni, sum fer sjúkur ella skaddur í land av fiskifari samb. § 1 og kann vísa fram læknaváttan og váttan frá skipara ella bátsformanni á tí fiskifari viðkomandi er verðin sjúkur ella skaddur umborð á. Læknaváttanin verður rindað av skipanini við sjúkratrygd til fiskimenn.

§ 4. Hendan lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.

Viðmerkingar

Sjúkratrygd, svariðandi til minnstulønina, hefur verið veitt fiskimönnum síðan 1950'ini, uttan at vera lógarfest. Fíggarnevndin hefur í samband við viðgerð av eykajáttun til sjúkratrygd fyri fíggarárið 1996 mælt landsstýrisnummum at leggja lógaruppskot um sjúkratrygd til fiskimenn fyri lógtingið.

Sjúkratrygdin sum hevar verið veitt fiskimönnum síðan 1950'ini, er í roynd og veru tann, at fiskimaður sum fer sjúkur ella skaddur í land av fiskifari, verður tryggjaður eina upphædd, ið svarðar til minstulønina, sum er kr. 12.725,00 um mánaðin, í upp til tríggjar mánaðir.

Viðmerkjast skal, at fiskimenn eisini eru undir dagpeningaskipanini sambær § 1 í lógarbúningi nr. 102 af 2. mars 1988 við seinni broytingum, ið er galdandi fyri allar løntakarar, sum ikki fáa lön frá arbeiðsgevara undir sjúku ella hamsbuðri. Somuleiðis koma fiskimenn, í samband við skaða, eisini undir vanlukkutryggingina. Hettar seinna er tó eisini galdandi fyri aðrar vinnuhótkar.

Løgfrøðingar meta tað verða óbeppið, at ein hótkur á arbeiðsmarknaðinum er undir tveimum lógum um sjúkradagpengar samstundis. Hesum verður tikið hædd fyri í stk. 2.

Fíggararkostnaður: Talan verður um lógarbundna útreiðslu. Við eykajáttanum gjørdist endaliga játtanin til sjúkratrygd 10,6 mill. kr fyri fíggarárið 1996. Útgjaldar eru umleið 10,1 mill. kr. í sjúkratrygd fyri 1996. Metast mál, at kostnaðurin av sjúkratrygdini í 1997 somuleiðis verður umleið 10 mill. kr. Viðmerkjast skal, at játtanin til sjúkratrygd á lógtingsfíggarlógini fyri 1997 er 8 mill. kr.

Til § 1: Heimilað verður at útgjalda sjúkratrygd til persónar, sum eru undir skipanini við minstuløn og dagstudningi sambært lógtingslóg nr. 32 frá 27. mars 1992 við seinni broytingum ella skipanini við mánaðarlíggum minstaforvinningi sambært lógtingslóg nr. 81 frá 28. mai 1996. Lógirnar gera greitt hvørjar persónar talan er um. Í stk. 2 verður heimilað at útgjalda sjúkratrygd, sjálvt um fiskimenn hava rætt til dagpening frá Dagpeningaskipanini frá fyrsta sjúkradegi.

Til § 2: Eftir galdandi skipan verður tryggja fiskimanni kr. 12.725.- um mánaðin í tríggjar mánaðir. Skotið verður upp, at upphæddin verður hin sama, men at tíðarskeiðið fiskimenn kunnu verða undir skipanini við sjúkratrygd, verður stytt niður í 2_ mánaða.

Til § 3: Kravið um læknaváttan og at skipanin rindur læknaváttina er hin sama sum galdandi er í dagpengaskipanini. Váttan frá skipara ella bútsformanni verður kravd sum prógv um, at viðkomandi er fiski maður.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 23. apríl 1997 legði framt söljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevar viðgjørt málið og hevar undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landsstýrismann í fiskivinnumálum, og umboð fyri Lønjavningargrunnin.

Nevndin er undir viðgerðinni gjörd vörng við, at menn, ið ikki eru mynstraðir, bæði hava kunna fingið sjúkratrygd og kunna fingið pening eftir dagpeningaskipanini. Hetta heldur nevndin vera óheppið og mælir tí til, at treytin fyri at fáa sjúkratrygd, skal vera, at tað skulu vera *persónar, sum eru undir skipanini við minstutæn*. Eisini hevur tað verið fäst mannagongd í nógv ár, at veitt verður samsýning til eftirsitandi eftir fiskimann, sum doyrt undir mynsring. Vinnunevndin heldur, at henda skipan eigur at verða sett í lógina.

Samd nevnd mælir tí til at samtykkja uppskot landsstýrisins við fylgjandi broytingum:

Broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 1, stk. 1, verða orðini: "og dagstudningi ella skipanina við mánaðarligum minstaforvinningi" strikað. meðan hann lýkur treytirnar í § 1, stk. 1, fær eftirsitandi hjúnaðfelagi ta trygd, sum fiskimaðurin átti í upp til 2½ mánaða."
- 2) Í § 3 verður sett sum stk. 2: "Doyrt fiskimaður,

2. viðgerð 5. mai 1997. Broytingaruppskot til § 1 samtykt við 24-0-0 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 25-0-0 atkvøðum. § 2 samtykt við 25-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 3 samtykt við 25-0-0 atkvøðum. § 3 soleiðis broytt samtykt við 25-0-0 atkvøðum. § 4 samtykt uttan atkvøðingreiðslu. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 13. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

Løgtingsfóg nr. 72, 23. mai 1997.

F.L. j.nr. 1500-26/97

72 Løgtingslóg um endurgjald til ídnaðartrolarar fyri frátikin veiðurættindi í føroyskum sjógvi.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um endurgjald til ídnaðartrolarar fyri frátikin veiðurættindi í føroyskum sjógvi.

§ 1. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum verður heimilað at taka aftur latin veiðurættindi til ídnaðartrolarar við veiðuloyvi til ídnaðarveiðu á ytru landleiðini í 1995.

Stk. 2. Verður veiðuloyvið tikið aftur, verður veitt eiganum eitt endurgjald, ið er 12.488 kr. fyri hvørt BRT, sum skipið er til stóðlar sambært fjóðskaparbrævi skipsins. Áður útgoldin umleggingarstuðul latin og annar stuðul, tó undantikin fløgustuðul, verður mótroknaður.

Stk. 3. Samstundis, sum endurgjald verður veitt, skal

skipaeigarin vátta ræðisavmarking, sum frátekur skipinum rættin til vinnuliga ídnaðarveiðu í føroyskum sjógvi.

§ 2. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum verður í kunningarð heimilað at áseta nærri reglur og krøv um skjalprógvan, sum eru neyðug til at útanna hesa lóg.

§ 3. Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar

Ídnaðarveiðan við hótntrolu undan Føroyum helt uppat heim undan ársskiftinum 1994/95, tí so nógv av smáari hýsu var blandað upp í veiðuna. Høvuðsfiskaslagið í ídnaðarveiðuni er hvítungsbróðir. Ídnaðarskipini góvust at fiska, hóast tey formliga høvdu fiskiloyvi fyri alt árið 1994.

Landsstýrið skrivaði ikki ídnaðarskipunum fiskiloyvi fyri 1995, hóast at skipini høvdu veiðuloyvi til henda fiskiskap. Eggjað varð skipunum til at leggja um, so tey kundu fiska í Norðsjónum ta tíðina, sum tey annars plagdu at fiska undir Føroyum. Við landsstýrissamtykt frá 22. desember 1994 varð gjørt av at veita hvørjum skipi endurgjald upp til 90% av 500.000 kr. fyri kostnað av fløgum í samband við umlegging. Útgjald varð freytað av, at skipini kundu skjalprógva útreiðslur samsvarandi samtyktini. Við samtykti á landsstýrisfundi 5. juli 1995 varð umframt játtað hvørjum ídnaðarskipi 250.000 kr. av játtanini til varðveiting av fjølbroyttum flota. Ídnaðartrolararnir eru 8 í tali, so tilsamans eru lutnar 6 mill. kr. í stuðul í samband við at skipini ikki hava fingið fiskiloyvi undir Føroyum í 1995 og 1996.

Við lögtingslóg nr. 48 frá 30. apríl 1996 verður latið ídnaðartrolararnum fløgustuðul; veitt verður hvørjum skipi 300.000 kr. í tvey ár.

Í ídnaðarfiskiskapinum hava skipini eisini fingið nakað av matfiski, men undir kvotuskipanini høvdu skipini ikki nakra tillutaða kvotu av matfiskasløgum. Eisini hetta gjørdi, at tað var trupult at fáast við ídnaðarfiskiskap undir Føroyum.

Loyvda iblandingin av hýsumurti upp á 2% varð grundað á eina sammeting millum arveiddiparvindið á ávikavist ídnaðarfiskasløgum og av hýsumurinum sum vaksin fiskur. Vár ikki meir enn 2% fiskað sum

hjáveiða, var avveidingarvirðið av ídnaðarfiskasløgnum nokkunda javnt við, hvat 2% av hýsumurti sum íblending í ídnaðarveiðuni hevði havt sum vaksin hýsa.

Síðani ídnaðarfiskiskapurin steðgaði, hevur verið dúgliga kjakast, um hesin fiskiskapur skal verða tikið upp aftur ella ikki. Tá gívt varð við fiskiskapinum, vóru tveir góðir árgangir av hýsu nýliga kommir undan. Tí var so nógv av smáari hýsu blandað uppí. Eru hýsuárgangirnir ikki so óvanliga stórir, hevur nøgdi av hýsumurti verið undir ta mark, sum sett hevur verið, (2%).

Í 1996 var farið undir aftur ídnaðarfiskiskap undir Føroyum - nú skipaður sum royndarveiða. Fiskirannsóknarstovan hevur leitt royndirnar. Endamálið var at kanna, um tað bar til at fiska ídnaðarfisk utan óv stóra hjáveiðu av matfiski. Hetta varð gjørt við at seta eina rist í trolíð. Royndirnar hava víst, at tað væl letur seg gera at skilja allan fiskin, sum er størri enn hvítingsbróðurin, burtur frá. Verður ein smoga gjørd á posan, ber til at laga trolíð soleiðis, at tann størsti matfiskurin verður fórdur aftur í posan, samstundis sum tann minni fer út.

Landsstýrið heitti í juli 1996 á Fiskirannsóknarstovuni um ein ummæli viðvíkjandi ídnaðarfiskiskapinum undir Føroyum. Í svarinum kemur Fiskirannsóknarstovan til ta niðurstøðu, at "... tað er ongin orsök at banna ídnaðarveiðu, um hjáveiða av undirnáts gagnfiski er minni enn 2%."

Tilgongdin til hýsustovnur tykist ikki at hava verið so stór seinastu árin, so í royndarfiskiskapinum hava ikki verið trupulleikar at hildið seg niðan fyri ásetta markið upp á 2% íblending av hýsumurti. Samstundis er trolriggingin men soleiðis, at matfiskur undir ávísa stødd kann verða skildur frá.

Hesi viðurskið gjørd, at landsstýrið seinasta heyst skeyt upp, at farið verður undir aftur ídnaðarfiskiskap undir Føroyum. Uppskot um kunngerð varð latið Fiskivinnustarvsnevndini, men tók hon ikki undir við hesum. Síðani hevur verið arbeitt við málinum á ymiskan hátt, men tað tykist ikki at vera politisk undirtøka fyri at loyva ídnaðarveiðu við botntrolí aftur í føroyskum sjógvi.

Her stingur spurningurin seg upp, hvat so eigur at verða gjørt. Tey 8 ídnaðarskipini hava veiðuloyvi til ídnaðarfiskiskap undir Føroyum, og tann fiskifrøðiligi serkunnleikin metir ikki, at ein avmarkaður ídnaðarfiskiskapur er nokur hóttan móti fiskatilfeinginum undir Føroyum. Men politiskt er ikki vilji at loyva hesum.

Tá skipini hava veiðuloyvi til ídnaðarveiðu undir Føroyum, samstundis sum tann fiskifrøðiligi serkunnleikin metir, at fiskiskapurin kann verða tikið upp aftur, er eftir lögfrøðiligari áskoðan ongin saklig grundgeving fyri at steðga ídnaðarveiðuni. Tí kemur spurningurin um endurgjaldsskyldu móttegis skipunum fram. Landsstýrismaðurin kann ikki nokta at geva fiskiloyvi til ídnaðarveiðu, tá skipini hava rættindi til slíkt sambært teirra veiðuloyvi, samstundis sum tað verður mettt at verða lívfrøðiliga ráðiligt, at slíkur fiskiskapur verður loyvdur.

Í samband við at loyvi ikki vórðu útskrivað til ídnaðarveiðu undir Føroyum í 1995, lat landsstýrið ídnaðarskipunum peningaligan stuðul. Tað er ein ásannan av, at landsstýrið kennir seg skyldugt at veita skipunum endurgjald, tá tað utan sakliga grund noktar at geva skipunum tey fiskiloyvi, sum tey sambært teirra veiðuloyvi hava rætt til.

Er landsstýrið ikki sinnað at loyva ídnaðarveiðu undir Føroyum, verður mælt til, at ídnaðarskipunum verður veitt endurgjald fyri frátikin veiðurettindi. Skotið verður upp, at upphæddin verður ásett við støði í tí partinum av samlaðu veiðuni hjá ídnaðarskipunum, sum er fiskað undir Føroyum, tó so at íður útgoldin umleggjast stuðul og annar stuðul við sama endamáli verður móttroknaður.

Fiskivinnudeildin hevur biðið um upplýsingar viðvíkjandi fiskiskapinum hjá øllum ídnaðartrolararunum seinastu trý árin, sum teir fiskaðu undir Føroyum. Teir, sum við núverandi eigarum ikki hava fiskað undir

Føroyum alt hetta tíðarskeiðið, hava bert kunnað latið avmarkaðar upplýsingar inn, og teir, sum als ikki hava fiskað undir Føroyum við núverandi eigum, hava ikki kunnað latið nakar tiliki tilfar. Eindamálið við hesum hevur verið at lýsa tann týðningin, sum fiskiskapurin undir Føroyum hevur havt fyri ídnaðartrolararnar.

Sambært hesum tilfari, hevur fiskiskapurin undir Føroyum verið um 75 % av inntøkugrundarlagnum hjá ídnaðarskipunum. Grundað á hesa uppseting, er roknað, hvussu nógv ein ídnaðartrolari í miðal hevur avreitt fyri undan Føroyum um árið pr. BRT. Sambært hesum hava ídnaðartrolararnir undan Føroyum í miðal um árið avreitt fyri 12.488 kr. pr. hvørt BRT.

Verður samlaða endurgjaldið roknað við støði í hesum, er talan um eitt endurgjald til ídnaðartrolararnar upp á um 21,7 mill. kr. Hesum útgjaldinum skulu mótroknast tær áður útgjöldu 6 mill. kr. Sostatt verður endurgjaldið 15,7 mill. kr.

Mælt verður lögtinginum at samtykkja lógaruppskotið. Samtyktin fer at áleggja landskassanum eina fíggjarliga skyldu upp á 15,7 mill. kr.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

§ 1 ásetir, hvat lógin fevnir um, og á hvørjum grundarlagi endurgjald fyri frátikin veiðurættindi hjá ídnaðartrolararunum at fiska undir Føroyum skal veitast. Endurgjaldið verður ásett sum miðal árligt avreiðingurvirði pr. hvørt BRT í ídnaðarfiskiskapi undir Føroyum 1993-1995. Stuðul latin áður grundað á afturhildin veiðurættindi í føroyskum sjógvi í 1995 og 1996 verður mótroknaður.

§ 2 gevur landsstýrismanninum heimild at áseta í kunngerð nærri reglur fyri krøv um skalprógvan, sum er neyðug fyri at umsita lógina.

§ 3 ásetir, at lógin kemur í gildi dagin eftir, sum hon er kunngjörd.

1. viðgerð 20. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 30. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 20. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Vinnunevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Álvur Zachariassen, Lasse Klein og Heini O. Heinesen) hevur hesar viðmerkingar:

Eingin ivi er um, at fellur fyriliggjandi uppskot í lögtinginum, so noyðist landsstýrismaðurin at útskriva fiskiloyvi aftur til ídnaðarskipini. Felagið Ídnaðarskip hevur undir viðgerðini víst á, at skal hesin floti inn aftur á Føroyagrunnin, er neyðugt, at treytirnar í fiskiloyvinum eru lagaðar soleiðis, at hesin floti kann heru seg.

Felagið Ídnaðarskip vísti á, at fyri at fiskiskapurin skal takast upp aftur á lønandi grundarlagi, er neyðugt, at hjáveidan av matfiski kann verða 15%, at ídnaðarskipini kunnu hava frítt at fiska havtasku, og at 2%-markið av undirmálsfiski møguliga eigur at verða hækkað. Teir vístu á, at Felagið Ídnaðarskip hevur ikki

verið við í royndunum við ristini, og at felagið sigur, at skipini mugu vera frítt stilluð at nýta rist ella ikki. Eisini varð spurningurin settur, hvussu verður, tá ein góður árgangur av hýsuyngli verður aflur, t.v.s. tá hvíttingsbróðir og hýsuyngul hava sorna stódd. Eftir at skipini hava verið úti í 2 ár, sigur Felagið Ídnaðarskip, at tað verður neyðugt við umleggingarstuðuli úr landskassanum, um skipini aftur kunnu byrja við Føroyar.

Meirilutin dugir ikki at sýggja, at møguligt er at eftirlíka omanfyri nevnda, og við tað, at allir limirnir í felagnum Ídnaðarskip eru fyri endurgjaldi fyri frátikin veiðirættindi, tekur meirilutin undir við uppskoti landsstýrisins.

Meirilutin mælir tó til einni avmarking í lógini so, at skipini ikki kunnu fáa størri endurgjald enn eina upphædd, ið svarar til veðskuldina, skrásett í skipinum, og um skipið er keypt eftir 1. januar 1995, í mesta lagi tað, sum skipið er keypt fyri. Meirilutin mælir tí til samsvarandi

Broytingaruppskot

III

uppskot landsstýrisins

§ 1, stk. 2, verður orðað soleiðis:

“Stk. 2. Verður veiðiloyvið tikið aftur, verður veitt eigarinum eitt endurgjald, ið er 12.488 kr. fyri hvørt BRT, sum skipið er til stóðdar sambært tjóðskaparbrævi skípsins. Endurgjaldið kann í mesta lagi vera ein upphædd, ið svarar til veðskuldina.

skrásett í skipinum, og um skipið er keypt eftir 1. januar 1995 í mesta lagi ta upphædd, sum skipið er keypt fyri. Áður útgoldin umleggingarstuðul latin og annar stuðul, tó undantikin fløgustuðul, verður mótróknaður.

Lasse Klein, ið tekur undir við meirilutanum, hevur annars hesar viðmerkingar:

Víst verður til mótmælini móti ídnaðarveiðuni í føroyskum sjógvi frá Klaksvíkar Útróðrarfelag og Meginfelag Útróðrarmanna, har víst verður á, at hesin fiskiskapurin kann beina fyri hýsustovninum, tá ið ídnaðarveidan drepur nógvan hýsuyngul og tekur nógva smáu hýsu. Lasse Klein er samdur við útróðrarfeløgunum í, at eingin rist kann skilja fiskasløggini, og at alt eigur at verða gjørt fyri at fáa sum mest burturúr hýsustovninum undir Føroyum, og tað fært ta ikki við at drepa yngulin og smáhýsuna og avreiða hana sum ídnaðarfisk, og tekur hann tí undir við meirilutanum um at veita ídnaðartrolaranum endurgjald fyri frátikin veiðirættindi í føroyskum sjógvi.

Heini O. Heinesen, ið tekur undir við meirilutanum, hevur hesar viðmerkingar:

Um veitast kann trygd fyri, at ídnaðarskipini ikki kunnu fáa veiðiloyvið aftur í føroyskum sjógvi, kann Heini O. Heinesen taka undir við meirilutanum. Herafturat er komið fram á fundi, at skipini krevja ein ávísan umleggjingarstuðul fyri at leggja um aftur til føroyskan sjógv.

Tað er eisini upplýst í viðmerkingum landsstýrisins, at skipini fingu 90% av kr. 500.000 fyri hvørt skipið fyri kostnað av fløgum í samband við umlegging til útlenskan sjógv. Herafturat hava skipini fingið kr. 250.000 í part árinum 1995 og 1996. Við tað, at tað eru 8 skip, so gevur hetta kr. 8.000.000, sum skipini hava fingið fyri mist veiðirættindi í føroyskum sjógvi í 1995 og 1996.

Herafturat tilskrivur lögtingslóg nr. 48 frá 30 apríl 1996 skipinum kr. 300.000 í part í 2 ár. Tað vil siga, at tey skulu hava kr. 4.800.000 afturat teimum 8 mill. Skulu skipini so eisini hava umtalaða umleggjingarstuðul fyri at lúka treytirnar fyri at fiska aftur í føroyskum sjógvi, so verður het talan um kr. 4 mill. afturat. Hetta gevur tilsamans kr. 16.800.000, tá skipini aftur eru í føroyskum sjógvi. Hetta vísir, at fiskivinnupolitikkurin hjá landsstýrinum er uttan mið og mál.

Heini O. Heinesen heldur, at hesin nógví peningur kundi verið latin hentari. Um landsstýrið í staðin hevði bjóðað ídnaðarskipinum at lagt um til uppsjóvarfiskiskap. Hetta skuldi sjálvandi verið freytin, fyri at umtakaða endurgjald varð latið. Tað vil siga, at teir, sum kundu hugsað sær tað, kunnu hildið fram við reid-aravirksemi. Hetta kundi verið skipað soleiðis, at eini 3-4 skip kastaðu saman um eitt uppsjóvarskip.

Sambært fiskivinnusjóranum er hesin flotin ov lítill til tað sum vit hava rætt til at fiska. Tað er eisini ein stórir spurningur um tey skipini, sum ikki tóku av einum slíkum tilboði, í heila tíkið hava rætt til nakran studning. Tað ljóðar, at landsstýrið seplar hesar møguleikar burtur til útlendingar í gjøgnum føroyskar strá-menn.

Eín minniluti (Bjørn á Heygum og Óli Jacobsen) mælir frá at samtykkja uppskotið hjá landsstýrinum. Minnilutin metir, at umstøðurnar eru broyttar, síðani uppskotið varð lagt fram.

Úrslitið av hesum uppskotinum, um tað verður samtykt, verður uttan íva, at ein heilur veiðiháttur fer í søg-una. Minnilutin metir, at tað skulu vera tungtvingandi grundir fyri at beina fyri einum heilum veiðihátti. Enda-málið hjá einum og hvørjum samfelag má vera at hava so nógv bein sum gjørligt at standa á, og tað er ikki minst galdandi fyri eitt frammanundan so eintáttað samfelag sum okkara.

Vit skulu ikki fara at endurtaka alla søguna um verandi trupulleikar hjá ídnaðarflotanum. Men síðan flotin varð lagdur seinast í 1994, eru fyrirteytinar seru nógv broyttar. Broytingin er tann, at tað er ment ein rist, sum ger tað møguligt at fiska hvítungsbróður so at siga "reint". T.v.s. við minni blandingi av undirmátsfiski sum t.d. hýsu, enn fiskifrøðingar meta vera forsvarligt.

Tað vil vera heilt løgið, um eitt slíkt frambrot ikki skal hava nakran týðning fyri møguleikarnar at lata hesi skipini sleppa at fiska.

Av hesi orsök metir minnilutin tað vera av týðningi at varðveita henda partin av flotanum, um tað er mugu-ligt. Hetta hevur alstóran týðning fyri samfelagið, og skulu bert tvey dømi verða nevnd. Annað er, at henda vinnan letur rávørurnar til eina av okkara størstu ídnaðum, nevniliga framleiðsla av laksalóðri. Dettur hon burt-ur, mugu vit innflyta fiskamjøl. Hitt dømið er, at vit hava rettiliga stóra kvotu av ídnaðarfiski í Norðsjónum. Utan møguleikan at veiða undir Føroyum má tað metast at vera ógjørligt, at hesar kvotur koma til sættis.

Tað er greitt, at ídnaðarskipini hava stórar trupulleikar, ikki minst í tey ikki hava havt møguleikar at veiða í norskum sjógvi higartil í ár. Men fáa tey fiskiloyvi aftur undir Føroyum, og hetta skal sjálvsagt vera eitt fiskiloyvi "við skili", eiga skipini at kunna hava møguleikar at koma fyri seg altur liggjartiliga. Í tann mun tørvur er á øðrum tiltøkum, roknar minnilutin við, at landsstýrið tekur neyðug stig.

Eín annar minniluti (Henrik Old) hevur hesar viðmerkingar:

Tað tykist sum at samgongan í øllum politiskt viðhreknum mállum býur seg í tveir nekonlunda eins stórar partar, har annar parturin er fyri, og hin er imóti. Seinasta dømið um hetta var atkvøðugreiðslan um p-talið. Tá hugsað verður um, at ídnaðarveiðan við Føroyar altíð hevur verið eitt trupult politiskt mál, so passar tað samgonguni væl at býta seg í tveir partar við í útsliði, at ídnaðarveiðan helst ótarnað kemur at halda fram við øllum skipum. Minnilutin hevur varhugan av út frá teimum úttalilsom, ið eru komin fram, tá partarnir í hesum máli hava møtt í vinnunevndini, at fleiri taka av tilboðnum um endurgjald, fyri at lata veiðuloyvið aftur, meðan onkur er meiri ívasamur. Tí setir minnilutin fram broytingaruppskot sum alternativ til tann ó samda meirilutan, har bátarnir sjálvir frítt kunnu velja at gevast við ídnaðarveiðuni við Føroyar innan 31. december í ár við endurgjaldi. So kann landsstýrið, sum kemur eftir hetta, og sum vónandi kann semjast um økkurt, taka endaliga avgerð, hvussu verða skal við ídnaðarveiðuni við Føroyar.

Tí setir minnilutin fram broytingaruppskot til § 1. stk. 1 og 2 í uppskoti landsstýrisins, sum verður soljóð-andi:

Broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

1) § 1, stk. 1, verður orðað soleiðis: "Landsstýrismaðurinn í fiskivinnunáttúruvernd verður heimilað at veita endurgjald til eigarar av ídnaðartrolarum við veiðiloyvi til ídnaðurveiðu á ytru landleiðini í 1996, um hesir innan 31. december 1997 lata landsstýrinum veiðiloyvið."	2) Í § 1, stk. 2, verður 1. punktur orðað soleiðis: "Verður veiðiloyvið latið landsstýrinum aftur, verður veitt eigarumum eitt endurgjald, ið er 12.488 kr. fyri hvørt BRT, sum skipið er til stóðdar sambært tjóðskaparbrævi skipsins."

Minnilutin (Henrik Old) hevur harumframt hesar viðmerkingar:

Í fiskiveiðisáttmálanum við Noreg hevur kvotan hjá ídnaðarbátum verið millum 16.000 og 20.000 tons um árið. Nú fyra mánaðir eru farnir av árinum, er enn eingin fiskiveiðiavtala fingin við Noreg, so sjálvsagt kann eingin bátur yvirleva við nú annað árið á rað ikki fáa byrjað fiskiskap fyrr enn hálvt ár er larið, og samstundis besta fiskitíð er farin.

Sum skilst er ikki so mikið sum ein sangongufundur hildin um hetta stóra máli. Skjótari gekk, tá landið nærmast varð sett í undantaksstøðu fyri at fáa lottospælið skjótt avgreitt. Heldur ikki hevur sangongan havt á orði, hvussu javnvág skal fáast í áttmálan við Noreg (nú nakar verður), tá føroyingar ikki hava brúk fyri 16-20.000 tonsum, og um nakar hevur áhuga at gera fiskiavtalu við okkum á so lágu stóði sum neyðugt, tá 16-20.000 tons eru tikin burtur úr fiskiveiðiavtaluni við Noreg.

Eftir øllum at døma hongur sangongan saman einans av teitri orsök, at møguligt er at yvirfiska toskastovnin við Føroyar út um alt mark, og tí sleppa undan at tosa og taka støðu til onnur politisk trupul mál, tað er at umstøðurnar hjá smáum útróðrabátum skulu gerast so truplar sum møguligt.

5. mai 1997 lögdu tingmennirnir Jørgen Nielsen, Álvur Zachariassen, Lasse Klein og Heini O. Heinesen fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

Í stuðin fyri uppskot meirilutans í vinnunevndini (Jørgen Nielsen, Álvur Zachariassen, Lasse Klein og Heini O. Heinesen) verður sett fram soljóðandi broytingaruppskot:

§ 1, stk. 2 verður orðað soleiðis:

"Stk. 2: Verður veðuloyvið tikið afur, verður veitt eigarumum eitt endurgjald, ið er 12.488 kt. fyri hvørt BRT, sum skipið er til støddar samhætt ljóðskaparbrævi skipsins.

Áður útgoldin umleggingarstuðul latin og annar stuðul, tó undantikin fløgustuðul, verður meiróknadur, og um skipið er keypt eftir 1. januar 1995 fær skipið í mesta lagi ta upphædd, sum skipið er keypt fyri."

2. viðgerð 14. mai 1997. Uppskot um at beina málið aftur í nevnd fall við 9-1-19 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Henrik Old til § 1 fall við 6-3-20 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jørgen Nielsen, Álvi Zachariassen, Læssa Klein og Heima O. Heinesen til § 1 samtykt við 17-2-10 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt við 17-2-10 atkvøðum. §§ 2 og 3 samtyktar við 17-2-10 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 17-3-9 atkvøðum.

3. viðgerð 23. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 12-3-11 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 85, 6. juni 1997.
F.L. j.nr. 1502-3/90

73 Broyting í lögtingslóg um Føroya Altjóða Skipaskrá

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um Føroya Altjóða Skipaskrá

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 78, frá 10. mars 1992 um Føroya Altjóða Skipaskrá, við seinni broytingum, verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í § 3 verður skoytt uppi eftir síðsta orðið "jfr. tó ásetingina í § 7, stk. 2".
- 2) Í § 4, stk. 1 verður skoytt uppi eftir síðsta orðið "jfr. tó ásetingina í § 7, stk. 2".
- 3) § 7, stk. 1 verður skoytt uppi eftir síðsta orðið "jfr. tó stk. 2".
- 4) Eftir § 7, stk. 1 verður sum nýtt stk. 2 sett:

"Stk. 2. Landsstýrismanninum í sjóvinnumálum verður heimilað í kunngerð at áseta reglur um bareboatskráseting."

- 5) Í § 11 verður fyrsta orðið, sum er "Landsstýrið" broytt til: "Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum".

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd.

Viðmerkingar

Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum verður heimilað at áseta reglur um "bareboatskráseting".

Hendan skipan merkir, at ein reiðari kann gera eina leiguavtalu við ein útlendskan reiðara um eitt útlendskt skip og fáa skipið skrásett undir føroyskum flaggi. Samuleiðis kann ein útlendskur reiðari leiga eitt føroyskt skip og skráseta hetta í útlandinum. Felags fyri hetta er, at skipið er dupultskrásett, soleiðis at tað útlenska skipið, sum kemur til Føroya, kann føra føroyskt flagg og koma undir føroyska löggávu, uttan at skipið verður tikið úr útlendsku skránni. Hínvegin, um eitt føroyskt skip verður leigað úr til eitt útlendskt felag, verður hetta ikki strikað úr føroysku skipaskránni, men kemur at føra eitt útlendskt flagg.

Fyrirteytin fyri hesum er, at bareboatskráseting kann gerast í báðum londunum.

Við bareboatskráseting kunnu skip, sum eru skrásett í FAS, men eru leiðaði út til ein útlendskan reiðara (og siglur við fennmandum flaggi), sigla millum føroyskar havnir. Grundgevingin fyri hesum er, at Føroyar verða tá roknaðar sum útlend í mun til tað flaggland, sum skipið verður leigað til. Bareboatskráseting merkir størri fleksibilitet á skipamarknaðinum og verður annars nógv nýtt í øðrum londum.

Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum vil við hesum løyva, at bareboatavtalur kunnu gerast fyri øll skip.

Uppskotið er viðgjørt av Sjóvinnufyrisingini, sum mælir til at seta hesa skipan í verk. Víst verður til uppskot um broytingar í løgtingslóg um skráseting av skipum fyri onnur skip enn tey, sum eru skrásett í FAS.

Uppskotið hevur ikki heinleiðis eykaútreiðslur við sær umsitingarliga.

Viðmerkingar til tær einstøku broytingarnar

ad 1)

Víst verður til heimildina hjá landsstýrismanninum at áseta reglur um bareboatskráseting.

ad 2)

Víst verður til heimildina hjá landsstýrismanninum at áseta reglur um bareboatskráseting.

ad 3)

Víst verður til heimildina hjá landsstýrismanninum at áseta reglur um bareboatskráseting.

ad 4)

Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum verður heimilað at áseta reglur um "bareboatskráseting".

Hendan skipan merkir, at ein reiðari kann gera eina leiguavtalu við ein útlendskan reiðara um eitt útlendskt skip og fáa skipið skrásett undir føroyskum flaggi. Somuleiðis kann ein útlendskur reiðari leiga eitt føroyskt skip og skráseta hetta í útlandinum.

Felags fyri hetta er, at skipið er dupltskrásett, soleiðis, at tað útlenska skipið, sum kemur til Føroya, kann føra føroyskt flagg og koma undir føroysku lóggávu, uttan at skipið verður útkið úr tí útlendsku skránni. Hinvegin, um eitt føroyskt skip verður leiga út til eitt útlendskt felag, verður hetta ikki strikað úr føroysku skipaskránni, men kennur at føra eitt útlendskt flagg. Fyrirteytin fyri hesum er, at bareboatskráseting kann gerast í báðum londunum.

Við bareboatskráseting kunnu skip, sum eru skrásett í FAS, men eru leiðaði út til ein útlendskan reiðara (og siglur við fennmandum flaggi), sigla millum føroyskar havnir. Grundgevingin fyri hesum er, at Føroyar verða tá roknaðar sum útlend í mun til tað flaggland, sum skipið verður leigað til.

Bareboatskráseting merkir størri fleksibilitet á skipamarknaðinum og verður annars nógv nýtt í øðrum londum.

Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum vil við hesum løyva, at bareboatavtalur kunnu gerast fyri øll skip.

ad 5)

Broyting sambært ábyrgd landsstýrismanna eftir nýggju stýrisskipanarlógini.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 17. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1996 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við embætismenn.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 30. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 22-5-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-1-0 atkvøðum.

3. viðgerð 5. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 19-2-5 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 62, 14. mai 1997.

E.L.j.nr. 1615-2/91

74 Løgtingslóg um Forskotsgrunn Fiskiflotans

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um Forskotsgrunn Fiskiflotans

§ 1. Settur verður á stovn grunnur, við tí endamáli at veita forskot til manningar á føroyskum fiskistørum.

§ 2. Stovnsfæ grunsins er kr. 18.000.000,00. Stovnsfæið verður útvegað við játtan á eykaflggjarlóg 1997 og yvirtøku av útistandandi forskotspeningi hjá Lønjavningargrunni Skipfiskimanna.

§ 3. Fyri grunninum situr ein nevnd við 3 limum, ið verða valdir soleiðis: Føroya Fiskimannafelag velur 1 lim, Føroya Skipara- & Navigatørfelag, Føroya Maskinmeistarafelag og Føroya Motorpassarafelag velja í felag 1 lim og Føroya Reiðarafelag velur 1 lim. Limirnir verða valdir fyri 4 ár í senn. Á sama

hútt verða 3 varulirnir valdir. Nevndin skipar seg sjálv.

Stk. 2. Nevndin ger viðtøkur fyri grunnin, ið vera at góðkenna av landsstýrismanninum í fiskivinnumálum.

§ 4. Nevndin er hægsti myndugleiki og hevur ábyrgdina av virki grunsins.

Stk. 2. Dagliga virkseini grunsins fyrisitur Lønjavningarstova Fiskimanna. Útreiðslurnar av fyrisitingini verða góðnar av grunninum.

§ 5. Roknskaparár grunsins er álmennakkaárið. Grunnurin letur frá sær ársroknskap og ársfrýgreiðing um virki grunsins, sum verður at almannakun-

gerða. Rókskapurinn skal grannskoðast av lögildum grannskoðara.

§ 6. Grunnurinn er leysur av øllum skatti til land og kommunu.

§ 7. Heldur nevndin, at endamál grunsins ikki er til longur, ger nevndin tilmæli til landstýrismanninum í fiskivinnumálum um at avtaka grunnin.

Stk. 2. Í slíkum føri, sum nevnt í stk. 1, tekur lands-

stýrismaðurin støðu til, hvussu skal verða við ogn-um grunsins.

§ 8. Hendan lóg kemur í gildið dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Stk. 2. Grunnurin yvirtækur útistandandi forskot, ið er veitt sambært § 7 í lögtingslógarkunngerð nr. 16 frá 25. juni 1954 um avrokning og Lønjavningargrunn Skipsfiskimanna.

Viðmerkingar

Forskotskipanin hevur verið í gildi síðan 1951, fyrst sum sjálvstøðug lóg, men síðan 1952 sum partur av lógini um Lønjavningargrunnin.

Eftir galdandi forskotsskipan, sum ber er galdandi fyri fjarliskiflotan, kunnu veitast hvørjum manni upp til kr. 15.000,00 um mánaðin í forskoti, við sjóveð flýru og inntøkurtrygd hansara. Skipanin hevur verið fíggað við tøkum peningi hjá Lønjavningargrunninum og lántøku í peningastovnunum.

Vísandi til lógaruppskotið um Lønjavningarstovu Fiskimanna, har skotið er upp at avtaka lögtingslógarkunngerð nr. 16 frá 25. juni 1954 um avrokning og Lønjavningargrunn Skipsfiskimanna, verður forskotskipanin undir Lønjavningargrunninum í sama viðfangi avtikin. Landstýrismaðurin ynskir tó at forskotskipanin skal halda fram.

Skotið verður tí upp at stovna nýggjan grunn við forskotskipan sum einasta endamáli. Stovnsfæ grunsins verður 18 mill. kr. sum áleið svarar til ta upphædd, sum hevur staðið úti í forskoti seinastu árin. Stovnsfæið verður m.a. útvegað við at nýggi grunnurin yvirtækur útistandandi forskotspening hjá Lønjavningargrunninum, sum pt. 25. februar 1997 var umleið 14 mill. kr. Munurin millum útistandandi forskotspening Lønjavningargrunnsins og stovnsfæið, kr. 18.000.000,00, dagin lógin fær gildi, flytur landskassin nýggja grunninum.

Fíggarligur kostnaður

Fíggarligi kostnaðurin av lógaruppskotinum verður í mesta lagi 5 mill. kr. Stovnsfæið hjá nýggja Forskotgrunninum, ið verður 18 mill. kr. er samansett av 11 sum stendur úti í forskoti tann dagin, lógin fær gildi og játtan á eykafíggarlógini fyri 1997. Seinastu mánaðirnar hava millum 14 og 15 mill. kr. staðið úti í forskoti, og roknað verður við, at upphæddin verður áleið tann saman komandi mánaðirnar. Viðmerkjast skal, at í 1994 stóðu í miðal 18 mill. kr. úti, og í 1995 stóðu í miðal 16 mill. kr. úti í forskoti. Standa til dømis 15 mill. kr. úti í forskoti tann dagin lógin fær gildi, verða 3 mill. kr. at flyta, soleiðis at stovnsfæið verður 18 mill. kr.

Søkt er um 5 mill. kr. á eykafíggarlógini fyri 1997 til hetta endamál. Í viðmerking verður sagt, at landstýrismaðurin í fiskivinnumálum kann flyta Forskotsgrunn Fiskiflotans upp til 5 mill. kr.

Viðmerkingar til eftirstøðu greinarnar:

Til § 1: Greinin lýsur endamál grunsins.

Til § 2: Sagt verður at stovnsfæið er 18 mill. kr. og hvussu stovnsfæið er upphýgt.

Til § 3: Greinin sigur hvussu teir triggir limirnir í nevnd grunsins verða valdir. Nevndin ger viðtøkur fyri virksemini grunsins, sumt skal góðkennast av landsstýrismanninum í fiskivinnumálum. Ástianin er, at talan skal vera um ein sjálvstøðugan grunn, stýrdan av teinum vinnufeløgum sum forskotskipanin viðkemur. Av teirri orsök verður ikki sett alment umboð í nevndina. Við ta at viðtøkurnar skulu góðkennast av landsstýrismanninum, hevur hann tó møguleika fyri at meta um og um neyðugt, at rættleiða nevndina, um so er, at hon í viðtøkunum ikki heldur seg til endamálið og fíggjarkarnin.

Til § 4: Nevndin hevur allu ábyrgd av virksemini grunsins. Lønjavningarstovan skal taka sær av dagligu avgreiðslum grunsins og fær gjald frá grunninum fyri hesa tænastu.

Til § 5: Rønskapur grunsins, sum skal grannskoðast av lóggildum grannskoðara, skal almannakunngerðast.

Til § 6: Grunnurin er ikki undir skattskyldu.

Til § 7: Er ikki tørvur fyri grunninum, kann nevndin geva landsstýrismanninum tilmæli um at avtaka grunnin. Landsstýrismaðurin avgerð tá, hvussu verða skal við ognum grunsins.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram sáljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars beint í vinnu-nevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landsstýrismann í fiskivinnumálum og umboð fyri Lønjavningargrunnin.

Nevndin er av teirri áskoðan, at reglan um, at rentu- og umsitingarútreiðslur av forskotsskipanini ber tann reiðari, hvørs manning hevur fingið forskot eigar framvegis at galda, og verður hetta sett sum nýtt stk. 3 í § 4.

Nevndin heldur ikki, at heimild um at avtaka grunnin skal vera hjá landsstýrismanninum í fiskivinnumálum, men at henda heimild skal vera hjá lögtinginum.

Víst verður til viðmerkingarnar í áliti í lögtingsmáli nr. 79/96: Løgtingslóg um Lønjavningarstovu Fiskimanna.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir at samtykkja tað við niðanfyri standandi broytingum:

B r o y t i n g a r u p p s k o t

til

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 4, stk. 2, verða orðini "Lønjavningarstova Fiskimanna" broytt til "Lønjavningar grunnur-in".
- 2) Sum nýtt stk. 3 í § 4 verður sett: "Stk. 3. Rentu- og umsitingarútreiðslur av forskotsskipanini ber tann reiðari, hvørs manning hevur fingið forskot."
- 3) § 7 verður orðað soleiðis: "§ 7. Heldur nevndin,

at endamál grunsins ikki er til longur, ger nevndin tilmæli til landsstýrismannin í fiskivinnumálum um at leggja fyrri lögtingið uppskot um avtøku av grunninum.

Stk. 2. Í slíkum føri, sum nevnt í stk. 1, tekur lögtingið støðu til, hvussu skal verða við ognum grunsins."

2. viðgerð 5. mai 1997. §§ 1, 2 og 3 samtyktar við 26-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 4 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 4 soleiðis broytt samtykt við 26-0-0 atkvøðum. §§ 5 og 6 samtyktar við 26-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 7 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 7 soleiðis broytt samtykt við 26-0-0 atkvøðum. § 8 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 13. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 71, 23. mai 1997.
F.L. j.nr. 1500-28/97

75 Broying í lögtingslóg um bjargingarútgerð á opnum bátum og á fòrum undir 20 tons.

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Ivan Johannessen, landstýrismaður, vegna Sámuel Petur í Grand, landstýrismann, vegna landstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broying í lögtingslóg um bjargingarútgerð á opnum bátum og á fòrum undir 20 tons

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 72 frá 13. mai 1992 um bjargingarútgerð á opnum bátum og fòrum undir 20 tons verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í § 2, pkt. 12) verður orðingin "Skrokksettifíkat, bert fyrri glustrevjabátar" strikað.
- 2) § 4 verður orðað soleiðis:
"§ 4. Kappróðrafør og bátar undir 20 fót (6,20 m) koma ikki undir reglurnar í §§ 2 og 3 í hesi lóg. Landsstýrinum verður heimilað at áseta nærri reglur um útgerð á kappróðrabátum og fòrum, sum ikki koma undir §§ 2 og 3 í hesi

lóg".

- 3) § 7, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"§ 7. Landsstýrinum verður heimilað at áseta nærri reglur um nýtslu og burturbeining av neyðrakettum og um keyp og sølu av slíkari útgerð".

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-gjørd. Samstundis fer danski teksturin í lögtingslóg nr. 72 frá 13. mai 1992 um bjargingarútgerð á opnum bátum og á fòrum undir 20 tons úr gildi.

Viðmerkingar

Samsvarandi lögtingslóg nr. 72 frá 13. maí 1992 um hjargingarútgæð á opnum bátum og á fírum undir 20 tons er ásett, hvør útgæð skal verða um borð á fírum.

Róðrasamband Føroya hevur gjørt vart við, at reglurnar eru til ampa fyri róðurin og at tað ikki eru allir bátar, sum taka útgæðina við. Fundir hava verið hildnir millum Vaktar- og hjargingartænastuna, sum hevur eftirlitið við reglunum, og eftirsum reglurnar ikki eru upprunaliga ásettur fyri kappróðrabátar, so ber til at broyta krøvini nakað fyri hesi fíur.

Vaktar- og hjargingartænastan mælir til, at kappróðrabátar ikki koma undir §§ 2 og 3 í lógini, men at ein mínsta útgæð skal verða um borð, sum er: Hjargingarvestur til hvønn persón, 2 pæsir at oysa við, kumpass til bát, radarmellektor, ið er festur á stong, ið røkkur minst ein metur yvir stavarnar, floyta ella blásilúður umframt 3 hondbluss og lummalykt.

Ad 1) og 3): Hesar broytingar eru av tekniskum slag, tí bert fáir bátar hava skrokksertifikat og burturheiming og nýtsla av neyðrakettum er tað, sum greinin snýr seg um.

Ad 2) Heimilað verður landsstýrinum at áseta krøv til kappróðrabátar og fíur, sum ikki koma undir §§ 2 og 3 í kunngerð.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í mentanarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram soleiðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð beint í mentanarnevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Súmal Petur í Grund, landsstýrismann, og embætismenn.

Nevndin hevur frá landsstýrismanninum fingið upplýst, at kunngerðin, ið ásetir nærri reglar, verður lýst samstundis sum lógin soleiðis, at einki tíðarskeið verður, har ongar reglur eru galdandi.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 26-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 75, 23. maí 1997.

F.L. j. nr. 1600-1/90

76 Broyting í lögtingslóg um skráseting av skipum

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram seltjóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um skráseting av skipum.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 9. frá 5. mars 1970 um skráseting av skipum v.m. við seinnti broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í yvirskriftini til lógina "Skráseting av størri skipum" verður orðið "størri" strikað.
- 2) § 1, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"§ 1. Føroysk skip, sum eru liðugt bygt, skal eigari melda til skráseting. Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum kann í serstøkum føri loyva skráseting av skipi, hóast treytnar eftir stk. 2-3 eru ikki bindnar.
- 3) Í § 1 verður sum nýtt stk. 4 sett:
"Stk. 4. Í hesi lóg merkir:
1. Fiskiskip: Eitt og hvørt skip ella far, sum verður nýtt til vinnuligan fiskiskap og hevur veiðuloyvi frá Føroya landsstýri.
2. Handilsskip: Eitt og hvørt skip ella far, tá ið fiskiskip og stuttleikaskip eru undanmikin.
3. Stuttleikaskip: Skip ella far, sum ikki verður nýtt til vinnuligt endamál."
- 4) Í § 1 verður sum nýtt stk. 5 sett:
"Stk. 5. Skyldan at melda til skráseting sambært stk. 1 fellur burtur fyri stuttleikaskip, hvørs bruttoregístartónsatal/bruttotónsatal er undir 15.
- 5) Í § 1 verður sum nýtt stk. 6 sett:
"Stk. 6. Missir eitt skip, sum er undir 15 bruttoregístartóns/bruttotónsatal veiðiloyvi, kann skipaskrásetingin krevja, at skipið verður flutt yvir í skrána fyri stuttleikaskip ella at hetta verður strikað úr skipaskránni. Verður skip strikað úr skipaskránni, verður hetta gjørt við atliti at § 51.
- 6) § 2, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"§ 2. Skip, sum standa í útlendskari skipaskrá, kunnu ikki skrásetast her á landi, jfr. tó ásetingarnar í § 56, stk. 2.
- 7) § 4, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"§ 4. Skip í gerð her í landinum kunnu eftir áheitan verða tikin upp í serstaka deild í skipaskránni (skipabyggingarskránni), um so er, at tað eftir vátan frá skipaeftirlitsmyndugleikanum er so mikið ávegis, at tað nóg gjølla kann eyðkennast."

- 8) Í § 4 verður stk. 2 orðað soleiðis:
"Stk. 2. Skal byggiharrin skrásetast sum eigari, skal skrivligt loyvi frá skipasmíðjuni fylgja við tilmeldingini."
- 9) Í § 7, stk. 1 verður orðið "skrásetingarvaldi" broytt til: "skrásetingarmyndugleika".
- 10) Í § 7, stk. 2 verður orðið "skrásetingarvaldinum" broytt til: "skrásetingarmyndugleikanum".
- 11) Í § 7, stk. 3 verður orðið "Landsstýrið" broytt til: "Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum", og tilvísingin til § 259 strikað.
- 12) Í § 8, stk. 1 verður orðið "Landsstýrið" broytt til: "Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum" og skoytt verður uppí eftir orðið skipaskránni: "og um gjöld fyri skráseting og lænastum".
- 13) § 14 verður orðað soleiðis:
"§ 14. Skipaskránni er samansett av skrá yvir handilsskip, skrá yvir fiskiskip og skrá yvir stuttleikaskip.
Stk. 2. Tá ið skip er komið inn í eina av stk. 1 nevndu skráum, skal tað hava árit á tjóðskaparbrævið (handilsskip, fiskiskip ella stuttleikaskip).
Stk. 3. Á tjóðskaparbrævið fyri fiskiskip skal havnakenníngarnúmer tilskilast.
Brævið verður ikki útflyggjað, fyrr enn nummar er málað upp á skipið."
- 14) Í § 16, stk. 3 verður orðið "landsstýrinum" broytt til: "landsstýrismanninum í sjóvinnumálum."
- 15) Í § 17, stk. 1 verður orðið "nationaliteitsbræv" broytt til: "tjóðskaparbræv".

- 16) Í § 18, stk. 1 verður orðið "nationalitetsbræv" broytt til: "tjóðskaparbræv".
- 17) Í § 18, stk. 2 verður orðið "Nationalitetsbræv" broytt til: "tjóðskaparbræv".
- 18) § 19 verður strikað.
- 19) Í § 21, stk. 1 verða orðini "Skipaskráin" og "nationalitetsbræv" broytt ávikavist til "Skipaskrásetingin" og "tjóðskaparbræv".
- 20) Í § 21, stk. 2 verða orðini "Skipaskráin" og "nationalitetsbræv" broytt ávikavist til: "Skipaskrásetingin" og "tjóðskaparbræv".
- 21) § 22, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"§ 21. Tjóðskaparbræv skulu goymast umborð, og tá ið tað verður kravt, fyrivísast myndugleikum".
- 22) § 22, stk. 2 verður orðað soleiðis:
"Stk. 2. Skipaskrásetingin kann taka aftur fyrihils tjóðskaparbræv í føri av misbrúki".
- 23) Í § 23, stk. 1 verða orðini "skipaskránni" og "skipaskráin" broytt til: "skipaskrásetingin".
- 24) Í § 23, stk. 2 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "skipaskrásetingina".
- 25) Í § 23, stk. 6 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "skipaskrásetingini".
- 26) Í § 24, stk. 2 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "skipaskrásetingini".
- 27) § 25 verður orðað soleiðis:
"§ 25. Verða broytingar gjørdar í viðurskiftum, sum tjóðskaparbrævið hevur upplýsing um, skal tað fáa rættingar eftir gjøllari reglum, sum landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum fyrísitur."
- 28) Í § 27, stk. 1 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "skipaskrásetingina" og tilvísingin til "§ 71 í forsikringsaftaleloven" strikað og ístaðin verður innsett "ásetingum í tryggingaravtalulóggávuni."
- 29) Í § 27, stk. 2 verða orðini "nationalitetsbrævið" og "skipaskránni" broytt ávikavist til: "tjóðskaparbrævið" og "skipaskrásetingina".
- 30) Í § 28, stk. 3 verða orðini "Skipaskráin" og "nationalitetsviðurskiptini" broytt ávikavist til: "Skipaskrásetingin" og "tjóðskaparviðurskiptini".
- 31) Í § 29, stk. 1 verður orðið "skipaskráin" broytt til: "skipaskrásetingin".
- 32) Í § 29, stk. 3 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "skipaskrásetingini".
- 33) Í § 29, stk. 4 verður orðið "skipaskráin" broytt til: "skipaskrásetingin".
- 34) § 30 verður strikað.
- 35) Í § 36, verða orðini "Landsstýrið" og "rættleikan" broytt ávikavist til: "Landssýrismaðurin í sjóvinnumálum" og "rættleikan".
- 36) Í § 38, stk. 2 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "skipaskrásetingini".
- 37) Í § 40, stk. 2 verður orðið "skipaskráin" broytt til: "skipaskrásetingin".
- 38) Í § 42 verður orðið "Skipaskráin" broytt til "Skipaskrásetingin".
- 39) Eftir § 42 verður yvirskriftin "Skráseting av smærri skipum v.m." strikað.
- 40) § 43, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"§ 43. Stuttleikafør, hvørs bruttoregistaransatal/bruttotonsatal er undir 15 tons, og før, sum sambært § 2, stk. 3 eru undantikin tilmelding til skipaskránni, kunnu melda til farskránni. Treytin fyri upptøku í farskránni er, at farið er liðugt bygt og er føroysk ogn. jfr. § 1".
- 41) Í § 43 verður sum nýtt stk. 2 sett:
"Stk. 2. Skipaskrásetingin, sum er deild undir Sjóvinnufyrisingini umsitir farskránni í Tórshavn. Landssýrismaðurin í sjóvinnumálum kann heimila øðrum myndugleika at umsitja farskránni undir eftirlitið av skipaskrásetingini".
- 42) § 43, stk. 3 - 5 verða strikað.
- 43) § 44, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"§ 44. Før, sum koma undir regluna í § 43, kunnu koma inn í skipaskránni, tá ið eigari biður um tað".
- 44) Í § 45, stk. 1 verða orðini "haraflurur fær farið nýtt nationalitetsbræv" strikað, og § 45, stk. 2 verður orðað soleiðis:
"Stk. 2. Upptøka í skipaskránni byrgir fyri, at farið seinni kann ganga yvir í farskránni, jfr. Tó ásetingina í § 1, stk. 6."
- 45) Í § 46, stk. 1 verður orðið "Skipaskráin" broytt til: "Skipaskrásetingin".
- 46) Í § 47, verða orðini "í kapitli F" strikað.
- 47) Í § 48, stk. 1 verður orðið "væl" broytt til "tøl".
- 48) Í § 51, stk. 1 verður orðið "skipaskráin" broytt til: "Skipaskrásetingin".
- 49) Í § 51, stk. 2 verður orðið "skipaskránni" broytt til: "Skipaskrásetingini".
- 50) Í § 52 verður orðið "skipaskráin" broytt til: "Skipaskrásetingin".
- 51) Í § 53, stk. 1 verða orðini "skipaskráin", "Justitsmálaráðið" og "skipaskránni" broytt

- til ávikavist "Skipaskrásetingin", "Løgsmálaráðið" og "Skipaskrásetingin".
- 52) Í § 53, stk. 2 verður orðið "Justisráðgjafi" broytt til "Løgsmálaráðið".
- 53) Í § 53, stk. 3 verður orðið "Skipaskráin" broytt til "Skipaskrásetingin".
- 54) Í § 53, stk. 4 verða orðini "skipaskráin" og "Skipaskráin" broytt til ávikavist "skipaskrásetingin" og "Skipaskrásetingin", harafturat verða orðini "sýslurnar taka" broytt til: "myndugleikin smbr. § 43, stk. 2 tekur".
- 55) Í § 54, stk. 2 verður orðið "skipaskráin" broytt til: "Skipaskrásetingin".
- 56) § 56, stk. 1 verður orðið soleiðis:
 "§ 56. Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum fyrisetur gjøllari reglur, hvussu lógin skal setast í verk, harundir reglur, hvussu skráirnar skulu innrætast og fýrast, útgávuna av tjóð-

- skaparbrøvum og um merking av skipum."
- 57) Í § 56 verður sum nýtt stk. 2 sett:
 "Stk. 2. Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum verður heimilað í kunningarð at áseta reglur um bareboat-skráseting".
- 58) Í § 57, stk. 1 verða tilvísingin til § 43 strikað.
- 59) Í § 57, stk. 2 verður orðið "landsstýrinum" broytt til: "landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum".
- 60) Í § 57, stk. 5 verður tilvísingin til "§ 19" broytt til: "§ 14, stk. 2" og orðini "í §§ 78 og 79" strikað.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd. Samstundis fer úr gildi danski teksturin í lögtingslóg nr. 9 frá 5. mars 1970 um skráseting av skipum v.m. við seinna broytingum.

Viðmerkingar

Uppskotið er í høvuðsheitum ein umskrivning av verandi lóg til eitt meira nýttíðarhóskandi mál saman við øðrum nýggjum ásetingum, sum landsstýrismaðurin ynskir at fáa við.

Uppskotið er eisini í fráð við broytingar í lógini um vinnuligan fiskiskap til tess at skráseta øll fiskifør í eina fiskiskipaskrá og at geva føroyskum vinnulívi møguleikan at gagnnýta kvotur undir øðrum útlenskum flaggi í eina "Bareboat-skráseting", sum kann koma at hava stóran týdning fyri samvinnu føroyinga við aðrar fiskiveiðitjóðir.

Høvuðsbroytingarnar eru, at

- at øll skip uttan mun til stødd, við undantak av stuttleikaskipum undir 15 tons, hava nú skyldu til at melda til skipaskrásetingina,
- at lógin skilur millum fiskiskip, handilsskip og stuttleikaskip.

Umsitingarlígu avleiðingar av hesum eru, at ein skrá verður fyri hvørt skipaslag.

Allysingin av einum fiskiskipi er, sambært hesum uppskotinum, eitt skip, eisini fær, sum verður nýtt til vinnuligan fiskiskap og nevur veiðuloyvi frá landsstýrinum.

Við hesum kann landsstýrið krevja, at skipið ella farið er í skipaskránni, áðrenn tað fær veiðuloyvi.

Annað endamál við at fáa greina út, hvørji fær eru vinnufør og hvørji eru fríðarfør er viðvíkjandi krøvum til bjargingarútgerð og tekniskum krøvum. Hesi krøv eru meira umfatandi fyri eitt vinnufar enn fyri eitt fríðarfär.

Løgtingslóg um útgerð á smábátum er, sum eitt minstamark, galdandi fyri øll fær 4-mannafär og størri. Vinnufär skulu umframt hetta lúka nøkur fleiri krøv til bæði útgerð umborð og teknisk krøv, sum ásett er í tekniskari fyriskipan, sum er gjörd við heimild úr ríkislóg "lov om skibes sikkerhed".

Broytingarnar í farskránni eru soleiðis, at henda er bert galdandi fríðarfär undir 15 tons.

Sambært verandi lóg eru tað bert vinnufär, sum kunnu standa í farskránni. Längi fríðarfär kunnu koma í farskránni.

Skipaskrásetingin metur, at ein stórir partur av teimum færum, sum í dag er í farskránni, ikki verða nýtt til vinnuligt endamál. Grundin til, at hesi færor eru í farskránni er yvafeyst tann, at eingin beinleiðis allysing hevur verið, sum greift sigur, um far er vinnufar ella ikki. Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum er av teirri áskoðan, at frítíðarfær eiga at standa í einari farskrá. Í uppskotinum er farskráin ikki tvungin.

Landsstýrismanninum í sjóvinnumálum verður heimilað at áseta ymisk skrásetingargjöld.

Skráseting av skipum er í dag ókeypis, undanikið FAS (Føroya Althjóða Skipaskráseting), sum krevur 1.000 kr. fyri eitt tjóðskaparbræv og 3 promille av keypsvirðinum. Mett verður, at á leið somu gjöld skulu galda vanligu skipaskráanna fyri størri skip.

Landsstýrismanninum í sjóvinnumálum verður heimilað at áseta reglur um "bareboatskráseting".

Hendan skipan merkir, at ein reiðari kann gera eina leiguváttal við ein útlendskan reiðara um eitt útlendskt skip og fáa skipið skrásett undir føroyskum flaggi. Somuleiðis kann ein útlendskur reiðari leiga eitt føroyskt skip og skráseta hetta í útlandinum.

Felags fyri hetta er, at skipið er dupultskrásett, soleiðis, at tað útlenska skipið, sum kemur til Føroya, kann føra føroyskt flagg og koma undir føroyska löggávu, uttan at skipið verður tikið úr teirri útlendsku skránni. Hinvegin, um eitt føroyskt skip verður leiga út til eitt útlendskt felag, verður tað ikki strikað úr føroysku skipaskránni, men kemur at føra eitt útlendskt flagg. Fyrirteytingin fyri hesum er, at bareboat skráseting kann gerast í báðum londum. Føroyskir skipaeigarar kunnu soleiðis verða við til at gagnnýta uppsjóvar fisksløg í størri mun enn higartil.

Sjóvinnulýsisitingin, herundir Skipaskrásetingin, hava viðmælt uppskotinum, men gera vart við, at nevndu broytingar, t.d. kravið um at øll vinnufær, sum hava veiðuloyvi frá landsstýrinum, skulu skrásetast í skipaskránni, vilja krevja eina størri umsitingarlíga byrðu, í hvussu so er í tíðini, tá øll (uml. 800) verandi fær skulu yvirførast í skipaskráanna.

Sambært skrásetingarlógina (nýggja § 44, stk. 1), skal Skipaskrásetingin stíla fyri, at rættindir í fari, sum tinglýst eru áðrenn henda lógin kom í gildi, flytast inn í skipaskráanna.

Skipaskrásetingin metur, at umsiting er fær fyri at gjøgnumføra hetta yvir eitt tíðarskeið, eftir at skráin er lögð inn á EDV, møguliga seinni í ár, og eftir at umsitingin er økt við einum skrivstovufólki til hetta eykað arbeiði.

Bareboat-skráseting merkir størri fleksibilitet á skipamarknaðinum og verður nógv nýtt í øðrum londum.

Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum ætlar við hesum at løyva, at bareboat-avtalur kunnu gerast fyri øll skip.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

ad 1)

Skift verður ikki millum minni og størri skip.

ad 2)

Skotið verður upp, at taka markið uppá 15 tons burtur. Grundgevingin fyri hesum er, at øll skip, sum verða nýtt til vinnuligt endamál, uttan mun til stødd, skulu skrásetast í skipaskrásetingini. Stuttloftaskip uppá 20 tons og størri hava tó eisini, sum áður, skylda til at melda til skipaskráanna.

ad 3)

Skilt verður millið teir ymisku skipabólkanna.

Neyðugt er tó að hafa eina allýsing av skipaslögunum.

ad 4)

Vísandi til ad 1. verður her gjört greitt, at frítíðartær undir 15 bruttoregíslartöns/bruttotöns eru undantikin skyldu at melða til skipaskráseting. Hesi kunnu nú (sí seinni) melða til farskránnu og pantaréttindi kunnu, sum áður, skrásetast í tinglysingini.

ad 5)

Treytið fyri at skip kann vera í fiskiskipaskránni er, at tað hevur veiðiloyvi. Um tað vísur seg at eitt far t.d. undir 15 tons ikki far endurnýggja veiðiloyvið, smb. uppskotinum til lógina um vinnuligan fiskiskap, kann skipaskrásetingin krevja, t.d. eftir und. tveimum árum, at farið fer úr fiskiskipaskránni og yvir í skipaskránnu fyri frítíðarskip ella at hetta verður strikað úr skipaskránni. Farið kann tó fara í farskránnu.

ad 6)

Heimiklin til at skráseta útlendsk skip undir einari sokallaðari bareboat-skráseting verður samhætt hesum uppskotinum givin í § 56, stk. 2. Sí viðmerkingarnar undir ad. 57

ad 7)

Skiðið verður upp, at broyta tilvísingina til ein navngivnan stovn, skipaettirlitið, til ein myndugleika, uttan mun til hvør stovnur hetta er, sum fremur skipaettirlit sambært ríkislóg um skipastryggjeika.

Markið uppá 20 tons er tikið burtur her, jfr. omanfyri.

ad 8)

Broyting av setningsupphýggingini.

ad 9)

Málslig broyting.

ad 10)

Málslig broyting.

ad 11)

Broyting samært ábyrgd landstýrismanna eftir nýggju stýrisskipanarlógini. Tilvísingin til sjólógina er meira óbundin.

ad 12)

Sum ad 11. Harafturat verður landstýrismanninum heimila at seta gjöld fyri skráseting av skipum í skipaskránni og fyri tenastur, t.d. við útlýggjan av avritum frá skipaskránni.

ad 13)

Samhætt uppskotinum verður skilt millið tríggjar bólkar av skipum, fiskiskip, handilsskip og frítíðarskip. Eftir galdandi lóg skulu fiskiskip og sandbátar standa í einari serstakari skrá.

Sambært altjóða sáttmálum um trygd á sjónum kunnu sandbátar undir bólkin handilsskip. Meit verður, at við at bólka skipaslógini í tríggjar høvuðsbólkar, verður tað lættari at skilja, hvørjar tekniskar fyriskipanir avvarðandi skipabólkar skal uppfylla.

Skrásetingartreytirnar eru tær somu fyri skipaslógini. Umsitingarliga verða bólkanir skildir sundir við einum fráverki, t.d. kunnu kallibókstavarnir bólkast eftir hvat skipslag talan er um.

Stk. 2 og 3 eru ein umskrivning av § 19. Áritið á tjóskaparbrævið skal eisini galda handilsskip og frítíðarskip.

ad 14)

Sum undir ad 11).

ad 15)

Málslig broyting.

ad 16)

Málslig broyting.

ad 17)

Málslig broyting.

ad 18)

§ 19 verður strikað av tí at ásetingarnar, við ávísun broytingum, eru í § 14, stk. 2 og 3, víst verður til viðmerkingarnar ad 13).

ad 19)

Málslig broyting.

ad 20)

Málslig broyting.

ad 21)

Málslig broyting.

ad 22)

Málslig broyting.

ad 23)

Málslig broyting.

ad 24)

Málslig broyting.

ad 25)

Málslig broyting.

ad 26)

Málslig broyting.

ad 27)

Málslig broyting og landstýrið verður broytt til landstýrismaðurin í sjóvinnumálum.

ad 28)

Málslig broyting. Tilvísingin til ávísar grein í "forsikringsaftaleloven" er strikað. Við hesum verður tilvísingina meira óbundin.

ad 29)

Málslig broyting.

ad 30)
Málslig broyting.

ad 31)
Málslig broyting.

ad 32)
Málslig broyting.

ad 33)
Málslig broyting.

ad 34)
§ 30 missir lýðning fyri fiskiskipffør og handilsskip, tá ið markið 15 tons fellur burtur. Stuttleikaskip, hvørs tonsatal við ummáling verður undir 15, verður ikki strikað úr skipaskrásetingini bert av hesi orsök. Heirir eigarin á skipaskrásetingina um at strika stuttleikaskip av tí, at tað við ummáling er undir 15 tons, verður hetta gjørt við atliti at § 51, sum er viðvíkjandi fræboðan til íntresseraðum pørtum og samtykki frá hesum.

ad 35)
Málslig broyting og landsstýrið verður broytt til landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum.

ad 36)
Málslig broyting.

ad 37)
Málslig broyting.

ad 38)
Málslig broyting.

ad 39)
Í uppskotinum til skipaskrásetingarlógina verður ikki skilt millum størri og smærri skip, tá ið markið 20 tons er tikið burtur.

ad 40)
Sambært uppskotinum verða øll vinnufør (undir 15 tons) skrásett í skipaskrásetingini. Hetta merkir, at vinnufør ikki longur verða tikin upp í farskránnu. Farskráin verður hereftir ein opin skipan fyri frítíðarfør undir 15 tons.

ad 41)
Ásetingarnar í stk. 2 eru ein umskrivning av verandi stk. 3. Umsiting av farskránni uttanfyri Tórshavn er nú meira óbundin, og er tað upp til landsstýrismannin í sjóvinnumálum at áseta, hvør skal umsita hesa.

ad 42)
Av tí, at farskráin er ein opin skipan fyri frítíðarfør verður einki tjóskaparbræv skrivað. Somuleiðis er galdandi fyri stk. 5, at tær ásetingar, sum nevndar eru undir hesum stykki ikki lúta gildi fyri frítíðarfør undir 15 tons.

ad 43)
Sambært hesum kunnu stuttleikafør, undir 15 tons, koma í skipaskránnu. Botnmarkið uppá 5 tons er tikið burtur.

ad 44)

Av tí, at lør í farskránni ongantíð hava fingið tjóskaparbræv, er henda orðingin óneyðug.

ad 45)

Málslig broyting.

ad 46)

Tilvísingin til lógina um tinglýsing er her ikki bundin at ávísurni kapitli.

ad 47)

Málslig broyting.

ad 48)

Málslig broyting.

ad 49)

Málslig broyting.

ad 50)

Málslig broyting.

ad 51)

Málslig broyting.

ad 52)

Málslig broyting.

ad 53)

Málslig broyting.

ad 54)

Málslig broyting. Harafturat verður víst til ad. 41.

ad 55)

Málslig broyting.

ad 56)

Málslig broyting. Landsstýrið verður broytt til landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum.

ad 57)

Landsstýrismanninum í sjóvinnumálum verður heimilað at áseta reglur um "bareboatskráseting".

Hendan skipan merkir, at ein reidari kann gera eina leiga-avtalu við ein útlendskan reidara um eitt útlendskt skip og fáa skipið skrásett undir føroyskum flaggi. Samuleiðis kann ein útlendskur reidari leiga eitt føroyskt skip og skráseta hetta í útlandinum.

Felags fyri hetta er, at skipið er dupultskrásett, soleiðis, at tað útlenska skipið, sum kemur til Føroya, kann føra føroyskt flagg og verða undir føroyskari lóggávu, uttan at skipið verður tikið úr tí útlendsku skránni. Hinvegin, um eitt føroyskt skip verður leiga út til eitt útlendskt felag, verður hetta ikki strikað úr føroysku skipaskránni, hóast tað kemur at føra eitt útlendskt flagg.

Fyrítreytin fyri hesum er, at bareboat skráseting kann gerast í báðum londunum.

Við bareboat skráseting kunnu skip, sum eru skrásett í FÁS, men eru leiðandi úr til ein útlendskan reidara

(og sigtur við fenumandum flaggi), sigla millum føroyskar havnir. Grundgevingin fyri hesum er, at Føroyar verða til at rokna sum útländ í mun til tað flaggland, sum skipið verður leigað til.

Bareboat-skráseting merkir størri fleksibilitet á skipamarknaðinum og verður annars nógv nýtt í øðrum londum.

Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum vil við hesum loyva, at bareboat-avtalar kunnu gerast fyri øll skip.

ad 58)

§ 43 missir týðning her.

ad 59)

Broyting samsvarandi undir ad 11).

ad 60)

Tilvísingin til ávísa greinar í borgarliga revsilógini er strikað, hetta fyri at gera hesa meira úbundna.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð heint í vinnunevndina, sum 17. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1996 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 heint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við embætismenn.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 30. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 25-2-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 27-0-0 atkvøðum.

6. mai 1997 lægdu Jørgen Nielsen, Henrik Old, Bjørn á Heygum, Heini O. Heinesen, Óli Jacobsen og Álvur Zachariassen fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Undirritaðu tingmenn leggja fram soljóðandi broytingaruppskot:

I uppskoti landsstýrisins verða í § 1 gjørdar hesar broytingar:

1) Sum nýtt pkt. 19 verður sett: "Í § 20 verður orðið "nationalitetsbræv" broytt til: "tjóðskapurbræv". Punktini 19-34 verða punktini 20-35.

2) Sum nýtt pkt. 36 verður sett: "Í § 35, stk. 1, 2. pkt. verður orðið "óskalisbrævum" broytt til: "skaðaløysisbrævum". Pkt. 35-38 verða pkt. 37-40.

3) Sum nýtt pkt. 41 verður sett: "Í § 42 verða

- orðini "eftirskjal" og "eftirskjalið" tvær ferðir broytt til ávikavist: "avrit" og "avritið". Pkt. 39-44 verða pkt. 42-47.
- 4) Í pkt. 41, nú pkt. 44, verður sett: "Í § 43 verður sum nýtt stk. 2 sett:
"Stk. 2. Skipaskrásetingin fyrirsitir farskránni í Tórshavn. Landsstýrismaðurin í sjóvinnumálum kann heimila øðrum myndugleika at fyrisita farskránni undir eftirliti av skipaskrásetingini."
- 5) Sum nýtt pkt. 48 verður sett: "Í § 45 verður stk. 3 strikað." Punkti 45-47 verða pkt. 49-51.
- 6) Sum nýtt pkt. 52 verður sett: "Í § 49, stk. 3, verður orðið "stígur" broytt til: "flytir upp".
- 7) Sum nýtt pkt. 53 verður sett: "Í § 50, stk. 1, verða orðini "uppseltur", "gerast fyllist" og "óskalisbrævum" broytt ávikavist til: "hægri", "lúa fullnað" og "skaðaløysisbrævum". "
- 8) Sum nýtt pkt. 54 verður sett: "Í § 51, stk. 1, verður aftan á orðið "próvførusi" sett: "at so er". " Pkt. 48 verður pkt. 55.
- 9) Sum nýtt pkt. 56 verður sett: "Í § 51, stk. 2, verða orðini "interessu" og "interesseraðum" broytt ávikavist til "úhuga" og "úhugaðum". " Pkt. 49-54 verða 57-62.
- 10) Sum nýtt pkt. 63 verður sett: "Í § 54, stk. 2, verður orðið "li" broytt til: "álini". " Pkt. 55-60 verða pkt. 64-69.

Viðmerkingar:

Talan er bert um málsligar rættingar.

3. viðgerð 6. mai 1997. Brótingaruppskotid til § 1 frá Jørgen Nielsen o.fl. samtykt við 24-0-0. Uppskotið soleiðis broytt eudaliga samtykt við 23-1-0 atkvøðum.

*Løgtingslóg nr. 75, 23. mai 1997.
F.L. j.nr. 1615-4/92.*

77 Broyting í lögtingslóg um stuðul til feskfiskaflotan

Ár 1997, mikudaginn 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram skjóðandi:

U p p s k o t

tí

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um stuðul til feskfiskaflotan

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 34 frá 4. mars 1993 um stuðul til feskfiskaflotan við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

Í § 7 verður sum nýtt stk. 2 sett:

"Stk. 2. Landsstýrinum verður heimilað í serligum førum, uttan at treytirnar í stk. 1 eru loknar, at gjalda lán ella part av láni, sum hava landskassaveðhald, og umleggja goldnu upphæddina til eitt rentu- og av-

dráttarfrítt lán, ið verður standandi í fiskifarinum og tryggja við veðrætti, treytað av, at eginpeningurin í fiskifarinum verður hækkaður við eini upphædd ásett av landsstýrinum. Landsstýrið ger avtalu við eigarann um, nær og hvussu lánið skal afturgjaldast.

"

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-
gjørd.

Almennar viðmerkingar:

Sambært § 7 í lögtingslóg um stuðul til feskfiskaflotan hevur landsstýrið heimild til undir ávísun treytum at avskriva lán í skipum við landskassaveðhaldi, í sama lutfalli sum annar veðhavarí niðurskrivar síni lán. Henda heimild er bert nýtt í ógvuliga avmarkaðum num. hetta helst orsakað av, at peningastovnarir heldur valdu at nýta møguleikan við skipaðum tvingsilssølum.

Ein veikleiki við ásetingini í § 7, sum hevur víst seg, er, at tá talan bert hevur verið um 2 veðhavarar í skipinum, hevur trupuleikin sjálvsagt verið at fáa tann liggjastovn, sum eigur 1. veðrætt at avskriva nakra skuld, tí veðrætturin hevur ligið innan fyri metta virðið av skipinum.

Skotið verður tí upp, at landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum í serligum førum kann, uttan at treytirnar í stk. 1 eru loknar, gjalda part av láni, sum hava landskassaveðhald, og umleggja goldnu upphæddina til eitt rentu- og avdráttarfrítt lán, ið verður standandi í fiskifarinum og tryggja við veðrætti, hetta to treytað av, at eginpeningurin í fiskifarinum verður hækkaður við eini upphædd ásett av landsstýrinum. Landsstýrið ger avtalu við eigarann um, nær og hvussu lánið skal afturgjaldast. Landsstýrismaðurin metir ikki, at yvirtikið lán í hesum førinum skal kunna niðurskrivast, tá talan bert verður um landskassar, ið ger avtalu við eigarann.

Tað kann eisini í hesum sambandi viðmerkjast, at í førum har landsstýrið hevur veitt eitt heimleðis veðhald (sjálvskuldnarborgar), kann tað í ásvísun førum, har tað er eyðsæð, at alt veðhaldið verður effektivt, betur løysa seg at gjalda veðhaldið út, soleiðis at sleppast kann undan teinum stóru rentuútreiðslunum.

Fíggarligur kostnaður

Talan verður bert um fá skip, ið møguliga kunna koma undir ásetingina. Trupult er at meta um, hvar fíggarligi kostnaðurin verður, tí lánið verður ikki avskrivað, men skal gjaldast aftur eftir nærri avtalu við landsstýrið.

Viðmerkingar til fær einstöku greinarnar

Til § 1.

Talan verður hert um at nýta ásetingina í § 7, stk. 2 í serligum fornum. Sum tað áður er nevnt, kann talan verða um, at hert tveir veðhavarar eru í skipinum, og vil tí tann fremri veðhavarin natúrliga ikki fara inn at niðurskriva skuld, um so er, at veðrætturin liggur innan fyri metta virðið av skipinum. Verður lán við landskassaveðhaldi galdið av landskassanum, skal hetta treytast av, at eginpeningurin í skipinum verður hækkaður við eini upphædd, ið verður ásett av landsstýrinum. Landsstýrið ger avtalu við eigarann um, nær og hvussu lánið skal afturgjaldast.

1. viðgerð 20. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 30. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 20. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landsstýrismann, og embætismenn.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Hin meiriluti (Jørgen Niclasen, Óli Jacobsen, Lasse Klein, Álvur Zachariassen og Bjørn á Heygun) er av teirri áskoðan, at reglurnar um veitan av surði og umlegging av lánun eiga at vera sær somu, sum tá talan er um fjarfiskiflotan, og setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

Í § 1 verða í § 7, stk. 2, strikað orðini "Landsstýrið ger avtalu við eigarann um, nær og hvussu lánið skal afturgjaldast", og í staðin verður sett "Suma er galdandi, tá talan er um eina av landsstýrinum goldna borgan. Renu- og avdráttarfría lánið verður niðurskrivað eftir einum áramáli, ið verður ásett av landsstýrinum. Nevndin, ið er sett sambært

løgtingslóg um umlegging av lánun v.m. hjá fjarfiskiflotanum, letur landsstýrinum ummæli av umsóknun sambært hesum stykki. Tað er ein treyt fyri umlegging, at fiskilárið ikki hevur rakstrarøguleika at rinda skuldina, og at fiskilárið við umlegging verður metti at fara at klára seg í framtíðini."

Minnilutin (Heini O. Heinesen) tekur støðu í tingsalinum.

Einn annar minniluti (Jógvan Adolf Johannessen) tekur støðu í tingsalinum.

2. viðgerð 6. mai 1997. Broytingaruppskot til § 1 samtykt við 16-7-4 atkvøðum. § 1 soleiðis broytt samtykt

við 16-7-4 atkvøðum. § 2 samtykt uttan atkvøðugreiðslu. At málið skiddi færa soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 20-7-1 atkvøðum.

3. viðgerð 14. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 17-2-4 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 80, 23. mai 1997.

F.L. j.nr. 1500-21/93

78 Broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um vinnuligan fiskiskap

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap við seinri broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) § 5, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"Veiduevnið hjá fiskifari er veiðitrýstið hvørt fiskifar fremur hvønn fiskidag."
- 2) § 5, stk. 3 verður orðað soleiðis:
"Stk. 3. Veiduloyvi sambært hesi lóg fyri fiskifør 15 BRT ella meira er góðkenning, ið Føroya Landsstýri veitir ávísun fiskifari at veiða á føroysku landleiðunum og á leiðum utanfyri føroysku landleiðirnar. Veiduloyvið sambært hesi lóg fyri fiskifør undir 15 BRT er góðkenning upp til tvey ár, ið Føroya Landsstýri veitir ávísun fiskifari at veiða á føroysku landleiðunum og á leiðum utanfyri føroysku landleiðirnar."
- 3) Í § 5, stk. 4 verða orðini "sum ikki áður hevur havt veiðiloyvi" broytt til: "sum ikki hevur veiðiloyvi".
- 4) Í § 5, stk. 4 verða orðini "veiða ávísu nøgd úr fiskastovnum" broytt til: "veiða ávísu nøgd/

dagatal úr fiskastovnum".

- 5) Í § 5, stk. 6 og 7 verða orðini "á fjarleiðum" strikað.
- 6) § 5, stk. 9 verður orðað soleiðis:
"Stk. 9. Stovnsrøktarnevndin, Landsstýrið velur eina stovnsrøktarnevnd; nevndin skal fyrri 1. juli á hvørjum ári lata landsstýrinum eina stovnsmerking og tilmæli viðvíkjandi fiskiskapinum eftir botnfiski á føroysku landleiðunum. Eftir uppskoti frá fiskiveiðufeløgnum umboðandi ávíkavist húk og trol verður landsstýrið tveir limir fyrri hvønn bólkinn umframt tiltakslimir í nevndina. Nevndin verður vald fyrri 4 ár í senn. Landsstýrið ger reglugerð um val og virki nevndarinnar og tryggjar nevndini neyðugt tilfar at útanna arbeiðssetningin. Landsstýrið setur skrivara."
- 7) § 7, stk. 1 verður orðað soleiðis:

"Vinnuligur fiskiskapur sambært hesi lóg kann bert fara fram við fiskiførum, sum sambært ognarvirkiskiftunum til eina og hvørja tíð eru heimahoyrandi í Føroyum og hava veiðuloyvi eftir § 5, stk. 3, ella hava fingið fiskiloyvi til

- fyríbils ella avmarkað rættindi sambært § 5, stk. 4. Fyri at eiga fiskifar undir føroyskum flaggi krevst, at eigarnir eru:
- 1) Einkultpersónar, einkultpersónar í felagsskapi, sum hefta persónligt, solidariskt og heinleiðis og sum lúka treytirnar í stk. 2, ella
 - 2) feløg, sum lúka treytirnar í stk. 3."
 - 8) § 7, stk. 3, nr. 2) verður orðað soleiðis :
"2) Eigarnir av í minsta lagi 2/3 av ognarpeninginum, sum sonuleiðis eiga í minsta lagi 2/3 av atkvøðurættinum í felagnum, skulu lúka treytirnar í stk. 2."
 - 9) § 7, stk. 3, nr. 3) verður orðað soleiðis :
"3) Føroya Landsstýri skal hava upplýsingar, tá broyting fer fram í býtinum millum føroyska partin og útlenska partin av ognarpeninginum og atkvøðurættinum og skal góðkenna slíkar broytingar."
 - 10) Í § 7, stk. 2 verður nr. 4) strikað. Sum nýtt stk. 5 í § 7 verður sett:
"Stk. 5. Landsstýrið kann í heilt serstøkum lorum gera undantak viðvíkjandi treytunum sambært hesi grein."
 - 11) Í § 7, stk. 4 verða árstøluni "1993" broytt til: "1996".
 - 12) § 8, stk. 1 verður skoytt uppí :
"Fiskifør, ið hava fingið fiskiloyvi til fyríbils ella avmarkað rættindi sambært § 5, stk. 4, kunnu fáa rættindi sambært § 5, stk. 5-8."
 - 13) § 8, stk. 2 og stk. 3 verða strikað. Sum nýtt stk. 2 verður sett inn :
"Stk. 2. Veiduloyvi frá fiskifari, ið er lagt med ulla, har redissavtmarking er skrásett í skipaskránni, ella farið er strikað í skipaskránni, kann verða flutt til annað skip uttan veiduloyvi við somu ella minni fiskiorku ella til innflutt fiskifar við somu ella minni fiskiorku. Er talan um veiduloyvi til uppsjóvar fiskasløg, rækjuveidu ella til fiskiskap í altdóða sjógvi, kann landsstýrið gera undantøk frá hesum kravi."
 - 14) Í § 9, stk. 1 verður nr. 8) orðað soleiðis :
"8) Hvussu mótröknað verður, um veitt verður út um ásett fiskidagatal, ásett hjáveiduprosent ella egnu árskvotu og um hvussu víðt í mótrökningini verður at nýta."
 - 15) Í § 9, stk. 2 verður nr. 3) orðað soleiðis:
"3) fríðað øki og fríðingartíðir."
 - 16) § 9a verður strikað.
 - 17) § 10, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"Virking av veiðu umboð á fiskiførum undir føroyskum flaggi á føroysku landleiðunum er hert loyvd eftir góðkenning frá landsstýrinum."
 - 18) Í § 10, stk. 6 verða orðini "stk. 1 og" strikað.
 - 19) Í § 11, stk. 1 verður sett uppí:
"ella uttan at hava fingið fiskiloyvi til fyríbils ella avmarkað rættindi sambært § 5, stk. 4."
 - 20) § 12 verður orðað soleiðis :
"§ 12. Skip við veiduloyvi til fiskiskap á føroysku landleiðunum hava rætt til fiskiloyvi á føroysku landleiðunum samsvartandi teirra veiduloyvi og skip við avvarðandi veidiloyvi á fjarleiðum hava rætt til fiskiloyvi til kvotupart ella til at fiska burturav heildarkvotu, grundað á á settar reglur við altiti at § 4. Fiskiloyvi verða latin fyri samsvartandi rættindunum í veiduloyvinum avmarkað til tær til eina og hvørja tíð galdandi ásetingar viðvíkjandi fiskiskapinum."
 - 21) § 14, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"Fiskidagar kunnu umsetast, verða leigaðir ella læntir í hvørjum undirbólki sambært § 29, stk. 1, sum landsstýrið ásetur. Fiskidagar kunnu verða læntir ella leigaðir millum høvuðsbólkarar sambært § 28, stk. 1, tá undantikið frá bólki 5, tá 3 mánaðir eru eftir av fiskiárinum eftir merri reglum, sum landsstýrið ásetur. Leiga ella lán av døgum frá høvuðsbólki 4 til høvuðsbólki 5 sambært § 28, stk. 1 er tó undantikin 3 mánaða freistini. Fiskidagar í høvuðsbólki 4, jvf. § 28, stk. 1, kunnu ikki latast frá húki til trol. Fiskiveiðieftirlitið skal hava fráboðan um flyting av fiskidøgum, áðrenn farið verður at brúka fluttu dagarnar."
 - 22) § 14, stk. 2 og stk. 3 verða strikað.
 - 23) Í § 15, stk. 1 verða orðini "latin, ella útleigaður" broytt til: "umsettur, leigaður ella læntur" og orðini "stk. 2 og" verða strikað.
 - 24) § 15, stk. 2 verður strikað.
 - 25) § 16 verður orðað soleiðis:
"§ 16. Landsstýrið ásetir reglur um, á hvønn hátt egnir kvotupartar kunnu umsetast, verða leigaðir, ella læntir millum bólkar av fiskiførum og veiðuhættir."
 - 26) § 17 verður orðað soleiðis:
"§ 17. Um partur av heildarkvotu ikki er latin sum egin kvotupartur sambært § 5, stk. 7, ella kvotupartur verður latin landsstýrinum inn aftur sum ónýttur, kann landsstýrið lata hann sum egnu kvotupart til annað fiskifar."
 - 27) Í § 19 verða orðini "at veiðunøgdi" broytt til: "aftur av fiskidøgum ella veiðunøgdi" og orðini "hvussu nógv av egnu árskvotuni" broytt til: "hvussu nógv av fiskidøgum ella egnu árskvotu

uni”.

28) Í § 21, stk. 1 verða orðini “er loyvd fiskiførur við veiðuloyvi og fiskiloyvi sambært § 5, stk. 3 og 4” broytt til: “er loyvd fiskiførur við veiðuloyvi og fiskiloyvi sambært § 5, stk. 3 og 4 ella fiskiførur, sum hava fingið fiskiloyvi til fyribils ella avmarkað rættindi sambært § 5, stk. 4.”

29) § 22, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Við lögtingslóg verður ásett fiskidagatal fyri botnfiskaveiðu á føroysku landgrunninum og fyri Føroya Banka hvørt fiskiárið. Áðrenn 1. juli á hvørjum ári lata Fiskirannsóknarstovan og Stovnsræktarnevndin landsstýrinum hvør sína stovnsmeting av botnfiskastovnum á føroysku landleiðunum. Út frá hesum stovnsmetingum skal Skipanarnevndin, grundað á eina mest hóskandi veiðu fyri fiskiárið, geva landsstýrinum tilmæli um, hvussu fiskiskapurin skal skipast komandi ár, her undir møguligar broytingar í fiskidagatalinum fyri hvønn høvuðsbólk. Eru Fiskirannsóknarstovan og Stovnsræktarnevndin samd um, at lívfrøðiliga fortreytirnar og veiðutrýstið, sum vóru galdandi, seinast fiskidagar vórðu ásettir, eru munandi broyttar, skal Skipanarnevndin út frá hesum gera nýtt tilmæli um fiskidagar.”

30) Í § 22, stk. 2 verða orðini “mest loyvdu veiðu og” strikað.

31) Í § 22, stk. 3 verður orðið “ásettar” broytt til: “ásettir”.

32) § 26, stk. 4 verður orðað soleiðis:

“Stk. 4. Landsstýrinum verður heimilað, tá fyra mánaðir eru eftir av fiskiárinum, at flyta ikki nýttar partar av felagsárskvotu hjá einum skipabólki til annan bólki, sum tørvar hesar, grundað á tilætlingina í hesi lóg.”

Bólkur 2:	Patrolarar	8225	fiskidagar
Bólkur 3:	Línuskíp yvir 110 BRT	3040	fiskidagar
Bólkur 4 A:	Útróðrabátar millum 15 - 40 BRT	5600	fiskidagar
Bólkur 4 B:	Útróðrabátar millum 40 - 60 BRT	3410	fiskidagar
Bólkur 4 D:	Útróðrabátar størri enn 60 BRT	1650	fiskidagar
Bólkur 5 A:	Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu fullt ríknir	19666	fiskidagar
Bólkur 5 B:	Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu partvíst ríknir	3667	fiskidagar
Bólkur 5 D:	Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu aðrir bátar	3667	fiskidagar
Tøkir:		660	fiskidagar

38) § 29, stk. 3 verður orðað soleiðis:

“Stk. 3. Ásetta fiskidagatalið fyri hvønn skipabólk sær er galdandi fyri fiskiskap á innaru fiskidagaleiðini. Landsstýrið ásetir nærri reglur um umbýtið av fiskidøgum frá innaru fiskidagaleið-

33) Í § 26 verður nýtt stk. 5 sett inn:

“Stk. 5. Fiskiár í hesum kapituli er tað tíðarskeið, sum felagsárskvotan er galdandi fyri.”

34) § 28, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Veiðiflotin verður býttur upp í hesar høvuðsbólkar av fiskiførur á føroysku landleiðunum: Bólkur 1: Trolarar yvir 400 HK, lemmatrolarar. Bólkur 2: Trolarar yvir 400 HK, pwr. Bólkur 3: Línuskíp yvir 110 BRT. Bólkur 4: Útróðrabátar yvir 15 BRT. Bólkur 5: Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiði. Bólkur 6: Onnur veiða.”

35) Í § 28 verður sum nýtt stk. 2 sett inn:

“Stk. 2. Á hvørjum ári undan 1. juli skal landsstýrið boða eigara á hvørjum fiskifari í høvuðsbólkunum 1, 2, 3, og 4 frá, hvussu fiskifarið verður flokkað komandi fiskiár. Landsstýrið kann eftir umsókn jálta at broyta flokkingina, um haldgóð grundgeving verður givin. Áheitan um umflokking skal vera landsstýrinum í hendi innan 15. juli.”

36) § 28, stk. 2 verður broytt til § 28, stk. 3.

37) § 29, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Innan fyri hvønn av høvuðsbólkunum av fiskiførur í § 28, stk. 1, sum eru í veiðiflotanum 1, janttar 1995, verður fiskidagaskipan ásett fyri hesur undirbólkar við hesum fiskidagatali, tó jvh, stk. 3, sum verður býtt javnt millum fiskiførini, tó so at lædd verður tikið fyri møguligari umseting av fiskidøgum frá einum fiskifari til eitt annað í sama undirbólki, bólkur 5 tó undantikin.”

ini til ytru fiskidagaleiðina. Verður fiskað á ytru fiskidagaleiðini uttan fráboðan til Fiskiveiðueftirlitið um umbýti av døgum framman undan, verða dagarnir roknaðir av fiskidagatalinum til litað til fiskiskap á innaru fiskidagaleið. Um

ætlanin er at fiska av mibýttu døgnum á ytru fiskidagaleið, skal heitu verða boðað fiskiveiðu-efstirlitinum frá, tá tútur byrjar. Hevur fiskifur boðað frá, at fiskað verður á ytru fiskidagaleið, kann tað ikki á sama tíri fiska á innaru fiskidagaleiðini."

39) § 29, stk. 4 verður orðað soleiðis:

"Stk. 4. Landsstýrinum verður heimilað í kunninggerð at gera reglur fyri, at fiskidagatalið tillutað hvørjum fiskifari í høvuðsbólki 4 kann roknaast um í lutfallinum 1:2, um fiskað verður við snellu. Fiskidagatalið fyri undirbólk 5 D verður nýtt sambært áseting frá landsstýrinum fyri eitt hálvår í senn."

40) § 29, stk. 5 verður orðað soleiðis:

"Stk. 5. Fiskifør í bólki 4, sum ikki hava roynt við trolu eftir 1. januar 1995, kunnu ikki lita fiskiloyvi til trolveiðu."

41) § 29, stk. 7 verður orðað soleiðis:

"Stk. 7. Fiskifør, sum trola á leiðum, har loyvt bert verður troling við motororku undir 500 HK,

verða flokkað í høvuðsbólk 4."

42) Í § 29 verður sett inn sum nýtt stk. 8:

"Stk. 8. Fiskifar í høvuðsbólki 2, sum leggur um til lennatrol, fær sum lennatrolari tillutað 70% av fiskidøgnum at lada hvørjum fari í undirbólki 2."

43) Verandi § 29, stk. 8 verður broytt til § 29, stk. 9 og verður soljóðandi:

"Stk. 9. Landsstýrinum verður heimilað, tá triggir mánuðir eru eftir av fiskiárinum, at flyta ikki brúktar fiskidagar innanfyri ein høvuðsbólk, ella til ein annan høvuðsbólk, sum tørvar lesar, grundað á titettingina í hesi lóg."

44) Í § 32 verður sett inn sum nýtt stk. 3:

"Stk. 3. Landsstýrið kann áseta reglur um, at Fiskirannsóknarstovan kann gera neyðugar kunningar av øllum landingum í Føroyum í samband við stovnsmetingar av fiskastovnum."

§ 2.

Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.

Viðmerkingar

Lógin um vinnuligan fiskiskap varð munnandi broytt við lögtingsmáli 96/1995, sum setti eina fiskidagaskipan í gildi fyri feskifiskalotan í staðin fyri kvotaskipanina. Samstundis sum broytingin varð sett í gildi frá 1. juni, vórðu kunningar gjørdar, har sum tørvur var á teinum fyri at kunna umsita lógina.

Sum heild hevur fiskidagaskipanin virkað nógðandi, ó at tað ikki óvæntað hava stungið trupulleikar seg upp. Flestu av hesum hava verið við bólki 5, sum eru útróðrarbátar undir 15 tons. Tað hevur serliga verið kunningar nr. 109 frá 25. juli 1996, sum hevur velt størstu ivanilini.

Fundir hava verið millum Meginfelag Útróðrarmanna og landsstýrismannin í fiskivinnumálum til tess at greiða trupulleikarnar. Aftan á fund á Viðareiði 15. januar 1997 varð ein arbeidshólkur settur við umboðum frá fiskivinnuumsitingini, Meginfelag Útróðrarmanna, Skipanarnevndina og Fiskiveiðueftirlitið. Hesin arbeidshólkurin gjørdi eitt tilmæli til landsstýrismannin, um hvussu størstu trupulleikarnir, ið hava verið, verða løystir skilabest. Ein partur av tilmælinum er tikin við í hetta uppskotið til broytingar í lógini um vinnuligan fiskiskap; aðrir partar verða ásettir við kunningarum við heimild í sama lóg. Tilmaeli frá arbeidshólkini er lagt við sum skjal.

Umseting av fiskirættindum hevur verið eitt alturvendandi evni í samband við lógina um vinnuligan fiskiskap. Upprunaliga varð skotið upp, at kvotur skuldu kunna verða varandi fluttar millum skip, men varð tað avmarkað til í mesta lagi 2 ár. Tá fiskidagaskipanin varð samtykt, varð ásett, at fiskidagar og kvotur utan fyri landleiðirnar kunnu umsetast fyri eitt 5 ára tíðarskeið. Møguleiki var ikki fyri varandi at lata einum øðrum skipi síti fiskirættindi fyri óavmarkað tíðarskeið. Í hesum uppskoti verður skotið upp, at umseting, leiga ella lán av fiskidøgum og egnum kvotupartum kann fara fram sum landsstýrið ásetir. Hesar ásetingar fara at verða grundaðar á, at innan fyri hvønn undirbólk kunnu fiskidagar tegnir kvotupartar utan fyri landleiðirnar verða umsettir millum fiskifør fyri upp til eitt ikki avmarkað tíðarskeið. Tá fer ikki at vera loyvt at endaliga umseta fiskidagar í høvuðsbólki 5, sum eru útróðrarbátar undir 15 tons.

Tann grundleggjandi grundgevingin fyri at loyva fríari umseting er, at hetta leggur viðurskiðini til rættis fyri, at ein neyðug tillaging av fiskilíftanum kann fara fram. Hendi tillaging verður tó avmarkað av tí áseting, sum er gjørd í § 29 viðv. hvussu veiðihýti skal vera. Tann fríari umsetingin ger tað møguligt hjá skipunum í hvørjum undirbólki at laga teirra drift til fiskinøguleikarnar.

Eín annar broyting, sum verður skotin upp, er viðv. eigaraviðurskiðinum. Skotið verður upp, at umframt at eigarnir av í minsta lagi tveimum triðingum av ognarpeninginum skulu lúka freytnar í § 7, stk. 2, skulu eisini tveir triðingar av tí partinum av ognarpeninginum, sum hevur atkvøðurættin í felagnum, lúka sama freytn. Hesar eru, at eigarnir skulu hava fast tilknýti til Føroyar, vera skrásettir í føroyska fólkeyvirlitinum seinastu tvey árin og vera skaftskyldugir í Føroyum.

Ognarpeningur ella partapeningur kann vera ymist býttur upp í einum felag. Talan kann vera um A-partabrøv við størri atkvøðurætti enn B-partabrøv við sama aljóðandi virði. Hóast javnt er galdið inn í partapeningi av báðum sløgum, kann ein minniluti av tí samlaða ognarpeninginum hava meirilutan av atkvøðurættinum í felagnum. Í slíkum førum kann tað væl lata seg gern, at tað er tann útlendski parturin, sum hevur atkvøðurættin, hóast hann stendur fyri undir einum triðingi av ognarpeninginum tilsamans.

Samtætt § 2 í lógini um vinnuligan fiskiskap er alt livandi tilfeingið á føroysku landleiðunum og tey rættið, føroyska heimastýrið við samræðingum hevur rokkið ella eftir altjóða rætti eigur uttan fyri føroysku landleiðarnar og Føroya fólks. Broytingin viðv. eigaraviðurskiðinum verður skotin upp fyri at forða fyri, at útlendingar keypa seg inn í føroysk feløg, og á tann hátt fáa ræði á tí tilfeingi, sum ásett í § 2 er ogn Føroya fólks.

Løgtingið samtykti við løgtingsmáli nr. 108/1995 at friðingarnar, sum høvdu verið ásettar í kunngerð nr. 52 frá 26. mars 1993, vórðu settar inn í sjálva lógina um vinnuligan fiskiskap sum § 9a. Samstundis varð í § 9, stk. 2, nr. 3) ásett, at landsstýrinum verður heimilað við kunngerð at áseta reglur um at friða øki, friðingartíðir undantikið tey, ið nevnd eru í § 9a. Landsstýrið kann sostatt ikki gera broytingar í teimum økjum, sum nevnd eru í hesi grein. Samstundis er landsstýrinum í § 9, stk. 1, nr. 1) heimilað at áseta tíðaravmarkað veiðibann á ávísam leiðum við ávísam reiðskapi eftir tillagingsartørvi fiskidagatalsskipaninnar. Ásetingin í § 9, stk. 2, nr. 3) ger, at landsstýrið ikki hevur møguleikar fyri at áseta aðrar friðingar innan fyri økini nevnd í § 9a, t. d. at hanna trolveiðu eisini fyri trolarar undir 500 HK í kassa I ella at friða fyri línu- og snelluveiðu á gýtingarøkjum, soleiðis at býtið millum bólkarnar eftir § 28, stk. 2 kann verða hildið. Hetta var ein av fyrirtreytnum fyri uppskotinum frá Skipanarnevndini um fiskidagaskipan v. m. og sum varð samtykt av lögtinginum í nakrð broyttum líki.

Hetta verður ikki hildið at vera ætlanin við teimum heimildum, sum landsstýrinum er givið annars í lógini at áseta friðingar. Tí verður skotið upp, at friðingarnar í § 9a verða ásettar í kunngerð, og at orðingin í § 9, stk. 2, nr. 3) verður broytt samsvarandi.

Sum dømi um hvørja ávirkan ásetingin "ið undantikið tey, ið nevnd eru í § 9a" hevur, kann verða upplýst, at landsstýrismaðurin hevur gjørt av at strika friðingina í Holinun, sum er ásett í kunngerð nr. 97 frá 10. juni 1996 sum kassi n), í hesin kassin er umfataður av kassa B) í § 9a. Eisini hevur verið arbeitt við at víðka gýtingarfriðingarnar, men eisini her virkar § 9a sum ein forðing.

Í uppskotinum frá Skipanarnevndini frá 8. februar 1996 um fiskidagaskipan verður mælt til, at útróðrarbátar millum 20 og 40 tons fáa 100 fiskidagar hvør og útróðrarbátar yvir 40 tons fáa 110 fiskidagar hvør um árið. Tú avtornaði, aftan á at fiskidagaskipanin varð samtykt í tinginum, og dagarnir skuldu býstast millum bátarnar í bólki 4A, 4B og 4D, var ikki nóg mikið av døgum játtað, so tilmælið og ætlanin hjá landsstýrinum, sum lá sum grund fyri støðutakan løgtingsins, ikki kundu fremjast. Ov lítið av døgum var sett av til hesar bólkarnar. Í part fyri árið língu hátarnir í bólki 4A 81 fiskidagar og teir í 4B og 4D hvør sínar 100 dagar. Skotið verður upp at seta so mikið av døgum til hesar bólkarnar, so tað, sum var fortreytin fyri støðutakanini

hjá vinnuni og politiska myndugleikanum, kann verða framt í verki.

Málið um fiskidagarnar hjá útróðrarbátum undir 15 tons, bólkur 5, hevur verið eitt afturvendandi mál millum landsstýrismannin í fiskivinnumálum/fiskivinnuumsitingina og Meglufelag Útróðrarmanna. Útróðrarmenninir hava ført fram, at teirra fiskidagatal hevur verið ov lítið. Landsstýrismaðurin hevur gjørt av, at fylgja tilmælinum frá arbeidshólkunum aftan á fundin á Viðareiði, har mælt verður til, at fiskidagatalið hjá bólk 5 verður hækkað úr 22.000 døgum upp í 27.000 dagar fyri árið; teir 5.000 fiskidagarnir, ið lagdir verða afturat, verða allir játtaðir í partinum av útróðrarbátum undir 15 tons, sum koma undir reglurnar fyri full ríknar útróðrarbátar í kunngerð nr. 109 frá 25. juli 1996.

Tær her framanfyrir nevndu broytingar eru høvuðsimhaldið í hesum uppskoti til lógarbroytingar í lógini um vinnuligan fiskiskap. Aðrar broytingar eru eisini; hesum verður greitt frá undir viðmerkingunum til hvørja broyting sær.

Uppskotið hevur verið til ummælis hjá Fiskivinnustarvsnevndini. Nevndin hevði viðmerkingar til punktini 38 og 42 umframt tvær viðmerkingar til lógina um vinnuligan fiskiskap annars.

Viðv. punkt 38 spyr nevndin, um landsstýrið ikki kann finna eina smidligari løysn, soleiðis at skipini sleppa frá at enda túr, tá flytast skal frá fiskiskapi á yru fiskidagaleið til ta íðnaru leiðina.

Viðv. punkt 42 sigur nevndin seg ikki vera sannførdar um, at 70% av fiskidagatalinum er rætta talið, tá partrolari leggur um til lemmatrol.

Nevndin skjýtur upp at broyta § 7, stk. 3, punkt 3) til: "Føroya Landsstýri skal hava upplýsingar, tá broyting fer fram í býtinum millum føroyska partin og útlendska partin av ognarpeninginum og atkvøðurettinum og skal góðkenna slíkar broytingar".

Fiskivinnustarvsnevndini tykir tað ikki at vera logiskur samanhangur millum § 7, stk. 2, har allir eigararnir skulu lúka treytirnar um bústað og skattskyldu og § 7, stk. 3, nr. 2), har bert 2/3 skulu lúka hesar treytir.

Uppskot Fiskivinnustarvsnevndarinnar viðvíkjandi upplýsingum, tá broyting er farin fram í eigarviðurskiftunum, er tikin við í uppskotinum sum punkt 9.

Mett verður ikki, at broytingarnar, sum her verða skotnar upp, fara at broyta nakað um kostnaðin av at umsita lógina um vinnuligan fiskiskap. Eisini verður mælt til at broyta orðingarnar "landsstýrið" til "landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum" samsvarandi stýrisskipanarlógini.

Mælt verður lögtinginum til at samtykkja uppskotið.

Viðmerkingar til tær einstøku broytingarnar

ad. 1)

Mest løyvda veiða verður ikki longur brúkt í lógarsambandi. Tí verður skotið upp at strika henda tekstin í lógini, Fiskidagaskipanin tekur støði í veiðievni skipsins og verður allýsing um veiðievni sett inn.

ad. 2)

Skotið verður upp at skilja millum treytirnar fyri veiðuloyvinum fyri fiskilør yvir og undir 15 BRT. Fyri fiskilør yvir 15 BRT fara veiðuloyvini at vera latin ottan ávíst áramál, men fyri fiskilør undir 15 tons fara tey at vera latin fyri upp til tvey ár ísenn. Hetta verður gjørt, tí tað er ein venuleiki, at nógvar bátar undir 15

BRT, sum hava veiðuloyvi, kortini ikki eru til vinnuligan fiskiskap í upp til fleiri ár. Í § 31 er ásett, at talið av veiðuloyvum til hvønn høvuðsbólk ikki skal vera størri enn talið 1. januar 1995. Eru loyvini givin uttan tíðaravmarking, forðar tað fyri, at aðrir enn verandi útróðrarmenn kunnu reka vinnuligan útróður. Til tess at tryggja upp fyri, at veiðuloyvið ikki verða nýtt, verður mælt til, at veiðuloyvið til útróðrarbátar undir 15 tons bert verða latin fyri eitt avmarkað áramál tvey ár í senn. Hetta fer at gera tað møguligt hjá áhugaðum at kunna fáa veiðuloyvi til útróðrarbát undir 15 tons, t. d. sjómenn sum hava gjørt av at fara í land.

Brøyingin er í trád við tilmælið, sum arbeidshólkurja við umboðum frá Fiskivinnuumsitingini, Meginfelag Útróðrarmanna, Skipanarnevndini og Fiskiveiðueftirlitinum lat landsstýrismanninum í fiskivinnumálum 16. januar 1997.

ad. 3 og 4)

Henda brøyingin ger, at tað ikki er krav fyri at fáa fiskiloyvi fyríbils ella til avmarkað rættindi, at fiskifarið ikki áður hevur havt veiðuloyvi, men at tað nú er ásett, at hella kann verða latið fiskiførnum, sum ikki hava veiðuloyvi. Umframt at hesi rættindi bert kunnu latust til at veiða ávísa nøgd, verður nú skotið upp at luga henda partin av lógini til fiskidagaskipanina, so eisini fiskiloyvi fyríbils ella til avmarkað rættindi kunnu verða latin til at fiska eitt ávíst dagatal.

ad. 5)

Her verður ásetingin "á fjarleiðum" tikin hurtur úr, tí heildarkvota eisini verður ásett fyri fiskastovnar innan fyri føroyskt fiskimark, t. d. norðrhavssild.

ad. 6)

Brøyingin ásetir, at Stovnsrøktarnevndin innan 1. juli á hvørjum ári skal lata landsstýrinum stovnsmeting og tilmæli viðvíkjandi hotnfiskastovnum undir Føroyum. Uppgávan hjá nevndini er tá í samsvar við ásetingarnar í § 22.

ad. 7)

Henda brøyingin verður gjørd, so at greinin er í samsvar við møguleikarnar hjá landsstýrinum sambært § 5. stk. 4 at geva fiskiloyvi fyríbils ella til avmarkað rættindi, hóast fiskifar ikki hevur veiðuloyvi. Reglurnar um ognarviðurskipti mugu verða galdandi til eina og hvørja tíð, til tess at tryggja, at avgerðarrætturin altíð er á føroyskum hondum.

ad. 8)

Her verður skotið upp, at tað skulu vera tveir triðingar av tí partinum av ognarpeninginum, sum hevur avgerðarrættin í felagnum, sum skulu lúka treytirnar í stk. 2. Verandi krav er, at tveir triðingar av ognarpeninginum skal vera á føroyskum hondum. Við uppbýti av partapeningi í ymisk sløg av partapeningi ber tí út lendingum væl til at fáa allan avgerðarrættin í feløgum, sum reka fiskifør undir føroyskum flaggi. Sambært § 2 er alt livandi tilfeingið á føroysku landleiðinum og tey rættindi, føroyska heimastýrið við samráðingum hevur rokkið ella eftir altjóða rætti eigur utan fyri føroysku landleiðirnar ogn Føroya fólks. Brøyingin verður skotin upp fyri at forða fyri, at útlendingar keypa seg inn í føroysk feløg, og á tann hátt fáa ræði á tí tilfeingi, sum ásett í § 2 er ogn Føroya fólks.

ad. 9)

Skotið verður upp, at tað bert er tá brøyingar eru í eigaraviðurskiptum, har útlendskur kapitalur er við, skulu fráboðast landsstýrinum. Uppskotið er grundað á viðmerking frá Fiskivinnustarvsnevndini.

ad. 10)

Skotið verður upp at strika punkt 4) í § 7. stk. 2, og heldur seta tað inn sum eitt sjálvstøðugt stk., tí møguleikin hjá landsstýrinum at gera undantøk er fyri alla § 7.

ad. 11)

Skotið verður upp, at broytingarnar í stk. 3 pkt. 1-3 ikki verða galdandi fyri persónar og fiskifør, sum í 1996 og undan hava rikið fiskifør.

ad. 12)

Henda broytingin verður gjørd, so at greinin er í samsvar við møguleikarnar hjá landsstýrinum sambært § 5, stk. 4 at geva fiskiloyvi fyríbils ella til avmarkað rættindi hóast fiskifar ikki hevur veiðuloyvi.

ad. 13)

Hetta stk. verður strikað, tí broytingin í stk. 3 nú eisini umfatar tað, sum stk. 2 ásetir. Í nýggjum stk. 2 verður lagt afturat, at veiðuloyvi kann verða flutt til annað skip við ella uttan veiðuloyvi við somu ella minni fiskiorku. Hetta eru ásetingarnar í stk. 2, sum skotið er upp at strika. Harumframt verður skotið upp, at landsstýrið á sama hátt sum viðvíkjandi uppsjóvar fiskasløgum ella viðv. rækjuveiðu kann gera undantak frá hesum.

ad. 14)

Í pkt. 8) verður lagt afturat, at landsstýrið kann gera reglur um, hvussu mótroknað verður, um skip ikki halda seg til ásett hjáveiðuprosent ella eigna árskvotu.

ad. 15)

Orðingin í nr. 3) verður broytt uttan bindingar til § 9a.

ad. 16)

Skotið verður upp at strika hesa greinina. Í staðin fer landsstýrismaðurin við heimild í § 9, stk. 2, nr. 3) at áseta somu friðingar við kunngerð. (Uppskotið til kunngerðina er lagt við sum skjal). Løgtingið samtykti við løgtingsmáli nr. 108/1995, at friðingarnar, sum høvdu verið ásettar í kunngerð nr. 52 frá 26. mars 1993, vórðu settar inn í sjálva lógina um vinnumøguleikan fiskiskap sum § 9a. Samstundis varð í § 9, stk. 2, nr. 3) ásett, at landsstýrinum verður heimilað við kunngerð at áseta reglur um at friða øki, friðingartíðir undantikið tey, ið nevnd eru í § 9a. Landsstýrið kann sostatt ikki gera broytingar í teimum økjum, sum nevnd eru í hesi grein og at skerja rættindir í kunngerð, sum eru givin í lógini eftir § 9a.

Landsstýrið fær soleiðis ikki regulera fiskiskapin, serstakliga eftir toski, við at víðka/broyta økisfriðingarnar soleiðis, at býtið millum bólkarnar eftir § 28, stk. 2 kann verða hildið. Hetta var ein av fyrirtreytumum fyri uppskotinum frá Skipanarnevndini um fiskidagaskipan v.m., og sum varð samtykt av løgtinginum í nakað broyttum líki.

Hetta verður ikki hildið at vera ætlanin við teimum heimildum, sum landsstýrinum er givið annars í lógini at áseta friðingar. Tí verður skotið upp, at friðingarnar í § 9a verða ásettar í kunngerð og orðingin í § 9, stk. 2, nr. 3) broytt samsvarandi.

ad. 17)

Skotið verður upp, at ístaðin fyri, at tað er bannað at virka veiðu umborð, so kann hetta bert fara fram við góðkenning frá landsstýrinum.

ad. 18)

Samsvarandi broytingini í stk. 1 verður ásetingin um, at landsstýrið kann gera undantak, strikað.

ad. 19)

Henda broytingin verður gjørd, so greinin er í samsvar við heimilina hjá landsstýrinum sambært § 5, stk. 4 at geva fiskiloyvi fyríbils ella til avmarkað rættindi, hóast fiskifar ikki hevur veiðuloyvi.

ad. 20)

Henda broytingin greinar nærrí skilnaðin millum fiskiskap á landleiðunum, sum er skipaður við fiskidagaskipan og fiskiskap uttan fyri landleiðin, har kvotur ella aðrar ásetingar eru galdandi. Broytingin lýsir eisini, undir hvørjum treytum fiskiloyvi verða latin.

ad. 21)

Skotið verður upp, at fiskidagar kunnu umsetast, verða lentir ella leigaðir í hvørjum undirbólki lýstur í § 29, sum landsstýrið ásetir, samstundis sum ásetingin um 5 ára tíðarskeið dentur burtur. Áður mundi umseting, leiga ella lán fara fram millum høvuðsbólkar. Hetta verður nú bert møgulegt millum undirbólkar. Tað verður ikki bilðið at vera í tráð við upprunaliga tilmálið frá Skipanarnevndina, at dagar frá l. d. einum 20 tonsara uttan avmarkingar kunnu umsetast til ein 100 tonsara. Tað fer tó framhaldandi at vera loyvt at leiga ella lena dagar millum høvuðsbólkar. Tá 3 mánaðir eru eftir av fiskiárinum, hetta verður tó ikki galdandi fyri at lena og leiga dagar frá høvuðsbólki 5 (útróðrabátar undir 15 tons). Eisini verður undantak gjørt frá 3 mánaða freistini, so bátar í bólki 4 (útróðrabátar yvir 15 tons) kunnu leiga ella lena bátum í bólki 5 (útróðrabátar undir 15 tons) dagar all ári.

ad. 22)

Við broytingini í stk. 1 kunnu fiskidagar umsetast í hvørjum undirbólki uttan avmarkingar. Tí fellur grundarlagið undan ásetingin í stk. 2 burtur.

Fiskidagarnir verða latinir hvørjum fiskifari einaferð um árið (tá undantikið útróðrabátar undir 15 tons) við einum fiskiloyvi fyri eitt fiskiár ísenn. Tí ber tað ikki skipum og hátum til at leiga ella lena fiskidagar millum sín tvørtur um eitt fiskiár. Tí er ikki neyðugt við hesum stk.

ad. 23)

Hetta eru másligar broytingar, umframt at tilvísingin til stk. 2 verður tikin burtur, tí skotið verður upp, at stk. 2 verður strikað.

ad. 24)

Í tráð við broytingarnar viðv. umsetingin av fiskidøgum verður skotið upp at strika stk. 2. Tað hevur saman við uppskotnu broytingunum í stk. 1 við sær, at ognir kvotupartar kunnu umsetast sum landsstýrið ásetir sambært heimild í § 16.

ad. 25)

Skotið verður upp at orða heimildina hjá landsstýrinum at seta reglur fyri umsetingin av egnum kvotupørtum samsvarandi broytingini í § 15.

ad. 26)

Broytingin er máslig, so tað greitt er ásett, at um eitt skip letur landsstýrinum ein ónýttan kvotupart aftur, kann landsstýrið lata hann til eitt annað skip.

ad. 27)

Her verður skotið upp, at landsstýrið kann gera av, at um avreitt verður uttan fyri Føroya, skal talið av fiskidøgum, sum verður fríroknað av tillutaðu fiskidøgum, hækast við ávísam prosentpart. Henda broytingin er í tráð við ásetingina viðv. kvotum, tá fiskur undir kvotuskipan verður avreiddur uttanlands, so sum ásett í somu lógargrein.

ad. 28)

Henda broytingin verður gjørl, so greinin er í samsvar við møguleikarnar hjá landsstýrinum sambært § 5, stk. 4 at geva fiskiloyvi fyríbils ella til avmarkað rettlendi hóast fiskifar ikki hevur veiðuloyvi.

ad. 29)

Her verður skotið upp, at samsvarandi ásetingini um at fiskidagatal verður ásett við lögtingslóg fyri botnfiskaveiðu á føroysku landleiðunum, skulu Fiskirannsóknarstovan og Stovnsrøktarnevndin lata landsstýrinum hvør sína stovnsmøting. Hesar stovnsmøtingarnar skulu so verða grundarlagið hjá Skipanarnevndini at lata landsstýrinum tilmæli um, hvussu fiskiskapurin skal skipast komandi árið. Skoytt verður upp í, at Skipanarnevndin skal grundað sítt tilmæli á, at fiskiskapurin verður skipaður soleiðis, at mest hóskandi veiða verður fiskað. Broytingin her eisini við sær, at um Fiskirannsóknarstovan og Stovnsrøktarnevndin eru samd um, at lívfrøðiligt fortreytirnar og veiðutrýstið, sum vóru galdandi, seinast fiskidagar vórðu ásettir, eru munandi broytt, skal Skipanarnevndin út frá hesum gera nýtt tilmæli um fiskidagar. Eisini verður skotið upp, at orðingin "mest foyvdu veiðu" verður strikað. Grundgevingarnar fyri hesum eru, at við fiskidagaskipanini verður mest foyvdu veiða ikki ásett fyri botnfisk á føroysku landleiðunum.

ad. 30)

Her verður skotið upp, at orðingin "mest foyvdu veiðu" verður strikað. Grundgevingarnar fyri hesum eru, at við fiskidagaskipanini verður mest foyvdu veiða ikki ásett fyri botnfisk á føroysku landleiðunum. Í stk. 1 er skotið upp, at Skipanarnevndin grundar sítt tilmæli á ta mest hóskandi veiðunøgd fyri hvørt fiskaslagið.

ad. 31)

Hetta er ein málslig retting.

ad. 32)

Broytingin her orðar greiðari tær heimildir, sum landsstýrið hevur at flyta ónýttar partar av felagskvotum til aðrar skipabólkar, tá tað verður hildið, at ein skipabólkur ikki fer at gera nýtsla av pørtum ella allari tilhøvi felagsárskvotu.

ad. 33)

Orðið "fiskiár" verður nýtt aðrastaðni í lógini sum tíðarskeiðið frá 1. september til 31. august árið eftir. Við hesum nýggja stk. verður greitt sagt, at tá talan er um fiskiskap uttan fyri føroysku landleiðirnar, verður fiskiárið at skilja sum tað tíðarskeiði, ið felagsárskvotan er galdandi fyri.

ad. 34)

Orðini "stáltrolarar" og "stállínuskip" verða broytt til ávíkavist trolari og línuskip. Hildið verður ikki, at tað skal vera tillætið, sum skipið er gjørt úr, ið skal ávirka, hvørji rættindi kunnu verða latin einum skipi.

ad. 35)

Fyri hetur at skípa flokkingina av fiskiflotanum verður skotið upp, at eigararnir á fiskiflótunum í høvuðsbólkanum 1, 2, 3, og 4 verða kannaðir um ætlaðu flokkingina og kunnu gera viðmerkingar til hana. Áðrenn endalig fiskiloyvi verða skrivað fyri eitt nýtt fiskiár við gildi frá einum 1. september.

ad. 36)

Skotið er upp at seta nýtt stk. 2 ím. so verandi stk. 2 verður broytt til stk. 3.

ad. 37)

Sambært verandi áseting skulu dagarnir býlast javnt millum fiskiførini í hvørum undirbólki sær. Skotið verður tó upp, at hædd verður tikin fyri møguligari umseting av fiskidøgum millum fiskifør í sama undirbólki, tá fiskidagarnir skulu býst millum fiskiførini í hvørjum undirbólki.

Fyri línuskipini verður í trýð við orðingina í § 28 sett afturat "yvir 110 BRT". Dagatalið fyri trolarabólkin og línuskipini er óbroytt.

Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum kallaði umboð fyri útróðrafeløpinum, Skipanarnevndina, namningar-

felögini, Fiskirannsóknarskýrslunni, Fiskiveiðueftirlitið, Reiðaralelagið umframt umboð fyrir fiskivinnuumsit-ingana til fundar á Viðareiði 15. janúar 1997 at viðgera spurningin um viðurskiðini hjá útróðrabátum undir 15 tons. Burtur úr hesum fundi kom eitt tilmæli frá einum arbeidsbólki, sum varð settur á hesum fundinum. Arbeidsbólkurin skjýtur upp ávísar broytingar í m.a. dagatalinum fyri útróðrabátar undir 15 tons og fyri útróðrabátar millum 15 og 40 tons. Partar av hesum tilmæli eru tiknir við í uppskotið til broytingar í § 29, stk. 1.

Fyri at fremja nakrar av teimum uppskotnu broytingunum í dagaskipanini fyri útróðrabátar undir 15 tons, verður skotið upp at taka sjálvt uppbytið av hesum høvuðsbólki í sjálva lógina.

Tá uppskotið frá Skipanarnevndini um fiskidagaskipanina var til ummælis hjá vinnufeløgnum jan-aur/februar 1996, varð í uppskotinum mælt til, at hvør útróðrabátur í bólki 4A skuldi fáa 100 fiskidagar og teir í bólki 4B og 4D skuldu fáa 110 fiskidagar. Tá ið fiskivinnuumsitingin fór at býta samtykta dagatalið út, vóru ikki nóg nógvir fiskidagar settir av til hvønn av undirbólkunum at ganga ætlaða talinum av døgum á mæti. Tí var neyðugt at skerja talið av fiskidøgum til hvønn bátin sær nakað. Landsstýrið kennir seg bundið av tí, sum varð lagt fyri vinnufeløgini, áðrenn frageiðingin varð latin landsstýriminum, tí hesi hava gjørt vart við yvir fyri landsstýrismannin í fiskivinnumálum, at ætlaða dagatalið var ein av fortreytnum fyri, at tey tóku undir við uppskotinum í frageiðingin. Tí verður skotið upp at broyta fiskidagatalið hjá høvuðsbólki 4 samsvarandi.

1. januar 1997 var talið av bátum í bólki 4A: 56, í 4B: 31 og í 4D: 15 bátar. Tal av fiskidøgum til bólkarnar skal tí vera hetta:

Bólkur	Bátar	Fiskidagar	Tilsamans	Áður tillutað	Munur
4A	56	100	5600	4700	900
4B	31	110	3410	3080	330
4D	15	110	1650	1540	110

Tal av døgum, sum skal latast hesum bólkinum afturat, er sostatt 1340. Av teimum verða teir 1000 (ti) bólk 4A tiknir av teimum í tilmælinum frá arbeidsbólkinum á Viðareiði tilmæltu 6000 døgum, og hinir verða tiknir av teimum 1000 tóku døgum. Eftir av teimum tóku verða so 660 dagar.

Høvuðsbólkur 5 (útróðrabátar undir 15 tons) fekk tilsamans tillutað 22000 dagar. Í konggerð nr. 109 frá 25. juli 1996 er ásett, at 2/3 verða latinir teimum fullt vinnuligu, teimum part vinnuligu 1/6 og øðrum 1/6. Í tilmælinum frá arbeidsbólkinum aftan á fundin á Viðareiði verður mælt til, at teir fullt vinnuligu fáa 5.000 dagar afturat. Verður hetta gjøgnumført, er bytið sostatt soleiðis: Bólkur 5A: 19666 dagar, bólkur 5B: 3667 dagar og bólkur 5D: 3667 dagar.

ad. 38)

Fiskidagarnir latinir sambært stk. 1 eru galdandi fyri fiskiskap á innaru fiskidagaleið. Verandi orðing í hesum stk. ásetir, at fiskiskapur bert kann fara fram, um fiskifar hevur bytt um dagar millum báðar leiðirnar. Hetta tykist nakað umvent. Tí verður skotið upp, at um skip ikki hevur boðað frá, at fiskað verður á ytru fiski-dagaleið, telur brókta dagatalið av tí upprunaliga tillutaða. Sum nakað nýtt verður umframt ta broyting skot-in upp, at um ætlanin er at fiska av teimum umbýttu døgum, skal hetta verða fráboðað Fiskiveiðueftirlit-inum, tá túrur byrjar, umframt at skip tá bert kann fiska á tí ytru fiskidagaleiðini tann túrin. Hetta verður gjørt fyri hetur at kunna hava eftirlit við nýtsluni av umbýttu fiskidøgum og at eggja til at royna meira á tí ytru leiðini.

ad. 39)

Ásetingarnar viðvíkjandi at gera reglur um, at bátar í høvuðsbólki 4 kunna býta tillutadar dagar um í tít-fallinum 1:2, um fiskað verður við snellu, verða gjørdar greiðari. Skotið verður upp, eftir hvørjum leisti fiskidagatalið í hvørjum av undirbólkunum í høvuðsbólki 5 verður býtt. Hesar ásetingarnar eru í trád við

tíðmæli frá arbeidshólkunum, ið settur varð aftan á áðurnevnda fundin á Viðareiði.

ad. 40)

Verandi orðing loyvir, at eisini teir bátar, sum undan 1. januar 1995 høvdu roynt við trøla, men sum nú royna við lina, kunnu leggja um til trølveiðu. Skotið verður upp at broyta hetta, so tað greitt er ásett, at hert teir bátarnir í høvuðsbólki 4, sum hava roynt við trøli aftan á 1. januar 1995, kunnu halda fram við hesum veiðiháttinum. Hetta verður gjørt fyri at tálma eini møguligari umlegging til trølveiðu innan hendu bólkin.

ad. 41)

Brótingin er ein greiðligari orðing enn tann verandi. Fiskilær, ið koma undir hesar treylin, verða eftir hesum beinleiðis flokkað í høvuðsbólki 4 heldur enn bert at fáa eitt fiskidagatal sum fiskilærini í hesum bólki.

ad. 42)

Partrolarar kunnu í veruleikanum utan stórvegis tekniskar trupulleikar leggja um til at fiska sum lemmatrolarar og lemmatrolarar til partrolarar. Sambært veiðuloyvunum kann eisini verða lagt um. Uppbýtið av trolararflotanum í hesi lóg ger skilna millum hesar báðar veiðuhættirnar, og ymiskar ásetingar eru galdandi fyri hvønn av teimum. Partrolarar fáa tilutad eitt fiskidagatal og lemmatrolarar yvir 1000 HK fiska undir hjáveiðuparti fyri tosk og hýsu. Ein trupulleiki kann vera, um skip, sum er flokkað sum partrolari, leggur um til lemmatrolara. Við alliti at teirra toskaveiðnevni verður skotið upp, at partrolari, sum leggur um til at fiska sum lemmatrolari, fær tilutad 70% av fiskidøgum, ið annars verða latin partrolarum.

ad. 43)

Hetta eru nálsligar brótingar, so orðingin er greiðari.

ad. 44)

Stovnsmetingar av fiskastovnunum er ein hollur partur av grundarlagnum fyri stýringini av fiskiskapinum. Dyggar stovnsmetingar eru íó treytaðar av, at tann, sum fær ger, hevur atgongd utan forðingar at gera kanningar av landingunum eftir egnum ynski. Tær broyttu umstøðurnar í landingarmynstrinum í Føroyum seinastu árin hava samstundis broytt fortreytlirnar hjá Fiskirannsóknarstovni at fáa tað neyðuga taltlífarid frá landingunum. Tí verður skotið upp, at landsstýrinum verður heimilað at gera reglur um, at Fiskirannsóknarstovan skal kunna gera kanningar av landingunum í samband við stovnsmetingar av fiskastovnum. Hetta verður gjørt fyri at tryggja stovninum atgongd at landingum, har meti verður, at tørvur vera á tí.

1. viðgerð 20. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 13. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Átt

Málið varð lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 20. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðinni havt fund við John Petersen, landsstýrismann, umboð fyri fiskivinnudeildina í Tinganesi, Fiskirannsóknarstovuna, Fiskeveiðiefirlitið, Felagið Trølskip og Felagið Línaskip.

Undir viðgerðini er nevndin vorðin sámd um at mæla lögtinginum at taka undir við uppskoti landsstýrisins við niðanfyri standandi brótingum.

Sonevndi "Ringurin" kring Føroyar gevur fiskiskipum loyvi tit at fiska tríggjar dagar utan fyri ringin og

tað telur hennar fyrri ein dag innanfyri. Høvuðsendamálið við ringinum er at verja serliga fisk og at fáa treytt onnur fiskasløg. Undir viðgerðini er komið framtíð at ringurin á ávísum økjum er óheppin settur t.v.s. ikki heilt er í samsvar við sítt endamál.

Ein samd nevnd mælir tí til at flyta ringin eitt sindur út á eini leið eystanfyri og á eini leið í útnyrðing. (nr. 2)

Í uppskoti landsstýrisins verður skotið upp at friðingar í § 9 a verða strikaðar úr lógini og settar í kunningarstaðin fyrri. Hetta mælir landsstýrið til, tí landsstýrið kann ikki víðka um friðingarnar í § 9 a t.v.s. friða fyrri teir veiðubólkar ið sambært hesi § kunnu fiska í økjum.

Ein samd vinnuevnd heldur, at landsstýriman eigur at verða heimplað, at víðka um hesar friðingar, men ikki at nevndu friðingar verða tiknar úr lógini. Nevndin skjýtur tí upp, at varðveita § 9 a í lógini, men at skoytt verður upp í ein orðing, sum annars heimplar landsstýriman at víðka um friðingarnar í § 9 a við tíðaravmarkingum fyrri allar veiðuhættir hjá øllum fiskifyrum. (nr. 4)

Landsstýrið hevur skotið upp, at 5 ára markið fyrri umseting av fiskidøgum og kvotum verður strikað, men hesum tekur nevndin ikki undir við, og verður hetta tí sett inn aftur í lógina (nr. 5 og 6).

Landsstýrið hevur skotið upp, at fiskidagarnir til bólk 5 í lógini verða býttir upp millum bólk 5A, 5B og 5D. Nevndin er komin eftir, at hetta fer at geva trupulleikar. Av tí at bátar kunnu flyta millum bólkarnar 5A, 5B og 5D, fer talið av bátum í hvørjum undirbólki at broytast alla tíðina, uttan at fiskidagatalið fylgir við.

Tí mælir ein samd vinnuevnd til, at fiskidagatalið fyrri bólk 5 kemur at standa undir einum í lógini. Nevndin er samd um, at hesin bólkur skal hava uppskotnu 5.000 fiskidagarnar afturat, og kemur tá samlaða fiskidagatalið fyrri bólk 5 upp á 27.000 fiskidagar. (nr. 8)

Viðvíkjandi útróðrarsenjuni, ið gjørd varð á Viðareid, skilst, at landsstýrismaðurin ætlar partvíst at taka hesa til eftirtektar. Nevndin hevur to eina viðmerking til punkt 1 í senjuni, har selt verður sum treyt fyrri at fáa fiskiloyvi sum partvíst vinnuligur útróðrarbátur (bólkur 5B), at maðurin ikki hevur meir enn 100.000 kr. í inntøku frá aðrari vinnu enn útróðri. Við hesi nýggja treyt verður mett at talið av bátum í bólk 5B kemur at minna við 30 bátum. Nevndin heldur, at fyrri hesar 30 eigur ein skiftisskipan at verða gjørd. Flestu av hesum hava í mong ár røð ut, og tá hinir í bólk 5 fáa fleiri fiskidagar, er ikki rætt at revsa bara hesar 30 av teimum yvir 1000 bátunum. T.d. kunnu hesir verða verandi í bólk 5B so leingi teir annars lúka treytirnar, t.v.s. burtursetið frá 100.000 kr. markinum.

Í § 4, stk. 1 og 3 verða orðini "European Datum (1. revision 1950)" broytt til "Datum WGS 84", tí Fiski-veiðiefirlitið hevur boðað frá, at nú verður nýggja knattstøðukervið GPS nýtt. (nr. 1)

Av tí at so stór nøgd av fiski fer óvirkað av landinum, verður skotið upp, at landsstýrið kann áseta treytir í samband við avreiðing av fiski til innviðingar í Føroyum, heruppi hvussu stórir partur skal fara um góðkendar uppboðssølar. Ívamlar hevur verið, um landsstýrið hevur havt hesa heimild. Nú verður mælt til at seta hesa heimild greiða í lógina. Landsstýrismaðurin tosar í lóguni við partarnar í fiskivinnuni, og spyrst nakað skilgott burturúr, er rætt, at landsstýrismaðurin hevur hesa heimild. (nr. 3).

Eisini verður skotið upp, at § 19 verður orðað greiðari. (nr. 7)

Landsstýrið skjýtur upp at seta eitt nýtt stk. 2 inn í § 28 viðvíkjandi flyting millum høvuðsbólkar. Hesa broyting mælir vinnuevndin til at strika. (nr. 8).

Allur tann danski teksturin í lógini verður settur úr gildi, nú lögtingslógir ikki longur skulu hava danskan tekst. (nr. 9).

Samsvarandi ómunfyrirstandandi verður sett fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 1 verður sum nýtt nr. 1 sett:
"1) "Í § 4, stk. 1 og 3 verða orðini "European Datum (1. revisión 1950)" broytt til: "Datum WGS 84"
- 2) Í § 1 verður sum nýtt nr. 2 sett:
"2) Í § 4, stk. 4, verður í
nr. 5 "62(00'00"N, 04(51'00"W" broytt til:
"62(00'00"N, 04(30'00"W."
Í nr. 17 verður "62(15'00"N, 08(41'48"W"
broytt til: "62(18'00"N 08(45'00"W".
Í nr. 18 verður "62(35'00"N, 08(00'00"W"
broytt til: "62(38'00"N 08(03'00"W". Nr. 1-15
verða hereftir nr. 3-17.
- 3) Í § 1 verður sum nýtt nr. 18 sett:
"Sum nýtt stk. 4 í § 9 verður sett:
"Stk. 4. Landsstýrið kann í kunngerð áseta
treytir í samband við avreiðing av fiski til inn-
vigingar í Føroyum, heruppií hvussu stórir
partur skal fara um góðkendrar upp-boðssøtur."
- 4) Í § 1 verður nr. 16, ið nú verður nr. 19, orðað
soleiðis: "Sum nýtt stk. 2 í § 9 a verður sett:
"Stk. 2. Hóast ásetingarnar í stk. 1, kann lands-
stýrið við kunngerð víðka um friðingarnar í
stk. 1 við tíðaravmarkingum fyri allar veiði-
hættir hjá øllum fiskaførnum." Nr. 17-20 verða
hereftir nr. 20-23.
- 5) Í § 1 verður nr. 21, ið nú verður nr. 24, orðað
soleiðis:
"§ 14, stk. 1 verður orðað soleiðis:
- "Fiskidagar kunnu umsetast, verða leigaðir ella
lentir í upp til 5 ár í hvørjum undirbólki sær
sambært § 29, stk. 1, sum landsstýrið ásetir.
Fiskidagar kunnu verða lentir ella leigaðir
millum høvuðsbólkurnar sambært § 28, stk. 1,
tá undantikið frá bólki 5, tá 3 mánaðir eru eftir
av fiskiárinum eftir nærrí reglum, sum lands-
stýrið ásetir. Leiga ella lán av døgum frá
høvuðsbólki 4 til høvuðsbólki 5 sambært § 28,
stk. 1 er tá undantikið 3 mánaða freistin.
Fiskidagar í høvuðsbólki 4, jvf. § 28, stk. 1,
kunnu ikki latast frá húki til trol. Fiskiveiði-
eftirlitið skal hava fræððan um flyting av
fiskidögum, áðrenn farið verður at brúka fluttu
dagarnar."
- 6) Í § 1 verður nr. 22 strikað, og nr. 23-26 verða
hereftir nr. 25-28.
- 7) Í § 1, verður nr. 27, ið nú verður nr. 29, orðað
soleiðis:
"§ 19. Landsstýrið kann í kunngerð áseta regl-
ur um, at tal av fiskidögum ella veiðunøgdir
skulu hækast við upp til 30%, tá roknað verð-
ur, hvussu nógv er nýtt av fiskidögum ella
egnu árskvotuni hjá hvørjum fiskifari, roknað
hvønn tíð sær, tá veiðan ikki fer um eina fjr-
øyska innvigingarskipan."
- 8) Í § 1 verða nr. 35 og nr. 36 strikað, og
nr. 28-34 verða hereftir nr. 30-36.
- 9) Í § 1 verða í nr. 37 strikað orðini:

Bólkur 5A: Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu í loft ríknir	19666 fiskidagar
Bólkur 5B: Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu partvíst ríknir	3667 fiskidagar
Bólkur 5D: Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu aðrir bátar	3667 fiskidagar."

og í staðin verður sett:

"Bólkur 5 A, 5 B og 5 D: Útróðrabátar undir 15 BRT á húkaveiðu 27000 fiskidagar".

Henrik Old, sum annars er samdur við nevndina, hevur hesar viðmerkingar:

- 10) Í § 2 verður skoytt uppí: ", samstundis fer altur
tann clatski teksurin í lögtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap
við seinni broytingum úr gildi."

Tá landsstýrið legði þetta uppskot fyrir lögtingið, voru týðandi broytingar í uppskotinum í mun til galdandi lög, m.a. at taka hartur 5 ára tíðarskeiðið fyrir sölu og leigu av fiskidögum og kvotum, sum hevði ført til, at fiskidagar og kvotur høvdu verið samlað á fáum honum, sum vit kenna til úr Íslandi.

Omur broyting frá landsstýrinum er at taka friðingarnar í § 9 a úr lógini.

Undir nevndarviðgerðini er semja um, at broyting má gerast í tí óhepnu gongd, tá talan er um, at óvirkaður fiskur fer av landinum. Møguleiki tykist fyrri at gera semja um at móttøkna fiskidagar fyrri landing í útlandinum.

Javnaðarflokkurin ynskir, at betri skipan fæst fyrri teir smærru útróðrabátarnar, sum flokkurin fyrr hevur skotið upp, men hetta tykist ikki at vera møguligt, um ein skal vera við í meirilutanum og fáa nakrar fyrri flokkinn avgerandi broytingar við.

Málið um vinnuligan fiskiskap kemur helst fyrri lögtingið aftur í august í ár, og kunnu vit tá skjóta upp frían fiskiskap fyrri smærru útróðrabátum. Í fjør vórðu fiskað á leið 40.000 tons av toski, har smærru bátarnir áttu lítlan part av hesum tonsum.

Tá talan er um Viðareiddissemjuna, so er javnaðarflokkurin av teirri áskoðan, at MÚ ikki hevði annað val enn at royna semju út frá teimum fortreytum, ið har fyrilógu. Landsskýrissamgongan hevur tó nátt eitt av sínum endamálum, tá talan er um smáar útróðrabátar, við at halda nóg leingi fast upp á eina ónýtiliga skipan fyrri hendan bólk. Sum øllum kunnugt, so er felagið hjá útróðrabátum farið í tvíningar, og eigur samgongan einki rós fyrri tað.

Við vón um betur eyddu í framtíðini, so taka vit undir við hesi semju, ið fingin er í málinum.

Umboð Tjóðveldisflokksins (Heini O. Heinesen) ger hesar viðmerkingar til uppskot landsskýrisins. Tað sum uppskot landsskýrisins legði upp til var, at øll ávirkan á førða fiskivinnupolitikkinn var tikin frá lögtinginum. Sum dømi kann eg nevna at § 9a varð strikað. Harafturat var eitt nýtt stk. 2 sett inni § 28.

Hetta gav landsstýrinum heimild at flyta skip imillum høvuðsbólkarnar í lógini. Tað vil siga, at prosentbýtið í lógini í veruleikuum var uttan týning. Harafturat kann eg vísa til tað semju sum er gjørd á Viðareiddi. Tá nevndin nú er vörðin samd um ikki at taka undir við hesum broytingum frá landsstýrinum, kann eg út frá hesum taka undir tí sum fyriliggur frá eini samdani nevnd.

Lasse Klein sum annars er samdur við nevndini, hevur hesar viðmerkingar: Lasse Klein mælir til at útróðrabátar undir 15 brt. fiska frítt, tí at teir løngu frammanundan eru avmarkaðir av veðri og streymi og kunnu fiska lítið meir enn 100 dagar um árið, tá ið hest fíggur fyrri. Kristiligi Fólkaflokkurin legghast um, at undirtøkan fyrri hesum sjónarmiði tykist vinna meir og meir fram, nú ið eisini aðrir flokkar á tingi eru farnir at taka undir við fríum fiskiskapi fyrri teir smáu útróðrabátarnar. Um hesir bátar sleppa at fiska frítt, er óneyðugt við kostnaðaraviklum eftirliti. Í Íslandi og Grønlandi hevur ljóðað, at teir smáu útróðrabátarnir sleppa at fiska frítt, tí at teir hótta ongan stovn. Tá ið meiriluti ikki enn er fingin fyrri uppskotinum um at fiska frítt fyrri teir smáu útróðrabátarnar, tekur Lasse Klein og Kristiligi Fólkaflokkurin undir við uppskotinum um at hækka fiskidagatalið hæði fyrri bátarnar undir 15 brt. og fyrri teir, sum eru yvir 15 brt., so at fiskidagatalið eisini fyrri teir bátarnar gerst so høgt, at talan nærum verður um fríum fiskiskap á sama hátt, sum trólararnir og tey stóru línuskipini í dag mugu halda at hava so stórt fiskidagatal, at tað í reynd og veru er fríur fiskiskapur uttan fyrri tey fríðuðu økini.

Fyrri at forða fyrri spekulasjon í fiskidögum heldur Kristiligi Fólkaflokkurin, at møguleiki eigur at verða umhugsaður við einum slagi av felags fiskidögum fyrri hvønn bólk. Tá slepst eisini undan tí stóra talinum av

teimum sokalladu "deyðu" fiskidögumum og undan stórum fiskidagahækkingum í framtíðinni.

Kristilígi Fólkathekkurinn fegnast um, at vinnuvevndin er sámd um at hava friðingartær á landleiðini í lógini og geva landsstýrinum møguleika at økja um hesar friðingar, men ikki til at minka tær.

*16. mai 1997 lögdu tingmennirnir Jørgen Nielsen, Henrik Old, Bjørn á Heygum
Álvar Zachariassen, Óli Jacobsen, Heini O. Heinesen og Lasse Klein fram søljðandi:*

Broytingaruppskot

Í uppskoti landsstýrisins verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Í § 1 verða í nr. 23 strikað orðini: "og orðini "st. 2 og" verða strikað".
- 2) Í § 1 verður nr. 24 strikað.

Numrini verða broytt samsvarandi hesum.

2. viðgerð 16. mai 1997. Broytingaruppskot nr. 3 til § 1 samtykt við 17-5-5 atkvøðum. Broytingaruppskot til §§ 1 og 2 samtykt við 22-5-0 atkvøðum. §§ 1 og 2 soleiðis broyttar samtyktar við 22-5-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-5-0 atkvøðum.

3. viðgerð 23. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-5-0 atkvøðum

*Løgtingslóg nr. 84, 6. juni 1997,
F.L. j.nr. 1501-1/91*

79 Løgtingslóg um Lønjavningarstovu Fiskimanna

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði John Petersen, landsstýrismaður, vegna landsstýrisð fram sáljóðandi:

U p p s k o t

III

Løgtingslóg um Lønjavningarstovu Fiskimanna

§ 1. Landsstýrismanninum í fiskivinnumálum verður heimilað at seta á stovn Lønjavningarstovu Fiskimanna.

§ 2. Lønjavningarstovan hevur til endamáls at fyrirsita skipanir viðvíkjandi minstuløn, dagstudningi og minstaforvinningi v.m. Somleiðis kann Lønjavningarstovan fyrirsita aðrar skipanir, ið eru tengdar at fíggarviðurskiptum fiskimanna.

Stk. 2. Lønjavningarstovan kann Forskotsgrunsins vegna mótrøkna yvirfyri fiskimanni í ágóða fyri útgoldi forskot og onnur gjöld, sum Forskotsgrunnurin hevur móti viðkomandi fiskimanni.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum ásetur í kunngerð nærri reglur fyri mannagongdir í sambandi við útgjald frá Lønjavningarstovuni.

§ 3. Stjórin fyri Lønjavningarstovuna verður settur av landsstýrismanninum, og vísir beinleiðis til hansara. Stjórin hevur dagligu leiðsluna á stovninum og setir starvsfólk.

§ 4. At ráðgeva landsstýrismanninum í spurningum viðvíkjandi innløkurygd v.m. verður sett ein yrkisráð við 5 limum. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum velur 1 lim, ið er formaður. Føroya fiski-

mannafelag velur 1 lim, Meginfelag Útróðrarmanna 1 lim, Føroya Skipara- og Navigatørfelag, Føroya Maskinmeistarafelag og Føroya Motorpassarafelag veita 1 felag 1 lim og Føroya Reidarafelag 1 lim. Limirnir verða valdir fyri 4 ár í senn. Á sama hátt verða 5 varaálimir valdir.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum ásetur í kunngerð nærri reglur fyri virksenið hjá ráðnum.

§ 5. Umsøklarar og almennir myndugleikar hava skyldu at lata Lønjavningarstovuni upplýsingar, sum eru neyðugir í sambandi við málsviðgerð stovunnar.

§ 6. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjard. Samstundis fer úr gildi lögtingslógar kunngerð nr. 16 frá 25.06.1954 við seinmi broytingum um avrokning og Lønjavningargrunn Skipsfiskimanna.

Stk. 2. Onnur Lønjavningargrunnsins verða fluttar landskassanum, ið undantikið úrstandandi hjá forskotsskipanini, ið verður at flyta forskotsgrunninum. Samstundis yvirtøkur Landskassin allar skyldur Lønjavningargrunnsins. Lønjavningarstovan fyrirsitir landskassans vegna at gjalda og krevja inn skuld í hesum sambandi.

Almennar viðmerkingar:

Lønjavningargrunnurin varð settur á stovn við kunngerð nr. 6 frá 18. mars 1947. Stýrið varð mannað so leiðis: 1 fyri lögtingið, 1 fyri fiskimannafelögin og 1 fyri reidarafelagið. Minstalonin var kr. 500 um mánaðin, sum varð fíggað við 1 prosent gjaldi av veiðu landa 1. januar til 31. desember 1947.

Skipanin varð longd við kunngerð nr. 43 frá 27. desember 1947 við gildi fyri 1948, lögtingslóg nr. 2 frá 6. januar 1949 við gildi fyri 1949, lögtingslóg nr. 69 frá 21. desember 1949 við gildi fyri 1950, lögtingslóg nr. 83 frá 21. desember 1950 við gildi fyri 1951.

Lønjavningargrunnur Skipsfiskimanna virkar nú sambært lögtingslóg nr. 16 frá 25. juni 1954, sum seinust broytt við lögtingslóg nr. 22 frá 8. mai 1969.

Sambært § 6 í áðurnevndu lóg er endamál grunsins at veita manningini á føroyskum fiskiskipum og út róðrarnommum til lands í Grønlandi eina minstuintøku av fiskiskapi. Hesiini hevur grunnurin heimild til at veita manningini forskot við trygd í forvinningi og lønjavning. Manningarfeløg og reidarafelag áseta gjøgn- um stýrið fyri Lønjavningargrunnin, hvussu nógv og hvørjir hava rætt til forskot og lønjavning.

Sambært § 5 í lógini stavaður inntøkur grunsins fram til 1969 frá útluningsgjaldi, ið var 1 % av saltfiska- lastum v.m., sum vinnan rindaði inn í grunnin. Harumframt varð grunninum veittur peningur úr landskassa- num, sum eftir at Lønjavningargrunnin kom á fíggarlógina 1955/56 gjørdist meginparturin av inntøkun- um.

Fíggarárið 1968/69 hevur vinnan goldið umleið kr. 200.000,- inn í grunnin meðan játtanin á fíggarlógini var 8,3 mió. kr.

Sambært løgtingslóg nr. 22 frá 8. maí 1969 varð § 5 í lógini avtíkin, soleiðis at inngjaldið frá vinnuni til grunnin datl burtur. Inntøkur grunsins hava síðani bert verið úr landskassanum.

Orsøkin til ynski landsstýrismansins um at fáa broytt verandi fyrisitingarlíga bygnaðin er, at sambært lög- tingslóg um avrokning og Lønjavningargrunn Skipsfiskimanna skal ein 5- mannaevnd stýra grunninum, t.v.s. at t.d. stjórin vísir til nevndina og ikki til landsstýrismannin, hóast Lønjavningargrunnin m.a. hevur umsitið alla inntøkutrygdini, ið er ein beinleiðis játtan á fíggarlógini. Hetta verður meitt óheppið, og er tí ístaðin skotið upp, at fyrisitingarlígi myndugleikin verður ein stovnur undir landsstýrinum, soleiðis at stjórin fyri stovnin vísir beinleiðis til landsstýrismannin.

Ístaðin fyri eina nevnd við somu heimildum sum nevndin fyri Lønjavningargrunnin er skotið upp, at eitt yrkisráð verður sett við umhæðum fyri vinnuna, sum skal ráðgeva landsstýrismanninum í spurningum við- vskjandi inntøkutrygd v.m.

Uppskotið hevur verið til ummælis hjá Fiskivinnustarvsnevndini.

Fíggarligur kostnaður

Umsitingarútreiðslurnar av skrivstovuni hjá Lønjavningargrunninum verða goldnar av landskassanum. Játt- anin til umsiting í 1997 er netto kr. 1.943.000,-. Meit verður, at útreiðslurnar til eina lønjavningarstovu verða tær somu.

Í sambandi við eina uppperð millum Lønjavningargrunnin og landskassan, smbr. § 6 í uppskotinum, kunnu t.d. hesi høvuðstøl nevast sambært ikki granskoðaðum roknskapi hjá Lønjavningargrunninum pr. 31.12.1996:

Ogn:

Peningur á hók: 3,9 mió. kr.

Onnur óogn: 0,7 mió. kr.

Rakstrargjættur: 0,3 mió. kr.

Bygningur og innbúgv: 7,5 mió. kr.

Kvotakrøv: 1,6 mió. kr.

Útistandandi forskotspeningur: 14,3 mió. kr. (sum tó verður at flyta forskotsgrunninum).

Skuld:

Skuld í bygningi: 3,1 mió. kr.

Harumframt kann upplýsast, at í sambandi við uppperðina hevur landsstýrismadurin í fiskivinnumálum sakt

um eitt eykajáttan í 1997 uppá upp til 5 mió. kr. til part av stovnsfæi Forskotsgrunsins, ið verður tilsamans 18 mió. kr.

Við útgangsstøði í hesum tølum, sum tó skulu takast við fyrivarni, vil ein uppgerð millum landskassan og Lønjavningargrunnin merkja, at umleið 6,1 mió. kr. netto skulu flytast landskassanum. Eykajáttanin uppá 5 mió. kr. er tikin við, meðan útistandandi forskotspeningur ikki er íroknaður.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

Til § 1.

Ístaðin fyri at hava ein Lønjavningargrunn til at fyrisita inntøkutrygdina, verður skotið upp, at landsstýris-
manninum í fiskivinnumálum verður heimilað at seta Lønjavningarstovu á stovn.

Til § 2.

Talan er um somu skipanin, sum Lønjavningargrunnurin í dag umsitur, t.v.s. minstulønina, dagstudningin og minstaforvinningin. Harumframt er ætlanin, at Lønjavningarstovan skal hava dagligu umsitingina av forskotskipanini. Aðrar skipanir kunnu vera, og sum Lønjavningargrunnurin eisini í dag umsitur, eitt nú sjúkratrygðin, fløgustuðulin og fyrstahonds viðgerðin av veiðuhagtølum.

Til § 3.

Fyri at ongi ivi skal vera, er sett beinleiðis í lógartekstin, at stjórin fyri Lønjavningarstovuna vísir til lands-
stýrismannin í fiskivinnumálum.

Til § 4.

Sett verður á stovn eitt yrkisráð, sum landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum eigur at leita sær ráðgeving hjá í sambandi við spurningar um inntøkutrygd v.m. Hetta kann koma upp á tal í sambandi við lógarbruytingar og almennar spurningar viðvíkjandi inntøkutrygd. Í mun til samansetingina av nevndini fyri Lønjavningargrunnin er gjørd tann broyting, at Meginfelag Útróðrarmannn nú verður umbodað í hesum yrkisráði.

Til § 5.

Talan kann t.d. vera um skattaupplýsingar, læknaváttanir v.m.

Til § 6.

Reglur um fgildiskomu lógarinnar og avtøka av løgtingslógini um avrokning og Lønjavningargrunn Skips-
fiskimanna. Allar ognir Lønjavningargrunnsins, undantikið útistandandi hjá forskotskipanini, so sum bygn-
ingur og peningur á bók verða fluttar landskassanum. Annað uppskot nær tengt at hesum verður samstundis
lagt fyri Løgtingið, har skotið verður upp, at settur verður á stovn ein Forskotsgrunnur, ið hevur til endamáls
at veita forskot til manningar á føroyskum fiskiskipum. Í hesum sambandi er hugsanin, at útistandandi av
forskotspeningingi hjá Lønjavningargrunninum skal flytast nýggja grunninum. Samstundis sum landskassin
yvirtekur ognirnar, verða eisini allar skyldur yvirtiknar. Hesar eru í høvuðsheitum skuld í skrivstovuhygn-
ingi.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram salfóðandi:

Málið er lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 heit í vinnuvevndina.

Nevndin hefur viðgjørt málið og hefur undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landssýrismann og umboð fyri Lønjavningargrunnin.

Nevndin heldur, at yrkisráðið eisini kann vera ráðgevandi í spurningum, sum kundu taka seg upp í dagligu fyrisitingini hjá grunninum, og mælir tí til samsvarandi broyting.

Nevndin hefur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Nielsen, Bjørn á Heygum, Álvur Zachariassen, Jákup Olsen) er sámdur við landsstýrinum í, at ein landsstovnur ikki kann verða nevndur við heitinum "grunnur". Meirilutin vísir á, at undir viðgerðini í nevndini er komið fram, at landsstýrið hefur gleymt, at navnið "Lønjavningargrunnurin" verður nevnt lögtingslóg um evnisskráir, og tað førir við sær, at um navnið á núverandi Lønjavningargrunni verður broytt til Lønjavningarstova Fiskimanna, so kann stovnurin ikki nýta p-talið. Meirilutin mælir tí til, at stovnurin fyribils skal eita Lønjavningargrunnurin, men heitir samstundis á landsstýrið um fyrst í komandi tingsetu at koma við uppskoti um at broyta navnið, heruppi eisini at broyta navnið í lögtingslóg um evnisskráir.

Meirilutin mælir við omanfyri nevndu viðmerkingum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við niðanfyri-standandi broytingum:

Broytingaruppskot

tí

uppskot landsstýrisins

1) Heitið á lógini verður broytt til: "Løgtingslóg um Lønjavningargrunn" 2) Har orðini "Lønjavningarstova Fiskimanna" ella "Lønjavningarstovan" koma fyri, verður hetta broytt til: "Lønjavningargrunnurin".	3) § 4. 1. punktum verður orðað soleiðis: "At ráðgeva landssýrismanninum í spurningum viðvíkjandi innviðutrygd v.m. og í spurningum viðvíkjandi fyrisitingini hjá Lønjavningargrunninum verður sett eitt yrkisráð við 5 limum."

Minnilutin (Henrik Old, Óli Jacobsen, Heini O. Heinesen) heldur, at eitt so gamalt, viðurkent orð sum Lønjavningargrunnurin ikki eigur at verða strikað, og mælir tí til, at broyting verður gjørd soleiðis, at Lønjavningarstovan Fiskimanna verður nevnd Lønjavningargrunnurin.

Minnilutin tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir til at samtykkja tað við omanfyri nevndu broytingum.

2. viðgerð 5. maí 1997. Broytingaruppskot nr. 1 og nr. 2 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 4 samtykt við 26-0-0 atkvøðum. §§ 1-6 soleiðis broyttar samtykt við 26-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 13. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 73, 23. maí 1997.

FL. j.nr. 1585-9/97.

80 Løgtingslóg fyri Føroya Lívstrygging

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði hvar Johannesen, landstýrismaður, vegna landstýrið fram seltjóðandi:

U p p s k o t

til

Løgtingslóg fyri Føroya Lívstrygging

§ 1. Henda lóg er galdandi fyri Føroya Lívstrygging, sum er ein føroyskur lívstryggingarstovnur, ið rækir tryggingarvirksemi í Føroyum við landskassuábyrgd sambært løgtingslóg nr. 64 frá 10. oktober 1966.

Stk. 2. Tann í stk. 1 nevnda landskassuábyrgd heldur uppát við gildiskomu av hesi lóg, men er framvegis galdandi fyri tær tryggingaravtalur, sum Føroya Lívstrygging hevur tann 1. januar 1998. Landstýrið ásetir í kunngerð nærrí reglur um innihaldið í ábyrgdini.

§ 2. Nýggjar tryggingar kunnu ikki teknast, og broytingar av verandi tryggingum í Føroya Lívstrygging, sum viðføra hækkingar av tryggingarhæddini, kunnu ikki fara fram aftaná, at lógin er komin í gildi.

§ 3. Hóast ásetingarnar í kapitlul 10, í løgtingslóg nr. 3 frá 13. februar 1996 um tryggingarvirksemi, kann landstýrið gera avtalur við annað lívstryggingarfelag um leiðslu av Føroya Lívstrygging, og verður nevnd og stjórn í viðkomandi felag samstundis nevnd og stjórn fyri Føroya Lívstrygging.

Stk. 2. Landstýrið kann tilnevna ein lita í nevndina fyri tað í stk. 1 nevnda lívstryggingarfelag, so leingi tryggingarmongdin hjá felagnum fevnir um lívstryggingar, ið eru fevndar av tí í § 1, stk. 2, nevndu landskassuábyrgd.

§ 4. Landstýrið kann selja ella afhenda tryggingarmongdina í Føroya Lívstrygging til annað felag.

Stk. 2. Við tí í stk. 1 nevndu sølu ella afhendan, kunnu ásetingarnar í § 1, stk. 2, framvegis galda.

§ 5. Söla ella afhendan av tryggingarmongd í Føroya Lívstrygging samb. § 4, kemur ikki undir skatt- ella aðra avgjaldsskyldu av nøkrum slag.

§ 6. Annars galda reglurnar í løgtingslóg nr. 3 frá 13. februar 1996 um tryggingarvirksemi fyri Føroya Lívstrygging við teimum serstøku frávíkum, sum landstýrið ásetir.

§ 7. Henda lóg fer gildi 1. januar 1998. Samstundis fer úr gildi løgtingslóg nr. 64 frá 10. oktober 1966 um lívstryggingarvirksemi við seinni broytingum.

Viðmerklugar

Lógaruppskotið er ein fylgja av avtaluni frá 12. oktober 1993 millum ríkisstjórnina og landstýrið, har landstýrið bant seg til at broyta lógina um Føroya Lívstrygging soleiðis, at landstýrið ikki frameftir veitir ábyrgd fyri nýggjum tryggingum.

Nevndin, sum varð sett av landstýrinum at endurskoða alla tryggingarlóggávuna, sendi tann 14. mars 1994 landstýrinum uppskot til løgtingslóg um umskipan av Føroya Lívstrygging til eitt partafelag.

Føroya Landstýri hevur síðan tann 17. mars 1994 sent løgtinginum lógaruppskotið sum løgtingsmál nr. 149/1993.

Orsakað av at nýval varð útskrivað tann 7. juli 1994, og av tí at hetta løgtingsmál ikki var endaliga viðgjørt tá, fall málið burtur.

Føroya Lívstrygging er skipað eftir sama sniði sum tað táverandi danska lívstryggingarfelagið "Statsanstalten for livsforsikring", sum seinni við fólkatingslóg varð umskipað til partafelag.

Tryggingarfelagið Baltica keypti hetta lívstryggingarpartafelag, sum síðan varð endaliga skipað sum lívstryggingarfelag undir tryggingarfelagnum Danica.

Eftir at nevndin sendi landsstýrinum uppskotið um umskipan av Føroya Lívstrygging til partafelag komu fram ivasurningar viðvíkjandi keypinum av Statsanstalten.

Ivasurningarnir snóðu seg um møguleikan at luta út vinningsbýtið til partaeigararnar í Danica av tí partinum av tryggingarrakstrinum, sum stavaði frá tryggingunum í Statsanstalten.

Tryggingartakarar reistu málið í rættinum, sum staðfesti, at einki vinningsbýti kundi latast partaeigarum í Danica av rakstrarúrslitinum av tryggingunum, sum stavaðu frá Statsanstalten, men at tryggingartakararnir í staðin áttu alt avlopið, lutað út sum bonus til tryggingartakararnar.

Nevndin hevur tí gjørt av ikki at mæla til at umskipa Føroya Lívstrygging til eitt partafelag, men ístaðin at lata tær tryggingaravtalur, sum eru í Føroya Lívstrygging, tá henda lóg tekur við, halda fram við landskassuábyrgd - og at stovnurin antars heldur fram at virka so leingi virknar tryggingaravtalur eru eftir í stovninum.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

ad. § 1. Føroya Lívstrygging er upprunaliga stovnað samh. lótingslóg sum ein føroyskur lívstryggingarstovnur við einkarrætti at reka lívstryggingarvirksemi í Føroyum við landskassuábyrgd.

Henda grein skilar tí til, at broytingarnar í hesi lóg umfata Føroya Lívstrygging.

ad. § 1, stk. 2. Høvuðsendamálið við lógini er, at Føroya Lívstrygging gevst at stovna nýggjar tryggingaravtalur við landskassuábyrgd.

Fyrí tær tryggingaravtalur, sum við gildiskomu av hesi lóg eru í Føroya Lívstrygging, heldur landskassuábyrgdin tó fram.

Ábyrgd landskassatis fevnir um øll krøv, ið kunnu gera seg galdandi eftir eini tryggingaravtalu, sum er tekið í Føroya Lívstrygging, tá henda lóg tekur við, sumuleiðis broytingar í tílíkum avtalum eftir at lógin er komin í gildi, sum tryggingartakararnir hava rætt til at fáa gjørdar.

Ivi kann stingast upp um, hvussu langt § 1, stk. 1 røkkur.

Høvuðsreglan er, at hækkingar, sum eru at skilja sum nýtt uppfiskoyri til einar verandi trygging, ikki eru umfataðar av landskassuábyrgdini.

Hinvegin eru hækkingar av tryggingarveitingini orsakað av varrligum lonarhækkingum ella aðrari prísjavnan umfatað av landskassuábyrgdini.

Tað kann í hesum sambandi nevast, at umhøð danska ríkisins í nevndini fyrí tryggingarfelagið, sum keypti "Statsanstalten for livsforsikring", góðkendi, at broyting í tryggingargjaldinum fyrí eina trygging til rindan av minimum miðlum arbeiðsførleikatap og eftirlonarpásparring ikki er ein broyting, ið ger at ábyrgdin dettur burtur, eins og ein útsett útgjalding av tryggingar- upphædd heldur ikki er ein tílík broyting.

Í einstøkum málum hevur úherðsla verið lögð á, hvat tryggingartakarín við góðari grund hevur rætt til at vóna og hvat, ið broytast kundi í avtaluni, uttan at ein kann siga, at ein heilt nýggj trygging er gjørd.

Mælt verður til, at donsku reglurnar um tulkning av reglunum fyri ríkisveðhaldinum verða fylgdar.

Við atliti til umanfyrri standandi ásetir landsstýrið í kunngerð nærri reglur um innihaldið í ábyrgdini.

ad. § 2. Við gildiskomu av hesi lóg verður virkseinið hjá Føroya Lívstrygging avmarkað til at umfata tær tryggingar, sum eru í stovninum, tá lógin kemur í gildi.

Føroya Lívstrygging kann ikki taka á seg tryggingaravtalur, eftir at lógin er komin í gildi, og samuleiðis ringu veruligar hækkingar ikki fara fram.

Tryggingaravtalur, eftir at lógin er komin í gildi, kunnu tekast í møguligum nýstovnaðum lívstryggingarfeløgum, sum reka tryggingarvirksemi uttan landskassaábyrgd.

Viðv. hækkingum av tryggingarveitingum - so sum nevnt umanfyrri - ið ikki eru fevndar av landskassaábyrgdini, kunnu tilíkar hækkingar einans skipast í møguligum nýstovnaðum lívstryggingarfeløgum, sum reka tryggingarvirksemi uttan landskassaábyrgd.

Ein persónur kann við hesum hava sína lívstrygging skipaða á tveimum støðum - nevniliga tann partin, sum er umfataður av landskassaábyrgd hjá Føroya Lívstrygging, og hin partin, sum viðvíkur veruliga hækking, eftir at lógin er komin í gildi, í øðrum lívstryggingarfelagi í Føroyum.

ad. § 3. Føroya Lívstrygging er ikki eitt sínámillum felag, sum tryggingartakararnir ábyrgdast fyri móttegis hvørfum øðrum, men ístaðin, sum tað framgongur av § 1, er Føroya Lívstrygging upprunaliga stovnað sum ein lívstryggingarstovnur sambært løgtingslóg.

Tað er tí einki, sum forðar fyri í nýggjari lóg viðvíkjandi sama stovni, at áseta serreglur, sum víkja frá teimum vanligu reglunum í løgtingslóg nr. 3 frá 13. februar 1996 um tryggingarvirksemi.

Við atliti til at hava so greiðan og einklun bygnað sum tilber, og við tí eisini at gera raksturin av stovninum ódýran, mælir nevndin til, at tað ikki verður skipað serstøk nevnd fyri Føroya Lívstrygging samb. reglunum í løgtingslóg um tryggingarvirksemi.

Ístaðin verður mælt til, at landsstýrið ger avtalu við annað tryggingarfelag, sum má ætlast verða skipað, áðrenn henda lóg kemur í gildi, um at hava leiðsluna av Føroya Lívstrygging og at sama nevnd, sum er fyri tryggingarfelagið, verður eisini nevnd fyri Føroya Lívstrygging.

Gerst neyðugt við skiftisreglum fyri verandi nevnd og stjórn í Føroya Lívstrygging, kann landsstýrið samb § 6 gera neyðugar skiftisreglur.

ad. 3. stk. 2. Av tí at landskassin framvegis veðheldur fyri teimum tryggingaravtalum, sum eru í Føroya Lívstrygging, og tá nevndin í stovninum verður tann sama sum fyri lívstryggingarfelagið, sum hevur leiðsluna av Føroya Lívstrygging, treytar landsstýrið sær umhæð í nevndina.

Í viðtøkunum fyri lívstryggingarfelagið verður ásett, at landsstýrið kann tilnevna ein lim í nevndina, so leingi tryggingarmongdin er fevnd av landskassaábyrgd eftir § 1. stk. 2.

Góðkenning krevst frá tí av landsstýrinum tilnevnda limi til fylgjandi avgerðir: avtøka ella broyting av eini sertreyt um vinningsbýtt ella útbýting, avhending av tryggingarmongdini ella

einum parti av hesi, samanlegging ella likvidation av felagnum.

Annars galda reglurnar í lögtingslógini um tryggingarvirksemi og partafelagslógini um nevndarval í nýstovnaða lívstryggingarfelagnum.

ad. § 4. Um so er at lívstryggingarfelagið, sum sambært § 3 hevur leiðsluna av Føroya Lívstrygging, ella annað føroyskt tryggingarfelag ynskir at keypa ella yvirtaka tryggingarmongdina, sum er í Føroya Lívstrygging, kann landsstýrið gera av, at Føroya Lívstrygging verður seld ella afhendað til viðkomandi tryggingarfelag.

Avgerandi fyrt um landsstýrið skal selja ella afhenda Føroya Lívstrygging er, um stovnurin, eftir at metingarmenn sambært lögtingslóg um tryggingarvirksemi kapittul 17 samleiðis í partafelagslógini kapittul 15 ætla, at stovnurin umboðar eitt frívirði, sum landsstýrið við rímligheit kann samsýnast fyri.

Ein og hvør uppperð av frívirði, skal taka hædd fyri, at gjaldsførishæddin er uppfylltur í minsta lagi 3 ferðir sambært kunngerð nr. 7 um fjølfingisgrundarlag fyri lívstryggingarvirksemi frá 13. januar 1997.

ad. § 4, stk. 2. Um so er, at tryggingarfelagið, sum keypir ella yvirtakar tryggingarmongdina í Føroya Lívstrygging, ynskir, at landskassaábyrgdin skal fylgja við, kann ábyrgdin fylgja við, so leingi viðkomandi tryggingaravtala er virkin.

ad. § 5. Nevndin metir, at tann í § 4 nevnda seld ella afhendan av tryggingarmongdini í Føroya Lívstrygging ikki eigur at koma undir skatt- ella aðra avgjaldsskyldu av nøkrum slag fyri partarnar, t.v.s. keypara ella seljara.

ad. § 6. Virksemið hjá Føroya Lívstrygging kemur undir reglurnar í lögtingslógini um tryggingarvirksemi, í tann mun henda lóg ikki ásetir neyvar reglur um ávís serlig viðurskiði.

ad. § 7. Eftir uppskotinum kemur lógin í gildi 1. januar 1998.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram seltjóðandi:

Átt

Málið varð lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 5. mai 1997. §§ 1-7 samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 13. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 77, 23. mai 1997.

F.L. j.nr. 617-28/94

81 Broyting í lögtingslóg um evnisskráir hjá almennum myndugleikum

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna lógmann fráð vegna landsstýrið söljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um evnisskráir hjá almennum myndugleikum

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 62 frá 5. juni 1984 um evnisskráir hjá almennum myndugleikum við seinni broytingum verður í § 9 skoytt uppi sum nýtt 10. punktum:

“Persónnummarið kann nýtast í øllum samskifti millum sjúkrakassarnar, kommunuleknar, apo-

tekini, Almanastovuna og Sjúkrahúsverk Føroya.”

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd. Samstundis fer allur danski tekurin í lógini úr gildi.

Viðmerkingar

Í desember 1995 varð álit um Sjúkratrygging handað landsstýrismanninum í almannamálum. Hetta álit kemur m.a. til ta niðurstøðu, at ein framtíðarskipan íman sjúkratrygging eigur at vera so einföld og trygg sum gjørligt.

Fyrst og fremst eigur telduskipanin at mennast. Men tilík skipan krevur, at samskiðið hjá sjúkratryggingini fær loyvt at nýta P-talið í samskiðinum. Talan verður tí um at nýta P-talið í allari bæðhering millum sjúkrakassarnar, kommunuleknar, apotekini, sjúkrahúsini og almennar myndugleikar.

Hetta er neyðugt fyri at umsitingin verður rettari, tí tann villa sum í dag kann koma fyri, at tveir persónar verða samanblandaðir, kann ikki koma fyri, um p-talið verður nýtt. Harafturat ger nýtslan av p-talinum, at samskiðið verður skjótari og ikki minst kunnu álftandi hagtøl fáast til vega.

Almanastovuna og heilsudeildin hevur tí søkt um, at Skrásetingartøgin verður broytt soleiðis, at p-talið kann nýtast í samskiðinum millum:

- Allar sjúkrakassar
- kommunuleknar
- Apotekini
- Almanastovuna
- Sjúkrahúsverk Føroya

Broytingin hevur ikki við sær økta fyrisiting ella øktan liggjarligan kostnað.

Viðmerkingar til broytingina

Høvuðsreglan er, at p-talið bara skal nýtast í samband við skatt. So við og við eru gjørd undantøk, soleiðis at henda broyting er 10. undantakið frá høvuðsregluni í lógini.

1. viðgerð 2. apríl 1997. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði frá segjandi:

Álit

Málið er lagt frá av landsstýrinum hin 05.03.1997 og eftir 1. viðgerð 02.04.1997 beint rættarnevndini.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í trýggjar minnilutar.

Ein minniluti í nevndini (Rúna Sivertsen, Kjartan I. Joensen og Jákup Olsen) hevur hesar viðmerkingar:

Grundgevingin hjá uppskotsstillingarunum fyri, at p-talið nú eisini skal nýtast í samskiðinum í millum teknar, sjúkrakassar, sjúkrahús o.a. almennar myndugleikar, er, at slík skipan fer at forða fyri tí villu, sum í dag kann koma fyri, at persónar verða samanblandaðir.

Hendan trupulleikan ber saktans til at leysa á annan hátt enn fyri 10. ferð at gera undantak í verjulógini.

Nýggja lógin fyri sjúkrakassarnar, sum ventandi verður samtykt, áðrenn henda tingsetan er úti, leggur upp til, at allir borgarar í landinum gerast sjúkrakassalimir, og tí skuldi verið væl til í tí sambandinum at funnið eina loysn, sum forðar fyri, at navnasamanbland verður gjørt, eitt nú við at ásett, at sjúkrakassanummarið altíð var hitt sama, hvar í landinum tú flutti til, ella um tú flutti millum A og B limaskap.

Tá p-talið varð ásett við løgtingslóg, lögdu teir politikkarar, ið tá sótu á tingi, dýran við, at p-talið bert fór at verða nýtt til skattlig viðurskipti.

Fyri fáum árum síðari reisti ein stórir partur av Føroya fólki seg við at senda skrivligt mótmæli til løgtingið ímóti at víðka nýtsluna av p-talinum.

Onki er, sum bendir á, at henda støða er broytt, og løgting og landsstýri eiga ikki ferð eftir ferð at leggja slík nýggj uppskot fram, inn til fólk ikki longur orka at mótmæla.

Vísandi hertil, mælir sumi minniluti tinginum frá, at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Ein minniluti í nevndini (Bjørn á Heygum og Sune Jacobsen) tekur undir við uppskotinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

Ein minniluti (Jógvan Adolf Johannesen og Finnboði Isakson) tekur støðu í tingsalinum.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 12-5-10 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til

3. viðgerð samtykt við 16-5-6 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 15-4-11 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 51, 13. maí 1997.

F.L. j.nr. 646-1/90

82 Nýggj fjølmiðlalóg

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Jón Johannesen, landsstýrismaður, vegna løgmannar vegna landsstýrið fram söljóðandi:

U p p s k o t

til

rikislógartilmæli.

Løgtingið mælir stjórnini til við heimild í § 59 at seta ríkislóg nr. 348 frá 6. juni 1991 "Medieansvarslov" við seinni broyting í gildi í Føroyum við kgl. fyriskipan við hesum broytingum:

- 1) Í § 1, nr. 2 verða orðini "Danmarks Radio, TV 2, TV 2's regionale virksomheder" broytt til: "Færøernes Radio (Útvarp Føroya) og Færøernes Fjernsyn (Sjónvarp Føroya) og".
- 2) Í § 2, stk.2 verða orðini "her i landet" broytt til: "på Færøerne".
- 3) Í § 5, stk.1 verða orðini "Danmarks Radio, TV 2, TV 2's regionale virksomheder" broytt til: "Færøernes Radio (Útvarp Føroya) og Færøernes Fjernsyn (Sjónvarp Føroya)".
- 4) Í § 15, stk.2 verður 2. pkt. orðað soleiðis:
"Er udgiveren landet, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges landet, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar."
- 5) Í § 23, stk.2 verður 2. pkt. orðað soleiðis:
"Er radio eller fjernsynsføretagende landet, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges landet, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar."
- 6) Í § 27 gongur stk. 3 út.
- 7) Í § 32 verður stk.1, orðað soleiðis:
"Færøernes Radio (Útvarp Føroya), Færøernes Fjernsyn (Sjónvarp Føroya) og virksomheder og foretagender, der har tilladelse til radio- eller fjernsynsvirksomhed, hæfter umiddelbart for erstatninger og sagsomkostninger, der idømmes efter § 31."
- 8) Í § 34, stk.3 verða orðini "Danmarks Radios, TV 2's eller TV 2's regionale virksomheders" broytt til: "Færøernes Radio (Útvarp Føroya) og Færøernes Fjernsyn (Sjónvarp Føroya)".
- 9) Í § 35 verða orðini "lov om radio- og fjernsynsvirksomhed" broytt til: "lagtingslov om radio og lagtingslov om fjernsyn".
- 10) Í § 36, stk.4 verða orðini "lov om radio- og fjernsynsvirksomhed" broytt til: "lagtingslov om radio og lagtingslov om fjernsyn".
- 11) § 41 verður orðað soleiðis:
"Der oprettes et særligt færøsk Pressenævn bestående af en formand og en næstformand og 6 andre medlemmer, der beskikkes af justitsministeren. Formanden og næstformanden, der skal være jurister, beskikkes efter udtalelse fra sorenskriveren, 2 medlemmer beskikkes efter udtalelse fra Færøernes Journalistforbund (Blaðmannafelagið), 2 medlemmer beskikkes til at repræsentere de redaktionelle ledelser i den trykte presse og radio og fjernsyn efter udtalelse fra disse, og 2 medlemmer beskikkes som offentlighedens repræsentanter efter udtalelse fra Færøernes Akademi."
- 12) Í § 42 verða orðini "Dansk Journalistforbund" broytt til: "Færøernes Journalistforbund (Blaðmannafelagið)".
- 13) Í § 53, stk.2 verður 2. pkt. orðað soleiðis: "Er overtrædelsen begået af landet, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges landet, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar."
- 14) § 55, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"Anordningen træder i kraft den 1. oktober 1997."
- 15) § 56 gongur út.

- 16) § 57 gongur út.
- 17) § 58 gongur út.
- 18) § 59 gongur út.

Viðmerkingar

Galdandi fjølmiðlalóg í Føroyum er ríkislóg nr. 147 frá 13. apríl 1938, sum broytt við lóg nr. 524 frá 18. november 1969.

Lógin fevnir bara um prentaðar fjølmiðlar og ongur reglur eri í lógini um elektroniskar fjølmiðlar, sum t.d. útvarp og sjónvarp.

Í galdandi fjølmiðlalóg er revsirettarliga ábyrgdin fyri tað sum kemur á prent hjá blaðstjóranum, men í ávís- um førum kann ríðhøvundurin, um hann er nevndur, koma undir ábyrgdina. Annars hevur blaðstjórin ta objektivu ábyrgdina.

Lógin frá 1938 fevnir sum nevnt ikki um útvarp og sjónvarp, so eingin hevur tað objektivu ábyrgdina av tí, sum sent verður. Galdandi er tí bara vanligar revsirettarligar ábyrgdarreglur, t.v.s. at ley sum hava medvirkað við at gera sendingina, kunnu koma undir revsiábyrgd eftir vanligu reglunum í revsilógini.

Eftir núgaldandi lóg kann ein sum metir seg raktan fíggarliga ella persónliga av onkrum sum er skrivað í prentaðu fjølmiðlunum í ávísam førum krevja, at blaðið kemur við eini rettleiðing, og kann um neyðugt kæra til eina fjølmiðlanevnd. Tilíkar reglur eru ikki galdandi eftir lógini fyri elektroniskar fjølmiðlar, sum sostatt ikki hava nakra skyldu til eftir verandi lóg at koma við rettleiðingum.

Hetta lógaræði er felagsmál og í Danmark er komin nýggj fjølmiðlalóg nr. 348 frá 5. juni 1991 sum broytt við lóg nr. 1065 frá 23. desember 1991, § 79. Lógin kann eftir § 59 setast í gildi í Føroyum við kongaligari fyriskipan við neyðugum broytingum vegna serlig føroysk viðurskiði.

Eftir nýggju fjølmiðlalógini eru eins ábyrgdarreglur galdandi fyri allar fjølmiðlar, bæði viðvíkjandi revsing og endurgjaldsábyrgd.

Eftir nýggju lógini er álagt fjølmiðlunum at nýta góðan fjølmiðlasið, t.v.s. at visa etiska ábyrgd. Klagur um ikki at hava hildið etiskar reglur kunnu eisini kærast til fjølmiðlanevndina.

Útvarpið, Sjónvarpið og Blaðmannafelagið hava havt nýggju lógina til ummælis, um hon átti at setast í gildi í Føroyum og fylgja ummælini hjálágt, sum komu frá Útvarpinum og Sjónvarpinum.

Einkarrætturin hjá elektroniskum fjølmiðlunum er avtíkin og er tað tí meira neyðugt enn áður við fjølmiðlalóg.

Eintøk av viðmerkingunum til upprunalógina eru hjálágt.

Fíggarligur kostnaður fyri landskassan stendur ikki av uppskotinum.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

Ad. 1. Her verða nøvnini á dansku útvarps- og sjónvarpsstøðunum umbýtt við Útvarp Føroya og Sjónvarp Føroya.

Ad.2. Orðini "her í landet" verður nýtt í nøkrum lógargreinum og her verður staðfest, at "her í landet" í hesi skipan merkir Føroyar.

Ad.3. Í hesi grein verður gjørd sama broyting sum í § 1.

Ad.4. Orðið "staðurin" verður her broytt til "landet" og tilvísingin til dansku kommunulógina strikað. Eingin regla svarandi til § 60 í dansku kommunulógini finst í Føroysku kommunulógini.

Ad.5. Her verður gjørd sama broyting sum frammanfyri undir Ad. 4.

Ad. 6, § 27, stk. 3 verður strikað, tí føroysku fjølmiðlarnir ikki eiga slík feløg.

Ad.7. Henda broyting svarar til broytingarnar undir Ad. 1 og 3.

Ad. 8. Henda broyting svarar til broytingarnar undir Ad. 1, 3 og 7.

Ad. 9. Víst verður til galdandi løgtingslógir um útvarp og sjónvarp í staðin fyri til samsvarandi dansku lóg.

Ad. 10. Broytingin svarar til broytingina frammanfyri undir Ad. 9.

Ad. 11. Skotið verður upp at stovna eina serstaka fjølmiðlanevnd at viðgera føroysk fjølmiðlamál. Nevndin verður sett saman eins og danska nevndin, men umboðini verða tilnevnd av løgmálaráðnum eftir uppskoti frá føroyskum feløgum og stovnum.

Ad. 12. Henda broyting er ein fylgja av, at føroyska blaðmannafelagið verður umboðað í fjølmiðlanevndini.

Ad. 13. Eftir uppskotinum verður "staten" broytt til "landet" og tilvísingin til dansku kommunulógina verður strikað.

Ad. 14. Skotið verður upp, at fyriskipanin, sjálvt um hon verður samtykt í hesi tingsetu, ikki kemur í gildi fyrr enn 1. oktober 1997, so góð tíð verður at gera neyðugar fyrireiðingar eins og fjølmiðlarnir kunna fyrirreika seg til nýggja lógina.

Ad. 15. Fyri Føroyar er galdandi ein serlig rættargangslóg, sum ikki kann broytast við kongaligari fyriskipan. Ein arbeidshólkur arbeidir nú við at dagføra rættargangslógina fyri Føroyar. Nýggja orðingin av § 172 í dansku rættargangslógini kemur at verða tikin við í uppskotið til nýggja rættargangslóg fyri Føroyar. Til henda broyting er framl, verður vitniskýldan hjá starvandi í føroysku elektronisku fjølmiðlinum óbrøyt í mun til verandi rættarstöðu.

Ad. 16. § 57 í lógini viðvíkur broyting í dansku útvarpslógini og verður tí ikki tikin við í kongaligu fyriskipanini fyri Føroyar.

Ad. 17. Viðvíkjandi skylduni at lata eintøk av prentlatum til bókasøvnini er í Føroyum galdandi § 2 í løgtingslóg nr. 31 frá 2. mai 1952 um landsbókasavn v.m. Máltekið er sermál og § 59 verður tí ikki tikin við her.

Ad.18. Henda grein kemur ikki við í kongaligu fyriskipanina, men verður víst til hana í innganginum til fyriskipanina um heimild til at seta lógina í gildi í Føroyum við neyðugum broytingum.

1. viðgerð 2. apríl 1997. Málið varð bein í rættarnevndina, sum 5. mai 1997 legði fram seltjóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum hin 05.03.1997 og eftir 1. viðgerð 02.04.1997 heitir rættarnevndin.

Nevndin ger var við, at heitið á lögtingsmálinum er skeivt, og átti verið: Nýggj fjølmiðlaábyrgdarlóg.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Ein meiriluti í nevndini (Bjørn á Heygum, Rúna Siverlsen, Kjartan I. Joensen, Jógvan A. Johannesen, Jákup Olsen og Sune Jacobsen) tekur sum heild undir við uppskoti landsstýrisins við ávísun broytingum.

Flestu broytingarnar eru bert redaktionellur. Veruligar broytingar eru til lógarinnar § 35, § 36, stk. 4, § 41, § 42 og § 52.

Meirilutin mælir til at strika ávísingarnar, sum landstýrið skjýtur upp í § 35 og § 36 stk. 4, tí tær vísa til lógarreglur um retting viðvíkjandi reklamun í útvarps- og sjónvarpslóggevuni, men slíkar reglur eru ikki til í dag.

Meirilutin heldur, at pressunevndin, sum landstýrið skjýtur upp, er ein ov stór nevnd í mun til okkara smáu viðurskipti. Mælt verður í staðin til nevnd við 6 limum, sum allir verða tilnevndur av løgmálaráðharranum. Formaðurin eftir ummæli frá sörnskrivaranum. Eitt umboð verður tilnevnt eftir ummæli frá blaðmanna-felagnum, sum kann geva nevndini journalistiskt innlit. Eitt umboð fyri ríisstjórnirnar á fjølmiðlanum og eitt umboð sum Fróðskaparsetur Føroya tilnætur. Tvey umboð, heldur nevndin, skulu umboða almenningin. Her leggur meirilutin dent á, at hesir limir verða valdir so óheftir av lögtingi og landsstýri sum til ber. Hetta gerst við at taka teir av nevningalistanum. Upplýsast kann, at á nevningalistanum standa 60 nøvn. Tey eru funnin við lutakasti av teim sokallaðu grundlistunum, sum eru gjørdar av eini av lögtinginnum tilnevndari nevnd fyri hvørja sýslu, við 1 persóni fyri hvørjar 100 íbúgvar í sýsluni.

§ 42 verður tilmælt strikað sum ein avleiðing av, at talið av nevndarlimum í pressunevndini verður minkað.

Eftir uppskoti landsstýrisins til § 52 skal kostnaðurin av pressunevndini berast av fjølmiðlanum sjálvum eftir ávísun býti, sum løgmálaráðharrin ásetir. Hesum tekur nevndin ikki innlir við, tá ið fjølmiðlarnir ber á landi hava tungar fíggjarligar umstøður at dragast við. Meirilutin mælir til, at statskassin ber kostnaðin av hesum felagsmáli, men at møguleiki verður fyrí, at pressunevndin kann gera av, at tann fjølmiðil, sum verður klagður fyri nevndina kann - ikki skal - áleggjast at bera kostnaðin av eini nevndarviðgerð. Hetta kann hugast t.d. í førum har ávísur fjølmiðil ferð eftir ferð hevur fingið áttu frá nevndini.

Fyri at lögtingsmenn lættari kunnu fáa greiðu á orðaljóðinum av fjølmiðlaábyrgdarlógini, soleiðis sum hon verður orðað, um so er, at uppskot meirilutans í nevndini saman við uppskoti landsstýrisins verður samtykt, verður ein samanskriving av slíkari orðing hjáløgd sum skjal til álit.

Samsvarandi omanfyrirstandandi setir meirilutin fram soljóðandi

**Broytingar uppskot
til
uppskot landsstýrisins**

- I) Í innganginum verða orðini "Løgtingið mælir" broytt til: "Mælt verður"
- II) Í pkt. 3) verður føroyski teksturin settur uttanfyri parentes og danski teksturin í parentes.
- III) Í pkt. 4) verður orðið "landet" broytt til: "staten, hjemmestyret" í tveimum forum.
- IV) Í pkt. 5) verður orðið "landet" broytt til "staten, hjemmestyret" í tveimum forum.
- V) Í pkt. 7) verður føroyski teksturin settur uttanfyri parentes og danski teksturin í parentes.
- VI) Í pkt. 8) verður føroyski teksturin settur uttanfyri parentes og danski teksturin í parentes.
- VII) Pkt. 9) verður orðað soleiðis: "§ 35 verður strikað".
- VIII) Pkt. 10) verður orðað soleiðis: "§ 36 stk. 4 verður strikað".
- IX) Pkt. 11) verður orðað soleiðis:
 "§ 41. Der oprettes et særligt færøsk pressenævn bestående af en formand og 5 andre medlemmer, der beskikkes af justitsministeren. Formanden, der skal være jurist, beskikkes efter udtalelse fra sørenskriveren, 1 medlem beskikkes efter udtalelse fra Blaðmannafelagið (Færøernes journalistforbund), 1 medlem beskikkes til at repræsentere de redaktionelle ledelser i den trykte presse i radio og fjernsyn på Færøerne efter udtalelse fra disse, 1 medlem beskikkes efter udtalelse fra Frøðskaparsalur Føroya (Universitas Færoensis) og 2 medlemmer beskikkes som offentlighedens repræsentanter i nævnet blandt de personer, der er optaget på nævningslisten.
 Stk. 2. Medlemmerne og stedfortrædere for disse, der udpeges efter samme regler, beskikkes for 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted når betingelserne i stk. 1 stadig er opfyldte"
- X) Pkt. 12) verður orðað soleiðis "§ 42 verður strikað".
- XI) Sum nýtt pkt. 13 verður sett: "13) Í § 51 verður aftaná "justitsministeren" sett: "og landsstyret".
- XII) Sum nýtt pkt. 14 verður sett: "14) § 52 stk. 3 verður orðað soleiðis:
 "Stk. 3. Udgifterne til nævnets virksomhed afholdes af statskassen. Nævnet kan bestemme, at udgifterne ved en sags behandling for nævnet skal refunderes statskassen af det indklagede massemedie. Udgifterne kan indhentes ved udpantning."
- XIII) Pkt. 13) verður pkt. 15) og har verður "stk. 2" broytt til: "stk. 3", og verður orðið "landet" broytt til: "staten, hjemmestyret" í tveimum forum.
- XIV) Pkt. 14) verður pkt. 16) og "1. oktober 1997" broytt til: "1. januar 1998"
- XV) Pkt. 15)-18) verða pkt. 17)-20).

Ein minniluti í nevndini (Signar á Brúnni) ferir fram: Tað er sera óheppið, at lógin um fjølmiðlaábyrgd verður skundað íggjgnum av tinginum, samstundis sum nevnd sett av landsstýrinum arbeiðir við at gera nýggja sjónvarpslóg og nýggja útvarpslóg, ið skulu leggjast fyri tingið í heyst. Minnilutin (Signar á Brúnni) heldur, at øll hesi mál áttu at verðið viðgjørd um sumu tíð.

Í fylgiskjølum til uppskotið um nýggja fjølmiðlaábyrgdarlóg sigur leiðslan fyri Útvarp Føroya m.a. soleiðis:

"Útvarpið metir, at "Medieansvarsløven" bert eigur at fremjast saman við eini endurskoðan av lóggávuni fyri útvarpið. Sum útvarpið hevur víst landsstýrinum á fleiri ferðir, er óheppið, at útvarpslóggávan ikki er tíðarhóskandi, og at eingin reglugerð er fyri stovnið."

Undir nevndarviðgerðini hevur leiðslan fyri ávikavíst útvarpið og sjónvarpið havt hesi somu sjónarmið frammi.

Annað, ið minnilutin fylist at, er, at meðan fjølmiðlamál verða umsitin sum føroysk mál berturav, so verða fjølmiðlaábyrgdarmál umsitin sum felagsmál. Nevndu mál eru so nær knýtt, at borið skuldi verið so í handi, at fjølmiðlaábyrgdarmál eisini gjørdust føroysk. Hendu spurning eigur landsstýrið at viðgera beinanvegin.

Út frá hesum viðmerkingum tekur minnilutin í Signar á Brúnni í ikki undir við uppskoti landsstýrisins, men mælir landsstýrinum til at leggja uppskot um fjølmiðlaábyrgd fyri tingið í heyst, tá ið uppskot um nýggja sjónvarpslóggávu og nýggja útvarpslóggávu koma til viðgerðar.

Skjal í áliti rættarnevndarinnar í lögtingsmáli nr. 82/1996: Nýggj Fjølmiðhlóg.

Fjølmiðlaábyrgdarlógini soleiðis, sum hon verður orðað, um so er, at uppskot nevndarinnar saman við uppskoti landsstýrisins verður samtykt.

Uppskot til kongelig anordning om ikrafttræden på Færøerne af medicansvarsloven.

I medfør af lov nr. 348 af 6. juni 1991, Medicansvarslov § 59, som ændret ved lov nr. 1065 af 23. december 1992 og lov nr. 1208 af 27.12.1996 sættes loven i kraft på Færøerne i følgende skikkelse:

Kapitel I
Lovens område

§ 1. Loven gælder for følgende massemedier:

- 1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres.
- 2) Lyd- og billedprogrammer, der spredes af Útvarp Føroya (Færøernes Radio) og Sjóntvarp Føroya (Færøernes Fjernsyn) og foretagender, der har tilladelse til radio- eller fjernsynsvirksomhed.
- 3) Tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbreides til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan lige stilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, jf. dog § 8, stk. 1.

Kapitel 2
Almindelige bestemmelser

Indenlandske periodiske skrifter

§ 2. Ved udgiver af et skrift forstås den, for hvis regning skriftet udgives.

Stk. 2. Et skrift anses for indenlandsk, såfremt udgiverens virksomhed udøves på Færøerne.

Stk. 3. Et skrift anses ikke for periodisk, medmindre det er bestemt til at udkomme mindst to gange årligt.

§ 3. I ethvert indenlandsk periodisk skrift skal det være angivet, hvem der efter stk. 2 er skriftets ansvarshavende redaktør, herefter kaldet redaktøren.

Stk. 2. Ved redaktør forstås den, der er bemyndiget til

at træffe endelig afgørelse om skriftets indhold. Der kan kun være én redaktør.

Stk. 3. Ansvar for manglende eller urigtig angivelse af redaktør påhviler udgiveren og redaktøren. En urigtigt angiven person er tillige ansvarlig, såfremt angivelsen er sket med den pågældendes samtykke.

§ 4. Redaktøren skal efter anmodning give enhver, der har retlig interesse heri, oplysning om identiteten af de personer, der er omfattet af § 10, jf. § 9, stk. 2 og 3, § 14 og § 27, stk. 1.

Radio og fjernsyn

§ 5. Útvarp Føroya (Færøernes Radio) og Sjóntvarp Føroya (Færøernes Fjernsyn) og foretagender, der har tilladelse til radio- eller fjernsynsvirksomhed skal over for Pressenævnet angive, hvem der efter stk. 2 er redaktør.

Stk. 2. Ved redaktør forstås den, der er bemyndiget til at træffe endelig beslutning om at udsende et program eller indslag. Der kan kun være én redaktør.

Stk. 3. Ethvert radio- eller fjernsynsforetagende skal på begæring oplyse, hvem der er redaktør.

Stk. 4. Ansvar for manglende eller urigtig angivelse af redaktør påhviler radio- eller fjernsynsforetagendet og redaktøren. En urigtigt angiven person er tillige ansvarlig, såfremt angivelsen er sket med den pågældendes samtykke.

§ 6. Redaktøren skal efter anmodning give enhver, der har retlig interesse heri, oplysninger, der kan identificere nærmere angivne udsendte programmer og identificere de personer, der er ansvarlige efter reglerne i § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, § 20, stk. 1, og § 27, stk. 1.

§ 7. Redaktøren skal sikre, at der på forsvarlig måde opbevares en kopi af alle udsendelser i 3 måneder.

Stk. 2. Uanset at den i stk. 1 nævnte frist er udløbet, skal kopi af udsendelser, om hvis indhold der er indgivet klage eller rejst sag, opbevares, indtil sagen er endeligt afgjort.

Andre massemedier

§ 8. Foretagender, der udgiver de i § 1, nr. 3, nævnte massemedier, skal for at være omfattet af lovens regler have indgivet anmeldelse til Pressenævnet.

Stk. 2. For anmeldte foretagender gælder reglerne i §§ 5-7.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om anmeldelsens indhold og form.

Kapitel 3

Strafansvar for mediernes indhold

Indenlandske periodiske skrifter

§ 9. Strafansvar for indholdet af et indenlandsk periodisk skrift kan kun pålægges forfatteren til en artikel i skriftet, redaktøren og udgiveren, jf. dog §§ 14, 25 og 27.

Stk. 2. Reglerne om ansvaret for artikler finder tilsvarende anvendelse på billeder og lignende fremstillinger.

Stk. 3. Løbesedler, plakater og opslag m.v. anses for bestanddele af det skrift, hvortil de henviser, eller hvorfra de hidrører.

§ 10. Forfatteren til en navngiven artikel i skriftet er ansvarlig for indholdet af artiklen efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 2. En artikel anses for navngiven, såfremt den med forfatterens samtykke offentliggøres under dennes eget navn eller billede. Det samme gælder, når artiklen offentliggøres under forfatterens pseudonym eller mærke og det er alment kendt, hvilken person der anvender det pågældende pseudonym eller mærke.

Stk. 3. Er der angivet flere forfattere til en navngiven artikel, uden at det fremgår, hvilken del de hver især er forfatter af, er de alle ansvarlige for artiklens indhold efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 4. Er forfatteren til en navngiven artikel et selskab, en forening, en selvejende institution eller lignende, er den pågældende juridiske persons led-

else ansvarlig for artiklens indhold efter lovgivningens almindelige regler.

Stk. 5. I de i stk. 4 nævnte tilfælde kan ansvar pålægges den juridiske person som sådan som bødeansvar.

Stk. 6. En tekst, der offentliggøres med angivelse af et nyhedsbureau som kilde, anses ikke for at være navngiven.

§ 11. Redaktøren er ansvarlig for indholdet af en unavngiven artikel i skriftet, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom.

Stk. 2. Redaktøren er tillige ansvarlig for indholdet af en navngiven artikel i skriftet, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod forfatteren efter § 10 på grund af den pågældendes manglende tilknytning til riget, eller fordi den pågældende mangler den til pådragelse af strafansvar fornødne tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom.

§ 12. Redaktøren er endvidere ansvarlig for indholdet af en artikel eller udtalelse, som har været brugt navngiven i et andet massemedie, og som gengives i redaktørens skrift. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom. Hvis forfatteren har givet sit samtykke til gengivelsen, omfattes artiklen eller udtalelsen af reglerne i §§ 10 og 14.

§ 13. Redaktøren er medansvarlig for indholdet af en navngiven artikel i skriftet, hvis den med redaktørens vidende er skrevet af en fast medarbejder ved skriftet, hvis den er skrevet efter opfordring af eller under anden medvirken af redaktøren, eller hvis redaktøren vidste, at indholdet var urigtigt eller indebar en krænkelse af privatlivets fred.

§ 14. Den, der i en artikel citeres for en navngiven udtalelse, er medansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, såfremt udtalelsen er gengivet korrekt og den pågældende har godkendt, at udtalelsen gengives navngiven.

§ 15. Udgiveren er ansvarlig for skriftets indhold, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod redaktøren efter §§ 11-13 enten på grund af manglende eller ukorrekt angivelse af redaktøren eller på grund af redaktørens manglende tilknytning til riget eller

manglende tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes udgiveren som forsætlig eller uagtsom.

Stk. 2. Er udgiveren et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan det i stk. 1 nævnte ansvar pålægges den juridiske person som sådan som bødeansvar. Er udgiveren staten, landet, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges staten, hjemmestyret, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Radio- og fjernsynsudsendelser

§ 16. Strafansvar for indholdet af radio- og fjernsynsudsendelser som nævnt i § 1, nr. 2, kan kun pålægges forfatteren til en tekst, den, der fremsætter en udtalelse, redaktøren og radio- eller fjernsynsføretagendet, jf. dog § 20, stk. 2, § 25 og § 27.

Stk. 2. Reglerne om ansvaret for tekster og udtalelser finder tilsvarende anvendelse på film, billeder og lignende.

§ 17. Forfatteren til en tekst, der udsendes, er ansvarlig for indholdet efter lovgivningens almindelige regler, såfremt den pågældende har givet samtykke til tekstens udsendelse. Dette gælder dog ikke, når der er givet forfatteren tilsagn om anonymitet, jf. dog § 20, stk. 2.

Stk. 2. I det i stk. 1, 2. pkt., nævnte tilfælde er redaktøren ansvarlig for tekstens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom.

Stk. 3. I forskudte udsendelser er redaktøren endvidere ansvarlig for indholdet af en tekst, såfremt forfatteren ikke har givet samtykke til, at teksten udsendes, eller ansvar ikke kan gøres gældende mod forfatteren på grund af dennes urigtige oplysninger om sin identitet, manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom.

§ 18. Den, der fremsætter en udtalelse i en forskudt udsendelse, er ansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, medmindre

- 1) den pågældendes identitet ikke fremgår af udsendelsen eller
- 2) den pågældende ikke har givet samtykke til, at udtalelsen udsendes, eller

- 3) der er givet den pågældende tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres og der er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf.

Stk. 2. I de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte tilfælde er redaktøren ansvarlig for udtalelsens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom. Det samme gælder, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod den, der har fremsat udtalelsen, på grund af den pågældendes urigtige oplysninger om sin identitet, manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed.

§ 19. Redaktøren er endvidere ansvarlig for indholdet af en tekst eller udtalelse, som har været bragt navngiven i et andet massemedie, og som gengives i en udsendelse fra det pågældende radio- eller fjernsynsføretagende. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom. Hvis forfatteren eller den, der har fremsat udtalelsen, har givet sit samtykke til gengivelsen, omfattes den pågældende af reglerne i §§ 17, 18 og 20. En tekst, der offentliggøres med angivelse af et nyhedsbureau som kilde, anses ikke for at være navngiven.

§ 20. Den, der fremsætter en udtalelse i en direkte udsendelse, er ansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, medmindre der er givet den pågældende tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres og der er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf. I dette tilfælde er redaktøren ansvarlig for udtalelsens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsætlig eller uagtsom. Det samme gælder, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod den, der fremsætter en udtalelse, på grund af dennes urigtige oplysninger om sin identitet, manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed.

Stk. 2. Strafansvar for indholdet af tekster eller udtalelser, der fremføres eller fremsættes i direkte transmissioner i radio og fjernsyn af offentlige møder eller andre aktuelle begivenheder, ifaldes efter lovgivningens almindelige regler.

§ 21. Redaktøren er medansvarlig for indholdet af en tekst eller en udtalelse som nævnt i § 17, stk. 1, § 18, stk. 1, og § 20, stk. 1, hvis

1) den med redaktørens vidende er forfattet eller fremsat af en fast medarbejder ved radio- eller fjern-

synsforetagendet, eller

2) hvis den er forfattet eller fremsat efter opfordring af eller under anden medvirken af redaktøren, eller

3) hvis redaktøren vidste, at indholdet var urigtigt eller indebar en krænkelse af privatlivets fred, samt ved direkte udsendelser vidste, at teksten ville blive udsendt eller udtalelsen ville blive fremsat,

Stk. 2. Redaktøren er endvidere medansvarlig for indholdet af en tekst eller en udtalelse, hvis der trods tillsagn om anonymitet som nævnt i § 18, stk. 1, og § 20, stk. 1, ikke er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættelig eller uagtsom.

§ 22. Den, der oplæser eller på anden måde formidler en tekst eller udtalelse, er ikke ansvarlig for tekstens eller udtalelsens indhold.

§ 23. Radio- eller fjernsynsforetagendet som sådant er ansvarlig for indholdet af en tekst eller en udtalelse, såfremt ansvar ikke kan gøres gældende mod redaktøren på grund af manglende eller ukorrekt angivelse af denne eller på grund af redaktørens manglende tilknytning til riget eller manglende tilregnelighed. Dette gælder, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes radio- eller fjernsynsforetagendet som forsættelig eller uagtsom.

Stk. 2. Er radio- eller fjernsynsforetagendet et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan det i stk. 1 nævnte ansvar pålægges den juridiske person som sådan som bødeansvar. Er radio- eller fjernsynsforetagendet staten, hjemmestyret, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges staten, hjemmestyret, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

Andre massemedier

§ 24. Strafansvar for indholdet af de massemedier, der er nævnt i § 1, nr. 3, ifaldes efter reglerne i §§ 9-15 eller §§ 16-23 afhængig af massemediets karakter.

Fælles bestemmelser

§ 25. Lovgivningens almindelige ansvarsregler finder anvendelse for lovovertrædelser, der begås genn-

em indholdet af et massemedie, og som kan medføre straf af fængsel i 6 år eller derover.

§ 26. Et medieforetagende hæfter umiddelbart for bøder og sagsomkostninger, der idømmes efter reglerne i §§ 9-25.

Stk. 2. Retten skal ved fastsættelse af bøde, der idømmes efter reglerne i §§ 9-25, navnlig lægge vægt på lovovertrædelsens karakter og grovhed, det pågældende massemedies udbredelse samt den fortjeneste for massemediet, som er eller kunne være opnået ved lovovertrædelsen. Retten kan i stedet for dagbøder anvende anden straf af bøde.

§ 27. Den, der har ladet en annonce indrykke, er ansvarlig for indholdet heraf efter lovgivningens almindelige regler. Det samme gælder den, der har bistået hermed.

Stk. 2. Redaktøren er medansvarlig for indholdet af annoncer efter lovgivningens almindelige regler. Opfylder redaktøren ikke sin oplysningspligt efter §§ 4 og 6, er denne ansvarlig for annoncens indhold, selv om lovovertrædelsen ikke kan tilregnes redaktøren som forsættelig eller uagtsom.

Stk. 3. (ophævet)

§ 28. Rigsadvokaten bestemmer, om der af det offentlige skal rejses tiltale i anledning af indholdet af et massemedie, der er omfattet af loven.

Kapitel 4

Erstatningsansvar for mediernes indhold

Indenlandske periodiske skrifter

§ 29. Erstatningsansvar for indholdet af et indenlandsk periodisk skrift påhviler dem, der efter reglerne i §§ 9-15 og §§ 25 og 27 kan ifalde strafansvar.

§ 30. Udgiveren af et indenlandsk periodisk skrift hæfter umiddelbart for de erstatninger og sagsomkostninger, der idømmes efter § 29.

Radio- og fjernsynsudsendelser

§ 31. Erstatningsansvar for indholdet af radio- og fjernsynsudsendelser som nævnt i § 1, nr. 2, påhviler dem, der efter reglerne i §§ 16-25 og 27 kan ifalde strafansvar.

§ 32. Útvarp Føroya (Færøernes Radio), Sjóntvarp

Føroya (Færøernes Fjernsyn) og virksomheder og foretagender, der har tilladelse til radio- eller fjernsynsvirksomhed, hæfter umiddelbart for erstatninger og sagsomkostninger, der idømmes efter § 31.

Stk. 2. Hæftelsen omfatter dog ikke erstatning for skade forvoldt ved direkte transmission af offentlige møder eller af aktuelle begivenheder, medmindre skaden er forvoldt i tjenesten af en ansat i den pågældende institution eller virksomhed.

Andre massemedier

§ 33. Erstatningsansvar for indholdet og udbredelsen af de i § 1, nr. 3, nævnte massemedier ifaldes efter reglerne i §§ 29-32.

Kapitel 5 Presseetik

§ 34. Massemediernes indhold og handlemåde skal være i overensstemmelse med god presseskik.

Stk. 2. Klager over overtrædelse af stk. 1 kan rettes til det pågældende massemedie selv eller direkte til Pressenævnet, jf. dog stk. 3. I begge tilfælde er klagefristen 4 uger efter offentliggørelsen. Massemediets afgørelse kan senest 4 uger efter, at den er kommet frem til klageren, indbringes for Pressenævnet.

Stk. 3. Klager over Útvarp Føroya (Færøernes Radio), Sjóntvarp Føroya (Færøernes Fjernsyn) overtrædelse af stk. 1 skal senest 4 uger efter offentliggørelsen indgives til disse. De pågældende virksomheders afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er kommet frem til klageren, indbringes for Pressenævnet.

§ 35. (Ikke sat i kraft på Færøerne)

Kapitel 6 Gennæle

§ 36. Anmodning om gennæle i massemediene over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Stk. 2. Anmodning om gennæle kan fremsættes af den, oplysningerne vedrører, eller efter dennes

dødt af de nærmeste pårørende.

Stk. 3. Anmodning om gennæle skal fremsendes skriftligt til redaktøren senest 4 uger efter offentliggørelsen af de faktiske oplysninger, der ønskes inddraget.

Stk. 4. (Ikke sat i kraft på Færøerne)

§ 37. Pligten til at offentliggøre et gennæle påhviler redaktøren.

§ 38. Gennælets indhold skal i alt væsentligt være begrænset til de nødvendige faktiske oplysninger, og indholdet må ikke være retsstridigt.

Stk. 2. Gennælet kan af vedkommende massemedie kræves udformet af den, der anmoder om gennæle.

§ 39. Gennælet skal offentliggøres vederlagsfrit uden unødigt forsinkelse og skal bringes på en så fremtrædende måde, som det efter omstændighederne med rimelighed kan forlanges.

Stk. 2. Redaktionelle bemærkninger i umiddelbar tilslutning til offentliggørelsen skal indskrænkes til faktiske oplysninger.

§ 40. Afslag på gennæle skal snarest muligt skriftligt meddeles den, der har anmodet om gennælet, med oplysning om, at afslaget kan indbringes for Pressenævnet senest 4 uger efter, at afslaget er kommet frem. Nævnets adresse skal samtidig oplyses.

Stk. 2. Klage over et ufyldtgørende gennæle kan senest 4 uger efter dets offentliggørelse indbringes for Pressenævnet.

Kapitel 7 Pressenævnet

§ 41. Der oprettes et særligt færøsk pressenævn bestående af en formand og 5 andre medlemmer, der beskikkes af justitsministeren. Formanden, der skal være jurist, beskikkes efter udtalelse fra sorenskrivaren. 1 medlem beskikkes efter udtalelse fra Bláðmannafelagið (Færøernes journalistforbund). 1 medlem beskikkes til at repræsentere de redaktionelle ledelser i den trykte presse i radio og fjernsyn på Færøerne efter udtalelse fra disse. 1 medlem beskikkes efter udtalelse fra Fróðskaparsetur Føroya (Universitas Færøensis) og 2 medlemmer beskikkes som offentlighedens repræsentanter i nævnet blandt

de personer, der er optaget på nævningelysten.

Stk. 2. Medlemmerne og stedfortrædere for disse, der udpeges efter samme regler, beskikkes for 4 år. Genbeskikkelse kan finde sted når betingelserne i stk. 1 stadig er opfyldte.

§ 42. (Ikke sat i kraft på Færøerne)

§ 43. Pressenævnet træffer afgørelse i sager om,

- 1) I hvorvidt der er sket en offentliggørelse, der er i strid med god presseskik, jf. § 34, og
- 2) I hvorvidt et massemedie efter reglerne i kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle, herunder om genmælets indhold, form og placering.

Stk. 2. Formanden kan afvise

- 1) klager, som åbenbart ikke hører under nævnets kompetence, jf. stk. 1, eller som er åbenbart grundløse, og
- 2) klager fra personer, virksomheder m.v., der er uden retlig interesse i det påklagede forhold.

Stk. 3. Formanden afviser sager, hvor klagefristen i § 34, stk. 2 eller 3, eller § 40 ikke er overholdt.

§ 44. Klage til nævnet skal indgives skriftligt.

Stk. 2. Nævnet kan af egen drift optage en sag til behandling, hvis sagen er af væsentlig eller principiel betydning. I tilfælde heraf indhentes en udtalelse fra den forurettede. Den forurettedes navn nævnes kun, såfremt tilladelse hertil foreligger.

§ 45. Nævnet indhenter en skriftlig udtalelse fra det massemedie, som klagen vedrører, og kan under sagens behandling indhente supplerende oplysninger hos parterne.

Stk. 2. Nævnet kan endvidere kræve udleveret et eksemplar af skriftet og en båndoptagelse af den radio- eller fjernsynsudsendelse, som klagen vedrører.

§ 46. Sager for nævnet skal fremmes mest muligt.

Stk. 2. Undlader vedkommende massemedie inden 7 dage efter modtagelsen af nævnets henvendelse at fremsende sine kommentarer til nævnet, kan sagen behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 3. Nævnet kan indkalde sagens parter til

mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden lovligt forfald udebliver fra sådan forhandling, kan nævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis det indklagede massemedie udebliver, behandles sagen på det foreliggende grundlag.

§ 47. Et medlem kan ikke deltage i behandlingen af en klage, der vedrører det massemedie, den pågældende er tilknyttet, eller når der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

§ 48. Nævnets afgørelse træffes efter stemmetælling ved begrundet kendelse, medmindre en forligsmæssig løsning er opnået mellem parterne. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende. Hvis en kendelse ikke er enstemmig, skal dissensen anføres i kendelsen.

§ 49. Nævnet kan pålægge redaktøren for det indklagede massemedie snarest muligt at offentliggøre en kendelse i et af nævnet nærmere fastlagt omfang. En sådan offentliggørelse skal ske uden kommenterende tilføjelser og på en så fremtrædende måde, som det med rimelighed kan forlanges.

§ 50. Nævnets kendelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 51. Nævnet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til justitsministeren og landsstyret. Beretningen skal offentliggøres.

§ 52. Justitsministeren fastsætter Pressenævnets forretningsorden efter forhandling med nævnet.

Stk. 2. Nævnets bistås af et sekretariat.

Stk. 3. Udgifterne til nævnets virksomhed afholdes af statskassen. Nævnet kan bestemme, at udgifterne ved en sags behandling for nævnet skal refunderes statskassen af det indklagede massemedie. Udgifterne kan indhentes ved udpantning.

Kapitel 8

Straf m.v.

§ 53. Overtrædelse af § 3, stk. 1, jf. stk. 3, § 4, § 5, stk. 1, jf. stk. 4, § 5, stk. 3, §§ 6, 7 og 8, stk. 2, straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Undladelser af at efterkomme pålæg om offentliggørelse efter § 49 og § 54 straffes med bøde

eller hæfte.

Stk. 3. Er en overtrædelse begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, hjemmestyret, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der pålægges staten, hjemmestyret, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 54. I en dom, hvorved nogen findes skyldig til straf, erstatning eller mortifikation for indholdet af et massemedie, kan retten bestemme, at indholdet af dommen snarest muligt skal offentliggøres i mediet i et af retten nærmere fastlagt omfang. Pligten til off-

entliggørelsen påhviler redaktøren.

Stk. 2. Offentliggørelsen skal ske uden vederlag og på en så fremtrædende måde, som det med rimelighed kan forlanges.

Kapitel 9 Ikrafttræden m.v.

§ 55. Anordningen træder i kraft den 1. januar 1998.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 147 af 13. april 1938 om pressens brug.

§§ 56 - 59. (Ikke sat i kraft på Færøerne)

2. viðgerð 13. maí 1997. Breytingarráðgjafi frá rættarnefndinni samtykt við 24-4-0 atkvæðum. Uppskot landsstýrisins soleiðis breytt samtykt við 25-0-3 atkvæðum. Át málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-0-2 atkvæðum.

3. viðgerð 16. maí 1997. Uppskotið stann samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-1 atkvæðum

F.L. j.nr. 636-1/95

83 Broyting í lögtingslóg um útvarp.

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Símaból Petur í Grund, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

tí

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um útvarp.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 23 frá 28. mars 1956 um útvarp sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 130 frá 3. desember 1996 verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 3. stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Til Útvarp Føroya skal rindast útvarpsgjald. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð nærr reglur um, hvør skal rinda útvarpsgjaldið.

2) Í § 3. stk. 2 verður “landsstýrið” broytt til: “landsstýrismaðurin”, og í § 3. stk. 4 verður “landsstýrinum” broytt til: “landsstýrismanninum”.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd, og fevnir eisini um útvarpsgjaldið fyri 1997.

Viðmerkingar

Í lógini um útvarp er ásett, at útvarpsgjald skal rindast fyri hvønn radiomóttakara í landinum. Ásetingin um útvarpsgjald er ongantíð broytt, síðan lógin um útvarp kom í gildi í 1956, hóast tað longu tey fyrstu árin, eftir at útvarpið varð stovnað, ikki bar til at krevja útvarpsgjald fyri hvønn radiomóttakara í landinum.

Eftir kunngerðunum um útvarpsgjald tey seinnu árin, hevur hvørt húski rindað eitt útvarpsgjald, og í sambandi við áseting av útvarpsgjaldi fyri 1997, hevur Útvarp Føroya mælt til, at hetta gjaldið eisini skal gjaldast fyri bílradio.

Løgtingslógin um útvarp verður endurskoðað í løtuni, og nýggj lóg skal koma í gildi 1. januar 1998. Endamálið við hesi lógarbroyting, sum skal hava gildi fyri útvarpsgjaldið í 1997, er at dagføra ásetingarnar um útvarpsgjald, so tær eru í samsvari við gjaldandi mannagongd. Broytingin í § 3. stk. 1 er samsvarandi § 4. stk. 1 í lögtingslóg um sjónvarp, og hon gevur landsstýrismanninum heimild til at áseta, at útvarpsgjaldið, ið húski rindar, eisini fevnir um nýtslu av bílradio.

Uppskotnu lógarbroytingarnar eru útreiðsluneutralar fyri landskassan.

Viðmerkingar til tær einstøku broytingarnar

ad § 1, nr. 1) og 2). Er ein fylgja av nýggju stýrisskipanini.

Viðvíkjandi 1) verður víst til viðmerkingarnar omanfyri.

1. viðgerð 19. mars 1997. Malið varð beint í mentannarnevndina, sum 17. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1996 heint í mentannarnevndina.

Nevndin hefur viðgjørt málið og hefur undir viðgerðini havt fund við Sámal Petur í Grund, landstýrismann við embætismonnum. Á fundinum staðfesti landsstýrismaðurin, at í viðmerkingunum til uppskotið frá landsstýrinum er tann feilur komin í, at talan verður um tvey gjöld. Tað er sostatt endaliga staðfest, at talan bert er um eitt gjald fyri hvørt húski. Nevndin hefur fingið upplýst, at útvarpið ynskir, at øll verða viðgjörd eins í samband við innkrevjing av útvarpsgjaldinum. Undir viðgerðini er upplýst, at tá útvarpsgjaldið fyri bilar fellur burtur, hækkar gjaldið fyri húskið við uml. 200 kr.

Undir viðgerðini hefur nevndin hýtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Bjarni Djurholm, Sune Jacobsen, Maria Hansen, Eyður Viderø) er er varugur við, at henda hækkan rakur pensjónistar meinst, men tá samgongan er samul um at hækka viðbótina til ávísar pensjónistar svarandi til hækkanina í útvarpsgjaldinum, tekur meirilutin undir viðuppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

Ein minniluti (Signar á Brúnni, Marita Petersen og Jenis av Rana) førir fram:

Tað er ilt at skilja, at tað skal hava tikið so langa tíð hjá landsstýrinum at lagt tingmál nr. 83/96: Brøying í løgtingslóg um útvarp til tingsins viðgerð. Tað hefur borið í sær, at skotbráð hjá mentannarnevndini at viðgera málið gjørdist alt ov stutt, tí lógin skal setast í gildi innan 1. mai. Nevndin, ið hefur viðgjørt málið, hefur fingið upplýst, at lógarbrøyingin ber í sær, at útvarpsgjaldið fyri bilar verður tikið av, og at gjaldið fyri hvørt húskið hækkar 200 kr.

Tað óhepna við brøyingini er, at pensjónistar og tey, ið ikki hava bil, verða meinst rakt av henni, tí tey fáa eina eykaútreiðslu upp á 200 kr. Hesum kann minnilutin ikki taka undir við. Sami minniluti mælir í staðin til, at galdandi skipan heldur fram eitt ár afturat, og at brøyingar verða frandar tá ið uppskot um endurskoðaða útvarpslóg verður lagt á tingborð í komandi tingsetu, fyri at koma í gildi 1. januar 1998, so sum løgtingið hefur álagt landsstýrinum.

Vísandi til hetta setir minnilutin (Signar á Brúnni, Marita Petersen og Jenis av Rana) fram hetta

U p p s k o t

til

samtyktur

Heitt verður á landsstýrið um at fremja brøyingar um útvarpsgjald í tí uppskoti, ið landsstýrið leggur fyrri ting í komandi tingsetu, har pensjónistar og onnur í líknandi støðu, verða undantikin tí meirútreiðslu, ið uppskotið nr. 83/1996: Brøying í løgtingslóg um útvarp ber í sær.

2. viðgerð 30. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 15 3-8 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 18 0-8 atkvøðum. Uppskot til samtyktar frá Signar á Brúnni, Marita Petersen og Jenis av Rana varð tikið aftur av uppskotsstíllarunum.

3. viðgerð 5. mai 1997. Uppskotið stann samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 17-0-7 atkvæðum.

Løgtingslóg nr. 60, 14. mai 1997.
F.L. jnr. 2250-1/90

84 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um fíggjarviðurskipti fólkakirkjunnar.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði hvann Jóhannessen, landsstýrismaður, vegna Sónar Petur í Grund, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram skjóðandi:

Uppskot

til

ríkislógartilmæli

Løgtingið samtykkir hjálagda uppskot til kongaliga fyriskipan við broytingum frá landsstýrinum, sum setur í gildi fyri Føroyar lóg um fíggjarviðurskipti fólkakirkjunnar.

Viðmerkingar

Kirkjumálaráðið hevur sent landsstýrinum hjálagda uppskot til kongaliga fyriskipan, sum setur í gildi fyri Føroyar lóg nr. 627 frá 4. juli 1994 um fíggjarviðurskipti fólkakirkjunnar. Umsitingin hjá landsstýrinum hevur viðgjørt uppskotið og gjørt ymsar broytingar til uppskot kirkjumálaráðsins, so sum tilskilað er niðanfyri.

Stóran trúbólina hevur føroyska kirkjan verið partur av dansku kirkjun, og kirkjuskipanin var í upprunaliga meirilík teirri dansku. Tá ið Danmark í 1849 gerst fólkaræði, verður longu í fyrstu grundlógini staðfest, at hin evangelisk-lutherska kirkjan er danska fólkakirkjan, og sum slík verður hon staðlað av statinum. Í Heimastýrislógini er kirkjan sett undir B-mál og ikki yvirtikið, og so stutt er tað Fólkaetingið, ið hevur lóg gávuvaldið fyri føroysku kirkjuna. Kirkjumálaráðið umsitir kirkjuna saman við kirkjuliga myndugleikunum í Føroyum.

Í 1990 gjørdust Føroyar sjálvstøðugt biskupsdømi við egnari stiftsstjórn. Hetta hevði við sær, at næstan allar tær uppgávur, sum stiftsstjórnin í Keypmannahavn áður hevði røkt, nú skuldu røkjast av føroysku stiftsstjórnini. Ein tilík umsiting fer fram eftir ávísun reglun, sum ásettar eru í kirkjuliga lógarverkinum (lógum, kunngerðum og rundskrivum), men tað gjørdist beinanvegitt greitt, at lógarverkinum fyri føroysku kirkjuna tørvaði ábøtur í stóran mun. Fleiri lógir eru sera gamlar, og innan nógv øki vantar löggáva. Umsitingin er farin fram og fer alsamt fram á tann hátt, at har reglur vanta innan føroysku lógarverkið, ella har tær eru vorðnar ov gamlar, verður gingið eftir danskum reglum, hóast tær ikki eru galdandi í Føroyum. Stiftsstjórnin í Keypmannahavn tykist næstan uttan undantak at hava umsitið Føroyar á sama hátt sum dansku prestadømin.

Í uppskotinum eru gjørdar tær broytingar, sum Landsstýrið hevur hildið verið neyðugar. Stiftsstjórn, kirkjastjórn, prestafelagið, felagið av kirkjuráðslimum og Tøll- og Skattstova Føroya hava unnmælt og gjørt við-

merkingar til uppskotið.

Lóg um fíggarviðurskifti fólkakirkjunnar (Lov om folkekirkens økonomi) hevur til endamáls at savna alt, sum viðvíkur peningaviðurskiftum fólkakirkjunnar í eina lóg. Í lógini verður heinleiðis ásett, hvat tann peningur, ið stiftsstjórnin og kirkjuráðini umsita, kann og skal nýtast til, og kirkjuráðini hava tí bara heimild at brúka pening úr kirkjukassanum til tey endamál, ið nevnd eru í lógini.

Uppskotið er eisini merkt av, at seinnu árin hevur tann áskoðan vundið framt innan danska umsiting, at so nógvur myndugleiki sum gjørligt skal flytast frá høvuðsfýrisitingini (ríkisráðunum) til fýrisitingarmyndugleikarnar úti um landið. Innan kirkjuligu umsitingina merkir hetta, at størri umsitingarvald er latið stiftsstjórnunum, próstádømis- og kirkjuráðunum. Tað gevur ikki bert kirkjuráðunum størri rásurúm í arbeiðinum, men sjálvsagt eisini størri ábyrgd.

Sjálvt um kirkjan er felagsmál verður bara okkurt um triðingurin av tí, tað kostar at reka føroysku kirkjuna, goldin úr Danmark. Hinir báðir triðingarnar verða goldnir úr Føroyum.

Tað er ikki lætt at meta um, hvussu stórar útreiðslur koma at standast av uppskotinum, men niðanfýri gjørdar meting man fara at vera á góðari leið:

1) Útreiðslur hjá ríkismyndugleikunum:

Talan er um at byta Føroyar sundur í 3 próstádømi, og verður tað gjørt, koma 2 próstar afturat. Tað kemur at merkja eina árliga øking í lønum upp á 165.000,00 kr.

Í staðin fyri Kirkjustjórnina koma 3 próstáðømisráð, og kemur tað at merkja eina árliga øking í kostnaðinum upp á 27.000,00 kr.

Fyri ríkismyndugleikarnar kemur uppskotið sostatt at merkja eina øking av út-reiðslunum til føroysku kirkjuna upp á 192.000,00 kr. um árið.

2) Útreiðslur hjá føroysku myndugleikunum:

Størstu útreiðslurnar koma ivaleyst at standast av, at lógin heimilar kirkjuráðunum at gjalda útbúnað, rukstur og reingerð av skrivstovunum hjá prestunum og skrivara hjá teimum.

Verður skrivstovuútbúnaður fingin til vega til allar prestarnar eftir einum árið, kemur tað at kosta o.a. 1.500.000,00 kr.

Útreiðslur til skrivara og reingerð fer at liggja um 535.000,00 kr. um árið. Tað er ilt at meta um, hvussu nógv viðlíkahald og endurnýggjing árliga kemur at kosta, men ein samlað upphædd upp á 100.000,00 kr. um árið, man ikki fara at vera langt av leið.

Heimild verður eisini til at gjalda fyri kirkjubókur og aðrar útreiðslur í hesum sambandi. Men hetta kemur neyvan at merkja størvegis øktur útreiðslur hjá kirkjukassanum, tí tað verður longu brúkt eitt sindur av peningi til hetta endamál. Ein lítil øking má tí væntast, men tað er ógjørligt at seta tøl á.

Heimild verður eisini til at samnýna fólki, ið arbeiða fyri kirkjuna. Hetta kemur heldur ikki at merkja øktur útreiðslur. Henda áseting er varðveitt í lógini mest fyri at útvega heimild til eina mannagongd, sum longu er vanlig. Men fyri at gera vart við, at hetta **ikk**i merkir, at nú kunnu kirkjuráðini av alvata fara undir at seta lønt starvsfólk við kirkjurnar, er danska orðið "løn" skift um við honorar. Eisini verður ásett, at landsstýrismaðurin í kirkjumálum ásetir nærri reglur fyri hesum.

Fyri føroysku myndugleikarnar kemur uppskotið sostatt at merkja eina øking í útreiðslunum til føroysku kirkjuna uppá u.á. 2.150.000,00 kr. fyrsta árið. Komandi árin verða árlegu útreiðslurnar n.á. 650.000,00 kr.

Tó skal verða skilað til, at í ávísum førum, har talan er um størri upphæddir, kann landsstýrismaðurin í kirkjumálum tálma útreiðslunum, við tað at hann skal áseta reglur fyri, í hvønn mun peningur kann nýtast til hesi endamál.

Eftir uppskotinum frá Kirkjumálaráðnum vórðu Føroyar ein líkningarøki, hvat kirkjuskatti viðvíkti. Fyrst og fremst varð hetta gjørt fyri at hjálpa teimum mongu smáu bygdunum, sum hava trupulleikar at útvega neyðugan pening til rakstur og viðlíkahald av kirkjunum. Henda skipan hevur havt fleiri fyrimunir við sær. Tað má á sannast, at seinastu árin hava kirkjuráðini í teimum smærru bygdunum havt trupulleikar við at útvega neyðugan pening. Skipanin við einum líkningarøki loysti hesar trupulleikar og skapti solidaritet millum kirkjusóknirnar í landinum, so tær peningasterku hjálpu teimum peningaveiku.

Men av ávísum grundum hevur landsstýrið broytt uppskotið og mælir nú til at varðveita vanligu skipanina við lokalum kirkjuskatti. Kommunurnar skipa fyri líkningini. Broytingin í mun til verandi skipan verður, at kirkjuráðini fáa kirkjuskattin goldnan beinleiðis frá Gjaldstovuni, (smbt. § 19, stk. 1 í lógini) og ikki sum nú frá kommunum. Seinna árin hava ávís kirkjuráð havt trupulleikar við at fáa kirkjuskattin. Ivaleyst hava ringu tíðirnar verið atvoldin til hesa gongd. Vónandi verður hesin trupulleiki løystur, tá Gjaldstovan avgreiðir kirkjuskattin beinleiðis til kirkjuráðini. Til at hjálpa teimum mongu smáu bygdunum, sum hava trupulleikar við at útvega neyðugan pening til rakstur og viðlíkahald av kirkjunum, skjýtur landsstýrið upp, at heimild verður í lógini til, at kirkjuráð, sum eru betri fyri, kunnu stuðla teimum, ið ringari eru fyri, (smbt. § 18, stk. 7 í lógini). Hetta verður gjørt eftir reglum, sum landsstýrismaðurin í kirkjumálum ásetur.

Landsfólkavirilitið skrásetur, hvør er limur í fólkakirkjuni. Hesar upplýsingar verða latnar Toll- og Skattstovu Føroya, sum so syrgir fyri, at bert tey, ið limir eru í fólkakirkjuni, gjalda kirkjuskatt. Hetta hevur havt eina vissu ónøgd við sær millum teirra, ið ikki eru limir í fólkakirkjuni, men sum altíð hava galdið og framvegis vilja gjalda kirkjuskatt. Tá galdandi lóg heimilar teimum ikki at gjalda kirkjuskatt (sí § 8 í Lov nr. 109 af 3. marts 1924 for Færøerne om Kirkernes Styrelse m.v.). Ofta eru tað menn, hvørs kona er limur í fólkakirkjuni, og hvørs børn verða doypt har. Meginparturin av húskinum er limur í fólkakirkjuni, og alt húskið brúkar kirkjuna og kennir seg hoyra til har, men sleppa tó ikki at gjalda kirkjuskatt og á tann hátt at stuðla teirri kirkju, tey dagliga koma í. Við hesi broyting læa tey, ið ikki eru limir í fólkakirkjuni, men sum kortini vilja stuðla henni, **møguleika** at gera tað.

Eftir galdandi lóg eru tað kirkjuráðini, ið gera av, um kirkjuskattur skal úlíknast ella ikki, og henda rætt varðveita tey í nýggju lógini. Higar til eru tað rættiliga nógv kirkjuráð í smærru bygdunum, sum hava útvegað neyðuga peningin á annan hátt, og vilja tey halda fram við tí, er eingin orsök at forða teimum at gera tað.

Føroya Kirkjugrunnur er settur á stovn við "Lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om Kirkernes Styrelse m.v.," og Landskassin hevur í mong ár um fíggjarlógina latið ávfst tilskot til fólkakirkjuna í henda grunu, sum Føroya Kirkjustjórn hevur umsitið. Men tað finst eingin lóg, ið beinleiðis áleggur landskassanum at gera hetta. Grundlógin fyriskipar statinum at stuðla fólkakirkjuni, og í kann hetta tilskot kanska skiljast sum føroyski "statsstuðulin" til fólkakirkjuna í Føroyum. Áðlanin er at varðveita hesa skipan og samstundis at gera útveg fyri at stovnsseta ein tiltaksgrunn við víðari heimildum enn Kirkjugrunnurin sjálvur. Landsstýrismaðurin í kirkjumálum tekur so avgerð um, hvørt hetta skal gerast, og ger reglur fyri, hvussu hesin grunnur skal virka og rekast.

Umframt sjálvt uppskotið til kongaliga fyriskipan er eisini lagt við viðmerkingar og viðmæli frá stiftsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagnum, felagnum av kirkjuráðslimum og Toll- og Skattstovu Føroya.

Landsstýrið mælir lögtinginum til at samtykkja, at kongaliga fyriskipanin, sum setir í gildi fyri Føroyar lóg um fíggiarviðurskipti fólkakirkjunnar, verður sett í gildi við broytingum landsstýrisins, sum niðanfyrir tilskilað.

1. Hjólagt uppskot frá kirkjumálaráðnum til kongaliga fyriskipan um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um fíggiarviðurskipti fólkakirkjunnar við viðmerkingum.
2. Broytingaruppskot landsstýrisins við viðmerkingum.
3. Upprimalógin. *)
4. Viðmerkingar hjá stiftsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagnum, felagnum av kirkjuráðslimum og Toll- og Skattstovu Føroya. **)

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í mentamáternævnið og er ikki afturkomandi.

Anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om folkekirkens økonomi.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
I medfør af § 28, stk. 2, i lov om folkekirken økonomi, jf. lovebekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994, bestemmes, at loven skal gælde for Færøerne i følgende affattelse:

Kapitel I Kirkekassen

§ 1. Ved hvert menighedsråd oprettes en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet.

Stk. 2. Bestyrer et menighedsråd flere kirker, kan menighedsrådet beslutte, at der oprettes en selvstændig kirkekasse ved hver kirke.

Stk. 3. (udgår)

§ 2. Af kirkekassen afholdes udgifter vedrørende:

- 1) Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af kirker, gudstjenestelokaler og bygninger til brug for kirker.
- 2) (udgår)
- 3) Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for kirker samt efter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggenders bestemmelse andre udgifter vedrørende kirker.
- 4) (udgår)
- 5) (udgår)
- 6) Præsteembederne efter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggenders nærmere bestemmelse.
- 7) Konfirmationsforberedelse og afholdelse af konfirmation samt udgifter vedrørende ministerialbøgernes førelse.
- 8) Honorar og andre udgifter til medarbejdere ved kirken.

9) Valg til menighedsråd og udgifter i forbindelse med rådets virksomhed efter reglerne herom i lov om menighedsråd.

10) Menighedsrådsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som menighedsrådsmedlem.

11) Rådighedsbeløbet, jf. § 2 a.

12) Bidrag til lokalt mellemkirkeligt arbejde, jf. § 12.

13) (udgår)

14) Provstesyns og menighedsråds deltagelse i synsforretninger.

Stk. 2. Udgifter vedrørende ikke-selvejende kirker afholdes af den, der ejer kirken. Ved ikke-selvejende kirker kan der af kirkekassen dog afholdes udgifter til:

1) Anskaffelse af orgel eller harmonium

2) Installation af elektrisk belysning

3) Anskaffelse af lysekroner og andre mere bekostelige belysningselementer

4) Anskaffelse af høreanlæg

5) Opvarmning af kirken

6) (udgår).

Stk. 3. (udgår)

§ 2 a. Inden for menighedsrådsområdet kan menighedsrådet årligt anvende et beløb til fremme af det kirkelige liv i sognet, kirkedistriktet, præstegældet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte nærmere bestemmelser om størrelsen af det i stk. 1 nævnte beløb og kan graduere beløbets størrelse i forhold til menighedsrådsrådets størrelse.

§ 2 b. Til fremme af menighedsarbejdet forvalter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kirken. Nærmere regler herom fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§ 3. Kirkekassen oppebærer indtægter af kirkens kapitaler, frivillige bidrag samt betaling for brug af kirke.
Stk. 2. (udgår)

Stk. 3. Den del af kirkekassens udgifter, der ikke kan afholdes af de i stk. 1 nævnte indtægter, dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer.

§ 4. Menighedsrådet udarbejder årligt budget over kirkekassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. (udgår)

Stk. 3. Det af menighedsrådet udarbejdede budget sendes til provstiuudvalget.

Stk. 4. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om udarbejdelse af budgetter for kirkekasserne.

§ 5. Efter modtagelsen af budget for kirkekasserne indkalder provstiuudvalget en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til budgetsamråd.

Stk. 2. I budgetsamrådet forhandles de enkelte bevillingsforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed.

Stk. 3. Menighedsrådene har pligt til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet.

Stk. 4. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om afholdelse af budgetsamråd.

§ 5a. På baggrund af drøftelserne på budgetsamrådet afgiver provstiuudvalget en indstilling til stiftsøvrigheden om det samlede behov for ligningsmidler til dækning af udgifterne til provstiets kirkekasser.

Stk. 2. Såfremt provstiuudvalget indstiller, at der skal foretages reduktion af de budgetterede ligningsbeløb

for flere kirkekasser, skal indstillingen indeholde en prioritering af disse forslag.

§ 6. Ligningsbeløbet til kirkekasserne fastsættes af stiftsøvrigheden over Færøernes Stift. Ved ligningsbeløbets fastsættelse kan stiftsøvrigheden forhøje det budgetterede underskud for kasserne med et beløb til inødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Beløbet kan højst udgøre 5 pct. af det samlede ligningsbeløb.

Stk. 2. Ligningsbeløbet til kirkekasserne i stiftet må ikke uden Landsstyremanden for Kirkelige Anliggenders samtykke være mere end 10% højere end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbeløb til kirkekasserne. Ved beregningen heraf bortses fra valgudgifter, udgifter til arbejder, der er krævet ved synsforretninger, udgifter til honorarer m.v. til medarbejdere ved kirken, udgifter til forrentning og afdrag af lån og de udgifter, der er nævnt i stk. 1 samt i § 2, stk. 1, nr. 6-7. Ved beregningen bortses fra alle udgifter vedrørende en kirkekasse i de første 4 år denne kirkekasse modtager ligningsbeløb.

§ 7. Stiftsøvrigheden træffer afgørelse om godkendelse af kirkekassernes budget for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. Nærmere regler om stiftsøvrighedens godkendelse af kirkekassernes budget, fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§ 8. Regnskabsåret for kirkekassen er kalenderåret.

§ 9. Menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om regnskaberne aflægges, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne.

Stk. 2. (Udgår)

Stk. 3. Provstiudvalgets afgørelser vedrørende regnskabet kan indbringes for stiftsøvrigheden.

Kapitel 2 *Fællesfonden*

§ 10. Fællesfonden bestyres af stiftsøvrighederne efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

§ 11. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke udgifter der afholdes af fællesfonden, for så vidt angår Færøerne.

Stk. 2. Kirkeministeren kan fastsætte regler om henlæggelse af en del af fællesfondens indtægter til en reservefond og om denne fonds anvendelse. De årlige henlæggelser må ikke overstige 1 pct. af præsteembedernes kapitaler.

Stk. 3. Hvor økonomisk støtte efter kirkeministerens skøn er særlig påkrævet, kan ministeren af fællesfonden anvende indtil 200.000 kr. af den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler til kirkelige formål.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 3 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.

§ 12. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde, herunder om finansiering af et centralt mellemkirkeligt rådss virksomhed af fællesfonden, for så vidt denne virksomhed ikke dækkes af bevillinger på finansloven. Endvidere kan Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætte regler om finansiering af lokalt mellemkirkeligt arbejde af kirkekassen, jf. § 2, stk. 1.

§ 12 a. (Ophævet).

§ 13. (Udgår)

§ 14. Fællesfonden opbeholder renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler samt leje- og driftsindtægter fra præsteboliger.

Stk. 2. (udgår)

§ 15. Hvert år inden den 15. marts indsender stiftsøvrighederne hver for sig stifts vedkommende et budget over fællesfondens indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til kirkeministeren.

Stk. 2. (udgår)

Stk. 3. (udgår)

§ 16. Fællesfondens regnskabsår er kalenderåret.

§ 17. Stiftsøvrighederne aflægger regnskab for fællesfonden til kirkeministeren efter bestemmelser fastsat af ministeren.

Stk. 2. Regnskabet revideres af rigstrevisionen.

Kapitel 3

Almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning

§ 18. Ligningsbeløb til kirkekasserne pålignes folkekirkens medlemmer under ét eller samme regler, hvorefter kommunal indkomstskat svares, dog at den kirkelige ligningsprocent fastsættes med 2 decimaler.

Stk. 2. Påligningen sker under ét for Færøernes Stift. Den kirkelige ligningsprocent fastsættes af Toll- og Skattstovu Føroya på grundlag af stiftsøvrighedens fastsættelse af ligningsbeløbet.

Stk. 3. En person, som ikke er medlemmer af folkekirken, kan meddele Toll- og Skattstovu Føroya, at vedkommende ønsker at betale kirkeskat.

Stk. 4. Ved ligningen bortses fra medlemmer af valgmenigheder. Endvidere bortses fra medlemmer af folkekirken i et sogn, hvor kirkekassens udgifter dækkes i medfør af § 3, stk. 1.

Stk. 5. En person fritages for kirkelige afgifter, når det dokumenteres, at den pågældende under ophold uden for Det danske Rige har forpligtet sig til at yde bidrag af mindst samme størrelse til en derværende menighed under Dansk Kirke i Udlandet eller Dansk Sømandskirke i fremmede Havne. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte nærmere regler herom.

(Stk. 5. i den danske lov udgår.)

§ 19. (1. pkt. udgår). Ligningsbeløbet udbetales til vedkommende menighedsråd. Dog udbetales beløb til inødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 6, stk. 1, kun til vedkommende menighedsråd efter anmodning fra stiftsøvrigheden. Et eventuelt ved regnskabsårets slutning tilbagestående beløb anvendes af Toll- og Skattstovu Føroya til nedbringelse af det følgende års ligning.

Stk. 2. (Udgår).

Kapitel 3a

Færøernes Kirkefond

§ 19a. Færøernes Kirkefond bestyres af stiftsøvrigheden over Færøernes Stift efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§ 19b. Færøernes Kirkefond afholder halvdelen af udgifternes vedrørende befordringsgodtgørelse til præster på Færøerne.

Stk. 2. Af Færøernes Kirkefond kan der efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender ydes tilskud til hel eller delvis dækning af udgifter som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1.

Stk. 3. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte regler om henlæggelse af en del af

Færøernes Kirkefonds indtægter til en reservefond og om denne fonds anvendelse.

§ 19c. Til dækning af de i § 19b nævnte udgifter ydes af landskassen et årligt tilskud.

Stk. 2. Det årlige tilskud udbetales til Færøernes Kirkefond.

§ 19d. Færøernes Kirkefonds regnskabsår er kalenderåret.

Stk. 2. Stiftsøvrigheden over Færøernes Stift aflægger regnskab for Færøernes Kirkefond til Landsstyret efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Stk. 3. Regnskabet revideres af landsrevisoren.

Kapitel 4

Statstilskud

§ 20. Af folkekirkens udgifter afholder statskassen:

- 1) Lønninger, pensioner og andre ydelser til biskopperne.
- 2) Pensioner og efterindtægt i henhold til lov om tjenstemandspension vedrørende provster og præster.
- 3) (udgår)

Stk. 2. Statskassen yder herudover et årligt tilskud til fællesfonden svarende til 40 pct. af fællesfondens udgifter til lønninger til provster og præster.

Stk. 3. (udgår)

Kapitel 5

Folkekirkens kapitaler

§ 21. Menighedsrådet bestyrer kirkens faste ejendomme efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Stk. 2. (Flyttes til § 23, stk. 2, fordi præsteembedernes faste ejendomme på Færøerne kun omfatter tjensteboligerne, som bestyres af stiftsøvrigheden.)

Stk. 3. Forbrug af kirkers formue samt køb og salg af fast ejendom kan kun ske efter beslutning af menighedsrådet og med godkendelse af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender eller efter dennes bemyndigelse af stiftsøvrigheden.

§ 22. (udgår)

§ 23. Stiftsøvrigheden bestyrer præsteembedernes faste ejendomme samt kirkernes og præsteembedernes øvrige kapitaler efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om brug, indretning og vedligeholdelse af præsteembedernes faste ejendomme m.v. og om afholdelse af syn over dem.

(Stk. 2. i den danske lov udgår)

Kapitel 6

Provstiudvalg

§ 24. I hvert provsti vælges et provstiudvalg, der består af provsten og 2-4 læge medlemmer. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om valgets foretagelse og om antallet af medlemmer.

Stk. 2. Provstiudvalget vælger af sin midte en formand og en næstformand. Valget sker ved skriftlig afstemning på udvalgets konstituerende møde, som provsten indkalder til. Valget gælder for udvalgets valg-

periode. Medlemmerne af udvalget er pligtige at modtage valg som formand og næstformand. Provsten virker som udvalget forretningsførende medlem og drager omsorg for udførelsen af udvalgets beslutninger.

Stk. 3. Provstiudvalgets endelige behandling af indstilling til stiftsøvrigheden over Færøernes Stift vedrørende kirkekassernes årlige budget sker i offentlige møder. Bortset herfra bestemmer udvalget selv, i hvilket omfang dels møder skal være offentlige, og fastsætter selv sin forretningsorden. Er der uenighed i provstiudvalget om forretningsgangen, kan spørgsmål herom forelægges stiftsøvrigheden til afgørelse.

Stk. 4. De i lov om menighedsråd § 46, stk. 1, nævnte regler om annullation og suspension af beslutninger finder tilsvarende anvendelse over for et provstiudvalgs beslutninger, der strider mod lovgivningen. Endvidere finder de i lov om menighedsråd § 46, stk. 2-5, og § 48 nævnte regler om pålæggelse af tvangsbøder i forbindelse med ulovlige undladelser, anlæggelse af erstatningssager ved domstolene, frafald af erstatningsanlæg mod betaling af erstatningsretlig bod samt nedsættelse eller helt bortfald af en erstatning tilsvarende anvendelse over for medlemmer af provstiudvalg, der er ansvarlige for en undladelse eller for, at en kirkekasse eller fællesfonden er påført et tab.

Stk. 5. Stiftsøvrighedens afgørelser efter stk. 4, 1. pkt., kan af provstiudvalget indbringes for kirkeministeren. Stiftsøvrighedens afgørelser efter stk. 4, 2. pkt., kan af de pågældende medlemmer af provstiudvalget indbringes for kirkeministeren.

Stk. 6. Nærmere regler for provstiudvalgets virksomhed, herunder beføjelser med hensyn til behandling af kirkekassernes årlige budget, fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§ 25. (udgår)

§ 26. Ordinært valg til provstiudvalg skal foretages inden udgangen af marts måned i året efter, at ordinært valg til menighedsråd har fundet sted. Valget gælder fra 1. april.

Stk. 2. Udgifterne til valg af provstiudvalgene og til disses møder, herunder befordringsgodtgørelse og diæt-er til de valgte medlemmer samt udvalgenes udgifter til medhjælp, kontorartikler m.v., udredes af fællesfonden efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 3. Udgifter til provstiudvalgsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som provstiudvalgsmedlem, kan med Kirkeministeriets godkendelse afholdes af fællesfonden. Der vil endvidere efter kirkeministerens bestemmelse af fællesfonden kunne ydes valgte provstiudvalgsmedlemmer erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i sådanne kurser m.v.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 27. Anordningen træder i kraft den

Stk. 2. Saldoen pr. x.x. 199x i de hidtidige kirkekasser overføres pr. y.y. 199y til vedkommende kirkekasse.

Stk. 3. Saldoen pr. x.x. 199x i den hidtidige Færøernes Kirkefond overføres pr. y.y. 199y til Færøernes Kirkefond.

Stk. 4. Samtidig med anordningens ikrafttræden ophæves

1. anordning nr. 287 af 11. oktober 1937 om stiftsmidlernes bestyrelse.

2. § 13 og § 27 i anordning nr. 232 af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd.

§ 28. (udgår)

Bemærkninger til forslaget

1. Almindelige bemærkninger

Forslaget til anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om folkekirkens økonomi svarer delvist til den i Danmark gældende lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 1. juli 1994. Kirke-

ministeren har den 17. januar 1986 fremsat et forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi. Dette lovforslag er indarbejdet i dette forslag til anordning.

Lov om folkekirkens økonomi er oprindelig fra 1984 (Lov nr. 645 af 19. december 1984), og loven er senere ændret flere gange.

Systematikken i loven og denne anordning er følgende.

Kapitel 1 indeholder reglerne om den lokale kirkelige økonomi. Forslaget til anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om folkekirkens økonomi adskiller sig på dette punkt væsentligt fra den i Danmark gældende ordning, og der henvises derfor til de særlige bemærkninger til kapitel 1 i forslaget til anordningen.

Kapitel 2 drejer sig om den folkekirkelige fællesøkonomi. Indtægterne til at dække disse udgifter hidrører dels fra renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler, af tilskud fra den danske statskasse samt fra landskirkeskatten. Landskirkeskatten pålægges for øjeblikket folkekirkens medlemmer i Danmark. Der er ikke med dette forslag til anordning tilsigtet nogle ændringer på dette punkt, og medlemmer af folkekirken på Færøerne vil derfor heller ikke i fremtiden blive pålagt landskirkeskat. Der henvises i øvrigt til de særlige bemærkninger til kapitel 2.

Kapitel 3 omhandler de almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning.

Kapitel 3a i dette forslag til anordning vedrører Færøernes Kirkefond. Af Færøernes Kirkefond afholdes halvdelen af udgifterne vedrørende befordringsgodtgørelse til præster på Færøerne, jf. forslaget § 19b, stk. 1, ligesom der af Færøernes Kirkefond kan ydes tilskud til hel eller delvis dækning af udgifter til vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af kirker, gudstjenestelokaler og bygninger til brug for kirker, jf. forslaget § 19b, stk. 2. Til dækning af disse udgifter yder landskassen et årligt tilskud.

Ordningen med Færøernes Kirkefond svarer til den allerede gældende ordning, jf. §§ 10-11 i Lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om Kirkernes Styrelse m.v., som ændret ved lov nr. 192 af 11. maj 1935.

Kapitel 4 vedrører den danske stats tilskud til folkekirkens udgifter, mens kapitel 5 vedrører folkekirkens kapitaler. I kapitel 6 fastsættes regler om provstiudvalg.

Forslaget har været til høring hos stiftsøvrigheden over Færøernes Stift.

Forslaget indeholder en del bemyndigelser til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender til at fastsætte nærmere regler om afholdelse af udgifter af kirkekasserne, om budget og regnskab for kirkekasserne, om fritagelse for kirkelige afgifter mod betaling af bidrag til Dansk Kirke i Udlandet eller Dansk Sømandskirke i fremmede Havne, om Færøernes Kirkefond, om bestyrelse af kirkernes faste ejendomme samt om provstiudvalgenes virksomhed. Tilsvarende kan forbrug af kirkers formue samt køb og salg af fast ejendom kun ske med godkendelse af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender. Forslaget vil derfor medføre nogle administrative forpligtelser for Landsstyret.

Det bemærkes, at de pågældende bemyndigelser gives til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender under henvisning til, at de vedrører lokale færøske forhold, som bør reguleres af færøske myndigheder. Om omfanget af den enkelte bemyndigelse henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Der er ikke med forslaget tilsigtet nogen ændring i fordelingen af kirkelige udgifter mellem Danmark og Færøerne, ligesom der ikke med bestemmelserne i kapitel 3a er tilsigtet nogen forøgelse af tilskuddet fra landskassen til dækning af kirkelige udgifter over Færøernes Kirkefond.

Forslaget indeholder i §§ 2, 2a og 2b bestemmelser om afholdes af udgifter af kirkekasserne. Forslaget svarer delvist til de allerede gældende regler i § 3 og § 8 i lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om Kirkerne's Styrelse m.v., som ændret ved Lov nr. 192 af 11. maj 1935. Dette sammenholdt med, at budgetproceduren er tilrettelagt, således at stiftsøvrigheden over Færøernes Stift skal godkende kirkekassernes budgetter, ligesom der fortsat vil være mulighed for lokal finansiering via frivillige bidrag, betyder formentlig, at forslaget ikke vil give anledning til stigning i de lokale kirkelige udgifter.

II. Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Der henvises til bemærkningerne til de lovforslag, der blev vedtaget som henholdsvis lov nr. 645 af 19. december 1984, lov nr. 223 af 13. april 1988, lov nr. 334 af 24. maj 1989, lov nr. 286 af 29. april 1992 og lov nr. 433 af 1. juni 1994. Lovforslagene, betænkningerne fra Folketingets kirkeudvalg samt de vedtagne love er vedlagt som kopi. Den nugældende lov er sammenskrevet i lovbekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994, der vedlægges.

Nedenfor er knyttet bemærkninger til de bestemmelser, hvori der er foretaget ændringer under henvisning til de særlige færøske forhold.

Til Kapitel I Kirkekassen

Til § 1

Bestemmelsen i den danske lovs § 1, stk. 3, vedrører oprettelse af en fælles præstegårdskasse i et pastorat med flere menighedsråd.

På Færøerne administreres præsteboligerne imidlertid af stiftsøvrigheden, og udgifterne vedrørende disse afholdes af fællesfonden, jf. forslagens kapitel 2. Menighedsrådene deltager således ikke i driften af ejendomme tilhørende præsteembederne, og bestemmelsen udgår derfor som overflødig.

Til § 2

Bestemmelsen i den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 2, udgår som overflødig, idet den alene vedrører kirkegårde.

Den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 4 og 5, samt dele af den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 6, udgår som overflødige. Der henvises til bemærkningerne til § 1.

Efter forslaget til stk. 1, nr. 6, kan der afholdes udgifter til præsteembederne efter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggendes nærmere bestemmelse. Bestemmelsen tænkes anvendt til udstedelse af regler om, at der af kirkekassen kan afholdes udgifter til indkøb af haveredskaber, kontormateriale og lignende til brug for præsten.

Forslaget til stk. 1, nr. 7, svarer dels til den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 7, og vedrørende udgifter til ministerialbøgernes førelse til danske regler udstedt i medfør af den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 6.

Ændringen af § 2, stk. 1, nr. 8, i forhold til den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 8, er alene af sproglig karakter. Ændringen er foretaget for at understrege, at den nugældende ordning på Færøerne, hvorefter arbejde ved kirkerne udføres af frivillige og ulønnede medarbejdere, bør videreføres.

Bestemmelsen i den danske lovs § 2, stk. 1, nr. 13, udgår som overflødig, idet bestemmelsen alene vedrører kirkegårde.

Forslaget til stk. 2 svarer med en enkelt ændring til den danske lovs § 2, stk. 2, idet bestemmelsen i den danske lovs § 2, stk. 2, nr. 6, der vedrører kirkegårde, udgår som overflødig.

Bestemmelsen i den danske lovs § 2, stk. 3, udgår. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 1.

Til § 2a

I stk. 1 anvendes ordet "præstegæld", hvilket er begrundet i, at præstens ansættelsesområde på Færøerne betegnes præstegæld og ikke pastorat.

Under hensyn til at der på Færøerne er mange små menighedsråds kredse og dermed et meget lille befolkningsgrundlag, er der i stk. 2 indsat en bestemmelse om, at Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte nærmere regler om størrelsen af rådighedsbeløbet, ligesom vedkommende kan fastsætte bestemmelser om graduering af beløbet i forhold til fx menighedsråds kredsens størrelse.

Til § 2b

Bestemmelsen svarer delvist til den danske lovs § 2b, idet bekræftelse til at udstede nærmere regler om forvaltningen af indsamlede midler gives til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Til § 3

I forslaget til stk. 1 er indsat en bestemmelse om, at kirkekassen blandt andet oppehæver indtægter fra frivillige bidrag. Bestemmelsen er indsat for at understrege, at den nugældende ordning på Færøerne, hvor der i flere menighedsråds kredse er tradition for, at kirkens udgifter finansieres via frivillig bidrag, kan videreføres.

Der henvises i denne forbindelse også til forslaget § 18, stk. 4, 2. pkt., hvorefter der ved ligningen bortses fra medlemmer af folkekirken i et sogn, hvor kirkekassens udgifter dækkes fuldt ud af egen indtægter, jf. § 3, stk. 1.

På Færøerne administreres præsteboligerne af stiftsøvrigheden, og udgifterne vedrørende præsteboligerne afholdes af fællesfonden. Leje- og driftsindtægter vedrørende disse boliger skal derfor ikke indgå i kirkekassen (eller præstegårdskassen), men i fællesfonden, og bestemmelsen i den danske lovs § 3, stk. 2, udgår således som overflødig.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer delvist til den danske lovs § 3, stk. 3, idet udgifter vedrørende præstegårdskasserne dog er fjernet. Dette er begrundet i, at udgifter til præsteembedernes faste ejendomme finansieres af fællesfonden, hvorfor der ikke er oprettet præstegårdskasser, jf. bemærkningerne til § 1.

Til § 4

Bestemmelsen i den danske lovs § 4, stk. 2, udgår som overflødig. Der henvises til bemærkningerne til § 1.

Bestemmelsen i forslaget til stk. 3 gælder kun på Færøerne. Bestemmelsen er indsat for at understrege, at menighedsrådet skal indsende budgettet til provstiudvalget.

Bestemmelsen i forslaget til stk. 4 erstatter den danske lovs § 4, stk. 3. Med bestemmelsen overlades det til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender at fastsætte nærmere regler om udarbejdelse af budgetter for kirkekasserne, hvilket er begrundet i, at disse regler skal tilpasses budgetproceduren i øvrigt på Færøerne og derfor bør udfærdiges af færøske myndigheder.

Til § 5

I forslagens stk. 1 slettes ordet præstegårdskasserne. Der henvises til bemærkningerne til § 3, stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 1 adskiller sig fra den danske lovs § 5, stk. 1, idet der ikke i forslaget er fastsat nogen frist for afholdelse af budgetsamrådet. Denne ændring i forhold til den danske lov har sammenhæng med forslaget til § 5, stk. 4, hvorefter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggende er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om afholdelse af budgetsamråd. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne til § 4, stk. 4.

Til § 5a

Bestemmelsen gælder kun på Færøerne.

Efter bestemmelsen skal provstiudvalget på baggrund af drøftelserne på budgetsamrådet afgive en indstilling til stiftsøvrigheden om det samlede behov for ligningsmidler til dækning af udgifterne til provstiets kirkekasser.

Såfremt provstiudvalget indstiller, at der skal foretages reduktion af de af menighedsrådene budgetterede ligningsbeløb for flere kirkekasser, skal indstillingen indeholde en prioritering af disse forslag.

Provstiudvalget bliver således ikke budgetgodkendende myndighed. Der er imidlertid med forslaget lagt op til, at provstiudvalget skal foretage en grundig vurdering af budgetterne, således at provstiudvalget kommer med en gennemarbejdet og kvalificeret indstilling til stiftsøvrigheden.

Den egentlige budgetgodkendende myndighed bliver stiftsøvrigheden, jf. forslagens § 7, hvilket er begrundet i et ønske om, at der i forbindelse med den gennemgribende revision af kirkelovgivningen på Færøerne bliver mulighed for at koordinere og planlægge udgiftskrævende opgaver i området, således at der bliver mulighed for at imødegå en eventuel voldsom stigning i de kirkelige udgifter i de kommende år.

Det bemærkes, at Landsstyremanden for Kirkelige anliggender skal fastsætte nærmere regler om provstiudvalgets virksomhed, herunder beføjelser med hensyn til behandling af kirkekassernes årlige budget, jf. forslagens § 24, stk. 6.

Til § 6

Efter bestemmelsen stk. 1 skal stiftsøvrigheden over Færøerne Stift fastsætte ligningsbeløbet. Om begrundelsen for, at det er stiftsøvrigheden og ikke provstiudvalget som i Danmark, der får denne opgave, henvises til bemærkningerne til § 5a.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer delvist til den danske lovs § 6, stk. 2. Efter denne bestemmelses 1. pkt. kan ligningsbeløbet til kirkekasserne i stiftet ikke uden Landsstyremanden for Kirkelige Anliggenders samtykke stige med mere end 10% end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbeløb til kirkekasserne. Procentsatsen er fastsat under hensyn til de særlige færøske forhold.

Bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., svarer til den danske lovs § 6, stk. 2, 2. pkt., idet ændringen alene er af sproglig og teknisk karakter.

Bestemmelsen i stk. 2, 3. pkt., er ny og er indsat for at udgå, at udskrivning af ligningsmidler til kirkekasser, som ikke tidligere har modtaget ligningsmidler, betyder, at 10%-reglen i stk. 2, 1. pkt., skal anvendes.

Til § 7

Bestemmelsen i stk. 1 svarer delvist til den danske lovs § 7. Bestemmelsen er dog ændret, idet stiftsøvrigheden er budgetgodkendende myndighed, jf. bemærkningerne til § 6, og idet der ikke er fastsat nogen frist for stiftsøvrighedens godkendelse af budgetterne.

Bestemmelsen i stk. 2 er ny og er indsat for at give Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender mulighed for at fastsætte nærmere regler om stiftsøvrighedens godkendelse af kirkekassernes budget. I den danske lovs § 24, stk. 6, findes en tilsvarende bemyndigelse til kirkeministeren i relation til danske provstiudvalgs godkendelse af kirkekassernes budget. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 4, stk. 4.

Til § 9

Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., svarer delvist til den danske lovs § 9, stk. 1, 1. pkt., idet bestemmelsen i den danske lov om aflæggelse af regnskab for præstegårdskasserne udgår som overflødig, jf. herved bemærkningerne til § 1.

Der fastsættes ikke i forslaget nogen frist for menighedsrådets aflæggelse af regnskab for kirkekasserne eller for revisionen af regnskabet. Disse ændringer i forhold til den danske lovs § 9, stk. 1, 1. pkt., og § 9, stk. 3, 1. pkt., skal ses i sammenhang med bestemmelsen i forslagets § 9, stk. 1, 2. pkt., hvorefter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om regnskabs aflæggelse, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 4, stk. 4.

Bestemmelsen i stk. 2 udgår som overflødig, idet spørgsmålet om regnskabskyndig bistand er omfattet af bemyndigelsen i forslagets stk. 1, 2. pkt., til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til den nugældende danske lovs § 9, stk. 3, 2. pkt.

Til kapitel 2 Fællesfonden

Til § 11

Bestemmelsen i stk. 1 indeholder en bemyndigelse til, at kirkeministeren fastsætter regler om, hvilke udgifter der afholdes af fællesfonden, for så vidt angår Færøerne.

Det er ikke tanken, at der skal foretages en ændring i omfanget af udgifterne, der afholdes af fællesfonden.

Disse udgifter er for øjeblikket udgifter vedrørende præsters løn, tjenesteboliger, stiftsovrighedens drift osv.

Til § 12

I bestemmelsens 2. pkt. er indsat en bemyndigelse, hvorefter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte regler om finansiering af lokalt mellemkirkeligt arbejde af kirkekassen.

Den tilsvarende bemyndigelse i den danske lovs § 12 til kirkeministeren er ikke udnyttet.

Til § 13

Bestemmelsen i den danske lovs § 13 vedrører tilskud af fællesfonden til nedsættelse af ligningsbeløbet i en kommune, hvor det samlede kirkelige ligningsbeløb er særlig stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen.

Under henvisning til, at folkekirkens medlemmer på Færøerne ikke pålægges landskirkeskat, der anvendes til dækning af fællesfondens udgifter, udgår bestemmelsen.

Til § 14

Under henvisning til, at udgifter vedrørende tjenesteboliger til præster på Færøerne afholdes af fællesfonden, er der i stk. 1 indsat en bestemmelse om, at leje- og driftsindtægter fra præsteboligerne indgår i fællesfonden.

Bestemmelsen i den danske lovs § 14, stk. 2, udgår, idet folkekirkens medlemmer på Færøerne ikke skal pålægges landskirkeskat.

Til § 15

Bestemmelsen i den danske lovs § 15, stk. 1-3, udgår, idet folkekirkens medlemmer på Færøerne ikke skal pålægges landskirkeskat.

Til kapitel 3

Almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning

Til § 18

Efter bestemmelsen i stk. 2, 1. pkt., er Færøernes Stift et ligningsområde, hvilket er begrundet i, at antallet af folkekirkemedlemmer på Færøerne er så forholdsvis beskedent, at det ikke er fundet formålstjenligt at foretage en opdeling.

Bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., findes ikke i den danske lov, men er indsat for at afklare eventuelle tvivlstilfælde om, hvilken myndighed der fastsætter ligningsprocenten.

Bestemmelsen i stk. 3 er indsat for at sikre, at den nuværende færøske ordning, hvorefter personer, der ikke er medlemmer af folkekirken, kan meddele skattemyndighederne, at vedkommende ønsker at betale kirkeskat, kan bevares.

Bestemmelsen i stk. 4, 2. pkt., findes ikke i den danske lov og er indsat for at sikre, at personer, som er bosiddende i et sogn, hvor kirkekassens udgifter dækkes fuldt ud gennem frivillige bidrag, jf. forslaget § 3, stk. 1, ikke pålægges kirkeskat.

Bestemmelse i stk. 5 svarer til den danske lovs § 18, stk. 4, idet det dog er præciseret, at den pågældende skal opholde sig uden for Det danske Rige. Bemyndigelsen til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender svarer til bemyndigelsen til kirkeministeren i den danske lov.

Bestemmelsen i den danske lovs § 18, stk. 5 udgår som overflødig, fordi Færøerne er et ligningsområde i henseende til kirkeskat.

Til § 19

Bestemmelsen i den danske lovs § 19, stk. 1, 1. pkt., udgår som overflødig, idet der ikke opkræves landskirkeskat af medlemmer af folkekirken på Færøerne.

Bestemmelsen i stk. 1, 3.-4. pkt., er ændret under henvisning til, at det er stiftsøvrigheden, der er budgetgodkendende myndighed på Færøerne, og til at det er Toll- og Skattstovu Føroya, der varetager opgaverne vedrørende fastsættelse af ligningsprocenten.

Bestemmelsen i stk. 2 om ydelse af forskud på det nærmest følgende regnskabsårs ligningsbeløb udgår, idet et eventuelt forskud i givet fald skulle ydes af midler tilvejebragt gennem ligning på alle færøske borgere, og idet den færøske økonomi ikke for øjeblikket giver mulighed herfor.

Til kapitel 3a Færøernes Kirkefond

Bestemmelserne i dette kapitel gælder ikke i Danmark.

Bestemmelserne er en videreførelse af den hidtidige ordning med Færøernes Kirkefond, der på nuværende tidspunkt fungerer, således at der årligt af landskassen ydes et tilskud til blandt andet udvendig vedligeholdelse af kirkerne, opførelse af nye kirker samt til befordringsgodtgørelse til præster på Færøerne.

Med forslaget til kapitel 3a sikres det, at der også i fremtiden ydes tilskud af landskassen til kirken på Færøerne.

Til kapitel 4 Statstilskud

Til § 20

Bestemmelsen i den danske lovs § 20, stk. 1, nr. 3, udgår, som overflødig.

Bestemmelsen i den danske lovs § 20, stk. 3, udgår som overflødig, idet finansiering af kirker - og herunder også restaurering m.v. - er et lokalt færøsk anliggende.

Til kapitel 5
Folkekirkens kapitaller

Præsteembedernes faste ejendomme bestyres på Færøerne af stiftsøvrigheden, og udgifterne vedrørende disse ejendomme afholdes af fellesfonden. Menighedsrådene deltager således ikke i bestyrelsen af disse ejendom, og som følge heraf svarer bestemmelserne i dette kapitel kun delvist til den danske lovs kapitel 5.

Til § 21

Bestemmelsen svarer under henvisning til, at menighedsrådene ikke bestyrer præsteembedets faste ejendomme delvist til den danske lovs § 21, stk. 1. Rækkevidden af bemyndigelsen til Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender vedrørende kirkens faste ejendomme svarer til den danske lovs bemyndigelse til kirkeministeren.

I stk. 3 er Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender indsat til at godkende forbrug af kirkens formue samt køb og salg af kirkens faste ejendom. Dette er begrundet i, at de pågældende handlinger finansieres fuldt ud af kirkekasserne og Færøernes Kirkefond og derfor også bør godkendes af færøske myndigheder.

Til § 22

Bestemmelsen udgår som overflødig. Der henvises til bemærkningerne til indledningen af dette kapitel.

Til § 23

Bestemmelsen i stk. 1 svarer med den i indledningen til bemærkningerne til dette kapitel nævnte ændring til den danske lovs § 23, stk. 1, mens bestemmelsens stk. 2 svarer til den danske lovs § 21, stk. 2.

Den danske lovs § 23, stk. 2, udgår som overflødig, idet de af stiftsøvrigheden forvaltede kapitaler er meget begrænsede.

Til kapitel 6
Provstiudvalg

Til § 24

Bestemmelsen i stk. 3 er ændret dels under hensyn til, at der ikke på Færøerne er præstegårdskasser, jf. her ved bemærkningerne til § 1, og til at provstiudvalget ikke er budgetgodkendende myndighed.

Efter bestemmelsen i stk. 6 bemyndiges Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender til at fastsætte nærmere regler om provstiudvalgets virksomhed. Bemyndigelsen er henlagt til Landsstyremanden, fordi der blandt andet vil være tale om fastsættelse af provstiudvalgets opgaver i forbindelse med budgetudarbejdelse og regnskaber for kirkekassen, og idet disse forhold findes at skulle reguleres af færøske myndigheder.

Til § 25

Bestemmelsen i den danske lovs § 25 udgår som overflødig, da Færøerne er et ligningsområde.

Efter bestemmelsen i stk. 3 skal Kirkeministeriet godkende, at udgifter til provstiudvalgsmedlemmers deltagelse i kurser m.v. afholdes af fællesfonden, hvilket er begrundet i, at fællesfondens indtægter hertil hiderører fra landskirkeskatten, der ikke pålægges medlemmer af folkekirken på Færøerne.

Landsstyrets forslag til ændringer til Kirkeministeriets forslag.

Lov om folkekirken økonomi.

a) § 2 stk. 1 nr. 8: **Honorar og andre udgifter til medarbejdere ved kirken efter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggenders nærmere bestemmelse.**

b) § 5 stk. 2: I **budgetsamråd** forhandles de enkelte bevillingforslag og deres prioritering. **Budgetsamråd** har ikke besluttende myndighed.

c) § 5 stk. 3: Menighedsrådene har pligt til at lade sig repræsentere under **budgetsamråd**.

d) § 5a stk. 1: På baggrund af drøftelserne på **budgetsamråd** afgiver provstiudvalget en **indberetning til stiftsøvrigheden om det samlede behov for ligningsmidler til dækning af udgifterne til provstiets kirkekasser.**

e) § 5a stk. 2: Udgår

f) § 6 stk. 1: Ligningsbeløbet til **kirkekassen** fastsættes af **provstiudvalget**. Ved ligningsbeløbets fastsættelse kan **provstiudvalget** forhøje det budgetterede underskud for kirkekasserne med et beløb til inødegåelse af uforsudsete udgifter i ligningsområdet. Beløbet kan højst udgøre 5 pct. af det samlede ligningsbeløb.

g) § 6 stk. 2: Ligningsbeløbet til kirkekasserne i **stiftet(udgår)** må ikke uden **kommunalbestyrelsens samtykke** være mere end 20 pct. højere end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbeløb til kirkekasserne. Ved beregningen heraf bortses fra valgudgifter, udgifter til arbejder, der er krævet ved synsførelser, udgifter til **honorarer m.v. til medarbejdere ved kirken**, udgifter til forrentning og afdrag af lån og de udgifter, der er nævnt i stk. 1 samt i § 2 stk. 1 nr. 6-7. Ved beregningen bortses fra alle udgifter vedrørende en kirkekasse i de første 4 år denne kirkekasse modtager ligningsbeløbet.

h) § 7 stk. 1: **Provstiudvalget** træffer afgørelse om godkendelse af kirkekassernes budget for det kommende regnskabsår.

i) § 7 stk. 2: Udgår.

j) § 9 stk. 1: Menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Landsstyremanden for **Kirkelige Anliggender** fastsætter nærmere regler om regnskaberne aflæggelse, **om benyttelse af regnskabskyndig bistand i forbindelse med regnskaberne tilrettelæggelse og aflæggelse og ved kasseeftersyn**, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne.

k) § 15 stk. 1: Hvert år inden **1. marts** indsender stiftsøvrighederne hver for sit stifts vedkommende et budget over fællesfondens indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til kirkeministeren.

l) § 18 stk. 2: Påligningen sker under ét for **kommunen**, uanset om denne omfatter flere sogne.

m) § 18 stk. 3: En person, som ikke er **medlem af folkekirken**, kan meddele Toll- og Skattastøvn Før-

oya, at vedkommende ønsker at betale kirkeskat.

m) § 18 stk. 6: Omfatter et sogn dele af forskellige kommuner, fastsætter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender, i hvilket forhold sognets ligningsbeløb skal deles imellem dem.

n) § 18 stk. 7: Et menighedsråd kan efter Landsstyremanden for Kirkelige Anliggenders bestemmelse yde økonomisk støtte til menighedsråd, der ikke er i stand til at skaffe de til kirkens drift og vedligeholdelse nødvendige midler.

p) § 19 stk. 1: Det af provstiudvalget godkendte ligningsbeløb udbetales til vedkommende menighedsråd af Føroya Gjaldstovu. Dog udbetales beløb til inødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 6, stk. 1, kun til vedkommende menighedsråd efter anmodning fra provstiudvalget. Et eventuelt ved regnskabsårets slutning tilbagestående beløb anvendes af kommunalbestyrelsen til nedbringelse af det følgende års ligning.

q) § 19 stk. 3: Kommunen har pligt til at oplyse Føroya Gjaldstovu om, hvilke menighedsråd, der skal afregnes til.

r) § 19b stk. 1: Færøernes Kirkefond afholder halvdelen af udgifterne vedrørende befordringsgodtgørelse til præsterne på Færøerne.

s) § 19c stk. 3: Hvert år inden en af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsat frist indsender stiftsøvrigheden over Færøernes Stift forslag til budget over Færøernes Kirkefonds indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til Landsstyret.

t) § 21 stk. 2a: Stiftsøvrigheden bestyrer kirkernes øvrige kapitaler efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

u) § 23 stk. 1: Stiftsøvrigheden bestyrer præsteembedernes faste ejendomme samt kirkernes og (flyttes til § 21 stk. 2a.) præsteembedernes øvrige kapitaler efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

v) § 24 stk. 3: Provstiudvalget bestemmer selv i hvilket omfang dets møder skal være offentlige og fastsætter selv sin forretningsorden. Er der uenighed i provstiudvalget om forretningsgangen, kan spørgsmål herom forelægges stiftsøvrigheden til afgørelse.

w) § 24 stk. 4: De i lov om menighedsråd § 46, stk. 1, nævnte regler om annullation og suspension af beslutninger finder tilsvarende anvendelse over for et provstiudvalgs beslutninger, der strider mod lovgivningen. Endvidere finder de i lov om menighedsråd § 46, stk. 2-5, og § 48 nævnte regler om påleggelse af tvangsbøder i forbindelse med ulovlige undladelser, anlæggelse af erstatningssager ved domstolene, frafald af erstatningsanlæg mod betaling af erstatningsretlig bod samt nedsettelse eller helt bortfald af en erstatning tilsvarende anvendelse over for medlemmer af provstiudvalg, der er ansvarlige for en undladelse eller for, at en kirkekasse, fællesfonden eller Kirkefonden er påført et tab.

x) § 24 stk. 6: Nærmere regler for provstiudvalgets virksomhed, herunder beføjelser med hensyn til behandling og godkendelse af kirkekassernes årlige budget, fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

y) § 25: Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan bestemme, at der for en kommune med flere provstier eller dele af provstier oprettes et budgetudvalg. Nærmere regler for budgetudvalgets sammensætning og virksomhed fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

z) § 27 stk. 1: Anordningen træder i kraft den 1. januar 1998.

æ) § 27 stk. 3 nr. 2: udgår

LoV om folkekirken økonomi.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser. (Landsstyrets ændringsforslag).

- a) Til § 2 stk. 1 nr. 8: Der henvises til Kirkeministeriets bemærkninger. Landsstyrets ændring til bestemmelsen er en hjemmel til Landsstyremanden til at fastsætte mere regler om honorar og andre udgifter til medarbejdere ved kirken.
- b) Til § 5 stk. 2: Det foreslås, at ordet budgetsyndråd bruges i ubestemt form.
- c) Til § 5 stk. 3: Se ovenfor.
- d) Til § 5a stk. 1: Når der ikke er tale om en fælles ligning for hele stiftet, hvor stiftsøvrigheden skal godkende menighedsrådene budgetter, foreslås det, at provstiudvalgets indstilling til stiftsøvrigheden ændres til en indberetning.
- e) Til § 5a stk. 2: Når der ikke er tale om en fælles ligning for stiftet, bliver det nødvendigt at have § 5a stk. 2, som derfor foreslås slettet.
- f) Til § 6 stk. 1: Landsstyret foreslår, at den fælles ligning for hele stiftet ændres til en lokal ligning. Derfor skal kirkekasserne ændres til kommunens kirkekasse. Det foreslås endvidere, at stiftsøvrigheden ikke er den godkendende myndighed i forbindelse med menighedsrådene budgetter men at provstiudvalget sættes ind i stedet.
- g) Til § 6 stk. 2: Som en følge af, at Landsstyret foreslår en lokal ligning og ikke en fælles ligning for hele stiftet, skal kirkekasserne i stiftet ændres til kirkekasserne. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender ændres til kommunalbestyrelsen, idet det er kommunen, som står for ligningen.
- h) Til § 7 stk. 1: I stedet for stiftsøvrigheden sættes provstiudvalget ind.
- i) Til § 7 stk. 2: Bestemmelsen udgår, idet det er provstiudvalget og ikke stiftsøvrigheden, som nu skal godkende budgetter, og bestemmelsen flyttes derfor til § 24 stk. 6.
- j) Til § 9 stk. 1: Ifølge Kirkeministeriets forslag udgår § 9 stk. 2 som overflødig, idet spørgsmålet om regnskabskyndig bistand siges at være omfattet af bemyndigelsen i forslagens § 9 stk. 1, 2. pkt. til Landsstyremanden. Bestemmelsen i stk. 2 findes imidlertid i den danske økonomilov sammen med bestemmelsen i § 9 stk. 1, 2. pkt. Derfor foreslår Landsstyret, at § 9 stk. 2 indkorporeres i bestemmelsen i § 9 stk. 1.
- k) Til § 15 stk. 1: I Kirkeministeriets bemærkninger til § 15 siges det, at § 15 stk. 1-3 udgår. Dette må formentlig bero på en fejl. Den rigtige formulering må være, at § 15 stk. 2-3 udgår. Herudover foreslår Landsstyret, at fristen i § 15 stk. 1 ændres fra den 15. marts til 1. marts, hvilket er i overensstemmelse med den danske økonomilov samt bekendtgørelsen om Færøernes stiftsøvrighed.
- l) Til § 18 stk. 2: Det foreslås, at kommunen er ligningsområdet.
- m) Til § 18 stk. 3: Sproglig korrektion.
- n) Til § 18 stk. 6: Bestemmelsen udgik som overflødig i Kirkeministeriets forslag, men da der nu er tale om lokal kirkeskat, findes det nødvendigt at medtage bestemmelsen. Der er sket den mindre ændring i for-

hold til bestemmelsen i § 18 stk. 5 i den danske økonomilov, at det er Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender, der bestemmer, i hvilket forhold sognets ligningsbeløb skal deles mellem 2 eller flere kommuner.

o) Til § 18 stk. 7: Med den fælles kirkeskat bortfalder den automatiske udligningsordning. Det foreslås derfor, at der indsættes en bestemmelse som § 18 stk. 6, hvorefter menighedsrådene har hjemmel til at bidrage finansielt til understøttelse af menighedsråd, der ikke er i stand til at skaffe de til kirkens drift og vedligeholdelse nødvendige midler.

p) Til § 19 stk. 1: Det foreslås præciseret, at det er det af provstiudvalget godkendte ligningsbeløb, der er tale om. Ligeledes ønskes det indført i loven, at ligningsbeløbet bliver udbetalt af Føroya Gjaldstova. Herudover er stiftsøvrigheden ændret til provstiudvalget og Tøll- og Skattstova Føroya ændret til kommunalbestyrelsen.

q) Til § 19 stk. 3: For at Føroya Gjaldstova skal kunne vide, hvilket menighedsråd, der skal udbetales til, så foreslås det, at der indføres en bestemmelse, hvorefter kommunen skal oplyse Gjaldstovan herom.

r) Til § 19b stk. 1: Spraglig korrektion.

s) Til § 19c stk. 3: På baggrund af hvad der er gældende praksis, foreslår Landsstyret, at der indsættes en bestemmelse om indsendelse af forslag til budget for Kirkefonden.

t) Til § 21 stk. 2a: Det er Landsstyrets opfattelse, at kirkernes øvrige kapitaler bør bestyres af stiftsøvrigheden efter bestemmelser fastsat af Landsstyremanden og disse kapitaler er derfor taget ud af § 23 stk. 1.

u) Til § 23 stk. 1: Se ovenfor.

v) Til § 24 stk. 3: Landsstyret foreslår, at provstiudvalget selv bestemmer, om dets møder skal være offentlige.

w) Til § 24 stk. 4: Det foreslås, at erstatningsansvaret udvides til også at omfatte et tab, der er påført Kirkefonden.

x) Til § 24 stk. 6: Eftersom det nu er provstiudvalget, som skal godkende menighedsråds-kassernes budget, er der i § 24 stk. 6 tilføjet ordene: "og godkendelse af". Hermed har Landsstyremanden hjemmel til at fastsætte nærmere bestemmelser herom, og § 7 stk. 2 udgår som overflødig.

y) Til § 25: I Kirkeministeriets forslag er § 25 udgået, eftersom der var tale om Færøerne som et ligningsområde. Med Landsstyrets forslag om lokal ligning på kommunal basis foreslås derfor bestemmelsen opretholdt, dog at hemyndigheden er givet til Landsstyremanden og ikke Kirkeministerien.

z) Til § 27 stk. 1: Landsstyret foreslår, at anordningen træder i kraft den 1. januar 1998.

æ) Til § 27 stk. 3 nr. 2: Ophævelsen af § 13 og § 27 i anordning nr. 232 af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd slettes, da § 13 stk. 1, 2 pkt. og § 27 stk. 4 i den danske lov om menighedsråd fra 1980, som ophæves ved den danske økonomilov fra 1984, ikke findes i den færøske anordning fra 1981.

(Under Kirkeministeriets almindelige bemærkninger kunne man lave følgende tilføjelse (med fed skrift): Forslaget indeholder i §§ 2, 2a og 2b bestemmelser om afholdelse af udgifter af kirkekasserne. Forslaget svarer delvist til de allerede gældende regler i § 3 og § 8 i lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om Kirkens Styrelse m.v. som ændret ved lov nr. 192 af 11. maj 1935 samt § 13 stk. 2 i anordning nr. 232

af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd.)

*) & **) *Eru brennivírtíkin í Løgtingstíðindum*

Í viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beina í mentamálaræðsluna og er ikki komið aftur á bæn.

F.L. j.nr. 2000-9/96

85 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um setan í størv innan fólkakirkjuna v.m.

Ár 1997, mikudagin 5. mars tegði Ivan Johannessen, landsstýrismaður, vegna Símna Petur í Grund, landsstýrismann, vegna landsstýrið frá soljóðandi:

Uppskot

tí

ríkislógartilmæli

Løgtingið samtykkir hjálagda uppskot til kongaliga fyriskipan við broytingum frá landsstýrinum, sum setur í gildi fyri Føroyar lóg um setan í størv innan fólkakirkjuna v.m.

Viðmerkingar

Kirkjumálaráðið hevur sent landsstýrinum hjálagda uppskot til kongaliga fyriskipan, sum setur í gildi fyri Føroyar lóg nr. 310 frá 16. mai 1990 um setan í størv innan fólkakirkjuna v.m. Umsitingin hjá landsstýrinum hevur viðgjørt uppskotið og gjørt ymsar broytingar til uppskot kirkjumálaráðsins, so sum tilskilað er niðanfyrir

Síðan trúhóttin hevur føroyska kirkjan verið partur av dansku kirkjun, og kirkjuskipanin var tí upprunaliga meinlik teirri dansku. Tá ið Danmark í 1849 gerst fólkareði, verður longu í fyrstu grundlógini staðfest, at hin evangelisk-lutherska kirkjan er danska fólkakirkjan, og sum slík verður hon stuðlað av statinum. Í Heimastýrislógini er kirkjan sett undir B-mál, og so stætt er tað Fólkatingið, ið hevur lóggávuvaldið fyri føroysku kirkjuna. Kirkjumálaráðið umsitur kirkjuna saman við kirkjuliga myndugleikanum í Føroyum.

Í 1990 gjørdust Føroyar sjálvstøðugt biskupsdømi við egnari stiftsstjórn. Hetta hevði við sær, at mestan allar tær uppgávur, sum stiftsstjórnin í Keypmannahavn áður hevði røkt, nú skuldu røkjast av føroysku stiftsstjórnini. Ein illik umsiting fer fram eftir ávísun reglun, sum ásettar eru í kirkjuliga lógarverkinum (lógum, kunningerðum og rundskrivum), men tað gjørdist heinanvegin greitt, at lógarverkinum fyri føroysku kirkjuna tørvaði ábøtur í stóran mun. Fleiri lógir eru sera gamlar, og innan nógva øki vantar lóggáva. Umsitingin er farin fram og fer alsamt fram á fann hátt, at har reglur vanta innan føroyska lógarverkið, ella har tær eru vordnar ov gamlar, verður gingið eftir danskum reglum, hóast tær ikki eru galdandi í Føroyum. Stiftsstjórnin

í Keypmannahavn tykist næstanuttan undantak at hava umstíð Føroyar á sama hátt sum dansku próstadømini.

Í uppskotinum eru gjørdar tær broytingar, sum Landsstýrið hevur hildið verið neyðugar. Biskupur, stífsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagið og felagið av kirkjuráðslimum hava ummælt og gjørt viðmerkingar til uppskotið.

Lóg um setan í störv innan fólkakirkjuna v.m. (Lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.) hevur til endamáls at savna alt, sum viðvíkur setan í störv innan fólkakirkjuna í eina lóg. Lógin fevnir um setan í störv sum prestur, próstur, dómpróstur og störv hjá stífsstjórnini. Tá ið tað snýr seg um kirkjutænara so sum deknar, organistar og klókkarar, verða hesir tilnevndir av kirkjuráðnum, og talan er ikki um setarnir sambært lógini um starvsmer. Sambært uppskotinum skal landstýrismaðurin í kirkjumálum áseta nærri reglur um skipan við kirkjutænasta.

Talan er um at býta Føroyar sundur í 3 próstadømi, og verður tað gjørt, koma 2 próstar afturat. Tað kemur at merkja eina árliga øking í lønum upp á 165.000,00 kr. Í staðin fyri Kirkjustjórnina koma 3 próstadømisráð, og kemur tað at merkja eina árliga øking í kostnaðinum upp á 27.000,00 kr.

Fyri ríkismyndugleikarnar kemur uppskotið sostatt at merkja eina øking av út-reiðslunum til føroysku kirkjuna upp á 192.000,00 kr. um árið.

Umframt sjálvt uppskotið til kongaliga fyriskipan er eisini lagd við viðmerkingar og viðmæli frá stífsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagnum og felagnum av kirkjuráðslimum.

Landsstýrið mælir løgtinginum til at samtykkja, at kongaliga fyriskipanin, sum setir í gildi fyri Føroyar lóg um setan í störv innan fólkakirkjuna v.m., verður sett í gildi við broytingum landstýrisins, sum niðanfyrir tilskilað.

1. Hjólagt uppskot frá kirkjumálaráðnum til kongaliga fyriskipan um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um setan í störv innan fólkakirkjuna v.m. við viðmerkingum.
2. Broytingaruppskot landstýrisins við viðmerkingum.
3. Upprunalógin. *)
4. Viðmerkingar hjá stífsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagnum og felagnum av kirkjuráðslimum. **)

Anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

I medfør af § 26 i lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v., som ændret ved lov nr. 390 af 22. maj 1996, bestemmes, at loven skal gælde for Færøerne i følgende affattelse:

Kapitel 1

Ansættelsesbetingelser ved ansættelse i præstestilling

§ 1. 1 præstestilling i folkekirken kan ansættes:
personer, der har bestået teologisk kandidateksamen fra et dansk universitet,

personer, der har virket som præst i den grønlandske kirke, og som har bestået den af Landstinget i Grønland forordnede videregående uddannelse i kristendomskundskab, samt behersker det færøske eller det danske sprog, og personer, der i mindst 7 år har virket som præst for evangelisk-lutherske frimenigheder, der opfylder betingelserne for at få folkekirkens kirker overladt til brug, hvis biskoppen i det stift, hvor vedkommende senest har virket som frimenighedspræst, anbefaler dette.

Stk. 2. Præster skal være medlem af folkekirken.

Stk. 3. Kirkeministeren kan bestemme, at deltagelse i uddannelse på folkekirkens institutioner til uddannelse og efteruddannelse af præster er en betingelse for ansættelse som præst.

§ 2. Kirkeministeren kan undtagelsesvis give en person, der ikke opfylder betingelserne i § 1, stk. 1, tilladelse til at søge præstestilling, såfremt den pågældende i fremtrædende grad har vist sig i besiddelse af egenskaber, der har væsentlig betydning for varetægtelse af præstestilling.

Stk. 2. Tilladelse kan kun gives, hvis ansøgeren er fyldt 35 år og består en af kirkeministeren fastsat prøve.

§ 3. En person, der ikke opfylder betingelserne i § 1, stk. 1, kan ansættes i præstestilling efter bestemmelsen i § 12, såfremt dette tiltrædes af biskoppen.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også ved ansættelse af præst for en valgmenighed, såfremt det vedtages på et menighedsrådsmøde (generalforsamling) i valgmenigheden med et flertal på 2/3 af de afgivne stemmer.

§ 4. Præster ansat efter § 3 kan søge forflyttelse efter 7 års ansættelse som præst i folkekirken, såfremt dette anbefales af biskoppen i det stift, i hvilket præsten er ansat.

§ 5. Ved ansættelse som præst i folkekirken eller stadfastelse som valgmenighedspræst i folkekirken, skal folkekirkens præsteløfte aflægges.

§ 6. (udgår)

§ 7. Stilling som domprovst kan kun besættes med en person, der har bestået teologisk kandidateksamen fra et dansk universitet.

Kapitel 2

Ansættelse i præstestilling

§ 8. Menighedsråd medvirker ved ansættelse i stillinger som sognepræst efter reglerne i dette kapitel.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel gælder ikke for stillinger som sognepræst, der er forbundet med stilling som domprovst.

Stk. 3. Kirkeministeren fastsætter særlige regler om fremgangsmåden ved ansættelse i præstestillinger, der helt eller overvejende er oprettet med henblik på betjening af institutioner eller grupper af personer, for hvilke der ikke er oprettet menighedsråd.

Stk. 4. (udgår)

§ 9. Et præstegælds menighedsråd afgiver indstilling om ansættelse i ledige stillinger som sognepræst i præstegælden. Er en sognepræstestilling oprettet for flere præstegælder, afgives indstilling af disse præstegælds menighedsråd.

Stk. 2. Skal flere menighedsråd medvirke ved indstillingen efter stk. 1, afgives indstillingen i et fællesmøde. Kirkeministeren kan bestemme, at det af afstemningsresultatet skal fremgå, hvorledes stemmerne er faldet inden for hvert enkelt af de menighedsråd, der deltager i indstillingen.

Stk. 3. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved menighedsråds afgivelse af indstilling.

§ 10. Forinden indstilling afgives efter § 9, afholdes der et møde mellem biskoppen og menighedsrådet (menighedsrådene), hvorunder biskoppen orienterer om ansøgerne. Mødet berammes af biskoppen snarest muligt efter ansøgningsfristens udløb og ledes af biskoppen. Efter anmodning af et eller flere menighedsrådsmedlemmer, eller såfremt biskoppen anser det for ønskeligt, skal der afholdes yderligere et orienterende møde mellem biskop og menighedsråd.

§ 11. Kirkeministeren kan ikke ansætte en ansøger, som ikke er omfattet af menighedsrådets indstilling. Såfremt særlige omstændigheder foreligger, kan kirkeministeren bestemme, at genopslag af stillingen skal foretages og fornyet indstilling finde sted.

Stk. 2. En ansøger, som ved første afstemning på indstillingsmødet har opnået alle afgivne stemmer, skal udnævnes i stillingen. Er der i præstegældet ikke normeret andre stillinger som sognepræst, skal en ansøger, der ved første afstemning har opnået 2/3 af de afgivne stemmer, ansættes.

Stk. 3. Ved ansættelse i præstestillinger i præstegæld med flere præstestillinger skal kirkeministeren tage hensyn til mindretal i præstegældet.

§ 12. Hvis et præstegælds menighedsråd skønner, at der i præstegældet er et udbredt ønske om, at en bestemt person ansættes i en ledig stilling i præstegældet, eller såfremt 20 pct. af de stemmeberettigede medlemmer af folkekirken i præstegældet ansøger om ansættelse af en bestemt person i stillingen, kan kirkeministeren uanset bestemmelsen i § 11 imødekomme ønsket, hvis

- 1) ansøgning herom er kirkeministeren i hænde senest 14 dage efter ansøgningsfristens udløb og
- 2) der ved afstemning på et efterfølgende menighedsråd for hele pastoratet afgives 2/3 af stemmerne for ansættelse af den pågældende.

Stk. 2. Menighedsråd efter stk. 1 berammes og bekendtgøres af biskoppen, der ligeledes leder mødet. Biskoppen kan bestemme, at menighedsrådet deles i flere møder, såfremt forholdene begrundet det. Møderne skal i så fald afholdes samtidig. Biskoppen beskikker mødeleder for den del af menighedsrådet, som biskoppen ikke selv leder. I øvrigt finder bestemmelsen i § 42 i lov om menighedsråd tilsvarende anvendelse.

§ 13. Bestemmelserne i §§ 9-10 og § 11, stk. 1, gælder også ved ansættelser af 1 års varighed eller mere af hjælpepræst med en beskæftigelsesgrad mindst svarende til halvtidsbeskæftigelse. Dette gælder dog ikke, såfremt hjælpepræstestillingen er oprettet med henblik på helt eller overvejende at betjene institutioner eller grupper af personer, for hvilke der ikke er oprettet menighedsråd.

Kapitel 3

Ansættelse i stillinger som provst

§ 14. Af de indkomne ansøgninger til en ledig stilling som provst indstiller biskoppen til kirkeministeren 3 ansøgere i prioriteret rækkefølge.

Stk. 2. Kirkeministeren indstiller en af de tre indstillede ansøgere til kgl. udnævnelse.

Stk. 3. Stk. 1 og stk. 2 gælder ikke for ansættelse som domprovst.

Kapitel 4

Ansættelse i stillinger som domprovst

§ 15. Biskoppen afholder et møde med Sydstrøm Østre præstegælds menighedsråd, hvor de indkomne ansøgninger til den ledige stilling som domprovst gennemgås. På et møde, der afholdes af menighedsrådene alene senest 3 uger efter det første møde, afgiver menighedsrådene en udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge.

Stk. 2. Biskoppen afgiver udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge. Biskoppen er frit stillet med hensyn til, hvilke ansøgere han vil udtale sig om. Biskoppen sender ansøgningerne med

menighedsrådene og sin egen udtalelse til Kirkeministeriet.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer afgørelse om, hvilken ansøger der skal indstilles til kgl. udnævnelse, dog således, at indstilling til kgl. udnævnelse af en ansøger, der ikke er omfattet af biskoppens udtalelse, ikke måske, før sagen har været forhandlet med biskoppen.

Kapitel 5

Ansættelse i stillinger som medarbejdere ved kirken

§ 16. Menighedsrådet træffer afgørelse om kirkebetjeningens ordning efter regler fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender og forestår udbetaling af honorar til medarbejdere.

Kapitel 6

Ansættelse i stillinger ved stiftsadministrationerne

§ 17. Kirkeministeren træffer bestemmelse om oprettelse og nedlæggelse af stillinger ved stiftsadministrationerne og foretager ansættelse og afskedigelse fra disse stillinger. Kirkeministeren kan overlade ansættelseskompetencen helt eller delvis til vedkommende stiftsøvrighed.

Kapitel 7

Særlige bestemmelser vedrørende præster

§ 18. Til stillinger som sognepræst knyttes tjenestebolig. Kirkeministeren kan dog undtage herfra.

§ 19. Biskoppen kan efter regler fastsat af kirkeministeren og efter indstilling fra vedkommende præst og menighedsråd tillade, at der antages medhjælp til konfirmandundervisning. Udgifterne hertil afholdes af kirkekassen.

§ 20. Kirkeministeren kan tillade, at der af fællesfonden, jf. kapitel 2 i lov om folkekirkens økonomi, afholdes udgifter til det arbejde, der udføres af præster, som er omfattet af bestemmelsen i § 8, stk. 3.

Kapitel 8

Særlige bestemmelser vedrørende medarbejdere ved kirken

§§ 21-23. (udgår)

Kapitel 9

Understøttelse

§ 24. Kirkeministeren kan tillægge ansatte, der fratræder uden ret til pension, eller disses efterlevende ægtefæller understøttelse, der beregnes efter de for ydelse af understøttelse til akkepensionssikret personale i statens tjeneste gældende regler.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 25. Anordningen træder i kraft

Stk. 2. Samtidig ophæves:

- 1) Lov nr. 195 af 16. april 1941 om adgang til præsteembeder i folkekirken.
- 2) §§ 33-39 i anordning nr. 232 af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd.

Stk. 3. (udgår)

Stk. 4. Reglerne i kapitel 2 gælder for præstestillinger, der er ledige ved anordningens ikrafttræden.

§ 26. (udgår)

Bemærkninger til forslaget

1. Almindelige bemærkninger

Forslaget til anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. svarer med nogle ændringer til den i Danmark gældende lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.

Med lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. er reglerne om ansættelse i præste-, provste- og domprovstestillinger samt øvrige stillinger i folkekirken samlet i én lov.

Efter lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. er kirkeministeren ansættelsesmyndighed for alle præster i folkekirken. Det er således kirkeministeren, der ansætter og afskediger præster og om fornødent foretager disciplinærfølgelse efter tjenstemandslovgivningens bestemmelser herom.

I lovens kapitel 1 er de almindeligt gældende uddannelsesbetingelser for ansættelse i præstestillinger i folkekirken indsat.

Lovens kapitel 2 indeholder bestemmelser, der omhandler ansættelse i stillinger som præst i folkekirken og må betragtes som et supplement til reglerne i lov om tjenstemænd i staten, folkeskolen og folkekirken om ansættelse i tjenstemandsstillinger. Bestemmelsernes hensigt er således at fastsætte, i hvilket omfang kirkeministeren som ansættelsesmyndighed skal indhente indstilling fra andre, inden ansættelse finder sted. Kapitlets bestemmelser er systematiseret således, at § 8 tager stilling til, ved hvilke sognepræstestillinger menighedsråd medvirker i ansættelsesproceduren, §§ 9-11 giver nærmere forskrifter for menighedsrådenes medvirken, § 12 omhandler den særlige kåringsituation og § 13 hjælpepræstestillinger. Kirkeministeren har med hjemmel i forskellige paragraffer i dette kapitel udstedt bekendtgørelse nr. 467 af 18. juni 1991 om menighedsråds medvirken ved ansættelse i præstestillinger m.m. Denne bekendtgørelse foreslås sat i kraft på Færøerne med enkelte sproglige ændringer.

Lovens kapitel 3 indeholder bestemmelser om besættelse af provstestillinger. I Danmark besættes stillingen som provst med en af præsterne i provstiet efter internt opslag i provstiet. Ansøgningsberettigede er kun præster, der er ansøgere til den præstestilling, der eventuelt bliver ledig ved den hidtidige provsts fratræden. Der er ikke for øjeblikket provstestillinger på Færøerne, men der arbejdes for tiden med planer om opdeling af Færøerne i to eller tre provstier.

Kapitel 4 indeholder regler om besættelse af domprovstestillinger. Domprovsten er sognepræst ved stiftets domkirke og provst i provstiet omkring domkirken. Domprovsten er tillige biskoppens stedfortræder. Ved lov nr. 729 af 6. november 1990 om oprettelse af Færøernes Stift blev stillingen som kirkebogsførende sognepræst ved domkirken omdannet til en stilling som domprovst.

I kapitel 5 er indsat en bestemmelse om ansættelses- og afskedigelseskompetence vedrørende medarbejdere ved kirkerne. Reglerne i forslaget i anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. svarer ikke til de i Danmark gældende regler på dette område. Der henvises nærmere til

de særlige bemærkninger nedenfor til § 16.

Kapitel 6 indeholder en bestemmelse om ansættelse i stillinger ved stiftsadministrationen, mens kapitel 7 indeholder forskellige bestemmelser om præsters ansættelsesforhold.

Lovens kapitel 8 udgår i forslag til anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. som overflødig, mens kapitel 9 indeholder en bestemmelse om understøttelse til ansatte, der fratræder uden pension, eller til disses efterlevende ægtefæller.

De nugældende regler om ansættelse i præstestillinger på Færøerne findes i lov nr. 195 af 16. april 1941 om adgang til præsterembeder i folkekirken samt i §§ 33-39 i anordning nr. 232 af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd.

Forslaget, der har været til høring hos stiftsøvrigheden over Færøernes Stift, medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for Det færøske Hjemmestyre. Da der allerede i dag er mulighed for ansættelse af medarbejdere ved kirken og for honorering af dette arbejde, og da der ikke med forslaget er tilset nogen ændring i den på Færøerne gældende tradition om, at sådant arbejde er frivilligt og ulønnet, vil forslaget formentlig heller ikke give anledning til nogen stigning i de lokale kirkelige udgifter.

II. Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Der henvises til bemærkningerne til det lovforslag, der blev vedtaget som lov nr. 310 af 16. maj 1990. Lovforslaget, betænkningen fra Folketingets kirkeudvalg, samt den vedtagne lov er vedlagt som kopi.

Endvidere er vedlagt et eksemplar af betænkning nr. 1085/1986 om uddannelseskrav til præstestillinger samt et eksemplar af betænkning nr. 1182/1989 angående ansættelse i stillinger i folkekirken m.m.

Nedenfor er knyttet bemærkninger til de bestemmelser, hvori der er foretaget ændringer under henvisning til de særlige færøske forhold.

Til kapitel 1

Ansættelsesbetingelser ved ansættelse i præstestillinger

Til § 1

I indledningen til forslagens § 1, stk. 1, er ordene "den danske folkekirke" ændret til "folkekirken" for at understrege, at ansættelse i embeder ved menigheder på Færøerne også er omfattet af bestemmelsen.

Efter forslagens § 1, stk. 1, nr. 2, kan en ansøger, der har virket som præst i den grønlandske kirke, og som har bestået den af Landstinget i Grønland forordnede videregående uddannelse i kristendomskundskab, blive ansat i præsteembeder på Færøerne, såfremt vedkommende behersker enten det færøske eller det danske sprog. Ændringen skal ses i sammenhæng med, at det i forslag til anordning til ikrafttræden på Færøerne af lov om bestyrelse og brug af folkekirken kirker m.m. § 17 foreslås, at kirkesproget er færøsk og dansk.

Til § 6

Bestemmelsen vedrører ansættelse i præstestillinger for de tyske menigheder i Åbenrå, Sønderborg og

Tønder samt ved Vor Frue Kirke i Haderslev samt ved Skt. Petri Kirke i København og udgår som overflødig.

Til kapitel 2
Ansættelse i præstestilling

Til § 8

Bestemmelsen vedrører ansættelse som præst for menigheder, for hvilke der er oprettet menighedsråd i medfør af § 5 i lov om menighedsråd. I Danmark er der oprettet sådanne menighedsråd for medlemmer af menighederne for døde.

På Færøerne finder der ikke for øjeblikket sådanne særlige menigheder - eller menighedsråd - og bestemmelsen udgår derfor som overflødig.

Til § 9, § 11 og § 12

På Færøerne betegnes præsters ansættelsesområde som præstegæld, og ordet "pastorat" i den danske lov foreslås derfor erstattet med ordet "præstegæld".

Til kapitel 4
Ansættelse i stillinger som domprovst

Til § 15

I forbindelse med besættelse af stillingen som domprovst skal biskoppen efter den danske lov afholde et møde med domsognets menighedsråd, der skal have mulighed for at afgive en udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge.

Anvendelsen af betegnelsen "domsognets menighedsråd" kan imidlertid give anledning til fortolkningstvivl, idet stillingen som domprovst over Færøernes Stift er oprettet som en sognepræstestilling i Sydstrømø Østre præstegæld, der omfatter i alt tre sogne. Som følge heraf foreslås det, at ordet "domsognets" erstattes af "Sydstrømø Østre præstegælds" i forslaget § 15, stk. 1, 1. pkt.

Tilsvarende foreslås det, at ordet "menighedsrådet/menighedsrådets" ændres til "menighedsrådene/menighedsrådenes".

Til kapitel 5
Ansættelse i stillinger som medarbejdere ved kirken

Til § 16

Bestemmelsen indeholder hjemmel til, at menighedsrådet træffer afgørelse om kirkebetjeningsens ordning efter regler fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender, ligesom menighedsrådet forestår udbetaling af honorar til medarbejdere.

Med bestemmelsen er der ikke tilsigtet nogen ændring af de allerede på Færøerne gældende regler og tra-

ditioner om, at arbejde ved kirken som regel er et frivilligt arbejde, der ikke honoreres.

Til kapitel 8

Særlige bestemmelser vedrørende medarbejdere ved kirken

Til §§ 21-23

Bestemmelserne vedrører særlige bestemmelser vedrørende kirkefunktionærer.

Det foreslås, at bestemmelserne udgår, idet arbejdet ved kirken på Færøerne traditionelt udføres af frivillige, ulønnede medarbejdere.

Landsstyrets forslag til ændringer til Kirkeministeriets forslag.

Lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.

- a) § 11, stk. 3: (Punktum mangler efter ordet "præstegæld")
- b) § 12, stk. 1, nr. 2: der ved afstemning på et efterfølgende menighedsnøde for hele præstegældet afgives 2/3 af stemmer for ansættelse af den pågældende.
- c) § 14: Biskoppen afholder et møde med provstiets menighedsråd, hvor de indkomne ansøgninger til den ledige stilling som provst gennemgås. På et møde, der afholdes af menighedsrådene alene senest 3 uger efter det første møde, afgiver menighedsrådene en udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge.
- Stk. 2: Biskoppen afgiver udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge. Biskoppen er frit stillet med hensyn til, hvilke ansøgere han vil udtale sig om. Biskoppen sender ansøgningerne med menighedsrådenes og sin egen udtalelse til Kirkeministeriet.
- Stk. 3: Kirkeministeren træffer afgørelse om, hvilken ansøger der skal indstilles til kgl. udnævnelse.
- d) § 16, kap. 5: Overskriften ændres til "**Medarbejdere i kirken**"
- b) § 24: Udgår.
- e) § 25, stk. 1: Anordningen træder i kraft 1. januar 1998.

Lov om ansættelse af stillinger i folkekirken m.v.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser.

- a) Til § 11, stk. 3: Korrektur af tegn.
- b) Til § 12, stk. 1, nr. 2: Sproglig korrektur.
- c) Til § 14: Landsstyret foreslår, at ansættelsesproceduren for provstestillinger ændres, således at den har næsten samme udformning som ansættelsesproceduren for domprovstestillinger.
- d) Til § 16: Medarbejdere ved kirken er ikke ansatte i ansættelsesretlig forstand, men frivillige medarbejdere, der kan tildeles honorar af menighedsrådet. Derfor slettes "ansættelse i stillinger som".
- e) Til § 24: Ordningen med understøttelse foreslås slettet, da medarbejdere ved kirken ikke er ansatte i ansættelsesretlig forstand.
- f) Til § 25, stk. 1: Landsstyret foreslår, at anordningen træder i kraft 1. januar 1998.

*) & **) Eru harturáttikini Løgtingstjóðdómur.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð heint í mennamarnevndina og er ikki komið aftur laðani.

F.L. jnr. 2000-12/96

86 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um kirkjubygningar fólkakirkjunnar.

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Leifur Jóhannesson, landsstýrismaður, vegna Sámuel Petur í Grund, landsstýrismann, fram sáljóðandi:

Uppskot

tíð

ríkislógartilmæli

Løgtingið samtykkir hjálagda uppskot til kongaliga fyriskipan við broytingum frá landsstýrinum, sum setur í gildi fyri Føroyar lóg um kirkjubygningar fólkakirkjunnar.

Viðmerkingar.

Kirkjumálaráðið hevur sent landsstýrinum hjálagda uppskot til kongaliga fyriskipan, sum setur í gildi fyri Føroyar lóg nr. 454 frá 11. juni 1992 um kirkjubygningar fólkakirkjunnar. Umsitingin hjá landsstýrinum hevur viðgjørt uppskotið og gjørt ynsar broytingar til uppskot kirkjumálaráðsins, so sum tilskilað er niðanfyri.

Síðan trúbótina hevur føroyska kirkjan verið partur av dansku kirkjun, og kirkjuskipanin var tí upprunliga meirilík teirri dansku. Tá ið Danmark í 1849 gerst fólkaræði, verður løngu í fyrstu grundlógini staðfest, at hin evangelisk-lutherska kirkjan er danska fólkakirkjan, og sum slík verður hon staðlað av statinum. Í Heimastýrislógini er kirkjan sett undir B-mál, og so stutt er tað Fólkatíngið, ið hevur löggávurvaldið fyri føroysku kirkjuna. Kirkjumálaráðið umsitir kirkjuna saman við kirkjuliga myndugleikanum í Føroyum.

Í 1990 gjørdust Føroyar sjálvstøðugt biskupsdømi við egnu stíflsstjórn. Hetta hevði við sær, at næstan allar tær uppgávur, sum stíflsstjórnin í Keypmannahavn áður hevði røkt, nú skuldu røkjast av føroysku stíflsstjórnini. Ein tilfúk umsiting fer fram eftir ávísum reglum, sum ásettar eru í kirkjuliga lógarverkinum (lógum, kunngerðum og rundskrivum), men tað gjørdist heimanvegin greitt, at lógarverkinum fyri føroysku kirkjuna tørvaði ábøtur í stóran mun. Fleiri lógir eru sera gamlar, og innan nógvið øki vantar löggáva. Umsitingin er farin fram og fer alsamt fram á tann hátt, at har reglur vanta innan føroyska lógarverkið, ella har tær eru vorðnar ov gamlar, verður gingið eftir danskum reglum, hóast tær ikki eru galdandi í Føroyum. Stíflsstjórnin í Keypmannahavn tykist næstan uttan undantak at hava umsitid Føroyar á sama hátt sum danska próstdømini.

Í uppskotinum eru gjørdar tær broytingar, sum landsstýrið hevur hildið verið neyðugar. Biskupur, stíflsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagið og felagið av kirkjuráðslimum hava ummælt og gjørt viðmerkingar til uppskotið.

Lóg um kirkjubygningar og kirkjugarðar fólkakirkjunnar (Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde) hevur til endamáls at savna alt, sum viðvíkur bygningsviðurskiptum og kirkjugarðsviðurskiptum fólkakirkjunnar í eina lóg. Í dansku lógini eru kirkjugarðar við, men av tí at kirkjugarðar í Føroyum í nógv ár hava verið umsitnar av kommununum, eru brotini um kirkjugarðar ikki við í uppskotinum. Hugsast kann,

at serlig lóg verður gjørd seinni fyri kirkjugarðar. Annars eru ikki stórar broytingar í mun til lógina um stýrisskipan fólkakirkjunnar frá 1924, sum eisini hevur reglur um t.d. sýn. Tó skal viðmerkjast, at uppskotið er meiri nágreiniligt enn 1924-lógin. T.d. sigur uppskotið, at um nýggjir kirkjubygningar skulu byggjast, skal Landsstýrismaðurin í Kirkjumálum góðkenna hetta, meðan 1924-lógin ikki hevur reglur fyri hesum.

Uppskotið viðførir ongur útreiðslur fyri landskassan.

Umframt sjálvt uppskotið til kongaliga fyriskipan er eisini lögð við viðmerkingar og viðmæli frá stiftsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagnum og felagnum av kirkjuráðslimum.

Landsstýrið mælir lögtinginum til at samtykkja, at kongaliga fyriskipanin, sum setir í gildi fyri Føroyar lóg um kirkjubygningar fólkakirkjunnar, verður sett í gildi við broytingum landstýrisins, sum niðanfyri tilskilað.

1. Hjalagt uppskot frá kirkjumálaráðnum til kongaliga fyriskipan um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um kirkjubygningar fólkakirkjunnar við viðmerkingum.

2. Broytingaruppskot landstýrisins við viðmerkingum.

3. Upprunalógin. *)

2. Viðmerkingar hjá stiftsstjórn, kirkjustjórn, prestafelagnum og felagnum av kirkjuráðslimum. **)

Anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om folkekirkens kirkebygninger

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

I medfør af § 49, stk. 2, i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, som ændret ved lov nr. 433 af 1. juni 1994 og ved lov nr. 391 af 22. maj 1996, bestemmes, at loven skal gælde for Færøerne i følgende affattelse:

Kapitel I

Formål

§ 1. Denne lov har til formål

- 1) at virke til, at folkekirkens kirkebygninger danner den bedst mulige ramme om menighedens gudstjenester, de kirkelige handlinger og andre kirkelige aktiviteter, og
- 2) (udgår)
- 3) at sikre, at der ikke sker en forringelse af de kulturværdier, der er knyttet til kirkebygninger.

Kapitel II

Kirkebygninger

§ 2. Opførelse af kirker og nedbrydning af kirker skal godkendes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Stk. 2. Forinden en ny kirke indvies, skal der afholdes et afleveringssyn efter regler, der fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Stk. 3. Udvidelse, ombygning og ændring af kirkebygninger skal godkendes af stiftsøvrigheden.

§ 3. Menighedsrådet sørger for vedligeholdelse af kirken og dens inventar og udsmykning.

Stk. 2. Nærmere regler herom samt om nyanskaffelse af inventar m.v. fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§ 4. (udgår)

§ 5. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte bestemmelser om forsikring af kirkebygninger, deres inventar og andet løsøre.

§ 6. (udgår)

§ 7. Ved enhver kirke skal der være en af provsten autoriseret protokol. Nærmere regler om protokollens førelse fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§ 8. Landsverkfrødingurin og Føroya Forminnissavn yder Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender og stiftsøvrigheden sagkyndig bistand i forhold, der vedrører kirker.

Stk. 2. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan udpege særligt sagkyndige til at rådgive i spørgsmål om varmeanlæg, orgler, klokker og andre forhold, hvor vejledning skønnes ønskelig.

Kapitel III *Kirkegårde*

§§ 9-19. (udgår)

Kapitel IV *Registrering af gravminder*

§§ 20-22. (udgår)

Kapitel V *Tilsyn*

§ 23. Menighedsrådet har det daglige tilsyn med kirken.

§ 24. Hvert år inden 1. oktober skal menighedsrådet sammen med en bygningskyndig foretage syn over kirken.

Stk. 2. Synet bortfalder det år, hvor provsten i medfør af § 26 foretager syn over kirken.

§ 25. Om synsforretningen foretages tilførsel til kirkens protokol. En udskrift af det indsendes til provstiudvalget, der afgør, hvad der videre skal foretages.

§ 26. Med ikke over 3 års mellemrum skal provsten og en bygningskyndig person, der er udpeget af stiftsøvrigheden, sammen med menighedsrådet foretage syn over kirken. Dette syn ledes af provsten, der fastsætter datoen for synet og indkalder menighedsrådet til deltagelse i synet. Forretningen indføres i en for hele provstiet fælles synsprotokol og i kirkens protokol. Provsten sender et udskrift af forretningen til provstiudvalget, der afgør, hvad der videre skal foretages.

§ 27. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af de i §§ 24-26 nævnte synsforretninger.

§ 28. Provstiudvalget fastsætter en frist for afhjælpning af de mangler, der er udsat ved synet.

Stk. 2. Provsten kan foranledige, at udførelsen af synsudsatte arbejder kontrolleres ved et ekstraordinært syn, jf. § 31.

§ 29. Inden en måned efter, at menighedsrådet har modtaget meddelelse om provstiudvalgets afgørelse i henhold til §§ 25 og 26, dog senest inden udløbet af den af provstiudvalget fastsatte frist for manglernes afhjælpning, kan afgørelsen af menighedsrådet indbringes for stiftsøvrigheden.

§ 30. Spørgsmålet om, hvorvidt der i henhold til synsforretningen er pålagt kirken noget, som ikke lovligt kan pålægges den, kan af menighedsrådet indbringes for domstolene ved sagsanlæg inden to måneder efter, at menighedsrådet har modtaget meddelelse om afgørelsen.

§ 31. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender, stiftsøvrigheden eller provsten kan foranledige, at der afholdes et ekstraordinært syn efter reglerne i § 26.

§ 32. Bestemmelser om ydelse af vederlag og befordringsgodtgørelse til deltagere i synsforretninger fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Kapitel VI *Særligt tilsyn*

§§ 33-36. (udgår)

§ 37. Ved hoveddistandsættelse eller større udvidelse af en kirke kan Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender nedsætte et særligt syn bestående af 3 sagkyndige personer. Synets beføjelser fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender i hvert enkelt tilfælde.

§ 38. (Ophævet).

Kapitel VII *Udgifternes afholdelse*

§§ 39-40. (Ophævet).

Kapitel VIII *Ikke-selvejende kirker*

§ 41. Opgaver og beføjelser, der ved denne lov er henlagt til menighedsrådet, varetages ved kirken, der ikke er selvejende, af den, der ejer kirken.

§ 42. Det udvalg, der er nævnt i § 19 i lov om menighedsråd, skal være til stede ved syn over kirken, jf. § 24 og § 26.

§§ 43-44. (Ophævet).

Kapitel IX *Særlige bestemmelser*

§ 45. Loven gælder for valgmeneighedens kirker med de fravigelser, som måtte blive fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

§§ 46-47. (udgår)

Kapitel X *Klageadgang*

§ 47 a. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om klageadgang over afgørelse efter kapitel V. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om klageadgang over afgørelser efter kapitel I-IV og kapitel VI-IX.

Kapitel XI *Ikræfttrædelse m.m.*

§ 48. Anordningen træder i kraft den

Stk. 2. (udgår)

§ 49. (udgår)

Bemærkninger til forslaget

I. Almindelige bemærkninger

Forslaget til anordning om ikræfttræden på Færøerne af lov om folkekirkens kirkebygninger svarer delvis til den i Danmark gældende lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, som ændret ved lov nr. 433 af 1. juni 1994 og lov nr. 391 af 22. maj 1996.

Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde er fra 22. maj 1986 og er siden ændret ved lov nr. 287 af 29. april 1992 jf. ovenfor nævnte lovbekendtgørelse af 11. juni 1992. Den seneste lovændring af 22. maj 1996 indeholder hjemmel til at loven ved kgl. anordning kan sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøiske forhold tilsiger.

Da det færøske kirkegårdsvæsen drives af kommunale myndigheder indeholder anordningen ingen bestemmelser om kirkegårde og gravminder.

Systematikken i denne anordning følger i øvrigt loven og er følgende:

Kapitel I indeholder formålsbestemmelser der svarer til den i Danmark gældende lov.

Kapitel II vedrører regler om kirkebygninger.

Kapitel III og IV om kirkegårde og registrering af gravninder udgår i anordningen, da det færøske kirkegårdsvesen drives af kommunale myndigheder.

Kapitel V vedrører forskellige bestemmelser om tilsyn med kirken.

Kapitel VI indeholder bestemmelser om særligt tilsyn. Bestemmelserne om det særlige kirkesyn, der kan nedsættes af kirkeministeren udgår, da de skønnes overflødige. Anordningen indeholder bestemmelser om at Landsstyremanden for Kirkelige anliggender i forbindelse med hoveddistandsstiftelse eller større udvidelse af en kirke kan nedsætte et særligt syn.

Kapitel VII om udgifternes afholdelse udgår. Ved lov nr. 287 af 29. april 1992 om ændring af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde blev lovens bestemmelser (§§ 38, 39 og 40) om afholdelse af udgifter overført til lov om folkekirkens økonomi. På samme måde forudsætter denne anordning, at anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om folkekirkens økonomi indeholder tilsvarende bestemmelser om udgifternes afholdelse.

Kapitel VIII omhandler ikke-selvejende kirker. I lighed med den i Danmark gældende ordning, jf. ovenfor om Kapitel VII, forudsættes særlige hjemmelsbestemmelser om afholdelse af udgifter optaget i anordning om ikrafttræden på Færøerne af lov om folkekirkens økonomi.

Kapitel IX omhandler valgmenigheder. §§ 46 og 47 udgår, da de vedrører kirkegårde.

Kapitel X indeholder bestemmelser om adgang til at klage over afgørelser, der er truffet i medfør af anordningen bestemmelser.

Kapitel XI indeholder ikrafttrædelsesbestemmelser.

Forslaget, der har været til høring hos stiftsøvrigheden over Færøernes stift, medfører ingen økonomiske konsekvenser.

Da forslaget indeholder en del bestemmelser, der tillægger Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender en kompetence, indebærer dette nogle administrative konsekvenser.

II. Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Der henvises til bemærkningerne til de lovforslag, der blev vedtaget som lov nr. 268 af 22. maj 1992 og lov nr. 287 af 29. april 1992. Der vedlægges et eksemplar af lovforslagene, betænkningerne fra Folketingets kirkeudvalg samt de vedtagne love.

Nedenfor er knyttet bemærkninger til de bestemmelser, hvori der er foretaget ændringer under henvisning til de særlige færøske forhold.

Til § 1

Bestemmelsen svarer til den i Danmark gældende lov bortset fra bestemmelsens nr. 2), der udgår, da det

færøske kirkegårdsvesen drives af de kommunale myndigheder.

Til § 2

Det foreslås, at kompetencen til at godkende opførelse af kirker og nedbrydning af kirker tillægges Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

I stk. 2 foreslås det, at der forinden en ny kirke indvies, skal afholdes et afleveringssyn efter regler, der fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i Danmark. I stk. 2 foreslås det, at nærmere regler om vedligeholdelse af kirken og dens inventar og udsmykning samt regler om nyanskaffelse af inventar m.v. fastsættes af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Til § 4

Bestemmelsen udgår, da der ikke findes kalkmalerier i de færøske kirker.

Til § 5

Det foreslås, at Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan fastsætte bestemmelser om forsikring af kirkebygninger, deres inventar og andet løsøre.

Til § 6

Bestemmelsen udgår, da der på Færøerne ikke findes kister i kirker, i gravkapeller eller gravkældre.

Til § 7

Bestemmelsen svarer til den i Danmark gældende bestemmelse med den ændring, at nærmere regler om protokollens førelse ikke fastsættes af Kirkeministeren men af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Til § 8

I stk. 1, bestemmes det, at Landsverktødingurin og Føroya Forminnesavn yder Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender og stiftsøvrigheden sagkyndig bistand i forhold, der vedrører kirker. I stk. 2, er det fastsat, at Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender kan udpege særligt sagkyndige til at rådgive i spørgsmål om varmeanlæg, orgler, klokker og andre forhold, hvor vejledning skønnes ønskelig.

Til §§ 9-19

Bestemmelserne udgår, da de alle vedrører kirkegårde. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til §§ 20-22

Bestemmelserne udgår, da de vedrører registrering af gravminder på kirkegårde. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 23

Bestemmelsen svarer til lovens § 23.

Til § 24

Stk. 1 svarer til lovens § 24.

For at undgå at der kommer to bygningskyndige med til provstesynet, er det i stk. 2 foreslået, at synet bortfalder det år, hvor provsten i medfør af § 26 foretager syn over kirken.

Til § 25

Bestemmelsen svarer til lovens § 25.

Til § 26

Bestemmelsen omhandler provstesynet og svarer til lovens § 26 med den ændring, at stiftsøvrigheden udpeger den bygningskyndige person, som deltager i synet.

Til § 27

Bestemmelsen svarer til lovens § 27. De i Danmark gældende regler om afholdelse af syn, jf. Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 527 af den 19. juni 1992 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, forudsættes at træde i kraft på Færøerne.

Til §§ 28, 29 og 30

Bestemmelserne svarer til lovens §§ 28, 29 og 30.

Til § 31

Afholdelse af ekstraordinært syn efter reglerne i § 26 kan ske på foranledning af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender, stiftsøvrigheden eller provsten.

Til § 32

Det bestemmes at Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter bestemmelser om ydelse af vederlag og befordringsgodtgørelse til deltagere i synsføretninger.

Til §§ 33 og 36

Bestemmelserne om, at særligt bevaringsværdige kirkebygninger henlægges til et særligt kirkesyn, udgår, da de skønnes overflødige.

Til § 37

Bestemmelsen svarer til lovens § 37 med den ændring, at kompetencen til at nedsætte det særlige syn og til at fastsætte synets beføjelser, henlægges til Landsstyremanden for Kirkelige anliggender.

Til §§ 38, 39 og 40

Bestemmelserne er ophævet. Der henvises til de almindelige bemærkninger til kapitel VII.

Til § 41

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til lovens § 41.

Til § 42

Bestemmelsen svarer til lovens § 42 med den ændring, at henvisningen til det udvalg, der er nævnt i lov om menighedsråd, er anført som § 19, jf. lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd.

Til §§ 43 og 44

Bestemmelserne er ophævet. Der henvises til de almindelige bemærkninger til kapitel VIII.

Til § 45

Det bestemmes, at loven gælder for valgmenighedens kirker med de fravigelser, som måtte blive fastsat af Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender.

Til §§ 46 og 47

Bestemmelserne udgår. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 47 a

Det bestemmes, at Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om klageadgang over afgørelse efter kapitel V. Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om klageadgang over afgørelser efter kapitel I-IV og kapitel VI-IX.

Til § 48

Det foreslås, at anordningen træder i kraft den

Landsstyrets forslag til ændringer til Kirkeministeriets forslag.**Lov om folkekirkens kirkebygninger.**

- a) § 8, stk. 1: Landsarkitekten og Føroya Forminnisavni yder Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender og stiftsøvrigheden sagkyndig bistand i forhold, der vedrører kirker.
- b) § 24, stk. 1: Hvert år inden 1. oktober skal menighedsrådet sammen med en bygningssagkyndig, der udpeges af provstiudvalget foretage syn over kirken.
- c) § 27: Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om afholdelse af de i § 24-26 nævnte synsforretninger.
- d) § 47a: Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender fastsætter nærmere regler om klageadgang over afgørelse efter kapitel I-IV, kapitel V og kapitel VI-IX.
- e) § 48, stk. 1: Anordningen træder i kraft 1. januar 1998.

Lov om folkekirkens kirkebygninger.**Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser.**

- a) Til § 8, stk. 1: Da Landsarkitekten er Landsstyrets sagkyndige vedrørende bygningsspørgsmål, foreslår Landsstyret, at Kirkeministeriets forslag ændres således, at "landsverksfrøðingurin" ændres til "landsarkitekten".
- b) Til § 24, stk. 1: Landsstyret foreslår, at provstiudvalget skal udpege den i bestemmelsen nævnte bygningssagkyndige.
- c) Til § 27: Landsstyret foreslår, at Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender sættes ind som den myndighed, der fastsætter nærmere regler om afholdelse af syn m.v. i stedet for Kirkeministeren.
- d) Til § 47A: Landsstyret foreslår, at Landsstyremanden for Kirkelige Anliggender sættes ind som den myndighed, der fastsætter nærmere regler om klageadgang over afgørelser truffet i medfør af kap. V i loven, jfr. også ændringen til § 27.
- e) Til § 48, stk. 1: Landsstyret foreslår, at anordningen træder i kraft 1. januar 1998.

*) & **) Er hirturúrtikin í Løgtingstjóðindum.

Í viðgerð 19. mars 1997. Málið varð heint í menningarnevndina og er ikki komið aftur harðari.

87 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar lóg um upphavsrátt

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Nímal Petur í Grund, landsstýrismann, vegna landsstýri fram salfjóðandi:

U p p s k o t til ríkislógartilmæli.

Tíðuælt verður ríkismyndugleikunum við kongiligari fyriskipan at seta í gildi í Føroyum lóg nr. 395 frá 14. juni 1995 um upphavsráttindi við hesum broytingum:

1. Í § 39, stk. 3 verður orðið "danske" broytt til: "færøske".
2. Í § 50, stk. 1 verður orðið "danske" broytt til: "færøske".
3. Í §§ 85 - 87 verða orðini "i Danmark" broytt til: "pá Færøerne".
4. Í § 89, stk. 1 verða orðini "Loven træder i kraft den 1. juli 1995." broytt til: "Anordningen træder i kraft dagen efter kundgørelsen."
5. § 89, stk. 4 fellur burtur.
6. § 93 verður broytt til "Loven sættes i kraft på Færøerne ved kgl. anordning".

Viðmerkingar:

Ríkisumboðið hevur sent landsstýrinum fyrispurning, um tað ynskir setta í gildi fyri Føroyar "lov nr. 395 af 14. juni 1995 om ophavsret".

Galdandi lóggáva á økinum er "lov nr. 158 af 31.05.1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker", sum broytt við "lov nr. 250 af 12.06.1975, lov nr. 157 af 31.05.1961 om retten til fotografiske billeder".

Nevnda lóggáva er ikki nøktandi longur - t.d. tekur hon ikki hædd fyri teirri menning, sum er hend á teknliga og digitala økinum. Hesi og onnur viðurskipti gera, at lóggávan í tí líki, hon nú hevur, ikki tryggjar upphavsráttindini hjá listafólki o.ø., sum fáast við skapandi virkseini.

Í viðmerkingunum til dansku lógina verður m.a. sagt, at høvuðsætlanin er at fáa til vega eina samlaða og systematiskt dagførda upphavsráttindalóggávu. Hetta ber m.a. við sátt, at fotografilógin er innlimað í upphavsráttindalógina. Sum heild merkir tað nýggja lógin, at upphavsráttindarviðurskiptini í Føroyum verða meira lík teimum, sum annars eru galdandi í norðurlondum. Við nýggja lógini verða føroyskir rættingaeigarar eins væl tryggjaðir og starvsfelagar teirra í grannalondum okkara.

Víst verður annars til viðmerkingarnar til lógina (hjálagdir^{*)}), undir hesum viðmerkingarnar til tær einstøku greinirnar.

Lógin ber ikki við sær øktar útreiðslur fyri landskassan.

Felagið fyri føroyskar rættingaeigarar "Fjølrit", Sjónvarp Føroya og Útvarp Føroya hava havt lógartekstin til ummæltis. Unumælini eru hjáløgð. ^{**)}

^{*) & **)} Er burtunúrtikið í Løgtingsfóðindan.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í mentamarnevndina, sum 16. mai 1997 legði fram salfjóðandi:

Á l i t

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 beint í mentamarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini áannað, at lógin er við í vavi og snýr seg um eitt serligt øki innan ognarrættin. Lógin er í høvuðsheitinum grundað á altjóða konventiónir, norðurlandska samskipan innan økið og ES direktivir.

Fyrsta konventiónin á økinum varð gjørd í 1886 og verður nevnd Bernarkonventiónin. Konventiónin er javnan regulerað so hvørt, sum samskiðið í heiminum er økt. Seinasta revisiónin er gjørd í 1971, og er hon sett í gildi fyri Føroyar.

Onnur konventión á økinum er Romkonventiónin frá 1961, sum serliga umfatar rættin hjá fjølmiðlum og listafólki, sum føra verk hjá øðrum fram. Eisini henda konventiónin er sett í gildi í Føroyum.

Ein meiriluti í nevndini (Bjarni Djurholm, Jógvan Adolf Johannessen, Eyður Viderø, Lisebeth Petersen, Maria Hansen og Jenis av Rana) er av teirri fatan, at Føroyar sum partur av altjóða samfelagnum eiga at hava lóggávu á hesum øki, sum tryggjar teimum, sum framleiða tilfar, ið er upphavsrettarliga vart, (herundir bæði skapandi listarfólki og teimum, sum framføra listaverk hjá øðrum t.d. sjónleikarar og tónleikarar) sumu rættindi sum í londunum runt um okkum. Tað, sum serliga eigur at vera havt í huga í hesum sambandi, er, at ógvísiga menningin innan elektroniska fjølmiðla og teiðuheimin setir stór krøv til slíka lóggávu innan økið.

Nevndin er undir viðgerðini vordin varug við, at lógin er broytt í Danmark, aftaná at ríkisumboðið hevur sent landsstýrinum málið. Onnur broytingin er óbemeiðis við í uppskoti landsstýrisins við tað, at landsstýrið mælir til, at § 89. stk. 4 í lógini verður strikað. Meirilutin heldur tað vera skilagott at seta broytingarnar í gildi fyri Føroyar samstundis, sum høvuðslógin verður sett í gildi.

Broytingarnar í pkt. 4, 5 og 6 eru redaktionellar.

Vísandi til omanfyrirstandandi mælir meirilutin til at samtykkja uppskot landsstýrisins við hesum broytingum og setir meirilutin fram soljóðandi

Broytingaruppskot

I) Í innganginum verður aftaná orðini "upphavsrettilandi" sett orðini: "sum broytt við lóg nr. 295 frá 24. apríl 1996 og lóg nr. 1207 frá 27. desember 1996."

II) Pkt 4, 5 og 6 verða strikað.

III) Aftan á pkt. 3. verður sett: "Mælt verður til, at kongaliga fyriskipnin fær gildi dagin eftir kunngerð."

Ein minnihuti í nevndini (Signar á Brúnni) heldur ikki, at nevndin hevur havt nóg góðar stundir at seta seg inn í málið og mælir til tinginutt frá at samtykkja ríkislógartilmælið.

Viðheftar eru lóg nr. 295 frá 24. apríl 1996 og lóg nr. 1207 frá 27. desember 1996. *)

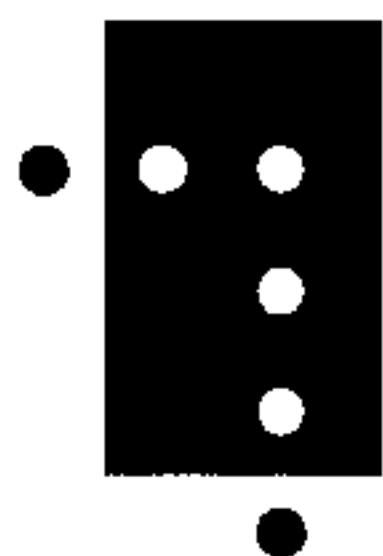
*) Er burturúrteikið í Løgtingslífðindum.

2. viðgerð 27. maí 1997. Broytingaruppskot I, II og III samtykt við 21-3-3 atkvøðum. Ríkislógartilmælið soleiðis broytt samtykt við 21-3-3 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 21-3-3 atkvøðum.

3. viðgerð 30. maí 1997. Ríkislógartilmælið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 24-1-4 atkvøðum

FL j.nr. 2235-1/90

RED: 10 X

Nasjonalbibliotek

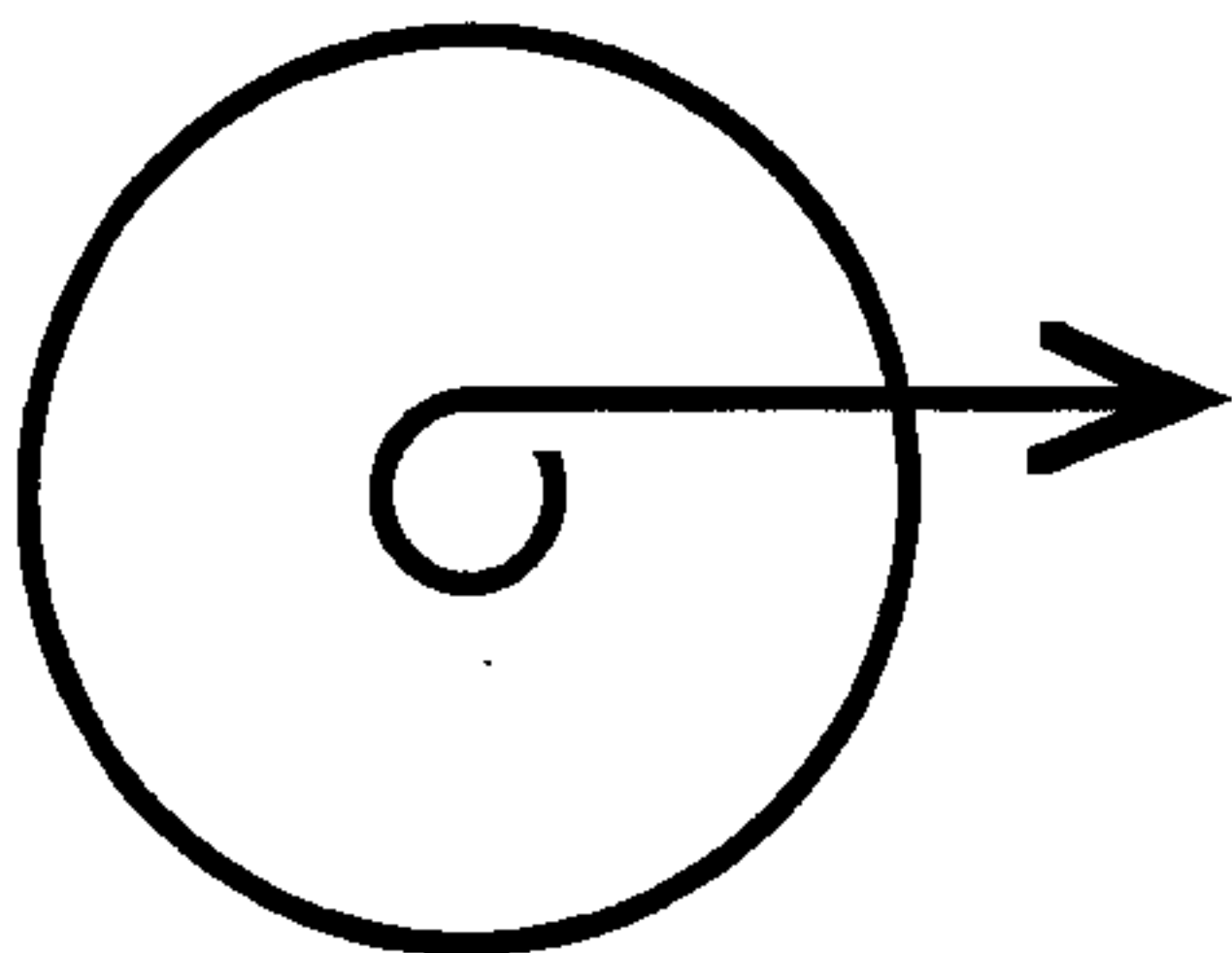
Nasjonalbiblioteket

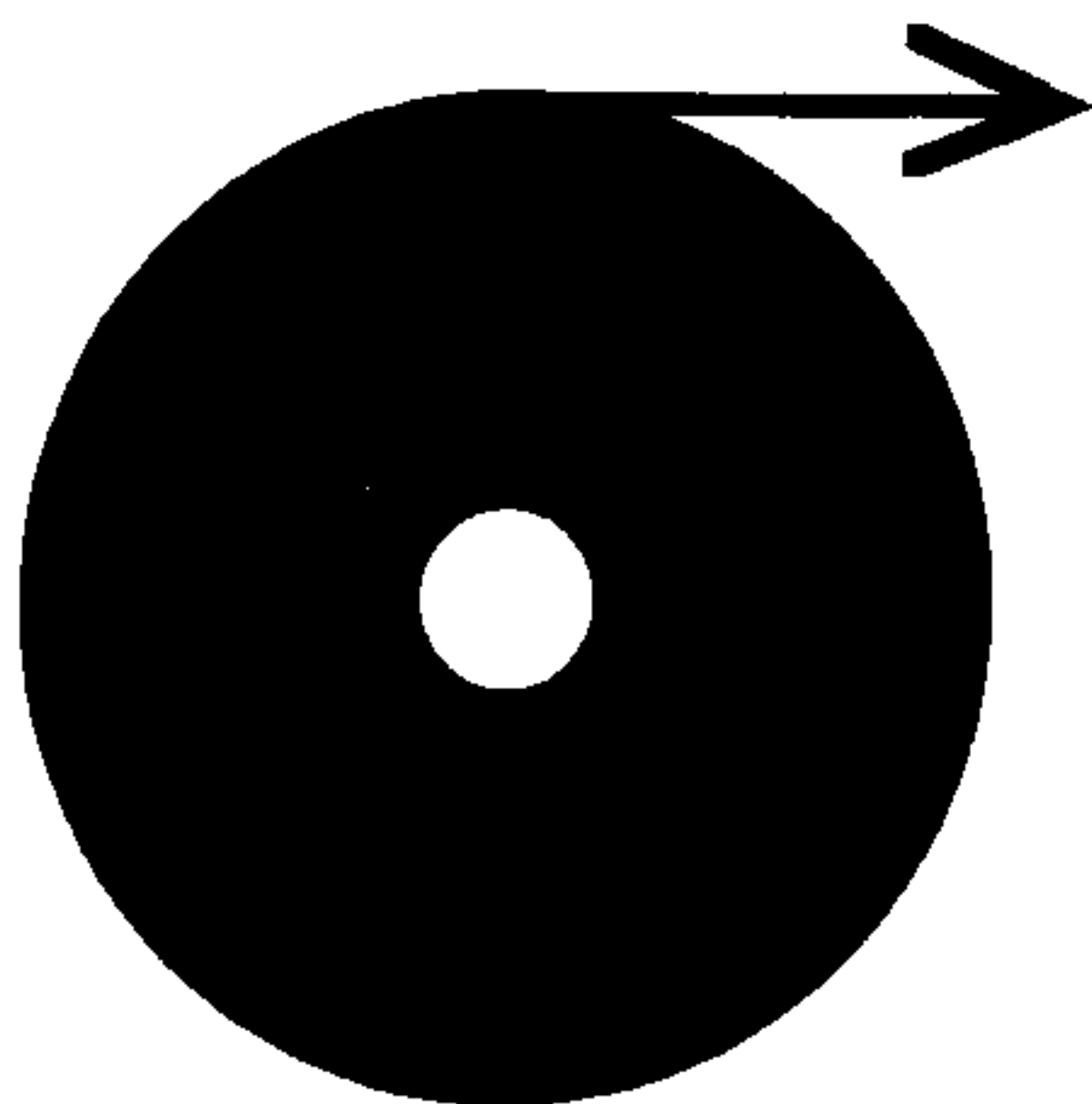
National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12 22

RED: 10 X

Nasjonalbibliotek

Nasjonalbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12 22

LØGTINGS- TIDINDI

1996

Løgtingsféðindi 1996

Løgtingstíðindi 1996

(Bind II)

Føroya løgting

Løgtingstíðindi 1996
© Føroya løgting
Fyriskipað av løgtingsskrivstevuni
Umbróting og prenting: Dimmalætting
Innbinding: Helge Justinussen

88 Nýggj fólkaskúlalóg.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Eilíf Samuelson, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um fólkaskúlan

Kapittul 1 Endamál fólkaskúlans

§ 1. Fólkaskúlin er tann almenni skúlin, sum býður undirvísing eftir hesi lóg, ið er givin út sambært lóg nr. 51 frá 14. februar 1979 "for Færøerne om folkeskolen".

§ 2. Uppgáva fólkaskúlans er við atliti at tí einstaka næminginum og í samstarvi við foreldrin at fremja, at næmingarnir nema sær kunnleika, fimi, arbeiðshættir og málbúnað, sum stuðla tí einstaka næminginum í fjølbroyttu, persónliga menningini.

Stk. 2. Fólkaskúlin eigur at skapa sovørðin líkindi fyri uppliving, virkishugi og djúp-hugsan, at næmingarnir kunnu menna sína sannkenning, sítt hugflog og hug til at læra, og at teir kunnu venja síni evni til sjálvstøðuga meting, støðutakan og virkan og búnað í treysti til sín sjálvs og til teir møguleikar, sum eru í felagsskapinum.

Stk. 3. Fólkaskúlin skal í sátt og samvinnu við foreldrin hjálpa til at geva næmingunum eina kristna og siðalagsliga uppaling. Hann skal við stóði í heinligari mentan menna kunnleika næminganna um føroyska mentan og hjálpa teimum at fata aðrar mentanir og samspæl manna við náttúruna. Hann skal búa næmingarnar til innlivan, samavgerð, samabyrgd, rættindi og skyldur í einum fólkaræðisligum samfelag. Undirvísing og gerandisliv skúlans eiga at vera grundað á andsfrælsi, tøllyndi, javnvirði og fólkareði.

§ 3 Innan fyri settar karmar hevur tann einstaki skúlin ábyrgdina av undirvísingardygðini sambært endamáli fólkaskúlans, smb. § 2, og innan fyri hesar karmar ger skúlin av, hvussu hann skipar og leggur sína undirvísing til rættis.

Stk. 2. Skúlin samstarvar við næmingar og foreldur um at mæna tað, sum er ásett í endamálsgrøin fólkaskúlans.

Kapittul 2

Bygnaður fólkskúlans og innihald

§ 4. Fólkskúlin er ein 9 ára grundskúli og ein 1 árs 10. flokkur.

Stk. 2. Kommunum kann verða loyvt at seta 1 árs forskútaflokk/ur á stovn eftir gjøllari reglum, sum landsstýrismaðurin setur.

Stk. 3. Skúlum verður veitt sernámsfrøðilig ráðgevning og næmingum sernámsfrøðiliga stuðul.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann bjóða børnum, ið enn ikki hava byrjað skúlagongdina, sernámsfrøðiliga hjálp. Sumleiðis kann sernámsfrøðilig ráðgevning verða veitt foreldrum og øðrum, ið varða av hesum børnum.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann harumframt bjóða tvímæltum børnum, ið hava annað móðurmál enn føroyskt, og sum enn ikki hava byrjað skúlagongdina, stuðul til frama fyri málsligu menningina í føroyskum máli. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um 3., 4. og 5. stk. og kann í tí sambandi víkja frá teimum í §§ 5, 7, 8 og 9 og § 14, 3. - 6. stk. og §§ 15 og 16 settu reglum.

Stk. 6. Fólkskúlin kann bjóða næmingunum undirvísing í frítíðini.

Stk. 7. Undirvísingarlígt samarbeiði kann vera ímillum 8. - 10. flokk og aðrar undirvísingarstovnar. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um hetta samarbeiðið.

Stk. 8. Fólkskúlin kann í samstarvi við ungdómsfeløg, áhugabólkar og annað sjálvboðið felagslív stuðla ella fyrisita og samskipa fólkaupplýsing og annað mentanarvirksemi á staðnum.

§ 5. Undirvísingarinnehaldið skal vera valt og skipað soleiðis, at næmingarnir fáa líkindi at nema sær fakliga djúphugsan, høpi og heild. Í undirvísingini skulu næmingarnir hava høvi at ognar sær sannkennig og teir arbeiðshættir, ið eyðkenna einstøku lærugreinina. Í sínámillum ávirkan við tí skulu næmingarnir hava høvi at nýta og menna kunnleika og fími við undirvísing í tvørgreinaligum evnum og spurdómum.

Stk. 2. Í 9 ára grundskúlanum skulu allir næmingar verða undirvístir í:

1. kristnikunnleika øll skúlaárin
- føroyskum øll skúlaárin
- donskum 3. - 9. skúlaár
- enskum 5. - 9. skúlaár
- søgu/samtíð 4. - 9. skúlaár

2. støddfrøði øll skúlaárin

heimstaðarlæru

1. - 3. skúlaár

náttúru/tøkni 4. - 6. skúlaár

alis-/evnafrøði

7. skúlaár

landalæru

7. - 9. skúlaár

lívfrøði

7. - 9. skúlaár

3. útrótti øll skúlaárin

4. handaverki

og list

tónleiki

tilevning

handarbeiði

smíði

heimkunntleika

í fimm ella fleiri skúlaár í 1. 7. skúlaári.

Stk. 3. Undirvísingarlígt samstarv kann verða skipað lærugreina og flokka millum.

Stk. 4. Undirvísing í alis-/evnafrøði og týskum skal slanda næmingunum í 8. og 9. flokki í boði. Annað fremmandamál kann tó verða valt í staðin fyri týskt.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann loyva, at næmingar, ið ikki hava fingið undirvísing í longri tíð, ella sum hava skift skúla, kunnu í hóskaði vavi fáa ískoytisundirvísing ella annan fakligan stuðul.

Stk. 6. Næmingar, ið hava føroyskt sum seinna mál, kunnu í hóskaði vavi fáa serstaka undirvísing í føroyskum. Landsstýrismaðurin kann harumframt áseta, at boðið skal vera tvímæltum næmingum undirvísing í teirra móðurmáli. Landsstýrismaðurin ásetur gjøllari reglur um undirvísing av tvímæltum næmingum, og kann hann í hesum sambandi víkja frá § 5, 1. - 4. stk., §§ 7, 9 og 19, 1., 2., 3. og 5. stk. og § 26, 1. stk.

§ 6. Undirvísingin í kristnikunnleika í fólkskúlanum skal samsvara við fólka-kirkjunnar evangelísk-luthersku læru.

Stk. 2. Er barnið í fólkakirkjuni, kunnu foreldrin fyrst í einum skúlaári skrivliga til skúlastýrið vátta, at tey sjálv ynskja at hava barnsins undirvísing í kristnikunnleika í hondum. Barnið sleppur tó undan at verða undirvíst í kristnikunnleika í skúlanum, um ein prestur í fólkakirkjuni vátar, at hann hevur umsjónina við undirvísing barnsins í kristnikunnleika. Liva foreldrin saman í hjúnalagi, skal vátanin um, at barnið sleppur undan at verða undirvíst í kristnikunnleika í skúlanum, verða undirritað av báðum í felag. Er barnið 15 ár, kann frítøka tó bert verða framd við samtykki barnsins.

Stk. 3. Børn, sum ikki eru í fólkakirkjuni, skulu, tá

ið foreldrin krevja tað, sleppa undan at verða undirvíst í kristnikunnleika í skúlanum. Er barnið í øðrum trúarsamfelag uttan fyri fólkakirkjuna, so hevur hetta trúarsamfelag umsjónina við átrúnarligu uppaling barnsins. Foreldur ella verji hava kortini skyldu til at ansa eftir, at barninum ikki vantar upplýsing um vanligu reglurnar fyri lívinum í skipaðum samfelag, antin tað so er í einum trúarsamfelag ella ikki. Verður barnið vanskettað í so mána, skal skúlin geva tí neyðugu undirvísingina.

§ 7. Í 10. flokki skulu hesar lærugreindir standa næmingunum í boði: føroyskt, danskt, støddfrøði, kristnikunnleiki, útróttur, samtíð og enskt.

Stk. 2. Teir næmingar, ið sambær § 5, 4. stk. hava fingið undirvísing í alis-/evnafrøði og týskum, teimum skal framhaldandi stunda í boði at fáa undirvísing í alisfrøði, evnafrøði og týskum í 10. flokki. Sama er eisini galdandi fyri teir næmingar, ið hava valt annað fremmandamál eina týskt.

Stk. 3. Boðið kann vera næmingunum í 10. flokki undirvísing í latíni.

Stk. 4. § 5, 1. og 3. stk. og § 11 eru eisini galdandi fyri undirvísingina í 10. flokki.

§ 8. Upp í undirvísingina í fólkaskúlanum koma í hóskandi lærugreinum og á hóskandi aldurstigum hesi kravdu undirvísingarevni:

- 1) ferðsla
- 2) útbúgvingar- og vinnulívskunning
- 3) heilsukunnleiki og seksualupplýsing.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um undirvísing eftir 1. stk., og hann kann góðkenna, at onnur evni koma upp í skyldugu undirvísingina.

§ 9. Umframt ta undirvísing, ið skal vera boðin sambært §§ 5, 7 og 8 vera hesar valgreindir og hesi evni at standa næmingunum í 8. - 10. flokki í boði:

1. sjóvinna
2. landbúnaður
3. tekstviðgerð
4. tøkni-frøði
5. miðlar
6. ljósmyndalæra
7. filmskunnleiki
8. drama
9. tónleikur
10. tilevning
11. heimkunnleiki
12. handarbeiði
13. smíð

14. motorlæra

15. arbeidskunnleiki.

Stk. 2. Næmingum í 8. - 10. flokki eiga at standa í boði verkætlanararbeiði, evnis-kunnandi undirvísing og undirvísingartilboð, har verkligt og ástøðiligt innihald er samskipað í eina undirvísing, ið kann fara fram eins væl í skúlanum og uttan fyri skúlan.

Stk. 3. Skúlin kann bjóða øllum næmingum í 8. - 10. flokki at fara í starvspraktikk á virkjun og stovnum ella at vera á skeiðum í øðrum skúlaformum eitt styttri tífarskeið, samb. § 18, 6. stk.

Stk. 4. Skúlasamstarv kann harumframt verða skipað um 10. flokkarnar ímillum fólkaskúlar sínámillum og aðrar skúla-/útbúgvingarformar, vinnulív, almannu-/heilsuverk o.o. viðvíkjandi breytatilboðum, ið kunnu standa næmingunum í 10. flokki í boði.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann loyva, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum lærugreinum og evnum enn teimum, sum standa í 1. stk., eins og honum er heimilað at áseta gjøllari reglur eftir 2. og 4. stk. og at senda út leiðbeinandi tilfar hesum viðvíkjandi.

§ 10. Innihaldið í forskúlaflokki eigur í høvuðsheitum at vera leikur og annað mennandi virksemi. Miðað verður eisini eftir at geva børnunum kunning um dagliga lívið í skúlanum.

§ 11. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um undirvísingarendamálið í lærugreinum og evnum eftir §§ 5 - 9 og tilskilar í høvuðsheitum kunnleika- og fínisøkini. Landsstýrismaðurin kann senda út leiðbeinandi undirvísingarellanir og lýsa undirvísingarinnehaldið við dønum um næmingalagaðar undirvísingargongdir. Landsstýrismaðurin kann somuleiðis senda út leiðbeinandi tilfar um undirvísing í tvørgangandi evnum, spurdómsvondari undirvísing, leiðbeinandi uppgávur o.a.

§ 12. Næmingarnir verða undirvístir á tí flokksstigi í grundskúlanum, ið samsvorar við skúlaaldur teirra. Næmingur kann tó í samráð við foreldrin, samb. § 69, verða undirvístur á sama flokksstigi í 2 ár, um hann ikki hevur fingið undirvísing í longri tíð, ella aðrar serligar grundir benda á, at hetta er best fyri hann. Somuleiðis kann ein næmingur undir heilt serligum umstøðum leypa eitt flokksstig um.

Stk. 2. Serundirvísing sambært § 4, 3. stk., ið ikki er fyribíls, kann verða grundað á eina námsfrøðiliga/sálarfrøðiliga kunning og eigur at fara fram í samráð við næmingin og foreldrin.

Stk. 3. Foreldrin, samb. § 69, og næmingurinn taka í samráð við skúlan ávgerð um val av lærugreinum samb. § 7 og 9, 1. - 4. stk. um framhaldandi skúlagongd.

§ 13. Fólkaskúlin eigur at vera floksbýttur. Í ársbýttum skúlum eigur hvørt floksstigið at vera undirvíst sær.

Stk. 2. Hóast skúli er ársbýttur, kann undirvísing fara fram tvørtur um floksbýtið, samb. § 30, 4. stk.

Stk. 3. Tann einstaki skúlin skal vera floksbýttur eftir hesum meginreglum:

- 1) Skúli, ið hevur millum 1 og 14 næmingar, er 1-flokkaður,
- 2) skúli, ið hevur millum 15 og 30 næmingar, er 2-flokkaður,
- 3) skúli, ið hevur millum 31 og 48 næmingar, er 3-flokkaður,
- 4) skúli, ið hevur millum 49 og 68 næmingar, er 4-flokkaður,
- 5) skúli, ið hevur millum 69 og 90 næmingar, er 5-flokkaður,
- 6) skúli, ið hevur millum 91 og 114 næmingar, er 6-flokkaður, og
- 7) skúli, ið hevur 115 næmingar og fleiri, er 7-flokkaður og ársbýttur.

Stk. 4. Landsstýrismannin er heimilað í serstøkum føri at gera frávik frá meginreglunum í 3. stk.

§ 14. Næmingar og foreldur, samb. § 69, skulu regluliga fáa at vita skúlans áskoðan um, hvat næmingarnir fáa burtur úr skúlagongdini.

Stk. 2. Úrtøka næminganna skal javnan verða eftirmett. Henda eftirmeting, ið er sameindur partur av undirvísingini, skal vera støðið undir teirri leiðbeining, tann einstaki næmingurinn fær, og undir ráðleggingini av komandi undirvísing.

Stk. 3. Hjá næmingum, sum eru á 8. - 10. floksstigi, verður støða teirra í royndarlærugreinunum, samb. § 16, 1. - 5. stk. lýst við talnetum (støðutalnetum). Sama er galdandi fyri næmingar, sum fara úr skúlanum eftir 7. floksstigi, samb. § 15.

Stk. 4. Á 8. - 10. floksstigi verða støðumet givin í minsta lagi 2 ferðir um árið. Síðstu støðumetini, ið lýsa fakligu heildarstöðu næmingsins, skulu verða givin beint fyri tær skrivligu royndirnar.

Stk. 5. Á 9. og 10. floksstigi gera næmingarnir eina kravda verkætlanar-uppgávu, ið verður mettt við skrivligum ummæli, samb. tó § 70, 4. stk. Uppgávan kann eisini verða talmett, um næmingurinn ynskir tað. Landsstýrismaðurin ásetur sumuleiðis karmar.

meginreglur o.a. verkætlanaruppgávuni viðvíkjandi. *Stk. 6.* Á 9. og 10. floksstigi kunnu næmingarnir harumframt gera eina fría, sjálvvalda uppgávu. Henda uppgáva kann, um næmingurinn ynskir tað, verða mettt við skrivligum ummæli og/ella talmetti.

§ 15. Næmingar, sum fara úr skúlanum eftir 7. floksstigi, samb. § 41, 3. stk., ella seinni, skulu fáa eitt fráfaringskjal. Á fráfaringskjalinum, ið skúlin skrivur, skal standa, hvørji undirvísing næmingurinn hevur fylgt, tey seinast givnu støðumetini og møgulig royndarmet, samb. § 16, 1. - 5. stk. Eftir næmingsins egna vali kann tað skrivliga ummælið og/ella eitt talmett lyri ta kravdu verkætlanaruppgávuna verða sett á fráfaringskjalið. Eina møgulig meting av tí fríu, sjálvvaldu uppgávuni kann sumuleiðis verða sett á fráfaringskjalið.

§ 16. Tá ið undirvísingin í 9. flokki endar, verður fráfaringsroynd fólkaskúlans í hesum lærugreinum: kristniskunnleika, føroyskum, danskum, enskum, týskum, støddfrøði og alis-/evnafrøði.

Stk. 2. Tá ið undirvísingin í 10. flokki endar, verður víðkaða fráfaringsroynd fólkaskúlans í hesum lærugreinum: føroyskum, danskum, enskum, týskum, støddfrøði, alisfrøði og evnafrøði.

Stk. 3. Tá ið undirvísingin í 10. flokki endar, kunnu næmingarnir í staðin fyri at fara til víðkaðu fráfaringsroynd eftir 2. stk., fara til fráfaringsroynd eftir 1. stk.

Stk. 4. Í lærugreinunum søgu/samtíð, landakærni, lívfrøði, latíni, handarbeði, smíði og heimkunneika verður fráfaringsroynd fólkaskúlans, tá ið undirvísingin endar.

Stk. 5. Um so er, at næmingur heilt ella lutvíst hevur fylgt undirvísingini í eini lærugrein á øðrum undirvísingarstovni ella gjøgnum ferðarundirvísing samsvarandi krøvunum til fráfaringsroyndir fólkaskúlans, so kann ein tilfúkur næmingur skriva seg inn til fráfaringsroynd í viðkomandi lærugrein.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin kann gera av, at eingin roynd verður í ávísum lærugreinum og/ella lærugreinapørtum hvørt royndar-skeiðið. Síðsta støðumet í viðkomandi lærugreinum/lærugreinapørtum telur tá sum royndarmet.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin kann gera av, at fráfaringsroynd kann vera í øðrum enn teimum lærugreinum, sum nevndar eru í 1. - 4. stk.

Stk. 8. Landsstýrismaðurin setur tær skrivligu uppgávurnar til royndirnar. Hvar uppgávurnar setur lærarin ella próvdómarin eftir reglun, sum lands-

stýrismaðurin ásetur.

Stk. 9. Næmingurin tekur í samráð við foreldrin, smb. § 69, og skúlan avgerð um at skriva seg inn til royndirnar.

§ 17. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um royndarkrøvini í teimum einstøku læru-greintunum, um innskriving til royndirnar, royndarhald, meting, próvtalsgeving og um, hvussu fráfaringarskjølini skulu vera.

2. stk. Skúli kann gera frávik frá royndar-reglunum fyri næmingar við serligum tørvi og fyri frein- andamæltar næmingar. Landsstýrismaðurin kann áseta gjøllari reglur hesum viðvíkjandi.

§ 18. Skúlaárið byrjar 1. august. Landsstýrismaðurin ásetur árliga talið á skúladøgum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin skipar tað árliga talið á frídøgum og frísdøgum, og nær summarfríðin byrjar.

Stk. 3. Dagliga undirvísingartíð næminga má í mesta lagi vera:

- 1) í forskúlaflokki, 1. og 2. flokksstigi 5 tímar
- 2) í 3. og 4. flokksstigi 6 tímar
- 3) í 5., 6. og 7. flokksstigi 7 tímar
- 4) í 8., 9. og 10. flokki 8 tímar.

Stk. 4. Undirvísingartíð næminga verður roknað í undirvísingartíðum, og er 1 tími 45 minuttir.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann í serstøkum føri víkja frá ásetingunum í 3. stk., eins og honum er heimilað í hvørjum einstøkum føri at áseta vikutímatál næminganna í forskúlaflokkinum.

Stk. 6. Við atliti at luttøku næminganna í setursskúla, starvspraktikk ella tilflokum kann vanliga skipanin av undirvísingini í einum flokki verða steðgað fyribils eitt tímatál, ið svarar til í mesta lagi 10 skúladagar árliga í 1. - 7. skúlaári, 20 skúladagar í 8. flokki, 30 skúladagar í 9. flokki og í 10. flokki so nógv, sum neyðugt er sambært § 9, 3. stk.

§ 19. Í ársbýttum skúla eigur vikutímatál næminganna tey 7 fyrstu skúlaárin at vera í minsta lagi 182 undirvísingartímar og 238, um skúlin harumframt hevur 8. og 9. flokk.

Stk. 2. Undirvísingartímatál næminganna um vikuna í hvørjum flokki eigur í minsta lagi at vera:

- 1) í 1. flokki 18 tímar
- 2) í 2. flokki 20 tímar
- 3) í 3. flokki 24 tímar
- 4) í 4. flokki 28 tímar
- 5) í 5. flokki 30 tímar

6) í 6. flokki 31 tímar

7) í 7. flokki 31 tímar

8) í 8. flokki 28 tímar

9) í 9. flokki 28 tímar.

Stk. 3. Í 10. flokki er undirvísingartímatál næminganna um vikuna í minsta lagi 28 tímar.

Stk. 4. Loyvi kann vera ársbýttum skúlam at flyta í mesta lagi 2 undirvísingartímar millum flokkar. Tað í 1. stk. nevnda tímalágmark eigur tó ikki at verða broytt av hesi orsök.

Stk. 5. Í skúlam, sum ikki eru ársbýttir, og sum kunnu hava næmingar fyrstu 7 skúlaárin, eigur vikutímatál næminganna í tí einstaka skúlanum at verða lagað eftir næmingatali og aldersbýti næminga, og skal tað í minsta lagi vera:

- 1) í 1-flokkaðum skúla 15 tímar
- 2) í 2-flokkaðum skúla 40 tímar
- 3) í 3-flokkaðum skúla 70 tímar
- 4) í 4-flokkaðum skúla 100 tímar
- 5) í 5-flokkaðum skúla 120 tímar
- 6) í 6-flokkaðum skúla 145 tímar.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin ásetur eftir nærri reglum vikutímatál skúlanna og kann í serstøkum føri víkja frá ásetingunum í 1. - 5. stk.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin kann loyva, at skylduga undirvísingin verður savnað í einum parti av skúlaárinum.

Stk. 8. Landsstýrismaðurin ger reglur um tíma- og lærugreinabýti.

§ 20. Við skúlaárs byrjan eigur næmingatalið tey 7 fyrstu skúlaárin vanliga ikki at fara upp um 24 í hvørjum flokkinum.

§ 21. Ráðleggingin av undirvísingini, herfríðum valið av undirvísingar- og arbeiðsformum, háttum, undirvísingar-miðlum og evnum, skal megna tað, sum ásett er í endamálsgrein fólkskúlans, og vera lagað til tørvi og fortreytir hjá tí einstaka næminginum.

Stk. 2. Tað áliggur leiðslu skúlans at tryggja, at flokslærarin og aðrir lærarar floksins ráðleggja og fyrirleika undirvísingina, so at allir næmingar kunnu fáa sínar avbjóðingar.

Stk. 3. Í royndarlærugreinunum, smb. § 16, skal undirvísingarinnihaldið vera fyriskipað soleiðis, at royndarkrøvini í tí einstøku lærugreinini skulu vera nádd.

Stk. 4. Á hvørjum flokksstigi og í hvørji lærugrein samarbeiða lærarar og næmingar javnan um at áseta tey mál, roynt verður at náa. Arbeiði næmingans

verður lagt til rættis við atliti at hesum málum. Á setingin av arbeiðsformum, -háttum og evnisvði skal í mestan mun fara fram í samstarvi millum lærararnar og næmingarnar.

Stk. 5. Til hvønn flokk verður settur ein flokslærari at loysa serstakar uppgávur flokkinum viðvíkjandi.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin ásetur gjøllari reglur um flokslærarans uppgávur.

§ 22. Til hvønn skúla verður gjørd ein undirvísingurætlan, ið skal hava hesar ásetingar:

1. Skipan av undirvísingini hvørt skúlaárið, samb. §§ 5, 9, 19 og 21, herinmillum tímaulið í teimum einstøku lærugreinunum, møguligan tvørgreinalesstur og skipan av skúlagongdini teir ymsu vikudagarnar (tímahýtsætlan).

2. Innihaldið av undirvísingini í einstøku lærugreinunum, tvørgreinalestri og evnuni, tilskilað við høvuðs kunnleika- og fínis-økjum (lærisætlan).

3. Undirvísing eftir § 4, 3. - 7. stk.

4. Frítíðarætlan.

§ 23. Teir undirvísingarmiðlar, ið neyðugir eru, skulu ókeypis latast næmingunum til nýtslu. Hetta er tó ikki galdandi fyri tól og útbúnað, ið nýtt verður til undirvísing í frítíðini eftir § 4, 6. stk., og sum næmingarnir taka heim til egna nýtslu.

Stk. 2. Í hvørjum skúla samb. § 30, 1. stk. verður skipað eitt skúlabókasavn sum námsfrøðiliga tænastu-depil. Skúlabóka-savnið er partur av virkssemi skúlsins og galdandi bókasavnskipan. Í skúlabóka-savninum skulu vera til taks undirvísingarmiðlar til undirvísingina í skúlanum, herinmillum eisini frílesibøkur. Skúlabókasavnið skal leiðbeina næmingarnar um tillæringsnýtslu.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta gjøllari reglur um endamál og virki skúlabókasavnsins.

Stk. 4. Landsmiðstøðin verður skipað eftir greiniligari reglum, sum landsstýrismaðurin ásetur.

§ 24. Sett verður á stovn ein skúlageleiðaraskipan at ráðgeva og leiðbeina næmingarnar í sambandi við útbúgvingar- og starvsval teirra.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann áseta gjøllari reglur um skúlageleiðaraskipanina.

§ 25. Landsstýrismaðurin ger eina menningarætlan fyri allan fólkaskúlan og kann fyrirleika royndar- og menningariltøk, sum kunnu standa tí einstaka skúlanum í boði at royna, samb. § 62, 1. stk.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann geva tí einstaka

skúlanum fíggjarligan og ráðgevingarlígan stuðul eftir 1. stk.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann eftir tilmæli frá skúlastýrinum víkja frá reglunum í 2. tálí í tí vavi. neyðugt er til tess at fremja royndarvirkssemi og námsfrøðiligt menningararbeiði.

Kapítul 3

Skipanin av skúlaverknum

§ 26. Kommunustýrið hevur, um foreldrin, samb. § 69, ynskja, at børn teirra verða skrivað inn í fólkaskúlan, skyldur at skipa so fyrí, at øll hesi børn, sum búgva í øki skúlamyndugleikans, fáa undirvísing í hesum sama øki tey 7 fyrstu skúlaárin, samb. tó § 31. Skúlamyndugleikin á staðnum hevur somuleiðis skyldu at skipa so fyrí, at børnum og ungfólki undir 18 ár, sum búgva í øki skúlamyndugleikans, verður tryggjaður undirvísingarmøguleiki í 8., 9. og 10. flokki, og at teimum kann verða veitt sernámsfrøðilig hjálp, samb. § 4, 3. og 4. stk.

Stk. 2. 9 ára undirvísingarskylda heimilar ikki í sjálvum sær skúlamyndugleikanum á staðnum at broyta verandi skipan av skúlaverknum.

Stk. 3. Avgerð um undirvísing av næmingum í 8., 9. og 10. skúlaári tekur landsstýrismaðurin í hvørjum einstøkum føri.

Stk. 4. Næmingar, sum í skúlaárinum flyta úr øki skúlamyndugleikans, ella sum fylla 18 ár, hava rætt at halda fram skúlagongdina í sama øki, tað ið eftir er av skúlaárinum.

Stk. 5. Skúlamyndugleikarnir á staðnum kunnu í serstøkum føri loyva, at ásetingarnar í 1. og 4. stk. eisini eru galdandi fyri næmingar, ið eru eldri enn 18 ár.

§ 27. Eftir sáttmála kommunu millum kann verða víst næmingum á undirvísing í skúla hjá aðrari kommunu ella í privatar skúlar.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin skal góðkenna teir sáttmálar, sum nevndir eru í 1. stk.

Stk. 3. Tilvísing til skúla hjá øðrum skúlamyndugleika kann vanlig bert fata um næmingar, sum eru í 4. skúlaári og eldri, og næmingar, sum skulu verða undirvístir í serflokkum og serskúlum, og um teir næmingar, sum búgva í útryðjunum í undøni skúlamyndugleikanna á staðnum, har høgligari er at ganga í skúla í eini grannakommunu.

Stk. 4. Tilvísing til privatar skúlar kann bert verða gjørd við samtykki foreldra, samb. § 69.

Stk. 5. Bert í serstökum føri kann verða víst børnum í undirvísingarskyldugum aldri, sum bógva á pláss-um, har skúli er, tá ið henda lóg kemur í gildi, á undirvísing í øðrum skúlaumdømi, um tað ber við sær, at tey verða noyðd at flyta heimanífrá.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin kann skipa serundirvísing fyri bæði undirvísingarskyldug og ikki undirvísingarskyldug børn og ung undir 18 ár, samb. § 26, 1. stk.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin kann áleggja einum skúlamyndugleika á staðnum at taka ímóti næming-um frá øðrum skúlamyndug leika, um so er, at pláss er í skúlanum. Tær skúlaútreiðslur, ið standast av hesi skipan, verða rindaðar eftir gjøllari reglum, sum landsstýrismaðurin ásetur.

§ 28. Næmingar, sum í longri tíð ikki kunnu verða undirvístir í skúlanum vegna smittuvanda ella við at- liti at heilsu ella vælferð, verða undirvístir heima ella á tí stovni, har teir eru staddir.

Stk. 2. Tað er skylda skúlamyndugleikans á staðnum at skipa undirvísing eftir 1. stk. á teimum sjúkrabús- um og øðrum stovnum, sum eru í øki skúlamyndug- leikans, og sum taka ímóti børnum og unglingum í 6-18 ára aldri, uttan so er, at skipað verður fyri undirvísing teirra á annan hátt. Landsstýrismaðurin kann eisini skipa fyri tilfari undirvísing. Stovnurin skal lata hóskandi høli.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ger reglur um undirvís- ing eftir 1. og 2. stk. Landskassin rindar læraralønir fyri undirvísing eftir 1. og 2. stk. eins og læraralønir annars. Kommunustýrið ber aðrar útreiðslur í sam- bundi við undirvísing eftir 1. stk. Útreiðslurnar av undirvísingarmiðlum eftir 2. stk. vera rindaðar úr landskassanum í tann mun, stovnurin ikki letur til- farið.

§ 29. Skúlamyndugleikin á staðnum býtir vanliga sítt øki upp í skúlaumdømi, ið kunnu vera størri fyri skúlans eldru flokksstig enn fyri tey yngri, samb. tó § 31, 1. stk. Landsstýrismaðurin kann góðkenna, at eitt skúlaumdømi er felags fyri fleiri skúlar.

Stk. 2. Undirvísing sambært § 4, 3. - 5. stk. kann vera felags fyri næmingar úr fleiri skúlum, og sam- bært §§ 5, 7 og 9 kann undirvísingin vera felags fyri næmingar í 8., 9. og 10. flokki úr fleiri skúlum.

Stk. 3. Undirvísing sambært § 4, 3. - 5. stk., §§ 5, 7 og 9 kann verða skipað eftir lóggávuni um frítíðar- undirvísing, so at næmingum kann verða víst hagar. Næmingarnir skulu tó, um teir ynskja tað, verða undirvístir í fólkskúlanum alt tað vikutíðatalið,

sum sett er í undirvísingartættlanini, samb. § 22, 1. stk., nr. 1.

Stk. 4. Um foreldrin ynskja, at børn teirra skulu verða verandi í sama skúla, so skal umlegging av undmismarkum miðum verandi skúlar alt tað, ið til ber, ikki ávirka tey børn, sum longu eru farin í skúla. Hetta er tó ikki galdandi, um allur flokkurin kann verða fluttur. Dentur eigur samuleiðis at vera lagdur á, at umlegging av undmismarkum heldur ikki skal ávirka børn, ið hava eldri systkin í skúlan- um, um foreldrin ynskja, at systkini eisini skulu verða verandi í sama skúla. Skúlastýrið kann í ser- stökum føri loyva, at næmingar ganga í skúla í ein- um øðrum undmøni enn sínum egna.

Stk. 5. Um eitt kommunustýri hevur gjørt av at leggja ein skúla niður, so skal tað verða kunngjørt í teinum føroysku hløðum. Um í minsta lagi 30% av teimum íbúgvum í viðkomandi skúlaumdømi, ið hava valriett til kommunustýrið, seta fram innan ein mánað eftir kunngerðina skrivliga áheitan um tað, so skal kommunustýrið halda atkvøðugreiðslu um at leggja skúlan niður. Atkvøðurett hava teir íbúgvir í skúlaumdøminum, ið hava atkvøðurett til kommu- nustýrið. Landsstýrismaðurin ásetur greiniligari reglur um tilfar atkvøðugreiðslur. Verður úrslitið av atkvøðugreiðsluni, at í minsta lagi 50% av teimum, ið hava atkvøðurett, ynskja at varðveita skúlan, kann hann ikki verða niðurlagdur fyrr enn aftan á, at næsta valskeið er úti, og tá bert, um kommunustýrið av nýggjum tekur avgerð um tað, og landsstýrismað- urin góðkennir hesa avgerð. Um hesa avgerð kunnu íbúgvarnir ikki krevja atkvøðugreiðslu.

§ 30. Hvør sjálvstøðugur skúli skal vanliga lata um í minsta lagi 3 samanhengandi flokksstig.

Stk. 2. Skúlarnir verða býttir í flokkar eftir næm- ingatalinum, samb. § 13. Í skúlanum, sum ikki kunnu vera ársbýttir, kann flokkur lata um fleiri flokksstig.

Stk. 3. Tá ið børnini á fyrsta sinni verða býtt samdur í flokkar, eigur dentur at verða lagdur á, at tann ein- staki flokkurin verður varðveittur, allur sum hann er, tey komandi skúlaárin. Vanliga kann nýtt floksbýti ikki gerast vegna val av lærugreinum eftir § 12, 3. stk.

Stk. 4. Undirvísingin í ávikavist for-skúla flokki, 1. og 2. skúlaári ella 1., 2. og 3. skúlaári kann lutvís verða samskipað. Á hesum somu flokksstigum kann øll undirvísingin í teimum smáu skúlum verða samskipað. Harumframt kann undirvísing, uttan mun til floksbýti, vera felags fyri næmingar úr fleiri flokksstigum.

§ 31. Tveir ella fleiri skólamyndugleikar á staðnum kunnu ganga saman í eitt skólusamband til heilt ella lútvíst at skipa stni skólaviðurskipti felags í øki skóla-myndugleikanna. Áðrenn avgerð verður tikið um hetta, skulu íbúgvarnir í teimum økjum, sum skólusambandið verður at lúta um, hava havt høvi at sagt sína hugsan um málið á einum fundi, sum teir einstøku skólamyndugleikarnir á staðnum skipa fyri.

Stk. 2. Greiniligari reglur um samarbeiði, um val av stýri og um, hvørt og hvussu teir einstøku skólamyndugleikarnir skulu kunna fara hartur úr felags-skapinum, verða at seta í ein sáttmála, sum landsstýrismaðurin góðkennir.

§ 32. Ein skúlabygnaður skal verða gjørdur fyri kommununnar skúlaverk, samb. § 47, 6. stk. Skúla bygnaðurin skal fata um:

- 1) Navnið á tí einstaka skúlanum. Um so er, at kommunan hevur býtt stft øki upp í skúlaumdømi, samb. § 29, so skulu nøvnini á undømunum verða tilskilað. Her kann eisini vera ásett, at smærri umleggingar av undømunum kunnu verða gjørdar í sambandi við ta árliku innskriv-ingina.
- 2) Vavið á tí einstaka skúlanum við atlíti at undirvísing í grundskúla, 10. flokki o.ø. eftir § 4.
- 3) Tilvísing til undirvísing í øðrum skúlum sambært sáttmála, samb. § 27.
- 4) Undirvísing á stovnum í økinum, samb. § 28, 2. stk.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin skipar á hvørjum ári læraratalið í hvørjum skúla. Skipanin er grunduð á upp-lýsingar frá skúla og skúlastýri um væntaða næm-ingatal, flokkatal o.a.

§ 33. Kommunustýrið skal skipa fyri flutningi millum skúlar og heim ella nánd av heiminum av næm-ingum, sum ganga í skúla uttan fyri teirra egna hú staðarkommunu.

Stk. 2. Kommunustýrið kann harumframt skipa fyri flutningi millum skúlar og heim ella nánd av heim-um av niðanfyri nevndu næmingum, sum ganga í skúla í teirra egna bústaðarkommunu:

- 1) næmingum upp í 3. skúlaár, ið hava longri skúla-veg enn 2,5 km. og eldri næmingum, ið hava longri skúlaveg enn 3,5 km. og
- 2) næmingum, ið hava styttri skúlaveg, um so er, at tað er serliga neyðugt fyri tryggleikan hjá næm-ingunum í ferðsluni, ella um skúlavegurin er ov torførur.

Stk. 3. Kommunustýrið skal harumframt skipa fyri flutningi í og úr skúla av næmingum, ið eru sjúkir ella avlammir, eftir reglum, sum landsstýrismaðurin ásetur.

Stk. 4. Skyldan at skipa fyri flutningi eftir 1. stk. kann vera lokið við at vísa næmingunum til almenn-ur ferðshmiðlar ella við at samsýna teimum út-reiðslur til egnan flutning.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann gera reglur um, hvussu long tíð uttan fyri egnu skúlatíð í mesta lagi kann vera millum flutning næmingsins til og frá skúla og um onnur viðurskipti, ið serliga viðvíkja av-bygdanæmingum og øðrum, sum hava langan veg í skúla.

Stk. 6. Ásetingarnar í 1. stk. umfata ikki næmingar, ið sambært § 26, 4. stk. verða undirvístir í øðrum skúla enn undømisskúla sínum.

Stk. 7. Tær flutningsskipanir, ið kommunu-stýrið hevur gjørt sambært 1., 3. og 4. stk., skulu góðkennast av landsstýrismanninum.

Stk. 8. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um lands-kassastudning til lúvsa rindan av útreiðslunum til góðkendar flutningsskipanir eftir 1. stk.

Stk. 9. Landsstýrismaðurin kann í serstøkum føri víkja frá reglum í 1.- 6. stk., eina og hann kann loyva, at endurgjaldsútreiðslur, ið standast av lær-araf lutningi, kunnu verða viðgjørðar eftir somu reglum sum útreiðslur av næmingaflutningi eftir 1.- 3. stk., um so er, at stik skipan verður hildin at verða betur hóskandi.

§ 34. Landsstýrismaðurin kann veita tilskot til út-reiðslur foreldra fyri uppihald næminga í aðrari kommunu, um so er, at viðkomandi næmingar bert kunnu fáa undirvísing í 8. - 10. flokki í einum skúla, har dagligur flutningur millum heim og skúla er ser-liga ótryggur, drúgvur ella kostnaðarmikil.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann veita tilskot til út-reiðslur foreldra fyri uppihald næminga í aðrari kommunu, um so er, at viðkomandi næmingar bert kunnu fáa ta í § 4, 4. - 5. stk. umrøddu undirvísing í einum skúla, har dagligur flutningur millum heim og skúla í reyndum ikki er møguligur fyri næming-arnar.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann ístaðin við sam-tykki foreldra, samb. § 69, skipa fyri, at teir í 1. og 2. stk. nevndu næmingar verða at búgva á staðnum, har skúli teirra er.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann við samtykki foreldra, samb. § 69, í serstøkum føri loyva, at næming-ar, sum eru í 7. skúlaári og yngri, og sum ikki ganga

í skúla í heimbygðinni, verða at búgva á staðnum, har skúli teirra er.

Stk. 5. Tilskotið verður veitt sum heilt ella lutvíst endurgjald fyri innivist, sum landsstýrismaðurin hevur góðkent. Tilskotið skal heilt ella lutvíst samsvara við tann meiríkostnað foreldra, ið stendst av, at næmingurin býr ikki heima. Harumframt verður veitt tilskot til ferðaútreiðslur næminga millum heim og skúla vikuskiftini, og tá ið frítíðir byrja og enda.

Stk. 6. Tilskotið eftir 1.- 5. stk., verður veitt úr landskassanum.

Stk. 7. Heimstaðarkommunan endurrindar skúla-kommununi útreiðslur hennara fyri skúlagongdina hjá næminginum, samb. § 27.

Kapittul 4 Lærararnir

§ 35. Til at kunna røkja undirvísingina í fólkaskúlanum skal viðkomandi hava lokið útbúgvingina sum fólkaskúlalærari á Føroya Læraraskúla ella á danskum læraraskúla, samb. tó 2. og 3. stk., ella aðra læraraútbúgving, sum landsstýrismaðurin hevur góðkent hesum viðvíkjandi.

Stk. 2. Tað er ein treyt fyri fastari setan sum lærari, at viðkomandi hevur staðið eina serliga roynd í føroyskum. Landsstýrismaðurin ásetur greiniligari reglur um hesa roynd.

Stk. 3. Í skúlum, har settu lærarar ella tímalærarar skúlans ikki kunnu átaka sær undirvísingina í øllum teimum lærugreinum, sum standa í undirvísingarsætlan skúlans, og har fólkaskúlalærari ikki er at átaka sær hesa undirvísing, kann sergreinarlærari verða settur at undirvísa í viðkomandi lærugreinum.

§ 36. Til at røkja undirvísing í frítíðini eftir § 4, 5. stk. ella aðrar námsfrøðiligar arbeiðsuppgávur, ið ikki koma undir § 35, kunnu verða sett starvsfólk við serligari útbúgving. Landsstýrismaðurin ásetur greiniligari reglur hesum viðvíkjandi.

§ 37. Landsstýrismaðurin kann í serstøkum føri loyva frávik frá teimum í § 35 og § 36 settu reglum.

§ 38. Landsstýrismaðurin ger reglur um setanarkorini hjá tímalærum, vikarum og sergreinalærum í fólkaskúlanum.

§ 39. Skúlastýrið/felagsskúlastýrið kann eftirlíka einum lærara, sum av góðum grundum vil sleppa

undan at undirvísa í kristniskunnleika. Um lærari av hesi orsök ikki kann fáa fulla tænastríð, verður lønin skerd samsvarandi, men eftirlønaráldur hansara verður kortini óskerdur.

Kapittul 5

Undirvísingarskylda. Innskriving og útskriving úr fólkaskúlanum.

§ 40. Eitt og hvørt barn, sum býr her á landi, hevur undirvísingarskyldu eftir reglanum í §§ 42 - 44, uttan so er, at galdandi er fyri tað reglur um undirvísingarskyldu í aðrar lóggávu. Sama er galdandi fyri børn, sum skulu vera her í landinum í minsta lagi 6 mánaðir.

§ 41. Eitt og hvørt undirvísingarskyldugt barn hevur skyldu at ganga í fólkaskúlan, um tað ikki á annan hátt fær eina undirvísing, ið kann javnmetast við ta, sum vanliga verður kravd í fólkaskúlanum.

Stk. 2. Ikki kann verða kravt, at eitt undirvísingarskyldugt barn verður skrivað inn í fólkaskúlan, um so er, at tað verður skrivað inn í ein góðkendan privatskúla, ella um tann, ið hevur ábyrgdina av undirvísing barnsins, samb. § 69, vátar skrivliga fyri skúlastýrinum, at hann sjálvur vil skipa fyri undirvísingini. Sama er galdandi fyri næmingar, sum eftir 7. flokksstigi halda fram í einum góðkendum effirskúla, háskúla, húshaldsskúla ella á einum góðkendum skeiði.

Stk. 3. Leiðari skúlans kann eftir áheitan foreldra, samb. § 69, loyva, at næmingur eftir 7 ára skúlagongd heilt ella lutvíst lýkur undirvísingarskylduna við arbeiði, vinnuligari útbúgving ella undirvísingartilboði sambært § 9, 2. stk., um so er, at tað av serligum orsøkum verður hildið at vera best fyri næmingin.

Stk. 4. Landsstýrismanntum er heimilað at áseta gjøllari reglur eftir 2. og 3. stk.

§ 42. Undirvísingarskyldan byrjar 1. august í tí álmanakkaári, barnið fyllir 7 ár, og endar 31. juli, eftir at barnið hevur fengið regluliga undirvísing í 9 ár. Forskúlin verður ikki taldur uppí. Undirvísingarskyldan endar tó í seinasta lagi 31. juli í tí álmanakkaári, barnið fyllir 17 ár, ella tá ið tað hevur lokið skúlagongdina í grundskúlanum ella eina útbúgving, ið kann javnmetast við hana, samb. § 41, 3. stk.

Stk. 2. Leiðari skúlans kann eftir áheitan foreldra,

smb. § 69, góðkenna, at barnið verður skrivað inn í 1. flokk í tí álfmanakkaári, um innan 1. august fyllir 6 ár, um hildið verður, at tað kann fylgja undirvísingini í flokkinum.

Stk. 3. Leiðari skúlans kann samuleiðis eftir áheitan foreldra ella við teirra samtykki, smb. § 69, góðkenna, at barnið verður skrivað inn árið eftir, at undirvísingarskyldan eftir 1. stk. er byrjað, um so er, at tað hevur sínar grundir í menning barnsins.

Stk. 4. Eitt barn skal, um kommunu sambært § 4, 2. stk. hevur sett forskúla flokk á stovn, eftir áheitan foreldra, smb. § 69, verða skrivað inn í forskúlan í tí álfmanakkaári, barnið fyllir 6 ár, ella seinni.

Stk. 5. Eftir 4. stk. skulu samuleiðis børn í teimum kommunum, sum ikki hava møguleika at stovna sjálvstøðugan før skúla flokk, fúa høvi at koma í 1. flokk í tí vavi, hildið verður hóskandi.

§ 43. Tey ella tann, ið hevur foreldramyndugleikan, ella tann, sum í reynd og veru er um barnið, skal gera sítt til, at barnið lýkur undirvísingarskylduna, og má ikki forða fyri tí.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann gera greiniligari reglur um eftirlit við teimum góðkendur privatskúlanum.

Stk. 3. Tá ið eitt skúlaár byrjar, skal leiðarin í einum góðkendum privatskúla senda skúlastýrinum ein lista yvir næmingarnar í skúlanum.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta greiniligari reglur um krøv og umsjón við heimaundirvísing.

§ 44. Innskiving í fólkaskúlan fer fram við ársbyrjan. Um sjúka ella aðrar serligar umstøður skuldu botist á, kann innskiving to fara fram í skúlaárinum.

Stk. 2. Útskriving úr fólkaskúlanum fer fram við skúlaárs lok. Undir heilt serligum umstøðum kann útskriving to fara fram í skúlaárinum.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann gera greiniligari reglur um innskiving, útskriving og endarinnskiving av áður útskrivaðum næmingum úr fólkaskúlanum, eins og um flyting úr einum skúla í annan.

§ 45. Leiðari skúlans ansar eftir, at allir teir næmingar, sum eru skrivaðir inn í fólkaskúlan, taka lut í undirvísingini, smb. § 59, 5. stk.

Stk. 2. Er næmingur hurtur frá undirvísingini, skulu foreldrin, smb. § 69, persónliga ella skrivliga geva skúlanum upplýsing um orsøkina til hetta. Er orsøkin til fráveruna sjúka, ið varir meir enn 2 vikur, kann skúlin krevja læknaváttan fyrst fráveruna. Læknaváttan kann samuleiðis verða kravd fyri styttri

endurtíknar fráverur vegna sjúka.

Kapittul 6

Fyrisingin av skúlaverknum

§ 46. Skúlamyndugleikin á staðnum er kommunustýrið og skúlastýrið ella felags-skúlastýrið, smb. §§ 50, 1. stk. og 52, 1. stk.

§ 47. Kommunustýrið hevur skyldu at skipa so fyri, at íbúgvarnir í kommununi hava møguleika at fáa ta í § 26 nevndu undirvísing í fólkaskúlanum, og at liggjng er tøk til hetta.

Stk. 2. Kommunustýrið hevur eftirlit við, at øll undirvísingarskyldug børn í kommununi verða innskivað í fólkaskúlan, smb. § 44, 1. stk., ella at tey á annan hátt fáa eina undirvísing, ið kann jøvnetast við ta, sum vanliga verður kravd í fólkaskúlanum. Eftirlitsskyldan fer to úr gildi, um næmingurin verður undirvístur í einum góðkendum privatskúla, ið hevur valt sítt eina eftirlitsfólk.

Stk. 3. Tað er kommunustýrisins ábyrgd, at hóskandi undirvísingarrhælt eru tøk til ta í § 26 nevndu undirvísing, ella at avtala er gjørd við aðra kommunu um felags undirvísing, smb. § 27, 1. stk.

Stk. 4. Kommunustýrið hevur ábyrgdina av rakstrinum av skúlanum í kommununi og ásetur fleggjarkarmin fyri tann einstaka skúlan.

Stk. 5. Kommunustýrið ger uppskot um skúlabygg- ing og umbygging av verandi skúlam, smb. § 61, 4. stk.

Stk. 6. Kommunustýrið skal góðkenna uppskot um skúlabygnað kommununnar og broytingar í honum, smb. §§ 32, 1. stk. og 61, 5. stk.

Stk. 7. Kommunustýrið ásetur reglur um nýtslu av skúlan kommununnar til annað endamál enn undirvísing, smb. § 67.

Stk. 8. Kommunustýrið gevur ummæli um sín skúla- skap í øllum málum, sum lands-stýrismaðurin leggur fyri tað.

§ 48. Kommunustýrið ásetur, eftir at tað hevur útvegað sær ummæli frá skúlastýrinum, reglugerð um fyrisingina av kommununnar skúlaferki. Í reglugerðini skal m.a. standa:

1. Talið á foreldraumboðum í skúlastýrinum.
2. Tilnevning av møguligum kommunu-stýrislimi til skúlastýrið, smb. § 50, 4. stk.
3. Mannagongd viðvíkjandi vali av umboðum í

skúlastýrið.

4. Samanseting av möguligum ráðgevingargægni fyrir kommununnar skólaverk.

Stk. 2. Í einum fylgiskjali til reglugerðina skulu standa tær samtyktir, kommunustýrið hefur gjört viðvíkjandi skúlabygnaði skólans o.þ., samb. § 32, 1. stk.,

§ 49. Tey kommunustýri, ið hava eitt felagsskúlastýri, samb. § 52, áseta, eftir at tey hava útvegað sær ummæli frá felags- skúlastýrinum, reglugerð um fyrisitingina av kommunanna skólaverki. Í reglugerðini skal m.a. standa:

- 1) Talið á foreldraumboðum í felagsskúlastýrinum.
- 2) Tilnevning av möguligum kommunu-stýrislimi til felagsskúlastýrið, samb. § 52, 3. stk.
- 3) Mannagongd viðvíkjandi vali av umboðum í felagsskúlastýrið.
- 4) Samanseting av möguligum ráðgevingargægni fyrir kommunanna skólaverk.

Stk. 2. Í einum fylgiskjali til reglugerðina skulu standa tær samtyktir, sum hvørt kommunustýri sær möguliga hefur gjört viðvíkjandi skúlabygnaði skólans o.þ., samb. §§ 32 og 31.

§ 50. Eitt skúlastýri skal verða valt til hvønn sjálvstøðugan skúla í kommununi, sum í minsta lagi hefur 20 næmingar og 2 lærarar, samb. § 59, 1. stk.

Stk. 2. Límur tess skulu vera:

- 1) 5 ella 7, samb. § 53, 3. stk., foreldraumboð, ið skulu verða vald av teimum og ímillum teirra, ið hava foreldramyndugleikan yvir teimum børnum, sum eru skrivað inn í skúlan.
- 2) 2 umboð fyri lærararnar og hini sam-starvsfólkini, ið skulu verða vald av sam-starvsfólkum skólans og ímillum teirra.
- 3) 2 umboð fyri næmingarnar, ið skulu verða vald av næmingum skólans og ímillum teirra, samb. tó 3. stk.

Stk. 3. Í skúlum, sum bert hava 5 tey fyrstu flokksstigi, verður einki næmingaumboð í skúlastýrinum.

Stk. 4. Kommunustýrið kann eftir áheitan frá skúlastýrinum gera av, at ein av limum tess er við á skúlastýrisfundi utan atkvøðurætt.

Stk. 5. Bert foreldraumboðini hava atkvøðurætt.

Stk. 6. Formaðurin í skúlastýrinum skal verða valdur ímillum foreldraumboðini.

Stk. 7. Leiðari skólans er skrivari í stýrinum og er við á stýrisfundi utan atkvøðurætt.

Stk. 8. Valskeiðið hjá foreldraumboðunum er vanliga

3 ár, samb. tó § 53, 1. og 2. stk. Valskeiðið hjá hinum limum er 1 ár. Tey fólk, sum eru sett í starv í skúlanum, kunnu ikki vera foreldravaldir límur í skúlastýrinum.

Stk. 9. Næmingaumboðið skal ikki vera við á fundi, tá ið mál viðvíkjandi einstøkum næmingum ella lærarum vera umrødd.

Stk. 10. Í teimum kommunum, har undir-vísing skólans fer fram í skúlaeindum, sum hólisluga eru spjaddar í skúlaøkkinum, eiga foreldraumboðini at verða vald soleiðis, at í minsta lagi 1 foreldraumboð verður valt fyri hvørja skúlaeind.

§ 51. Eitt foreldraumboð skal verða valt til hvønn skúla, ið hefur minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara. Foreldraumboðið skal verða valt av teimum og ímillum teirra, ið hava foreldramyndugleikan yvir teimum børnum, sum eru skrivað inn í skúlan, samb. tó § 53, 1. stk.

Stk. 2. Hvørt einstakt foreldraumboð er límur í felagsskúlastýrinum í viðkomandi øki, samb. § 52, 1. stk.

Stk. 3. Samsskilti eigur at vera millum foreldraumboðið á staðnum og skúlaleiðaran um stakfórisinál, ið bráðliga kunnu stंगा seg upp skúlanum viðvíkjandi.

§ 52. Tær í § 51, 1. stk. nevndu skúlastøddir verða skipaðar í skúlaøki, sum landsstýris-maðurin ásetur, og verður eitt felagsskúlastýri valt til hvørt økið.

Stk. 2. Límirnir í hvørt felagsskúlastýri skulu verða valdir soleiðis:

- 1) Foreldraumboðini í viðkomandi øki, samb. §§ 51 og 53, 3. stk.
- 2) 2 umboð fyri lærararnar, ið skulu verða vald av lærarunum í viðkomandi skúlum í økinum og ímillum teirra.
- 3) 2 umboð fyri næmingarnar, ið skulu verða vald av næmingunum í viðkomandi skúlum og ímillum teirra, samb. tó § 50, 3. stk.

Stk. 3. Í skúlum, sum bert hava 5 tey fyrstu flokksstigi, verður einki næmingaumboð í skúlastýrinum.

Stk. 4. Kommunustýrini í økinom kunnu eftir áheitan frá felagsskúlastýrinum gera av, at ein av limum tess, sum kommunustýrini í felag velja, kann vera við á fundi í felagsskúlastýrinum utan atkvøðurætt.

Stk. 5. Bert foreldraumboðini hava atkvøðurætt.

Stk. 6. Formaðurin í felagsskúlastýrinum skal verða valdur ímillum foreldraumboðini.

Stk. 7. Læraraumboðini eru felags um at vera skrivari í stýrinum.

Stk. 8. Valskeiðið hjá foreldraumboðunum er vanliga 3 ár, samb. tö § 53, 1. og 2. stk. Valskeiðið hjá hinum hinum er 1 ár. Tey fólk, som eru sett í starv í skúlanum, kunnu ikki vera foreldravaldir limir í felagsskúlastýrinum.

Stk. 9. Næmingaumboðið skal ikki vera við á fundi, tá ið mál viðvíkjandi einstøkum næmingum ella lærarum vera umrødd.

§ 53. Landsstýrismaðurin ásetur gjøllar reglur um val av foreldraumboðum í skúla-/felagsskúlastýrið. Landsstýrismaðurin kann senda út leiðbeinandi uppskot um reglugerð um fyrisitingina av kommununnar skúlaverki.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin er heimilað at taka avgerðir í øllum ivamálum viðvíkjandi skúla/felagsskúlastýrum og virksemini teirra.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta eftir gjøllari reglum, at talið á foreldraumboðum verður økt við 2 limum í ársbýttum skúlam.

Stk. 4. Foreldraumboðið missir sítt valbæri, tá ið barnið er útskrivað úr fólkaskúlanum samb. § 44, 2. stk. Foreldraumboðið kann krevja at sleppa frá at vera skúlastýrslimur ella foreldraumboðslimur, um barnið verður útskrivað úr fólkaskúlanum.

Stk. 5. Kommunustýrið kann veita umboð-unum fundarpening, flutningsendurgjald o.a. eftir galdandi reglum hesum viðvíkjandi.

§ 54. Skúlastýrið hevur eftirlit við virksemini skúlans og tekur avgerð um øll viðurskipti skúlanum viðvíkjandi, ið ikki eru lögð undir kommunustýrið, samb. §§ 47, 48 og 49, leiðara skúlans, samb. § 59, ella aðrar myndugleikar.

Stk. 2. Skúlastýrið skal ummæla árliku fíggarættlanina fyri viðkomandi skúla og leggja øll tey mál fyri kommunustýrið til góðkenningar, ið beru fleiri útreiðslur við sær, enn ásett er í fíggarættlanini, samb. § 47, 4. stk.

Stk. 3. Skúlastýrið viðger samman við kommunustýrinum uppskot um skúla-bygging/-umbygging, samb. § 47, 5. stk. Í teimum kommunum, ið hava tvey ella fleiri skúlastýri, velur kommunustýrið ein arbeidsból at viðgera uppskot um skúla-bygging/umbygging, samb. § 61, 4. stk.

Stk. 4. Skúlastýrið ger uppskot um skúla-bygnað kommununnar og broytingar í honum, samb. § 32, 1. stk. Í teimum kommunum, ið hava tvey ella fleiri skúlastýri, ger hvørt skúlastýri uppskot um skúla-bygnaðin í viðkomandi skúla, samb. § 47, 6. stk.

§ 55. Skúlastýrið ásetur meginreglurnar um virksemini skúlans, samb. § 59, 4. stk., hermillum um:

- 1) undirvísingarrættlan skúlans, samb. § 22,
- 2) arbeidsbýrið millum lærararnar og vikurættlanina
- 3) samarbeiðið ímillum skúla og heim,
- 4) fráboðan til heimini um úrtøku næminganna av undirvísingini,
- 5) næmingafráverur,
- 6) foreldrafundir, felagstiltøk fyri næmingarnar í skúlatíðini, setursskúla, starvspraktikk o.a.

Stk. 2. Skúlastýrið skal ummæla øll mál viðvíkjandi skúlanum, sum kommunustýrið tekur avgerð um.

Stk. 3. Skúlastýrið hevur rætt at ummæla øll mál, ið viðvíkja viðkomandi skúla í kommununi. Skúlastýrið gevur ummæli í øllum málum, sum kommunustýrið ella landsstýrismaðurin leggur fyri tað.

Stk. 4. Skúlastýrið góðkennir eitt tilmæli frá námsfrøðiliga ráðnum teir undirvísingarmiðlar, skúlin skal brúka, hermillum eisini teir, ið skulu vera í skúlabókasavninum.

Stk. 5. Skúlastýrið ger við støði í ásettum reglum, samb. § 64, uppskot um atferðarreglur skúlans og umsjónina við næmingunum í skúlatíðini.

Stk. 6. Samstarv eigur at vera ímillum skúlastýrinum sínámillum um at stímbra og menna skúlasøkin í økinum.

§ 56. Felagsskúlastýrið hevur eftirlit við virksemini skúlanna í økinum og tekur avgerð um øll viðurskipti teirra, ið ikki eru lögð undir viðkomandi kommunustýri, samb. §§ 47, 48 og 49, leiðara skúlans, samb. § 59, ella aðrar myndugleikar.

Stk. 2. Felagsskúlastýrið skal ummæla árliku fíggarættlanina fyri tann einstaka skúlan í økinum og leggja øll mál fyri kommunustýrinum til góðkenningar, ið beru fleiri útreiðslur við sær, enn ásett er í fíggarættlanini, samb. § 47, 4. stk.

Stk. 3. Felagsskúlastýrið viðger samman við viðkomandi kommunustýri uppskot um skúla-bygging/umbygging, samb. § 47, 5. stk.

Stk. 4. Felagsskúlastýrið ger uppskot um skúla-bygnað fyri tann einstaka skúlan í økinum og broytingar í honum, samb. § 32, 1. stk.

§ 57. Felagsskúlastýrið ásetur meginreglurnar um virksemini skúlanna í økinum, samb. § 59, 4. stk., hermillum um:

- 1) undirvísingarrættlan skúlans, samb. § 22,
- 2) vikurættlanina,
- 3) samarbeiðið ímillum skúla og heim,
- 4) fráboðan til heimini um úrtøku næminganna av

undirvísingini.

5) næmingafráverur,

6) foreldrafundur, felagstiltøk fyri næmingarnar í skúlatíðini, setursskúla, starvspraktikk o.a.

Stk. 2. Felagsskúlastýrið skal ummæla øll mál viðvíkjandi tí skúla í økinum, sum hvørt einstakt kommunustýri tekur avgerð um.

Stk. 3. Felagsskúlastýrið hevur rætt at ummæla øll mál, sum viðvíkja skúlanum í økinum. Tað gevur ummæli í øllum málum, sum kommunustýrið ella landsstýrismaðurin leggur fyri tað.

Stk. 4. Felagsskúlastýrið góðkennir eftir tilmæli frá leiðara skúlans teir undirvísingarmiðlar, skúlin skal brúka, hermillum eisini teir, ið skulu vera í skúlabókasavninum.

Stk. 5. Felagsskúlastýrið ger við stóði í ásettum reglum, samb. § 64, uppskot um atferðarreglur skúlans og umsjónina við næmingunum í skúlatíðini.

Stk. 6. Samstarv eigur at vera ímillum felagsskúlastýrið og viðkomandi skúlastýri um at stímbra og menna skúlaskeiðin í økinum.

§ 58. Skúla-/felagsskúlastýrið gevur tilmæli til landsstýrismannin um setan og uppsøgn av leiðarum og lærarum fólkaskúlans.

Stk. 2. Skúla-/felagsskúlastýrið setur og loysir vikarar, sergremlærarar og tey eftir § 36 umrøddu starvsfólk eftir gjøllari reglur hesum viðvíkjandi, samb. § 38.

§ 59. Til hvønn sjálvstøðugan skúla, sum hevur fleiri lærarar í føstum starvi, verður leiðari settur, ið annaðhvørt verður nevndur fyrstílærari ella skúlastjóri. Í skúlum, ið bert hava ein lærara, har er hesin lærari samstundis leiðari skúlans.

Stk. 2. Skúlaleiðarin hevur ta fyrisitingarlugu og námsfrøðilugu leiðsluna av skúlanum og ábyrgðina av virksemi skúlans mótevgis skúlamyndugleikunum á staðnum.

Stk. 3. Skúlaleiðarin stýrir og býtir arbeiðið ímillum teirra, sum starvast í skúlanum, og tekur allar ítøkiligar avgerðir viðvíkjandi næmingum skúlans.

Stk. 4. Skúlaleiðarin ger uppskot til skúla-/felagsskúlastýrið um meginreglurnar fyri virksemi skúlans, samb. §§ 55, 1. stk. og 57, 1. stk., og uppskot um fíggarætlan skúlans, samb. §§ 54, 2. stk. og 56, 2. stk., innan fyri teir fíggarlugu karmar, sum kommunustýrið hevur ásett, samb. § 47, 4. stk.

Stk. 5. Skúlaleiðarin hevur eftirlit við, at teir næmingar, sum eru innskrivaðir í skúlan, fylgja nóg

væl við undirvísingini.

Stk. 6. Skúlaleiðarin fremur virksemi sitt í samarheiði við tey, sum sett eru í starv í skúlanum.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin ger reglugerð fyri fólkaskúlaleiðarar.

§ 60. Til hvønn skúla, sum í minsta lagi hevur 20 næmingar og 2 lærarar verður stovnað eitt námsfrøðiligt ráð at ráðgeva skúlaleiðaranum. Limir í ráðnum eru øll tey samstarvsfólk, ið hava undirvísingarlugar og aðrar námsfrøðilugar uppgávur í skúlanum.

Stk. 2. Til hvønn skúla, ið hevur 5. ella eldri flokstig, stovna næmingarnir eitt næmingaráð.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ger reglur eftir 1. og 2. stk.

Kapittul 7

Yvirleiðsla og yvirumsjón

§ 61. Landsstýrismaðurin hevur ta yvirskipaðu leiðsluna og yvirumsjónina av fólkaskúlanum og ansar eftir, at galdandi reglur verða hildnar, og at ásettar fyriskipanir verða settar í verk.

Stk. 2. Til tess at røkja lóggávu- og vegleiðingarstarv sftt kann landsstýrismaðurin vitja allar fólkaskúlar og krevja at fáa allar upplýsingar frá skúlamyndugleikunum á staðnum.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin setur almenn stevnumið fyri fólkaskúlan og ger almennar reglur, ið verða sendar út sum kunngerðir ella sum rundskriv.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin góðkennir øll byggimál og allar útbyggingarætlanir, ásetur reglur byggimálum viðvíkjandi, og hvussu ein fólkaskúli verður innrættaður.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin góðkennir skúlabygnað kommununnar og tær ítøkilugu undirvísingarætlanir fyri teir einstøku skúlar og møguligar broytingar í teimum. Landsstýrismaðurin kann loyva, at skúlaferkið í einum øki verður roknað sum ein skúli, sjálvt um ikki øll undirvísingarhølini eru savnað á einum staði í økinum.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin setur og loysir leiðarar og lærarar úr starvi eftir tilmæli frá viðkomandi skúlastýri, og hann loysir leiðarar og lærarar úr starvi utan umsókn.

Stk. 7. Landsstýrismaðurin tekur avgerðir í øllum málum viðvíkjandi teimum, sum starvast í fólkaskúlanum, ið ikki eru løgd til aðrar myndugleikar at

taka stjóðu til.

Stk. 8. Landsstýrismaðurinn kann taka öll mál, ið eru av týðningi fyri fólkkaskúlan, til viðgerðar.

Stk. 9. Landsstýrismaðurin kann áseta almennar reglur um, at avgerðir hjá skúlamyndugleikunum á staðnum, hermillum leiðara skúlans, eru endaligar.

Stk. 10. Landsstýrismaðurin kann seta ráðgevandi nevndir at taka sær av serstøkum uppgávum.

Kapittul 8 Fólkkaskúlaráð

§ 62. Landsstýrismaðurin setur eitt fólkkaskúlaráð. Fólkkaskúlaráðið gevur landsstýrismanninum ráð í øllum málum um fólkkaskúlan. Fólkkaskúlaráðið kann ráða landsstýrismanninum til at seta í verk royndar- og menningarvirksemi og granskingsráðgjafir viðvíkjandi fólka-skúlanum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin tilnevnir bæði formann og ráðslimur.

Stk. 3. Limirnir verða valdir fyri eitt 3 ára skeið.

Stk. 4. Fólkkaskúlaráðið ásetur sjálvt sína fundarskipan.

Stk. 5. Unsirvísingar- og mentamálastýrið er skrivstova ráðsins.

Kapittul 9 Kærur

§ 63. Avgerð, sum skúlamyndugleikin á staðnum, hermillum eisini leiðari skúlans, hevur tikið, kann verða kærð til landsstýrismannin í seinasta lagi 4 vikur, eftir at avgerðin er fráboðað, samb. tó § 61, 9. stk.

Kapittul 10 Aðrar ásetingar

§ 64. Landsstýrismaðurin ger vanligar reglur um fyriskipanir til tess at fremja gott skil í skúlanum og um umsjón skúlanna við næmingunum í skúlatíðini.

§ 65. Tíðin hjá lestrarbørnunum at ganga til verður sett við samráðingum millum skúla, skúlastýrið og viðkomandi prest. Lestarbørnini skulu fáa ta lestrarfíð, tey hava brúk fyri. Við úðarásetingini skal

verða ansað eftir, at skúlans arbeiði verður tarnað sum minst. Fæst ikki semja partanna millum, setur landsstýrismaðurin lestrartíðina.

§ 66. Landsstýrismaðurin kann, eftir at hava fingið ummæli frá skúlastýrinum, eftir ávísun settum treytum loyva avvik frá teimum ásetingum, sum eru í hesi lóg um skipanina av undirvísingini fyri næmingar, tá ið foreldur teirra eru hinir í trúarsamfeløgum utan fyri fólkakirkjuna, um so er, at læran hjá hesum trúarsamfelag get tað til ein samvitskuspurning fyri foreldrin, at børn teirra út í æsir fylgja viðkomandi ásetingum.

§ 67. Nýtsla av skúlans hølum til annað endamál enn skúlans undirvísing eigur bert at vera í tann mun, tað er í sambæri við skúlans tærv. Avgerð hesum viðvíkjandi tekur kommunustýrið eftir at hava fingið ummæli frá skúla-/felagsskúlastýrinum og námsfrøðiliga ráði skúlans. Gerst tað ein spurningur, hvørt nýtslan av skúlahølum stríðir imóti skúlans tærv, skal málið verða lagt fyri landsstýrismannin til endaliga avgerð.

Stk. 2. Skúlamyndugleikarnir á staðnum skulu lata øll tey høli, sum ríkis- og landskassi hava latið hyggistudning til, vera tøk at nýta til undirvísing og upplýsing, ið boðin verður fólki í økinum eftir reglum, landsstýrismaðurin ásetur.

§ 68. Tey grundstykki, ið neyðug eru at útvega til undirvísingarlíggj endamál av einum og hvørjum slag, kunnu fáast við ognartøku.

Stk. 2. Ognartøkan verður framd eftir teimum reglum, sum settar eru í lóg nr. 69 frá 7. mai 1881.

§ 69. Tey rættindi, ið við lógini eru veitt foreldrum, eigur tann ella teir persónar, ið hava foreldramyndugleikan. Næmingar, ið ikki eru undir foreldramyndugleika, hava sjálvir hesi rættindi.

Stk. 2. Undantikið spurninginum um, nær skúlagongdin byrjar, og hvussu leingi hon varir, kann skúlin halda tann, ið stendur fyri húskinum. Næmingurin hoyrir til, vera heimilaðan at fremja atgerðir hansara, ið hevur foreldramyndugleikan.

§ 70. Við atliti at teimum meginreglum, sum galdandi eru fyri skúlastýri, samb. §§ 50, 54, 55 og 58, er landsstýrismanninum heimilað at gera reglur viðvíkjandi skúlastýrum o.ø. í almennum undirvísingarstovnum undir landinum, sum undirvísa næmingar í fólkkaskúlaaldri, samb. eisini § 4, 4. stk.

Kapítul II

Ásetanir um, nær lógin fær gildi og um bráðfengisreglur o.a.

§ 71. Lógin fær gildi 1. ágúst 1997, samb. tó 2. - 4., 7. og 8. stk. Samstundis fer lögtingslóg nr. 21 frá 22. mars 1979 um fólkaskúlan, sum seinast broytt við § 1 í lögtingslóg nr. 67 frá 20. maí 1996 um broyting í ymiskum lögtingslögum um undirvísing úr gildi, samb. tó 5. og 6. stk.

Stk. 2. Tær reglur, sum ásettar eru í 5. táltri, fáa tó gildi beinanvegin.

Stk. 3. Ásetingin í § 5, 2. stk., 2. pkt. viðvíkjandi lærugreinini náttúru/tøkni fær gildi 1. ágúst 1998.

Stk. 4. Ásetingin í § 14, 5. stk. um verkætlanaruppgávuna fær gildi 1. ágúst 1999.

Stk. 5. Ásetingarnar í §§ 18, 19, 20 og 21 í lögtingslóg nr. 21 frá 22. mars 1979 um fólkaskúlan, sum seinast broytt við § 1 í lögtingslóg nr. 67 frá 20. maí

1996 um broyting í ymiskum lögtingslögum um undirvísing, verða í gildi, til teir næmingar, sum byrja í 9. og 10. flokki skúlaárið 1997/98, hava havt høvi at fara til fráfaringarroynd fólkaskúlans og viðkaða fráfaringarroynd fólkaskúlans.

Stk. 6. Reglur, sum eru gjørdar við heimild í lóg nr. 21 um fólkaskúlan frá 22. mars 1979, sum seinast broytt við § 1 í lögtingslóg nr. 67 frá 20. maí 1996 um broyting í ymiskum lögtingslögum um undirvísing, eru í gildi, til tær verða loystar av nýggjum reglum, sum verða gjørdar við heimild í hesi lóg.

Stk. 7. Ásetingarnar í §§ 46 - 60 fáa tó gildi 1. ágúst 1998. Samstundis fara úr gildi §§ 7-16 í lögtingslóg nr. 58, frá 2. oktober 1978 um skúlafyrirsiting, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 55 frá 20. maí 1996.

Stk. 8. Ásetingarnar um heimildir hjá skúlastýrum og fælgsskúlastýrum í hesi lóg fáa tó gildi frá 1. ágúst 1998.

Víðmerkingar

Galdandi lóg um fólkaskúlan er lögtingslóg nr. 21 frá 22. mars 1979 um fólkaskúlan, sum broytt við lögtingslóg nr. 101 frá 23. juni 1992, kunngerð nr. 116 frá 14. juli 1992, og við lögtingslóg nr. 121 frá 21. maí 1993, og seinast broytt við § 1 í lögtingslóg nr. 67 frá 20. maí 1996 um broyting í ymiskum lögtingslögum um undirvísing.

Við broytingunum í lógini frá 23. juni 1992 kundi undirvísingartiligt samstarv verða skipað lærugreinanna millum í flokkinum. Landalæra, lívfrøði og søga/samféð verða kravdar lærugreindir í 8. og 9. flokki og samstundis royndarlærugreindir; skeiðbýtið í 8. - 10. fl. og bókatilboðini í 10. flokki vóru strikað, vallærugreinir í 8. - 10. flokki dagfóðar, og verkætlanararbeiði og evniskunandi undirvísing sett í staðin í 10. flokki. Í grundskúlanum (1.-7. skúlaár) varð múnstarmark sett fyri undirvísingartímatáli næminganna um vikuna, og at næmingatalið í grundskúlans flokkum vanliga ikki eigur at fara upp um 24 við skúlaárs byrjan. Aðrar smærri broytingar og dagfóðingar vóru eisini gjørdar.

Við broytingunum frá 21. maí 1993 var hámarkið fyri tað skylduga undirvísingartímatálið um vikuna hækkað úr 25 tímum til 27 tímar í 8. og 9. flokki, og studningur úr landsskassanum verður bert latin til góðkendar flutningsskipanir av næmingum, sum ganga í skúla utan fyri teirra egnu bústaðarkommunu.

Lógarbroytingarnar í 1996 vóru gjørdar við atliti at skiftinum til ráðharrastýri.

Royndirnar bæði her á landi og aðrastaðni sýna, at neyðugt er og verður altíð at dagføra og at broyta fólkaskúlalógirnar, so at virkseini skúlans altíð verður í samsvari við ta samfelagsligu menningina og tær avbjóðingar, sum nútíðarsamfelagið setur til uppvaksandi ættarliðinum.

Við hesum í huga og tí, at fyrirsitingin av fólkaskúlanum o.a. eisini skuldi koma við í lógaruppskotið sum sjálvstøðugur táltri, so eru broytingurnar so nógvur í mun til galdandi fólkaskúlalóg, ið hevur 18 ár á baki, at tað er um uppskot um nýggja fólkaskúlalóg.

Það skal viðmerkjast, at uppskotlð til lögtingslóg um fólkaskúlan er at kalla meinfíkt tí álit, sum Ráðleggingarnevnd Fólkaskúlans hefur latið úr hondum.

Samandráttur av nýskapanini

Endamálsgreinin er dagfórl, nýkur nýggj hugtøk komin afturat. Einstaki skúlin hefur ábyrgdina av undirvísingardygðini, og hann skal samstarva við næmingar og foreldur.

Undirvísingarskyldan verður longd úr 7 árum til 9 ár, t.e. 9 ára grundskúli og 1 árs sjálvhoðin 10. flokkur.

Kommuna kann seta 1 árs forskúla flokk á stovn, og børn í teimum kommunum, ið ikki hava møguleika at stovna sjálvstøðugan forskúla flokk, fáa høvi at koma í 1. flokk í hóskandi vavi. Ymiskar ásetingar eru um tvímæltar næmingar.

Fólkaskúlin kann í samstarvi stuðla ella fyrisita og samskipa fólkaupplýsing og annað mentanarvirksemi á staðnum.

Betri samanhang er gjørt millum endamálsgrein fólkaskúlans og undirvísingarinnihaldið, sum nú er skipað í 3 høvuðspartar: tær hugmyndafrøðiligu, náttúruvísindaligu og handaverk og list.

Ein meiriluti í Ráðleggingarnevnd Fólkaskúlans mælir til at flyta danskt upp í 4. skúlaár, meðan ein minniluti mælir til, at danskt framhaldandi skal byrja í 3. skúlaári. Landsstýrismaðurin skjýtur upp í hesum lógarruppskoti, at danskt verður verandi í 3. skúlaári, men at enskt verður flutt niður í 5. skúlaár. Náttúra/tøkni er nýggj lærugrein í 4. - 6. skúlaári (landakera og lívfrøði partsgreinir í náttúra/tøkni frá 4. - 6. skúlaári og kravdar lærugreinir frá 7. - 9. skúlaári). Handaverk og list (5 lærugreinir) í 5 ella fleiri skúlaár í 1. - 7. skúlaári. Ongar kravdar lærugreinir í 10. flokki.

Lærugreinasamstarv kann vera tvørtur um floksmarkið. Bert 3 kravd undirvísingarevni: ferðsla, útbúgvingar- og vinnulívskunning og heilsu- og seksualupplýsing. Tekstviðgerð/røkniark í staðin fyri maskinskriving, dátulæra og roknskaparførslu í 8. - 10. flokki. Tøkni/frøði, miðlar, ljósmyndalæra, filmskunnleiki og drama nýggjar valgreinir.

Samskipan av verkligum og ástøðiligum undirvísingartilboðum í 8. - 10. flokki og breytatilboð í 10. flokki (sí greinina *Triði undirvísingarpartur*). Úrtøka næminganna skal javnan verða eftirmett.

Næmingaranir í 9. og 10. flokki skulu gera eina verkætlanaruppgávu og kunnu harumframt gera eina fría, sjálvvalda uppgávu.

Støða hjá skúlabókasøvnunum er styrkt. Skúlavegleiðaraskipan verður sett á stovn. Landsstýrismaðurin skal gera eina menningarætlan fyri allan fólkaskúlan. Møguleiki verður fyri samskipaðari skúlabyrjan.

Í mun til galdandi lóg er 6. táttur í lógarruppskotinum útygerð. Heitið bý-/bygðaráð er broytt til kommunustýri, men heimildir og skyldur tess nýkulunda tær somu. Skúlastýri koma í staðin fyri skúlanevnd til hvønn sjálvstøðugan skúla í kommununi, sum í minsta lagi hefur 20 næmingar og 2 lærarar. Liniir vera: 5 (ella 7) foreldraumboð, 2 lærararumboð og 2 næmingarumboð. Bert foreldraumboðini hava atkvøðurett. Formaðurin í stýrinum skal verða valdur millum foreldraumboðini. Skúlaleiðarin er skrivari í stýrinum.

Eitt foreldraumboð skal verða valt til hvønn skúla, ið hefur minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara. Hesar skúlastøddir verða skipaðar í skúlaðki, sum landsstýrismaðurin ásetur, og verður 1 felagsskúlastýri skipað í hvørjum einstøkum skúlaðki. Liniir vera: foreldraumboðini í viðkomandi øki og annars sama samanseting sum í skúlastýrinum. Uppgávur skúla-/felagsskúlastýrisins samsvara í høvuðsheitum við uppgávur skúla-

nevndarinnar, tó er okkur heimildin nú flutt til skúlaleiðaran og kommunustýri.

Bæði heimild og ábyrgd skúlaleiðarans eru þóttar munandi. Í staðin fyrir lærararáð er komið eitt námsfræðiligt ráð at ráðgeva skúlaleiðaranum.

Skotið er upp at seta eitt Fólkaskúlaráð á stovn. ið skal geva landsstýrismanninum ráð í öllum málum um fólkaskúlan.

Í lógaruppskotinum eru eisini gjørdar málsligar ábøtur, dagføringar og smærri broytingar í mun til galdandi lóg.

Fíggarligur kostnaður

Mesti meirkostnaður kemur at standast av forskúlafløkkum, smb. greinina um *Forskúlafløkkur* í lógaruppskotinum. Hesin meirkostnaður er mettur til o.ú. 6 mill. krónur árliga, um so er, at allur árgangurin tekur ímóti hesum tilboði. Eitt sindur av meirkostnaði kann standast av tvínæltum næmingum og verkætlanaruppgávunum í 9. og 10. flokkunum. Roknast má við, at nakað av eykaútreiðslum eisini fara at standast av øktari eftirútbúgving av lærarunum. Um breytatíðni verða sett í verk, kunnu tey fara at kosta meir enn verandi undirvísing í 10. flokki, tí talan verður m.a. um næmingaflutning og møguligt samstarv við aðrar skúlaformar. Ringt er tó at áseta nakra upphædd, tí alt veldst um vavið. Skúlavegleiðaraskipanin verður mettt at kosta einar 3-4 starvssetanir meira. Fólkaskúlaráðið fer at bera eitt sindur av meirkostnaði við sær. Annars verður ikki hildið, at verandi uppskot skuldi borið aðrar øktar útreiðslur við sær.

Ummæli og viðmerkingar

Álitið hevur verið til ummælis hjá: bý-/bygðaráðum, skúlanevndum, kommunufelagnum, lærarafelagnum, Skúlaleiðarafelagnum, fólkaskúlum, Petagogfelagnum, miðnámskúlinum, yrkis-skúlum, LFÚ, MBI, Landsmiðstöðini, Skúlabókasavnsfelagnum, kvøldskúlum, Slátt Ring, Almanastovuni og læraraskúlanum.

Viðvíkjandi viðmerkingunum til teir einstøku lógargreinirnar

Viðmerkingarnar til lær einstøku lógargreinirnar eru tær somu, sum Ráðleggingameynd Fólkaskúlans hevur í *Áliti sínum um nýggja fólkaskúlalóg*. Tó er hetta at viðmerkja, at

- 1) í § 4, stk. 7 er orðið "framhaldsskúlan" broytt til "8. - 10. flokk", av tí at orðið "framhaldsskúli" kann verða misskilt við t.d. miðnámskúlar, og at hugtakið "fólkaskúlan" í samsvarandi viðmerkingum fevnir um 1. - 10. skúlaár, smb. § 4, stk. 1, og ikki bert 8. - 10. flokk so sum ætlanin er.
- 2) í § 5, stk. 2, 2. pkt. verður skotið upp av landsstýrismanninum, at danskt verður í 3. skúlaári, og at enskt verður í 5. skúlaári. Sambært galdandi lóg verður eftir hesum uppskoti eingin broyting í lærugreinini danskum, meðan skotið verður upp at flyta enskt úr 6. til 5. skúlaár.
- 3) í § 8, stk. 1, 1. pkt. verður skotið upp, at tað kravda undirvísingarevnið fær heitið "ferðsla". Í hesum viðfangi er at nevna, at ein nevnd hevur greitt úr hondum *Álit um trygd á sjónum*, har dentur verður lagdur á at fáa ferðslu á sjónum og trygdina í sambandi við hana raðfesta frammarlaga í undirvísingarevniinum *ferðslu*. Hesum sjónarmiði verður tikið undir við.
- 4) í § 71 verður skotið upp, at lógin fær gildi frá 1. august 1997, tó soleiðis, at reglurnar, sum ásettar eru í 5. táliti, fáa gildi beinanvegin, at ásetingin viðvíkjandi lærugreinini náttúru/tøkni fær gildi 1. august 1998, at ásetingarnar um heimildir hjá skúlastýrum/felagsskúlastýrum í hesi lóg fáa gildi frá 1. august 1998, og at ásetingin um verkætlanaruppgávuna fær gildi frá 1. august 1999. Soleiðis verður skotið upp, at galdandi lóg um fólkaskúlan fer úr gildi 1. august 1997, tó soleiðis, at ásetingarnar um m.a. støðumet, fráfaringarskjøl, fráfaringarroyndir, royndarkrøv o.ú. framvegis verða í gildi, til tær verða loystar av nýggjum reglum, sum verða gjørdar við heimild í hesi lóg.

Í viðmerkingunum til tær einstöku greininnar hefur ráðleggingameyndin gjört sammetingar bæði við galdandi fólkaskúlalóg og lögtingslóg um skúlafyrirsiting, sum nú lútvíst er farin úr gildi. Í viðmerkingunum verður "Landsskúlaráðið" ofla neynt. Gjört verður vart við, at "Landsskúlaráðið" sambært lögtingslóg nr. 55 frá 20. maí 1996 um broyting í lögtingslóg um skúlafyrirsiting er avtikið, og at heimildir tess nú eru lagðar til landstýrismannin. Sama er galdandi fyri "skúlafyrirsitingina", sum í viðmerkingunum verður neynt "Landsskúlafyrirsitingin".

Viðmerkingar til tær einstöku lógargreinirnar

Kapittul 1

Endamál fólaskúlans

§ 1

Stk. 1: Óbroytt

§ 2

Stk. 1: Orðingin "við stöði í heimligari mentan" er flutt til 3. stk., tí hildið verður, at hon hóskar betur at standa har. Orðið "heimini" er broytt til "foreldrin". Tann gamla orðingin "at geva næmingunum møguleika" er í uppskotinum broytt til "at fremja", men annars eru mest málsligar broytingar gjørdar. Tað var tó ikki hildið neyðugt at avmarka ta fjølbroyttu menningina hjá næmingunum til, "at teir kunnu gerast gagnlig og sjálvstøðug menniskju í heimi og samfelag", og tí er hesin setningurin strikaður.

Stk. 2: Orðingin "má royna at skapa" er broytt til "eigur at skapa", "sjálvsvirksemi" er broytt til "virkishug og djúphugsan", eins og dentur er lagdur á, at næmingarnir kunnu menta sína "sammkenning, og at teir eisini kunnu venja síni evni til "virkan".

Stk. 3: Í uppskotinum hevur verið roynt at savna tann hugsjónarlíga tættin í hesum stykkinum. Tann "heimliga mentanin" er fyrst og fremst at fátá sum tann mentan, næmingarnir hava nomið sær í heimi og nærumhvørvi, og sum skal vera stöði undir økta kunnleiku teirra um fátøyska mentan annars. "Samspæl manna við náttúruna" er neynt sum eitt sjálvsagt dømi um ta ábyrgd, sum hvør einstakur borgari verður neyddur at hava fyri umhvørvinum bæði her heima og í alheitus høpi. Umrátt málsligar broytingar eru huglokini "rættindi og skyldur" og "javnvirði og fólkaræði" komin afturat. Innihaldið í seinasta setningi í verandi lóg er flutt til § 3, 2. stk. í uppskotinum.

§ 3

Stk. 1: Mælt verður til longu her í innanginum at tilskíla ta ábyrgd av undirvísingardýgdini, sum lögð er á tann einstaka skúlan í sambundi við at fátá endamál fólaskúlans (§ 2). Her í innanginum verður somuleiðis tilskílað, at tað er tann einstaki skúlin, sum innan fyri galdandi lógarkarm hevur ta ítøkilig ábyrgdina av námsfrøðiligu menning skúlans, og hvussu hann skipar og leggur sína undirvísing til rættis.

Stk. 2: Skotið verður upp í hesum stykki, at næmingar og foreldur skulu samstarva við skúlan um at rætta tað, sum ásett er í endamálsgrein fólaskúlans. Fortreytin fyri hesum er, at foreldrin síggja til, at børn teirra ganga regluliga í skúla. Fortreyt næminganna er, at teir eru virknir í undirvísingini, og fortreyt læraranna er, at teir fyrirleika undirvísingina, so at hon kann fátá tey krøv, sum ásett eru í lógaruppskotinum.

Kapittul 2 Bygnaður fólkaskúlans og innihald

§ 4

Stk. 1: Leingi hevur ligið á ljóði at leingja 7 ára undirvísingarskylduna til 9 ár, eins og øll okkara grannalond hava gjørt. Tann nevndin, ið skrivaði álitid til verandi fólkaskúlalóg, aftraði seg tá við at leingja undirvísingarskylduna við m.a. teirri grundgeving, at tað so fór at verða neyðugt at "tvingsulsflyta børn eftir 7. árgang til størri skúlar". Royndir hesi 16 árin hava tó sýnt, at eingin orsök hevði verið til tess, og saman við øðrum grundgevingum, sum lýstar eru nærri í *Um undirvísingarskylduna*, vil nevndin mæla til, at undirvísingarskyldan verður longd til 9 ár, samb. eisini § 41, 3. stk.

Stk. 2: Í álitinum til verandi fólkaskúlalóg skeyt táverandi arbeðsbólkur upp, at "Hægsti skúlamyndugleiki kann geva loyvi at stovnsseta ein eittárs barnagarðsflokk og ásetur gjøllari reglur hesum viðvíkjandi". Uppskotið um barnagarðsflokk vann ikki frama á tingi ta ferðina, og sostatt er tað bara Sankta Frans Skúli (ið frammanundan hevði forskúla), sum framvegis hevur forskúlaflokk. Í sangonguskjalinum hjá verandi sangongu er barnagarðsflokkur nevndur, og samsvarandi hesum hevur nevndin munnliga fingið at vita frá landsstýrismanninum, at hon í lógaruppskoti sínum skal geva kommunum møguleika at stovnsseta forskúlaflokk eftir gjøllari reglum, sum landsstýrismaðurin ásetur.

Ráðleggingarnevndin leggur dent á, at eingin forskúlaflokkur eigur at verða settur á stovn, fyrr enn landsstýrismaðurin hevur sett greiðar reglur um alt virksemi hansara. Við hesum fortreytum í huga hevur nevndin so roynt at lýsa hetta mál eitt sindur nærri í greinini *Forskúlaflokkur*, sum vist verður til.

Stk. 3: Hugsanin aftan fyri ta broyttu orðingina er tann hugburður, at ein og hvør næmingur er partur av somu heild, so satt sum fólkaskúlin er tann almenni skúlin fyri allar teir næmingar, sum eru inskrivaðir í fólkaskúlan. Um øll henda heild - t.e. ein og hvør næmingur - skal kunna trívast, mennast og læra, so má tann sernámsfrøðiliga ráðgevingin fevna um bæði heildina og tann serliga tørvin, tann einstaki næmingurin kann hava, og livussu honum kann verða veittur sernámsfrøðiligur stuðul.

Stk. 4: Nevndin er av teirri áskoðan, at tá ið lógin sjálv beimilar hesa sernámsfrøðiligu hjálp til børn, ið enn ikki hava byrjað skúlagongdina, og ráðgeving til teirra, ið varða av tilíkkum børnum, so verður tað hildið at vera ein fyrisitingarligur spurningur, hvussu hetta eigur at verða framt í verki. Landsskúlafyrisitingin hevur skipað fyri og umsitið hetta lógarøkið øll árin; men er tað nú lagt undir landsstýrismannin at fyrisita. (Sj annars kunngerð nr. 132 frá 17. oktober 1990 um sernámsfrøðiliga ráðgeving).

Stk. 5: Nú ið fólk ferðast og flyta so nógv landanna millum, er rættiliga vaðligt, at foreldur koma higar til lands við tvítmæltum smábørnum, ið ikki nýta føroyskt sum móðurmál, og sum tí kunnu fáa málsligar trupuleikar, tá ið tey fara í skúla, um tey ikki veru stuðlað málsliga, áðrenn regluliga skúlagongd teirra byrjar. Ofta snýr hetta seg um húski, har annað av foreldrunum er føroyskt, og har barnið hevur livað í einum umhvørvi, har annað mál enn føroyskt hevur verið taluð. Men tað sama ger seg eisini galdandi hjá føroyskum foreldrum, ið hava búð í útlondum, og sum so koma heim aftur til Føroya at búseta seg, um so er, at børn teirra hava verið undir aðrari málsligari ávirkan meginpartin av tíðini. Til tess at fyrihygja, at tilíkk børn seinni kunnu verða darvað óneyðuga nógv í skúlagongd síni, og at tey kanska seinni verða noyðid at fáa serundirvísing, so mælir nevndin til, at lógin eisini eigur at fevna um undirvísingartilboð til tvítmælt børn eftir reglum, sum landsstýrismaðurin ásetur.

Stk. 6: Ásetingarnar í hesum stk. eru tær somu sum í galdandi lóg um fólkaskúlan. Í lóginu eru ásettar fyriskipanir um, á hvønn hátt fólkaskúlin kann bjóða næmingum undirvísing í frítíðini.

Sambært hesum stk. er hugsanin, at skólarnir umframt ta kravdu undirvísingina kunnu skipa fyri undirvísing í frítíðini fyri næmingar skúlans, so at teir kunnu hava møguleikar at fáa nokur undirvísingartilboð í frítíðini, sum teir hava áhuga fyri.

Undirvísing í frítíðinni er ætlað at fevna um allar aldursbólkar skólans, og eigur tífíkt frítíðarvirksemi eisini at vera felags fyrí fleiri flokkar/árgangir í skólanum. Ongar avmarkingar eru gjørdar viðvíkjandi teimum lærugreinum og evnum, sum kunnu verða tikin upp í hesum sambandi, og hugsanin er eisini at kunna samskipa hesa undirvísing við møguliga frítíðarundirvísing á staðnum.

Undirvísing í frítíðinni skal vera fyriskipað og umsitin av leiðslu skólans; men tað er óivað neyðugt eisini at hava eitt neyvt samstarv millum hesa undirvísing og frítíðarundirvísingina á staðnum.

Undirvísing í frítíðinni hevur til endamáls at geva næmingum størri kunnleiku og fimi í t.d. eini ávísari lærugrein, sum teir hava serliga áhuga fyrí. Henda undirvísing verður beinleiðis fyriskipað av læraranum, og tí hevur hon eina fastari legu enn t.d. tað virksemi og tann undirvísing, ið verður skipað samb § 4, stk. 8.

Men hildið verður, at henda undirvísing eisini í aðramáta er gagnlig og mennandi fyrí næmingarnar, tí frítíðin kann í sjálvum sær vera eitt vandamál hjá mongum, um ikki møguleikar eru fyrí stinbrandi virkis-
møguleikum og góðari sosialari samveru. Tað er tí ikki minst við hesum í huga, at eisini hesin undirvísing-
armøguleiki kann standa næmingum fólkskólans í boði.

Stk. 7: Tað er ikki óhugsandi, at undirvísingarligt samstarv millum fólkskúlan og aðrar undirvísingarstovnar kann reisa ymsar spurningar, ið bæði kunnu vera av fíggjartilgum, fyrisitingartilgum og undirvísingartilgum slag. Tí verður hildið beinast, at landstýrismaðurin ásetur reglur fyrí tílkum samarbeiði.

Stk. 8: Tey flestu munnu vera á einum máli um, at skúlin á mangan hátt eigur at luga seg eftir samfelagnum. Hann skal fyrst og fremst miða eftir at geva næmingunum eina holla útbúgving; men tað er eisini har, menningin av samveru, nýskapan og vandum samfelagsligum metingum eigur at vera kveikt. Skúlin eigur somuleiðis at stimbra andslívið við at stuðla góðum og upplýsandi virksemi, so tað fær bestu gróðrarlíkindi.

Ætlanin við hesi lógaráseting er tí at skapa møguleikar, so at fólkskúlin eisini kann verða skipaður sum ein mentanardepil. Nevndin heldur, at um skúlin skal hýsa tílkum virksemi, so er neyðugt at hava í huga, hvat vav tífíkt virksemi skal hava, hvussu tað skal verða skipað, upplatingartíðir, um møguleikar verða fyrí øðrum undirvísingartørmum, øktum felagslívi o.s.fr.

Hesi og onnur viðurskifti hesum máli viðvíkjandi eru gjølla lýst í greinini *Skúlin sum mentanardepil*, ið víst verður á.

§ 5

Stk. 1: Her verður nú beinleiðis ásett í sjálvum lógartekstinum, at undirvísingin skal geva næmingunum líkindi at nema sær fakliga djúphugsan, høpi og heild. Við hesum verður sípað til, at stavnhaldið skal vera at náa tey krøv, sum standa í endamálsgrein fólkskólans, í endamálinum fyrí ta einstøku lærugreinina, tein kravdu undirvísingarevnum og í undirvísingarleiðbeiningunum. Tað verður somuleiðis sípað til, at skúlin í ráðlegging og vali av innihaldi leggur undirvísingina soleiðis til rættis, at næmingarnir ikki bert síggja lærugreinainnihald skólans og námsháttalag grein fyrí grein og lærara fyrí lærara, men at teir eisini fáa høvi at samstarva í fleiri lærugreinum, tvørgreinaligum evnum og spurdómum, so at bæði lærugreinir og lærarar við sínámillum ávirkan stuðla hvørt annað.

Stk. 2: Lærugreinir skólans eru skipaðar í 3 høvuðspartar: lær *hugmyndafreðiliga*, lær *náttúruvísindaliga* og lær *skapandi/mentandi* lærugreinirnar. Miðað eigur at verða eftir, at hóskandi javnvág er millum hesar tríggjar høvuðspartarnar.

Í teimum leiðbeinandi lesiætlanunum (tí yrkisliga partinum) verður teldan av ráddum huga mestsum bara umrødd í eini sjálvstøðugari grein.

Orsøkin til tess er, at tað verður hildið neyðugt hjá fólkskúlanum at geva tí uppvaksandi ættarliðinum holla støðisvitan um teldu og teldunýtslu, so at tey kunnu verða fær fyri at nýta telduna sum eitt hóskandi hjálparamboð í gerandisdegnum. Um hetta skal eydnast, so eigur teldan við sínum øktu møguleikum at gerast eitt natúrligt hjálparamboð í tí dagligu undirvísingini í teimum lærugreinum og verkevnum, har teldunýtsla verður hildin at vera til fyrimunar fyri uppgávuløysnina.

Við teim samskiptis- og upplýsingarmøguleikum, teldan hevur, eru og verða frálíkir møguleikar at fjølskipa, fjølgreina og at dagføra undirvísingina, og um rætt verður atborið, so kann teldunýtslan samstundis verða ein kveikjandi birtari, ið fremur menning og framgongd innan skúlagátt. Samstundis, sum neyðugt verður at seta hóskandi krøv til undirvísingarmiðlarnar, so eigur teldunýtsla í øllum teimum teimum høvudsprotunum natúrliga at verða umhugsað, tá ið fíðiligu undirvísingartættanir skúlans verða gjørdar.

Tær hugmyndafrøðiligu lærugreinirnar

Føroyskt og danskt

Tað er mangt, ið bendir á, at støða næminganna í føroyskum er vorðin nógv víknad seinastu árin. Tað er sjálvandi ílt at siga, hví so er, tí grundirnar til tess kunnu vera so margar.

Fara vit út um lundortilarnar, so er veruleikin tann sami hær: næmingarnir duga ov illa at lesa á móðurmálinum, og rættskrivingin er heldur ikki nóg góð.

Nevndin er ikki vitandi um, at nakrar lesikanningar eru gjørdar her á landi í so máta. Men við hesum víðurskiptum í huga var ein altjóða lesikanning gjørd fyri 5 árum síðan. Á odda fyri kanningini stóð granskingarsamskipanin *The International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA)*.

Í hesum sambandi gjørdu tey 5 Norðurlondini: Danmark, Finnland, Ísland, Noreg og Svøríki eina kanning um lesifinið hjá næmingum í 1. - 3. flokki í hesum londum. Tey áhugaverdu kanningarúrslitini eru til skjal í bókini *Nordlæs - en nordisk undersøgelse af læsefærdigheder i 1. - 3. klasse*, Danmarks Pædagogiske Institut, 1996.

Samanumtikið sýna hesi úrslit, at støða næminganna í lesing er all annað enn góð, og at danskir næmingar í hesum aldri duga verri at lesa enn javnaldrar teirra í hinum Norðurlondum.

Nú eru hesi kanningarúrslit so nýggj. Men lítil ivi er um, at hesi úrslit saman við øllum tí, ið hevur verið sagt og skrivað í Norðurlondum um vantandi lesiførleika í móðurmálinum, verða tikin í størsta álvara, og at móðurmálsundirvísingin tí fer at verða ment munandi í øllum Norðurlondum.

Kenslumálaráðharri Danmarkar hevur t.d. longu sett fleiri tiltøk í verk til tess at styrkja undirvísingina í donskum heilt frá 1. flokki og til læraraskúlarnar (sí s. 27 í *Nordlæs*).

Í tí kjaki, sum nú hevur verið í DK viðvíkjandi móðurmálsundirvísingini, verður niðurskurðurin í tímatálinum eisini umrøddur sum ein møgulig orsøk til ta vánaliga støduna. Sagt verður, at "nedskæringen af timetallet til danskundervisning på begynder- og mellemtrinnet med 30-40% fandt sted i perioden fra 1960'erne til midten af 1980'erne (*Nordlæs*, s. 11). - Smbr. í hesum sambandi eisini *Fólkaskúlin - Tíma- og lærugreinaabýtið* síðu 9, har m.a. verður sagt, at við *Áliti 74* lækkaði næmingatímatalið í føroyska fólkskúlanum við umleið 24%.

Á síðu 121 í *Nordlæs* sæst hetta yvirlitið, ið sýnir vikutímatalið í móðurmálinum í DK, S og Fj í teimum flokkum, sum vóru við í kanningini:

	1. klasse	2. klasse	3. klasse
Danmark	8-10	8-9	7-10
Sverige	8-11	8-10	9-11
Finland	7-8	7	5-7

Sum tað sæst av yvirlitinum, so er tímatalið lægst í Finlandi; men sagt verður, at "denne forskel fik mindre betydning i praksis, fordi den samme lærer underviste i alle lektioner og dermed havde mulighed for at gennemføre helhedsundervisning. Også de svenske lærere praktiserede helhedsundervisning".

Sammeta vit so hetta yvirlitið við vikutímatalið í móðurmálinum í føroyska fólkaskúlanum, so er úrslitið hetta:

Føroyar	1. flokkur	2. flokkur	3. flokkur
Føroyskt + skrivning	6-7	6-7	6

Av hesum er sjónsamt at síggja, at tímatalið í føroyskum er nógv lægri í Føroyum enn í DK, S og Fi - og serliga, tá ið hugsað verður um, at vit heldur ikki hava heildarundirvísing, sum tey hava t.d. í Finlandi og Svøríki.

Tá ið føroyskir næmingar so samstundis skulu byrja í 3. flokki við einum øðrum nærskyldum máli (donskum) við 5 vikutímum, áðrenn lesiførleiki teirra í móðurmálinum er festur, ja, so sigur tað seg sjálvt, at okkara næmingar mega fáa ótar trupulleikar at takast við fram um javnaldrar teirra í hinum Norðurlondum.

Vísandi á tað, sum frammangyri er nevnt, og vitandi um, at móðurmálið er týðningarmesta samleikaeyðkenni fólksins og fyrsta og fremsta áhæðið, sum brikt verður til tess at menna næmingar fólkaskúlans í 1. undirvísingarpári (1. - 3. skúlaári), so mælir Ráðleggingarnevndin til, at lærugreinin danskt verður flutt í 4. flokk, og at serstakliga føroyskt, men eisini t.d. tær skapandi/mentandi lærugreininar fáa økt tímatalið samsvarandi í 3. flokki.

Skriving

Skriving er strikað sum sjálvsøðug lærugrein, tí hildið verður, at hon er ein natúrlig partsgrein í fleiri lærugreinum. Tað er tí tann einstaki skúlin, sum í ítøkiliga undirvísingaráttlan síni hevur frælsi til at skípa sína skrivundirvísing, sum hann heldur vera skitabest. Skriviundirvísing skúlans er sum kunnugt annað og meira enn ein tíma- og lærugreinarspurningur. Á síðu 74 í tí Leiðbeinandi lesiáttlanini (yrkisliga partinum) - sum ikki nýtist at verða brúyt av hesi orsök - verður t.d. sagt, at tað er lærarin í føroyskum, sum vanliga skal hava ábyrgdina av skriviundirvísingini, men har verður tó straks tilskilað, at "aðrir lærarar, ið hava skrivligar lærugreinar, eiga eisini at gera sítt til at fremja eina vakra og góða skrift". Hetta er skúlans uppgáva at fremja í verki.

Enskt

Tað er ein veruleiki, at umheimurin kemur okkum nærri og nærri, at samskipti og samstarv okkara út um Norðurlond økist dag frá degi, og at ungdómur okkara í vaksandi tali fær sær útbúgving, har málkunneiki er alneyðugur. Nevndin er sjálvsagt vitandi um, at fjølmennirnir hava ment munandi málkunneika serliga í enskum her heima eins og aðrastaðni seinastu árin, og hildið verður neyðugt at styrkja henda málførleika, so vit ikki gerast eftirbátar á hesum øki við teinu avleiðingum, tað kemur héra við sær bæði fyri tann einslaku og ta samfelagsligu menningina.

Við hesum í huga skeyt nevndin upprunaliga upp at flyta enskt úr 6. skúlaári niður í 5. skúlaár við teiri fortreyt, at tímatalið í lærugreinini vaks samsvarandi.

Við gjøllari umhugsan má tó ásannast tann veruleiki, at vit - fram um okkara grannalond - hava eina eyka

hövuðslærugrein við ekki færri en 23 vikutímum á 3. - 7. flokksstigi, og at 5. flokksstig av m.a. hesum ávum longu hevar 30 vikutímar, so vil nevndin tí ikki mæla til at økja vikutímatalið enn meira á umrødda flokksstigi. Hin vegin er neyvan skilagott at lækka tímatalið í ávísun lærugreinum á hesum flokksstigi til frama fyri enskt.

Við hesum veruleika í huga, og at fleiri í viðmerkingum sínum hava mælt frá at flyta enskt, so sum ætlan nevndarinnar upprunaliga var, so hevar ein meiriluti í Ráðleggingarnevndini nú gjørt av at lata enskt framhaldandi vera kravda lærugrein frá 6. skúlaári, so sum hon er í galdandi lóg.

Søga/samtíð

Í verandi fólkskúlalóg er søga kravd lærugrein í 4.- 7. skúlaári og søgu/samtíð í 8.- 9. flokki (heimstaðarlæra í 1.- 3. skúlaári og samtíð í 10. flokki). Sambært lógini er her talan um 4 sjálvstøðug lærugreinaheiti, sjálvt um her í grundini er talan um partsgreinir í eini og somu lærugrein. Skotið verður tí upp heldur at hava *eina* lærugrein, søgu/samtíð, har partsgreinin søga framhaldandi verður í 2. undirvísingarparti og søgu/samtíð í 8. og 9. flokki (smbt. síðu 175-186 í Leiðbeinandi lesiætlan (yrkisliga partinum) - og samtíð í 10. flokki.

Tær náttúruvísindaligu lærugreinirnar

Støddfrøði

Mælt verður til, at lærugreinin rokning/sløddfrøði verður rópt støddfrøði, tí hon er læran um støddir bæði sum hugtak og í sambandi við viðgerðina av støddum. Samsvarandi hesum fevnir heitið støddfrøði sostatt bæði um talhugtakið, geometrisku hugtøkini, algebraisku hugtøkina o.s.fr. og tey arbeiðshugtøk, sum alment eru galdandi til uppgávuloysnir. Tað kann viðmerkjast, at soleiðis verður henda lærugreinin eisini rópt í hinum Norðurlöndum og aðrastaðni við.

Helmstaðarlæra

Lærugreinin heimstaðarlæra, sum í sínum innihaldi fevnir um læra trýggjar kunningargreinirnar, er óbroytt í uppskotinum. Í tí nýggju endamálsorðingini verður sagt, at skúlin skal hjálpa næmingunum at lata "samspæl manna við náttúruna". Sum aðrastaðni er nomið við, so bóttir menniskjan alla náttúruna við einrindaleysu framferð síni, og tí verður hildið neyðugt, at eisini tann lúroyski skúlin við kenslu og upplýsing síni kann ávirka hugburð hins unga rætta vegin, áðrenn øv seint er. Ætlan nevndarinnar er, at undirvísingin í heimstaðarlæru skal fara fram við serligum atliti at hesum viðurskiptum í heimliga umhvørvi næminganna, og at lesiætlanin í heimstaðarlæru verður broytt samsvarandi.

Náttúra/tøkni

Samsvarandi hesum er tí skotið upp, at henda undirvísing síðan heldur fram serstakliga í lærugreinini náttúra/tøkni, ið sostatt er vordin nýggj og kravd lærugrein í 4.- 6. skúlaári. Hövuðspartarnir í náttúra/tøkni fara framhaldandi at fevna um lærugreinirnar landalæra, lívfrøði og nú eisini alis-/evnafrøði. Av hesum eru landalæra, lívfrøði og alis-/evnafrøði ikki sjálvstøðugar lærugreinir fyrr en í 7.- 9. skúlaári. Av nevndu viðurskiptum er tann alis-/evnafrøðiligi parturin styrktur munandi í hesi nýggju lærugreinini.

Undirvísingin í náttúra/tøkni eigur at verða ráðlögð soleiðis, at næmingarnir eisini fáa høvi at gera royndir og at arbeiða við fløkiligum uppgávum, so at teir á henda hátt læra betur at kenna og geva sær far um bæði umhvørvi og umheim. Hildið verður, at tað innlit og teir arbeiðshættir, sum næmingarnir ognast í lærugreinini náttúra/tøkni, kann koma teimum seinni til góðar, so at teir verða enn betur fýrir fyri at fata tær fakligu luteindirnar í umrøddu lærugreinum, sum tá byrja í 7.- 9. skúlaári.

Ráðleggingarnevndin leggur dent á, at neyðugt verður at gera leiðbeinandi lesiætlan í lærugreinini

náttúra/tækni (og dagføringar í lesiætlanini heimstaðarlæru), áðrenn farið verður undir undirvísing í hesi nýggju lærugreinini, sí § 71, 3. stk. og greinina *Náttúra/tækni*.

Tær skapandi/mentandi lærugreindirnar

Tónleikur

Skotið verður upp, at lærugreinin sangur/tónleikur fær heitið tónleikur, uttan at hon tó av hesum ávum skal broyta nakað av verandi innihaldi sínum. Soleiðis verður lærugreinin rópt í hinum Norðurlöndum og aðra staðni, og tí verður mælt til, at vit eisini nýta hetta felagsheitið á lærugreinini uttan mun til, um hesin tónleikur verður hørin fram av mannamunni ella við ljóðfari.

Nevndin er av teiri áskoðan, at tær skapandi/mentandi lærugreindirnar natúrliga eiga at fáa rúmari resur og størri gyrði, enn tær hava í verandi fólkskúlalóg (smbt. tó § 4, 3. stk. í lógini), og at tær tí ikki bert skulu verða avmarkaðar til 4.- 7. skúlaár, so sum tær í reynd og veru standa á tímatalvuni í nógv teim flestu skúlum í dag.

Nevndin er greið um, at henda broytingin kann volda helisligar og útbúnaðarlígar trupulleikar í onkrum lítlum bygdaskúla; men í fleiri bygdum eru t.d. bygdahús og kanska lærarahús, sum eru væl útgjörd at hýsa hesum virkseml, um tað kanska skuldi knípt í sjálvum skúlanum.

Handaverk og list

Sum nevnt á síðu 10 í tí Leiðbeinandi lesiætlanini (yrkislíga partinum), so miðaði Lesiætlunarnevndin í arbeiði sínum m.a. eftir "at nýta í mest møguligan mun somu orðing í nær skyldum lærugreinum". Hesum stevnumiði fylgdi Lesiætlunarnevndin eisini, tá ið hon m.a. gjørdi uppskot um lesiætlanir í teim 6 skapandi/mentandi lærugreinunum: strótti, tilevning, sang/tónleiki, handarbeiði, smíði og heimkunuleika, so tær í mest møguligan mun skuldu vera einvörðnar.

Hetta var gjørt við tí í huga, at tað skuldi vera enn lættari at samskipa hesar nær skyldu lærugreindir, sum við einum felagsheiti eru róptar *handaverk og list*, so enn betri líkindi vera at hava tvørgreinaligt samstarv/virksemi í hesum (og møguliga eisini øðrum) lærugreinum og sostatt at arbeiða í størri heildum.

Yvirliit yvir tær einstøku lærugreindirnar

Í galdandi fólkskúlalóg eru hesar lærugreindir kravdar í 10. flokki: føroyskt, danskt, samtíð, kristnikunnleiki og stróttur, men í verandi uppskoti eru ongur kravdar lærugreindir í hesum flokki. Gjørt verður vart við, at hetta lærugreina-yvirliðið tí ikki fatar um nevnda broyting viðvíkjandi 10. flokki.

Kristnikunnleiki: eingin broyting.

Føroyskt: eingin broyting.

Danskt: er flutt úr 3. til 4. skúlaár.

Enskt: eingin broyting.

Søga/samtíð: lærugreindirnar søga og søga/samtíð ein lærugrein í 4.- 9. skúlaári.

Støddfrøði: lærugreinin eitur nú bert støddfrøði, annars eingin broyting.

Heimstaðarlæra: eingin broyting.

Náttúra/tækni: nýggj, kravd lærugrein í 4.- 6. skúlaári.

Alis-/evnafrøði: eingin broyting.

Landlæra: kravd lærugrein í 7.- 9. skúlaári; er kravd frá 4.- 9. skú. í verandi lóg.

Lívfrøði: kravd lærugrein í 7.- 9. skúlaári; er kravd frá 4.- 9. skú. í verandi lóg.

Ítróttur: eingin broyting.

Tónleikur: í 5 skúlaár ella fleir í 1.- 7. skúlaári; í verandi lóg í 6 skúlaár.

Tílevning: í 5 skúlaár ella fleir í 1.- 7. skúlaári; í verandi lóg í 6 skúlaár.

Handarbeiði: í 5 skúlaár ella fleir í 1.- 7. skúlaári; í verandi lóg í 4 skúlaár.

Smíð: í 5 skúlaár ella fleir í 1.- 7. skúlaári; í verandi lóg í 4 skúlaár.

Heimkunnleiki: í 5 skúlaár ella fleir í 1.- 7. skúlaári; í verandi lóg bert í 7. skúlaári.

3. stk.: Sum tað sæst í verandi uppskoti, so hevur nevndin roynt at minka eitt sindur um lærugreinatalið, tí sum kunnugt hevur undirvísing fólkaskúlans verið litað sundur í alt ov nógvar lærugreinir og lærugreinaevni. Og bóast innihaldsligur skyldskapur og felagsskapur er millum nógvar av hesum lærugreinum, so eri tær kortini pettaðar sundur í serstakar tímar á tímatilvuni, har ofta ymsir lærarar so hava undirvísingina um hendi.

Í tí nýggju leiðbeinandi lesiætlanini er miðað eftir at samskipa undirvísingarinnihaldið í nær skyldum lærugreinum so nógv, sum til ber, so at teir skúlar, ið ynskja tað, kunnu fara undir undirvísingarlígt samstarv millum hesar lærugreinir. Við lílíkari lærugreinasamskipan skuldi m.a. borið til at fingið eina skilabetri og náttúrligari heild í undirvísingina, eins og møguleiki verður fyri at hava undirvísing í tvørgreinaligum evnum, spurdómum og verkætlanum.

Lærugreinirnar í verandi uppskoti eru, sum longu nevnt, býttar sundur í 3 høvuðspartar. Í viðmerkingunum er somuleiðis mælt til, at tað verður ein hóskandi javnvág ímillum hesar høvuðspartar. Tað verður ofta sagt, at skúlin t.d. er ov eintáttadar og ov bókligur, ella at ov lítið samstarv er millum bókligar og verkligar lærugreinir, og tað er kanska okkurt um hetta prátið. Lagi kann tí verða afturat, at tað eisini eigur at verða ein náttúrlig javnvág lærugreinaanna millum í t.d. samvirkanini millum "hug og hond", so at næmingarnir fáa líkindi at menna sín kunnleiki og finni við sínámillum ávirkan millum ta einstøku lærugreinina og tvørgreinaliga undirvísing.

Hetta nýggja uppskotið er bæði í samsvar við ta nýggju endamálsorðingina og tað royndarvirksemi, ið er, og sum hevur verið í fólkaskúlanum síðstu árin. Nevndin heldur tað nú vera ráðiligt at víðka tað samstarv lærugreinaanna millum, sum í verandi lóg er avmarkað til flokkia, so at hetta lærugreinasamstarv nú eisini kann verða framt flokka millum í skúlanum. Við hesi broytingini hava skúlar møguleikar at royndu aðrar undirvísingarlígar samstarvsleiðir.

§ 4, 3. stk. í verandi lóg eigur at verða strikað, tí benda heimildin er flutt til § 5, 2. stk. pkt. 4 í uppskotinum.

Stk. 4: Vísandi til tann týðning, fremmandamálini hava, so verður mælt til, at týskt skal standa næmingunum í boði í 8. og 9. flokki. Sum nýtt ískoyti verður somuleiðis mælt til, at annað fremmandamál kann standa teimum í boði. Her verður fyrst og fremst hugsað um franskt og spanskt, men onnur mál kunnu sjálvandi eisini hava áhuga. Sambært § 16, 7. stk. kann landsstýrismaðurin gera av, at fráfaringarroynd eisini kann vera í t.d. øðrum fremmandamálum enn teimum, sum nevnd er í § 16, 1. - 4. stk.

Stk. 5: Samsvarandi verandi mannagongd hevur tað verið Landsskúlafrýsitingin, sum Landsskúlaráðsins vegna hevur tikið stóðu í hvørjum einstøkum føri, hvørt peningur verður at jálta til tilíka ískoytisundirvísing. Hetta eigur náttúrliga at verða broytt, so tað nú verður landsstýrismaðurin, ið fær hesa heimild.

Stk. 6: Spurningurin um móðurmálsundirvísing, fósturlandssøgu o.a. stíngur seg ofta upp millum útisetar, av tí at móðurmálið sum kunnugt er mælasta samleikaeyðkeni hjá einum fólki. Føroyingar í Danmark hava tí t.d. leingi havt ein sonevndan "Føroyskan skúla" bæði í Keypmannahavn og Århus, har føroysk børn kunnu koma leygardagar og fáa undirvísing í føroyskum máli, føroyskari søgu o.s.fr., og hava tað eisini verið næmingar, ið hava tikið fráfaringarroyndir fólkaskúlans har. Til hesa undirvísing eru á fjággjarlógini fyri 1996 játtadar kr. 60.000.

Somu áneyðir hava børn hjá danskum foreldrum ikki í Føroyum, av tí at danskt sum kunnugt er kravd læru-

grein í føroyska fólkaskúlanum. Men hanafturímóti eru tílíkar áheitanir komnar frá øðrum útlendingum (Norðurlendingum) til føroyskar myndugleikar um, at borið verður so í bandi, at tvímælt børn kunnu fáa undirvísing í teirra móðurmáli, fósturlandssøgu o.ø., so sum líknandi møguleiki er fyri í okkara grannalöndum.

Í Føroyum eru fleiri útlendingar (kanska serliga Norðurlendingar), ið hava búsett seg ymsastaðni í oyggjunum, og tað er mangt, ið bendir á, at talið á útlendingum fer at økjast í framtíðini og tí serliga um komandi oljuvinna gerst veruleiki. Við hesum viðurskiftum í huga er tí at vænta, at kravið til føroyskar myndugleikar um javnbjóðis undirvísingarmøguleikar landanna millum fer at økjast í framtíðini. Nevndin heldur tað vera rætt, at lógarkammurin hýsir hesum undirvísingarmøguleikar, men mælt verður samstundis til, at ikki eigur at verða farið undir hesa undirvísing, fyrr enn landsstýrismaðurin sambært hesi grein hevur ásett gjøllari reglur um undirvísing av tvímælum næmingum.

§ 6

Nú mælt verður til 9 ára undirvísingarskyldu, eru tær kravdu lærugreinirnar í 8. - 9. flokki fluttar undir § 5; tí verður neyðugt at strika innihaldið í § 5 í verandi lóg. Ístaðin verður mælt til at flyta § 13, sum í ávísam lóri kann hava samband við undirvísingina, til § 6 við hesum viðmerkingum:

Stk. 1-3: Av tí at umrædda lærugrein eitur kristniskunnleiki, verður skotið upp at broyta orðingina, so at orðini "undirvísingin í kristniskunnleika" verða sett í staðin fyri orðið "krisniundirvísingin".

Í stk. 3 er sett soljóðandi uppskyoti: "Er barnið 15 ár, kann frstøka tó bert verða framd við samtykki barnsins". Orsøkin til hetta uppskyoti er tann, at 15 ára gamalt er barnið komið til persónligan lóguldir, og eigur tað tí sjálvsavgerðarrætt í tílikum máli. Annars eru bert málsligar broytingar gjørdar í hesi grein.

§ 7

Stk. 1: Ráðleggingarnevndin er ikki í iva um, at 10. flokkur framhaldandi skal vera ein samanhangandi partur av fólkaskúlanum. Men tað var tó ongantíð ætlanin, at hesin flokkur bert skuldi verða eitt framhald av 9. flokki, so sum hann í nógvum førum kann sigast at vera í dag.

Nevndin heldur tað tí vera unráðandi, at hesin frálaringarflokkur fólkaskúlans fær eitt líðiligari og meiri viðkomandi innihald, og at hann í størri mun eigur at legna seg til sítt samfelagsliga umhvørvi. Nú 10. flokkur ongar kravdar lærugreinir hevur, skuldi eisini borið til at givið hesum flokki júst tað innihald og tann form, ið best hóskar, og sum til ber at fremja í verki í tí einstaka skúlanum.

Tað verður ofta sagt, at skúlin er ov mikið bókligur, og at teir næmingar, ið betur megna tann handaliga partin, tí eru við sviðið soð. Her í 10. flokki skuldi eisini verið møguligt at givið næmingunum undirvísingartilboð, ið ikki eru so bóklig. Hesi tilboð eiga at vera soleiðis háttað, at tey eru ólík tí vanligu bókligu undirvísingini, og at innihald teirra kann gera skúlan álugaverðari serstakliga hjá teimum næmingum, ið eru vorðnir móðir av skúlanum. Borið skal tó vera so í bandi, at teir næmingar, ið ynskja tað, skulu framhaldandi hava møguleikar at fylgja tí royndarfyrirtekandi undirvísingini annaðhvørt í sínum egna skúla ella í einum grannaskúla, samb. § 27, stk. 1.

Nú ongar kravdar lærugreinir eru í 10. flokki, stendur øllum hesum næmingum í boði at velja smillum tey undirvísingartilboð, skúlin hevur at bjóða, og sum teimum dómur best.

Men her stingur so tann stóri og væl kendi trupulleiki seg upp, at teir umleið 570 næmingarnir, sum í verandi skúlaári ganga í 34 flokkum í 17 skúlum, eru spjaddir kring landið, og at tilboðsmøguleikar næminganna (og skúlanna) tí eru sera avmarkaðir, um ikki eitt skilagott samstarv fæst í lag kommunanna millum, so sum

mælt verður til í sérstakari grein um 10. flokk.

Samsvarandi hesum heldur nevndin tað tí vera umrøðandi, at tann einstaki framhaldsskúlin saman við skúlamyndugleikunum á staðnum tekur til umhugsanar, hvussu hann á skilabesta hátt telur at fyrirleika teir næmingar, ið skjótt siga fólkskúlanum farvæl, til tað samfelag, teir eru ein týðningarnúkil partur av. Henda fyrirleiking eigur sjálvandi at vera fjølbroytt, gyrðin og viðkomandi, men tað kann hon bert verða, um tað samstarv um 10. flokk, ið skotið er upp við størri skúlaeindum ella samarbeiði skúlanna millum, gerst veruleiki.

Við støði í hesi hugsan og teim royndum, sum gjørdar eru her á landi í so máta, hevur nevndin roynt at lýst henda spurning um 10. flokk gjøllari í sérstakari greinini 3. *undirvísingarpætur*, sum víst verður á.

Stk. 2: Hesar lógarreglur áseta, at næmingar, sum hava havt alis-/evnafrøði og týskt í 8. - 9. flokki, teimum skal framhaldandi standa í boði at fáa undirvísing í alisfrøði, evnafrøði og týskum í 10. flokki. Sama er eisini galdandi fyri teir næmingar, ið hava valt annað fremmandamál enn týskt. Tað ber sostatt ikki til at bjóða næmingum 1 árs undirvísing í hesum lærugreinum í 10. flokki. Viðvíkjandi møguligari fráfaringsroynd í "øðrum fremmandamálum", sí § 17, stk. 2 og § 5, stk. 4 við viðmerkingum.

Sum nemið er við aðrastaðni, so hevur Ráðleggingarnevndin roynt at minka um talið á lærugreinum og evnum, har tað hevur verið hildið ut vera forsvarligt. Í tí sambandi hevur eisini verið umhugsað at leggja tær báðar lærugreinirnar alisfrøði og evnafrøði í 10. flokki saman, so at alis-/evnafrøði eisini var ein lærugrein í 10. flokki, so sum hon er tað hini skúlaárin. Men av tekstuppgjevingini hjá skúlunum seinastu árin sást, at tað næstan hava verið líka nógvir valbólkar í evnafrøði sum alisfrøði í 10. flokki, og av teiri orsök er eingin broyting gjørd í uppskotinum hesum viðvíkjandi.

Stk. 3: Mælt verður til at varðveita verandi skipan, so latín framhaldandi verður valgrein í 10. flokki. Tað er at viðmerkja, at latín er ikki longur sett sum atgongutreyt í studentaskúlan.

Stk. 4: Ásetingin í § 5, stk. 1 um, at undirvísingin skal geva næmingunum líkindi at nema sær fakliga djúp-hugsan, yvirlit, høpi og heild lærugreina millum er eisini galdandi fyri næmingarnar í 10. flokki. Heimildir landsstýrismansins at áseta reglur sambært § 1 um undirvísingarendamálið og í høvuðsheitum at tilskila kunneika- og fínisøkini í teimum kravdu lærugreinunum, vallærugreinunum, teimum kravdu undirvísingarevnum og at senda út leiðbeinandi undirvísingaraðlanir o.a. er eisini galdandi fyri undirvísingina í 10. flokki.

§ 8

Stk. 1: Í verandi fólkskúlalóg eru sett nøkur kravd undirvísingarevni, sum skulu koma upp í undirvísing fólkskúlans í hóskaði lærugreinum og á hóskaði aldursstigum. Hóast hesi evni eru sett upp í 8. partum, so eru tey í roynd og veru eini 13-14 í tali, og síðan tá er t.d. upplýsing um eyðkvæmi komið afturat sum kravt undirvísingarevni.

Tá ið Lesiætlanarnevndin við ársskiftið 1991/92 var biðin um at koma við uppskoti um broytingar í 2. títti í fólkskúlalógini (landsstýrið ynskti tá ikki at broyta 1. títt í lógini um hugtak og endamál fólkskúlans), so sigur landsstýrið í sínum kommissorium m.a. soleiðis:

"Í sambandi við grundskúlan verður serliga hugsað um lærugrein og tímatal á ymsum flokksstigum, tíma-býtið í teimum ymsu lærugreinunum, meginregluna við tí floksbýtta skúlanum og næmingatalinum í hvørjum flokki. Fyri framhaldsskúlan verður hugsað um skipanina av vallærugreinum og tilbúðsgreinum, støðuna hjá 10. flokki og próvtøkuskipanina". Landsstýrið leggur afturat, at her eru nevndir nakrir spurningar, og at nógvir aðrir sjálvandi kundu verið tiknir fram so sum § 11-evnini og royndarvirksemið.

Av tí at Lesiætlanarnevndin fekk eitt sera stutt skotbrá, og at landsstýrið tá hevði ta hugsan ikki "at gera alt ov stórar broytingar í einum", so valdi nevndin tá ikki at lata "Álitið um broytingar og dagfóringar av Løgtingslóg um fólkaskúlan" fevna um so týðningarmikil mál sum t.d. "skipanina hjá 10. flokki og próv-tøkuskipanina". Av m.a. somu orsøk helt nevndin tað ikki vera ráðiligt tá í skundi at viðgera t.d. tey kravdu undirvísingarevni og royndarvirksemið, sum landsstýrið tá nevndi sum eitt ískoyri í skrivi sínum.

Við hesum viðurskiftum í huga gjørdi Lesiætlanarnevndin tá hesar viðmerkingar viðvíkjandi teimum kravdu undirvísingarevnum:

"Lesiætlanarnevndin er sámd um, at tey kravdu undirvísingarevni eru sjálvsagdir partar, ið áttu at verið komnir við inn í sjálvar lærugreinirnar. Men lagt kann verða afturat, at tað eru minni enn so øll, ið eru á einum máli um, at hetta átti at verið gjørt. Nú eru so nýggjar lesiætlanir júst góðkendar og farnar til prentingar, og tí verður ikki mælt til at gera nakra lógarbroyting á hesum øki júst nú. Einstaki skúlin hevur, sum er, góðar møguleikar at skipa kravdu undirvísingarevni inn í lærugreinirnar í lesiætlan skúlans".

Lesiætlanarnevndin (nú Ráðleggingarnevndin) hevur framvegis sum sýtt grundsjónarmið, at tey kravdu undirvísingarevni eiga sum mest at verða samskipað sum sjálvsagdir partar í undirvísing skúlans, tað veri seg sum partar í lærugreinir og/ella sum tvørfaklig evni.

Í Leiðbeinandi Lesiætlanini (grønu bóki), sum er gjørd við støði í verandi fólkaskúlalóg, eru sjálvstøðugar lesiætlanir tí eisini gjørdar fyri tey kravdu undirvísingarevni; men hóast hetta so eigur tann einstaki skúlin tó at greina í ítrókiligu undirvísingareftan síni, hvar og hvussu hann skipar hvørt einstakt evni í undirvísing skúlans. Hetta er í samsvar við ásetingarnar í § 24, stk. 1, pkt. 2 í verandi fólkaskúlalóg um m.a. "franhaldid av undirvísingini í teimum einstøku lærugreinunum, lærugreinabólkum og *evnum*, tilskilað við lýðandi kunneika- og hegnisøkjum ella lýst við dønum (lesiætlan)".

Av tí, sum her er nevnt, eigur tí at verða gjørt greitt, at sjálvt um fleiri av hesum kravdu undirvísingarevnum nú verða strokin í § 11 sum sjálvstøðug evni (mælt verður framvegis til at varðveita 3, so eru tey tó framvegis varðveitt í góðkendu Leiðbeinandi Lesiætlanini (yrkisliga partinum), eins og lokala lesiætlan skúlans eisini skal fevna um tey; í so máta skuldi tí eingin munur verið. Átlanin við hesi broyting er at fórða fyri eini eftir okkara tykki óneyðugari sundurhýting og harafturáti at heildarsavna virksemi skúlans enn betur.

Tað er helst so, at flestu skúlar munnu longu fyri einum 16 árum síðan hava skipað undirvísingina í teimum kravdu undirvísingarevnum nøkulunda, sum skotið var upp í heftinum "*Um høvuðstættirnar í nýggju fólkaskúlalógini*", sum Skúlaráðgevaraskrivstovan gav út um tað mundið. Tí kann sigast, at sjálvt um hesi evni enn standa í serstakari lógargrein, so hevur skúlin í roynd og veru langt síðani flutt tey inn í lærugreinirnar, so at tey í dag eru vordin natúrligir lærugreinapartar.

Hesi umrøddu undirvísingarevni (og omur nýggj) eru sum kunnugt sera týðningarmiklir lættir í upplýsingar-/kunningarstarvi fólkaskúlans, og við hesi lógarbroyting eigur tí at verða borið so í bandi, at tað hóast lógarbroytingina altíð er trygd fyri, at hesi evni franhaldandi verða partar av virksemi skúlans um enn í broyttum líki. Ein týðningarmikil táttur í so máta er, at tær ítrókiligu undirvísingareftanir/lesiætlanir skúlans, sum verða gjørdar í hesum døgum, júst verða lagaðar til hesa ætlaðu lógarbroyting.

Sum stóðan er í løtuni, so eru t.d. íslenskt og norskt longu komið inn í lærugreinina føroyskt í ta Leiðbeinandi lesiætlanina, meðan svenskt er komið inn í lærugreinina danskt; mælt verður til, at henda skipanin verður varðveitt. Til øll hin evni er gjørd sjálvstøðug lesiætlan (sí s. 291-336).

Ein avleiðing av teimum lógarbroytingum, sum Ráðleggingarnevndin mælir til at fremja í hesum áliti, verður so sjálvandi tann, at neyðugt verður eftirsíðan at gera smávegis dagfóringar í tí yrkisliga partinum, og hermillum formliga at gera uppskot um, hvussu tey kravdu undirvísingarevni kunnu verða skipað í hóska-

andi lærugreinir og/ella tvögreinallig evni.

Hetta skuldi tö ekki verið so trupult at gjört í sambandi við tey kravdu undirvísingarevni, tí har hava vit longu teir undirvísingarlígu karnarnar at halda okkum til í lesiætlanini.

Í teimum ítøkiligum undirvísingaráttlanunum (læsiætlanunum), sum nógvir skúlar nýliga hava gjört, eru fleiri av hesum kravdu undirvísingarevnum komin inn í hóskandi lærugreinir. Men av tí at nú verður skotið upp at stríka fleiri av hesum kravdu undirvísingarevnum sum sjálvstøðug evni, so verður mælt til, at tey í staðin vera lísín í t.d. hesum lærugreinum:

íslenskt og norskt verður lísíð í føroyskum í 6. - 10. skúlaári,

svenskt verður lísíð í danskum í 7. - 10. skúlaári,

upplýsing um umhvørvisvernd verður lísín í heimstaðarlæru, náttúru/tøkni, lívfrøði, landalæru, alis-/evnafrøði og søgu/samtíð,

brákarukunning verður lísín í heimkunnleika og søgu/samtíð,

freimundir átrúnaðir og lívsáskoðanir verða lísín í kristnikunnleika í 8. - 10. skúlaári og

fyrstahjálp verður lísín í ítrótti í 7. - 10. skúlaári.

Sum vit síggja, so nema tey flestu av hesum evnum við tær lívfrøðilígu/átrúnaðarlígu og náttúrufrøðilígu lærugreinirnar, onnur við t.d. ítrótt, heimkunnleika, náttúru/tøkni, føroyskt, uppgávu flokslæraranna o.s.fr.; men annars heldur Ráðleggingarnevndin tað vera rætt og rímilígt, at tað eru lærarar skúlans, sum í hvørjum einstøkum føri taka støðu til, har og hvussu hesi kravdu undirvísingarevni verða samskipað í ta ítøkilígu lesiætlanina.

Áttan nevndarinnar við tilnæli sínum er tí eisini at veita trygd fyri, at umrøddu undirvísingarevni ikki skulu hvørva úr undirvísingaráttlan skúlanna, sjálvt um tey verða strokin sum sjálvstøðug, kravd undirvísingarevni í lógini!

Viðvíkjandi

1) ferðslu,

2) útbúgvingar- og vinnulívs-kunning og

3) heilsukunnleika og seksualupplýsing.

Nevndin er av teirri áskoðan, at undirvísingarevni ferðslu, útbúgvingar- og vinnulívs-kunning og heilsukunnleiki og seksualupplýsing eru ikki so "lærugreinakend" sum hin. Tí ikki ber so væl til at samskipa tey f aðrar lærugreinir, uttan at vandi er fyri, at tey verða pettað ov nógv sundur, so tann samanhangandi heildin fer fyri skeyti, ella at tey kanska kunnu hvørva í lærugreinahópinum.

Hetta seinasta er ikki minst galdandi seksualupplýsing, ið er eitt rættilíga viðkvæmt evni, sum kann hvørva í heildini, um tað ikki verður beinleiðis kravt og lógarfest.

Tí verður mælt til, at hesi 3 kravdu undirvísingarevni verða frambaldandi varðveitt og tikin upp í ítøkilígu undirvísingaráttlan skúlans sum sjálvstøðug evni við hóskandi tímatáli.

Viðvíkjandi tí kravda undirvísingarevni ferðslulæra (nú: *ferðsla*) er annars at viðmerkja, at nevndin fekk áheitan frá landsskúlastjóranum um at viðgera *Átt um trygd á sjónum*, sum nevnd, ið sett var av Lands-skúlafyrisingini, hevur greitt úr hondum. Ráðleggingarnevndin er samd við tilnæli nevndarinnar í álitinum um at fáa ferðslu á sjónum og trygdina í sambandi við hana undir § 8 um kravd undirvísingarevni. Nevndin var samd um at broyta heitið á kravda undirvísingarevni ferðslulæru til ferðslu, og at greinparturin trygd skal verða raðfestur frambarlaga í hesi undirvísing.

§ 9

Stk. 1: Í innganginum í verandi lög stendur "hesar lærugreinir", sum í uppskotinum er broytt til "hesar valgreinir og evni". Henda broytingin er gjørd fyri at fáa hugtakið *valgrein* (mótvegis teinum kravdu lærugreinunum) at standa í lógini. Men annars vil nevndin við tí broyttu orðingini eisini vísa á, at her bæði er talað um valgreinir og *evni*, og at hugtøkini "valgreinir og evni" tí munnu samsvara betur við valmøguleikar næminganna í 8., 9. og 10. flokki.

Ein væl kendur trupulleiki er annars, at valmøguleikar næminga í 8. og 9. flokki eru í roynd og veru ofta so avmarkaðir, av tí at tær kravdu lærugreinirnar fara við so nógvum tínum á tímatalvuni. Nevndin vil í hesum viðfangi vísa á, at um skúlar eisini brúka frymís- og evnisskipaða undirvísing heldur enn "lærugreinarundirvísing", so ber betur til at geva hesum annars so avmarkaðum valtínum eitt fjølbroyttari innihald, við tað at valmøguleikar næminga verða betri, um skúlaárið í hesum føri verður býtt sundur í hóskandi tíðareindir. Tíflkt fjølbroytni kann eisini í aðramáta verða mennandi fyri trivnan í skúlanum.

Í samsvar við ta tøkniþrøðiligu menningina verður skotið upp, at tekstviðgerð verður valgrein í staðin fyri maskinskriving. Orsøkin til tess er, at skrivmaskinan verður minni og minni brúkt, og at nógvir næmingar hava lært at brúka knappaborðið á telduni, tá ið henda valgreinin stendur teinum í boði í 8. flokki. Av tí at teldan og teldukunnleikin sostatt koma bæði meir og fyrr inn í medvit næminganna, so er at vænta, at maskinskriving fer at hvørva sum lærugrein um nøkur fá ár.

Tískil verður mælt til, at lærugreinarheitið maskinskriving verður býtt um við heitið tekstviðgerð, sum so eisini skal fevna um maskinskriving. Sostatt er einki, ið forðar fyri, at teir skúlar, sum enn ikki eiga nóg nógvan telduútbúnað til undirvísing í tekstviðgerð, framhaldandi kunnu bjóða næmingunum at verða undirvístir í maskinskriving í staðin. Men tað verður tó samstundis mælt til, at fráfaringarroynd fólkaskúlans í maskinskriving verður strikað.

Vísandi á tað, ið nomið er við um ta tøkniþrøðiligu menningina, og á tann dent, sum lagdur er á náttúru- lærugreinirnar í § 5, stk. 2 verður tøkniþrøði skotin upp sum valgrein í 8. og 9. flokki. Undirvísingin hevur til endamáls at geva næmingunum betri møguleika at fata sambandið millum náttúruvísindi, tøkniþrøðiligu menningina og tær samfelagsligu broytingarnar, ið standast av hesi sínámillum ávirkan.

Tann nýggja valgreinin miðar hevur til endamáls at geva næmingunum innlit í tann økta týðning, teir ymsu miðlarnir hava fyri almannahugsanina. Í hesum viðfangi verður ikki minst hugsað um tað stóðugt vaksandi teldusamskiftið bæði innan- og uttanlands, herímillum internetið, sum í størri og størri vavi fer at seta sín dám á upplýsingarsamfelagið.

Ljósmyndalæra hevur onkur skúli havt sum valgrein, og bæði dramatisering og filmskunnleiki eru sum kunnugt sjálvsagdir tættir í málundirvísingini (sbnr. t.d. leikritaskaldskapin), og tí verður mælt til at hava hesi evni sum valgreinir, so at teir næmingar, ið eru sinnaðir at nema sær meira kunnleika á hesum øki, eisini kunnu fáa høvi til tess. Í aðramáta samsvara valgreinirnar við verandi lög.

Stk. 2: Nevndin er samd um, at verkætlanararbeiði og evniskunnandi undirvísing framhaldandi eigur at standa øllum næmingum í 8. - 10. flokki í boði.

Harumframt verður nú eisini skotið upp at geva næmingunum í 8. - 10. flokki møguleika at fáa eitt undirvísingartilboð, har verkligt og ástøðiligt innihald verður samskipað í eina undirvísing, sum kann fara fram eins væl í skúlanum og uttan fyri skúlan.

Hetta nýggja undirvísingartilboðið miðar eftir, at skúlin og bygdar-/býarsamfelagið, vinnulívið o.o. vera við til í felag at mynda hesi undirvísingartilboð, ið sostatt mega legna seg eftir teim skiftandi kringumstøðum á staðnum, sum hvør skúli er stuttur í.

Við hesi lógargrein fær skúlin enn fleiri möguleikar at menna og skapa nýggjar útbúgvingarleiðir fyri tann einstaka næmingin, eins og hann fær høvi at nýta ynski næminganna um skiftandi, ljólbroytta og áhuga-verda skúlagongd, ið samstundis setur stór krøv fakliga.

Royndir bæði her á landi og í grannalondum okkara sýna, at um skúlagongdin verður skipað eitt sindur øðrvísi, so kann t.d. tann sonevnda skúlanøðin verða broytt til skúlaábuga.

Men sum nevnt er aðrastaðni í uppskotinum, so kann tað koma fyri, at næmingur kemur í ta støðu, at tað ikki verður hildið skilagott, at hann skal halda fram vanligu skúlagongd sína eftir 7 ára skúlagongd, samb. § 41, stk. 3. Í tilföllum færi kann ásetingin í hesum petlinum eisini koma hesum næmingum væl við, av tí at henda ásetingin gevur möguleika at seta saman eitt tillagað undirvísingarinnihald, ið bæði kann vera verklígt og ástøðilígt, og sum bæði kann fara fram í skúlanum og uttan fyri skúlan.

Sambær § 5, stk. 1 skal lærarin í vali sínum av undirvísingarinnihaldi miða eftir, at næmingarnir ikki bert skulu kenna lærugreinainnihaldið og arbeiðsháttin grein fyri grein - men eisini gjøgnum fleirgreinað samstarv, so sum verkætlanararbeiði og evniskunnandi undirvísing kunnu vera dømi um. Tí er verkætlanararbeiði og undirvísing í tvørgangandi evnum í grundini ein ásettur arbeiðsformur, sum eigur at verða nýttur øll skúlaárin.

Sambært § 14, stk. 5 og 6 ávíkavist skulu og kunnu næmingarnir gera eina verkætlanaruppgávu, og er hetta orsøkin til, at tað beinleiðis er ásett í lógina, at verkætlanararbeiði og evniskunnandi undirvísing skal standa hesum næmingum í boði.

Kravið um fakliga dygd er bæði galdandi í lærugreinarbýttari og tvørgreinaligari undirvísing, og kravið um sínámillum ávirkan ímillum undirvísing í einstökum lærugreinum og tvørgreinaligum evnum o.a. fatar í roynd og veru um allar lærugreinir skúlans.

Stk. 3: Hildið verður skilagott at savna praktikkina í 8. - 10. flokki í eitt stykki í lógini (smb. §§ 6 og 9 í verandi lóg), samstundis sum orðingin í hesum stykinum er broytt eitt sindur. Nevndin hevur valt at rópa henda læringarmøguleika "starvspraktikk", so sum tað vanliga verður rópt millum manna.

Mælt verður til at strika orðingin "í einum flokki", av tí at hon kann tykjast at vera avmarkandi í skúlanum, sum hava fleiri spor í 8. - 10. flokki (smb. § 6, stk. 2 í verandi lóg).

Annars er at siga, at eftir áheitan frá framhaldsskúlanum hevur Landsskúlafyrisitingin nú í fleiri ár skipað starvspraktikkina og givið skúlanum boð um, nær teir skulu senda sínar næmingar út í starvspraktikk. Við hesi skipanini hevur horið til at senda nýkulunda samla næmingatal út í starvspraktikk gjøgnum alt skúlaárið. Hetta hevur lætt um hjá skúlanum í royndum teirra at fáa næmingunum praktikkpláss.

Stk. 4: Uppskot nevndarinnar um skúlasamstarv um 10. flokkarnar, ið bæði kann verða skipað millum fólkskúlar sínámillum og aðrar skúla-útbúgvingarformar, vinnulív, almanna-/heilsuverk o.a. viðvíkjandi breytatílbøðum, er sera viðkomandi fyri júst hesar næmingar, ið eru á veg út úr fólkskúlanum. Við skilagóðum og væl fyriskipaðum samstarvi og veruligum samstarvsvilja kann hetta uppskotið ikki bert geva 10. floks næmingunum júst tey undirvísingartilboð, teimum líkar, men hesi breytatílbøð, ið krevja væl fyriskipað samstarv og góða ráðlegging tvørtur um skúlaformar, við vinnulív, almanna-/heilsuverk o.a., kunnu eisini stímbra og menna alt útbúgvingarverkið, um rætt verður atborið. Sí eisini greinina *Tríði undirvísingarpartur*.

Stk. 5: Sambært §§ 6, stk. 3 og 9, stk. 3 í verandi lóg kann Landsskúlaráðið góðkenna ávíkavist, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum "verklígtum ella listarlígt merktum lærugreinum og evnum" (6,5) og "í øðrum verklígtum ella listarkendum lærugreinum og evnum og hinan onnur lærugreinaðki" (9,3). Ráðleggingarnevndin heldur tað ikki vern neyðugt at seta eina tilfaka avmarking í lógina og hevur tí broytt orð-

ingina so, at tað nú bert stendur, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum "lærugreinum og evnum". Tað er sera umráðandi, at nágreiniligar reglur verða gjørdar og leiðbeinandi tilfar sent út viðvíkjandi ásetingunum í 2. og 4. stk., og tí verður mælt til, at landsstýrismaðurin fær hesa heimild.

Seinast í § 9, stk. 3 í verandi lóg verður sagt, at "Landsskúlaráðið kann harumframt góðkenna, at undirvísingin heilt ella lutvíst verður givin sum venilig faklig undirvísing av rættindisgevandi slag". Ráðleggingarnevndin er av teirri áskoðan, at fólkaskúlin eigur at vera almennandi, og at hann tí als ikki eigur at horva at nakrari ávísari útbúgving. Hann eigur tvørturímóti at vera tað haldgóða grundarlagið, sum allir næmingar vónandi kunnu byggja á, tá ið teir leggja aðrar leiðir. Tí heldur Ráðleggingarnevndin tað vera skilagott at strika orðingina í lógini um, at fólkaskúlin skal geva "yrkisundirvísing av rættindisgevandi slag".

§ 10

Nú skotið er upp í § 4, stk. 2, at kommunum kann verða loyvt at seta í árs forskúlaflókk/ur á slovn, verður eisini hildið neyðugt at áseta, hvat innihaldið í høvudsheitum skal vera í hesum flokki. Hóast tað neyvan er skilagott at gera eina heimleiðis læriatlan fyri forskúlaflókk, so verður tó hildið hóskandi, at landsstýrismaðurin ger eina leiðbeinandi virksemsætlan, sum lýsir stevnumiðini og innihaldið í forskúlaflókkinum.

Sambært § 30, stk. 4 kann virksemið í einum forskúlaflókki og í 1. og 2. skúlaári (ella í 1., 2. og 3. skúlaári har eingin forskúlaflókkur er) *lutt* fara fram sum samskipað undirvísing (samskipað skúlabyrjan), meðan *all* undirvísingin kann verða samskipað hesi skúlaár í smáum bygðaskúlum, sum ikki eru ársbýttir.

Hóast møguleiki er at samskipa hetta virksemið, so kunnu forskúlubørn tó framhaldandi ikki fáa lærugreina-býtta undirvísing, sum hevur stótt stóð í lesiætlanini í tí einstøku lærugreinin, so sum gjør verður í grundskúlanum. Men tó er einki til hindurs fyri at lata forskúlubørn taka lut í undirvísingin í føroyskum og støddfrøði ein part av tíðini, so at tey á henda hátt kunnu fáa líkindi at kunna seg við gerandisdag skúlans.

Ráðleggingarnevndin heldur tað vera umráðandi, at landsstýrismaðurin tekur stig til at gera ein bóklíng um samskipaða skúlabyrjan. Ein líkur bóklíngur kann eisini verða hentur at hava við hondina, tá ið spurningurin um samskipaða skúlabyrjan verður tikin til umhugsanar.

§ 11

Ásetingarnar í § 14, stk. 1. í verandi lóg geva Landsskúlaráðnum (nú: landsstýrismanninum) heimild til at økja lærugreinatalið í øllum fólkaskúlanum, bæði tá ið tað snýr seg um grundskúlan og framhaldsskúlan, herimillum eisini talið á teimum kravdu lærugreinunum.

Tann námsfrøðiligi hugburðurin nú á døgum er tó ikki at økja men nógv heldur at minka lærugreinatál skúlans, ikki at sundurpetta, men heldur at heildarsavna undirvísingina í natúrligar heildir. Samsvarandi hesum heldur nevndin tað tí vera rættast at strika hesa heimild landsstýrismanna í lógini.

Landsstýrismaðurin hevur tó sambært øðrum lógarásetingum framvegis heimild til at góðkenna, at boðið kann verða næmingunum í 8. - 10. flokki undirvísing í øðrum valgreinum og evnum (sí § 7, stk. 2 - 3 og § 9, stk. 2).

Nevndin hevur broytt orðingina, so hon telur er í samsvar við galdandi mannagongd á hesum øki og tær broytingar, sum eru gjørdar í fólkaskúlalógini, har m.a. lærugreinabólkarir í § 9, stk. 1 í upprunalígt lógini, sum sama hugtak í hesum patti vísir á, eru vorðir strikaðir. Mælt verður til, at orðingin "Landsskúlaráðið ásetur reglur um endamálið við undirvísingin" tí heldur skal vera, at "Landsstýrismaðurin ásetur reglur um undirvísingarendamálið í lærugreinum og evnum eftir §§ 5 - 9 og tilskilar í høvudsheitum kunnleika- og fimmisøkini".

Harumframt verður hildið, at henda úseting ikki bert skal kunna fevna um lærugreinir, men eisini um evni, hermillum tey kravdu undirvísingarevni, evniskunnandi undirvísing, verkætlanir o.a.

Nevndin heldur tað sumuleiðis vera týðningarmikið at nágreina í hesi lógargrein, at "Landsstýrismaðurin kann senda út leiðbeinandi undirvísingarrætlanir og lýsa undirvísingur-innihaldið við dønum um næmingalagaðar undirvísingargongdir".

Tað skal viðmerkjast, at orðingin "leiðbeinandi fíma- og lesiætlanir" í galdandi lóg er broytt, so tað ístaðin er komið at standa "tær leiðbeinandi undirvísingarrætlanirnar". Orsøkin til hesa broyting er í fyrsta lagi tann, at Landsskúlaráðið (nú landsstýrismaðurin) hevur frammanundan í § 22a í verandi lóg, stk. 6 heimild til at "gera reglur um fíma- og lærugreinabýti", sum er ein bæði greiðari og natúrligari orðing enn hugtakið "fíma-rætlanir", og at tað tí eisini verður hildið óneyðugt at knýta hetta hugtakið aftur at "lesiætlanum" í hesi greinini.

Orðið "lesiætlan" verður eisini av fleiri orsøkum hildið at vera óheppið, tí í verandi fólkskúlalóg eru lesiætlanirnar bert ein partur av undirvísingarrætlanunum (sí § 24, stk. 1); men í øðrum lóvi eru tær kanska okkurt annað, (sí t.d. § 3, stk. 2 og 3 í lögtingslóg um skúlafyrirsiting, §§ 8 og 9 í kunngerðini um ta hæggu fyriritingina av undirvísingarverkinum og § 5, stk. 1 í reglugerð fyri landsskúlastjóran). Av m.a. hesum orsøkum hevur nevndin valt at brúka hugtakið undirvísingarrætlanir.

Í hesi nýggju og broyttu lógargrein eru savnaðar heimildir landsstýrismansins at áseta undirvísingarinnihald skúlans. Honum er heimilað at áseta reglur um undirvísingarendamálið og í høvuðsheitum at tilskila kunnleika- og fínisøkini í teimum kravdu lærugreinunum, vallærugreinunum, teimum kravdu undirvísingarevnum og undirvísingini í 10. flokki. Hann kann senda út leiðbeinandi undirvísingarrætlanir og -tilfar, lýsa undirvísingarinnihaldið við dønum o.s.fr.

Bæði í lógaruppskotinum og í teimum leiðbeinandi undirvísingarrætlanunum er borið fram, at við næmingalagaðari undirvísing skal skúlin geva øllum næmingum avbjóðingar, og at sæð verður til hesa meginreglu.

Við hesum og verandi undirvísingarrætlanum í huga og til tess at ráðgeva skúlum og tí einstaka læraranum eigur landsstýrismaðurin sum skjótast at senda út leiðbeinandi tilfar um, hvussu næmingalagað undirvísing og undirvísing í tvørgangandi evnum og spurdómsvondari undirvísing kann verða lögð til rættis og framd í verki á skynsamasta hátt.

Í hesum sambandi er alneyðugt at geva læraran fólkskúlans høvi at fáa miðvísar, væl skipaðar og viðkomandi eftirútbúgvingarmøguleikar gjøgnum t.d. skeiðsvirksemi, gestalæraraskipanir, lærarabýti, arbeiðsbólkar, lestrarlingar o.a. Tíðkar eftirútbúgvingar kunnu t.d. eisini fara fram í tí einstaka skúlanum saman við royndar-/menningarætlanum o.ø.

Hesar eftirútbúgvingar eiga at hava til endamáls at bæta um fakliga dygdina, sum er forneytin fyri nýggjum arbeiðsformum og tvørgangandi undirvísing, og sjálvt arbeiðslagið, lærugongdina og ta yvirskipaðu hugsanina aftan fyri eina fjølbroyttari undirvísing, har næmingarnir kunnu nema høpi, heild og samhang í tí, teir takast við.

§ 12

Stk. 1: Her er mest talan um málsligar broytingar. Í tí sambandi verður skotið upp, at orðið "flokstígg" verður nýtt í staðin fyri "árgang".

Stk. 2: Tann broytta orðingin í hesum stykkiinum er avleiðing av teirri broyting, sum skotin er upp at gera í § 4, stk. 3 og 4.

Stk. 3: Öbroytt.

§ 13

Stk. 1: Ávísingin til § 23 um floksbýti í verandi lóg er ekki í samsvar við veruleikan. Henda ávísing var upprunalega gjörð við stöðj í § 22, stk. 1 í "Áliti um broytingar og dagfóringar av Lögtingslóg um fólkaskúlan" (1992), har skotið var upp at seta í lógina eitt nýtt stykki, sum nágreiniliga ásetti eftir hvørjum meginreglum, tann einstaki skúlin verður floksbýttur.

Eftir í verandi § 23 standa so tey upprunalegu stk. 1 og 2 (við smávegis broytingum), ið siga nakað um floksbýtið, men als einki ítøkiligt um meginreglurnar fyri hesum floksbýti, so sum ætlanin við uppskotinum var. Tí verður mælt til at strika hesa ávísing í lógini.

Stk. 2: Í hesum petti, sum loyvir ársbýttum skúllum at hava undirvísing tvørtur um floksbýtið, verður nú somuleiðis víst til § 30, stk. 2, ið heimilar, at undirvísingin kann vera felags fyri næmingar í fleiri flokksstigum - uttan mun til floksbýti, t.e. eisini í skúllum, sum annars ikki eru ársbýttir.

Stk. 3: Sambært skúlalóggávuni (§ 23, stk. 2) eigur støða at verða tikið hvørt skúlaár til flokkatal skúlans. Um broytingar eru í næmingatalinum, so skuldi flokkatal skúlans verið broytt samsvarandi.

Men av tí at tað ikki eri nakrar greiniligar reglur hesum viðvíkjandi, so hevur flokkatal skúlans mestsum verið ásett av handabógvi, so sum hildið hevur verið hóskandi í hvørjum einstøkum føri. Men tað sigur seg sjálvt, at tá ið tað snýr seg um einar 60 - 70 skúlar og fleiri hundrað flokkar, so ber illa til at fyrisita, um als ongur reglur eru at halda seg til á hesum øki.

Tað er tí vituligt, at tvídráttur kann stinga seg upp millum skúla og meginfyrisiting í t.d. tí føri, tá ið næmingatal skúlans er í stórum minking, og leiðsla skúlans heldur fast um at varðveita verandi flokkatal. Flokkatal skúlans hevur sum kunnugt avgerandi týdning fyri, hvussu nógvur undirvísingartímar næmingarnir fáa. Jú fleiri flokkar, skúlin verður býttur sundur í, tess færri undirvísingartímar fáa næmingarnir.

Í § 23, stk. 1 í verandi lóg er ásett, at "við skúlaárs byrjan eigur næmingatalið tey 7 fyrstu skúlaárin vanligi ikki at fara upp um 24 í hvørjum flokkinum". Her er ásett eitt slag av hámarki fyri floksdeildtali, sum í roynd og veru bert er viðkomandi fyri teir umleið 20 størstu (ársbýttu) fólkaskúlarnar í landinum.

Sambært verandi siðvenja hava teir umleið 40 smærstu fólkaskúlarnir, ið hava 2 og fleiri árgangir í sama flokki, at kalla ongantíð 24 næmingar í flokkinum - uttan í onkrum samlestartíma. Trupulleikin er tí tann, at eingin regla finst fyri flokkatalinum í hesum skúllum.

Ráðleggingarnevndin er tí samd um, at tað av námsfrøðiligu, fyrisitingarligu og fíggarligu orsøkin er neyðugt at hava eina fyrisitingarluga meginreglu at halda seg til, tá ið støða verður tikið til flokkatal skúlans. Eina týðningarnikið táttur í so máta er at fyrisita soleiðis, at tað altíð er eitt hóskandi samsvar millum flokkatal skúlans og næmingatalið.

Samsvarandi hesum vil nevndin mæla til, ut ásett vera almenn stevnumið fyri flokkatali skúlanna, og at tann einstaki skúlin verður býttur sundur í flokkar eftir teimum meginreglum, ið her eru skotnar upp.

Tað skal viðmerkjast, at tað flokkabýti, her er skotið upp, samsvarar við tað, sum stendur í galdandi áliti "Fólkaskúlin - Tíma- og lærugreinabýti" [1993, s. 31, og sum Landsskúlufyrisingin fyrisitur eftir.

Stk. 4: Sjálvt um nevndin er samd um at áseta meginreglur fyri flokkatali skúlanna, so er hon tó greið um, at tað kann vera ymis viðurskipti sum t.d. ójavnir árgangir, hólsviðurskipti o.a., ið kunna valda, at tað ikki altíð ber til at leggja flokkar saman, so at næmingatal og flokkatal skúlans er samsvarandi hesi ásettu megin-

reglu. Þí verður mælt til, at landsstýrismanninum skal vera heimilað í serstökum föri at kunna víkja frá meginregluni um flokkatal.

§ 14

Stk. 1. Í fyrstu helvt av greinini er bert gjørd tann málsliga broyting, at orðingin "frætta um" er broytt til "fáa at vita", sum hildið verður at hóska betur, og at víst verður til § 69, so sum gjørt verður í øðrum líknandi førum í lógini. Seinni parturin av verandi § 18 er fluttur í nýtt stk. 3.

Ásetingin í stk. 1 viðvíkur møguleika skúlans og skyldu at eftirmeta úrtøku næminganna av undirvísingini, hermillum vavið á teimum støðumetum, ið givin vera.

Sambært § 55, stk. 4 og § 57, stk. 4 er tað skúla-/felagsskúlastýrið, ið skal kunna foreldrinu um støðu næmingans í skúlanum og úrtøkuni av undirvísingini.

Meginreglur hesum viðvíkjandi kunnu snógva seg um, hvussu ofta foreldrinu skulu vera fráboðað, um fráboðanin skal vera munnlig og/ella skrivlig, um ávíst oyðublað eigur at verða nýtt o.s.fr. Støða næmingans á 1.-6. flokksstigi eigur bert at verða lýst við orðum og ikki við talmetum. Á 7. flokksstigi kann støða næmingans tó verða givin í talmetum.

Hevur skúla-/felagsskúlastýrið samtykt, at fráboðanin um støðu næminganna á teimum yngri flokksstigunum bert skal vera munnlig, so kunnu foreldrinu ikki krevja skrivliga fráboðan. Hetta er tó ikki galdandi í tí föri, okkurt var til hindurs, so foreldrinu kundu ikki koma í skúlan, tá ið støða næmingans o.a. var til umrøðu við foreldrinu.

Um so er, at foreldur næmingans hava felags foreldramyndugleika, men hógva ikki saman, av tí at tey t.d. eru sundurlisin ella skild, so kann skúlin rokna við, at foreldrinu samstarva um skúlagongd barnsins. Í tílkum föri hevur skúlin í fyrstu atløgu ikki skyldu til at geva báðum foreldrunum eina serstaka fráboðan um støðu næmingans.

Stk. 2: Í § 18, stk. 1 a í verandi lóg, sum innihaldsliga er óbroytt, stendur, at foreldur og næmingar skulu regluliga fáa at vita skúlans áskoðan um, hvat næmingarnir fáa burtur úr skúlagongdini. Hesa upplýsing fáa foreldur vanligu gjøgnum ummælisbøkurnar, sum í flestu førum munnu verða skrivaðar 3 ferðir um árið, og somuleiðis gjøgnum foreldrafund/-viðtalu, sum skal verða hildin í minsta lagi 1 ferð um árið (smb. § 13, stk. 4 í lögtingslóg um skúlafyrirsiting).

Fjølbroytt eftirmeting er týðningarmikil táttur í virkseimi skúlans, og hildið verður ikki, at verandi eftirmetingarháttur við støðumetum (og royndarmetum í elstu flokkunum) er nóg nøktandi í so máta. Tískil verður skotið upp, at úrtøka næminganna javnan skal verða eftirmet, og at henda eftirmeting, ið er sameindur partur av undirvísingini, skal vera støðið undir teirri leiðbeining, tann einstaki næmingurin fær, og undir ráðleggingini av komandi undirvísing.

Tílk eftirmeting hevur til endamáls at upplýsa lærarar, næmingar og foreldur um, hvørt undirvísingarúrslitið samsvarar við tað, miðað var eftir, og hvussu tann komandi undirvísing skal verða ráðlýgd og framd í verki. Tað er við støði í hesari eftirmeting, at hvør einstakur næmingur kann verða leiðbeindur. Tílk eftirmeting, ið somuleiðis er neyðug til tess at fyrireika og fremja eina nóg góða næmingalagaða undirvísing, kann t.d. verða gjørd við royndum, spurnarbløðum, eygleiðingum, samrøðum o.a. (Sí eisini greinina um *Meting og ráðgeving* s. 86-87 í bókini *Fólkaskúlin - Almennur partur*).

Stk. 3: Nú skotið er upp at hava 9 ára grundskula, kann nógukið "Í framhaldsskúlanum" ikki longur verða nýtt. Nevndin heldur, at orðingin í verandi lóg um, "at metingin av støðu næminganna verður givin í met-

um", er rættiliga ógreið, tí hon sigur ikki nóg greitt, um lann meting, sum her er umrædd, skal verða givin í orðum ella við tølum. Mælt verður tí til at broyta hesa orðing, so at eingin ivi skal verða um, at støða næminganna (á 8. - 10. flokksstigi) skal verða lýst við metølum. Ein annur broyting er tann, at stöðutalmetini bert kunna verða givin í royndarlærugreinunum. Stöðutalmeti skulu somuleiðis verða givin í røkiskapi í føroyskum og støddfrøði. Talmetini verða givin sambært galdandi próvtalsstiga. Støða næmingsins í viðkomandi lærugreinum kann harumframt eisini verða lýst á annan hátt enn við talmetum. Talmetsgeving er ikki treytað av, at næmingarnir skriva seg inn til roynd í lærugreinini, tá ið undirvísingin er lokin.

Talmet eiga ikki at verða givin í teimum lærugreinum, ið ikki eru royndarlærugreindir. Í hesum lærugreinunum verður fráboðanin lýst við orðum, eins og gjørt verður á 1. - 6. (7.) flokksstigi.

Fyri næmingar, ið fáa serundirvísing ella annan sernámsfrøðiligan stuðul í fólkháskúlanum, kann skúlin í samráð við foreldur og næming seta upp eitt skrivligt orðað ummæli um stöðu næmingsins í einari, fleiri ella øllum viðkomandi lærugreinum, heldur enn at lýsa stöðuna við talmetum sambært § 14, stk. 3. Víst verður á § 7 í rundskriv nr. 1 frá 9. oktober 1991 viðvíkjandi stöðumetum (ársmetum) o.ø. hjá næmingum, sum fáa serundirvísing og annan sernámsfrøðiligan stuðul í fólkháskúlanum.

Stk. 4: 8. - 10. flokkar fólkháskúlans plaga vanliga at hava sonevnda jólaroynd og páskaroynd á hvørjum ári, har avrik næminganna so verða talmett í mun til 13-stigan eins og seinasta stöðumet, ið verður rópt ársnet. Hóast tað er gomul siðvenja í føroyska skúlanum at hava umræddu royndir, so er lík lík royndarhald tó ikki beinleiðis ásett í verandi fólkháskúlalóg. Ráðleggingarnevndin skjýtur upp at seta í lógina, at stöðumet skulu verða givin á 8. - 10. floks stigi minst 2 ferðir um árið, at hugtakið "ársnet" verður strikað, og at síðstu stöðumetini, ið lýsa fakligu heildarstöðu næmingsins, skulu verða givin beint fyri tær skrivligu royndirnar.

Næmingur, ið hevur gjørt av at skriva seg inn til víðkaðu fráfaringarroynd fólkháskúlans, skal fáa síft síðsta stöðumet samanborið við læriætlanina fyri 10. flokk. Næmingur, ið hevur gjørt av at skriva seg inn til fráfaringarroynd fólkháskúlans, skal fáa síft síðsta stöðumet samanborið við læriætlanina fyri 9. flokk. Næmingur í 10. flokki, sum ikki skrivur seg inn til roynd í eini ella fleiri lærugrein/-um, velur sjálvur, um síðsta stöðumetið skal vera grundað á læriætlanina fyri 9. ella 10. flokk.

Stk. 5: Læsiætlanar-/Ráðleggingarnevndin hava í øllum arbeiði sínum lagt dent á, at næmingunum skúlans stendur í boði: fjølbroytt undirvísingartilboð, heildarskapandi undirvísing og hóskandi javnvág millum tær hugmyndafrøðiligu, náttúruvísindaligu og skapandi/-mentandi lærugreinirnar, og at skapanarhugur, skapanarevni, skynsamt forvitni, skilvís og sjálvstøðug hugsan, ið bygd eru á virðing fyri evnum og eyðkennis-kapi næmingsins, verða stimbrað, so at hollur fakligur kunntleiki fær bestu gróðrarlíkindi á tann hátt, at størri dentur verður lagdur á at samskipa tær bókligu og verkligu lærugreinirnar og at menna tær listarligu, skapandi og skaldskaparkendu lærugreinirnar.

Aftanfyrri hesa skúlahugsan er tilvitanin um, at í framtíðarsamfelagnum verður alsamt størri og størri dentur lagdur á fjøltáttað samstarv (bólkuarbeiði) á so at siga øllum økjum í samfelagnum. Av tí sama fer eina-læraratilveran tí helst so líðandi í søguna.

Við m.a. hesum í huga verður hildið umráðandi, at byrjað verður longu í fólkháskúlanum at læra næmingarnar at samstarva um felags uppgávur, so at teir á henda hátt kunna menna bæði síni samstarvsevni/- vilja og bógva seg til innlivan, samavgerð, samabyrgd, rettið og skyldur í einum fólkaræðisligum samfelag, so sum endamál fólkháskúlans m.a. er.

Samsvarandi hesum stevnumiði er skotið m.a. upp í álitinum, at skúlum skal verða koyvt at hava samskipaða skúlabyrjan, at undirvísingarligt samstarv kann vera lærugreina og flokka millum, og at næmingunum stendur í boði starvspraktikk, verkætlanararbeiði, evniskunnandi og tvørgreinalig undirvísing. Harumframt verður eisini mælt til at bjóða næmingum í 8. - 10. flokki eitt undirvísingartilboð, har verkligt og ástøðiligt inni-

hald kann verða samskiptið í einu undirvísing, sum kann vera bæði í skúlanum og utan fyri skúlan.

Ein náttúrlig fylgja av hesum fjølbroytta stevnumiði er, at næmingarnir í 9. og 10. flokki skulu gera eina verkætlanaruppgávu, ið skal vera partur av undirvísingini á hesum flokksstigi. Lærarar floksins skulu í samstarvi við næmingarnar finna eitt ella fleiri hóskandi uppgávuvævni, ið skulu vera so mikið vavmikil og fjølbroytt, at til ber at lýsa tey samstundis frá ymsum fakligum sjónarhornum. Tað einstaka uppgávuvævnið eigur at vera so háttað, at til ber at býta tað sundur í partsevni, ið so aftur kunnu verða sundurbýtt, so at verkætlanaruppgávan kann verða loyst á ymiskan hátt. Til uppgávuløysnina skulu næmingarnir fáa høvi at brúka skiftandi sannkenningarformar, arbeiðshættir og málhúnar. Úrslitið av verkætlanaruppgávuni skal vera ein ítøkiligur úrdráttur, har tað er næmingurin, ið velur málhúnan.

Verkætlanaruppgávan verður gjørd síðst í apríl mánað. Hon verður mett og orðað skrivliga í hóskandi vavi, og harumframt kann hon verða talmett, um næmingurin ynskir, at so skal vera. Metingin og/ella talmetið kann eftir vali næmingsins verða skrivað á fráfaringarskjalið.

Metingin skal hava sítt støði í hesum trinum høvuðsøkjum: innihaldi, tilgongd og framløgu av tí lidna úrslitinum. Gjørd eigur at vera ein heildarmeting, og treytað av, hvar slag av evni og arbeiði tað snýr seg um, eigur dentur at verða lagdur á ymisk sjónarmið. Hetta eigur at koma til sjóndar í tí skrivliga ummælinum.

Mælt verður til, at verkætlanaruppgávan skal verða kravdur partur av undirvísingini frá og við skúlaárinum 1999/2000, samb. § 71, stk. 4. Skúlar, ið hava hug til tess, kunnu tó longu 1997/98 fara undir verkætlanaruppgávuna, ið so verður kravd fyri hesar næmingarnar. Landsstýrismaðurin í skúlamálum eigur at senda út upplýsingartilfar við leiðbeinandi dønum um verkætlanaruppgávuna.

Við tað at verkætlanaruppgávan er nýgerð í lógaruppskotinum, so er eisini heyðugt at heimila landsstýrismanninum at áseta karmar, meginreglur, innihald, framløguhátt, eftirmeting o.a. verkætlanaruppgávuni viðvíkjandi.

Stk. 6: Umframt ta til sína tíð kravdu verkætlanaruppgávu kunnu næmingarnir á 9. og 10. flokksstigi eisini gera eina fría, sjálvvalda uppgávu um eitt evni, teir sjálvir hava valt. Evnið verður avrátt og greint í samstarvi við lærara/lærarar og næming/næmingar, men uppgávan skal verða orðað samsvarandi áhugamáli næmingsins.

Tað vera eingi ávís krøv sett til ta fríu uppgávuna, so allir næmingar hava fríar ræsur. Uppgávan, ið verður gjørd í sambandi við undirvísingina, kann hava sítt støði í einum starvspraktikk skeiði, seturskúla o.ø. Uppgávan, ið verður lögð fram, tá ið hóskandi er, kann verða mett av læraranum/læraranum, og næmingurin kann velja annaðhvørt at fáa eitt skrivligt ummæli og/ella eitt talmet.

§ 15

Mælt verður til at strika hugtakið "(á)rsmetini)". Næmingur, sum eftir 7 ára skúlagongd fær loyvi til heili ella lutvíst at lúka undirvísingarskylduna við arbeiði ella vinnuligari útbúgving samb. § 41, stk. 3, skal fáa eitt fráfaringarskjal, tá ið hann verður útskrivaður úr fólkskúlanum.

Á fráfaringarskjalinum eigur ikki at standa nakað heildarummæli um arbeiði menningarsins, støðu, fðni og atburð í skúlanum; men ynskir næmingurin ella foreldramyndugleiki hansara at fáa eitt tilfíkt ummæli, eigur tað at verða eftirlíkað, um biðið verður um tað, straks skúlagongdin er lokið. Tilfíkt ummæli er til eigna nýtslu, og eigur skúlin ikki at geva øðrum tað.

Á fráfaringarskjalinum kann standa, hvussu lann kravdu verkætlanaruppgávan er vorðin mett. Tað er næmingurin, ið velur, um metingin skal verða sett á fráfaringarskjalið sum eitt uppiskoyti til tey síðstu støðutal-

metni. Uma verkætlanaruppgávan bæði er mett við einum skrivligum ummæli og einum talmeti, so kann næmingurin velja annaðhvørt at fáa tað skrivliga ummælið ella talmetið ella tey bæði sett á fráfaringarskjalið.

Eftir ynski næmingsins kann á sama hátt ein møgulig meting av tí fríu, sjálvvaldu uppgávu eisini verða sett á fráfaringarskjalið.

Sambært § 14. stk. 3 verður støða næmingsins í royndarlærugreinunum lýst við talmetum (støðutalmetum) á 8. - 10. flokksstigi. Men harumframt kann skúlin eisini eftirmeta næmingin skrivliga í øðrum lærugreinum og siga sína áskoðan um, hvat ið hann hevur fingið burtur úr undirvísingini. Eftir ynski næmingsins kann eitt tilíkt ummæli annaðhvørt verða sett á fráfaringarskjalið, ella tað verður skrivað á eitt fylgiskjal.

Sambært lógini er einki ið forðar fyri, at skrivligar royndir (teminsroyndir) og aðrar minni royndir kunnu vera hildnar sum liður í undirvísingini.

§ 16

Stk. 1: Teir næmingar, ið sambært stk. 9 hava skrivað seg inn til fráfaringarroynd fólkhaskúlans, kunnu fara til roynd í hesum lærugreinum: kristnikunnleika, føroyskum, danskum, enskum, týskum, støddfrøði og alis-/evnafrøði, tá ið undirvísingin í 9. flokki er lokin.

Av tí at mælt er til ongar kravdar lærugreindir at hava í 10. flokki, so ber henda broytingin m.a. við sær, at fráfaringarroynd fólkhaskúlans nú eisini verður úr 9. flokki í kristnikunnleika (og ikki sum nú úr 10. flokki). Fráfaringarroyndin, sum nú hevur sítt støði í undirvísingarinnihaldinum í 8. - 10. flokki (smb. § 20, stk. 1 í kunngerð nr. 157 frá 16. juli 1993 um fráfaringarroyndir fólkhaskúlans), skal nú hava sítt støði í undirvísingarinnihaldinum í 8. og 9. flokki. Teir næmingar, sum við støði í undirvísingarinnihaldinum fyri 10. flokk, lesa kristnikunnleika sum tilboðsgrein í hesum flokki, hava møguleika at skriva seg inn aftur til fráfaringarroynd fólkhaskúlans og kanska bæta um royndarúrslitið (sí viðmerkingarnar til stk. 3).

Fráfaringarroynd í tilboðsgreinunum alis-/evnafrøði og týskum smb. § 5. stk. 4 er tó treytað av, at næmingurin hevur fylgt undirvísingini í 8. og 9. flokki eftir læriætlanini í viðkomandi lærugreinum.

Heitið á lærugreinini rokning/støddfrøði er broytt til støddfrøði, so tað samsvarar við tað broytta heitið, ið áður er skotið upp. Orðingin er eitt sindur broytt.

Stk. 2: Teir næmingar, ið sambært stk. 9 hava skrivað seg inn til víðkaðu fráfaringarroynd fólkhaskúlans, kunnu fara til roynd í hesum lærugreinum: føroyskum, danskum, enskum, týskum, støddfrøði, alisfrøði og evnafrøði. Víðkað fráfaringarroynd í tilboðsgreinunum alisfrøði, evnafrøði og týskum smb. § 5. stk. 4 er tó treytað av, at næmingurin hevur fylgt undirvísingini í 8., 9. og 10. flokki eftir læriætlanini í viðkomandi lærugreinum. (Smb. eisini § 3. stk. 3 í kunngerð nr. 157 frá 16. juli 1993 um fráfaringarroyndir fólkhaskúlans).

Heitið rokning/støddfrøði er broytt til støddfrøði, annars eingin broyting.

Stk. 3: Næmingar, ið eru á 10. flokksstigi, kunnu fara til fráfaringarroynd eftir stk. 1 í staðin fyri at fara til víðkaðu fráfaringarroynd eftir 2. stk. Við hesi longdu skúlagongdini hava næmingar møguleika at læra eitt sindur meira og kanska bæta um úrslitini úr 9. flokki. Sí annars viðmerkingarnar til § 14. stk. 4 viðvíkjandi støðumetunum hjá hesum næmingum.

Stk. 4: Fráfaringarroynd fólkhaskúlans í lærugreinunum handarbeiði, smíði og heimkunneika kann fara fram, tá ið næmingurin hevur lokið undirvísingina í lærugreinini. Tað er tó ein treyt, at næmingurin aftan á

7. skúlaár hefur tikið lut í undirvísingini í einum vavi, sum í minsta lagi svarar til 4 tíðar um vikuna í einum heilum skúlaári, sí § 3, stk. 2 í kunngerð nr. 157 frá 16. juli 1993 um fráfaringarroyndir fólkskúlans.

Valgreinimar maskinskriving og røknskuparførsla eru strikaðar, og tekstviðgerð er komin inn sum nýggj valgrein (sí broytingina í § 9, stk. 1). Ráðleggingarnevndin mælir tó frá at hava fráfaringarroynd í tekstviðgerð.

Stk. 5: Orðingin er eitt sindur broytt.

Stk. 6: Hugtakið "ársmet" er strikað, og "síðsta stöðumet" sett í staðin (smb. § 15 við viðmerkingum). Sí eisini viðmerkingina til § 14, stk. 4 viðvíkjandi stöðumetum.

Stk. 7: Í verandi lóg eru av misgáa komin at standa tvey stk. 6. Mælt verður til, at verandi stk. 6 * verður broytt til stk. 7. Annars er bert orðingin broytt eitt sindur.

Stk. 8: Tað var sum kunnugt landsskúlastjórin, ið skipaði fyri, at tær próvtøkur og royndir, sum ásettar eru í lógini fyri undirvísingarverkið, vórðu hildnar (smb. § 2, stk. 2 í reglugerð fyri landsskúlastjóran). Samsvandi hesum skipaði landsskúlastjórin so fyri, at próvtøkuuppgávur vórðu gjørdar. Til tess setti hann uppgávunevndir. Hetta hevur altíð verið mettt at vera ein fyrisitingarlík uppgáva hjá Landsskúlafyrisitingini (og fyrr hjá landsskúlaráðgevanum). Samsvandi hesum verður og teirri lógarbroyting, sum lögtingið longu hevur gjørt, er tað tí landsstýrismaðurin, ið røkir hesar uppgávur royndunum viðvíkjandi.

Stk. 9: Henda ásetingin heimilar næmingunum, at teir í samráð við foreldrin og skúlan kunnu gera av at skriva seg inn til fráfaringarroyndir fólkskúlans eftir § 16, stk. 9.

Løgtingsins Skúlanevnd skeyt upp, og lögtingið samtykti at seta í § 20, stk. 8b í verandi fólkskúlalóg so ljóðandi ískoyti: "Landsskúlaráðið ásetir reglur um mest loyvdu fráveru".

Ráðleggingarnevndin er ikki í iva um, at hetta uppiðskoytið stendur í andsøgn bæði til undirvísingarrætt barna og til prinsipiellu skúlastyldu/undirvísingarskyldu/uppmøtingarskyldu barna og tískil til fleiri partar í skúlalóggávuni. Nevndin vil tí staðiliga mæla frá, at Landsskúlaráðið yvirhøvur ásetir nakrar reglur um mest loyvdar fráverur. Tað ber eftir okkara áskoðan yvirhøvur ikki til, tí nevndarinnar áskoðan er eisini, at tílíkar reglur fara at standa beinleiðis í andsøgn bæði við sjálvan lógartekstavin og við andan í teim almennu stevnumiðunum, sum Landsskúlaráðið nýliga hevur sett at gálða fyri tann føroyska fólkskúlan.

Hvussu kann t.d. eitt Landsskúlaráð á sama lógargrundarlagi áseta "Reglur um mest loyvdar fráverur" smb. § 20, stk. 8 og "Reglur um, hvussu skúlanevndin skal viðgera ólógligar fráverur" smb. § 47, stk. 4 í somu lóg? Skulu næmingar fólkskúlans nú eisini fáa eina kvotuskipan fyri "mest loyvdar fráverur", har so "óvernýtlan" verður skrásett og viðgjørd sum "ólóglig frávera"? Tílíkar skipanir, sum eru kendar í úvísun ínegri skúlum, har næmingar sjálvboðnir kunnu ganga, eru óvanligar í fólkskúlahøpi í okkara grannalondum. Annars er bert orðingin eitt sindur broytt.

Við hesum og teimum grundgevingum, sum nevndar eru í greinini *Undirvísingarrættur og undirvísingarskylda* vil Ráðleggingarnevndin tí mæla til, at hetta ískoytið verður strikað í lógini.

§ 17

Stk. 1: Her er bert skotið upp at gera smávegis málsligar dagføringar, so lógarteksturin samsvarar betur við Kunngerð nr. 157 frá 16. juli 1993 um fráfaringarroyndir fólkskúlans.

Stk. 2: Í hesi grein er skúla heimilað at gera frávik frá royndareglunum í kunngerð um fráfaringarroyndir fólkskúlans fyri næmingar við serligum tørvi og fyri fremmandamæltar næmingar. Frávikid kann viðvíkja

royndarformum og -karnum, herinnillun nýtslu av hjálparmiðlum. Frávikið kann harumframt viðvíkja uppgávum, um so er, at trupulleiki nemingsins er av slíkum slag, at tað er neyðugt. Landsstýrismaðurin kann áseta gjøllari reglur hesum viðvíkjandi. (Sj annars rundskriv nr. 1 frá 9. oktober 1991 viðvíkjandi støðumetum (ársmetum), undirvísingartíðan o.a. hjá nemingum, sum fáa serundirvísing og annan sernáms-frøðiligan stuðul í fólkuskúlunum).

§ 18

Stk. 1: Innihaldsliga er eingin broyting.

Stk. 2: Óbroytt.

Stk. 3: Mælt verður til, at forskúlaflokkurin fylgir tí dagliga tímahámarkinum hjá 1. og 2. flokksstigi. Av tí at einki gyrði var í 5. flokki ímillum mest loysdu dagligu undirvísingartíðina og *Álitið um tíma- og lærugreinaabýti* (s. 19) í 5. flokki, so var hildið rættast at flyta 5. flokk, so sum skotið er upp. Orðið "flokk" er broytt til flokksstigi undir pkt. 1-3, so at eingin misskiljing skal vera um, at hesar reglur eru gjørdar við atliti at skúlaaldri nemninga og ikki at hugtakinum "flokk", sum kann vera misvísandi í hesum sambandi, við tað at ikki allir skúlar eru ársbýttir. Vegna ta longu undirvísingarskylduna er orðið "framhaldsskúla" broytt til "8. - 10. flokk".

Stk. 4: Óbroytt.

Stk. 5: Síðan 3. stk. var sett í lógina fyri trimum árum síðari, er ókkurt dæmi um, at skúli vegna serlig viðurskiði (tølissamstarv við annan skúla o.a.) illa hevur kunnað lokið ásetingarnar um mest loysdu dagligu undirvísingartíð til fuhar, og hóast so er, hevur Landsskúlafyrisitingin ikki havt heimild at gera frávik frá ásetingunum í tilfúrum fúri, so sum ynskiligt kundi verið. Tískil verður mælt til at geva Landsskúlafyrisitingini hesa heimild í einum nýggjum stk. 5.

Nú mælt verður til, at kommunur kunna seta á stovn forskúlaflokk, tekur eisini spurningurin seg upp um m.a., hvussa nógvur tímar hesir næmingar skulu vera í skúla um vikuna.

Av tí at hesin spurningur er longdur at m.a. næmingatali, og verandi reglur um tíma- og lærugreinaabýti ikki fevna um forskúlaflokk, so er neyðugt, at Landsskúlafyrisitingin (nú: landsstýrismaðurin) fær heimild at áseta vikutímatil forskúlafloksins ella -nemninga í hvørjum einstokum fúri. Í hesum viðfangi er eisini hugsað um teir smærstu skúlarnar, ið ikki kunnu hava sjálvstøðugar forskúlaflokkar, og har næmingarnir tí "í hóskandi vavi" vera í stovni saman við nemingum úr 1. flokksstigi, sj § 42, stk. 5.

Stk. 6: Samsvarar við § 22, stk. 5 í verandi lóg.

§ 19

Stk. 1: Sambært verandi lóg skal vikutímatil næminganna í ársbýttum grundskúla (t.e. frá 1.- 7. skúlaár) vera í minsta 182 undirvísingartímar. Nú skotið er upp at leingja undirvísingarskylduna, er grundskúlahugtakið ikki longur 7 men 9 skúlaár. Tískil er neyðugt at broyta ásetingina um vikutímatil næminganna, við tað ut tað heri fatur um 7 skúlaár. Sambært § 24, stk. 2 í verandi lóg kann vikutímatil næminganna fyri ta skyldugu undirvísingina í 8. og 9. flokki ikki fara upp um 27 undirvísingartímar.

Vit síggja sostatt, at meðan § 22a, stk. 1 ásetur *minstamark* fyri undirvísingartímar grundskúlans, so ásetur § 24, stk. 2 í verandi lóg *mestamark* fyri undirvísingartímar í 8. og 9. flokki. Men av tí, sum áður nevnt, at eingin broyting er gjørd í teimum kravdu lærugreinunum í 8. og 9. flokki, so er heldur ikki hugsandi, at nokur broyting júst nú verður gjørd í tímatulivun í teimum kravdu lærugreinunum í 8. og 9. flokki (sí eisini

síðu 19 í verandi *Tíma- og lærugreinaþýti*). Teir 27 vikutímarnir kunnu tí í reynd og veru líka su væl roknað at vera eitt minstamark, tí við verandi lærugreinaaði er helst óhugsandi, at nokur av hesum reyndarlærugreinum tóir nakra tímaskerjing.

Skotið verður tí upp at varðveita teir 182 undirvísingartímar sum minstamark fyri vikutímatali næminganna tey 7 fyrstu skúlaárin og so at skoyta upp í verandi 28+28 undirvísingartímar í 8. og 9. flokki, og at minstamarkið sostatt verður 238 undirvísingartímar øll tey 9 skúlaárin.

Stk. 2: Her er tann broyting gjørd, ið stendst av tí longdu undirvísingarskylduni, sum er umrødd í 1. stk. Tí greidleika eru orðini "um vikuna" sumleiðis vordin tilskilað.

Stk. 3: Skotið verður upp, at undirvísingartíðin í minsta lagi skal vera 28 tímar um vikuna hjá teimum næmingum í 8., 9. og 10. flokki. Hóast tann kravda undirvísingartíðin er sett at vera í minsta lagi 28 tímar um vikuna í ávikavist 8., 9. og 10. flokki, so ganga at kalla allir næmingar í hesum skúlaárum tó meir enn 30 tímar um vikuna í skúla. Tí skuldu ongir øktir liggjarligar avleiðingar staðist av hesi áseting, ið skal tryggja, at tann næmingur, sum velur at fara í 10. flokk, skal í minsta lagi hava 28 undirvísingartímar um vikuna.

Stk. 4: Óbroytt.

Stk. 5: Hugtakið "grundskúli", sum í verandi lóg bert fevnir um 7 skúlaár, kann ikki brúkast her, og tí er tað strikað. Annars eingin broyting.

Stk. 6: Av tí at eitt nýtt stk. er skotið upp, so mega tølini 1-4 verða broytt til 1-5. Annars eingin broyting.

Stk. 7: Skotið verður upp at flyta stk. 2b í § 24 í verandi lóg higar í uppskotið, har vikutímatal næminganna er umrøtt. Umframt, at sjálv orðingin er eitt sindur broytt, so verður tað hildið at vera ein fyrisáttingarlíkur spurningur, hvørt loyvi skal verða givið skúlum at savna undirvísingina í teim kravdu lærugreinunum í einum parti av skúlaárinum, og at tað tí hóskandi eigur at verða landsstýrismaðurin, ið fær heimild at umsita tílk mál.

Lagt kann verða alturat, at í hesum stk. kann verða givið skúlum møguleika at frymilsskipa undirvísingina í eini ella fleiri lærugreinum, so at hann t.d. við dupultum tímatali kann lesa eina lærugrein eftir hálvum ári, einum ári, har vanligá tíðin er ávikavist 1 ár og 2 ár. (Smb. í hesum viðfangi eisini kunngerð um fráfaringarroyndir fólkskúlans viðvíkjandi teimum handaligu/verklígu lærugreinunum v.m.).

Stk. 8: Orðið "Landsskúlaráðið" er broytt til "landsstýrismaðurin". Annars eingin broyting.

§ 20

Stk. 1: Við tí longdu undirvísingarskylduni verður n.a. miðað eftir, at fólkskúlin skal vera ein óhýttur samanhangandi skúli (eindarskúli). Tí verður ikki hildið skilagott framhaldandi at nýta hugtøkin "grundskúli" (1.-7. skúlaár) og "framhaldsskúli" (8.-10. skúlaár). Samsvarandi hesum er orðið "grundskúli" broytt til "tey 7 fyrstu skúlaárin". Annars eingin broyting.

§ 21

Stk. 1: Henda lógargreinin hevur ásetingarnar um, hvussu undirvísingin verður lögð til rættis, herfríllum samarbeiðið millum lærarar og næmingar, um málið ið fyrsett er, um serstakar uppgávur flokkinum viðvíkjandi og neyðuga samskipan og ráðlegging, har flokslærarin er høvuðspersónurin.

Her er meginreglan fest um næmingalagada undirvísing, við tað at undirvísingin í øllum lærugreinum hevur sum fortreyt, at hon skal hava stóð í fortreytum hjá tí einstaka næminginum og menningarstigi

lansara og miða eftir, hvat tann einstaki næmingurinn kann náa (smb. eisini *Fólkaskúlin Almennur partur: Næmingalagað upplæring*, s. 82-84).

Við hesi lógaráseting í huga og við støði í teinum leiðbeinandi undirvísingartællanum verður neyðugt hjá landsstýrismanninum at senda út leiðbeinandi tilfar við lærugreinadønum um, hvussu undirvísingin kann verða næmingalagað.

Stk. 2: Tað eru ymsar ásetingar í hesum lógaruppskoti, ið gera, at neyðugt verður at ráðleggja og fyrirreika undirvísingina enn betur. Hetta ger seg galdandi viðvíkjandi kravinum um næmingalagaða undirvísing í stk. 1 og ásetingina í § 5, stk. 1, har undirvísingarinnehaldið skal vera valt og skipað soleiðis, at næmingarnir fáa líkindi at nema sær fakliga djúphugsan, høpi og heild, eins og tað skal vera fyrirreikað soleiðis, at teir hava høvi at nýta og menna kumleika og fíni við undirvísing í tvørgreinaligum evnum og spurdønum (smb. *Fólkaskúlin - Almennur partur: Skúlin og undirvísingin*, s. 71-92).

Sambært § 59 er tað skúlaleiðarin, ið hevur ta fyrisitingarlígu og námsfrøðilígu leiðskuna av skúlanum og ábyrgdina av virksemini skúlans, og tað er tí hann, ið skal ansa eftir, at undirvísingin verður væl og virðiliga ráðløgð og fyriskipað (smb. eisini *Fólkaskúlin - Almennur partur: Leiðsla skúlans*, s. 21-23).

Stk. 3: Við heimild í § 6 í lógtingslóg nr. 58 frá 2. oktober 1978 um skúlafyrisiting settu landsskúlastjórin á vári 1987 eina Lesiætlanarnevnd at gera uppskot til leiðbeinandi undirvísingartællanir fyri fólkaskúlan (almennan part, yrkisligan part, uppskot um undirvísingartættan skúlans og tíma- og lærugreinabýti). Nevndararbeiðið var einmælt samtykt í Landsskúlaráðnum sum almennar leiðbeinandi undirvísingartællanir, ið galdandi eru fyri fólkaskúlan.

Sambært § 24 í fólkaskúlalógini og við støði í hesum almennu undirvísingartællanum hevur so hvør einstakur fólkaskúli gjørt sínar ítøkilígu undirvísingartællanir, og herinillum lesiætlanir, sum landsskúlastjórin so sambært § 6, stk. f b í kunningerð nr. 3 frá 2. januar 1980 um reglugerð fyri landsskúlastjóran hevur staðfest.

Men sjálvt um ein skúli fylgir síni ítøkilígu og góðkendu lesiætlan, so hevur hann tó sambært § 21, stk. 3 skyldu til at ansa eftir, at undirvísingin lýkur tær ásetingar, sum kravdar eru til royndina í tí einstøku lærugreinini samsvarandi kunningerð nr. 157 frá 16. juli 1993 um fráfaringarroyndir fólkaskúlans. Ásetingin veitir sostatt næmingunum trygd fyri, at tann undirvísing, teir hava fingið, ger teir í roynd og veru førar fyri at taka fráfaringarroyndir fólkaskúlans utan mun til hvar í landinum, teir hava fingið hesa undirvísing.

Stk. 4: Lærari og næmingur samstarva um at áseta tey mál, ið roynt verður at náa. Arbeiði og úrtøka næmingans skulu tí javnan verða eftirmett í mun til tey mál, ið sett eru, og málini lagað í samsvari við ta eftirmeting, ið skúlin javnan skal gera, smb. § 14, stk. 2.

Hesar lógarreglur heimila læraranum námsháttafrelsi. Hetta merkir, at ein og hvør lærari hevur rætt til sjálvur at velja tær námsfrøðilígu leiðir, hann ætlar at brúka til tess at náa einum ávísam undirvísingarmáli, og sjálvur at velja undirvísingarevnið innan karmarnar av ítøkilígu og góðkendu lesiætlan skúlans og at tulka tær reglur, ið galdandi eru fyri undirvísingina.

Í § 21, stk. 4 er samuleiðis ásett, at lærarnir hava skyldu til at hava næmingarnar við, tá ið undirvísingin verður ráðløgð og fyrirreikað. Luttøka næminganna eigur at fara fram í tí vavi, sum hóskandi er fyri aldur og búskap teirra.

Tað skal tó viðmerkjast, at luttøka næminganna í undirvísingin tekur tó aldri ábyrgdina frá læraranum um at fyrirreika og freinja undirvísingina á forsvarligan hátt. Samanber annars *Fólkaskúlin - Undirvísingartættan skúlans*, s. 14, um námsháttafrelsi læraranna.

Stk. 5: Til tess at lýsa, hvør uppgáva flokslærarans í høgúðsheitum er, verður mælt til, at verandi lógartekstur fær hetta uppiskoytið: "at loysa serstakar uppgávur flokkinum viðvíkjandi". Hesar serstøku floksuppgávur eiga at verða loystar í samstarvi millum flokslærarann og næmingarnar í tí løtu og í tann mun, tørvur er á tí. Flokslærarin og næmingarnir skulu í felag gera av, hvussu floksspurningar skulu verða viðgjørdar; men næmingar kunnu eisini av sínum eintögum seta fram spurningar til viðgerðar.

Stk. 6: Óbroytt.

§ 22

Stk. 1: Her eru gjørdar nakrar málsligar broytingar og innihaldsligar dagfjøringar. Orðið "árgangur" er broytt til "skúlaár", "lærugreinabólkar" (ið helst hevði samband við lærugreinabólkarnar í § 9, 1. stk. í opprunaligu lógini, men sum nú eru strikaðir) er broytt til "tvergreinastur", so at samsvar verður millum t.d. § 5, 1. stk. í hesum uppskoti eins og tær nýggju leiðbeinandi lesiætlanarnar. Orðið "lesiætlan" er broytt til "læriætlan", sum betur man samsvara við nútíðar skúlahugsan.

§ 23

Stk. 1: Síðan tað fyri 16 árun varð ásett í fólkskúlalógina, at "tey undirvísingaramboð, ið neyðug eru, skulu ókeypis latast næmingunum til nýtslu", hava tað verið fleiri bý- og bygðaráð, sum hava vent sær til Landsskúlafyrisitingina við ymsum fyrispurningum hesum viðvíkjandi, eins og fundir hava verið um, hvussu henda lógargrein er at skilja, og hvussu hon tískil eigur at verða umsitin.

Tað er heldur einki dulmál, at fólk hava verið ójøvn á máli um hesa lógaráseting, hvørt tað er rætt at geva næmingunum ókeypis undirvísingaramboð; men sum tey fíggejrligu viðurskiiftini hava broytt seg seinastu árin, eru hesar røddir so fjóandi tagnaðar, og nú munnu tey flestu vera á einum máli um, at best man vera sum er.

Støðið undir hesi áseting er, at all tað undirvísingartilfar, sum neyðugt er, til tess at undirvísingin kann fara fram samsvarandi ásetingunum í fólkskúlalógini, skal vera gildið av kommununi. Tað ber tí ikki til at krevja gjald fyri tað undirvísingartilfar, sum verður brúkt í vanligari undirvísing.

Sambært § 13, stk. 2 í løgtingslóg um skúlafyrisiting er tað skúlanevndin, ið eftir tilmæli frá lærararáðnum góðkennir, hvørji undirvísingaramboð skúlin skal nýta fyri at lúka ta góðkendu undirvísingarættlanina, og skal hetta tilfar vera ókeypis til taks. Men harumframt kann tað tó framvegis vera ein metingarspurningur, hvat ið skilst við "neyðugar undirvísingarmiðlar". Tað er tó eingin ivi um, at vanligar læribøkur koma undir hugtakið undirvísingarmiðlar, meðan vanlig skrivamboð og vanligur útbúnaður til ítróttatímar ikki koma undir hetta hugtak. Um undirvísingin er grundað á nýtslu av t.d. ljummaroknarum ella orðabókum, so skulu hesa amboð vera ókeypis til taks; men um næmingarnir heldur ynskja at brúka sínar egnu orðabøkur og ljummaroknarar, so er ikki neyðugt, at skúlin samstundis hevur hesi amboð tøk.

Skúli hevur ikki rætt at krevja gjald fyri tilfar, sum verður nýtt í undirvísingini, sjálvt um hetta tilfar verður brúkt til at gera lutir, ið næmingarnir fáa við sær, og sum teir sjálvir kunnu gagnnýta.

Hóast ásetingin um ókeypis undirvísingarmiðlar ikki er galdandi fyri töl og útbúnað, ið nýtt veru til undirvísing í frítíðini (§ 4, stk. 5), so er hetta tó ikki til hindurs fyri, at tað tilfar, sum nýtt verður til hesa undirvísing, skal vera ókeypis til taks.

Tað er eyðsæð, at nú teldan, alnetið og tøknið í síni heild longu eru ein náúrligur partur av lærugreina-innihaldinum í mongum skúlum, so er fortreytin fyri menning á hesum øki tann, at skúlarnir framhaldandi mega kunna útvega sær tøkniðiligar undirvísingarmiðlar, og at lærarar skúlans framhaldandi fáa høvi

hæði at eftirhúgva seg og dagfærna sína vitan á þekkingu, so teir stöðugt kunnu vera færir fyrir at brúka upplýsingartækniþróðina í undirvísingarlífum hópna á skynsamasta hátt. sí eisini *Teldan í undirvísinginni*, s. 338-344, í *Fólkaskúlin - Leiðbeinandi lesistofna - Yrkisligur partur*.

Stk. 2: Skúlabókasavnið má haldast at vera eitt sera væl hóskandi umboð til at fremja endamál fólkaskólans, av tí at tað við fjølbroytta tilfari sínum kann gerast sjálvt arbeiðsstøðið undir næmingalagaðari undirvísing. Í skúlabókasavninum ber væl til at hava t.d. bókarbeiði, evniskunandi undirvísing, eins og til ber at læra góðar arbeiðshættir. Skúlabókasavnið er við sínum tekstisavni, ljós-/ljóðbandasavni, glarum, forritum o.á. fortreytla fyrir m.á. bókarbeiði, einstaklings undirvísing, næmingalagaðari undirvísing og miðlin hjá tí einstaka næminginum við sjálvsvirksemi at leysa ávísar uppgávur.

Í framtíðar skúlanum verður skúlabókasavnið stöðugt at fáa størri og størri týðning sum námsfrøðiligur tenastudepil og sum ein náttúrligur partur av virksemi skólans, og tað verður ikki minst gjøgnum eina skúlgóða nýtslu av teimum møguleikum, sum eitt væl útgjørt skúlabókasavn hevur, at tann einstaki skúlin kann mennast og laga seg í góðum stevi til nútíðarsamfelagið.

Tað er samsvarandi hesum sjónarmiðum, at skotið verður upp at broyta hetta stykkið, so tað kemur til sjóndar, at skúlabókasavnið sum námsfrøðiligur tenastudepil er partur av virksemi skólans. Tá ið skoytt verður uppá, at skúlabókasavnið eisini er "partur av bókasavnskipanini", so er hetta í samsvar við § 8, stk. 1 í lógtingslóg nr. 56 frá 9. juni 1988 um megin-/fólka- og skúlabókasøvn, sum broytt við lógtingslóg nr. 34 frá 27. mars 1992, sí eisini kunngerð nr. 125 frá 1. oktober 1990 um skúlabókasøvn, har sagt verður í § 1 m.a., at "bókasavnstíllar verður ein sjálvsagdur tálur í virki næmingsins". Hildið verður ikki neyðugt at tilskila í fólkaskúlalógina um skráseting av tilfari eftir eini felags skipan, tí skúlabókasavnið er lógarfest sum partur av bókasavnskipanini, har greiðar reglur eru um m.a. skráseting. Tí verður skotið upp at strika hetta pettið.

Stk. 3: Í verandi lóg stendur, at "Landsstýrið ásetur meginreglurnar fyrir tí bókasavnstekniska arbeiðnum". Síðan henda áseting kom í lógina, er sett í gildi bæði serlig lógtingslóg um megin-/fólka- og skúlabókasøvn og kunngerð um skúlabókasøvn, har allir tættir, ið viðvíkja bókasøvnum, eru staðfestir. Tí verður hildið rættast at strika hesa áseting í fólkaskúlalógini.

Ráðleggingarnevndin mælir samstundis til, at stk. 3 í lógini istaðin fær hesa nýggju orðingina: "Landsstýrið kann áseta gjøllari reglur um endamál og virki skúlabókasavnsins". Orsøkin til hetta tilmælið er tann, at Ráðleggingarnevndin dugir ikki at síggja, at landsstýrið frammanundan hevur hesa eftir nevndarinnar meting náttúrliga heimild í umrøddu lógtingslóg um megin-/fólka- og skúlabókasøvn, og at nevnda kunngerð nr. 125 frá 1. oktober 1990 um megin-/fólka- og skúlabókasøvn tí heldur ikki hevur sína lógarheimild í nakrari ávísari lógargrein, ið víst verður til.

Til greiðleika kann nevast, at í § 8, stk. 2 í lógtingslóg um megin-/fólka- og skúlabókasøvn er undir kapitlul 4 um skúlabókasøvn ásett, at "Landsskúlafrýsingin og bókasavnsráðið áseta í felag nærri reglur um fólka- og skúlabókasøvn, sum eru í felags høli", meðan tað sostatt eftir tilmæli nevndarinnar er landsstýrið, sum í kunngerð ásetur endamál og virki skúlabókasavnsins í teimum førum, har talan er um eitt sjálvstøðugt skúlabókasavn.

Stk. 4: Orðingin er eitt sindur broytt, nú Landsmiðstöðin er verðin veruleiki. Mælt verður til at broyta tað langa heitið "landsmiðstöð fyrri undirvísingaramboð" til bert "Landsmiðstöðin". Orsøkin til broytingaruppskotið er ikki bert sjálv longdin á heitinum, men eisini tann avmarking sum fyrisetingarliðurin "fyrri undirvísingaramboð" hevur, tí Landsmiðstöðin fevnir sum kunnugt ikki bert um undirvísingaramboð (og heldur ikki bert um undirvísingar-miðlar), men hon hevur so nógvar aðrar uppgávur, so sum ásett er í §§ 2 og 3 í kunngerð nr. 123 frá 27. september 1990 um landsmiðstöð fyrri undirvísingaramboð. Tað skal viðgangast, at Landsmiðstöðin uttan gjøllari tilvísing kanska kann tykjast eitt sindur óavmarkandi hjá onkrum; men tá ið hon á mannamunni bert stutt og greitt verður rópt Landsmiðstöðin, uttan at tað hevur volt nakrar trupul-

leikar, og lá ið kunngerðin við heimild í hesum lógarpetti vísir endamál og virki hennara, so heldur nevndin tað verða til fyrimunar bæði so og so, at heitið verður broytt, so sum skotið er upp.

§ 24

Ráðleggingarnevndin heldur tað vera neyðugt, at næmingum fólkkaskúlans kann standa í boði ein skólavegleiðaraskipan, sum hevur til endamáls at veita næmingunum ráðgeving og leiðheining, tá ið teir m.a. skulu fyrirreika útbúgvingar- og starvsval sín. Skólavegleiðaraskipanin, ið skal lúka endamál og meginkunnleika- og fímisøkini í tí kravda undirvísingarmínimum útbúgvingar- og vinnulívskunning, eigur bæði at fata um felags og einstaklings vegleiðing.

Tann felags vegleiðingin skal miða eftir at kunna næmingarnar um t.d. valgreinatilboð skúlans, útbúgvingarbygnaðin, upptøkukrøv, vinnu- og arbeiðsmarknaðarviðurskipti, starvs-møguleikar o.s.fr. Einstaklings vegleiðingin skal miða eftir at kunna tann einstaka næmingin í sambandi við val hansara av lærugreinum, útbúgving, vinnu, starvi, útbúgvingarætlan, brytatilboðum o.a.

Stk. 2: Í hesum viðfangi er at nevna, at teir lærarar, sum í okkara grannalondum røkja skólavegleiðarauppgávur, hava aloftast serútbúgving á økinum. Í Danmark t.d. vera tilíkir lærarar útbúir til skólavegleiðara á Danmarks Lærerhøjskole. Tað er eingin ivi um, at her á landi er tørvur á eini skólavegleiðaraútbúgving, ið er lagað til okkara viðurskipti, har nakrir lærarar, ið hava áftuga til tess, kundu havt høvi at fingið hesa útbúgving, sum so fólkkaskúlans næmingar í hóskaði vavi kundu fingið gagn av. Samsvarandi hesum verður tí skotið upp, at landsstýrismaðurin kann áseta gjøllari reglur um skólavegleiðaraskipanina, sum eisini eigur at fevna um eina skólavegleiðaraútbúgving.

§ 25

Verandi § 26 er ein heimildargrein, ið heimilar Landsskúlaráðnum eftir tilnæli skúlanevndarinnar at víkja frá reglunum í 2, tátti í tann mun, neyðugt er at fremja royndarvirksemi og námsfrøðiligt menningararbeiði. Nevndin er av teirri áskoðan, at tað hevði verið kveikjandi fyri fólkkaskúlin, um tað eisini varð tilskilað í lógina, at ein menningarætlan kann verða gjørd fyri fólkkaskúlan, ið so kann standa tí einstaka skúlanum í boði at royna. Samsvarandi hesum er ein broyting gjørd í hesi lógargrein.

Stk. 1: Tað verður mangan sagt, at skúlin eigur at laga seg til tað samfelag, hann er ein partur av. Á okkara døgum, har samfelagsbroytingin mangan kann vera bæði bráðlig og ógvuslig, er umráðandi, at fólkkaskúlin altíð er í framburðarstarvi og fylgir við samfelagsgongdini, so hann ikki stíðnar í gomlum og avoldaðum formum. Tí er eisini neyðugt hjá fólkkaskúlanum støðugt at kunna og meta um alt virksemi sítt við vandni og gjøllari umhugsan.

Tað er ikki minst av hesi orsøk, at royndar- og menningarvirksemi er vorðið ein týðningarmikil tættur í nútíðar skúlskap í vón um lond og eisini her hjá okkum, tí tað er ikki minst við støði í tilflokum drúgvum og væl eydnaðum royndarvirksemi skúlanna, at nýggjur dagfjórður lógarkarmur eigur at verða gjørdur um fólkkaskúlan.

Í hesum petti verður tí skotið upp, at landsstýrismaðurin eigur at kunna gera eina menningarætlan fyri allan fólkkaskúlan, og at hann kann fyrirreika royndar- og menningartiltøk, sum kunnu standa tí einstaka skúlanum í boði at royna. Ein tilík lógaráseting samsvarar rættiliga nógv við ta mannagongd, sum Landsskúlafyrirsitingin við ráðgevum sínum hevur nýtt seinastu árin.

Tað er at venta, at eins og landsstýrismaðurin ger eina menningarætlan fyri allan fólkkaskúlan, so fer tann einstaki skúlin eisini at gera sína egna ætlan um, hvussu hann á skilabesta hátt kann menna sítt virksemi.

Menningarættlan skólans kundi t.d. havt hesar ásetanir:

- 1 Teir partar av virksemini skólans, ið serliga verður miðað eftir at menna komandi árin sum t.d. skúla-
byrjanin, ávísar partar av undirvísingini, alla undirvísingina, íhyrgd og sjálvsvirksemi næminganna,
flokslæraraskipanina, lærarasamstarvið, foreldrasamstarvið o.s.fr.
- 2 Hvussu menning skólans verður fyrirleikað og sett í verk.
- 3 Leiklutur skúlastýrisins, leiðslunnar og læranna í menningarættlanini.
- 4 Góðkeming skúlastýrisins, eftirætting og endurskoðan.

Við stóð í eini tilfari ættlan hevur tann einstaki skúlin líkindi til stóðugt at mennast og búast og at broyta
sína ítrúkiligu undirvísingarættlan á skilabesta hátt.

Stk. 2: Higar til hevur tað verið Landsskúlaráðið, sum í hvørjum einstøkum føri hevur tíkið stóð til um-
sóknir um stuðul til royndar- og menningarvirkssemi. Men av tí at hildið verður, at hetta er ein fyrisitingar-
ligur spurningur, sum landstýrismaðurin við ráðgevu sínum hóskandi eigur at umsita, so verður skotið
upp, at henda fíggarliga studningsheimild verður lögð til landstýrismannin saman við tí ráðgevingarlíga
studlinum, sum hon gevur skúlanum.

Stk. 3: Innihaldið í hesum pættinum er óbroytt. Tað er sjálvsagt møguligt hjá skúlanum í nógvum førum at
fremja royndar- og menningarvirkssemi innan verandi lógarkarn. Men í tí føri, ættlanin er at gera tilfkt virk-
semi, og tað er uttan fyri lógarkarnin, so kann landstýrismaðurin í tí føri, eftir at hann hevur fingið tilmæli
frá skúlastýrinum, víkja frá reglum í 2. tætti í lógini.

Kapittul 3 Skipanin av skúlaverknum

§ 26

Stk. 1: Nevndin heldur ikki, at skúlamyndugleikarnir á staðnum "hava skyldu at syrgja fyri undirvísing",
men at teir harafturimóti hava "skyldu at skipa so fyri", at børn og ung undir 18 ár, sum búgva í øki skúla-
myndugleikans, mega fáa undirvísing, undirvísingarmøguleikar og sernámsfrøðiliga hjúp sambært fyri-
skipanunum í lógini. Nú skotin er upp 9 ára undirvísingarskylda, so fevnir henda fyriskipanarskylda
myndugleikanna á staðnum eisini um næmingar í 10. flokki.

Sum tað sæst av teirri nýggja orðingini í hesum stykki, so er tað skylda skúlamyndugleikanna á staðnum
at skipa so fyri, at øll børn, hvørs foreldur ynskja tað, kunnu fáa undirvísing í øki skúlamyndugleikans tey
7 fyrstu skúlaárin. Hetta svarar við hugtakið "grundskúlanum" í verandi lóg, og í so máta er tí eingin
innihaldslig broyting gjørd við tí neyðugu nýggju orðingini. Viðmerkjast skal tó, at henda skylda skúla-
myndugleikanna á staðnum kann eisini vera lókin við einum góðkendum skúlasambandi sambært § 31.

Sambært § 9 í lógtingslóg um skúlafyrisiting hevur bý-/bygðaráði m.a. skyldu at skipa so fyri, at undirvís-
ingarkarnarnir eru í lagi í kommununi, ella at avtala er gjørd við aðrar kommunur um felags undirvísing.
Bý-/bygðaráðið hevur somuleiðis ábyrgdina av rakstrinum av skúlanum í kommununi.

Sambært § 10 (somu lóg er tað m.a. skylda skúlanevndarinnar at skipa so fyri, at øll undirvísingarskyldug
børn í kommununi verða innskrivað í fólkaskúlan ella fáa eina undirvísing, ið kann javnmetast við, hval
vanliga verður kravt í fólkaskúlanum. Hon hevur m.a. somuleiðis eftirlit við, at teir næmingar, sum ganga
í skúlanum í kommununi, fylgja nógv væl við undirvísingini (§ 11, stk. 2).

Í hesum stykki verður so eisini tilskilað, at "Bý-/bygðaráðið og skúlanevndin hava somuleiðis skyldu at
skipa so fyri, at næmingum, sum búgva í øki skúlamyndugleikans, verður tryggjað undirvísingarmøgu-

leiki í 8., 9. og 10. flokki, og at teimum kann verða veitt sernámsfrøðilig hjálp (smb. § 4)". Nú hugtakið "framhaldsskúli" er broytt (smb. viðmerkingina til § 4, stk. 1 á síðu 6, seinasta reglubrot), var neyðugt at broyta hesa orðingina til "8., 9. og 10. flokk"; men annars er sjálvt innihaldið í hesi lógaráseting óbroytt.

Stk. 2: Nú skotið er upp at hava 9 ára undirvísingarskyldu, kann kanska onkur halda, at ætlanin er, at øll henda 9 ára undirvísingarskylda í einum og hvørjum føri nú bráðliga skal verða lokið í skúlanum. Men so er sjálvandi ikki. Henda longda undirvísingarskyldan eigur ikki í sjálvum sær at kunna broyta verandi skipan av skúlaverkinum.

Av teimum umleið 65 fólkskúlanum hava summir bert næmingar tey 4-5 fyrstu skúlaárin í heimbygðarskúlanum, og verða hesir næmingar síðan undirvístir í ávísam størri skúla restina av undirvísingartíðini. Aðrir skúlar (og tað eru teir flestu) undirvísa næmingum 7 tey fyrstu árin í heimbygðarskúlanum, haðani teir so halda fram í sonevndum framhaldsskúla restina av skúlatíðini. Av hesum framhaldsskúlam, sum í løtuni eru 18 í tali, er 1 skúli burturav framhaldsskúli, meðan hinir 17 bæði hava grundskúla og framhaldsskúla.

Henda skipanin av skúlaverkinum kommunanna millum er í flestu førum grundað á væl umhugsaðar sáttmálar, avtalur ella kanska eisini á síðvenju gjøgnum mong ár, so sum hildið hevur verið hóskandi og rímligt bæði undirvísingarlíga og líggjarlíga, og 9 ára undirvísingarskyldan hevur tí ikki til endamáls at broyta nakað sum helst á hesum øki.

Stk. 3: Sum nevnt er í viðmerkingunum í stk. 2, eru 18 skúlar, sum undirvísa næmingum í 8., 9. og 10. flokki; men harumframt hevur Landsskúlaráðið góðkent, at skúlarnir í Fugloy, Nólsoy og Skúvoy við at lúka ávísar treytir kunnu fáa loyvi at lata næmingarnar har verða undirvístar 8. og 9. skúlaár, so at teir (í samstarvi við ávísar framhaldsskúlar) kunnu taka fráfaringarroynd fólkskúlans, uttan at teir tó eru nøyddir at flyta heimanfrá.

Hesar royndir hava eydnast hampiliga væl, og mælir nevndin tí til, at landsstýrismaðurin fær hesa tilskýlaðu heimild í lógini. At orðingin "8., 9. og 10. skúlaár" er nýtt í hesum føri, er tí, at her er ikki altíð talan um "flokkar", men heldur um nakrar heilt fáar næmingar, sum fáa loyvi at halda fram undirvísingina í skúla, sum kanska bert hava 1 flokk.

Stk. 4: Óbroytt.

Stk. 5: Innihaldið er óbroytt.

§ 27

Stk. 1: Hetta pettið, ið samsvarar við § 6, stk. 1 í samgulóg nr. 51 frá 14. februar 1979, loyvir kommunum at gera sínámillum sáttmála um at senda sínar næmingar í skúla í aðrari kommunu. Tað eru sum kunnugt nógvar kommunur, ið sambært hesi lógargrein senda sínar næmingar í skúla í aðrari kommunu. Hetta er fyrst og fremst galdandi fyri næmingar, sum ganga í 8., 9. og 10. flokki; men nakrar kommunur lata eisini yngri næmingar verða undirvístar í øðrum kommunum.

Stk. 2: Innihaldið er óbroytt. Tá ið talið á framhaldsskúlam øktist munandi í 50-, 60- og 70-árunum, so øktist samstundis talið á teimum næmingum, sum bíðu fram skúlagongdina eftir 7. skúlaár, og nú halda, so sum frásagt er aðrastaðni, at kalla allir næmingar fram við skúlagongd síni í framhaldsskúlanum. Næmingatalið var tilverugrundarlag framhaldsskúlans, og tí vóru kommunur ultráar eftir at fáa sum mest av næmingum - eisini úr øðrum kommunum. Í flestu førum sendu foreldur úr øðrum kommunum bara børn síni í hesar framhaldsskúlar, har tey so kundu gista hjá nærstafólki, vinum og kenningum, og mundu foreldrini sjálv í hvørjum einstøkum føri greiða spurningin um møguligt gjald fyri kost, innivist o.a.

Ofta hefur eingin skrivligur sáttmáli verið gjörður kommunanna millum í hesum føri, eins og gjørt verður, tá ið talan er um veruligt skúlasamband eftir § 31. Í § 3, stk. 3 í *Lov om folkeskolen på Færøerne* (62-lógini) stóð heldur einki tilskilað um nakran tilfíkan sáttmála. Hesi seinastu árin, nú so mangt er verðið umbroytt, hava fyrisitingarlígr trupulleikar tikið seg upp á hesum øki, við tað at fleiri framfaktsskúlakommunur nú hava sent teimum smáu kommununum lutfalsliga stórar rokningar fyri næmingugjald. Hetta vísir bert, hvussu neyðugt tað er at hava skipað viðurskipti, tá ið næmingar verða undirvístir handan kommunumarkið. Hetta gerst best við einum sáttmála, sum Landsstýrismaðurin eigur at góðkenna.

Stk. 3: Í § 6, stk. 2 í *Lov for Færøerne om folkeskolen* nr. 51 frá 14. februar 1979 stendur, at tilvísing til skúlar hjá øðrum skúlamyndugleika harumframt skal fata um "elever, der skal undervises i specialklasser eller specialskoler". Hóast henda orðingin í rammulógini neyvan kann haldast at vera í samljóð við eindarskúlahugsanina og við ynski foreldra og skúlamyndugleika um, at allir næmingar (og herftíllum teir brekaðu næmingarnir) í mest møguligan mun skulu vera undirvístir í tí vanliga fólkskúlanum, so ber neyvan til at strika hesa orðingina í verandi lóg. Tað er tó ikki at venta, at henda orðing, sum nú hevur staðið í 16 ár, fer at broyta verandi sjónarmið á hesum øki. Eisini er at viðmerkja, at tað er henda lógargrein, sum m.a. heimilar tilvísing av næmingum til undirvísing í Skúlanum á Trøðni, tá ið viðkomandi partar halda tað vera skilabestu loysnina.

Tað eru sjálvandi fleiri dømi um næmingar, sum búgva í útryðjuverum í kommunum, og sum tí høvdu havt styttri skúlaveg, um teir høvdu havt høvi at gingið í skúla í grannakommununi heldur enn sínum kommunala skúla. Men her er so m.a. kommunumarkið ein vanlig forðing. Um vit høvdu havt størri kommunueindir, høvdu nakrir av hesum trupulleikum mestsum loyst seg av sær sjálvum, tí sum nú er, vilja kommunur treyðugt, at farið verður tvørtur um kommunumark, hóast tað verður gjørt í einstøkum føri. Hetta hevði kanska eisini minkað eitt sindur um útreiðslurnar til skúlabarnaflutning.

Stk. 4: Av tí at stk. 3 í rammulógini helst er at skilja generelt, og at tað tí óivað fatar bæði um stk. 1, 2 og 3 í § 27, so verður hildið rættast, at tað verður sett í lógina sum stk. 4.

Stk. 5: Eingin innihaldslig broyting.

Stk. 6: Av tí at mannagongdin er tann, at tað er Landsskúlafyrisitingin (Sernámsfrøðiliga Ráðgevingin) og ikki Landsskúlaráðið, ið skipar fyri serundirvísing og sernámsfrøðiligari hjálp bæði til undirvísingarskyldug og ikki undirvísingarskyldug børn og ungfólk undir 18 ár (smb. § 4, stk. 3 og 4 og § 26, stk. 1), so er tað samsvarandi hesi mannagongd og § 4, stk. 4 í uppskotinum, at orðið "Landsskúlaráðið" er broytt til "Landsstýrismaðurin".

Stk. 7: Innihaldið er óbroytt.

§ 28

1. stk.: Orðingin eitt sindur broytt.

2. stk.: Vanligt er, at viðkomandi, tað veri seg sjúkrahús, skúlaleiðari/foreldur, seta seg í samband við ta Sernáms-frøðiliga Ráðgevingina, sum so skipar fyri, at hesir næmingar fáa undirvísing. Orðið "landsskúlaráðnum" er broytt til "Landsstýrismaðurin".

3. stk.: Hóast skipanin í høvuðsheitum tykist at rigga hampiliga væl, so eru tó dømi um, at tað stundum hevur svikið við fráboðanini og kanska helst í teim førum, tá ið næmingur hevur ligið leingi sjúkur heima. Nevndin vil tí mæla til, at tær reglur, sum landsstýrismaðurin hevur heimild at gera um hesa undirvísing, verða gjørdar. Nú blokkstuðulsskipanin er sett í gildi, og ríkisstuðulin til skúlaferkið er kominn við í blokkin,

verður hildið rétt at stríka statskassans part í hesum (og øðrum líknandi) stk. Annars er bert orðingin broytt eitt sindur.

§ 29

1. stk.: Nevndin er ikki vitandi um, hvussu vanligt tað hevur verið hjá kommunustýrnum, at tey hava býtt sítt øki upp í skúlaumdømi, so sum vanligt er í okkara grannalondum. Í okkara smáu viðurskiðum er í flestu førum bert 1 skúli í kommununi, har børnini so hava gingið í skúla 7 (onkustaðni 5, 6) tey fyrstu skúluárin. Høðani tey so hava hildið fram í framhaldsskúlum, so sum greitt er frá undir viðmerkingunum til § 26, 2. og 3 stk.).

Í hesum førum er sjálv kommunan (t.e. kommunumarkið) og skúlaumdømið tað sama fyri teir yngstu næmingarnar, men ikki fyri teir næmingar, sum ganga í 8., 9. og 10. flokk í eini aðrari kommunu. Í øðrum føri eru fleiri bygdir og bygdaskúlar í somu kommunu, ið so sendir næmingar í 8., 9. og 10. flokk í eina aðra kommunu. So eru stórplássini, ið hava fleiri skúlar (Tórshavn og Klaksvík eisini við framhaldsskúlum) innan fyri sítt kommunumark, og sum so hava býtt kommununa sundur í sonevnd skúlaøki fyri hvønn skúlan.

Henda óformliga skipanin av "skúlaumdømum" man heldur vera komin sum av sær sjálvum, og sum best hevur tykist hóskað í hvørjum einstøkum føri, uttan at stórvegis skrivligt býti upp í skúlaumdømi tó man vera serliga nógv til skjals (smb. eisini viðmerkingarnar til § 32 um skúlabygnað); men nevndin vil tó mæla til, at hetta pettið verður standandi, sjálvt um tað í viðmerkingunum til 79-lógina stendur um hesa áseting, at hon "hevur í roynd og veru ikki stórvegis týðning"

2. stk.: Innihaldið í hesum stykkið er broytt við atliti at tí longdu undirvísingarskylduni. Hetta brotið í lógini heimilar annars, at sernámsfrøðilig ráðgeving, sernámsfrøðiligur stuðul, undirvísing í frítíðini eins og undirvísing í 8., 9. og 10. flokki kann verða felags fyri næmingar úr fleiri skúlum. Henda lógarheimild kann, um hon verður nýtt og væl skipað, geva t.d. næmingum í 8.- 10. flokki nógv fleiri valmøguleikar - og tá serstakliga í 10. flokki, har vanlaudi næmingatal og sostatt eisini læraratfátal annars er tann stóri vansin.

3. stk. Munurin millum hetta stykkið og so 2. stk. er bert tann, at meðan 2. stk. heimilar samstarv ímillum fólkaskúlar, so heimilar 3. stk. eitt tilfíkt javntsett samstarv eisini ímillum fólkaskúlan og lóggávuna um frítíðarundirvísing. Royndirnar hesi 16 árin hava tó sýnt, at henda lógarheimild hevur verið lítið og einki nýtt; næmingar fólkaskúlans hava tí ikki gjørt nýtslu av teimum øktu valtilboðunum, sum hetta pettið heimilar. Men nevndin er vitandi um, at næmingar í framhaldsskúlanum, ið hava havt atferðartrupulleikar, hava í ávísum førum gingið til frítíðarundirvísing og skipað bólk í t.d. handaligum lærugreinum, og er hesin undirvísingarmøguleiki komin teimum sera væl við. Mælt verður tí til at varðveita hetta pettið í lógini.

4. stk.: Nevndin er ikki vitandi um, at nýkur serlig umlegging av umdømismarkum er framd, síðan henda lóg var sett í gildi fyri einum 16 árum síðan, og tí hevur henda lógargrein helst ikki verið serliga nógv nýtt. Men nevndin heldur tað tó vera rætt at varðveita hesa áseting í lógini. Tað er tó rættiliga vanligt, at næmingar av eini ella aðrari orsök (t.d. sjúka í húskinum, arbeiðsplass aðrastaðni o.a.) ganga í skúla í øðrum skúlaumdømi enn sínum egna í styttri og longri tíð.

Í flestu førum veldir hetta ongur fyrisitingarlígar trupulleikar; tó er okkurt dømi um, at móttøkukommuna í tíðum føri krevur næmingagjald frá heimakommunu, ið sjálv hevur skúla, og sum tí himprast við at gjalda. Tí eigur tann fíggarlīgi spurningurin at verða greiddur, áðrenn eitt skúlastýrið t.d. kann geva loyvi til, "at næmingar ganga í skúla í einum øðrum umdømi enn sínum egna" (smb. § 10, 1. stk. í lögtingslóg um skúla-fyrising).

5. stk.: Eingin ímildslig broyting.

§ 30

1. stk.: Landsskúlafyriritingin hefur onkunið verið spurt, hvussu hesin lógartekstur veruliga er at fata, tí hildið verður, at hann kann fatast á tvínumda hótt, nevnliga.

1) at skúli er sjálvstøðugur, sum sambært skúlabygnaðinum (sí § 32) undirvísir næmingar í minsta lagi 3 samanhangandi flokksstig, ella

2) at skúli er sjálvstøðugur, sum í minsta lagi hefur næmingar 3 samanhangandi flokksstig.

Í álitinum til 79-lógina stendur at lesa um hetta petrið m.a., at "Grundgevingin fyri hesi nýggju almennu reglu er tann, at næmingarnir skulu hava høvi til at liva seg inn í umhvørvið á tí eina skúlanum. Áðrenn teir kanska skulu fara í ein annan skúla". Av hesum teksti skilst, at her er talan um *til* og *samsfeldi* utan mun til, um næmingarnir eru fleiri ella færri, ella um teir eru í samanhangandi árgangum/flokksstigi ella ikki. Henda lógaráseting vil veita trygd fyri, at næmingar fólkskúlans, um teir eru nógvir ella fáir, skulu fáa høvi til at liva seg inn í umhvørvið á tí eina skúlanum í minsta lagi 3 samanhangandi flokksstig, i.e. skúlaár, áður enn teir av t.d. skúlamyndugleikum kunnu verða fluttir í annan skúla. Hin tulkingsmøguleikin má haldast at vera óhugsandi, tí um hann er rættur, so hava verið og eru nógvir smár bygdaskúlar ikki sjálvstøðugir skúlar, og ein skúli kann vera sjálvstøðugur skúli í dag men ikki í morgin, tí har kemur ella fer ein næmingur - og hvat so? Nevndin vil tí mæla til at brúka hin fyrra tulkingsháttin, ið somuleiðis er í samsvar við aðrar ásetingar í lógini (smb. § 27, 3. stk.).

2. stk.: Orðingin er broytt, so hon samsvarar betur við lógartekstin annars. Henda ásetingin heimilar teimum smáu bygdaskúlanum, ið hava so fáar næmingar, at teir kunnu ikki vera ársbýttir, at hava næmingar í 1. - 7. skúlaári í fleiri flokksstigum í sama flokki.

Grundreglan í skipanini av undirvísingini er annars tann óbýtti skúlin, har flokkurin í høvuðsheitum er tann grundleggjandi undirvísingarsindin, sum verður undirvíst saman meginpartin av undirvísingartíðini.

Sambært galdandi lóggávu góðkennir Landsskúlaráðið almenn stevnumið fyri skúla- og undirvísingartættanir. Samsvarandi hesi heimild samtykti Landsskúlaráðið [9. januar 1993 álitid *Fólkskúlin Tíma- og lærugreinabýti* og heimillum almenn stevnumið fyri flokkatali skúlans (síðu 30-31), og er tann einstaki skúlin býttur sundur í flokkar eftir hesum meginreglum.

Í álitinum um *Fólkskúlin Tíma- og lærugreinabýti* er annars tilskilað, at Landsskúlafyriritingin eigur "at vera heinilað í serstøkum føri at kunna víkja frá meginregluni um flokkatal, tá ið hon skal staðfesta tær stókiligu skúla- og undirvísingartættanir" (s. 31).

3. stk.: Henda lógaráseting er at fata sum ein ótsøgn um, hvat ið dentur eigur at verða lagdur á, tá ið næmingarnir verða býttir sundur í flokkar, at tann einstaki flokkurin so verður varðveittur allur sum hann er tey fylgjandi skúlaárin. Men henda áseting forðar tó ikki fyri umbroyting í flokkum, um tað av námsfrøðiligum, fíggjarligum, sosialum ella øðrum orsøkum verður hildið at vera neyðugt.

At nýtt floksbýti vanliga ikki kann verða gjørt vegna val av lærugreinum, samsvarar við grundregluna um tann óbýtta skúlan, har næmingar ikki verða býttir í flokkar eftir evnum, kunneikastøði, valynskjum ella øðrum fortreytum. Nú skeiðbýti er strikað í lógini, verður mælt til at strika orðið "skeiðum" í hesum petti.

4. stk.: Í hesum nýggja stykkiinum er heimilað skúlan at skipa so fyri, at undirvísingin í ávíkavist forskúla-flokki, 1. og 2. skúlaári ella 1., 2. og 3. skúlaári kann lutvís verða samskipað. Samskipað skúlabyrjan merkir, at felags undirvísing/samstarv kann lutvíst fara fram hesi skúlaárin, so at hesir næmingar kunnu fáa høvi

at samstarva í størri og minni mun. Minsta samstarvið er ætlandi 1 tími um vikuna; men við m.ø. flokshugtakinum og tí námsfrøðiliga og sosialu eindini í huga skulu nakrir av tímunum tó altíð vera í tí einstaka flokkinum. Tó er tilskilað, at øll undirvísing kann verða samskipað í teimum smáu skúlunum, sum ikki eru ársbýttir. Hetta er í grundini í samsvar við tann undirvísingarform, sum ikki minst hevur eyðkent tann føroyska bygðaskúlan allar dagar.

Ráðleggingarnevndin mælir til, hetta undirvísingarmál verður lýst gjøllari í serstakari grein, ið ber heitið *Samskipað skúlabyrjan*.

§ 31

1. stk.: Innihaldsliga óbroytt.

2. stk.: Innihaldsliga óbroytt.

§ 32

1. stk.: Orðið "Skúlaættan" er broytt til "Skúlabygnaður", av tí at hetta hugtakið verður hildið at lýsa betur tær ásetingar, henda lógargrein fevnir um. Í alraðflestu kommunum er bert 1 skúli. Tí hóskar tað betur til føroysk viðurskipti, at lógin verður broytt samsvarandi. Í teimum fáum kommunum, sum hava fleiri sjálvstøðugar skúlar, eigur skúlabygnaður at verða gjørdur til hvønn skúla sær og við atlíti at øllum skúlabygnaðinum í kommununnar skúlaverki.

Ásetingin í § 33, 1. stk. nr. 1b um, at "Skúlaverkið í økinum hjá bý-/bygðaráðnum og skúlanevndini kann við løyvi frá landsskúlaráðnum roknast sum ein skúli, hóast høluni ikki eru samlað á einum stað í økinum", er flutt undir § 61, 5. stk. í uppskotinum. Annars eru bert neyðugar dagføringar gjørdar í sambandi við, at Landsskúlaráðið er avtikið, og at ráðharrastýri er kumið í staðin.

2. stk.: Orðingin er eitt sindur broytt. Orðið "Landsskúlaráðið" er broytt til "Landsstýrismaðurin". Av tí at tað er skúlin, ið árliga hevur givið og sent Landsskúlafýrisitingini um skúlanevndina upplýsingar um næmingatal, flokkatal o.a., verður hildið rættast, at eisini skúlin eigur at verða nevndur her.

§ 33

Við løgtingslóg nr. 121 frá 21. mai 1993 samtykti Føroya Løgting at gera ta broyting viðvíkjandi studningi til skúlabarnaflutning, at eingin studningur verður goldin úr landskassanum til flutning av skúlabørnum í teirra egnu bústaðarkommunu.

1. stk.: Eingin broyting.

2. stk.: Eingin innihaldslig broyting.

3. stk.: Eingin broyting.

4. stk.: Eingin broyting.

5. stk.: Skúli er sum kunnugt ikki í øllum bygðum her á landi, sjálvt um tað kunnu vera skúlabørn í 7 - 14 ára aldri á staðnum, og harumframt eru tað stívliga 40 fólkaskúlar, sum ikki undirvísa næmingum á 8. -

10. flokssligi. Av hesum grundum eru tað heilt nógvir næmingar, sum dagliga ganga í skúla í øðrum bygdum.

Hesir næmingar, ið vera fluttir millum bygda í skúlabussum, og aðrir næmingar, ið hava langan/ortførnan skúlaveg, sleppa hvørki í millumtíðum ella í matsteðgi av skúlanum og heim til sín sjálvs, so sum skúla-felagar teirra annars hava høvi til.

Vantandi samskipan millum tímatálvar og flutning saman við fíggjarspurningum volda, at hiðitíð avbygda-næminga eftir skúlabussinum stundum kann vera órimiliga long. Ein annar vansi, sum Landsskúlafyrisít-ingin eisini verður gjørd varug við, er tann matsteðgur, har ið flestu næmingarnir fara heim til húsa, meðan aðrir næmingar eru verandi eftir, uttan at nóg neyvt eftirlit er við teimum. Mælt verður tí til, at landsstýris-manninum er heimilað at gera reglur um hesi og onnur líknandi viðurskipti.

6. stk.: Eingin broyting.

7. stk.: Sambært galdandi siðvenju er tað landsstýrismaðurin, ið góðkennir umrøddu flutningsskipanir, og tí er skotið upp at broyta hetta stykkið samsvarandi. Sí annars viðm. til § 27, 3. stk.

8. stk.: Higar til hava kommunur fingið endurgoldið 50% av útreiðslunum til góðkendar flutningsskipanir eftir 1. stk., men av tí at hesin stuðningur er treytaður av játtanini á fíggjarlóginum, sum kann verða broytt frá einum ári til annað, verður hildið rættast, at landsstýrismanninum verður heimilað at áseta reglur hesum viðvíkjandi.

9. stk.: Eins og tann í 1. - 6. stk. umrøddi skúlabarna-flutningar má metast at vera eitt fyrisitingarligt mál, ið Landsskúlafyrisitingin altíð hevur fyrisíðið, so má tað eisini haldast at vera hóskandi, at tað eisini er fyri-sitingin, sum í hvørjum einstøkum føri tekur støðu til, hvørt tað verður hildið skilabetri at skipa fyri lærara-flutningi heldur enn næminga-flutningi, so sum tað higartil hevur verið gjørt í ávísum førum. Hetta stk. er tí eisini broytt samsvarandi hesi siðvenju.

§ 34

1. - 5. stk.: Orðið "Landsskúlaráðið" er broytt til "Landsstýrismaðurin". Sí viðm. omanfyri.

6. stk.: Sí viðm. til § 27, 2.stk.

7. stk.: Eingin broyting.

Kapittul 4 Lærararnir

§ 35

1. stk.: Henda lógaráseting fatar um tey útbúgvingarkrøv, sum lærari skal lúka fyri at hava almennan undir-vísingar-førleika, t.e. førleika at undirvísa í øllum lærugreinum fólkaskúlans. Tann, ið skal undirvísa í grund-skúlanum og í 10. flokki, skal hava lokið útbúgvingina til lærara í fólkaskúlanum á Føroya Læraraskúla smb. Løgtingslóg nr. 69 frá 28.05.1980 um læraraútbúgving og kunngerð nr. 26 frá 07.05.1991 um lærara-útbúgving, ella á danskum læraraskúla smb. *Lov nr. 410 af 6. juni 1991 om uddannelse af lærere til folke-skolen og bekendtgørelse nr. 261 af 15. april 1992 om uddannelse af lærere til folkeskolen.*

Í endanum á hesi petti verður harum-framt ásett "ella aðra læraraútbúgving, sum Landsskúlaráðið hevur góðkent hesum viðvíkjandi" (sí Rundskriv nr. 1 frá 6. mars 1990 um góðkenning av útlendskum fólkskúla-læraraútbúgvingum og øðrum læraraútbúgvingum enn fólkskúla-læraraútbúgvingini). Sambært hesum rundskriv kann bert tann umsøkjari, sum er ríkisborgari í Føroyum, verða settur í tænastumannastarv í fólkskúlanum.

2. stk.: Sambært hesum stykkið er tað ein treyt fyri fastari setan sum lærari, at viðkomandi hevur staðið eina serliga roynd í føroyskum eftir greiniligari reglum, sum Landsskúla-ráðið hevur ásett (sí Rundskriv nr. 2 frá 7. juni 1991 um eykaprógv í føroyskum).

3. stk.: Um so er, at teir tænastumannasettu, royndarsettu ella tímalærararnir av einhøvørji orsøk ikki kunnu átaka sær undirvísingina í øllum teimum lærugreinum, sum standa í undirvísingartættini, so kunnu serlærarar, ið hava serliga útbúgving, verða settir at lesa hesar vantandi tímarnar í undirvísingartættan skúlans. Men hetta stykkið eigur ikki at verða lisið á tann hátt, at tann, sum ikki hevur læraraút-búgving, skal verða settur at undirvísa í lærugrein, har onkur av lærarum skúlans, ið hevur førleika til tess, hæði kann og vil undirvísa í lærugreinini.

4. stk. strikað: Sambært § 13. 1. stk. í Læggingslóg um skúlafyrirsiting ger skúlan leiðsla í samráð við lærararáðið eitt uppskot um býtið av arbeiðinum millum lærararnar og um eina arbeiðsætlan fyri vikuna, og skal skúlanevndin góðkenna hesi uppskot, sum m.a. annað fæta um tíma- og lærugreinabýtið eisini í kristniskunnleika og í ítrótti (sí eisini § 15 í Reglugerð nr. 4 frá 12. juli 1985 fyri fólkskúlaleiðarar).

Nevndin er av teirri áskoðan, at leiðsla skúlans, sum undir ábyrgd skúlanyndugleikanna hevur ta fyrirsit-ingarligu og námsfrøðiligu leiðsluna av skúlanum og ábyrgðina av virkseini skúlans, samb. § 59. 2. og 3. stk., ger arbeiðsbýtið millum lærararnar til litan, at tað tí ikki skuldu verið neyðugt at gjørt serstakar ásetingar fyri umrøddu lærugreinir í lógini.

§ 36

Síðan henda nýggja fyriskipanin kom í lógina, eru tað næmingar í fleiri skúlum, sum hava tikið ímóti tilbøðnum um undirvísing í frítíðini, i.e. uttan fyri vanligu tímatálvu skúlans. Undirvíst hevur einamest verið í teim mentandi/skapandi lærugreinunum, serstakliga í tónleiki/kórsangi, og hava undir vísararnir annaðhvørt havt læraraútbúgving ella aðra serfakliga útbúgving. Mælt verður til at varðveita henda møguleika.

§ 37

Eingin innihakslig broyting.

§ 38

Orðið "faklærarar" er broytt til "sergreinarlærarar".

§ 39

Bert málsligar dagføringar. Eins og fyriskipanin í § 6. 2. - 3. stk. gevur næmingi møguleika at sleppa undan at verða undirvístur í kristniskunnleika, so gevur henda lógarásetingin somuleiðis einum lærara samsvarandi møguleika at sleppa undan at undirvísa í hesi lærugrein. Í hesi fyriskipan verður sostatt hugsað um teir lærarar, sum kunnu fáa samvitskubít av at undirvísa í lærugreinini.

Kapittul 5

Undirvísingarskylda. Innskriving og útskriving úr fólkskúlanum.

§ 40

Eingin innihaldslig broyting. Fyriskipanirnar í fólkskúlalógini um undirvísingarskyldu fevna um eitt og hvørt barn, sum hevur fastan bústað í Føroyum. Hetta sama er galdandi fyri tey børn, sum skulu vera her í landinum í minsta lagi 6 mánaðir. Henda fyriskipan er galdandi, tá ið barnið hevur fingið uppihaldsloyvi og tá uttan mun til, hvønn ríkisborgararétt barnið hevur. Um næmingur, sum hevur undirvísingarskyldu flytur til Føroya, so eigur skúlagongd hansara at byrja sum skjótast og í seinasta lagi 3 vikur eftir, at hann hevur búsett seg her í landinum.

§ 41

1. stk.: Henda fyriskipan, sum er grundað á § 76 í grundlógini, gevur foreldrunum frælsi til at lúka kravið um undirvísingarskylduna fyri børnum sínum á annan hátt enn at skriva tey inn í fólkskúlan. Tað er sostatt ikki skúlskylda her á landi. Viðvíkjandi retti barna at fáa undirvísing í fólkskúlanum verður víst á § 26, 1. stk.

2. stk.: Seinni parturin í hesum pættinum, sum nú er skoyttur uppí av tí longdu undirvísingarskylduni, økir skúlafrælsið hjá næmingum eftir 7. flokksstigi til eisini at fata um t.d. eftirskúla, háskúla, húshaldsskúla ella góðkend skeið, sjálvt um undirvísingin kanska ikki samsvarar so fullkomiliga við undirvísing fólkskúlans.

3. stk.: Sum nomið er við í trimum teimum seinastu reglubrotunum í greinini *Um undirvísingarskylduna*, so er tað hvørki ynskiligt ella gjørligt at nýða teir næmingar, sum av einhøvri orsøk ikki trívast í fólkskúlanum, at verða verandi har, til 9 ára undirvísingarskylda teirra er lokin. Hin vegin eigur tó at verða borið so í bandi, at hesir næmingar kunnu lúka undirvísingarskyldu sína á annan hátt enn við vanligari skúlagongd, so at teir ikki verða sleptir upp á fjall.

Henda nýggja ásetingin sipar tí til tey serstøku føri, tá ið tildið verður, at ein næmingur í løtuni ikki fær nóg nógv burtur úr skúlagongd síni við at halda fram í 8. og 9. flokki fólkskúlans ella í einum eftirskúla. Um so er, at tað hvørki er gjørligt ella ynskiligt at lata næmingin fáa eina vinnuliga útbúgving, so eigur at verða kannað, um til ber t.d. at samskipa vinnuligt arbeiði við lutvísa undirvísing, samb. í hesum viðfangi teir nýggju møguleikarnar í § 9, 2. stk.

Tíðkir næmingar verða vanliga verandi innskrivaðir í teirra fyrrverandi skúla, uttan so er, at teir flyta í aðra kommunu; í tí føri eiga næmingarnir at verða innskrivaðir í viðkomandi skúla í hesi kommunu. Tað er leiðari skúlans, ið hevur umsjón við, at næmingarnir fylgja treytunum fyri hesum loyvi.

4. stk.: Tað er at vænta, at ymisk viðurskipti kunnu taka seg upp í sambandi við ásetingarnar í 2. og 3. stk., og tí verður mælt til, at landsstýrisnumminum er heimilað at áseta gjøllari reglur eftir 2. og 3. stk.

§ 42

1. stk.: Greinin skal vera borin saman við § 76 í grundlógini, sum hevur hesa orðing: "Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værgere, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen".

Forteyt grundlógarinnar er sostatt undirvísingarskylda, men tað verður latið fólkkaskúlalógini at greina, nær henda undirvísingarskylda byrjar og endur.

Sum tað sæst av 1. stk., so er talan um undirvísingarskyldu og ikki um skúlskyldu. Hesin grundlógartryggjaði rættur at fáa ókeypis undirvísing er bundin at undirvísing fólkkaskúlsins, og hann er avmarkaður til børn í undirvísingarskyldugum aldri. Í hesum fólkkaskúlalóguruppskoti er hesin rættur tó vorðin víðkaður, so hann bæði er galdandi fyri forskúla(flokk) og 10. flokk, samb. § 26.

Forskúlin skal ikki verða taldur uppí, tá ið gjørt verður upp, hvørt undirvísingarskylda barnsins er lokin.

Undirvísingarskyldan er sambært 1. stk. lokin í hesum trimum sjálvsstøðugu førum:

1. Tá ið barnið hevur fingið regluliga undirvísing í 9 ár (forskúli ikki íroknaður).
2. Tá ið grundskúlin, t.e. 9. flokkur, er lokin, sjálvt um barnið tá ikki hevur fingið undirvísing í 9 almanakkaár.
3. Í tí almanakkaári, barnið fyllir 17 ár, uttan mun til, um barnið frammunundan hevur lokið 9. flokk ella ikki.

ad 1: Tað er eingin treyt, at barnið skal hava lokið 9. flokksstig. Tað barn, sum við samtykki foreldra, samb. § 16, 1. stk. er undirvíst á sama flokksstigi í 2 ár, hevur lokið undirvísingarskyldu sína við endan á 8. flokki. Men sambært § 26, 1. stk. kann barnið krevja, at tað sleppur at halda fram skúlagongdina til endan á 10. flokki.

ad 2: Hetta kann gera seg galdandi hjá næmingum, ið sambært § 12 hava fingið loyvi at leypa eitt flokksstig um.

ad 3: Hesi viðurskifti kunnu gera seg galdandi, um ein næmingur hevur gingið fleiri flokksstig umastur og/ella hann hevur byrjað skúlagongdina seint.

2. stk.: Fyriskipanin gevur foreldrum møguleika at lata síni børn verða innskrivað í 1. flokk, áðrenn undirvísingarskyldan samb. 1. stk. byrjar. Henda regla ásetur samstundis niðara aldursmarkið fyri, nær børn yvirhøvur kunnu verða tikið inn í fólkkaskúlan. Tey børn, sum eru innskrivað í 1. flokk, koma undir § 12, 1. stk., har stóðið er, at næmingarnir skulu vera undirvístir á tí flokksstigi, ið samsvarar við skúlaaldur teirra. Næmingar í 1. flokki kunnu t.d. tí bert verða fluttir í forskúla við samtykki foreldra.

Fyriskipanin um skjóta skúlahyrjan ber við sær, at foreldur kunnu krevja at fáa eina meting um, hvørt hildið verður, at barn teirra er ført fyri at fylgja undirvísingini. Henda einstaklings meting, sum skal vera grundarlagið undir avgerð skúlaleiðarans um upptøku, skal verða gjørd á fakligum grundarlagi. Ein skúli kann tískil ikki bert sýta einum barni, ið enn ikki er vorðið undirvísingarskyldugt, at verða tikið inn í 1. flokk, um so er, at tað annars lýkur aldursásetanina í 2. stk.

3. stk.: Fyriskipanin um, at barnið verður skrivað inn árið eftir, at undirvísingarskyldan er byrjað, kann beri verða framd við samtykki foreldra; men foreldrin hava heldur ikki nakað sjálvsagt krav um, at undirvísing barnsins skal verða flutt fram 1 ár. Tað er skúlastýrið, sum tekur avgerð um hetta í hvørjum einstøkum føri, og í tí føri, tað er í íva, eigur avgerð hennara at vera grundað á eina serstaka kanning av húnaskapi næmingsins ella møguliga á ummælið frá leiðaranum í einum barnagardi/forskúla.

Eftir orðaljóðinum miðar fyriskipanin eftir, at undirvísing barnsins, sum er vorðið undirvísingarskyldugt, og sum tí vanliga átti at farið í 1. flokk, verður flutt fram 1 ár. Men henda fyriskipan eigur eisini at verða futað og nýtt soleiðis, tá talan er um at flyta barn, sum er byrjað í 1. flokki, í ein forskúlaflokk. Í hesum føri eigur, umframt samtykki foreldra, ummæli skúlaleiðarans vanliga at vera nóg gott grundarlag at hava fyri støðutakan hjá skúlastýrinum.

4. stk.: Um kommunu settur forskúlaflokk á stovni, so er í hesum petti ásett, at børn kunnu verða skrivað inn í tilíkan forskúlaflokk í tí álmanakkaári, tey fylta 6 ár, ella seinni.

5. stk.: Í viðmerkingunum til § 4, 2. stk. um forskúla á smáplássnum sigur nevndin m.a. soleiðis:

"Viðvíkjandi smáplássnum"

Nevndin hevur í hesum sambandi viðgjørt tey serligu viðurskipti í smábygdnum, har kanska bert eitt ella nøkur heilt fá børn árliga eru í 6 ára aldri. Í hesum bygdum er bert 1, 2 ella kanska 3 lærarar, og næminga- og harvið eisini flokkatalið er samsvandi. Í hesum bygdum ber sjálfandi ikki til at skipa ein sjálvstøðugan forskúlaflokk, eins lítið og tað ber til at byggja tilverugrundarlag fólkaskúlans bert á forskúla-næmingar, so at lærari og harvið skúli skal vera hildin í bygdini í tólkum føri.

Men fyri at tilskar bygdin tó ikki skulu verða fyri vanbýti, heldur nevndin tað vera skilugott, um borið verður so í bandi, at forskúlanæmingum kann verða lóyst at verða innskrivaðir í fólkaskúlan, og at teir kunnu vera í stovu saman við hinum næmingum skúlans, so sum hildið verður best hóskandi, og at tímakvota skúlans verður økt samsvandi". Tað er við hesum í huga, at ásetingarnar í hesum stykkinum eru gjørdar. Sí annars § 22, 3. og 5. stk. við viðmerkingum. Víst verður í hesum sambandi somuleiðis á § 31 um møguligt skúla-samband.

§ 43

1. stk.: Fyriskipanin áleggur teimum ella tí, sum hevur foreldramyndugleikan (ella tí, sum hevur barnið um hond), at hava ábyrgdina av, at barnið er í skúlanum, tá ið undirvísingin fer fram. Møgulig tiltøk í sambandi við ólógligar fráverur eiga tí í prinsippinum at verða reist inná foreldrunum, eftir at tey hava fingið høvi at ummælt málið. Víst verður í hesum viðfangi á § 2 í rundskrivi nr. 2 frá 12. januar 1994 um viðgerð av ólógligari fráveru og á rundskriv nr. 1 frá 12. januar 1994 um arbeidssnádur og gott skil í fólkaskúlanum. Onnur tiltøk enn tey, sum nevnd eru í hesum báðum rundskrivum, kunnu ikki verða sett í verk.

2. stk.: Eingin innihaldslig broyting.

3. stk.: Eingin innihaldslig broyting.

4. stk.: Eingin broyting.

§ 44

1. stk.: Í sambandi við ráðlegging skúlans av komandi skúlaári er m.a. neyðugt at fáa upplýsingar um, hvussu nógv børn verða skrivað inn í skúlan á fyrsta sinni. Av tí at hesar innskrivingar ofta fara fram ta fyrstu tveggja í álmanakka-árinum, er skotið upp at broyta orðingina "skúlaárs byrjan" til "úrsbyrjan", so at betri samsvar er millum lóg og siðvenju (samb. §§ 1 og 6 í rundskrivi nr. 3 frá 24. januar 1994 um inn- og útskriving fólkaskúlans).

2. stk.: Eingin broyting, sí §§ 7-13 í rundskrivi nr. 3 frá 24. januar 1994 um inn- og útskriving.

3. stk.: Eingin innihaldslig broyting.

§ 45

1. stk.: Sambært § 59, 5. stk. er tað nú leiðari skúlans, ið hevur eittíð við, at teir næmingar, sum eru

innskrifaðir í skúlan, fylgja nóg væl við undirvísingini, og tað er eisini hann, ið hevur ábyrgdina av øllum íðkiligum avgerðum viðvíkjandi næmingum skólans.

Samsvarandi hesum mælir nevndin til, at § 46 verður strikað, og at skúlastýrini ístaðin áseta sínar meginreglur um m.a. næmingafráverur, smb. § 55, 1. stk. 5. pkt. og § 57, 1. stk. 5. pkt.

Tað er ikki óhugsandi, at skúlastýrið t.d. veður at brúka ásetingarnar í § 47 í verandi lóg sum støði undir meginreglum sínum um næmingafráverur. Samsvarandi teimum kondi skúlanevndin, um hon metti orsøk vera til tess.

- biðja foreldrinu um persónliga ella skrivliga at geva eina gjøllari frágreiðing um orsakina til fráveruna,
- áleggja skúlanum at søkja nærri samband við foreldrinu,
- áleggja skúlanum at innstilla næmingin til skúlasálarfrøðiliga kanning,
- mæla foreldrunum til at søkja sær stuðul hjá sosialu myndugleikunum,
- geva barnaverndini frágreiðing um málið.

Samanber eisini rundskriv nr. 2 frá 12. januar 1994 um viðgerð av ólógligari fráveru.

Í lógaruppskotinum er dentur lagdur á, at allir teir næmingar, sum eru skrivaðir inn í fólkskúlan, hava skyldu at taka lut í undirvísingini. Hetta er galdandi, hóast tað ikki snýr seg um at lúka undirvísingarskylduna. Næmingar, sum eru í forskúla- ella 10. flokki, hava tí eisini mótiskyldu, sjálvt um undirvísingin ikki er kravd í hesum flokkum. Sum áður nevnt er tað skúlaleiðarin, ið hevur eftirlit við, at teir næmingar, sum eru innskrivaðir í fólkskúlan, fylgja nóg væl við undirvísingini. Fortreytin í so máta er so sjálvandi tann, at teir lúka mótiskyldu sína.

2. stk.: Eingin innihaldslig broyting. Ásetingarnar um upplýsingarskyldu í sambandi við fráveru eru grundaðar á teirri fortreyt, at tað eru foreldrinu, smb. § 43, 1. stk., ið hava ábyrgdina av, at barnið kemur í skúla til ta ásettu undirvísingartíðina. Lógin heimilar ikki nøkrum møguleika fyri revsjatgerðum ímóti foreldrum í sambandi við ólógligar fráverur. Viðvíkjandi agunaratgerðum mótvegis næmingunum smb. Rundskriv nr. 1 frá 12. januar 1994 um arbeiðsnáðir og gott skil í fólkskúlanum. Tað verður hikið rættast, at skólin (t.e.kommunan) rindar útreiðslurnar fyri ta umbidnu lekna-váttina, hóast tað neyvan eru nakrar reglur hesum viðvíkjandi.

6. Liður

Fyriritingin av skúlaverkkinum

§ 46

Í hesi lógargrein er staðfest, at skúlamyndugleikin á staðnum er kommunustýrið og skúla-/felagsskúlastýrið. Men meðan kommunustýrið er myndugleiki alra skúla í kommununi, so er myndugleiki skúlastýrisins avmarkaður til tann einstaka skúlan, smb. eisini § 50, 1. stk. Myndugleikin hjá felagsskúla-stýrinum latar harafturímóti um allar fólkskúlarpar í økinum, smb. § 52, 1. stk. við viðmerkingum.

§ 47

Tað er í høvuðsheitum § 9 í lótingslóg um skúlafyririting, sum við ávisum broytingum og málsligum dagføringum er flutt undir hesa lógargrein.

1. stk.: Ásetingin samsvarar innihaldsliga við § 9, 1. stk. í skúlafyriritingarlógini. Sí annars viðmerkingarnar til § 26, 1. stk.

2. stk.: Sambært § 10, 2. stk. í galdandi lög um skólafyrirsiting er það skóluneyndin, ið hefur hetta eftirlitið. Men nú skotið er upp at hava skúlastýri fyrri tann einstaka skúlan og felagsskúlastýri, verður hildið rættast, at það er kommunustýrið (mentamálaeildin), ið skal hava hesa uppgávu um hendi, tí það er júst kommunuskrivstovan við sínum fólkeyvirliti, ið hefur allar neyðugar upplýsingar hesum máli viðvíkjandi.

3. stk.: Samsvarar innihaldsliga við § 9, 2. stk. í skólafyrirsitingarlógini.

4. stk.: Flestu kommunur, og serliga tær stóru, gera eina fíggarætlan fyrri kommununnar skúlaskep á hvørjum ári, sum so tann einstaki skúlin skal fyrirsita og halda seg til. Hildið verður, at ein tilík skipan er góð fyrri báðar partur, sjálvt um summir skúlar høvdu ynskt, at sjálv játtanin var hægri, enn hon í sumnum førum er. Samsvarandi hesum er tí sett aftur at verandi § 9, 3. stk. í skólafyrirsitingarlógini, at kommunustýrið eisini "ásetur fíggarættanin fyrri tann einstaka skúlan".

5. stk.: Samsvarar við § 9, 4. stk. í lög um skólafyrirsiting.

6. stk.: Orðið "skúlaættan" er skilið út við "skúlabygnað", ið er eitt nýggjari og beinraknari hugtak at nýta, samb. § 32. Verandi orðing um, at skúlaættanin skal staðfestast av Landsskúlaráðnum, er flutt og dagførd undir § 61, 5. stk.

7. stk.: Samsvarar við § 9, 6. stk. í lög um skólafyrirsiting.

8. stk.: Samsvarar við § 9, 7. stk. í lög um skólafyrirsiting við teirri dagføring, at orðið "landsstýrismaðurin" er sett í staðin fyrri "skólafyrirsitingini".

§ 48

1. stk.: Fólkskúlanir eru sum kunnugt kommunuskúlar. Mælt verður tí til, at tað eru kommunustýrin, ið eru fólkavald, sum áseta reglugerð um fyrirsitingina av kommununnar skúlaverki. Her er so eisini skotið upp, hvar ið m.a. eigur at standa tilskilað í umræddu reglugerð.

ad. nr. 1: Nú er ásett í § 50, 2. stk. nr. 1, at talið á foreldraumboðum skal vera 5. Hetta skal eisini standa í reglugerðini.

ad. nr. 2: Kommunustýrislimur kann bert verða tilnevndur til skúlastýrið eftir áheitan frá skúlastýrinum. Um so er, at kommunustýrið hefur gjørt av at velja ein lim at vera á fundi í skúlastýrinum, so skal tað vera tilskilað í reglugerðini. Kommunustýrislimurin hefur ikki atkvøðurett, samb. §§ 50, 4. stk. og 52, 3. stk.

ad. nr. 3: Her verður hugsað um reglur viðvíkjandi vali av lærara-, samstarvsfólka- og næmingaumboðum. Neyðugt verður at gera reglur hesum viðvíkjandi, samb. § 53, 1. stk.

ad. nr. 4: Um so er, at kommunan ynskir at seta ráðgevandi nevnd innan kommununnar skúlaverk, so eigur tað at standa í reglugerðini, og hvør samanseting nevndarinnar er.

Í hesum sambandi er eisini húskandi at seta í reglugerðina t.d.:

- um skúlaleiðarin er fundarstjóri í námsfrøðiliga ráðnum, ella um ráðið sjálvt veur sín fundarstjóra,
- um kommunustýrið hefur ásett nakra fundarskipan fyrri námsfrøðiliga ráðið,
- um latnir vera dagpengar, endurgjald fyrri mista arbeiðsinnivá og flutningsendurgjald til foreldraumboðini í skúla-/felags skúlastýrinum.

Í reglugerðini/fylgiskjalinum fyrri skúlastýrið kunnu sjálvandi standa aðrar upplýsingar.

2. stk.: Mælt verður til, at kommunustýrið letur skúlastýrið fáa eitt yvirlit yfir tær samtyktir, tað hevur gjørt viðvíkjandi skúlaætlanini o.ø., so at skúlastýrið altíð er kunnugt um skúla-bygnaðin í kommununi, møguliga skúlabygging/-umbygging, nýtslu av høllum skúlans o.s.fr.

Fylgiskjalið til reglugerðina hevur fyrst og fremst til endamáls at lúka upplýsingaruppgávuna mótvægis brúkarum fólka-skúlans.

§ 49

1. stk.: Henda greinin er í høvuðsheitum meirlík § 48. Aðalmunurin er tó tann, at ásetingarnar í hesi grein fata um ta reglugerð, sum tey kommunustýri, ið hava eitt felags- skúlastýri, skulu áseta.

ad. nr. 1: Samhætt § 51 skal í foreldraumboð, sum valt er til hvønn skúla í skúlaøkinum, samb. § 52, 1. stk., samstundis vera foreldraumboð í felagsskúlastýrinum. Talið á foreldraumboðum í felagsskúlastýrinum samsvarar sostatt við talið á umrøddu skúlanum í økinum.

ad. nr. 2 - 4: Víst verður á viðmerkingarnar til § 48, 1. stk.

2. stk.: Sí viðmerkingina til § 48, 2. stk.

§ 50

1. stk.: Samhætt galdandi skúlalóggávu eiga skúlanevndir at vera í hvørji einstakari kommunu. Tær eru sum kunnugt fólkavaldar. Sjálvt um tað eru fleiri skúlar í eini kommunu, so er kortini bert tann eina skúlanevndin/ráðið, sum hevur um hendi allan tann myndugleika og tær heimildir, henni/tí er tillutað eftir lógini.

Mælt verður nú til, at skúlanevndin/ráðið í verandi líki verða avvikin, og at eitt skúlastýri istaðin verður skipað fyri hvønn einstakan skúla, sum í minsta lagi hevur 20 næmingar og 2 lærarar, samb. § 50, 1. stk., sí tó eisini § 52, 1. stk. við viðmerkingum.

Samhætt yvirlitinum, "Ráðlegging Fólkskúlans", sum Lands-skúlafyrisitingin gevur út á hvørjum ári, eru tað

- 1) um leið 40 fólkskúlar, ið hava meir enn 20 næmingar og fleiri lærarar og
- 2) um leið 20 skúlar, ið hava minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara til vanliga undirvísing.

Hildið verður hóskað at brúka hetta markið sum meginreglu á tann hátt, at til hesar báðar skúlastøðirnar verða vald ávikavist skúlastýri og foreldraumboð. Foreldraumboðini eru so samstundis limir í felagsskúlastýrinum í tí ávísa skúla-økinum.

2. stk.: Nevndin skjýtur upp, at limirnir í skúlastýrinum skulu vera: 5 foreldraumboð, samb. tó § 53, 3. stk., 2 umboð fyri lærararnar og hini samstarvsfólkini og møguliga 2 næminga-umboð, sí 3. stk.

Neyðugt verður at gera gjøllari reglar m.a. um val av foreldraumboðum í skúla-/felagsskúlastýrið, samb. § 53, 1. stk.

Samstarvsfólk eru øll tey, sum arbeiða í skúlanum, samb. §§ 35 og 36, og sum fyriskipararheimild skúla-leiðarans fevnir um. Skúlatænari og reingerðarfólk, ið kanska eru sáttmálasett, og fólk sum t.d. skúlalæknir, skúlatannlæknir og sálarfrøðingur, ið bert eru av og á í skúlanum, og sum starvast undir øðrum setunar-myndugleika, eiga ikki at vera mett sum samstarvsfólk skúlans.

Um so er, at varaskúlastjórin er valdur sum umboð fyri samstarvsfólkini, so kann hann ikki samstundis vera varamaður skúlaleiðarans sum skrivari hjá skúlastýrinum.

Nevndin er av teirri áskoðan, at samstarvsfólk eigur í minsta lagi at hava starvast 1 ár í skúlanum fyri at hava valrætt og kunna verða valt. Grundgevingin fyri hesum er tann, at valskeiðið hjá tílíkum umboðum er bert 1 ár, samb. 8. stk.

Tað er í prinsippinum einki sett aldursmark fyri, hvussu ungir næmingarnir skulu vera, fyri at teir kunnu vera valbarir og hava atkvøðurætt til skúlastýrið. Um so er, at skúli hevur næmingaráð, so er tað hetta ráð, ið veitur tey 2 næminga-umboðini í stýrið. Er einki næmingaráð, taka allir næmingarnir lut í valinum. Viðvíkjandi valreglum o.a., sjó § 53, 1. stk.

Hes eru so skotin upp tey umboð, ið skulu vera á fundi í skúlastýrinum. Av hesum uppskoti sæst t.d., at varaskúla-stjórin kann ikki vera á skúlastýrisfundi saman við leiðara skúlans. Kommunustýrinum er t.d. heldur ikki heimilað at tilnevna fastan eygleiðara. Skúlastýrið kann harafturímóti altíð bjóða áhugaðum, herimillum t.d. varaskúlastjóranum, øðrum foreldraumboðum o.s.fr. at koma til fundar um tey mál á dagskránni, ið hava teirra serstaka áhuga.

3. stk.: Av tí at royndir aðrastaðni sýna, at tað kann vera torført at fáa næmingar í 11-12 ára aldri at vera á tílíkum fundum, so heldur nevndin tað vera hóskandi at seta hesa avmarking í lógina.

4. stk.: Tað er týðningarmikið fyri menningina av kommununnar skúlasapi, at gott samstarv er ímillum kommunustýrið og skúlastýrið. Við støðugum innliti í málsviðgerðir skúlastýrisins verður kommunustýrið betur ført fyri at fylgja við virksemi skúlans og at dugna skúlans arbeiði sum best. Samsvarendi hesum verður mælt til, at kommunustýrið kann eftir áheitan frá skúlastýrinum gera av, at ein av limum tess er við á skúlastýrisfundi utan atkvøðurætt.

5. stk.: Bert foreldraumboðini hava atkvøðurætt í skúla-stýrinum. Næmingaumboðið skal ongantíð vera við at viðgera einstaklingsmál, hvørki tá ið tað snýr seg um næmingar, lærarar ella onnur samstarvsfólk, samb. 9. stk.

6. stk.: Formaðurin í skúlastýrinum skal verða valdur ímillum foreldraumboðini. Ásetingar um formansval, herimillum um formansvalið t.d. skal vera galdandi fyri 1 ár ella alt valskeiðið, skal standa í reglugerðini hjá skúlastýrinum ella í fundarskipan stýrisins. Í fundarskipanini eiga at vera reglur um fundarfráboðan, dagsskrá, viðtøkuføri, atkvøðuform, varalimir o.s.fr.

Fundirnir í skúlastýrinum eiga ikki at vera almennir, og tann einstaki stýrslimurinn eigur tí heldur ikki at endurgeva, hvat ið hinir limirnir hava sagt á fundinum. Hetta er galdandi, sjálvt om upplýsingin ikki kemur undir tagnarskylduna. Harafturímóti er stýrslinni loyvt at siga sína hugsan og støðutakan, uttan so er, at málið snýr seg um upplýsingar í trúnaði. Tagnarskyldan er eisini galdandi fyri næmingaumboðið.

Skúlastýrisformaðurin tekur støðu til margvaldan, sending og møgulega almannakunngerð av dagsskránni og stýrissamtyktum samsvarendi møgulegum ásetingum í fundarskipanini hesum viðvíkjandi. Hildið verður, at almenningurin altíð eigur at hava atgongd til samtyktargerðabók stýrisins.

7. stk.: Leiðari skúlans, ið er við á stýrisfundi utan atkvøðu-rætt, er skrivari í stýrinum. Ikki er loyvt leiðara skúlans at hava varaskúlastjóran ella annað hjálparfólk við á fund sum skrivara. Harafturímóti skal vara-skúlastjórin umboða leiðara skúlans, tá ið honum berst frá.

8. stk.: Av m.a. teirri orsøk, at nógvir næmingar flyta úr sínum egna skúla eftir 7. skúlnár og fara í annan skúla at ganga í frambaldsdeild í 3 ár, so verður hildið hóskiliga at lata valskeiðið hjá foreldraumboðunum

eisini vera 3 ár. Neyðugt verður at gera gjøllari reglur um val o.a., samb. § 53, 1. stk.

Mælt verður til, at tey fólk, sum starvast í skúlanum, kunnu ikki vera foreldravaldir limir í skúlastýrinum; men tey hava tó valrætt. Foreldraumboð, sum verður sett í starv í skúlanum í valskeiðinum, skal fara úr skúlastýrinum. Henda áseting fatar ikki um skúlahækkna, heilsusjúkrasystriina o.o., sum ikki eru undir leiðslu skúlans í sambandi við lænastuna. Viðvíkjandi spurninginum um, hvørt ávís foreldraumboð ikki kunnu verða vald í skúlastýrið vegna ógegni, verður víst á vanligar umsitingarligar meginreglur hesum viðvíkjandi.

9. stk.: Sí viðm. undir 5. stk.

Til 10. stk.: Í summun kommunum fer undirvísing skúlans fram í skúlaeindum, sum hølisluga eru spjaddar í skúlaøkinum. Hugsað verður um t.d. Tvøroyrar kommunu, har undirvíst verður bæði á Tvøroyri og í Trongisvági, og Runavíkar kommunu, har undirvíst verður í 4 ymiskum skúlaeindum. Í Tórshavn er t.d. eisini Ytri Skúli og Heimari Skúli partur av Venjingarskúlanum.

Nevndin heldur tað vera bæði rætt og rimiligt, at foreldur, sum eiga skúlahørn í hesum skúlaeindum, skulu hava rætt at velja í minsta lagi 1 foreldraumboð fyri hvørja skúlaeind. Foreldraumboð skúlaeindarinnar skal verða valt av teimum og imillum teirra, ið hava foreldramyndugleikan yvir teimum børnum, sum ganga í skúla í viðkomandi skúlaeind. Mælt verður til, at tær í § 53, 1. stk. nevndu valreglur, sum landstýrismaðurin ásetur, eisini skulu fata um ásetingarnar í hesum petti.

§ 51

1. stk.: Mælt verður til, at 1 foreldraumboð skal verða valt til hvønn skúla, ið hevur minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara.

Hóast tað altíð verður onkur skúli, sum fer at riða á markinum (samanber í hesum fyrri § 53, 2. stk.), so heldur nevndin tað tó vera rætt at áseta sum meginreglu eitt tíðfíkt minstamark fyri skúlastøddir, ið kunnu hava sjálvstøðug skúlastýri. Til teir skúlar, ið ikki lúka hetta ásetta minstamark, verður so ístaðin valt 1 foreldraumboð.

2. stk.: Skotið verður upp, at hvørt einstakt foreldraumboð skal vera limur í einum felagsskúlastýri, sum verður skipað í skúlaøkinum, samb. § 52, 1. stk.

Til 3. stk.: Í økjum, sum hava felagsskúlastýri, er bert eitt foreldraumboð í hvørji bygð sær, meðan stýrslimirnir eru búsettir ymsastaðni í økinum. Hetta ber m.a. við sær, at tað er ikki so ómakaleyst at stevna limunum í felagsskúlastýrum til fundar, sum tá ið talan er um skúlastýri, har limir tess jú búgva á staðnum.

Sambært § 59, 2., 3. og 5. stk. hevur leiðari skúlans jú ta dagliga ábyrgdina av virksemini skúlans, íløgiligan avgerðarrætt viðvíkjandi næmingunum, eins og hann hevur eftirlit við, at næmingarnir fylgja nóg væl við undirvísingini.

Longu í endamálsgrein fólkskúlans er stórir dentur lagdur á samstarvið imillum skúla og heim, lærara og foreldur, tí hildið verður, at tað er ein týðningarmikil tátur í øllum virksemini skúlans.

Sjálvt um umrødda samstarv tí skuldi verið so sjálvsagt, so er tó í hesum petti skotið upp, at samskipti eiga at vera millum foreldraumboðið á staðnum og skúlaleiðaran um stuðprismál, ið bráðliga kunnu stínga seg upp skúlanum viðvíkjandi. Við tíðskum samskipti er høvi hjá foreldraumboði og lærara at tala saman og soleiðis kunna hvør annan og koma til eina felags niðurstøðu, áðrenn skúlaleiðarin tekur avgerð í málinum.

1. stk.: Ráðleggingarnevndin hevur gjørt sær sínar hugsanir um teir bygdaskúlar, ið hóskandi kunnu verið savnaðir í skúlaøki. Tó verður hildið skilabest, at tað er landsstýrismaður, ið ásetur, hvussu landið skal verða skipað í skúlaøki. Tilskilað er, at eitt felagsskúlastýri verður valt til hvørt økið.

2. - 9. stk.: Sí viðmerkingarnar til § 50. 2. - 9. stk. við neyðugum frábregðum.

§ 53

1. stk.: Neyðugt verður hjá landsstýrismanninum at áseta greiðar reglur um val av foreldraumboðum í skúla- / felagsskúlastýrið. Ásetingarnar í fólkskúlalógini um fyrisitingina av kommununnar skúla-verki eru í høvuðsheitum orðaðar sum rammaásetingar. Neyvari greining av ásetingunum koma tí at standa í eini reglugerð um fyrisitingina av skúla-verkinum, sum kommunustýrið ásetur, eftir at tað hevur útvegað sær ummæli frá skúlastýrinum. Landsstýrismaðurin kann senda út leiðbeinandi uppskot um reglugerð.

2. stk.: Nú er skipanin við skúlastýrum og felagsskúlastýrum, sum skotin er upp, nýggj her á landi, og tí er at vænta, at ymisk ivamál kunnu taka seg upp í hesum sambandi. Tí verður mælt til, at landsstýrismanninum skal vera heimilað at taka avgerðir í øllum ivamálum viðvíkjandi skúla-/felagsskúla-stýrum og virkseini teirra.

3. stk. Hóast ásetingarnar í §§ 50, 5. stk. og 52, 5. stk. kann landsstýrismaðurin áseta eftir gjøllari reglum, at talið á foreldraumboðum verður økt við 2 limum.

Samsvarandi ásetingunum í lógaruppskotinum er í roynd og veru sera stórir munur á teimum sjálvstøðugu skúlunum, sum tað einstaka skúlastýri fatar um. Tað eru nøkur skúlastýri, ið fara at varða av skúlum, sum bert hava einar 20 - 30 næmingar og 2 lærarar, meðan tað vera onnur, ið varða av skúlum, ið hava 400 - 500 næmingar og einar 30 - 40 lærarar.

Nevndin heldur tað tí vera rímligt, at talið á foreldraumboðum kann verða økt við tveimum limum (til 7) í t.d. teimum ársbýttu skúlunum, og har onnur serlig viðurskiifti gera seg galdandi, samb. t.d. § 31 um skúla-samband.

4. stk.: Sambært hesi áseting skal limur fara úr skúlastýrinum, um barn hansara verður útskrivað úr fólkskúlanum, áður enn undirvísingarskylda barnsins er lokið. Um so er, at barnið harafturímóti flytur í ein annan fólkskúla, fer í studentaskúla, eftir at undirvísingarskyldan er lokið, ella tað heldur uppá at ganga í skúla, so hevur limur ikki skyldu at siga seg úr skúlastýrinum av hesi orsök.

5. stk.: Nevndini kunnugt eru hesar reglur í løtuni galdandi í sambandi við fundarpening, flutningsendurgjald o.a.:

"Reglur um dagpening millum Føroya Landsstýri og Tænastumannafelag Landsins, dagfestar 29. mars 1994".

"Reglur um sanisýning fyri nýtslu av egnum bili í tænastuvörndum, dagfestar 8. desember 1989, og

"Sáttmálar millum Føroya Landsstýri og Starvsmannafelagið, § 20, Tænastuferðir og koyripeningur".

Nevndin heldur seg vita, at eisini onnur enn tey, sum hesar reglur viðvíkja, brúka hesa somu reglur í sambandi við fundarvirkssemi o.a.

§ 54

Tað er í høvuðsheitum § 10 í lógtingslóg um skúlafyrisiting, sum við ávísum broytingum og málsligum dag-

föringum er flutt undir hesa lógargrein.

1. stk.: Ásetingin er átøk § 10, 1. stk.a í galdandi lóg um skúlafyrisiting við tí neyðuga fráviki, ið stendst av, at skúlanevndin er skift út, ut skúlastýrið er komið ístaðin, og at ábyrgd skúlaleiðarans er økt.

Í hesum viðfangi er at nevna, at ásetingin í § 10, 3. stk. í skúlafyrisitingarlógini viðvíkjandi serundirvísing og undirvísing av sjúkum og avlonunum næmingum, sum skúlanevndin skal taka stig til, er strikað í uppskotinum, av tí at hetta verður hildið at vera ein natúrlig uppgáva hjá skúlanum at taka sær av sum parti av undirvísingarætlan skúlans.

Til 2. stk.: Í hesum stykkinum er samskipað § 10, 1. stk.b og 7. stk. í skúlafyrisitingarlógini við tí neyðuga fráviki, at her snýr tað seg um fíggjarætlanina og fíggjarligar meirútreiðslur viðvíkjandi tí einstaka skúlanum í kommununi.

Til 3. stk.: Ásetingin er átøk § 10, 6. stk. í skúlafyrisitingarlógini við neyðugum frábrögðum. Sambært galdandi lóg skal skúlanevndin taka lut í viðgerðum av byggimánum. Vanliga hevur tað verið so, at bý-/bygdarráðið hevur sett ein arbeðsbólk at gera uppskot um skúlabygging, sum so myndugleikarnir á staðnum hava góðkent. Nú skotið er upp at hava skúlastýri fyrri hvønn einstakan skúla, so verða eftir hesum 2 skúlastýri t.d. í Klaksvík og eini 7 í Tórshavn.

Av m.a. hesi orsök er tí tilskilað í hesum stykkinum, at tey kommunustýri, ið hava tvey ella fleiri skúlastýri, velja ein arbeðsbólk at viðgera uppskot um skúlabygging/-umbygging, samb. eisini § 61, 4. stk.

4. stk.: Hendi ásetingin samsvarar við § 10, 4. stk. í skúlafyrisitingarlógini við tí frábrögði, at í teimum kommunum, ið hava tvey ella fleiri skúlastýri (sum t.d. í Havn og Klaksvík), ger nú hvørt skúlastýri uppskot um skúlahygnað fyrri viðkomandi skúla, har tað eftir galdandi reglum er skúlaráðið, ið ger uppskot um skúlaætlan fyrri alla kommununa.

Sambært § 47, 6. stk. er tað kommunustýrið, ið skal góðkenna uppskotið um skúlahygnað kommununnar og broytingar í honum. Tað er tí ikki óhugsandi, at kommunustýri ásetur nakrar meginreglur viðvíkjandi skúlahygnaði kommununnar og tá serstakliga í tí føri, har fleiri skúlastýri eru í kommununi, og at uppskot skúlastýrisins so mega luga seg til hesar ásettu meginreglur.

§ 55

1. stk.: Skúlastýrið skal eftir uppskoti skúlaleiðarans áseta, samb. § 59, 4. stk., meginreglur um virkseini skúlans, og skulu tær í minsta lagi fata um tey frá 1 - 5 nevndu patti. Hetta merkir, at skúlastýrið skal gera meginreglur um, hvussu leiðari skúlans skal fyrisita virkseini skúlans bæði námsfrøðiliga, fíggjarliga og á annan hátt.

Meginreglur skúlastýrisins skulu vera innan fyrri galdandi lógarkarman, og tær skulu vera ásettar soleiðis, at skúlaleiðarin hevur virkisnøguleikar. Heimildarøki skúlastýrisins er sostatt at áseta meginreglur fyrri virkseini skúlans, og rættur skúlaleiðarans er at taka avgerðir í fíggjligum stakførismálum.

ad 1: Sambært § 22 skal ein undirvísingarætlan vera gjørd fyrri tann einstaka skúlan. Við hesum er øll ábyrgdin viðvíkjandi undirvísingini, hvussu hon verður skipað og lögð til rættis, savnað í tí einstaka skúlanum, samb. í so málta ásetingarnar í §§ 5 - 9, 19 og 21. Í hesum sambandi kann skúlastýrið áseta meginreglur um, hvussu skúlin javnan skal meta, hvørt undirvísingin og úrtøka næminganna samsvara við vónirnar, og hermillum t.d. eisini um terminsroyndir skulu vera í skúlaárinum. Tað eru tó leiðari skúlans og lærarar, ið hava ábyrgdina av, hvussu undirvísingin verður lögð til rættis.

Skúlastýrið skal ansa eftir, at tíma- og lærugreinabýti skúlans samsvarar við galdandi reglur hesum viðvíkjandi, samb. § 19, 8. stk. og *Fólkaskúlin - Tíma- og lærugreinabýti*. Tað kann t.d. eisini áseta meginreglur um

møguligan tvørgreinallestur, samb. t.d. § 5, 1. og 3. stk. og § 9, 2.- 4. stk.

ad 2: Tað er leiðari skúlans, ið tekur ta fløkiligu avgerðina um arbeiðsbýtið millum lærararnar og vikufinastlanina. Skúla-stýrið ásetur tí bert meginreglurnar um arbeiðsbýtið, herimillum um t.d. fálæraraskipan.

ad 3: Henda ásetingin miðar eftir, at skúlastýrið skal virka fyri samarbeiði ímillum skúla og heim. Tað skal syrgja fyri upplýsingararbeiði millum foreldur næminganna, so at tey verða betur før fyri at fata støðu næmingsins í skúlanum og undirvísing skúlans. Tílíkt upplýsingararbeiði kann verða gjørt við t.d. fundum, fyrilestrum, samrøðum um ávís evni o.s.fr.

ad 4: Skúlastýrið ásetur meginreglur um, hvørt fráboðanin um støðumetini skal verða givin munnliga í sambandi við lærara-/foreldrasamrøður, ella um hon skal verða givin skrivliga. Eisini skal verða ásett, hvussu ofta fráboðanin í minsta lagi skal verða givin, samb. § 14.

ad 5: Skúlastýrið skal eisini áseta meginreglur um mannagongdina í sambandi við næmingafráverur. Sí í hesum sambandi viðmerkingarnar til § 45.

ad 6: Her verður hugsað um t.d. morgunsang, tá ið jólini nærkast, næmingaveitslur o.m.a. Meginreglur eiga eisini at verða settar viðvíkjandi tiltøkum, ið fara fram uttan fyri skúlatíðina sum t.d. setursskúli, lestrarferðir o.t.

2. stk.: Henda ásetingin samsvarar við § 10, 8. stk. í skúlafyrirsitingarlógini.

3. stk.: Ásetingin er átøk § 10, 9. stk. í galdandi lóg við neyðugum frábregðum.

4. stk.: Henda ásetingin samsvarar innihaldsliga við neyðugum frábregðum § 13, 2. stk. í løgtingslóg um skúlafyrisiting. Her er at viðmerkja, at mælt verður til at strika orðingina um, at "Kirkjuráðið skal tó góðkenna undirvísingaramboð og -bøkur í faknum kristniskunnleika og átrúnaði", av tí at hildið verður hóskandi, at skúlastýrið, ið hevur foreldrameiriluta, eisini eigur at góðkenna teir undirvísingarmiðlar, sum skúlin skal brúka í sambandi við undirvísingina í hesi læru- og partsgrein.

5. stk.: Henda ásetingin samsvarar lutvís við § 13, 3. stk. í lóg um skúlafyrisiting, tá talan er um atferðarreglur skúlans; men í verandi uppskoti skal skúlastýrið harumframt eisini gera reglur um umsjónina við næmingunum í skúlatíðini. Sí annars viðmerkingarnar til § 64.

6. stk.: Í hesum nýggja stykkinum verður skotið upp, at skúlastýrini eiga gjøgnum sínámillum samstarv at stimbra og menna skúlasapi í økinum. Nevndin heldur tað vera sera umráðandi fyri menningina av øllum skúlans arbeiði, at gott og støðugt samstarv verður skipað ímillum skúlastýrini, har mong felagsmál viðvíkjandi kommununnar skúlasapi eiga at verða viðgjørd.

§ 56

Henda lógargreinin er meirilík § 54, tá ið undantikin eru tey frábregði, ið standast av, at hesar ásetingar viðvíkja felagsskúlastýrinum og ikki skúlastýrinum sum í áður nevndu grein. Víst verður tí til viðmerkingarnar til § 54, 1. - 4. stk.

§ 57

1. - 5. stk.: Henda lógargreinin er meirilík § 55, tá ið undantikin eru tey frábregði, ið standast av, at hesar ásetingar viðvíkja felagsskúlastýrinum og ikki skúlastýrinum sum í áður nevndu grein. Víst verður tí til við-

merkingarnar til § 55, 1. - 6. stk. Orsökinn til, at "arbeidsbýtið ímillum læraranna" ekki er nefnt í hesi grein, er tann, at í hesum skólum er aloftast bert 1 lærari.

6. stk.: Nevndin er av teirri áskoðun, at eitt felagsskúlastýri í sjálvum sær kann stímbra og menna virkseini skólanna; men umráðandi er eisini hjá felagsskúlastýrinum at fáa í lag eitt gott og stöðugt samstarv við viðkomandi skúlastýri í økinum, ið umboða teir skúlar, sum ætlandi seinni skulu taka ímóti teirra næmingum til framhaldandi skúlagongd.

§ 58

Til 1. stk.: Eftir galdandi lóg, samb. § 11, 1. stk. í lögtingslóg um skúlafyrisiting, er tað skúlanevndin, ið "gevur tilmæli um setan og loysn úr starvi av leiðarum og lærarum innan skúlasøkapin". Henda orðing er so broytt á tann hátt, at tað nú er skúlastýrið/felagsskúlastýrið, sum gevur sítt tilmæli, ið samstundis er vorðið avmarkað til "setan og uppsøgn av leiðarum og lærarum fólkskúlans".

2. stk.: Í § 11, 2. stk. í skúlafyrisitingarlógini var ásett, at skúlanevndin setti vikarar og faklærarar eftir nærri av Landsskúlaráðnum ásettum reglum.

Í einum skúla, har undirvísingin er lögð eftir fastari tínatalvu, eru tað mong viðurskið, ið volda, at neyðugt verður at seta vikarar at lesa fyri lærarar, ið fáa farloyvi, ella sum vegna sjúku ella annað forfall ikki kunnu vera í skúla eitt stykki ella longri tíðarskeið.

Av m.a. hesi orsök er umráðandi, at setanar-, lønarkor, uppsøgn o.a. verða ásett eftir nærri reglum hesum viðvíkjandi, samb. Rundskriv nr. 1 frá 12. mai 1993 um setanarkor hjá tímalærarum, ársvikarum, sergreinarlærarum, mánaðarløntum og tímaløntum vikarum.

Landsskúlafyrisitingin hevur nú í mong ár lutað sundur ta á fíggarlógini játtaðu peningaupphæddina (og her við pultstínatalið) til tann einstaka fólkskúlan eftir einum ávísnum býtislykli. Upplýsingar um pultstínatal skólanna, næmingatal, flokkatal, læraratal, skipað störv, ósett störv, vikarar, serundirvísing o.m.a. hevur Landsskúlafyrisitingin sent fólkskúlanum o.ø. í bóklínginum "Ráðlegging fólkskúlans".

Tað er við stöði í m.a. hesum játtaða pultstímatáli skúlans, at Landsskúlafyrisitingin kann geva skúlamyndugleikunum á staðnum, t.e. skúlanevndini, boð um at søkja eftir og seta t.d. tímalærarar og/ella vikarar - og í hesum føri vanligar ársvikarar (samb. ávíkavist §§ 1 og 8 í umrædda rundskriv), um so er, at lærarar í skipaðum störv ikki kunnu lesa allar teir játtaðu pultstímarnar. Ársvikarar verður eisini vanligar settur, tá ið lærari fær farloyvi 1 skúlaár.

Meðan Landsskúlaráðið (nú: landsstýrismaðurin) setti tíma-lærarar, so setur skúlanevndin vikarar; men tað kann skúlanevndin hert gera, um hon fær eina skrivliga áheitan um hetta frá Landsskúlafyrisitingini.

Vikarar verða eisini vanligar settir vegna farloyvi, sjúku ella onnur forfall í stykki tíðarskeið, samb. §§ 22 og 29 í nevnda rundskriv.

§ 59

1. stk.: 1. stk. samsvarar innihaldsliga við § 15, 1. og 2. stk. í lögtingslóg um skúlafyrisiting.

2. stk.: Í § 15, 3. stk. í nevndu lóg um skúlafyrisiting verður sagt, at "Leiðarin hevur hæði ta fyrisitingarlígu og ta undirvísingarlígu leiðsluna av virkseminum í viðkomandi skúla". Í uppskúlinum er mált til, at orðið "undirvísingarlígu" verður broytt til "námsfrøðilígu". Høvuðsmunurin ímillum verandi lógaráseting og upp-

skotið kemur tó til sjóndar á tann hátt, at meðan leiðarin nú hefur leiðsluna av virksemini skólans um hendu, so verður í uppskotinum sagt, at hann eisini hefur ábyrgdina av virksemini skólans.

Við hesi broyting er myndugleiki skúlaleiðarans styrktur enn meira. Tann einstaki skúlin hefur nú alla ta í-tøkiliga ábyrgdina av námsfrøðiliga menningini, skipanini av undirvísingini og undirvísingardýgdini, samb. § 5, 1. stk..

Tað er skúlaleiðarin, ið hefur ábyrgdina av, at undirvísing skólans kann ná endamáli lógarinnar. Hann hefur skyldu at hava takføri við tí, sum fyriferst í skúlanum við m.a. at hava mælsjón við undirvísingini og at samstarva við lærararnar um at loysa møguligar trupulleikar, ið kunn stíga seg upp.

Skúlaleiðarin er útskil tann, ið hefur ábyrgdina av tí fyrisitingarligu og námsfrøðiligu leiðslu skólans. Harumframt er hann skrivari í skúlastýrinum. Hetta merkir, at tað er ábyrgd hansara at skriva upprit til skúlastýrið, eins og tað er hann, sum í reynd og veru fremur meginreglur og avgerðir skúlastýrisins í verki. Skúlaleiðarin hefur harumframt ábyrgdina av, at tær avgerðir, ið verða tiknar viðvíkjandi virksemini skólans, eru lógligar og innan fyri teir karmar, sum ávikavist kommunustýrið og skúlastýrið hava ásett.

Um skúlaleiðarin sær, at ein samtykt, sum skúlastýrið hefur gjørt, er ólóglig, ella hon er uttan fyri karnin hjá myndugleikanum á staðnum, so hefur leiðarin skyldu til at lata vera við at fremja samtyktina ella møguliga at seta sína egna lógligu avgerð í staðin.

Leiðari skólans er limur og fundarstjóri í námsfrøðiliga ráðnum. Honum er heimilað at velja ein annan fundarstjóra fyri seg.

3. stk.: Tað er skúlaleiðarin, ið stýrir og hýtir arbeiðið. Hetta merkir, at tað er hann, ið hefur ábyrgdina av arbeiðsbýtinum ímillum teirra, sum starvast í skúlanum. Skúlaleiðarin hefur sostatt t.d. ábyrgdina av lærugreinabýtinum læraranna millum, og hvussu undirvísingartíðin verður skipað, samb. eisini § 55, 1. stk. nr. 2.

Uppgávur leiðarans fata m.a. um ítøkilig undantaksloyvi frá reglunum um, hvussu undirvísingaskyldan verður lókin, samb. § 41, 3. stk., ávísing til serundirvísing, samb. § 12, 2. stk., undsvar í sambandi við ólógligar skúlafráverur, samb. § 45, 2. stk. Sí § 63 um lærumøguleika viðvíkjandi ítøkiligum avgerðum skúlaleiðarans.

4. stk.: Sjálvt um her er ásett, at skúlaleiðarin ger uppskot til skúla-/felagsskúlastýrið um meginreglurnar fyri virksemini skólans/skúlanna, so merkir tað ikki, at hann sjálvur skal gera alt uppskotið. Tað er t.d. ikki óhugsandi, at umboð fyri skúla og skúlastýri eftir áheitan leiðarans gera uppskotið í felag.

5. stk.: Sambært § 13, 2. stk. í verandi lóg um skúlafyrisiting er tað skúlanevndin, ið hefur eftirlit við, at teir næmingar, sum ganga í skúla, fylgja nóg væt við undirvísingini. Henda eftirlitsuppgáva er nú lögð til skúlaleiðaran, ið hefur ábyrgdina av virksemini skólans mótvegis skúlamyndugleikonum á staðnum, samb. §§ 54, 1. stk. og 56, 1. stk., og sum tekur allar ítøkiligar avgerðir viðvíkjandi næmingum skólans. Viðvíkjandi viðgerð av næmingafráverum, sí §§ 55, 1. stk. nr. 5 og 57, 1. stk. nr. 5. og viðmerkingina til § 45, 1. stk.

6. stk.: Skúlaleiðarin skal fremja virksemini sft í samarbeiði við tey, sum starvast í skúlanum. Hann eigur bæði at samstarva við námsfrøðiliga ráð skólans í málum, ið burturav eru námsfrøðilig, og við tey starvsfólk, ið hava aðrar uppgávur at røkja í skúlanum.

7. stk.: Verandi reglugerð nr. 4 frá 12. juli 1985 fyri fólkskúlaleiðarar, ið kanska ikki hefur nakra beinleiðis heimild í galdandi skúlaoggávu, hefur tó verið eitt týðningarmikið amboð í sambandi við fyrisitingina av fólkskúlanum. Í hesum áliti eru skotnar upp fleiri fyrisitingarligar broytingar, sum eisini fata um skúla-

leiðaran. Við m.a. hesum í huga verður tí hildið umráðandi, at landsstýrismanninum verður heimilað at gera reglugerð fyri fólkskúlaleiður.

§ 60

1. stk.: Skotið verður upp, at stovnað verður eitt námsfrøðiligt ráð til hvønn skúla, sum í minsta lagi hevur 20 næmingar og 2 lærarar. Sum navnið sigur, so er uppgáva ráðsins at veita skúlaleiðaranum ráðgeving, og ráðið hevur tí als onga avgerðarheimild. Tað er í hesum ráðnum, námsfrøðiliga umrøðan fer fram, og myndar- og menningarætlanir skúlans o.a. verða bornar fram og viðgjørðar.

Í námsfrøðiliga ráðnum eru øll tey samstarvsfólk skúlans, ið røkja undirvísingarligar- og/ella aðrar námsfrøðiligar upp-gávur. Bæði skúlaleiðarin, varskúlastjórin, lærarar og forskúla-starvsfólk eru limir í námsfrøðiliga ráðnum. Allir limir hava skyldu at vera á ráðsfundum. Námsfrøðiliga ráðið er ein heild, ið ikki kann skiljast sundur.

2. stk.: Til hvønn skúla, ið hevur 5. ella eldri flokksstig, stovna næmingarnir eitt næmingaráð. Næmingarnir hava onga form-liga skyldu at stovna ráðið, men skúlaleiðarin eigur at ráða teimum til at fáa tað í lag, um teir ikki av eimingum gera tað.

Valið fer vanliga fram á hvørjum ári, tá ið skúlin byrjar aftur. Næmingaráðið velur 2 næmingaumboð í skúla-felagsskúla-stýrið, smb. ávíkavist §§ 50, 2. stk. nr. 3 og 52, 2. stk. nr. 3. Næmingaráðið er sjálvsagt tað gagn, ið røkir áhugamáli næminganna móttvegis skúlanum og skúlamyndugleikunum á staðnum, sí *Fólkskúlin - Undirvísingarleiðbeining-Almennur partur*, síðu 127 um *Næmingaráð*.

3. stk.: Neyðugt verður hjá landsstýrismanninum at gera gjøllari reglur viðvíkjandi ráðgevandi gøgnum, so sum skotið er upp í hesum pøttinum.

Kapittul 7 Yvirleiðsla og yvirumsjón

§ 61

Tær heimildir, sum landsstýrismanninum eru tillataðar í hesi lógargrein, eru í høvuðsheitum tær somu, sum Landsskúlaráðnum vóru heimilaðar sambært løgtingslóg um skúlafyrisiting. Nakrar av hesum heimildum hevði so Landsskúlaráðið latið landsskúlastjóranum upp í hendi at røkja ráðsins vegna.

1. stk.: Henda ásetingin samsvarar í høvuðsheitum við § 3, 1. stk. í lóg um skúlafyrisiting, har sagt verður, at "Landsskúlaráðið hevur eftirlit við (skal smb. danska tekstin vera: yvirumsjón við), at guldandi reglur fyri skúlasøpin verða yvirhildnar, og at áløgð tiltøk verða framd".

Hesa yvirumsjón framdi landsskúlastjórin Landsskúlaráðsins vegna, smb. § 7, 1. og 2. stk. í konngerð nr. 2 frá 02.01.1980 um ta hægri fyrisitingina av undirvísingarverkinum og § 5 í lógini um skúlafyrisiting, har sagt verður í 2. stk., at landsskúlastjórin "hevur ta dagligu fyrisitingarlígu, pæda-gogisku og fakligt úbyrgdina fyri virkseminum innan skúlasøpin".

2. stk.: Fyri at kunna røkja lóggávu- og vegleiðingarstarv sítt, smb. m.a. 1. stk., hevur landsstýrismaðurin nú fingið hesar heimildir at vilja allar fólkskúlarnar, eins og hann kann krevja at fáa allar upplýsingar frá

skúlamyndugleikanum á staðnum. Tað er við hesi heimild, at t.d. ráðgevar og onnur embætisfólk kunnu vitja skúlarnar landsstýrismansins vegna.

3. stk.: Henda ásetingin samsvarar í høvuðsheitum við ásetingarnar í §§ 8 og 15 í kunngerð um ta hægri fyrisitingina av undirvísingarverkinum, samb. eisini § 3, 9. stk. í lógtingslóg um skúlafyrisiting.

4. stk.: Eftir § 3, 6. stk. góðkendi Landsskúlaráðið øll byggimál innan skúllaskapin, men samb. § 2, litra e í kunngerð um ta hægri fyrisitingina av undirvísingarverkinum átti Landsskúlaráðið so at leggja hesi byggimál fyrri landsstýrið til avgerðar, (sí eisini § 12, 1. stk. í somu kunngerð). Tó kundi landsskúlastjórin góðkenna smærri byggingar og smávegis broyting í teinum byggingum, sum Landsskúlaráðið hevði góðkent, samb. § 6, 1. stk. litra e í kunngerð nr. 3, frá 02.01.1980 um reglugerð fyrri landsskúlastjóran.

Landsstýrið kundi eisini fyriseta reglur um, hvussu byggimál skuldu viðgerast, eins og Landsskúlaráðið kundi áseta reglur um, hvussu t.d. ein fólkaskúli skuldi innrætast, samb. § 3, 6. og 7. stk. í skúlafyrisitingarlógini. Skotið er upp, at landsstýrismaðurin nú skal hava allar hesar heimildir.

5. stk.: Í § 8 í kunngerð um ta hægri fyrisitingina av undirvísingarverkinum skuldi Landsskúlaráðið góðkenna "Almenn stevnumið, sum landsskúlastjórin hevur gjørt fyrri skúla- og undirvísingarætlanir". Í hesum sama pætti er so eisini tilskilað, at "Landsskúlastjórin staðfestir tær ítøkiligu skúla- og undirvísingarætlanir, sbr. § 5, 1. stk. í lógini".

Sambært 3. stk. setur landsstýrismaðurin nú burturav almenn stevnumið fyrri fólkaskúlan, hermillum eisini fyrri "skúla- og undirvísingarætlanir", eins og tað somuleiðis er hann, ið staðfestir skúlabygnað, samb. § 32, 1. stk., (fyrri skúlaætlan) kommununnar og tær ítøkiligu undirvísingarætlanirnar fyrri teir einstøku skúlarnar og møguligar broytingar í teinum.

Nú skotið er upp at hava skúlastýri til hvønn skúla, samb. § 50, 1. stk., hevur nevndin skotið upp í sambandi við skúlabygnað kommununnar, at landsstýrismaðurin "kann loyva, at skúlaaverkið í einum øki verður roknað sum ein skúli, sjálvt um ikki øll undirvísingarhølini eru savnað á einum staði í økinum". Henda heimild verður givin landsstýrismanninum, so at miðað skal verða eftir, at tað bert skal vera 1 skúlastýri í teinum býum, sum bert hava 1 skúlaleiðara, sjálvt um ikki øll undirvísingarhølini eru savnað á einum og sama staði í býnum.

6. stk.: Tað var Landsskúlaráðið, ið setti og loysti lærarar úr starvi, og sum gav tilmæli til landsstýrið um setan av m.ø. skúlastjórum, samb. § 3, 4. stk. í skúlafyrisitingarlógini, meðan tað var landsstýrið, ið viðgjørði "fráfaringaruttan umsókn", samb. § 2, litra f, í kunngerð um ta hægri fyrisitingina av undirvísingarverkinum. Skotið er upp, at landsstýrismaðurin nú skal hava hesar heimildir.

Tað skal somuleiðis viðmerkjast, at ásetingin í § 3, 4. stk. í skúlafyrisitingarlógini um, at Landsskúlaráðið skuldi seta ein umsøkjara, sum ein eimælt skúlanevnd hevði mælt til, er strikað í uppskotinum, tí hildið verður, at ein tilfær áseting mestsum útilokar tí setandi myndugleikanum at viðgera málið, við tað at umsøkjari jú longu var settur í starv, um viðkomandi annars leyk setanartreytirnar.

7. stk.: Henda ásetingin samsvarar við § 3, 5. stk. í lóg um skúlafyrisiting við neyðugum dagføringum.

8. stk.: Ásetingin samsvarar við § 3, 13. stk. í lóg um skúlafyrisiting við neyðugum dagføringum.

9. stk.: Tað verður hildið óheppið, um eitt og hvørt mál kann verða kært til landsstýrismannin at taka støðu til. Tí verður skotið upp, at hann kann áseta reglur um, at avgerðir hjá skúlamyndugleikanum á staðnum, hermillum leiðara skúlan, eru endaligar. Henda ásetingin samsvarar annars við ta heimild í § 1, 3. stk., sum landsstýrið hevði í skúlafyrisitingarlógini.

10. stk.: Í § 6 í lög um skólafyrisiting kandi landsskúlastjórin eftir merri av Landsskúlaráðnum ásettum reglum seta nevndir at taka stæ av serstøkum ráðgevandi uppgávum. Tað verður hildið rímiligt, at landsstýrismanninum nú verður heimilað at seta tilfarar nevndir.

Kapittul 8 Fólkaskúlaráð

§ 62

1. stk.: Ráðleggingarnevndin skjýtur upp, at landsstýrismaðurin setur eitt Fólkaskúlaráð. Uppgáva ráðsins skal vera

- at meta um menningina í fólkaskúlanum og á hesum grundarlagi ráðgeva landsstýrismanninum,
- at ummæla tey mál fólkaskúlanum viðvíkjandi, sum landsstýrismaðurin leggur fyri tað.

Harumframt kann Fólkaskúlaráðið

- av egnum fyrítakssemi viðgera og ummæla øll mál, sum eftir áskoðan ráðsins eru týðningarnikil fyri virksemini fólkaskúlans.
- av egnum fyrítakssemi bera fram við upplýsingarvirksemi tey royndarúrslit, skúlar hava fingið við royndar- og menningarvirksemi sínum,
- royna at menna eftirmetingarhættir av virkseminum í tí einstaka skúlanum,
- mæla landsstýrismanninum til at fremja í verki menningar- og granskingarverkætlanir, kanska í samstarvi við útbúgvingar-/granskingarsfovnur,
- mæla landsstýrismanninum til, at stuðul verður veittur til royndar- og menningararbeiði í sambandi við ráðgeva, bæði tá ið tað verður fyrirleikað, gjørt og eftirmet.

2. stk.: Ráðleggingarnevndin mælir í uppskoti sínum til, at landsstýrismaðurin fær heimild at tilnevna bæði formann og limir í Fólkaskúlaráðið.

3. stk.: Hildið verður hóskandi, at ráðslutninir verða valdir fyri eitt 3 ára skeið, so sum rættiliga vanligt er í slíkum føri sum hesum.

4. stk.: Skotið verður upp, at ráðið sjálvt ásetur sína fundarskipan.

5. stk.: Hildið verður hóskandi, at Menta- og skúlamálastýrið er skrivarastova ráðsins.

Kapittul 9 Kærur

§ 63

1. stk.: Samboert § 1, 3. stk. í lögtingslóg um skólafyrisiting kundi landsstýrið "fyriseta almennar reglur um, at avgerðir hjá landsskúlaráðnum, skólafyrisitingini ella myndugleikunum á staðnum, skúlanum ella stovnunum eru endaligar".

Hóast henda lógarheimild var 18 ár í gildi, so valdi landsstýrið tó ikki at áseta almennar reglur á hesum øki. Avleiðingarnar av hesum hava verið tær, at fleiri mál, og tá serliga einstaklingsmál, ið áttu at verið endalig kanska longu hjá skúlamyndugleikunum á staðnum, fingið loyvi at verða kærð bæði til Landsskúlafyrisiting.

Landsskúlaráð og sjálfv. til landsstýrið.

Í § 2 í kunningið um ta hægru fyrirsítingina av undirvísingar-verknum vóru ásett tey mál, sum Landsskúlaráðið skuldi senda landsstýrinum til avgerðar. Ímillum hesi mál standa í pkt. g nevnd "kærur um avgerðir, sum Landsskúlaráðið hevur tikið. í tí vavi slíkar avgerðir kunnu kærast". Her hava lógarsmiðirnir eyðvitað hugsað, at tað serliga vóru hesar avgerðir (við møguligum avmörkingum í "ásettum reglum hesum viðvíkjandi"), ið kundu kærast til landsstýrið.

Vísandi til § 61. 9. stk. kann landsstýrismaðurin áseta almennar reglur um, at avgerðir hjá skúlamyndugleikunum á staðnum, herímillum leiðara skúlans, eru endaligar, og vil nevndin mæla til, at tílíkar reglur verða ásettar sum skjótast, so ikki øll mál enda á bordinum hjá landsstýrismanninum. Tað man eisini vera í samsvar við tðarandan, at ábyrgd og avgerðarrættur verða miðfírrað meir, enn higartil hevur verið gjørt.

Kapittul 10 Aðrar ásetingar

§ 64

Innihaldið er óbroytt. Landsskúlaráðið hevur við heimild í hesum stykki ásett bæði

- vanligar reglur um fyriskipanir til fremjan av góðum skili í skúlanum, sí Rundskriv nr. 1. frá 12. januar 1994 um arbeiðsnáðir og gott skil í fólkskúlanum, og
- um umsjón skúlanna við næmingunum í skúlatíðini, sí Rundskriv nr. 1 frá 16. februar 1995 um umsjón við næmingunum í skúlatíðini.

§ 65

Henda áseting viðvíkur spurninginum um, nær lestrartíðarnir hjá teimum næmingum, sum ganga til, skulu vera í mun til skúladag næminganna. Tað man vera eitt sindur ymist, hvussu hesir lestrartíðarnir verða lagðir í tí einstaka prestagjaldirum; men tað, nevndin er vitandi um, eru hesir lestrartíðarnir komnir í eina nøkulunda fasta legu, sum í flestu førum tykist at rigga hampiliga væl. Í teimum samráðingum, sum nevndar eru í hesi lógaráseting, eigur at verða ansað eftir, at hóskandi fyrilit verður tikið bæði við teimum næmingum, sum ganga til, t.e. fyrrreikingini, og til arbeiði skúlans.

§ 66

Óbroytt innihaldsliga.

§ 67

1. stk.: Eingin innihaldslig broyting.

2. stk.: Óbroytt innihaldsliga.

1. stk.: Sjálv orðingin er eitt sindur broytt.

2. stk.: Óbroytt.

1. stk.: Óbroytt.

2. stk.: Óbroytt.

Nevndin heldur tað vera rímligt, at landsstýrismanntínum skal vera heimilað at gera reglur viðvíkjandi skúlastýrum o.ø. í almennum undirvísingarstovnum undir landinum, ið undirvísa næmingar í fólkkúlaaldri, og sum kunnu geva sernáms-frøðiliga hjálp og sernámsfrøðiliga ráðgeving samb. § 4, 4. stk. Hildið verður samleiðis, at umrøddu reglur eiga at verða gjørdar við atliti at teimum meginreglum, sum galdandi eru fyri skúlastýri, samb. §§ 50, 54, 55 og 58.

Nevndin heldur, at Skúlin á Trøðni er dømi um almennan undirvísingarstovn undir landinum, sum í stóran mun undirvísir næmingar í fólkkúlaaldri, og sum veitir tann stuðul og ta ráðgeving, sum stendur í § 4, 4. stk., tí sambært teim upplýsingum, nevndin hevur fingið, so var hesin skúli yvirtikin í 1988 og gjørdur til almennan undirvísingarstovn undir landinum í 1990. Tí verður hildið hóskandi, at t.d. reglur viðvíkjandi skúlastýri o.ø. eiga at verða lagaðar í mest møguligan mun til tær meginreglur, ið galda fyri skúlastýri.

Í hesum viðfangi er at viðmerkja, at umrøddi undirvísingarstovnur hevur eisini onnur arbeiðsøki enn undirvísing av fólkkúlanæmingum. Her verður m.a. hugsað um tali-/hoyrideild, hoyritólsdeild, afasiviðgerð, gómaráð, eygleiðing, næmingaheim o.a., og at 1/3 av skúlanæmingunum er oman fyri 18 ár. Skúlin á Trøðni hevur eisini neyvt samstarv við heilsu- og almannaverkið.

Kapittul 11

Ásetingar um, nær lógin fær gildi og um bráðfeingisreglur o.a.

1. stk.: Nú er sjálvandi ílt at meta um, hvørja móttøku hetta nýggja lógaruppskotið fær, og hvussu langa tíð, viðgerðin av tí varir. Tí ber illa til hjá nevndini at áseta, nær hóskandi kundi verið at seta ta nýggju fólkskúlalógina í gildi, um so skuldi verið, at uppskotið fær politiska undirtøku á Føroya Løgtingi.

Men verður lógaruppskotið samtykt á tingi í hesi tingsetuni, skuldi borið til at sett meginpartin av lógini í gildi frá 1. august 1997, so sum skotið er upp. Tó eru ávísar lógarbroytingar, ið gera, at neyðugt verður at hava eina skiftistíð, samb. 5. og 6. stk.

2. stk.: Ásetingarnar í 5. tætti um undirvísingarskyldu, innskriving og útskriving úr fólkkúlanum mega fáa gildi beinanvegin.

3. stk.: Náttúra/tøkni er nýggj lærugrein. Ráðleggingarnevndin leggur dent á, at neyðugt verður at gera

leiðbeinandi lesiætlan í lærugreinini (og dagfóringar í lesiætlunini heimsiðarlæru), áðrenn farið verður undir at undirvísa í hesi nýggju lærugreinini, smh. eisini viðmerkingarnar hesum viðvíkjandi undir § 5, 2. stk. Samsvarandi hesum skjýtur nevndin í upp, at ásetingin í § 5, 2. stk. 2. pkt. viðvíkjandi lærugreinini náttúru/tøkni ikki fær gildi fyrr enn 1. august 1998, so at stundir verða at gera leiðbeinandi lesiætlan í hesum skothrái.

4. stk.: Tað verður hildið bæði rætt og rímiligt at hava eina skiftistíð, so at teir næmingar, sum ganga í 9. og 10. flokk skúlaárið 1997/98 og í 10. flokk 1998/99, kunnu verða undantikinir ásetingini í § 14, 5. stk. um verkætlanar uppgávuna, sum tí ikki fær gildi fyrr enn í seinasta lagi 1. august 1999. Men orðingin í § 70, 4. stk. forðar heldur ikki fyri, at næmingarnir, um teir ynskja tað, saktans kunnu fara undir verkætlanaruppgávuna fyri 1. august 1999, um teir ynskja tað.

5. stk.: Neyðugt er samuleiðis at staðfesta í eina skiftistíð, at nevndu greinir í fólkhaskúlalógini og kunngerðini um fráfaringarroyndir verða í gildi, til teir í hesum petti umrøddu næmingar hava lokið fráfaringarroyndir fólkhaskúlans.

6. stk.: Neyðugt er eisini at staðfesta, at tær í hesum petti nevndu ásetingar í kunngerð nr. 157 frá 16. juli 1993 um fráfaringarroyndir fólkhaskúlans framhaldandi eru í gildi, til nýggjar ásetingar eru komnar í staðin.

1. viðgerð 18. mars 1997. Málið varð beint í mentanarnevndina, sum 23. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Uppskotið varð lagt fram 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 18. mars beint í mentanarnevndina.

Undir nevndarviðgerðini hevur landsstýrismaðurin í skúlamálum verið á fundi. Samuleiðis hava umboð fyri Ráðleggingarnevndina, sum gjørdur álitid um nýggja fólkhaskúlalóg, eisini verið á fundi við mentanarnevndina.

Harumframt hava umboð fyri Føroya Lærarafelag, Tórshavnar Býráð, Kommunufelagið, Tórshavnar Skúlaráð, Deyvafelagið og Slátt Ring verið á fundi og berið fram sína hugsan um uppskotið til nýggja fólkhaskúlalóg. Eisini hevur nevndin havt til umrøðu innkomin skriv.

Mentanarnevndin hevur undir viðgerðini bytt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Bjarni Djurholm, Lisbeth L. Petersen, Eyðun Viderø og Maria Hansen) er samdur um, at tað er rætt at samtykkja nýggja fólkhaskúlalóg. Verandi lóg rindar skjótt tjugunda árið, og við atiti at broytingunum í samfelagnum er tað sjálvsagt, at fólkhaskúlanum tørvar dagfóringar og broytingar fyri at tryggja, at børn og ung framhaldandi kunnu vera virknir, sjálsrøðugir og ábyrgdarfullir einstaklingar í einum samfelag, har skyldur og rettfindi, ávirkan og ábyrgd hoyra saman. Ítøkiligur og nýtiligur kunnleiki, sum verður skaptur í fólkhaskúlanum, eru tey umboð, sum freyta menningina í samfelagnum. Tí ásannar meirilutin, at tað er rætt at tákta frálærana í grundleggjandi lærugreinunum lesing, skrivling, rokning, málfakunum og náttúrufrøugreinunum.

Orsakað av vantandi fíggingarmøguleikum vóru fyri fáum árum síðani skeiðbýttu lærugreinirnar í framhaldsdeildini strikaðar. Í fyriliggjandi lógaruppskoti er eingin møguleiki at býta undirvísingina í framhalds-

deildini í grundskíð og víðkað skíð. Meirilutin er varugur við, at tað nú sum áður eisini er talan um ein fíggjarligan spurning.

Harafturat er øllum greitt, at ein ávís færligaspjalding er millum næmingar fólkaskúlans. Av tí at tað er ein aðalregla, at tilboð og møguleikar skulu standa øllum javnhjóðis í høði, eigur landsstýrismaðurin at umhugsa, hvussu fólkaskúlin aftur kann bjóða skíðbýtta undirvísing fyri at tryggja, at miðal kunneika- og dugnaskapsstøðið hækkar.

Ein aðalspurningur undir nevndarviðgerðini hevur verið spurningurin um fíggjarligu avleiðingarnar. Landsstýrismaðurin í skúlamálum hevur fyri nevndini upplýst, at talan verður í mesta lagi um 8,5 mío kr í meir-kostnaði um árið, um uppskotið til fulnar verður framt í verki (sí hjálagda skjal frá landsstýrismanninum, dagfest 14.05.97). Harafturímóti hava Føroya Lærarafelag og Føreshavnar Skúlaráð mettt, at lógin kann hava árligar meirútreiðslur, sum vera fleirfalt meiningina hjá landsstýrismanninum.

Ráðleggingarnevndin, sum hevur orðað álitid til lógaruppskotið, hevur fyri mentarnevndini upplýst, at hon ikki hevur tikið støði í fíggjarligu fortreytnum, tá álitid varð skrivað. Harafturímóti hevði Ráðleggingarnevndin sum aðalmál at gera uppskot til eina fólkaskúlalóg, sum skal vera ein tíðarhóskandi og rúmligur kannur um virkseini fólkaskúlans í einum framkomnum landi, sum er merkt av snøgum broytingum.

Eisini spurningurin um útreiðslubýtið millum land og kommunur hevur verið umrøddur. Landsstýrismaðurin í skúlamálum hevur í hesum sambandi greitt frá, at kommunurnar sjálvar gera av, hvussu nógvan pening tær vilja brúka á skúlaøkinum út yvir tað, brúkt verður í dag.

Landsstýrismaðurin hevur eisini víst á, at teir møguleikar, sum eru í eina fólkaskúlalóg, tað er ein rannulóg við tilboðum, sjáldan verða brúktir til fulnar, og at tað eisini er væntandi, at sama verður galdandi við eina nýggjari fólkaskúlalóg.

Sannlíkt er, at nýggja lógin fer at hava meirútreiðslur við sær, men er meirilutin ikki fýtur fyri at nágreina meirkostnaðin, og hevur tí tikið upplýsingarnar um fíggjarligu avleiðingarnar frá landsstýrismanninum í skúlamálum til eftirtektar.

Meirilutin er samdur um, at tað ikki er ráðiligt at seta lógina í gildi longu 1. august 1997, tá hvørki lands- ella kommunalir myndugleikar hava møguleika at veita fólkaskúlanum møguliga meirjáltan í verandi fíggjarári. Eisini er neyðugt, at skúlarnir fáa stundir at fyrirleika undirvísingina, so hon verður í samsvari við lógina.

Tí mælir meirilutin til, at lógin fær gildi frá 1. august 1998, og at § 71 í lógaruppskotinum verður broytt samsvarandi. Við atlit til hesum uppskoti til broyting í gildissetanini verða, burtursæð frá uppskotinum um skúlastýri, teir partar av uppskotinum, sum skulu koma í gildi 1. august 1998, fluttir til 1. august 1999.

Neyðugt er at evna til hópin av nýggjum kunngerðum, umframt at aðrar skulu dagførast, skal nýggja fólkaskúlalógin virka í verki. Meirilutin leggur stóran dent á, at meirkostnaðurin av nýggju lógini verður avmarkaður. Tí eiga ongar kunngerðir at vera lýstur, áðrenn kostnaðarmeting er gjørd, og játtan er tøk til endamálið.

Undir verandi fólkaskúlalóg hevur tað verið eyðsýnt, at neyðugt hevur verið at fíla skípaði viðurskiði í spurninginum um røkt og víðlíkahald av fakhølum og útbúnaði fólkaskúlans. Orsakað av áralangari trætu millum lands- og kommunalu myndugleikarnar um, hvør skal bera kostnaðin av hesum víðlíkahaldi, eru fakhølini og útbúnaðurin manga staðni larin í órøkt.

Uppskotið til nýggja fólkaskúlalóg setir munandi størri krøv til góð fakhøli í skúlanum, og er tað av stórum týdningi, at myndugleikarnir semjast, um hvør ber kostnaðin av, at hølini og útbúnaðurin altíð eru dagførd og harvið nøkta ásetingarnar í lógini.

Meirilutin heitir tí á landsstýrismannin skjótast at fáa hesi viðurskiði í rættlag.

Uppskotið til nýggja fólkaskúlalóg setir munandi størri krøv til undirvísingarførleikan hjá lærarunum. Tað má tí metast at vera ein fortreyt, skal lógin virka til fulnar, at lærarum fólkaskúlans fer at standa eftirútbúgving.

ing í boði. Meirilutin leggur dent á, at skeiðvirksemi og tóku játtanirnar á økinum verða raðfestar soleiðis, at fakligi førleikin hjá læraranum verður styrktur.

Eisini er meirilutin av teirri fatan, at verandi fólkaskúlaáttugvín ikki er tíðarhóskandi og tí ikki nøktandi undir nýggjari fólkaskúlastípan. Tí eigur landstýrismaðurin skjótast at dagføra útbúgvíngina soleiðis, at fakligi førleikin hjá læraranum verður styrktur munandi.

Holl vitan, praktísk og bóklig, er stóðugi sterkt tryt fyri, at lærarin kann virka í framtíðar skúlanum. Tí eigur nýggja læraruútbúgvíngin at vera hátíð soleiðis, at útbúgvíngin í størri mun enn nú fevnir um fatan av og frálæru í vinnuligum lærugreinum, umframt at møguleiki verður fyri framhaldandi lesnaði aftan á lókna útbúgvíng.

Við atlíti at breytatíðboðunum heldur meirilutin, at kapitl 4 í lógaruppskotinum kann vera ein fløskuhálsur, tá umræður at geva skúlanum møguleika at hjóla eina fjórtíttíð undirvísing í 10. skúlaári.

Meirilutin er varugur við týðningin av, at lærarar fólkaskúlans skjótast fá høvi at eftirútbúgva seg, so teir fáa førleika at undirvísa í nýggju og broyttu lærugreinunum. Tá hetta ikki gerst í eini handavend, kann tað gerast neyðugt, at setanarviðurskiftini í eini tillagingsárið vera umsitin soleiðis, at tað verður lættari at seta fólk í starv, sum hava neyðuga fakliga førleikan, men sum ikki lúka treytirnar at vera útbúgvir á læraraskúla.

Hóast meirilutin styðjar ætlanini at styrkja sambandið millum heim og skúla, so tekur meirilutin ikki undir við uppskotinum hjá landstýrismanninum um skipan av skúlastýrum. Meirilutin heldur, at skilnaðurin millum skúlan og kommunalu myndugleikarnar er ov stórur í uppskotinum.

Uppskot landstýrisins um samskipan av skúlastýrum millum smáu skúlarnar heldur meirilutin kann vera óheppið. Eisini heldur meirilutin, at stóra talið av skúlastýrislimum (upp til 12 fyri skúlan), neyvan fer at lætta um umsílingina av skúlanum, har fleiri skúlar eru í kommununi.

Tí er meirilutin ikki sannfærur um, at uppskotið um skúlastýri í verki fer at kunna liva upp til andan í uppskotinum og harvið gagna fólkaskúlanum og samskiðinum millum heim, skúla og myndugleikarnar.

Harafturimóti er meirilutin samdur um, at verandi skúlanevndarskipan eigur at vera dagførd, og mælir meirilutin tí til, at kommunustýrin aftan á kommunuval velja í mesta lagi tvey umboð í eitt skúlastýri.

Har fleiri skúlar eru í somu kommunu, eru kommunustýrisumboðini umboð í øllum skúlastýrunum.

Har fleiri enn tveir skúlar eru í kommununi, kann kommunustýrið velja tvey umboð afturat fyri hvørjartveir skúlar, sum eru í kommununi. Somu kommunustýrisumboð kunnu vera limir í fleiri skúlastýrum.

Harafturat velja foreldrin í mesta lagi trý og lærararnir í mesta lagi eitt umboð fyri hvønn skúla.

Skúlaleiðarin, sum skal vera føddur liður, verður skrivari. Allir limirnir, uttan skúlaleiðarin, skulu hava atkvøðurætt.

Meirilutin tekur ikki undir við skipanini um felagsskúlastýri.

Annars mælir meirilutin til at skípa fyrisingina av skúlaverkinum eftir sama leisti sum lógaruppskotið leggur upp til. Skipanin kemur í gildi aftan á næsta bý- og bygdaráðsval.

Í spurninginum um forskúlar er meirilutin av teirri fatan, at skúla útreiðslurnar flytast frá almennaverkinum til skúlaverkið, so sum Ráðleggingarnevndin mælir til, so er tað ein fortreyt, at landskassans partur av samlaða upphæddin til barnaansing ikki minskar av hesi orsök. Sum er, kunnu kommunurnar ikki nøkta verandi ansingartørv, og má ansast eftir, at tær ikki fáa enn verri umstøður, tá ræður um ansing av smæstu barnunum. Eisini heitir meirilutin á landstýrismannin at gera greiðar reglur fyri virksemini forskúlans, áðrenn hesin skúlin byrjar sítt virksemini.

Meirilutin er sannfærur um, at undirvísingartilfarið í fólkaskúlanum eigur at vera føroyskt. Í nýggju lærugreinini náttúra/tøkni finst einki tilfar á føroyskum í lóguni. Meirilutin heldur, at neyðugt er at hava hetta tilfar tóki, áðrenn henda lærugrein gerst veruleiki. Verður uppskotið um at útseta gildissetanina samtykt, skuldu góðir møguleikar verið fyri at frálæruáttíð er til skjals, tá lærugreinin gerst veruleiki.

Annars tekur meirilutin ikki undir við, at landalæra gerst partur av náttúra/tøkni, men mælir í staðin til, at landalæra verður sjálvstøðug lærugrein frá 4. skúlaári at rokna við einum tíma um vikuna (§ 5, stk. 2). Hóast

landalærutímin verður tikið av náttúru/tækni tímunum, mælt meirilutin til, at tætt samstarv verður millum lærugreinirnar.

Meirilutin tekur undir við, at frálæran í donskum byrjar í triðja flokki. Tó heldur meirilutin, at tónatalið í donskum í triðja flokki eigur at vera minkað við tveimum tímum um vikuna, og at hesir báðir tímarir skulu leggjast afturat móðurmálsundirvísingini (§ 5, stk. 2).

Undir nevndarviðgerðini hava umboð fyri deyvafelagið ført fram, at støðan hjá teimum deyvu er versnað seinastu áriní. Eitt aðalmálið í skúlaskipanini farna áriní hevur verið, at øll børn skulu savnast í fólkaskúlan. Henda gongd hevur havt við sær, at brekað børn nú í stóran mun eru í skúla í nærumhvørvinum. Umboðini fyri teimum deyvu vístu á, at teirra ynski er, at tey deyvu verða savnað á einum skúla.

Hesum sjónarmiði tekur meirilutin undir við. Meirilutin heldur samleiðis, at tey deyvu eru ein serstakur bólkur í skúlaumhvørvinum, og at teirra serstøða eigur at vera nevnd í serstakari lógargrein, har landsstýrismanninum verður heimilað at seta reglur um bygnað fyri umhvørvi og undirvísing fyri hesi brekaðu í skúla-verkinum.

Ein av spurningunum undir nevndarviðgerðini hevur verið kvæðamentanin. Meirilutin er samdur um, at hesin mentanararvur eigur sín fulla rætt í skúlanum á javnt við aðrar lærugreindir. Tí skjýtur meirilutin upp, at kvæðamentan, kvøðing/føroyskur dansur verður sett í § 8, sum eitt nýtt punkt 1.

Fyri árum síðan varð 13-ársroyndin strikað. Meirilutin ásaður, at skúlanum tørva eina skipan við eini eftirmeting eftir lokna sjev ára skúlagongd. Tí verður mælt til, at landsstýrismanninum verður heimilað at áseta hesa eftirmeting í kunngerð.

Meirilutin er ikki samfördur um, at gamla 13-ársroyndin var tann besta, og mælt tí til, at eftirmetingin verður lagað til broyttu undirvísingarmøguleikarnar í fólkaskúlanum. Meirilutin er av teirri fatan, at gagnið, skúlaverkjið fær av, at kunneikastøðið verður staðfest við endan á grunddeildini, verður fólkaskúlanum at frama.

Eftirmetingin fer at hava avmarkaður meirútreiðslur við sær.

Í § 23 í lógaruppskotinum er ásett, at undirvísingarniðlarnir, ið neyðugir eru, skulu latast næmingunum ókeypis. Við atlit til liggjarlugu orkunum hjá kommununum og ivanum um, hvat ein undirvísingarniðil er, mælt meirilutin til, at í § 23, stk. 1 verður ásett, at landsstýrismaðurin í kunngerð skal áseta nærri reglur um hesi viðurskiði.

Í § 6 er ásett, at undirvísingin skal samsvara fólkakirkjunnar evangelísk-luthersku læruni. Í stk. 2 er ásett, at børn kunnu sleppa undan at vera undirvíst í kristinkunneika, um foreldriní krevja tað. Er barnið 15 ár, kann fráføkan bert vera framd við samtykki barnsins. Hetta er galdandi fyri børn, sum eru limir í fólkakirkjuní.

Eru foreldriní og barnið ikki limir í fólkakirkjuní (3. stk.), so er sama regla galdandi sum í stk. 2, tó við tí frávikí, at nú skal barnið ikki vera spurt, hóast tað móguliga er 15 ár. Undir viðgerðini er upplýst, at hetta er ein feilur, og skjýtur nevndin upp, at sama skipan verður galdandi fyri tey, ið eru uttan fyri fólkakirkjuna, sum fyri tey, sum eru limir í fólkakirkjuní. Samsvarandi hesum setir meirilutin broytingar-uppskot til § 6, stk 3.

Annars skjýtur meirilutin upp, at í § 9, stk 1, 3. pkt verður orðið "rokniark" sett afturat tekstviðgerð.

Undir nevndarviðgerðini er komið undan kavi, at tá skipanin við breytatilhoðunum er farin at virka, er samlíkt, at smærru framhaldsskúlarnir fara at hava ílt við at bjóða ta undirvísing, sum lógin fer at geva møguleikar fyri. Í tí sambandi er nevnt, at móguliga verður neyðugt at flyta næmingar úr sumnum framhaldsskúlum í størri skúlar. Sum dømi er Sandoyar Meginskúli nevndur, men etsini aðrir skúlar við avmarkaðum næmingagrundarlagi kunnu koma í ta støðu, at hildið verður skilubest at flyta næmingarnar í størri skúlar. Meirilutin er greiður yvir, at skal sum frægast fáast hurturur og nýtsluevrið í skúlaungdómi okkara eftir

líðna skúlagongd standa mátt við kostnaðin av skúlaverknum, so verður neyðugt at samskipa undirvísingina meira millum skúlarnar.

Meirilutin heldur tað kortini vera óheppið at flyta skúlaungdóm millum oyggjar og mælir tí frá, at eitt nú Sandoyggjin verður partur av eini størri skúlaeind við tí úrsliti, at framhaldsnæmingarnir verða fluttir av oynni.

Vísandi til omanfyrirstandandi setir meirilutin fram soljóðandi

Broytingaruppskot

- 1) Í § 5, stk. 2, nr. 2. verður í staðin fyri "landalæru 7. - 9. skúlaár" sett "landalæru 4. - 9. skúlaár".
 - 2) Í § 5 verður nýtt stk. 7 orðað soleiðis: "Stk. 7. Næmingar, sum eru deyvir og hava teknmál sum fyrsta mál skulu hava holla undirvísing í teknmáli. Landstýrismaðurin ásetur reglur fyri hvussu undirvísing av deyvum næmingum skal skipast og kann hann í hesum sambandi víkja frá § 26 stk. 1."
 - 3) Í § 6, 3. stk. verður skoytt upp í endan: "Er barnið 15 ár, kann frítøka tá bert verða framd við samtykki barnsins."
 - 4) Í § 8 stk. 1 verður nýtt nr. 1 orðað soleiðis: "1) Kvæðamentan, kvøðing/fíroystur dansur". Nr. 1- 3 verða nr. 2 - 4.
 - 5) Í § 9 stk. 1 verður nr. 3. orðað soleiðis: "Tekstviðgerð/rokniark"
 - 6) Í § 14, stk. 3 og § 15 verður " § 16. 1. - 5. stk." broytt til "§16, 2.- 6. stk."
 - 7) Í § 16 verður nýtt stk. 1 orðað soleiðis: "Stk. 1. Fyri at eftirmeta úrtøku næminganna eftir 7 ára skúlagongd fara næmingarnir við endan av 7. skúlaári upp til roynd. Landstýrismaðurin ásetur í kunngerð innihaldið og vavið av royndini." Hereftir verða stk. 1 til 9 stk. 2 til 10.
 - 8) Í § 16 stk. 7. hereftir stk. 8 verður "1. - 4. stk." broytt til "2.- 5. stk."
 - 9) Í § 23, stk. 1 verður skoytt upp í endan: "Landstýrismaðurin ásetur í kunngerð vavið av undirvísingarnuðlum eftir 1. pkt."
 - 10) Í § 25 stk.3 verður "tátt" broytt til "kapitli"
 - 11) § 50 verður orðað soleiðis:
"§ 50. Eitt skúlastýri skal verða valt til hvønn sjálvstøðugan skúla í kommununi.
Stk. 2. Í skúluni, sum í minsta lagi hava 20 næmingar og 2 lærarar samb. § 59 stk. 1 eru limir tess:
1. 2 umboð, ið verða vald av kommunustýrinum samb. tó § 53 stk 3.
 2. 3 foreldraumboð, ið skulu verða vald millum teirra, ið hava foreldramyndugleikan yvir teimum børnum, sum eru skrivaði inn í skúlan.
 3. Skúlaleiðarin.
 4. 1 umboð fyri lærararnar og hinu samstarvsfólkini, ið skulu verða vald av samstarvsfólkum skúlans.
- Stk. 3. Í skúlum ið hava minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara eru limir tess 2 foreldraumboð, eitt kommunustýrisumboð og skúlaleiðarin.
- Stk. 4. Avgerðir í skúlastýrinum verða tiknar við atkvøðugreiðslu. Standa atkvøðurnar á jøvnum, er atkvøða formansins avgerandi.
- Stk. 5. Skúlaleiðarin hevur ikki atkvøðurætt
- Stk. 6. Formaðurin í skúlastýrinum skal verða valdur ímillum foreldraumboðini.
- Stk. 7. Leiðari skúlans er skrivari í stýrinum.
- Stk. 8. Valskeiðið hjá foreldraumboðunum er vanliga 3 ár, samb. tó § 53. 1. og 2. stk. Valskeiðið hjá kommunuvaldu limunum er valskeiðið hjá kommunustýrinum, og verða teir valdir aftaná hvørt kommunuval. Valskeiðið hjá lærarum og samstarvsfólki er 1 ár. Tey fólk, sum eru sett í starv á skúlanum kunnu ikki vera foreldravaldir limir í skúlastýrinum.
- Stk. 9. Í teimum kommunum, har undirvísing skúlans fer fram í skúlaeindum, sum høvisliga eru spjaddar í skúlaøkinum, eiga foreldraumboðini, har tað er gjørligt, at verða vald soleiðis, at í minsta lagi 1 foreldraumboð verður valt fyri hvørja skúlaeind."
- 12) § 51, § 52, § 56 og § 57 verða strikaðar.
- 13) § 53 stk. 3 verður orðað soleiðis: "Stk. 3. Har fleiri skúlar eru í somu kommunu eru kommunustýrisumboðini umboð í øllum skúlastýrunum. Eitt fleiri enn 2 skúlar í kommununi kann kommunustýrið velja 2 umboð altrat fyri hvørj-

ar 2 skúlar, sum eru í kommununi.

14) Í § 71 stk. 1 verður "1997" broytt til: "1998"

15) § 71 stk. 2 verður orðað soleiðis: "Stk. 2.Tær reglur, sum ásettir eru í 5. kapili, fúa gildi 1. januar 1998"

16) Í § 71 stk. 3 verður "1998" broytt til: "1999"

17) Í § 71 stk. 4 verður "1999" broytt til: "2000"

18) Í § 71 stk 5 verður "1997/98" broytt til: "1998/99"

19) Í § 71, stk. 7 l. pkt. verður "1. august 1998" broytt til: "1. januar 2001"

20) Í § 71 stk. 8 verður "1. august 1998" broytt til: "1. januar 2001"

21) Í teim fœrum greinann, eru strikað verða eftirfylgjandi greinann, og tilvísingar broyttar samsvandi.

22) Í øllum greinum verður orðið "felagsskúlastýri" og bendingar av tí strikað.

Minnilutin (Signar á Brúnni, Jógvan Adolf Johannessen og Jenis av Rana) hevur hesar viðmerkingar. Undir viðgerðini av uppskotinum um nýggja fólaskúlalóg hava umboð fyri Ráðleggjarnavnnd Fólkskúlans, Føroya Lærarafelag, Tórshavnar Skúlaráð, Føroya Kommunufelag, Deyvafelagið og felagið Sláid Ring verið á fundi, har tey hava borið fram síni sjónarmið um uppskotið um nýggja fólaskúlalóg.

Á fundi við Føroya Lærarafelag, Føroya Kommunufelag, Tórshavnar Býráð og Tórshavnar Skúlaráð varð eisini tann fíggarligi parturin av uppskotinum um nýggja fólaskúlalóg umrøddur.

Víst varð á, at skuldi nýggja fólaskúlalógin koma í gildi, so slapst ikki undan øktum útreiðslum.

Føroya Lærarafelag vísti á, hvussu stórar meirútreiðslurnar gjørdust, tá ið danir settu sína fólaskúlalóg í gildi fyri umleið trimum árum síðani.Uppskotið um nýggja fólaskúlalóg, ið landsstýrið hevur lagt á tingborð, er rættiliga líkt í danska, og verða tølini umroknað til okkara samfelag, so fara meirútreiðslurnar at liggja einastaðni millum 80 mió. kr og 120 mió. kr., sammett við kostnaðin av fólaskúlanum í dag.

Tórshavnar Skúlaráð vísti á, at útreiðslurnar fyri Kolding Kommunu, ið hevur umleið sama íbúgvartal sum Føroyar, øktust umleið 60 mió. kr.

Tórshavnar Skúlaráð mælir einmælt til at biðað eigur at vera til ár 2000 við at seta nýggja lógaruppskotið í gildi.

Landsstýrismaðurin í skúlamálum upplýsir fyri tinginum, at meirútreiðslurnar av lógini verða bert 8,5 mió. kr.

Umboð fyri Føroya Kommunufelag hava í mentanarnevndini spurt um, hvussu stórar meirútreiðslurnar gerast fyri kommunurnar, um uppskotið verður samtykt.Víst verður á, at sambært lógaruppskotið skal skúlin gerast ein mentunarmiðdepil, ið ber útreiðslur við sær fyri kommunurnar.

Somuleiðis verður víst á breytatilboðini, ið somuleiðis hava meirútreiðslur við sær, um samstarv verður millum bygdar/byir. Mentanarnevndin var ikki fær fyri at svara tílkum spurningum, men tað hevur eyðvitað stóran týðning fyri kommunurnar at vita nærri um hesi viðurskiptin, áðrenn lógin verður sett í gildi.

Minnilutin heldur, at tað er rætt at endurskóða fólaskúlalógina, og at í framlagda uppskotið er ymiskt, ið er gott og bær á ta røttu leiðina. Tó eru undantøk sum t.d. um § 13 í uppskotinum verður samtykt í óbroyttum líki verða miðulstórir skúlar fyri vanbýti. Minnilutin heldur ikki at orðingin skal vera so bindandi, og tí eigur at standa eftir umstøðunum.

Heldur ikki heldur minnilutin at 5. stk. í § 29 sum fevnir um avtøku av skúlum eigur at standa óbroytt. Tílk mannagongd sum greinin mælir til er ikki bærilig í einum fólkaræðisligum samfelag.

Minnilutin heldur tað vera ábyrgdarleyst av landsstýri og lögtingi at samtykkja eina lóg, ið eingin veit kostnaðin av.

Tað fellur minnilutanum fyri brósti, at umboðini fyri ávikavist fólkaflokkinn og sambandsflokkinn í mentanarnevndini ikki skulu hava áhuga í, at kanna nærri eftir hvør kostnaðurin verður av at seta nýggju fólkskúlalógina í gildi.Tað eru júst teirra flokkar, sum í lóð og ólóð fúmast at at tær almennu útreiðslurnar hækka.Í samband við uppskotið um nýggja fólaskúlalóg hava teir ikki henda hugburð, heldur tvørturímóti, tí fleiri

av broytingaruppskotum meirilutans bera í sær uppaftur størri útreiðslur.

Minnilutin hevur í mentanarnevndini mælt til at steðga við at avgreiða málið í hesi tingsetuni, og ístaðin heita á landsstýrismannin í skúlamálum um at arbeiðari víðari við málinum, m.a. við at fáa fleiri upplýsingar um málið, so sum kostnaðin, fyri síðani at leggja tað fyri tingið tíðliga í heyst, so málið kann avgreiddast av tinginum í hesum árinum. Men tað hevur verið sum at sletta vatn á gás, tað rímur ikki við. Uppskotið um nýggja fólkaskúlalóg er gjørt til eitt samgongumál. Lógin skal samtykkjast nú, men hon skal ikki koma í gildið fyrr enn í august 1998. Við øðrum orðum, verða teir upplýsingar, ið kommunur biðja um, als ikki svaraðir, eins og skúlanevndir kring landið, ið hava biðið um at fingið longri tíð at viðgera uppskotið, verða als ikki hoyrðar. Hesi óstórsligu framferð meirilutans í mentanarnevndini átalar minnilutin Sami minnilutin mælir lögtinginum frá, at samtykkja uppskotið og tær broytingar, ið meirilutin mælir til at fremja, tí eingin veit hvørjar útreiðslur verða av tí. Og spurningurin er eisini, um hetta er í samsvar við galdandi tingskipan.

26. mai 1997 lögdu Rína Sivertsen, Helena Dam á Neystabø og Óli Jacobsen fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

Undirritaðu taka ikki undir við uppskoti landsstýrisins um fyrisitingina av skúlaverkinum.

Vit halda, at eingin horgan er fyri, at nýggju stýrin verða hetri enn núverandi skúlanevndir og -stýri. Heldur ikki eru nóg góðar grundgevingar í viðmerkingunum til lógaruppskotið og í útlitinum frá ráðleggingarnevndini fyri at avtaka tær fólkavaldu nevndirnar. Um fólkavaldu skúlanevndirnar verða avtiknar, fara vit frá eini skipan, sum hevur virkað í nógv ár, til eina verri skipan. Somuleiðis halda vit, at tað hevur stóran týdning, at teir myndugleikar, sum skulu fyriskipa ein so týðandi tátt í samfelagnum sum skúlaverkið - kommunustýrið og skúlanevndin -, eru fólkavaldir.

Hvat lærararáðnum viðvíkur meta vit eisini, at tað er av stórum týdningi, at hetta verður varðveitt í verandi líki. Eftir uppskoti landsstýrisins verða reglurnar um starvsfelagsráð ikki strikaðar, og hevur tað tí ongan týdning, um § 60 í uppskotinum verður strikað.

Undirritaðu skjóta tí upp, at kapitl 6 í lógini verður broytt soleiðis, at innihaldið í tí verður tað sama sum í kapitli 2 í galdandi lóg um skúlafyrisiting.

Vísandi til omanfyrirstandandi seta Rína Sivertsen, Helena Dam á Neystabø og Óli Jacobsen fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1) **Kapittul 6 verður orðað soleiðis:**

Kapittul 6

§ 46. Skúlamyndugleikin á staðnum er bygðaráðið/býráðið og skúlanevndin.

2. stk. Í hvørjari kommunu verður vald ein skúlanevnd við í minsta lagi 3 og í mesta lagi 7 limum eftir nærri av landsstýrismanninum ásettum reglum.

3. stk. Skúlanevndin verður vald samstundis og eftir somu reglum sum bygðaráðið/býráðið.

4. stk. Eftir umsókn frá býráð/bygðaráði ella skúlanevnd kann landsstýrismaðurin loyva, at ein kommuna verður hýtt í fleiri øki, hvørt við síni skúlanevnd.

§ 47. Skúlanevndin velur sjálv formann og ger sær starvsskipan.

2. stk. Skúlaleiðararnir og formenninir í lærararáðnum taka lut á fundum í skúlanevndini. Høvdur kommunan ein leiðandi skúlastjóra, luttekur hann eisini samallur. Er eitt felagslærararáð í kommununi, luttekur bert formaðurin í hesum á

skúlanevndarfundum.

Teir neynda luttaka uttan atkvøðurnett, tó luttaka teir ikki á fundum um setan av størvum ella á øðrum fundum eftir avgerð skúlanevndarinnar.

3. stk. Landsstýrismaðurin kann fyrisetja, at onnur umboð fyri lærarar, fyri eitt møguligt næmingaráð ella onnur kunnu taka lut í skúlanevndarfundum.

Viðkomandi luttaka tó ikki í viðgerðini av málum um setan av størvum innan skúlaskapin ella málum viðvíkjandi einstøkum lærarum ella næmingum.

4. stk. Skúlanevndin heldur fundir, tá ið formaðurin heldur tað vera neyðugt, ella 2 limir krevja hetta. Fyri at skúlanevndin kann taka avgerðir, krevst at minst helvtin av skúlanevndarlimunum atkvøða fyri. Altar avgerðir verða ferdar í gerðabók. Allir limir hava rætt til at krevja sína serstøðu stutt innfærta í gerðabókina, og at avrit av henni verður sent til aðrar myndugleikar saman við málinum.

§ 48. Bygdarráðið/býráðið hevur skyldu at syrgja fyri, at fólguvararnir í kommununi hava møguleika fyri at fáa ta neyðugu undirvísing í fólkskúlanum, sambt. § 26, og tað skal fáa fígging til vega at tryggja hetta.

2. stk. Tað hevur ábyrgdina av, at tað í kommununi eru nóg nógv hølir til ta neyðugu undirvísingina, ella at avtala er gjørd við aðrar kommunur um felags undirvísing.

3. stk. Tað hevur ábyrgdina av rakstrinum av skúlunum hjá kommununi.

4. stk. Tað ger uppskot til bygging av nýggjum skúlum og viðking og umbygging av verandi skúlum.

5. stk. Tað skal góðkenna uppskot til skúlaætlan kommununnar og broytingar í henni, ið staðfestast av landsstýrismanninum.

6. stk. Tað ásetur nærri reglur um nýtsluna av skúlum kommununnar til annað enn undirvísing sambt. § 67.

7. stk. Tað gevur ummæli í øllum málum um sín skúlaskap, ið lögð verða fyri tað av landstýrismanninum.

§ 49. Skúlanevndin tekur avgerð um øll viðurskiðir viðvíkjandi kommunala skúlaskapinum, ið ikki er lögð undir bygðaráðið/býráðið, sambt. § 48, ella aðrar myndugleikar. Hon skal leggja øll mál fyri bygðaráðið/býráðið til góðkenning, um so er, at tey hava við sær fleiri útreiðslur fyri bygðaráðið/bý-

ráðið enn ásett í fíggarættlanini.

Stk. 2. Hon ger uppskot til skúlaætlan fyri kommunu og broytingar í hesari.

Stk. 3. Hon ger uppskot til undirvísingaráttlanir og broytingar í hesar fyri skúlarnar í kommununi, ið skulu staðfestast av landsstýrismanninum.

Stk. 4. Hon tekur lut í viðgerðum av byggimálum sambært ásettum reglur hesum viðvíkjandi.

Stk. 5. Hon skal úttala seg um ta árliku fíggarættlanina fyri skúlaskapin í kommununi.

Stk. 6. Hon skal úttala seg um øll viðurskiðir viðvíkjandi skúlunum, sum bygðaráðið/býráðið tekur avgerð um.

Stk. 7. Hon hevur rætt til at úttala seg um øll viðurskiðir, sum viðvíkja skúlunum í kommununi. Hon gevur ummæli í øllum málum, ið lögð verða fyri hana av bygðaráðnum/býráðnum ella landsstýrismanninum.

§ 50. Skúlanevndin gevur tilmæli um setan og loysn úr starvi av leiðarum og lærarum innan skúlaskapin.

2. stk. Hon setir vikarar og faklærarar eftir nærri av landsstýrismanninum ásettum reglum.

§ 51. Skúlanevndin hevur eftirlit við teimum einstøku skúlunum.

2. stk. Hon hevur eftirlit við, at teir næmingar, ið ganga í skúlunum í kommununi fylgja nóg væl við undirvísingini. Hon hevur eisini eftirlit við, at næmingar í undirvísingarskyldugum aldri, ið verða undirvístir privat, fáa nóg góða undirvísing. Hetta eftirlit fellur burtur, um so er, at næmingurin fær undirvísing í einum góðkendum privatum skúla, ið hevur valt sín egna eftirlitsmann.

3. stk. Hon tekur avgerð um flyting av einum næmingi til annan skúla eftir tilmæli frá leiðarunum á teimum báðum skúlunum, ið frammanundan skulu ráðføra seg við lærararáðini og foreldrin hjá næmingunum.

§ 52. Skúlanevndin góðkennir aftaná tilmæli frá leiðarunum og aftaná samráð við lærararáðið býtið av arbeiðinum millum lærararnar og arbeiðsætlanina fyri vikuna.

2. stk. Hon góðkennir eftir tilmæli frá lærararáðnum, hvørji undirvísingaramboð skúlin skal nýta, heruppi hvørji undirvísingaramboð skulu vera í skúlabókasavninum. Kirkjuráðið skal tó góðkenna undirvísingaramboð og -bøkur í fakinum kristni-

kunnleika og átrúnaði.

3. stk. Hon ger atferðarreglur fyrir skólurnar í kommununi.

4. stk. Hon skal í samarbeiði við lærararáðið virka fyrir samarbeiði millum skúla og heim og syrgja fyrir upplýsingararbeiði millum foreldur næminganna, ið hevur til endamáls at fáa tey at skilja støðu næmingins í skúlanum. Foreldrafundur verður hildin í minsta lagi eina ferð um árið.

§ 53. Sóknarpresturin ella ein annar av bispinum góðkendur prestur í kommununi hevur rætt til at vera hjástaddur, meðan undirvíst verður í kristi-kunnleika og átrúnaði.

§ 54. Á hvørjum sjálvstøðugum skúla við fleiri lærarum í fystum starvi skal setast ein leiðari.

2. stk. Leiðarin av einum fólkskúla verður nevndur fyrstikærari ella skúlastjóri.

3. stk. Leiðarin hevur bæði ta fyrisitingarlígu og ta undirvísingarlígu leiðsluna av virkseminum í viðkomandi skúla.

§ 55. Hava tvær ella fleiri kommunur tikið seg saman í eitt skúlasamband eftir reglunum í § 31, tekur skúlasambandsstýrið sær av uppgávanum hjá kommununum eftir hesi lóg og skúlanevndin fyrir skúlasambandið sær av uppgávanum hjá skúlanevndunum.

2) § 71, stk. 7 og 8 verða strikað

2) Í teinum førum greinarn. eru broytt verða eftirfylgjandi greinarn. og tilvísingar til greinarn. broyttar samsvarandi.

3) Í øllum teim førum har skúlastýri ella fílagsskúlastýri ella bendingar av hesum orðið eru nevnd verða tey broytt til skúlanevnd ella bendingar av hesum orði.

2. viðgerð 26. mai 1997. Bróytingaruppskot nr. 21 og nr. 22 samtykt við 27-1-1 atkvøðum. §§ 1, 2, 3 og 4 samtyktar við 20-1-8 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 5, stk. 2, nr. 2 samtykt við 16-0-13 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 5, stk. 7 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 5 soleiðis broytt samtykt við 24-5-0 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 6 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 6 soleiðis broytt samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 7 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 8 samtykt við 23-1-5 atkvøðum. § 8 soleiðis broytt samtykt við 25-1-4 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 9 samtykt við 30-0-0 atkvøðum. § 9 soleiðis broytt samtykt við 29-0-0 atkvøðum. §§ 10, 11, 12 og 13 samtyktar við 21-0-8 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 16, nýtt stk. 1, samtykt við 17-13-0 atkvøðum. § 16 soleiðis broytt samtykt við 17-13-0 atkvøðum. Bróytingaruppskot til §§ 14 og 15 samtykt við 17-13-0 atkvøðum. §§ 14 og 15 samtykt við 17-13-0 atkvøðum. §§ 14 og 15 soleiðis broyttar samtykt við 17-11-2 atkvøðum. §§ 17-18, 19, 20, 21 og 22 samtyktar við 19-0-11 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 23 samtykt við 17-12-1 atkvøðum. § 23 soleiðis broytt samtykt við 17-13-0 atkvøðum. § 24 samtykt við 18-5-7 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 25 samtykt við 18-9-3 atkvøðum. § 25 soleiðis broytt samtykt við 18-10-2 atkvøðum. §§ 26-45 samtyktar við 19-1-10 atkvøðum. Bróytingaruppskot frá Ránu Sivertsen, Óla Jacobsen og Helenu Dam á Neystabø til §§ 46 - 55 fall við 14-0-15 atkvøðum. §§ 46, 47, 48 og 49 samtyktar við 16-2-10 atkvøðum. Bróytingaruppskot til § 50 samtykt við 14-5-10 atkvøðum. § 50 soleiðis broytt samtykt við 14-6-9 atkvøðum. Bróytingaruppskot nr. 12, §§ 51, 52, 56 og 57 verða strikaðar samtykt við 17-7-5 atkvøðum. § 53 soleiðis broytt samtykt við 17-8-4 atkvøðum. §§ 54 - 70, §§ 56 og 57 undantiknar, samtyktar við 17-2-10 atkvøðum. Bróytingaruppskot frá Ránu Sivertsen, Óla Jacobsen og Helenu Dam á Neystabø til § 71 bertundottið. Bróytingaruppskot til § 71 samtykt við 20-6-3 atkvøðum. § 71 soleiðis broytt samtykt við 20-6-3 atkvøðum. At Uppskotið soleiðis samtykt skuldi fara til 3. viðgerð varð samtykt við 17-0-12 atkvøðum.

30. mai 1997 lögdu tinglimirnir Jenis av Rana, Heini O. Heinesen, Rána Sivertsen, Lasse Klein, Óli Jacobsen, Marita Petersen, Jógvan Adolf Johannessen, Bill Justinussen og Finnboji Ísakson fram
soljóðandi

Broytingaruppskot

Í § 8 verður nýtt stk. 3 orðað soleiðis: undan at luttaka í føroyskum dansi eftir stk. 1, nr. 1.”
“Børn skulu, tá ið foreldrin krevja tað, sleppa

Viðmerkingar:

Í uppskotinum til nýggja fólkskúlalóg, sum varð samtykt á lögtingi 26. mai 1997, er m.a. tann broytingin frá farandi lóg, at nýtt undirvísingarevni, *kveðamentan, kvøðingfføroyskur dansur* er komið við. Undir 2. viðgerð av uppskotinum varð ført fram, at uttan iva vóru foreldur, sum av ymiskum persónligum orsøkum ikki ynsktu, at børn teirra vóru bundin at luttaka í føroyskum dansi.

Broytingaruppskotið loysir trupulleikan fyri hesi.

Viðmerkjast skal, at orðingin í broytingaruppskotinum er hin sama sum orðingin í § 6, sum frítekur børn, hvørs foreldur ynskja tað, at verða undirvíst í kristrikunnleika.

30. mai 1997 lögdu tinglimirnir Signar á Brúnni, Bill Justinussen, Lasse Klein, Vilhelm Johannessen, Jógvan Adolf Johannessen, Finnboji Ísakson, Jógvan Durhuus og Heini O. Heinesen fram
soljóðandi

Broytingaruppskot

Í § 5, stk. 2, nr. 1 verða orðini “donskum 3. - 5. skúlaár” broytt til: “donskum 4. - 9. skúlaár”.

Viðmerkingar:

Í uppskotinum um nýggja fólkskúlalóg hevur landsstýrið mælt til, at lærugreinin danskt byrjar í 3. skúlaári.

Ein meiriluti í ráðleggingarnevnd fólkskúlans mælir til, at undirvísingin byrjar í 4. flokki í staðin, og at undirvísingin í føroyskum verður styrkt í 3. skúlaári. Men landsstýrismaðurin í skulamálum mælir til at fylgja minnilutanum í ráðleggingarnevndini, ið helst fellur mongum fyri brósti.

Mælt verður til við hesum broytingaruppskoti at fylgja tí tilmæli, at lærugreinin **danskt** byrjar í 4. skúlaári í staðin fyri 3. skúlaári.

30. maí 1997 lögdu tinglimirnir Bjarni Djarholm, María Hansen, Lísbeth L. Petersen og Eyðun Viderø fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

§ 16, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“Stk. 1. Við endan av 7. skúlaári verður eftirmeting gjörd av úrtøku næminganna. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð innihaldið og vavið av eftirmetingini.”

Viðmerkingar:

Samsvar er ikki millum tað, sum meirilutin í mentaneyndini sigur í álitinum, og tað, sum komið er at standa í lógini, soleiðis sum hon er samtykt við 2. viðgerð, og verður tí hetta broytingaruppskot sett fram.

30. maí 1997 lögdu tinglimirnir Signar á Brúnni, Rána Sivertsen, Bili Justinussen og Helena Dám á Neystahø fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

Undir orðaskiftinum um “Nýggja fólaskúlalóg” hevur verið borið fram, at lítið og einki samstarv hava verið millum skúlanevndir, lærararáð og kommunur. Í einstøkum førum eru hesar atfinningar helst rættar, meðan tað í øðrum førum er sera gott samstarv millum nevndu partar.

Skotið verður tí upp enn eina ferð at varðveita skipanina við skúlanevndun og hava sumuppskoyti til broytingaruppskotið, ið varð felt undir 2. viðgerð, at skúlanevndin skal í minsta lagi halda tveir fundir við ávíkavíst kommunu og lærararáð, ið ber í sær eitt styrkt samstarv partanna millum.

Harumframt verður mælt til, at § 47, 3. stk. verður broytt soleiðis, at foreldraumboð verða nevnd í lógini.

Samsvarandi omanfyrirstandandi seta undirritaðu fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1) **Kapittul 6 verður orðað soleiðis:**

Kapittul 6

§ 46. Skúlamyndugleikin á staðnum er bygdaráðið/býráðið og skúlanevndin.

2. stk. Í hvørjar kommunu verður vald ein skúlanevnd við í minsta lagi 3 og í mesta lagi 7 limum

eftir nærri av landsstýrismanninum ásettum reglum.

3. stk. Skúlanevndin verður vald samstundis og eftir somu reglum sum bygdaráðið/býráðið.

4. stk. Eftir umsókn frá býráð/bygdaráði ella skúlanevnd kann landsstýrismaðurin loyva, at ein konumuna verður bytt í fleiri øki, hvørt við síni skúlanevnd.

§ 47. Skúlanevndin velur sjálf formann og ger sær starvsskipan.

2. stk. Skúlaleiðararnir og formennirnir í lærararáðnum taka lut á fundum í skúlanevndinni. Hevur kommunan ein leiðandi skúlastjóra, luttekur hann einsamallur. Er eitt felagslærararáð í kommununi, luttekur bert formaðurin í hesum á skúlanevndarfundum.

Teir nevndu luttaka uttan atkvøðurætt, tó luttaka teir ikki á fundum um setan av størvum ella á øðrum fundum eftir avgerð skúlanevndarinnar.

3. stk. Landsstýrismaðurin kann fyriseta, at onnur umboð fyrir lærarar, fyrir eitt møguligt næmingaráð, foreldraráð ella onnur kunnu taka lut í skúlanevndarfundum. Viðkomandi luttaka tó ikki í viðgerðini av málum um setan av størvum innan skúlasøkapin ella málum viðvíkjandi einstøkum lærarum ella næmingum.

4. stk. Skúlanevndin heldur fundir, tó ið formaðurin heldur tað vera neyðugt, ella 2 línur krevja hetta. Fyri at skúlanevndin kann taka avgerðir, krevst at minst helvtin av skúlanevndarlimumum atkvøða fyrir. Allar avgerðir verða fýrdar í gerðabók. Allir limir hava rætt til at krevja sína serstöðu stutt innfýrda í gerðabókina, og at avrit av henni verður sent til aðrar myndugleikar saman við málum.

§ 48. Bygdaráðið/býráðið hevur skyldu at syrgja fyrir, at fýgvararnir í kommununi hava møguleika fyrir at fáa ta neyðugu undirvísing í fólkskúlanum, smbr. § 26, og tað skal fáa fýgging til vega at tryggja hetta.

2. stk. Tað hevur ábyrgdina av, at tað í kommununi eru nóg nógv hýlir til ta neyðugu undirvísingina, ella at avtala er gjørd við aðrar kommunur um felags undirvísing.

3. stk. Tað hevur ábyrgdina av rakstrinum av skúlanum hjá kommununi.

4. stk. Tað ger uppskot til bygging av týggjum skúlanum og víðking og umbygging av verandi skúlanum.

5. stk. Tað skal góðkenna uppskot til skúlaætlan kommununnar og broytingar í henni, ið staðfestast av landsstýrismanninum.

6. stk. Tað ásetur nærri reglur um nýtsluna av skúlanum kommununnar til annað enn undirvísing smb. § 67.

7. stk. Tað gevur ummæli í øllum málum um sín skúlasøkap, ið lógd verða fyrir tað av landstýrismanninum.

§ 49. Skúlanevndin tekur avgerð um øll viðurskiðir viðvíkjandi kommunala skúlasøkapinum, ið ikki er lógd undir bygðaráðið/býráðið, smbr. § 48, ella aðrar myndugleikar. Hon skal leggja øll mál fyrir bygðaráðið/býráðið til góðkenning, um so er, ut tey hava við sær fleiri útreiðslur fyrir bygðaráðið/býráðið enn ásett í fýggjarættlanini.

Stk. 2 Hon ger uppskot til skúlaætlan fyrir kommunu og broytingar í hesari.

Stk. 3 Hon ger uppskot til undirvísingartættlanir og broytingar í hesar fyrir skúlanar í kommununi, ið skulu staðfestast av landsstýrismanninum.

Stk. 4. Hon tekur lut í viðgerðum av byggimálum sambært ásettum reglur hesum viðvíkjandi.

Stk. 5. Hon skal úttala seg um ta árliga fýggjarættlanina fyrir skúlasøkapin í kommununi.

Stk. 6. Hon skal úttala seg um øll viðurskiðir viðvíkjandi skúlanum, sum bygðaráðið/býráðið tekur avgerð um.

Stk. 7. Hon hevur rætt til at úttala seg um øll viðurskiðir, sum viðvíkja skúlanum í kommununi. Hon gevur ummæli í øllum málum, ið lógd verða fyrir hana av bygðaráðnum/býráðnum ella landsstýrismanninum.

§ 50. Skúlanevndin gevur tilmæli um setan og loysn úr starvi av leiðarum og lærarum innan skúlasøkapin.

2. stk. Hon setir vikarar og faklærarar eftir nærri av landsstýrismanninum ásettum reglum.

§ 51. Skúlanevndin hevur eftirlit við teimum einstøku skúlanum.

2. stk. Hon hevur eftirlit við, at teir næmingar, ið ganga í skúlanum í kommununi fylgja nóg væl við undirvísingini. Hon hevur eisini eftirlit við, at næmingar í undirvísingarskyldugum aldri, ið verða undirvístir privat, fáa nóg góða undirvísing. Hetta eftirlit fellur burtur, um so er, at næmingurin fer undirvísing í einum góðkendum privatum skúla, ið hevur valt sín egna eftirlitsmann.

3. stk. Hon tekur avgerð um flyting av einum næmingi til annan skúla eftir tilmæli frá leiðaranum á teimum báðum skúlanum, ið frammanundan skulu ráðfýra seg við lærararáðini og foreldrin hjá næmingunum.

§ 52. Skúlanevndin góðkennir aftaná tilmæli frá leiðaranum og aftaná samráð við lærararáðið býtið av arbeiðinum millum lærararnar og arbeiðsætlan-

ina fyrri vikuna.

2. stk. Hon góðkennir eftir tilmæli frá lærararáðnum, hvørji undirvísingaramboð skúlin skal nýta, heruppi hvørji undirvísingaramboð skulu vera í skúlabókasavninum. Kirkjuráðið skal tó góðkenna undirvísingaramboð og -bøkur í fakinum kristukunnleika og átrúnaði.

3. stk. Hon ger atferðarreglur fyri skúlarnar í kommununi.

4. stk. Hon skal í samarbeiði við lærararáðið virka fyri samarbeiði millum skúla og heim og syrgja fyri upplýsingararbeiði millum foreldur næminganna, ið hevur til endamáls at fáa tey at skilja støðu næmingins í skúlanum. Hon skal í minsta lagi halda tveir fundir um árið við ávikavísi læraráðið og bygdaráð/býráð, har skúlaspurningar verða viðgjørdir. Foreldrafundur verður hildin í minsta lagi eina ferð um árið.

§ 53. Sóknarpresturin ella ein annar av bispinum góðkendur prestur í kommununi hevur rætt til at vera hjástaddur, meðan undirvíst verður í kristukunnleika og átrúnaði.

§ 54. Á hvørjum sjálvsstøðugum skúla við fleiri lærarum í føstum starvi skal setast ein leiðari.

2. stk. Leiðarin av einum fólkskúla verður nevndur fyrstileiari ella skúlastjóri.

3. stk. Leiðarin hevur bærð ta fyrisittigarligu og ta undirvísingarligu leiðsluna av virkseminum í viðkomandi skúla.

§ 55. Hava tvær ella fleiri kommunur tikið sæt saman í eitt skúlasamband eftir reglunum í § 31, tekur skúlasambandsstýrið sær av uppgávnunum hjá kommununum eftir hesi lóg og skúlanevndin fyri skúlasambandið sær av uppgávnunum hjá skúlanevndunum.

2) § 71, stk. 7 og 8 verða strikað

2) Í teinum førum greinart. eru broytt verða eftirfylgjandi greinart. og tilvísingar til greinart. broyttar samsvarandi.

3) Í øllum teim førum har skúlastýri ella felagsskúlastýri ella bendingar av hesum orðið eru nevnd verða tey broytt til skúlanevnd ella bendingar av hesum orði.

30. mai 1997 lögdu tingmenninir Signar á Brúnni, Jógván Dørrhuus, Bill Justinussen, Finnlogi Ísakson og Heini O. Heinesen fram soljóðandi

Broytingaruppskot

§ 2, stk. 3 verður orðað soleiðis:

"Stk. 3. Fólkskúlin skal í sátt og samvinnu við foreldrini hjálpa til at geva næmingunum eina kristna og siðalagsliga uppaling. Hann skal við støði í føroyskari mentan menna kunnleika næm-

inganna um føroyska mentan og hjálpa teimum at lita aðrar mentanir og samspæl manna við náttúruna. Hann skal búgva næmingarnar til innlivan, samavgerð, samúbygð, rettlendi og skyldur í einum frælsu og fólkaræðisligum samfelag. Undirvísing og gerundislív skúlans eiga at vera grundað á andsfrelsi, tøllyndi, javnvirði og fólkaræði."

Víðmerking:

Endamálsorðingin í uppskotinum um nýggja fólkskúlalóg er so at siga týdd úr teirri dansku löginu. Tó er ein broyting gjørd í § 2, stk. 3, har orðið "frihed" verður tikið burturúr. Broytingin í framlagda uppskoti ber í sær, at orðið frælsi eisini kemur inn í føroysku fólkskúlalógina.

30. maí 1997 lögdu tingmennirnir Finnþogi Ísakson, Sigur á Brúnni, Jógvan Durlums og Heini O. Heinesen frumsojórðandi:

Broytingaruppskot

§ 4 stk. 1 verður orðað soleiðis: tvey ára frathaldsskúli og eitt ár 10. flokkur."

"Stk. 1. Fólkskúlin er ein 7 ára grundskúli, ein

Uppskotsstíllararnir halda, at tað fer at fáa álvarsligar avleiðingar fyri serligu útoyggjarnar, um vanliga skúlatíðin verður longd úr 7 í 9 ár. Tað kann í hesum sambandi verða víst á, at tá galdandi fólkskúlalóg, sum er frá 1979, var til viðgerðar í tinginum, var grundskúlin eftir uppskoti landsstýrisins 9 ár, men var hetta broytt til 7 ár við júst somu grundgeving.

Tá fyriritiningin av skúlaverkinum og lóggávuvaldið innan ávísar rannur var yvirtikin í 1978, víldi ríkisstjórnin hava sett í rannulógina um fólkskúlan, at undirvísingarskyldan skuldi vera í 9 ár eins og í Danmark. Eftir kravi frá landsstýrinum var hetta broytt til, at undirvísingarskyldan í fólkskúlanum skuldi vera í minsta lagi 7 ár. Eisini í hesum føri var grundgevingin hjá landsstýrinum tann sama sum omanfyri-nevnd.

Royndirnar vísa, at skipanin við 7 ára undirvísingarskyldu hevur riggað væl, tí nógv teir flestu næmingarnir hava gingið í skúla í 9 ella 10 ár. Tað er tí neyvan grund til, at tvinga teir fáu, sum ikki hava hildið fram eftir 7 ára skúlagongd, til tað.

30. maí 1997 lögdu tingmennirnir Jóhannse Eidesgaard, Marita Petersen, Wilhelm Johannesen, Jógvan Adolf Johannesen og Henrik Old frumsojórðandi:

Broytingaruppskot

1) Í § 5, stk. 2, nr. 2. verður í staðin fyri "landalæru 4. - 9. skúlaár" sett: "landalæru 7. - 9. skúlaár".	til 10 stk. 1 til 9.
2) Í § 8, stk. 1 verður nr. 1 strikað. Her eftir verða nr. 2 - 4 nr. 1 - 3.	4) Í § 16, stk. 8, hereftir stk. 7 verður "2. - 5. stk." broytt til: "1. - 4. stk"
3) § 16, stk. 1 verður strikað. Her eftir verða stk. 2	5) Í § 14, stk. 3 og § 15 verður "§ 16, 2. - 6. stk." broytt til: "§ 16, 1. - 5. stk"

30. maí 1997 lögdu tinglimirnir Jógvan Adolf Johannesen, Bjarni Djurholm, Lisbeth L. Petersen, Maria Hansen, Eyðun Viderø og Sigur á Brúnni frumsojórðandi:

Broytingaruppskot

Í grein 29 stk. 5 verður 5. pkt. orðað soleiðis: " Verður úrslitið av atkvøðugreiðstuni, at í minsta lagi 50% av teimum, ið hava atkvøtt, ynskja at varðveita skúlan, verður hann varðveittur." Seinasta pkt. verður strikað.

30. maí lögdu tinglimirnir *Marita Petersen, Vilhelm Johannesen, Henrik Old og Jóannes Eidesgaard* fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

- 1) Í § 50 stk. 2 verður nýtt or. 5 orðað soleiðis:
"5. Eitt umboð fyri næmingarnar, ið skal verða valt av næmingum skúlans og ímillum teirra. Tó verður onki næmingaumboð valt í skúlam, sum bert hava 5 tey fyrstu flokksstigið".
- 2) Í § 50 verður nýtt stk. 3 orðað soleiðis: "Stk. 3. Í skúlam ið hava minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara eru limir tess 2 foreldraumboð, eitt kommunustýrisumboð, skúlaleiðarin og 1 umboð fyri næmingarnar jvf. tó stk. 2 or. 5 seinasta pkt.".
 - 3) § 50, stk. 5 verður orðað soleiðis: "Stk. 5. Skúlaleiðarin og næmingaumboðið hava ikki atkvøðurætt".
 - 4) Í § 50 verður nýtt stk. 6 orðað soleiðis: "Stk. 6. Næmingaumboðið skal ikki vera við á fundi, tá ið mál viðvíkjandi einstøkum næmingum ella lærarum verða umrødd". Hereftir verða stk. 6 til 9 stk. 7 til 10.
 - 5) Í § 50 stk. 8, heraftir stk. 9, verður 3. pkt. orðað soleiðis: "Valskeiðið hjá lærarum, samstarvsfólki og næmingaumboðum er 1 ár"

30. maí 1997 lögdu tinglimirnir *Jákup Olsen, Lasse Klein, Ernst Hansen og Helena D. á Neystabø* fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

- 1) § 50 verður orðað soleiðis:
"§ 50. Eitt skúlastýri skal verða valt til hvønn sjálvsstøðugan skúla í kommununi, sum í minsta lagi hevur 20 næmingar og 2 lærarar, samb. § 59, 1. stk.
Stk. 2. Limir tess skulu vera:
1) 5 ella 7, samb. § 53, 3. stk., foreldraumboð, ið skulu verða vald av teimum og ímillum teirra, ið hava foreldramyndugleikan yvir teimum børnun, sum eru skrivað inn í skúlan.
2) 2 umboð fyri lærararnar og hinu samstarvsfólkin, ið skulu verða vald av samstarvsfólki skúlans og ímillum teirra.
Stk. 3. Kommunustýrið kann eftir áheitan frá skúlastýrinum gera av, at ein av limum tess er við á skúlastýrisfundi utan atkvøðurætt.
Stk. 4. Bert foreldraumboðið hava atkvøðurætt.
Stk. 5. Formaðurin í skúlastýrinum skal verða valdur ímillum foreldraumboðini.
Stk. 6. Leiðari skúlans er skrivari í stýrinum og er við á stýrisfundi utan atkvøðurætt.
Stk. 7. Valskeiðið hjá foreldraumboðunum er vanligi 3 ár, samb. tó § 53, 1. og 2. stk. Valskeiðið hjá hinum limunum er 1 ár. Tey fólk, sum eru sett í starv í skúlanum, kunnu ikki vera foreldravaldir limir í skúlastýrinum.
Stk. 8. Í teimum kommunum, har undirvísing skúlans fer fram í skúlaeindum, sum hølisluga eru
- spjaddar í skúlaøkimum, eiga foreldraumboðini at verða vald soleiðis, at í minsta lagi 1 foreldraumboð verður valt fyri hvørja skúlaeind."
- 2) § 51 verður orðað soleiðis:
"§ 51. Eitt foreldraumboð skal verða valt til hvønn skúla, ið hevur minni enn 20 næmingar og bert 1 lærara. Foreldraumboðið skal verða valt av teimum og ímillum teirra, ið hava foreldramyndugleikan yvir teimum børnun, sum eru skrivað inn í skúlan, samb. tó § 53, 1. stk.
Stk. 2. Hvørt einstakt foreldraumboð er limur í felagsskúlastýrinum í viðkomandi øki, samb. § 52, 1. stk.
Stk. 3. Samsskiðið eigur at vera millum foreldraumboðið á staðnum og skúlaleiðaran um stakfórisráð, ið bráðliga kunnu stinga seg upp skúlanum viðvíkjandi."
 - 3) § 52 verður orðað soleiðis:
"§ 52. Tær í § 51, 1. stk. nevndu skúlastøddir verða skipaðar í skúlaøki, sum landsstýrismaðurin ásetur, og verður eitt felagsskúlastýri valt til hvørt økið.
Stk. 2. Limirnir í hvørt felagsskúlastýri skulu verða valdir soleiðis:
1) Foreldraumboðini í viðkomandi øki, samb. §§ 51 og 53, 3. stk.

2) 2 umboð fyrri lærararnar, ið skulu verða vald av lærarunum í viðkomandi skólum í økinum og ímillum teirra.

Stk. 3. Kommunustýrin í økinum kunnu eftir áheitan frá felagsskúlastýrinum gera av, at ein av limum tess, sum kommunustýrin í felag velja, kann vera við á fundi í felagsskúlastýrinum uttan atkvøðurætt.

Stk. 4. Bert foreldraumboðini hava atkvøðurætt.

Stk. 5. Formaðurin í felagsskúlastýrinum skal verða valdur ímillum foreldraumboðini.

Stk. 6. Læraraumboðini eru felags um at vera skrivari í stýrinum.

Stk. 7. Valskeiðið hjá foreldraumboðunum er vanligi 3 ár, samb. tó § 53, 1. og 2. stk. Valskeiðið hjá hinum limunum er 1 ár. Tey fólk, sum eru sett í starv í skólunum, kunnu ikki vera foreldravaldir limir í felagsskúlastýrinum."

4) § 56 verður orðað soleiðis:

"§ 56. Felagsskúlastýrið hevur eftirlit við virksemini skúlanna í økinum og tekur avgerð um øll viðurskipti teirra, ið ikki eru lögð undir viðkomandi kommunustýri, samb. §§ 47, 48 og 49, leiðara skúlans, samb. § 59, ella aðrar myndugleikar.

Stk. 2. Felagsskúlastýrið skal ummæla árlegu fíggarætlanina fyrri tann einstaka skúlan í økinum og leggja øll mál fyrri kommunustýrinum til góðkenningar, ið bera fleiri útreiðslur við sær, enn ásett er í fíggarætlanini, samb. § 47, 4. stk.

Stk. 3. Felagsskúlastýrið viðger saman við viðkomandi kommunustýri uppskot um skúlabýgging/umbygging, samb. § 47, 5. stk.

Stk. 4. Felagsskúlastýrið ger uppskot um skúlabýgnað fyrri tann einstaka skúlan í økinum og broytingar

í honum, samb. § 32, 1. stk."

5) § 57 verður orðað soleiðis.

"§ 57. Felagsskúlastýrið ásetur meginreglurnar um virksemini skúlanna í økinum, samb. § 59, 4. stk., herímillum um:

- 1) undirvísingaráttlan skúlans, samb. § 22,
- 2) vikuætlanina,
- 3) samarbeiðið ímillum skúla og heima,
- 4) fráboðan til heimini um úrtøku næminganna av undirvísingini,
- 5) næmingafráverur,
- 6) foreldrafundir, felagstiltøk fyrri næmingarnar í skúlatíðini, setursskúla, starvspraktikk o.a.

Stk. 2. Felagsskúlastýrið skal ummæla øll mál viðvíkjandi tí skúla í økinum, sum hvørt einstakt kommunustýri tekur avgerð um.

Stk. 3. Felagsskúlastýrið hevur rætt at ummæla øll mál, sum viðvíkja skúlunum í økinum. Tað gevur ummæli í øllum málum, sum kommunustýrið ella landsstýrismaðurin leggur fyrri tað.

Stk. 4. Felagsskúlastýrið góðkennir eftir tilmæli frá leiðara skúlans teir undirvísingarniðlur, skúlin skal brúka, herímillum eisini teir, ið skulu vera í skúlahókasavninum.

Stk. 5. Felagsskúlastýrið ger við stóði í ásettum reglum, samb. § 64, uppskot um atferðareglur skúlans og umsjónina við næmingunum í skúlatíðini.

Stk. 6. Samstarv eigur at vera ímillum felagsskúlastýrið og viðkomandi skúlastýri um at stímbra og menna skúlaskapin í økinum."

6) Í teim førum greinarnar, ella stk. verða strikað ella koma afturat verða eftirfylgjandi greinarnar og stk. og tilvísingar broytar samsvarandi hesum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Broytingaruppskot frá Signar á Brúnni, Bill Justinussen, Finnboğa Ísakson, Jógvan Durhuus og Heina O. Heinesen til § 2, stk. 3 fall við 13-1-13 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Finnboğa Ísakson, Signar á Brúnni, Jógvan Durhuus og Heina O. Heinesen til § 4, stk. 1 fall við 5-4-18 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Signar á Brúnni, Bill Justinussen, Lasse Klein, Vilhelm Johannesen, Jógvan Adolf Johannessen, Finnboğa Ísakson, Jógvan Durhuus og Heina O. Heinesen til § 5, stk. 2, nr. 1 fall við 11-1-15 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jóannes Eidesgaard, Maritu Petersen, Vilhelm Johannesen, Henrik Old og Jógvan Adolf Johannessen til § 5, stk. 2, nr. 2 samtykt við 14-0-13 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jenis av Rana, Heina O. Heinesen, Ríni Sivertsen, Lasse Klein, Óla Jacobsen, Maritu Petersen, Jógvan Adolf Johannessen, Bill Justinussen og Finnboğa Ísakson til § 8, nýtt stk. 3 samtykt við 25-1-1 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jóannes Eidesgaard, Maritu Petersen, Vilhelm Johannesen, Henrik Old og Jógvan Adolf Johannessen til § 13, stk. 4 samtykt við 11-0-13 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jóannes Eidesgaard, Maritu Petersen, Vilhelm Johannesen, Henrik Old og Jógvan Adolf Johannessen til § 16, stk. 1 og § 16, stk. 8 fall við 12-0-15 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Jóannes Eidesgaard, Maritu Petersen, Vilhelm Johannesen, Henrik Old og Jógvan Adolf Johannessen til § 14, stk. 3 og § 15 hirturðandi. Broytingaruppskot frá Bjarna Djarholm, Marin Hansen, Lisbeth L. Petersen og Eyðun Viderø til § 16, stk.

Í samtykt við 15-1-11 atkvæðum.Brøytingaruppskot frá Bjarna Djurholm, Mariu Hansen, Lisbeth L. Petersen og Eyðun Viderø til § 16, stk. 4 samtykt við 15-12-0 atkvæðum. Brøytingaruppskot frá Jógvan Adolf Johannessen, Bjarna Djurholm, Lisbeth L. Petersen, Mariu Hansen, Eyðun Viderø og Signar á Brúnni til § 29, stk. 5 samtykt við 17-0-10 atkvæðum. Brøytingaruppskot frá Signar á Brúnni, Bill Justinussen, Ránn Siverlsen og Helenu Dam á Neystabø til §§ 46 til og við 55 fall við 12-1-14 atkvæðum.Brøytingaruppskot frá Signar á Brúnni, Bill Justinussen, Ránn Siverlsen og Helenu Dam á Neystabø til § 71 burturðottid. Brøytingaruppskot frá Jákup Olsen, Lassa Klein, Ernst Hansen og Helenu Dam á Neystabø til §§ 50, 51, 52, 56 og 57 fall við 8-1-18 atkvæðum. Brøytingaruppskot frá Muritu Petersen, Vilhelm Johannesen, Henrik Old og Jóannes Eldesgaard til § 50 fall við 5-2-20 atkvæðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð og brøyt við 3. viðgerð endaliga samtykt við 19-0-8 atkvæðum.

Løgtingslóg nr. 125, 20. juni 1997.

E.L. j.nr. 2107-77/97

89 Avtøka av lögtingslóg um ávísar skúlar

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Eilíf Samuelsen, landsstýrismann, fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um ávísar skúlar

§ 1. Løgtingslóg nr. 62 frá 9. juni 1988 um ávísar skúlar, sum broytt við lögtingslóg nr. 7 frá 16. januar 1990 verður avtíkin.

§ 2. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar

Lógin kann avtakast vísandi til, at verður talan um útbygging av skúlum, er neyðugt at útvega játtan á lögtingsfíggarlógini. Síðani 1992 eru fløgur útgreinaðar á lögtingsfíggarlógini. Síðan 1994 er tað sama gjørt viðvíkjandi viðlíkahaldinum.

1. viðgerð 18. mars 1997. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Á L I T

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 18. mars 1997 beint í mentannarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Eilíf Samuelsen, landsstýrismann og embætismenn.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Ein meiriluti (Signar á Brúnni, Maria Hansen, Jenis av Rana og Jógvan Adolf Johannessen) tekur ikki undir við uppskotinum.

Ein minniluti (Bjarni Djurholm, Sune Jacobsen og Eyðun Viderø) tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1 og 2 fullu við 12-2-12 atkvøðum.

F.L. j. nr. 2142-24/92

90 Uppskot til eykajáttannarlóg mars 1997

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Heini O. Heinesen, løgtingsmaður, vegna tjóðveldisflokkín fram soljóðandi:

Uppskot til eykajáttannarlóg mars 1997

§ 4. Mentan og samskipti

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
Túsund kr.	Nettatal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	13.000	13.000	-
Inntøkuættan	-	-	-
Løguættan	-	-	-

Samferðsla og samskipti

13.000

4.38.2. Samferðsla

13.000

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
4.38.2. Samferðsla			
4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (landsfyrirøka)	J	39.400	-
	FYJ	13.000	-

C. Átekning

nr. 1. að 4.38.2.01.

Ónýtt játtan hjá Strandfaraskip landsins verða at flyta til nýtslu komandi ár.

Viðmerkingar

4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirøka*)

Á undirkonto "4.38.2.01.25. Uttanlands sigling" er endamálið at varðveita sjóvegis samband millum Føroyar og Skotland, serliga við atlitið til ferðafólkaflutning.

Skotlandsrutan við Smyril hjá Strandfaraskipum landsins var sett á stovn á vári 1992. tí fiskaútflytarar heittu á landsstýrið um at skipa fyri eini farleið, sum kundi bæta um kappingarløri hjá vinnuni. Serliga vóru teir illa fyri, tá tað snúði seg um at fáa fiskin á marknaðin á skjótan og álitandi hátt.

Eisini metti landsstýrið tá, at tað var umráðandi fyri samfelagsbúskapin, at vinnulívið fekk betri atgongd til bretska marknaðin, tí tað kundi tryggja ein meira fjøltáttadan innflutning. Nógvar vóru sum føroyingar innflyta, eru biligari í Bretlandi enn í teimum norðurlendsku londunum.

Samstundis varð tað mettt av alstórum lýðningi, at fáa høtt um møguleikarnar hjá ferðafólki at koma til og frá Føroyum. Eitt regluligt ferjusamband til Skotlands tryggjar eina lutfalsliga stutta sjóleið, har fólk fyri sámuligan kostnað finga høvi til at ferðast við egnum bili.

Nógv hava fegnast um henda ferðamøguleika, sum í hesum ringu tíðum hevur tryggjað tí vanliga føroyinginum møguleika at fara við familjuni ein uttanlandstúr.

Sum heild hevur gingist sum ællað. Bæði vinnulív og ferðafólk hava tikið væl móti hesum nýggja møguleika, og rutan hevur ment seg rættuliga væl.

Longu frá byrjan av var tó greitt, at Smyril í framtíðini ikki var rættu skipið. Lutvíst er Smyril ov dýrur í rakstri tá ið hugsa verður um tann farn hann tekur og samstundis er deksaðin ov lág til teir nýggju trailararnar, og lutvíst eru viðurskiðini hjá ferðafólkið ikki tíðarhóskandi.

Í sambandi við at landsstýrið hevur selt M/F Teistan, og at M/F Smyril fór í innanoyggja sigling, hevur farmaskipið M/F Clair verið leigað til at røkja skotlandssiglingina. Í løtuni er tí eingin ferðafólkaflutningur. Ferðafólkatalið var annars vaksið úr uml. 5.000 í 1992 til góð 11.000 í 1995.

Um tað arbeiðið og tann peningur, sum eru lögð í at byggja upp hetta ferðafólkasamband ikki skal fara fyri skeytið, er neyðugt beinanvegin at fólk í ferðavinnuni kunnu vera viss um at rutan verður tikin upp aftur í seinasta lagið til summarsiglingina 1997, og í øllum førum í seinasta lagið til summarsiglingina 1998. Tí er neyðugt longu nú at seta pening av til endamálið.

Arbeitt verður fram móti annað hvørt at fíma hóskandi kombineraða farma- og ferðafólkaferju, sum kann avloysa M/F Clair, ella at leiga eina ferju til summarsiglingina.

Mælt verður til, at fyribils verða 13 mió. kr. avsettar til hetta arbeiðið. Hetta er tað, sum fekst fyri Teistan, tá ið hann var seldur.

Peningurin er ætlaður at nýta til fyrireikingar t.e. marknaðarløring o.a., umframt til møgulegt leigumál.

Í løtuni ber ikki til at siga hvussu nógv av upphæddini verður nýtt í 1997 ella 1998, og tí er við átekning ásett, at ónýtt upphædd í 1997 kann flytast fram til nýtslu í 1998.

Sundargreinað ætlan

nús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujáttan	-	13.000	13.000
Útreiðslur	-	13.000	13.000
Inntøkur	-	-	-

21. Úttaulandssigling

<i>Útreiðslur</i>	-	13.000	13.000
11. Lønir o.a.	-	500	500
14. Keypt av vørum og tænastum	-	7.500	7.500
15. Keypt av útbúnaði, netto	-	2.000	2.000
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	-	3.000	3.000

Talan er bert um fyribilstøl. Til uppskot fíggarløgtingslóg 1998 verða neyvari tøl tøk.

Starvsfólkeyvirlit: 25. Úttaulandssigling

	J	EYJ	J+EYJ
Lønarflokkur 36 ella hægri	-	-	-
Onnur	-	2,0	2,0
Tal av fulltíðarstørvum	-	2,0	2,0
Lønarpartur (mió. kr.)	-	0,5	0,5

Talan er bert um fyribilstøl. Til uppskot fíggarløgtingslóg 1998 verða neyvari tøl tøk.

1. viðgerð 3. apríl 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 16. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av Tjóðveldisflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 3. apríl 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur undir viðgerðini havt fund við Sámæl Petur í Grund, landsstýrismann í samferðslumálum, umboð fyri umsitingina í landsstýrinum og umboð fyri Strandfararskip Landsins.

Landsstýrismaðurin upplýsti í nevndini, at landsstýrið hevur samtykt ikki at sigla við ferðafólkum millum Føroyar og Skotland í 1997, men at kanningar verða gjørdar um møguleikan at taka siglingina upp aftur í 1998.

Nevndin hevur undir viðgerðini bytt seg í ein meiriluta og trýggjar minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariassen) vísir á, at landsstýrið hevur samtykt ikki at sigla til Skotlands í 1997 og tekur tí ikki undir við málinum. Meirilutin setir einki uppskot fram.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard) tekur ikki undir við málinum og hevur annars hesar viðmerkingar:

Uppskot tjóðveldisflokksins varð lagt fram 5. mars, og fyrst nú hálvan mei verður álitð skrivað.

Hetta hevur gjørt, at uppskotið, sum beinleiðis var ætlað at taka støðu til siglingina til Skotlands longu í summar, nú er verðið óaktuelt. Fyri tað fyrsta í at summarsiglingin longu skuldi verið tilrættaløgd og møgulega eisini byrjað og fyri tað næsta, tí at landsstýrið og samgongan hava longu valt aðrar loysnir, nevniliga at luta Skipafelagnum farmaflutningin og at niðurleggja ferðafólkaflutningin.

Grækarismessudag tók landsstýrið ta avgerð, at farmaflutningurin hjá Smyrli á Skotlandsleiðini skuldi avreiðast til Skipafelagið, og at eingin ferðafólkaflutningur verður fyriskipaður av Strandferðsluni.

Hetta førði m.a. við sær, at javnaðarflokkurin legði fram misálit á Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, fyri hansara totalt miseydnada samferðslupolitikk. Men, sum øllum kunnugt, tók øll samgongan og tveir andstöðupolitikkarar undir við hesum samferðslupolitikki, um hetta kan nevast politikkur.

Hóast landsstýrismaðurin hevur ført fram alment, at henda farleið til Skotlands skuldi verða okkara motorvegur til meginlandið, og hóast henda ruta hevði undirtøku í fólkinum, og hóast henda ruta hevur rík framtidarperspektiv í samband við eina oljuvinnu og hóast sami landsstýrismaður eisini umsitur ferðavinnu, so valdi hann, so lógið tað enn ljóðar, og samgongan, at her skal einki henda.

Ein rættiliga destruktivur politikkur má tað kallast at vera.

Ein privatisering av farmaflutninginum og ein niðurlegging av ferðafólkarutuni til Aberdeen, tað vóru so víðónirnar, sum sjálvstýrisflokkurin og restin av borgarligu samgonguni høvdu á hesum øki.

Uppskot tjóðveldisflokksins er óaktuelt í ár, og skal tað takast upp aftur til komandi ár, so kann hetta verða gjørt í samband við fíggarlógina fyri 1998. Men mest sannlíkt er, at ferðafólkarutan ikki sær dagsins ljós so leingi, sum henda borgarliga samgongan situr.

Minnilutin (Signar á Brúnni) førir fram: Uppskot tjóðveldisflokksins um eina eykajáttan upp á 12,9 mió.kr. í samband við farleiðina Føroyar/Skotland varð lagt fram 5. mars 1997. Ikki fyrr enn nú - hálvan triðja mánaða seinni - leggur fíggarnevndin fram álit ímálinum. Hetta ber m.a. í sær, at partur av uppskoti tjóðveldisflokksins ikki longur kann avgreiðast, sum tað er orðað, tí tíðin er farin frá tí.

Málið farleiðin Føroyar/Skotland sjóvegis hevur fingið eina sera lögna viðgerð av sitandi landsstýri og landsstýrissamgonguni allari.

Talið av ferðafólkum, ið hava nýtt farleiðina Skotland/Føroyar, er økt munandi tey seinastu árin. Í 1992 ferðaðust umleið 4.300 fólk aftur og fram. Nakað tað sama í 1993. Í 1994 ferðaðust umleið 9.700, og í 1995 var talið komið upp á umleið 11.000. Hetta eru tøl, ið tala.

Hæst allir føroyingar høvdu væntað, at nevnda farleið var komin fyri at verða. Eingin grunaði, at sitandi samgonga hevði nakra ætlan um, at farleiðin skuldi halda uppat, heldur tvørturímóti.

Í seinastu lógmansrøðu varð m.a. sagt, at ætlanin er at leggja uttanlandssiglingina hjá Strandferðsluni í egið partafelag.

Vegna Føroya landsstýri legði landsstýrismaðurin í samferðslumálum fram uppskot í 1996 um at veita landsstýrinum 12,9 mió.kr. í eina eykajáttan, ið skuldi nýtast til farleiðina Skotland/Føroyar. Alt bendir á, at sitandi samgonga ætlaði, at farleiðin skuldi halda fram, um ikki í sama líki.

Uppskotið varð beint í lóglingsins fíggarnevnd. Fíggarnevndin tók ikki undir við uppskoti landsstýrisins, men kom ein samd nevnd við hesum tilmáli í staðin.

Nevndin tekur ikki undir við, at kr. 12.940 mió.kr. verða játtadar á eykafíggarlógini til sjóvegis flutning og mæli til at strika játtanina, kr. 12.940 mió.kr., undir B og átekningina undir C.

Mælt verður landsstýrismaninum til at leggja fyri lögtingið til tingsins støðutakan, møguligar broytingar í sjóvegis flutninginum Føroyar/Aberdeen.

Uppskot fíggarnevndarinnar boðaði heilt týðuliga frá, hvørja støðu hon hevði til umrøddu mál.

Hóast hesa áheitan frá sjálvari fíggarnevndini, so varð litið og einki gjørt frá landsstýrisins síðu at fremja nakað í økinum. Við øðrum orðum, tingsins vilji varð skúgvaður til viks.

Undir viðgerðini av uppskoti tjóðveldisflokksins í fíggarnevndini hevur landsstýrismaðurin í samferðslumálum greitt frá, at ikki bert hann sum landsstýrismaður í samferðslumálum tók ta støðu at leggja niður farleiðina Skotland/Føroyar við Smyril, men øll samgongan.

Einki annað er komið í staðin, so vandi er fyri, at ferðafólkaflutningurin millum Bretland og Føroyar sjóvegis gerst søga. Hesum eiga vit at fyrbyggja, tí flest allir føroyingar duga at síggja stóru týðningin í samskiftinum millum Føroyar og Bretland.

Við hesum í huga legði tjóðveldisflokkurin fram uppskot um eykajáttan, sum eina seinasta roynd í verandi tingsetu, tó uttan úrslit.

Minnilutin (Signar á Brúnni) loyvir sær tí enn einaferð at mæla landsstýrinum til at fremja tað tilmælið, ið ein samd fíggarnevnd setti fram í álitinum í løgtingsnáli nr. 29/1996: Eykafíggarlóg 1996, og at tað verður lagt fram í so góðari tíð, at siglingin millum Føroyar og Skotland verður tikin upp aftur næsta summer.

Minnilutin (Tordur J. Nielsen) hevur hesar viðmerkingar: Ásanandi at avgerð samgongunnar um at niðurlægja ferðafólkasambandið millum Føroya/Aberdeen er sera óheppin og helst hevur skatt undømi Føroya sum ferðaland var tað, at Miðflokkurin í skrivi dagfest 14.03.97 heitti á avvarðandi landsstýrismann um at finna eina loysn ferðafólkaflutninginum viðvíkjandi.

Í frágreiðing til Føroya landsstýrið "Sjófarleið til Skotlands" verður m.a. upplýst, at tað ferðast uml. 12000 fólk árliga við Smyrli til Skotlands og at alt í alt er ferðafólkatalið til og frá Skotlandi umleið 11 % av samlaða ferðafólkatalinum.

Miðflokkurin er av teirri áskoðan, at ferðafólkasambandið millum Føroya/Aberdeen eigur at verið tikið upp aftur.

Hetta kundi verið gjørt við t.d. at siglingin bert var um summari - einar 4,5 mánaðir um árið.

Av Strandferðsluni verður upplýst, at slík sigling helst hevði givið eitt hall uppá kr. 600.000.

Tá er roknað við sumu ferðaseðlaprísum sum hava verið galdandi.

Javnvágur - kanska eitt avlop - kundi fingist til vegu, við at ferðaseðla kostnaðurin varð hækkaður nakar og annars við øktari tænastu.

Framvegis kundi tá føroyingurin havt møguleikan fyri eini "bíligeri" ferð til eitt land, har gott og bíligt er at ferðast í.

Havandi hesi viðurskifti í huga, hevur Miðflokkurin aftur skrivað til landsstýrismannin við áheitan um, at

málið viðvíkjandi ferðafólkaflutninginum Føroyar/Skotland verður tikið upp til nýggja viðgerð.

Verður tað ikki gjørt av landsstýrismanninum, ætla Miðflokkurin í komandi tingsetri at reisa málið

2. viðgerð 23. mai 1997. Málið afturtikið.

91 Broyting í lögtingslóg um hægri handilsútbúgving.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um hægri handilsútbúgving

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 127 frá 21. mai 1993 um hægri handilsútbúgving við seinni broytingum verða hesar broytingar gjørdar:

- 1) Heitið á lógini "Løgtingslóg um hægri handilsútbúgving" verður broytt til: "Løgtingslóg um hægri handilspróvtøku"
- 2) Í § 1, stk. 2 verða orðini "framhaldandi og hægri útbúgving" broytt til: "hægri framhaldslestri"
- 3) § 2 verður strikað.
- 4) Sum nýggi § 4 verður sett:
"§ 4. Nærri reglur um sjálflesandi, stakgreinalesandi til hægri handilspróvtøku og um 1-ára skeið til hægri handilspróvtøku verða ásettar av landsstýrismanninum."
- 5) Í § 5 verður orðið "tikið" broytt til: "staðið".
- 6) § 6 verður orðað soleiðis:
"§ 6. Næmingur, sum hevur lokið fráfaringarroynd fólkaskúlans verður eftir umsókn tikin upp í útbúgvingina til tað í § 5 nevnda stöðis árið, um upptøkuskúlin metir, at næmingurin er førur fyri at fylgja undirvísingini og taka útbúgvingina til ásettu tíð.
Stk. 2. Upptøkan til 2. partin av útbúgvingini er treytað av, at upptøkuskúlin grundað á úrslitið í stöðisárinum framvegis metir, at næmingurin er førur fyri at fylgja undirvísingini og

taka útbúgvingina til ásettu tíð.

Stk. 3. Næmingur, sum hevur staðið stöðisárið eftir stk. 1, kann velja at halda fram í yrkisútbúgving innan fyrisiting, handil og skrivstovu."

- 7) § 7 verður orðað soleiðis:

"§ 7. Næmingur, sum hevur staðið stöðisárið innan fyrisiting, handil og skrivstovu, ella sum hevur í minsta lagi samsvarandi førleika, kann eftir umsókn takast upp, um upptøkuskúlin metir, at hann er førur fyri at fylgja undirvísingini og taka útbúgvingina til ásettu tíð.

Stk. 2. Upptøkuskúlin kann treyta upptøkuna av, at næmingurin tekur ávísar vallærugreinir ella tekur ávísa eykaundirvísing."

- 8) § 8 verður orðað soleiðis:

"§ 8. Landsstýrismaðurin tryggjar, at allir skikkaðir næmingar sambært § 6, stk. 2 kunnu verða tiknir upp í útbúgvingina. Umsøkjarar, sum verða tiknir upp sambært § 6, stk. 2 og § 7, eru javnsettir.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir gjøllari reglur um atgongu- og upptøkutreytir til útbúgvingina."

- 9) § 10 verður orðað soleiðis:

"§ 10. Hægri handilsútbúgvingin fevnir um lærugreinir úr einari handilsgymnasialari lærugreinartíð, sum landsstýrismaðurin ásetur gjøllari reglur um, og møguligar lærugreinir

frá þöðrum gymnasíalimum útbúgvingum.

Stk. 2. Útbúgvingin verður skipað soleiðis, at umleið tveir triðingar av undirvísingini eru kravdar lærugreinir úr tí handilsgymnasíalu lærugreinarøðini, meðan restin eru vallærugreinir.

Stk. 3. Lærugreinirnar í tí handilsgymnasíalu lærugreinarøðini eru skipaðar í stigum. Næmingarnir skulu í minsta lagi velja tvær vallærugreinir á A-stigi.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann góðkenna, at undirvíst verður í þöðrum lærugreinum."

- 10) § 11, stk. 2 og 3 verður orðað soleiðis:

"*Stk. 2.* Vallærugreinirnar eru

- a) lærugreinir, sum byggja á kravdar lærugreinir úr tí handilsgymnasíalu lærugreinarøðini,
- b) aðrar lærugreinir úr tí handilsgymnasíalu lærugreinarøðini, og
- c) lærugreinir annars, sum nýkta áhugamáli og tørv næminganna.

Stk. 3. Næmingurin kann velja vallærugreinir, sum verða bjóðaðar fram av einum þöðrum gymnasiolum útbúgvingarstovni, sambært § 12, stk. 1."

- 11) § 12 verður orðað soleiðis:

"§ 12. Landsstýrismaðurin ásetir reglur um samansetingina av vallærugreinum, harundir, um næmingur, sum er tikin upp upp eftir § 6, stk. 1, skal velja ávísar vallærugreinir í stöðisárinum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir reglur um, at einstaki skúlin skal bjóða næmingum, sum eru tiknir upp til hægri handilsútbúgving, ávísar vallærugreinir."

- 12) § 13 verður orðað soleiðis:

"§ 13. Næmingum við serligum fakligum tørv, kunna verða bjóðaðir stuðulsundirvísing.

Stk. 2. Næmingar, sum hava serligan tørv, kunnu fáa serliga undirvísing ella sermámsfrøðiligan stuðul eftir reglum, sum landsstýrismaðurin ásetur.

Stk. 3. Fyri næmingar, sum vegna sjúku ikki kunnu fylgja vanligu undirvísingini á skúlanum í longri tíð, verða undirvísingartil-tøk framd eftir reglum um sjúkraundirvísing, sum landsstýrismaðurin ásetur.

Stk. 4. Einstaka næminginum verður boðin útbúgvingar- og yrkisvegleiðing eftir reglum, ið landsstýrismaðurin ásetur."

- 13) § 14 verður orðað soleiðis:

"§ 14. Undirvísingin til hægri handilsútbúgving endar við hægri handilspróvtøku.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur reglur fyri hægri handilspróvtøku, herundir um krøv og próvtøkuppevingar, próvtøkur, próvdøming, próvtøl, ársmet og eftirmeting.

Stk. 3. Kæra um avgerðir tiknar í samband við próvtøku, herundir um áseting av próvtali, kann innan 2 dagar aftaná at avgerðin er kunngjørd næminginum leggjast fyri landsstýrisráðnin sambært reglum, ið landsstýrismaðurin ásetur."

- 14) Aftaná § 14, stk. 3 verður sett inn: "4. A táttur Leiðsla"

- 15) Sum nýggj § 14A verður sett:

"§ 14A. Skúlastjórin/deildarstjórin er dagligur leiðari skúlsins og hevur ábyrgd av námsfrøðiligum virkseminum skúlsins mótvegis landsstýrismaninum.

Stk. 2. Skúlastjórin/deildarstjórin hevur námsfrøðiliga ábyrgdina av undirvísingini og próvtøkunum á skúlanum mótvegis landsstýrismaninum.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann geva skúlastjóranum/deildarstjóranum boð í námsfrøðiligum málum.

Stk. 4. Skúlastjórin/deildarstjórin tekur allar itøkiligar avgerðir viðvíkjandi næmingum, hermillum um upptøku av næmingum.

Stk. 5. Skúlastjórin/deildarstjórin heldur próvtøku og skrivar prógv."

- 16) § 15 verður orðað soleiðis:

"Undirvísingarútreiðslur til útbúgvingina verða útgjaldnar eftir reglum sum landsstýrismaðurin ásetir.

- 17) Í § 15 verður sum nýtt stk. 2 sett:

"*Stk. 2.* Studningur kann verða veittur til royndar- og menningarvirksemi, eftirútbúgving, útbúgving av lestrarvegleiðarum og faklig skeið."

- 18) § 16 verður orðað soleiðis:

"§ 16. Undirvísingin er ókeypis fyri næmingarnar.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um næmingagjöld fyri stakgreinaundirvísing og sjálvlesandi í samband við undirvísing og próvtøku.

Stk. 3. Næmingarnir skulu sjálvir útvega sær bókur og annað undirvísingartíllar.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann heimila skúli-

anum at taka gjald fyri ljóstk til nýtslu í undirvísingini.

19) § 17 verður strikað.

20) § 18, stk. 2 og 3 verða orðað soleiðis:

"Stk. 2. Lærarar skulu í seinasta lagi 2 ár eftir starvssetan hava staðilð ástøðiliga og verkliga námsfrøðiliga próvtøku.

Stk. 3. Landsstyrismaðurin ásetir gjøllari reglur um stk. 1 og stk. 2."

21) § 19 verður orðað soleiðis:

"§ 19. Kærur yvir avgerðir skúlastjórans/deildarstjórans í námsfrøðiligum málum og málum, sum viðvíkja næmingum, kunnu innan 5 dagar eftir, at avgerðin er kunninggjord næminginum, leggjast fyri landsstyrismannin sambært reglum, ið landsstyrismaðurin ásetur."

22) § 20 verður orðað soleiðis:

"§ 20. Landsstyrismaðurin kann í serligum

førum víkja frá reglunum í hesi lóg við tí endamáli at fremja royndar- og menningarvirksemi.

23) Í § 20 verður sum nýtt stk. 2 sett:

"Stk. 2. Royndar- og menningarvirksemið má ikki minka um møguleikar næminganna at nýta teirra útbúgving sum støði undir hægri framhaldslestri ella rættindi teirra í øðrum førum."

24) Sum nýggj § 21A verður sett:

"§ 21A. Næmingarnir hava møtiskyldu og skyldu at lata inn allar krøvdar skrivligar uppgávur. Landsstyrismaðurin ásetir nærri reglur um hetta."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunninggjord.

Viðmerkingar

21. mai 1993 varð "lóg um hægri handilsútbúgvingar" samtykt av Føroya Løgtingi. Við hesari lóg varð fyrri ferð føroysk lóggáva sett í gildi fyri hægri handilspróvtøku.

Eftir at lógin kom í gildi, hava handilsskúlarnir gjørt var við, at ymiskar ógreiðar orðingar eru, soleiðis at orðingarnar ikki lýsa tey undirvísingarligu fyribrygdir, tær eiga at lýsa. Herumframt er eisini hent tað, at síðani vit hava fingið eina føroyska lóggávu á studentaskúla- og HF-økinum, eru fleiri undirvísingarlig fyribrygdi vordin greiðari lýst í gymnasialum høpi.

Lógin um hægri handilspróvtøku - eisini tá ið tað snýr seg um uppskot til hesar broytingar - er í høvuðsheitinum skotin eftir sama leisti sum tann danska lógin, ið við atlit at teimum serligu viðurskiftum, sum gera seg galdandi í Føroyum. Føroyska hægri handilspróvtøkan gevur atgongd til tær somu útbúgvingar í Danmark á jøvnum føti við danskt HH-prógv og norðurlondum annars, orsakað av at føroyska støðið er tað sama sum í Danmark.

Í uppskotinum eru fleiri fyribrygdi nærri tilskilað, sum ikki vóru í lógini frá 1993, men sum eiga at vera í lóggávu um hægri handilspróvtøku. Nevnst kann atgongd til at veita sjúkraundirvísing eins og funktiónirnar hjá leiðsluni verða tilskilaðar í sambandi við námsfrøðiligt virksemi og próvtøku á handilsskúlanum.

Í uppskotinum er talan ikki um nakrar principiellar broytingar í lógini, bert um tillagingar, og eru hesar tillagingar gjørdar í samstarvi millum handilsskúlarnar og Skúlafyrisitingina.

Broytingarnar í lógini hava ikki við sær útreiðslur fyri landskassan.

Víst verður annars til serligu viðmerkingarnar.

Viðmerkingar til nær einstöku greinirnar

ad 1. Lógarheitið "Lögtingslóg um hægri handilsútbúgving" verður broytt til "Lögtingslóg um hægri handilspróvtöku", ið er tað, lógin snýr seg um.

ad 2. Orðingin "hægri framhaldsútbúgvingar" verður sett í staðin fyri "framhaldandi og hægri útbúgvingar", av tí at heitið "hægri framhaldslestur" svarar til tað, sum á danskum eitur "videregående uddannelser", ið er tað, HH-útbúgvingin gevur atgongd til.

ad 3. Nærri er ásett í øðrum greinum í hesari lóg um, hvat landsstýrismaðurin skal áseta reglur fyri, og tí er lógargreinin óneyðug.

ad 4. Heimild skal vera í lógini fyri at áseta nærri reglur fyri sjálvlesandi, stakgreinulesandi og lesandi á 1 ára skeiði til hægri handilspróvtöku.

ad 5. Orðið "tikið" verður broytt til "staðið", tí próvtøka er staðin, ikki tikin.

ad 6. Broytingarnar í §6 gera orðingurnar greiðari.

ad 7. Talan er bert um málsliga greiðari orðingar.

ad 8. Talan er um málsligar tillagingar. Herumframt er "upptøkutreytir til útbúgvingina til støðisárið" broytt til "upptøkutreytir til útbúgvingina", eftirsum henda lógin snýr seg um hægri handilspróvtöku.

ad 9. Talan er um málsligar tillagingar.

ad 10. Talan er um málsligar broytingar.

ad 11. Talan er um eina greiðari málsliga orðing.

ad 12. Broyingin snýr seg um hesi fyrbrigdi: stuðulsundirvísing, sernámsfrøðilig hjálp, sjúkruundirvísing og útbúgvingar - og yrkisvegleiðing.

ad 13. Talan er um málsligar broytingar, soleiðis at hugtøkini fáa tey røttu nøvnini.

ad 14. "4.A tættur" verður sett inn, og viðger tætturin leiklut skúlastjórans/deildarleiðarans við atlit at undirvísing og próvtøku.

ad 15. Nýggja § 14A er tilskilan av uppgávinum hjá skúlastjóranum/deildarleiðaranum tá ið tað snýr seg um námsfrøðiligt verksemi, undirvísing og próvtøku, viðurskiði næminganna og próvtøkubaki.

ad 16. Talan er bert um málsliga broyting.

ad 17. Í lógini skal tilskilast, at tað ber til at fremja royndar- og menningarvirkseni.

ad 18. Í nýggju § 16 verður tilskilað, at undirvísingin er ókeypis fyri næmingarnar. Samstundis verður útvegað heimild, fyri at sjálvlesandi og stakgreinulesandi skulu lata eitt ávíst gjald í sambandi við undirvísing og próvtøku. Endaliga verður tilskilað, at næmingarnir sjálvir skulu útvega sær bókur v.m., og at gjald fyri ljóstøk kann ásetast. Sama orðingin er eisini í HF-lógini.

ad 19. Gamla grein 17 verður strikað, tí góðkenning av útbúgvingini uttanlanda hoyrir ikki heima í lógini

um samanseting av útbúgvingini.

ad 20. Brøyingin tilskilar at lærari fyri at vera settur í fast starv bæði skal hava tikið eina ástøðiliga og verkliga námsfrøðiliga próvtøku.

ad 21. Reglur um kærur í námsfrøðiligum málum verða greitt tilskilað.

ad 22. Talan er um fremjan av royndar- og menningarvirksemi.

ad 23. Tilskilað verður, at royndar- og menningarvirksemi ikki má minka um fyrleika hjá næmingunum at søkja um upptøku til hægri framhaldslestur.

ad 24. Tilskilað verður, at næmingarnir hava møtliskyldu og skyldu at lata inn alt kravt skrivligt avrik, og at nærri reglur skulu ásetast hesum viðvíkjandi.

1. viðgerð 18. mars 1997. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 18. mars 1997 beint í mentannarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur havt fund við Eilif Samuelsen, landsstýrismann, og einbætismenn.

Nevndin ásannar, at talan er ikki um prinsipiellar brøyingar, men at talan er um tekniskar tillagingar og málsligar rættingar.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 56, 13. maí 1997.

F.L. j.nr. 2105-1993

92 Broyting í lögtingslóg um studentaskúlar v.m.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Eilíf Samuelson, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

tíll

lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um studentaskúlar v.m.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 106 frá 29. juni 1995 um studentaskúlar v.m. við seinna broytingum verður gjørd henda broyting:

Í § 15 verður sum nýtt stk. 4, 5 og 6 sett:

“Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann seta reglur um, at sjálvlesandi og stakgreinalesandi skulu lata eitt gjald fyri hvørja lærugrein sær og um gjaldsupphædd og gjaldsskipan.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um, at

næmingar, ið ynskja at innskriva seg til próvtøku, utan at teir eru innskrivaðir til undirvísing (sjálvlesandi), skulu lata eitt gjald.

Stk. 6. Inngjalding sambært stk. 4 og 5 er ein treyt fyri at fáa undirvísing og fara til próvtøku.”

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon kann gjørd.

Viðmerkingar

Á sumri í 1995 kom nýggj lóg um studentaskúlaútbúgving herundir eisini reglur um atgongd til at taka studentspróvtøku sum stakgreinalesandi/sjálvlesandi, og var hetta ein háttur at taka studentspróvtøku, sum møguleiki ikki var fyri áður.

Í hjálagda uppskoti verða somu ásetingar gjørdar, sum eru í HF-lóggávuni um stakgreinalesandi/sjálvlesandi viðvíkjandi gjaldsskipan. Skotið verður upp, at gjald fyri stakgreinalesandi/sjálvlesandi kann ásetast í sambandi við innskriving til lestur/próvtøku fyri at sleppa undan, at stakgreinalesandi/sjálvlesandi innskriva seg til undirvísing/próvtøku uttan at møta upp.

Peningurin verður latin stakgreinalesandi/sjálvlesandi aftur, um viðkomandi fer til próvtøku. Fer stakgreinalesandi/sjálvlesandi hinvegin ikki til próvtøku, fær hann ikki peningin aftur.

Uppskotið hevur ongur útreiðslur fyri landskassan.

Viðmerkingar til tær einstøku greinarnar

Ad. § 15, stk. 4, 5 og 6: Víst verður til viðmerkingarnar omanfyri.

1. viðgerð 18. mars 1997. Malið varð beint í mentamálaráðgjaf, sum 16. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og varð eftir 1. viðgerð 18. mars 1997 heint í menntanarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og undir viðgerðini havt fund við Eilif Samuelson, landsstýrismann, og emhætismenn.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 24-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 55, 13. mai 1997.

FL. j.nr. 2102-5/91

93 Broyting í lögtingslóg um skeið til hægri fyrireikingarpróvtøku v.m.

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Eilif Samuelson, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

III

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um skeið til hægri fyrireikingarpróvtøku v.m.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 107 frá 29. juni 1995 um skeið til hægri fyrireikingarpróvtøku v.m. við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

Í § 10 verður sum nýtt stk. 2 sett:

"Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um og treytir fyri upptøku, herundir fyri upptøku av

næmingum, sum ikki lúka krøvini í stk. 1, og um upptøku av stakgreinablesandi."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar

Skotið verður upp, at landsstýrismaðurin á sama hátt sum í studentaskúlalógini kann áseta nærrí reglur um upptøku av næmingum, sum ikki beinleiðis lúka høvuðsupptøkukrøvini.

Uppskotið hevur ongari útreiðslur fyri landskassan.

1. viðgerð 18. mars 1997. Málið varð beint í mentamannnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram sáljóðandi:

Á L I T

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir t. viðgerð 18. mars 1997 beint í mentamannnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og undir viðgerðini havt fund við Eilíf Samuelson, landsstýrismann, og embættismenn.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 24-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 54, 13. mai 1997.

EL-j.nr. 2106-1/94

94 Løgtingslóg um útbúgving til grannskoðara

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Eilíf Samuelson, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram sáljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um útbúgving til grannskoðara

§ 1. Landsstýrismanndómur í undirvísingmálum verður heimilað í kunngerð at áseta reglur fyri til førleikaprávtøku og til útbúgvingarliga grundarlagi, sum krevst til einu góðkenda útbúgving av grannskoðarum sambært lögtings-

lóg nr. 119 frá 21. mai 1993 um skrásettir grannskoðarar.

§ 2. Hendi lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.

Vilmerkingar:

Donsku krøvini til grannskoðan eru nógv økt seinnu árin. Hetta kemur m.a. av einum ES-direktivi, sum hevur til endamáls at tryggja, at øll virki í ES fáa fullgóða grannskoðan. Av tí at fleiri danskir lógir so sum partafelags- og smápartafelagslógir, ársroknskaparlógir, banka- og sparikassalógir, lóg um vinnurekandi grunnar v.m. eru galdandi í Føroyum, verður neyðugt at hækka støðið á útbúgvingini til skrásettar grannskoðarar. Sum kunnugt krevur ársroknskaparlógir, at til at grannskoða ársroknaskapin hjá einum felag, skal viðkomandi vera antin lóggildur ella skrásettur grannskoðari.

Galdandi hevur verið í Føroyum og í Danmark, at skrásettir grannskoðarar hava fingið sína ástøðiliga vitan á merkonomútbúgvingini. Upptøkukrøvini til merkonom er ein lærlingaútbúgving ella FHS. Samlaða lestrartíðin varð roknað til 1 ár.

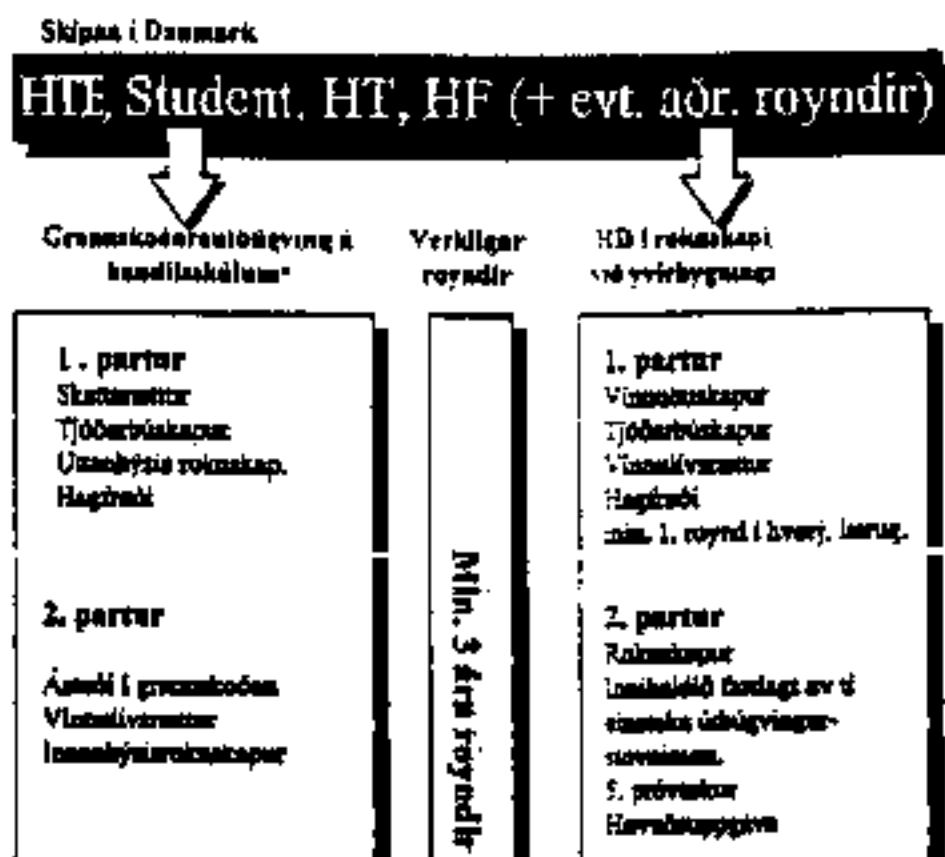
Upptøkukrøvini nú eru í fyrsta lagi ein miðnámsútbúgving, í øðrum lagi serstøk krøv til ávíssar lærugreinar. Útbúgvingin er nú roknað til 3 ár. Próvtøkan er á handilsháskúla- ella lærðum háskúlastøði.

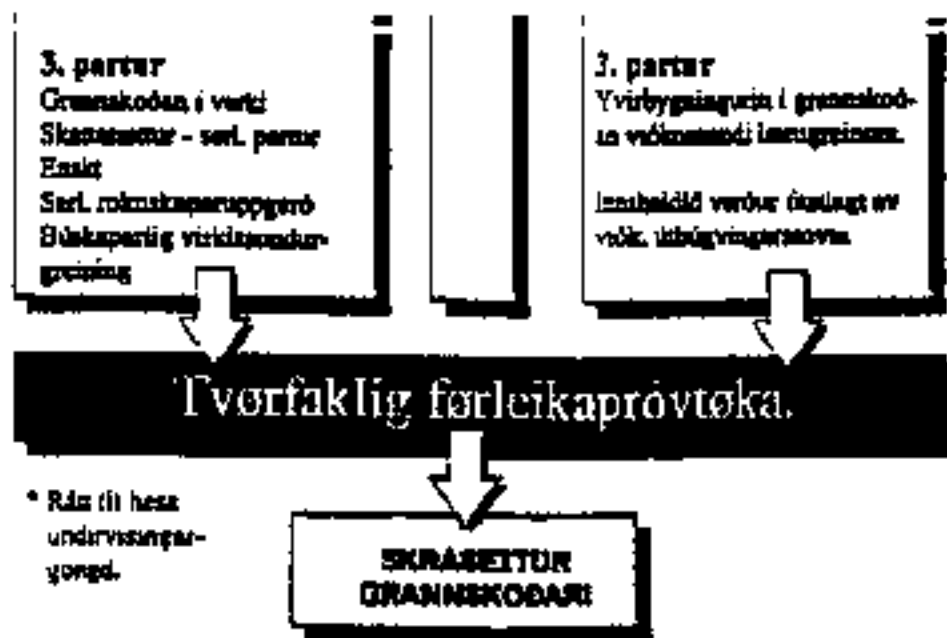
Tað hevur týðning, at virki, fíggarstovnar og aðrir stovnar hava álit á fíggar- og búskaparviðurskiðunum hjá hvørjum øðrum. Tá ein grannskoðari átekur ein roknskap, eigur átekningin at vera ein trygd um, at búskapurin í virkinum ella stovninum er soleiðis, sum roknskapurin sigur.

Til tess at gerast ein alment góðkendur grannskoðari, skal viðkomandi hava lokið nakrar treytir um m.a. ávísa ástøðiliga útbúgving. Vit hava tvey sløg av grannskoðarum: skrásettar og lóggildar grannskoðarar. Lóggildur grannskoðarnir hava eina longri útbúgving, og hava tí serligan rætt at leysa summar grannskoðara uppgávur. T.d. er tað sambært banka- og sparikassalógini kravt, at annar av grannskoðarunum hjá einum banka ella sparikassa skal vera lóggildur grannskoðari.

Sambært § 12, stk. 3 í lótingslóg nr. 119 frá 21. maí 1993 um skrásettar grannskoðarar var tað møguligt at skráseta grannskoðarar til 1. Februar 1997 eftir tí gomlu skipanini. Evsta markið er farið, og er tí neyðugt at fylla karnarnar út, sum nýggja lógir krevur.

Niðanfyrir er yvirlit yvir, hvussu skipanin er í Danmark. Umboð fyri grannskoðunarvirkir í Føroyum mela til, at útbúgvingin til skrásettar grannskoðarar í høvuðsheitum fylgja kunngerð nr. 925 frá 18. Desember 1991 frá Kenslumálaráðnum, men tillaga føroyskum viðurskiðum. Men til tess at landssýrismáðurin í undirvísingarmálum kann seta hesa kunngerð í gildi í Føroyum, er neyðugt, at Løgtingið gevur landstýrismaninum hesa heimild.

YVIRLIT YVIR SKIPAN Í DANMARK.

Sjálvt um ætlanin er, at tað skulu kunna vera tveir møguleikar at lesa til skrásettan grannskoðara - ein vegur gjøgnum handilsskúlan (bert ætlaður skrásettum grannskoðarum) og HD-vegurin, so verður roknað við, at HD-vegurin er tann málin, sum er best egnaður í Føroyum, tí HD-útbúgvingin kann nýtast til annað enn skrásettan grannskoðara.

HD-útbúgvingin (1. Partur) hevur í tóttum samstarvi við Handilsháskúlan í Árbhus verið á Føroya Handilsskúla í Havn síðani 1988. Tíkið er íon annað hvørt ár. Um 30-45 hava teknað seg til tær ymsu lærugreinirnar. Í árunum 1990-92 og 1996-98 hevur og er HD 2. partur í roknskapi. Orsøkin til at HD 2. Partur ikki er á hvørjum ári er, at tey, sum hava tikið 1. part ikki øll velja roknskap, men aðrar linjur so sum Fyriskipan, Avsetningur, Fígging, Uttanlandshandil o.s.fr. Treytin fyri at fara í holt við 2. part í roknskapi er, at einir 10-15 luttakarar verða í flokkinum. Møguleikarnir fyri sjálvlestri eru nógv batnaðir seinastu 2 árin. Tí verður móguligt at taka HD í roknskapi, sjálvt um tað bert verða 6-10 luttakarar í flokkinum. Viðmerkjast skal, at handilsskúlin er við í einari verkætlan saman við handilsháskúlanum í Árbhus um at betra fjarlesturin við hjálp av elektroniskari útgerð (teldu) og aðrvisi lestrartíllari, sum er gjørt serliga til fjarlestur.

Níðanfýri verður lýst hvussu HD 2. partur í roknskapi fer fram. Undirvísingin fer fram um kvøldið, vanligu tvey kvøld um vikuna á 4 tímar. HD-útbúgvingin er kend fyri at krevja nógv at teimum lesandi, tí flestu av teimum, ið taka lut í útbúgvingini, eru í vinnu samstundis.

5. Sem	6. Sem	7. Sem	8. Sem
Modul 1 Uttanhýsis- roknskapur	Modul 3 Stratigi og fyriskipan	Modul 6 Skattarættur	Modul 9 Høvuðs- uppgáva
Modul 2 Fíggjarstýr- ing 1	Modul 4 Fíggjarstýr- ing 2	Modul 7 Uttanhýsis meting	
	Modul 5 Seminar 1	Modul 8 Prosjekt	

Fíggarligur kostnaður:

Niðanfyri er ein kostnaðarmeting gjørd. Vert er at leggja til merkis, at útreiðslurnar til fyrilestrar ikki er treytað av, hvussu nógv lesa IID. Fyrilesturin kostar tað sama, um 10 lesandi eru í flokkinum ella 15. Hitar útreiðslurnar broytast við talinum á teimum lesandi í flokkinum. Tað kostar meira at hava 20 lesandi til próvtøku enn um talið var 12.

Kostnaðarmeting:**HD 1. partur**

Fyrilestrar	kr. 239.200
Venjingar	30.500
Prosjekt	21.215
Próvtøka	17.350
Próvdómarar	14.132
Umpróvtøka	3.470
Próvdóman	2.826
Útreiðslur tils.	kr. 328.693
Inntøkur av luttakarum kr. 8.000 x 20	160.000
Netto kostnaður	kr. 168.693

HD 2. partur

Fyrilestrar	kr. 191.580
Seminar	21.121
Próvtøka	12.446
Próvdøming	36.500
Umpróvtøka	2.489
Umdøming	7.300
HD-avhandling	38.770
HD 2. partur tilsamans	kr. 308.206
Inntøkur av luttakarum kr. 12.000 x 15	180.000
Nettokostnaður	kr. 128.206

Yvirbygningurin omaná HD

Kostnaður	kr. 200.000
Inntøkur	- 50.000
Netto	kr. 150.000

Granskoðaraútbúgving øtla handilsskúla*

Fyrilestrar	kr. 300.000
Próvtøka	50.000
Annað	50.000
Tilsamans	kr. 400.000
Luttakargjald 10 x 8.000 kr.	80.000
Nettokostnaður	kr. 320.000

Verður helst av- tikin í Danmark

1. viðgerð 18. mars 1997. Málið varð beint í mentanarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 18. mars 1997 beint í mentanarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Lili Samuelsen, landsstýrismað, og embætismenn.

Einn samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tingnum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997. §§ 1-3 samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 30-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 53, 13. mai 1997.

K.L. j.nr. 2105-27/97

95 Løgtingslóg um broyting í lóg um fólkapensión

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

Uppskot

tí

løgtingslóg um broyting í lóg um fólkapensión

§ 1. Henda lóg er givin út sambært § 1, stk. 2, nr. 2, í ríkislóg nr. 315 frá 15. mai, 1995 um almannaveifingar í Føroyum.

§ 2. Í lóg nr. 103 frá 23.1988 um fólkapensión, sum seinast broytt við lóg nr. 393, frá 22.06.1993 verður gjørd henda broyting:

Í § 5, stk. 1, 1) a. verður skoytt uppí:

“Uppi inntøkuna skal heldur ikki roknað arbeiðsmarknaðareftirløn eftir løgtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn.”

§ 3. Henda lóg fær gildi 1. apríl 1997.

Viðmerkingar:

Frá 01.04.1997 at rokna, verða til hvønn eftirlønarmóttakara í Føroyum, ið er yvir 67 ár, góðnar 500 kr. um mánaðin. Hetta sambært løgtingslóg nr. 39 frá 07.05.1991 um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn, broytt við løgtingslóg nr. 55 frá 28.04.1992.

Til tess at hetta útgjald ikki skal ávirka fólkapensiónsupphæddina, verður gjørt henda broyting. Broytingin hevur við sær, at útgjaldið úr arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum ikki verður roknað uppi inntøkuna, ið ein fólkapensiónistur samb. § 4, 1. pætti í fólkapensiónslógini kann hava, áðrenn minkað verður um pensiónina.

Henda lógarbroyting hevur, sum nevnt omanfyri, við sær, at fólkapensiónsupphæddin verður óbroytt. Tískil verður ikki talan um meirkostnað fyri landskassan orsakað av broytingini. Heldur ikki verður talan um umsitingarligar útreiðslur orsakað av broytingini.

1. viðgerð 13. mars 1997. Málið varð beint í ríkisráðgjörðina, sum 19. mars 1997 legði fram soljóðandi

Málið er lagt fram av landssýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 13. mars beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og tekur ein samd nevnd undir við uppskotinum og mælir til at samtykkja tað.

2. viðgerð 21. mars 1997. §§ 1-3 samtyktar við 22-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 2. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 37, 16. apríl 1997.

96 Løgtingslóg um arbeiðsumhvørvi í Føroyum

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

tíl

Løgtingslóg um arbeiðsumhvørvi í Føroyum

KAPITTUL 1

Endamál og øki

§ 1. Endamálið við lógini er at:

- 1) virka fyri einum tryggum og heilsugóðum arbeiðsumhvørvi, sum altíð er í samljóð við teknisku og sosialu gongdina í føroyska samfelagnum, og
- 2) skapa grundarlag fyri, at virkini sjálvi kunnu loysa teirra trygdar- og heilsuspurningar, við vegleiðing og í samstarvi við feløgin á arbeiðsmarknaðinum, og við vegleiðing og eftirliti av Arbeiðseftirlitinum.

§ 2. Hendu lóg fevnir um arbeiði í Føroyum fyri arbeiðsgevarar.

Stk. 2. Undantikið eru:

- 1) arbeiði í privata húsnahkli arbeiðsgevarans,
- 2) arbeiði, sum einans verður avrikað av limum í húsi arbeiðsgevarans, og sum hoyra til húskið, samanber tó § 48, stk. 1, pkt. 2,
- 3) veiða og fiskiskapur.

Stk. 3. Niðanfyrir nevndu reglur fevna eisini um arbeiði, sum ikki verður gjørt fyri ein arbeiðsgevara, og tey arbeiði, sum nevnd eru í stk. 2, nr. 1-3.

- 1) § 16 um fleiri arbeiðsgevarar v.m., sum eru á sama arbeiðsplássi, §§ 26-32 um útvegafyrirkur o.a. og um arbeiðstakarar o.a. og § 33 um byggibúttar v.m.,

- 2) §§ 34-35 um úttíðun av arbeiði,
- 3) §§ 38-39 um teknisk hjálpartól,
- 4) §§ 40-41 um evni og tilfar,
- 5) § 48, stk. 2 um hv ungan aldur, tá tað snýr seg um vandamikil arbeiði.

§ 3. Lógin hevur bert gildi fyri loftferðsluna, tá talan er um arbeiði á landi.

Stk. 2. Lógin hevur bert gildi fyri sjóvinnu og fiskivinnu í niðanfyri nevndu førum:

- 1) Feruing og lossing av skipum, eisini fiskiskipum.
- 2) Arbeiði hjá fyrirkum umboð á skipum, eisini fiskiskipum.

KAPITUL 2

Trygdar- og heilsulig tiltøk á virkjum

A. Persónligt samband

§ 4. Á virkjum, har 1-9 fólk eru í arbeiði, eigur arbeiðið hjá virkinum, viðvíkjandi trygd og heilsu, at fara fram soleiðis, at mest møguligt persónligt samband er millum arbeiðsgevaran og møguligar arbeiðsleiðarar, smbr. § 20, og hini arbeiðsfólkini. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann tó gera reglur um bygnaðin av einari trygdarskipan, har hetta verður hildið at vera neyðugt.

B. Trygdarskipanin

§ 5. Á virkjum, har 10 ella fleiri fólk arbeiða, skal arbeiðið hjá virkinum, viðvíkjandi trygd og heilsu samskipast.

Stk. 2. Arbeiðsleiðarin fyri einum virkisøki skal saman við einum trygdarumboði skipa ein trygdarbólk fyri tað ávísa arbeiðsøki.

Stk. 3. Har eitt álitisfólk er valt, kann hetta samstundis verða trygdarumboð. Eru fleiri álitisfólk innan sama øki, kunna hesi snámillum velja eitt trygdarumboð. Í øðrum førum velja starvsfólkini eitt trygdarumboð fyri hvørt arbeiðsleiðaraøki, til at virka í trygdarbólkunum. Trygdarumboðið umboðar arbeiðsfólkið í spurningum, sum viðvíkja trygdar- og heilsuviðurskiftum teirra.

Stk. 4. Tey arbeiðsleiðaraøki, sum hava bert fá arbeiðsfólk, ella hava bert fá arbeiðsumhvørvislig vandamál, kunna frá Arbeiðseftirlitinum fáa undantak frá kravinum um serligar trygdarbólkar.

§ 6. Á virkjum, sum hava 20 arbeiðsmenn ella fleiri, skal trygdarnevnd skipast. Á virkjum, har ein ella tveir trygdarbólkar eru, skulu limirnir í hesum bólkum ella bólkum, saman við arbeiðsgevaranum ella einum umboði fyri hendað, ið hevur ábyrgdina av virkinum, skipa trygdarnevndina, soleiðis at nevndin á virkjum við einum trygdarbólki fær 3 limir, og á virkjum við tveimum bólkum fær 5 limir. Á virkjum, har fleiri enn tveir trygdarbólkar eru, velja trygdarumboðini sínámillum 2 limir og arbeiðsleiðarnir sínámillum 2 limir. Hesir 4 limirnir skulu so saman við arbeiðsgevaranum ella einum umboði fyri hendað, ið hevur ábyrgdina av virkinum, skipa trygdarnevndina, sum soleiðis fær 5 limir. Trygdarnevndin skal fyriskipa, leiða, ráðgeva, kunna og hava eftirlit við tí trygdar- og heilsuliga arbeiðinum á virkinum. Stk. 2. Eftirlitsmaðurin hjá Arbeiðseftirlitinum skal, tá hann vitjar virkið, hava samband við leiðsluna á virkinum, trygdarumboðini á staðnum, trygdarbólkarnar og umboð fyri trygdarnevndina. Tey ymsu trygdarumboðini skulu hava loyvi til at leggja fyrí eftirlitsmannin hjá Arbeiðseftirlitinum allar teir spurningar, sum hava týðning fyri trygdina og heilsuutstøðurnar á virkinum.

§ 7. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta nærr reglur um bygnaðin og virksni hjá virkinum, viðvíkjandi arbeiði innan trygd og fyrirbyrging av heilsuvandum, t.d. reglur um:

- 1) val av trygdarumboðum,
- 2) rættindir og skyldur hjá trygdarumboðunum,
- 3) stovnan av trygdarbólkum og trygdarnevndum, og arbeiðsøkjun teirra,
- 4) útbúgving hjá limunum í trygdarskipanini,
- 5) ta dagliga leiðsluna av trygdararbeiðinum.

Stk. 2. Fyri tey arbeiði, arbeiðsøki ella arbeiðspláss, har tað verður hildið at vera óneyðugt at hava trygdararbeiði, sambært hesa lóg, er heimilað Landsstýrinum at gera frávik frá reglutum í hesi lóg, ella at laga fer eftir teimum serligu viðurskiftunum.

§ 8. Arbeiðsgevarin skal sýggja til, at sett verður av, ein eftir viðurskiftunum, rúmlig tíð til limirnar í trygdarbólkunum og trygdarnevndunum til at røkja skyldur sínar í trygdararbeiðinum.

Stk. 2. Arbeiðsgevarin skal sýggja fyri, at limirnir í trygdarbólkunum og trygdarnevndunum fáa høvi til at fáa neyðuga vitan og útbúgving í trygdarspurningum.

Stk. 3. Arbeiðsgevarin skal geva trygdarbólkunum/trygdarnevndunum høvi til at luttaka í teimum ráð-

leggingunum, sum viðvíkja trygdini/heilsuunstöðun-
um á arbeidsplássinum.

Stk. 4. Á virkjun, har tað sambært § 5, eru ein ella
fleiri trygdarbólkar, men ongur trygdarnevndir, sam-
bært § 6, skal arbeidsgevarin síggja til, at tey verk-
evni, sum viðvíkja trygdarnevndini, verða væl og
virðiliga røkt í samarbeiði við trygdarbólkin/bólkar-
nar.

§ 9. Arbeidsgevarin ber útreiðslum, ið standast av
virksemi trygdarumboðsins, og rindar hesum fyri
niss av inntøku, eisini tá tað snýr seg um inntøku-
miss í samband við neyðuga luttøku á trygdarskeið-
um o.a. Sama er galdandi fyri arbeidsleiðarin, tá
hesin luttekur á fyriskipaðum trygdarskeiðum v.m.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmál-
um kann áseta nærri reglur um, at landskassin letur
tilskot til alla og/ella partvísa gjalding av teimum úr-
reiðslum, ið stova frá útbúgving av limum í trygdar-
skipanini.

Stk. 3. Límurnir í trygdarskipanini eru varðir ímóti
uppsøgn og aðrari skerjan av viðurskiftum teirra. Á
sama hátt sum álitisumboð og talsmenn teirra eru tað
innan teirra fakliga arbeidssøki. Eisini skal arbeids-
gevarin minst eina viku, áðrenn limur í trygdarskip-
anini verður uppsagdur, kunna Arbeidseftirlitið, so-
leiðis at Arbeidseftirlitið hevur møguleika at kunna
viðurskiftini í sambandi við uppsøgnina.

Stk. 4. Verður ósemja um tey í 1. og 3. stk. nevndu
viðurskifti, t.d. spurningin um hvørjar reglur skulu
nýtast, ella um brot á og túlkning av reglunum, so
skulu hesar avgerast á fakligan hátt ella, um hetta
ikki letur seg gera, av rættinum.

§ 10. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum
kann áseta nærri reglur um, at virkir skulu síggja til,
at latir verður sakkøn hjálp, sum í sambandi við
trygdararbeiði, skal ganga til handa, tá viðurskiftini
fyri trygdini ella heilsuni hjá starvsfólkunum tala
fyri hesum.

KAPITUL 3

Vanligar reglur

A. Arbeidsgevarin

§ 11. Arbeidsgevarin skal síggja til, at arbeidsviður-
skiftini, viðvíkjandi trygd og heilsu, eru góð. Í hes-
um sambandi verður serliga víst til:

1) Kapittul 4, um úttímar av arbeiðinum.

- 2) Kapittul 5, um arbeidsplássid.
- 3) Kapittul 6, um teknisk hjálpartól.
- 4) Kapittul 7, um evni og tilfar.

§ 12. Á virkjun og arbeidsplássum, sum eru undir
hesi lóg, skulu ellir Arbeidseftirlitsins ætlan verða
tørvandi ráð til handa til fyrstuhjálpi í vanlukku-
burði, eins og eftirlitið kann treyta tilgerð av serlak-
ari skadastovu á størri virkjun, um mettt verður, at
tørvur er á hesum.

Stk. 2. Á arbeidsplássum har fleiri enn 20 fólk starv-
ast, kann Arbeidseftirlitið krevja, at góðkendar børur
eru til taks og at í minsta lagi eitt fólk hevur tikið eitt
av Arbeidseftirlitinum góðkent skeið í fyrstuhjálpi.

§ 13. Arbeidsgevarin skal við leiðbeining og gjøllum
eftirliti víssa seg um, at arbeiðið við atliti til skaða-
og heilsuvanda verður gjørt fult forsvarliga.

§ 14. Arbeidsgevarin skal kunna arbeidsfólki um teir
vanlukku- og heilsuvandar, sum møguliga eru
tengdir at arbeiði teirra.

Stk. 2. Arbeidsgevarin skal eisini síggja til, at ar-
beidsfólkið fær neyðuga upplæring og leiðbeining í
at gera arbeiðið so vandaleyst, sum yvirhøvur gjør-
ligt.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmál-
um kann áseta nærri reglur um skyldur arbeidsgev-
arans, sambært stk. 1 og 2.

§ 15. Arbeidsgevarin skal síggja til, at samstarv um
trygd og heilsu verður framt, sambært ásetingum í
kapitli 2, og skal hann eisini luttaka í samstarvinum.

§ 16. Í lara fleiri arbeidsgevarar arbeiðið um hendi,
og fer hetta fram á sama arbeidspláss, skulu øll,
sum starvast á slíkum arbeidspláss, samstarva um at
skapa trygg og heilsugóð arbeidsviðurskiftir fyri øll,
ið starvast her.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmál-
um kann áseta nærri reglur um frammanfyri nevnda
samstarv.

§ 17. Arbeidsgevarin hevur skyldu til at kunna trygd-
arumboðini og álitisfólkini, innan viðkomandi ar-
beidsøki, um tey boð, sum Arbeidseftirlitið, ella tann
í § 56 nevndi mynduleiki ella stovnur, skrivliga hev-
ur fyrsett. Sama skyldu hevur arbeidsgevarin fyri
hinum trygdarumboðum ella álitisfólkum, sum
ynska at fáa kunnleika til tey givna boðini.

Stk. 2. Íru hvørki trygdarumboð ella álitisfólk á ein-

um arbeidsplassi, skulu tey, sum arbeida á nevndu virkjunum, vera kunnud um tey boð, sum umrøddi eru í stk. 1, pkt. 1.

§ 18. Tá Arbeidseftirlitið krevur tað, etla um viðurskiptini annars tala fyri tí, skal arbeidsgewarin seta í verk kanningar, royndir og ástæðareftirlit, og møgulega boðsenda sakkønari hjálp, fyri at tryggja sær, at arbeidsviðurskiptini, viðvíkjandi trygd og heilsu eru fullgjød.

Stk. 2. Arbeidseftirlitið kann til hagtøðisliga nýtslu, krevja upplýsingar frá arbeidsgewara um viðurskipti, sum hava arbeidsumhvørvisligan týdning. Í teimum færum, har hesi hagtøl verða almannakunngjørd, mugu navn ella fyrirkur ikki nevast.

§ 19. Ásetingarnar í hesi lóg um arbeidsgewarans skyldur eru eisini galdandi fyri tann, sum leiðir ella luttekur í leiðslu virkisins.

B. Arbeidsleiðarin

§ 20. Við arbeidsleiðara er at skilja hann/hon, hvørs arbeid berti ella fyri størstan partin er, arbeidsgewarans vegna, at leiða og hava eftirlit við arbeidinum á virkinum, ella þøtum av hesum.

§ 21. Arbeidsleiðarin skal virka fyri, at arbeidsviðurskiptini á hansara øki eru fullt forsvarlig, viðvíkjandi trygd og heilsu. Arbeidsleiðarin skal eisini síggja til, at tey tiltøk, sum gjørd veru við tí fyri eyga, at betra um trygdar- og heilsuviðurskiptini á arbeidsplassinum, virka eftir ætlan.

Stk. 2. Verður ein arbeidsleiðari varugur við trott ella brek, sum kunnu føra til vanlukkotilburðir ella sjúku hjá arbeidsfólkunum, skal hann beinanvegin síggja til, at neyðug tiltøk verða framd fyri at forða fyri, at vanlukka ella sjúka stendst av hesum. Er hann ikki færur fyri beinanvegin at seta hesi tiltøk í verk, skal hann beinanvegin síga arbeidsgewaranum frá hesum vandamáli.

§ 22. Arbeidsleiðarin skal luttaka í samstarvinum um trygd og heilsu, sum ásett í kapitl 2, §§ 16 og 33.

C. Starvsfólk

§ 23. Arbeidsfólkið skal virka fyri, at arbeidsviðurskiptini, viðvíkjandi trygd og heilsu eru fullt forsvarlig innan teirra arbeidsoði, frøknað tey tiltøk, sum

verða gjørd fyri at fremja trygdina og heilsuna, virka sum ætlað.

Stk. 2. Verða arbeidsfólk varug við brek ella trott, sum kunnu vera til vanda fyri trygdina ella heilsuna, og sum tey sjálvi eru ikki fær fyri at bota um, skulu tey beinanvegin boða trygdarbólkinum, arbeidsleiðaranum ella arbeidsgewaranum frá.

Stk. 3. Har tað vegna útlannan av einum arbeidi, eitt ný umvæling ella umsiting, fyríbils er neyðugt at taka burtur trygdartiltøk, skal ansast eftir, at hetta ella hesi tiltøk verða sett aftur uppá pláss, beinanvegin umrøddu arbeidið er liðugt, ella at eins góð verndartiltøk verða gjørd.

§ 24. Arbeidsfólkini skulu luttaka í samstarvi um trygd og heilsu, sum hetta er ásett í kapitl 2.

§ 25. Tey, sum hava starv sítt á einum arbeidsplassi, har fleiri arbeidsgewarar hava tey ymisku arbeidini um hendi, skulu geva seg undir tær reglur, sum eru galdandi fyri samstarvi hjá virkjunum, samant §§ 16 og 33, umframt tær reglur, ið fevna um tað arbeidi, tey skulu útinna.

Stk. 2. Tey, sum arbeida á økinum hjá einum fremmandum virki, skulu geva seg undir tær reglur um trygd og heilsu, sum galdandi eru fyri nevnda virki, umframt tær reglur, ið fevna um tað arbeidi, tey skulu útinna.

D. Útvegarnir, innleggjarar, umvælarar, ráðleggjarar o.a.

§ 26. Tann sum selur, útleigar, gevur ella sýnir fram maskinur, maskinlutir, fløt, lutvíst tilvirkaðar konstruktiónir, tól, amboð ella onnur teknisk hjálpartól, skal síggja til, at nevndu lutir, tá teir verða útflyggjaðir til nýtslu ella verða vistir fram, verða útgjørdir við neyðugum trygdarútbúnaði, og kunnu nýtast til tað, teir eru ætlaðir, uttan at vera vandamiklir fyri trygdina ella heilsuna, sambært kapitl 6. Neyðugar og lætt skiljandi leiðbeiningar um nýtslu, umsiting, floting, og uppseting skulu fylgja við, tá lutirnir verða útflyggjaðir.

Stk. 2. Verða liðug teknisk hjálpartól útflyggjað, latin til sølu, útleigað ella útláni, galda somu skyldur, sum omanfyri eru nevndar.

Stk. 3. Tá Arbeidseftirlitið krevur tað, ella viðurskiptini gera tað neyðugt, skal innflytjarin ella framleiðarin síggja til, at kanningar, royndir og sýningar verða gjørdar av sakkønnum persóni, fyri at staðfesta, at tað tekniska hjálpartólið er fullt forsvarligt, við-

viðkjandi trygd og heilsu.

Stk. 4. Tá Arbeidseftirlitið krevur tað, skal innflytarin ella framleiðarin upplýsa, um tær seldu nøgdinar av einum tekniskum hjálpartóli kunnu hava við sær vandar fyri trygd og heilsu.

§ 27. Allar maskinur, sum verða útflyggjaðar ella sýndar fram í Føroyum, skulu vera merktar við navninum á framleiðaranum. Verða maskinurnar innfluttar, skal navn og bústaður innflytarans ella annað frámerki standa á maskinunum, soleiðis at eingin ivi er um, hvør er framleiðari ella innflytari.

§ 28. Tann, sum í sjálvstøðugari vinnu innleggur, umbyggir ella umvælir eitt tekniskt hjálpartól, skal ansa eftir, at trygdartreytinar og trygdarávísingar, sum eru galdandi fyri hjálpartólið, eru fylgdar.

Stk. 2. Um ein umvæling bert fevnir um ein ella nakrar partar av tóli, sum verður umvælt, skal umvælarin ansa eftir, at trygdartreytinar og trygdarávísingar fyri hendan part/partar verða fylgdar. Verður umvælarin í hesum arbeiði varugur við aðrar feilir og trot, sum hava trygdarligan lýðning, skal hann gera eigan, ella brúkaran kunnugan við hetta.

§ 29. Tann, sum letur frá sær eina verkætlan um eitt tekniskt hjálpartól, framleiðsluútbúnað, byggi- ella útbúnaðararbeiði, skal í ætlanum sínari taka fyrilit viðvíkjandi trygd og heilsu, tá arbeiðið verður gjørt, og viðvíkjandi rakstrinum av lidnu bygninginum ella útbúnaðinum. Hetta hevur eisini gildi fyri tann ella tey, ið hava eftirlit við eini slíkari verkætlan, ella sum ráðgeva um viðurskiptir innan arbeiðsumhvørvi.

§ 30. Reglurnar í §§ 26, 27, 29 og 31, stk. 2 hava eisini gildi fyri útvegarnar n.a., av evnum og tilfari við eiginleikum, ið kunnu vera vandamikil fyri trygdina og heilsuna.

§ 31. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta nærri reglur um tey í §§ 26-30 umrøddu viðurskiptir. Reglurnar í §§ 26-30 frítaka ikki brúkarin fyri skyldur eftir lógini.

§ 32. Eru serlig viðurskipti, kann landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum áseta reglur ella fremja avgerðir, sum víkja frá krøvunum í grein 26-30. Slíkar avgerðir kunnu eisini í ávísam førum, um serlig viðurskiptir tala fyri t.f. takast av Arbeidseftirlitinum.

E. Byggharrar

§ 33. Í hyggi- ella øðrum útbúnaðarvirksemi, har meira enn 10 persónar starvast, skal byggharrin ella tann, ið byggharrin setur til tess, samskipa tey tiltøk, ið kunnu fremja trygdina og heilsuviðurskiptini hjá teimum, ið starvast á byggiplássinum hjá teimum ymsu arbeiðsgevarunum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta nærri reglur hesum viðvíkjandi.

KAPITUL 4

Útinnan av arbeiðinum

§ 34. Arbeiðið skal skipast, leggjast til rættis og gerast soleiðis, at tað við atliti til trygd og heilsu er fult forsvarligt.

Stk. 2. Galdandi reglur og fyriskipanir, sum hava trygdar- ella heilsuligan lýðning, skulu fylgjast, hevur ikki landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum avgjört annað.

§ 35. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta nærri reglur um tey krøv, sum skulu vera lokið, fyri at eitt arbeiði kann metast fult úr ráðiligt, tilætlað, skipað og gjørt, herundir um:

- 1) tiltøk, ella møguligt bann, móti serliga vandamiklum arbeiði, arbeiðsgerðir og arbeiðshættir,
- 2) persónligar verndarlutir og serlig arbeiðsklæðir,
- 3) at tey arbeiði, sum hava við sær stóran vanda fyri vanlukku ella sjúkum, herundir spreingiarbeiði v.m., bert mugu gerast av persónum, sum hava prógv fyri, at teir hava eina nærri ásetta útbúgving, ella hava staðið roynd,
- 4) at har, sum umstøðurnar vegna trygd og heilsu krevja tað, skulu skipanir fyri arbeiðsgongdina, arbeiðsætlanir, og arbeiðshættir gerast, og at slíkar skipanir og broytingar av hesum, skulu leggjast fyri Arbeidseftirlitið til ummælis ella góðkenningar, áðrenn tær verða settar í verk.

Stk. 2. Í nevndu reglum kunnu nýlast ávísingar til reglur og fyriseti mál, tá hesi eru lýðiliga ásett, herundir eisini dagfesting.

KAPITUL 5

Arbeidsplassið

§ 36. Arbeidsplassið skal vera soleiðis innrætlað, at tað lýkur øll trygdar- og heilsulig krøv.

Stk. 2. Galdandi reglur og fyrisett mál, ið hava trygdar- ella heilsuligan týðning, skulu fylgjast, hevur ikki landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum tikið aðra avgerð.

§ 37. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta reglur um innrætting av fóstum, fyribils, skiftandi og uttandura arbeiðsplássum, herundir serligar fyriskipanir í sambandi við kolanáms- og berg-holsarbeiði.

Stk. 2. Í nevndu reglum kunnu nýtast ávísingar til reglur og fyrisett mál, um hesi eru týðuliga ásett, herundir eisini dagfesting.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann eisini áseta reglur um:

- 1) at byggjætlanir o.fl. í samband við bygging ella umbygging av virkjum, skulu sendast Arbeiðseftirlitinum til ummælis, áðrenn nevndu arbeiðir verða sett í verk.
- 2) at ætlanir um innrætting ella broyting av hølum, tekniskum útbúnaði o.a. skulu leggjast fyri Arbeiðseftirlitið til ummælis, ella góðkenning, áðrenn nevndu arbeiðir verða sett í verk, og
- 3) at bygningar, hølir o.fl. ikkiugu leigast út til vinnulig endamál fyrr enn spurningurin um hølina v.m. kunnu nýtast, til tað ætlaða endamálið, hevur verið lagt fyri Arbeiðseftirlitið til ummælis ella góðkenningar.

KAPITTUL 6

Teknisk hjálpartól

§ 38. Teknisk hjálpartól skulu verða framleidd, og kunna nýtast soleiðis, at tey eru fullt forsvarlig viðvíkjandi trygd og heilsu. Reglurnar viðvíkjandi nýtsluni galda eisini fyri umsiting, reingerð, umvæling o.a.

Stk. 2. Góðkendar reglur og fyrisett mál, ið hava trygdar- og heilsuligan týðning, skulu fylgjast, hevur ikki landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum avgjørt annað.

§ 39. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta reglur um teknisk hjálpartól, herundir um:

- 1) at framleiðsla, innflutningar, avbending, framsýning ella nýtsla av serliga vandamiklum tekniskum hjálpartólum skal verða bannað,
- 2) at ætlanir um bygging, útinna og uppseting av tekniskum hjálpartólum skulu leggjast fyri Ar-

- beiðseftirlitið til ummælis ella góðkenningar,
- 3) at eitt tekniskt hjálpartól skal vera góðkent av Arbeiðseftirlitinum, áðrenn tað verður avhandað ella latið til brúkaran ella tikið í nýtslu,
- 4) at tekniskt hjálpartól skulu fráboðast til Arbeiðseftirlitið ella verða roynt ella aðrar eftirlitskannningar verða framdar, herundir eisini tíðarávísar kannningar,
- 5) at tekniskt hjálpartól skal vera týðiliga merkt, soleiðis at tað er lætt at finna fram til framleiðarin ella innflytaran, fyri at vissi kann fáast fyri tey teknisku data, tólið hevur, slag, uppruna, góðkenning, royndir ella onnur viðurskiftir, sum hava týðning fyri arbeiðsumbyrvið.

Stk. 2. Í reglunum kunnu nýtast ávísingar til normar og fyrisett mál, um hesi eru týðiliga ásett, herundir eisini dagfesting.

KAPITTUL 7

Evni og tilfar

§ 40. Evni og tilfar, ið eru av stórum slagi, at tey kunna verða vandamikil fyri, og minka um trygdina ella skaða heilsuviðurskiftini,ugu bert verða framleidd og verða nýtt í arbeiðsgerðum og arbeiðshættum, sum á tryggan hátt verja arbeiðsfólkini móti vanlukkum og sjúkum.

Stk. 2. Viðurkendar reglur og fyrisett mál, ið hava tryggleika- ella heilsuligan týðning, skulu fylgjast, hevur ikki landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum ásett annað.

§ 41. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta reglur um framleiðslu, innflyting, goymslu, flutning og nýtslu av evnum og tilfari, herundir um:

- 1) serliga merking av evnum og tilfari, ið nýtt verða í arbeiði, ella innpakking teirra,
- 2) skyldu til at seta í verk heilsuföriligar mátingar av luftdálking,
- 3) fráboðan um evni og tilfar við skyldu til ávísing um viðurskiftir, sum hava týðning fyri metan um, hvussu vandamikið evnið ella tilfarið er,
- 4) at evni ella tilfar, ið kann verða vandamikið ella á annan hátt kann minka um trygdina og heilsustøðuna, ikki má nýtast, um hetta kann skiftast um við eitt vandaleyst, minni vandamikið ella minni økyndandi evni ella tilfar,
- 5) at evni ella tilfar, ið kann vera vandamikið ella

á annan hátt kann minka um trygdina og heilsustöðuna, ekki má nýtast til ávíst endanál ella innan serlígt øki, áðrenn Arbeidseftirlitsins góðkenning fyririggur.

- 6) at teknisk datablæð og líkn. frá framleiðara og innflytara av evni og tilfari, skulu innihalda allar upplýsingar um evni ella tilfari og somuleiðis ta ávirkan helta kann hava á trygdina og heilsustöðuna í arbeidsumhvörvinum.
- 7) um brúkaravegleiðing frá útvegarnum og arbeidsgævum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta reglur um bann móti framleiðslu, innflyting og nýtslu av evnum og tilfari, ið kunnu verða vandamikil fyri, ella minka um trygdina og heilsustöðuna.

Stk. 3. Í reglunum um evni og tilfar kunnu nýtast normar og fyrissett mál, tá hesi eru týðiliga ásett, herundir eisini dagfesting.

Stk. 4. Arbeidseftirlitið ásetir markvirði fyri evnir og tilfar, og eisini eitt yvirliit yvir evnir og tilfar, ið verða hildin at vera vandamikil ella minka um trygdina og heilsustöðuna.

KAPITUL 8

Hvildartíð og frísamdagur

§ 42. Arbeitstíðin skal skipast soleiðis, at tað í hvørjum samdøgri, roknað frá tí, at arbeidid byrjar, skulu arbeidsfólk hava eina hvildartíð, ið er minst 11 samfelðir tímar.

Stk. 2. Hvildartíðin kann minkast til í minsta lagi 8 tímar í:

- 1) arbeid í fiskavirkjum í háveititíðini.
- 2) árstíðurbundið arbeid í byggi- og verkayrki.
- 3) vaktarskifti á virkjum, sum hava vaktarskipan, tá partarnir á arbeidsmarknaðinum semjast um tað.
- 4) inn- og uppskiping og tørvandi arbeid, sum hoyrir til, sum goymslu og pakkhúsarbeid, og
- 5) arbeid í landbúnaði.

§ 43. Arbeitfólk mugu ikki regluliga arbeida sunnu- og halgidagssamdøgur, uttan so halgidagsarbeid er til samfelags frama ella er neyðugt at varðveita virði.

Halgidagssamdagur skal liggja innanfyrir skiftið frá kl. 22.00 kvæðið fyr til kl. 08.00 morgunin eftir halguna.

Stk. 2. Sum endurgjald fyri mista frítíð orsaka av

regluligum sunnudagsarbeidi, hava arbeidfólk rætt til aðra samfelða frítíð innan fyr eina viku, við at samsvarandi tal av arbeitstímum detta burtur.

§ 44. Tá natúruviðurskifti, vanlukkur, maskinbrenn ella tilfikt koma óvart á, og hava við sær, at ólag kemur í raksturinn á virkinum, kunnu frávik gerast frá §§ 42 og 43, í tann mun, tað er avgerandi neyðugt, til regluligur rakstur aftur er fingin í lag. Frávikid skal skrivast í eftirlitsbókina ella annað líknandi skjal, sambært § 60.

§ 45. Frávik frá §§ 42-44 kunnu verða loyvd av Arbeidseftirlitinum, tá:

- 1) útinnan av arbeidinum ella arbeidid er av slíkum slagi, at tað ikki kann útsetast ella
- 2) at serligir arbeidshættir gera frávik rimilig.

Stk. 2. Frávik frá einari einstakari hvildartíð ella einum einstökum frísamdøgri kann í hesum føri verða gjørt uttan at ein frummanundan hevur fingið loyvi til tess, um tað ikki hevur horið til at útvegað nevnda loyvið í rættari tíð.

Frávikid skal skjótast møguligt skrivliga frábuðast Arbeidseftirlitinum við avriti til trygdarumboðvaltisfólk.

Stk. 3. Frávik kunnu við avtalu millum avvarandi arbeidsgævarafelag og arbeitstakarafelag verða gjørd í lógarinnar ásetingum um hvildartíð og frísamdagur. Nevndu avtalur hava bert gildi, um tær eru góðkendar av Arbeidseftirlitinum.

Stk. 4. Fyri fukøkir ella serligar arbeidsgreinar, har serligar umstøður gera tað neyðugt, hevur landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum heimild at gera frávik frá ásetingum lógarinnar um hvildartíð og frísamdagur.

§ 46. Ásetingar í lógarinnar §§ 42 og 43 í lógini kunnu, um tað verður hildið neyðugt, frávikast fyrir:

- 1) persónar í hægri størvum, sum bert ella fyr ein stóran part úllitta leiðandi arbeid, og ikki hava skyldu til, hvat arbeitstíðini viðvíkur, at fylgja teimum reglum, ið galda fyr tey arbeidfólk, teir skulu leiða, og ikki arbeida eftir naktari fastari skipan.
- 2) persónar í leiðandi størvum, ið vegna serkunnleika ella líknandi viðurskiftum hava eitt serligt sjálvstøðugt starv og
- 3) umboðssøluólk, ið hava arbeid sítt uttanfyri tað fasta arbeidsplassið á virkinum.

§ 47. Fyri arbeid, sum í serligan mun kunna verða

vandamikil fyrir trygð og heilsu, hefur landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum heimild til at áseta reglur um avmarkaða arbeidstíð.

KAPITTUL 9

Børn og ung undir 18 ár

§ 48. Børn, ið ikki eru fylt 14 ár, mugu ikki hava vinnuligt arbeiði. Undantikið er tó leittari hjálparararbeiði 2 tímar um dagin. Viðvíkjandi børnum, sum hoyra til húski arbeidsgævarans, so eru hesar reglur bert galdandi, tá tað snýr seg um arbeiði við tekniskum útbúnaði, maskinum, hjálpartólum og evnum og tilfari, ið kunnu verða vandamikil fyri tey.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta reglur um hægrí aldursmark enn 14 ár fyri arbeiði, sum er av slíkum slagi, ella at umstøðurnar eru soleiðis, at arbeiði kann verða vandamikið fyri trygdina, heilsuna og menningina av teimum unga.

Stk. 3. Annars kann landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum áseta reglur um, at børn yngri enn 14 ár kunnu hava leittari vinnuligt arbeiði.

§ 49. Arbeidstíðin fyri ungfólk, sum eru yngri enn 18 ár, má í vanligum førum ikki fara út um ta vanligt arbeidstíðina fyri vaksin, sum arbeida innan somu yrkisgrein.

Stk. 2. Ung mugu ikki arbeida meira enn 10 tímar fult um dagin. Arbeidstíðin skal vera í einum, avbrótin av hóskandi mat- og hvíldartíðum.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta serligar reglur um í hvønn mun ung, sum eru yngri enn 18 ár, kunnu arbeida meira enn ta vanligt arbeidstíðina innan viðkomandi yrkisgrein.

§ 50. Ungfólk, ið ikki eru fylt 18 ár, skulu hava eina samlaða hvíldartíð, sum er í minsta lagi 12 tímar um samdøgrið.

Stk. 2. Nevnda hvíldartíð skal vanliga umfata tíðarskeiðið millum kl. 22.00 á kvøldi og kl. 05.00 á morgni.

Stk. 3. Fyri serlig yrki og arbeidssøki, har umstøðurnar gera hetta neyðugt ella ynskiligt, kann landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum áseta serligar reglur um longd av hvíldartíð og nær í samdøgrið um henda skal verða.

KAPITTUL 10

Læknakanningar v.m.

§ 51. Fyri virkir, fak, faklig øki ella aðrar bólkar av starvsfólki, hvørs arbeiði kann hava við sær heilsuvanda, kann landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum áseta reglur um:

- 1) at starvsfólki skal kannast av lækna, áðrenn tey taka við starvi og meðan tey eru í starvi, og eisini aftaná at tey eru givin í starvinum, møgulega við regluligum læknakanningum,
- 2) at tað regluliga, ella í einstøkum føri, skulu gerast arbeidsmettisinskar og arbeidshelsumfrøðiligar kanningar ella aðrar kanningar av heilsuviðurskiðinum,
- 3) líknandi kanningar, við atliti til um arbeiðið kann hava við sær vanda fyri trygð og heilsu.

KAPITTUL 11

Arbeidsumhvørvisráðið

§ 52. Landsstýrismannevningin í arbeidsmarknaðarmálum verður beinilað at seta eitt arbeidsumhvørvisráðið við einum umboði fyri arbeidarafeløgin, einum umboði fyri arbeidsgævarafeløgin, einum umboði fyri handverkarafeløgin, einum umboði fyri handverksmeistarafeløgin, einum umboði fyri arbeidstakarar innan skrivstovu- og krambúðaryrki, einum umboði fyri arbeidsgævarar innan skrivstovu- og krambúðaryrki og stjóranum fyri Arbeidseftirlitið, ið er formaður ráðsins.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum tilnevnir umboðini og sama tal av fíftaksnumboðum fyri eitt 4 ára starvsskeið.

Stk. 3. Landsstýrismannevningin í arbeidsmarknaðarmálum verður beinilað at seta nærri reglur fyri virki ráðsins.

Stk. 4. Arbeidsumhvørvisráðið skal hava allar kunngerðir, sum við heimild í hesari lóg verða settar í gildi til ummælis, áðrenn tær fáa gildi.

KAPITTUL 12

Arbeidseftirlitið

§ 53. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum er hægstur fyrirsítingarlígi myndugleiki viðvíkjandi arbeidsumhvørvisspurningum í Føroyum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum

um ásetirlitið av eftirlitisdeildum í Føroyum í samráð við Arbeidseftirlitið.

Strk. 3. Stjórin á Arbeidseftirlitinum hevur tað dagligu leiðsluna av stovninum.

§ 54. Uppgávurnar hjá Arbeidseftirlitinum eru, í spurningum um arbeidsumhvørvi í Føroyum, at:

- 1) vegleiða virkjunum, pørtunum á arbeidsmarknaðinum og almenningin í spurningum, ið hava arbeidsumhvørvisligan týðning,
- 2) hjálpa landsstýrismanninum í arbeidsmarknaðnamálum við fyrirteikingunum av reglunum, sambært lógina,
- 3) áseta nærri fyriskipanir við heimild frá landsstýrismanninum í arbeidsmarknaðnamálum,
- 4) kunna seg um teknisku og sosialu menningina, í samfelagnum, við atliti til, at betra um arbeiði, viðvíkjandi trygd og heilsu í arbeidsumhvørvinum,
- 5) viðgera ætlanir til framleiðsluhættir, arbeidsplass, teknisk hjálpartól v.m. og evnir og tilfar, og geva loyvir, sum eru í tráð við lógina ella fyrisitingarligar reglur,
- 6) ansa eftir, at lógin og tær fyrisetingar, sum verða gjørdar við heimild í lógini, verða hildnar.

§ 55. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann geva stjóranum fyri Arbeidseftirlitinum heimildir, sum sambært lógina hoyra undir landsstýrismannin í arbeidsmarknaðarmálum.

§ 56. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann gera av, at eitt nærri avmarkað arbeidseki hjá Arbeidseftirlitinum verður lagt til aðrar almennar myndugleikar, ella privatun stovna. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann eisini gera av, í hvønn mun Arbeidseftirlitið skal hava eftirlit við hesum.

Strk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta reglur um góðkenning av royndunum ella øðrum próvtílfari, sum vísir, at reglurnar verða fylgdar, viðvíkjandi trygd og heilsu.

Strk. 3. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta reglur um gjald ella fast avgjald fyri tær kanningar og tænastur v.m., sum Arbeidseftirlitið ger ella skípar fyri.

§ 57. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta reglur um fráboðanarskyldu av arbeidsvanlukkum, eitringum, vinnuligum sjúkum og

øðrum viðurskiftum, av arbeidsumhvørvisligum týðningi.

Strk. 2. Tann, sum í arbeiði sínum fyrir ta almenna, ella tann, ið fyrir tað almenna umboðar onkra stovna, og fær kunneika um viðurskifti, sum bróta fyrisetingarnar í hesari lóg ella teimum reglum, sum við heimild í hesi lóg eru lýstar galdandi, skal uttan dvøl boða Arbeidseftirlitinum frá hesum.

Strk. 3. Verður ein tæknir varugur við, ella fær frænir av, at onkur í arbeiði sínum hevur verið fyri skaðligum árinum, skal hann beinanvegin siga Arbeidseftirlitinum frá hesum. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta nærri reglur um hetta.

§ 58. Øll, sum sambært lógina hava álagdar skyldur, skulu eftir áheitan geva Arbeidseftirlitinum alla upplýsingar í neyðugar eru fyri virkið hjá eftirlitinum.

Strk. 2. Eftirlitsfólk hjá Arbeidseftirlitinum hava til eina hvørja tíð mynduleika til uttan nettarráskurð at kanna almenn og privat virkir, tó treytað av, at tey kunna prógva, hvørji tey eru. Um neyðugt hjálpir lögreglan til í hesum sambandi.

Strk. 3. Eftirlitsfólk hjá Arbeidseftirlitinum kunnu eisini uttan nettarráskurð krevja atkomilig skjøl útlýggjaði, taka fotomyndir og taka vissar royndir til nærri kanningar. Arbeidsgevarin ella umboðsmaður hansara skulu hava fráboðan um hetta.

§ 59. Arbeidseftirlitið kann krevja, at viðurskifti, ið ikki eru í tráð við lógarinnar reglum ella avgerðum, sum tiknar eru við heimild í lógini, beinanvegin ella áðrenn eina av Arbeidseftirlitinum ásetta freist verða fingin í rættlag.

Strk. 2. Um Arbeidseftirlitið heldur tað vera neyðugt at byrgja fyri minandi og bóttandi vanda fyri trygðina og heilsuna hjá arbeidssfólki ella øðrum, kann Arbeidseftirlitið krevja, at nevndi vandi beinanvegin verður beindur hurtur, herundir:

- 1) at arbeidssfólkini beinanvegin rýma úr vandaøkinum,
- 2) at øll nýtsla av einum tekniskum hjálpartóli, evnum ella tílfari beinanvegin verður stöðgað, og
- 3) at alt arbeiði á nevnda øki verður stöðgað.

Strk. 3. Stjórin fyri Arbeidseftirlitið kann krevja, at tann ið útlýggjar ella marknaðarlærir teknisk hjálpartól, persónliga verndarútgjerd ella evni og tilfar, sum hóast hetta verður nýtt sum fyriskrivað, kortini vísir seg at verða til umpa fyri trygd og heilsu, skal syrgja fyri, at neyðug tilhæk verða framd, so sleppast

kann undan hesum.

Tað kann soleiðis krevjast:

- 1) at útflyggingin ella marknaðarføringin verður steðgað,
- 2) at viðkomandi tekniska hjálpartól, persónliga verndarútgereð ella evni og tilfar verður afturkallað frá marknaðinum.

§ 60. Arbeidsgevarin skal, tá ið Arbeidseftirlitið krevur tað, sýggja til, at ein eftirlitsbók er til taks á hvørjum arbeidsplassi. Eftirlitið skal her føra viðmerkingar um útint eftirlit, og skulu eftirlitsfrágreiðingar og annars øll skrivlig boð frá Arbeidseftirlitinum goymast her.

Arbeidseftirlitið ásetir annars, hvussu eftirlitsbókin skal nýtast og goymast.

§ 61. Mynduleikar og persónar, sum eru sett til at útinna uppgávur eftir kap. 10-12, eins og hvør tann sum hjálpir til við hesum arbeiði, hava gagnarskyldu. Stk. 2. Eftirlitsfólk hjá Arbeidseftirlitinum, mugu ikki geva arbeidsgevara ella umboðsmanni hansara upplýsingar um, at ein eftirlitsvitjan er gjord orsaka av eini kærri.

§ 62. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta nærri reglur um samstarvið millum Arbeidseftirlitið og aðrar almennar mynduleikar.

§ 63. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta, at fyriskipanir, ið kunnu verða gjørdar sambært hesari lóg, og sum lýstar eru við heimild í dansku arbeidsumhvørvislógini, heilt ella lutvíst skulu galda her á landi. Hetta kan ásetast uttan at fyriskipanir verða kungjardar í síni beild, men soleiðis at bert tilskilað verður nr. og heiti á dansku kunningerðini, og soleiðis at einløg av dansku kunningerðunum eru at fáa á Arbeidseftirlitinum.

KAPITTUL 13

Kærur

§ 64. Tær avgerðir, sum Arbeidseftirlitið tekur, kunna kærast til landsstýrismannin í arbeidsmarknaðarmálum innan 4 vikur eftir at viðkomandi hevur fingið boð um avgerðina. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann lata heimildina til at avgera kærur til annan myndugleika.

Stk. 2. Rættstundis kærur er tálmandi, til avgerð frá kærmynduleikanum er tikin, ella til kærmyndug-

leikin tekur aðra avgerð.

Kæra um avgerðir tiknar eftir § 59, 2. stk. er ikki tálmandi.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann áseta, at avgerðir ikki kunna kærast til landsstýrismannin í arbeidsmarknaðarmálum.

KAPITTUL 14

Kriminalrettsligar fyriskipanir

§ 65. Um ikki hægri revsing er heimilað sambært aðrari löggávu, verður við bót, heili ella fongsul uppí eitt ár, hann revsaður ið:

- 1) fremur brot á §§ 11-18, 1. stk., §§ 21-30, § 33, 1. stk., § 34, 1. stk., § 36, 1. stk., § 38, 1. stk., § 40, 1. stk., § 57, 2.-3. stk., § 58, 1. stk. og § 60.
- 2) letur arbeiði útinna, ið stríðir móti ásetingunum í kapitlunum 8 og 9, leiðir ella hevur eftirlit við slíkum arbeiði ella útinnir arbeiði, ið stríðir móti kapitlul 8.
- 3) ikki ger eftir boðnum givin eftir § 59 ella
- 4) letur vera við at geva upplýsingar eftir § 18, 2. stk.

Stk. 2. § 23 í revsilógini um medvirkan er eisini galdandi fyri revsiðbyrgdina, sum nevad er í stk. 1.

§ 66. Fyri brot á §§ 11-13, § 34, 1. stk., § 38, 1. stk., og § 40, 1. stk., umframt viðurskiltir sum eru fevnd av § 65, stk. 1, nr. 2 og 3, kann arbeidsgevarin verða sektaður við bót, sjálvt um brotið ikki kann rokast gjørt við vilja ella ósketni.

§ 67. Í ásetingunum, sum eru lýstar galdandi sambært hesari lóg, kunna ásetast reglur um bøtur fyri brot á ásetingarnar og boð ella bann, sum eru sett eftir ásetingunum.

Eisini kann ásetast, at ein arbeidsgevari kann sektast við bót fyri brot á ásetingar, boð ella bann sum nevnt, sjálvt um brotið ikki kann rokast gjørt við vilja ella av ósketni.

§ 68. Bót, sekt sambært § 66 og § 67, 2. punktum kann ikki úleggjast virkisleiðarmun og øðrum jmb. § 19.

§ 69. Fyri brot, sum verða framd av partafeløgum ella hufafeløgum ella líkandi, kunna sjálv feløgini verða sektað.

Stk. 2. Fyri brotið framd av heimastýrinum, einari

kommunu ella kommunufelagnum, kann heimastýrið, kommunan ella kommunufelagið verða sektað.

§ 70. Tá ung undir 18 ár verða sett í arbeiði, sum er í stríð við reglurnar í hesi lóg ella teinum ásetingum, sum eru lýstar galdandi sambært hesa lóg, kann tann, sum hevur foreldramynduleikan, verða sektað, um so er, at viðkomandi er vitandi um, at arbeiðið er farið fram.

KAPITUL 15

Gildi og fyribilsreglur

§ 71. Henda lóg kemur í gildi 1/1 1998 og samstundis fara úr gildi:

Løgtingslóg nr. 58 frá 24. mai 1974 um arbeiðara vernd, sum broytt við løgtingslóg nr. 81 frá 26. mai 1982 og løgtingslóg nr. 44 frá 5. mai 1987.

Stk. 2. Fylgjandi reglur, sum eru lýstar galdandi við heimild í teinum í 1. stk. nevndu lógum, verða framvegis galdandi við teinum í hesi lóg fylgjandi broytingum, til tær verða settar úr gildi ella til tær verða avlýstar av reglum lýstar galdandi við heimild í hesi lóg:

- 1) Kunngerð nr. 11 frá 13. februar 1997 um evni og tilfar.
- 2) Kunngerð nr. 126 frá 11.11.1996 um elevatorar, dampketlar og nýtslu av asbesti v.m.
- 3) Kunngerð nr. 123 frá 23.10.1996 um trýstfløt og rørskipan undir trýsti.
- 4) Kunngerð nr. 126 frá 04.09.1995 um trygdararbeiði á virkjum og arbeiðsplássum.
- 5) Kunngerð nr. 127 frá 04.09.1995 um trygdarskeið.
- 6) Kunngerð nr. 128 frá 04.09.1995 um lyftiútgerð og spøl (kranar).
- 7) Kunngerð nr. 129 frá 04.09.1995 um innrætting av tekniskum hjálpartólum.
- 8) Kunngerð nr. 131 frá 04.09.1995 um persónliga verndarútgerð.
- 9) Kunngerð nr. 132 frá 04.09.1995 um trygdarkrøv v.m. til persónliga verndarútgerð.

- 10) Kunngerð nr. 133 frá 04.09.1995 um flythar trýstfløt við innibaldi.
- 11) Kunngerð nr. 134 frá 04.09.1995 um markvörð fyrri óljóð á arbeiðsplássum.
- 12) Kunngerð nr. 135 frá 04.09.1995 um reglur fyrri arbeiði á skipum við tangum til olju o.a.
- 13) Kunngerð nr. 136 frá 04.09.1995 um reglur fyrri byggipláss og líkandi arbeiðspláss.
- 14) Kunngerð nr. 102 frá 19.07.1990 um aldersmark at passa ávísar maskinur á flakavirkjum v.m.
- 15) Kunngerð nr. 139 frá 02.10.1992 um skyldur hjá læknum og tannlæknum at siga Arbeidsellirliðinum frá vinnusjúkum.
- 16) Kunngerð nr. 14 frá 24.01.1990 um fráboðan av arbeiðsvanlukkum.
- 17) Kunngerð nr. 59 frá 18.07.1985 um loyvisbræv til at koyra gaffiltrukk.
- 18) Kunngerð nr. 106 frá 19.10.1982 um innandura trukkoyring, sum broytt við kunngerð nr. 46 frá 17.05.1984.
- 19) Kunngerð nr. 89 frá 12.11.1979 um kranførarapróg.
- 20) Kunngerð nr. 138 frá 03.12.1990 um kavaraútgerð, um tryggleika og um læknakanning hjá kavaram.
- 21) Kunngerð nr. 26 frá 01.03.1994 um kavarskeið og kavaramyndir.
- 22) Kunngerð nr. 57 frá 09.05.1994 um góðkendar kavarskúlar.
- 23) Kunngerð nr. 15 frá 24.01.1990 um frysti- og kuldaútbúnaðarinnrættingi.
- 24) Kunngerð nr. 82 frá 30.08.1984 um trygdartil-tøk við nýtslu av geislaavirknum evnum.
- 25) Kunngerð nr. 11 frá 30.01.1980 um goymslur til spreingievni sum broytt við kunngerð nr. 122 frá 23.10.1996.
- 26) Kunngerð nr. 131 frá 07.10. 1990 um epoxy-harpiks og isocyanater v.m.
- 27) Kunngerð nr. 80 frá 21.04.1993 um handil við ethanol.
- 28) Kunngerð nr. 72 frá 23.06.1987 um reglur fyrri Arbeidssumhvørvisráðið.

Vörmerkingar

Inngangur

Føroya Landsstýri heitti í 1988 á Arbeidssumhvørvisráðið um at koma við uppskoti til nýggja lóg um arbeiðsumhvørvi. Ráðið hevði fyrsta fund sín 15. februar 1988, har nevnda lóguruppskot var til viðgerðar.

Síðani vóru hildnir 12 fundir, og hevur Arbeidsomhvørvisráðið á fundi tann 12. des. 1990 gjørt endaligt til-
mæli um nýggja arbeidsomhvørvislóg.

Limirnir í Arbeidsomhvørvisráðnum vóru:

1. Jógvan Vágshoyg	Føroya Arbeidsgevarafelag
Arni Poulsen (varalimur)	
2. Ingeborg Vinther	Føroya Arbeidarafelag
Karl Johansen (varalimur)	
3. Óla Jákup Guttusen	Føroya Handverksmeistarafelag
Regin Joensen (varalimur)	
4. George Nielsens	Føroya Handverkarafelag
Leivur Nygaard (varalimur)	
5. Tannas Hannas Dani	Føroya Keypmannafelag
Regin Andreassen (varalimur)	
6. Birgerð Klein	Føroya Skrivstovu- & Kramb.felag
Erhard Jacobsen (varalimur)	
7. Eli Davidsen	Arbeidseftirlitið, formaður

Henda lóg skal avloysa lóg um arbeidaravernd, sum kom í gildi 1. januar 1975. Í 1973 setti Danmark eina
arbeitaraverndarlóg í gildi fyri Grønland. Lógin bleiv umsett til føroyskt og bleiv viðtikin á Føroya Løgtingi
24. mai 1974.

Síðani hava øll grannalondini fingið arbeidsomhvørvislóg, meðan Føroyar framvegis nýttir arbeitdarvernd-
arlógina við nøkrum broytingum.

Í 1988 álegði landsstýrið Arbeidsomhvørvisráðnum at gera eitt fullløggið uppskot til eina tíðarhóskandi ar-
beidsomhvørvislóg fyri Føroyar. Hetta varð gjørt og uppskotið varð sent kommunum, stovnum og øllum
vinnufeløgum (bæði hjá arbeidsgeara- og arbeidstakarum) til ummælis.

Sum grundarlag fyri hesum lógaruppskoti hevur ráðið havt lógina, sum galdandi er í Grønlandi um arbeids-
omhvørvi.

Orsøkin til at henda lóg er nýtt sum fyrimynd fyri føroyska lógaruppskotinum er tann, at ráðið metir um-
støðurnar og viðurskiftini annars í Føroyum og Grønlandi vera so lík, at stórir partar av grønlandsku lógini
eisini passa til okkara viðurskifti.

Ráðið hevur tó eisini kannað rettarstøðuna í hinum grannalondum okkara og hevur orðaskifti verið um ym-
iskar reglur, sum galdandi vóru í hesum londum, og um nær áttu at verið settar í gildi í Føroyum eisini.

Høvuðsendamálið hjá ráðnum hevur tó verið at fáa eina lóg, sum er tillagað eftir teimum serføroysku viður-
skiftunum, og hevur ráðið gjørt endaliga uppskot sítt út frá hesum sjónarmiði.

Munurin millum hetta lógaruppskot og arbeitdaraverndarlógina er stórut. Arbeitdaraverndarlógin hevur grund-
arlag í vernd móti vandamiklum maskinum. Í dag fevnir arbeidsomhvørvi um vælferð, trygging, best
møguliga skipan av arbeidði út um vernd móti vandamiklum maskinum.

Lógin um arbeitdaravernd er tó broytt, soleiðis at dansk kunngerð við heimild í dansk arbeidsomhvørvis-
lógini kann setast í gildi (§17. stk. 3, broytt við L. nr. 81 frá 26.5.1982), soleiðis at Føroyar í ein vissan
mun fylgir grannalondunum. Tó er tað einans kunngerðirnar um tekniskar broytingar, sum verða settar í
gildi við heimild í §17. stk. 3.

Hóast innføring av §17, stk. 3, hefur það ekki broytt so nógv, at það gevur somu møguleikar, sum grannalondini hava í teirra umhvørvislógum. Ein nýggj löggáva á økinum vil økja møguleikarnar fyri at regulera arbeiðsumhvørvið, soleiðis sum gjørt verður í grannalondunum.

Um oljuádnður verður í framtíðini verður það eisini neyðugt við einum nýttmans löggávu innan fyri arbeiðsumhvørvisøkið eins og það er ein fyrimunnur, at löggávurnar líkjast teimum í grannalondunum.

Endaliga hevur Norðurlendsk Arbeiðsumhvørviskonventiónin, sum kom í gildi 24.3.1990, tað mál, at londini gera á leið eins reglur. Í artikkul 1 stendur soleiðis: *"Endamálið við hesum sáttmála er at styrkja og menna norðurlanda samstarvið við atlíti til at fremja eina menning frum ímóti einum støðugum betri arbeiðsumhvørvi í øllum teimum norðurlendsku londum, - at fremja samskipan av krøvum og reglum, sum hava við arbeiðsumhvørvið at gera...".* Í artikkul 4 stendur: *"Tei norðurlendsku londini skulu framhaldandi úthyggja samstarvið við at samskipa og tilpassa arbeiðsumhvørvisreglurnar millum londini. Endamálið við samstarvinum skal verða støðugt at betra um arbeiðsumhvørvið og tilføya reglurnar á einum dygdarligum høgum støði".*

Uppskotið frá ráðnum varð sent Landsstýrinum í 1991. Á vári 1996 varð uppskotið lagt fyri Tingið, men málið bleiv ikki liðugt viðgjørt og datt burtur. Tað er hetta uppskot við smáum breytingum, sum aftur verður lagt fyri Tingið.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar:

Viðv. § 1:

Hendan grein ásetir endamál lógarinnar og er hetta tað sama, sum galdandi er í Danmark og hinum grannalondum okkara.

Viðv. § 2:

Greinin ásetir øki lógarinnar og er het eisini talan um sama øki, sum galdandi er í hinum norðurlondunum.

Viðv. § 3:

Hendan grein ásetir nærri fyriskipan um, í hvønn mun lógin er galdandi fyri loftferðslu, sjóvinnu og fiskivinnu.

Orsøkin til at lógin ikki í sinari heild er galdandi fyri hesi økir er tann, at umstøðurnar her eru so sermerktar, at ráðið eins og lógsmiðirnir í grannalondum okkara ikki meta, at arbeiðsumhvørvislóg, sum galdandi er á landi, í fullan mun er nýttilig fyri loftferðslu, sjóvinnu og fiskivinnu.

Uppskot er ikki sett fram um at fiskivinnan, sum er høvuðsvinna okkara, verður tikin við í hesa lóg, men ráðið loyvir sær at vísa á, at ein støðugt størri partur av fiskilota okkara hevur verksmiðjur, har arbeiðið ikki størvegis vókir frá arbeiðsumstøðunum innan fiskivinnuna á landi, og eigur tí at verða miðað ímóti, at samstarv fæst ímillum t.d. Arbeiðseftirlitið og Skipasýnið um at samskipa arbeiðið soleiðis, at støðið, tá hugsa verður um arbeiðsumhvørvið t.d. viðvíkjandi trygd, í tann mun hetta ber til, verður tað sama fyri verksmiðjuarbeiði á sjógv og á landi.

Viðv. § 4:

Sambært hesari grein, skal trygðararbeiði í størst møguligum mun fara fram á sjálvum virkinum og er ein grundin til hesa skipan tann, at ógjørligt er hjá Arbeiðseftirlitinum at hava dagligt eftirlit av tí sum fyriferst innanfyri vinnuvirkir.

Sambært hesari grein, verður tað eisini serliga víst á, at eisini tá talan er um minni virkir, t.e. virkir, har minni enn 10 fólk starvast, hava leiðsla og starvsfólk skyldu til at vísa ansni viðvíkjandi arbeidssamhvørvis-trapulleikum, sum kunnu stinga seg upp.

Viðv. § 5:

Talið á arbeidfsfólki er í hesum uppskoti sett til 10, og er tað sama tal, sum í t.d. Danmark og Grønlandi.

Viðvíkjandi stk. 2 í frammannfyri nevndu grein er at viðmerkja, at ætlanin við hesari skipan er í størst møgugigan mun at miðspjæða trygdararbeiði, sum gjørt verður.

Trygdarbólkarir verða skipaðir innanfyri hvørt arbeidssøki, og er hetta liður í somu miðspjæðing.

Arbeidsleiðarin hevur vanligu beinleiðis leiðsluna og eftirlitið við arbeidssøkinum og verður tað lí mettt naturligt, at hann er annar parturin í trygdarbólkinum.

Í sambandi við stk. 3 er at viðmerkja, at tað eru starvsfólkini, sum velja trygdarumboð og skal við hesum skiljast, at tað eru øll, sum eru í starvi arbeidssgevarans, fróknað læringar, starvsmenn og onnur, sum tó ikki skulu hava beinleiðis leiðslurætt.

Viðvíkjandi stk. 4, er heimild til hjá Arbeidsseftirlitinum at veita undantak frá krávinum um serligar trygdarbolkar, men hevur ráðið lagt serligan dent á, at hetta bert eignar at verða gjørt, har vissa er fyri, at hetta ikki førir við sær verri trygdarstöðu enn hana, sum fyriskipað verður samsvarandi hesari lóg.

Viðv. § 6:

Tá ið tosað verður um umboð fyri arbeidssgevaran ið hevur ábyrgdina av virkinum, skal hetta skiljast sum persónur, sum kann taka avgerðir arbeidssgevarans vegna viðvíkjandi teimum trygdar- og heilsuviðurskiðum, sum skulu viðgerast í trygdarnevndini.

Uppgávan hjá trygdarnevndini er m.a. at vera ráðgevi arbeidssgevarans í sambandi við trygdar- og heilsuspurningum.

Nevndin hevur harslurímóti ikki heimild til at taka avgerðir í samband við fremjan av trygdar- og heilsuútløkum á virkinum.

Tá arbeidssgevarin ella hansara umboð eru línir í nevndini, vil tað vanligu tó vera soleiðis, at arbeidssgevarin er sandur í og fylgir teimum ráðum, sum nevndin gevur.

Viðv. § 7:

Mett verður, at trygdarnevndin á teimum einstøku virkjunum, eigur at tilnevna ein dagligan leiðara av trygdararbeiðnum, soleiðis at hesin kann fyriskipa dagliga arbeiði hjá nevndini.

Ein fyritleyt er sjálvsagt, at arbeidssgevarin letur viðkomandi ta tíð, sum neyðug er, fyri at gera slíkt arbeiði.

Viðvíkjandi øðrum petti kann viðmerkjast, at ráðið er av tí áskoðan, at landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum bert í serstøkum førum eigur at gera frávik frá reglunum í hesari lóg.

Eisini hevur landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum sambært nevndu grein rætt til at laga reglurnar eftir teimum serligu viðurskiðunum á ávísum arbeidsplassum, og kann ráðið her vísa som dømi, at talan kann vera um arbeidsplass innan byggivirksemi, handlar, hotell og matstovuvinna, reingerðingsvinnu, flutningsvinnu umframt skrivstovu og fyrisiting.

Ráðið viðmerkir í hesum sambandi, at tað sjálvsagt í øllum førum má vera soleiðis, at trygðin ikki verður sett til viks, og at frávik bert verða gjørd, har haldgóðar metingar vísa, at trygdarviðurskiptini eru nóg væl vard, eisini við teimum broytingum, sum landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum í teimum einstøku førunum fremur.

Viðv. § 8:

Tað kemur sjálvsagt at vera ymist frá virki til virki, og m.a. grundað á stødd og arbeiðsumstøðurnar, hvussu long tíð natúrliga verður nýtt til trygdar- og heilsuarbeiði.

Fyrst og fremst er tað arbeiðsgevarin, sum avger, hvussu nógv tíð skal setast av til slíkt arbeiði.

Verður ósemja um ta tíð sum nýtast skal til slíkt arbeiði, kann málið leggjast fyri Arbeiðseftirlitið.

Avgerðin frá Arbeiðseftirlitinum kann sambært grein 64 kærast til landsstýrismannin í arbeiðsmarknaðarmálum.

Viðvíkjandi 2. petti kann viðmerkjast, at tað eisini í hesum føri í fyrstu atløgu er arbeiðsgevarin, sum metir um trygdarbólkanir og trygdarnevndirnar skulu luttaka í teimum ymisku ráðleggingunum.

Viðvíkjandi 4. petti vísir ráðið á, at arbeiði hjá trygdarbólkunum og trygdarnevndunum eru av alstórum týðningi fyri alt trygdararbeiði, og eigur hetta arbeiði tí at vera væl lagt til rættis, fyri at fáa sum mest burtúr.

Tað er ráðsins meting, at natúrligt er at taka trygdarbólkin og trygdarnevndina við í sambandi við, at virkið leggur til rættis arbeiðsgongd og innrætting av arbeiðsplássi.

Tað eigur tí at vera ein fyritleyt, at bæði trygdarbólkurin og trygdarnevndin fáa høvi til at luttaka í teimum ætlanum, sum gjørdar verða, áðrenn virkið tekur endaliga støðu í slíkum málum.

Viðv. § 9:

Arbeiðsgevarin hevur eftir 1. petti skyldu til at rinda allar tær útreiðslur og tann inntøkumiss, sum trygdarumboði verður fyri, í sambandi við trygdararbeiði.

Her eru eisini íroknaðar útreiðslur og inntøkumissur í sambandi við luttøku av teimum í § 8 nevndu ráðleggingum.

Viðmerkjast kann í hesum sambandi, at ein ástøðumannaavgerð í fakligum gerðarrætti 4. juli 1975 í Danmark, nærri vísir, hvat próvtíðar skal til fyri mistari inntøku.

Málið snúði seg um, at virkið bert vildi gjalda trygdarumboðnum ta vanliga tímalønina, hóast trygdarumboðið hevði starvast við akkordskipan, og soleiðis hevði havt eina hægri løn.

Ástøðumaðurin kom til ta niðurstøðu, at viðkomandi starvsfólk skuldi hava endurgjald fyri tann veruliga lønarmissin, t.v.s. samsvarandi tí akkordløn, sum viðkomandi hevði fingið, um hann hevði starvast tann dag, skeiðvirksemið fór fram.

Viðvíkjandi 2. petti er at viðmerkja, at ráðið heldur tað vera rætt, at landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum fær møguleika fyri, har tørvur er á hesum, at áseta reglur um, at landskassin letur tilskot til tær frammanfyri nevndu útreiðslur.

Viðvíkjandi 3. petti er at viðmerkja, at ráðið metir at tað er natúrligt, at limirnir í trygdurskipanini á sama

hátt sum álitisfólkið, eru varðir móti uppsøgn.

Hetta skal forða fyrri, at tey fólk, sum luttaka í trygdarskipanini, skulu kunna koma undir trýst frá arbeiðsgevaranum, í samband við útinning teirra av trygdararbeiðinum.

Sjálvt um neyðugt verður hjá virkjunum at minka um arbeiðsmegina, kann arbeiðsgevarin ikki ottan víðari siga trygdarumboðið úr starvi.

Viðvíkjandi 4. stk. er at viðmerkja, at danska lógin leggur heimildina til at avgera hesar trætur til Arbeiðsrættin.

Av tí, at vit ikki hava Arbeiðsrætt í Føroyum, metir ráðið, at vanligu dómstólarnir eiga at hava hesar heimildir, har fakliga gerðarrættarskipanin ikki kann nýtast. Sama skipan er galdandi í Grønlandi.

Viðv. § 10:

Ásetingarnar í hesari grein skulu síggjast í samanhangi við hinar reglurnar í kapitlul 2. og er endamálið við øllum hesum ásetingum at royna at gera virkið ført fyrri sjálvt at loysa teir trygdar- og heilsutrupulleikar, sum eru ella koma at vísa seg á virkinum.

Sum kunnugt, so verður í ídnaðinum tikið í nýtslu ymisk nýggj evnir og nýggjar arbeiðsgongdir og mettt verður tí, at landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum skal hava heimild til áseta nærri reglur um møgulega sakkøna hjálp, t.d. í slíkum førum.

Arbeiðsgevarin kann á ymiskan hátt lúka sínar skyldur, samsvarandi teimum reglum, sum landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum møgulega kemur at seta í verk, av tí at avgerandi í slíkum førum er, at tað í veruleikanum verður latin tann sakkøna hjálp sum neyðug er.

Arbeiðsgevarin hevur soleiðis í fyrstu atløgu rættin til at meta um, hvussu henda sakkøna hjálp kann fáast til vegs.

Í hesum føri verður eisini víst til teir kærsmøguleikar, sum eru ásettir sambært seinni greinum í hesari lóg.

Kapittul 3

Hetta kapitlul ásetir grundleggjandi skyldurnar hjá arbeiðsgevara, arbeiðsleiðarum, starvsfólki, útvega-monnum, innleggjarum, univælarum, ráðleggjarum o.ø.

Í mun til galdandi lóggávu er talan um eina víðkan av tí persónsbólki, og eisini av teimum skyldum, sum álagdar verður hesum bólkum.

Viðv. § 11:

Í samband við hesa grein, hevur tað alstóran týdning at áseta nærri, hvat liggur í fyrbrigdnum arbeiðsgevari, av tí, at tað bert er hann, sum sambært § 66 og 67 í uppskotiðnum hevur objektiva ábyrgd og kann dømast bót, grundað á tey brot, sum nevnd eru í frammanfyrir nevndu lógargrein.

Sambært rættarpraksis, so er undir núgaldandi skipan í Danmark, persónur, sum hevur havt ein sjálvstøðugan lut í útinnaðini av arbeiðinum, dømdur sambært objektiva arbeiðsgevarareglunum, men skal tað nú bert vera sjálvur arbeiðsgevarin, sum eigur at kunna dømast sambært nevnda grein.

Undir núgaldandi skipan, hevur objektiva ábyrgdin t.d. verið lögð á stjórar í partafeløgum og býarverkfrøð-

ingar hjá kommunum.

Broytingin í lógarreglunum í Danmark grunda seg á fyrirækingararbeiði, sum gjørt var í nevnd, hvørs niðurstøða var latin løgsmálaráðnum 03.11.1975.

Í nevndu niðurstøðu verður sagt, at objektiva ábyrgdin bert eigur at vera álagd virkiseigurum, soleiðis at skilja, at tað er tann persónur sum fær líggjarligan vinning av rakstrinum av virkinum.

Útfrá hesum hevur danska arbeidsmálaráðið allýst arbeidsgevaran sambært arbeidsumhvørvislógini, soleiðis at tað er tann persónur sum er eigari av virkinum, partvís hevur avgerandi heimildirnar, tá hugsað verður um at leggja til rættis arbeidsgongdina á virkinum, og bygnaðin, og partvís beinleiðis hevur fyrinumín av rakstrarúrslitum hjá virkinum. Har talan er um virkir, sum eru tilevnaði sum kollektivar eindir, t.d. partafeløg, lutafeløg ella líknandi, vil objektiva ábyrgdin sum høvuðsregla verða gjørd galdandi móti kollektivum eindini sum soleiðis.

Um vit leggja hesa allýsing til grund, má talan vera um eina broyting í mun til tað sum vit nú leggja í orðið arbeidsgevari sambært lógini, sum viðvíkjur arbeidaravernd.

Hetta førir við sær, at vit t.d. í partafelagi mugu meta nevndina/nevndarformannin sum arbeidsgevara, meðan stjórin, um so er at hann ikki lúkar definitiónina, sum nevnd er frammanfyri, nú eftir øllum at døma bert má metast sum arbeidsleiðari, tá ið vit tosa um reglurnar í lóg um arbeidsumhvørvi.

Tá talan er um kommunur er tað bygdaráðsformaðurin/borgarstjórin, sum við atliti til hesa lóg má metast sum arbeidsgevari.

Spurningurin um virkisleiðarar kunna metast sum arbeidsgevarar má tó metast útfrá hvørjum virki sær, við einari ítrókiligari meting, og í grannalondum okkara hava teir víst á, at har leiðarin í veruleikanum hevur eina støðu, har hann hevur endaliga orðið, tá talat er um avgerðir sum takast skulu, so eigur møguleiki at vera fyrri, eisini tá talan er um brot á lóg um arbeidsumhvørvi, at meta viðkomandi sum arbeidsgevara.

Tann endaliga ásetingin av, hvør ið sambært lógina skal metast sum arbeidsgevari, verður sjálvsagt ásett av rættinum.

Viðv. § 12:

Mett verður at møguleiki skal vera fyrri hjá Arbeidsfirlitinum at áseta nærri reglur um, hvat eigur at vera av útgerð til fyrstuhjálp á virkjum.

Eisini kann tørvur vera á serstakari skaðastovu ella øðrum útbúnaði á størri virkjum, sumuleiðis sum Arbeidsfirlitið her kann krevja, at minst eitt fólk hevur tikið góðkent skeið í fyrstuhjálp.

Viðv. § 13:

Skyldan til at hava eftirlit snýr seg um tað arbeiði sum starvsfólkið ger, og hvarafturat, at arbeidsgongdin annars er forsvarlig.

Tá mett verður um arbeidsgevarin hevur hildið leiðbeiningar og eftirlitsskyklur sínar, má havast í huga tann vanda, sum er tengdur at tí einstøku arbeidsgongdini, soleiðis at har arbeidsgongdin er meira vandamikil, og har vandin fyrri vanlukku ella heilsuskaða er størri, har eigur eftirlitið sjálvsagt eisini at vera strangari.

Viðv. § 14:

Í hvønn mun arbeidsgevarin eigur at kunna arbeidsfólkið, er partvís tengt at fyrirreytunum hjá tí einstaka starvsfólkinum, og partvís av hvat slag av arbeiði talan er um.

Stærri krøv eigur at vera sett til kunningarskylduna hjá arbeiðsgevaranum, har talan er um arbeiði við serligum vanlukku- og heilsuskaðiligum vanda.

Sama er galdandi har talan er um yngri starvsfólk og nýtt fólk sum kemur í starv, og soleiðis ikki hevur tað innlit sum neyðugt er, fyri á tryggan hátt at røkja starv sítt.

Viðvíkjandi 2. þetti kann viðmerkjast, at starvsfólkið eigur at fáa upplæring og leiðbeining í nýtslu av verndartiltøkum, eisini persónligum vernarlutum.

Eisini hevur arbeiðsgevarin skyldu til seinni at kanna, at tær áður givnu leiðbeiningar verða fylgdar av starvsfólkunum.

Viðvíkjandi 3. þetti er at siga, at hugsað verður her um økin, har serligur tørvur er á leiðbeining.

Viðv. § 15:

Hendan lógargrein vísir hvønn dent lógaruppskotið leggur á samstarvið á hvørjum einstøkum virki.

Umframt sjálvur at luttaka, ella lata umboð sítt luttaka í samstarvinum, skal arbeiðsgevarin eisini tryggja, at samstarvið stöðugt heldur áfram á ein hósكىligan hátt.

Brot á hesa grein verða revsað sambært § 65.

Viðv. § 16:

Endamálið við lógargreinini er at áseta samstarvsskyldu fyri fleiri arbeiðsgevarar á sama arbeiðsplássí til frama fyri trygdina og heilsuna, hjá øllum sum starvast á arbeiðsplássinum.

Metl verður at trygðin verður hetri á arbeiðsplássinum, har hvør arbeiðsgevari ikki bert skal taka sær av trygðini hjá sínum starvsfólkum, men at ein samstarvsskyldur eisini er galdandi millum allar arbeiðsgevaramar og øll tey starvsfólk, sum har starvast.

Orðið arbeiðsstaður gevur rúmari ræsur enn orðið virki ella arbeiðspláss.

Viðvíkjandi 2. þetti kann viðmerkjast, at landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum t.d. kann áseta nærri reglur um, at arbeiðsgevararnir kunnu sínámillum avtala, hvør av teimum skal hava ábyrgðina av arbeiðsviðurskiiftinum á arbeiðsstaðnum.

Viðv. § 17:

Hóast nevndu grein, so hava øll sjálvsagt rætt til at venda sær til Arbeidseftirlitið í samband við viðurskiiftir, sum snúgva seg um trygd og heilsu á arbeiðsplássum.

Um talan er um smá arbeiðspláss har hvørki trygðarumboð ella álitisfólk eru, skulu starvsfólkini hava kunnleika um tær avgerðir, sum Arbeidseftirlitið hevur tikið.

Er talan um stór arbeiðspláss við fleiri deildum, so hevur trygðarumboðið bert krav uppá at fáa kunnleika um avgerðir frá Arbeidseftirlitinum, sum snúgva seg um viðkomandi deild.

Sama er galdandi við álitisfólki, soleiðis at hesi skulu hava kunnleika um avgerðir sum snúgva seg um tann starvsfólk sum tey umboða.

Orsøkin til at nevnda regla bert viðger skrivligar avgerðir frá Arbeidseftirlitinum er, at tær munnligu fráboðanir oftast ikki eru so nágreinligar sum tær skrivligu.

Viðv. § 18:

Arbeidseftirlitið kann krevja, at kanningar verða settar í verk, bæði tá talan er um beinleiðis illgruna viðvíkjandi viðurskiptum á einum virki, og eisini sum liður í eini meira almennari kanning ella støðugum eftirliti av viðurskiptum innan eitt virkisøki.

Sjálvt um krav ikki er sett fram frá Arbeidseftirlitinum um kanningar, hevur arbeiðsgevarin skyldu til, møguliga eftir tilmæli frá trygdarskipanunum, at fremja kanningar á økjum, har trygdar- og heilsuviðurskiptini gera tað neyðugt.

Til dømis skulu kanningar av tekniskum hjálpartólum ikki bert fremjast áðrenn hesi verða tikin í nýtslu, men tørvur kann eisini vera á at fremja kanningar aftan á møguligar broytingar av hjálpartólunum, ella annars við jøvnum millumbílum.

Har talan er um arbeiðsvanlukku ella óvanliga nógva sjúku hjá starvsfólkunum, vil serligur tørvur ofta verða á at kanna arbeiðsviðurskiptini nærri.

Sjálvt um einki er nevnt í lógini um hetta, skal arbeiðsgevarin sjálvur rinda fyri tær kanningar, sum nevndar eru í hesari grein.

Viðv. § 19:

Orsøkin til at henda lógargrein er sett inn, sum svarar til orðingina í dansku lógini, er, at sambært teir dómur, sum dómur eru á hesum øki, hevur verið ivasamt, um leiðslan fyri t.d. partafeløg kundi revsast sambært teimum greinum, sum seinni í hesari lóg áseta revsingar fyri brot á ásetingarnar í lógini.

Ætlanin við hesari lógargrein er, at teir persónar, sum standa fyri leiðsluni av t.d. partafeløgum, eisini skulu kunna revsast fyri brot, teir hava framt á ásetingarnar í lógini.

Viðv. § 20:

Definiciónin av arbeiðsleiðara svarar til definiciónina í starvsmanlógini.

Tað er soleiðis ein stórkilg avgerð í hvørjum einstøkum føri, hvør kann metast sum arbeiðsleiðari og kann talan t.d. vera um virkisleiðarar, verkførarar, arbeiðsformenn og aðrar.

Tá talað verður um arbeiðið á virkinum ella þøtum av hesum, so kann eisini talan vera um arbeiði, sum verður gjørt uttandura.

Viðv. § 21:

Arbeiðsleiðarin skal sambært orðingini síggja til, at materiellu reglurnar í lógini verða fylgdar.

Sambært § 65 er ábyrgdin hjá arbeiðsleiðaranum ikki objektiv.

Arbeiðsleiðarin skal sambært orðingini taka tær neyðugu avgerðirnar innanfyri sítt heimildarøki, men harafturat eigur hann at geva tilmæli um tiltøk, sum hann ikki sjálvur hevur heimild til at seta í verk, ella í hvussu er at geva arbeiðsgevaranum fráboðan um tørvir á slíkum tiltøkum.

Viðvíkjandi 2. petti er at viðmerkja, at sambært orðingina, so hevur arbeiðsleiðarin bæði rætt og skyldu til at fremja tey neyðugu tiltøk, tá talan er um trot ella brøk.

Viðv. § 22:

Brot á hesa grein verða revsaði sambært § 65.

Viðv. § 23:

Sambært § 65, so kunnu arbeiðsfólkini eisini revsast, um tey ikki fylgja reglunum í hesari lóg.

Sum arbeiðsfólk er at skilja, hvør tann, sum verður settur í tænastu hjá arbeiðsgevara og sum ikki hevur leiðslaheimildir.

Arbeiðsfólkið hevur ábyrgd av, at tey eisini halda tær materiellu reglurnar í lógini, umframt í møguligum kunningarum.

Tá 1. partur sigur, at tiltøkini skulu virka sum ætlað, so ber hetta í sær, at t.d. verndartiltøk á maskinum og útsúgvingarskipanir, eins og ásett persónlig verndartiltøk, skulu nýtast.

Viðv. § 24:

Sí viðmerkingarnar til § 22.

Viðv. § 25:

Viðvíkjandi 1. parti, verður serliga hugsað um byggjarbeiði.

Viðvíkjandi 2. parti, kann talan t.d. vera um installatións- ella umvælingararbeiði.

Viðv. § 26:

Lógarreglan fevnir um eina og hvørja veiting, t.v.s. eisini har talan er um ikki vinnuliga veiting av brúktum tekniskum tólum ella amboðum, t.d. tá ið hetta verður latið uttan kostnað.

Ábyrgdin áliggur í flest øllum førum á framleiðaranum ella innflytaranum, tá teir við atliti til sjálvar for handlararnar mugu metast sum teir sakkønu.

Millumhandlarar vilja vanliga bert hava ábyrgd, tá ið serligar umstøður gera seg galdandi.

Sambært dómum í grannaløndum okkara, so verður ábyrgdin heldur ikki lögð á starvsfólki hjá t.d. innflytaranum.

Sambært § 65 er revsiábyrgdin ikki objektiv.

Við teknisk hjálpartól er at skilja, t.d. maskinur, fløt, tól, stigar, byggipallar, hingjur og tilíkt.

Leiðbeiningarnar eiga at vera orðaðar á føroyskum og skulu bert í undantaksfæri orðast á øðrum máli, sum øll í Føroyum skilja.

Viðvíkjandi 3. parti skal viðmerkjast, at innflytari ella framleiðari, ikki bert tá ið Arbeiðseftirlitið krevur tað, mer eisini tá ið viðurskiptini annars gera tað neyðugt, hevur skyldu til at fremja tær nevndu kanningar og royndir.

Viðv. § 27:

Henda lógargrein viðvíkir bert maskinum, meðan § 26 eftir orðingini hevur eitt meira almenn gildi.

Sambært § 30, so fevnir § 27 tó eisini um útvegarnar og aðrar, sum fáa til vega evnir og tillar.

Viðv. § 28:

Hendan regla er eisini galdandi, um tað er framleiðari ella solumaður sum fremur innleggingararbeiði, og sama er galdandi, um ein útleigari ella ein sum lenir út, sjálvar fremur innleggingina hjá leigaranum ella tí sum lænir.

Viðv. § 29:

Hendan áseting er orðað sambært "ILO codes of Practice, Safety and Health in building and civil engineering work" frá 1972.

Hetta er dæmi um tann dent, sum lagdur eigur at vera á arbeidsumhvørvisspurningin, longu frá byrjan av, tá ætlanir verða gjørdar.

Ætlanin er ló ikki, at teir sum gera projektini, skulu leggja seg út í t.d. arbeidsháttin hjá byggimeistarum og tey hjálpartól sum teir nýta, eins og lógarreglan heldur ikki tekur ábyrgdina frá byggimeistarum í samband við arbeiði teirra.

Viðvíkjandi seinasta punktið í lógargreinini skal viðmerkjast, at her er talan um ráðgeving, sum kann hava týðning fyri trygd og heilsu.

Reglan ber í sær m.a., at ráðgevandi verkfrøðingafeløg, sum fremja útrokningar í samband við teknisk hjálpartól, skulu síggja til, at hesi hjálpartól lúka krøvini í arbeidsumhvørvislógini.

Viðv. § 30:

Nærri fyriskipanir hjá innflytarum eru ásettar í § 39 og 40.

Viðv. § 31:

Í samband við 2. pætti kann viðmerkjast, at t.d. tá teknisk hjálpartól ikki lúka krøvini í arbeidsumhvørvislógini, hevur, umframt innflytarin og arbeidsgewarin, eisini brúkarin ábyrgd.

Viðv. § 32:

Av tí at serligar umstøður kunnu vera, sum gera tað ráðiligt at víkja frá alment galdandi reglunum, hevur ráðið meft, at rætt er at taka við í lógina hendan møguleikan fyri at gera frávik í reglunum.

Viðv. § 33:

Við byggiharra er vanliga at skilja, tann, fyri hvørs rokning byggutbúnaðar- ella umvælingararbeiði verður framt.

Neyðugt er ikki at byggiharrin er arbeidsgewari, og kann í hesum sambandi víst til § 2, stk. 3, nr. 1.

Byggiharrin skal, áðrenn byggjarbeiði verður byrjað, taka støðu til, um hann sjálvur skal átaka sær samskipanina ella um hann heldur letur ein annan samskipara fremja hetta arbeiði.

Um samskipanin ikki virkar sum hon skal, so kann byggiharrin ella samskipari hansara revsast við bót sambært § 65.

Lógin tekur ikki støðu til um byggiharrin ella samskiparin koma undir endurgjaldsskyldu í teimum førum, har samskipanarskyldan ikki verður lókin.

Endamálið við greinini er at fáa samskipa tey felags trygdartiltøkini fyri tey ymisku virkisøkini á sama byggiplássi.

Byggiharrin og samskipari hansara hava bert skyldu til at samskipa trygdararbeiðið á plássinum, meðan tað fullt út eru teir einstaku arbeidsgewararnir, sum hava ábyrgdina fyri, at lógarinnar reglur verða tilgjørdar viðvíkjandi teimum fólki, sum teir sjálvir hava í starvi.

Kapittul 4:

Í þessu kapittul ásetir grundleggjandi reglurnar, sum hafa tilknýti til útinnanina av arbeiðinum.

Í sambandi við metingina av arbeiðsstøðuni, skulu reglurnar serliga samanberast við ásetingarnar í kapittul 5, 6 og 7.

Tað er ynskiligt, at spurningarnir um arbeiðsumhvørvi ikki bert verða tiknir til viðgerðar í sambandi við útinnanina av arbeiðinum, men longu tá ið tær fyrstu fyrireikingarnar verða frandar, í sambandi við atlað arbeiði.

Viðv. § 14:

Lagt eigur at vera til merkis, at hendan áseting sambært § 2, stk. 3, nr. 2, eisini fevnir um arbeiði, sum ikki verður gjørt fyri arbeiðsgevara, umframt arbeiði, sum nevnt er í § 2, stk. 2.

Viðv. § 35:

Viðvíkjandi 1. patti, punkt 1 kann viðmerkjast, at hannið kann avmarkast til ávísar bólkar av starvsfólki, t.d. kvinnur við barn, eldri ella brekað.

Viðvíkjandi 2. punkti kann viðmerkjast, at á serligum arbeiðsplássum kann tørvur vera á ymiskum verndarlutum og serligum arbeiðsklæðum.

Kapittul 5: (Arbeiðsplássíð).Viðv. § 36:

Sum nevnt frammanfyri, so er tað av avgerandi týðningi, at atlit verður havt til arbeiðsumhvørvið og teir spurningar, sum kunnu stinga seg upp í hesum sambandi, longu tá sjálvt arbeiðsplássíð verður innrættað.

Krøvini til innrættingina verða sjálvsagt tengd at hvat slagi av arbeiði talan er um, og hvørji hjálpartól, evnit og tillar verða nýtt í arbeiðsgongdini.

Viðv. § 37:

Av tí at arbeiðsumhvørvislógin er ein rammulóg, eru ongur nágreinligar reglur ásettar í lógini, um hvussu arbeiðsplássíð skal innrætlast.

Áttanin er, at reglurnar skulu ásetast frá umsitingini útfrá teinum almennu stevnuniðunum, at arbeiði skal vera innrættað soleiðis, at tað lýkur øll trygdar- og heilsulig krøv.

Serligur dentur skal leggjast á, at arbeiðsumhvørvið skal vera í fráð við ta teknisku og sosialu gongdina í samfelagnum.

Tær reglurnar, sum nærri verða ásettar frá umsitingini, kunnu t.d. snúgvá seg um byggiháttin.

Teknisk hjálpartól eru eisini fevnd av hesari lógarheimild. Í tann mun, nýtslan av hesum hevur týðning fyri innrættingina av arbeiðsplássinum. Tað kann t.d. vera maskinur, sum halda nógvan gang.

Kapittul 6: (teknisk hjálpartól).

Ásetingarnar í hesum kapitli eru galdandi fyri øll, sum hafa við teknisk hjálpartól at gera, hvøð tann sum letur hjálpartólaraðlanina og hann, sum nýtir tólini, sjálvt um arbeiði ikki heileiðis verður gjørt fyri ein ar-

beiðsgevara.

Her verður víst til § 2, stk. 3, nr. 3 í lógini.

Viðv. § 38:

Reglan í § 38 fevnir um øll sløg av skipanum, maskinum og hjálpartólum.

Talan kann verða um maskinur, amboð, elevatorar, kranar, stillasir, bingjur og annað.

Bæði hann sum letur nevndu hjálpartól og hann sum nýtir tey, hevur fulla ábyrgd fyri, at hesi tól eru framleidd og sett upp á forsvarligan hátt.

Skyldan í sambandi við nýtsluna áleggur tó bert brúkanum, t.v.s. arbeiðsgevaranum, arbeiðsleiðaranum og starvsfólk, sum brúkar hesi tól.

Viðv. § 39:

Hendan lógaráseting gevur landsstýrismaninum í arbeiðsmarknaðarmálum heimild til at áseta reglur um tey ymisku sløgin av hjálpartólum.

Her kann t.d. vera talan um ásetingar av markvörðum fyri óljóði, ristingum o.a. og er tað tí ikki nøkur beinleiðis treyt, at talan er um beinleiðis vandaumstøður, men kann landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum við atliti til trygd og heilsu, áseta slíkar reglur.

Viðvíkjandi stk. 1, 2. punkti, kann viðmerkjast, at sambært § 55, so er ætlanin at Arbeiðseftirlitið eftir áseting frá landsstýrismaninum í arbeiðsmarknaðarmálum, fær heimild til at geva ummæli ella góðkenning, t.d. fyri ymiskar bólkar av tólum.

Um sokallað slaggóðkenning (typegodkendelse) verður givin, so hevur hetta við sær, at maskinslagið til eina og hvørja tíð kann seljast, so leingi sum maskinurnar halda tær ásetingar, sum liggja til grund fyri góðkenningini.

Tá tosað verður um ummæli, er hetta at skilja soleiðis, at ein meting fer fram av einstøkum viðurskiftum, sum hava munandi trygdar- ella heilsuligan týdning, og har sakkunnleikin hjá Arbeiðseftirlitinum ger slíka meting møguliga.

Tá tosað verður um góðkenning, er hetta at skilja á tann hátt, at ein nágreinilig gjøgnumgongd verður gjørd av ætlanini, har eftirlitið partvís metir tey einstøku viðurskiftini og ger eina heildarmeting, alt útfrá, hvat verður mettt forsvarligt, við atliti til trygdina og heilsuviðurskiftini.

Talan kann t.d. vera um góðkenningar av ætlanum í samband við innrætting av arbeiðsstaði, og viðvíkjandi tekniskum hjálpartólum.

Viðvíkjandi 1. patti, nr. 3, kann viðmerkjast, at her kann m.a. vera talan um, at landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum ásetir reglur, sum geva Arbeiðseftirlitinum møguleika fyri at krevja sýn, av t.d. tekniskum hjálpartólum, áðrenn tey vera tikin í nýtslu.

Kapittul 7: (evni og tilfar)

Reglurnar um evni og tilfar hava ikki áður verið lógarfestar í størvegis mun, og er tað eisini fyri kortum, at grannalond okkara hava ásett nærri lógarreglur á hesum øki. Sum kunnugt verða framleitt nógv nýggi

kemisk evnir, har ein partur hefur víst seg at vera heilsuskaðiligur.

Kanningar í grannalöndum økkara hava víst, at kunneiki er um meira enn 200.000 evnir, sum eru eitrandi, og hvørt ár økist hetta tal við uml. 5 - 6.000.

Mett verður tí, at tað er sera umráðandi, at fyribygjandi tiltøk verða sett í verk á øllum økjum.

Míðað eigur at vera ímóti, at einki evni ella tilfar, verður nýtt í framleiðsluni, áðrenn full greiða er fingin á, hvat árin hena kann hava á menniskjalikamið.

Víst verður á, at reglurnar í hesum kapitli eisini eru galdandi fyri arbeiði, sum ikki verður framt fyri arbeiðsgevara, umframt tað arbeiði, sum nevnt er í § 2, stk. 2, samanborið við grein 2, stk. 3, nr. 4 í lógini.

Í Danmark hevur Arbeiðseftirlitið í samráð við Umhvørvisráðgjafið frá 1977, skrúsett evnir og tilfar, sum nýtt verður í arbeiðsumhvørvinum.

Viðv. § 40:

Lógargreinin fevnir um bæði framleiðara og brúkarar, uttan aðrar avmarkingar enn tær, sum eru ásettar í § 3.

Evni og tillur kann vera í fastum skapi, flótandi ella í luftskapi.

Evni fevair um rávørur, og partvís og liðugt framleiddan údrátt.

Sambært lógarregluni, so skal framleiðarin tryggja sær, at evnini og tillarið, bæði í samband við framleiðsluna og í samband við nýtsluna, eru í einum slíkum skapi, støðu, innhjúlvning v.m., soleiðis at arbeiðið kann fara fram, fullt forsvarliga, við atliti til trygd og heilsuvanda.

Lógarreglan førir eisini við sær, at brúkarin (privatur, arbeiðsgevari, arbeiðsleiðari og starvsfólk) skal tryggja sær, at tær arbeiðsgongdir, sum nýtast verða í arbeiðinum, greitt tryggja arbeiðarunum móti vanlukkum og sjúku.

Brúkarin skal tí kanna, um tað evni og tilfar, sum brúkt verður, hevur vandamiklar eiginleikar.

Í hesum sambandi kann hann fáa vegleiðing hjá Arbeiðseftirlitinum.

Viðv. § 41:

Tað sum nevnt verður í patti 1, 2, 3 og 4, eru hert dømi um tað, sum landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann áseta nærri reglur um, og kann sjálvsagt hugsast onnur økir, har tørvur eisini er á nærri fyriskipanum.

Viðvíkjandi 2. patti er at viðmerkja, at henda lógarregla kann nýtast sum grundarlag fyri einum samevndum negativ-lista, sum amin verður galdandi alment, ella innanfyri ávís økir ella arbeiðir.

Kapittul 8: (hvíldartíð og frísamdøgur)

Hetta kapittul ásetir nærri reglur um hvíldartíð umframt undantaksreglur og serligar reglur innan ávís økir.

Reglurnar eru eisini galdandi fyri ung undir 18 ár, har ásetingarhar í kapittul 9 ikki hava givið hesum aldursbólki størri vernd.

Skyldu til at ansa eftir, at starvsfólkið fær ta ásettu hvíldartíð og frísamdøgur, áliggur sambært revsiásetingini í § 65, arbeiðsgevaranum, arbeiðsleiðaranum og arbeiðsfólkinum.

Tann starvssetti kann ikki frásiga sær rættin til hvíldartíð ella frísamdøgur, uttan so, at heimild til tess beinleiðis er ásett í lógini, ella kunngerðum, sum skrivaðar eru út við heimild í lógini.

Skyldurnar eru bert galdandi í tí einstøku starvssetanini og forðar tí ikki fyri, at starvsfólkið tekur annað sturv hjá øðrum arbeiðsgevara, og samlaða starvstíðin sostatt fer út um lógarinnar mark.

Viðv. § 42:

Tá nevnt verður, at roknað verður frá tí at arbeiðið byrjar, so er við henna at skilja, tann tíð sum avtalað er millum arbeiðsgevaran og arbeiðsfólkið, um nær starvstíðin byrjar, ella at henda starvstíð er ásett í høvuðssáttmála.

Um so er, at tað fyrri tað einstaka arbeiðsfólki ikki er galdandi ein vanlig arbeiðstíð, t.d. orsakað av, at arbeiðið byrjar hvønn dag til ymiska tíð, má samdøgrið byrja frá tí, at arbeiðið veruliga byrjar.

Viðvíkjandi spurninginum um flutningur til og frá arbeiði skal roknað við í arbeiðstíðina, er hetta ein meting sum má gerast í hvørjum einstøkum føri.

Har sum starvsfólk samhaert sáttmála fær løn undir flutningi til og frá arbeiði, og vanlukkutryggingarskipanin er galdandi við flutning, har eigur hendan flutningstíð at verða roknað við í arbeiðstíðina.

Viðvíkjandi 2. potti er at viðmerkja, at reglan fult út ásetir, undir hvørjum viðurskiftum hvíldartíðin kann minkast niður í 8 tímar.

Sostatt er ikki møguleiki at minka hvíldartíðina á øðrum økjum, sjálvt um hesi økir kanska í ávísan mun líkjast teimum, sum nevnd eru í 2. potti.

Viðv. § 43:

Ráðið metir tað hava avgerandi týðning, at hendan lógargrein framvegis verður galdandi í Føroyum, hóast grannalond okkara tykjast at leggja minni dent á hesar ásetingar.

Tá nevnt verður, at halgidagsarbeiði skal vera til samfelagsins frama ella er neyðugt at varðveita virðir, so eigur hetta at vera tikið eftir orðunum, soleiðis at misnýtsla ikki fer fram av hesum undantaksmøguleika.

Viðv. § 44:

Eisini her eigur talan at vera um frávik, sum bert verður gjørt í undantaksføri, og bert tá tað er avgerandi neyðugt.

Tá frávikið verður skrivað í eftirlitsbókina ella annað líknandi skjal, eigur møguleiki eisini at vera fyri at kanna eftir, um misnýtsla er farin fram í tí einstaka førinum.

Viðv. § 45:

Í teimum grannalondum, sum hava líknandi lógarreglu, er tað soleiðis, at Arbeiðseftirlitið, áðrenn frávik verður gjørt, letur álitisfólkið á arbeiðsplássinum gera sínar viðmerkingar, og í flestu førum, har frávik verður gjørt, eru álitisfólkið og Arbeiðseftirlitið samd.

Viðvíkjandi 2. potti er at viðmerkja, at her er bert talan um einstaku hvíldartíð ella einstakt frísamdøgur, av tí at tá talan er um fleiri hvíldartíðir ella frísamdøgur, har ber til, um ikki annað, so muntliga at fáa loyvi í røttu tíð.

Viðvíkjandi 3. petti er at viðmerkja, at hesi frávik kunnu hugsast at verið gjørd innanfyri fakøkir, har bæði arbeiðsgevari og arbeiðsfólk, umframt feløg teirra, eru samd um at tørvur kann vera á frávikum.

Viðvíkjandi 4. petti er at viðmerkja, at landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum, t.d. kann áseta, at høvuðssáttmáli kann gera frávik frá lógarinnar reglum, og t.d. undir hvørjum treytum hesi frávik kunnu verða gjørd.

Hugsanin við hesari reglu er, at hon kann nýtast í einstøkum føri, har ikki verður mettt, at neyðugt er at fáa Arbeiðseftirlitið við í avgerðina.

Viðv. § 46:

Hesi frávik skulu, sum orðingin sigur, bert fara fram, har hetta verður bilðið at vera neyðugt.

Tá nærri verður kannað eftir, hvørjir persónar skulu vera fevndir av lógarorðingini, má henda meting gerast útfrá teimum umstøðum, sum eru, m.a. um viðkomandi t.d. hevur ábyrgd av úttannanini av arbeiði við heit-leiðis sambandi til hægstu leiðsluna, um viðkomandi hevur starvssetanar og uppsagnarheimildir, um viðkomandi við avtalum, heitleiðis kann binda arbeiðsgevara sín, og um viðkomandi í størri mun kann leggja tilrættis arbeiðstíð sína, uttan at neyðugt er við góðkenning frá hægstu leiðslu arbeiðsgevarans.

Viðv. § 47:

Í samband við tær ásetingar, sum verða framdar við heimild í hesari lógargrein, kann atlit verða tikið til bæði trygd og heilsu hjá starvsfólki og øðrum.

Í samband við ásetingar um avmarkaða arbeiðstíð kann eisini verða nærri ásett, at steðgur skal verða í arbeiðstíðini.

Náttúrligt er, um partarnir á arbeiðsmarknaðinum taka upp spurningin viðvíkjandi lön fyri tey arbeiðsfólk, sum koma undir nærri reglurnar, sum ásettar verða.

Týðningurin av § 46 eigur at verða samanberðin við § 35, og tá tørvurin á ásetingum sambært § 46 verður mettur, kemur tað m.a. at valdast um, hvussu nágreiniligar reglur verða ásettar sambært § 35.

Tann avmarkaða arbeiðstíðin vil vanliga bert fevna um tað serliga arbeiði, sum kann verða vandamikið fyri trygd og heilsu.

Kapítul 9: (Børn og ung undir 18 ár).

Viðv. § 48:

Í grannalondum okkara t.d. Danmark og Grønlandi er aldursmarkið 15 ár, men mettt verður serliga við atliti til fiskivinnuna, at møguleiki eigur at verða fyri ung niður í 14 ára aldursmark at taka lut í t.d. fisku-arbeiði, soleiðis sum tað í stóran mun verður gjørt í løtuni.

Ansa eigur tó at verða eftir, at hesin aldursbólkur ikki verður settur til tað tunga og vandamikla arbeiði.

Tá tosað verður um vanligt arbeiði, so er talan um arbeiði í tænastu hjá arbeiðsgevara, t.v.s. t.d. starvspraktikkur verður ikki mettur sum vinnuligt arbeiði.

Við 2 petti er at viðmerkja, at landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum t.d. kann áseta annað aldursmark fyri ávís arbeiði, eins og serreglur kunnu ásetast.

Viðvíkjandi 3 petti er at viðmerkja, at í Danmark hevur arbeiðsmálaráðið við heimild í líknandi lógarreglum

ásett, at børn undir 10 ár ikki skulu taka lut í slíkum lættari vinnuligum arbeiði.

Viðv. § 49:

Tá talað verður um "í vanligum førum", so eigur hetta at skiljast soleiðis, at møguleiki er fyri, at ung fólk, sum eru yngri enn 18 ár, kunnu luttaka í yvirlýðararbeiði.

Tað er ein fyrirteytl, at hesin møguleiki bert verður nýttur undir serligum viðurskiftum og ikki stöðugt og upp í saman.

Tó er tað ikki bert, tá talan er um heilt serstakar umstøður, at hesin aldursbólkur kann luttaka í yvirlýðararbeiði, men kann talan verða um t.d. yvirlýðararbeiði í sambandi við høgtíðir ella tilfíkt.

Annað petti í lógargreinini ásetir størsta tímatalið og avmarkar harvið eisini yvirtímatalið hjá aldursbólkinum.

Hóskandi mat- og hvíldartíðir verður vanliga roknað frá _ til 2 tímar.

Viðv. § 50:

Tá annað petti nevnið orðið "vanliga", so skal hetta skiljast á tann hátt, at frávik bert eiga at verða gjørt í undantaksføri.

Tá samlaða hvíldartíðin skal verða 12 tímar um samdøgri, hevur viðkomandi rætt til at mæta seinni enn vanlig til arbeiðis, har hann dagin fyri t.d. hevur arbeitt út á kvøldið.

Í Danmark er hvíldartíðin ásett at verða millum kl. 20.00 og kl. 06.00.

Kapittul 10: (læknakanningar v.m.)

Viðv. § 51:

Mett verður, at ein fyrirteytl fyri hesari lógargrein er, at Arbeiðseftirlitið og arbeiðsmedisinarin í stóran mun fíla høvi at gera tilnæli í sambandi við møguligar ásetingar, sum landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum við heimild í hesari lógargrein ásetur.

Nátúrligt hevði eisini verið, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum, fakfeløgini innar fyri tey ymisku arbeiðsøkini fíla høvi at koma við sínum viðmerkingum, áðrenn endaligu reglurnar verða ásettar.

Sum orðingin sigur, so er tað ein treytl, at talan er um arbeiðsøki, har heilsuvandi kann verða.

Læknakanningar kunnu sjálvsagt eisini fremjast av starvsfólki, har viðurskiftir áður kunnu hava ført við sær heilsuvanda, men har hesi viðurskifti seinni eru broytt.

Sum dømi hava teir í Danmark nevnt arbeiði við evninum asbest.

Slíkar læknakanningar kunnu m.a. hava týðning í samband við metingina um, hvat arbeiði viðkomandi skal hava framyvir, um so er at viðkomandi hevur verið úti fyri heilsuskaðiligum árinum.

Við arbeiðsmedisinskar og arbeiðsheilsufrøðsligar kanningar er at skilja kanningar av tí árinum, sum arbeiðsumhvørvið hevur á starvsfólki.

Kapittul 11: (Arbeidsumhvervisráð).

Viðv. § 52:

Mælt verður til, at landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum, har tørvur er á hesum, letur Arbeidseftirlitið saman við þertunum á arbeidsmarknaðinum gera konsekvensútrokningar í sambandi við, at nýggjar kunngerðir verða settar í gildi við heimild í hesari lóg.

Viðmerkist skal tó, at hesar útrokningar ikki skulu nýtast til at seinka ella forða fyri, at áseringarnir í lógini verða fylgdar við frammanfyri nevndu kunngerðum.

Sum orðingin vísir, so hevur landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum heimild at áseta nærri reglur fyri virkið ráðsins, m.a. hvørjar heimildir ráðið skal hava.

Tað er við hesum ráði, at t.d. partarnir á arbeidsmarknaðinum fáa møguleika fyri, alt eftir teimum heimildum, sum landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum gevur ráðnum, at gera sína ávirkan galdandi í spurttingum um arbeidsumhvervi.

Kapittul 12: (Arbeidseftirlitið).

Viðv. § 53:

Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum er hægsti myndugleiki í sambandi við avgerðir, sum Arbeidseftirlitið tekur.

Sambært § 55 kann landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum geva stjóranum fyri Arbeidseftirlitinum tær heimildir, sum sambært lógini liggja hjá landsstýrismaninum í arbeidsmarknaðarmálum.

Viðv. § 54:

Hendan lógargrein vísir, at virkisøkið hjá Arbeidseftirlitinum er sera vítt, og er hetta eisini samsvarandi lógarreglunum í grannalondum okkara.

Viðvíkjandi 2. pkt. er at viðmerkja, at fyrirreikingin av reglum sambært lógini eftir øllum at døma verður ein týðandi táttur í arbeiðinum hjá eftirlitinum.

Viðv. § 55:

Landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum kann geva stjóranum fyri Arbeidseftirlitinum tær heimildir, sum sambært lógini liggja hjá landsstýrismaninum í arbeidsmarknaðarmálum.

Viðv. § 56:

Mett verður, at hægsti umsitingarlígi myndugleiki eigur at hava møguleika fyri, um tørvur er á hesum, at leggja ávís arbeiðsøki til aðrar stovnar enn Arbeidseftirlitið.

Hendan regla er eisini galdandi í m.a. Danmark.

Viðvíkjandi 3. patti kann viðmerkjast, at í Danmark eru við heimild í lóknandi lógargrein gjørd kunngerð um gjald í samband við kanning av dampketlum, trýstroyndir av trýstibeholdarum, kanningar av lyftum v.m.

Viðv. § 57:

Hendan reglan snýr seg bert um fráboðanarskylda í samband við hagfrøðisligar kanningar.

Viðv. § 58:

Hesar heimildir eru náttúrligar og eisini neyðugar, um Arbeidseftirlitið á fullgóðan hátt skal nýkja sínar skyldur.

Viðv. § 59:

Endan reglan skal skiljast á tann hátt, at Arbeiðsetirlitið eftir umstøðum kann banna t.d. arbeiði, sum ikki lúkar lógarinnar krøv.

Í hesum sambandi verður eisini víst til teir kæruguleikar og revsifyriskipanir, sum úsettar eru í lógini.

Viðv. § 60:

Ein týðandi tættur í skráseting av tí eftirlitsarbeiði, sum gjørt verður, er eftirlitsbókin, sum umrædd verður í hesari grein.

Viðv. § 61:

Nátúrligt er, at starvsfólkið, sum starvast innan fyri lógarinnar øki eins og aðrir almennir myndugleikar og persónar, hava tagnarskyldu.

Viðvíkjandi 2. þetti er at viðmerkja, at reglan er neyðug fyri, at starvsfólkið ikki skal halda seg aftur við at senda inn kæru, tá grundarlag er fyri tí.

Viðv. § 63:

Í hesi grein eri møguleikar fyri, at landsstýrismaðurin kann seta danskar kunngerðir ella partar av teimum í gildi fyri Føroyar. Tað er við tí grundgeving, at kunngerðir ofta innihalda eitt størri tillár, sum tekur nógva tíð, um tað skal unsetast til føroyskt.

Kapittul 13: (Kæur).Viðv. § 64:

Kærufréistin er í Danmark sett til 4 vikur, meðan hon í Grønlandi er 8 vikur.

Landsstýrismaðurin kann lata heimildina til at avgera kæru til annan myndugleika. Tað kundi t.d. verið, um ein felags kærunevnd/kærustovnur varð sett í Føroyum.

Kapittul 14: (kriminalrættsligar fyriskipanir).

Endamálið við revsifyriskipanum er, sum við flest øllum revsitiltøkum, tann, at tey fólk, sum á ein hvønn hátt hava við arbeiðsumhvørvispurningar at gera, tað verði seg sum arbeiðsgevni ella starvsfólk, skulu síggja tann álvara, sum lóggávuvaldið hevur lagt í hesar reglur, og at tær verða fylgdar.

Eisini skulu hesar revsireglur hjálpa til at halda t.d. arbeiðsgevara frá at royna at spara uppá rakstrarútreiðslur sínar við at slaka við teimum krøvum, sum lógin ásetir.

Viðv. § 65:

Ábyrgdin er subjektiv skilt á tann hátt, at brotini skulu verða framd antin við vilja ella við óansni.

Í Danmark er møguleiki fyri heftirevsing unframt bót.

Viðv. § 66:

Eftir orðingin er her tala um objektiva ábyrgd t.v.s., at ikki er neyðugt at talah er um viljað brot ella brot sum er framt við óansni.

Viðvíkjandi allýsing av "arbeiðsgevara", verður víst til viðmerkingarnar til § 11.

Viðv. § 67:

Í ásetingunum kunnu setast reglur um bæði objektiva og subjektiva úbyrgd.

Viðv. § 69:

Tá lógarreglan vísir á, at tann sum hevur foreldramyndugleikan skal veri vitandi um, at arbeiði er farið fram, so liggur í hesum eitt krav um, at talan skal verða um viljað brot.

Tað er íó eingin treyt, at tann sum hevur foreldramyndugleikan, beinleiðis hevur fingið persónin undir 18 ár at fremja slíkt arbeiði.

Kapittul 15: (gildi og fyribilsreglur).

Viðv. § 71:

Lógin kemur í gildi 1. januar 1998.

Í sambandi við at lógin verður sett í gildi verða tær kunngerðir, sum galdandi eru í løtuni, framvegis í gildi, til nýggjar kunngerðir verða gjørdar.

Í viðgerð 14. mars 1997, Málið varð beint í trivnaðarnevndina og er ikki komið aftur haðani.

F.L.j.nr. 1325-3/91

97 Norðurlendskur arbeiðsumhvørvissáttmáli.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram søljóðandi:

U p p s k o t

til

samtyktar

Løgtingið góðkennir, at landsstýrið tilnælir ríkismyndugleikanum at seta í gildi í Føroyum norðurlendskan arbeiðsumhvørvissáttmála frá 1990.

Vidmerkingar

Hjálagt er Norðurlandski arbeidsumhvørvissáttmálin, sum kom í gildi tann 24. mars 1990.

Í arbeiðinum við tilrættlingunum til uppskot um arbeidsumhvørvi kom tað fram, at norðurlandski arbeidsumhvørvissáttmálin fevur um Føroyar, men varð ikki lýstur.

Í 1989 boðaði landsstýrið Ríkisumboðsmanninum frá, at landsstýrið á fundi tann 20. apríl 1989 samtykti at seta fram ynski um, at sáttmálin eisini fevndi um Føroyar, men at arbeidsumhvørvissáttmálin skuldi leggjast aftur fyri heimastýrið, áðrenn hann varð lýstur at galda fyri Føroyar.

Arbeidsumhvørvissáttmálin er atlanaryvirðingur um at tey norðurlandsku londini arbeiða fyri at samskipa og tillaga arbeidsumhvøvisreglurnar millum londini.

Endamálið við sáttmálin er: „at styrkja og menna norðurlanda samstarvið við atliti til at fremja eina menning fram ímóti einum støðugt betri arbeidsumhvørvi í øllum teimum norðurlandsku londunum“.

Við uppskotinum til arbeidsumhvørvisslóg verður lagt upp til eina tillagan av reglunum millum londini.

Norðurlandski Arbeidsumhvørvissáttmálin.

Ríkisstjórnirnar í Danmark, Finlandi, Íslandi, Noreg og Svøríki:

- sum meta, at eitt gott arbeidsumhvørvi hevur grundleggjandi týdning fyri almennu vælferðina,
- sum meta, at eitt gott arbeidsumhvørvi er treytað av tryggum og heilsugóðum arbeidsumstøðum, ið ger at fólk trívast og nøktast í arbeiðinum,
- sum eru samd í, at arbeidsumhvørvið eigur at mennast í tráð við ta tekniligu og samfelagsligu menningina í samfelagnum,
- sum eru samd í, at eitt gott arbeidsumhvørvi fremur framleiðslunegina og menningina í samfelagnum,
- sum minna á sambandið millum arbeidsumhvørvið og umhvørvið kring okkum, serliga tá tað snýr seg um kemisk evni,
- sum meta, at trygdararbeiðið á arbeids-plássum er av grundleggjandi týdningi fyri menningina av einum góðum arbeidsumhvørvi,
- sum minna á, at partarnir á arbeidsmarknaðinum hava stóran ávirkan á arbeidsumhvørvisspolitikk-in í norðurlondum,
- sum meta, at arbeidsumhvørvissmyndug-leikarnir hava ein týdningarmiklan leiklut í arbeiðinum við at fremja menningina av arbeidsumhvørvinum og tí førða arbeidsumhvørvisspolitikk-inum,
- sum meta, at eitt norðurlandskt samstarv hevur stóran týdning fyri munadygt at kunna nýta at-komiligar keldur til at fremja eina positiva

menning av arbeidsumhvørvinum.

- sum eru samd í, samstarvsorkan skal nýtast við atliti til at menna eitt støðugt betri arbeidsumhvørvi í teimum ymsu londunum við sínámillum ávirkan og royndum,
- sum meta, at tey norðurlandsku londini eiga at stríðast fyri at heina burtur ógrundaðar mismunir í teimum reglum, sum stýra arbeidsumhvørvissviðurskiðinum í teimum ymsu londunum,
- sum meina, at ein felags norðurlandskur hugburður í arbeidsumhvørvisspurningum hevur týdning í atfjórða samstarvinum,
- sum minna á, at tað í longri tíð hevur verið eitt frugttagott samstarv millum tey norðurlandsku londini á arbeidsumhvørvissøkinum,
- sum vísa til samstarvssáttmálan millum Danmark, Finland, Ísland, Noreg og Svøríki frá 1962 við broytingum frá 1971,
- sum 6. mars 1982 samtyktu ein sáttmála um felags norðurlandskan arbeidsmarknað,
- sum eru samd í, at norðurlandska samstarvið á arbeidsumhvørvissøkinum eigur at víðkast, mennast, gerast munadyggari og staðfestast, eru verðin samd í fylgjandi:

Artikkul I.

Endamálið við bestu sáttmála er at styrkja og menna norðurlanda samstarvið við atliti til at fremja eina menning fram ímóti einum støðugum betri arbeidsumhvørvi í øllum teimum norðurlandsku londunum.

- við sínámillum kunning av royndum og kunnleika og við samskipan og arbeidshýti at fremja eina skilagóða nýtslu av atkomiligum keldum, og við sínámillum at stuðla menningina av arbeidsumhvørvinum í teimum norðurlendsku londunum,
- at fremja samskipan av krøvum og reglum, sum hava við arbeidsumhvørvið at gera,
- at fremja ein felags norðurlendskan hugburð í arbeidsumhvørvisspurningum, sum verða viðgjørdir í altjóða felagsskapi og í øðrum altjóða høpi.

Tað skal víst fyrilit til ta sterku støðu, sum partarnir á arbeidsmarknaðinum vanliga hava á arbeidsumhvørvisøkinum, og til at spurningar viðvíkjandi arbeidsumhvørvi í ein ávísan mun verða ásettir í avtalum millum partarnar.

Í tí norðurlenska samstarvinum skal tað eisini víst fyrilit til rættin hjá hvørjum landi sær, at mynda sín egna arbeidsumhvørvispolitikk í tjóðskaparligum samstarvi við partarnar í arbeidslívinum.

Artikkul 2.

Tey norðurlendsku londini skulu arbeida fyri eini menning av arbeidsumhvørvinum út frá fylgjandi meginreglum:

1. Eitt vælskipað trygðararbeiði, sum hevur uest tilknýti til virksemd á arbeidsplassinum, er ein grundleggjandi fyritleyt fyri at skapa heilsugóð og trygg arbeidsviðurskiftir.
2. Virkisheilsutænastan eigur at innrættast í úráð við tann tjóðskaparlíga tørv og fyritleyt og eigur at virka í tøttum tilknýti til trygðararbeiðið á arbeidsplassunum.
3. Arbeidsumhvørvismyndugleikarnir skulu stuðla trygðararbeiðið á arbeidsplassinum við kunning og við tilgerð av arbeidsumhvørvisreglum, og seinuleiðis føra eftirlit við, at reglurnar verða hildnar.
4. Arbeidsgevarin hevur høvuðsábyrgdina av arbeidsviðurskiftunum, men arbeidstakararnir skulu hava ávirkan á tilbúgvina av teirra arbeidsumhvørvi og skulu hava skyldu til at virka fyri at skapa trygg og heilsugóð arbeidsviðurskiftir.
5. Arbeiðið skal ráðleggjast, skipast og útinnast á ein slíkan hátt, at vandin fyri heilsu, bæði líkamliga og sálarliga hjá arbeidstakarunum, verður fyrbyggt.
6. Tilbúgvingin av arbeidsumhvørvinum skal gerast

ast við atliti til møguleikarnar fyri, at menn og kvinnur kunna luttaka og mennast á líka hátt í arbeidslívinum.

7. Við val av arbeidsháttum, prosessum og úlgerð og við meting av um kemisk og onnur evnir skulu nýtast, skal hetta altíð gerast við atliti til møguleikan at fyrbygja vanlukkur og aðrar heilsu-skaðar í arbeiðinum.
8. Persónlig verndarúlgerð skal nýtast, um so er at neyðug trygd ikki kann fíast til vega á annan hátt.
9. Arbeidstakarir skulu hava ta útbúgving, kunning og leiðbeining, sum er neyðug, fyri at teir kunna útvinna teirra arbeiði á ein forsvarligan hátt.
10. Arbeidstakarir skulu hava møguleika at rýma frá einum arbeiði, sum hevur við sær hóttan og áfarvarsligan vanda fyri teirra lív og heilsu, uttan at teir hervið fáa nakra endurgjaldsábyrgd ella aðrar órættarligar fylgir.

Artikkul 3.

Tey norðurlendsku londini skulu samstarva fyri at menna arbeidsumhvørvið í tráð við ta samfelagsligu og tekniligu menningina av samfelagnum. Hetta skal gerast í tøttum samstarvi við partarnar á arbeidsmarknaðinum í teimum einstøku londunum. Fyri at fremja menningina av eftirlitsarbeiðinum, skulu arbeidsumhvørvismyndugleikarnir í teimum norðurlendsku londunum sínámillum koma um royndir viðvíkjandi trygðar- og øðrum arbeidsumhvørvisspurningum, herundir eftirlitsháttir og aðrar spurningar av tjóðningi fyri at fremja málini við arbeidsumhvørvispolitikkinum.

Artikkul 4.

Tey norðurlendsku londini skulu fram-haldandi útbýggja samstarvið við at samskipa og tilpassa arbeidsumhvørvisreglurnar millum londini.

Endamálið við samstarvinum skal vera stóðugt at betra um arbeidsumhvørvið og tillaga reglurnar á einum dygdarligum høgum støði.

Í reglusamstarvinum skal fyrilit tókast til norðurlenskar og aðrar altjóða royndir at sleppa undan handilsfordingum.

Artikkul 5.

Tey norðurlendsku londini skulu virka fyri at fremja norðurlenskar og aðrar altjóða royndir fyri felagsgaldandi royndar- og eftirlitshættir og einsháttadar hættir fyri góðkenning av tilfari, ið verður brúkt í

arbeiðslívinum.

Endamálið skal vera, um gjørligt, at koma fram til sínámillum viðurkenning av royndarúrslitum og tilfari, og at menna skipanir, sum tryggjar hesum.

Artikkul 6.

Arbeiðsumhvørvisreglurnar í teimum norðurlendsku londunum skulu so vítt gjørligt byggja á góðkendar standardir. Arbeiðsumhvørvismyndugleikarnir skulu virknir royna at ávirka standardiseringsarbeiðið.

Við alliti til at bera fram norðurlendsk sjónarmið í altjóða standardiserings-arbeiðinum, skulu londini miða ímóti einari samskipaðari norðurlendskari støðu.

Luttøkan í altjóða standardiseringsarbeiðinum skal so vítt gjørligt lutast millum londini. Tað land, ið luttekur í einum projekti, innheintar og ber fram sjónarmiðini hjá hinum londunum.

Artikkul 7.

Tey norðurlendsku londini skulu virka fyri, at avleiðingarútrokningar, ið verða gjørdar í sambandi við arbeiðsumhvørvisreglur, verða gjørdar á einum samanberiligum grundarlagi.

Arbeiðsumhvørvismyndugleikarnir skulu kunna hvønn annan um arbeiðið við avleiðingarútrokningum og sínámillum royndum, og senda liðnar avleiðingarútrokningar til hvønn annan.

Artikkul 8.

Fyri at fremja eina skilagóða útbýgging av virkisheilsutænastuni eigur eitt skifti av sínámillum royndum at gerast millum tey, sum í teimum ymsu londunum hava ábyrgdina av skipanini av virkisheilsutænastuni, ella tey, ið virka í henni.

Artikkul 9.

Tað norðurlenska samstarvið innan arbeiðsumhvørvisgranskingina skal fremjast og mennast við alliti til sínámillum skifti av royndum og granskingarúrslitum og við býti av granskingartíttøkum at kunna virka fyri einari munadyggari nýtslu av atkomuligum keldum og granskingarúrslitum.

Vísast skal serliga til granskingarøkir, sum egna seg til felags norðurlendsk projektir.

Teir norðurlendsku stovnar, sum luta stuðul til gransking, útbúgving og kunning innan arbeiðsumhvørvisøkið, eiga at halda regluligt samband og umrøða royndir og víðgera býti av stuðli til tey ymsu økini, herundir meta um møguleikan fyri felags

stuðli til samnorðurlendsk projektir.

Artikkul 10.

Teir norðurlendsku stovnarir, sum í teimum ymsu londunum ráðleggja og fremja serútbúgvingar innan arbeiðsumhvørvisøkið, eiga at hava regluligt samband við hvønn annan.

Í tað mun betta tærir endamálinum við alliti til útbúgvingarkrøv og ráð í teimum einstøku londunum, eiga felags útbúgvingar at skipast.

Artikkul 11.

Fyri at fremja menningina av kunning og dokumentation, eigur eitt tætt samstarv at skipast millum teir almennu stovnarir í teimum einstøku londunum, sum hava ábyrgdina av slíkum virkseni. Serliga skal vísast til møguleikan fyri samskipan og felags nýtslu av dokumentatiónskervinum í teimum ymsu londunum og møguleikar fyri kunningarleiðing í teimum ymsu londunum fyri at fáa eina skjóta vitan um verandi dokumentation.

Artikkul 12.

Tey norðurlendsku londini skulu miðja ímóti at gera samanberilig hugtøl fyri arbeiðsskaðar og vinnusjúkar.

Artikkul 13.

Fyri at fremja endamálið við hesum sáttmála og ammars fremja menningina av tí norðurlenska samstarvinum á arbeiðsumhvørvisøkinum, skal Nordisk Ministerråd (arbeiðsumhvørvisráðharrarnir) samtykkja einu norðurlenska samstarvsskrá fyri arbeiðsumhvørvisøkið. Samstarvsskráin skal metast og endurskodast regluliga í samstarvi við partarnar á arbeiðsmarknaðinum.

Artikkul 14.

Spurningar um nýtslu av hesum sáttmála skal víðgerast av norðurlendsku embætismannanevndini fyri arbeiðsumhvørvisspurningar, sum hevur somu uppgávu í norðurlendskum høpi at virka fyri samskipan og samstarvi í arbeiðsumhvørvisspurningum. Nevndin er soleiðis nevndin hjá Nordisk Ministerråd (arbeiðsumhvørvisráðharrunum).

Artikkul 15.

Nordisk Ministerråd (arbeiðsumhvørvisráðharrarnir) og norðurlenska embætismannanevndin fyri arbeiðsumhvørvisspurningar skulu jøvnan hava viðtalu við partarnar á arbeiðsmarknaðinum um

spurn-ingar viðvíkjandi norðurlenska
arbeiðsumhvørvinum og fremjan av hesum
sáttmála.

Artikkul 16.

Sáttmálin fær gildi 30 dagar aftaná tann dag, tá allir
partar hava givið svenska uttanríkisráðnum boð um
teirra góðkenning av sáttmálanum.

Svenska uttanríkisráðið boðar hinum partinum frá
móttøkunum av góðkenningunum og um
lúðspunktið, tá sáttmálin fær gildi.

Artikkul 17.

Ein land kann siga sáttmálan upp við at gevna
svenska uttanríkisráðnum skrivligt boð um hetta, sum
so boðar hinum londunum frá uppsøgnini og
innihaldinum í hesari. Ein uppsøgn er bert galdandi

fyrí tann part, sum hevur
sent uppsøgnina og fær gildi 6 mánaðir aftaná tann
dag, svenska uttanríkisráðið hevur móttikið
uppsøgnina

Artikkul 18.

Upprunateksturin til henda sáttmála er í varðveitslu
hjá svenska uttanríkisráðnum, ið sendir hinum
londunum eitt váttad avrit av hesum.

Til váttan av hesum hava fulltrúarumboðini
undirskrivað henda sáttmála.

Tilnevnaður í Stockholm hin 29. juni 1989 í einum
eintaki á danskum, finnskum, islandskum, norskum
og svenskum máli, sum hava sama gildi.

Fyrí ríkisstjórn Danmarkar:
Jørgen Bent Kristensen (sign.)

Fyrí ríkisstjórn Íslands:
Margréti Jónsdóttur (sign.)

Fyrí ríkisstjórn Fínlands:
Björn Alholm (sign.)

Fyrí ríkisstjórn Noregs:
Oscar Vaernø (sign.)

Fyrí ríkisstjórn Svørkis:

Ingela Thalén (sign.)

Danska undirskriftin umfatar eisini Føroyar og Grønland, sum hava ynskt at verða umfataði av sáttmálanum.

Sáttmálin fekk, sambært artikkul 16, gildi hin 24. mars 1990.

Uttanríkisráðið, hin 21. september 1990.

Uffe Ellemann-Jensen (sign.)

(Fylgiskjal)

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið var beint í trivnaðarnevndina, sum 16. apríl legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av Føroya landstýri 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í
trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og mælir ein samd nevnd lógtínginum til at samtykkja uppskot
landstýrisins.

2. viðgerð 23. apríl 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 27-0-0 atkvøðum.

F.L. j. nr. 1360-10/93

98 Broyting í lögtingslóg um trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir v.m.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir v.m.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 68 frá 9. juni 1988 við seinni broytingum um trygdargrunn fyri avreiðingar og lønir v.m. verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í § 7 verður sum nýtt stk. 2 sett:

“Stk. 2. Almennastovan er í samband við útgjalding av almanna pensiónum og forsorgarveitingum undantikin frá stk. 1”.

Stk. 2, 3 og 4 verða heraftir stk. 3, 4 og 5.

2) Í § 9 verður sum nýtt stk. 2 sett:

“Stk. 2. Grunnurin rindar fyri ta umsiting, sum umrødd er í stk. 1”.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunnigjörd, ið fær §1. nr. 1 gildi frá 1. januar 1997. Samstundis verður danski teksturin í lógini strikaður.

Viðmerkingar

1) Í viðmerkingunum til lógina, verður sagt: “Fólkapensión og arlønispensión eru A-inntøkur, men eru ikki lønarinntøkur, og tørvur er ikki at áseta gjald í mun til teirra, av tí at tey koma ikki at gera nýtslu av grunninum (vegna pensión). Men av tekniskum orsøktum ber ikki til at gera mun á ymsan A-inntøkun. Promillugjaldið hevur sostatt ikki veruligt samband við pensjónina, og kann tí ikki haldast sum pensiónsútreiðsla, sum ríkiskassin tekur lut í. Gjaldið, 1/1000 av almannapensiónun (tann skattskyldugi parturin), verður tí at gjalda av landskassanum sum studningur til grunnin”.

Í kunngerð nr. 85 frá 17. september 1991 um gjald til trygdargrunnin fyri avreiðingar og lønir v.m. verður gjaldið frá 1. januar 1992 sett til 1,5/1000. Av tí hevur hvørt ár ein jättan verið á fíggjarlógini, men jättanin hevur tey seinastu árin ikki samsvarað 1,5/1000.

Tá ið fólk, sum fáa pensión ella forsorgarveitingar, vanliga ikki gera nýtslu av grunninum, er tað ikki rímligt, at grunnurin skal hava gjald av pensiónum og forsorgarveitingum. Tá ið gjaldið er ein upphædd á fíggjarlógini, skuldi einki tekniskt verið til hindurs fyri, at gjaldið kann takast av fíggjarlógini.

2) Inngjaldingar frá virkjum verða útskrivaðar í rokning eina ferð um árið og skrásettar í bókhaldsskipanini hjá Toll- og Skattstovu Føroya.

Sum nú er fær Toll- og Skattstova Føroya onki fyri at umsita inngjaldingarskipanina. Í hesum fyriliggjandi uppskoti er ein broyting sum førur við sær, at Toll- og Skattstova Føroya fær pening fyri hetta arbeiði. Onkin meting er gjørd av, hvat kostnaðurin av hesum arbeiði er.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð heint í trivnaðarnevndina, sum 19. mars 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 heint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur havt til umhugsingar, um tað við lógaruppskotinum verður gingið frá grundregluni um, at allar lønir skulu gjalda í trygdargrunnin, uttan mun til hvussu stórar møguleikin er fyri, at peningur fer at verða goldin út úr grunnum til viðkomandi lønarbólk. Nevndin heldur, at við uppskotinum verður framvegis hildið fast við hesa grundreglu, tí at pensión í hesum samanhangi ikki er at meta sum ein løn, men sum ein almannaveiting.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og tekur samd nevnd undir við uppskotinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 21. mars 1997. §§ 1-2 samtyktar við 21-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara sateiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 2. apríl 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 38, 16. apríl 1997.

E.L. j.nr.1334-5/93

99 Løgtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing

Ár 1997, mánakdagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi:

U p p s k o t

III

Løgtingslóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing

KAPITTUL I

ENDAMÁL OG INNTØKUR.

§ 1. Arbeðsloysisskipanin hevur til endamáls at veita fíggarligan stuðul til arbeiðsleys, at virka fyri høttum møguleikum hjá arbeiðsleysum at fáa arbeiði og at umsita arbeiðsávísing fyri føroyska arbeiðsmarknaðin.

§ 2. Inntøkur stovnsins verða útvegaðar við gjøldum frá teimum, sum taka innóti A inntøku, teimum sum rinda A-inntøku, gjøldum frá sjálvstøðugum vinnurekandi og frá persónum, sum hava teknað sjálvboðnar skipanir.

§ 3. Landsstýrinum verður landskassans vegna heimilað at veðhalda fyri láni, sum verður lænt Arbeðsloysisskipanini til afturgjald av lánum. Lánið verður uppá 73.247.009,- kr. Afturgjaldingartíðin verður 5 ár, avdráttimír skulu falla mánaðarlíga, fyrstu ferð 1. mai 1997 og rentan verður 6 % p.a.

KAPITTUL II

LEIÐSLA OG FYRISITING

§ 4. At sita fyri og hava ábyrgdina av arbeðsloysisskipanini, verður stýri valt. Stýrið setur stjórn at hava dagligu leiðsluna um hendi.

§ 5. Stýrið hevur 7 limir, sum verða valdir av landsstýrismannum í arbeiðsmarknaðarmálum. 3 limir skulu umboða løntakarafeløgini og verða valdir eftir uppskoti frá løntakarafeløgnum, 1 umboðandi løntakarafeløgini hjá tímaløntum, 1 umboðandi feløgini hjá fiski- og útróðrarmannunum og 1 limur umboðandi lønir hjá starvsfólkum. 2 limir skulu umboða privatu arbeiðsgevararnar og verða valdir eftir uppskoti frá arbeiðsgevarafeløgnum, meðan 1 limur skal umboða hitt almenna sum arbeiðsgevara. 7. limurin er formaður.

Stk. 2. Samstundis verða vald varafólk, sum taka sæti í stýrinum, tá stýrslimi berst frá.

Stk. 3. Limirnir verða valdir fyri 4 ár í senn, tó so, at stýrslimur verður sitandi til nýggjur limur verður valdur.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum ásetir í kunngerð nærri reglur um val av stýri.

Stk. 5. Stýrið ásetir í starvsskipan greiniligar reglur fyri starvið.

§ 6. Roknskaparírið er álmanakkaðrið.

Stk. 2. Roknskapurin verður granskoðaður av lóg-gildum granskoðara.

Stk. 3. Almanna- og heilsudeildin hevur heimild at fáa til vega upplýsingar frá Arbeðsloysisskipanini.

§ 7. Arbeðsloysisskipanin verður teknað av stýrisformanni ella stjórn. Stýrið kann veita umboðsfulltrú.

KAPITTUL III

GJALD TIL ARBEÐSLOYSSISKIPANINA

§ 8. Gjaldsskyldugir til Arbeðsloysisskipanina eru

1. allir persónar, sum móttaka A-inntøku og sum hava fulla skattskyldu í Føroyum, sum hava fylt 16 ár, men ikki 67 ár,
2. allir persónar og feløg, sum rinda A-inntøku í Føroyum.

§ 9. Gjaldið til Arbeðsloysisskipanina, í hesi lóg nevnt ALS-gjaldið, verður roknað av øllum A-inntøkum, sum teir gjaldsskyldugu móttaka ella rinda, tó undantikið:

1. fólka- og avlunispensiún,
2. aðrar skattskyldugar almannaveitingar, umframt aðrar veitingar, sum sambært lóg ikki verða skattaðar sum A-inntøka
3. A-inntøka til avmarkaða skattskyldu undir FAS-skipanini.

§ 10. ALS-gjaldið hjá teimum gjaldsskyldugu er 2,50% av tí í § 9 nevnda gjaldsgrundarlagi, tó 2,25% frá 1. januar 1998.

Stk. 2. ALS-gjaldið fellur til gjaldingar samstundis sum teir gjaldsskyldugu rinda ella móttaka A-inntøku. Áðrenn lønin verður útgjoldin løntakara, skal inngjaldið til ALS avroknað. ALS-gjöld kunnu krevjast inn við panting.

§ 11. Arbeðsloysisskipanin rindar fyri ta umsiting, sum Toll- og Skattstova Føroya ger fyri skipanina.

§ 12. Stýrið kann í kunngerð áseta nærri reglur um ALS-gjöld.

KAPITTUL IV.

SJÁLVTØÐUG

VINNUREKANDI/SJÁLVBODIN TRYGGING

§ 13. Tey, sum hava inntøku frá persónligum arbeiði sum sjálvstøðugt vinnurekandi, kunnu sjálvbodin tekna arbeiðsloysisstrygging fyri hesa inntøku.

Stk. 2. ALS-gjaldið hjá sjálvstøðugt vinnurekandi er tað í § 16, stk. 1, nevnda prosenttal av tí § 16, stk. 2 nevndu upphædd. Upphæddin fellur til gjaldingar mánaðarlíga frammundan.

Stk. 3. Gjöld samb. stk. 2 kunnu krevjast inn við panting.

Stk. 4. Um tryggingartakari er í eftirstøðu og Arbeiðsloysisskipanin hevur sent honum áminning við boðum um at tryggingin fer úr gildi, um eftirstøðan ikki er goldin innan 14 dagar eftir at áminningin er send, og eftirstøðan framvegis ikki er goldin, fer tryggingin úr gildi.

Stk. 5. Tryggingin skal hava verið í gildi samanhangandi í minsta lagi í 1 ár, áðrenn hin sjálvstøðugt vinnurekandi hevur rætt til útgjald.

Stk. 6. Stýrið kann í kunngerð áseta nærri reglur um hvør er sjálvstøðugur vinnurekandi, nær hin sjálvstøðugt vinnurekandi er arbeiðsleysur, herundir nær vinnuvirki hansara er hildið uppat, um innvald, hvørjar upplýsingar hin sjálvstøðugt vinnurekandi skal lata Arbeiðsloysisskipanini v.m.

§ 14. Stýrið kann í kunngerð áseta nærri reglur um, at persónar, sum annars ikki hava møguleika at koma undir Arbeiðsloysisskipanina, eftir egnum ynski tekna trygging og koma undir arbeiðsávísingina.

KAPITTUL V.

ÚTGJALD

§ 15. Arbeiðsloysisstuðul verður útgoldin, tá viðkomandi:

1. er arbeiðsleysur og móttvegis Arbeiðsloysisskipanini prógvar, at so er.
2. er tøkur á arbeiðsmarknaðinum.
3. hevur fylt 16 ár, men ikki 67 ár.
4. hevur bústað í Føroyum og
5. er arbeiðsførur.

Stk. 2. Arbeiðsleys kunnu fá stuðuluttan at vera tøk í dagatal svarandi til teir dagar, persónur hevur

rætt til frítíð eftir lögtingslógini um frítíð við løn. Stýrið ásetir í kunngerð nærri reglur um fráløðanarfreist v.m.

Stk. 3. Arbeiðsleys kunnu í styttri tíðarskeiði, við loyvi frá Arbeiðsloysisskipanini, sleppa undan treytini at vera tøk á arbeiðsmarknaðinum og samstundis fáa arbeiðsloysisstuðul. Stýrið fyri Arbeiðsloysisskipanina ásetir í kunngerð nærri reglur um longdina á tíðarskeiðnum, umframt treytirnar annars.

§ 16. Útrokningargrundarlagið er tann í § 9 lýsta A-inntøka seinastu 12 mánaðirnar áðrenn arbeiðsloysi er staðfest.

Stk. 2. Útrokningargrundarlagið hjá sjálvstøðugt vinnurekandi er tann í § 13, nr. 1, nevnda inntøka fyri síðsta endaða roknskaparár. áðrenn arbeiðsloysið er staðfest.

Stk. 3. Tann, sum fyrr hevur verið arbeiðsleysur og ikki hevur verið úr skipanini í 12 mánaðir, hevur tó tað seinast nýttu útrokningargrundarlagið, um hetta er hægr enn útrokningargrundarlagið, tá hesin aftur gerst arbeiðsleysur.

Stk. 4. Hjá persóni, sum fer úr arbeiði í skúla ella í læru, sum í mesta lagi varar 12 mánaðar, verður útrokningargrundarlagið tann í stk. 1 og 2 lýsta inntøka seinastu 12 mánaðarmar, áðrenn viðkomandi fór úr arbeiði í skúla ella í læru. Sama regla er galdandi, hjá persóni, sum fer í vinnu uttanlands.

§ 17. Arbeiðsloysisstuðul pr. dag er 70% av tí í § 16 nevnda útrokningargrundarlagi bytt við øllum døgum í árinum við undantaki av leygar-, sunnu-, og haldidøgum. Útgjaldið verður fyri allar dagar í árinum við undantaki av leygar-, sunnu-, og haldidøgum.

Stk. 2. Árligi arbeiðsloysisstuðulin er í mesta lagi 70% av eini arbeiðaraárløn, frádrigið teimum í § 9 a og b nevndu veitingum. Dagligi arbeiðsloysisstuðulin er í mesta lagi hægsti árligi arbeiðsloysisstuðulin, bytt við øllum døgum í árinum við undantaki av leygar-, sunnu-, og haldidøgum.

Stk. 3. Við arbeiðaraárløn skilst tað, sum sambært lønarsáttmála millum Føroya Arbeiðsgevarafelag og Føroya Arbeiðarafelag verður goldið tímaløntum fyri fyrifallandi dagleiðaraarbeiði í tímaløn fyri fulla starvstíð í normalarbeiðstíðini vanligu arbeiðsdagarnar, umframt frítíðarløn.

Stk. 4. Stýrið ger kunngerð um útgjald, herundir útgjaldsdagar, útgjaldsskeið, hvørjar upplýsingar hin arbeiðsleysi skal lata Arbeiðsloysisskipanini, hvør skal vítta hesar upplýsingar, v.m.

Stk. 5. Stýrið ger kunngerð um í hvønn mun hin arbeiðsleysi kann hava aðra inntøku, samstundis sum hann fær arbeiðsloysisstuðul og hvussu stuðulin skal skerjast í mun til hesa inntøku og í mun til frítíðarløn, sum tann arbeiðsleysi fær, og nærri reglur í hesum sambandi.

§ 18. Arbeiðsloysisstuðul verður ikki goldin, fyrr enn teir í stk. 2 nevndu bíðidagar eru farnir.

Stk. 2. Hevur hin arbeiðsleysi inntøku, sum er minni enn tann í § 17, stk. 2 lýsta arbeiðaraárløn seinastu 6 mánaðirnar faldað við tvey, áðrenn treytirnar í § 15, stk. 1 eru loknar, er í bíðidagur. Fyri hvørjar heilar kr. 10.000,00, inntøkan síðstu 6 mánaðirnar faldað við tvey er hægri enn tann í § 17, stk. 2 lýsta arbeiðaraárløn, verður bíðidagatalið økt við einum degi.

Stk. 3. Bíðidagarnir kunnu ongantíð verða fleiri enn 10.

§ 19. Arbeiðsleysur, sum verður uppsagdur av egnum áðum, missir samstundis rættin til stuðul í 4 vikur. Sama er galdandi, um so er, at hin arbeiðsleysi uttan haldgóða grund sigur seg úr starvi.

§ 20. Arbeiðsleysur, sum uttan serliga orsök noktar at taka á seg arbeiði ávíst av arbeiðsávísingini, missur rættin til tryggingarútgjald í 4 vikur.

Stk. 2. Tað í stk. 1 nevnda tíðarskeiði verður talt við í tí í § 23 nevnda tíðarskeiði.

§ 21. Fyri arbeiðsleys á fiskavirkjunum, verður arbeiðsloysisstuðul roknaður eina ferð um vikuna frá og við 9. Arbeiðsloysistíma. Fyri arbeiðsleys, sum sambært avtalu ikki arbeiðdi fulla tíð, verður arbeiðsloysisstuðul roknaður við einum lutfalsligum lægri tímatali. Stýrið ger kunngerð um hvørji fiskavirki koma undir hesa reglu og um skipanina annars, herundir hvørjar upplýsingar skulu gevast skipanini, hvør skal vátta hesar upplýsingar v.m.

§ 22. Stýrið ger í kunngerð nærri reglur um útgjaldingar til fólk í farloyvi frá fæstum starvi.

Stk. 2. Útgjald undir farloyvi kann verða givið fyri eitt ávíst tíðarskeið millum 3 og 12 mánaðir.

Stk. 3. Útgjald undir farloyvi skal verða givið við tí treyt, at annað fólk, sum er tækt í arbeiðsávísingini, verður sett í staðin í sama tíðarskeiði og undir somu treytum.

§ 23. Rætturin til útgjald fellur hurtur tá arbeiðsleys-

ur í undanfarna 5-ára skeiði, hevur fingið arbeiðsloysisstuðul útgoldnan í 798 dagar.

§ 24. Tá rætturin er fallin hurtur sambært § 23, hevur hin arbeiðsleysi ikki rætt at fáa útgjald úr skipanini fyrr enn eitt 24-mánaða skeið er farið, og verður tá at meta sum um hann kemur uppí skipanina fyrstu ferð.

KAPITUL VI

ARBEIÐSÁVÍSING OG ARBEIÐSSKAPANÍ TILTØK

§ 25. Arbeiðsloysisskipanin umsitir arbeiðsávísing fyri arbeiðsleys og onnur, sum ynskja at vera skrásett á arbeiðsávísingini.

Stk. 2. Allar Føroyar eru at rokna sum ein arbeiðsmarknaður í sambandi við arbeiðsávísing.

Stk. 3. Ikki er loyvt at seta lakmørk fyri arbeiðsávísing, burtursæð frá neyðugum førleika.

Stk. 4. Stýrið ger í kunngerð nærri reglur um virkið hjá arbeiðsávísingini.

§ 26. Stýrið kann í serligum førum seta í verk og gjalda førleikagevandi tiltøk fyri arbeiðsleys.

KAPITUL VII

KÆRUR

§ 27. Avgerðir, sum Arbeiðsloysisskipanin hevur tikið viðvíkjandi arbeiðsloysi, kunnu kærast til kærunevndina hjá Arbeiðsloysisskipanini innan 4 vikur eftir, at viðkomandi hevur fingið fráboðan um avgerðina. Avgerðir hjá kærunevndini kunnu ikki kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika, men kunnu av Arbeiðsloysisskipanini skjótast inn fyri Føroya Rætti innan 6 mánaðir eru farnir.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann lara heimikluna til at avgera kærur til annan kærunevd.

Stk. 3. Kærunevndin hevur 3 limir, ein umboðandi løntakarar, ein umboðandi arbeiðsgevarar og ein formann, ið skal vera lögfrøðingur.

Limirnir verða valdir av landsstýrinum fyri 4 ár í senn, ið so at nevndarlímur verður sitandi til nýggjar er valdir.

Stk. 4. Samsamstundis verða vald varafólk, sum taka

seti í neyðini, tá limi berst frá.

KAPITTUL VIII

REGLUR ANNARS

§ 28. Til nýtslu í sambandi við útrokning og eftirlit við útgjaldsupphæddum eftir hesi lóg, kann Arbeðsloysisskipanin útvega sær allar upplýsingar frá Toll- og Skattstovu Føroya.

Stk. 2. Somuleiðis kann Arbeðsloysisskipanin útvega sær upplýsingar frá Almanuastovuni um persónar fáa fólka- og avlæmispensión, aðrar skattskyldugar almannaveitingar, umframt aðrar veitingar sum sambært lóg ikki verða skattaðar sum A-inntøka.

Stk. 3. Fakfeløg og arbeðsgevarar hava skyldu at geva Arbeðsloysisskipanini tær upplýsingar, skipanin biður um í sambandi við eftirlitsarbeiði.

§ 29. Hevur arbeðsleysur givið Arbeðsloysisskipanini skeivar upplýsingar, ella lagt umstøður, sum hava havt týðning fyri arbeðsloysisstuðulin, kunna upphæddir, sum av órøttum eru útgoldnar, verða kravdar afturgoldnar frá í arbeðsleysa.

Stk. 2. Hevur arbeðsgevari meðabyrgd av at skeivar

upplýsingar eru givnar, ella at lagt er umstøður, sum hava havt týðning fyri arbeðsloysisstuðulin, liggur afturgjaldsskyldan eisini á honum.

§ 30. Um ikki strangari revsing er ásett sambært lóg-gávu annars, verður hann revsaður við sekt ella hefti, sum sambært hesi lóg gevur skipanini skeivar ella misvísandi upplýsingar.

Stk. 2. Er lógarbrotið framt av einum partafelag, lutafelag ella líknandi, kann áleggjast felagnum sektarbyrgd.

§ 31. Stýrið kann eftir nærri ásettum reglum gera gjaldsavtalur, herundir avskriva krøv, tá útlit ikki eru at fáa allan peningin frá skuldaranum.

§ 32. Landsstýrismaðurin í arbeðsmarknaðarmálum kann eftir ummæli frá stýrinum gera sáttmála við onnur lond um arbeðsloysistrygging.

Stk. 2. Landsstýrið kann eftir ummæli frá stýrinum áseta nærri reglur um arbeðsloysistrygging v.m. fyri teir persónar, sum fevndir eru av sáttmálanum sambært hesi grein.

§ 33. Henda lóg kemur í gildi tann 1. juli 1997 og samstundis fer úr gildi lótingslóg nr. 17 frá 10. mars 1992 um arbeðsloysistrygging og arbeðsávísing við seinni broytingum.

Viðmerkingar

Í kjalarvørrinum á búskaparkreppuni, ið føroyska samfelagið kom í fyrst í níttiarunum, fylgdi m.a. eitt stórt arbeðsloysi. Hetta vaksandi arbeðsloysi varð skjótt ein óvurhondsstóru samfelagstrupulleiki, sum stóða mátti takast til.

Í samgonguskjalinum hjá landsstýrinum, sum skipað varð millum javnaðarflokkinn og fólkaflokkinn 15. januar 1991, varð avgjørt at seta eina nevnd við umboðum fyri partarnar á arbeðsmarknaðinum og tað almenna, at kanna spurningin um arbeðsloysistrygging.

12. mars 1991 samtykti landsstýrið at seta eina nevnd, hvørs arbeðssetningur skuldi vera at gera kanningar viðvíkjandi eini møguligari arbeðsloysisskipan í Føroyum, og tann 18. desember 1991 fyrilá álit neyðarinnar.

Neyndin kom til ta niðurstøðu, at dentur skuldi leggjast á fáa eina skipan ið:

- veitir teimum borgarum, ið gerast arbeðsleysir, best møguligu trygging uttan tó samstundis at virka sum ein minstulønarskipan,
- er løtt hjá borgarunum at skilja og løtt at umsita,
- verður evnað soleiðis, at tað altíð skal loysa seg at arbeiða, um nakað arbeiði er at fáa, heldur enn at ganga arbeðsleysur,
- er í samsvari við alljóða krøv til arbeðsloysistryggingar,

Avgjört varð, at Landsstýrið skuldi velja Stýrið fyri Als millum umboð fyri løntakara- og arbeiðsgevarafeløgum. Eisini var seinja millum hesar partar um, at talan skuldi verða um eina tvungna skipan, har bæði løntakarar og arbeiðsgevarar høvdu skyldu til at gjalda. Prosentsatsurin, løntakarar og arbeiðsgevarar skuldi gjalda, skuldi verða tann sami.

Løgtingið samtykti við L.L. nr 17 frá 10. mars 1992, at seta í verk arbeiðsloysisskipan, og stuðlaði henni við 20 mill. kr.

Tíverri vísti tað seg eftir stovnanina, at búskaparkreppan ikki var komin í hæddina, og skjótt var neyðugt at broyta táverðandi lóggávu, fyri at ALS skuldi kunna fylgja upprunaligu ætlanum. Á vári 1993 var lógin fyri stórum broytingum, av tí at líggjarorkan ikki rakk til útgjaldsskyldurnar. M.a. var útgjaldið skert, inn-gjaldið hækkað umframt at inn-gjaldið til núverðandi Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin í tíðarskeiðnum 1. apríl 1993 til 31. mars 1994 varð latið ALS. Harumframt varð lán tikið úr sama grunni. Eisini varð fælið, sum var í Fritíðargrunnurin pr. 1. apríl 1993, við lóg, latið ALS. Tilsamans fekk ALS tilflut smáar 100 mill. kr.

Lógarbroytingin í apríl 1993 breyt við upprunaliga tryggingarprinsippið við tað at tá hámarkið fyri inn-gjaldið varð strikað, og útgjaldið kundi skjótast niðureftir, var so at siga ikki samband millum inn- og útgjald.

Á heysti 1994 hendi aftur broytingar á økinum. Útgjaldstíðin varð longd, tað sokallaða rullandi útgjaldi varð avtikið, og landskassin avsetti einar 50 mill. kr. til raksturin í 1995.

Galdandi lóggáva

Galdandi lóg um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing, L.L. nr. 17 frá 10. mars 1992 við seinni broytingum, hevur í høvuðsheitnum við sær at:

- Skipanin er tvungin fyri so at siga allar løntakarar millum 16 og 67 ár.
- Sjálvstøðugt vinnurekandi kunnu, um tey vilja, gerðast linnir.
- Inn-gjaldið til skipanina er 2.75%, bæði fyri løntakarar og arbeiðsgevarar.
- Tá limur gerst arbeiðsleysur, kann hann siga frá hjá arbeiðsloysisskipanini, ið eisini virkar sum arbeiðsávísing.
- Fyri at fáa útgjald, skal limur verða tøkur á arbeiðsmarknaðinum.
- Útgjaldstíðarskeiðið kann ásetast til 830 dagar í einum 5 ára skeiði. Hetta er í løtuni 798 dagar í einum 5 ára skeiði.
- Útgjaldið er 70% av inntøkuni seinastu 12 mánaðirnar, tó í mesta lagi 70% av teirri upphædd, sum goldin verður fyri 40 tíma arbeiðsviku íroknað fritíðarløn, sambært tí til eina og hvørja tíð galdandi sáttmálu millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag. Fyri sjálvstøðugt vinnurekandi er útgjaldið 70% av miðalinntøkuni seinastu 3 árin, tó í mesta lagi sum umframt standandi.
- Oftast er galdandi, at tímalønt fáa ein bíðidag, mánaðarlønt og flestu sjálvstøðugt vinnurekandi fáa fyra bíðidagar. Serligar reglur eru galdandi fyri fiskimenn og útróðrarimenn.
- Limur, sum av egnum ávum gerst arbeiðsleysur ella sigur arbeiði frá sær, fær karatena í 4 vikur. Sama er galdandi fyri lim sum ikki tekur upp arbeiði, honum er ávíst.
- Stýrið fyri arbeiðsloysisskipanina hevur 7 limir, allir valdir av landsstýrinum. 3 umboðandi løntakara-feløgin og 3 umboðandi arbeiðsgevarafeløgin. 7. limurin er formaður.
- Landsstýrið velur 3 limir í kræmnevndina.

Fyrst í 1995 heitti landsstýrið á stýrið fyri Arbeiðsloysisskipanina um at gera eitt uppskot til nýggja lóg. Hetta uppskot var liðugt í september 1995. Almanna- og heilsudeildin gjørdi eitt annað uppskot. Hvørki av uppskotunum vórðu lögð fyri tingið.

Lógarbreytingarnar í hesum lógaruppskoti eru ikki so viðgongdar sum omanfyrinevnda uppskot. Lógaruppskotið ger tó eitt greitt býti um ábyrgdina millum landsstýrismannin í arbeiðsmarknaðarmálum og stýrið fyri ALS.

Almennar viðmerkingar

Tey fyrstu arbeiðsleysu dutti úr skipanini í januar 96, uttan at hava verið í arbeiði síðan Arbeiðsloysisskipanin byrjaði. Hendu støðan er neyvan hon, ið nevnilin hevði í tonkunum tá hon gjørði álitid í 1991. Útgangsstøðið var, at fólk einans skulu inn í Arbeiðsloysisskipanina eina stutta tíð, og síðani fara út aftur á arbeiðsmarknaðin. Veruleikin hevur víst seg at vera ein annar. Í uppskotinum til nýggja lóg er heimild til, at Arbeiðsloysisskipan kann geva arbeiðsleysum annað og meira enn bara eitt tryggingarútgjald.

Tá lógin kom í gildi í 1992 var talan um eina tvungna skipan. Ein lógarbreyting í apríl 1993 breyt við upprunliga tryggingarprinsippið við tað, at tá hámarkið fyri inngjald varð strikað, og útgjaldið kundi skjótast niðureftir, var so at siga ikki samband millum inn- og útgjald. Í uppskoti til nýggja lóg er lagt upp til, at inngjaldingarprosentid lækkar. Útgjaldingarupphæddin og útgjaldingartíðarskeiðið er ásett í lógini og gevur soleiðis eitt frambald og trygd fyri tann arbeiðsleysa.

Uppskotið hevur við sær, at skipanin verður lættari at umsita. Tað er partvís tí, at uppskotið ikki í sama mun sum verandi lóg er býtt upp í bólkur. Uppskotið skuldi eisini - í tráð við upprunliga ætlanirnar - gjørt skipanina lættari fyri tann einstaka at skilt.

KAPITTUL I

ENDAMÁL OG INNTØKUR.

Viðv. § 1

Endamál Arbeiðsloysisskipans er her lýst. Tað er ein stevna, sum ikki gevur heimild til útreiðslur ella tiltøk.

Viðv. § 2

Inntøka Arbeiðsloysisskipanins eru gjöld frá arbeiðstakara og arbeiðsgevara, sjálvstøðugt vinnurekandi og persónum, sum hava teknað sjálvløðnar skipanir.

Viðv. § 3

Arbeiðsloysisskipanin hevur gjørt avtalu við Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin um at fáa endurfiggja lánið, sum skuldi afturgjaldast 1. apríl 1997 sambært lógini.

KAPITTUL II

LEIÐSLA OG FYRISITING.

Viðv. § 4 og § 5

Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum velur eftir tilmæli frá þøtumum á arbeiðsmarknaðinum eitt stýri til at sita fyri og hava ábyrgdina av arbeiðsloysisskipanini.

Viðv. § 6

Almanna- og heilsudeildin hevur heimild at fáa til vega upplýsingar frá Arbeðsloysisskipanini.

KAPITUL III**GJALD TIL ARBEÐSLOYSISSKIPANINA:****Viðv. § 8**

Her er avsett hvør rindar til Arbeðsloysisskipanina. Inngjaldið er knýtt til a-inntøkuhugtakið, at innkreivjingin fer fram um a-skattaskipanina.

Viðv. § 9

Her er avsett, av hvørjum gjaldið til Arbeðsloysisskipanina verður roknað. Í § 16 er útrokningargrundarlagið fyri útgjald víst til § 9, og tað er soleiðis tann inntøku, sum rindað verður av, sum gevur rætt til útgjald.

Viðv. § 10

Her er avsett hvat ALS-gjaldið hjá teimum gjaldsskyldugu er. Tann búskaparlíga støðan er soleiðis, at til ber at lækka inngjaldið til 2,50%, tá lógin verður sett í gildi. 1. januar 1998 verður lagt upp fyri enn ein lækking við 0,25%.

Fyrirbilsroknskapartølini hjá Arbeðsloysisskipanini fyri 1996 síggja soleiðis út:

Tryggingarinngjald	193.936.994 kr.
Tryggingarútgjald v.m.	<u>148.569.373 kr.</u>
	45.367.621 kr.
Rakstur, rentur v.m.	<u>14.760.537 kr.</u>
Úrslit áðrenn burturleggingar	<u>30.598.084 kr.</u>
Aktiv	
Tøktur peningur	90.342.783 kr.
Skuldarir	6.873.031 kr.
Onnur aktiv	<u>4.844.990 kr.</u>
	<u>102.060.804 kr.</u>

Tað er hesi fyrirbilsroknskapartøl frá 1996, sum eru grundlagið fyri, hvussu nógv roknað kann við, at lækkingin av inngjaldingarprosentinum fer at minka inntøkurnar. Mett verður, at lækkingin í 1997 fer at minka inntøkurnar við 17 mió kr. í 1997 um árið. Tað vil siga 9 mió kr. í 1997, av tí at útdarskeiðið, lógin verður í gildi í 1997, er _ ár. Í 1998 vil lækkingin minka inntøkurnar við 34 mió kr., um lækkingin uppá 0,25% kemur 1. januar 1998.

Viðv. § 11

Inngjaldingarnar frá løntakarum verða í dag kravdar inn gjøgnum a-skattaskipanina.

Inngjaldingarnar frá arbeiðsgevarum verða sum heild kravdar inn av ALS gjøgnum rokning, men meginparturin av arbeiðsgevarum hava valt, at inngjaldingin verður kravd inn automatiskt gjøgnum a-skattaskipanina. Útreiðslurnar hjá Toll- og Skattstovu Føroya fevna um edv-útreiðslur.

Sum nú er fær Toll- og Skattstovu Føroya einki fyri hesar tænastu. Í hesum fyriliggjandi uppskoti er ein

broyting sum førur við sær, at Toll- og Skattstova Føroya fær pening fyri hetta arbeiði. Eingin meting er gjørd av, hvat kostnaðurin av hesum arbeiði verður.

Við. § 12

Stýrið kann áseta næri reglur viðvíkandi umsitingini av ALS-gjaldinum.

KAPITTUL IV.

SJÁLVSTØÐUG VINNUREKANDI/SJÁLVBOÐIN TRYGGING

Við. § 13

Henda grein er um tey, sum hava inntøku frá persónligum arbeiði sum sjálvstøðugt vinnurekandi. Tey kunnu sjálvboðin tekna arbeiðsloysistrygging fyri hesa inntøku.

ALS-gjaldið hjá sjálvstøðugt vinnurekandi hevur sama prosenttal sum onnur. Tryggingin skal hava verið í gildi samanhangandi í minsta lagi í 1 ár. Áðrenn hin sjálvstøðugt vinnurekandi hevur rætt til útgjald. Næri reglur um sjálvstøðugt vinnurekandi mugu ásetast av stýrinum í kunngerð.

Við. § 14

Persónar, sum annars ikki hava møguleika at koma undir Arbeiðsloysisskipanina, kunnu eftir egnum ynski tekna trygging, og koma undir arbeiðsávísingina. Her verður m.a. hugsað um føroyskar handverkarar, sum arbeiða í útlondum.

KAPITTUL V.

ÚTGJALD

Við. § 15

Umframt at ein persónur skal lúka treytirnar, ið eru: at vera arbeiðsleysur og móttvegis Arbeiðsloysisskipanini prógva, at so er, at vera tøkur á arbeiðsmarknaðinum, hava fyllt 16 ár, men ikki 67 ár, hava bústað í Føroyum, fyri at fáa arbeiðsloysistuðul útgjaldin, skal viðkomandi eisini lúka treytina at vera arbeiðsførur.

Ein persón er ikki tøkur, um hann/hon til dømis er sjúkur, er í barnshurðarfarloyvi, er raktur av verkfalli ella verkbanni, er í varðhaldi, er undir útbúgving, noktar at taka ímóti arbeiði, ið ávísingin ávísir honum/henni, uttan haldgóða grund heldur uppá við arbeiði sínum ella verður uppsagdur av orsökum, ið kunnu roknaast at hann/hon sjálv/ur er orsök til.

Møguleiki verður fyri, at hin arbeiðsleysi kann halda frítíð við stuðul uttan at vera tøkur í dagatali svarandi til teir dagar, hin arbeiðsleysi hevur rætt til frítíð eftir L. nr. 30 frá 07.04.1986 um frítíð við løn við seinni broytingum.

Við. § 16

Greinin ásetur útrokningargrundarlagið, t.v.s. ta upphædd sum útgjaldið verður roknað av.

Persónur, sum hevur verið arbeiðsleysur, men fer í arbeiði og so aftur gerst arbeiðsleysur, fær altíð hægsta útrokningargrundarlagið. Hetta er gjørt fyri at ein arbeiðsleysur, sum átekur sær arbeiði, ongantíð verður verri stillaður móttvegis skipanini.

Viðv. § 17

Í greininni er ásett hvar hægsti útgjald er. Það verður rekið soleiðis út:

Hægsti árlegi atvikaþesssstuðul (í 1996-niveau):

$70\% \cdot (\text{tímalón} \cdot \text{daglegir atvikaþessstímar} \cdot \text{frítíðarlón} \cdot \text{árlegir atvikadagar})$

$0,7 \cdot (75,86 \cdot 8 \cdot 1,12 \cdot 227) = 108.005,22 \text{ kr.}$

Hægsti daglegi atvikaþesssstuðul (í 1996-niveau):

$108.005,22 \text{ kr} / (\text{dagur í árinum} - \text{leygar- og sunnudagar} - \text{halgidagar})$

Stuðulin verður yfirlit frá ár til ár.

Við vanligu atvikadagarnar skilst allar dagar í árinum við undantaki av leygar-, sunnu-, og halgidögum, og allar frídagarnar sambært lögtingslög um frítíð við lön.

Útgjald verður fyrir allar dagar í árinum við undantaki av leygar-, sunnu-, og halgidögum.

Hægsti útgjaldið er knýtt at sáttmálanum á atviksmarknaðinum, eisini hvar dagatalinum viðvíkur.

Stýrið ger kunngerð um í hvønn mun hín atviksleysi kann hava aðra inntöku, samtundis sum hann fær atviksleysisstuðul, og hvussu stuðulin skal skerjast í mun til hesa inntöku. Her er eisini heimild til ALS-kortið.

Viðv. § 18

Í sambandi við bíðidagar eru atviksleysi ikki býtt upp í fleiri bólkar, men í hesum uppskoti eru bíðidagarnir bert knýttir at inntökuni úðrenu atviksloysi. Hetta gera tað umsitingliga lættara at áseta bíðidagarnir.

Bíðidagarnir kunnu to óngantíð verða fleiri enn 10.

Viðv. § 19 og § 20

Her er ásett at atviksleysur, sum verður uppsagdur av eignum áðum, ella uttan haldgóða grund sigur seg úr starvi, fær karantena, sum verður trekt frá lögsta tíðarskeiðinum, viðkomandi kann verða í skipanini.

Atviksleysur, sum uttan serliga orsök noktar at taka á seg atvikið ávíst av atviksávísingini, missur rættin til tryggingarútgjald í 4 vikur, og verða hesar taldar við í tí í §23 nevnda tíðarskeiði.

Viðv. § 21

Ein serskipan verður framvegis fyrir fólk á fiskavirkjum. Fyri atviksleysi á fiskavirkjum, verður atviksleysisstuðul rekiður eina ferð um vikuna frá og við 9. atviksloysistíma. Fyri atviksleysi, sum sambært avtalu ikki atvikaðu folla tíð, verður atviksleysisstuðul rekiður við einum lutfalsligum lægri tímatali. Stýrið ger kunngerð um hvørt fiskavirki koma undi hesa reglu og um skipanina annars. herundir hvørjar upplýsingar skulu gevast skipanini, hvør skal vátta hesar upplýsingar v.m.

Viðv. § 22

Farloyviskipanin er í mun til núgaldandi lög óbroytt. Stýrið ger í kunngerð nærri reglur um útgjaldingar til fólk í farloyvi frá fýstum starvi.

Útgjald undir farloyvi kann verða givið fyrir eitt ávíst tíðarskeið millum 3 og 12 mánaðir og verða givið við tí treyt, at annað fólk, sum er tókt í atviksávísingini, verður sett ístaðin í sama tíðarskeiði og undir somu treytum.

Viðv. § 23

Rætturin til útgjald fellur burtur tá atviksleysur í undanfarna 5-ára skeiði, hevur fingið atviksleysisstuðul

útgoldnan í 798 dagar. Tað stendur greitt í lógini og verður harvið ein trygd fyri tann arbeiðsleysa, at tíðurskeiðið ikki verður broytt við stuttum millumbilum.

5 ára skeiðið er ikki ein broyting í mun til tað, sum hevur verða ásett í kunningið síðan august 1996.

Viðv. § 24

Tá arbeiðsleysur hevur fingið stuðut í 798 dagar, fær hin arbeiðsleysi ikki rætt til útgjald úr skipanini fyrr enn eitt 24-mánaða skeið er farið. Tá verður hann/hon hinvegin at meta sum um bann/hon kemur uppí skipanina fyrstu ferð. Hetta er í flestu førum ein linking hjá teimum arbeiðsleysu í mun til verandi lóg.

KAPITUL VI

ARBEIÐSÁVÍSING OG ARBEIÐSSKAPANDI TILTØK.

Viðv. § 25

Reglurnar um arbeiðsávísingina eru óbroyttar í mun til verandi lóg. Arbeiðsloysisskipanin umsitur arbeiðsávísingina. Ávísingin er fyri arbeiðsleys og ómur, sum ynskja at vera skrásett á arbeiðsávísingini.

Allar Føroya eru at rokna sum ein arbeiðsmarknaður í sambandi við arbeiðsávísing, soleiðis at skilja, at um eini arbeiði er til hin arbeiðsleysa á staðnum, har hann/hon býr, kann arbeiði ávísast viðkommandi aðra staðni í landinum, har arbeiði er at fáa. Tó skal arbeiði altíð ávísast so nær bústaðinum hjá viðkommandi sum gjørligt. Í serligum førum kunnu tó undantøk gerast, sum t.d. vánaligir ferðamøguleikar til og frá arbeiði, og bústaðarviðurskipti. Soleiðis eiga eisini undantøk at verða gjørd fyri familjur við børnum í og undir skúlaaldri, og einlig við børnum.

Tað er ikki loyvt at seta fakmørk fyri arbeiðsávísing, burtursæð frá neyðugum førleika. Førleiki er at skilja bæði líkamliga og yrkisliga. Endamálið við hesi áseting er at skipa so fyri, at arbeiðsleys fólk í eini vinnugrein kunnu søkja arbeiði í vinnugrein, har tørvur er á arbeiðsmegi.

Stýrið ger í kunningið nærri reglur um virkið hjá arbeiðsávísingini, millum annað um undantøk sambært viðmerkingarnir omanfyri.

Viðv. § 26

Stýrið kann í serligum førum seta í verk og gjalda førleikagevandi tiltøk fyri arbeiðsleys. Hetta kann til dømis verða í samband við fyrircikan til ein møguligt komandi oljuvinnu.

KAPITUL VII

KÆRUR

Viðv. § 27

Reglurnar um kærur eru næstan óbroyttar í mun til verandi lóg. Tó fær landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum heimild til at flytta kærunevndina til ein annan kærunevnd. Tað verður til dømis aktuelt, um ein felags kærustovnur fyri Føroyar ella arbeiðsmarknaðarækið verður stovnaður.

Allar avgerðir, sum Arbeiðsloysisskipanin hevur tikið viðvíkjandi arbeiðsloysi, kunnu kærast til kærunevnd-

ina hjá Arbeðsloysisskipanini innan 4 vikur eftir, at viðkomandi hevur fingið frúboðan um avgerðina. Avgerðir hjá kærunevndini kunnu ikki kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika, men kunnu av Arbeðsloysisskipanini skjótast inn fyri Føroya Rætt innan 6 mánaðir eru larnir. Hetta merkir ikki, at freistur er fyri tann arbeiðsleysa at skjóta inn fyri Føroya Rætt, men bara fyri Arbeðsloysisskipanini.

Kærunevndin hevur 3 limir, ein umboðandi løntakarar, ein umboðandi arbeiðsgevarar og ein formann, ið skal vera lögfrøðingur. Tey verða vald av landsstýrismanninum í arbeiðsmarknaðar-málum fyri 4 ár í senn, tó so at nevndarlimur verður sitandi til nýggjur er valdur.

KAPITUL VIII

REGLUR ANNARS

Viðv. § 28

Til nýtslu í sambandi við útrokning og eftirlit við útgjaldsupphæddum eftir hesi lóg, hoyðist Arbeðsloysisskipanin at útvega sær upplýsingar frá Toll- og Skattstovu Føroya og Almennastovuni.

Somuleiðis hava fakfeløg og arbeiðsgevarar skyldu at geva Arbeðsloysisskipanini teir upplýsingar, skipanin biður um í sambandi við eftirlitsarbeiði.

Viðv. § 29

Hevur arbeiðsleysur givið Arbeðsloysisskipanini skeivar upplýsingar, ella tagt um umstøður, sum hava havt týðning fyri arbeiðsloysisstuðulin, kunnu upphæddir, sum av órøttum eru útgoldnar, verða kravdar afturgoldnar frá tí arbeiðsleysa.

Hevur arbeiðsgevur medíbyrgd av at skeivir upplýsingar eru givnar, ella at tagt er um umstøður, sum hava havt týðning fyri arbeiðsloysisstuðulin, liggur afturgjaldsskyldan eisini á honum.

Viðv. § 30

Um ikki strangari revsing er ásett sambært lóggávu annars, verður hann revsaður við sekt ella hefti, sum sambært hesi lóg gevur skipanin skeivar ella misvísandi upplýsingar.

Er lógarbrotið framt av einum partafelag, lutafelag ella líknandi, kann áleggjast felagnum sektarábyrgd.

Viðv. § 31

Stýrið kann eftir nærri ásettum reglum gera gjaldsavtalur, herundir avskriva krøv, tá útlit ikki eru at fáa allan peningin frá skuldaranum.

Viðv. § 32

Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum kann gera sálmála við onnur lond um arbeiðsloysis-trygging. Hetta er gjørt við Danmark sambært verandi lóg.

Viðv. § 33

Skotið er upp, at lógin kemur í gildi tann 1. juli 1997. Soleiðis verður møguleiki at gera kunngerðir, sum er neyðugar fyri at fáa lógina umsitiliga.

1. viðgerð 13. mars 1997. Málið varð heint í trivnaðarnevndina, sum 16. mai legði fram soljóðandi:

Álit

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundum 7/4, 11/4, 16/4, 28/4, 7/5, 12/5 og 15/5 1996.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Kristian Magnussen, landsstýrismann, Evi H. Bennicke, fulltrúa í landsstýrinum, Karin Kjølbro, formann í stýrinum fyri arbeiðsloysistryggingina, Sjurð Horsdal, stjóra á arbeiðsloysistryggingini og Kristinu Samuelson, formann í kærnevndini fyri arbeiðsloysisskipanini.

Nevndin hevur undir viðgerðini móttikið skriv frá Føroya Arbeiðarafelagi, Havnar Arbeiðsmannafelagi, Havnar Arbeiðskvinnufelagi dagfest 24.02.1997 (móttikið á lögtingsskrivstovuni 19.03.1997), frá Havnar Arbeiðskvinnufelagi dagfest 12.03.1997, frá Føroya Fiskimannafelagi dagfest 18.03.1997 og frá Føroya Skipara- og Navigatørfelagi dagfest 18.04.1997. Eisini hevur nevndin fingið avrit av skrivi dagfestum 21.02.1997 frá Føroya Arbeiðsgevarafelagi og Føroya Handverksmeistarafelagi til arbeiðsloysisskipanina um uppskotið.

Nevndin er samd um, at mæla lögtinginum til at samtykkja uppskotið við ávísun niðanfyrir tilmæltum broytingum. Harumframt setir ein meiriluti (Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana) serstakt broytingaruppskot fram. Eisini seta tveir minnilutar av nevndini,

- Óli Breckmann, Rína Sivertsen, Maria Hansen og
- Ernst Hansen, broytingaruppskot fram.

Eín samd nevnd setir fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1) § 3 í uppskotinum verður strikað.	íð tað snýr seg um hýtt umborð á føroyskum skipum."
2) § 8, 2. pkt. verður orðað soleiðis: "øll, sum rinda A-inntøku í Føroyum."	7) Afturat § 25, stk. 4 verða sett orðini: "_sum m.a. kunnu stovnsseta lokalar arbeiðsávísingar",
3) Í § 17, stk. 2 verður "§ 9 a og b" broytt til: "§ 9, 1 og 2"	8) Seinna pkt. í § 27, stk. 1 verður strikað.
4) Í § 19 verða orðini: "uppsagdur av egnum ávun" strikað, og í staðin verða sett orðini: "burturvístur orsakað av tænaðubroti".	9) § 27, stk. 2 verður strikað og í staðin verður sett sum nýtt stk. 2: "Ummæli frá arbeiðsloysisskipanini til kærnevndina skal verða avgreitt innan 4 vikur."
5) Í § 22, stk. 1, verður aflaná orðið "løstum" innsett: "ella støðugum"	10) Sett verður afturat § 33: "tá fer § 2, stk. 2, í hesi lóg ikki úr gildi fyrr enn 01.05.2002."
6) § 25, stk. 2 verður orðað soleiðis: "Stk. 2. Í samband við arbeiðsávísing er hvør sýsla at rokna sum ein arbeiðsmarknaður, tá verða Føroyar roknaðar sum ein arbeiðsmarknaður tá	11) Í teim førum greinarn. ella stk. verða strikað verða eftirfylgjandi greinarn. & stk. og tilvísingar broyttar samsvarandi hesum.

Viðmerkingar:

Viðv. 1) Henda grein stendur í lögtingslóg nr. 17 frá 10.03.1992 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing § 2, stk. 2, soleiðis sum hon er orðað við lögtingslóg nr. 45 frá 09.05.1997. Tá er ikki fyri neyðini, at hon eisini stendur í uppskotinum § 3.

Viðv. 2) Sum orðingin er í uppskotinum hjá landsstýrinum, kann orðingin geva íva um, hvørt almennir stovnar eru gjaldsskyldugir. Broytingaruppskotið er tí sett fram fyri at undirstrika, at allar A-inntøkur hava gjaldsskyldu til ALS; eisini almennir stovnar.

Viðv. 3) § 9 í uppskoti landsstýrisins hevur einki pkt. a og einki pkt. b, men eitt pkt. 1 og eitt pkt. 2, og tilvísingin verður tí rættað samsvarandi hesum.

Viðv. 4) Nevndin heldur, at orðingin "uppsagdur av egnum ávoni" er ikki nóg neyv, og er ov víttfevandi. Mælt verður heldur til orðingina "burturvístur orsakað av tænastubroti". Í hesum liggur, at talan skal verða um burturvísing og ikki uppsøgn. T.v.s. at viðkomandi arbeiðsgevari av røttum skal hava burturvíst viðkomandi uttan nakra uppsagnartíð, og uttan lön frá burturvísingardegnum at rokna.

Viðv. 5) Greinin er sett inn fyri at leggja dent á, at eisini fólk, sum formliga ikki eru í føstum starvi, men í roynd og veru hava havt eitt fast arbeiði - ella støðugt arbeiði - eisini kunnu koma undir farloyvi.

Viðv. 6) Nevndin heldur, at tað er órímligt, at maður ella kona, skal verða skyldubundin at átaka sær arbeiði í einari aðrari sýslu í Føroyum. Set nú fyri, at ein suðringur, sum hevur konu og børn, fær eitt fyribils arbeiðstilboð í Klakksvík: Skal hann hava skyldu at taka slíkt arbeiði á seg? Nevndin heldur, at skylda skal verða hjá tí arbeiðsleysa at sýna ávísan fleksibilitet viðvíkjandi arbeiðsstaði, men ikki skal kunna krevjast, at hann skal fara úr sýsluni at taka á seg arbeiði. Heilt vanligt hevur tó verið at sumnanfjørðsmenn hava verið við skipum norðanfyri og øvugt, og tí eru Føroyar í tí sambandinum at rokna sum ein arbeiðsmarknaður.

Viðv. 7) Nevndin heldur tað hava stóran týdning, at lokalar arbeiðsávísingar verða settar á stovn, soleiðis at mest møguligt verður gjørt fyri at fáa fólk móguleika at koma aftur til arbeiðis.

Viðv. 8). Nevndin heldur ikki, at serligar reglur skulu verða í lógini um, hvussu mál viðvíkjandi arbeiðsloysistrygging skulu viðgerast við dómstólarnir. Slík mál mugu fara fram eftir grundlógini § 63 og vanligur lóggávuni annars.

Viðv. 9) Nevndin heldur ikki, at landsstýrismaðurin skal fáa heimild at leggja kærmyndugleikan til annan myndugleika enn kærnevndina fyri arbeiðsloysistryggingina. Verður hetta aktuelt av eini hvørji orsøk, so verður slík broyting av skipanini at fremja við løgtingslóg. Upplýst er, at arbeiðsloysisskipanin brúkar alt ov langa tíð uppá at geva kærnevndini ummæli í kærumálunum, upp í fleiri mánaðir. Hetta kann ikki góðtakast, og tí verður mælt til, at ávís svarfrest verður sett í lógina.

Viðvíkjandi 10) Greinin er neyðug fyri at tryggja, at veðhaldið, sum givið er ALS móttegis láni í arbeiðsmarknaðareftirlønargrunninum, við løgtingslóg nr. 17 frá 10.03.1992 um arbeiðsloysistrygging og arbeiðsávísing § 2, stk. 2, soleiðis sum hon er orðað við løgtingslóg nr. 45 frá 09.05.1997, stendur við, til lánið er afturgoldið.

Ein melrlutur (Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jens av Rana) setir fram so-
ljóðandi

Broytingaruppskoti

- 1) Í § 17 stk. 1 og 2 verður "70 %" broytt til "80 %"
- 2) § 18 verður orðað soleiðis: "§ 18. Arbeiðsloysistuðul verður veittur frá fyrsta degi, viðkomandi er arbeiðsleysur".
- 3) § 20 stk. 2 verður strikað.
- 4) Sett verður afturat sum 2. pkt. í § 23, stk. 1: "Um so er, at arbeiðsleysur hevur verið hurtur úr skipanini í 60 samanhangandi arbeiðsdagar, gongur 798 dagar frustin av nýggjuni."
- 5) § 24 verður "24-" broytt til "12-"

Viðmerkingar:

Viðv. 1) Meirilutinn heldur, at sum er, er 70 % alt ov lítið hjá einum arbeidsleysum at fáa í arbeidsloysisstuðli fyri so dánt at klára seg, og metir, at skipanin hevur orku til at rinda 80 % í staðin.

Viðv. 2) Eftir uppskoti landsstýrisins er greinin orðað soleiðis at fólk aftur seg við at taka á seg leys fyrihilsarbeiði, tá hetta kann føra við sær blóð dagar í tveinum umførum. Skipanin eigur at verða so líðilig sum gjørligt, soleiðis at lætt er hjá fólk at fara úr skipanini til arbeiðis og koma aftur í skipanina.

Viðv. 3) Meirilutinn heldur ikki, at tann tíðin, arbeidsleysur ikki hevur fingið stuðul, tí at hann ikki hevur tikið við starvið, skal telja við í døggunum hann hevur verið í skipanini eftir § 23. Verður hetta gjørt, kann henda seg, at hann fær dupulta karantenutíð. Tá hann ikki tekur arbeiði og tíðin hann kann verða í skipanini sum heild verður stýtt við tilsvarendi døgum.

Viðv. 4) Meirilutinn heldur ikki, at tá ið maður ella kvinna hava verið í arbeiði í trýggjar mánaðar, at viðurskipti hansara ella hennara áðrenn hetta tíðarskeið skulu hava ávirkan á viðurskiptini móttvegis arbeidsloysissskipanini.

Viðv. 5) Meirilutinn heldur, at tvey ár er ov long tíð, og at eitt ár er meira hóskandi.

Ein minniluti (Óli Breckmann, Rúna Sívertsen og María Hansen) setir fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1) Í § 10 stk. 3 verður sett: "Stk.3. Stýrið kann við kunngerð broyta tað í stk. 1 nevnda Als gjald, tó ongantíð til hægri enn 2,50 %, og ikki hægri enn 2,25 % frá 1. januar 1998".	3) § 20, stk. 2 verður strikað.
2) § 19 og § 20 verða "4 vikur" broyttar til "6 vikur".	4) Í § 23. stk. 2 verður sett: "Stk. 2. Tað í § 19 og § 20 nevnda tíðarskeið verður talt við í tí í stk. 1 nevnda tíðarskeiði."

Viðmerkingar:

Viðv. 1) Á fundum við stýrið og leiðsluna kom fram, at stýrið kundi hugsað sær meiri myndugleika til at reka skipanina sum upprunaliga ætlað. Uppskotið leggur slíkan myndugleika til stýrið.

Viðv. 2) Greinin er sett inn fyri at stuðla fólk til at taka við arbeiðsflóðum.

Viðv. 3) og 4) Minnilutinn heldur, at av tí at innihaldið av § 20, stk. 2 er ein tilvísing til § 23, eigur innihaldið at verða flutt til hesa grein. Harumframt heldur nevndin, at samu atlit gera seg galdandi viðvíkjandi § 19 sum § 20, og tilvísing eigur tí eisini at verða gjørd til § 19.

Ein minniluti (Ernst Hansen) setir fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Afturat § 25 stk. 1 verður sett: "Arbeitsloysis, sum eru tilmeldað arbeidsávísingini skulu av ávísingini	hava eitt arbeidstilboð minst einu ferð um árið"

Viðmerkingar:

Tað er staðfest, at arbeidsákvísingin ikki virkar eftir endamálinum, og tí verður skotið upp ein lógatryggjagður nettur til at fáa eitt ávíst arbeidstilboð eina ferð um árið.

2. viðgerð 26. mai 1997. Uppskot um at beina málið aftur í nevnd fall við 9-0-20 atkvøðum. §§ 1 og 2 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá samdari nevnd til § 3 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. §§ 4, 5, 6 og 7 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá samdari nevnd til § 8 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 8 soleiðis broytt samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 9 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 10 frá Óla Breckmann, Ránu Sivertsen og Mariu Hansen samtykt við 16-3-10 atkvøðum. § 10 soleiðis broytt samtykt við 18-8-3 atkvøðum. §§ 11, 12, 13, 14, 15 og 16 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 17 frá samdari trivnaðarnevnd samtykt við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 17 frá Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana fall við 6-7-16 atkvøðum. § 17 soleiðis broytt samtykt við 26-3-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 18 frá Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana fall við 10-3-16 atkvøðum. § 18 samtykt við 25-4-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til §§ 19 og 20 frá Óla Breckmann, Ránu Sivertsen og Mariu Hansen afturtikið. Broytingaruppskot til § 19 frá samdari trivnaðarnevnd samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 19 soleiðis broytt samtykt við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 20 frá Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther, Jenis av Rana, Óla Breckmann, Ránu Sivertsen og Mariu Hansen samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 20 soleiðis broytt samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 21 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 22 frá samdari nevnd samtykt við 29-0-0 atkvøðum. § 22 soleiðis broytt samtykt við 29-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana til § 23 fall við 11-2-16 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 23 frá Óla Breckmann, Ránu Sivertsen og Mariu Hansen samtykt við 16-2-11 atkvøðum. § 23 soleiðis broytt samtykt við 18-5-6 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 24 frá Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana fall við 8-5-16 atkvøðum. § 24 samtykt við 19-6-4 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 25, stk. 2 frá samdari trivnaðarnevnd fall við 5-0-24 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 25, stk. 4 frá samdari trivnaðarnevnd samtykt við 28-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot til § 25 frá Ernst Hansen, fall við 5-6-17 atkvøðum. § 25 soleiðis broytt samtykt við 28-0-0 atkvøðum. § 26 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá samdari nevnd til § 27 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. § 27 soleiðis broytt samtykt við 28-0-0 atkvøðum. §§ 28, 29, 30, 31 og 32 samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot frá samdari nevnd til § 33 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. § 33 soleiðis broytt samtykt við 28-0-0 atkvøðum. Broytingaruppskot nr. 11 frá samdari nevnd samtykt við 28-0-0 atkvøðum. At málið soleiðis samtykt kann fara til 3. viðgerð samtykt við 27-0-1 atkvøðum.

30. mai 1997 lögðu tingmenninir Ernst Hansen, Ránu Sivertsen, Vilhelm Johannesen, Jenis av Rana og Mariu Hansen til 3. viðgerð fram soljóðandi

Broytingaruppskot

Í uppskoti landsstýrisins, við teirri broyting sum samtykt varð í tí við 2. viðgerð, verður sett afturat sum § 27, stk. 1, 2. pkt.:

“Avgerðir hjá kærunevndini kunnu ikki kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika.”

Vikmerkingar:

Við 2. viðgerð var samtykt at § 27, stk. 1, 2. pkt. skuldi strikast alt sum tað var.

Hér eru uppskotssetararnir vorðnir varugir við, at missskiljing kann koma at standast av samtyktu orðingini soleiðis, at ein kann fara at ivast í, hvørt kærunevndin fyri arbeidsløysisskipanina er endaligur kærunevnding-leiki, ella um avgerð kærunevndarinnar kann skjótast inn fyri landsstýrið.

Við uppskotinum verður gjørt páru greitt, at kærunevndin hevur endaliga avgerðarrættin, og at málið ikki kann skjótast inn fyri landsstýrið.

30. mai 1997 lögdu tingmennirnir Heini O. Heinesen, Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Bill Justinussen og Lasse Klein til 3. viðgerð fram soljóðandi:

Broytingaruppskot

Sett verður afturat sum 2. pkt. í § 23, stk. 1: "Um so er, at arbeidsløysur hevur verið burtur úr skipanini í 100 samanhangandi arbeidsløysdagar, gongur 798 daga frestin av nýggjum."

3. viðgerð 30. mai 1997.

Broytingaruppskotið frá Heini O. Heinesen, Ernst Hansen, Vilhelm Johannesen, Lasse Klein og Bill Justinussen til § 23, stk. 1, fall við 11-2-15 atkvøðum. Broytingaruppskotið frá Ernst Hansen, Ránu Siverlsen, Vilhelm Johannesen, Jenis av Rana og Mariu Hansen til § 27, stk. 1, samtykt við 27-1-0 atkvøðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-0-1 atkvøðum

*Løgtingslóg nr. 113, 13. júlí 1997.
E.L. j.nr. 1335-3/91.*

100 Fyrispurningar

101 Løgtingslóg um sosialar pensiónir o.a.

Ár 1997, mánakudagin 5. mars legði Kristian Magtussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram søljóðandi:

U p p s k o t tí løgtingslóg um sosialar pensiónir o.a.

Kapittul 1

§ 1. Henda lóg um sosialar pensiónir er givin út sambært § 1, stk. 2, nr. 2 í ríkislóg nr. 315 frá 15. juni 1995 um almannaveitingar í Føroyum.

§ 2. Pensión eftir hesi lóg er fólkapensión, fyriritðarpensión, og viðbøtur eftir kapittul 2 og 11.

Vanligar treytir Heimarættur, bústaður o.a.

§ 3. Rætturin til pensión og avlamisveiting, sb. § 34, er treytaður av,

- 1) at tann, ið fær veiting, hevur danskan heimarætt ella er giftur við ella seinast hevur verið giftur við einum persóni við danskum heimarætti,
- 2) at tann, ið fær veiting, hevur fastan bústað í Føroyum ella hevur hýra við skipi heimahoyrandi í Føroyum, og
- 3) at tann, ið fær veiting, hevur havt fastan bústað í danska ríkinum í minsta lagi 3 ár frá fylta 15. árinum íanil fylta 67. árið.

Stk. 2. Samsvarendi reglum í sáttmálum við onnur lond, kann landsstýrið áseta reglur um undantak frá treytunum í stk. 1.

Stk. 3. Tá heilt serligar umstøður tala fyri tí, kann landsstýrið gera undantøk frá regluni í stk. 1, nr. 2 fyri persónur, sum aftaná at hava fingið veitingar, búsetast í útlandinum.

Innvinnan av pensión

§ 4. Rættur til fulla pensión fyri persónar yvir 67 ár er treytaður av føstum bústaði í danska ríkinum í

minsta lagi 40 ár.

Stk. 2. Er treytin fyri fullari pensión eftir stk. 1 ikki lokið, verður pensiónin ásett eftir lutfallinum millum bústaðartíðina og 40 ár.

Stk. 3. Tá ein fyriritðarpensjonistur fer frá fyriritðarpensión til fólkapensión við 67 ára aldur, verður pensiónin útgoldin við eins nógvum fjørutundapartum, sum pensiónin higartil hevur verið útgoldin.

§ 5. Rættur til fulla pensión fyri persónar undir 67 ár er treytaður av, at bústaðartíðin í danska ríkinum er í minsta lagi 4/5 av árunum frá tí fylta 15. árinum til dagfestingina fyri játtan av pensión.

Stk. 2. Er treytin fyri tillutan av fullari pensión eftir stk. 1 ikki lokið, verður pensiónin ásett eftir lutfallinum millum bústaðartíðina og 4/5 av tíðini frá tí fylta 15. árinum til dagfestingina fyri tillutan av pensión. Tann útroknaði parturin av fullari pensión verður lækkaður til næsta talið av fjørutundapartum av fullari pensión.

§ 6. Við útrokning av pensión, ið verður veitt við einum tali av fjørutundapartum av fullari pensión eftir § 4, stk. 2 og § 5, stk. 2, verður fulla pensiónin, ásett eftir reglunum í kapittul 2, fyrst útroknað. So leiðis útroknaða pensiónsupphæddin verður síðan lækkað við tí útroknaða talinum av fjørutundapartum. Viðbøtur sambært §§ 30 og 31 verða tó ikki lækkaðar.

Uppgerð av bústaðartíð

§ 7. Tá ið bústaðartíðin verður gjørd upp eftir ásetingunum í § 3, stk. 1, nr. 3 og §§ 4 og 5 verður við bústað í danska ríkinum javnsett

- 1) hýra við føroyskum, grønlandskum eller danskum skipi.

- 2) uppihald utanlands sum útsett umboð fyri ein føroyskan, grønlendskan ella danskan almennan myndugleika.
- 3) uppihald utanlands í sambandi við starv í føroyskum, grønlendskum ella danskum áhuga.
- 4) uppihald utanlands í sambandi við starv á deild av eini føroyskari, grønlendskari ella danskari fyrirkøku ella dóttirfelag, og
- 5) uppihald utanlands við atliti til útbúgving.

§ 8. Í uppgerðini av bústaðartíðini verður einans roknað við bústaðartíðum frá tí fylta 15. árinum, har fyrirkøpensið ikki er veitt. Tó í mesta lagi til fylta 67. árið. Fleiri bústaðartíðarskeið verða samanløgð og samlaða bústaðartíðin verður lækkað til næsta heila talið av árum. Tó verða tær nevndu bústaðartíðirnar avrundaðar til næsta heila talið av mánaðum við útroknan av lutfallinum eftir § 5, stk. 2.

Kapittul 2 Veitingar til pensjonistar

Pensióssløg og treytir fyri tillutan

§ 9. Sosialar pensjónir eru:

- I. Fólkapensið
- II. Hægsta fyrirkøpensið
- III. Miðal fyrirkøpensið
- IV. Lægsta fyrirkøpensið

§ 10. Rætt til fólkapensið hava persónar, sum hava fylt 67 ár.

§ 11. Fyrirkøpensið kann tillutast persónum millum 18 og 67 ár.

§ 12. Hægsta fyrirkøpensið kann tillutast persónum, sum hava fylt 18 ár, men sum ikki hava fylt 60 ár, tá umsóknin verður latin inn, og ið, orsakað av líkamligum ella sálarligum avlanni, mugu roknaast sum varandi óarbeiðsførir í eini og hvørjari vinnu, ella sum einans hava smávegis eftir av arbeiðsføri.

§ 13. Miðal fyrirkøpensið kann tillutast

- 1) persónum, sum hava fylt 18 ár, men sum ikki hava fylt 60 ár, tá umsóknin verður latin inn, hvørs arbeiðsføri, orsakað av líkamligum ella sálarligum avlanni, varandi er minkað við í minsta lagi 2/3.
- 2) persónum yvir 60 ár, hvørs arbeiðsføri er

minkað sum ásett í § 12, umframt

- 3) einkjurn og einkjurnomman við uppihaldsskyldu mólvegis børnum undir 18 ár.

§ 14. Lægsta fyrirkøpensið kann tillutast

- 1) persónum millum 18 og 67 ár, hvørs arbeiðsføri, orsakað av líkamligum ella sálarligum avlanni, varandi er minkað við í minsta lagi eini helvt, umframt
- 2) persónum millum 50 og 67 ár, tá viknandi heilsa, vantandi arbeiðsmøguleikar ella øðrar serligar umstøður tala fyri tí, og met verður at viðkomandi hevur ein varandi forsorgartørv.

§ 15. Fyrirkøpensið eftir § 12 og § 13, nr. 1 og 2 kann hvørki afturtakast ella broytast til hægri ella lægri pensjón aftaná fylta 60. árið.

§ 16. Í metingini av í hvønn mun arbeiðsførið er minkað eftir §§ 12, 13, nr. 1 og 2 og 14, nr. 1 skal metast um

- 1) ta inntøku, sum viðkomandi verður mettur at kunna forvinna við einum arbeiði, sum svarar til hansara kreftir og førleikar, og sum við atliti til útbúgving og virksema fyrr, kann verða kravt av honum, samanboreið við ta inntøku, sum persónar við samsvarandi útbúgving vanligu kunnu forvinna í sama øki,
- 2) aldur, lívsstarv, bústað og arbeiðsmøguleikar, umframt líkindi fyri betran ella versnan av avlanni,
- 3) slíkar øðrar umstøður, sum hildið verður í tí einstaka førinum, at dentur skal leggjast á í heildarmetingini av skerda arbeiðsførinum.

§ 17. Fyrirkøpensið kann ikki tillutast persónum undir 60 ár, um møguleiki er fyri at útvega arbeiði ella at veita viðkomandi hjálp til at menna ella endurskapa arbeiðsførið við viðgerð, uppvenjing, útbúgving, umskúling ella øðrum fyriskipanum, sum ætlandi meira enn fyríbils kunnu betra arbeiðsførið munandi.

§ 18. Rætturin til pensjón eftir § 13, nr. 3 heldur upp at við gifting, men verður, um treytirnar annars eru luktar, vunnin aftur aftaná umsókn, um hjúnalagið heldur uppá, utan mun til, hvussu leingi hetta hjúnalag hevur staðið við.

Stk. 2. Rætturin til pensjón heldur uppá við endan av tí mánaði, ein pensjonistur doyir.

Samanseting og útrokning av pensiónum

§ 19. Fólkapensión er sett saman av grundupphædd og pensiónsviðbót.

§ 20. Hægsta fyrirtðarpensión er sett saman av grundupphædd, pensiónsviðbót, fyrirtðarviðbót og óarbeiðsförsviðbót.

§ 21. Miðal fyrirtðarpensión er sett saman av grundupphædd, pensiónsviðbót og fyrirtðarviðbót.

Stk. 2. Fyrirtðarviðbót til pensión eftir § 13, nr. 3 verður varðveitt við hálfu upphæddinni 1 ár aftaná at rætturin til hesa pensión er mistur, tí viðkomandi ikki longur hevur børn undir 18 ár.

§ 22. Lægsta fyrirtðarpensión er sett saman av grundupphædd og pensiónsviðbót.

§ 23. Grundupphædd til fólkapensión, óarbeiðsförsviðbót til hægstu fyrirtðarpensión og fyrirtðarviðbót til fyrirtðarpensión eftir §§ 12 og 13, nr. 1 og 2 verða útgoldnar uttan mun til fíggarligu viðurskiptini hjá tí, ið fær pensión.

Stk. 2. Grundupphædd til fyrirtðarpensión, fyrirtðarviðbót til pensión eftir §§ 13, nr. 3 og 21, stk. 2 umframt pensiónsviðbót verða útroknaðar í mun til inntøku, sb. § 24.

Stk. 3. Pensiónsviðbót verður ikki útgoldin til ein pensjonist, sum sambært § 3, stk. 3 fær pensión uttanlands.

§ 24. Grundupphædd til fyrirtðarpensión verður lækkað við 60% av inntøkugrundarlagnum eftir §§ 25-27.

Stk. 2. Fyrirtðarviðbót til fyrirtðarpensión eftir §§ 13, nr. 3 og 21, stk. 2 verður lækkað við 60% í framhaldi av og eftir somu reglum sum lækkingin av grundupphæddini eftir stk. 1.

Stk. 3. Pensiónsviðbót verður lækkað við 15% fyri hvønn hjúnafelega av inntøkuni eftir §§ 25-27, um bæði fáa pensión, føðrum førunn við 30%. Pensiónsviðbót til giftan pensjonist verður, uttan mun til um tann eini ella báðir hjúnafelegarnir fáa pensión, lækkað við grundarlag í inntøkuni hjá báðum hjúnafelegunum tilsamans.

Stk. 4. Fyrirtðarpensión eftir § 13, nr. 3 og § 14 deitur burtur, tá hon gerst minni enn ein minstaupphædd, sb. § 54, stk. 1, nr. 5.

Inntøkugrundarlag

§ 25. Sum grundarlag fyri útrokning av grundupphædd til fyrirtðarpensión, fyrirtðarviðbót til pensión eftir § 13, nr. 3 og pensiónsviðbót verður nýti tann seinasta, endaligt uppgjörda, persónliga skattskylduga inntøkan uttan ávísar skattligar frádráttir, við ískoyti fyri inntøkur av ogn, sb. stk. 2. Landsstýrið ásetir nærri reglur fyri, hvørjir skattligir frádráttir skulu takast við í útrokningini av inntøkuni.

Stk. 2. Í uppgjörðini av ognarinntøkum verða roknaðar rentuinntøkur og annar vinningur av innistandandi, virðisbrøvum, útistandandi og tilíkum við frádrátti fyri rentuútreiðslur. Verður úrslitið av uppgjörðini av ognarinntøkum negativt, verður rentuinntøkan sett til 0, áðrenn hon verður lagd aftrat inntøkuni eftir stk. 1. Fyri giftar persónar verður roknað við helvtini av samlaðu ognarinntøkuni fyri hvønn hjúnafelega.

Stk. 3. Uppí inntøkuna eftir stk. 1 og 2 skulu ikki rokast sosialar pensiónir, hermillum sosial pensión útgoldin í einum landi, sum sáðumáli er gjørdur við um pensión, barnastyrk og sosialar veitingar við samsvarandi endamáli, umframt arbeiðsmarknaðareftirløn eftir lögtingslóg um arbeiðsmarknaðareftirlønargrunn og líknandi.

Stk. 4. Aftrat til í stk. 1-3 uppgjörda inntøkugrundarlagnum verður uppiðskoyti gjørt fyri útroknaða inntøku av ogn, sum pensjonisturin og hjúnafelegi hansara við burturgeving ella við líknandi tiltøkum, hava verrað sína fíggarligu støðu.

Stk. 5. Landsstýrið ásetir nærri reglur viðvíkjandi útrokning av inntøkugrundarlagnum eftir stk. 1-4.

§ 26. Við útrokning av grundupphædd og fyrirtðarviðbót eftir § 24 verður tann eftir § 25 uppgjörda inntøkan lækkað við einum frádrátti, sb. § 54, stk. 1, nr. 6.

Stk. 2. Við útrokningini verður tann í stk. 1 nevndi frádrátturin lækkaður við einum eyka frádrátti fyri inntøkur av persónligum arbeiði, sb. § 54, stk. 1, nr. 7.

Stk. 3. Við útrokning av pensiónsviðbót eftir § 24 verður tann eftir § 25 uppgjörda inntøkan lækkað við einum frádrátti, sb. § 54, stk. 1, nr. 8.

§ 27. Tann eftir §§ 25-27 uppgjörda inntøkan verður avrundað niðureftir til næstu upphædd, sum kann deilast við 100.

§ 28. Landsstýrið kann áseta reglur um frádrátt fyri

veitingar eftir hesi lóg fyri upphæddir, sum tann, ið fær veiting, hevur fingið í pensión ella aðrari líknandi veiting samhætt útlendskari lóggávu, í tí tíðarskeiði, sum veitingar verða útroknaðar eftir hesi lóg.

Viðbøtur o.a.

§ 29. Hevur avlannið hjá einum fyrítíðarpensionisti eftir §§ 12, 13, nr. 1-2 og 14, nr. 1 við sær, at viðkomandi støðugt má hava persónliga hjálp frá øðrum, ella stavar avlannið frá blindi ella nógv niðursettari sjón, verður ein hjálparviðbót veitt til fyrítíðarpensionistina. Hevur avlannið við sær tørv á varandi røkt ella umsjón, ið ger tað neyðugt, at annar persónur er støðugt hjáverandi, verður í staðin fyri hjálparviðbót veitt ein røktarviðbót.

Stk. 2. Hjálparviðbót og røktarviðbót verða ikki útgoldnar, um pensionisturin fær stuðul sambært lóg um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpmum heima. Útgjaldingin verður tikin upp aftur, tá ansingarsstuðulin heldur upp.

§ 30. Til fólka- og fyrítíðarpensión verður veitt ein barnaviðbót, tá pensionisturin hevur uppihalds- ella gjaldsskyldu mótmegis børnum undir 18 ár.

Stk. 2. Hava fleiri pensionistar uppihalds- ella gjaldsskyldu mótmegis sama barni, verður viðbót útgoldin til tann, sum tað er álagt at rinda gjald til barnið, ella um gjald ikki er ásett, til tann sum einsamallur ella í størstan mun uppiheldur ella hevur uppihildið barninum.

Stk. 3. Barnaviðbót verður útgoldin við somu upphædd sum normalgjaldið eftir lóg um barnagjald til einsamallar uppihaldarar v. fl.

Stk. 4. Barnaviðbót verður ikki útgoldin í forun, sum nevnd eru niðanfyrir:

- 1) um pensionisturin beinleiðis fær gjald til uppihald barnsins,
- 2) um pensionisturin fær gjald eftir kapitl 2 í lóg um barnagjald til einsamallar uppihaldarar v. fl. ella hevur rætt til eitt tilfíkt gjald,
- 3) um barnið er uppihildið uttanfyri heimi eftir lóggávuni um ser- ella barnaforsorg.

Stk. 5. Viðbóttin verður útgoldin eina ferð um mánaðin saman við pensiónini. Viðbóttin er skattskyldug hjá barninum.

Stk. 6. Broyting hjá einum pensionisti í barnatali undir 18 ár fær gildi frá 1. í mánaðinum aftaná broytingina.

§ 31. Til pensionistar, sum hava serliga trøng kor, kann Almennastovan veita persónligt ískoyti.

Stk. 2. Almennastovan kann avgeva, at persónligt ískoyti eftir stk. 1 viðvíkjandi útreiðslum til egnan bústað, skal gjaldast aftur. Almennastovan kann avskriva alturgjaldskrivið, tá tað, innanfyri eitt rímligt áramál aftaná at kravið er sett fram, verður metti, at ongin fíggjarligur møguleiki er fyri at fremja kravið.

Stk. 3. Almennastovan kann harumframt veita stuðul til umsorgararbeiði fyri pensionistum.

Stk. 4. Landsstýrið ásetir nærri reglur viðvíkjandi persónligum ískoytum til gjald av útreiðslum av sjúkraviðgerð, heilivági, tannviðgerð og líknandi, hermillum um egingjald.

Stk. 5. Landsstýrið ásetir nærri reglur um

- 1) veiting av persónligum ískoytum eftir stk. 1 og afturgjalding eftir stk. 2, og
- 2) stuðul til umsorgararbeiði eftir stk. 3.

Kapittul 3

Serligar reglur við umskifti frá fyrítíðarpensión til fólkapensión

§ 32. Persónar, sum fáa fyrítíðarpensión og avlannisveiting, skifta uttan umsókn til fólkapensión frá 1. í mánaðinum aftaná fylta 67. árið.

§ 33. Til fólkapensionistar, sum skifta frá fyrítíðarpensión til fólkapensión, og sum við umskiftið finga hjálparviðbót ella røktarviðbót, verða hesar viðbøtur framhaldandi veittar.

Kapittul 4

Veitingar til ikki-pensionistar

§ 34. Persónar, sum hava slíka arbeiðsinntøku, at teir eftir dæmingini, sum er fyriskrivað í § 16, ikki hava rætt til fyrítíðarpensión, men hvørs avlannið leknaliga dømt er so mikið álvarsligt, at teir vildu hava rætt til pensión eftir § 12 ella § 13, nr. 1 og 2, um teir ikki høvdu arbeiði, hava rætt til avlannisveiting, sb. § 54, stk. 1, nr. 11. Rætt til avlannisveiting hava eisini persónar millum 18 og 67 ár, sum, orsakað av álvarsligum hoyriskuða, hava stórar samskiðs-trupulleikar.

Stk. 2. Persónar, sum fáa veiting eftir stk. 1, hava eisini rætt til hjálparviðbót og røktarviðbót eftir reglunum í § 29.

Kapittul 5

Umsókn, útgjalding o.a.

§ 35. Umsókn um veitingar eftir hesi lóg verða latinar Almennastovuni á oyðiblaðum, sum verða útflyggjað av Almennastovuni.

Stk. 2. Almennastovan sendir umsóknina um fyrítíðarpensión eftir §§ 12, 13, nr. 1 og 2 og 14, nr. 1 við tilráðing víðari til Vanlukku-tryggingarráðið (Færøernes Ulykkes-forsikringsråd), sb. § 60. Við umsóknini skulu fylgja upplýsingar um arbeiðs viðurskifti og fíggjarlig viðurskifti umsøkjans sum heild.

Stk. 3. Umsóknin skal innihalda tær neyðugu upplýsingarnar fyri dømingina av rættinum hjá viðkomandi til veitingar eftir lógini, umframt neyðug skjalprógv fyri upplýsingunum. Við umsóknini skal fylgja ein undir trúnaðartreytum undirskrivað vátan frá umsøkjaranum og møguligum hjúnafelaga um, at innihaldið í umsóknini er í samsvári við sannleikan. Er umsøkjari ikki førur fyri at útskriva eina skrivliga vátan, skal rettleikin av upplýsingunum í umsóknini verða váttaður av tveimum vitnum, sum hava neyvan kunnleika til viðurskiftini hjá umsøkjaranum.

Stk. 4. Tann, ið letur inn umsókn um fyrítíðarpensión grundað á heilsulig viðurskifti, hevur skyldu til, samstundis við umsóknini, at senda inn eina læknavátan, sum verður orðað og send inn eftir nærri reglum, sum landsstýrið ásetir. Henda læknavátan verður goldin sum fyrítíðarpensiónsútreiðsla.

Stk. 5. Almennastovan kann taka avgerð ella reisa mál um játtan av veitingum eftir hesi lóg.

§ 36. Í sambandi við avgerðir um fyrítíðarpensión eftir hesi lóg, kann Vanlukkutryggingarráðið áleggja umsøkjaranum at viðvirka í lýsingini av málum, millum annað við at lata seg kanna og viðgera av lækna ella innleggja til kanningar og viðgerð.

§ 37. Almennastovan og Vanlukkutryggingarráðið kunnu krevja skuttamyndugleikar, sjúkrakassar, kommunalar myndugleikar, arbeiðsgevarar og onnur viðkomandi, hermillum sjúkrahús, viðgerðandi lækna o.o., ið hava kunnleika til viðurskiftini, eftir

upplýsingum av týðningi fyri viðgerð av pensiónsmálum. Almennir myndugleikar skulu kostnaðarleysi útskriva vátanir og útskriftir av rættarprotokollum, innløsu- og ognarskrásetingum, sjúkrahúsjournalum og líknanði, umframt veita neyðuga hjálp til lýsing av málum.

§ 38. Almennastovan skal senda fráboðan um umskifti frá fyrítíðarpensión til fólkapensión í rímiligari tíð áðrenn viðkomandi pensiónistur verður 67 ár. Samleiðis skulu fyrítíðarpensiónistar sambært § 13, nr. 3 hava fráboðan um at pensiónin lækkar ella dattur burtur í rímiligari tíð áðrenn broytingina.

§ 39. Fyrítíðarpensión eftir §§ 12, 13, nr. 1 og 2 og 14, nr. 1 verður útgoldin frá tí degi, sum er uppgivin í avgerðini hjá ráðnum ella Den Sociale Ankestyrelse.

Stk. 2. Fyrítíðarpensión annars og fólkapensión verður veitt frá tí degi, treytnar eru loknar, tó í fyrsta lagi frá 1. í mánaðinum aftaná dagfestingina fyri móttøku av umsóknini.

Stk. 3. Verður samskipanarfrádráttur gjørdur í møguligari tenastumannaférløn, verður pensiónin tó veitt frá tí degi, samskipanarfrádrátturin verður gjørdur.

§ 40. Almennastovan kann útgjalda fyrítíðarpensión sum forskot, um umsøkjari er í eini støðu, sum gevur honum rætt til fyrðils kontanthjálp til upphædd eftir ásetingunum í forsorgarlógini, tá umsókn um fyrítíðarpensjón er latin. Vanlukkutryggingarráðnum og metti verður sannlíkt, at pensión verður játtað. Forskotið verður veitt innanfyri tær upphæddir, sum roknað verður við, at pensiónin fer at verða.

Stk. 2. Um so er at umsøkjari ikki fær rætt til eina pensión, sum er eins stór og tann upphæddin, ið er útgoldin sum forskot, verður upphæddin ella avlopsupphæddin konterað sum hjálp uttan afturgjaldsskyldu eftir lóg um almenna forsorg. Upphæddin kann tó verða kravd afturgoldin, um umsøkjari hevur givið eyðsýnt skeivar upplýsingar um síni fíggjarligu og persónligu viðurskifti.

§ 41. Pensiónin verður útgoldin frammanundan eina ferð um mánaðin.

Stk. 2. Flytir ein pensiónistur til aðra kommunu ella til annan bústað í somru kommunu, skal hann geva Almennastovuni fráboðan um nýggja bústaðin.

Stk. 3. Landsstýrið ásetir, aftaná samráðingar við

donsku stjórnina, nærri reglur fyri, hvussu verður við pensiónini, tá ein persónur, sum fær pensión eftir donskum reglum, flytir til Føroya.

§ 42. Verður Almanastovan, til dømis gjøgnum fráboðanir frá landsstýrinum, kommunalun myndugleikum, avvarðandi hjá pensjonistinum ella øðrum, varug við, at ein pensjonistur ikki eigur at hava avgerðarrætt yvir pensiónini, tekur Almanastovan avgerð um, hvussu pensiónin skal útgjaldast. Almanastovan kann, um neyðugt, reisa mál um, at viðkomandi verður gjørdur ómyndugur.

Stk. 2. Landsstýrið ásetur nærri reglur fyri ásetingum um stk. 1.

§ 43. Rætturin til pensión hjá einum persóni, sum eftir galdandi reglum fyri sjúkrakassar hevur rætt til at vera limur í sjúkrakassa, er treytadur av, at viðkomandi søkir um upptøku sum njótandi limur og verður standandi sum slíkur, so leingi sum treytnar fyri tí eru lóknar.

Stk. 2. Eftir avtalu við sjúkrakassan á staðnum kann Almanastovan afturhalda eini upphædd av pensiónini, sum svarar til sjúkrakassalímaggjaldið, ið verður útgjaldið beinleiðis til sjúkrakassan.

Kapittul 6

Árlig ásetan, broytingar, afturtøka, o.a.

§ 44. Pensiónin verður ásett av Almanastovuni hvønn tann 1. januar grundað á inntøkuna, uppgjørda eftir §§ 25-27.

Stk. 2. Fyrsta pensiónsútrokningin verður tó grundað á eina ventaða árliga inntøku, um inntøkan hjá pensjonistinum í framtíðini, orsakað av at hann er givin at arbeiða, er farin niður í arbeiðstíð, fær løn-æstueftirløn ella av aðrari orsøk, ventust varandi broytt.

Stk. 3. Pensiónin verður umroknað í árinum.

- 1) um inntøkan broytist meira enn fyribils og ein útrokning av pensiónini, grundað á ventaðu inntøkuna í framtíðini, hevur við sær at pensiónsupphæddin broytist, ella
- 2) um broytingar henda í teimum persónligu viðurskiftunum, hermillum hjúnabandsstöðu, upphaldarstöðu ella øðrum viðurskiftum, sum hava týðning fyri støddina av pensiónini.

Stk. 4. Um ein broytt inntøka framyvir er óviss at

meta um, t.d. orsakað av skiftandi og stórum munum í lønarútgjaldingum, kann Almanastovan útrokna pensiónina einuferð um mánaðin, við grundarlag í tí av skattavaldinum dagførti inntøkuni. Pensiónin skal í tíðum forum eftirroknað í sambandi við árliga pensiónsumrokningina.

Stk. 5. Um ein broytt inntøka er grundað á broytingar í inntøku stavandi frá sjálvstøðugum virki ella aðrari ikki fyribils skrásettari inntøku, skal viðkomandi pensjonistur frá skattamyndugleikunum fáa til vega eina nýggja fyribils inntøkuásetan sum grundarlag fyri útrokning av pensiónini. Pensiónin verður eftirroknað, tá inntøkan viðkomandi ár er endaliga áliðnað.

Stk. 6. Vísir tað seg við eftirútrokningini eftir stk. 4 og 5, at viðkomandi pensjonistur hevur fingið eina størri veiting, enn hann við veruliga inntøkuni sum grundarlag hevði havt rætt til viðkomandi ár, verður ov nógv útgoldna upphæddin kravd aftur, møguliga við mótrokning í pensiónini teir eftirfylgjandi mánaðurnar. Vísir tað seg, at útgjaldingin hevur verið minni enn tað, viðkomandi við veruliga inntøkuni sum grundarlag hevði rætt til, verður avlopsupphæddin útgoldin.

§ 45. Persónar, sum fáa veiting eftir hesi lóg, skulu boða Almanastovuni frá einihvørjari broyting í sínum viðurskiftum, sum teilst at hava við sær, at veitingin lekkar ella fellur burtur.

§ 46. Høvir ein persónur, ið fær veiting, ikki hildið sína upplýsingarskyldu eftir § 45 ella móti betri vitum av órøttum fingið veiting, skal viðkomandi ella deyðsbúgv hansara gjalda aftur ta upphædd, sum er fingin av órøttum.

§ 47. eru munandi broytingar hendar í viðurskiftum, sum hava týðning fyri rættin til fyrítíðarpensión, skal málið takast upp til nýggja døming.

§ 48. Almanastovan skal taka avgerð ella fyri Vanlukkutryggingurráðnum reisa mál um afturtøku ella yvirflyting til aðra pensión.

um ein fyrítíðarpensjonistur hevur persónligar arbeiðsinntøkur, sum fara uppum eina upphædd svarandi til duplta árliga grundupphæddina fyri sæk, sh. tó § 16.

um arbeiðsfrið er týðandi betnað ella versnað hjá einum fyrítíðarpensjonisti, sb. §§ 12, 13, nr. 1 og 2, 14, nr. 1 og 16,

um týðandi broytingar eru farnar fram í viðurskift-

um sum hava týðning fyri netlin til pensión hjá einum fyriftðarpensionisti, sb. §§ 13, nr. 3 og 14, nr. 2, ella

um broytingar eru farnar fram í viðurskiðum hjá einum persóni, sum fær avlumisveiting og hjálpar- ella røktarviðbót, sum gera, at røknast má við, at hann ikki longur lýkur treytirnar fyri at fáa slíka veiting.

Stk. 2. Teir í stk. 1 nevndu spurningar kunnu eisini reísast av pensionistinum sjálvum.

§ 49. Fær ein pensionistur upphald á einum stovni fyri persónar við viftfevandi líkamligum ella sálarligum breki, sum er góðkendur eftir lóggávuni um almenna førsorg ella á samsvarandi almennum ella privatum stovni, verður pensiónin útgoldin honum í 6 mánaðir umframt innleggingarmánaðin, sb. tó § 42. Pensiónin dettur burtur fyri frestandi partin av innleggingartíðini. Fær pensionisturin av nýggjum upphald á nevndu stovnum, verður pensión einans útgoldin inntil upphaldstíðin tilsamans, umframt innleggingarmánaðarnar, er 6 mánaðar, røknað frá 1 1/2 ári forút fyri innleggingina.

Stk. 2. Reglurnar í stk. 1 galda eisini fyri avlumisveiting. Hjálpar- og røktarviðbót detta burtur við endan av tí mánaði, sum kemur aftaná innleggingarmánaðan.

Stk. 3. Landsstýrið ásetir reglur fyri pensiónir og veitingar eftir hesi lóg, tá ein pensionistur av einum av teimum undir stk. 1 nevndu stovnum verður settur í røkt í privatum heimum undir umsjón av einum stovni og fyri hjálpar- og røktarviðbót, um serligar stuðulsfyriskipanir í heiminum hjá pensionistinum verða settar í verk av Almennastovuni.

Stk. 4. Við innlegging á vanligt sjúkrahús og líknandi eru ásetingarnar í stk. 2, 2. pkt. somuleiðis galdandi.

Stk. 5. Um ein pensionistur má metast sum røktar-sjúklingur ella hann annars verður mettur at vera óegnaður til varandi útskriving frá einum vanligum sjúkrahúsi, uttan at avgerð er tikin um upphald á stovni, kann Almennastovan avgera, at pensiónin aftaná 6 mánaðars innleggingartíð einans verður útgoldin við eini upphædd svarandi til upphædd til persónligan tørv, sb. § 50, stk. 1, frestandi partin av innleggingartíðini.

Stk. 6. Ásetingarnar í stk. 1 og stk. 2 eru somuleiðis galdandi fyri pensionistar, sum sita revsing ella eru undir øðrum frælsisskerjandi fyriskipanum sambært dóm. Tíðin, sum viðkomandi hevur verið varhaldsfongslaður, verður drigin frá í omanfyri nevnda tíð-

arskeiði.

Stk. 7. Landsstýrið ásetir reglur fyri, hvussu verður við pensiónini og líknandi, tá viðkomandi fær upphald á stovnum o.l., ið eru umfataðir av lóg um almenna førsorg, har reglur ikki í lógini eru ásettar um nýtslu av pensiónini og veitingum.

§ 50. Hjá persónum, sum fáa varandi upphald á góðkendum røktarheimum og ellisheimum, fellur pensiónin burtur 1. í mánaðinum aftaná upptøkuna. Ein upphædd verður tó varðveitt til rindan av útreiðslum til persónliga tørv pensionistsins. Hjá persónum undir 60 ár verður upphæddin til persónligan tørv hækkað við 20 %. Sb. § 54, stk. 1, nr. 12.

Stk. 2. Persónar, sum hava inntøku, ið ikki stavar frá sosialari pensión eftir hesi lóg, skulu av inntøkuni rinda eitt gjald fyri upphaldið. Gjaldið verður ásett til hægst 50% av inntøkuni, uppgjörda sum áseti í § 25, sb. tó § 44, stk. 2. Útroknaða gjaldið kann ikki fara uppum fullu útreiðsluna av upphaldinum hjá pensionistinum sambært tann seinasta, endaligt uppgjörda røkskapin fyri heimið. Heldur ikki kann gjaldið fara uppum eina upphædd, sum svarar til munin millum inntøkuna og tann skatt, sum er goldin av heimi viðkomandi ár.

Stk. 3. Í uppgjörðini av inntøkuni verður sæð burtur frá inntøku, stavandi frá persónligum arbeiði undir upphaldinum á heiminum, um henda inntøka er minni enn dupulta upphæddin eftir stk. 1.

Stk. 4. Landsstýrið ásetir reglur fyri gjald fyri upphaldið, tá ein pensionistur hevur fyribils upphald á einum røktar- og ellisheimi.

Stk. 5. Gjald fyri upphald á røktar- og ellisheimi fáa gildi við endan av tí mánaði, sum kemur aftaná upptøku-mánaðin.

Stk. 6. Føroya Gjaldsstova krevur inn gjald fyri upphald á røktar- og ellisheimum.

Stk. 7 Landsstýrið kann í sambandi við royndarskipanir avgera, at undantak kann gerast frá ásetingini í stk. 1 um at pensiónin fellur burtur. Í slíkum førum ásetir landsstýrið nærri reglur um gjald fyri upphald o.a., umframt hvussu leingi royndarskipanin kann halda fram.

§ 51. Hevur ein persónur, sum, eftir reglunum í § 50, stk. 2, skal gjalda fyri upphaldið, upphaldsskyldu móðvegis einum hjúnafelaga, sumt ikki hevur upphald á røktarheimi, ellisheimi ella líknandi, skulu gjaldsreglurnar ikki nýtast fyrr enn tryggjað er hjúnafelagnum eina upphaldsupphædd, sum hevur við sær, at livikor familjunar higartil ikki versna.

Stk. 2. Hefur persónur, hvørs pensión fellur burtur eftir reglunum í § 49, stk. 1 og 5 og § 50, stk. 1 og 4 upphalds- ella gjaldsskyldu móttvegis börnum undir 18 ár, verður barnaviðbót útgoldin undir sömu treytum, sum ásett í § 30.

Stk. 3. Hefur hjúnafelegin hjá einum persóni, ið hefur varandi upphald á røktar- og ellisheimi, sh § 50, stk. 1, inntøkur, sum eru hægrí ein upphalds-upphæddin eftir stk. 1, kann Almennastovan krevja gjald sambært ásetingunum í kapitli 1 í lóg um almenna førsorg.

Stk. 4. Landsstýrið ásetir nærri reglur fyri ásetan av upphaldsupphædd eftir stk. 1 og møguligum gjaldi eftir stk. 3.

§ 52. Krøv um veitingar eftir hesi lóg kunnu ikki gerast til mál fyri úttøku ella aðrari rættarsókn. Avtalur um tilík krøv eru ógildugar.

Stk. 2. Krøv um skatt til Landskassan og kommunurnar kunnu tó, eftir umstøðunum, fremjast í samsvari við tær reglur, sum annars galda fyri tilík krøv.

Stk. 3. Krøv um ov nógv útgoldna pensión kunnu móttroknast, tá talan er um upphæddir, sum eru útgoldnar sambært skeivum upplýsingum frá pensiónistinum.

Stk. 4. Krøv um ov nógv útgoldna pensión, sum stava frá ov stórum útgjaldi til ein pensiónist í tíðini frá tillutningardag til útgjaldingardag fyri pensión hjá hjúnafelegum hansara, kunnu móttroknast í eftirgjaldinum hjá hjúnafelegnum.

§ 53. Doyr ein giftur pensiónistur, og hava bæði hann og hjúnafelegin fingið pensión, hefur eftirstandi hjúnafelegin rætt til at fáa pensiónina hjá báðum tilsamans í 3 mánaðar frá endanum av tí mánaði, pensiónisturin doyri.

Kapittul 7

Upphæddir og jøvning

§ 54. Í ásetan av pensión o.ø. eftir hesi lóg verða upphæddirnar niðanfyrir nýttar:

- 1) Grundupphædd eftir §§ 19-22 er 37.968 kr. um árið, um hjúnafelegin eisini fær fólka- ella fyritiðarpensión og 47.784 kr. um árið í øðrum førum.
- 2) Pensións viðbót eftir § 19-22 er 7.008 kr. um árið, um hjúnafelegin eisini fær fólka- ella fyritiðarpensión og 8.820 kr. í øðrum førum.

- 3) Fyritiðarviðbót eftir §§ 20 og 21 er 19.068 kr. um árið, um hjúnafelegin eisini fær fyritiðarviðbót ella avlæmisveiting og 22.260 kr. um árið í øðrum førum.
- 4) Óarbeiðslørisviðbót eftir § 20 er 22.320 kr. um árið, um hjúnafelegin eisini fær óarbeiðslørisviðbót og 30.852 kr. um árið í øðrum førum.
- 5) Minskaupphædd eftir § 24, stk. 4 er 945 kr. um árið.
- 6) Frádráttur eftir § 26, stk. 1 er 24.100 kr. um árið.
- 7) Fyka frádráttur fyri arbeiðs-inntøkur eftir § 26, stk. 2 er 14.900 kr. um árið.
- 8) Frádráttur eftir § 26, stk. 3 er 17.800 kr. um árið fyri hjón tilsamans og 12.100 kr. fyri stakar persónar.
- 9) Hjálparviðbót eftir § 29, stk. 1, 1. pkt. er 22.260 kr. um árið.
- 10) Røktarviðbót eftir § 29, stk. 1, 2. pkt. er 44.412 kr. um árið.
- 11) Avlæmisveiting eftir § 34, stk. 1 er 17.412 kr. um árið, um hjúnafelegin eisini fær avlæmisveiting ella fyritiðarviðbót og 21.432 kr. um árið í øðrum førum.
- 12) Upphædd til persónligan tørv eftir § 50 stk. 1 er 7.512 kr. um árið fyri persónar yvir 60 ár. Fyri persónar undir 60 ár er upphæddin 9.014 kr. um árið (7.512 kr. við 20% 's (skoyti)).

Stk. 2. Í ásetan av pensiónini verður ein giftur persónur javnsettur við ein einsamallan, um samlívið er slitið við sundurlesing.

Stk. 3. Tær í stk. 1 ásettu upphæddirnar verða javnaðar eftir regluni, ásettum í serligari lógtingslóg.

Kapittul 8

Kæruættur

§ 55. Kætur um avgerðir, sum Almennastovan hevur tikið kunnu kærast til Kærtinevndina í Almennamálum.

Stk. 2. Kætur til Kærtinevndina verða sendar inn áðrenn 4 vikur altaná at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.

Stk. 3. Kærtinevndin kann sýggja burtur frá kæru-freistini, tá serligar grundir eru fyri tí.

§ 56. Avgerðir hjá Vanlukku-tryggingarráðnum sambært hesi lóg kunnu kærast til Den Sociale Ankestyrelse.

Stk. 2. Kætur til Den Sociale Ankestyrelse verða

sendar inn áðrenn 3 mánaðar aftaná at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.

Stk. 3. Den Sociale Ankestyrelse kann síggja burtur frá kærufreistini, tá serligar grundir eru fyrt í. Avgerðir um hetta verða tiknar av stjóranum fyri Den Sociale Ankestyrelse.

Kapittul 9 Fyrising

§ 57. Almennastovan fyrirslur hesa lóg, tá annað ikki er ásett í lógini.

§ 58. Toll & Skattstova Føroya skal tryggja, at upplýsingar um inntøku- og ognarviðurskipti eru tøkur í nýtiligum forni fyri viðgerðina av pensjónsmálum, umframt stuðla Almennastovuni í fremjan av reglunum í §§ 25 og 44.

§ 59. Kommunalar myndugleikar hava, eftir áheitan frá Almennastovuni og Vanlukku-tryggingarráðnum, skyldu til at lata upplýsingar til greiðslu av einum máli, tá avgerðin er treytað av upplýsingum um viðurskipti, sum krevja kunnleiku til viðurskipti á staðnum.

§ 60. Vanlukku-tryggingarráðið tekur avgerð um tilintan, broyting og afturtøku av fyritiðarpensjón eftir §§ 12, 13, nr. 1 og 2 og 14, nr. 1, viðbótum eftir § 29 og avlamisveitling eftir § 34, umframt nær treytirnar fyri játtan, broyting og afturtøku eru lóknar.

Stk. 2. Ráðið kann avgera, at eitt mál skal takast upp aftur til kanningar seinni. Hesin dagur verður ásettur av ráðnum.

Stk. 3. Ráðið kann avgera, at ein pensjón í sambandi við afturtøku, skal takast inn aftur stigvíst yvir í mesta lagi 12 mánaðir. Harumframt kann ráðið, tá umstøðurnar tala fyri tí, avgera at retturin til pensjón fyribils, tá hægst í 3 ár, skal vera hvílandi.

Stk. 4. Ráðið kann áleggja einum umsøkjara um fyritiðarpensjón at møta í Ráðnum at geva frágreiðing. Harumframt kann Ráðið, grundað á móttikna frágreiðing, áleggja einum fyritiðarpensjónisti at møta í Ráðnum at geva frágreiðing.

Stk. 5. Møguligur ferðakostnaður, sum stendst av at møta í Ráðnum og tann parturin av útreiðslum til viðgerð, sb. § 36, sum sjúkrakassin ikki hevur skyldu til at gjalda, verður goldin av Ráðnum, eins og læknaváttanir, sum eru umbíðnar av Ráðnum, verða goldnar av hesum.

Stk. 6. Ráðið kann avgera, at málið settur burtur ella pensjón verður tikin aftur í forni, har ein persónur ikki virkar við í neyðugum kanningum, sb. § 36, uppvenjing ella øðrum fyriskipanum, sum ætlast at hava við sær munandi betran av arbeiðsførinum.

Stk. 7. Ráðið hevur heimild til at senda ein ella fleiri sakkøn at útinna eftirlit á staðnum við atliti til arbeiðsførið ella at kalla fyritiðarpensjónistar inn til eftirlit. Darvar ein pensjónistur kanning Ráðsins, kann fornaðurin, tá hann metir sannlíkt, at ein nýggi avgerð í málinum vil hava við sær, at pensjónin verður tikin aftur, fyribils stødga útgjaldingini. Ráðið skal í slíkum fornum taka avgerð skjótast møguligt. Útreiðslur til eftirlit verða goldnar av Ráðnum.

Stk. 8. Reglur um virkisskipanina fyri Vanlukku-tryggingarráðið í málum um fyritiðarpensjón o.a. eftir hesi lóg verða ásettar av Landsstýrinum í eini virkisskrá eftir uppskoti frá Ráðnum.

Stk. 9. Fyri virksemi sítt eftir hesi lóg fáa limir Ráðsins eina sumsyning. Útreiðslurnar av viðgerð Ráðsins av málum eftir hesi lóg, verða goldnar av heima-stýrinum, meðan útreiðslurnar av viðgerðini hjá Den Sociale Ankestyrelse verða goldnar av statinum.

Stk. 10. Ráðið innsendir árliga til Landsstýrið og Den Sociale Ankestyrelse frágreiðing um virksemi sítt eftir hesi lóg.

Stk. 11. Ráðið boðar samstundis við fráboðan til pensjónistin, Almennastovuni frá framhaldandi og endaligum avgerðum í tí einstaka málinum.

§ 61. Landsstýrið ásetir gjald fyri tær læknaváttanir, sum vanligar verða nýttar í viðgerðini av málum sambært hesi lóg.

§ 62. Landsstýrið ásetir nærri reglur um fremjan av hesi lóg, hermillum um útrokning og útgjalding av pensjónum. Landsstýrið sendir harumframt út neyðuga leiðbeining.

Stk. 2. Landsstýrið kann avgera, at heimildirnar hjá Vanlukku-tryggingarráðnum og Almennastovuni at játta, afturtaka og broyta pensjón o.a. sambært hesi lóg, kunnu flytast til eitt ráð, ið verður upprættað til endamálið.

Kapittul 10 Fígging

§ 63. Útreiðslur sambært hesi lóg verða goldnar sambært lótingslóg um býtið av almannaútreiðslunum v.m.

Kapittul 11 Reglur um gildiskomu og skiltisreglur

§ 64. Ríkislóg nr. 58 frá 15. mars 1967 fyri Føroyar um fólkapensión, sb. lógarkunngerð nr. 103 frá 2. mars 1988, sum seinast broytt við lóg nr. 1131 frá 21. Desember 1994, ríkislóg nr. 55 frá 15. mars 1967 fyri Føroyar um avlunispensjón o.a. sb. lógarkunngerð nr. 101 frá 2. mars 1988, sum seinast broytt við Lóg nr. 1131 frá 21. Desember 1994, §§ 27-31 um einkjupensjón í ríkislóg nr. 56 frá 15. mars 1967 fyri Føroyar um almenna forsurg, sb. lógarkunngerð Almannamálaráðsins nr. 100 frá 2. mars 1988 og lögtingslóg nr. 36 frá 4. mai 1977 um uppiskoytisveiting til einkjur, sum broytt við lögtingslóg nr. 120 frá 29. desember 1983, verða settar úr gildi. Tá henda lóg fær gildi.

§ 65. Landsstýrið avger, hvørjar fyrisitingarligar forskriftir, ið eru útskrivaðar eftir eldri lógum, framhaldandi skulu hava gildi altaná at henda lóg er sett í gildi.

§ 66. Persónar, sum til tann 1. juli 1998 høvdu rætt til hægstu, miðal og lægstu avlunispensjón eftir § 3 í avlunispensjónslógini, hava framyvir rætt til hægstu, miðal og lægstu fyrirløypensjón eftir ávikavist §§ 12, 13, nr. 1 og 2 og 14, nr. 1 í hesi lóg. Persónar, sum tann 1. juli 1998 høvdu rætt til avlunisveiting eftir § 16 í avlunispensjónslógini, hava framyvir rætt til avlunisveiting eftir § 34 í hesi lóg. Persónar, sum til tann 1. juli 1998 høvdu rætt til hjálparviðbót og røktarviðbót eftir § 11 í avlunispensjónslógini ella § 16 í fólkapensjónslógini, fara yvir til somu veitingar eftir ávikavist § 29 og § 32 í hesi lóg.

Stk. 2. Kvinnur, sum til tann 1. juli 1998 høvdu rætt til einkjupensjón eftir § 27, stk. 1 í forsurgarlógini, hava framyvir rætt til miðal fyrirløypensjón eftir § 13, nr. 3 í hesi lóg. Kvinnur, sum til tann 1. juli 1998 høvdu rætt til pensjón eftir § 27, stk. 2 í forsurgarlógini, hava framyvir rætt til lægstu fyrirløypensjón eftir § 14, nr. 2 í hesi lóg.

Stk. 3. Persónar, sum til tann 1. juli 1998 høvdu rætt til fólkapensjón eftir § 2, stk. 1, nr. 1 í fólkapensjónslógini, hava framyvir rætt til fólkapensjón eftir § 10 í hesi lóg. Persónar, sum til tann 1. juli 1998 høvdu rætt til fólkapensjón eftir § 2, stk. 1, nr. 2-4, hava framyvir rætt til lægstu fyrirløypensjón eftir § 14, nr. 2 í hesi lóg.

Stk. 4. Pensjónin verður útgoldin við sama tali av

fjórutiundapartum av fullari pensjón, sum higartil. Tá skulu ásetingarar í kapittul 6 nýtast. Fyri persónar umfataðir av stk. 2 og 3 verða ásetingarar í §§ 47 og 48 tó ikki nýttar.

§ 67. Uttan mun til ásetingararar í §§ 4-6 hevur persónur við danskum heimatætti, ið er føddur í 1938 ella fyrr, rætt til fulla fólkapensjón, um viðkomandi seinasta árið, áðrenn umsókn um pensjón er latin inn, hevur havt fastan bústað í danska ríkinum, ella kann javnsetast við ein slíkan, sb. § 7, nr. 1-5.

§ 68. Persónar, sum innan 1. januar 1993 eftir reglunum í § 9 í fólkapensjónslógini, sum broytt við § 3 í lóg nr. 393 frá 20. mai 1992, hava útsett ella áðrenn hava kannað útsett áheitan um fólkapensjón, varðveita rættin til somu viðbót, sum higartil er útgoldin viðkomandi við niðanfyri nevndu upphæddum:

Hjón, tá bæði líka treytirnar fyri at fáa pensjón:	
Kr. um árið við útsetan til hin eldri hjúnafelagin fylti 70 ár	3.552
72 ár og seinmi	5.436

Einsamølli umframt hjón, tá bert tann eini hjúnafelagin lýkur treytirnar:	
Kr. um árið við útsetan til fylta 70. árið	2.424
72. árið og seinmi	3.516

Einsamallar kvinnur:	
Kr. um árið við útsetan til fylta 65. árið	792
67. árið	1.716

§ 69. Persónar, sum til tann 1. juli 1998 eftir reglunum í § 10 í fólkapensjónslógini, sb. lógarkunngerð nr. 103 frá 2. mars 1988, sum seinast broytt við lóg nr. 1131 frá 21. desember 1994, høvdu rætt til aldursviðbót, varðveita hesa viðbót við somu upphædd sum higartil er útgoldin við niðanfyri nevndu upphæddum:

Kr. um árið til hjón, tá bæði høvdu fylt 80 ár:	
	3.132

Kr. um árið til hjón, tá tann eini hevði fylt 80 ár og hin fekk fólkapensjón	2.088

Kr. um árið til hjón, tá tann eini hevði fylt 80 ár og hin fekk lægstu avlunispensjón	3.156

Kr. um árið til hjún, tá tann eini hevði fylt 80 ár og hin fekk miðal ella hægstu avlunispensión
2.628

Kr. um árið til einsamallir persónar, sum høvdu fylt 80 ár, ella giftar persónar, sum høvdu fylt 80 ár, og hjúnafelagið ikki fekk pensión: 3.936

§ 70. Pensiónistar, sum til tann 1. juli 1998 eftir § 16 í fólkapensiónslógini, høvdu rætt til avlunisskoyti, varðveita hetta skoytið. Skoytið er 4.716 kr. um árið.

§ 71. Persónar, sum til tann 1. juli 1998 eftir § 3, stk. 4 í avlunispensiónslógini, høvdu rætt til lægstu avlunispensión, og sum, orsakað av inntøku útyvir pensiónina, einans fingu avlunisviðbót, varðveita eina skiftisupphædd av somu stødd sum higar til útgoldna avlunisviðbótið, um teir ikki tann 1. juli 1998 eftir nýggju reglunum hava rætt til grundupphædd og pensiónsviðbót við í minsta lagi somu upphædd.

§ 72. Lógin fær gildi tann 1. juli 1998.

I. ALMENNAR VIÐMERKINGAR

1. INNGANGUR

Gaklandi reglur um pensiónir finnast í fólkatingslógunum fyri Føroyar um

- 1) *fólkapensión* (sb. lógarkunngerð sosialmálaráðsins nr. 103 frá 2. mars 1988, sum seinast broytt við lóg nr. 1131 frá 21 des. 1994)
- 2) *avlunispensión v.m.* (sb. lógarkunngerð sosialmálaráðsins nr. 101 frá 2. mars 1988, sum seinast broytt við lóg nr. 1131 frá 21 des. 1994)
- 3) almenna forsorg, §§ 27-31, *einkjupensión og pensión til einsamallar kvinnur* frá 50 ár (sb. lógarkunngerð sosialmálaráðsins nr. 100 frá 2. mars 1988, sum seinast broytt við lóg nr. 393 frá 22. juni 1993)

umframt í løgtingslóg um

- 4) *uppskoyrlsveiting* til einkjur (sb. løgtingslóg nr. 36 frá 4. maí, 1977, sum broytt við løgtingslóg nr. 120 frá 29. desember 1983)

Sum kunningt høvdu grannskoðunarfrúgreiðingarnar fyri almanna-útreiðslurnar við sær, at allur stuðulin úr statskassanum frá 1. juli 1993 varð umlagdur frá eini endurgjaldsskipan til heildarveiting. Samstundis varð tann 6. apríl 1994 avtalað, at rammulóg skuldi gerast fyri sosiala økið.

Við fólkatingslóg nr. 315 frá 15. maí 1995 um almannaveitingar í Føroyum - rammulógini - verður álagt og heimilað føroyska heimastýrinum at gjøgnumføra fyriskipanir fyri í rímligan mun at fyribygja og bota um sosialar trupulleikar og at áseta reglur á almannaoðinum. Fyriskipanirnar skulu m.a. fevna um eina fólka- og fyrirlíðarpensión, sí § 1, stk. 2, nr. 2 í áðurnevndu lóg.

Lógin hevur við sær, at so hvørt sum heimastýrið útfyllir rammulógina, hevur landsstýrið eisini ta ábyrgd, sum áður lá hjá Almannamálaráðnum, at hava eftirlit við teim reglum, sum lögtingið ásetir, bæði innihaldsliga og viðvíkjandi umsitingini av teimum.

Til nýggjar løgtingslógir eru settar í gildi, verða tær donsku fólkatingslógirnar verandi í gildi. So leingi hesar donsku lógir framvegis eru í gildi í Føroyum, er tað eisini almannamálaráðið, ið hevur ábyrgdina á økinum. Avtala er gjørd millum landsstýrið og donsku stjórnina um arbeiðsætlan fyri lógararbeiðið, sum sigur, at rammulógin skal vera útfyllt í 1997. T.v.s. at løgtingslógir lá eru samtyktar á øllum tí sosiala økinum (sí pkt. 5 í felagsvirkisgevingini frá fundinum millum landsstýrið og stjórnina frá 3. nov. 1995 og ætlan um útfyllandi lóggávu fyri sosial- og heilsuøki, her endurgivið úr uppskotinum til lóg um tilskot til Føroya Heimastýri fyri árin 1996-98, sí fylgisskjal 1).

Ynski um endurskoðan av almannalóggávuni hevur ofta verið frammi í Føroyum, bæði frá politiskari og umsitingarligari síðu. Landsstýrið hevur tveir reisar - í 1989 og 1992 - sett nevndir at endurskoða almannalóggávuna, men er arbeiddið steðguð upp í báðum førum. Í fyrri nevndini í sambandi við val í úrtíð. Seinni nevndin fór frá vísandi til nýggju stöðuna, sum hevði tikið seg upp við danska kravinum í 1993 um umlegging av stuðulsskipanini frá endurgjaldsskipan til heildarveiting.

Arbeidssetningurin hjá báðum nevndunum var at endurskoða alla almannalóggávuna og at smíða uppskot, sum gera lóggávuna einfaldari, meira nútímans og tillagað til føroyskar fyrirreytar heldur enn verandi hefting at danskum síðum, stovnum og orðingum.

Í báðum nevndum varð hyrjað við pensiónslógunum. Fyrri nevndin kom nakað áleiðis við arbeiddinum, og stava nakrar av broytingunum, sum verða skotnar upp her, frá senjurni í tí nevndini.

Innanfyri tann tíðarkarn, sum er avtalaður fyri útfylling av rammulógini, ber ikki til at gera uppskot til meira grundleggjandi ábøtur. Men tað ber til innanfyri karnin at broyta skipanina soleiðis, at hon gerst meira nútímans, einfaldari, umsitingarlíga meira rationell og í størri mun lagað til aðrar fyriskipanir, hermillum skipanir, sum umsitingin av pensiónslógunum beinleiðis er heft at. Fyriliggjandi uppskot er tilevnað við útgangsstøði í hesum.

1.1. Broytingar í pensiónslógunum eftir fyriliggjandi uppskoti - ein samandráttur:

1. Galdandi lógir um pensiónir eru samanskrivaðar í eina lóg umfatandi eina fólkapensión og eina fyrítíðarpensión í trimum stigum, við hesum realitetsbroytingum:

- a) pensión verður ikki longur játtað til persónar undir 18 ár,
- b) vanligi pensiónsaldurin verður 67 ár, eisini fyri einsamallar kvinnur og kvinnur, sum eru giflar við pensiónistum; tó er møguligt hjá øllum at søkja fyrítíðarpensión grundað á heilsu-, arbeids- ella aðrar serligar umstøður frá 50 ára aldri,
- c) fyrirreytin fyri at fáa pensión, áðrenn umsøkjari er 60 ár, er fyri allar pensiónir, og ikki sum nú, einans fyri avlarnispensión, at tað ikki hevur verið møguligt at skaffa arbeiði ella at menna vinnuførleikan hjá viðkomandi; pensión er sostatt einasta forsorgaralternatív,
- d) lægsta avlarnispensión er hækkað og broytt soleiðis, at hon í upphædd og viðgerð verður hin sama sum aðrar fyrítíðarpensiónir á fólkapensiónsstøði,
- e) í øllum fyrítíðarpensiónum, og ikki einans í pensiónum, sum eru grundaðar á avlarni burturav, verður ein eyka frádráttur gjørdur fyri inntøkur av arbeiði, áðrenn pensiónin verður lækkað, og ásetingarnar um hjúnabands-, sjúkrakassa- og aldursviðbøtur verða settar úr gildi fyri tey, sum framyvir koma at fáa pensión, men verður pensiónsviðbótin hækkað við verandi sjúkrakassaviðbót; aldursviðbótin verður framhaldandi, við skiftisreglu, varðveitt fyri tey, sum fáa hana í dag. Sj s. 22-26.

2. Frádráttarfrá inntøkuupphæddin fyri javning av pensiónini verður samantøgd við útrakningarfrádráttinum, soleiðis at hesar báðar upphæddir tilsamans vera til ein frádrátt í inntøkuni í staðin. Broytingin hevur onga ávirkan á pensiónsupphæddina. Sj s. 26-27.

3. Ásetan av inntøkugrundarlagnum verður nágreinað og gjørt einfaldari við tillaging til skattskyldugu inntøkuna og inntøkum av fíggingarøgnum, sum verða skrásettar av skattamyndugleikunum, umframt at reglurnar um fiskoyti, sum í dag skulu gerast í inntøkuni fyri samskipanarfrádrátt, barnapengar útyvir normalgjaldið og naturáliuinntøkur, verða settar úr gildi. Sj s. 27-32.

4. Álagt verður skattamyndugleikunum at tryggja, at tann parturin av umsitingini av pensiónslóginum, sum er heftur at inntøkuskruasetingum, kann fremjast. Sj s. 32.

5. Reglan um avleiðingina fyri pensiónsútrøkningina av burturgeving og "vðselt og uordenligt levned" verður broytt soleiðis, at tað einans er burturgeving og líknandi, t.v.s. gávur, arvaforðskot o.t., sum framyvir

skulu hava avleiðingar fyri útrokningina. Sí s. 32.

6. 20% 's frádráttur í pensiónini fyri endurgjöld fyri avlanni verður strikaður. Sí s. 33.

7. Heimilað verður landsstýrinum at gera fastar reglur fyri játtun av persónligum ískoyti til ávís, ofta fyrirkomandi. Sí s. 34.

8. Somatiskir røktursjúklingar verða javnsettir við psykiatriskar sjúklingar, tá tað kemur til avleiðingar fyri pensiónina í samband við longrivarandi innlegging á sjúkrahús. Sí s. 34.

9. Gjaldt fyri stovnsupphald verður minkað frá 60 til 50% av inntøkuni, bert undir parti av pensiónini skal ikki takast við í útrokningini av gjaldinum, tryggjað verður at gjaldið og skatturin, ið er goldin av inntøkuni, ikki verður hægri enn faktiska inntøkan og staðfest verður, hvør inntøkan er, sum gjaldið skal útrokast eftir. Harumframt verður heimilað landsstýrinum í sambandi við royndarskipanir at avgera, at pensiónin kann útgjaldast í sambandi við upphald á røktar- og ellisheimum. Sí s. 34-36.

10. Ávísir fyrisitingarmyndugleikar, sum áður hava verið við í viðgerðini av pensiónum, skulu ikki longur vera við, meðan aðrir fáa nýggjar uppgávur. Vanlukkutryggingarráðið heldur fram sum avgerðarmyndugleiki fyri avlamistreytaðar fyriftðarpensiónir, annars hevur Almannastovan fyrisitingina um hendi. Kommunalir myndugleikar hava skyldu at lata upplýsingar, sum krevja staðkunnleika. Sýslumenn og fúti fara úr skipanini og landsstýrið úr viðgerðini av einstaklingamálum. Sí s. 36-37.

11. Heimilað verður landsstýrinum at flyta heimildirnar hjá Almannastovuni og Vanlukkutryggingarráðnum viðvíkjandi tillutan av pensión til eitt ráð, upprættað til endamálið. Sí s. 37.

12. Minsta útgjaldingarupphæddin í fyriftðarpensión, sum kann delta hurtur, í allar partar av pensiónini eru heftir at inntøku, verður hækkað, soleiðis at samsvar er millum hesa og ásetingarnar um at pensiónin verður útgoldin við fjørtuindapartum.

Aðrar broytingar eru redaktionellar, sum avleiðing av samanskrivingini og umskipanini av lógnum, umframt broytingum til meira nútímans málbrúk.

Ásett er í lógini, at Den Sociale Ankestyrelse í Danmark, hóast hetta er ein løgtingslóg og ongín áseting er um tað í rammulógini, verður verandi kærustovnur fyril avgerðir, sum verða tiknar av Vanlukkutryggingarráðnum. Almannamálaráðið syrgir í løtuni fyri at fyrirtreytirnar fyri tí eru í lagi. Tillagingar verða av donsku myndugleikum gjørdar í reglum viðvíkjandi Ankestyrelsen, soleiðis at kærmyndugleikin uttan trupulleikar kann ásetast í nýggjari løgtingslóg.

Viðvíkjandi beinleiðis yvirgongd til pensión millum ríkispartarnar ásetir rammulógin, at samráðast skal um spurningin, tá løgtingið hevur samtykt nýggja lóg á økinum. Frammanundan kann tó sigast, at onki sýnist at vera til hindurs fyri beinleiðis yvirgongd, hvat fólkapensión viðvíkur, í reglurnar í báðum ríkispartunum verða, í tí líki, sum uppskotið nú fyriliggur, sera líkar. Samuleiðis eru treytirnar fyri at fáa fyriftðarpensión líkar. Tí verður heldur onki, sum í tí sambandi bendir á, at nakar trupulleiki skuldi komið í. Í Danmark er arbeiddið við at endurskoða fyriftðarpensiónsskipanina fyri stuttum byrjað. Hvat úrslitið av hesum verður, og hvussu tað kann ávirka nevnda spurning, ber ikki til at spáa um frammanundan, tí enn er ikki komið so langt áleiðis við reformarbeiðinum, at bótning fæst av, hvussu nýggja skipanin at enda kemur at sýggja út.

Skrásetingarlógin má endurskoðast, soleiðis at til ber hjá Almannastovuni at nýta P-talið í sínum skráum, annars verður onki vunnið við einfaldgeringini av lógini og betru samskipanini við skattskipanina. Sum er er klár heimild til at nýta P-talið í samskiftinum millum Toll & Skattstovuna og Almannastovuna, men Almannastovan hevur ikki loyvi til at brúka P-talið í samskyring av egnum skráum.

1.3. Avleiðingar

av lógaruppskotinum væntast, tá ein tíð er farið, at fara at verða um 2 mió. kr. á veitingarsíðuni. Á rakstrar-síðuni fara neyðugar nýfløgur til tøkniútgjerð at hava við sær tærv á vini serligari játtan til hetta endamál uppá 4 mió. kr. Viðvíkjandi starvsfólkum verður metið, at tað ikki verður neyðugt við fleiri, men heldur ikki færri fólkum. Sf 37-39.

Á komandi síðum verða útgreinandi viðmerkingar gjørdar, og eru viðmerkingarnar skipaðar soleiðis:

	SÍDA
ALMENNAR VIÐMERKINGAR	
Inngangur	1
Lýsing av broytingunum í lógnum síðan 1948	5
Galdandi pensiónsreglur	
Atfíningar at galdandi lógum og uppskot til broytingar	22
Fíggarligar avleiðingar	
Umsitingarligar avleiðingar	37
Viðmerkingar frá ummælendi myndugleikum	38
VIÐMERKINGAR TIL TA EINSTØKU GREININA	39
FYLGISSKJØL	41

2. LÝSING AV BROYTINGUNUM Í PENSÍÓNSLÓGUNUM SÍÐAN 1948

Við útgangsstøði í almennu viðmerkingunum til lógaruppskot síðan 1949 er niðanfyri gjørd ein stutt lýsing av upprunanum til galdandi lógir og søguligu gongdini, hvat broytingum viðvíkur. Greitt verður einans frá teim lógarbroytingum, sum hava verið utafatanði og prinsippiellar.

Eitt høvuðsendamál við broytingum, sum eru frandar í pensiónslógunum gjøgnum árin, hevur verið at til-laga føroysku veitingarsløgini, veitingarstöðið og treytirnar fyri tillutan av pensión til dansku ásetingarnar hesum viðvíkjandi, har danska lógin alla tíðina er broytt nøkur ár framanundan hini føroysku. Elstint aftaná 1975, tá fyrisitingin varð yvirtikin, hevur ein høvuðsgrundgeving fyri broytingum verið at skapa samsvar millum ríkispartarnar. Seinast í 1988, hóast langt var ímillum broytingar av størvegis týðningi í 70- og 80-árunum.

Lógarbroytingarnar í 1970 eru tó eitt undantak í mun til sínámillum tillagingina, tí samanberingar tá á fyrsta- og, sær tað út til, einasta - sinni verða gjørdar við lønarlagið í hvørjum landi sær. Og verður komið til ta niðurstøðu, at veitingarnar í Føroyum ikki eiga at hækka samsvarandi hækkingunum í Danmark, vísandi til, at lutfallið millum lönir og pensión var umleið tað sama í báðum ríkispartunum (umleið 48%). Broytingar í føroyska pensiónsstøðinum hevði tí havt við sær eina, í mun til lønirnar, hægri pensión í Føroyum.

Meðan danska pensiónsreglurnar hava verið fyri nágreiniligari endurskoðan í øllum lutum nakrar ferðir, er hetta ikki hent í Føroyum. Her er einans lagt afirar og omaná, við tí ársfíti, at trupult er at skilja samanhang í lógnum og endamál við nógvum av ásetingunum í dag.

2.1. Ellis- og avlamisrenta

Gjaldandi fólkapensíónslóg hefur sín uppruna í fólkapensíónslógini frá 1959, sum avloysti lógina um ellisrentu frá 1949, ið tá var fyrri týðandi ábótum.

Ovara aldursmarkið fyri at fáa ellisrentu var 60 ár fram til 1949. Rentuupphæddin var í trinum stigum, heft at og hækkandi við tilgangssaldtrinum 60, 65 ella 70 ár og varð rentan útgoldin hvønn árstjóðing.

Frádráttur varð gjørdur í rentuni fyri innløkur yvir ávísa avmarkaða upphædd, sum móttakarin hevði framíhjá, og fall rentan burtur, tá inntøkan útyvir pensiónina, ognarinntøka fraknað, fór uppum eitt ásett mark. Frádrátturin í rentuni fyri inntøkur var í trinum stigum eftir innløkustødd við ávikavíst 60, 72 og 84 prosentum.

Rentumóttakarar høvdu rætt til ókeypis lækna hjálpi, heilivág, sjúkrahúsviðgerð o.a. í tann mun hesar útreiðslur ikki komu undir stuðul sambært reglurnar hjá sjúkrakassanum; harumframt var møgult at søkja um persónligt ískoyti til ellisrentuna, sum kundi játtast, um metti varð í tí einstaka málinum, at støðan hjá viðkomandi var sera trupul.

Avlamispensíónslógin hefur sín uppruna í avlamispensíónslógini frá 1961, sum avloysti avlamistryggingarlógina, ið, eins og lógin um ellisrentu, var fyrri umfatandi broytingum í 1949.

Treytin fyri at fáa avlamisrentu var limaskapur í avlamistryggingini, sum var tvungin fyri njótandi limir av statsgóðkendum sjúkrakassum og sjálvboðin fyri gjaldandi limir og fyri limir av statskontrolleraðu sjúkratryggingini. Avlamispremia varð kravd inn av sjúkrakassanum saman við sjúkrakassalimagjaldinum.

Fyri at gerast limur í sjúkratryggingini, skuldi viðkomandi lúka heilsutreytirnar, t.v.s. ikki hava aldurvendi og óleikiligar sjúkur og brek. Hjá teimum sum, orsakað av heilsutreytunum, ikki kundu gerast limir, var fátækrahjálpi einasti útvegur í neyðstøðu.

Treytin fyri at fáa avlamisrentu var, at vinnuførleikin var skerdur niður í ein triðing. Avlamisrentan var ein lægri upphædd enn hægsta ellisrenta (svarandi til tilgangssaldurinn 70 ár), tó hægri enn miðal ellisrenta við 65 ára tilgangssaldri. Eitt hjálparloysisískoyti kundi játtast, tá viðkomandi hevði tørv á støðugari røkt og hjálperu.

Eisini í avlamisrentuni varð gjørdur ein frádráttur fyri inntøkur, sum rentumóttakarin hevði útyvir rentuna, tó soleiðis, at rentan ikki kundi lækka meira enn niður í ein triðing.

Avlamisrentumóttakarar høvdu, eins og móttakarar av ellisrentu, rætt til ókeypis lækna hjálpi, heilivág, sjúkrahúsviðgerð o.t., og høvdu harumframt rætt til hjálpi til fyribygjandi heilsufyriskipanir (t.d. venjing í brúki av bandagum, røkt og viðgerð, o.t.). Persónligt ískoyti, eftir meting av fíggarligu viðurskiðunum í tí einstaka førinum, kundi somuleiðis veitast til avlamisrentuna.

Umframt at lúka treytirnar viðvíkjandi limaskapi, aldri, skerdum vinnuførleika, heimaretti og bústaði, var játtan av ellis- og avlamisrentu treytað av, at viðkomandi leyk sonevndu tignartreytirnar (værdighedsbetingelser). Tað vildi til dømis siga, at umsøkjari

“de seneste 10 år ikke har forringet sin økonomiske stilling ved handlinger til fordel for børn...eller ved uordentligt og ødselt levned”,

“de sidste 5 år vittentligt ikke har ført et levned, der i det almindelige omdømme vækker forargelse”, ella

“de sidste 3 år ikke har oppebåret hjælp, der ifølge fattiglovgivningens regler har fattighjælps virkning”.

Rættaravleiðing av fátækrahjálpi kundi m.a. vera tap av valrætti, hjúnabandsforboð, afturtrindan av móttakar hjálpi o.a.

Kommunustýrni gjördu tilráðing um ellisrentuna og hövdu eftirlit við og váttaðu, um treytirnar fyrir framhaldandi rentu voru tilstaðar. Antíð tók avgerð, útroknaði veitingina og setti um umsókn um persónligt ískoyti til pensiónina skuldi játtast.

Áheitan um avlamisrentu var innlatin til kommunustýrið, sum sendi áheitanina, saman við váttan frá sjúkrakassa og læknaváttan, víðari til sorinskrivaran, sum hevði skyldu at ansa eftir, at sjúkrakassaviðurskipti voru í lagi og tignartreytirnar loksar. Vanlukkutryggingarráðið metti og tók avgerð um vinnuførleikið var niðursettur til 1/3 og um óhjálpið fyrilá. Við hesum og øðrum upplýsingum sum grundarlag varð rentan umsitin av antinum.

Í 1949 vórðu, sum sagt, týðandi úbøtur framdar í lógunum og eru hesar upprunin til ta pensiónsskipan, vit kenna í dag. Ellis- og avlamisrenturnar hækkaðu munandi og reglurnar um frádrátt fyrri inntøkur vórðu gjørdar laguligari.

Avlamisrentan varð upprunaliga inntøkujavnað á sama hátt sum ellisrentan. Í 1949 vórðu frávik gjørd í samband við frádrátt í avlamisrentuni fyrri inntøkur. Ongin hækking skuldi gerast í inntøkugrundarlagnum fyrri ognarinntøkur og loyvi var at hava eina arbeiðsamtøka, sum svaraði til útgoldna rentuupphæddina, áðrenn frádráttur varð gjørdur. Var móttakarinn giftur, varð einans helvtin av inntøkuni tikin við í útrokningar-grundarlagið.

Bæði rentusløgini fingu felags grundupphædd, avlamisískoyti varð lagt aftrat avlamisrentuni sum endurbót fyrri serligar útreiðslur av avlarni, og allir rentumóttakarar, ið hövdu børn undir 18 ár, fingu eina barnaviðbót aftrat rentuni. Avlamisískoyti og barnaviðbót vórðu somuleiðis lækkað eftir inntøku við síðuna av pensiónini.

Ellisrentualdurin varð hækkaður frá 60 til 65 ár, fyrri einsamallar kvinnur tó 62 ár. Sum endurbót við uppseting av ellisrentu til hægri aldur (67 ella 70), varð veitt ein hlðiviðbót.

Broyting varð gjørd í reglunum um avlamisrentu, soleiðis at børn undir 15 ár og ung millum 15 og 18 ár, ið, orsakað av heilsutreytinum, ikki kundu gerast limir í sjúkrakassa, kundi fáa stuðul til avlamistyrrihyrgjandi fyriskipanir.

Rentan fall burtur og lunnapeningur varð útgoldin til persónar, sum hövdu uppihald á ellisheimi.

Útgjald fór fram annanhvønn mánaða í staðin fyrri hvønn ársfjórðing.

Landsstýrið kom í 1949 við í fyrisitingini. Leiðbeinandi rætningslinjur fyrri inntøkuútrokningina, serliga viðvíkjandi naturalu-inntøkum, skuldu gerast av ríkisumboðnum í samráð við landsstýrið. Avgerðir í tí einstaka málinum um persónligt ískoyti til pensiónina, umframt meira fastar reglur fyrri játtan av persónligum ískoyti, skuldu gerast í samráð við landsstýrið.

Broytingarnar í 1949 hövdu við sær eina ferfaldan av samlaðu útreiðslunum til ellis- og avlamisrentur, sum vórðu fíggaðar við heilvtaðbýti millum statin og heimastýrið. Avlamisrentan varð tó partvís fíggað av inn-goldnu premiumum (umleið 1/3).

2.2. Frá rentu til pensión í 1959

Í 1959 varð fólkapensiónslógin sett í gildi og ellisrentan avskaffað. Samstundis fær avlamisrentan pensiónsheitid, hóast talan framvegis er um trygging í og við at hon framhaldandi partvís verður fíggað við premiumgjöldum.

Minstaupphæddin (folkepensionens minstebeløb) lýsir prinsippiella umskilti frá eini "tørvspensión", t.v.s. eini inntøkuheftari veiting, til eina rættarbundna fólkaveiting til øll yvir 67 ár, uttan mun fíggjarlig viðurskipti.

Afturat prinsippiella umskiltinum verða, umframt aðrar broytingar av minni týðningi, stórar hækkingar gjørdar í upphæddum, aldursviðbót til pensionistar yvir 80 ár verður innførd, frádráttarreglurnar viðvíkjandi inntøkujavnlagini verða gjørdar lagaligari, aldursmarkið fyri fólkapensión verður hækkað til 67 ár, pensiónin verður útgoldin hvønn mánaða og automatisk prístalsjævning av pensiónsveitingunum verður sett í gildi.

Talan var um sera stórar og dýrar ábøtur. T.d. varð avlamsrentan hækkað við umleið 85 prosentum. Fíggjarligu avleiðingarnar vóru nærur ein tvífoldan av samlaðu útreiðslunum til rentur og pensión. Tí varð eitt tvungið fólkapensiónsgjald uppá 1 prosent av skattskyldugu inntøkuni innført fyri lutvíst at fíggja meir-kostnaðin av nýskipanini, og broytingarnar framar í 3 stigum fram til 1. apríl 1961.

2.3. Avtøka av tignartreytinum, broytt avlamsishugtak o.a. í 1961

Í 1961 vórðu tignartreytirnar settar úr gildi. Reglan um, at umsøkjarin ikki tey seinastu 10 árin skuldi hava verrið sína fíggjarligu støðu við burturgeving, oyðslutum ella óriggiligum levnað, varð tó broytt, soleiðis at slíkur athandur ikki longur forðar fyri at fáa pensión, men skuldi takast við í útrokningini av pensiónini í staðin, sum um viðkomandi framvegis átti ta upphædd, hann hevði "fornøblað". Henda reglan er framvegis í gildi.

Fólkapensiónsrætturin varð víðkaður til, umframt einsamallar kvinnur, eisini at umfata kvinnur, sum vóru giftar við pensionistum, frá 62 ára aldri. Harumframt kundi framskundað fólkapensión jústast frá 60 ára aldri, um heilsuviðurskipti ellar aðrar serligar umstøður talaðu fyri tí.

Treytin fyri avlamspensión varð broytt. Arbeidsfærið skuldi vera niðursett *varandi*, áðrenn pensión kundi jústast. Fyritreytin fyri játtan av pensión var, at vinnufærið ikki kundi betrast við íverksetan av uppveijingar- og útbúgvingarfyriskipanum. Fyri at fremja hetta bleiv tilskot latið til rakstur av endarbúgvingarfyriskipanum og ráðnum verður heinilað at taka pensiónsrættin aftur, tá vinnufærið var ella kundi betrast.

Avlamsstuðul varð víðkaður útum tað, sum hevði betaleiðis týðning við atlíti til vinnu. Stuðul kundi latast fyri at lætta um gerandisdagin sum heild hjá avlamsnum. Heimild ráðsins at játta stuðul til hjálpartót (hoyritól o.t.) varð víðkað samsvarandi hesum og húslig hjálparviðbót varð innførd. Umframt hetta kundi avlamsveiting jústast til persónar, sum læknaliga mett uppfylltu treytirnar fyri pensión, men tó høvdu so mikið stóra inntøku, at pensión ikki kundi jústast.

Hjálparloysisfiskoytið varð avlýst av hjálparviðbót og røktarviðbót, sum innibær eina graduering av stuðlinum eftir, hvussu umfatandi hjálpartørvurin var.

Avlamspremiugjaldið varð avskaffað við lógarbroytingunum í 1961. Hereftir skuldi 1/4 av fólkapensiónsgjaldinum rokast sum avlamspensiónsgjald. Samstundis varð kravið um límaskap í sjúkratrygging avskaffað og reglan um, at persónar við afturvendandi og ólekiligum sjúkum ikki kundu avlams tryggjast, sett úr gildi.

Ásettar vórðu reglur fyri avsetan av eini upphædd til stovnssetan av ellis- og røktarheimum og fírst inntøkuheft gjøld ásett fyri upphald á stovnum hjá persónum, sum høvdu aðra inntøku enn pensiónina.

Av nýskipanum annars í 1961 kunnu nevast:

- at pensión kundi veitast pensionistum, sum, aftaná at hava fingið játtan, búsettust uttanlands,
- at pensionistar, sum høvdu gjaldsskyldu (bidragspligt) móttvegis býnum, fingi búnað viðbót sum aðrir

pensionistar við upphæðsskyldu, og
 at hækkingar vorðu gjörðar í pensíónsveitingunum í samsvari við upphæððimar í hinum ríkispörtunum,
 ið voru hækkaðar útyvir automatisku prístalshækkingarnar.

2.4. Inntéknóheft grundupphædd, nýggjur avlarnispensíóns-strukturur o.a. í 1967

Lógarbroytingarnar í 1967 umfataðu fleiri prinsippiellar broytingar.

Viðvíkandi fólkapensíónini hendi tann broyting, at øtt yvir 67 ár, undantikið tey, sum finga almenna tænastumannaeftirløn, finga fulla grundupphædd uttan mun til fíggarlig viðurskipti annars. Stats- og aðrir tænastumenn varðveittu minstaupphæddini. Umframt hetta varð barnaviðbóttin gjörd óheft av inntøku. Sum móttvekt móti omanfyrirstandandi, ið fyrst og fremst kom teimum fíggarliga vælbjargaðu til góðar, varð pensíónsviðbótt innførd til teirra, sum lítið og onki høvdu av inntøku við síðuna av pensíónini.

Avlarnispensíónin varð, umframt hækkað munandi, grundleggjandi broytt. Pensíónin skuldi útgjalast í trimum stigum, alt eftir hvat talan var um at endurbóta fyri: fullt, trý kvart ella hálvt avlarni.

Aftanfyrir broytingarnar, sum áðrenn vorðu frandar í Danmark, liggur í fyrsta lagi sjónarmiðið, at avlarnispensíónin skal vera hægri enn fólkapensíónin, tí avlarnispensionistar eru í einum aldri, har vanligt er at hava arbeiðsinntøkur. Í øðrum lagi er broytingin grundað á endurgjaldssjónarmiðið, sum hevur við sær, at pensíónin skal vera sambærilig við lønarlagið í samfelagnum. Og í triðja lagi, at pensíónin skuldi lagast eftir, í hvussu stóran mun arbeiðsførið varð niðursett.

Avlarnispensíónsskipanin fekk í 1967 tað snið, hon hevur í dag:

Hægsta avlarnispensíón (áarbeiðsføri = 1):

Grundupphædd
 + avlarnisviðbót (_ grundupphædd)
 + áarbeiðsførisviðbót (_ grundupphædd)

Miðal avlarnispensíón (áarbeiðsføri = 3/4):

Grundupphædd
 + avlarnisviðbót

Lægsta avlarnispensíón (áarbeiðsføri = 1/2):

_ Grundupphædd
 + _ avlarnisviðbót

Avlarnisviðbóttin avloysti gamla avlarnisískoytið. Avlarnis- ella áarbeiðsførisviðbóttin voru (og eru) óheftar av inntøku við síðuna av pensíónini. Avlarnisveitingin (til ikki-pensionistar) varð ásett við somu upphædd sum avlarnisviðbóttin.

Allar upphæddir hækkaðu, soleiðis at samsvar var millum ríkispørtarnar, hvat veitingarstöði viðvíkti.

Fíggarligu avleiðingarnar av lógarbroytingunum voru ein so mikið stórir meirkostnaður, at rættarbundna grundupphæddin til fólkapensionistar varð framd stígvíst fram til 1970. Harumframt varð fólkapensíónsgjaldið hækkað frá 1 til 2,5 % av skattskyldugu inntøkuni.

Av øðrum broytingum í 1967 kunna nevast:

at aldurstreytirnar fyri avlarnispensíón vorðu broyttar aftur, soleiðis at avlarnispensíón ikki kundi játtast, broyrtast ella takast aftur aftaná 60 ára aldur, men at miðal avlarnispensíón kundi játtast til persónar millum 60 og 67 ár, um arbeiðsførið var niðursett samsvarandi treytunum fyri hægstu avlarnispensíón.

- at húsliga hjálparviðbótin varð avtíkin
- at eftirlivandi hjúnafelagi hjá einum pensionisti kundi fá samlaðu pensiónina í 3 mánaðar aftaná andlát hjúnafelagans, um eftirlivandi eisini var pensionistur, og
- at pensiónsrætturin hjá serforsorgarsjúklingum varð víðkaður frá 1 til 6 mánaðar aftaná innleggingarmánaðan.

2.5. Avtaka av pensiónsgjaldinum, broytt inntøkugrundarlag fyri útrokning o.a. í 1970

Pensiónsgjaldið varð, aftaná at hava verið í gildi í góð 10 ár, avtíkið í 1970.

Annars vórðu broytingar gjørdar, sum í ávísan mun høvdu við sær einfaldari umsiting av lógini. T.d. varð farið frá at javna grundupphædd og pensiónsviðbót eftir ymiskum inntøkuásetingum. Í staðin fyri at javna pensiónirnar eftir nettoinntøkum (inntøku minus skatt) skuldu tær javnast eftir bruttoinntøkum, t.v.s. eftir inntøkum uttan frádrátt fyri skatt og aðrar frádráttir. Tillagingar blivu gjørdar í frádráttarfrá upphæddini, soleiðis at broytingin í inntøkuásetingini ikki fekk avleiðingar fyri veitingurstøðið. Frádráttarprosentin varð broytt til 60% av inntøkuni mótvægis fyri 60, 72 og 84 prosent, treytað av inntøkustødd.

Av øðrum broytingum kunnu nevast:

- at inntøkuhefta pensiónsviðbóttin ikki kundi veitast pensionistum, sum fingu pensión við uttanlands,
- at tænstumenn, ið fingu eftirløn sambært broyttu lógini um tænstumannaeftirløn frá 1969, skuldu fáa fulla grundupphædd, meðan samskipanarfrádráttur varð gjørdur í tænstumannaeftirlønini. Tænstumenn eftir gamla lógini varðveittu minstaupphæddina, men varð ongin frádráttur gjørdur í tænstumannaeftirlønini.
- í sambandi við gjald fyri upphald á ellis- og røktarheimi skuldi pensiónin í prinsippinum ikki falla burtur, men siggjast sum partur av gjaldinum fyri upphaldið. Gjaldsreglurnar blivu broyttar, soleiðis at gjaldið í mesta lagi kundi vera 60% av inntøkuni, og samstundis sum fólkapensiónsgjaldið fall burtur varð býtið av útreiðslunum millum statin og heimastýrið broytt frá lutfallinum 4:3 (av útreiðslunum, tá pensiónsgjaldið varð drigið frá) til 1:1 av bruttoútreiðslunum, og varð heimilað heimastýrinum at avgera, hvussu føroyski parturin varð fíggjaður: yvir vanliga skattin, við avgjældum ella á annan hátt.

Vísandi til, at fólkapensiónsupphæddin í prosentum av bruttoarbeiðslønini hjá einum ófaklærdum arbeðara í Føroyum var umleið tað sama sum í hinum ríkispartunum (ávikavist 48.4 og 48.8%) og vísandi til, at pensiónsviðbótin í hinum ríkispartunum varð hækkað fyri at veita endurgjald fyri miss í sambandi við skattligar broytingar í Danmark, blivu hesar upphæddir, umframt viðbøturnar í avlanspensionini, ikki hækkaðar í 1970.

2.6. Gongdin frá 1972 til í dag

Møguleikin fyri at fáa pensión áðrenn vanligan pensiónsaldur varð í 1972 víðkaður soleiðis at persónar, sum høvdu fyllt 60 ár kundu fáa framskundaða fólkapensión grundað á vantandi *minnsmøguleikar*. Hugsað varð serliga um teir fiskimenn í fjarfiskiskapi, sum orsakað av heilsu-trupulleikum og vantandi møguleikum fyri øðrum arbeiði í landi, máttu gevast, tá teir komu upp í árin. Reglan viðvíkjandi tilkennan av pensión vegna "svigtende helbred" verður víðkað til eisini at umfata "mangelnde erhvervsmuligheder" og "undtagelsesvis" í lógargreinini varð strikað til tess at slaka krøvini.

Fyri at geva so nógvum eldri sum gjørligt møguleika at verða verandi heima og harvið eisini sum longst at forða fyri innlegging á ellis- og røktarheim, vórðu reglur í 1972 innfórdar í fólkapensiónslógina, sum heimilaðu at veita stuðul til umbygging av bústaðnum og hjálpartól, í prinsippinum uttan atlát til fíggjarlig viðurskiifti hjá tí einstaka. Reglan um stuðul sum persónligt ískoyti kundi framtíðarundan nýtast til hetta endamál,

men var treytin tá, at fíggarligu viðurskiðini loyvdu eyka stuðli.

Frádráttarprosentin fyri javning av pensiónsviðbótini varð í 1973 selt niður frá 60 til 30 kr av hvørjum 100 í inntøku útyvir pensiónina og pensiónsstøðið varð hækkað við 15% fyri at skapa samsvar millum føroysku pensiónirnar og tær í hinum ríkisþættinum, sum í 1972 vórðu hækkaðar útyvir tær hækkingar, sum stóðust av prístalshækkingum.

Umsitingin av sosiallóggevuni varð yvirtikin av heimastýrinum í 1975, og varð Almannastovan sett at umsita allar einstaklingaveitingar. Landsstýrið bleiv kærummyndugleiki fyri avgerðir, tiknar av Almannastovuni.

Undantikið hækkingum í upphæddum, sum fylgdu automatisku prístalsviðgerðini og onkrum smávegis justeringum, hendir ikki størvegis fyrr enn í 1988, tá hesar hroytingar vórðu framarar:

veitingarstöðið varð hækkað samsvarandi donskum hækkingum.

pensión til hjón verður roknað fyri hjónafelagarnar hvør sær samsvarandi donskum reglum,

- grundupphæddin skuldi einans roknað eftir egnum inntøku, ikki hjóna-felagans,
- frádráttarfría upphæddin fyri regulering av grundupphæddini varð ásett við somu upphædd fyri stakar og giftar persónar,
- minstaupphæddin til tanastumeni varð avskaffað (ongin eftir frá gomlu skipanini),
- heimildin at játta hjálpartól og endurbúgvingarfyriskipanir varð flutt frá Vanlukkutryggingarráðnum til Almannastovuna. heimastýrið fekk heimild at gera reglur og fyriskipanir á serforsorgar- og røktarøkinum og endurgjaldsskipanin á økinum verður broytt til heildarskipan, samstundis sum endurgjaldsskipanin á øðrum økjum varð gjørd einfaldari.

Í 1989 varð heimilað heimastýrinum at upprætta kærustovu at avgera kærur sambært sosialu lógunum, bertursæð frá kærnum um avlumisensión, sum framhaldandi verða avgjörðar av donskum myndugleika.

Í 1992 varð heimilað umsitingini at veita stuðul til bústaðarátreiðslur sambært reglunum um persónligt ískoyti við afturgjaldsskyldu og tinglýsing av kravinum.

Í 1993 varð bíðiviðbótin avskaffað og regla innførd um fríðrætt í grundupphæddini fyri arbeidssinntøkur hjá 67-69 ára gomlum pensiónistum.

Í 1994 varð tilskotsskipanin á sosiala økinum broytt frá endurgjaldsskipan til eina heildarveiting og reglurnar um sats- og prístalsregulering v.m. yvirfærðar til heimastýrið.

1. januar 1995 komu reglurnar um innviðin av pensiónsrætti, sum tillaging til Norðurlendsku konventiónini, sum Føroyar undirskrivaðu í 1994, í gildi.

Og seinni í mai 1995 varð rannmulógin fyri almannaveitingar í Føroyum viðtikin.

Umframt tær broytingar, sum nevndar eru, eru broytingar farnar fram, sum fylgja av bygnaðarbroytingum í donsku umsitingini, eitt nú viðvíkjandi kærummyndugleika, ráðgevingarskyldu o.a., umframt prístals- og satsreguleringarnar.

Síðan 1959, tá automatiska prístalsviðgerðin av pensiónunum varð sett í gildi, og fram til 1.7. 1993, hava veitingarnar verið javnaðar eftir donskum reglum. Við lóg nr. 227 frá 6. apríl 1994 verður heimilað heimastýrinum at gera reglur á hesum øki. Ongin regulering er farið fram síðan 1993. Landsstýrið hevur sett arbeidshólk, sum ætlandi verður liðugur um miðjun apríl, at koma við áliði um javning av almannaveitingum frammyvi.

2.7. Broiðingar í einkjupensiónini síðan 1960

Reglurnar um hjálpi til einkjur eru í forsorgarlógini, sum varð sett í gildi í 1960 í Føroyum. Frammanundan

kundi hjálp veitast sambært lóg um fátækraverkið í Føroyum (frá 1895) og í lóg um kommunalar hjálpar-kassar (frá 1913).

Rætt til einkjupensión høvdu

- 1) kvinnur, sum blivu einkjur aftaná 55 ára aldur,
- 2) kvinnur, sum blivu einkjur aftaná 45 ára aldur, ið høvdu uppihaldsskyldu fyri 2 ella fleiri børnum og
- 3) undantaksvíst einkjur og einsamallar kvinnur, sum høvdu fyllt 50 ár, eftir tørvsmeting (heilsu- og onnur serlig viðurskifti), umframt einkjur, sum høvdu fingið einkjupensión eftir 2).

Einkjupensiónin varð tá, sum nú, ásett samsvarandi reglunum í fólkapensiónslógini og hava broytingar í støði o.ø. sostatt fylgt broytingunum í hesi lóg. Reglurnar annars hava verið sera álíkar teimum, sum framvegis eru galdandi.

Í 1977 vórðu treytirnar fyri at fáa einkjupensión broyttar til tað, tær eru í dag: vanlig einkjupensión til einkjur, sum hava hørn undir 18 ár og í undantaksfórum til 50 ára gamlar einkjur og einsamallar kvinnur yvir 50 ár, st omanfyri undir 3).

Uppskoytisveitingin til einkjur, í upphædd svarandi til avlarnisviðbót, varð í 1977 innførd við løgtingslóg, sum í 1983 varð brúytt soleiðis at hálv uppskoytisveiting kundi veitast 1 ár aftaná, at treytirnar fyri vanligari einkjupensión ikki longur vóru loknar.

3. GULDANDI PENSÍONSREGLUR

Prinsippið um innviðan av pensión í mun til bústaðartíð varð innført í pensiónslógirnar í 1994, tá samtykt varð at verða við í norðurlandska sáttmálanum um sosiala trygd. Hini norðurlöndini byggja sínar pensiónir á hetta prinsipp, og fyri at samskipa, er neyðugt at tillaga seg til hetta.

Frammanundan var rætturin til fulla pensjónsveiting, umframt heimarrætt í danska ríkinum, einans treytaður av, at viðkomandi hevði fastan bústað í Føroyum og at viðkomandi hevði búð í ríkinum í minsta lagi 1 ár fyri pensiónstillutan.

Nú er treytin, umframt fastan bústað, 3 ára fastur bústaður í danska ríkinum. Norðurlandski sáttmálin hevur við sær, at frávik verður gjørt fyri hesar reglar, og at norðurlendingar sum hava búð í Føroyum, eins og færoyingar, ið hava búð í norðurlöndum, hava rætt til pensión í einum norðurlandi, hóast teir búgva í einum øðrum norðurlandi ella einum landi innanfyri EØS-økið.

Pensión til ein norðurlending, herímillum færoying, sum hevur búð í fleiri norðurlöndum, verður útgoldin við talinum av fjørtiundapartum av teoretiski møguligari bústaðartíð frá 15. árinum til fyrifóðar- ella fólkapensión verður jáltað. Fólkapensiónin verður tó útgoldin við fullu upphæddini, unt viðkomandi hevur búð 40 ár í landinum.

3.1. Fólkapensión

Rætt til *vanliga fólkapensión* hava øll frá 67 ára aldri einsamallar kvinnur og kvinnur, ið eru giftar við pensionistum, hava tó rætt til fólkapensión frá 62 ára aldri.

Fólkapensión er samansett av grundupphædd og pensjónsviðbót. Í pensjónsviðbótina er roknað viðbót fyri sjúkrakassalímagjald.

Til fólkapensiónina verður veitt ein aldursviðbót, tá pensionisturin er blivin 80 ár.

Framskundað fólkapensión kann eftir tørvi, grundað á meting av heilsuviðurskiftum, arbeiðsnøguleikum

og öðrum serligum viðurskiptum, tillitast persónum yfir 60 ár.
Til ein giftan fólkapensionist verður veitt ein hjúnabandsviðbót, um hjúnafelaginn ekki móttækur pensión.

3.2. Avlamispenslón

Hægsta avlamispenslón kann tilkennast persónum millum 18 og 60 ár, sum orsakað av avlanni, verða mettur varandi óarbeiðsfærir í einhvørji vinnu, ella sum einans hava smávegis arbeiðsevni.

Hægsta avlamispenslón er samansett av grundupphædd, pensiónsviðbót, avlamisviðbót og óarbeiðsfærisviðbót.

Miðal avlamispenslón kann tillutast persónum millum 18 og 60 ár, hvørs vinnuføri, orsakað av avlanni, verður mettið niðursett minni enn hjá einum hægsta avlamispensionisti, tí í minsta lagi við einum tridringi. Harumframt kann miðal avlamispenslón tilkennast persónum millum 15 og 18 ár og millum 60 og 67 ár, hvørs vinnuføri er niðursett samsvarandi hægstu avlamispenslón.

Miðal avlamispenslón er samansett av grundupphædd, pensiónsviðbót og avlamisviðbót.

Til hægstu og miðal avlamispenslón verður somuleiðis lögð ein hjúnabandsviðbót, um hjúnafelaginn ikki móttækur pensión.

Treytin fyri at fáa *lægstu avlamispenslón* er, at viðkomandi er í millum 15 og 67 ár og at arbeiðsførleikin varandi er niðursettur við í minsta lagi eini helvt.

Lægstu avlamispenslón er samansett av hálvari grundupphædd og hálvari avlamisviðbót.

3.3. Einkjupenslón og penslón til einsamallar kvinnur

Rætt til *vanliga einkjupenslón* hevur einkja við einum ella fleiri børnum undir 18 ár.

Einkjupenslónin er samansett av somu upphæddum sum fólkapenslónin við eini uppiskoytisveiting, svarandi til fulla avlamisviðbót.

Einkja, sum hevur móttikið vanliga einkjupenslón, hevur rætt til hálva uppiskoytisveiting 1 ár aftaná, at barnið er blivið 18 ár.

Einsamallar kvinnur yvir 50 ár og einkjur, sum hava móttikið vanliga einkjupenslón, kunnu eftir tørvi, t.v.s. um heilsuviðurskipti, arbeiðsmøguleikar og onnur serlig viðurskipti tala fyri tí, fáa penslón við somu upphædd sum fólkapenslónin.

3.4. Viðbøtur

Umframt nevndu viðbøtur kunnu pensionistar hava ella fáa rætt til barnaviðbót og hjálpar- ella røktarviðbót. Barnaviðbóttin til lægstu avlamispenslón er hálv.

Einkjur hava rætt til barnastyrk sambært lógini um barnagjald til einsamallar upphaldarar við somu típphædd sum barnaviðbóttin, og fáa ikki barnaviðbót til penslónina.

Ikki-pensionistar kunnu fáa rætt til avlamisveiting.

Allir pensjónistar hava skyldu til at vera línir í sjúkrakassa.

3.5. Endamál, stødd og regulering av teim ymsu pensjónupphæddunum (seinast ásettar pr. 1. juli 1993)

Grundupphæddin verður sum útgangsstøði útgoldin til allar pensjónistar at gjalda fyri basala lívinkostnaðin. Grundupphæddin er 37.968 kr um árið, um hjúnaðfelagin eisini fær pensjón og 47.784 kr í øðrum førum. Grundupphæddin til pensjónistar undir 67 ár, sum hava aðra inntøku og til pensjónistar millum 67 og 70 ár, sum hava arbeiðsinntøku, verður minkað við 60 kr fyri hvørjar 100 kr, sum inntøkan fer uppum 24.100 kr. árliga. Hjá avlámispensjónistum verður ein upphædd uppá 14.900 kr. fyri arbeiðsinntøkur, bøgð afturat teim 24.100 kr, áðrenn grundupphæddin verður minkað. Grundupphæddin er skattskyldug.

Pensjónsviðbótin er serliga ætlað pensjónistum uttan ella við smáum eykainntøkum at gjalda fyri vanliga lívinkostnaðin. Pensjónsviðbótin er 7.008 kr um árið, um hjúnaðfelagin eisini fær pensjón og 8.820 kr í øðrum førum. Pensjónsviðbótin hjá einum pensjónisti, giftum við einum pensjónisti, verður minkað við 15 kr. fyri hvørjar 100, sum inntøkan fer uppum eina samlaða inntøku hjá hjúnaðum uppá 17.800 kr um árið, í øðrum førum við 30 kr fyri hvørjar 100, sum inntøkan fer uppum 12.100/17.800 kr um árið. Pensjónsviðbótin er skattskyldug.

Avlámisviðbótin er ætlað til at gjalda tær útreiðslur, sum eru tengdar at brækinum hjá viðkomandi. 5 ymiskir satsir eru fyri avlámis-viðbótina, treytað av um viðkomandi er giftur við pensjónisti og hvat slag av pensjón hjúnaðfelagin í so full fær. T.d. er avlámisviðbótin hjá einum stakum persóni 22.260 kr um árið, meðan hon er 19.068 kr, um hjúnaðfelagin hevur rætt til sama slag viðbót. Avlámisviðbótin verður veitt uttan mun til inntøku og er ikki skattskyldug.

Óarbeiðsførisviðbót skal kompensera fyri vantandi inntøkumøguleikar sum fylgja av vantandi arbeiðsføri. Viðbótin er 22.320 kr um árið, um hjúnaðfelagin eisini hevur rætt til óarbeiðsførisviðbót og 30.852 kr í øðrum førum. Viðbótin verður veitt uttan mun til eykainntøku og er skattskyldug.

Uppískoytisveitingin varð innførd í einkjupensjónina, sum frammanundan var sama upphædd sum fólkapensjónin, fyri at dekkja vanliga lívinkostnaðin hjá forsorgjandi einkjupensjónistum. Veitingin verður minkað í frambaldi av grundupphæddini á sama hátt sum hendan. Uppískoytisveitingin er sama upphædd sum avlámisviðbótin til stakan persón og er skattskyldug.

Hjúnaðbandsviðbótin, sum er 4.200 kr um árið, verður útgoldin til giftar pensjónistar, um hjúnaðfelagin ikki er pensjónistur. Viðbótin verður minkað við eykainntøkum á sama hátt sum og í frambaldi av pensjónsviðbótini. Hjúnaðbandsviðbótin er skattskyldug.

Barnaviðbótin er ætlað at gjalda fyri meirlívinkostnaðin, sum stendur av at uppihalda børnum og verður veitt øllum pensjónistum sum hava uppihalds- ella gjaldsskyldu móðvegis børnum undir 18 ár. Tá undantikið, um barnið móttekur barnagjald ella er undir almennari forsorg. Barnaviðbótin er sama upphædd, sum áseti í lógini um barnagjald til stakar uppihaldarar v.m. og er fæðinggjaldið í løtuni 669 kr um mánaðin og móðirgjaldið 442 kr um mánaðin. Barnaviðbótin er óheft av inntøku og verður um skatlaskipanina útgoldin í navni barnsins og er skattskyldug hjá hesum.

Aldursviðbót verður veitt til fólkapensjónistar yvir 80 ár. Upphæddirnar eru 5 í tali, treytaðar av um pensjónisturin er einsamallur, giftur, giftur við pensjónisti og hvat slag av pensjónisti, hann er giftur við. Fyri ein stakan pensjónist er aldursviðbótin 3.947 kr um árið.

Persónligt iskoyti kann veitast til ullar pensjónistar, hvørs (fíggjarligu) viðurskipti eru serliga trupul. Ongin avmarking er gjørd í lógini fyri, hvørji endamál persónligar viðbøtur kunnu veitast til, ella støddina av við-

bótin. Almennastovan kann avgera, hvørji endamáli eru rúnlig, nær rúnligt er at veita (inntøku- og ognartreytir) og við hvussu stórum upphædd, aftaná eina fúkiliga meting í teinastaka færinum. Landsstýrið kann gera reglur fyri, hvussu veitast skal. Mest vanligu veitingarnar eru ískoyti til heilivág, tannviðgerð, sjúkuviðgerð, o.t. Harumframt verður ofta latið ískoyti til útreiðslur av umvæling og útskiðum av húsarhaldstólum, o.t. Seinnu árin hevur talið av umsóknunum um ískoyti til húsaðanútreiðslur verið vaksandi.

Avlumisveiting verður tilkend persóni, hvørs arbeiðsføri orsakað av avlanni leknadiga særð verður mett samsvarandi í hjá einum hægsta ella miðal avlumispensionisti, men sum, orsakað av høgari inntøku, ikki verður tilkendu pensión. Veitingin verður útgoldin uttan mun til inntøku og hevur sama endamáli sum avlumisviðbótin. Avlumisveitingin er 17.412 kr kr um árið, um hjúnaðfelagin fær sonar veiting ella avlumisviðbót og 21.432 kr. um árið í øðrum færum, also nú nakað lægri enn avlumisviðbótin, sum hon upprunaliga varð ásett samsvarandi. Avlumisveitingin er ikki skattskyldug.

Hjálparviðbót verður tilkend persónum, sum tørva persónliga hjálpi frá øðrum ella eru blindir ella hava nógv niðurstetta sjón og *røktarviðbót* verður tilkend persónum, sum varandi hava brúk fyri røkt ella støðugari hjálpu til tess at gjalda fyri útreiðslur, ið stgandast av hesum. Hesar viðbøtur verða veittar uttan mun til inntøku og eru ávikavísi 22.260 og 44.412 kr kr um árið. Hjálpar- og røktarviðbót eru ikki skattskyldugar.

3.6. Inntøkugrundarlag fyri útrokning av pensiónum

Inntøkur, ið, sum útgangsstøði, skulu takast við í grundarlagið, sum pensjónin verða javnað eftir er bruttoinntøkan, t.v.s. inntøkan uttan skattafrádrátt ella annan frádrátt, sí viðmerkingarnar til lógubroytingarnar í 1970. Ongin broyting er gjørd hesum viðvíkjandi síðan.

Sambært galdandi reglum skulu allar inntøkur, sum pensionistar hava forvunnið kalendaraárið fyri, roknað uppí, tá inntøkan stavar frá persónligum arbeiði, eftirløn, fastogn, fíggarogn, lívrentu, privatum ella almennum studningi, lívrentu o.l.

Frá inntøkuni kunnu dragast rakstrarútreiðslur, t.v.s. tær útreiðslur, sum eru nýttar til at vinna, tryggja og viðlíkahalda inntøkuna.

Sosialar pensjónir, barnastyrkur og aðrar samsvarandi sosialar veitingar verða ikki roknaðar uppí. Upphaldspeningur til børn skal einans roknað uppí við teirri upphædd, sum hesin er lægri enn vanligu barnagjaldið (bidrag).

Síggjast skal burtur frá samskipanarfrádráttinum sum verður gjørdur í tæmastummaeftirlønnum frá stat, landi, kommunum o.t. T.v.s. at hesin frádráttur skal leggjast aftur útgoldnu tæmastummaeftirlønini. Virðið av naturadum skal leggjast aftur, og kann landsstýrið gera retningsskrivur fyri inntøkuútrokningina, hermillum leiguvirði av egnum húsað.

Um so er, at pensionisturin knappliga hevur míst møguleikan at forvinna somu arbeiðsinntøku (sum seinasta kalendaraár), skal fyrsta pensjónsútrokningin grundast á ta minnu arbeiðsinntøkuna, sum hann, aftaná broytingina, verður mettur at vera førur fyri at forvinna.

3

inntøkugrundarlagið kann broytast í árinum, tá inntøkan hjá einum pensionisti varandi broytist so mikið, at ein nýggj útrokning gevur annað pensjónsúrslit.

Tá allar inntøkur eru samanlagdar sambært omanfyri standardi, verða frádráttarfría inntøkuupphæddin, umframt ein útrokningarfrádráttur fyri allar pensionistar og ein eyka frádráttur fyri arbeiðsinntøkur hjá avlumis- og pensjónistum íroknað og pensjónin útroknað.

3.7. 20% 's frádráttur fyri endurgjöld

Hjá avlámispensionistum og einkjupensionistum, sum hava fingið endurgjald svarandi til endurgjald við minking av vinnuførinum við meira enn 20 % sambært lógina um vanlukkutrygging el. líkn. føroyska, danska ella útlenska lóg, verður ein frádráttur gjørdur í pensiónini. Frádrátturin er 20 % av teirri upphædd, sum faktiska rentan ella lívrentan, sum kundi verið keypt fyri kapitalupphæddina, um endurgjaldið varð kapitaliserað, fer uppum eina upphædd uppá í løtuni 8.306 kr fyri stök og 11.800 kr fyri onnur.

3.8. Útrokning av pensión í sambandi við hurturgeving, óriggviligan og oyðslutan levnað

Um so er, at pensionistur ella fjúnafeлагin hjá viðkomandi við hansara vitan og vilja, seinastu 10 árin fyri pensiónstilkennan, við handlingum til fyrimuns fyri børn ella onnur, ella við oyðslu og óriggviligum levnað, hevur verrað síni fliggjarligu kor, skal pensiónin útroknast, sum um hann ikki hevði verrað síni kor á nevnda hátt. Tó skal síggjast burtur frá tí, ið viðkomandi hevur brúkt til uppalið og undirvísing hjá egnum børnum.

3.9. Pensión og gjald í samband við varandi uppihald á serforsorgarstovnum, ellis- og røktarheimum, sjúkrahúsum, o.a.

Sambært nýggjastu reglunum á hesum øki verður pensión útgoldin óskerd, tá pensionistar búgva í sambýlum. Hesir gjalda so fyri uppihaldið av pensiónini.

Hjá persónum við víttfevnandi sálarligum ella líkamligum brekum, dettur pensiónin burtur, tá uppihaldið á serforsorgarstovni, psykiatrisku deild e.l. í einum tíðarskeiði uppá 1_ ár er farið útum 6 mánaðar. Á vanligum sjúkrahúsi (fyri somatiskar sjúkur) verður pensiónin varðveitt uttan mun til innleggjartíð. Tó detta møguligar hjálpar- og røktarviðbøtur burtur. Somu reglur eru galdandi fyri tey, sum sita revsing e.t. sambært dóm.

Á ellis- og røkturheimum fellur pensiónin burtur, tá uppihaldið er varandi. Í staðin verður luttápingur útgoldin.

Á ellis- og røkturheimum verður gildið fyri uppihaldið, um so er, at pensionistur hevur aðrar inntøkur, t.d. tænastueftirløn, rentuinntøkur, krigsskúðagjald o.t. Eftir lógini skal gjaldast ein upphædd sum er í mesta lagi 60 % av inntøkuni og í útrokningini skal fyrilit havast við burturdrøna partinum av pensiónini. Í pensiónslógarinnar fatan er inntøka at skilja sum bruttoinntøka. Í kunningar galdandi frá 1. apríl 1993 verða reglur gjørdar fyri útroknan av gjaldinum, soleiðis at hetta skal takast av netto-inntøkuni í staðin fyri brutto.

3.10. Umsitingarmyndugleikar

Tað eru, ríkisumboðsmaðurin undantikin, framvegis somu myndugleikar, sum nevndir eru undir søguliga partinum um ellis- og avlámisrentuna, sum eru við í umsitingini av pensiónum.

Kommunurnar taka ímóti, kanna og syrgja fyri, at neyðug skjalprógva fylgja við umsóknunum um pensión. Tær skulu gera tilráðing um framskundaða fólkapensión, avlámispensión og einkjupensión.

Sýslumaðurin (í Havn fútin) skal ummæla í sambandi við einkjupensión til einkjur, sum ikki hava børn undir 18 ár og pensión til einsmallar kvinnur yvir 50 ár.

Vanlukkutryggingarráðið avgerð um avlámispensión skal tilkennast o.a. og ger tilráðing um tillutan av framskundaðari fólkapensión, sum landsstýrið tekur avgerð um.

Árnars er tað Almannastovan, sum hevur umsitingina av pensiónslógini um hendi.

4. ATFINNINGAR AT GULDANDI LÓGUM OG UPPSKOT TIL BROYTINGAR

4.1. Pensiónsskipanin

Pensiónssløg eftir guldandi reglum eru:

- 1) Vanlig aldurstreytað fólkapensión, 67 ár
- 2) Fólkapensión til einsamallar kvinnur, 62-66 ár
- 3) Fólkapensión til kvinnur, giftar við pensiónistum, 62-66 ár
- 4) Framskundað fólkapensión grundað á serligar umstøður, 60 ár
- 5) Vanlig einkjupensión, børn undir 18 ár
- 6) Framhaldandi einkjupensión aftaná at børnin eru blivin 18 og pensión til einsamallar kvinnur grundað á serligar umstøður, 50 ár
- 7) Hægsta avlámispensión
- 8) Miðal avlámispensión
- 9) Lægsta avlámispensión

Reglurnar eru at finna í 4 lógum - sí innangingin - og umfata tilsamans yvir 100 lógargreinar, sum, av tí at reglurnar í teim 4 lógum ganga altur í so nógvum lórum, kunnu niðurskrivast til eitt nógv minni tal av greinum. Tørført er at yvirskoða reglurnar og at skilja endamál og samanhangir í núverandi formi.

Tí er skotið upp at samskipa og samanskriva allar pensiónsreglur í eina lóg, sum samstundis ger samlaðu skipanina meira yvirskoðiliga fyri borgara og umsiting.

Í uppskotinum eru guldandi reglur um pensión í teim 4 lógum skipaðar í eina lóg umfatandi fólkapensión og eina fyritiðarpensión í 3 stigum. Í uppskotinum eru guldandi treytir fyri at fáa fyritiðarpensión broyttar soleiðis, at munur ikki longur verður gjørdur imillum kvinnur og menn, at pensión ikki verður játtað uttan so, at serligar umstøður tala fyri tí (heilsa, arbeiði, annað) og at pensión ikki longur kann játtast til persónar undir 60 ár, uttan so at tað ikki hevur verið møguligt at finna passandi arbeiði ella at mennar arbeiðsførið soleiðis, at viðkomandi kann átaka sær eitt passandi arbeiði. Pensiónssløgin sambært uppskoti verða:

- 1) Fólkapensión - svarar til 1) omanfyri
- 2) Hægsta fyritiðarpensión - svarar til 7) omanfyri.
- 3) Miðul fyritiðarpensión - umfatandi 5) og 8) omanfyri
- 4) Lægsta fyritiðarpensión - umfatandi 2), 3), 4), 6) og 9) omanfyri.

Vísandi til javnstøðulógina og til, at tað í dag er vanligt at kvinnur hava sjálvstøðuga lónarinntøku og eru meðuppghaldarar í familjun, og tí ikki, sum vanligt var fyrr, tá upprunaliga fólkapensiónslógin varð sett í gildi, eru heimaarbeiðandi og upphildnar av manninum burturav, verður skotið upp, at kvinnur ikki longur fáa serstöðu í pensiónslógin.

Harafturímóti verður skotið upp, at møguligt verður at veita fyritiðarpensión á lægsta stigi svarandi til fólkapensiónsupphæddina, um treytirnar, sum í dag eru guldandi fyri framskundaða fólkapensión og einkjupensión eftir undantaksregluni, eru til staðar. Hetta uttan mun til, um talan er um kvinnur ella menn. Eru ásettu treytirnar lóknar, kann pensión tillutast. Aldurin verður settur til 50 ár, sum í guldandi treytum fyri pensión til einkjur uttan børn og einsamallar kvinnur. Menn skulu sostatt eisini kunna fáa pensión, líka teir somu treytir.

Ætlanin við nýggju fyritiðarpensiónini er ikki at víðka skran av persónum, sum hava rætt til pensión ella almannaveiting av einhvørjum slag. Afturat persónum, sum longu fáa pensión av hesum slag (einkjur og einsamallar kvinnur) koma persónar yvir 50 ár, sum í dag fáa ella høvdu havt rætt til varandi veiting. Hetta er ein veiting, sum verður játtað í lórum, har ymisk stuðlandi ella aktiverandi tiltøk hava verið úrslitaleys,

ella at mettt hefur verið frammanundan, at slíkar royndir eru til fánýtis. Komið er sostatt til ta niðurstæðu, at viðkomandi ekki hefur aðrar möguleikar at skaffa sær og sínum til upphalds enn við varandi almanna-veiting.

Oftast verður komið til hesa niðurstæðu aftaná eina tíð, har viðkomandi hefur fingið fyríbils forsorgarveiting vegna arbeiðsloysi ella av øðrum orsökum. Hetta saman við ymiskum øðrum stuðli, herímillum persónligari ráðgeving og leiðbeining, stuðli til at finna arbeiði ella endurbúgvandi stuðul av einhvørjum slagi.

Reglurnar í galdandi lógum hava við sær, at grundupphæddirnar hjá einum fólkapensionisti og einum avlamispensionisti skulu mátast í mun til hvørja aðra og ásetast á annan hátt, enn tá talan er um tveir fólkapensionistar ella tveir avlamispensionistar, sum eru giftir við hvørjum øðrum. Uppskotið hefur við sær, at viðgerðin av øllum pensionistum er eins, uttan mun til, hvat slag av pensión, viðkomandi fær. Tí munur verður einans gjørdur í upphæddum hjá einsamallum pensionistum og giftum, og ikki, sum í galdandi reglum, eftir pensiónskombinatiónum.

Tá skotið verður upp, at heiti verða broytt, er hetta grunduð á, at tað ikki verður hildið neyðugt í heitinum at nágreina, á hvørji grund pensiónin er játtað: avlamni, einkjustæðu, samansettar heilsu- og arbeiðstrupuleikar, e.a.

Systematikkurin er í staðin grunduður á skilmarkan millum *fólkapensión*, sum øll hava rætt til, tá ávísur aldur er náddur (67 ár) og *fyrirðarpensión*, sum kann tillutast áðrenn vanligan pensiónsaldur, um *serligar varandi forðingar* fyri fíggjarligum sjálvbjargni eru til staðar. Og eru tey 3 stigini grunduð á *veitingarstøðni*, sum eisini eru í galdandi lógum. Tó hurtursæð frá lægstu avlamispensión, sum skotið er upp at hækka og viðgera á sama hátt sum fólkapensión áðrenn 67 ára aldur eftir galdandi reglum.

Sum avleiðing av broytingini í heiti og álíku samansetingini av pensiónunum, fær eisini "avlamisviðbótin", sum, hvat stædd av upphæddini viðvíkur, eisini í galdandi lóg verður veitt øðrum enn avlamnum, annað heiti. Galdandi *uppfiskoytisveiting* til einkjur er sama upphædd sum avlamisviðbótin, og fáa hesar báðar í uppskotinum tí heitið *fyrirðarviðbót*.

4.2. Pensión til børn

Samhætt galdandi reglum kann pensión veitast frá 15 ára aldri. Sum kunnugt hava foreldur upphaldsskylda móttvegis børnum sínum undir 18 ár. Samfelagsstøðan er broytt grundleggjandi síðan galdandi reglar vórðu innførdar. Flestøll børn fóru tá út at tæna, tá tey vóru fernd. Í dag er fleirtalið av børnum í skúla ella undir útbúgving til tey eru 18 ár og longur.

Afturat hesum kemur, at tær meirútreiðslur, sum foreldur at brekaðum børnum hava í mun til ønnur foreldur, í dag kunnu endurgjaldast samhætt §§ 17 og 18 í forsorgarlógini. Tíðini hetta talar ímóti ut halda fram við játtan av pensión til børn.

Spurningurin um evt. endurbót til ung (16-17 ára gomul) avlamnir vegna vrentundi möguleika fyri at skaffa sær inntøku við arbeiði, eitt nú í summarmánaðunum, tá ønnur ung hava möguleikar fyri tí, eigur at verða tikin upp í sambandi við endurskoðan av forsorgarlógini.

Skotið verður tí upp, at pensión verður veitt frá 18 ára aldri.

4.3. Lægsta avlamispensión

Lægsta avlamispensión hefur, orsakað av upphæddini, verið óheppin, tí upphæddin røkkur ikki til kostnaðin

av tí mest neyðurviliga til uppihalds. Tað hevur havt við sær, at ein stórir partur av teim, sum hava fengið hesa pensión, samstundis hava fengið ískoyttisstuðul sl. § 13 um varandi veiting í forsorgarlógini, ofta byrjandi við fyrðils hjálpi eftir § 9 í fleiri ár.

Tað vísir seg nevniliga, at ein stórir partur ikki fær brúkt síni restarbeiðsevni. Og hetta er ikki ein nýggjur trupulleiki við uppruna í verandi støðu á arbeiðsmarknaðinum.

Lægstu avlampsensionistar hava eftir galdandi reglum rætt til hálva grundupphædd, hálva avlampsviðbót og hálva barnaviðbót. Fær hjúnafelegin miðal ella hægstu avlampsension verða hálva upphæddirnar hálveruðar einaferð enn. Pensiónsviðbót verður ikki lögð afturat pensión á hesum stigi.

Skotið verður upp, at fólkapensiónsupphæddin, sum annars er lægst møguliga pensiónsútgjald, í framtíðini eisini verður veitt teimum, sum framyvir koma at fáa ta pensión, ið svarar til lægstu avlampsensionina eftir galdandi reglum.

Full grundupphædd, pensiónsviðbót og evt. barnaviðbót verður sostan veitt til lægstu avlampsension eftir uppskotinum í staðin fyri hálva grundupphæddina, hálva avlampsviðbótina og hálva barnaviðbótina. Upphæddirnar verða javnaðar sum aðrar pensiónir til persónar undir 67 ár. Hetta hevur við sær, at nakrir fáir persónar, sum í dag, orsakað av inntøku, einans fáa avlampsviðbótina, koma at missa pensiónina. Tí er í yvirgangsreglu skotið upp, at varðveita hesa í tann mun viðkomandi ikki fær eina pensión eftir nýggju reglunum, sum er eins stór og avlampsviðbótin, ið dettur burtur.

Einn stórir partur av lægstu avlampsensionistunum fara at fáa eina hægri pensiónsveiting enn í dag, men so detta aðrar ískoytisveitingar sambært forsorgarlógini burtur.

4.4. Tær smáu viðbøturnar

Skotið verður upp, at hjúnabandsviðbót, sjúkrakassaviðbót og aldursviðbót verðar tiknar av.

Hjúnabandsviðbótin (350 kr um mánaðan) verður latin giftum pensionistum, tá hjúnafelegin ikki fær pensión, og verður hon regulerað í framhaldi av pensiónsviðbótini.

Hjúnabandsviðbótin er so lítil, at hon ikki rækkur til uppihald hjúnafelegans, skuldi hesin ikki havt egnu inntøku. Høvir giftur pensionistur fíggjarligar trupulleikar, t.d. tí hjúnafelegin ikki hevur arbeitt úti og uppihaldsgrundarlagið tí minskar nógv, tá tann eini gerst pensionistur, skal meira til enn henda viðbótin til at gjalda uppihald familjunnar. Tí verða møguligir fíggjarligir trupulleikar hjá hjúnum, har tann eini er pensionistur antin loystir við at tilluta fyrítíðarpensión til hjúnafelegin, um viðkomandi lýkur freytnar, ella við at veita hjúnafeleganum stuðul sambært forsorgarlógini, møguliga saman við stuði til endurbúgvng, soleiðis at viðkomandi kann verða við til at forsyrgja familjuni (yngri fólk). Einn triðji møguleiki er at veita persónliga viðbót til pensionistin upp til pensiónsupphædd til hjún í tíðini til hjúnafelegin fær rætt til pensión.

Eftirsum hjúnabandsviðbót verður javnað eftir inntøku, er drúgt at umsita eina yvirgangsreglu, har hon verður varðveitt fyri tey, sum í dag fáa hana. Tí verður skotið upp, at hon fellur heilt burtur.

Sjúkrakassaviðbótin hevur í fleiri ár verið lögð afturat og sædd sum ein partur av pensiónsviðbótini og regulerað saman við hesi. Í uppskotinum verður hon strikað sum sjálvstøðug viðbót, samstundis sum pensiónsviðbótin verður hækkað við samvarandi upphædd.

Aldursviðbótin (80 ár) hevur helst, tá hon í síni tíð varð innførd, havt sum endamálið at rinda fyri meirfíl-

reiðslur av elli. Slíkar verða í dag veittar, antin sum eyka stuðul til røkt, hjálp, heilivág, sjúkraviðgerð o.s.f. ella við at pensiónisturin kemur á ellis- og røktarheim. Tí verður skotið upp, at eisini hon fer at fella burtur. Tó við yvirgangsreglu varðveitt fyri tey, sum í dag fáa hana.

Pensiónirnar verða eftir uppskotinum samansettar soleiðis:

FP: Grundupph. + pensiónsviðb.

LFP: Grundupph. + pensiónsviðb.

MFP: Grundupph. + pensiónsviðb. + fyriftðarviðb.

HFP: Grundupph. + pensiónsviðb. + fyriftðarviðb. + óarbeiðsfærisvb.

FP: fólkapensión LFP: lægsta fyriftðarpensión MFP: miðal fyriftðarpensión HFP: høgsta fyriftðarpensión

4.5. Frádrátturin í pensiónini fyri inntøkur (inntøkujavning)

Skotið verður upp, at farið verður aftur til at lata grundupphæddina til fólkapensiónistar vera óhefta av inntøku. Í 1992 varð innførd tann regla, at *arbeiðsinntøkur* hjá fólkapensiónistum, 67-69 ár, skuldu hava við sær lækking í grundupphæddini, tá inntøkan fór uppum ávíst mark, meðan tænstupensiónir, rentuinntøkur, krígsskaðadurgjald o.a. frambaldandi ikki skuldu ávirka.

Fjitt av endurnálinum við broytingini var sparing. Tá samantum kom, var sparingin lítil, undir 2 mló kr. Og hevur reglan týðiliga sostata slagsíðu, tí hon rakar tey, sum ikki hava aðrar møguleikar at skoyta uppí fólkapensiónina, enn við smávegis arbeiði nú og tá, til dømis við egníng, nøkrum arbeiðstímum á flakavirki, reingjerd o.t.

Umsitingarlíga hevur tað skapt nógv meirarbeiði at viðgera fólkapensiónina ymist alt eftir um talan er um hetta ella hitt slagið av inntøku fyri sama bólk av pensiónistum. Ikki-eintýðugu skrásetingarnar hjá Toll &

Skattstovnum av inntøkusløgum hevur somuleiðis havt sín lut í hesum meirarbeiði.

Alternativið til fyriliggjandi uppskot er, at grundupphæddin verður javnað eftir *øllum* inntøkum, bæði arbeiðs- og eftirlønarinntøkum v.m., upp til og við 69 ár. Tað er umsitingarlíga lættari at hava við at gera. Og hevði verið ein sparing, sum sást aftur. Fyrirneytin fyri hesi broyting er tó, at broytingar verða gjørdar í reglunum um tænstumannaeftirlønir, soleiðis at samskipanarfrádráttur ikki verður gjørdur fyrr enn viðkomandi er 70 ár.

Samhvert galdandi reglum skal grundupphæddin hjá pensiónistum undir 67 ár (undir 70 ár fyri arbeiðsinntøkur) minkast 60 kr fyri hvørjar 100 um árið, sum inntøkan fer uppum í løtuni 18.900 kr. Síðan skal, áðrenn roknað verður, hjá øllum pensiónistum dragast frá ein upphædd á kr. 5.200 í inntøkugrundarlagnum. Hjá avlámispensiónistum, sum hava inntøkur av arbeiði, skal harumframt gerast ein eyka frádráttur í inntøkugrundarlagnum uppá í løtuni kr. 14.900 fyri arbeiðsinntøkur.

Fyri at gera skipanina einfaldari, verður skotið upp, at inntøkufria upphæddin og frádrátturin, sum allir pensiónistar hava rætt til, verður samanlægd til *ein* frádrátt uppá $18.900 + 5.200 = 24.100$ kr. Hetta er ein prínsipiell broyting. Í frádráttufria inntøkuupphæddin er grundað á sjónarmiðið, at pensiónistur kann forvinna 18.900 kr., áðrenn pensiónin minskar. Meðan fyriliggjandi uppskot byggir á sjónarmiðið, at grundupphæddin í prínsippinum er inntøkujavnað fyri fyriftðarpensiónistar, men at javningin er avmarkað við einum frádrátti í inntøkuni.

Útgoldna upphæddin verður í praksis hin sama, men rættari beinanvegin.

Fyri pensiónistin og umsitingina hevur hetta skiftið tó stórun lætta við sær. Trupulleikar standast ofta av, at

pensiónistar, av röttum vísandi til regluna um frádráttarfríu inntøkuupphæddina, sjálfvirkur kunna meta, at teir ikki fara at forvina metra enn hesa upphædd. Umsitingin setir tí hesa upphædd inn í teldukervið og full grundupphædd verður útgoldin óskerd. Tá árið er av og vanliga inntøkumrøkingin kemur fyri, vísur tað seg tó oftast, at inntøkan álíkavæl er farin uppum markið. Neyðugt er at krevja ov nógv útgoldnu upphæddina aftur. Afturgjaldingin skapar trupulleikar fyri pensiónistin og innkrevjingin fyri umsitingina.

Avtøka av frádráttarfríu inntøkuupphæddini og tilsvarendi hækking í frádráttinum í inntøkugrundarlagnum, saman við møguleikanum fyri at samfíðarregulera pensiónina við grundarlag í upplýsingum um dagfórdu inntøkuna frá fyribils skattaskránni, hevur við sær, at hesin trupulleikin verður burturbeindur.

Bæði manuelt og elektroniskt er lættari at arbeiða við prosentsum heldur enn kr. pr. 100, serliga tá tað kemur til samfíðarreguleringar. Skotið verður upp at orða reguleringina samsvarandi hesum, soleiðis at grundupphæddin verður minkað við 60% av árliga inntøkugrundarlagnum (inntøkuni við frádrátti) heldur enn 60 kr fyri hvørjar 100, sum inntøkan fer uppum ávísar upphædd.

4.6. Inntøkugrundarlagið

At vísa seg sýnist inntøkugrundarlagið, sum pensións-útrøkingin skal grundast á, at vera einfalt. Men umsett til praksis hevur tað skapt ógvuliga nógvan iva, og kemst hetta í fyrsta lagi av, at so nógvur broytingar eru gjørdar í skattligu ásetanini, frádráttarmøguleikanum og viðgerðini av inntøkuni sum grundarlag fyri skattaálíkingini. Hetta, uttan at støða er tikin til, um og hvussu hesar broytingar ávirka inntøku-grundarlagið í pensiónslógarinnar fatan. Umsitingin av pensiónslógunum hevur, sum vera má, altíð verið heft at skattaskrásetingunum. Tí fáa broytingar í skattaskipanini og skattaumsitingini avleiðingar fyri pensiónsumsitingina.

Í øðrum lagi eru trupulleikar og skeivleikar komnir fram seinnu árin, sum ivaleyst altíð hava verið í umsitingini av lógin. Størri krøv til nútímans fyrisiting, saman við betri tekniskum møguleikum fyri at loysa og rætta trupulleikarnar, betri eftirlitsmøguleikat o.t. seta teir á dagsskránnar.

Sum lýst frammanfyr, skulu allar inntøkur takast við í grundarlagið, sum pensiónin verður roknað eftir, undantikið tó sosialar pensiónir, barnastyrkur o.t. og barnapengar, tá teir eru samsvarandi ella minni enn barnagjaldið s.b. lógin um barnagjald til einsamallur upphaldarar, Rakstrarútreiðslur, t.v.s. útreiðslur, sum fara til at vinna, viðlíkahalda og tryggja inntøkuna, skulu dragast frá.

Høvuðstrupulleikarnir í sambandi við ásetan av inntøkugrundarlagnum fyri pensiónsútrøkingina eru:

skulu (nýggju) skattligu frádráttirnir takast við í inntøkugrundarlagið?

- upplýsingar um ognarinntøkur
- ásetan av virði av naturalium samskipanarfrádrátturin og barnagjald útyvir normalgjaldið, ið skulu leggjast afturat inntøkuni vantandi samsvar millum krøv um skráseting, sum eru fyriritreyt fyri umsiting av pensiónslógin og ta skráseting, sum skattamyndugleikarnir gera.

Ad. a Almennastovan hevur, vísandi til viðmerkingarnar í 1970, tá reglurnar viðv. inntøkugrundarlagnum seinast vórðu broyttar, hildið fast við, at tað er bruttoinntøkan uttan annan frádrátt enn fyri rakstrarútreiðslur í sambandi við rakstur av egnum virki, sum skal leggjast til grund fyri útrøking av pensiónum. Rakstrarútreiðslur í tíðarinnar merking kunnu ikki samanberast við núverandi skattligu frádráttirnar fyri t.d. útreiðslur av umvæling av húsum og bílum, pensiónistafrádrátt, frádrátt fyri kautionstap o.t.. Talan var um frádráttir, sum virki gera í vanliga røkskapinum fyri virkisraksturin og um ávís gjöld hjá løntakarum til tess at tryggja og viðlíkahalda inntøkuna.

Samstundis hevur verið hildið fast við, at hesin frádráttur einans kundi gerast í somu inntøku, sum hann

varð nýttur til at vinna, tryggja og viðlíkahalda. T.v.s. at evt. hall ikki kundi dragast frá t.d. eini eftirløn, sum viðkomandi pensiónistur kundi hava samstundis. Hetta vísandi til, at útreiðslurnar ikki stava frá eftirlønini, men vinnuinntøkuni og at evt. hall verður drigið frá í skattligum sambandi, soleiðis at tað minskar um skattin, um ikki sama ár, so árin aftaná.

Definiðiónin av inntøku í pensiónslógini hevur sostatt ikki verið hin sama sum definiðiónin av skattskyldugu inntøkuni. Og er helst eisini rættast at varðveita henda skilnað framhaldandi. Tí skattalógin hevur annað endamál enn pensiónslógirnar, og verður hon m.a. nýtt til regulering av ymiskum øðrum viðurskiptum í samfelagnum, m.a. privatu vinnuni og arbeiðsmarknaðinum.

Skotið er upp, at staðfest verður, at inntøkan í pensiónslógarlunar fatan, verður skattskylduga inntøkan utan aðrar skattligar frádráttir enn teir, sum *heimleiðis* skulu til fyrri av vinna, tryggja og viðlíkahalda inntøkuna, t.v.s. teir frádráttir fyrri rakstrarútreiðslur, sum frammanundan eru gjørdir í uppgerðini av inntøkuni (rokn-skapinum) hjá sjálvstøðugum vinnurekandi og ferðafrádráttur, frádráttur fyrri dupult húsarhald, gjöld til arbeiðsloysisskipanina og eftirlønargjöld o.t. í lønarinntøkum.

Frádráttirnir, sum *ikki* skulu takast við, eru t.d. fyrri umvæling og umbygging av egnum hústaði, konu- og barnapengar, hall av egnum virki og húsaleigu, tap av lánum og ábyrgdum til vinnuvirki, avskrivningar, o.t.

Ad. b Ognarinntøkur eru at skilja sum inntøkur av bæði fastogn og fíggarogn ("ejendom" og "formue"). Inntøkur av fastogn kunnu vera leiguinntøkur og inntøkur, sum koma, tá fastogn er realiserað, tá sum rentuinntøkur av fíggarognini, ið verður vunnin við söluni. Inntøkur av fíggarogn kunnu vera rentur, vinningsbýti ella annar vinningur av virðisbrøvum, innistandandi, útistandandi e.t. Hesar innnganga sostatt antin í skattskyldugu inntøkuna ella verða skrásettar við nýggju skrásetingum Toll & Skattstovunar av ognum.

Ásetanin av ognarinntøkum í sb. við pensiónsumsitingina hevur burtursæð frá inntøkum við útleigan, altíð verið ívasom og rættiliga ógjørlig at hava við at gera. Praksis hevur verið, at rentuinntøka verður skrásett, tá pensiónin verður viðgjørd á fyrsta sinni við stæði í teirri ogn, sum pensiónisturin upplýsir at hava tá. Tí fyrri umleið 2 árum síðan varð ein rentuinntøka útroknað av fíggarognini, sum svaraði til sparikassarentuna fyrri vanligt innlån av teim fyrstu 20.000 kr og fyrri 12 mánaðar uppsøgn av restini. Í dag verður faktiska rentan, sum hon framgongur av umsóknarblaðnum og ognaruppgerðini brúkt.

Av tí at starvsfólkaorkan ongantíð hevur gjørt tað møgult, hevur eingin uppfylging verið, har eftirkannað verður, um broytingar eru farnar fram í ognarviðurskiptinum. Pensiónistar hava skyldu at boða frá øllum broytingum í viðurskiptum, sum kunnu hava við sær, at pensiónin verður lækkað ella skal falla burtur. Av og á koma fráboðanir um, at tær av umsitingini skrásettu rentuinntøkurnar eru ov høgar í mun til aktuella ognina og at pensiónin tí verður útgoldin við ov lágarí upphædd. Fráboðanir um tað umvenda koma ikki fyrri.

Rentuútreiðslur vórðu til fyrri fáum árum síðan ikki drignar frá evt. inntøku av innistandandi o.t. Viðurskiptini hava, tá galdandi síðvenja varð fastløgð, ivaleyst ikki skundað undir lántøku til t.d. vanliga nýtslu ella lántøku einans við atliti til skattafyrtnunir.

Í sambandi við fyrispurningar frá Landsgratmskoðaranum hevur Almanningamálaráðið staðfest fylgjandi:

tað er faktiska rentan - og ikki ein útroknað (fiktiv) renta, sum skal nýtast

1) tað er nettorentan, t.v.s. rentuinntøkur við frádrátti fyrri rentuútreiðslur, sum roknað skal við rentan skal, eins og aðrar inntøkur, ásetast á hvørum ári.

Í sambandi við 2) skal sigast, at allar rentuútreiðslur í dag verða drignar frá rentuinntøkum í nýggjum umsóknnum og í teim málum, sum av einhvørrj orsök verða tikin upp til nýggja viðgerð.

Vísandi til ta orku, sum kravdist til tess at taka 8000 mál upp til manuella viðgerð einuferð um árið og til

vantandi møguleikar fyri yvirhøvur at skjálprógva faktiskar rentuútreiðslur vegna ófullfíggaðar skrásetingar, undraut óálitandi upplýsingarnar í ognaruppgerðunum, hevur ikki áður verið til at lúka krøvini, sum nevnd eru undir 1) og 3). Víst verður til kanningarar hjá Toll & Skattstovni, sum vístu, at ognaruppgerðin als ikki er eftirfarandi.

Av tí at innistandandi og lán í føroyskum peningastovnum og rentur av hesum í dag verða skrásett av skattmyndugleikunum, eru útlitini fyri fyrstu ferð til, at hesin parturin av inntøkugrundarlagnum kann blíva rímliga rættur. Vinningur av útistandandi, øðrum virðisbrøvum enn føroyskum partabrøvum og rentur av útlendskum innistandandi peningi er skattskyldugur, og skuldi sostatt inngengið sum partur av skattskyldugu inntøkuni.

Vinningsbýtið av partabrøvum inngongur ikki í skattskipanina sum persónlig inntøka, men verður avgjaldið roknað av samlaða útgjaldinum hjá útgjaldandi felagnum og tí ikki skrásett uppá persón. Treytin fyri at taka vinningsbýtið við í inntøkuútrokningina er politisk avgerð um, at hetta framyvir skal skrásetast fyri hvønn persónin, ið fær slíkt. Í uppskotinum er vinningsbýtið ikki positivt nevnt í sambandi við uppgerð av ognarinntøkuni.

Skotið verður upp, at sum inntøkur av fíggaragnum verða roknaðar bruttorentuinntøkur við frádrátti fyri bruttorentuútreiðslur, t.v.s. uttan atlit til rentuskatt og fíggaragnaravgjöld øðrumegin og hinumegin skattligan rentufrádrátt; herumframt tann vinningur av virðisbrøvum v.m. sum inngongur í skattskyldugu inntøkuna.

Ad. c Sambært galdandi reglum skal landsstýrið áseta reglur um virði av *naturalium* at leggja afturat inntøkuni. Seinast slíkar reglur vórðu gjørdar, var í 1959. Virði varð ásett av at búgva í egnum bústað, av seyði og neytnum. Virði varð ikki sett á tað, sum sjógvurin kundi geva tí, ið hevði bát. Broytingar eru ikki gjørdar síðan 1959, og er í dag onki samsvar millum ásettu upphæddirnar og veruligu virðini. T.d. varð ásett, at virði av at búgva í egnum húsum er 325 kr. um árið. Reglurnar eru ikki broyttar síðan, men verða heldur ikki nýttar av umsitingini í dag, tí eingin meining er í teimum.

Skotið verður upp at avtaka hesar reglur, soleiðis at *naturalium*-inntøkur einans verða tiknar við í tann mun, sum læt innganga í skattligu uppgerðina.

Ad. d Í galdandi lóg eru reglur fyri, at *samskipanarfrádrátturin*, sum verður gjørdur í tænstumannaeftirlønnum skal leggjast afturat aftur inntøkuni, sum pensiónin verður regulerað eftir. Hetta helst fyri at forða fyri, at rætturin til pensiónsviðbót varð úrslit av, at samskipanarfrádrátturin, sum skuldi mótviga fællu grundupphæddini, varð drigin frá bruttotænstumannaeftirlønini.

Nógvir stovnar og myndugleikar útgjalda tænstumannaeftirløn - bæði føroyskir og danskir. Tað hevur ikki verið gjørligt at fáa samlaðar upplýsingar frá fleiri føroyskum stovnum um, hvør fær tænstumannaeftirløn. Stovnarir hava víst til, at upplýsingarnar einans verða útflyggjaðar til hin einstaka persónin ella við loyvi frá honum. Úrslitið er, at ongin trygd er fyri, at frádrátturin verður gjørdur í øllum tænstumannaeftirlønnum. Ilt er finna haldgóða grundgeving fyri varðveitslu av regluni um at leggja frádráttin afturat, vísandi til, at ongin frádráttur yvirhøvur verður gjørdur í øðrum (sáttmálabundnum) eftirlønnum. Roknað verður ikki við meirútreiðslum av hesum, tí ein tænstumannaeftirløn ikki í nógvum førum í dag er so lítil, at hon hevur við sær rætt til pensiónsviðbót, ið jú dettur burtur, tá inntøkan útyvir pensiónina er kr. 41.500 um árið hjá stórum og kr. 64.500 tilsamans um árið hjá hjónum. Skuldi tænstumannalønin í einstøkum dønum verið so lág, at hon hevur týðning fyri pensiónsviðbótina, so er samskipanarfrádrátturin tó so lágur av henni, at hann ikki sæst aftur í heildini, hvørki hjá pensiónistinum ella í mun til heildarútreiðslurnar til pensión. Við umanfyrir nevndu grundgevingum verður skotið upp at avtaka regluna um samskipanarfrádráttin.

Umframt samskipanarfrádráttin skal leggjast afturat inntøkuni tann parturin av *bornagjöldum*, sum fer upp-

um barnagjaldið sb. lógini um barnagjald fyrir einasmallar upphaldarar. Av tí at ongin sum helst møguleiki er fyrir at fáa fullfíggaðar upplýsingar um hetta, verður skotið upp, at reglan verður tikin burtur. Hón verður ikki praktiserað í dag, tí ómøguligt er at fáa hesar upplýsingar.

Ad. e í umsiting av pensiónslógini er neyðugt at skilja sundur inntøkur av arbeiði og aðrar inntøkur. Fyri skattaumsitingina hevur hetta ikki týðning, tí hesar verða skattaðar á sama hátt. Sæð frá einum politiskt/búskaparligum sjónarmiði, eitt nú í metningini av búskaparligu gongdini, átti tað at havt týðning, at t.d. eftirlønir verða skiltar frá arbeiðs- og vinnuinntøkum, soleiðis at t.d. meirútgjald í krigsskadeundur gjøldum ikki verður tulkað sum framgongd í lønarútgjaldingum og harvið búskaparlig framgongd. Hetta fyri at taka eitt einfalt dømi.

Fyrirteytingin fyri eini rationellari og effektivari umsiting av pensiónslógini er, at skattamyndugleikin broyttir sín skrásetingarhátt. Sum er verða yvirtímar í hundraðvísi árliga brúktir til manuella viðgerð og umflyting av inntøkum, sum koma on-line frá skattakervinum yvir á pensiónskervið. 1000-tals mál skulu takast upp til viðgerðar av hesi orsök við hvørja einastu ársinntøkning. Arbeidsinntøkur og tænastueftirlønir koma inn, hvørt um annað.

Arbeiðið at skilja inntøkurnar sundur og leggja tær inn í umsitingarlaga rættan samanhang kostar helst meira enn tær broytingar og justeringar, sum skulu til í skattaskrásetingini og tann ómakur, eftirlønariútgjaldandi arbeiðsgevarar skulu gera sær, fyri at skilja sundur arbeiðsinntøkur og eftirlønarinntøkur. Verða 2 ymisk A-tøl nýtt í staðin fyri eitt, er spurningurin loystur.

Neyðugt er í lógini at tryggja, at tann parturin av pensiónsumsitingini, sum hevur við inntøkum at gera, er í lagi. Tí er skotið upp, at Toll & Skattstovuni verður álagt at syrgja fyri, at hetta verður gjørt.

4.7 Ásetan av pensión í samband við burturgeving, oyðslandi levnað v.m.

Reglan í galdandi lóg um, at pensiónin hjá einum pensiónisti, sum orsakað av "óðselt eller uordentligt levned", burturgeving e.t. hevur formøblað sína ogn, skal rokast *sum um* hann *ikk*i hevði gjørt hetta, hevur verið trupul fyri ikki at siga ómøgulig at umsita. Tað er einans gjørt í mállum, har umsitingin av tilvild er komin fram til hetta. Reglan er helst varðveitt fyri at forða fyri, at pensiónistur tilvitað við gávum ella arva-forsøti minkar um ognina og harvið ognarinntøkuna, og sum avleiðing av hesum fær hægri pensión.

Fíggarognir verða sentralt skrásettar, so í tí høpinum ber til at fylgja við, um broytingar fara fram, men er talan um burturgeving av fastari ogn, sum í sambandi við realisering hevði sæst altur í øktari fíggarogn hjá pensiónistinum, men sum, tá talan er um burturgeving verður skráseti undir øðrum navni, skal serligt eftirlit, møguliga við at inndraga skiftirættin, til. Tí er ætlanin at landsstýrið skal gera klárar reglur fyri hesum, her-undir hvussu fiktiva avkastid skal rokast. Spurningurin um, hvussu hetta í praksis skal gerast, er ikki avkláraður enn.

Vísast skal til, at tað ikki so sjáldan kemur fyri, at pensiónistar lata rættuliga stórar ognir - oftast fastognir - til arvingar, sum so selja tær víðari.

Skotið er upp, at reglan verður broytt soleiðis, at forðað verður fyri inntøkuminking orsakað av burturgeving av ognum, men at óumsitiliga reglan viðvíkjandi oyðslutum og óriggiligum levnað verður strikað.

Broytingar í inntøkugrundarlagnum í sambandi við pensiónsjáttan ella í árinum

Vanliga skal pensiónsútrokningin grundast á ta inntøku, pensiónisturin hevði árið fyri. Fyrsta pensiónsút-

rokningin kann tó grundast á annað grundarlag, um inntøkuvíðurskiptini eru varandi broyt í mun til framtíðar. Annundan pensiónstillutan, eins og broyting annars skal gerast, tá inntøkan varandi broytist so mikið, at ein nýggj pensiónsróknun gevur annað úrslit. Í sambandi við slíkar broytingar er ofta neyðugt at meta um inntøkuna framyvir.

Sum nevnt frammanfyri í samband við frádrátt fyri inntøkur í pensiónini, standast trupulleikar ofta í umsitingini av ásetan av pensiónini, sum má grundast á svingandi og óvissar inntøkur, og hevur hetta ofta óhepnar avleiðingar fyri pensiónistin, tí vandin fyri at metingin av inntøkuni er skeiv, oftast ov lág, er so stórur. Úrslitið er, at hann fær ov stórt útgjald, og tí skal gjalda aftur.

Hesin trupulleiki kann loystast, um so er, at heimild verður í lógini at samfðarregulera pensiónina. T.v.s. at útgjaldið hvønn mánaða verður heilt at teirri inntøku, sum hevur verið mánaðan fyri. Samfðarskrásetingin sum skattamyndugleikin ger, hevur skapt møguleikar fyri hesum.

Viðmerkjast skal, at tað eru nógvir pensiónistar, sum roknu við, at hetta er tað, sum longu verður gjørt. Tí boða teir ikki frá broytingum í inntøkuni.

Skotið er upp, at heimild verður givin í lógini fyri slíkari samfðarregulering.

4.9. 20%´s frádráttur

Í galdandi lóg eru reglur um at mótrøkna 20% av ávísum útgjöldum avlarnis- og deyðsendurgjöldum í grundupphæddini. Eftir uppskotinum verða hesar reglur settar úr gildi. Um henda frádrátt og grundgeving fyri at taka hann av, sí hjálagda fylgisskjal 2.

4.10. Persónligt ískoyti

Skotið verður upp at heimila landsstýrinum at gera fastar reglur fyri persónligum ískoyti til ávíss endamáll. Í dag verða ískoyti veitt til eitt stórt tal av pensiónistum í prinsippinum "eftir meting í tí einstaka málinum" til heillur, tannviðgerð, handilstenn, o.t., sum til ber at veita eftir fastari reglum. Tankin er, at reglurnar skulu innihalda krav um ávíst egingjald, sum mótvirkar ovurnýtslu. Og at skipanin einans skal koma teimum pensiónistum til góðar, sum eru ringast fyri fíggjarliga, nærri ásett, teimum, sum hava so lítil inntøku, at teir hava rætt til fullu pensiónsviðbót og so lítil ogn, at inntøkur av hesi eru ótýðandi.

Slík skipan hevur við sær stóra betran av tænastuni til pensiónistar, samstundis sum hon býtur um rætturtrygdina hjá pensiónistum í og við at veitingarnar verða eins fyri øll og vitanin um hetta verður meira útbreidd. Harumframt fer reglan at hava við sær møguleika fyri nógv einfaldari umsiting.

Sí dømi um slíka skipan frá danskari kommunu, har hon verður umsitin sníðliga við einum árligum "servicekort" til pensiónistar, sum lúka fíggjarliga treytirnar, sí fylgisskjal 3.

4.11. Avleiðing fyri pensiónina við innleggjan á sjúkrahús

Fyri at javnseta psykiatriskar og somatiskar sjúklingar, verður skotið upp, at avleiðingin fyri pensiónina hjá pensiónistum, sum eru innlagdir í meira enn 6 mánaðar á vanligt sjúkrahús kann verða hin sama sum fyri pensiónistar, sum liggja á psykiatriskari deild, um viðkomandi má metast sum røktarsjúklingur ella má metast sum óegnaður til varandi útskriving til heimað, men enn ikki er komin á stovn.

4.12. Gjald fyrir stovnsupphald

Orsakað av, at umsitingin av galdandi reglum um útrokning av gjaldi fyrir upphald á ellis- og røktarheimum í nøkrum, ítøkiliga tveimum, málum gav tað óhepna úrslit, at pensiónisturin kom at gjalda eina hægri upphædd í stovnsgjaldi og skatti tilsamans enn faktisku inntøkuna, og tí komu at brúka part av ognini sum gjald, varð í kunngerð frá landsstýrinum, galdandi frá 1. apríl 1993 ásett, at gjaldið skuldi útroknast við støði í nettoinntøkuni, t.v.s. inntøkuni, tá skattur og avgjöld vóru drigin frá.

Seinni hevur ivi stungið seg upp, um henda kunngerðin er heilt í trád við lógarásetingina, tí í pensiónslóg- arinnar fatan verður inntøkan roknað sum bruttoinntøka, t.v.s. utan frádrátt fyrir skatt.

Kunngerðin hevur annars við sær ógvuliga stórar trupulleikar umsitingarlíga. Nettoinntøkuásetingin hevur havt við sær ivørleikar, sum størst av at rokna "fiktivar" skatta- og avgjaldsupphæddir av eftirlønarinntøkum, krigsskaðarendurgjöldum og (frammanundan óvissum) rentuinntøkum.

Harumframt hevur avleiðingin av ásetingunum í kunngerðini verið, at nógvir pensiónistar, sum hava rætt- iliga stóra inntøku við síðuna av pensiónini, lítið og einki gjalda fyrir upphaldið longur.

Skotið verður upp, at farið verður aftur til upprunaliga útrokningarláttin, men at gjaldið verður ásett til hægst 50% í staðin fyri hægst 60%, meðan reglan um, at hurturdorni pensiónsparturin skal takast við (drag- ast frá) í útrokningini, verður sett úr gildi. Í lógini verður tryggjað, at ongin kemur í ta støðu, at hann skal brúka av evt. uppsparing ella líknandi fyri at gjalda fyrir upphaldið. Og at ongi kemur at gjalda meira enn stovnsrøktin kostar. Reglurnar verða gjørdar strangari út frá tí sjónarmiði, at tað verður hildið rimiligt, at ein persónur, sum kemur undir almenna røkt, skal gjalda fyrir hesa í tann mun, viðkomandi hevur ráðini til tess.

Fint upphædd til útreiðslur til persónliga tørv pensiónistsins - lunnapeningur - verður framhaldandi, utan mun til inntøkur, at útgjalda til øll við fullari upphædd.

Sum er, innganga gjöld fyrir upphaldið til tað einstaka ellis- og røktarheimið, og kann hetta tí komu at virka sum ein meirjálta. Hetta kann hava við sær óhepnar fylgjur, tí tað inniber, at tað best kann svara seg fyrir heimini at taka fólk inn, sum hava inntøkur, t.d. eftirlønarinntøkur.

Fíggingarætlanin fyri hin einstaka heimið verður lögð utan atlit til inntøkuna frá gjaldandi fólki, tí verður skotið upp, at gjöld verða kravd inn av Gjaldstovuni og harvið innganga sum inntøkur til landskassan.

Fyri at forða fyri, at pensiónslógin fer at vera til hindurs fyri, at alternativir fíggingar- og gjaldshættir verða royndir á røktarheiminum, verður skotið upp, at heimilað verður landsstýrinum at síggja burtur frá regluni um, at pensiónin skal detta burtur, í sambandi við ávísar royndarskipanir. Og at landsstýrið ásetir reglur um gjald o.t., umframt hvussu leingi ein royndarskipan skal konnu koyra.

4.13. Umsitingarmyndugleikar

Sambært galdandi lógum skulu umsóknir kannast og í ávísan mun tilráðingar gerast av kommunustýrinum, áðrenn tær verða sendar víðari til viðgerð á Almennastovuni ella Vanlukkutryggingaráðnum.

Hendan skipan hevur, serliga seinna árin, ikki ríggjað væl. Fleiri kommunur hava meira verið ein fløsku- hálsur í manngongdini. Tær upplýsingar, kommunurnar fyrr létu í umsóknini, fást nú frá Toll & Skatt- stovuni, Landsfólkayvirlitinum og øðrum myndugleikum.

Nakrar kommunur hava enga umsitingarorku yvirhøvur, og tað kemur ofta fyri, at ongin kommunustýrislimur er at hitta, tá umsóknir skulu latast inn, ella Almennastovan hevur fyrispurningar í sambandi við eina umsókn.

Almennastovan hevur nú skrivstovur í Norðoyggjum, Hysturoy og Suðuroy og viðtaludagar í Vágum, og hevur ætlanir um at hava viðtaludagar í - í hvussu so er - Sandoy afturat. Tað er sjálvsagt ein fyrirmanur, at fyrispurningar viðvíkjandi umsóknunum, ráðgeving og leiðbeining í sambandi við yvingongd til pensión o.a., verður viðgjørt av teim serkønnum, sum manna hesar deildir.

Men brúk er framvegis fyri kunnleikanum hjá bý- og bygdaráðum í ávísan mun, tá tað snýr seg um lokat viðurskipti. Tí elgur teirra lutur ikki at detta burtur, men broytast samsvarendi hesum.

Í sambandi við tillutan av pensión til einkjur og til einsamallar kvinnur 50 ár og eldri, skal, fyrirtuttan tilráðing frá kommunustýri, eisini útula frá sýslumanni (í Tórshavn útáttum) til, áðrenn støða kann takast. Fá duga í dag at sleggja grundina til hesa reglu.

Kommunutilráðingin verður oftast latin sum ein "verður viðmælt" ella "ongin viðmerking" til umsóknina; sama er við úttaluni hjá flestu sýslumonnunum.

Í sambandi við tillutan av framskundaðari fólkapensión eftir galdandi regluni, skal landsstýrið, aftaná tilráðing frá Vanlukkutryggingarráðnum, taka avgerð.

Eftir vanløgum nútíðar umsitingarsíði, tekur ovasti politiskt/ administrativ myndugleikin ikki lut í avgerðum um einstaklingamál.

Almennastovan er, við sínum fakútbúgna starvsfólki, før fyri at meta um eina pensión, ið skal grundast á sosialu heildarstöðuna hjá viðkomandi umsøkjara.

Skotið er upp, at Almennastovuni verður álagt at átaka sær taan leiklut, sum kommunurnar sambært galdandi lóg hava, t.v.s. at taka ímóti og kunna umsóknir, gera tilráðing um avlanspensión og taka avgerðir um sosialt treytaðu fyriritðarpensiónirnar. Og at Vanlukkutryggingarráðið framvegis letir pensión, grundað á varandi líkamlig/sálarlig avlanni.

Av tí at mott verður, at hepnast hevði verið at lata eitt av fyrisitingini óheft ráð taka avgerðir um allar pensiónir, og at hetta ráð samstundis kemur at taka avgerðir um endurbúvingarfyriskipanir, verður skotið upp, at heimilað verður landstýrinum at flyta hesar heimildir til eitt ráð, sum verður upprættað av landstýrinum, so skjótt sum neyðugu kanningarnar og fyrirreikingarnar eru gjørdar hesum viðvíkjandi.

Hugsanin er, at ráðið skal vera samansett av fak- og leikfólki. Føkliga skal ráðið vera mannað við einum juridiski, einum læknaliga og einum sosialfakliga serkønnum. Landsstýrið útnevnið somuleiðis 3 leikfólk til ráðið. Umboðini í ráðnum hava ikki starv í sosialu umsitingini.

Ætlanin er, at skrivstovufunktionirnar skulu liggja á Almennastovuni og at ráðið heldur sínar fundir har.

5. FÍGGJARLIGAR AVLEIÐINGAR

Sambært útrokningun Almennastovunar, sí fylgisskjal 4, verða liggjarligu avleiðingarnar av uppskotinum settar at verða:

Meirkostnaður:		Minnikostnaður	
Grundupph.: 67-69 ár	2.663.904,- kr	Hjúnabandsviðb.	247.000,- kr
20% 's frádráttur	269.000,- kr		
Lægsta fyrirlíðarpens.	2.623.000,- kr		
Barnaviðbót (1/2-heila)	292.500,- kr		
Avlansisviðbót	267.200,- kr		
Einkjupensjón	105.000,- kr		
Tilsamans	6.220.604,- kr	Tilsamans	247.000 kr

Umframt nevnda meirkostnað kemur, at grundupphæddin ekki longur verður javnað eftir inntöku hjá fólka-pensiónistum 67-69 ár, at hava við sær, at nakrir pensiónistar fara at koma inn í skipanina, sum ekki eru við í dag. Mett verður ekki, at talið er stórt.

Umframt nevndu sparingar (minnikostnaðin), koma sparingar av aldursviðbótini (4,3 mió yvir eitt áramál) og bíðiviðbótin (172.000 kr yvir eitt áramál) og á forsorgarøkinum av at lægsta avlansispensjón verður hækkað, umframt av at pensjón ekki verður veitt til børn framyvir.

Nýggj tækniútgerð, sí niðanfyri, verður meti at fara at kosta umleið 4 mió. kr.

6. UMSITINGARLIGAR AVLEIÐINGAR

Arbeidsorka

At pensjónsskipanin verður einfaldari at umsita, hevur við tíðini við sær, at minni orka skal nýtast til at um-sita sjálvar veitingarnar. Verður edv-kervið úðartóskandi og nóg nógvt tíð sett av til fyrireikingar, t.v.s. til hjá landsstýrinum at gera kunngerðir, leiðbeiningar, oyðibløð o.s.fr., áðrenn lógin verður sett í gildi, verður meti, at tørvurin á starvsfólki til sjálvr pensjónsveitingarnar verður væl minni enn í dag.

At kommunustýrið fara úr skipanini hevur við sær, at ein ávis orka skal nýtast av tí, við nýskipanini spardu, av Almannastovuni til tær uppgávur, kommunurnar hava havt.

At Almannastovan skal gera tilráðing í sambandi við umsókn um fyrirlíðarpensjónir, áðrenn tær verða sendar til Ráðið og at pensjón ekki verður veitt, uttan so at roynt er frammanundan at fúna arbeiði ella at endurskapa arbeiðsfærið hjá persónum (einkjum og einsamøllum kvinnum) sum áður hava fingið eina pensjón uttan hesa treyt, hevur við sær meirarbeiði.

Samantíð verður meti, at avleiðingin av lógaruppskotinum verður status quo, hvat starvsfólkatervi á Almannastovuni viðvíkur. Sí nærri í viðmerkingunum til tær einstøku greinirnar frá Almannastovuni hesum viðvíkjandi í fylgisskjali 6, har komið verður inn á viðurskiði, ið hava við sær meirarbeiði. Almannastovan kemur tó ikki inn á minniarbeiðið, sum stendur av einfaldgeringini, nágreiningini og betri samskipanini við skattalógina, sum lógaruppskotið hevur við sær.

6.2. Tækniútgerð

Edv-útgerðin á Almannastovuni virkar langt frá nøktandi. Hon er gomul, krevur nógvar bæði smáar og stórar batar fyri yvirhøvur at kunna nýtast forsvarliga sum er, og hon er ikki dimensionerað til brúkaratørvin.

Mett verður neyðugt at keypa nýggja útgerð og at forrita pensiónsskipanina av nýggjum, at nýggi kravfesting til skipanina verður gjørd og at umprogrammering fer fram frá botni av. Arbeiddið við forritan má gerast av sakkønum uttanífrá. Kravfestingaruppgávan kann gerast av kønum í uttasingini.

Metti kostnaðurin av at skifta út edv-skipanina er umleið 4 mió. Kr.

Sí nærri í viðmerkingunum frá Almanastovuni hesum viðvíkjandi í fylgisskjali 5.

VIÐMERKINGAR FRÁ UMMÆLANDI STOVNUM, FELØGUM OG RÁÐUM

Lógaruppskotið varð sent til ummælis á Almanastovuni, Vanlukkutryggingarráðnum, Toll- & Skattstovu Føroya, Sosialráðgevarafelag Føroya, Eldraráðnum, Ráðnum fyri Brekað, Føroya Kommunufelag, Tórshavnar Kommunu, Klaksvíkar Kommunu, Runavíkar Kommunu og Granti-skoðanardeild Landskassans, og eru ummæli komin frá teim flestu.

Ummælini hava í ávísan mun havt við sær, at ásetingar eru broyttar samsvarandi tilmælum frá teim ummælandi. Dentur verður av Almanastovuni, Tórshavnar kommunu og Ráðnum fyri Brekað lagdur á, at góð tíð verður sett av til fyrireikingar, áðrenn lógin verður sett í gildi, t.v.s. at kunningar, leiðbeiningar, oyðibløð o.a. eru til taks fyri umsitingina. Áðrenn lógin fær gildi og at tøkniútgerðin er soleiðis, at lógin í øllum, sum til ber, kann umsítast rætt og forsvarliga elektroniskt.

Níðanfyrri verða tilmæli um innihaldsligar broytingar frá ummælandi stovnum og ráðum lýst, sum *ikki* eru tikin til eftirtektar í endaliga uppskotinum. Sí annars nærri í fylgisskjali 6.

Almanastovan

leggur dent á, at tekniliga tilgáingin, tryggin viðvíkjandi samskipan við Toll & Skattstovuna um íntøku-grundarlagið og fremjan av lógin í sambandi við ásetan av inntøkuni, umsítiligheitin viðvíkjandi regluni um hurturgeving av ogn og neyðugar broytingar í skrásetingarlógini/-eftirlitinum, eru í lagi, áðrenn lógin verður sett í gildi.

Annars hevur stovnurin hesar viðmerkiingar til innihaldið í uppskotinum:

- mett verður ikki, at einkjur og einkjumeð eiga at hava framhjásett frammanum onnur einsanøll, at benda pensión yvirhøvur átti at verið tikin burtur, vísandi til sosialu avleiðingarnar av pensíonering, eitt nú avbyrging. Staðul eigur í staðin at verða latin til endurbúgving o.o. mennandi tiltek fyri at gera viðkomandi fíggjarliga sjálvbjargnan hetta, at endurbúgving e.a. er metið ólíkaleys ella sum órímligt krav í mun til eitt nú bústað og aldur er í uppskotinum treyt fyri tillutan av pensión).
- pensiónsútreiðslurnar áttu at verði býttar øðrvísi, soleiðis at tey, sum eru ringast fyri fáa meir í sín part enn tey, sum eru betri fyri, hetta til dømis við at lækka grundupphæddina og hækka pensiónsviðbótina.
- grundupphæddin átti at verið eias fyri øll, bæði gífl og støk. Ein serlig viðbót átti at verið latin til reelt stakar persónar.
- at hægsta og miðal fyrítíðarpensjón átti at kunnað lutast til persónar upp til 67 ár, mólvegis nógaldandi 60 árunum.

Arbeidsförtíðarviðbótin til hægstu pensjón verður strikað.

Vanlukkutryggingarráðið átti at tikið avgerð um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpruð, og ásetingarnar um hesa áttu at staðið í pensiónslógin.

tvær barnaviðbøtur áttu at verið goldnar, tá báðir hjúnafelagarnir eru pensiónistar.

lunnapeningur átti at verið veittur við tí høggu upphæddini upp til 67 ár í staðin fyri, sum nú, upp til 60 ár.

og ut lunnapengarnir til yugri átti at verið hægri enn ásett er í galdandi lóg og uppskotinum

ásetingin viðvíkjandi uppihaldsupphædd, áðrenn gjald verður ásett í sambandi við innleggjan á ellis- og nøktarheim, átti at verið broytt soleiðis, at tryggjað verður heimaúgvandi hjúnafelagnum "rímlig" kor.

mótvegis orðingini í uppskotinum, sum tryggjar sonu kor sum frammánundan, og mælt verður frá at flyta heimildina at avgera pensiónir frá Almannastovuni og Vanlukkutryggingarráðnum til eitt nýstovnað ráð, vísandi til at skipanin virkar rúnliga væl sum er.

Vanlukkutryggingarráðið

metir ikki, sum fleiri aðrir ummælarar, at heimildin sum kærutættur, undir núverandi umstøðum, eigur at verða flutt frá danska kærustýrinum til føroysku kærunevndina í almannunálum. Hetta er í endaliga uppskotinum tikið aftur.

Tórshavnar kommuna

hefur niðanfýri standandi viðmerkingar og tilfráðingar:

tryggjað eigur at verða føroyingum, sum nøkur ár hava verið búsettandi í londum, sum ikki eru umfattað av norðurlendsku konventiónini, fulla føroyska pensión (frávíkjarn av innvinningsprinsippinum), og eigur annars í lógini at verða álagt umsitingini at hjálpa fólki við at søkja pensión í londum, tey hava havt fastan bústað,

sami frádráttar í inntøkugrundarlagnum hjá fyrirløypensiónistum óansæð, um talan er um arbeiðs- ella aðrar inntøkur,

heimilað eigur at verða landsstýrinum møguleika at flyta partar av umsitingini til kommunurnar, hetta við atliti til ein komandi kommunureform, og

Vanlukkutryggingarráðið eigur eisini at boða kommunum, ið hava sosiala umsiting, frá avgerðum um pensión o.a., sb. § 56.

Føroya Kommunufelag

mælir til at avtaka reglurnar um, at kommunurnar skulu gjalda part av almannaútreiðslunum, útreiðslum tær onga ávirkan hava á.

Eldraráðið

hefur ikki broytingaruppskot nú, men fer møguliga at koma við uppskotum, tá lógin hevur virkað eina tíð.

Ráðið fyri Brekað

hefur hesi broytingaruppskot:

nr. 1 og nr. 2 í § 2, stk. 1 áttu at verið bytt um

børn undir 18 ár, ið eru avlamin/brekað áttu at havt møguleika fyri eini fyrribils pensión, til veruligt endurbúgvingsartilboð fyrilá. Tó samd í prinsippinum í uppskotinum.

-, stakir upphaldarar áttu at fengið barnaviðbót sjálvi um teir fáa barnagjald ella hava rett til eitt tíðligt sb. lógin um barnagjald til einsamallar upphaldarar.

allir pensiónistar áttu at fengið pensiónina útgoldna, eisini fólk á ellis- og røktarheimum, og skuldu øll so gildið fyri seg á stovnum o.t.

brúkarumboð eiga at sita í einum ráði, ið tekur avgerð um pensión.

Toll & Skattstova Føroya

hefur ikki heinleiðis viðmerkingar til uppskotið, men greiðir frá, hvørjar upplýsingar stovnurin skrásetir, hvussu og nær. Viðmerkingarnar hava ikki givið høvi til størvegis broytingar í uppskotinum, men verða hentir upplýsingar í arbeiðnum við kunningar um ásetur av inntøkugrundarlagnum. Tó er uppskotið broytt soleiðis, at vinningsbýtið, sum varð posítívt nevnt í útkastinum til uppskot, ikki verður nevnt í endaliga uppskotinum, tí hetta ikki er skrásett uppá persón.

Toll og Skattstovnur vísur annars á, sum Almannastovan, at Almannastovan hevur loyvi til at fáa upplýsingar frá T&S við nýtslu av P-talinum, men at hon ikki hevur loyvi til at nýta hetta í samskyring av upplýsingum í sínum egnum skráum! Hetta sambært skrásetingareftirlitinum.

II. VIÐMERKINGAR TIL EINSTØKU GREINIRNAR

§ 1:

Í greinini verður víst til, eftir hvørji heitið lógin er givin út: rammulógini fyri almannaveitingar í Føroyum.

§ 2:

Nýggj grein, sum lýsir, hvat hugtakið *pensión* umfatar í lógarinnar týðningi: fólkapensión, fyrítíðarpensión og viðbøtur eftir kap. 2 og 11, t.v.s. ávísar veitingar. Ein *pensiónistur* er ein persónur, ið fær onkra av hesum veitingum. Ein persónur, sum fær *avlamisveiting* ella *lammipengar* er sostatt *ikki* pensiónistur. Heldur ikki er persónur, sum ikki longur fær veitingar eftir lógin, t.d. orsakað av høgari inntøku, pensiónistur. Ásetingin hevur samstundis við sær, at avlamisveitingin ikki kemur undir reglurnar um innvinnan v.m. T.v.s. at avlamisveitingin verður latin eftir treytunum í § 3 og verður ikki partur av teim veitingum, konventiónin umfatar.

§§ 3-8:

Ásetingarnar svara til §§ 1-2 d í galdandi fólk- og avlamspensiónslógum. Undantikið tó § 2 (uttan bókstav) í báðum lógum, sum er flutt yvir í kapítul 2, § 3 inniheldur, í mun til galdandi áseting, ta broyting, sum fylgir av uppskotinum um, at pensión í framtíðini ikki verður veitt børnum, sí almenna viðmerkingarnar. Frávik er gjørt frá reglum í § 2, stk. 1 um 3 ára fastan bústað í Føroyum og heimarrætt í danska ríkinum sum treyt fyri at fáa pensión, í teirri løtu Føroyar hava undirskrivað eina konventión, sb. stk. 2. Føroyar eru sum partur av Danmark við í enska, franska, vesturtýska sáttmálanum, sum undir ávísun treytum, geva statsborgarum í hesum londum rætt til føroyska pensión og føroyingum (donskum ríkisborgarum) rætt til pensión í Stórabretlandi, Fraklandi og Vesturtýsklandi.

Reglurnar um upptjening o.a. komu í gildi pr. 1. januar 1995 sum tillaging til "Nordisk konvention om social sikring", sum Føroyar samtyktu at taka undir við og hava undirskrivað 8. juli 1994. Reglurnar í førsorgarlógin um einkjupensión, sum eftir galdandi lóg ikki hava verið umfataðar av konventiónini, koma við hesum uppskoti at verða umfataðar.

Reglurnar um innvinnan av pensión eftir bústaðar- og arbeidstíðarskeiðum eru við norðurlendsku konventiónini gjørdar eins fyri øll norðurlond. Í fyrsta lagi hava reglurnar við sær, at pensión skal rokast í mun til innvinningsáríðina, t.v.s. ta tíð ein hevur búð ella arbeitt í einum norðurlandi. Hevur ein búð í fleiri norðurlondum, fær ein pensión í hvørjum landi sær.

Í øðrum lagi skal ein sosial pensión kunna tilutast og útgjaldast til ein norðurlendskan umsøkjara, sum hevur búð fast ella starvast í Føroyum, búast hann býr í einum øðrum Norðurlandi ella í einum landi, sum er limur av EØS.

Pensiónirnar verða útroknaðar eftir reglum í hvørjum norðurlandi sær, og hevur hetta við sær, at ein føroyingur, sum hevur búð t.d. í Svøríki, kann fáa pensión baðant við síðuna av føroysku pensiónini, uttan at hendan verður hekkad í mun til fulla føroysku pensión. Somuleiðis skulu føroyingar gjalda pensión til ein norðurlending, sum býr í øðrum norðurlandi ella í einum landi innanfyri EØS-akið, um hann áður hevur havt fastan bústað ella starvast í Føroyum.

Millum Føroyar og hinar ríkispartarnar eru reglurnar higartil framvegis galdandi. T.v.s. at ein føroyingur, dani ella grønlendingur hava rætt til pensión, útroknað eftir reglum í tí ríkisparti, viðkomandi býr.

Ásett verður, at full fólkapensión er treytað av føstum bústaði í ríkinum í minst 40 ár og at pensiónin fyri persónar, sum síðan fylta 15. árið hava havt fastan bústað í ríkinum í minni enn 40 ár, verður ásett í mun til, hvussu nógvur fjórðuindupartar viðkomandi hevur havt fastan bústað her.

Somuleiðis verður ásett, at full fyrítíðarpensjón er treytað av longdini av bústaðartíðini frá fyltu 15. árinum til dagfestingina fyri tillutan av pensjón. Hendan er sett til 4/5, vísandi til, at 40 ár av 52 (67-15) teoretiski møguligum árum er 40/52 ella umleið 4/5. Eisini henda bústaðartíðin verður uppgjørd í fjørtiundaportum. Í restandi fjørtiundaportarnar verður roknað við, at ein persónur, ið ikki fær fulla pensjón, hevur innvunnið í øðrum landi. Hugsast kann í hesum sambandi, at ein færoyingur kann hava búð í einum landi, sum sátmáli ikki er gjørdur við, og at hann ikki tey árin. hann hevur verið burturstaddur, hevur vunnið sær pensjónsrættindi í viðkomandi landi. Í slíkum førum eigur at verða mettt um, um viðkomandi skal hava eitt persónligt ískoyti til pensjónina upp til fulla pensjón. Tá verður sostatt hugt uppá fíggarligu viðurskiftini (inntøku og ogn) hjá viðkomandi, til tess at meta um tað neyðuga í slíkum persónligum ískoyti.

§ 9:

Í greinini verður staðfest, hvørjar sosialu pensjónirnar eru.

§ 10:

Í greinini verður treytin fyri at fáa fólkapensjón ásett til 67 ár og er greinin samsvarandi ásetingini í § 2, stk. 1, nr. 1 í galdandi fólkapensjónslóg.

§ 11:

Í greinini verður aldurstreytin fyri at fáa rætt til fyrítíðarpensjón ásett til persónar millum 18 og 67 ár og svarar ásetingin til § 2, stk. 1 í galdandi avlamspensjónslóg við broyting frá 15 til 18 ár, sí almennu viðmerkingarnar viðvíkjandi pensjón til børn.

§ 12:

Í greinini verða ásettar nærri treytir fyri at fáa hægstu fyrítíðarpensjón og eru hesar samsvarandi ásetingunum í § 3, stk. 1 og 2 í galdandi avlamspensjónslóg. Í staðin fyri vinnuføri, á danskum "erhvervsevne", verður í hesi lóg nýtt heitið *arbeidsfæri*. Ongin innihaldslig broyting er ætlað við nýggja hugtakið. Aldurstreytin fyri játtan av pensjón á hægsta og miðal støði, sh. § 13, er, at viðkomandi ikki hevur fylt 60 ár, og er grundgevingin fyri hesum, at tíðin til viðkomandi skal liva av fólkapensjón er so stutt, at óheppi kann verða at áseta pensjónina á ov høgum stigi so seint, heldur enn at laga hana til seinni kækkingina, sum verður, tá viðkomandi sum 67 ára gamal fer at liva av fólkapensjón.

§ 13:

Í greinini verða ásettar nærri treytir fyri at fáa miðal fyrítíðarpensjón, og svara hesar til ásetingarnar í § 3, stk. 1 og 3, § 2, stk. 2, 2. pkt. í galdandi avlamspensjónslóg og § 27, stk. 1 í galdandi forsorgarlóg (einkjupensjón) við teirri broyting, at pensjónin kann veitast til bæði einkjur og einkjumenn. Sí annars viðmerkingurnar til § 12.

§ 14:

Í greinini verða ásettar nærri treytir fyri at fáa lægstu fyrítíðarpensjón og eru hesar samsvarandi ásetingini í § 3, stk. 1 og 4 í galdandi avlamspensjónslóg, § 27, stk. 2 í galdandi forsorgarlóg, § 2, stk. 2 í galdandi fólkapensjónslóg og annars, hvat aldurstreytum viðvíkur, er upprunin ásetingarnar í § 2, stk. 1, nr. 2, 3 og 4 og § 2, stk. 2 í galdandi fólkapensjónslóg.

Uppskotið inniheldur tó f mun til galdandi lóg hesar broytingar: 1) at "tørvspensjónin", sum sh. galdandi reglur kann veitast til einsamallar kvinnur yvir 50 ár, einkjur í framhaldi av vanligu einkjupensjónini, tá treytirnar fyri slíkari ikki longur eru lóknar og persónar annars yvir 60 ár, sum orsakað av viknandi heilsu, vantandi vinnumøguleikum ella øðrum serligum umstøðum, metast at hava ein varandi forsorgartørv, eftir uppskotið kann veitast til *allar* persónar - bæði kvinnur og menn - sum kúka treytirnar. 2) vanligi pensjónsaldurin - 67 ár - verður at galda fyri øll, eisini einsamallar kvinnur og kvinnur, giftar við pensjonistum, sum í dag hava fólkapensjónsrætt, tá tær fylla 62 ár og 3) rætturin til pensjón áðrenn vanligan pensjónsaldur verður avmarkaður til tey, sum út frá eini døming av heilsu, vinnumøguleikum og øðrum serligum umstøðum.

verða mettt at hava tørv á varandi fíggjarligum stuðli.

§ 15:

Í greinini verður staðfest, at miðal og hægsta fyriftðarpensión hvørki kann hækast ella lækkast til minni stig ella takast aftur aftaná 60 ára aldur. Ásetingin er samsvarandi ásetingini í § 2, stk. 2, 1. pkt. í galdandi avlámispensiónslóg.

§ 16:

Í greinini verður ásett, hvørji viðurskifti, útyvir frelsutreytinar, metingin, sum figgur til grund fyri avgerð um fyriftðarpensión vegna avlámni, skul umfata. Ásetingin er samsvarandi ásetingini í § 3, stk. 5, 1.-3. punktum í galdandi avlámispensiónslóg. Hóast okkurt hugtak ikki fullt út svarar til galdandi danska orðing, er ongin realitetsbrøying tilætlað.

§ 17:

Í greinini verður ásett, at pensión ikki verður játtuð persónum undir 60 ár, um til ber at stuðla viðkomandi persóni til fíggjarligt sjálvbjargni við at finna arbeiði, at skilja sum arbeiði, ið er í samsvari við lamsara ella hennara evnir, kreftir og persónligan og fakligan førleika, ella við at stuðla til endurskapan av arbeiðsførinum við viðgerð, endurbúgving e.a. Hetta eisini við atliti til, hvar viðkomandi hevur og framhaldandi fer at hugva og arbeiðsmøguleikarnar á staðnum, umframt til hvussu nær teimum 60 árum, viðkomandi er. Ásetingin er samsvarandi § 3, stk. 5, 4. punktum í galdandi avlámispensiónslóg, men er ikki í galdandi lóg sett sum treyt fyri øðrum pensiónum undir 60 ár (til einkjur og einsamallar kvinnur).

§ 18:

Í greinini verður ásett, at fyrrverandi einkja ella einkjumaður, sum hava mist pensiónina við nýgiftu, fáa rættin aftur, um treytirnar annars eru uppfyltar, um tey verða frískild. Ásetingin í stk. 1 samsvarar ásetingini viðvíkjandi einkjupensiónini í § 31, stk. 1 í forsorgarlógini. Stk. 2 staðfestir galdandi praksis um, nær pensiónsrætturin heldur uppat aftaná andlát pensiónistsins.

§§ 19-22:

Greinirnar er úrslit av redaktionellari broyting, har ásetingarnar um samanseting av teim ymsu pensiónunum er savnað og sett fyri seg í § 54, í staðin fyri at verða spjadd og sett saman við øðrum viðurskiftum, pensiónini viðvíkjandi. Í hesum greinum verður lýst, hvussu pensiónirnar eru samansettar. Einans heitið av upphæddini og ikki upphæddin sjálv í krónum verður, mótsatt í galdandi lóg, sett inn í greinirnar, men verða allar krónupphæddir, bæði hvat veitingum og frádráttum viðvíkur, savnaðar í § 54. Annars svara greinarnar til samsvarandi ásetingar í § 4, stk. 1-4 í avlámispensiónslógini, § 3, stk. 1 og § 17, stk. 1 í fólkapensiónslógini og § 29 í forsorgarlógini, umframt ásetingina av upphædd í lóg um ískoytisveiting til einkjur, § 3. Broyting er gjørd í avlámispensiónini, soleiðis at full grundupphædd og pensiónsviðbót verða ásettar í staðin fyri hálva grundupphædd og hálva avlámisviðbótina fyri *hægstu* avlámispensión. Hetta hevur samstundis við sær eina reduktion av upphæddum frá 5 fyri grundupphædd og 5 fyri avlámisviðbót (út frá ymsum kombinátionum av pensiónistum) niður í 2 (treynuð av um pensiónisturin er giftur ella ógiftur). Gomlu heitin *avlámisviðbót* og *uppískoytisveiting*, ið eru sattu upphæddir í galdandi lógum, fáa heiti *fyriftðarviðbót*. *Aldursviðbót* (§ 10 í fólkapensiónslógini) og *hjúnabandsviðbót* (§§ 12 og 13 í ávíkavíst fólka- og avlámispensiónslógini) verða tiknar av. Viðbótin til sjúkrakassalímagjald verður lögð saman við pensiónsviðbótini.

§§ 23-24:

Ásetingarnar samsvara ásetingunum í § 3, stk. 2, § 4, stk. 1-2 og § 11, stk. 2-3 í fólkapensiónslógini og §§ 5, stk. 2 og 12, stk. 2-3 í avlámispensiónslógini, umframt § 29 í forsorgarlógini og §§ 2-4 í løgtingslóg um uppískoytisveiting til einkjur við hesum broytingum: grundupphæddin í fólkapensiónini yvirhøvur verður veitt uttan atliti til fíggjarlig viðurskifti, t.v.s. at broytingin hevur við sær, at grundupphæddin hjá 67-69 ára gomlum ikki longur verður javnað eftir arbeiðsinntøkum. Viðvíkjandi óarbeiðsfærisviðbót og fyriftðarviðbót (avlámisviðbót/uppískoytisveiting) verða galdandi reglur yvirfórdar. Í staðin fyri ásetingina um frádrátt í pensiónini í kr. fyri hvørjar 100 verður prócentsatsur nýttur.

§ 25:

Ásetingarnar í greinini svara til ásetingarnar § 5, nr. 1 og § 6, nr. 1 í ávíkavíst fólka- og avlámispensións-

lógini við fleiri broytingum. Nýggja inntøkugrundarlagið verður seinast uppgjörda skattskylduga inntøkan uttan ávísar skattligar frádráttir samanlagd við inntøku av fíggingu (rentuinntøka og annar vinningur av innistandandi, virðisbrøvum o.t., við frádrátti fyri rentuútreiðslum av lánum v.m.). Avkast av fastogn (eigendom) verður talt við í tann mun tað inngongur sum skattskyldug inntøka, t.d. sum leiguinntøka.

Galdandi ásetingar í litra a, 3. punktum í § 5 og § 6, nr 1 í ávikavíst fólka- og avlunispensiónlógini verða settar inn sum frádráttur í inntøkugrundarlagnum samanlagt við fyrrgaldandi frádráttarfríu inntøkuupphæddini. Litra b í áður nevndu greinum um frádrátt fyri rakstrauðreiðslur er lutvíst sama áseting sum í skattalógini og sostatt innbygt í inntøkugrundarlagið, og lutvíst ávísar frádráttir, sum innganga í skattskyldugu inntøkuna, t.d. gjöld fyri eftirlønartrygging, arbeidssloystistrygging, ferðafrádráttur o.a.. Ásetingarnar í litra c í §§ 5 og 6 ávikavíst fólka- og avlunispensiónlógini um uppiskoyti fyri tann part av upphaldsgjöldum til børn, ið fara uppum normalgjaldið sambært lógini um barnagjald til einsamallar upphaldarar, fella burtur, soleiðis at roknað skal við inntøkuni hjá pensjónistinum og møguligum hjúnafelaga og ikki inntøku, sum heinið er ætlað børnum. Litra e í somu lógargreinum er flutt afturum í kap. 6 um ásetan, broytingar v.m. Ásetingin í litra f (ásetan av virði av naturafu-inntøkum) og g (viðv. uppiskoyti fyri samskipanarfrádráttin) í somu lógargreinum í galdandi lógum, verða tiknar av.

"Samhaldsfasta" arbeidsmarknaðareftirlønir, sum skal útgjaldast í 1997 verður at draga frá í inntøkugrundarlagnum, vísandi til, at hon er ætlað at vera eitt iskoyti til fólkapensióntina. Fleiri froyingar fara helst at fáa ATP úr Danmark, sum hevur samsvarandi endamál og tí heldur ikki skal leggjast aftrat inntøkuni, áðrenn javning av pensjónini.

§§ 7, 9 og 29, stk. 5 í ávikavíst fólkapensións-, avlunispensións- og forsorgarlógini um avleiðingar fyri pensjónsútrokningina av burtgevan o.a. eru settar inn sum eitt møguligt iskoyti at leggja aftrat inntøkugrundarlagnum, tá stjóðan er sum lýst. Ásetingarnar viðvíkjandi avleiðingum av oyðslu og óriggiligum levnað eru tiknar av.

§ 26:

Ásetingarnar í § 4, stk. 1 í fólkapensiónlógini og § 5, stk. 1 í avlunispensiónlógini viðvíkjandi frádráttarfríu inntøkuupphædd og ásetingarnar í § 5, nr 2 í fólkapensiónlógini og § 6, nr. 2, 1. punktum í avlunispensiónlógini um frádrátt í inntøkugrundarlagnum við útrokning av pensjónini, verða broyttar soleiðis at hesar verða samanlagdar til ein samlaðan frádrátt í inntøkugrundarlagnum. Reglan um eyka frádrátt fyri arbeidssinntøkur kemur at umfata allar fyriføðarpensióntistar og ikki einans avlunispensióntistar, svarandi til, at pensjónistar millum 60 og 67 ár, sum í dag fáa fólkapensiónt og einkjur og einsamallar kvinnur yvir 50 ár, sum í dag fáa pensjón sambært forsorgarlógini, eisini fara at fáa frádráttin. Inntøkumarkið fyri at fáa pensjónsviðbót er broytt til ein frádrátt í inntøkugrundarlagnum í staðin.

§ 27:

Útroknaða inntøkugrundarlagið verður avrundað niðureftir, hetta samsvarandi ásetingunum í §§ 5 og 6, nr. 3 í fólka- og avlunispensiónlógnum.

§ 28:

Samsvarandi ásetingunum í §§ 8 og 10 í ávikavíst fólka- og avlunispensiónlógini.

§ 29:

Ásetingarnar um røktar- og hjálparviðbót svara til § 11 í avlunispensiónlógini við nýggjari áseting í stk. 2 viðvíkjandi samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpmum heima teftir lögtingslógini, sum skal forða fyri duplultveiting til sama endamál, samstundis sum klár heinið er at lata pensjónistin velja at koma undir reglurnar um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpmum, tá hann lýkur treytirnar, heldur um at varðveita útgjaldið av røktar- ella hjálparviðbót.

§ 30:

Ásetingarnar um barnaviðbótina svara til §§ 13 og 14 í ávikavíst fólka- og avlunispensiónlógini. Broytingin í ásetan av lægstu avlunispensiónt hevur við sær, at barnaviðbótin verður full upphædd hjá hesum við. Pensjónin verður í dag útgoldin til pensjónistin, men verður skattað í navni barnsins. Í stk. 5 verður staðfest

í lógini, at barnaviðbótin, samsvarandi galdandi siðvenju, verður skuttuð í nafni barnsins.

§ 31:

Ásetingarnar um veitan av persónligum ískoyti samsvara við §§ 14, 15 og 29, stk. 2 í ávikavist fólkapensjóns-, avlámispensjóns- og forsorgarlógini, men er stk. 2, nr. 1 og 2 um stuðul til hjálpartól og umbyggingar í galdandi fólkapensjónslóg strikað, vísandi til, at sama heimild finst í § 18, stk. 5 í forsorgarlógini, sum í praksis bæði umfatar stuðul til hjálpartól og umbyggingar, eisini til persónar við "aldersbetinget svagelighed", ið sostatt ikki útilokar fólkapensjónistar. Harumframt verður í nýggjum stk. 4 heimilað landsstýrinum at áseta fastar reglur fyri persónliga viðbót til heilivág, o.l.

§ 32:

Reglan um beinleiðis yvirgongd frá fyritiðar- til fólkapensjón er samsvarandi ásetingunum í §§ 15 og 19, stk. 3 í fólkapensjónslógini.

§ 33:

Reglan um varðveitslu av hjálpar- og ræktarviðbót við yvirgongd frá fyritiðar- til fólkapensjón er samsvarandi ásetingunum í § 16 í fólkapensjónslógini.

§ 34:

Ásetingarnar um avlámisveiting er samsvarandi ásetingunum § 16 í avlámispensjónslógini.

§ 35:

Ásetingin í stk. 1 um innlatan av umsókn er samsvarandi ásetingunum í § 19, stk. 1 í fólkapensjónslógini og § 20, stk. 1 í avlámispensjónslógini við teirri broyting, at umsóknin skal sendast til Almennastovuna og ikki til kommunustýrið. Stk. 2 um umsóknir um fyritiðarpensjón er í mun til galdandi reglur nýggj ásetan í og við at Almennastovan skal gera tilráðing um pensjón, áðrenn umsóknin verður latin ráðnum. Stk. 3 viðvíkjandi krøvum til innihald í umsóknini er samsvarandi § 19, stk. 2 í fólkapensjónslógini og § 20, stk. 2 í avlámispensjónslógini. Stk. 4 um læknaváttun er samsvarandi ásetingini í § 20, stk. 3 í avlámispensjónslógini. Stk. 5 er ásett sum avleiðing av, at Almennastovan tekur avgerð um fyritiðarpensjónir og skal í tí sambandi, eins og ráðið, sjálv taka avgerð um ávísar fyritiðarpensjónir.

§ 36:

Ásetingin um, at Ráðið hevur heimild at áleggja umsókjara at viðvirka í lýsing av málinum, er samsvarandi ásetingini í §§ 18, stk. 2, 1. punktum og 26, stk. 3 í avlámispensjónslógini.

§ 37:

Ásett er, at Almennastovan og Ráðið kunna áleggja almennum myndugleikum og øðrum at koma við upplýsingum, sum hava týdning í málsviðgerðini, og er ásetingin samsvarandi ásetingunum í § 18, stk. 1 í avlámispensjónslógini og til § 20, stk. 1 í fólkapensjónslógini.

§ 38:

Nýggj áseting, har álagt verður umsitingini at boða frá komandi broytingum í rúmligari tíð fyri broytingina. Hildið verður ikki ráðiligt undir núverandi umstøðum at áleggja umsitingini at boða øllum persónum frá rættinum til fólkapensjón í góðari tíð áðrenn fólkapensjónsaldur. Tá beinleiðis elektroniskt samband er við Landsfólkayvirlitið ber til at gera hetta. At ásetingin ikki er í lógini, forðar ikki fyri, at tænastan verður veitt. Landsstýrið kann evt. gera hetta í konggerð, vísandi til ásetanina í § 62.

§ 39:

Í greinini verður ásett, nær rætturin til pensjónsútgjald fær gildi. Stk. 1 svarar til § 22, stk. 2, 2. punktum í avlámispensjónslógini. Stk. 2 og 3 svara til § 20, stk. 4 í fólkapensjónslógini.

§ 40:

Nýggj ásetan. Praksis í dag er, at forsorgarstuðul verður veittur, til pensjón verður tilkend. Síðan verður mótrökning gjørd. Mannagongdin er einfaldari, um forskot uppá pensjón kann latast í staðin, tí harvið er ikki neyðugt við umkonteringum. Samstundis verður við hesum møguleika lagt upp til, skjótast til ber, at

stúðla persónum við at gera møguligar neyðugar tilhagingar av fíggarligu viðurskiftunum til støðna sum komandi pensiónistur.

§ 41:

Í greinini verður ásett, at pensiónin verður útgoldin forút og at pensiónistar skulu boða frá bústaðubroyting. Ásetingarnar í stk. 1 og 2 svara til ásetingarnar í § 21, stk. 1 og 2 í fólkapensiónslógini og § 23, stk. 1 og 2 í avluspensiónslógini. Stk. 3 er nýggj ásetan, har staðfest verður, at landsstýrið ásetir merri reglur fyri pensiónina (slag av pensión) hjá einum persóni, sum hevur fingið (ávíst slag av) pensión í Danmark, tá hesin flytir til Føroya.

At pensiónslógirnar verða lögtingslógir hevur við sær, at avtala skal gerast við danir um umsókn, útgjald og yvirgongd til pensión fyri pensiónistar, sum flyta millum Føroyar og Danmark - ein spurningur, sum verður tikin upp við Almanningaráðið so skjótt sum nýggj lóg er samtykt, soleiðis at hesin spurningur er avgreiddur, tá lógin fær gildi.

§ 42:

Í greinini verður ásett, at Almennastovan undir ávísun serligum umstøðum kann umsita pensiónina hjá einum persóni eftir fráboðan frá einum myndugleika ella persóni, sum kennir viðurskiftini hjá viðkomandi. Ásetingin svarar til ásetingarnar í § 23, stk. 1 í fólkapensiónslógini og § 24, stk. 1 í avluspensiónslógini. Hesar verða ógvuliga sjáldan nýttar. Mótsatt galdandi reglum, verður við uppskotinum álagt landsstýrinum at gera reglur fyri, hvussu ásetingin skal umsitast.

§ 43:

Reglur um beintíðis flyting av sjúkrakassulimagjaldi til viðkomandi sjúkrakassa svarar til ásetingarnar í § 23, stk. 2 og 3 í fólkapensiónslógini og § 24, stk. 2 og 3 í avluspensiónslógini. Ein pensiónistur skal, sum treyt fyri at fáa pensión, vera njótandi limur av sjúkrakassa. Reglur um beintíðis flyting av limagjaldinum verður nýtt, tá ein pensiónistur ikki heldur sínar skyldur mótvegis sjúkrakassanum.

§ 44:

Ásetingin í stk. 1 er nýggj og staðfestir, nær pensiónirnar verða inntøkuviðgjordar. Stk. 2 um ásetan av fyrstu pensiónini er umorðing av, men hevur sama endamálf sum §§ 5 og 6, m. 1 litra e í fólk- og avluspensiónslógini. Stk. 3-6 svara til ásetingarnar í § 24, stk. 1 og 2 í fólkapensiónslógini og § 27, stk. 1 og 2 í avluspensiónslógini, men umorðað og mágreinað við heimild til at umrokna/javna pensiónina mánaðarliga út frá dagførdum inntøkum hjá pensiónistum, ið hava óstöðugar inntøkur, sum torført er at meta um frammundan. Soleiðis ásettar pensiónir skulu eftiroknast árliga og evt. ov lítið útgoldið útgjaldast og ov nógv útgoldið innkrevjast, til endaliga inntøkan er kend. Tað skal tó framhaldandi vera so í flestøllum førum, at pensiónin verður grundað á seinast álíknaðu inntøkuna sambært § 24.

§ 45:

Í greinini verður staðfest, at pensiónistar hava skyldu til at boða frá broytingum, sum hava við sær, at pensiónin lækkar ella dettur burtur. Ásetingin svarar til § 25 í fólkapensiónslógini og § 28 í avluspensiónslógini.

§ 46:

Í greinini verður staðfest, at avleiðingin av ikki at yvirhalda fráboðanarskylduna er, at pensiónir verður kravd aftur, um neyðugt í deyðshúsum hjá pensiónistinum. Ásetingin svarar til § 26 í fólkapensiónslógini og § 29 í avluspensiónslógini.

§ 47-48:

Í greinunum verður staðfest, at fyriríðarpensiónismál skulu takast upp til nýggja viðgerð, tá broytingar kemla í inntøkuviðurskiftum, arbeidstørinum og viðurskiftum annars sum hava týdning fyri rettin til pensión og aðrar veitingar. Ásetingin er samsvarandi ásetingini í § 25 í avluspensiónslógini við redaktionellari broyting, umframt broyting, sum kemur av, at Almennastovan tekur avgerð um ávísar pensiónir.

§ 49:

Í greinini verður ásett, hvussu og nær pensiónin eftir ávísun reglum fellur burtur fyri persónar, ið fáa uppi-

hald á sérþörfargæstovnum, sjúkrahúsum o.a. og svara reglurnar til §§ 27 og 30 í ávikavist fólku- og avlanspensiónlógini, við ávísun broytingum. Álagt verður í stk. 3 landsstýrinum, umframt at gera reglur fyrri, hvussu fyrihaldast skal við pensiónini, tá ein pensjónistur av stovnum sb. försorgarlógini, er settur í røkt í privatum heimum, eisini at gera reglur fyrri, hvussu verður við hjálpar- og røktarviðbót, tá Almanna-stovan setir stuðulsfyriskipanir í verk hjá vítlífvaðandi líkamliga ella sálurliga brekaðum persónum, ið búgva heima. Samstundis er innførd nýggj regla - stk. 5 - sum javnseir pensjónistar, sum vegna somatiska sjúku, eru røktarsjúklingar við pensjónistar, sum vegna psykiatriska sjúku, eru tað.

Tað kemur fyrri, at røktarkrevjandi pensjónistar liggja í langa tíð á sjúkrahúsi, aftaná at tey, læknaliga sæð, eru liðugviðgjørð. Ein trupulleiki sýnist í førum at vera, at tað ikki er försvarligt at útskriva tey til heimíð, tí stuðulin utanfyrri, heimarøktin og avvarðandi, ikki nøktar røktartørvin og pláss ikki er á ellis- og røktarheimum. Í slíkum førum kann pensjónin fella burtur, sum gjørt verður, tá talan er um psykiatriskar sjúklingar, tá ávís tíð er gingin.

§ 50:

Í greinini verður ásett, hvussu verður við pensjónini, tá ein pensjónistur fær uppihald á røktarheimi, ellisheimi ella líknandi. Reglurnar eru samsvarandi ásetingunum í §§ 28 og 30 í fólkapensiónlógini og § 30, stk. 8 í avlanspensiónlógini, ið vísur til nevndu greinir í fólkapensiónlógini við teim broytingum, at gjaldsupphæddin verður sett til hægst 50 % av bruttoinntøkuni, móttvegis 60% í galdandi reglum, at burturdotna pensjónin ikki skal takast við í útrokningini av gjaldinum og at gjaldið ikki kann fara uppum eina upphædd, sum er størri enn munurin millum inntøkuna og skattin av henni. Stk. 4 er nýggj orðing av § 28, stk. 2, 2. punktum í fólkapensiónlógini, og er ætlanin her at tilfuga reglurnar fyrri pensjónistar, sum í sambandi við umfletting, koma á røktar- ella ellisheim, til reglurnar sum galda, tá pensjónistar koma til umfletting á eitt nú sambylum. Stk. 6 staðfestir, at gjöld skulu innkrevjast av Gjaldsstovuni og ikki, sum við galdandi siðvenju, av heimunum. Í stk. 7 verður, sum nýggj regla, heimilað landsstýrinum at gera undantak frá regluni í stk. 1 um at pensjónin dettur burtur og lunnapengar verða útgoldnir, í sambandi við royndarskipanir, har pensjónin í staðin kann verða útgoldin og pensjónistarnir gjalda fyrri seg á viðkomandi stovni.

§ 51:

Í greinini verður ásett, at reglurnar um útrokning av gjaldi eftir § 50, stk. 2 ikki skulu brúkast fyrr enn tryggingað er einum heimabúgvandi hjúnafelegum, at viðkomandi kann varðveita tey lívikor, familjan hevði. Áðrenn hin hjúnafelegin fekk uppihald á røktar- ella ellisheimi. Barnaviðbót verður útgoldin til børn undir 18 ár hjá persónum, sum koma á stovn ella røktar- og ellisheim. Og ásett verður, at ein heimabúgvandi hjúnafelegi, um so er, at hann hevur so høgur inntøkur, at hann hevur yvirskot í mun til tað, sum skal til fyrri at varðveita lívikorini higar til, samsvarandi reglunum í kapitli 1 í försorgarlógini, kann verða settur at gjalda fyrri uppihald hjúnafelegans á heiminum. Reglurnar eru samsvarandi ásetingunum í § 27, stk. 3 og § 31 í fólkapensiónlógini við umfletting.

§ 52:

Í greinini verður ásett, at pensjón ikki kann gerast til mál fyrri úttøku ella aðrari rættarsókn, men at krøv í ávísan mun kunna móttroknast í pensjónini, tá talan er um skatt og ov nógv útgoldna pensjón. Burtursæð frá stk. 4 er ongín innihaldslig broyting í mun til galdandi reglur. Í stk. 4 verður heimilað Almanna-stovuni at móttrokna ov nógv útgoldna pensjón hjá pensjónisti, tá hjúnafelegin fær eftirgjald av pensjón, og pensjónisturin í fjðarskuiðnum meðan pensjónsumsóknin verður viðgjørð hjá hjúnafelegnum, hevur fingið ov nógv útgoldið, tí hann hevur verið roknaður sum slakur pensjónistur.

§ 53:

Í greinini verður ásett, at pensjón verður útgoldin til hjúnafelegan hjá einum pensjónisti, sum doyri, í 3 mánaðar aftaná tann mánaðan, andlátíð hendi, um bæði hava verið pensjónistar. Ásetingin er samsvarandi ásetingunum í § 3, stk. 3 í fólkapensiónlógini og § 4, stk. 5 í avlanspensiónlógini.

§ 54:

Í hesi grein verða allar upphæddir í lógini savnaðar í eina grein. Sí viðmerkingarnar til §§ 18-21. Ein meira yvirskoðilig skipan, sum eisini ger tað møguligt við hvørja javning av upphæddunum ella broyting í veit-

ingarstöðj at broyta hesa lógargreim - og lógarteksturin er altíð á-jour. Í dag standa fleiri ára gamlar upphæddir í teim ymsu ásetingargreinunum, og kann tað virka ørkynlandi fyri hann, ið leitir sær upplýsingar í lógini. Upphæddirnar til giftar og ógiftar persónar eru ymiskar við teirri grundgeving, at útreiðslufyrirminur eru av at vera tvey í mun til at avhalda eitt nó upphaldsútreiðstur einsamallur.

§ 55-56:

Í greinunum verður ásett, hvørjir kærmyndugleikarnir eru og reglur annars, kærur viðvíkjandi. Reglurnar svára til ásetingarnar viðvíkjandi kærmyndugleikum í §§ 32 og 35 í ávikavist fólka- og avlanspensiðslógini.

§ 57 - 62:

Í greinunum verður ásett, hvør er við í umsitingini av lógini við hvørjum uppgávum og heimildum. Nýggj regla (§ 58) áleggur skattamyndugleikanum at tryggja, at tann parturin av lógini, sum er freytaður av inn-tøku, kann fremjast. Sýslumaður/títti eru ikki við í viðgerðini av pensiónsmálum og kommunustýrin og Almennastovan fáa broyttar heimildir og uppgávur í mun til galdandi lóg.

Ásetingarnar viðvíkjandi Vanlukkutryggingarráðnum eru tær somu, sum eru í galdandi avlanspensiðslóg §§ 17-26, í tann mun hesar ikki eru tiknar við undir annað kapitull, har tær, sambært innihaklinum, annars verða hildnar at hóska betur.

Nýggja ásetingin í § 62, stk. 2 heimilur landsstýrinum at flyta heimildirnar hjá Almennastovuni og Vanlukkutryggingarráðnum at jatta, taka aftur og broyta pensión til eitt ráð, sum verður upprettað til endamálið.

§ 63:

Í greinini verður staðfest, hvussu útreiðslurnar til almennamál verða guldar. Samsvarandi ásetingunum í lógini um heildarveiting og rannulógini, umframt vísandi til galdandi reglur í løgtingslóg um býtið av almennuútreiðslunum v.m..

§ 64-65:

Í greinunum verður ásett, hvørjar lógir fara úr gildi, tá henda lógin kemur í gildi og at landsstýrið avger, hvørjar fyrisitingarlígar forskriftir (kunngerðir) framhaldandi skulu hava gildi.

§§ 66 - 71:

Í greinunum verða ásettur skilnisreglur, sum lýsa, hvussu verður við pensiónini hjá teimum, sum fáa veitingar sambært galdandi reglum, herinmillum, har henda lóg hevur við sær, at veitingar verða mistar, at tryggjast skal teimum, sum fáa viðkomandi veitingar, at hana heldur fram.

§ 72:

Staðfestir, mer lógin kemur í gildi. Tað er av týðningi, at tað ganga í minsta lagi 12 mánaðir, helst 18 mánaðir, frá tí degi, lógin verður samtykt, til hon fær gildi. Hetta soleiðis at tøkniðgerðin er fullt út tillagað og royndarkoyrd, og allar kunngerðir og leiðbeiningar, sum landsstýrið skal gera, eru gjørdar, áðrenn lógin kemur í gildi.

*Í viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í trýnaðarnevndina og er ikki afturkomandi haldani. *)*

E.L. j.nr. 1015-791

*) 26. mai 1997 varð atkvøtt eru uppskot frá Óla Jacobsen, lögtingsmanni, um at tingviðgerðin skal halda fram, hóast einki álið er latið. Uppskotið fali við 6-3-17 atkvøðum.

102 Løgtingslóg um heimasjúkrasystar.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristján Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram söljóðandi:

U p p s k o t

tí

Løgtingslóg um heimasjúkrasystar

§ 1. Hendan lóg um heimasjúkrasystar er givin út sambært § 1 í "lov nr. 316 af 17. maj 1995 om Sundhedsvæsenet på Færøerne":

§ 2. Heimasjúkrasystarnar eru sum starvsbólkur ein partur av Heimarøktarskipanini. Heimasjúkrarøkt verður veitt uttan kostnað.

§ 3. Til hvørt geografiskt øki verða knýttar ein ella fleiri heimasjúkrasystar. Tó kunnu tvey ella fleiri øki verða í felag um eina heimasjúkrasystir, um umstøðurnar tala fyri tí.

§ 4. Landsstýrismaðurin í almannamálum ásetir nærri reglur fyri heimasjúkrasystarskipanina.

Stk. 2. Vegleiðing fyri hvussu heimasjúkrasystar-

skipanin verður lögð til rættis og útítt, verður ásett av danska heilsustýrinum.

§ 5. Danska heilsustýrið kann áseta reglur viðvíkjandi frágreiðingarskyldu um virksemd sambært hesi lóg.

§ 6. Útreiðslurnar í samband við skipanina í hesi lóg verða goldnar sambært lögtingslóg um býtið av almannaútreiðslum.

§ 7. Henda lögtingslóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd. Samstundis fer úr gildi kongalig fyriskipan nr. 14 frá 16. januar 1981 "om ikrafttræden på Færøerne af lov om hjemmesygeplejerskeordninger" við seinni broytingum.

Víðmerkingar

Tann 27.10.92 samtykti landsstýrið, at heilsusystar-, heimasjúkrasystar- og heimahjálparskipanin skuldu samanleggjast til ein stovn: Heimarøktarskipanin. Hendan skipan er ein skipan undir Almannaverkinum.

Landsstýrið niðursetti í hesum sambandi ein arbeiðsbólk til at dagføra lógir og kunngerðir á økinum. Nýggja lögtingslógin um heimasjúkrasystar er partur av hesum arbeiði, og tilfarar sostatt lógina soleiðis, at hon svarar til núverandi Heimarøktarskipan.

Tað eru ongur fíggjarligar avleiðingar av lógaruppskotinum.

Víðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad § 1.

Við lóg nr. 316 frá 17. maj 1995 "om Sundhedsvæsenet på Færøerne" hevur føroyska heimastýri fingið heimild til at lóggeva um uppgávurnar hjá heilsuverkinum, herundir um heimasjúkrasystarskipanina.

Ad § 2.

Henda grein staðfestir, at heimasjúkrasystarnar eru ein partur av Heimarøktarskipanini. Tvs. at tær eru skipaðar undir einum leiðara saman við øðrum starvsbólkum í heimarøktarskipanini.

Ad § 3.

Heimarøktarskipanin verður geografskt uppbytt í eitt ávíst tal av økjum. Hendan grein skal tryggja, at tænastustøði so vítt møguligt verður eins kring alt landið.

Ad § 4.

Ad Stk. 1. Landstýrismaðurin í almannamálum ásetir við kunngerð nærri reglur fyri heimasjúkrasysterskipanina.

Ad Stk. 2. Danska heilsustýrið ásetir leiðbeinandi reglur fyri heimasjúkrasysterskipanina. Hetta verður gjørt fyri at tryggja, at fálaga støði í føroysku heimasjúkrasysterskipanini verður á líka høgum støði, sum í tí dansku skipanini. Soleiðis kann føroyska heimarøktarskipanin leypandi fylgja við í menningini á økinum, og gerst sostutt ikki eftirbátur.

Ad § 5.

Danska heilsustýrið kann sambært hesa grein hava eftirlit við heimarøktarskipanini.

Ad § 6.

Útreiðslurnar av hesi skipanini verða hýttar sum ásett í lóg nr. 125 frá 21.05.1993 um býli av almannaútreiðslum, við seinni broytingum.

Ad § 7.

Í og við at henda lóg kemur í gildi, fer kongalig fyriskipan nr. 15 frá 16. januar 1981 úr gildi.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur undir viðgerðini havt fund við umboð fyri heimahjálparaðlagið og sjúkrasystrafelagið. Eina samd nevnd tekur undir við uppskotinum, men mælir tó til ávísar málsligar broytingar og setir samsvarandi hesum fram soljóðandi

bro y t i n g a r u p p s k o t

1) Heitið á lógini verður broytt til "Løgtingslóg um heimasjúkrasystertænastu"
2) § 2 verður brúað soleiðis:
"Heimasjúkrasystertænastur eru sum starvsbólkar ein partur av heimarøktini. Røktin verður veitt uttan

kostnaðu fyri brúkaran."
3) Í § 7 verður afturat: "Kunngerðir sum settar eru í gildi við heimild í lógini sum fer úr gildi, hava framvegis gildi, til tær verða avtiknar við nýggjari kunngerð."

2. viðgerð 21. mai 1997. Bro y t i n g a r u p p s k o t um heitið og §§ 2 og 7 samtykt við 27-0-0 atkvøðum, §§ 2 og 7 soleiðis broyttar samtyktar við 27-0-0 atkvøðum, §§ 1, 3, 4, 5 og 6 samtyktar við 27-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Upps kotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 88, 6. juni 1997,

F.L. j.nr. 1027-1990.

103 Løgtingslóg um heilsusystarar

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um heilsusystarar

§ 1. Henda lóg um heilsusystarar er givin út sambært § 1 í "lov nr. 316 af 17. maj 1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne".

§ 2. Heilsusystararnar eru sum starvsbólkar ein partur av Heimarøktarskipanini.

§ 3. Við setan av heilsusystarum verður givin ókeypis vegleiðing og hjálp viðvíkjandi heilsustøðuni hjá børnum, sum eru undir undirvísingarásetta aldrinum og sum ikki ganga í skúla ella forskúla.

Stk. 2. Ókeypis vegleiðing og hjálp, sum nevnd er í stk. 1, kann eisini veitast øðrum persónum, sum hava tørv á tí.

Stk. 3. Tænastustøðið skal verða eins kring alt landið.

§ 4. Landsstýrismaðurin í almannamállum ásetir

nærri reglur fyri heilsusystarskipanina.

Stk. 2. Leiðbeinandi reglur fyri, hvussu heilsusystarskipanin verður lögð til rættis og útint, verða ásettur av danska heilsustýrinum.

§ 5. Danska heilsustýrið kann áseta reglur viðvíkjandi frágreiðingarskyldu um virkseinið sambært hesi lóg.

§ 6. Útreiðslur í sambandi við skipanina í hesi lóg, verða goldnar sambært løgtingslóg um býti av almannautreiðslum.

§ 7. Henda løgtingslóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd. Samstundis fer úr gildi kongilíg fyriskipan nr. 15 frá 16. januar 1981 "om ikrafttræden på Færøerne af lov om sundhedsplejerskeordninger" við seinni broytingum.

Viðmerkingar

Tann 27.10.92 samtykti landsstýrið, at heilsusystara-, heimasjúkhusystara- og heimahjálparskipanin skuldu samanleggjast til ein stovur: Heimarøktarskipanin. Hendan skipan er ein skipan undir Almannaverkinum.

Landsstýrið niðursetti í hesum sambandi ein arbeidsból til at dagføra lógir og kunngerðir á økinum. Nýggja løgtingslógin um heilsusystarar er partur av hesum arbeiði, og tillagar sostatt lógina soleiðis, at hon svarar til núverandi Heimarøktarskipan.

Tað eru ongur flggjarligar avleiðingar av lógaruppskotinum.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad § 1.

Við lóg nr. 316 frá 17. maj 1995 "om Sundhedsvæsenet på Færøerne" hevur Føroyska heimastýri fingið heimild til at lóggeva um uppgávurnar hjá heilsuverkinum, herundir um heilsusystarskipanina.

Ad § 2.

Henda grein staðfestir, at heilsusysturnar eru ein partur av Heimarøktarskipanini. Tvs. at tær eru skipaðar undir einum leiðara saman við øðrum starvsbólkum í heimarøktarskipanini.

Ad § 3.

Ad Stk. 1. Hetta stykki ásetir yvirmaða arbeidsøkið hjá heilsusysturum og ásetir tann bólkin, ið kann fáa heilsurøkt veitta.

Ad Stk. 2. Teir persónar, ið ikki eru umfataðir av grein 2. stk. 1, kunnu fáa heilsurøkt eftir hesum stykki.

Ad Stk. 3. Við hesum stykki skal tryggjast, at heilsusysturnar verða settar á ymiskum økjum kring alt landið, soleiðis at heilsurøktin, so vítt møguligt, kann verða veitt á sama støði allastaðni í landinum.

Ad § 4.

Ad Stk. 1. Landstýrismaðurin í almannamálum ásetir við kunngerð nærri reglur fyri heilsusysturskipanina.

Ad Stk. 2. Danska heilsustýrið ásetir leiðbeinandi reglur fyri heilsusysturskipanina. Hetta verður gjørt fyri at tryggja, at fákliga støði í føroysku heilsusysturskipanini verður á líka høgum støði sum í dansku skipanini. Soleiðis kann føroyska heimarøktarskipanin leypandi fylgja við í menningini á økinum, og gerst sostatt ikki eftirbátur.

Ad § 5.

Danska heilsustýrið kann sambært hesi grein hava eftirlit við Heimarøktarskipanini.

Ad § 6.

Útreiðslurnar av hesi skipanini verða býttar sum ásett í lóg nr. 125 frá 21.05.1993 um býti av almannaréiðslum.

Ad § 7.

Í og við at henda lóg kemur í gildi, fer kongalig fyriskipan nr. 15 frá 16. januar 1981 úr gildi.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við umboð fyri sjúkrasystrafelagið. Mælt verður til at broyta heitið, so tað verður: Løgtingslóg um heilsusystratænastuna. Í § 2 verður orðið heimarøktarskipanin broytt til heimarøktin og í § 3, stk. 2 verður orðið "hjálp" broytt til "stuðul". Samsvarandi hesum setir nevndin fram soljóðandi

b r o y t i n g a r u p p s k o t

- 1) Heitið verður broytt til: "Løgtingslóg um heilsusystratænastuna."
- 2) Í § 2 verður "heimarøktarskipanin" broytt til: "heimarøktin".
- 3) Í § 3 stk. 1 verða orðini "Við setan av heilsusysturum verður givin ókeypis vegleiðing og hjálp" strikaði og í staðin verða sett orðini " Heilsusystrar geva ókeypis heilsufremjandi vegleiðing og stuðul"
- 4) Í § 3, stk. 2, verður "hjálp" broytt til: "stuðul".
- 5) Í § 7 verður afturat: "Kunngerðir sum settar eru í gildi við heimild í lógini sum fer úr gildi, hava framvegis gildi, til tær verða avtiknar við nýggjari kunngerð."

2. viðgerð 21. mai 1997. Broytingaruppskot um heitið og §§ 2, 3 og 7 samtykt við 28-0-0 atkvøðum, §§ 2, 3 og 7 soleiðis broytt samtyktar við 28-0-0 atkvøðum, §§ 4, 5 og 6 samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. At málid skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 87, 6. juni 1997.

F.L. j.nr. 1027-1/90

104 Broyting í lóg um almenna forsorg

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram salfóðandi:

U p p s k o t

til

Løgtingslóg um broyting í lóg um almenna forsorg

§ 1.

Hendan lóg er givin út sambært "Lov nr. 315 af 17. maj 1995 om sociale ydelser på Færøerne".

§ 2.

Í lóg nr. 56 frá 15. mars 1967 fyri Føroyar um almanna forsorg, smbr. lógarkunngerð nr. 100 frá 2.03.1988 um almenna forsorg, sum seinast broytt við lóg nr. 393 frá 22.06.1993, verða gjørdar hesar broytingar:

1) Í § 32, verður stk. 4 orðað soleiðis:

"Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um stovnstøtur og rakstur av stovnum og sambýlum fyri persónar, ið ikki kunnu klára seg í egnum heimi vegna teirra heilsustøðu."

2) § 32 A verður orðað soleiðis:

"§ 32 A. Heimahjálparaskipanin er partur av Heimarøktarskipanini. Í hvørjum øki undir Heimarøktarskipanini kunnu heimahjálparar setast til at hjálpa til í heimum og eldrasambýlum.

Stk. 2. Uppgávan hjá einum heimahjálpara er í stytri tíðarskeiðum og vegna serligar umstøður, í samband við barnsburð, sjúku ella eftirhafa, at røkja vanligu arbeidsuppgávurnar hjá hús-móðrini í heiminum, ella at hjálpa persónum, ið hava brúk fyri meira støðugari hjálpi. Heima-hjálpi kann verða veitt av og á til at taka sær av brakaðum barni ella vaksnum í freitinum.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um:

- a) Hvussu heimahjálparaskipanin skal virka.
- b) Útbúgving, setan og arbeidsumstøður hjá heimahjálparum.
- c) Tað gjald, ið skal gjaldast fyri at fáa heima-hjálpi.

Stk. 4. Heimahjálparar kunnu harumframt ar-beiða á røktarheimum, sum við lóg sameina røktarheimsrakstur og heimarøkt."

§ 3.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar

Tann 27.10.92 samtykti landsstýrið, at heilsusystra-, heimsjúkrasystra- og heimahjálparskipanin skuldu leggjast saman til ein stovn, kallaður Heimarøktin.

Landsstýrið niðurstetti í hesum sambandi ein arbeiðsbólk til at dagføra lógir og kunningarðir á umráðnum. Omanfyrirnevnda lógarbroyting er partur av hesum arbeiði, og til lagar sostatt lógina soleiðis, at hon svarar til núverandi Heimarøktarskipan.

Viðmerkingar til tær einstøku greiðurnar

Til § 1: Við lóg nr. 315 frá 17. maj 1995 "om Sociale ydelser på Færøerne" hevur føroyska heimastýri fingið heimild til at lóggeva um heimahjálparskipanina.

Til § 2, nr. 1:

Hendan lógarbroyting hevur ikki samband við dagføring av lógum innan heimarøktarskipanina, men verður gjørd fyri at fáa eina greiðari heimild til at seta á stovn eldrasambýli.

Til § 2, nr. 2:

Broytingin í § 32A, stk. 2, 2. punktum verður gjørd fyri at præsiserar, at aðrar uppgávur enn tann at taka sær av brakaðum barni ella vaksnum í heiminum, ikki eru umfataðar av § 32, stk. 2, 2. punktum.

Til § 2, nr. 2:

Broytingin í § 32A, stk. 4 er ein fortreyt fyri, at ein so smidlig skipan sum gjørligt fer at virka við sameinandi rakstri av røktarheimi og heimarøkt undir royndarskipanini innan eldrarøkt í Sandoyinni. sambært løgtingslóg nr. 63 frá 20. mei 1996, er, at tað eisini gerst møguligt at heimahjálparar kunnu arbeiða á røktarheimum. Tí er tað neyðugt at fáa lógarheimild til, at heimahjálparar eisini kunnu arbeiða á røktarheimum, har røktarheimsrakstur og heimarøkt eru sameind.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 30. apríl 1997 legði frá segjastandi:

Átt

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðina havt fund við umboð fyri heimahjálparafelagið og sjúkrasystrafelagið.

Ein samd nevnd tekur undir við uppskotinum, og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 6. mai 1997. §§ 1, 2 og 3 samtyktar við 26-1-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til

3. viðgerð samtykt við 25-1-0 atkvøðum.

3. viðgerð 14. mai 1997. Lógin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 76, 23. mai 1997.

F.L. j.nr. 1027-1/90.

105 Broyting í lóg fyri Føroyar "om den offentlige sygeforsikring".

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram sáljóðandi:

Uppskot

tí

løgtingslóg um broyting í lóg fyri Føroyar "om den offentlige sygeforsikring"

Hendan løgtingslóg verður givin út sambært § 1 í lóv nr. 316 af 17. maj 1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne:

§ 1.

Í ríkislóg nr. 573 frá 1969 fyri Føroyar "om den offentlige sygeforsikring", jfr. lógarkunningar nr. 514 frá 21.07.1989 "om den offentlige sygeforsikring" við seinni broytingum, verða gjørdar hesar broytingar:

- 1) Har tað í lógini stendur "nydende medlemmer" verður hetta broytt til: "limir".
- 2) § 1 verður orðað soleiðis:
"§ 1. Øll, ið lúka treytnar, ið eru settar í § 5 í hesi lóg, hava rætt til veitingarnar sambært hesi lóg."
- 3) § 3, stk. 1 verður orðað soleiðis:
"§ 3. Teir limir av einum sjúkrakassa, ið hava rokkið tann í sjúkrakassans høvuðssamtíkt ásetta aldur, velja eina umboðsnevnd, sum skal sita fyri 4 ár í senn. Umboðsnevndin verður vald innan nøkur geografisk øki, ið verða ásett í sjúkrakassans høvuðssamtíkt. Nærri reglur fyri val av umboðsnevnd verða gjørdar eftir tilmæli frá Almennastovuni og aftaná samráðingar frammanundan millum Almennastovuna og Meginfelag sjúkrakassa Føroya. Í hesum reglum skal ásetast, at umboðsnevndin verður samansett av 10-50 persónum sambært línatali sjúkrakassans, umframt teir til eina og hvørja tíð sitandi stýrislimir, ið eru sjálvsagdir limir av umboðsnevndini."
- 4) § 3, stk. 3 verður orðað soleiðis:
"Stk. 3. Í høvuðssamtíkt sjúkrakassans skulu verða reglur, sum tryggja limunum rætt til at velja eina hóskandi umboðan í nevnd sjúkrakassans."
- 5) § 4 verður orðað soleiðis:

"§ 4. Fyri hvønn góðkendan sjúkrakassa skal vera ein uppiskoytissamtíkt, gjørd við grundarlag í eini høvuðssamtíkt, sum Almennastovnan hevur gjørt eftir at hava fingið ummæli frá Meginfelag sjúkrakassa Føroya. Stk. 2. Høvuðssamtíktin skal fyri at hava gildi, góðkennast av landsstýrismanninum. Stk. 3. Uppiskoytissamtíktir skulu fyri at hava gildi, góðkennast av Almennastovuni."

- 6) § 5 verður orðað soleiðis:

"§ 5. Einhvør persónur, ið er búsettur í Føroyum ella mynstraður við føroyskum skipið, hevur skyldu til, í seinasta lagið, tá ið hann er fyltur 18 ár ella frá tí degi, hann verður skrásettur í øki sjúkrakassans, at søkja um upptøku sum limur í sjúkrakassanum.

Stk. 2. Høvuðs ein limur børn, ið eru undir 18 ár, herundir fosturbørn, sum limurin hevur tikið til sín, eru hesi umfataði av tryggingini hjá liminum. Um sambúgvandi foreldur hava sama tryggingarhátt, fevnir hesin eisini um børn teirra undir 18 ár, ið eru umfataði av trygging foreldranna. Um sambúgvandi foreldur hava hvør sín tryggingarhátt, skal tilskilast, hvønn tryggingarhátt børn teirra skulu koma undir. Um foreldrini ikki sambúgva, hevur barnið tann sama tryggingarhátt sum tað av foreldrunum, sum barnið býr saman við.

Stk. 3. Frá tí degi ein persónur hevur søkt um upptøku í sjúkrakassanum, hevur hann rætt til veitingurnar sambært hesi lóg."

- 7) Sum nýggj § 6 verður sett:

"§ 6. Við innliman í einum sjúkrakassa, kann fráboðast, um ein vil tryggjast sum A-limur

ella B-límur. Persónar, ið ikki fráboða serstakt val av tryggingarhátti, verða at meta sum A-límur. Val av tryggingarhátti verður fráboðað sjúkrakassanum eina ferð um árið eftir nærri í høvuðssamtýktini ásettum reglum.

Stk. 2. Persónar, ið hava valt at verða tryggjaðir sum A-límur, hava rætt til ókeypis lækna hjálpi, ískoyti til tannviðgerð og fysiurgiska viðgerð v.m. eftir reglunum í kap. III.

Stk. 3. Persónar ið hava ynskt at verða tryggjaðir sum B-límur, hava rætt til ískoyti frá sjúkrakassanum til lutvísan fulnað av útreiðslum til lækna hjálpi v.m. eftir reglunum í kap. III."

8) Sum nýggj § 7 verður sett:

"§ 7. Hóast ásetingina í § 6, stk. 2, kann ein persónur, ið hevur valt at verða B-límur, eftir nærri í høvuðssamtýktini ásettum reglum, gerast A-límur."

9) §§ 8, 9 og 10 verða strikaðar.

10) § 11 verður orðað soleiðis:

"§ 11. Til persónar ið eru fevndir av § 6, stk. 2, veitir sjúkrakassin ókeypis lækna hjálpi hjá alment praktiserandi lækna, jh. tó § 18.

Stk. 2. Nærri reglur fyri veitan av lækna hjálpi eftir stk. 1, verða ásettar í høvuðssamtýkt sjúkrakassans. Í høvuðssamtýktini kunnu eisini ásetast avmarkingar í loyvinum til val av lækna, og avgerast at persónar, ið vilja nýta rættin til lækna hjálpi eftir stk. 1, skulu velja lækna fyri 1 ár í senn. Val av lækna skal fráboðast sjúkrakassanum. Harafturat kann í høvuðssamtýktini ásetast, at tað í serligum førum kann krevjast eftirlitsgjald fyri nýtslu av lækna hjálpi eftir stk. 1.

Stk. 3. Til persónar ið eru fevndir av § 6, stk. 2, verður, eftir reglum ásettar í samtýktum sjúkrakassans, veitt ókeypis lækna hjálpi hjá serlækna eftir ávísing frá alment praktiserandi lækna, jh. tó § 18. Við viðgerð ella kanning, ið eftir ávísing frá alment praktiserandi lækna er veitt av serlækna, innan hvørs serfrøði ikki finst nakar góðkendur sáttmáli við sjúkrakassan, veitir sjúkrakassin ískoyti til lutvísan fulnað av útreiðsluni eftir reglum, ið verða ásettar í høvuðssamtýkt sjúkrakassanna.

Stk. 4. Til persónar, ið eru umfataðir av § 6, stk. 3, veitir sjúkrakassin ískoyti til lutvísan

fulnað av útreiðslum til lækna hjálpi, fróknað serlækna hjálpi. Ískoytisupphæddin skal vera tann sama, sum tann ið sjúkrakassin skuldi havt gildið fyri tilsvarandi lækna hjálpi til ein persón, ið er fevndur av § 6, stk. 2. Møgulig- ar avmarkingar í talinum av vitjanum, viðtal- um ella viðgerðum fyri rokning sjúkrakass- anna, eru samuleiðis galdandi við veitan av ískoyti.

Stk. 5. Í teimum førum, har ein B-límur hevur fingið so umfatandi veitingar av lækna hjálpi, at tað má halvast at vera útnýtsla av rættinum til ískoyti sambært stk. 4, kann sjúkrakassin avgera, at viðkomandi, eisini uttan fyri tað í høvuðssamtýkt sjúkrakass- anna sambært § 6, stk. 1 ásettu freist, skal gerast A-límur og verða verandi A-límur í einum nærri ásettum tíðarskeiði.

Stk. 6. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um, at sjúkrakassin rindar útreiðslur til neyð- ugan tolki í samband við lækna hjálpi eftir stk. 1-5."

11) § 14 verður orðað soleiðis:

"§ 14. Í sjúkrakassans samtýktum verða á- settar reglur um, hvørjir háttir av tannefirlit og tannviðgerð sjúkrakassin veitir ískoyti til. Í samtýktunum kunnu ásetast reglur um at veita hækkað ískoyti til límur, ið regluliga ganga til eftirlit við tannum.

Stk. 2. Til persónar ið eru tryggjaðir sum A- límur, veitir sjúkrakassin ískoyti til tannefirlit og tannviðgerð eftir nærri reglum ásettar í samtýktum sjúkrakassans.

Stk. 3. Til persónar, ið eru tryggjaðir sum B- límur, veitir sjúkrakassin ískoyti við somu upphædd, ið hann skuldi havt rindað fyri eini tilsvarandi eftirlit ella eina tilsvarandi við- gerð av einum persóni, ið er fevndur av § 6, stk. 2."

12) § 15 verður strikað.

13) § 16 verður orðað soleiðis:

"§ 16. Eftir leiðbeinandi reglum ásettar av danska heilsustýrinum veitir Sjúkrakassin í- skoyti til fysiurgiska viðgerð, eftir ávísing frá einum lækna til ein autoriseraðan fysioter-apeut. Ískoyti eftir hesari grein verður ikki veitt til viðgerð á almennum sjúkrahúsum ella á tálíkum privatum sjúkrahúsum og kli- níkkum, sum taka smá sjúklingum til fysi- urgiska viðgerð eftir sáttmála við almann sjúkrahús. Landsstýrismaðurin kann avgera,

at ískoytið eisini verður veitt til aðra viðgerð, sum verður gjørd eftir ávísing frá lækna. Ískoyti verður veitt til kirapraktiska viðgerð hjá kirapraktori, sjálvt um eingin ávísing frá einum lækna er til.

Stk. 2. Til persónar, ið eru tryggjaðir sum A-limur, veitir sjúkrakassin ískoyti til omanfyrnevndu viðgerð eftir nærri reglum ásettari í samtyktum sjúkrakassanna.

Stk. 3. Til persónar, ið eru tryggjaðir sum B-limur, veitir sjúkrakassin ískoyti við somu upphædd, ið hann skuldi havt rindað fyri eitt tilsvarendi eirlit ella eina tilsvarendi viðgerð av einum persóni, ið er fevndur av § 6, stk. 2.

- 14) Sum nýggj § 16 A verður sett:

“§ 16 A. Harafturat kann í samtyktum sjúkrakassanna ásetast, at ískoyti verður veitt til limir og børn teirra til rindan av brillum, minni bandagum og øðrum hjálpartólum.”

- 15) § 17 verður orðað soleiðis:

“§ 17. Sjúkrakassin veitir lækna hjálpi við barnsbund sambært § 11.”

- 16) § 18 verður orðað soleiðis:

“§ 18. Sáttmálar millum viðurkendar sjúkrakassar ella meginfeløg av slíkum sjúkrakassum og lækna, tannlækna ella onnur um treytnar fyri veiting av tí hjálpi, sjúkrakassin eftir kap III gevur sínum limum at ráða yvir, og broytingar í slíkum sáttmálum, skulu fyri at hava gildi verða góðkendir av landsstýrismanninum, sum serliga skal ansa eftir, at tey í sáttmálanum ásettu gjöld eru í rímligt samsvor við veitingarnar.

Stk. 2. Um so er at góðkenning av sáttmála millum sjúkrakassar og lækna um veiting av teirri í § 11 nevndu lækna hjálpi til limir ikki verður givin, hevur viðkomandi sjúkrakassi ikki rætt at veita lækna hjálpi eftir nærri ásetingum, men skal eftir nærri avgerð landsstýrismansins móti vísan av útgreinaðum og kvittaðum rokningum frá læknanum afturgjalda liminum ein neyvari ásettan lut av útreiðslum limanna. Sama er galdandi, um so er at sáttmáli um veitun av nevndu lækna hjálpi ikki er, tó at Føroya landsstýri - aftaná at hava fingið vátan frá tí í § 33 nevnda semings- og gerðardómsnevnd - kann áleggja viðkomandi sjúkrakassa at veita lækna hjálpi.”

- 17) § 19, stk. 3 verður strikað.

- 18) § 20, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“§ 20. Við deyða skal sjúkrakassin veita jarð-

arferðarhjálp til limir, fróknað hvílandi limir. Jarðarferðarhjálpin er 3.500,00 kr., ið skulu regulerað hvønn 1. juli, um prístalið gevur 100,00 kr. meira enn seinastu regulering.”

- 19) Í § 20, stk. 2 verður aldursmarkið “16 ár” broytt til: “18 ár”.

- 20) Í § 22, stk. 1 verður orðið “jordemødre” strikað.

- 21) § 23, stk. 2 verður strikað.

- 22) § 23, stk. 3 og 4 verða hereftir stk. 2 og 3.

- 23) § 24 verður strikað.

- 24) § 25, stk. 2, verður strikað.

- 25) § 25, stk. 3 verður orðað soleiðis:

“Stk. 3. Rindar ein limur ikki limagjald innan tað í høvuðssamtykt sjúkrakassans ásettu freist, sendir Sjúkrakassin Føroya Gjaldstovu kravið til innheimtingar. Tá ið kravið verður sent gjaldstovuni til innheimtingar, yvirtekur landskassin fyri eina upphædd, ið svarar til skyldugt gjald, rættin hjá skuldara til avlopsskatt, negativt mvg og onnur út gjöld úr landskassanum. Føroya Gjaldstova pantar eftir reglunum um innkrevjing av skattum og avgjöldum. Lønareftirhald fer fram á sama hátt, sum lønareftirhald eftir § 136, stk. 1 í skattalógini.”

- 26) Í § 25, stk. 4, verður sett aftaná seinasta punktum:

“Landsstýrismannin kann áseta nærri reglur hesum viðvíkjandi.”

- 27) Í § 26 verður “nydende eller bidragydende sygekassemedlem” broytt til: “sjúkrakassalimur”.

- 28) Í § 27, stk. 2, nr. 1, 2 og 3 verður “gruppe A” broytt til: “A- og B-limur”.

- 29) Í § 27, stk. 2, nr. 2 verður “§ 11, stk. 2” broytt til: “§ 11, stk. 3”.

- 30) § 31, 2. punktum verður strikað.

- 31) § 37, stk. 3, verður strikað.

- 32) § 39, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“§ 39. Í teinum lørunum, har ein góðkendur sjúkrakassi heldur uppat ella har góðkenning sjúkrakassans dattur hurtur, avger landsstýrismannin í hvørjum sjúkrakassa teir eftirstandandi limirnir kunnu søkja um upptøku.”

- 33) Sum nýggj § 39 A verður sett:

“§ 39 A. Skipanin rindar fyri meirítreiðslur, ið standast av hesari lógarbroyting.”

- 34) § 41 a, verður strikað.

§ 2.

Henda lóg fer gildi 1. juli 1997.

Víðmerkingar:

Við hesum uppskoti til broyting í lóg "om offentlig sygeforsikring" verður inntøkumarkið fyri A og B limir í Sjúkrakassanum avtikið og ein nýggj definition av A- og B-limum verður gjørd. Kravt verður, at A-limir hava ein fastan lækna, men kunnu skifta eina ferð um árið, meðan B-limir kunnu skifta lækna, tá ið teinum hóvar. Vegna tann fríari limaskapin fyri B-limir, lúka A-limir betri sættir enn B-limir.

C-limaskapurin verður við hesum lógaruppskotið avtikið og aldurst markið fyri limaskap verður hækkað frá 16 til 18 ár.

Seinastu árin hava víst okkum, at talið av passivum limum (C-limum) veksur, tá ið tíðirnar eru ringar. Tað er óheppi fyri okkara skipan, at stórt tal av fólki ikki eru tryggjaði, um tey gerast sjúk. Nógv fólk eru - í verandi skipan - B-limir, hóast tey ikki hava ráð til hetta. Avleiðingin av hesum er, at tey aftra seg við at søkja lækna hjálp, tá ið á stendur. Tað sama er galdandi fyri C-limir.

Við hesum lógaruppskotið er væntandi, at flestu færoyingar verða A-limir, við somu rættindum og skyldum, tá verður enn møguleiki fyri at velja at verða tryggjaður sum B limur.

Í okkara grannalondum eru øll fólk tryggjað undir somu treytum, um tey gerast sjúk. Hetta átti eisini at verði galdandi í Føroyum.

Tað er ringt at meta um fíggarligu avleiðingarnar av uppskotinum. Meginfelag Sjúkrakassa Føroya hevur gjørt ymiskar útrokningar hesum viðvíkjandi, men landsstýrismaðurin metir hinvegin, at aðrir faktorar gera, at sjúkrakassin í nærmastu framtíð fer at spara pening. Dæmi um hetta er heilivágprísirnir, sum í nærmastu framtíð verða lækkaðir og uppskot er eisini frammi um, at nýta "øvugta generiska substitution" í framtíðini. Hetta vil eisini viðføra sparingar fyri sjúkrakassan.

Serligar víðmerkingar:**Inngangurin:**

Við lóg nr. 316 frá 17. maj 1995 "om Sundhedsvæsenet på Færøerne" hevur føroyska heilastýri fingið heimild til at lóggeva um sjúkratrygging.

Ad § 1, nr. 1:

Allastaðni har tað í lógini stendur "nydende medlemmer" verður hetta broytt til "limir". Við hesari lóg verður eingin munur ímillum "nydende medlemmer" (A- og B-limir) og "bidragsydende medlemmer" (C-limir). Í staðin verður ein annar munur ímillum A- og B-limir, sum framgongur av niðanfyrinevndu lógarbroytingum.

Ad § 1, nr. 2:

Í § 1 verður ásett, at øll, ið lúka treytirnar í § 5 í lógini, hava rätt til veitingar eftir hesi lóg.

Ad § 1, nr. 3:

§ 3, stk. 1, er tillaga soleiðis, at hon samsvarar við, at C-limaskapurin dekkur burtur og onnur definition verður gjørd fyri A- og B-limaskap.

Ad § 1, nr. 4:

§ 3, stk. 3, er soleiðis tillagað teimum broytingum í sjúkrakassaskipanini, ið standast av hesi lóg.

Ad § 1, nr. 5:

Sambært § 4 ger Almannastovan eftir hesi grein eina hǔvudssamtykt, sum ásetir nærri reglur fyri sjúkra-

kassans limaskapi og veitingum o.a. Høvuðssambýktin skal ummælast av Meginfelag Sjúkrakassa Føroya og góðkennast av landsstýrismanninum.

Ad § 1, nr. 6:

Eftir § 5 verða treytirnar fyrri upptøku í sjúkrakassanum ásettar.

Ad § 5, stk. 2. Her frangongur, at børn eru tryggjaði sum foreldrin teirra. Aldursmarkið fyrri at gerast limur er hækkað frá 16 ár til 18 ár. Eftirsum tað stendur "í seinasta føri tá ið tey eru 18 ár", er tað loyvt børnum at verða limir. Hetta kann til dømis koma fyrri um barnið býr burtur frá foreldrunum, soleiðis at barnið kemur undir ein annan sjúkrakassa enn foreldrin.

Ad § 5, stk. 3. verður ásett, at rættindini sambært hesi lóg koma í gildi á tí degi ein persónur hevur søkt um limaskap.

Ad § 1, nr. 7:

Ad § 6, stk. 1. Eftir hesari grein verður gjørd ein nýggj sundurbýting av A- og B-limum. Inntøkuarkið fellur burtur, og í staðin kunnu fólk frítt velja um tey vilja verða A- ella B-limir. B-limir hava friari søndir enn A-limir, men harafturímóti hava A-limir betri rættindi til fríu lækna hjálps v.m. enn B-limir.

Ad § 6, stk. 2. Um ein persónur velur at verða A-limur, fær hann ókeypis lækna hjálps, serlækna hjálps eftir ávísing frá lækna o.a. A-limurin kann bert fáa viðgerð frá tí læknanum, hann hevur valt. Møguleiki er tó fyrri at skifta lækna eina ferð um árið. Viðgerð hjá serlækna skal henda eftir ávísing frá tí valda læknanum. Ískoyti verður bert givið, um serlækni hevur tikið undir við einum galdandi sáttmála við sjúkrakassan.

Ad § 6, stk. 3. Um ein persónur velur at verða B-limur, kann hann frítt velja, hvørjum lækna ella serlækna, ið hann vil fáa viðgerð frá. B-limir eru ikki, sum A-limir, noyddir til at søkja lækna hjálps hjá einum lækna, ið hevur tikið undir við einum sáttmála við sjúkrakassan. Av kap. III frangongur, at B-limir hava verri søndir enn A-limir, tá ið tað snýr seg um at fáa endurgoldið útreiðslur til lækna hjálps v.m.

Ad § 6, stk. 4. Hetta petti ásetur rættindini hjá heimabúgvandi børnum undir 18 ár at tryggjast í sjúkrakassanum.

Ad § 1, nr. 8:

Eftir § 7 kunnu B-limir í heilt serligum førum gerast A-limir. Men A-limir kunnu ikki gerast B-limir uttanfyri tær vanligu terminimar.

Ad § 1, nr. 9:

§§ 8, 9 og 10 verða strikaðar av tí at nýggj definitión er gjørd av A- og B-limaskapi (sí § 6) og av tí at C-limaskapurin fellur burtur.

Ad § 1, nr. 10:

Ad § 11, Stk. 1. Tað verður veitt A-limum ókeypis lækna hjálps hjá alment praktiserandi lækna.

Ad § 11, Stk. 2. Eftir hesi grein verða nærri reglur um veitan av lækna hjálps fyrri A-limir ásettar.

Ad § 11, Stk. 3. Eftir hesi grein verða nærri reglur settir um serlækna hjálps fyrri A-limir.

Ad § 11, Stk. 4. B-limir fáa bert partvíst afturgoldið útreiðslur til lækna hjálps og serlækna hjálps frá sjúkrakassanum.

Ad § 11, Stk. 5. Um mett verður, at ein B-limur misnýtir sín rætt sambært § 4, kann sjúkrakassin avgera, at viðkomandi skal gerast A-limur.

Ad § 11, Stk. 6. Um ein tólkur skal brúkast í samband við stk. 1-5, kann sjúkrakassin gjalda útreiðslurnar eftir hesi grein.

Ad § 1, nr. 11:

§ 14 ásetur rættindini til tannviðgerð og tannestirlit. Stk. 2 er galdandi fyrri A-limir og stk. 3 er galdandi fyrri B-limir.

Ad § 1, nr. 12:

§ 15 verður strikað, av tí at heimarøktarskipanin í dag er ein kommunal uppgáva.

Ad § 1, nr. 13:

§ 16 ásetur nær matu hevur rætt til fysiurgiska, kiropraktoriska og aðra viðgerð, sum verður gjørd eftir ávísing frá lækna. Stk. 2 er galdandi fyri A-limur og stk. 3 er galdandi fyri B-limur.

Ad § 1, nr. 14:

Tað verður nærri ásett í høvuðssamtykt sjúkrakassanna, um tilskot í teimum í § 16 A nevndu fornum.

Ad § 1, nr. 15:

Eftir § 17 veitir sjúkrakassin læknahjálpi við barnshurð eftir § 11. Reglurnar í hesari grein um jarðarmøður detta sostatt burtur.

Ad § 1, nr. 16:

Viðvíkjandi viðmerkingum til hesa grein verður víst til viðmerkingarnar til § 18 í galdandi lóg fyri Føroyar um sjúkratrygging. Hendan grein er bert tillagað nýggju definitiónunum av A- og B-limum. Jarðarmøður eru eisini strikaðar í greinini.

Ad § 1, nr. 17:

§ 19, stk. 3 verður strikað í sambandi við broytingarnar í hesi lóg.

Ad § 1, nr. 18:

Í § 20, stk. 1 verður rætturin til jarðarferðarhjálp ásettur.

Ad § 1, nr. 19-32:

Hesar broytingar verða gjørdar fyri at lógin skal samsvara við omanfyrirnevndu broytingar.

Ad § 1, nr. 25:

Gjaldsstovan stendur fyri innheinting av limagjaldseftirstøðum sambært § 25, stk. 3. Í greinini verður ásett, hvussu Gjaldsstovan á ein smidligari hátt enn í dag kann gera hetta arbeiði.

Ad § 1, nr. 33:

§ 39 A verður sett inn fyri at tryggja at Gjaldsstovan ikki fær eykuútreiðshet í samband við hesu lóg. Fyri at kunna umsita nýggju skipanina á fullgóðan hátt, fær Gjaldsstovan ein eyka pantifúta játtan.

Ad § 1, nr. 34:

Sambært lóg nr. 316 frá 17. maj 1995 (sí viðmerkingarnar til § 1), er tað ikki longur neyðugt hjá føroyska heilastýrinum at samráðast við danska heilsumálaráðharran, tá ið broytingar skulu gerast í hesi lóg. § 41 a er tí ikki í samsvar við hesa nýggjari lóggávuna og tí má § 41 a strikast.

Ad § 2:

Lógin fær gildi 1.7.97.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 6. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

A 111

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 14. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Hövuðsbroytingin við uppskotinum til broyting í lóg "um offentliga sygeforsikring" er, at ímtøkumarkið fyri A og B linur í Sjúkrakassanum verður avtikið, og ein nýggj definitión av A- og B-linum verður gjørd. Kravi verður, at A-linur hava ein fastan lækna, men kunnu skifta eina ferð um árið, meðan B-linur kunnu skifta lækna, tá ið teimum hóvar. C-limaskapurin verður við uppskotinum avtikið, og aldersmarkið fyri limaskap verður hækkað frá 16 til 18 ár.

Nevndin hevur viðgjørt málið. Hin samd nevnd tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað, men heldur ikki, at umskipanin av sjúkrakassalóggávuni fer at hava meiri innkrevjingararbeiði fyri gjaldsstovuna við sær enn eftir lúgartil galdandi skipan. Nevndin heldur íkki, at tørvur er á serligari lóg-arreglu, sum skotin er upp við § 49 A, um at sjúkrakassaskipanin skal rinda gjaldsstovuni pening fyri inn-heintingarkostnað.

Samsvarandi omanfyrirstandandi selir samd nevnd fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1) § 1, nr. 33 verður strikað og eftirfylgjandi nummar broytt samsvarandi hesum,

2. viðgerð 14. mai 1997. Broyingaruppskotið til § 1 fell við 8-2-15 atkvøðum, §§ 1 og 2 samtyktar við 25-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fæst soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 23. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-3 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 86, 6. juni 1997.

106 Løgtingslóg um Húsálansgrunn o.a.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um Húsálansgrunn o.a.

§ 1. Húsálánsgrunnurinn hefur til endamáls at veita lán til sethús- og íbúðabygging og keyp.

§ 2. Grunnurinn er undir eftirliti landsstýrismannsins.

§ 3. Grunnurinn verður fyrirséður av einum stýri við 3 limum, sum landsstýrismaðurin tilnevnir fyrri 4 ár. Landsstýrismaðurin tilnevnir samstundis tiltakslimir fyrri sama tíðarskeið fyrri teir einstøku stýrisslimirnar.

Stk. 2. Stýrið skipar seg sjálvt við formanni.

§ 4. Grunninum er heimilað við samtykki landsstýrismannsins í hvørjum einstøkum førri at taka lán.

§ 5. Grunninum er heimilað við samtykki landsstýrismannsins at skriva út brævalán.

Stk. 2. Stýrið ásetir við góðkenning landsstýrismannsins lántreyttir.

§ 6. Húsálánsgrunnurinn kann veita hesi lán:

1. Stuttfreistað lán at keypa grundøki.
2. Byggilán at byggja nýggj sethús og íbúðir, avmarkað til ta upphædd, ið grunnurinn veitir sum veðskuldarlán.
3. Veðskuldarlán til nýggj sethús og íbúðir.
4. Veðskuldarlán at keypa sethús ella íbúð.
5. Veðskuldarlán til endurnýggingar, umbyggingar og hjálving av sethúsum og íbúðum.

§ 7. Landsstýrismaðurin ásetir eftir uppskoti frá stýrinum nærri reglur í kunngerð um treytir fyrri lánsveiting sambært § 6 umframt lánstreyttir annars.

§ 8. Húsálánsgrunnurinn og stýrið fyrri Húsálánsgrunnin um- og fyrisitur eisini Bjálvingarstuðulslánsgrunnin, íbúðagrundin og skipanina við rentastudningi til samansparing til sethúsabygging.

Stk. 2. Stjórnin bindur stovnarnar sambært stk. 1 við sínari undirskrift. Til upptøku av láni, keyp og sølu av fastari ogn, veðseting og borgan krevst ið eisini undirskrift formannsins ella undirskrift frá 2 stýrisslimum. Stýrið kann veita stjóranum fulltrú at binda stovnarnar í einstøkum førri ella í øllum líkandi førri.

Stk. 3. Avgerðir, sum Húsálánsgrunnurinn hefur tik-ið, kunnu kærast til stýrið fyrri Húsálánsgrunnin. Tílk kæra skal vera skrivlig og framkomin til stýrið innan 4 vikur eftir, at Húsálánsgrunnurinn hefur fráboðað avgerð sína.

Kap. 2

Bjálvingarstuðulslánsgrunnurinn

§ 9. Endamál grunsins er at veita stuðulslán til hjálving og orkusparandi tiltøk til nýðandi avlams-, einkjufólka- og fólkapensionistar, sum búgva í egnum húsum ella íbúð.

Stk. 2. Egin hús ella íbúð eru at skilja sum hús ella íbúð, ið bert viðkomandi pensionistur og/ella hjúnafelagin er eigari av sambært tingbókini.

Stk. 3. Tá ið persónur sambært § 9, 1. og 2. stk., hefur avhendað hús ella íbúð til onnur enn tey, ið rætt hava til bjálvingarstuðulslán, og persónurinn býr í ognini og hefur tryggjað sær rætt til lívslangan hústaðarrætt við tinglýstum servitutti í sømu ogn, kann bjálvingarstuðulslán veitast, men tá uttan avdráttar- og rentufrítøku, sí § 10, stk. 3.

Stk. 4. Yvirtakarinn skal fráboðað Húsálánsgrunninum um yvirtøkuna, og verður renta røknað frá veruliga yvirtøkudegnun, ognarbrævsins innlatting til tinglýsing ella í degi, ið kemur fyrri eftir lánsupptøkuna.

§ 10. Bjálvingarstuðulslán eru avdráttar- og rentufrí.

Stk. 2. Avdráttar- og rentufrítøka heldur fram, um pensionistur doyri, og einkjan ella einkjumaðurin situr í óskilum búgvi, sjálvt um viðkomandi ikki er pensionistur.

Stk. 3. Tá ið pensionistur, sum sambært § 9, stk. 1, hefur fingið jáltað/veitt bjálvingarstuðulslán, doyri, kunnu børn og barnabørn hansara yvirtaka lánið og rinda tað aftur sambært reglum ásettari í kunngerð.

Stk. 4. Tá ið onnur enn børn og barnabørn hjá pensionisti sambært § 9 yvirtaka hús ella íbúð, sum bjálvingarstuðulslán er jáltað/veitt til, skal lánið alt rindast aftur í einum.

Stk. 5. Um tann, ið yvirtøkur húsini ella íbúðina er pensionistur kann løyvi verða givið til, at avdráttar- og rentufrítøka heldur fram.

Stk. 6. Avdráttar- og rentufrítøkan heldur uppat, tá ið viðkomandi ikki longur er pensionistur smbr. § 9, stk. 1 - um orsøkin til hetta ikki eru innøktuviðurskipti - og tá ið viðkomandi doyri. Um einkjufólk heldur uppat at lía einkjufólkapension, í viðkomandi fær aðra pension smbr. § 9, stk. 1, heldur avdráttar- og rentufrítøkan fram.

§ 11. Tá ið pensionistur fær varandi uppihald á einum eldrasambýli ella ellis- og røktarheimi, og húsini ella íbúðin hjá viðkomandi verða nýtt av øðrum

enn hjúnafelagnum, heldur avdráttar- og rentufrítøkan uppat.

Stk. 2. Um pensionistur og møgulegur hjúnafelegi flyta úr viðkomandi húsum ella íbúð, kann støða takast til, um avdráttar- og rentufrítøkan skal halda uppat.

§ 12. Bjálvingarstuðulslán verða tryggjað við upprykkjandi tinglýstum veðretti í viðkomandi fæstu ogn.

Stk. 2. Veðhavari er Bjálvingarstuðulsgrunnurin.

§ 13. Bjálvingarstuðulslán til eina hús ella íbúð kann hægst vera kr. 110.000 til útreiðslurnar av sjálvari bjálvingini/orkusparingini íroknað meirvirðisgjald (mvg). Harafturat kunnu leggjast útreiðslur til kanningar og eftirlit, tinglýsing, veðhavarálysing og byggingar.

§ 14. Áðrenn umsókn um bjálvingarstuðulslán verður jáltað, verða húsin ella íbúðin kannað av metingarfólki Húsálansgrunnins.

Stk. 2. Metingarfólkini gera meiting um tørvin á bjálvingariltøkum, uppsett í raðfylgja eftir tørvinum, saman við kostnaðarætlan fyri hvørt einstakt tiltak.

Stk. 3. Tað er ein treyt fyri gjaldding av bjálvingarstuðulsláni, at metingarfólkini hava váttað, at bjálvingin er gjørd samsvarandi fyriskrivaðum reglum, sum stýrið hevur staðfest í tekniskari reglugerð.

Stk. 4. Um so er, at viðkomandi pensionistur sjálvur heilt ella partvíst útnemir sjálvt arbeiðið við bjálvingini, kann hetta ikki frøknast útreiðslurnar.

§ 15. Almennastovan hevur upp á fyrispurning frá Húsálansgrunninum skylda at upplýsa um umsøkjarin er pensionistur og um viðurskipti hansara sambært § 9, stk. 1 og 6, og § 11, stk. 1.

Stk. 2. Tá ið bjálvingarstuðulslán er veitt, og grunnurin hevur fríbodað Almennastovuni hetta, skal Almennastovan upplýsa Húsálansgrunninum, tá ið broytingar fara fram í fortreytnum fyri avdráttar- og rentufrítøku.

§ 16. Bjálvingarstuðulslánsgrunnurin fær árliga jáltan á fíggarløgtingslógini. Peningur, sum kemur inn sum rentur og avdráttur, fer í Bjálvingarstuðulslánsgrunnin.

Stk. 2. Tá ið bjálvingarstuðulslán er jáltað, og treytir annars eru lokaðar, kunnu útreiðslurnar til

byggikreditt verða jáltaðar sum fyríbilslán. Samleiðis kunnu hesar útreiðslur jáltast sum fyríbilslán í øðrum peningastovnum, meðan bjálvingin verður gjørd, til bjálvingarstuðulslánið verður útgjaldið.

Kap. 3. Íbúðagrunnurin

§ 17. Endamál grupsins er at fremja og stuðla kommunum, feløgum og stovnum at útvega og reka íbúðahús.

Stk. 2. Íbúðagrunnurin veitir lán til íbúðafeløg og íbúðastovnar, sum sambært hesi lóg eru góðkend til at fáa fígging úr íbúðagrunninum.

§ 18. Stovnsfíe íbúðagrunnsins er tann peningur, sum jánast verður á fíggarløgtingslógini.

Stk. 2. Íbúðagrunninum er heimilað at upptaka neyðug lán til fígging av íbúðahúsum.

§ 19. Bert feløg, sum skipað eru sum sjálvsognarstovnur ella lotafelag kunnu góðkennast sambært hesi lóg. Íbúðagrunnurin ella kommunur kunnu sjálv seta á stovn til íbúðafeløg ella stovnar.

Stk. 2. Endamat felagsins skal vera at útvega og reka íbúðahús. Í sjálvsognarstovni hevur íbúðagrunnurin og/ella heimstaðarkommunan rætt til at velja limir í nevndina.

Stk. 3. Viðtøkur og broytingar í viðtøkum hjá íbúðafeløgum og stovnum skulu góðkennast av Húsálansgrunninum.

Stk. 4. Húsálansgrunninum verður heimilað at krevja broytingar í áður góðkendum og galdandi viðtøkum, og landsstýrismaninum verður heimilað í kunngerð at áseta nærrí reglur um viðtøkur felaganna/stovnanna um roknskap herundir avseting í grunn, nýtslu av yvirskoti, framløgu og grannskoðan av roknskapi.

§ 20. Söla, afhending ella broyting av ognomum má ikki fara fram uttan samtykki stýrisins. Heldur ikki má ognin veðsetast uttan loyvi, undantikið upprunadugu veðsetingini við byggilánum ella endaligu veðsetingini ella veðbrevi til íbúðagrunnin. Hús, bygd til leigufelag kunnu seinni við góðkenning stýrisins vera sundurbýtt í eiga/íbúðir.

§ 21. Áðrenn farið verður undir bygging ella keyp

skal stýrið góðkenna byggiætlanir, stødd av íbúðum, kostnaðarætlan, fíggingar ætlan o.lk.

Stk. 2. Einki keyp má gerast ella arbeiði byrjast, fyrrrenn góðkenning Húsálansgrunsins fyriliggur.

§ 22. Íbúðir, ið lán verður veitt til, eiga at vera útvegaðar so ódýrt sum gjørligt, samstundis sum tær skulu hava allar neyðugar hentleikar.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað í kunngerð eftir uppskoti frá stýrinum fyri Húsálansgrunnin at áseta nærri reglur um íbúðastøddir, og hvat lán frá Íbúðagrunninum fevnir um.

§ 23. Í íbúðahúsum við leigusúðum verður gjørdur leigusáttmáli. Leigan skal ásetast soleiðis, at hvør einstøk deild hevur møguleika at hera sínar rakstrarútreiðslur, t.v.s. renting, avskrivning, fyristiting og viðlíkahald.

Stk. 2. Landsstýrismanninum verður heimilað eftir uppskoti frá stýrinum fyri Húsálansgrunnin at áseta nærri reglur um leigugjald, innskot frá leigaranum og umvælingar í sambandi við, at flutt verður úr íbúð.

§ 24. Í íbúðahúsum við íbúðum, sum ætlaðar eru til sølu beinanveg ella scinni, skal í viðtøkunum frammanundan vera skiliga sagt frá hesum, eins og í viðtøkunum skal vera gjørt av, hvussu sölupeningurin skal nýtast, og um víðari søla kann fara fram og tá undir hvørjum treytum.

Stk. 2. Stýrið kann seta sum treyt fyri góðkenning av viðtøkunum, at íbúðirnar ikki verða seldar fyrr enn aftaná ávíst áramál sum leigusúðir.

§ 25. Til keyp ella bygging av íbúðahúsum lænir grunnurin 20%, og felagið/stovnurin útvegar 15% av virðinum sum eginpening.

Stk. 2. Lánini úr íbúðagrunninum verða veitt sum kontantlán. Lánini skulu hava upprykkjandi veðrætt. Upphæddirnar saman við frammanfyri verandi veðrættindum skulu tryggjast við fullgóðum veðrætti innan fyri metingarvirðið. Metingarvirðið er at skilja sum virðið, mell av metingarfólki Húsálansgrunsins.

Stk. 3. Landsstýrismanninum verður heimilað eftir uppskoti frá stýrinum fyri Húsálansgrunnin at áseta í kunngerð reglur viðvíkjandi eginpeningi, lásupphædd og afturgjaldingartreytum.

Kap. 4.

Rentustudning til samansparing til sethúshyggjng o.a.

§ 26. Endamálið er at veita rentustudning úr landskassanum til samansparing til sethúsa- og íbúðabygging ella keyp og til at keypa grundstykki til sethúsa- ella íbúðabygging.

§ 27. Samansparingin verður soleiðis, at innskot verður sett inn á eina serstaka sparikonto í einum føroyskum peningastovni.

Stk. 2. Eina slík konto kann bara av sama persóni stovnast einaferð og vera ein og sama konto, tá kann hendur eina og sama konto flytast eftir samtykki og skrivligum boðum Húsálansgrunsins í annan peningastovu eftir áheitan kontohavarans.

Stk. 3. Í heilt serstøkum føri kann gerast undantak í sambandi reglurnar í stk. 2.

Stk. 4. Hevur eigarin ikki nýtt samansparða peningin sambært endamálinum í § 26 í samansparingartíðni, verður samansparða upphæddin útgoldin eiganarum uttan rentustudning og rentu av rentustudningi eftir boðum og uppgerð Húsálansgrunsins.

§ 28. Einans tey, ið eru undir fullari skattskyldu í Føroyum og eru fylt 16 ár, tá ið peningurin verður settur inn, kunna koma undir rentustudningsskipanina.

Stk. 2. Innskot, t.v.s. penningur, sum verður settur inn á sparikonto, kann í mesta lagi verða kr. 30.000,00 í einum kalendarári.

§ 29. Rentustudningur verður veittur við, at renta 3% p.a. verður tilskrivað samlaða innskotinum (saldo).

Stk. 2. Rentustudningur verður veittur í mesta lagi í 8 ár, tá kann eigarin søkja Húsálansgrunnin um skáa í eitt ár í senn, grundað á útbúgving.

Stk. 3. Húsálansgrunnurin roktar rentustudningin samstundis sum peningastovnarinn annars tilskriva rentu, og boðar Húsálansgrunnurin peningastovnunum og Føroya Gjaldstovu frá rentustudningsupphæddini.

§ 30. Tá ið rentustudningur fyrstu ferð er tilskrivaður, hevur eigarin ikki ræði á innskotinum, rentu ella tilskrivaða rentustudninginum, uttan tá ið hesar upphæddir próvfast verða nýtt sambært enda-

málinum í § 26, og skriflegt samtykki og fráboðan um uppgerð frá Húsálansgrunninum er peningastovninum tæk fyrir útgjalding.

Stk. 2. Fíggjarúttøka ella útpanting kunnu ikki verða gjørdar í kontoinu, held kann ikki leggjast á kontoina, eins og kontoin verður hildin utan fyri trolabúðarviðgerð og skuldarumskipan.

Stk. 3. Undantøkan sambært stk. 2 felur hvar, tá ið 2 ár eru liðin síðan tðarskeiðið í § 29, stk. 2, er rokkið, og samstundis felur altur rentustudningurin aftur til landskassan.

Stk. 4. Um samanspararin og eigarin av føstu ognini ikki er sami persónur, skal samanspararin skrifliga vátta móðvegis Húsálansgrunninum, at hann/hon gevur samtykki til hesa flyting og sleppur øllum fíggjarkrøvum móðvegis Húsálansgrunninum/landskassanum.

Stk. 5. Verður samansparingin givin leys í úrtíð, skal rentustudningurin og renta av rentustudninginum gjaldast landskassanum aftur sambært skrifligum samtykki og uppgerð Húsálansgrunsins er peningastovninum tæk fyrir útgjalding.

§ 31. Stýrið fyri Húsálansgrunnin ger uppskot og landstýrismaðurin ásetur í kunningerð nærri reglur um hesi viðurskifti:

- 1) Skái vegna úthúgvog
- 2) Mannagongdir í sambandi við stovning og leysgeving av uppsparingarkontoini.

Kap. 5. Felags reglur

§ 32. Roknskaparár Húsálansgrunsins, Bjálvingarstuðulslánsgrunsins, bóðagrunsins og fyri skipanina við rentustudningi til samansparing til sethúsabygging er álmannaáarið.

Stk. 2. Roknskapirnir sambært 1. stk. verða grannskoðaðir av lóggildum grannskoðara.

Stk. 3. Grannskoðaðu roknskapirnir verða sendir landstýrismanninum við frágreiðing og viðmerkingum stýrisins.

§ 33. Húsálansgrunnurin, Bjálvingarstuðulslánsgrunnurin, íbúðagrunnurin og skipanin við rentustudningi til samansparing til sethúsabygging hefta hvør sær við ognum sínum móðvegis sínum áognarum.

§ 34. Lán, stuðulslán ella stuðul sambært hesi lóg

verða latin í trád við metta fíggjarorku grunnanna.

Stk. 2. Húsálansgrunninum verður heimilað at meta um afturgjaldingarevni umsøkjara og við støði í hesum at taka avgerð um lánsúmsókn, eins og lán skulu tryggjast við fyllgóðum veðrætti.

Stk. 3. Heimilað verður Húsálansgrunninum at gera endaliga upp við skuldarar, eftir at eingin trygd ella ogn er eftir at fáa fullnað í, og inntøkur og væntaðar inntøkur skuldarans ikki verða mettar at megna at afturriada skuldina.

§ 35. Stýrið fyri Húsálansgrunnin reikar fyri, at týðandi avgerðir, tiknar eru sambært hesi lóg á hvørjum ári verða festar á blað, og alment atkomiligar, samstundis sum roknskapirnir verða sendir landstýrismanninum.

§ 36. Løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina og lögtingslóg nr. 132 frá 10. juni 1993 um fyrisitinging galda ikki fyri fyrisitinging sambært hesi lóg. Tá eru ásetingarnar í § 3 í lögtingslógini um fyrisiting um ógegn galdandi fyri alt fyrisitingarvirksemi sambært hesi lóg.

§ 37. Grunnarnir og skipanin um rentustudning til samansparing til sethúsabygging eru leys av øllum skatti og avgjöldum til land og kommunu.

Kap. 6. Skiftisreglur

§ 38. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd, og samstundis fer úr gildi lögtingslóg nr. 97 frá 1.11.1978 um húsálansgrunn, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 45 frá 8.3.1994, lögtingslóg nr. 40 frá 7.05.1991 um bjálvingarstuðul til pensionistar, sum broytt við lögtingslóg nr. 45 frá 23.3.1993, lögtingslóg nr. 65 frá 13. 6. 1995 um endurstovnan av íbúðagrundinum, tá so, at ogn og skuld (tá undantikið ikki útgoldnar játtanir á fíggjarløgtingum ultimo 1991) verða endurstovnað á tann hátt, sum um fíggjarstøðan og rakstur óngantíð var rakt av avtøku íbúðagrunsins við lögtingslóg nr. 33 um avtøku av landskassagrundinum frá 27.3.1992 og havisu endurstovnanini við lögtingslóg nr. 65 frá 13.6.1995 um íbúðagrund og lögtingslóg nr. 85 frá 24.10.1978 um rentustudning til samansparing, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 28 frá 30.4.1986.

Viðmerkingar

Lögtingslóg um Húsálánsgrunn og tær lögtingslógir, sum Húsálánsgrunnurinn um- og fyrisitur eiga at dagførast við jøvnum millumbili, men hetta er ikki hent samstundis. Við hesum lógaruppskotið verða hesar lógir samanskrivaðar og broyttar nakað, og síðan nýgg stýrisskipan verð samtykt og sett í gildi, verður hildið at rættast at dagføra lögtingslógina um Húsálánsgrunnin, soleiðis at alt virksemið hjá grunninum verður samansjóðað í eina lóg (bjálvingarstuðulslógina, íbúðagrundslógina og rentustuðulin til samansparing til sethúsabygging). Tørvur á dagføring byggir eisini á, at grunnurinn hevur virkað meir sum peningastovnur, uttan tó at missa tað sosiala endamálið, sum grunnurinn hevur havt.

Landsstýrismaðurin hevur ta áskoðan, at tíðin nú er komin at hroyta tilknýti grunsins til landsstýrið, soleiðis at grunnurinn fær eitt lógargrundarlag, sum meir er í samsvar við tað siðvenju, ið hevur verið millum landsstýrið og grunnin.

Tvinnandi møguleikar eru at velja ímillum - antin at knýta grunnin nærríðeilt undir landsstýrismannin ella at geva grunninum tað sjálvræði, hann í reynd og veru altíð hevur havt.

Landsstýrismaðurin hevur kosið seinna møguleikan, tí tað í fyrstu atløgu er ein royndur lutur, at Húsálánsgrunnurinn væl hevur megnað sít virksemi við útnevndum stýrið og stjórn, og tí at virksemi grunsins illa eignar seg at vera beinleiðis stovnur undir landsstýrismanninum og tess fyrisiting, tí kunnleikin at um- og fyrisita grunnin fyrst og fremst hevur ligið hjá grunninum sjálvum.

Húsálánsgrunnurinn varð stovnaður í 1964 og hevur veitt yvir 8.000 lán. Útlánini tilsamans vóru pr. 31/12-1996 uml. 572 mio. kr. Grunnurinn hevur altíð havt ein varisligan útlánspolitikk, og síðan búskaparkreppan tók seg upp, hevur grunnurinn sett nógv av móti tapi. Við árskið vóru tilsamans 215 mio. kr. avsettar. Tilsamans hevur grunnurinn mist veðrætt fyri uml. 85 mio. kr. í sambandi við tvingsilssølur síðan 1990; tá eru tey hús, sum grunnurinn eigar, fíroknad.

Gjaldføri grunsins var um árskið 127 mio. kr. Góða gjaldføri stendst av, at lánstakarar hava afturgoldið lán síni, millum annað tí at rentustigið í landinum er so lágt.

Húsálánsgrunnurinn hevur 234 mio. kr. í uttanlánslánum og 125 mio. kr. í innviðis lánum.

Í Húsálánsgrunninum starvast 15 fólk við at um- og fyrisita sjálfvan grunnin umframt lógina um bjálvingarstuðulslán, íbúðagrunn, skipanina við rentustuði til samansparing til sethúsabygging og lógina um mvg-endurgjald, sum nú ikki fer at virka meir.

Viðvíkjandi Bjálvingarstuðulslánsgrunninum er at upplýsa, at grunnurinn við úrsløk 1996 hevur útgoldið 686 lán, ið tilsamans eru 33 mio. kr., harav 77 lán eru umløgð til afturgjaldingar (3 mio. kr.). Grunnurinn hevur avsett 0,5 mio. kr. móti møguligum tapi og hevur higartil mist veð í sambandi við tvingsilssølur 0,4 mio. kr. Grunnurinn hevur játað 110 lán svarandi til 7,0 mio. kr., ið ikki er útgoldið, og hevur gjaldføri upp á 6,8 mio. kr.

Íbúðagrundurinn, sum Húsálánsgrunnurinn eisini um- og fyrisitur hevur havt eina umskiftandi lagnu, síðan hann við lögtingslóg nr. 33 frá 27.3. 1992 varð avfíkin saman við øðrum landskassagrunnum. Grunnurinn varð endurstovnaður við lögtingslóg nr. 65 frá 13.6. 1995, men við teirri avmarking, at einans útistandandi lán vórðu skotin inn aftur, meðan fustar ognir annars vórðu hildnar utanfyri (eftir í landskassanum). Í hesum uppskotinum er ætlanin at endurreisa íbúðagrundin aftur í fullum líki, men við tí undantakið, at játaður peningur á fíggjarlögtingslógini árin fram til utturo 1991 ikki fylgja við.

Húsálánsgrunnurinn um- og fyrisitur rentustudningin til samansparing til sethúsabygging. Higartil eru innsettar umleið 45 mio. kr., ið svarar til 1,35 mio. kr. í rentustudningi. Áhugin at nýta hesa skipan er munandi

vaksin aftur.

Til lógaruppskotið er annars at viðmerkja, at lógin er nakað styttri orðað, í fleiri ásetingar í galdandi lógum eins væl kundu verið ásettar í kunngerð. Smálutur verður í heimild fyri at áseta í kunngerð.

Sum umrøtt omanfyri verða lógirnar um Húsálánsgrunn, Bjálvingastuðulslánsgrunn, Íbúðagrunn og skipanina við rentustuðli til samansparing til selhúsabygging samanskrivaðar, uttan at lógin um mvg-endurgjald verður tikin við, í virkseini sambært teirri lógini er haldið uppat.

Í høvuðsheitum verður grunnurin við sínum samanlagda virkseini lagdur undir tað av landsstýrismaninum útnevna stýrið og dagligu stjórn. Landsstýrismaðurin fær kunning á hvørjum ári um fíggarliga og rakstarliga støðuna, eins og landsstýrismaðurin við jøvnum millumbili fær kunning frá stýrinum/stjórn av sínum einringum, og tá ið landsstýrismaðurin biður um tað.

Ábyrgdarliga er hetta skilabesta skipan, soleiðis at stjórn og stýrið hava dagligu ábyrgdina, meðan landsstýrismaðurin hevur tað yvirskipaða ábyrgdina umframt tað, at kunna/skula leggja uppí, um so er, at landsstýrismaðurin ikki vil taka t.d. ábyrgdina sambært lóg um hesi viðskifti fyri landstýrismenn. Annars hevur landsstýrismaðurin heimild meir almenn at skipa fyri við teimum heimildum, lógaruppskotið veitir at seta í gildi reglur við kunngerð.

Lógaruppskotið er annars snøggað soleiðis til, at áseting, sum áleggja borgarum nettindi og skyldur eru líknar við, meðan smálutir, ið beinleiðis úgreina hesi sumu viðurskifti, kunnu ásetast í kunngerð.

Uppskotið hevur verið til uttmælis hjá stjórn og stýrið fyri Húsálánsgrunnin og taka hesi fult undir við hesum uppskoti. Eisini hevur uppskotið verið til kunningar hjá Almennastovuni, peningastovnunum og Gjaldstovuni, sum hava havt høvi til at koma við viðmerkingum, sum eru líknar við í hesum uppskoti.

Uppskotið væntast ikki at føra stórvægis meirútreiðslur við sær á umsitingar- og fyrisitingarsíðuni. Á útláns- og stuðulssíðuni er trupult at meta um, hvørt Íbúðagrunnurin og rentustudningsskipanin fara at elva til størri játtanir, men bjálvingarstuðulslánið er skotin upp at hækka frá kr. 80.000 til kr. 110.000. Í grunnurin átekur sær meirskyldur til orkusparandi endamál, sum annars verða jættað við heimild í almannalóggávuini. Tískil skuldi ongín meirkostnaður av hesum verið ú fíggarløgtingslógini. Viðmerkjast skal, at í lógaruppskotið er heimilað at avmarkað játtanir til lán og stuðul, ah eftir fíggarorku grunnanna (rentustudningurin er tó lógarbundin útreiðsla), soleiðis at tað á henda hátt ber til at hava eina meiri neyva fíggarstýring av játtanarútreiðslunum.

Viðmerkingar til einstøkar greinir

Ad § 1. Endamálið er óbroytt.

Ad § 2. Hetta orðaljóðið er í samsvar við reglurnar um ráðharrarábyrgd, soleiðis at talan er um landsstýrismann og ikki landsstýrið sum so. Viðvíkjandi ábyrgd annars verður víst til viðmerkingarnar í innganginum um hesi viðurskifti.

Ad § 3. Hetta er sama tal av stýrislinum, sum tað hevur verið og samsvarandi tal av tiltakslinum. Tað verður lagt upp til stýrið sjálvt at gera starvsreglur fyri sítu fíndarvirkseini og innanhýsisreglur um mannagongdir, samsýningar og aðrar reglur fyri grunnin og tess dagliga virkseini.

Ad § 4. Hendan grein er í síni ætlan tann sama sum í verandi lóg § 5.

Ad § 5. Henda grein hefur sama innihald og endamál, sum verandi § 6.

Ad § 6. Sama innihald og endamál sum galdandi § 7.

Ad § 7. Henda grein gevur heimild í kunningarð at áseta treytir fyri lánsveiting á sama hátt sum galdandi §§ 8 - 13, sum meir at kalla eru tekniskar ásetingar, sum tørvur kann vera á at broyta smíðligari enn við lóggeving.

Ad § 8. Henda grein ásetur í heilum líki tað, sum verandi serskiltu lógir longu áseta. Orðaljóðið er vðrvísi, tí her er talan bæði um umsiting (faktisk forvaltning) og fyrisiting (retslig forvaltning).

Stk. 2. Hetta eru vanligar heftingar- og fulltrúareglur, eins og heimilað verður stýrinum at veita serstaka fulltrú í einum ávísum máli ella almenna fulltrú í ávísum málum av sama slag.

Stk. 3. Royndir vísa, at einans heilt fáir umsøkjara hava kært avgerðir hjá Húsulánsgrunninum/stýrinum til landsstýrið. Tað er í tráð við greiðligara býti millum landsstýrismann og grunn, at umsøkjara kunnu kera avgerðir hjá Húsulánsgrunninum til stýrið, soleiðis at umsøkjari hefur ein kærsmøguleika, eins og tað er í flestu førum innan tað almennu fyrisitingina.

Kap.2

Bjálvingarstuðulslánsgrunnurin:

Ad § 9, stk. 1. Eingin avgerandi broyting er í endamálinum um bjálvingarstuðulslán til avlams-, einkjufólka- og fólkapensiónistar. Hugtakið "bjálving" er tó víðkað til eisini at fevna um "orkusparandi tiltøk", tí hetta samsvarar betur teirri siðvenju, sum hefur verið. Tá ið bjálving seinni í lógartekstinum verður nevnt, meinast eisini við orkusparandi tiltøk.

Eisini er orðið "njótandi" sett inn, tí soleiðis hefur siðvenjan verið. Hetta tryggjar tað sosiala endamálið, tí tað saktans kemur fyri, at t.d. avlamispensiónistar hava stórar lónarinntøkur og tískil einans formliga eru avlamispensiónistar (t.v.s. ikki-njótandi, men skrásettir).

Stk. 2. Eingin broyting.

Stk. 3. Her er gjørd tann broyting frá meginregluni í stk. 2, at pensiónistar, ið hava selt ella givið t.d. børnum sínum o.ø. húsini ella íbúðina eisini kunnu fáa bjálvingarstuðulslán, tó við afturgjaldsskyldu, um umsøkjari býr og hefur treytað sær lívslangan bústaðarrætt við tinglýstum servituti. Hildið verður at stórir munur er ikki á meginregluni og hesum undantakið, tí lánsveitingin rakar sosiala endamálið, samstundis sum at lánsveitingin ikki beinleiðis fer til virðisøking hjá áviðkomandi, tí lánið er ikki avdráttar- og rentufríttikið.

Stk. 4. Í verandi lóg er eingin beinleiðis fráboðanarskylda um, at ognin er avhendað, og tí er ein slík fráboðanarskylda sett inn her, soleiðis at yvirtakarinn skal hava hesa fráboðanarskyldu.

Ad § 10, stk. 1. Meginreglan um, at bjálvingarstuðulslán er avdráttar- og rentufrí verður fasthildin. Tískil er eingin broyting her.

Stk. 2. Ásetingin svarar til verandi § 2, stk. 2.

Stk. 3. Ásetingin er lutvíst eins og verandi § 2, stk. 4, tó eru "børn og barnabørn" sett inn í staðin fyri "ann hesin ikki er arvingar", soleiðis at persónarnir, sum fáa møguleikan fyri afturgjaldi sambært galdandi reglum verður avmarkað til børn og barnabørn hjá tí deyða, sum hevði avdráttar- og rentufríttøku.

Stk. 4. Hetta er avleiðing av stk. 3, soleiðis at verður farið út um børn og barnabørn í sambandi við ognarskiftið, fellur bjálvingarstuðulslánið alt til gjaldingar (innfríing).

Stk. 5. Henda svarar til verandi § 2, stk. 3, seinasti setningur.

6. stk. Henda svarar til verandi § 2, stk. 4, tó við teirri broyting, at einkjufólk, sum fara yvir í aðra pensiónsveiting sambr. § 9, 1, kunnu halda fram við avdráttar- og rentufríttøkuni. Við uppfturgiftu fellur avdráttar- og rentufríttøkan uppát (afturgjaldin), um ikki hjónafelagið er pensiónistur sambr. § 9, stk. 1.

Ad § 11. Henda grein svarar til verandi 3, stk. 1, og er eldabýli skoytt uppi, tí hetta samsvarar hendingini at fara á ellis- og røktarheim.

Stk. 2. Orðaljóðið er tað sama sum í verandi § 3, stk. 2, og er her ætlað at hava heimild at taka spurningin upp, hvørt stuðulslánið skal afturgjaldast eftir vanligu afturgjaldsreglunum ella full afturgjalding í einum, tá ið stuðulslánstakarin enn stendur sum formligur eigari, men ikki býr har t.d. næsta ættarlið ella onnur nýta húsini/íbúðini.

Ad § 12. Henda samsvarar verandi grein 6.

Ad § 13. Henda samsvarar verandi grein 7, tó eru útreiðslur til veðhavaralýsing eisini tikin við, tí hetta ikki longur er ókeypis.

Ad § 14. Stk. 1, 2 og 3 eru í samsvar við verandi § 8.

Ad § 15. Henda áseting svarar til verandi § 9, stk. 2, tó er Húsalánsgrunnurin einmallur um at um- og fyrisita bjálvingarstuðulslánsgrunnin við tí neyðugu hjálp frá Almennastovuni, soleiðis at lógin fæst at virka eftir ætlan. Orkuráðið er ikki tikið við, tí í dag ikki er stórvegis ivi um røttu bjálvingar- og orkusparandi tiltøkini. Greinin er ikki ætlað at vera heimild til skráseting, men neyðug upplýsing í tí ávísa málinum, um røtt og lóglig avgerð kann takast.

Ad § 16. Ásetingin er í samsvarandi verandi § 11.

Kap. 3.

Íbúðagrunnurin

Ad § 17. Endamál Íbúðagrunnsins er óbroytt og samsvarar verandi § 2, soleiðis at grunnurin kann fremja og stuðla kommunum, feløgum og stovnum at útvega og reka íbúðahús.

Stk. 2. Henda áseting er eisini varðveitt og svarar til verandi § 2, stk. 2.

Ad § 18. Henda grein er samsvarandi verandi lóg § 1, stk. 1-3, tó er orðaljóðið stytt, uttan at grundleggjandi munur er á.

Ad § 19. Greinin er meirilík henni í verandi § 3, tí ikki er ætlanin at minka ella vaksa um tey feløg/stovnar, sum kunnu nýta nýggja lógina samanbortið við verandi lóg.

Stk. 3. Hetta er óbroytt og er ætlað at tryggja íbúðagrunninum hansara fíggarliga áhugamál, og ikki verður bíddið neðugt við filmali frá viðkomandi kommunu.

Ad § 20. Henda grein er samsvarandi verandi § 3, stk. 5.

Ad § 21. Henda grein er samsvarandi verandi § 4, stk. 1 og 2. Tað, sum er tikið við í uppskotinum, verður heimild fyri at áseta í kunngerð.

Ad § 22. Henda grein er samsvarandi verandi § 5, stk. 1, samstundis sum aðrar ásetingar kunnu ásetast í kunngerð t.d. um, hvat lánið kann fevna um, sí stk. 2 í uppskotinum.

Ad § 23. Henda grein samsvarar verandi § 6, stk. 2, meðan aðrar ásetingar hesum viðvíkjandi verða at áseta í kunngerð.

Ad § 24. Henda grein samsvarar verandi § 7, stk. 1, meðan aðrar ásetingar hesum viðvíkjandi verða út áseta í kunngerð.

Ad § 25. Henda grein kemur í staðin fyri verandi § 8, stk. 1, og er lutfallið hrott frá 18% /18% til 20%/15, hetta tí ut íbúðagrunurin ikki hevur eggjað serliga nógvum feløgum/stovnum at nýta lógina, og at hetta er ein varislig hækking, sum kanska ger, at fleiri fara undir tilfík tilfík. Umrádda broyting er einasta avgerandi broyting í lógaruppskotinum viðvíkjandi íbúðagrunninum. Tað verður ikki metið neðugt at taka allan verandi lógartekst við, tí øll onnur viðurskiði hóska betur at flyta í kunngerð.

Kap. 4.

Rentustudningur til samansparing til sethúsabygging o.a.

Ad § 26. Endamálið er óbroyti, men nakrar broytingar eru í uppskotinum, t.d. skal Húsafánsgrunnurin hava neyvari stýring av skipanini, eins og møguleikin at leysageva samansparingarkonto verður fri móti, at loyvt verður einans at stovna samansparingarkonto eina ferð sum meginregla. Á henda hátt verður upp til samanspararan sjálfan at nýta henda eina møguleikan og hava kreditorverju á samansparingini í 2 ár eftir, at samansparingartíðin er lokið.

Ad § 27, stk. 1 og 2. Her er ætlað, at samansparingarkontoir skal vera í føroyskum peningastovni, og at hon skal vera samlað á bert einari konto og ikki á fleiri í ymsum peningastovnum. Tann eina kontoir kann kortini flytast í heilum líki, soleiðis at eingin verður forðaður í at skifta tilknýti til peningastovn.

Stk. 3. Hóast meginreglan er, at samansparingarkonto einans kann stovvast eina ferð, so kann hugsast, at tað í heilt serligum føri kann loyvast at seta á stovn slíka samansparing eina ferð t.d., tá ið ung einkjufólk skulu "byrja av nýggjum".

Stk. 4. Um so er, at samanspararin biður um at fáa peningin heift ella lutvíst út, so fellur tilskrivaður rentustudning aftur í landskassan.

Ad § 28, stk. 1. Samanspararin skal skjálprógva ella kann geva Húsafánsgrunninum samtykki at fáa skjálpróg fyri "fóllari skattskyld í Føroyum."

Ad § 29, stk. 1-3. Rentustudningurin er óbroyttur 3% p.a., men hann verður roknaður av saldo, t.v.s. innskotið plus tann av peningastovninum tilskrivaða renta plus rentustudningur.

Tað verður hildið rímiligt, at fólk sum fara undir útbúgving kunnu fáa skáu í útbúgvingartíðini (1 ár í senn).

Ad § 30, stk. 1-5. Meginreglan er, at samanspararin ikki hevur ræði á kontoini, eins og kontoin ikki skal blandast saman við aðra samansparing ella pening í umfari so sum løn, sansýningar, lúsgjald o.s.fr. Leysgeving (hæði til endamálið ella í útfíð) krevur skrivligt samtykki og uppgerð frá Húsafánsgrunninum, soleiðis at landskassanum kann tryggjast tann pening, hann eigur. Til tess at verja samansparingina, verður tí ikki loyvt kreditorum at fáa fatur á peninginum í upp til 2 ár, eftir at samansparingartíðarskeiðið er lokið.

Ad § 31. Hetta er heimild í kunngerð at áseta nærri reglur um stovning og lesgeving av samansparingarkonto.

Kap. 5.

Felags reglur

Ad § 32, stk. 1-3. Hetta er reglur, sum svara til galdandi lógit um ávikavíst Húsafánsgrunn, Bjálvinga-

stuðulsgrunn, íbúðagrunn og skipanin við rentustuðninginum er tikin við.

Ad § 33. Henda regla er nýggj, men skapar neyvan aðra rættarstöðu enn í dag. Við hesi reglu er eingin ivi um, at greiður heftingarskilnaður er millum grunnarnar.

Ad § 34, stk. 1-4. Hóast eingin áseting hevur verið um hesi viðurskipti áður, so hevur Húsalánsgrunnurin tó virkað eftir hesi í uppskotinum stk. 1 nevndur. Á henda hátt fæst neyvari fíggarstýring, og tað slepst undan at biðja um eykajáttan ella finna úlvegir fyri fleiri inntøkum t.d. rentuhækking.

Tað hevur verið ivasamt, um umsøjarar t.d. til lán úr Húsalánsgrunninum hava verið eitt rættarkrav, uttan mun til afturgjaldinarevni umsøjarans. Hesum slepst nú undan, tí greið heimild verður í stk. 3 at meta um hesi viðurskipti.

Í stk. 3 er sett inn ein heimild at gera endaliga upp við "vónleysar" skuldarar. Vanandi heimild á hesum økinum hevur gjørt, at eftirstandandi skuld eftir tvingsisfssølur hevur staðið og hingið, uttan at til hevur borið at fáa peningin inn - heldur ikki lutvíst, tí skuldarin hevur ikki stóð nakað endamál. Endamálið er, at skuldarin lættari fær fígging og kann sýggja eitt skilgott endamál við slíkari endaligari uppgærd, og at t.d. Húsalánsgrunnurin kann fáa pening inn og enda málið.

Ad § 35. Endamálið við hesi grein, sum er nýggj, er, at umsøjarar sambært hesi lóg kunnu kunna seg um praksis hjá grunnunum, og á henda hátt vita, hvat ein hevur rætt til og ikki.

Ad § 36. Henda grein er eisini nýggj. Virkensið sambært hesi lóg er í flestu førum av slíkum slagi (stuðuls- og lánviðurskipti), at ikki ber til at upplýsa øðrum enn partinum um upplýsingar í málinum. Tískil er eingin orsök at lata fyrisitingarlógina og lógina um alment innlit galda fyri grunnarnar. Tó verður biðið, at reglurnar um ógegni eiga at galda við alla málsviðgerð/avgerð.

Ad § 37. Henda grein er sett inn her at galda fyri alt virksemt í lógini og svarar til tilsvarendi reglur í galdandi lógum.

Kap. 6.

Skiftisreglur

Ad § 39. Her verða allar galdandi lógir og kunngerðir á økinum settar úr gildi samstundis sum henda lóg verður sett í gildi. Viðvíkjandi íbúðagrunninum verður víst til almennum viðmerkingarnar frammanfyri.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum hin 05.03.1997 og eftir 1. viðgerð 17.03.1997 beint trivnaðarnevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við stýri og stjóra grunsins.

Við teirri grundgeving, at stýrið fyri grunnin er ummanfyri stjóran, mælir nevndin til ta broyting í § 3, at stjórin verður settur av stýrinum og ikki av landsstýrinum.

Nevndin mælir til, at øff uttanfandslån til grunnin verða heimilað við lögtingslóg.

Tá nevndin heldur, at brævalín hert eiga at verða útskrivað av landsstýrinum í samráð við landsbankan, tekur nevndin ikki undir við, at ein grunnur fær hesa heimild.

Samsvarandi ómanfyrirstandandi setir nevndin fram soljóðandi

Broytingaruppskot

1) § 3 verður orðað soleiðis:

"§ 3. Grunnurin verður fyrisitit av einum stýri við 3 limum, sum landsstýrismaðurin tilnevnir fyri 4 ár. Landsstýrismaðurin tilnevnir samstundis tiltaks- limir fyri sama tíðarskeið fyri einstøku stýrism- imir.

Stk. 2. Stýrið skipar seg sjáft við formanni.

Stk. 3. Stýrið setir stjóra at taka sær av dagligu um- og fyrisitingini og ásetir við landsstýrisins góðkenning hansara lønar- og setanartreytir."

2) § 4 verður orðað soleiðis:

"§ 4. Grunninum er heimilað við heimild í lög- tingslóg í hvørjum einstøkum føri at taka lán. Grunnurin kann tó við landsstýrismansins góð- kenning taka lán í Føroyum."

3) § 5 verður strikað og eftirfylgjandi greinarn og greinatilvísingar broyttar samsvarandi hestun.

4) Í § 32 stk. 1 verður stavivilla rættað soleiðis at standa keimur "búðagrunnsins", har áður stóð "búðagrunnsins"

5) Í § 36 verður stavivilla í orðinum fyrisiting rættað.

6) § 38 verður orðað soleiðis:

"§ 38. Løgtingslógin fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.

Stk. 2. Samstundis fara úr gildi:

1) Løgtingslóg nr. 97 frá 01.11.1978 um Húsa- lánsgrunn, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 93 frá 13.06.1995.

2) Løgtingslóg nr. 40 frá 07.05.1991 um bjálv- ingarstöðul til pensionistar, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 29 frá 14.02.1995.

3) Løgtingslóg nr. 65 frá 13.06.1995 um endur- stovnan av búðagrunninum, tó so, at ogn og skuld (tó undantikið ikki útgoldnar játtanir á lögtingsfíggarlógini ultimo 1991) verða endur- stovnað á tann hátt, sum um fíggarstöðan og rakstur ongantíð vóru rakt av avtøku búða- grunsins við lögtingslóg nr. 33 frá 27.03.1992 um avtøku av landskassagrunnum og lotvísu endurstovnanini við lögtingslóg nr. 65 frá 13.06.1995 um búðagrunn.

4) Løgtingslóg nr. 85 frá 24.10.1978 um rento- studning til samansparing, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 67 frá 10.05.1994."

2. viðgerð 21. mai 1997. Uppskot um at beina málið aftur í trivnaðarnevndina varð samtykt við 27-0-0 at- kvøðum, 23. mai 1997 legði nevndin fram

Á LIT II

Við 2. viðgerð av málinum varð málið av nýggjum beint í trivnaðarnevndina soleiðis, at trivnaðarnevndin kundi kanna § 38 og orðað hesa grein greiðari.

Orðingin, sum gevur orsök til lva, er uppskot nevndarinnar til orðing av § 38, stk. 2., nr. 3).

Nevndin hevur kanna málið og hevur fingið upplýst, at búðagrunnurin varð settur á stovn við lögtingslóg nr. 100 frá 1. dec. 1978 (broytt við lögtingslóg nr. 66 frá 11. mai 1982; aftur broytt við lögtingslóg nr. 52 frá 7. mai 1987).

Við lögtingslóg nr. 33 frá 27. mars 1992, tá ið 91 landskassagrunnar vorðu avtiknir, varð íbúðagrunnurin "av misgáum" avtikin. Hetta varð tikið til eftirtektar, og við lögtingslóg nr. 65 frá 13. juni 1995 varð íbúðagrunnurin endurstovnaður, tó soleiðis at einans útlán íbúðagrunnsins voru flutt aftur til grunnin, meðan ognir grunsins voru verandi eftir í landskassanum.

Hetta næsta "mistakið" er eisini tikið til eftirtektar, og ætlanin við § 38 í verandi uppskoti er at fullgera tað, sum ikki eydnaðist við lutvísu endurstovnanini í 1995, soleiðis, at eisini ognir grunsins verða fluttar aftur.

Serliga skaf viðmerkjast, at íbúðagrunnurin átti eina upphædd í landskassanum, sum ultimo 1991 var kr. 15.625.000,00, sum enn ikki er útgoldin og heldur ikki ætlast útgoldin.

Fyriliggjandi uppskot er ætlað at endurstovna íbúðagrunnin fullkomiliga soleiðis, at rættarstöðan verður tann sama sum undan avtøkuni í 1992 og lutvísu endurstovnanini í 1995, men sjálvandi við teimum broytingum, sum fyriliggjandi lógaruppskot ásetir.

Í eini roynd at gera greinina greiðari setir nevndin fram söljóðandi

Broytingaruppskot

§ 38 verður orðað soleiðis:

- "§ 38. Løgtingslógin fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.
Stk. 2. Samstundis fara úr gildi:
- 1) Løgtingslóg nr. 97 frá 01.11.1978 um Húsalánsgrunn, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 93 frá 13.06.1995.
 - 2) Løgtingslóg nr. 40 frá 07.05.1991 um bjálvingarstuðul til pensionistar, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 29 frá 14.02.1995.
 - 3) Løgtingslóg nr. 65 frá 13.06.1995 um endur-

stovnan av íbúðagrunninum.

- 4) Løgtingslóg nr. 85 frá 24.10.1978 um rentustudning til samansparing, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 67 frá 10.05.1994.
- Stk. 3. Ognir íbúðagrunnsins, sum gjørdust landskassagott við lögtingslóg nr. 33 frá 27.03.1992 um avtøku av landskassagrunnum, verða fluttar aftur sum ogn íbúðagrunnsins við gildi frá 07.04.1992, og samstundis fellur burtur tann pr. 31.12.1991 óútgoldni landskassastuðul til íbúðagrunnin."

Við 2. viðgerð 27. mai 1997 føgdur tingmennirnir Ernst Hansen, Jens av Rana, Rina Sivertsen, Maria Hansen, Óli Breckmann, Vilhelm Johannesen og Ingeborg Vinther fram söljóðandi

Broytingaruppskot

Í uppskoti landsstýrisins verður § 6, nr. 2 orðað soleiðis:

"2. Byggilán at byggja ella umbyggja nýggj sethús og íbúðir, avmarkað til ta upphædd, ið grunnurin veitir sum veðskuldarlán."

Viðmerkingar:

Eftir at trivnaðarnevndin hevur latið áliti í málinum, eru trivnaðarnevndarlímirnir verðnir varugir við, at mistak er gjørt í § 6, nr. 2, har eisini eigur at verða givin heimild til at veita byggilán til umbygging, eins og tað í nr. 5 í § 6 verður givin heimild til veðskuldarlán til umbygging.

Framhaldandi 2. viðgerð 27. maí 1997. Breytingaruppskot til §§ 3, 4, 5, 6, 32, 36 og 38 undanteknar við 29-1-0 atkvæðum. §§ 3, 4, 5, 6, 32 og 38 soleiðis breytar samtyktar við 30-0-0 atkvæðum. §§ 1 til 37, §§ 3, 4, 5, 6, 32 og 36, samtyktar við 29-0-0 atkvæðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 30-0-0 atkvæðum.

30. maí 1997 lögdu tingmennirnir Finnþogi Ísakson, Jógvan Durhans, Heini O. Heinesen, Ingeborg Vutth-er, Jenis av Rana, Lasse Klein og Signar á Brúnni fræn til triðja viðgerð soljóðandi

Breytingaruppskot

Í uppskotinum, soleiðis sum tað er samtykt við 2. viðgerð, verða í § 38 stk. 3 orðini "og samstundis fekkur burtur tann pr. 31.12.1991 útgoldni landskassastuðul til íbúðagrunnin." strikað.

Viðmerkingar:

Í málinum er upplýst, at íbúðagrunnurin á fíggjarløgtingslógum higartil hevur fingið játtadar kr. 15.625.000,00 (altíð 1991), sum ikki eru útgoldnar.

Sum orðingin er av uppskotinum § 38 stk. 3, soleiðis sum tað er samtykt við 2. viðgerð, so skal landskassin ikki gjalda hesa upphædd, men hon fellur burtur.

Uppskotssetararnir halda ikki, at hetta fer at bera til. Peningurin er játtadur, men er ikki av fyrisingarligum grundum útgoldin. Hildið verður, at málið er endaliga politiskt avgjørt. Tá ið játtanirnar vóru veittar, og ikki fer at bera til nú at koma afturum aftur við eini afturkalling av hesi játtan. At taka aftur játtanir, sum longu eru veittar, er fyrbrigði, sum nærum - ella sera sjáldan - ikki er sæð fyri.

Uppskotssetararnir halda eisini, at um ikki veitingarnar standa við, hevur íbúðagrunnurin ov lítið av peningi at arbeiða við fyri at røkja uppgávu sína.

3. viðgerð 30. maí 1997. Breytingaruppskotið frá Finnþoga Ísakson o. fl. til § 38, stk. 3 fallt við 10-0-19 atkvæðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvæðum

Løgtingslóg nr. 118, 18. juni 1997.

F.L. j.nr. 2301-1/90

107 Løgtingslóg um yvirtøku av uttanlandssamskifti

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Sámal Petur í Gírmúl, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

Uppskot

til

Løgtingslóg um yvirtøku av málsøkinum telegraf- og telefonmál

§ 1. Við heimild í § 2 í heimastýrislógini, yvirtekur heimastýrið seinasta partin av málsøkinum Telegraf- og Telefonmál í Føroyum, sum nevnt á lista A, pkt. 12, soleiðis at eisini telegraf- og telefonmál millum Føroyar og umheimin verður føroyskt málsøki.

§ 2. Galdandi lógir á økinum verða verandi í gildi,

til tess verða settar úr gildi við løgtingslóg. Har danski staturin, ella danskur ráðharri er nevndur í lógunum, liggur heimildin framyvir hjá heimastýrinum ella landsstýrismanninum, í tann mun málsøkið sambært hesi lóg er flutt.

§ 3. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.

Viðmerkingar

Hetta uppskotið byggir á løgtingsmál nr. 44/1996: Løgtingslóg um yvirtøku av ikki yvirtikna partinum av málsøkinum Telegraf- og Telefonmál í Føroyum, sum løgtingið í løtuni hevur til viðgerðar.

Við hesi lógini er alt málsøki Telegraf- og Telefonmál yvirtikið, eisini uttanlandasamskiftið við tilhoyrandi útbúnaði í samband við CANTAT-3 kaðalin.

Samstundis sum henda lógin verður lögð fyri tingið, verður eisini ein nýggj fjarskiðislóg lögð fram. Fjarskiðislógin kemur at fevna um nógva øki sum nú eru skipaði sambært danskari lóggávu, men áðrenn kunningjörðir o.a. eru gjørdar við heimild í fjarskiðislógini, mugu verandi kunningjörðir ikki verða avtiknar. Hinvegin verða lógirnar at skilja soleiðis, at har danski staturin ella danskur ráðharri er nevndur, liggur heimildin framyvir hjá heimastýrinum ella landsstýrismanninum.

Kunningarsamfelagið er í stóran mun longu veruleiki. Størri og størri partur av okkara búskap í er og verður tengdur at insavnan, viðgerð og sølu av kunning - information. Samskiði, og herundir einabelst góðir og ódýrir fjarskiðismøguleikar, eru fyrirteytir, ið skulu verða uppfylltar, um føroyska samfelagið skal hava part í virðisøkingini í framtíðar kunningarsamfelagnum.

Telefonverkið er fjarskiðisoperatørurin í Føroyum. Tað er Telefonverksins meting, at um Telefonverkið framhaldandi skal kunna virka sum ein kappingarlív og vaksandi fyrirtøka, til gagns fyri viðskiftafólkið, føroyska samfelagið og starvsfólkið, er neyðugt:

- at útbúnaður, sum ikki longu er yvirtikin í Føroyum, verður yvirtikin frá Tele Danmark
(Løgtingsmál nr. 44/1996)
- at rætturin at reka uttanlands fjarskiði verður yvirtikin
(Løgtingsmál nr. 107/1996)

Telefonverkið metir eisini, at rætturin at reka uttanlands fjarskiði er ein av fremstu fyrirteytumun fyri vinnu virkisfýsnari framtíðarætlan á økinum. Fyrir Telefonverkið er ein skjót føroysk yvirtøka tað mest natúrliga

útgangsstøðið, við tað at hetta vil skapa betri møguleikar í m.a. framtíðar tingingum um prís og orkutærv fyri uttanlands fjarskifti.

Liberaliseringar í Danmark og í størstu londunum í ES innibera, at núverandi einkarrætturin, sum Tele Danmark hevur til at føra fjarskifti til og úr Føroyum, ikki kann halda áfram. Í frágreiðing, sum varð gjørd í Føroyanevndini í apríl 1996 (send Løgtingi og Landsstýri), eru ymsir valkostir til eina føroysku yvirtøku av rættinum at reka uttanlandssamskiði viðgjørdir. Niðurstøðan er het, at ein føroysk yvirtøka av einkarrættinum er besta føysnin.

Uttanlands fjarskifti verður ofta roknað sum tann fyrri operatørin fíggjarligi besti parturin av fjarskiftis-marknaðinum. Telefonverkið metir, at hetta eisini vil verða støðan aftan á eina føroyska yvirtøku frá Tele Danmark.

Við eini føroyskari yvirtøku fylgir, umframt størri inntøkur til Telefonverkið, eisini fíggjarliga og tøkniliga ábyrgdin.

Av tí at talan er um eitt rættiliga stórt og nýtt øki, hevur Telefonverkið skrivað eina frágreiðing, sum í stutlum fýsir, hvat ið talan er um, og hvørjar avtalur hava verið seinastu árin, og hvussu fíggjarliga støðan hevur verið.

Frágreiðingin frá TFL:

Tað sum hevur týðning fyri tann vanliga brúkaran, tá hann skal brúka telefonina, er, at hann lættliga kann fáa samband og á mest ódýra hátt. Uppgávan hjá eini fjarskiftisfyrirøku er at loysa tær uppgávur, viðskifta-fólkið ynskir á skýnsamasta hátt, uttan mun til hvar samband ynskist til.

Viðvíkjandi innanlendis fjarskifti eru báðir partar í eini fjarskiftissamrøðu felagar hjá TFL, og vit fáa sostatt inntøkuna frá viðskiftafólkinum uttan mun til, hvør tað er, sum kallar upp. Vit tosa um A - felagan, sum kallar upp, og B - felagan, sum verður uppkallaður.

Tá vit tosa um uttanlandsfjarskifti, snýr tað seg bæði um at senda og móttaka trafíkk (trafíkkur merkir á "tele-máli" at senda og móttaka minuttir) millum felagar, sum ikki eru staddir í sama landi, og sum tí ikki eru felagar hjá somu fjarskiftisfyrirøku. Tað vanliga millum operatørar er, at landið, har uppkallandi felagið er A - felagin, har fær fjarskiftisoperatørurin tað, sum verður kravt upp frá viðskiftafólkunum, og skal síðani gjalda fyri at flyta trafíkkina til B - felagan í hinum landinum.

Her eru sostatt í minsta lagi tveir operatørar um eina samtalu, og tað krevur, at teir loysa uppgávuna í felag. Teir skulu millum annað gera avtalur um at senda trafíkk gjøgnum netið hjá hvørjum øðrum, um møguliga leigu av orki frá hvørjum øðrum og gjald fyri at senda trafíkk gjøgnum netið hjá hvørjum øðrum (hesi gjöld verða hereftir kallaði avrokningarprísir). Við øðrum orðum er hetta ikki einans ein spurningur um at avgreiða fjarskiftissamrøður, men eisini ein handilsligur purningur fyri operatørarnar, har tað m.a. ræður um at senda trafíkkina so bíliga sum møguligt.

Omanfyri nevndu viðurskiði eru tó ikki galdandi fyri Føroyar enn, men vilja verða galdandi, tá rætturin til uttanlandssamskiði verður yvirtikin sum føroyskt málseki, og TFL verður sjálvstøðugur operatørur. Øll viðurskiði við umheimin hava verið og eru framvegis eitt danskt málseki, og Tele Danmark (TDK) hevur ábyrgdina av hesum, meðan TFL loysir tær flestu uppgávurnar fyri TDK. TDK ásetur eisini gjöldini fyri samskiði við onnur lond og hevur fram til 1996 fingið allar inntøkurnar av trafíkki til og úr Føroyum, men teir hava samstundis eisini fíggjað lögur og havt aðrar útreiðslur í hesum sambandi. Fyri at røkja tær flestu uppgávurnar fyri TDK hevur TFL fingið eina samsýning.

Avtalur um uttanlandssamskipti higartil

Tað hava verið ymsar avtalur galdandi við TDK viðvíkjandi avrokning av uttanlandstrafikki. Meginreglan í teimum avtalum, sum vóru galdandi frá 1988 til og við 1995, var, at TDK fekk alt, ið varð uppkravt frá viðskiftafólkunum fyri trafikk úr Føroyum og rindaði ein avtalaðan avrokningarprís um minuttin til TFL. Frá 1996 er hin øvugta meginreglan galdandi: at TFL fær uppkravda prísir frá viðskiftafólkunum, og rindar ein avrokningarprís um minuttin til TDK, fyri at fáa trafikkinn víðari til Danmark ella onnur lond.

Avtalan frá 1988 til og við 1992

Tele Danmark fekk allar inntøkurnar av uttanlandssamskiptinum, eisini tá ið kallað varð upp úr Føroyum til onnur lond, meðan Tele Danmark eisini bar flestu útreiðslurnar. Telefonverkið fekk:

Fyri trafikk úr Føroyum til Danmarkar 0,77 kr/min.

Danmark til Føroyar 0,77 kr/min.

Føroyar til 3. lond 0,77 kr/min.

3. lond til Føroyar 0,00 kr/min

(Sum 3. lond skilja vit øll útlond uttan Danmark).

Tey 77 øyruni finga vit tó bert um dagin, meðan vit finga helvtina um náttina og sunnudagar.

Avtalan frá 1993 til og við 1995

Samma avtala var galdandi fyri tíðarskeiði 1993 til 1995. Tó við tí undantaki, at Telefonverkið misti inntøkurnar, tær 0,77 kr/min, fyri trafikk úr Danmark til Føroyar. Hetta var ein fiður í avtaluni um at fáa CANTAT-3 kaðalin til Føroyar. Telefonverkið fekk:

Fyri trafikk úr Føroyum til Danmarkar 0,77 kr/min.

Danmark til Føroyar 0,00 kr/min.

Føroyar til 3. lond 0,77 kr/min.

3. lond til Føroyar 0,00 kr/min.

Eisini her fekst bert helvtin av teim 77 øyrunum um náttina og sunnudag.

1996-avtalan

1996 avtalan er til viðgerðar í Løgtinginum í løtuni.

1996 avtalan er ein avtala millum Tele Danmark og TFL um at vit taka yvir útbúnað og tænastuábyrgd av teimum tænastum, sum longu eru í Føroyum, men ikki eru yvirtiknar, meðan TDK framvegis hevur rættin til uttanlandssamskiptið. TDK varðveitir eisini ognarrættin til CANTAT-3 kaðalin og útbúnað við tilknýti til bondan. Avtalan er ein millumleysn á veginum fram smóti fullari yvirtøku, sum má metast sum tað einasta natúrliga.

1996-avtalan vil verða galdandi frá 1. Januar 1996 og fram til eina yvirtøku. Við 1996-avtalan verða avrokningarviðurskiptini við TDK hroytt manandi.

Fyri trafikk úr Føroyum til Danmarkar fær TFL uppkravda prísir frá viðskiftafólkunum (frádrigið MVG), frádrigið ein avtalaðan avrokningssprís um minuttin til TDK, 1,25 kr/min.

(Tvs um dagin $3,50 \text{ frádrigið } 0,70 = 2,80$ og frádrigið $1,25 = 1,55$) og um náttina ($1,75 \text{ frádrigið } 0,35 = 1,40$) og frádrigið $1,25 = 0,15$)

úr Danmark til Føroyar fáa vit 0,51 kr/min frá TDK. (Okkara útreiðslur í tí føroyska partinum av fjarskiptiskervinum)

úr Føroyum til 3. lond fær TFL uppkravda prísir frá viðskiftafólkunum (frádrigið MVG), frádrigið avrokningssprísir til Danmark = 1,05 kr/min - og frádrigið avrokningssprísir sum er galdandi frá Danmark til 3. landið.

Úr 3. landi til Føroyar fær TFL einki at byrja við, men frá 1. Januar 1997 fáa vit 0,51 kr/min fyri trafik úr flestu londum (tá ikki Noreg, sum sendir nógvan trafikk til okkum)

1996-avtalan millum TFL og TDK er bygd upp soleiðis, at hon lfkist eini avtalu millum tveir sjálfstøðugar operatørar, sum eisini er galdandi tá yvirtøkan er framlid.

Henda avtala er ein tillagingaravtala, og er sostatt ikki ein valkostur til yvirtøkuna - t.d. hevur TDK, tá teir hava verið úti hjá øðrum operatørum og biði um 0,51 kr/min, brúki sum grundgeving, at Føroyar skjótt verða vanligir operatørar, og hetta sostatt bert er fyribils (British Telecom hevur gjørt avtalu fram til juni/juli 1997).

1996 avtalan merkir fyrri okkum ein munandi brutto-inntøkuvøkstur av uttanlandasamskiftinum (sí niðanfyri standandi talvu), men merkir samstundis ein munandi útreiðsluvøkstur, við tað at vit yvirtøka úbyrgd og rakstur av meginpartinum av útbúnaðinum, sum TDK hevði raksturin av í Føroyum.

Yvirtøka.

Sambært uppskoti til fóttingslóg um yvirtøka av uttanlandasamskiftinum, viðførir hetta, at seinasti parturin av málsøkinum Telegraf- og Telefonmál verður yvirtikin.

Ein yvirtøka vil innihera, at Telefonverkið kann virka sum ein aljóða fjarskiðisoperatørur á javnt við aðrar. Gera samstarvsavtalur við m.a. íslendskar, norskar og bretskar fjarskiðisoperatørar, og har ígjøgnum fáa til vega betri og biligari møguleikar á uttanlandasamskiðisøkinum.

Ein yvirtøka vil eisini hava við sær ein inntøku- og ein útreiðsluvøkstur fyri Telefonverkið.

Yvirlitið niðanfyri visir fíggarligu avleiðingarnar av teim ymsu avtalunum, sum hava verið galdandi, og til samandiðningar hvussu 1996 avtalan vil verða, og eisini ein meting um støðuna aftaná yvirtøku.

Talvan er sostatt ein samanbering av nettoinntøkum TFL's eftir teimum ymsu avtalunum, sum vit hava gjøgnumgingið frammanundan. Allar útrokningarnar eru grundaðar á 1995 minuttøl, soleiðis at tað er lættari at síggja avleiðingarnar av teim einstøku avtalunum. 1996 töluni fyri innangandi minuttir eru ikki tøk enn. Men um gongdin er tann sama í innangandi minuttum sum í útgangandi fyri 1996, vil myndin verða tann sama, um vit grunda útrokningarnar á 1996 tøl.

Avtalur	1988-1992	1993-1995	1996	1997
Bruttoinntøka av trafikki úr Føroyum	9.028.123	9.028.123	41.653.103	41.653.103
Avrokningsgjald	-	-	23.031.187	(4.384.711)
	9.028.123	9.028.123	18.621.916	37.268.392
Inntøka av trafikki til Føroya	4.980.161	-	6.395.070	-
Samlað netto-inntøka	14.008.284	9.028.123	25.016.986	37.268.392

Talva í Samanbering av TFL's netto-inntøkum av uttanlandssamskiftinum grundað á 1995 minuttøl og prísir fyri viðskiftafólk.

Úrslitini tala fyrri seg: 93-95 avtalan var vænlig í mun til 88-92 avtaluna, meðan tann uttalaði inntøkuvøksturinn við ávikavist 96 og 97 avtalunum er týðuligur. Útrokningarnar fyri 97 avtaluna eru grundaðar á, at allur trafikkur verður sendur sum nú gjøgnum Danmark. Beinleiðis samband til m.a. Ísland og Norreg, vil gera myndina upp aftur betri, men mugu stókiligar avtalur um hetta biða til ein yvirtøka er framlid.

Somandráttur

Í árunum 1988 til 1995 hevði Telefonverkið ikki nakrar útreiðslur av uttanlandasamskiftinum, men inntøkurnar vóru heldur ikki tær stóru. Havast skal í huga, at eisini hesi árin vóru uppkavdar 41,653 mill kr frá føroysku viðskiftafólkunum, og at millum 27 og 32 mill kr fóru til Tele Danmark, m.a. til útreiðslur í samband við kaðalar, og til útgerð í Føroyum.

Sambært 1996 avtaluni yvirtekur Telefonverkið tænastuábyrgd og meginpartin av eftirverandi útbúnaðinum í Føroyum. Hetta viðfær mistar inntøkur frá Tele Danmark til TFL, fyri m.a. leigosáttmálar og viðlíkahaldsavtalur, uppá uml. 6 mill kr p.a.

Tíðarskeiðið frá at 1996 avtalan kemur í gildi, 1. januar 1996, og til ein endalig yvirtøka verður framd, vónandi í fyrri helvt av 1997, - er at røkna sum ein tillagingar- og fyrireikingartíð fyri Telefonverkið. Fyka íløgur skulu fremjast, og fólk skulu setast í starv og upplærast at taka sær av teimum uppgávunum sum koma afturat.

Ein yvirtøka vit viðfær, at tað sum kemur inn frá viðskiftafólki í Føroyum, fer til Telefonverkið, og at peningur bert skal gjaldast til aðrar operatørar, um vit útflyta meira trafik enn vit innflyta til tað einstaka landi. Hinvegin merkir ein yvirtøka eisini, at Telefonverkið skal keypa orku í CANTAX kaðalinum. Eitt avtalnuppskot um Telefonverksins keyp av orku frá Tele Danmark fyriliggur, og hlðar hetta eftir politisku viðgerðini av uppskotinum til Løgtingslóg um yvirtøku av uttanlandasamskiftinum.

Samantikið finst neyvan nakar valkostur til eina føroyska yvirtøku av uttanlandasamskiftinum. Telefonverkið metir, at ein yvirtøka vit viðfæra góðar møguleikar fyri lønsamt framtíðar virksemi, og at bæði 1996 avtalan og ein yvirtøka fara at gera, at meira peningur verður eftir í Føroyum, av tí, sum viðskiftafólkið má gjalda fyri samskiði til útlond. Samleiðis gevur ein yvirtøka góðar møguleikar fyri ólýrari tænastum í framtíðini til gagns fyri viðskiftafólkið.

Útli

Í øðrum londum er uttanlandafjarskiði eitt stórt handilsøki. Hetta er ein marknaður í vøkstri og ein marknaður merktur av liberaliseringum og harav fylgjandi prislækkingum á tænastuveitingum. Tann liberaliseraði fjarskiðismarknaðurin virkar á ult meiri altjóðamerktum støði, har landamærk missa týðning. Tøkni- og tækniframfarir menningin ger stóðugt tænasturnar munadyggari og meira skynsamar, og tí kunnu vit ikki vænta at varðveita okkara uttanlandagjöld á verandi støði í framtíðini. Av góðum grundum kenna vit ikki prís-gongdina á millumlanda fjarskiði, so vit fáa ikki sagt hvørjar avleiðingar ein prislækking fær á inntøkurnar. Telefonverkið metir tó, at hóast vit kunnu vænta, at gjöldini fyri uttanlandasamskiði vilja lækka, er ikki víst, at inntøkurnar fara at falla.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð heint í mentanarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 heint í mentanarnevndina.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Sámuel Petur í Grund, landsstýrismann, við embæltismanninum.

Ein samd nevnd lekur undir við uppskoti landsstýrisins og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 23. apríl 1997, §§ 1-3 samtyktar við 24-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. apríl 1997. Uppskotið sátt samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 30-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 58, 13. maí 1997

108 Løgtingslóg um fjarskifti

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna Sámuel Petur í Grund, landsstýrismann, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

Uppskot

til

løgtingslóg um fjarskifti

Kapítul I.

Endamál og allýsingar

Endamál

§ 1. Endamál lógarinnar er at fremja:

- a) at fjarskiftistørvurin í Føroyum verður naktadur og eina skilagóða nýtslu av tilfeinginum.
- b) at javngóð fjarskiftistænasta verður veitt um alt landið til somu treytir.
- c) tekniliga góðsku og tryggleika.
- d) óáálmaða atgongd til almen fjarskiftiskervi og almenna fjarskiftistænastu.
- e) samskipan av fjarskiftiskervi og fjarskiftistænastu.
- f) at fjarskiftistænasta verður lagað eftir tørvi.
- g) at áhugamál brúkaranna verða havd í huga.
- h) persónsvernd.
- i) at skapa fortreytir fyri frælsari kapping á fjarskiftisøkinum.

Allýsingar

§ 2. Í hesi lóg merkir:

fjarskifti: flyting, sending ella móttøka av tekní. signali, skrift, mynd, ljóði ella onnur boð av hvørjum slagi, við hjálp av ljósi, radiosignali ella øðrum elektromagnetiskum signali í einum samskiftiskervi.

fjarskiftiskervi: kervi til flutning og sundurskifti av signalum millum skilgreinaðar kervisendar gjøgnum kaðal, radio, ljós ella á aðrari elektromagnetiskari ráis.

kervisendar: heildin av evnisligum sambindingum og tekniligum lýsingum um atgongd, sum hoyrir til almenna fjarskiftiskervið, og sum neyðugt er til tess at tengja seg til og virki samskifta um almenna fjarskiftiskervi.

almenn fjarskiftiskervi: fjarskiftiskervi, sum millum annað verður nýtt til at veita almenninginum fjarskiftistænastu.

innviðs fjarskiftiskervi: fjarskiftiskervi, sum er lagt innan fyri marki á fastari ogn ella millum fleiri fastar ognir, sum annað hvørt hoyra til ein og sama eigara ella sum hoyra til ein og sama virki, alt undir tí treyt at kervið bert er til nýtslu eigarans.

fjarskiftistænasta: tænasta innan fjarskifti, sum bein ella partvíst er við flutningi í fjarskiftiskervi.

almenn fjarskiftistænasta: fjarskiftistænasta, sum almenningurin hevur atgongd til ella sum er ætlað til nýtslu hjá almenninginum.

kervisveitari: eigarin ella tann, sum hevur ræði á almennum fjarskiftiskervi.

tænastuveitari: tann, sum hjóður fram fjarskiftistænastu á almennum fjarskiftiskervi.

fjarskiftisútbúnaður: tól, sum beinleiðis ella óbeinleiðis eru tengd ella kinni tengjast til kervisendar á almennum fjarskiftiskervi við atliti til fjarskifti.

Kapittul II. Lógarekið v.m.

Sakliga virkisøkið

§ 3. Lógin er galdandi fyri fjarskipti.

Stk. 2. Heimastýrið hevur einkarrætt til fjarskipti, herundir at leggja, hava í hendi og reka alment fjarskiptiskervi og almenna fjarskiptistænastu.

Staðarlaga virkisøkið

§ 4. Lógin er galdandi á føroyskum land- og sjóði.

Stk. 2. Lógin er eisini galdandi fyri føroysk skrásett skip og flogfær, umframt fyri frálendsvirki innan kolvetnisvinnu á landgrunninum.

Undantøk

§ 5. Undantikin einkarrætti heimastýrisins eru innanhýsis fjarskiptiskervi og fjarskiptistænasta á hesum kervi.

Kapittul III.

Umsiting, fræls øki og konsessiónsøki

Umsiting

§ 6. Einkarrætturin til fjarskipti verður umsitin av Føroya Landsstýri, sum tryggjar, at endamál lógarinnar verður framd.

Stk. 2. Umsiting Landsstýrisins av einkarrættinum sambært § 3 verður framd við *deils* at undantaka ávísar partar av fjarskiptinum frá einkarrættinum (fræls øki) og *deils* at veita konsessióntil ávísar partar av fjarskiptinum.

Fræls øki

§ 7. Landsstýrismaðurin er heimilað at undantaka ávís øki av fjarskiptinum frá einkarrættinum. Verður slík avgerð tikin, verður hon sett í verk við kunning. Er konsessióntil veitt á økinum, kann økið bert undantakast við loyvi frá honum, ið konsessióntil hevur.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur fyri tað fjarskiptið, sum *avgerð* verður tikin um at gera frælst.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri krøv til

fjarskiptiskervi ella fjarskiptistænastu. Herundir eisini krøv til:

- rakstrartryggleikan á tí almenna fjarskiptisnetinum og heilskapi tess, rakstrarsambæri millum tænar og dátuvernd.
- trygging av samfelagsliga týðandi málum, herundir ávaringar- og tilbúgvingskipanir.
- trygging av algongd fyri samfelagsliga umtáðandi fjarskipti.
- at dylja fjarskipti.
- at neykta tann serliga tørv, sum ávísir brúkarar hava, herundir tey menningartarnuðu.
- at lata upplýsingar til brúkararnar av almennum fjarskiptistænastuni um treytnar fyri tænarum, herundir kostnað, góðsku v.m.
- áseta gjald fyri umsiting landsstýrisins av fjarskiptisøkinum, herundir rakstur av fjarskiptis-eftirliti og kærunevnd.

Konsessióntil

§ 8. Landsstýrismaðurin er heimilað at veita konsessióntil fjarskipti.

Stk. 2. Verður konsessióntil veitt, *skulu* treytnar leggjast á viðkomandi um:

- sakliga og staðarlaga økið fyri fjarskiptiskervið ella fjarskiptistænastuna, sum konsessióntil fevnir um.
 - at hann gevur seg undir ótálmaða sambinding og samskipan av almennum fjarskiptiskervi og almenna fjarskiptistænastu.
 - tað tíðarskeið, sum konsessióntil er galdandi fyri.
 - at hann skal tola, at konsessióntil eisini verður veitt øðrum á sama øki, í sama tíðarskeiði og uppi somu treytnar.
 - at hann gevur seg undir at halda tær samtyktir, sum verða gjørdar innan aljóða samarbeiði á fjarskiptisøkinum.
 - gjald fyri konsessióntil.
 - viðskiftatreytnar herundir eisini ásetan av gjøldum.
- Stk. 3.* Landsstýrismaðurin *kann*, tá konsessióntil verður veitt, leggja aðrar treytnar við, herundir eisini:
- at samfelagsligt týðandi fjarskipti verður tryggjað og hildið viðlíka títan útreiðslur fyri tað almenna, tá serlig viðurskipti ríða í landinum.
 - at hann luttekur og ber kostnaðin av luttøku í aljóða samstarvsfelagsskapum og í specificatiónsurbeiði innan fjarskipti.
 - at hann tekur á seg serligar uppgávur, sum hava við sær, at vanligur vinningur ikki fæst burtúr.

ella tap stendst av hesum.

d) áseta gjald sum skila til undir § 7, stk. 3. lit. g.

Kapittul IV.

Uppsetan, upptøka og vernd av kervi

Uppsetan, upptøka o.l. av kervi

§ 9. Hver tann, ið eigur ella reður yvir fastari ogn, má tola, at almenna fjarskiftiskervið verður lagt á, í undir, yvir ella ígjøgnum ognina. Eisini má hann tola, at hann, sum í kervisveitarans tænastu fæst við at leggja, viðlíkahalda, flyta, umvæla ella upptaka kervið, hevur atgongd til ognina, um so er, at tað er neyðugt at útvinna arbeiðið.

Stk. 2. Kervisveitarin skal í samráð við viðkomandi eigara ella ræðishavara áseta, hvar kervið skal leggjast, ella hvussu annað arbeiði á ognini eftir stk. 1 skal leggjast til rættis. Arbeiðið má ikki verða eigara ella ræðishavara til ampa, uttan so at hetta er alneyðugt. Um semja ikki fæst, verður fjarskiftiseftirlitið at taka støðu í málinum.

Stk. 3. Hver arbeiðið eftir hesi grein ampa við sær, skal hann bótast. Stendst skaði, verður tað av skaðanum elvda tap at endurgjalda.

Vernd av kervi

§ 10. Arbeiði og onnur tiltøk, sum kunnu skaða ella á annan hátt órógvja fjarskiftiskervið, mugu ikki setast í verk, uttan at viðkomandi frammanundan hevur útvegað sær upplýsingar um kervið og lagt arbeiðið til rættis saman við kervisveitaranum.

Stk. 2. Hver arbeiðið ella tiltakið eftir stk. 1 elvi skaða ella órógv á fjarskiftiskervið, liggur tað á viðkomandi at avmarka skaðan ella órógvnið og uttan drál at boða kervisveitaranum frá.

Stk. 3. Hann, sum hevur ábyrgdina av skaða ella órógv, skal endurgjalda tap ið stóðst av skaðanum ella órógvunini. Er skaðin ella órógvnið elvd av grovum óansni, verður hann, ið ábyrgdina hevur, sektaður við bót.

Ognartøka

§ 11. Um so er, at tað er alneyðugt fyri at tryggja eitt gott og tíðarhóskandi alment fjarskiftiskervi, og semja um keyp annars ikki fæst, kann landsstýrið ognartøka fremmanda ogn, við tí fyri eyga, at lata tað ognartiknað til kervisveitaran til ognar ella brúks. Ognartøkan skal bert fevna um tað øki, ið er

alneyðugt fyri at náa endamálinum í pkt.1.

Stk. 2. Annars fer ognartøkan fram eftir reglunum í L.nr.69 af 7. maj. 1881 om forpligtelse til jords afgivelse til offentlige veje, havne og landingssteder samt til offentlige skoler på Færøerne.

Kapittul V.

Fjarskiftiseftirlitið

§ 12. Fjarskiftiseftirlitið er stovnur, sum hevur eftirlit við, at krøvini, sum sett eru í hesi lóg ella við heimild í henni, verða hildin, og at kervis- og tænastuveitarar halda skyldur sínar.

Stk. 2. Eftirlitið fevnir um tey øki, sum eftir § 7 gerast fræls, og tey øki, sum konsessión verður veitt til eftir § 8.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin setir nærri reglur fyri virki stovnsins, herundir gjøld fyri eftirlit og tænastur, sum stovnurin veitir.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann, í samráð við fjarskiftiseftirlitið, áseta nærri reglur fyri hvar kervis-endlir er.

Mátningar, upplýsingar v.m.

§ 13. Fjarskiftiseftirlitið kann gera stakroyndir og mátningar og kann seta upp málitól og aðra útgerð, sum tørvar er á. Eftirlit kann, um neyðugt, verða framt, uttan at boðað er frá frammanundan.

Stk. 2. Fjarskiftiseftirlitið hevur heimild til at útvega sær allar upplýsingar, sum tørvar er á, til tess at útvinna eftirlitið, herundir roknaskapartilfar v.m.

Stk. 3. Fjarskiftiseftirlitið hevur ótarnaða atgongd til fjarskiftiskervi, fjarskiftistænastu ella annan fjarskiftisútbúnað.

Stk. 4. Fjarskiftisbúnaður, sum ikki er grøðkendur til nýtslu í Danmark, kann ikki uttan løyvi fjarskiftiseftirlitsins, innflytast, seljast ella nýtast í Føroyum.

Bøting av breki v.m.

§ 14. Fjarskiftiseftirlitið kann geva boð um bøting av breki á fjarskiftiskervi, -tænastu ella -útgerð, og at viðurskiði annars, fást í rettlug. Tann, ið fær slík boð, hevur skyldu til at akta tey innan freistin, sum eftirlitið setir, er runnin.

Stk. 2. Verða tey boð, sum nevnd eru í 1. stk., ikki fylgd, kann eftirlitið steingja fjarskiftiskervi, -tæn-

astu og -útgjöld. Eftirlitið kann, um neyðugt, gera av at taka niður fjarskiftiskervi og -útgjöld.

Stk. 3. Fjarskiftiseftirlitið kann útvega sær hjálp frá lögregluni, um tað er neyðugt, til tess at útinna eftirlitið sambært §§ 12 og 13, og tá talan er um at fremja tey tiltøk, sum nevnd er í hesi grein.

Dagbøtur

§ 15. Fyri at tryggja, at avgerðir, tiknar sambært hesi lóg, verða fylgdar, kann fjarskiftiseftirlitið ella landsstýrismaðurin gera av, at tann, sum avgerðin viðvíkir, skal rinda dagbøtur so leingi viðkomandi ikki aktar avgerðina.

Kapittul VI.

Kæra, Kærunevnd v.m.

Kæra.

§ 16. Kærast kann til fjarskiftiseftirlitið um virksemd hjá tænastu- og kervisveitarum, eftir hesi lóg.

Stk. 2. Kærufreistin er 4 vikur frá tí degi, kærarin fekk ella átti at hava fingið kunleika til tey viðurskifti, sum kært verður um.

§ 17. Avgerðir hjá fjarskiftiseftirlitinum kunnu skjótast inn fyri kærunevndina í fjarskiftismálum, sum tekur endaliga umsitingarlaga avgerð í málinum.

Kærufreistin er 4 vikur frá tí degi, kærarin fekk kunleika til avgerð fjarskiftiseftirlitsins.

Stk. 2. Kæra er ikki steðgandi uttan so, at kærunevndin tekur avgerð um hetta.

Stk. 3. Í serstøkum førum skal kærarin, um hann biður um tað, hava høvi til munnliga at greiða kærunevndini frá málinum.

Stk. 4. Kæra um brot á konsessiónstreytirnar og um virksemd hjá fjarskiftiseftirlitinum skulu leggjast fyri landsstýrismannin. Kærufreistin er tann sama sum í §16, 2. stk.

Kærunevnd

§ 18. Kærunevndin hevar 3 limir og verður skipað við einum serkønnum í fjarskiftistøkni, einum röknskaparkønnum og einum lögfrøðingi, sum skal vera formaður í nevndini.

Stk. 2. Nevndin er heimilað at søkja sær aðra serkøna hjálp.

§ 19. Kærunevndin skal hava allar upplýsingar hjá fjarskiftiseftirlitinum, sum vóru grundarlag undir tí kærdu avgerðini, og kann áleggja eftirlitinum at seta nærri kanningar í verk.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir í kunningarð nærri reglur um val og virki nevndarinnar, herundir ásetan av gjøldum fyri viðgerð av kærum.

Tagnarskylda

§ 20. Kervisveitarar, tænastuveitarar, umframt fólk í tænastu teitra, hava skyldu til at tala um innihaldið í fjarskiftinum og um nýtslu av fjarskifti. Tað liggur eisini á teimum at seta neyðug tiltøk í verk til tess at fyrbyggja, at óviðkomandi fáa atgongd til upplýsingar um innihald ella nýtslu av fjarskifti.

Heldur ikki er teimum loyvt at nýta slíkar upplýsingar til óviðkomandi endamál.

Stk. 2. Tagnarskyldan eftir stk. 1 fevnir eisini um fjarskiftiseftirlitið og kærunevndina. Tagnarskyldan er galdandi eisini eftir, at viðkomandi ikki longur er í tí starvi, har hann næm sær upplýsingarnar.

Stk. 3. Reglurnar í borgarligu revsilógini § 152 og §§ 152d-152f eru at galda tilsvarendi.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um tagnarskyldu.

Undantaksstøður

§ 21. Í neyðstöðu, sum hóttir heilsu, trygd ella almennan orðan, kann landsstýrismaðurin seta neyðug tiltøk í verk fyri heilt ella partvíst at steðga nýtsluni av fjarskiftiskervinum.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann avmarka nýtslurættin, tá tað er neyðugt fyri at tryggja fjarskiftiskervið. Hesar avmarkingar í nýtslurættindum skulu fráboðast viðkomandi beinavegin. Harumframt skal eisini fjarskiftiseftirlitið hava fráboðan um avmarkingarnar.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um avmarkingar í nýtslurættinum.

Revsing

§ 22. Brot á hesa lóg ella reglur, sum ásettar eru við heimild í lógini, verða revsað við bót ella hefti.

Gjaldskona

§ 23. Hendu lóg kemur í gildi dagin eftir, hon er kunningjard, og samstundis fara úr gildi fyri Føroyar "L. nr. 111 af 30.05.1927 om telefoner på Færøerne".

sum seinast broytt við L.L. nr. 73 frá 24.09.1970, "L.nr 84 af 11.05.1897 um telegrafer og telefoner", sum broytt við "L. nr. 127 af 15.04.1930", L.L. nr. 28 frá 22.05.1969 um áseting av telefongjöldum. Tær

kunngerðir sum søkja sær beinild í teimum í hesi grein nevndu lógum, verða framvegis galdandi, til annað verður ásett.

Almennar viðmerkingar

Fjarskipti søguliga sæð

Fyribils ber til at siga, at fjarskipti (serliga telegraf og telefon) hevur uml. 150 ár á baki.

Tað var telegrafurin, sum setti skjótil á. Eitt tað fyrsta væleyðnaða telegrafsamband, sum fekk góðu móttøku, var sambandið millum bretska býirnar London og Slough, sum var stovnað í 1841. Tvær leiðingar vóru lagdar og fjarritarar vóru fødir fyri at lesa uml. 20 orð um minuttin gjøgnum tey elektrisku signalini. Fyri fyrstu ferð kundu boð nú gevast millum stað við stórum fjárlíka uttan seinking. Flestu av teinum fyrstu telegrafleiðingunum vóru tað jarnbreytarfeløg sum stovnaðu og stóðu fyri, til tess at bøta um trygdina hjá tokferðsluni. Nakað av tíð gekk, áðrenn almenningurin sá virðið av hesum nýggja møguleika, men rúmliga skjótt tók telegrafa-tænasta seg upp í nógvum londum har mett varð, at telegrafa-tænasta var ein uppgáva hjá tí utmenna at taka sær av. Telegrafsanskifti tók rættiliga dyk á seg aftaná at S. Morse, saman við øðrum, bøtti munandi um tøkna og at "morsa" gjørdist kent millum manna. Longu í 1857-58 varð fyrsti kaðalin lagdur tvørtur um Atlantshav millum New Foundland og Írland. Eitt megnar avrið við táíðar tækni. Síðani eru uml. 20 telegrafkaðalir lagdir, og tann seinasti tikið úr nýtslu í 1966. Í 1896 uppfann italiamaðurin G. Marconi tann tráðleysa telegrafin. Her var tala um sending við elektromagnetiskum bylgjum. Elektromagnetiskar bylgjur við bylgjulongdum longri enn ein millimeter verða nevndar radiobylgjur, sum vanliga verða flokkaðar í millnobygjur, kortbylgjur, WHF-bylgjur, UHF-bylgjur og mikroblygjur. Í 1896 sendi hann eina boð yvir nakrar kilometur, og í 1901 var hann førur fyri at senda morsetekin tvørtur um Atlantshavið.

Tó varð tað telefonin, sum tók ræðið av telegrafinum.

Fyrsta vinnuliga telefonstöðin varð stovnað í 1878 í USA, og longu í 1880 varð ein deild av Bell TelePhone Company stovnað í Keypmannahavn.

Hóast uppfanningina av telefonini, so var tað fyrst við alarskiptið, at telefonin yvirhalaði telegrafin sum tann betri egnaði miðilin til at samskiða við yvir longri strekki. Kaðalsamband tvørtur um hav var torført og kostnaðarinikið arbeiðið. Fyrsta telefonketan tvørtur um Atlantshav varð stovnað í 1927, tá ið telefon-tænasta við langbylgjum millum Ongland og USA sá dagsins ljós. Nakað seinni vórðu stutthylgjur nýttar, men góðska og úlit var ikki nøktandi. Tann fyrsti transatlantiski telefonkaðalin varð lagdur í 1956. Síðani eru fleiri kaðalir lagdir, og seinnu árinu eru tað ljósleiðarar, sum hava verið lagdir, istaðin fyri tilfar úr kopari og øðrum metali. Her er tala um leiðarar framleiddir úr serliga reinum glasræðrum. Geisla ljós (laserlys) verður sent gjøgnum kaðalin istaðin fyri streym gjøgnum koparkaðal.

Telesamskipti millum Føroyar og umheimin.

Telegrafkaðalin.

Fyrsti telesamskiðismøguleiki Føroyinga við umheimin kom við telegrafkaðalinum sum í 1906 kom upp á land í Sandágerði. Telegrafkaðalin gekk frá Burwick í Shetlandi, um Sandágerð og víðari til Seyðisfjørð í Íslandi. Frá 1906 og fram til 1943, var kaðalin nýttur til einvegis telegrafi, t.v.s. at bert ein støð kundi senda ísenn. Í 1943 var kaðalin gjørdur til duplex samskiði, t.v.s. at tá kundi tvær støðir nýta støðina samstundis. Stor Nordiske konsernin legði kaðulin, og hevði einkarættin tey fyrstu 25 árin. Telegrafkaðalin var niðurlagdur í 1962, 56 ára gamal.

Ríkistelefonin.

Í 1954 var ríkistelefonin sett á stovn. Ríkistelefonin virkaði um stuttbylgjuradio við tveimum talirásum. Kvaliteturin av hesum var skiftandi, men var heitta samband einasti möguleiki til talisamskiði við umheimin fram til 1962.

Scotlee.

Tað hevði leingi verið eitt ynski um eitt nýtt kaðalsamband við Føroyar og Ísland, men fløgan var hildin at verða nakað stór. Ikki fyrr en ICAO (International Civil Aviation Organization) kom inn í myndina, vóru teir fíggarligi möguleikarnir til staðar. ICAO hevði tørv á einari telefonlinju og 4 telexlinjum, og hevði havt ætlanir um at seta á stovn eina forward scatter skipan (stóru skermanir á Sorntelli vóru til forward scatter samskiði).

Í januar 1962 kom Scotlee kaðalin. Scotlee kaðalin gekk frá Gairloch í Skotlandi um Velbastað í Føroyum og víðari til Vestmannaoyggjarnar í Íslandi. Hagani fekst samband víðari eftir IseeCan kaðalinum, sum ávegis til Corner Brook í New Foundlandi eisini fór á land í Frieriksdal í Grønlandi. IseeCan kaðalin varð tikin í nýtslu um árskiði 1962/63.

Scotlee, sum var telefonkaðal, hevði 24 talirásir, harav tær 8 vóru til Føroyar. T.v.s. at úr Føroyum vóru 8 talirásir suðureftir til Skotlands, og aðrar 8 talirásir norðureftir til Íslands. Seinni fingu 4 talirásir afturat á kaðalin.

Scotlee var tikin úr nýtslu í 1988, 26 ára gamal. Tann parturin sum var ímillum Føroyar og Skotland slitnaði nøkur ár framanundan, og var ikki umvældur aftur.

Ein partur av Scotlee landkaðalinum er tó framvegis í nýtslu. Eftir at Scotlee kaðalin var tikin úr nýtslu í 1988, kannaði Telefonverkið um kaðalin kundi nýtast til digitalt samskiði. Funnist varð fram til at við at seta ein styrkjara á kaðalin úti á Norðasta Horni L.e. miðskeiðis ímillum Telestøðina (telegrafstøðina í havn) og Velbastað, bar til at nýta kaðalin til 34 Mb/s (480 talirásir) samskiði. Alt telesamskiði til og úr Velbastað, Hest, Sandoyrta og Vágoyrta ferð sostatt framman á hesum nú 35 ára gamla kaðali.

SHIFA

Telesamskiði øktist alsamt, og 1971 var ein nýggjur kaðal, Shifa tikin í nýtslu. Shifa, ið er ein stytting fyri SHEtland - Faroes, gekk frá Shetlandi til Akkersvík í Føroyum.

Við Shifa kaðalinum vóksu samskiðismøguleikarnir munandi, við tað hann hevði rúmd fyri 8 "supergruppum", ella í alt 480 talirásum. Eisini Shifa var av gamla analoga slagnum.

Á heysti 1991 byrjaði ein roynd, fyri at vita um til bar at nýta Shifa til digitalt samskiði. Til endamáli var serútgjørd fingin til vega úr Australiá. Royndin eydnaðist so mikið væl, at í 1992 varð útgerð umboðin til endamálið. Í februar 1993 varð skipanin endaliga tikin í nýtslu.

Á heysti 1994 slitnaði Shifa kaðalin fyri seinastu ferð. Við tað at Cantat3 kaðalin júst sama tíðarskeið varð tikin í nýtslu, varð avgerð tikin um ikki at umvæla Shifa aftur. Shifa var annars ætlaður til at halda í 25 ár.

Cantat 3.

Cantat 3 kaðalin varð tikið í nýtslu í nóvember 1994, nakrar dagar áðrenn retlað við tað at Shefa kaðalin slitaði.

Figararnir av Cantat eru í felag : Teleglobe í Canada, Postur & Síni í Íslandi, British Telecom í Onglandi, Tele Danmark í Danmark og Deutsche Bundespost í Týsklandi. Kaðalin gongur frá Sylt í Týsklandi til Pennant Point í Canada. Ávegis eru síðukaðalar til Blábjerg í Jyllandi, Red Car í Onglandi, Tjørnuvík í Føroyum og Vestmannaoyggjarnar í Íslandi.

Kaðalin er okkara fyrsta rættuliga digitala kaðalsamband við umheimin. Í kaðalinum eru 3 optisk fipur per. Tað eina fipurperi gongur frá Blábjerg í Danmark yvir Tjørnuvík og Vestmannaoyggjarnar til Pennant Point í Canada. Samskiftið á fipurperunum virkar við lasarum, sum senda 2,5 milliardir ljósblunk út hvørt sekund. Hetta svarar til 30.000 samstundis telefonsamrøður. Viðmerkjast skal at bert ein lúil partur av hesum er til-ognað okkum.

RÁKID Í ES INNAN FJARSKIFTI

Tá talan er um fjarskifti og ta menning, sum hevur verið á økinum seinastu 15 til 20 árin, slepst ikki undan, at nomið verður við gongdina innan ES.

Í 1984 gjørdi ES-Kommissionin sokallaða "hvítbók", sum staðfesti, at fjarskifti fór at hava ein týðandi leiklut fyri samfelagsligu og búskaparligu menningina og fyri kappingarførið hjá ES-limalondunum.

Í ES-londunum eins og aðra staðni í heiminum hevur høvuðsreglan verið tann, at staturin hevur havt einkarrætt til at reka fjarskifti. Einkarrætturin hevur so verið latin einum ella fleiri heilt ella partvíst almennum stovnum ella feløgum at umsita við konsessión.

Í høvuðsheitum kann sostatt sigast, at tað í hvørjum landi sær hevur verið latið upp í hendurnar á ávísam, ið høvdu serloysi, 1) at leggja niður kervi og útgerð annars, (leiðingar, mastrar o. a.), til at 2) reka tænastur á kervinum (telefoní, datasamskifti, telex o.a.) og til at 3) selja fjarskiftisútgerð til brúkararnar at nýta á kervinum (telefonir, telefax, vekslarar o.a.).

Hetta økið, sum annars innan tøknifrøðina hevur ment seg við rúkanli ferð, hevur sostatt verið stírvíð og ikki virkað eftir handilsligum treytum.

Í flestu londum í Evropa hevur seinastu árin stóru dentur verið lagdur á at seta í verk broytingar, soleiðis at londini kunnu luga seg til lógarbroytingarnar í fíggarliga heiminum. Eitt av teimum økjum, har kravið um broytingar hevur verið hardast, er fjarskiftisøkið. Nýggj lóggáva er sett í verk, sum skal seta út í kornið bygnaðin fyri framtíðarmenningini á teleøkinum, sum skal tryggja støðið undir tí, sum rípt verður "informationssamfelagið". Hugsanin er, at fjarskiftistænastur ikki bara er ein neyðug útreiðsla, men heldur virðis mikið búskaparligt tilfeingi. Áður varð hildið, at menningin á fjarskiftisøkinum var eitt náttúrligt úrslit av búskaparligu gongdini annars. Fjarskifti var ein av teimum fyrimunum, sum fylgdu við búskaparligu menningini. Nú verður fjarskifti í størri mun mettt sum ein partur av og fortreyt fyri búskaparligari og samfelagsligari menning bæði í framkomnu londunum og triðjaneiminum.

Tørvin á at laga fjarskiftisvirksemið til broyttu fíggarliga umstøðurnar hevur kravið stóru hyggjarligar umskipanir. Til fyri stottum hevur fjarskifti í flestu londum verið ein almenn tænasta, sum hevur verið veitt av einum ella fleiri almennum feløgum, og sum brúkararnir hava góddið fyri. Í 1980'unum og 1990'unum er umfangið broyting farin fram í bygnaðinum á økinum, sum er grundað á broytingar í fíggarheiminum annars, bæði av tøknifrøðiligum, fíggarligum og politiskt-hugmyndaðiligum slagi. Fjarskifti verður í alt størri mun partur av øllum virksemi, bæði almennum og privatum, og kappingarførið og livilíkindini annars eru sera tætt tengd at góðari og tryggari fjarskiftistænastu.

Við tí fyrri eyga at bota um kappingarfærið hjá ES-löndunum í sinni heild og sérstakliga á sjálfvum fjarskiptisökinum og skapa möguleikar fyrir betri og bílgari þenastum hefur ES í direktívum, sum galda fyrir limalöndini, ásett, at fjarskiptisökið skal liberaliserast. Hetta merkir, at fyrst skal burtur frá einkarrætti og konsessiön. Ístaðin skal arbeiddast fram ímóti, at alt fjarskiptisökið, sum tað er, verður frælst og einans skipað við kappingarreglum, sum áseta treytirnar fyrir virkseminum á ökinum.

Í skjali 1 eru nevnd høvuðsdirectívinir, sum bava týðning fyrir fjarskiptisökið.

Harafurur er at nevna eitt tað týðningarmesta skjalið innan ES, tá talan er um fjarskipti - nevniliga tað sokallaðu "grønbókina" um fjarskipti, sum kom út í 1987. Í hesum áliti eru útgreinaðar tær meginreglur og høvuðsendamál fyrir fjarskipti, sum hava verið grundarlag undir øllum teimum tiltøkum, sum ES síðani hefur sett í verk á ökinum.

Høvuðsinnihaldið í ES reglunum er hetta:

1. Liberalisering av terminalútgerð:

Hetta merkir, at øll útgerð, sum stendur hjá brúkarunum, er undir friari kapping.

Einkarrætturin, sum almennu fjarskiptisfelögin hava havt til at selja ávís sløg av terminalútgerð, verður sostatt avtikið. Ístaðin verða ásett krøv um felagsreglur (standard) fyrir útgerð og kervisbinding, umframt reglur fyrir sínámillum góðkenning av útgerð.

2. Liberalisering av tænastuökinum:

Hetta hefur við sær, at aðrir tænastuútbjóðarar enn fjarskiptisfeløg skulu hava möguleika fyrir at bjóða út tænastur við at nýta tey kervi, sum fjarskiptisfelögin eiga. Fri kapping er á flestu tænastuökjunum (dataflutningi v.m.). Telefónitænastan, sum er tann seinasta tænastan, sum verður liberaliseruð, er tó í fleiri löndum longu givin fræls.

3. Liberalisering av fjarskiptiskervinum:

Hetta hefur við sær, at tað stendur nýggjum kerviseigarum frítt fyrir at leggja nýtt fjarskiptiskervi, ella at gera nýtslu av øðrum verandi kervi, sum er til taks. Liberaliseringin av hesum öki er í dag á byrjunarstøði.

4. Kapping á mobiltænastuökinum:

Í fleiri evropeiskum löndum er kapping um almennur mobiltænastur (GSM-mobiltkervi, ERMES-persónleitarúþenastar). Hesi öki verða nevnd "sermettindaöki", av tí at bert verða givin fá tilfík løyvi m.a. av teirri orsök, at hesar tænastur skulu hava ávísan frekvens.

5. Avtalur um "samflutning" og "Open Network Provision (ONP)":

Fyrir at styrkja og gera kappingina á tænastu- og kerviökinum möguliga, eru reglur gjørdar um "samflutning" og "Open Network Provision (ONP)", sum áseta tær treytir og teir prísir, sum eru galdandi fyrir, at kerviseigarar og tænastuútbjóðarar kunnu binda seg í og nýta kervið hjá øðrum.

6. Forsýningsskylda:

Til tess at tryggja forsyningskyldu viðvikjandi grundleggjandi fjarskiftistænustum kann umsitingin áleggja kerviseigarum ávísar reglur og skyldur. Herinnállum eru samflutningsavtalurnar og ONP-reglurnar, sum nevndar eru undir stk. 5.

7. Skilnaður verður gjørdur millum fjarskiftismyndugleikarnar í tí einstaka landinum og fjarskiftisfeløgini í Danmark Forskningsministeriet og Telestyrelsen/Tele Danmark, Sonofon o.a.).

8. Gjørdar eru avtalur um samstarv millum ES-Kommissiónina og aðrar felags evropeiskar felagsskapi. Serstakliga snýr tað seg um ETSI (Europæisk Telekommunikations Standardiseringsinstitut), sum ger "standardir" á fjarskiftisøkinum, og CEPT (Europæisk Conference for Post og Tele), sum tekur sær av frekvensum og øðrum.

9. Harafturat eru gjørdar aðrar samtyktir um t.d.: Evropeiskar kappingarreglur og

10. gjørdar eru reglur um felags evropeisk krøv og reglur um EMC viðurskifti (Elektromagnetiskt órógv og immunitetur) í sambandi við sølu av útgerð (fjarskiftisútgerð).

Í sambandi við at fjarskiftisøkið er vordið liberaliserað og komið undir fría kapping, hevur verið neyðugt hjá teimum feløgum, ið virka á økinum, at umskipa seg, fyri at tey hava kunnað lagað seg til broyttu kappingarumstøðurnar.

Av avgerandi týðningi fyri virkseinið á fjarskiftisøkinum eru reglurnar um ONP "Interkonekt" (íbindingaravtalur), sí stk. 5 framanfyri og § 3 í lógaruppskotinum.

Í stutlum kann sigast, at reglurnar um Interkonekt skulu tryggja, at tað ber til at knýta fjarskiftiskervi hjá ymsum kerviseigarum saman, og at ONP er heitið fyri tær reglur, sum áseta undir hvørjum treytum, tænastuútbjóðarar kunnu bjóða út tænastur á kervi hjá ymskum kerviseigarum. Um hesi bæði heiti kann eisini sigast, at tey eru amboð, sum skulu hjálpa til at fremja veruliga kapping í sambandi við, at liberaliserað verður á fjarskiftisøkinum. Hesi amboð verða hildin at vera neyðug, av tí at liberaliseringin í sjálvum sær ikki skapar nakra kapping, tá støðan í flestu londunum er tann, at tey láu feløg, sum eiga kervi í teimum ymsku londunum, í nógv ár franeftir fara at hava eina monopolíknið stöðu. Orsøkin er, at ikki kann væntast, at nýggj feløg fara at gera somu fløgur í kervi beinanvegin, sum longu eru gjørdar framanundan. Skal talan verða um veruliga kapping, er neyðugt at tryggja, at prísir fyri at læra fjarskifti á kervinum hjá øðrum ikki verður ein forðin, tí tá verður eingin kapping. Sostatt verður ikki talan um lægri prísir ella størri útbod.

Nevndu reglur seta eisini stór krøv til uppsetan av rønskapi hjá fjarskiftisfeløgum, við tað at bæði kappingarneymar og teir stovnar, sum hava eftirlit við økinum, í rønskapið kunnu kanna eftir, um talan er um rættarfrímligar prísir. Tað er sostatt eitt krav, at rønskapið skulu vera gjøgnumskygd.

Nevnast kann, at bæði feløgini, sum í Danmark bjóðu út fjartelefon, Sonofon og Tele Danmark Mobil, mugu gjalda sama gjald fyri fjarskifti á fasta kervinum til Tele Danmark. Vandin fyri, at Tele Danmark síðuni flýtur peningin frá einum kassa til ein annan, hevur havt við sær krav um, at felagið verður bytt upp í tvey, so leiðis at kervið verður í einum felag og tænastuútbjóðarin í einum øðrum.

Liberaliseringin innan fjarskiftisøkið er í ES framd í fleiri stigum. Terminalútgerðin (telefonir, vekslarar o.a.) var tað fyrsta, sum bleiv liberaliserað. Síðuni eru komnir onnur øki, og tað seinasta, sum verður liberaliserað, verður vanlig talutelefoni og sjálvt kervið.

Meginreglan er, at all fjarskiftisokið, sum tað er, skal vera fult liberaliseruð 1. januar 1998. Smærri londini í Suðurevropa hava fengið eitt skotbrá uppá 5 ár afturat, og skulu tey sostatt hava liberaliseruð all okið í seinasta lagi 1. januar 2003.

Fleiri lond hava framt liberaliseringarnar skjótari, enn ásett av ES. Millum hesi lond er Danmark, sum hevur framt endaliga liberalisering tann 1. juli 1996.

Av tí at Føroyar ikki eru limir í ES og ikki eru bundnar av ERS-avtaluni, eru vit ikki bundin av teimum reglum, sum eru galdandi fyri ES-limalondini. Hinegin er rákið í ES, hvat fjarskifti viðvíkur, ikki bert galdandi fyri limalondini har. Gongdin er tann sama í Vesturheiminum og aðrastaðni við. Ti hevur nevndin hildið tað verið av stórum týdningi at nema við ES-reglurnar í hesum áliti.

At enda skulu nevnt samráðingarnar í WTO (World Trade Organisation) um liberalisering av fjarskiftisøkinum. Meginreglurnar fyri hesum felagsskapi eru í høvuðsheitinum tær somu, sum nevndar eru frammanfyri, og sum eru galdandi í ES. Sostatt er talan um eitt aljóðaræk, men ES hevur við førða politikkinum á økinum megnað at selt ætlanirnar í verk skjótari enn flest onnur lond.

Um so er, at Danmark bindur seg til WTO-avtaluna, fer hetta eisini at hava við sær skyldur fyri Føroyar (og Grønland), tó at talan helst verður um eina tilgongd.

Gongdin í Danmark

Grundarlagið fyri skipan av fjarskiftisøkinum var í Danmark lagt við lógini um telegrafar og telefonir frá 1897 sum ásetti, at staturin hevði einkarrætt til at leggja og teka telefoniskt og telegrafiskt fjarskifti. Samhætt lógini kundi staturin geva prívatum feløgum konsessión til at umsitja einkarrættin. Fyrst í hesi øldini varð konsessión veitt í lymiskum feløgum. Havafturat var so Statstelefonin, sum umsat fjarskiftið á økjum, har ongín konsessión var. Ríkistelefonin tók sær av sambandinum millum konsessiónshavarnar og umheimin.

Fyrra partin av hesi øldini vórðu gjørdar nógvar umskipanir á økinum. Broytingar vórðu gjørdar í konsessiónslóggávum í 1920'um og samanlegging av smærri feløgum við stórru umframt yvirtøka av tænastum á útjafaraðkjurn frá statstelefonini til stórru privata feløg.

Frá 1953 var myndin tann, at tað í Danmark vóru 3 feløg sum høvdu konsessión til at virka á ávísu økjum. KTAS og Jydsk Telefon sum vóru partafeløg har staturin átti meirilutan og Fyns Telefon, sum var kommunalt partafelag Generaldirektoratið fyri P&T stóð vegna stáin fyri rakstri av fjarskifti á Møn og í Suðurland og tók sær av sambandinum millum konsessiónshavarnar og av antanlanda fjarskiftinum.

Í 1986 fóru fram stórar broytingar á økinum tí nú skuldi P&T ikki longur taka sær av fjarskiftistænastunum. Gamla statstelefonokið á Møn varð latið KTAS og nýtt felag Tele Sønderjylland varð stovnað av statinum. Statens Teletjeneste varð sett á stovn og tók sær av aljóða fjarskifti og m.a. av mobiltelefonini. Samstundis skuldu fjarskiftisfeløgini, sum nú vóru 4 í tali, sjálvi taka sær av sínámillum sambandi.

Í 1990 varð Tele Danmark sett á stovn. Talan var um samanlegging av teim 4 regjunda feløgum og Statens Teletjeneste (nú undir navninum Telecom) í holdingfelagið Tele Danmark har staturin er høvuðspartaeigari.

Tele Danmark er nú skipað sum eitt móðurfelag við 7 rakstrareindum kring landið, og við fleiri dóttirfeløgum sum hava serstakar uppgávur - m.a. Tele Danmark Mobil.

Broytingarnar í 1990 høvdu eisini við sær ein greiðari skilnað millum myndugleika og feløgini, sum virkaðu á økinum. Ein partur av Generaldirektoratunum bleiv samstundis lagdur saman við Teleinspektionun sum stovnað varð í 1986, og bleiv til Telestyrelsen sum nú er eirlítsstovnur. Í 1994 gjørdist fjarskiftið mál undir granskingarmálaráðnum, generaldirektoratið fyri P&T varð tíkið av, og tey øki, sum vóru eftir, og sum

myndugleikarnir skuldu taka sær av, vórðu flutt til granskingsmálaráðið.

Síðani 1897-lógina eru gjørdar ymsar broytingar á lógarøkinum.

Fyrsta týðandi lógin, eisini tá viðvíkur liberalisering, var lógin um terminalútgerð frá 1986. Í hesi lóg varð ásett, at teleterminalútgerð, sum hevði verið fevnd av einkarrættinum - skuldi liberaliserast soleiðis, at øll tilfisk útgerð, sum var floksgóðkend, kundi tengjast at fjarskiðskervinum.

Í hesum sambandi kann nevast, at TFL seinast í 80'unum slepti sínum einkarrætti til terminalútgerð. Hetta varð ikki gjørt við lóg, men var ein ástannan av, at tað ikki bar til hjá okkum í longdini at tvíhlaða um einkarrættin, tá tað í londunum utanum okkum frítt bar til at keypa og nýta tilfiska útgerð.

Tíðarætlanin, sum varð sett fyri liberalisering av terminalútgerð, gekk frá 1988 til januar 1992, tá møguleikin fyri at keypa 1. telefonapparat, PABC (vekslarar) og innanhýsis skipanir sum tað seinasta skuldi veri liberaliserað.

Liberaliseringin bleiv tó flutt fram til juli 1992 eftir, at tað gjørdist greitt, at ES-fyriskipanir um kapping á terminaløkinum kravdu hetta. Síðani er staðfest, at ES-fyriskipanir avmarka rásaróðnið á danska fjarskiðsøkinum og í staðin áseta karnarnar. Hetta hevur havt við sær, at Danmark tá tað snýr seg um liberalisering hevur roynt at verið eitt sindur frammantfyri tíðarætlanina, sum ES hevur sett.

Níðanfyrir er víst, nær Danmark hevur liberaliserað tey ymsu økini:

- Liberalisering á fælagsantennuøkinum (1988-1990).
- Kapping á fartelesfonøkinum (1992) tá annar GSM-operatorur (Sonofon) fekk loyvi.
- Liberalisering av dataflutningi (1993), og víðarisøla av føstum sambandi.
- Liberalisering av víðarisølu av talutelefoni (1994).
- Liberalisering av fylgisveinastøðum (1995).
- Liberalisering av privatum kervi millum ymisk øki (geografisk adskilte enheder) (1995).
- Full liberalisering av fjarskiðstænastu (talutelefoni) og rættinum at leggja og reka kervi (1. jul. 1996).

Sostatt er alt fjarskiðsøkið liberaliserað.

Frá 1/7-1996 er fræls kapping á øllum fjarskiðsøkinum.

Við endaligu liberaliseringini misti Tele Danmark einkarrætt sín. Í dag eru 3 onnur feløg, sum bjóða út tænastur á kervinum umframt fleiri onnur, sum bjóða út óvísar avmarkaðar tænastur.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

nd. § 1.

Reglan setir upp nøkur slevnumið, sum hildið verður, at ein nýggj lóg um fjarskið eigur at hava sum karm.

Roynt hevur verið at raðfest hesi endamál, ottan at ein tá eigur at leggja ammað í hesa raðfesting enn nakrar meginreglur.

Hvat punkti *a* viðvíkir, er her eisini skilað til, at "resources" verða nýtt við skili. Her verður hugsað um, at tað eigur at verða ein miðvís samskipan av tí útgerð, sum verður nýtt til fjarskið, so sum kaðalar, mastrar, fylgisveinastøðir v.m.

Í punkti *b* er so skilað til, at tað eigur at verða eitt endamál, at borgarar um alt landið hava somu spændir, hóast tað sæð frá einum fíggarligum sjónarmiði eru stórar fløgur, ið skulu til, at leggja kaðalar v.m. til allar bygdir í landinum.

Í punkti *c* eru sett krøv til tøkniina. Ástannast má, at tað er sera umráðandi, at Føroyar ikki verða eftirbáur

á fjarskiðisøkinum. Júst á hesum øki er menningin sera stór, og regluligar broytingar eru á tekniliga økinum, sum skjótt kundu hava við sær, at vit verða afturásigldir, um ikki vit fylgja við í menningini.

Í punkti *d*, er tíkið við, at ongur forðingur skulu verða hjá brúkarum at tengja seg at einum fjarskiðiskervi.

Talan kann verða um, at fleiri hava áhuga í at kappast við Telefontverk Føroya Løgtings og eisini hava áhuga í at stovna egin fjarskiðiskervi. Verður tað so, er neyðugt, at hvør tann, sum hevur slík kervi, má geva øðrum rett til at nýta eins eigna og óvagt.

Næsta punkt *e* er um samskipan og er í framhaldi av tí, sum er nevnt beint frammanundan. Eisini her er talan um at leggja til nettis ein fjarskiðispolitikk, sum skal tryggja, at fortreytímar fyri fríðsari kapping eru til staðar.

Síðani er skilað til undir punkt *f*, at fjarskiðistænastan skal laga seg eftir tí tørv, sum til hvørja tíð er. Sum nevnt omanfyri, er menningin á økinum sera stór, og her tænastur, sum verða bjóðaðar fram, broytast rættiliga skjótt. Teir, sum bjóða seg fram á fjarskiðisøkinum, eiga at hava eitt yakið oyga við broytingum í tørv, sum serliga ger seg galdandi í føroyska vinnulívinum eins og hjá øðrum, og sum hesi eiga at fylgja við í. Lógin skal m.a. fremja menningina av fjarskiðistænastu og fjarskiðisútgerð, sum menningartamáli, eldra ættarliði og aðrir brúkarar við serligum tørv hava á serligum fjarskiðistænastum.

ad. § 2

Neyðugt er at hava umfatandi allýsingar í lógini, tí lógarteksturin verður munandi einfaldari. Vóru ongur allýsingar hevði lógarteksturin verið uppaftur meira torgreiddur og flækjasligari at lesa og skilja, enn hann er í verandi lóki. Eisini eru allýsingarnar grundaðar á, at fjarskiðisøkið í stóran mun er skipað í alhjóða høpi, og tað slepst so gott sum ikki undan mátsliga at halda seg til tey hugtøk, sum finnast í ymsum millumlandasáttmálum um fjarskiði. Nøkur av hugtøkunum eru í neyvum samsvari við teir millumlandasáttmálar, sum eru galdandi fyri Danmark og harvið eisini fyri Føroyar.

Somuleiðis hevur verið skeitt eftir teimum "direktivum", sum ES hevur skipað økið við og álagt limalöndunum at fylgja.

Í Art. 90 stk 3 í ES-sáttmálanum er ásett:

Medlemsstaterne afstår for så vidt angår offentlige virksomheder og virksomheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder, fra at træffe eller opretholde foranstaltninger, som er i strid med denne Traktats bestemmelse, navnlig de i artiklerne 7 og 85-94 nævnte.

Virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, eller som har karakter af fiskale monopoler, er underkastet denne traktats bestemmelser, navnlig konkurrence-reglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem.

Udviklingen af samhandelen må ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse.

Kommissionen påser, at bestemmelserne i denne artikel bringes i anvendelse, og meddeler, såfremt det er påkrævet, Medlemsstaterne passende direktiver eller beslutninger.

Tað eru serliga tey í **Skjal 1** nevndu direktiv, sum skipa økið í ES:

Grannalond okkara, serliga Ísland og Noreg, eru heldur ikki sloppin undan ávirkanini frá tí ES-fyriskipan, sum er farin fram.

Við EES-sáttmálanum hava EFTA-löndini, herundir eisini Ísland, givið seg undir, at tey í lóggávu teirra

skulu geva seg undir nakrar av teimum viðtøkum, sum ES hevur á fjarskiðisøkinum.

Her eru tey mest umráðandi direktivini, nr. (90/387) og (90/388), sum skilast til undir 2. og 3. í **Skjali 1**.

Høvuðsendamálið við hesum reglum er at bjóða brúkarinum eina betri, biligari og snidligari fjarskiðistænastu og hetta eigur eisini at verða galdandi í Føroyum.

Fyrst er at viðmerkja, at valt er orðið fjarskiði fyri tað, sum danir nevna telekommunikation. Orðið kenst í føroyskum frammamundan, tí vit hava t.d. sama orð í fjarríti og fjarritari. Hildið var hóskandi at nýta hetta snøgga orð, sum er heinleidis umseting av griska orðinum *tèle*, ið merkir fjart ella fjarur. Hetta hóast tað, at orð við *tèle* sum einum parti av sær eru vanlig í føroyskum máli, t.d. telefon, telefaks, telegrafur, telegrafistur, telegram v.m.

Verður síðani farið til tey einstøku hugtøkini, skulu viðmerkingar gerast til nøkur teirra.

Hugtakið *fjarskiði* setir karmín fyri tað sakliga virkisøkið, talan er um. Talan er um endurgeving av tí enska tekstinum í millumlandasáttmála hjá International Telecommunication Union, har sagt verður soleiðis: Telecommunication:

Any transmission, emission or reception of signs, signals, writing and sounds or intelligence of any nature by wire, radio, optical or other electromagnetic systems.

Virkisøkið er, sum sæst av hesum, óheft av, hvør teknilig loysn er vald, t.v.s. líka mikið um talan er um kaðalbortð ella tráðleyst samskiði, og líkamikið um sambandið er jarðbundið ella um fylgissvið.

Ljós er eisini tikið við. Geisla ljós (laserlys) verður t.d. nýtt at senda signal gjøgnum sonevndar ljósleiðarakaðalar. Slíkir kaðalar, Cantat-kaðalin kann nevast sum dømi, verða í løtuni tagdir um stóran part av landinum.

Hugtakið *fjarskiðiskervi* fevnir um øll sløg av infrastrukturi innan økið. Her verður hugsað um kaðalar, mastrar, støðir, parabolar v.m. Tað eru øll sløg, hugsað verður um, og líka mikið um talan er um fast ella ikki fast samband og óheft av, hvør ið eigur, ella hvør nýtslan er. Radiósamband frá einari støð til aðra er soleiðis ein partur av fjarskiðiskervinum.

Hetta kervið verður avmarkað at røkka til kervisendan.

Fyri talitelefónina merkir hetta, at kervið rækkur inn á ognina hjá viðskiftafólki, og verður í flestu fornum talan um tað fyrstu "stikkontaktina", sum kaðalin verður festur í. Júst við at avmarka fjarskiðiskervið til kervisendan, er harvið givið, at sjálvur telefonapparatið, telefakxólið, vekslarin, modem v.m. ikki eru partar av kervinum og soleiðis ikki fevnd av einkarrættinum. Hetta var annars galdandi eftir 1897-lógini, og TFL kannaði sær rett til at selja, leggja inn og halda viðlíka slíka terminalútgereð. Tað eru nú nøkur ár síðani, at TFL slepti hesum rætti og ikki gjørdi nakað við, at kappingarneytar marknaðarførdu slíka útgereð. Hinvegin er tað greitt, at um tað frá kervisendanum er stovnað annað fjarskiðiskervi, og hetta kervið er almoniligt hjá ella ætlað almenninginum, er talan um, at hetta eisini er *almenn fjarskiðiskervi*, sum er fevnt av einkarrættinum.

Hugtakið *fjarskiðistænasta* er sera umfatandi. Tað fevnir um ljóð-(talu), data-(tekst) og mynd-(video) flutning. Tøknin í dag gevur so fjølbroyttar møguleikar, at tað kettliga kann samskiðast bæði við talumynd og data samstundis. Tí er tíðin lúrin frá tí gomlu flokkingini, har talað varð um telefon og telegraf. Í dag verður alsamt fleiri staðir ntøguleiki fyri sonevndum ISDN (Integrated Services Digital Network) kervi, sum er av slíkum slagi, at bæði tala og data verður flutt samstundis.

Fjarskiðistænasta kann tí vera so ymisk, bæði ein flutningstænasta berturav ella ein blandingur av eini tæna-astuveiting og flutningstænastu. Fjarskiðistænasta fevnir eisini um tænasta, sum bjóðuð verður frá útgereð,

sum er tengd at kervinum ella portum av tí, sjálvt um tað ikki samstundis verður hjóðað samskipt, til dømis teldupostur(E-mail) og aðrar elektróniskar postkassatænastur.

Sama er gálendi fyri tilboð um atgongd til databasir, men soleiðis at brúkarin sjálvur ella onkur tænastuveitari syrgir fyri uppseting av sambandi við fjarskiptiskervið.

Tænasta, ið er blanding av fjarskipti og sjónvarpi, t.d. at bleggja sær ein videofilm um fjarskiptiskervi (video on demand), sum ikki er ókent fyribrygdi aðrastaðni, er eisini fjarskiptitænasta.

Soleiðis eru tilboð um veiting av "fæstum sambandi" at meta sum fjarskiptitænasta.

ad. § 3.

Sambært heimastýrislógini er á Liste A undir pkt. 12 nevnt "Stedligt Post- og Telegraf- og Telefonvæsen." Tann 13. maj 1948 varð málseekið "*Telefonmål i Føroyum*," sambært Løgtingssamtykt lagt undir heimastýrið, og heimastýrið tók tá lóggávu- og umsitingarvaldið á fjarskiptisøkinum.

Tó var bert talan um fjarskipti í Føroyum og soleiðis ikki fjarskiptissamband Føroya við úrheimin.

Í Lov nr. 111 af 30. mai 1927 om 'telefoner på Færøerne, sum seinast broytt við LL nr. 73 frá 24. september 1970, var í § 1 ásett:

"Lagtinget har med de i denne Lov angivne Begrænsninger Eneret til Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne, Radiotelefoner dog undtagne".

Reglur í § 3 í lógaruppskotinum, staðfestir einkarrættin hjá Heimastýrinum.

Rættindahavarin eftir lógaruppskotinum er føroyska *heimastýri*.

Her er heimastýrið valt ístaðin fyri Føroya Løgting ella Føroya Landsstýri. Sum sást beint omanfyri er rættindahavarin eftir verandi lóg Løgtingið.

Í grannalondum okkara er rættindahavarin vanliga "staten", og vit hava hildið, at tá Føroyar ikki eru sjálvstøðugt ríki, eigur at verða valt heimastýrið.

Sakliga virkisøkið í lógaruppskotinum er altumfatandi, og lýst við hugtøknum "fjarskipti", "fjarskiptiskervi" og "fjarskiptitænasta", sum øll eru endurgivin frammanfyri undir allýsingunum.

Sammett við støduna, sum hon er í dag sambært Lov nr. 111 af 30. 05. 1927 om Telefoner på Færøerne, sum seinast broytt við LL nr. 73 frá 24.09.1970, er lógin meira umfatandi. Deils nýtir verandi lóg heiti "anlæg og drift af telefoner", sum kanska kan sigast at verða eitt sindur ívasamt um hvat tað fevnir um, og deils var radiotelefon undantikin.

Við at vísa til hugtakið "fjarskipti", er ætlað at lata lógina fevna um allar hugsandi fjarskiptismálar og víst verður til viðmerkingina um hetta hugtak.

Heimastýrið hevur so einkarrætt til fjarskipti, sum m.a. merkir

at heimastýrið hevur einkarrætt til at leggja, uppseta, ella stovna og reka sjálvan infrastrukturin ella tað sum verður nevnt *fjarskiptiskervi* t.e. kaðalar, stæðir, mastrar, parabolar v.m.og

at heimastýrið hevur einkarrætt til at veita *fjarskiptitænastu* á hesum kervi.

Avmarkingar í lóggávuheimild heimastýrisins skulu síðan annaðast.

Hóast lógaruppskotið nú, sum meginreglu fevnir um alt fjarskiptisøkið, so er tað greitt, at markið millum lóggávuveld heimastýrisins og ríkisstýrisins setur karmar fyri hvussu umfatandi lógarskipanin er.

Sum kunnugt eru sambært heimastýrislógini málseekini skipaði á lista A og B. Tað, sum hevur serligan týdning í hesum sambandi, eru tey málseekini, sum hvørki eru á lista A ella B ella tey, sum verða nevnd Ríkismál, har heimastýrið onki lóggávuveld hevur. Tá heimastýrislógin varð veruleiki, setti danski departementcheferin Andr. Møller undir samráðingunum upp ein lista frá 25. juni 1947, sum lýsti nøkur av hesum málseekjum.

Tey sum í fjarskiðishópi hava týdning eru fylgjandi:

- Sager om rigets forhold til andre magter
- Sager om rigets forsvar
- Områder, hvis ordning følger af internationale pligter og aftaler
- Spørgsmål, der kan have særlig udenrigspolitisk betydning

Hetta hevur m.a. við sær, at hesi øki ikki eru fevnd av einkarættinum í § 3:

Neyð- og trygdartænasta (nød- og sikkerhedstjenester)

Sambært altjóða millumlanda sáttmálum, hava strandalond skylda til at veita neyð- og trygdartænastu. Hetta merkir, at tað t.d. er 24 tíma vakt, har lútað verður á ávísam frekvensum, um nøkur neyðboð eru. Henda skylda liggur á Danmark. Í Føroyum verður henda tænasta umsitin av Tórshavnar Radio, og danir læra út reiðslurnar av hesum.

Hetta er partur av altjóða skyldum Danmarkar og hevur við sær, at økið er uttanfyri lóggávuveld Føroya Løgtings.

Hernaðarmál

Sum omanfyri tilskilað, eru hernaðarmál Danmarkar eisini ríkismál og soleiðis undantikin lóggávuveld Føroya Løgtings.

Hetta merkir, at tað fjarskiði, sum t.d. Marinustøðin og støðin í Mjerkadali hava ella ynskja at hava, eru undantikin frá einkarættinum. Tó treytað av, at fjarskiðið verður nýtt til endamálið og ikki til privata nýtslu.

3. Loftferðsla

Málsøkið "luftfart" er samb. Heimastýrislógini á lista B og sostatt felagsmál, og er hetta øki ikki yvirtikið. Hertil kemur at altjóða millumlandasáttmálar skipa atgongdina til fjarskiði í samband við loftferðslu. Lóggávuveldið er soleiðis hjá Danmark, umframt at Danmark sáttmálaliga er bundið av altjóða reglum.

Tí er tað fjarskiði, sum Statens Luftfartsvæsen hevur ella ytskir at hava, undantikið føroyskari lógrætturfigari skipan og eisini undantikið einkarættinum, í tann mun fjarskiði er ein liður í uppgávnunum hjá Statens Luftfartsvæsen.

4. Radiofjarskiði

Sambært Heimastýrislógini er eftir lista B radio skilað til sum felagsmál. Hetta málsøki er sera umfatandi og partur av økinum er longu yvirtikin. Í 1951 var, samb. tingmáli 19/1951, uppskot um at: "Tingið samtykkir at heita á Ríkisstýrið at radioútlarp, sum nú fellir undir tey mál, sum nevnd eru í deild B eftir Heimastýrislógini, hereftir verður føroyskt sermál".

Økið "radio" er jú munandi víðari enn tað, Útlarp Føroya fevnir um, tí við radio skilst alt radiofjarskiði. Tá omanfyri nevndi partur av málsøkinum varð yvirtikin, skilaði forsætismálaráðið m.a. soleiðis til: "En række forhold vedrørende den tekniske drift af radiospredningsstationer, der befinder sig indenfor det danske riges territorium, er underlagt de i den internationale telekommunikationskonvention med tilhørende radioreglement fastsatte bestemmelser, samt de af Danmark tiltrådte internationale aftaler, der navnlig angår sendernes maximale effekt, frekvenser og andre tekniske krav vedrørende radiospredningsstationerne, der har relation til de forstyrrelser, stationen kan forårsage internationalt. Da de tekniske forhold vedrørende radiospredning, for hvilke ministeren for offentlige arbejder er ansvarlig, således i væsentlig grad er sammenknyttet med forholdet til udlandet, vil man anse det for nødvendigt, at disse spørgsmål fortsat bevares under ministeriet for offentlige arbejder, medens man intet finder at erindre imod, at spørgsmålet vedrørende

udsendelsernes program og radioafgift overgår til en selvstændig radiofoní".

Sum tað sæst av hesum, er tað nakað ógreitt, hvørjir partar av málsekinum "Radio" eru yvirtíknir. Uppskot landsstýrisins varð samtykt tann 11. aug. 1955, og tann 12. jan. 1956 legði landsstýrið fram uppskot um úlvarp í tingmáli nr. 27/1955. Í viðmerkingunum sigur landsstýrið millum annað: "Radio er ført á lista B í heimastýrslógini og kann sostatt verða yvirtíkið sum føroyskt sermál eftir samráðingar við ríkisstýrið. Tílíkar samráðingar hava farið fram og ríkisstýrið er sinnað at ganga lögtingsins ynski á mæti. Generaldirektoratet vil hava umsjón við tekniska raksturin, og hetta vil vera skipað á Telegrafstøðni í Havn". Uppskot landsstýrisins varð samtykt tann 27. jan. 1956.

Sum tað framgongur av omanfyrirstandandi, er nakað av ósamsvari millum fatan landsstýrisins og ríkisstýrisins hvussu umfatandi yvirtøkan var. Landsstýrið sipar til, uttan avmarking, at "radio... kann sostatt verða yvirtíkið...". Undir øllum umstøðum er tað greitt, at umsitingin av øllum málsekinum "radio", við undantaki av Úlvarpi Føroya, hevur verið í hondum ríkisstýrisins, líka síðani 1956. Somuleiðis er tað greitt, at ríkisstýrið er av teirri fatan, at bert radiofoni varð yvirtíkið.

Radiofjarskipti er hjá Danmark undirgivið altjóða millumlandasáttmála, og sostatt, í hvussu so er ein partur av tí. danskt ríkismál.

5. Aðrir danskir ríkisstovnar

Danskir ríkisstovnar í Føroyum, so sum Ríkisumboðið, dómsvaldið og lögreglan, eru sjálvandi dansk ríkismál, sum lögtingið onki lóggávuveldi hevur yvir. Hesi hava eisini rætt til at stovnað egin fjarskiptiskervi, í tann mun hetta er liður í rækjan av stovnsins uppgávum.

ad. § 4

Staðarlaga ríkissøkið lógarinnar er positivt sett inn í lógina, hóast onkur vil halda, at tað er óneyðugt, tí lógin bevdí verið galdandi fyri sama økið líka mikið um tað stóð í lógini ella ei.

Aðalmunurin í lógaruppskotinum sammett við verandi lóg er, at lógarøkið nú ikki bert er fjarskipti innanlýsis í Føroyum, men eisini fjarskiptissamband okkara við úrheimin.

Nakað av tvídrátti hevur verið millum Danmark og Føroyar um markið millum lóggávuveldi Løgtingsins og danska ríkisstýrið, tí ymist var, sum menn lögdu í merkingina av orðinum "'Stedligt Telegraf- og Telefonvæsen". Hesin spurningur hevur nú bert akademiskan týðning og tí verður ikki komið nærri inn á henda spurning. Í øllum førum hevur eingin ósetja verið um, at tað var Danmark, sum bevdí ræðið á uttanlandasamskiptinum.

Danmark hevur nú, í sambandi við krav frá ES um liberalisering á fjarskiptisøkinum, tikið stigið fullt út og latið Løgtinginum upp í hendi at skipa alt fjarskipti Føroyinga, tað er bæði innanlandssambandið og samband Føroya við úrheimin.

Hetta uttanlandasamskiptið verður nú eisini føroyskt málseeki, og sjálvstøðug lóg er lögð fyri Løgtingið um hetta.

Tá tað eru so ymiskar uppfatanir av hvat "sjóðki" merkir, skal takast samant, hvønn týðning hetta hugtak hevur sambært fólkarættarlígun reglum.

Tá talan er um sjóðkið er tað hugtakið í *Geneve-sáttmálanum* frá 29. apríl 1958 sum talan er um. Hesir millumlandasáttmálar eru:

1. Convention on *The High Seas*, sum kom í gildi 30. sept. 1962.
2. Convention on *The Continental Shelf*, sum kom í gildi 10. juni 1964.
3. Convention on *The Territorial Sea and The Contiguous Zone*, sum kom í gildi 10. september 1964.

4. Convention on *Fishing and Conservation of The Living Resources of The High Seas*, sum kom í gildi 20. mars 1966.

Í sáttmálalum um "Territorial Sea and The Contiguous Zone" er hugtakið "*Territorial Sea*", lýst soleiðis í *Article 1*:

The sovereignty of a State extends, beyond its land territory and its internal waters, to a belt of sea adjacent of its coast, described as the territorial sea.

Í *Article 2* er ásett:

The sovereignty of a coastal State extends to the air space over the territorial sea as well as to its bed and subsoil.

Tá talan er um "sjóðki", er tað "territorial sea" talan er um, sum í fyrstuni var 3 fjórðingar, men seinni fyri flestu strandalond varð víðkað til 12 fjórðingar.

Samt er hjá øðrum londum sum t.d. Íslandi og Noregi.

Uttanfyrri hetta sjóðki er tað, sum sambært millumlandasáttmálum verður nevnt *The High Seas*, og er hesin sjóðgur ikki lagdur undir fullveldisovereignty hjá nokrum ríki, men er opin fyri øllum londum, berandi:

1. Freedom of navigation;

2. Freedom of fishing;

3. Freedom to lay submarine cables and pipelines;

4. Freedom to fly over the high seas.

Sum tað sæst av pkt. 3, er ikki neyðugt við nokrum loyvi til tess at leggja t.d. telefonkaðal, uttanfyri 12 fjórðingar. Hinegin er neyðugt við loyvi frá strandalundinum innanfyri teir 12.

Til dømis skuldi loyvi gevast til at leggja Cantat kaðalin eftir havbominum innanfyri teir 12 fjórðingarnar og at leggja hann eftir jørð til støðna í Tjørnuvík. Telefonverk Føroya Løgtings tók sær av áhugamáliðum føroyinga í hesum sambandi og loyvi til at leggja kaðalin.

Eitt heilt annað hugtak er so "*continental shelf*", sum hevur verið væl umrøtt í sambandi við smáðringar okkara við breitar um, hvussu langt okkara landgrunnur rækkur. Her verður vanligi nýtt heiti "landgrunnur" fyri enska hugtakið.

Í sáttmálalum um "The Continental Shelf", er í *Article 1*, ásett:

For the purpose of these articles, the term "*continental shelf*" is used as referring (a) to the seabed and subsoil of the submarine areas adjacent to the coast but outside the area of the territorial sea, to a depth of 200 metres or, beyond that limit, to where the depth of the superjacent waters admits of the exploitation of the natural resources of the said areas; (b) to the seabed and subsoil of similar submarine areas adjacent of the coasts of islands.

Tá tað í § 3, 2. stk. er her skilað til at lógin er galdandi fyri m.a. "frílandsvirki innan kolvetnisvinnu á landgrunninum" er tað "*continental shelf*", sum sýnað verður til.

Fyrirmyndin fyri hesum partinum av greinini er tikin úr norsku lóg, Norsk Lufthavslag nýtir orðalagi "anlegg og innretninger av enhver art med tilknytning til petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen." Hetta orðalag er tikið frá norsku lógini um "petroleumsvirksomhet".

Føroysk lóggáva um kolvetnisvirki verður smíðað í lønini.

Har hevur verið skeitt eftir utlendskum lóggávu. Orðalagið, har verður nýtt í staðin fyri "anlegg og innretninger", er *frílandsvirki* innan kolvetnisvinnu á landgrunninum og varð hildið, at tað hóskandi eisini kundi verið nýtt her.

nd. § 5

Í verandi lógum um telefon og telegraf, sum eru:

Lov nr. 84 af 11.05.1897 om Telegrafer og Telefoner, som ændret ved L. nr. 127 af 15.04.1930 og

Lov nr. 111 af 30.05.1927 om Telefoner på Færøerne, som seinast broytt við L. nr. 73 fra 24.09.1970 eru fleiri øki undantikin einkarættinum.

Í § 2 í 1927-lógini eru hesi undantøk:

a) Anlæg, der af Kommuner eller af kommunale Institutioner (Brandvæsen, Vandvæsen m.m.) udelukkes

ende benyttes i den indre kommunale Tjeneste;

- b) Anlæg indenfor en Ejendoms Grænser eller mellem flere samme Ejer tilhørende eller til en og samme Bedrift forenede Ejendomme, alt dog under Forudsætning af, at det paagældende Anlæg alene benyttes til Ejersens eget Brug;
- c) Anlæg, der iværksættes af indtil 10 Personer udelukkende til eget Brug, for saa vidt Afstandene mellem dets Endepunkter i ingen Retning overstiger 20 km, alt dog under Forudsætning af, at der i Anlægsøjeblikket paa de vedkommende Steder ikke findes et Lagtinget tilhørende Anlæg, som kan komme de paagældende Personer til Nytte.

Av hesum undantøkum hava pkt. a) og c) stórt sæð ongan týðning og eru tí ikki endurtikin í lógaruppskotinum.

Hinvegin hevur undantakið eftir pkt. b), stóran týðning og er tí tikið við óbroytt frá verandi lóg, burtursæð frá málsligum snákingum.

Til § 5 er annars at viðmerkja:

Ókkurt mál hevur verið á skránni, har ósemja hevur verið millum TFL og privatar, um rættin til egið kervi, eftir hesi reglu.

Fyrirhæls er tað málið í Føroya Rætti til avgerðar, sum skal taka støðu til um fútabann, sum sett var móti virksemiinum, lógliga var sett og framt.

Tá nú nýtt lógaruppskot verður smíðað, sum skapar karmarnar fyri, at alt fjarskiftisøkið verður "liberaliserað", verður hildið, at tey økið, sum frammnanundan vóru fræls, sjálvandi eisini skuldu verða tað eftir nýggju lógini, og tí er undantakið óbroytt tikið við.

Hesin tekstur kom inn í dansku 1897-lógina, og tá vóru nakrar viðmerkingar gjørdar í 1895, sum framvegis kunnu hava týðning fyri, hvussu henda grein skal skiljast.

Í viðmerkingini verður sagt:

"..herved er der f.eks. givet Ejerne af flere til eet Landbrug forenede Ejendomme Adgang til at forbinde disse indbyrdes ved Telefontræklæg og en Fabrikant Adgang til at iværksætte Telefonanlæg mellem Fabrikken og dennes Oplag eller hans Kontorlokale m.m."

Sum lógarteksturinn er orðaður, kunnu fjarskiftiskervi eftir hesi grein leggjast millum fleiri ognir utan loyvi, líka mikið hvussu langt strekki er millum ognirnar, um bert kervið er á føroyskum land- og sjóøkið.

Tað, sum setur markið fyri hesum kervi er, at kervið bert er til eigarans egna nýtslu. T.v.s. at kervið ikki kann nýtast til samskipti, har aðrir enn eigarin, eru partar í samskiptinum.

Kervið má soleiðis ikki vera tengt at tí almenna fjarskiftiskervinum og nýtast til samskipti við onnur.

Kervi, sum verða nýtt av fleiri lögfrøðiliga óheftum persónum, ella um tær sambundnu ognirnar ikki hava sama eigara, eru fevnd av einkarrættinum.

Fyri virkir kann atgongdin til at leggja slík kervi hava stóran týðning fyri leirra innanhýsis samskipti. Tá ið slíkt kervi sambíndur fleiri ognir hjá sama eigara, kunnu fjarskiftisútreiðslurnar soleiðis minkast.

Viðmerkast kann eisini, at lógin ikki fevnir um tað fjarskipti, sum ÚP og SVF bjóða fram. Her er fjarskipti samb. serstakum lögtingslógum tryggjað untrøddu stovnum.

Viðmerking til Kapitul III.

Í hesum kapitli verður so ásett, hvussu skipan av fjarskiftisøkinum fer fram. Sum kunnugt er tað TFL, sum eftir verandi lóg hevur havt einkarrætt. Karmarnir fyri eini líðiligar skipan eru settir í lógaruppskotinum. Eftir hesum er eftir § 8 møguleiki til at veita konsessiún til fleiri á sama økið, fyri at skapa kapping, sum roknað verður við gevur viðskiftafólki betri og hftigari tænastu.

Hetta er tann eini møguleikin at skapa kapping, men umframt tann møguleikan, er eisini møguleiki eftir § 7 heilt at undantaka økið frá einkarrættinum, soleiðis at tað verður pára frælst at virka á økinum. Lógaruppskotið er smíðað soleiðis fyri at skapa karmarnar fyri, at Føroyar kunnu fylgja við grannalondum okkara, har fjarskipti í stóran mun verður liberaliserað. Av norðurlondum er Svøríki og Danmark á odda á hesum øki, men eisini Noreg og Ísland eru væl við í hesum og hava tikið fleiri stig til liberalisering av ávísam tænastum.

Heimildirnar til annaðhvørt at liberalisera fjarskipti gjøgnum veiting av konsessiónum til fleiri persónar ella feløg ella at taka stig fult út og gera ávís økið fræls, fevnir um alt fjarskipti, tað er bæði sjálvt fjarskiptiskervið (infrastruktur) og fjarskiptistænastan.

ad. § 8

Sum tað sæst er greinin skift sundir í nakrar treytir, sum skulu áleggjast og nakrar, sum kunnu áleggjast.

Vert er at býta merki í, at tá nakrar treytir lítra a) - e) eru nevndar, er her talan um nøkur dømi. Avgerandi er, at landsstýrið hevur, sum skilað til í 3. stk, rætt til at "...leggja aðrar treytir við...". Greinin viðvíkur nøkrum meginreglum, sum kunnu koma uppá tal. Tað liggur á Landsstýrinum af meta um hvørjar treytir skulu setast í konsessiónni. Meting landsstýrisins er innan ávísar kannar herundir setir endanál lógarinnar nakrar kannar fyri hvat dentur skal leggjast á, og síðani eru tað vanligu umsitingarligu meginreglurnar.

Í lítra a) er við treytni um staðarlaga økið, serliga havt í huga tað sonevndu "forsýningsskylduna". Tað er rættlaga greitt, at tá konsessión verður veitt, eigur tað almenna at tryggja sær, at staðarlaga øki, sum viðkomandi fær rætt at virka á, ikki bert verða tey støð, sum viðkomandi uppá forhend metti sum lønandi. Fyri at taka eitt lítið dømi: Fartelefon í Føroyum í dag eru tær sonevndu NMT telefonirnar, sum stórt sæð bert verða nýttar í norðurlondum. Í Europa verða sonevndu GSM-telefonirnar nýttar. Um onkur søkti um konsessión til at leggja fjarskiptiskervi og veita fjarskiptistænastu til GSM, í Tórshavn ella Klaksvík, er her møguleiki at leggja við sum treyt, at viðkomandi eisini tekur aðrar bygdir við.

Reglan er ein roytt at tryggja, at tænastan røkkur so víða, sum til ber.

Reglan í lítra b) , skal lesast í sambandi við, at møguleikar verða fyri, at tað kunnu vera fleiri kervi og tí skulu teir, ið hesi eiga, hava skyldu til, at syrgja fyri, at hesi kunnu arbeiða saman. Hesir sambindingarmøguleikar eru heilt avgerandi fyri, at tey ymisku kervini kunnu arbeiða saman. Krøvini til sambinding er t.d. deils krøv til, hvussu kaðalar og annað fysiskt verður skoytt saman og deils hvussu signal í tí eina kervinum er háttað og møguliga skal umbroyttast fyri at skiljast av hinum kervinum.

Samskipan av hesum hevur eisini sera stóran týdning.

Reglan í lítra c) um tíðarskeið, skal sjálvandi tryggja konsessiónehavaran soleiðis, at hann kann leggja til rættis tær fløgur, ið gerast skulu og kunna røkna við tryggleika. Sum kunnugt hevur TFL einkarrætt og hesin verður nú avtíkin við lóg. Hinvegin verður veitt teimum konsessión á teimum økjum, sum teir røkja frammanundan. Tá konsessiónnir verða veittar TFL, eigur at havast í huga, at tíðarskeiðið eigur at kunna vera ymist fyri ymisku sløgini av fjarskipti.

Til dømis er TFL í løtuni í holt við at leggja nýggjar ljósleiðara um størsta partin av landinum, og flógan til hetta fer væl uppum kr. 100 mill. Tí er tað greitt, at tíðarskeiðið, ið konsessión fyri hetta kervið verður veitt, má verða munandi longri enn á øðrum økjum, har fløgurnar eru lítlar og óngar.

Eftir § 7 kunnu øki, ið ein ynskir at gera fræls, ikki gerast fræls, utan samykki frá konsessiónehavaran. Tí er tað sera umráðandi, at tíðarskeiðið fyri tær ymsu konsessiónnirnar, ið verða veittar TFL beinanvegin, verða sera gjølla umhugsadar.

ad. § 9

Fyri at tryggja eitt samhangandi kervi, kann tað til tíðir verða neyðugt at leggja leiðingar, umvæla o.a.t. á annan mán og. Tí nú hevur TFL meir ella minni sjálvt tikið avgerðir hesum viðvíkjandi. Tað sum greinin leggur upp til er at fjarskiptireftirlitið skal verða eitt millumlið millum eigarar av ognini og kann sum eigur ella rekur kervið, um hesir ikki kunnu semjast um hvussu farast skal fram. Fjarskiptireftirlitið skal tó kunna skera ígjøgnum og siga hvussu kervið skal liggja ella arbeiðið annars skal fara fram.

Arbeiðið skal leggjast soleiðis tilrennis at tað er til so lítlan ampa fyri eigarar ella reðishavaran á ognini, sum gjørligt. Men hetta skal síggjast í mun til tann eykakostnað, kervisveitaranum verður álagt.

Hevur arbeiðið við sær ampa fyri eigarar ella reðishavaran á ognini, skal kervisveitarin bota. Tað vil siga at kervisveitarin, tá arbeiðið er liðugt, so víti møguligt, skal lata ognina aftur í sama standi sum hon var áðrenn arbeiðið byrjaði.

Er skaði, ið ikki bótist, hendur á ognini, skal tað av skaðanum elvda tap endurgjaldast av kervisveitaranum.

ad. § 10

Greinin áleggur teimum, ið fáast við ymisk arbeiðið, sum kann skaða fjarskiftiskervið, at fáa sær upplýsingar um kervið. Áðrenn arbeiðið verður sett í verk.

Telefonverk Føroya Løgtings hevur kortlagt, og lagt inn á feldu, yvirliit yvir so at siga alt fjarskiftiskervið. Við at venda sær til TFI, berst at vita nágreiniliga hvar kervið liggur, og skuldi tað soleiðis verið møguligt at tryggja, at kervið ikki tekur skaða av arbeiðinum.

Somuleiðis mugu onnur tiltøk, ið kunnu órógeva kervið, ikki setast í verk, uttan at kervisveitarin hevur givið upplýsingar um, hvussu farið skal fram.

Er skaði á kervið hendur, liggur tað á viðkomandi, at avmarka skaðan og uttan dvøl hoda kervisveitaranum frá. Skylda at avmarka skaðan kann t.d. verða at tryggja at kervið ikki ferst verri.

Hann, sum hevur ábyrgdina av skaða ella órógevi, hevur endurgjaldsskyldu móðvegis kervisveitaranum og skal endurgjalda tað tap, sum hetta viðførdi. Er skaðin ella órógevin elvd av grovum óansni, verður ábyrgdarhavarin, umframt endurgjaldi, sektaður við bót.

ad. § 11

Um so er, at semja ikki berst við eigarar av fastari ogn um keyp av ognini, kann landsstýrið ognartaka.

Talan skal tá vera um óki, ið er afneyðugt fyri at tryggja eitt gott og tíðarhóskandi alment fjarskiftiskervi. Tað vil siga at aðrar møguligar løysnir skulu kannast fyrst. Viðari skal ognartøkan vera neyðug fyri eitt gott og tíðarhóskandi fjarskiftiskervi. Loksins skal talan vera um eitt alment fjarskiftiskervi, sum lýst undir al-lýsingunum. Tað ber eftir hesi grein sostatt ikki til at ognartaka til eitt privat fjarskiftiskervi.

ad. § 16

Kærast kann um øll viðurskifti, sum eru fevnd av lógini, tað vil siga um tey óki, sum eru latin í konsessión og tey óki, sum verða liðensliserad.

Øll, sum hava rættarligan áhuga, kunna kera.

Brúkarar kunna til dømis kera um øll brøk við tænastu ella kervi. Tænastuveitarar og kervisveitarar kunna kera um ferdingar, sum onnur ið fáast við fjarskifti, seta teimum. Her kann verða talan um tilfrik viðurskifti, sum nevnd eru í §§ 12 og 13.

ad. § 20

Greinin avloysir taggarskylduna í L. nr. 84 frá 11.05.1897 og [L.nr. 11] frá 30.05.1927 um 'Telefoner på fær-øerne', soleiðis at taggarskyldu yvirfyri óviðkomandi um fjarskifti, hava allir fjarskiftisoperatørar, tænastuleverandórar, fjarskiftisfelirlitið og fjarskiftisnevndin, umframt fólk í teirra tænastu. Taggarskyldu hevur viðkomandi eisini eftir hann er farin úr starvi.

Tagnarskyldan fevnir bæði um hvort nýtt fjarskipti og um innihaldi í fjarskiptinum, tað verði seg á almennum neti ella á øðrum neti, knýtt at almennum neti.

Somuleiðis er tagnarskylda yvirtýri óviðkomandi innanhýsis á sama virki.

Greinin áleggur fjarskiptisoperatørum og tenastuleverandørum at gera sítt besta fyri at fyribygja, at óviðkomandi fáa møguleika, at nema sær upplýsingar, sum eru undirlagdir tagnarskyldu.

Umframt hesar reglur, eru reglur revsilógarinnar um tagnarskyldu tilsvarendi galdandi.

ad. § 21.

Aftanin við greinini er, at landstýrið - í vissum fornum - skal hava møguleikan at áleggja fjarskiptisoperatørum og tenastuleverandørum at seta í verk neyðug tiltøk, fyri at tryggja at fjarskiptisnetið virkar í undantaksstöðum.

Talan kann verða um bæði at avmarka rættin at nýta netið ella um neyðugt heilt at stöðga fyri ferðslu á netinum.

+ skjal.

Skjal 1

Ymisk "direktiv" innan ES, sum skipa fjarskiptisøkið hjá limalondunum:

1. (88/301) Rådets direktiv af 16. maj 1988 om konkurrence på teleterminalmarkederne, som ændret ved Kdir 94/46)
2. (90/387) Rådets direktiv af 28. juni 1990 om oprettelse af det indre marked for telejenester ved gennemførelse af tilrådighedsstillelse af åbne net ONP(Open Network Provision- tilrådighedsstillelse af åbne net)
3. (90/388) Kommissionens direktiv af 28. juni 1990 om liberalisering af markedet for telejenester som ændret ved Kdir 94/46, Kdir 95/51 og Kdir 96/19.
4. (90/544) Rådets direktiv af 9. oktober 1990 om de frekvensbånd, der skal anvendes til samordnet indførelse af fælleseuropæisk landbaseret offentlig personsøgning i Fællesskabet.
5. (91/263) Rådets direktiv af 29. april 1991 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse, som ændret ved Kdir 94/68.
6. (91/287) Rådets direktiv af 3. juni 1991 om det frekvensbånd, der skal allokere i forbindelse med den samordnede indførelse af digital europæisk trådløs telekommunikation(DLCTF) i Fællesskabet.
7. (92/44) Rådets direktiv af 5. juni 1992 om etablering af ONP vilkår for faste kredsløb, som ændret ved Khesl 94/439.
8. (93/97) Rådets direktiv af 29. oktober 1993 om supplering af direktiv 91/263/EEF for så vidt angår satellitjordstationsudstyr.
9. (94/820) Kommissionens henstilling af 19. oktober 1994 om de retlige aspekter af elektronisk dataudveksling.
10. (EFT 1994 C 379/4) Rådets resolution af 22. december 1994 om principper og tidsplan for liberalisering af teleinfrastrukturen.
11. (EFT 1994 C 379/5) Rådets Resolution af 22. december 1994 om videreudviklingen af Fællesskabets politik på satellitkommunikationsområdet, navnlig med hensyn til tilrådighedsstillelse af og adgang til rumsegmentkapacitet.
12. (EFT 1993 C 2/5) Rådets resolution af 29. juni 1995 om videreudvikling af mobil- og personkommunikation i Den Europæiske Union.
13. (EFT 1995 C 258/1) Rådets Resolution af 18. september 1995 om udarbejdelse af den fremtidige lov-

givningsmæssige ramme for teletjenester.

14. (95/47) Europa-Parlamentet og Rådets direktiv af 24. oktober 1995 om standarder for transmission af tv-signaler.
15. (2717/95) Europa-Parlamentet og Rådets beslutning af 9. november 1995 om retningslinjer for udvikling af ESRO-ISDN (tjenesteintegreret digitalnet) som et transeuropæisk net.
16. (95/62) Europa-Parlamentet og Rådets direktiv af 13. december 1995 om ONP-vilkår for taletelefoni-tjenesten.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 5. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 beint í mentannarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur havt fund við Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, umboð fyri Telefonverkið og umboð fyri TeleTænastuna á Eiði.

Nevndin hevur undir viðgerðini av málinum komin inn á spurningin, um privatiseringin av TFL kann koma at fáa avleiðingar fyri lánini, sum TFL hevur. Nevndin hevur fingið upplýst, at tað kemur tað ikki at fáa.

Eisini er nevndin vorðin samd um at heita á landsstýrið um at virka fyri, at treytirnar fyri sambandið um Internetið verða tær somu á øllum støðum, sum eru digitaliserað, og annars at virka fyri, at allar Føroyar verða digitaliseraðar skjótast til ber.

Í § 3, stk. 2, skjýtur landsstýrið upp, at "heimastýrið" hevur einkarrætt til fjarskipti, og í § 5 verður staðfest, hvat er undantikið einkarrætti "heimastýrisins". Nevndin hevur kannað málið og er varug við, at tað ikki er siðvenja í løgtingslógum at brúka heitið ella hugtakið "heimastýrið", tá talan er um rættindi ella skyldur hjá landinum ella tí almenna. Landsstýrið sigur í viðmerkingunum, at orðið "heimastýrið" er valt í staðin fyri Føroya Løgting ella Føroya Landsstýri, og at í grannalondum okkara verður hugtakið staturin vanliga nýtt í hesum sambandi. Nevndin vísir á, at vit í føroyskari löggávu áður hava nýtt heitið "landið" fyri statin og "landskassin" fyri statskassan. Sum dømi um hetta kunnu nevast lógirnar um útvarp og sjónvarp. Nevndin skjýtur tí upp, at í §§ 3 og 5 verður "heimastýrið" broytt til "landið", og at landið í hesum høpi merkir tað, sum heitið staturin fevur um í einum suverenum landi.

Í uppskoti landsstýrisins er skotið upp, at lógin fær gildi dagin eftir, hon er lýst. Landsstýrið hevur seinni vent sær til nevndina við áheitan um at broyta gildiskomudagin til 1. juli 1997. Nevndin hevur gingið hesi áheitan á møti.

Vísandi til omanfyrirstandandi mælir ein samd nevnd lögtinginum at samtykkja uppskot landsstýrisins við nevndu broytingum og setir tí fram soljóðandi

Broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 3, stk. 2 verður í staðin fyri "heimastýrið" sett: "landið", og í § 5, stk. 1 verður í staðin fyri "heimastýrisins" sett: "landsins".
- 2) Í § 23 verður í staðin fyri "dagin eftir, hon er kunngjörd" sett: "1. juli 1997"

2. viðgerð 13. mai 1997. Broytingaruppskot til §§ 3, 5 og 23 samtykt við 27-0-0 atkvøðum. §§ 3, 5 og 23 soleiðis broyttar samtykt við 27-0-0 atkvøðum. §§ 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 og 22 samtyktar við 27-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 27-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 16. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 24-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 79, 23. mai 1997.

109 Broyting í lögtingslóg um serligt avgjald á brenniolju

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um serligt avgjald á brenniolju

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 179 frá 18. desember 1992 um serligt avgjald á brenniolju, sum broytt við lögtingslóg nr. 66 frá 10. mai 1994 verður gjörd henda broyting:

- 1) Í § 1, stk. 1 verður vørukotun nr. 2710,00,70 strikað.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjörd.

Viðmerkingar

Vørukotun 2710,00,70 er av misgáum komin við í lógina, og verður strikað. Hetta verður gjørt samstítt við tilráðing frá Grannskoðarnardeild Landskassans og Toll- og Skattstovu Føroya. Vørukotun hevur onki við

gassolju at gera. At vörubotan verður strikað, fer ekki at elva til trupuleikar, ti oljufélagini hava verið vitandi um, at avgjaldið bert skal krevjast í samband við sølu av gassolju.

1. viðgerð 14. mars 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 14. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, sum snýr seg um eina tekniska broyting. Eftir samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtyk kja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 6. maí 1997. §§ 1-2 samtyktar við 23-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 23-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 14. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð einfaliga samtykt við 25-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 69, 23. maí 1997.

E.L. jnr. 2520-2/90.

110 Løgtingslóg um stuðul til arbeiðsmarknaðargjöld

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um stuðul til arbeiðsmarknaðargjöld

§ 1. Rætt til stuðul eftir hesi lóg hevur hvør persónur, sum er undir fullari skattskyldu, hevur lønarinntøku fyrri tænastu umborð á danskum fiskifari, og hevur útreiðslur til arbeiðsmarknaðargjald.

§ 2. Stuðul verður veittur við eini upphædd, sum svarar til tað í Danmark goldna arbeiðsmarknaðargjaldið av tí nevndu inntøkuni.

Stk. 2. Landsstýrið kann áseta neyvari reglur um

fyrisingina av hesi lóg.

§ 3. Landið rindar stuðulin.

Stk. 2. Stuðulin verður útgoldin seinast í maí og seinast í november mánaði.

Stk. 3. Stuðulin verður útgoldin á konto í peningustovni.

§ 4. Stuðul verður bert veittur eftir umsókn.

Stk. 2. Eina treyt fyrir að fáa stuðul eftir hesi lög er, að borgarinn skjalprógar, að hann hefur galdið atvinnuþjálfingargjaldið.

Stk. 3. Serlaga umsóknarblað skal nýttast, tá söki verður um stuðul.

Stk. 4. Landsstjórnir ásetur nærri reglur um kröf til skjalprógv, sum neyðug eru fyrir að stöða kann takast til, um ein persónur hefur rétt til stuðul.

§ 5. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt

fyrir atvinnuþjálfingargjaldið, hefur hesin persónur samtíðis ekki rétt til stuðul eftir hesi lög.

§ 6. Rætturinn til stuðul eftir hesi lög kann ekki verða fyrir rættarsúkn. Fyrir ein harn er útgöldin. Avtala um transport er útgjaldaranum óviðkomandi.

§ 7. Henda lög fær gildi dagin eftir, að hon er kunnigjörd og er galdandi frá og við innleiðingunum 1997.

Almennar viðmerkingar

Fyrirliggjandi uppskot til löglingslög um stuðul til atvinnuþjálfingargjald er að sýggja sum liður í einni brutto-skattaskipan. Uppskotið hefur við sær, að ein upphædd svarandi til guldna atvinnuþjálfingargjaldið verður útgöldin sum stuðul í staðin fyrir sum frádráttur í skattinum. Hesin stuðul verður í staðin settur sum ein árleg jättan á löglingsfíggarlögma.

Nógvar av ásetingunum í fyrirliggjandi lögaruppskoti eru einstjóðandi við ásetingarnar um frádrátt fyrir atvinnuþjálfingargjaldið, sum fall burtur 1. janúar 1997 í skattulögini.

Skipanin verður umsitin av Lönjævningarstovuni.

Fíggarligar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Stuðulskipanin sambært fyrirliggjandi uppskoti verður mett að kosta umfeð 1,0 mió. kr. Hetta svarar til skattafrádráttin fyrir AM-gjald guldin úttanlands í 1995. Hædd er tó tikið fyrir að atvinnuþjálfingargjaldið, sum í 1995 var 6 %, er bækkað til 8 % í 1997.

Viðmerkingar til tær einstøka greinirnar

Ad 2. Stöði verður tikið í teinum upphæddum, ið latnar vörðu í frádráttum eftir tí skipan, sum var galdandi fyrir 1997.

Ad 3. Persónurinn fær stuðulin útgöldinn seinast í maí og seinast í november mánaði.

Stuðulin verður útgöldin á konto í peningastovni.

Ad 4. Ein persónur fær stuðul um viðkomandi lýkur tær treytir, sum ásettar eru í hesi lög ella við heimild í hesi lög.

Eitt serlaga umsóknarblað verður gjört av Lönjævningarstovuni.

Ad 5. Fær ein persónur endurgjald á annan hátt fyrir atvinnuþjálfingargjaldið, hefur hesin persónur ekki rétt til stuðul eftir hesi lög.

Ad 6. Lógin fær gildi dagin eftir að hon er kunnigjörd, men stuðul, eftir hesi lög, verður givin frá og við innleiðingunum 1997.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 13. maí legði fram söljóðendi:

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 heint í fíggar-nevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at útgjalda stuðul til arbeiðsmarknaðargjöld, ið føroyskir skattaborgar, sum hava tænastu umborð á danskum fiskiskipum gjalda. Frammanundan hava teir havt frádrátt í skattinum. Útgjalda upphæddin svarar til tað, sum skattaborgarin spardi við frádrátti í skattinum.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrismann í fíggar-málum og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya. Landsstýrismaðurin metir, at kostnaðurin verður umleið 0.8 mió. kr., men henda upphædd er ikki avsett á fíggarlógini 1997. Nevndin er samd um, at upphæddin til stuðulin eigur at verða jáltað við eini eykajáttanarlóg, áðrenn lógaruppskotið verður endaliga samtykt, og hevur nevndin møguleikar at seta fram broytingaruppskot í lógtingsmálunum um eykajáttanarlóg, sum nevndin hevur til viðgerðar.

Nevndin vísir á, at stíðani stýrisskipanin er broytt, er tað ikki landsstýrið, men landsstýrismaðurin á økinum, sum hevur ábyrgdina, og mælir nevndin tí til, at landsstýrið í hvørjum føri verður broytt til landsstýrismannin.

Í grein 1 mælir nevndin til, at sett verður inn, at persónar, sum eru undir fullari skattskyldu í Føroyum, hava rætt til stuðul.

Í grein 3 verður sagt, at "Landið" rindar stuðulin. Nevndin er samd um at mæla til, at "Landið" verður broytt til "Landskassin".

Í uppskotinum eru ongar reglur um kærsmøguleikar, men nevndin heldur, at avgerðir, sum eru tiknar sambært hesi lóg, skulu kunna kærast, og mælir tí til at seta inn nýggja grein, ið ásetir kærsmøglur.

Samsvarandi hesum, mælir ein samd nevnd lógtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við frammanfyrir nevndu broytingum og setir tí fram soljóðandi

bro y t i n g a r u p p s k o t

ii)

uppskot landsstýrisins

1) Í § 1 verður aftaná orðini "fullari skattskyldur" sett inn "í Føroyum"	kærast til landsstýrismannin.
2) Í § 2, stk. 2, verður "Landsstýrið" broytt til "Landsstýrismaðurin".	Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir, at kærarin hevur fingið freibodan um avgerðina.
3) Í § 3, stk. 1., verður "Landið" broytt til "Landskassin"	Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann síggja burtur frá kærufreistini, tá ið serlig viðurskipti gera seg galdandi.
4) Í § 4, stk. 4. Verður "Landsstýrið" broytt til "Landsstýrismaðurin".	Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta, at heimildin hjá landsstýrismanninum eftir stk. 1 kann leggjast til eina kærunevnd."
5) Sum nýggj § 7 verður sett: "§ 7. Avgerðir tiknar sambært hesi lóg kunnu	6) § 7 verður § 8.

Jóannes Eidesgaard, Finnugí Ísakson og Tordur J. Niclasen vísa á viðmerkingarnar í lögtingsmáli nr. 122/1996: Løgtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur.

2. viðgerð 21. mai 1997. Broytingaruppskot til §§ 1, 2, 3, 4, 6 og 7 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. §§ 1, 2, 3, 4, 6 og 7 soleiðis broyttar samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. § 5 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-0-0 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 91, 6. juni 1997.

F.L. j.nr. 2540-44/97

111 Broyting í lögtingslóg um frítíð við løn

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

Løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um frítíð við løn

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 30 frá 7. apríl 1986 um frítíð við løn við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

Eftir § 20 verður sum nýtt § 20 A sett:

“§ 20 A. Løntakarufeløgini og Frítíðargrunnurin

rinda Toll- og Skattstovu Føroya fyri umsiting sam-
hætt hesi lóg.”

§ 2.

Henda lóg fær gildi frá 1. januar 1998.

Viðmerkingar

Toll- og Skattstova Føroya, v/ Likningarráð Føroya fyrisitur skipanina viðvíkjandi inn- og útgjalding av frítíðarløn, soleiðis sum ásett er í hesi lóg.

Sum nú er, fær Toll- og Skattstova Føroya onki fyri hesa umsiting. Í hesum fyriliggjandi uppskoti er ein broyting sum førur við sær, at Toll- og Skattstova Føroya fær pening fyri hetta arbeiði. Ongin meting er gjørd av, hval kostnaðurin av hesum arbeiði er.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð heint í trivnaðarnevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Fíggingarnevndin hevur viðgjørt málið, sum snýr seg um, at Toll- og Skattstova Føroya skal hava gjald fyri at fyriskipa inn- og útgjalding av frítíðarløn. Í viðmerkingunum til uppskotið verður upplýst, at ongín meting er gjørd av, hvuð kostnaðurin av hesum arbeiði er, men á fundi við nevndina hevur Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður í fíggingarmálum, upplýst, at kostnaðurin er umleið 200.000 kr. árliga.

Nevndin hevur undir viðgerðini hýtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Suni Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariassen, Flambogi Ísakson og Tordur J. Niclasen) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard) ferir fram: Almennir stovnar sum eitt nú Toll- og Skattstovan, Amannastovan, Gjaldstovan og aðrir hava sum hovaðsendsamáli at røkja almennar tænastur. Hetta virkseinið verður fíggað sum ein jättan á lögtingsfíggingarlógini. Í flestu forum eru hesar uppgávur lagdar til stovnarnar við eini lögtingslóg.

Uppskot landsstýrisins, har Toll- og Skattstovan skal hava eitt tænastugjald fyri at umsita eina lögtingslóg, brýtur við higarit galdandi aðulendamáli hjá stovnunum. Her er talan um lögtingslóg um frítíð við løn, har Toll- og Skattstovan skal hava ein umsitingargjald frá løntakarafeløgum og Frítíðargrunnum fyri at umsita lógina.

Um Toll- og Skattstovan hevur ov lítið av jättan til raksturini, eigur jättanin at verða hækkað á lögtingsfíggingarlógini heldur enn at seta tænastugjald í gildi. Spurningurin er rettiliga prinsipiellur, tí Toll- og Skattstovan umsitur uppgávur fyri ávísar meiri ella minni avmarkaðar bólkar sum t.d. pensjonistar, sjálvestøðugt vinnurekandi, langfararsjómenn. Tað er viel eingin, sum heldur, at hesir bólkar skulu gjalda eitt avgjald fyri at verða settir í skatt ella fyri at fáa eitt útgjald e.l.

Vísandi til, at umsitingin av inn- og útgjaldi av frítíðarlønini í stóran mun er ein almenn tænasta og vísandi til ta siðvenju, sum hevur verið nú í nógv ár, har Toll- og Skattstovan hevur gjørt hetta sum ein part av teirra umsitingarligu uppgávum og vísandi til at talan er um eina lögtingslóg, tekur minnilutin (Jóannes Eidesgaard) ikki undir við uppskoti landsstýrisins og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 6. mai 1997. §§ 1-2 samtyktar við 20-0-8 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 21-0-7 atkvøðum.

3. viðgerð 14. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 18-0-6 atkvøðum.

Løgtingslóg nr. 67, 23. mai 1997.
F.L. nr. 1300-1390

112 Løgtingslóg um avtøku av landskassagrunnum

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landstýrismaður, vegna landstýris, fram söljóðandi:

U p p s k o t

tíð

løgtingslóg um avtøku av landskassagrunnum

§ 1. Niðanfyri nevndu grunnar í landskassarokn-skapinum verða avtiknir, og saldoin verður flutt til kapitalkonto landskassans. Ognir grunnanna, íroknað útlán hjá grunninum, verður ogn landskassans. Landskassin yvirtøkur tær skyldur, ið á-liggja teim avtiknu grunninum. Tó verða ogn og skuld hjá grunninum "Jarðarbøkur o.a." flutt Ment-unargrunninum og ogn og skuld hjá grunninum "Útgáva av Føroysk-Donsku Orðabókini" flutt sjálvstøðuga grunninum "Orðabókagrunnurin". Grunnarnir, ið verða avtiknir, eru:

Internir grunnar:

1. Grunnur til nýtt havransóknarskip
2. Grunnur til nýggj sjónleikarhús
3. Byggigrunnur strandferðslunar
4. Grunnur til yvirtøku av sermálum
5. Grunnur Studningur til læringar
6. Grunnur SU læringar

7. Grunnur til nýtt vaktarskip
8. Bygging av Heilsufrøðiligari Starvsstovu
9. Bygging av skjalasavni
10. Grunnur til kirkju í Keypmannahavn
11. Útbúgvargrunnurin.

Eksternir grunnar:

12. Útgáva av Føroysk-Donsku orðabókini
13. Jarðarbøkur o.a.
14. Menningarhjálp
15. Trygdargrunnur Alivinnunnar

§ 2. Í løgtingslóg nr. 33 frá 27. mars 1992 um avtøku av landskassagrunnum verður § 3, nr. 5, 8, 10 og 11 avtikin.

§ 3. Flemla lóg fær gildi frá 1. januar 1997.

ALMENNAR VIÐMERKINGAR

Løgtingið samtykti við løgtingslóg nr. 33 frá 27. mars 1992 um avtøku av landskassagrunnum, at avtaka flestu grunnarnar (80), meðan nakrir vórðu umskipaðir til eksternar grunnar (11). Fyri teir flestu grunnarnar, sum vórðu avtiknir, gjørdist ogn gransins ogn landskassans og landskassin yvirtók tær skyldur, ið grunnurin hevði havt.

Endamálið hjá landstýrinum við at leggja fyrra uppskotið um avtøku av landskassagrunnum fyri lögtingið, var m.a. at geva eina betri heildarmynd av, hvussu stórt virksemin landskassans er einstøka fíggjarárin. Grunsjáltlanirnar kundu verða játtaðar undanfarið ár og hetta hevði við sær, at ein stórir partur av virksemin landskassans ikki sást á fíggjarlógini. Heldur ikki bar til at síggja, hvat virksemin landskassans var ávíst fíggjarár. Tjóðandi rakstrarútreiðslur, og í nøkrum førum stór yvirtrekk, vórðu framd í grunninum, og hetta hevði við sær, at stórar upphæddir kundu fara úr landskassanum, oftan at tað sást á fíggjarlógini ella í høvuds-yvirlitinum í landskassaroknaskapinum.

Landstýrið legði í 1991 um til eina skipan, har næstan allar útreiðslur standa á fíggjarlógini, um tær eru fíggjaðar við skatti, láni ella úr grunni. Tær rakstrarútreiðslur, sum áður vórðu framdar úr grunni, eru nú settar beinleiðis á fíggjarlógina. Fløgurnar, sum grunnurin var teiður til, nýtast kortini ikki at falla burtur. Er politískur áhugi og vilji at fremja hesar fløgur, verða tær settar á fløgusettlanina, tá ið fíggjarlógin verður framlögð.

Sjálfv um peningur er settur af í grunn til ávíst endamál, hefur það ekki ávirkkan á raðfestingina hjá landsstýrinum, tá ið flöguaetlanin verður gjörd. Landsstýrið heldur, at hvussu ymsu flögurnar verða raðfestar, eigur bert at vera grundað á, um flögurnar læna lýðandi samfelagsendamáli, soleiðis sum landsstýrið til eina og hvørja tíð heldur vera rættast. Undir verandi skípan er eingin meining í at hava grunnarnar, tí heimild at nýta peningin, sum er játtaður í grunn, kann bert fáast til vega, um peningurin verður játtaður á árligu fíggjarlógini.

Um so er, at landsstýrið ætlar at stuðla ella gera flögur, verður tað gjört við at játta pening á fíggjarlógini. Frá 1997 at rokna vera játanarslógini 6 í tali, og innan hesi játanarslóg er møguleiki at stuðla og gera flögur, eisini lær, ið eru kostnaðamiklar og sum vara í meiri enn eitt fíggjarár.

Hetta lógaruppskotið kann metast sum frambald av tí arbeiði, sum byrjaði í 1992. Uppskotið hevur við sær, at landsroknskapurin, fíggjarlógin og gjaldførisyvirlit landskassans gerast greiðari, samstundis sum fíggjarstýring landsstýrisins og lógtingsins verður betri.

Í lógaruppskotinum er talað um at avtaka 11 internar og 4 eksternar grunnar. Í yvirlitinum niðanfyrir verður víst á nøkur viðurskiði, sum eru av lýðningi í sambandi við at avtaka grunnarnar. Skotið verður m.a. upp at leggja avtiknar grunnar saman við grunnum, sum hava sama ella líkandi endamál, samleiðis sum skotið verður upp at flyta virksema og innistandandi pening yvir í privatar grunnar.

Tá ið lógtingsmáli 93/1995: Lógtingslóg um avtøku av landskassagrunnum varð lagt fram, fæll málið og rættarnevndin fýrði millum annað fram sum grundgeving, at:

“Nevndin hevur nevniliga staðfest, at peningur er játtaður til avvarðandi grunnar samb. setstaka lógtingslóg. Sum dømi kann nevndust lógtingslóg nr. 26 frá 8. mai 1969 um toll av sjónvarpsmóttakarum.”

Í lógini, sum víst verður til, varð ásett hvussu stórir tollurin skuldi vera á sjónvarpsmóttakarum og at peningurin skuldi fara í grunn til at byggja sjónvarp. Í LL nr. 68 frá 1989, um avtøku av lógtingslóg um toll á sjónvarpsmóttakarum, verður lógin frá 1969 avtikin. Í LL nr. 66 frá sama ári, sum er broyting til LL nr. 23 frá 11. februar 1950, verður sagt hvussu stórir partur av tollgjaldinum á sjónvarpstólum skal setast í sjónvarpsgrunnin. Í LL nr. 121 frá 23.12.1991 um toll, stendur í § 4t “Samstundis fer úr gildi lógtingslóg nr. 23 frá 11. februar 1950 við seinri broytingum um innflutningsgjald”. Lógin, sum sigur hvussu nógv skal gjaldast í sjónvarpsgrunnin, er sostatt avtikin í 1991 og sjálfur grunnurin varð avtikin við lógtingslóg nr. 33 frá 27. mars 1992. Hvat rættarnevndin meinar við síni grundgeving, er tí ilt at skilja.

Í viðmerkingunum frá rættarnevndini verður eisini sagt, at “Eisini er upplýst fyri nevndini, at ávíst grunnar fáa tillutað pening beinleiðis frá happadrátti uttan um fíggjarlógina.” Grunnurin, sum ávið verður víst til her, er grunnurin ætlaður brekaðum. Lógtingslógin fyri happadráttin er LL nr. 49 frá 15.06.1950. Í henni stendur, at lógtingið stovnar happadrátt, men har stendur einki um, at yvirskotið skal lutast nøkrum, so tá er yvirskotið falið beinleiðis til landskassan. Í LL nr. 21 frá 14. mars 1986 verður í broyting til LL nr. 49 frá 15.06.1950 ásett, at “yvirskotið av happadráttinum verður býtt soleiðis, at 1/3 verður latin til Í.S.F., meðan 2/3 verða settir í grunn, ætlaður brekaðum”. Hesin peningur verður sostatt tillutaður beinleiðis frá happadráttinum, men tað er við heimild í lógtingslóg, sum í lógaruppskotinum frá í fjør varð broytt soleiðis, at peningurin í staðin fyri at fara í grunn, skuldu fara í landskassan, so eisini í hesum færitum er ilt at skilja, hvør meiningin er við grundgevingini hjá rættarnevndini.

Fíggjarligar avleiðingar:

Uppskotið hevur ongur fíggjarligar avleiðingar, men er bert ein roknskaparteknisk broyting.

Fyrisitingarligar avleiðingar:

Broytingin ger, at lættari verður at sýggja, hvussu stóða landskassans et og tað lættir nakað um umsitningarlaga arbeiðið.

Internur grunnur

Ein internur grunnur hevur hesi eyðkenni:

- Grunnurin er tikin við í fíggjarstöðu landskassans.
- Ognin hjá grunninum (tøkur peningur og útlán) er sett undir teir ymsu aktivbólkarar í fíggjarstöðuni og passivini undir "Útjavningarkonto" í fíggjarstöðuni.

Eksternur grunnur

Ein eksternur grunnur hevur hesi eyðkenni:

- Grunnurin er ikki tikin við í fíggjarstöðu landskassans og hevur sjálvstøðugan roknskap.
- Grunnurin hevur stýri og umsiting.

Grunnar, ið verða avtiknir.**Internir**

1. Grunnur til nýtt havransóknarskip.
Landsstýrið kann seta pening av á fløgupartinum á fíggjarlógini, um landsstýrið ætlar at keypa ella byggja nýtt havransóknarskip.
2. Grunnur til nýtt sjónleikarhús.
Landsstýrið kann seta pening av á fíggjarlógini, um landsstýrið vil stuðla, tá ið sjónleikarhús verða bygd. Á fíggjarlógini fyri 1997 eru játtaðar 0,5 mill. kr.
3. Byggigrunnur strandferðslunnar.
Tær umvælingar, sum gjørdar eru seinastu árin, eru farnar yvir vanliga raksturin.
Landsstýrið kann seta pening av á fíggjarlógini, um nýtt skip skal keypast ella byggjast.
4. Grunnur til yvirtøku av sermálum.
Landsstýrið kann seta pening av á fíggjarlógini, um peningur skal nýtast til arbeiði í sambandi við at sermál verða yvirtikin.
5. Grunnur studningur til lærlingar.
Landsstýrið kann seta pening á nýtt rakstrarstað, um landsstýrið ætlar at veita studning til lærlingar.
6. Grunnur SU-lærlingar.
Landsstýrið kann seta pening á nýtt rakstrarstað, um landsstýrið ætlar at veita SU til lærlingar.
7. Grunnur til nýtt vaktarskip.
Tá ið Nólsoyar Páll varð keyptur, varð peningurin játtaður yvir fíggjarlógina fyri 1996.
8. Bygging av heilsufrøðiligar starvsstovni.
Landsstýrið kann seta pening av á fløgupartinum á fíggjarlógini, um landsstýrið ætlar at byggja nýggjan bygning til Heilsufrøðiligu Starvsstovuna.
9. Bygging av skjalasavni.
Landsstýrið kann seta pening av á fløgupartinum á fíggjarlógini, um landsstýrið ætlar at byggja nýggjan bygning til skjalasavn. Á fíggjarlógini fyri 1997 er játtað 1 mill. kr. til at prosjektera nýtt landsskjalasavn.
10. Grunnur til kirkju í Keypmannahavn.
Landsstýrið kann seta pening av á fløgupartinum á fíggjarlógini, um landsstýrið ætlar at byggja fýrðingarskúla kirkju í Keypmannahavn.
11. Útbúgvingsgrunnurin.
Allar útreiðslur og inntøkur í sambandi við útlán hjá Studulsstovnum verða settar beinleiðis á fíggjarlógina, so grunnurin hevur ongan leiklut í dag.

Eksternir

12. Útgáva av Føroysk-Danskari Orðabók.

- Annar sjálfstöðugur grunnur, "Orðabókagrunnurinn", virkar fyrir sama endamáli. Fæði í grunninum "Útgáfa af Föroysk-Danskari Orðabók" verður flutt "Orðabókagrunnum".
13. Jarðarbókur o.a.
Mentunargrunnurinn fær fæði í grunninum "Jarðarbókur", og reglugerðin fyrir mentunargrunnin kann verða broytt, soleiðis at hann framyvir skal rokja hesa útgávuuppgávu, umframt tær hann annars rýkir.
 14. Menningarhjálp.
Landsstýrið kann gera nýtt rakstrarstað á fíggjarlógini við sama endamáli. Á fíggjarlógini fyri 1997 eru játtuðar 200.000 kr. til menningarhjálp.
 15. Trygdargrunnur alivinnunar.
Annar eksternur grunnur, endurgjaldsgrunnur alivinnunar, er gjørdur til endamálið. Bæði vinnan og landskassin skulu gjalda inn til grunnin. Landskassin skal vantandi gjalda um 2,8 mió. kr. til grunnin komandi 3 árinj.

Grunnar, ið ikki verða avtiknir.

Nakrir grunnar verða varðveittir. Orsøkin er, at endamálið hest verður røkt undir einari grunsskipan. Játtan verður latin úr hesum grunnum til ymisk tiltøk, men ofta er óvíst nær tiltakið fer í gongd og nær peningurin fellur til gjaldingar. Ofta fevnir virksenið ikki bara um eitt ávíst fíggjarár og peningurin fellur tí ikki til gjaldingar fyrr enn t.d. eitt ár aftaná, at peningurin er játtaður. Landsstýrið heldur tó, at endamálið hjá hesum grunnum virkar best fíggjarliga undir verandi skipan og ikki sum eitt rakstrarstað við vanligari rakstrar- ella fløgjáttan.

Internir grunnar:

1. Byggi- og rakstrargrunnur Postverksins.
Fínki verður gjørt við grunnin fyrr enn nýggj lóggáva verður gjørd á økinum.
2. Apoteksgrunnurin.
Fínki verður gjørt við henda grunnin fyrr enn nýggj lóggáva verður gjørd á økinum.
3. Grunnurin til "Umwælingar til fríðað hús".
Viðlíkaballdsarbeiði fyrt fríðað hús vara ofta í meir enn eitt ár, og tí er ynskiligt at varðveita henda grunn.

Eksternir grunnar:

4. Ídnaðarfremjandi endamál.
Grunnurin hevur ofta verkætlanir, sum fevna yvir meir enn eitt ár, og virkar tí best sum grunnur.
5. Grunnurin atlaður brekaðum.
Grunnurin eigur sambært lóg 2/3 av yvirskotinum hjá Føroyska Hapadráttinum.
6. Grunnur ferðavinnunnar.
Grunnurin er eksternur og arbeidir eftir endamálinum.
7. Mentunargrunnurin.
Útgávuvirksemi grunnsins fevnir ofta yvir meir enn eitt ár, og verður tí best røkt í einum grunni.

Um peningur skal gjaldast úr internu grunnunum, so skal í flestu førum játtan veitast beinleiðis yvir fíggjarlógina. Útgjaldingar úr eksternu grunnunum kunna fara fram við ongari játtan á fíggjarlógini, um so er, at grunnarnir eiga innistandandi pening. T.v.s. at sjálvt um ein internur grunnur ikki er avtiknir, kann landsstýrið ikki játta pening til endamálið um ikki játtan elsint er til tað á fíggjarlógini.

Lógaruppskotið hevur verið til ummælis á Almanna- og heilsudeildini, Fiskivinnudeildini, Skúla-, Menta- og Samskiftisdeildini og í Vinnuáráðstýrinum.

Fiskivinnudeildin mælir til, í sambandi við eksterna grunnin Trygdargrunnur alivinnunar (nr. 15), at peningurin verður fluttur endurgjaldsgrunnin alivinnunar.

Skúla-, Menta- og Samskiptisdeildin mælir til, at grunnurin til nýtt sjónleikarhús, grunnurin til bygging av skjalasavni og grunnurin til jarðarbøkur o.a. ikki verða avtiknir.

Samanumtikið kann tó sigast, at tað, sum eyðkennir støðuna hjá teimum grunnum, sum uppskot er um at avtaka, er at:

- Flestu grunnarnir hava verið óvirknir í nógv ár.
- Endamálið við flestu grunnunum kann bert røkkast, um landsstýrið setir pening av á fíggjarlógini.

Lógaruppskotið um avtøku av landskassagrunnum verður við hesum lagt fyri løgtingið.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Antfinn Kallsberg, landsstýrsmann í fíggjarmálum og leiðaran á Stuðulsstovuni.

Landsstýrismaðurin segði, at endamálið við uppskotinum um at avtaka landskassagrunnar er, at virksema landskassans skal síggjast á fíggjarlógini. Hann upplýsti, at meginparturin av ogn grunnanna er í gjaldføri landskassans.

Leiðarin á Stuðulsstovuni greiddi frá virkseminum hjá útbúgvíngargrunninum. Síðani 1. januar 1997 hava útbúgvíngarstuðulin og lestrarlán verið avgreidd gjøgnum Føroya Gjaldsstovu. Upphæddin á útbúgvíngarstuðulinum er ásett við løgtingslóg.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 21. mai 1997. §§ 1, 2 og 3 samtyktar við 24-4-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-3-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-6-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 94, 6. juni 1997.

F.L. j.nr. 2501-4/91

113 Broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

Ár 1997, mikudaginn 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýris, fram söljóðandi:

U p p s k o t

ii

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 86 frá 01.09. 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 4 verður orðað soleiðis:

“§ 4. Hjúnafelegar verða settir hvør sær sjálvstøðugt í skatt av inntøkum sínum.
Stk. 2. Uppgerðin av skattskyldugu inntøkuni hjá hjúnafelegum fer fram eftir teimum reglum, sum ásettir eru í hesi lóg fyri uppperð av skattskyldugu inntøkuni. Reka hjúnafelegar í felag sjálvstøðugt vinnuvirki, skal úrsliti av vinnuvirknum takast við í uppperðina í skattskyldugu inntøkuni hjá hjúnunum í mun til lutøku teirra í rakstrinum. Er annar hjúnafelegin í starvi hjá hjúnunum hjúnafeleganum, verður frádráttur fyri lønarútreiðslur bert góðkendur í tann mun samnýningin svarar til veruliga arbeiðsavrikið. Um hjúnini hava skattskylduga inntøku, ið stavar frá ognum í hjúnabondinum, skal hvør teirra taka við í skattskyldugu inntøkuuppperðina til inntøku, ið stavar frá ognum ognum.

Stk. 3. Í teim í stk. 2 nevndu førum verður landsstýrismaðurin í liggjarmálum heimsaður til við kunningar at fyriskriva neyvari reglur fyri, hvussu uppperðin av skattskyldugu inntøkuni hjá sambúgvandi hjúnafelegum, sum báðir eru skattskyldugir eftir § 1, skal verða framd.

Stk. 4. Í samband við seperatión ella skilnað millum sambúgvandi hjúnafelegar verður sambúgvandi skattliga mett sum uppathildið samstundis sum seperatiónin ella skilnaðurn fer fram.

Stk. 5. Tá ið hjún slíta sambúð teirra uttan at talan er um seperatión ella skilnað, verður sambúgvandi skattliga mett sum uppathildið

við endan á tí inntøkuári, tá ið sambúgvandi helt uppat.

Stk. 6. Tá ið hjúnafelegir eftir at hava stitið sambúgv gerast sambúgvandi aftur verða tey frá somu stund eisini skattliga mett sum sambúgvandi.

Stk. 7. Um skattskyldan eftir § 1 fellur burtur hjá tí eina ella báðum hjúnafelegum, verður sambúgvandi skattliga mett sum uppathildið, tá ið skattskyldan fellur burtur.”

2) § 5, stk. 3 verður orðað soleiðis:

“Stk. 3. Tá inntøkan hjá børnum, ið búgva heima og sjálv eru skattskyldug, verður mett til skatt, verður ikki talt upp í tað, sum tey fáa til upphald, heilt ella lutvíst frá foreldrunum, uttan so at hetta er viðurlag fyri starv í virki foreldrunna ella vinnu, og tað tí er drigið frá skattskyldugu inntøku teirra.”

3) § 6 stk. 2 verður strikað.

4) § 9 verður strikað.

5) § 10 verður strikað.

6) § 12 verður strikað.

7) § 13 verður orðað soleiðis:

“§ 13. Døyr giftur persónur, og velur eftirsitandi hjúnafelegin í heinleiðis sambandi við andláti at sita í óskiftum búgvi við felagsbúnum, verður eftirsitandi hjúnafelegin at seta í skatt av allari inntøku hjúnanna í tí inntøkuári andláti var. Gjærd verður ein úlíkning av inntøkuni hjá tí deyða og ein av inntøkuni hjá tí eftirsitandi hjúnafeleganum fyri hetta inntøkuár. Eftirsitandi hjúnafelegin kemur skattliga fullt og heilt í stað hins deyða.”

8) § 29, nr. 3) verður orðað soleiðis:

“3) Gávur sum hin skattskyldugi hevur fingið frá hjúnafelegi, avkomu, foreldrum í heruppi eisini atleiddingarforeldrum ella abba ella onnu, samanber tó 5. stk. 4 og 5 í

- hesi lögtingslóg, somuleiðis ognarvæxtur, sum stavar frá arvi og greiðslu frammanundan burturav arvi falnum ella ófalnum, ella av tí, at eftirsitandi hjúnafelagið tekur við felagsbúgví til at sita í óskiftum búgví."
- 9) § 31, stk. 6 verður orðað soleiðis:
"Stk. 6. Tá skattliga eiginýtslan hjá hjúnum verður gjørd upp, verður inntøkan hjá hjúnunum fyri alt inntøkuárið og ogn og skuld við ársbyrjan og enda tikin við."
- 10) § 34, stk. 1 verður strikað, stk. 2, 3, 4 og 5, verða eftir hetta stk. 1, 2, 3, 4 og stk. 5 verður stk. 3.
- 11) Í § 39 verður pkt. 2 strikað.
- 12) § 77, stk. 3 verður orðað soleiðis:
"Stk. 3. Avlopsskattur, ið skattgjaldarin fær eftir § 79, verður móttroknaður í frestandi skatti skattgjaldarans hóast frestandi skatturin ikki er fallin til gjaldingar."
- 13) § 79, stk. 5 fellur burtur, stk. 6 verður eftir hetta stk. 5.
- 14) § 80, stk. 2 verður orðað soleiðis:
"Stk. 2. Um broytt endalig álíkning, sum gjørd er aftaná 1. mai í álíkningsárinum ávirkar, at avlopsskattur, sum er afturgoldin skattskylduga eftir § 79, verður lækkaður ella fellur burtur, skal viðkomandi gjalda peningin aftur saman við endurgjaldi eftir § 79, stk. 3 og møguligar rentur eftir § 79, stk. 4, samsvarandi reglunum í § 78, stk. 5."
- 15) § 80, stk. 4 verður strikað, stk. 5 verður eftir hetta stk. 4.
- 16) § 80, stk. 6 verður strikað, stk. 7 verður eftir hetta stk. 5.
- 17) § 109 verður orðað soleiðis:
"§ 109. Sambúgvandi hjúnafelagar hava rætt til at gera seg kunnugan við sjálvuppgávuna og ognaruppgjerdina hjá hinum hjúnafelaganum, áðrenn hon verður latin líkningarvaldinum. Eisini hevur líkningarvaldið skyldu til, um biðið verður

um tað, at lata hjúnafelaga fáa upplýsingar um inntøkuna og skattarokningina hjá hinum hjúnafelagnum."

- 18) § 116 verður orðað soleiðis:
"§ 116. Ogn hjá børnun yngri enn 16 ár verður tald upp í ognar- uppgjerdina hjá tí av foreldrunum, sum hevur foreldramynduleikan. Tá talan er um børn í hjúnalagi avgera foreldrini sjálvi hvør av teimum skal rokna ogn barnanna upp í ognaruppgjerd sína.
Stk. 2. Sambúgvandi hjún taka hvør sær ognar ognir við á ognaruppgjerd sína. Landsstýrismaðurin í fíggiarmálum verður heimilaður við kunngerð at fyriskriva nærri reglur fyri hvussu skattliga ognarbýti skal verða gjørt hjá sambúgvandi hjúnum."
- 19) § 117 verður strikað.
- 20) § 132 verður strikað.
- 21) § 135, stk. 4 verður orðað soleiðis:
"Stk. 4. Er ikki gjørligt at heinta skattin hjá skattskylduga sjálvum, kann innheinting um tað gerst neyðugt, verða gjørd í ogn, sum børnini eiga, um vinningur av ognini samb. § 5, stk 4 verður skattaður hjá foreldrunum. Hetta er ikki galdandi við innheinting av skatti, sum ávísingarskattskyldugur skuldi havt avroknað."
- 22) § 136, stk. 3 verður strikað. Stk. 4, 5 og 6 verða eftir hetta stk. 3, 4 og 5, og stk. 3 verður hereftir orðað soleiðis:
"Stk. 3. Reglurnar í § 1, stk. 2 verða eisini nýttar, tá tað snýr seg um innkrevjing av skattum og avgjöldum frá tí tíðini, áðrenn henda lóg kom í gildi."

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi 1. januar 1998.

Stk. 2. Galdandi reglur fyri innheinting og álíkning verða framhaldandi í gildi fyri inntøkuárið 1997 og eldri.

Viðmerkingar

Í samgonguskjalinum millum flokkarnar, ið skipað verandi landsstýrissamgongu, er m.a. ásett, at samgongan miðjar ímóti, at tillaga føroysku skattalóggávuna soleiðis, at hjúnabundsstøða í framtíðini ikki skal hava skattliga ávirkan.

Sama endamál hevði undanfarna landsstýrissamgonga eisini í sínum samgonguskjali og setti undanfarna samgonga arbeidsbólk at gera álit um hesi viðurskipti. Arbeiðið hjá bólkinum hevur hildið áfram undir ver-

andi samgöngu og lat bólkurinn Landsstýrinum álit sitt nú til jólar í 1996.

Arbeðsbólkurinn hefur í eini ásannan av, at verandi skattareglur fyri skatting av hjúnum eru ótíðarhóskandi og ikki seta mann og kvinnu javnbjóðist og í nøkrum førum skatta hjún harðari enn um talan var um tvey ógift, mælt til, at skattalóggávan verður broytt soleiðis, at skattalógin fekur minst møguligt atlið til, at talan er um hjúnafelagar t.v.s. at gjørdar verða reglur, sum ikki seta hjúnafelagar skattliga í aðra støðu, enn um talan var um ógiftar skattgjaldarar.

Bólkurinn hefur í álit sínum víst á ymiskar vansar við at skattalógin verður broytt frá verandi skipan til at einki atlit verður tikið til hjúnabandið. Í hesum sambandi er m.a. víst á, at um skattalógin verður "ruddað" fyri frádráttir og skattastigin gerst meir proportionalt vil hetta verða viðvirkandi til at skapa betri fortreytir fyri at gjøgnumføra broytingarnar, eins og hetta vil verða størsta verndin móti skattaspekulation við flyting av inntøkum og ognum millum hjún.

Sum kunningt var skattalógin pr. 1 januar 1997 broytt soleiðis, at næmst allir frádráttir vóru settir úr gildi og viðførir tann gjøgnumfærda bruttoskattskipanin eftir Landsstýrisins tykki, at tíðin nú er búgvin til at broyta skattalógina, so at aðalmálið hjá landsstýrissamgönguni - um at hjúnabandsstøðan ikki skal hava skattliga ávirkan - verður rokkið.

Verandi skattareglur fyri skatting av hjúnum byggja á meginregluna um samskatting við mannum sum høvuðspersóni. T.v.s. at útgangsstøði er, at maður og kona verða skattað sum ein eind. Í breiðasta týðningi merkir hetta, at øll inntøka hjá konu og manni verður skattað sum ein samlað upphædd, um ikki aðrar ser-skipanir áseta annað. Hetta vísur seg m.a. tá ið talan er um inntøkur av sjálvstøðugum vinnuvirki, har hjúnini bæði luttaka, tá ið talan er um sokallaðar passivar inntøkur og kapitalinntøkur eitt nú sum leiguinntøkur, rentu- og kursvinning og inntøku av jarðarøgn. Við verandi skipan, har ið landsskatturin verður kravdur eftir eini progressivari skipan, viðførir hetta sjálvsagt eina størri skattabyrðu fyri hjúnini, enn um talan var um tveir ógiftar skattgjaldarar í somu støðu.

Samskattingin av hjúnafeløgum hefur verið og er partvíst grundað á hugsanina um, at hjúnalagið ella familjan er ein fíggjarligur felagsskapur og forbrúkseind, sum m.a. vísur seg við, at hjúnafelagar hava forsyrgjaraábyrgd yvir fyri hvørjum øðrum og ómyndugu børnum teirra, og vanliga eisini skyldu at luttaka í felags útreiðslum hjá felags húshaldinum eins og í serligum førum at ábyrgjast í felag fyri ta skuld, ið kann verða tengd at útreiðslunum hjá húshaldinum - eitt nú skattakrøvum.

Samskatting av hjúnafeløgum hefur av fyrstan tíð ikki verið met, at verið nakar skattligur ámp, tí sum samfelagsmynstri varð, so arbeiddi gift kvinna ikki úti, t.v.s. at í roynd og veru hevði hjúnalagið aloftast bert inntøkuna hjá mannum at liva av, og við at konan ikki hevði inntøku sum so, so viðførdi samskattingin vanligast ei heldur nakra økta skattabyrðu í mun til, hvat ið annars varð galdandi fyri stakar persónar.

Samfelagið og samfelagsmynstrið eru tó altíð í støðugari broyting og við tíðini er arbeidssløgur hjá kvinnum eisini broytt so munandi, at vanligt er vordið, at kvinnan eins og maðurin arbeidir úti. Við hesum er sum vera man uppstadin ein tørvur á at dagføra skattalóggávuna, so hædd verður tikið fyri, at báðir hjúnafelaganir eru vordnir partur av arbeidsmarknaðinum, og at inntøkan hjá báðum er ein neyðugur og týðandi partur av tí fíggjarliga felagsskapinum í hjúnalagnum. Ikki eru tað bert fíggjarligu broytingarnar hjá familjuni, sum krevja broyting við sær, men eisini tann økti tilvitnin um sjálvstøðugar kvinnur, eru viðvirkandi til, at tørvur varð og enn er at fáa skattalóggávuna dagførd í mun til nútíðarviðurskipti okkara.

Fyri at bøta um vansarnar, sum hava staðist av samskatting, hava verið royndar ymiskar frádráttarskipanir m.a. har ið maðurin fekk sokallaðan konufrádrátt, um konan varð útlarbeiðandi, t.v.s. maðurin skattaði av inntøkuni hjá sær og konuni, men fekk hana so har móti ein serligan konufrádrátt, sum eitt slag av kompensatióin fyri tí annars økta skattabyrðuni. Seinni, tá ið allir persónar fingu rett til løntukarafraðrútt

og persónsfrádrátt, fingu hjún rætt til at flyta møguligan ónyttan frádrátt hjá konuni til mannin og univent.

Í 1978 varð sett í gildi partvís serskattting fyri kvinnur. Broytingar vóru gjøgnumfórdar við lógtingslóg nr. 71 frá 24. oktober 1978, sum vóru stórar broytingar til tágaldandi skattalóg lógtingslóg nr. 50 frá 2. juli 1963 um landsskatt og kommunuskatt. Í hesum broytingum varð meginreglan um samskattting av hjúnum við manninum sum høvuðspersóni fasthildin, men við tí í praksis so týðandi broyting, at konan skuldi skattast sjálvstøðugt av ávísam inntøkum.

Broytingarnar vóru ætlaðar sum ein ávegis roynd at avtaka samskatttingina av hjúnum og vóru samstundis eisini fyrireikingar til samtíðarskattalógina. Alt kundi bent á, at ætlanin varð at gjøgnumfóru serskattting av giftum skattgjaldarum samstundis, sum umleggingin til samtíðarskattaskipanina skuldi gerast.

Við broytingini í 1978 varð, sum nevnt, miðað ímóti at avtaka alla samskattting av hjúnum, men varð tó ikki rokkið fult á mál. Ístaðin gjørdist reglan, sum síðan seinni óbroytt er ásett í galdandi skattalóg, at giftur maður verður skattaður av allari inntøku síni og inntøkuni hjá konuni, um tey eru sambúgvandi og bæði eru undir fullari skattskyldu í Føroyum. Frá hesi meginreglu eru tó, sum áður nevnt, ásett munandi undantøk, sum viðføra, at konan hóast nevndu samskattting, verður sett sjálvstøðugt í skatt av flest øllum inntøkusløgum. Talan er t.d. um inntøkur stavandi frá:

- a: sjálvstøðugum virki og vinnu utan fyri vinnu og virki mansins
- b: ávísam almannaveitingum, so sum avlomis og fólkapensjón, eftirløn, arbeidsløysisstuðuli, sjúkruløn og dagpeningi
- c: opphaldspeningi, haldi, studningi, gávum, samsýningum, o.t.l. sum bert verður veitt henni, og sum ikki verður latið av manni hennara, ið hon býr samar við.

Uppbýti av teim inntøkum, ið gift kvinna kann skattað av sjálvstøðugt, er merkt av, at so gott sum øll lønarinntøka - A - inntøka, ið kvinnan innvinnur í starvi utan fyri virkið hjá manni hennara, er at meta sum hennara persónliga inntøka, eins og allar persónligar veitingar eisini føra til sjálvstøðuga skattting.

Lógarbroytingin frá 1978 viðførdi so munandi broyting av samskatttingini av hjúnum, at tað nú meir er undantakið enn regulin, at samskatttingin fær nakran skattligan týðning.

Samskattting av hjúnafelegum hevur ikki bert havt týðning í mun til inntøku og ognarviðurskiftini, men hevur inntil 1. januar 1997 eisini havt ávirkan á skattligu útreiðslusíðuna soleiðis, at fyri hjún hava verið galdandi ymiskar serreglur í mun til tær frádráttarskipanir sum vóru í skattalóggávitni.

Skatttingin í Føroyum fevnir sum kunnugt um inntøkur - t.d. arbeidslinntøkur og kapitallinntøkur og avkast - men er í Føroyum ikki galdandi nakar generellur ognarskattur. Samskatttingin í mun til ognirnar í hjúnalagnum sæst tí bert við, at hjúnafelegar árliga skulu lata skattavuldinum eina felagsognaruppgerð, t.v.s ogn og skuld konunar verða tald og sett uppí ognaruppgerðina hjá manninum, umframt at tað er maðurin, ið skattar av møguligum inntøkum av ognum í hjúnalagnum.

Sum undantak frá høvuðsreglunum um, at gávur eru skattskyldugar, færir ognarvøkstur sum stavar frá gifju, ikki skatt við sær eins og gávur millum hjún eru skattafríar.

Av øðrum skattligum serreglum, ið gera seg galdandi, tá ið talan er um hjúnafelegar, kunnu eisini nevnt reglurnar í grein 34 í skattalógini, sum er áseting um serreglur, tá ið talan er um afhending av aktivum, ið verða nýtt í vinnuvirki.

Skattareglurnar hava í dag eisini serreglur fyri hjún, tá ið kemur til almenna mótrokning av frestandi skatti og avlopsskatti og fyri innheintan av skatti sum heild. Sum frávik frá vanligum mótrokningsfyrirteytingum, m.a. um at kravið, ið verður mótroknað, skal stava frá sama persóni, sum eigur ágóðan, ið verður mótroknaður, verður í hjúnalagnum mótroknað í avlopsskatti hjá einum hjúnafelaga fyri frestandi skatt hjá hinum hjúnafelaganum.

Eisini fyriskrivur skattalóggávan eina felagsábyrging fyri skattaskuld, ið uppstendur í hjúnalagnum, tó soleiðis at ábyrgdin hjá samabyrgjandi hjúnafelaganum er sekundær í mun til heftis hjá sjálvum skuldaranum.

Sum omanfyri er greitt frá, er fylgjan av verandi reglum, at tað meir er undantakið enn høvuðsregulin at samskatingin av hjúnum fær ávirkan - negativa ávirkan á skattligu støðuna hjá hjúnum, tá ið støða teirra verður sett í mun til tvey ógift sambúgvandi í somu støðu. Har ið samskatingin hevur árin, tað verið seg inntøku av sjálvstøðugum vinnuvirki, ið báðir hjúnafelaganir luttaka í ella av inntøkum av ognum teirra, mugu verandi reglur tykast enn meir tyngjandi fyri tey einkultu, sum reglurnar raka.

Fyri hjúnafelagaðar eru galdandi civilrættarligu reglurnar í hjúnabandslógini, sum siga, hvussu hjúnafelagar kunnu ráða yvir ognum sínum og hefta fyri skyldum sínum í hjúnalagnum. Sigast kann, at í hjúnalagnum, er støðan hjá tí einstaka á hesum øki ikki øðrvísi enn hjá tí samlivandi ikki gifta ella hjá tí staka persóninum. Hvør einstakur eigur tað viðkomandi stendur fyri og kann ráða yvir hesum uttan at spyrja hin.

Tær reglur, sum eru sermerktar fyri hjúnafelagar og sum ikki galda fyri samlivandi ógift eru býtisreglurnar, sum galda, tá hjúnalagið heldur uppát, antin tí tað verður slitið við seperatió, hjúnaskilnaði ella orsakað av deyða.

Fyri stakar persónar og samlivandi ógift fólk eru skattligu reglurnar fullt í samsvar við galdandi civilrættarligar reglur. Hetta hevur við sær eina tilvitan um egin ognar- og skuldarviðurskipti. Fyri gift víkja skatta-reglurnar nógv frá teimum civilrættarligu reglunum. Hetta er óheppi, tí tað gevur tí einstaka eina ógreiða mynd og tørvandi vitan um egin civilrættarlig rættindi og skyldur. Ilenda tørvandi vitan um egin ognar- og skuldarviðurskipti hevur óhepnar avleiðingar, bæði fyri tann einstaka í hjúnalagnum, men eisini tá skiftast skal, serliga í samband við seperatió ella hjúnaskilnað.

Á hendan hátt stýrir skattalógin handlingum í hjúnabandinum eins og skattligu reglurnar hava ávirkan á støðutakanini hjá pørnum um fyrinunar og vansar við at verða gift ella ikki.

Landsstýrið mælir, at tað ikki eigur at vera tær skattligu reglurnar, sum gera av, hvussu fólk skipa seg - t.v.s. sum samlivandi ikki gift ella sum hjúnavigd. Herumframt eiga reglurnar fyrst gift og ógift at líkjast mest møguligt so hjúnabandsstøðan gerst skattliga neutral.

Landsstýrið er av tí áskoðan, at rættasta býti av bæði inntøkum og ognum eigur at fara fram í samsvar við civilrættarligu reglurnar, ið galdandi eru fyri hjúnarlagi.

Landsstýrið mælir tí í hesum uppskoti til at seta úr gildi allar skattligar serreglur, ið eru galdandi fyri hjún, so hjún sum meginregla koma at nýta somu príncippir fyri uppbyti av inntøku, ogn og skuld, sum í dag eru galdandi fyri stakar persónar - eisini hvat viðvíkur ábyrging fyri skattaskuld. Men fyri at skapa greiðari reglur á teim økjum, har ið trupult kann vera at avgerða, hvør av hjúnunum er rætti inntøkumóttakar ella eigari av eini ogn, verður landsstýrismanninum í fíggiarmálum heimið at seta út neyvari reglur fyri, hvussu inntøka og ogn eigur at verða gjørd upp skattliga í teim førum, tá ið inntøka stavar frá sjálvstøðugum vinnuvirki og tá ið talan er um inntøku av ognum í hjúnalagnum. Her verður serliga hugsa um reglur, sum greitt siga, hvussu inntøkubýti av sjálvstøðugum vinnuvirki, ið bæði hjúnini luttaka í, skal fara fram. Hvussu farast skal fram, tá ið hjún gera sánamillum lønaravtalu og reglur fyri hvør teirra eigur at skatta av inntøkum av

ognum teirra, so tilvilddarlig ognarflyting ekki fær skattliga bindandi virkning.

Hóast umanfyrirstandandi, so metir Landsstýri, at tær serreglur sum ásettar eru um gávur millum hjúnafe-
lagar, ognarvæxir við gíftu og ognaravhenging millum hjún eiga at vera verandi í gildi. Hetta kemst av, at
hesar reglur ikki seta hjún skattliga verri enn onnur, og at reglurnar undir tí uppskotnu skipanini meir enn
annað eru at meta sum vernareglur, so ognarflyting millum hjún ikki uttan víðari fær skattligt árin.

Landsstýrið metir, at hetta uppskot kemur ikki at víðføra landskassanum stórvegis kostnað, men ber av góð-
um egrundum ikki til at koma við nakrari neyvari útroking av árininum av broytinguni, tí ikki finnst bein-
leiðis skrásettir upplýsingar um hesi viðurskifti, tí tey ikki áður hava havt týðning fyri skattskrásetingina.

Viðmerkingar til einstøku lógarbroytingarnar.

Lógarbroytingarnar, ið Landsstýrið hevur skotið upp í hesum uppskoti og sum hava til endamál at taka av
alla samskattting millum hjún, kunnu stórt sæð býttast í tveir høvuðspartar, har, ið annar viðvíkur álíkingini
og annar viðvíkur innheimtanini av skattakrøvum.

Broytingarnar, ið eru skotnar upp til greinarnar 6, 9, 10, 12, 13, 29, 31, 34, 39, 109, 116, og 117 eru soleiðis
allar broytingar sum, saman við høvuðsbroytinginini í grein 4 eru við til at broyta skattalóggávuna frá ver-
andi samskattting til sjálvstøðuga skattting av hjúnum, har ið uppgerðin av skattskyldugu inntøkum teirra og
ognum teirra framyvir skal fara fram á líknandi hátt sum fyri ógiftar skattgjaldarar.

Í grein 4 er gjørd áseting um, hvussu farast skal fram í teim førum, har ið talan er um inntøkur av ognum í
hjúnaðinum ella inntøkur av sjálvstøðugum vinnuvirki hjúnanna, tí hugsandi er, at í hesum førum kann
vera nakað av ivamáli, hvør av hjúnum í roynd og veru er rætti inntøkumóttakari ella eigari. Landsstýrið
hevur í hesum sambandi skotið upp, at landsstýrismaðurin í fíggingarmálum fær heimild at gera neyvari reglur
fyri hesi viðurskifti. Hesar reglur skulu sostatt verða gjørdar út frá teim fyrirtreytum, sum lógin ásetur um
inntøku- og ognarbýti og sum miðja ímóti at býtið skal svara til ventiligu viðurskiftini, tað veri seg, tá talan
er um at hjún bæði í felag reka vinnuvirki ella har ið annar er settur í starv hjá hinum hjúnafeleganum.

Tær broytingar, sum eru skotnar upp at gera í greinum 77, 79, 80, 132, 135 og 136 eru broytingar í verandi
innheimtingar- befuðsis- og pantingareglur, sum í dag í mun til skattakrøv innihalda sekundera ábyrging
millum hjún. Landsstýrið hevur við hesum broytingum skotið upp, at eisini hvat viðvíkur ábyrging fyri skuld
hjá hvørjum øðrum verða eivilrættarlígu reglurnar um ræði og heftan í hjúnafelegnum gjøgnumfórdar. Hetta
viðførir at frá og við skattakrøvum, ið stava frá álíkingini fyri 1998 verður ikki longur heimilað innkrevj-
ingarvaldinum at innheimta hesi krøv við lönaraflutaldi hjá øðrum enn skuldaranum sjálvum. Ei heldur
skal verða gjørligt at mótrokna í ágóða hjá hinum hjúnafeleganum og ikki skal verða gjørligt at punta í ogn
hjá hinum hjúnafeleganum. Á hendan hátt kemur landsskassin soleiðis at verða meir jvnsettur við aðrar
kreditorar, tá ið krøv skulu innheimast. Tann fyrinunur sum landsskassin sum kreditor hevur av at kunna
krevja skattakrøv inn við lönareftirlit hjá skuldaranum sjálvum verður tó varðveittur.

1. viðgerð 20. mars 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina og er ikki komið aftur haðani.

F.L. j.nr. 2540-5/91

114 Broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

Ár 1997, mikudaginn 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýris, fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

§ 1

Í lögtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt við seinni broytingum verða gjørdar hesar broytingar:

lóg um stuðul til upphaldspening, lögtingslóg um stuðul til arbeiðsmarknaðargjöld, lögtingslóg um stuðul til dupult húsarhald, og lögtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur.”.

Í § 29 verður eftir nr. 18 sett inn sum nýtt nummar:

§ 2

“Nr. 19) Stuðul, sambært lögtingslóg um stuðul til telefonútreiðslur hjá langfarasjómonnum, lögtings-

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd.

Viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt er at síggja sum liður í eini bruttoskattaskipan. Uppskotið hevur samband við, at teir í § 1 nevndu stuðlar verða roknaðir sum skattskyldug inntøka, um teir ikki verða undantikin skattskylda.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð heint í fíggarnevdina, sum 13. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um, at stuðul til telefonútreiðslur hjá langfarasjómonnum, upphaldspening, arbeiðsmarknaðargjöld, dupult húsarhald og ferðaútreiðslur verður undantikin skattskylda.

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 heint í fíggarnevdina.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtingnum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 21. mai 1997. §§ 1 og 2 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 89, 6. juni 1997.
E.L. j.nr. 2540-5/91

115 Broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram sáljóðandi:

Uppskot

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landskatt og kommunuskatt, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 147 frá 30. desember 1996 verða hesar broytingar:

1) Í § 1 verður nr. 9 orðað soleiðis:

“9) Vinnurekandi grunnar og tryggingarfeløg.”

2) Í § 63, stk. 1 verður orðað soleiðis:

“§ 63. Áðrenn A-inntøka verður goldin skattgjaldari, skal A-skattur avroknað í upphæddini. Tann, hvørs vegna A-inntøka verður útgoldin (hín ávísingarskyldugi), skal gjalda A-inntøkuna inn til eitt av landsstýrinum góðkent avrokningarstað. Avrokningarstaðið avroknar A-skatt, sum eftir hetta verður fluttur til landskassan, meðan restupphæddin verður útgoldin til ávísingarskylduga. Avrokning av A-inntøku, sam-

bært § 60, stk. 1, nr. 8, áliggur tí, sum fær arbeid-
ið gjørt. Avrokningarstaðið hevur skyldu til mó-
vegis skattgjaldaranum at gera eina gjølliga
sundurgreining av, hvat verður eftirhildið í
hvørjari A-inntøku. Landsstýrið kann áseta
nærri reglur um sundurgreiningina.”

3) Í § 81, stk. 1 og § 100, stk. 3, 2. punkt verður á-
vikavist “§ 1, nr. 7-15” og “§ 1, stk. 1, nr. 7-15”
broytt til: “§ 1, nr. 7-16” og í § 146, stk. 1, 2.
pkt. verður “§ 1, nr. 8-15” broytt til: § 1, nr. 8-
16”.

4) Í § 146, stk. 3, 1. pkt. verður “§ 76, stk. 1 og 2”
broytt til: “§ 78, stk. 1 og 2”.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunn-
gjørd.

Viðmerkingar:

Fyriliggjandi uppskot um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt er at síggja sum ein
dagføring og nágreining av galdandi reglum.

Landsstýrið hevur í samgongskjalinum, sett sær fyri, at gera stórar broytingar í skattalógini.

Fyrsta stigi er longu framt, nevnliga Bruttoskattalógin.

Í hesum sambandi verður neyðugt, at fremja automatisering av sjálvuppgávuni og ognaruppgerðini.

Hisini er neyðugt at broyta líkningarprocessina, økja um rattartrygdina hjá borgarum v.m.

Harnæst verður hugt at hvussu fram kann farast soleiðis:

“At fólk framvegis ikki flyta av landinum. Við atliti at ferðingur í vinnu uttanlands, skal skattaskipatin
gera tað møguligt hjá húski at vera búgvandi í Føroyum.”

Landsstýrismaðurin í fíggingarmálum hevur tí sett arbeiði í gongd, fyri at fyrirfeka löggávu, soleiðis at oman-

fyrirstandandi málsetningur verður lógarfestur. Áttanin er, at hesi uppskot skulu leggjast fyrí lótingið í september 1997.

Ad § 1, nr. 1.

Við lótingslóg nr. 170 frá 22 desember 1995 um broyting í lótingslóg um landsskatt og kommunuskatt varð § 1, nr. 9 í skattalógini broytt. Í viðmerkingunum til nevndu lótingslóg mælir landsstýrið til, at tryggingarsambandið Føroyar allar deildir tess og Føroya Lívstrygging, verða gjørd skattskyldug eftir reglunum, sum eru galdandi fyrí partafeløg v.m. Sjálvi um viðmerkingarnar til nevndu kógarbroyting soleiðis klárt vísa, hvat áttanin við lógaruppskotinum var, hava umstøður, ið hava samband við orðingina í sjálvari lógini, havt við sær, at ivi hevur stigið seg upp um, hvussu viðfend reglan er. Endamálið við hesum uppskotið er at nágreina, at reglan er galdandi fyrí tryggingarfeløg sum heild.

Add § 1, nr. 2.

Verandi heimild í § 63, stk. 1 til at krevja inn arbeidsgevaragjöld til arbeidsløysistryggingina verður ikki brúkt, tí arbeidsgevarar rinda gjöld síni sambært avtalu við ALS. Tá ið hartil kemur, at gjaldið til arbeidsløysistryggingina ikki er ein skattur, men eitt tryggingarskjal, ið gevur rätt til endurgjald fyrí inntøkumiss vegna arbeidsløys, verður skenið upp at strika heimildina í skattalógini hesum viðvíkjandi.

Ad § 1, nr. 3.

Broytingin er at sleggja sum ein dagføring av skattalógini í samband við, at sparikassar, ið hava fast rakstrarstað í Føroyum, komu undir fulla skattskylda við lótingslóg nr. 197 frá 10. desember 1993 um broyting í lótingslóg um landsskatt og kommunuskatt.

Ad § 1, nr. 4

Talan er um eina rætting.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 23. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Aufrim Kallsberg, landsstýrismann í fíggingarmálum. Uppskotið snýr seg um at dagføra og nágreina skattaviðurskiptini hjá tryggingarfeløgum, arbeidsløysistryggingini og sparikassunum.

Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lótinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 6. maí 1997. §§ 1 og 2 samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 14. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-0 atkvøðum

Lótingslóg nr. 68, 23. maí 1997.

E.L. j.nr. 2540-5/91.

116 Broyting í lögtingslóg um áseting av skatti til landskassan

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram söljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um áseting av skatti til landskassan

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 87 frá 1. sept. 1983 um áseting av skatti til landskassan við seinni broytingar, verða gjørdar hesar broytingar:

1) § 2 stk. 2 verður orðað soleiðis:

“Stk. 2. Sambúgvandi hjón avgerða sjálvi hvør teirra skal hava frádráttin. Frádrátturin skal verða hjá sama persóni í endaligu álíkningini,

sum í fyribils álíkningini. Um hjúnafelegið ikki fær nýtt frádráttin til fulnar, verður restin drigin frá í skattinum hjá hinum hjúnafeleganum.”

2) Í § 3 verður stk. 4 strikað.

§ 2.

Henda lóg fer gildi frá 1 januar 1998.

Viðmerkingar til broytingarnar í ásetingarlógini:

Tær broytingar, ið landsstýrið við hesum uppskoti hevur skotið upp at gera í ásetingarlógini, eru tengdar at teim broytingum, ið skotnar eru upp í lögtingsmáli nr. 113/1996 og sum eru broytingar í sjálvari skattalógini. Hesum viðvíkjandi verður víst til viðmerkingarnar til nevnda lógaruppskot.

Sum fylgibroyting av at hjón framyvir ikki vera samskattað, verður grein 2 í ásetingarlógini, ið viðvíkur reglunum um barnafrádrátt, tillagað nevndu broytingum, so tað ikki longur er útgangssøðan, at tað í hjúnafelegi er maðurin, ið hevur barnafrádráttin. Eftir hesum uppskotið verður tað upp til hjúnafeleganar sjálvar at avgerða, hvør teirra skal hava frádráttin. Treytin er tó, at tann av hjúnunum sum í fyribilsskrásetingini er skrásettur við barnafrádráttinum, eisini hevur henda í álíkningini.

Grein 3, ið viðvíkur til sokallaða pensjónistafrádráttum, verður broytt soleiðis, at frádrátturin hjá hjúnunum ikki framyvir skal kunna flytast til hin hjúnafelegan. Eisini henda broyting er fylgibroyting av, at hjón framyvir ikki verða samskattað.

I. viðgerð 20. mars 1997. Málið varð beint í flýggjarnevndina og er ikki komið aftur haddan.

F.L. j.nr.2540-5/91

117 Løgtingslóg um stuðul til telefonútreiðslur hjá langfarasjómonnum

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram søljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um stuðul til telefonútreiðslur hjá langfarasjómonnum

§ 1. Stuðul eftir hesi lóg verður veittur fyri túrar, ið vara minst 30 dagar.

Stk. 2. Stuðulin er treytaður av, at umsøjarin er undir fullari skattskyldu og búsetandi í Føroyum.

§ 2. Eru treytirnar í § 1 loknar verður stuðul givin fyri allar teir dagar, sum túrin varar, fráknáð frífarðingardag og komudag. Verður ferð umborð uttanlands, verða teir dagar lagdir afturat, sum ferðin varar, tó hægst 2 dagar hvønn vegin.

Stk. 2. Landsstýrið kann áseta neyvari reglur um fyrisitingina av hesi lóg.

§ 3. Landið rindar telefonstuðulin.

Stk. 2. Stuðulin er 17,50 krónur um dagin.

Stk. 3. Telefonstuðulin verður útgoldin seinast í juni og seinast í desember mánaði.

Stk. 4. Telefonstuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

§ 4. Telefonstuðul verður bert veittur eftir umsókn.

Stk. 2. Serligt umsóknarskjal skal nýtast, tá søkt

verður um telefonstuðul.

Stk. 3. Landsstýrið ásetur nærri reglur um krøv til skjalpróg, sum neyðug eru fyri at støða kann takast til, um ein persónur hevur rætt til telefonstuðul.

Stk. 4. Fyri túrar við føroyskum fiskiskipum fær Lønjaningastovan upplýsingar frá Føroya Fiskimannafelag um dagatalið, sum gevur rætt til telefonstuðul. Aðrir skattaborgarar mugu senda skjalpróg fyri dagatalið.

§ 5. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt fyri telefonútreiðslur av hesum slag, hevur hesin persónur samfðis ikki rætt til telefonstuðul eftir hesi lóg.

§ 6. Rætturin til telefonstuðul kann ikki verða fyri rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Avtala um transport er útgjaldaranum óviðkomandi.

§ 7. Hendi lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd og er galdandi frá og við inntøkuárinum 1997.

Almennar viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot til lögtingslóg um stuðul til telefonútreiðslur hjá langfarasjómonnum er at síggja sum liður í eini bruttoskattaskipan. Uppskotið hevur við sær, at úvísur partur av telefonútreiðslum verður útgoldin sum stuðul í staðin fyri sum frádráttur í inntøkuni. Hesin stuðul verður í staðin settur sum ein árlig jáltan á lögtingsfíggarlógina.

Nøpvar av ásetingunum í fyriliggjandi lógaruppskoti eru einsljóðandi við tær ásetingarnar um telefonfrádrátt, sum fullu hvar 1. januar 1997 í skattalógini.

Uppskotið er ein ástanna av, at hesin inntøkubólkun hevur størri útreiðslur enn aðrir løntakarar til at halda viðlíka sambandið við heimaumhvørvið. Landsstýrið heldur tí, at rímiligt er at veita teimum partvís stuðul fyri telefonútreiðslurnar, so tær ikki verða ein tyngjandi útreiðsluþætur hjá hesum løntakarnum, sum nú.

Skípanin verður umsitin av Lønjavningarstovuni.

Fíggarligar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Telefonstuðulskípanin sambært fyriliggjandi uppskoti verður mett at kostað 3 mió. kr. Hetta svarar til skattavirði av telefonfrádráttinum í gomlu skípanini.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad 3. Telefonfrádrátturin hjá langfarasjómonnum fyri 1996 varð 35 krónur um dagin. Í staðin fyri frádráttarrættin fær skattaborgarin eitt útgjald, ið svarar til skattavirðið av frádráttinum, um hann hevði verið galdandi í inntøkuárinum 1997. Útgoldna upphæddin verður sostatt ásett til 50% av tí upphædd, sum skattaborgarin hevði fingið sum frádrátt í inntøkuni.

Persónurin fær telefonstuðulin útgoldnan seinast í juni og seinast í desember mánaði. Stuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

Ad 4. Ein persónur fær stuðul um viðkomandi lýkur tær treytir, sum ásettar eru í hesi lóg ella við heimild í hesi lóg.
Eitt serligt umsóknarblað verður gjørt av Lønjavningarstovuni.

Ad 5. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt fyri telefonútreiðslur, hevur hesin persónur ikki rætt til telefonstuðul eftir hesi lóg.

Ad 7. Lógin fær gildi dagin eftir at hon er kunninggjord, men telefonstuðul, eftir hesi lóg, verður givin frá og við inntøkuárinum 1997.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at útgjalda stuðul til telefonútreiðslur hjá langfarasjómonnum í staðin fyri frádrátt í skattinum. Stuðulin, ið útgoldin verður, er kr. 17,50 um dagin, meðan frádrátturin í skattskyldugu inntøkuni var 35 kr. um dagin. Mett verður, at kostnaðurin er 3 mió. kr., og er henda upphædd játtað á fíggarlógini fyri 1997. Fíggarnevndin hevur tndir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg landsstýrismann í fíggarráðum og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya.

Nevndin vísir á, at sðani stýrisskípanin er broytt, er tað landsstýrismaðurin á økinum, sum hevur ábyrgdina, og mælir nevndin til, at landsstýrið í hvørjum føri í uppskotinum verður landsstýrismaðurin.

Í grein 4 í uppskotinum verður sagt, at Lønjavningarstovan fær upplýsingar um dagatalið, sum gevur rætt til telefonstuðul. Vinnunevndin hevur viðgjørt málið um Lønjavningarstova Fiskimanna, og mælir til, at navnið á stovninum verður broytt til Lønjavningargrunnurin. Nevndin mælir tí til, at Lønjavningarstovan

verður broytt til Lønjavningargrunnurin.

Í uppskotinum eru ongar reglur um kærsmøguleikar. Nevndin mælir til, at avgerðir, sum eru tiknar sambært hesi lóg, skulu kunna kærast, og mælir til at seta inn nýggja grein, ið ásetir kærureglur.

Samsvarandi hesum mælir ein samd nevnd lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við framm-
anfyri nevndu broytingum og setir tí fram soljóðandi

b r o y t t i n g a r u p p s k o t

t i l

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 4, stk. 4., verður orðið "Lønjavningarstovan" broytt til "Lønjavningargrunnurin"
- 2) Sum nýggj § 7 verður sett:
"§ 7. Avgerðir, tiknar sambært hesi lóg, kunnu kærast til landsstýrismannin.
Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir, at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann síggja bertur frá kærufreistini, tá ið serlig viðurskipti gera seg galdandi.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta, at heim-
ildin hjá landsstýrismanninum eftir stk. 1 kann leggjast til eina kærunevnd."

- 3) § 7 verður § 8.

Jóannes Eldesgaard, Finnboji Ísakson og Tordur J. Niclasen vísa á viðmerkingarnar í lögtingsmáli nr. 122/1996: Løgtingslóg um stutl til ferðaútreiðslur.

2. viðgerð 21. mai 1997. Broyttingaruppskot til §§ 4, 7 og 8 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. §§ 4, 7 og 8 soleiðis broyttar samtykt við 28-0-0 atkvøðum. §§ 1, 2, 3, 5 og 6 samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

26. mai 1997 lögdu Óli Jacobsen, Rúna Sivertsen, Helena Dam á Neystabø og Lasse Klein fram soljóðandi

B R O Y T T I N G A R U P P S K O T

§ 4, stk. 2 verður soljóðandi:

"Serligt umsóknarblað skal nýlast, tá langfararsjómenn, sum ikki eru umfataðir av ásetingini í stk. 4 um, at Lønjavningargrunnurin fær upplýsingar frá Føroya Fiskimannafelag um dagatalið, sum gevur rætt til telefonstuðul, søkja um telefonstuðul."

Viðmerkingar:

Uppskotsstíllararnir meta, at tað er av týdningi, at skattaskipanin er so einføld sum gjørligt. Hetta eigur eisini at vera galdandi fyri tær útgjaldsskipanir, sum hava avløyst teir gomlu frádráttirnar í skattaskipanini.

Ásannað verður, at tað er tørvur á serligum umsóknarblaði í teimum førum, har bert skattaborgarin sjávir er førur fyri at dokumentera sítt krav um útgjald.

Í verandi lóg er tað heinleiðis ein fyrirtey, at dokumentatiónin hjá teimum fiskimönnum, sum eru við føroyskum skipi, finnast á einum stað, og tí kann henda skipan gerast munandi meira einföld enn aðrar útgjaldsskipanir.

Mett verður tískil, at tað er ein óneyðug øking í unsetingini av hesi skipan at fara at krevja av hvørjum einstøkum fiskimanni, at hann skal nýta serligt umsóknarblað.

Tað sjónarmið hevur verið ført fram, at tað skal ikki vera møguligt at fáa pening úr landskassanum, uttan at lata eina umsókn við undirskrift. Hertil er at siga, at her er talan um ein rætt, sum menn eiga, og tí er ringt at siggja, hví teir skulu søkja um tað, teir eiga, at hetta krav ikki verður sett øllum, sum hava rætt til pening úr landskassanum. Annars válta teir við síni undirskrift hvørja mynstring eins og teir við síni undirskrift skulu søkja um forskot. Tí er trupult at siggja nakað endamál í tí endiliga at krevja eina undirskrift afturat frá somu monnum, sum jú eru burtur leiingi í senn, tá hetta als ikki er neyðugt.

3. viðgerð 26. mai 1997. Broytingaruppskotid frá Óla Jacobsen o.fl. til § 4, stk. 2 fall við 11-4-12 atkvøðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð enduliga samtykt við 27-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 96, 6. juni 1997.
F.L. j.nr. 2540-45/97

118 Løgtingslóg um avgjald á framleiðslu og innflutningi.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram sáljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um avgjald á framleiðslu og innflutningi

Kap 1: Innflutningur

§ 1. Fyri vørur, ið verða innfluttar, skal rindast avgjald til landskassan, sum ásett er í framskjali 1 (avgjald á innflutningi) til toll- og vøruskránnu.

Kap 2: Framleiðsla

§ 2. Fyri vørur, ið við vinnuligum endamáli verða framleiddar til sølu, skal rindast avgjald til

landskassan, sum ásett er í framskjali 1 (avgjald á framleiðslu) til Toll- og vøruskránnu.

§ 3. Byrjan av vinnuligari framleiðslu av teinum í hesum kapitli nevndu vørum má bert gerast við loyvi frá Toll- og Skattstovu Føroya. Hvat rúsdrekku viðvíkur krevst harumframt loyvi eftir lögtingslóg nr. 20 frá 10. mars 1992 við seinni broytingum. Toll- og Skattstova Føroya ásetur í loyvinnu, hvørjar treytir loyvisgavarin skal lúka.

Stk. 2. Verða treytímar í loyvinum ikki hildnar, kann loyvið til eina og hvørja tíð takast aftur.

§ 4. Fyri vinnuliga framleiðslu á tolløkkinum av øðrum vörum enn teimum í frumskjali 1 (avgjald á innflutningi) nevndu vörum kann Landsstýrið áseta gjald sum fyrri innfluttar vørur.

§ 5. Tey í hesum kapitli umrøddu gjöld falla til gjaldingar 22. í øðrum mánaðinum eftir at vøran er framleidd.

Stk. 2. Verður ikki galdið sum fyriskrivað í stk. 1, skal 1,5 % gjaldast í mánaðarlígari rentu fyrri hvønn byrjaðan mánað frá tí degi av seint er galdið.

Kap. 3: Afturrindan

§ 6. Toll- og Skattstova Føroya verður heimilað at játta afturrindan av teimum í kap. 1 og kap. 2 guldnu gjöldunum, tá ið vørurnar verða útfluttar frá tolløkinum ella til tær í § 8 í løgtingslóg um toll, nevndu sölubúðir.

Stk. 2. Eftir umsókn kann Toll- og Skattstova Føroya endurrinda ella fráskriva framleiðsluavgjald á vörum sum verða oyðilagdar undir framleiðslu ella á framleiðsluøkinum, og treytað av at vørurnar verða burturheimdar undir tollaftirliti.

§ 7. Eftir umsókn hevur Toll- og Skattstova Føroya heimild at afturrinda skipasmiðjum avgjaldið fyrri tilfar, ið nýtt er til bygging av skipum, bátum og førum, eisini til at afturrinda avgjald av tilfari o.t., ið nýtt er til umvæling ella umbygging av skipum, bátum og førum.

Stk. 2. Eftir umsókn hevur Toll- og Skattstova Føroya heimild at afturrinda øðrum virkjum avgjald, ið er latið fyrri rávøru, sum virkið hevur nýtt í framleiðsluni.

Kap. 4: Vanligar reglur

§ 8. Reglurnar í løgtingslóg um toll, tó ikki § 4, galda í tann mun tær ikki stríða ímóti hesi lóg.

Stk. 2. Avgjaldsskylduga virðið samb. kap. 1 er tollskylduga virðið íroknað toll.

Kap. 5: Eftirlitsreglur

§ 9. Toll- og Skattstova Føroya hevur heimild til at kanna høli, ið verða nýtt í samband við vinnuliga framleiðslu, og til at kanna vøru á goymslu, handilsbøkur og annað roknskapartilfar og brævaskifti v.m. hjá virkinum.

Stk. 2. Handhavin og starvsfólkið á virkinum skulu veita Toll- og Skattstovu Føroya neyðuga vegleiðing og hjálp, tá kanningar sum nevndar í stk. 1, verða gjørdar.

Stk. 3. Tilfarið, ið er nevnt í stk. 1., skal eftir áheitan frá Toll- og Skattstovu Føroya latast ella sendast Toll- og Skattstovu Føroya.

Kap. 6: Reglur um revsing

§ 10. Brot á § 1 verður revsað eftir kap. 10 í løgtingslóg um toll.

Stk. 2. Brot á §§ 2 og 3 stk. 1 verður revsað við sekt, hefti ella fongsul upp til 1 ár, men verður annars farið fram eftir reglunum í kap. 10 í løgtingslóg um toll.

Kap. 7: Ígildissetan

§ 11. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir at hon er lýst. Samstundis fer úr gildi løgtingslóg nr. 120 frá 23. desember 1991 um avgjald á framleiðslu og innflutningi, og § 36 til og við § 41 í kunngerð nr. 44 frá 18. september 1958 við seinni broytingum um uppkrevjing av gjöldum v.m. eftir løgtingslóg nr. 23 frá 11. februar 1950 við seinni broytingum.

Viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot um løgtingslóg um avgjald á framleiðslu og innflutningi er í hovudsheitum ein dagføring og samanskiving av galdandi reglum, tó so at uppskotid, í mun til galdandi lóggávu, hevur møguleika fyrri renturokning, eins og greiðari eftirlits- og revsireglur verða skotnar upp. Sjálvt um galdandi reglur áseta nær tey í lógini umrøddi gjöld falla til gjaldingar, hava umstøður, ið hava samband við skiftisreglurnar í løgtingslógini um toll, havt við sær, at rættarstandurin hevur verið ógreiður, og er tí hovudsendamálið við hesi lóg at nágreina reglurnar.

Væðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Til kap. 1: Innflutningur

Til § 1

Í § 1 eru ásettar reglur um, at avgjald skal rindast til landskassan, sum ásett er í frumskjali 1 til Toll- og vøruskránnar í teiginum avgjald av innflutningi. Gjældini eru óbroytt í mun til nógaldandi lóggávu.

Til kap. 2: Framleiðsla

Til § 2

Í § 2 eru ásettar reglur um, at avgjald skal rindast til landskassan fyri vørur, ið við vinnuligum endamáli verða framleiddar til sølu. Avgjaldið er ásett í frumskjali 1 í teiginum avgjald av framleiðslu, sum liggur sum frumskjal til Toll- og vøruskránnar. Reglan er annars óbroytt í mun til nógaldandi lóggávu.

Til § 3

Í § 3 eru ásettar reglur um, at byrjan av vinnuligari framleiðslu av teimum í hesum kapitli nevndu vörum, t.v.s. vørur, ið kunnu framleiðast á tolløkinum, bert má gerast við loyvi frá Toll- og Skattstovu Føroya. Í mun til galdandi lóggávu er reglan nágreinað, men er annars óbroytt í mun til nógaldandi skipan.

Til § 4

Í § 4 eru ásettar reglur um aðrar vørur enn tær í frumskjali 1 í teiginum avgjald av innflutningi nevndu vörum. Skipanin, ið er óbroytt í mun til nógaldandi lóggávu, er tann, at Landsstýrið her kann áseta sama gjald sum fyri innfluttar vørur.

Til § 5

Í § 5 eru ásettar reglur um, nær tey í hesum kapitli umrøddu gjöld falla til gjaldingar. Í mun til nógaldandi lóggávu er reglan nágreinað eins og reglan gevur møguleika fyri renturøkning.

Sjálfv um nógaldandi lóggávan ásetur nær tey í lógini umrøddi gjöld falla til gjaldingar, hava umstøður, ið hava samband við skiftisreglurnar í løgtingslógini um toll, havt við sær, at rættarstandurin hevur verið ógreiður. Nágreinanin av hesi grein borið saman við ígildisettanarregluni í hesi lóg skuldi havt við sær, at ein er komin hesum íva til lívs, soleiðis at talan nú er um eitt framleiðslugjald, sum fellur til gjaldingar 22. í øðrum mánaðinum eftir at vørur er framleidd.

Til kap. 3: Afturrindan

Til § 6

Í § 6 hevur Toll- og Skattstova Føroya heimild til at játta afturrindan av teimum goldnu innflutning- og framleiðslavgjöldum, tá ið vørurnar verður útfuttar v.m. Í mun til nógaldandi lóggávu er talan um eina nágreining og umrøðing eins og talan í ávísan mun er um at lógarfesta praksis á økinum.

Til § 7

Í § 7 eru ásettar reglur um afturrindan av avgjaldi fyri tilfar, ið er nýtt til bygging, umvæling ella umbygging av skipum, bátum og førum eins og Toll- og Skattstova Føroya hevur heimild at afturrinda øðrum virkjun avgjald, ið er latið fyri rávøru, sum virkið hevur nýtt í framleiðsluni. Í mun til nógaldandi lóggávu er reglan nágreinað og umrøðað.

Til kap. 4: Vanligar reglur

Til § 8

Í § 8 er ásett, at reglurnar í løgtingslóg um toll, tó ikki § 4, galda í tann mun tær ikki stríða imóti hesi lóg. Tað vil siga, at reglurnar um heimild at kæra, tollvirðið og annað meiri, ið eru ásettar í tolllógini, galda samsvarandi hesi lóg. Í mun til galdandi lóggávu er reglan nágreinað, men er annars óbroytt í mun til nógaldandi skipan.

Til kap. 5: Eftirlitsreglur

Til § 9

Rætturin til eftirlit fevnir um alt roknskapartilfar, t.v.s. ársroknskap, roknskaparbøkur, journalir, leysblaðabøkur við tilhoyrandi fylgiskjølum, kontokort og annað tilíkt. Harumframt fevnir hetta um kladdubøkur og aðrar hjálpiðbøkur, t.d. ordra-, avtalu-, bíleggningar- og goymslubøkur, arbeids- og vikuseðlar og goymslu eftirlitsskort.

Ordrabøkur o.t. eru umfevndar av rætti til eftirlit, hóast tær ikki innihalda viðmerkingar um innkomnan pening.

Um virkið nýtir grannskoðanarprotokol, er hendað eisini umfevnd av rætti til eftirlit.

Í virkjum, ið nýta edv til roknskap, fevnir rættur til eftirlit eisini um skriv, ið lýsa skipanirnar v.m. og magnetbønd og aðrar dátubætur.

Orðingin "brævaskifti v.m." fevnir um einhvønn hátt av handilsbrævaskifti, so sum móttikin bræv og avrit av sendum brøvum og sáttmálar og aðrar skrivligar avtalur.

Orðingin "vegleiðing og hjálp" fevnir um skyldu at geva frágreiðing um framleiðsluviðurskipti og at geva upplýsing um, hvussu roknskapur er lagdur til rættis, hvørjar bøkur ið verða ferdar, hvørjar innanhýsis eftirlitsskipanir eru o.s.fr. Skylda er eisini at upplýsa hvør ið er grannskoðari hjá virkinum.

Virkið hevur harumframt skyldu til, tá ið Toll- og Skattstova Føroya biður um tað, at gera upp vørugoymslu.

Skylda at útflyggja fevnir eisini um roknskapartilfar v.m., ið er hjá triðjamanni (t.d. grannskoðara ella roknskaparráðgeva). Hetta er galdandi, eisini um viðkomandi triðjamaður hevur afturhaldsrætt yvir tilfari, t.d. orsakað av óuppgjördum fíggarligum viðurskiptum.

Skyldu at útflyggja er bert galdandi fyri roknskapartilfar v.m. hjá virkinum. Tilfar, sum er gjørt ella fingið til vega av grannskoðara, og sum ikki hevur verið í ognarhaldi hjá virkinum, hevur virkið ikki skyldu at útflyggja.

Verður roknskapartilfar móttikið frá triðjamanni, fær hann tað aftur aftaná nýtslu.

Greinin er nýggj.

Til kap. 6: Reglur um revsing

Til § 10

Í kap. 6 eru ásettar reglur um revsing. Í mun til galdandi lóggávu er reglan dagförd og nágreinað.

Til kap. 7: Ígildiseta

Til § 11

Lógin kemur í gildi dagin eftir at hon er lýst samtíðis fer úr gildi løgtingslóg nr. 120 frá 23. desember 1991 um avgjald á framleiðslu og innflutningi, og § 36 til og við § 41 í kunngerð nr. 44 frá 18. september 1958 við seinni broytingum um oppkreiving av gjøldum v.m. eftir løgtingslóg nr. 23 frá 11. februar 1950 við seinni broytingum.

Í viðgerð 17. mars 1997. Málid varð heint í fíggarnevndina, sum 23. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 17. mars 1997 beint í fíggar-nevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at dagføra og samanskriva galdandi reglur tó so, at uppskotið í mun til galdandi lóggávu gevur møguleika fyri renturokning, eins og mælt verður til at gera greiðari eftirlits- og revsireglur.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrismann í fíggar-málum, og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya.

Landsstýrismaðurin vísti á, at í viðmerkingunum stendur "*Um virkið nýtir grunnskoðmarprotokol, er henda eisini umfevnd av rætti til eftirlit*". Hann segði, at hetta er ikki samsvarandi við galdandi rætt.

Nevndin vísir á, at í uppskotinum verður mælt til, at tá lógin kemur í gildi, fer m.a. løgtingslóg nr. 120 frá 23. desember 1991 um avgjald á framleiðslu og innflutningi úr gildi. Tá lógin seinni er broytt, mælir nevndin til at skoyta uppí: "sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 176 frá 18. desember 1992, og við kunngerð nr. 98 frá 21. juni 1996". Ein samd fíggar-nevnd mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins og setir fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

Í § 11 verður allan á orðið "innflutningi" sett inn: desember 1992, og við kunngerð nr. 98 frá 21. juni 1996,"
"sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 176 frá 18.

2. viðgerð 27. mai 1997. Broytingaruppskot til § 11 samtykt við 28-2-0 atkvøðum. § 11 soleiðis broytt samtykt við 28-2-0 atkvøðum. §§ 1 - 10 samtyktar við 28-2-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 111, 13. juni 1997.
F.L. j.nr 2520-6/90

119 Løgtingslóg um stuðul til dupult húsarhald

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram söljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um stuðul til dupult húsarhald

§ 1. Rætt til stuðul eftir hesi lóg hevur giftur persónur, sum er búsetur í Føroyum, er undir fullari skattskyldu, sum flytur í aðra kommunu at arbeiða, og sum hevur útreiðslur í samband við dupult húsarhald.

§ 2. Ein ávísur mánaðarligur stuðul verður veittur til leigu av høl og ein ávísur stuðul um dagin til kost.

Stk. 2. Stuðul verður bert veittur fyri útreiðslur sum fara upp um eina ávísa minstupphædd.

Stk. 3. Stuðulsupphæddir og minstaupphædd verður ásett av landsstýrinum.

Stk. 4. Landsstýrið kann áseta neyvari reglur um fyrisitingina av hesi lóg.

§ 3. Landið rindur stuðulin til dupult húsarhald.

Stk. 2. Stuðulin til dupult húsarhald verður útgoldin seinast í juni og seinast í desember mánaði.

Stk. 3. Stuðulin til dupult húsarhald verður útgoldin á konto í peningastovni.

§ 4. Stuðul til dupult húsarhald verður bert veittur eftir umsókn.

Stk. 2. Serligt umsóknarblað skal nýtast, tá søkt verður um stuðul til dupult húsarhald.

Stk. 3. Landsstýrið ásetur nærrí reglur um krøv til skjalpróg, sum neyðug eru fyri at støða kann takast til, um ein persónur hevur rætt til stuðul til dupult húsarhald.

§ 5. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt fyri útreiðslur í samband við dupult húsarhald, hevur hesin persónur samtíðis ikki rætt til stuðul eftir hesi lóg.

§ 6. Rætturin til stuðul til dupult húsarhald kann ikki verða fyri rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Avtala um transport er útgjaldaranum óviðkomandi.

§ 7. Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd og er galdandi frá og við inntøkuárinum 1997

Almennar viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot til lögtingslóg um stuðul til dupult húsarhald er at síggja sum liður í eini bruttoskattskipan. Uppskotið hevur við sær, at ávísur prosentpartur av teim útreiðslum sum standast av, at giftur persónur fer í aðra kommunu at arbeiða, verður útgoldin sum stuðul í staðin fyri sum frádráttur í inntøkuni. Hesin stuðul verður í staðin settur sum ein árleg játtan á lögtingsfíggarlógina.

Nógvar av ásetingunum í fyriliggjandi lógaruppskoti eru einsljóðandi við tær ásetingarnar um frádrátt fyri dupult húsarhald, sum fylla bertur 1. januar 1997 í skattalógini.

Í fyrsta umfari verður skipanin umsitin av Toll- og Skattstovu Føroya.

Fíggarligar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Stuðulskipanin sambært fyriliggjandi uppskoti verður metið at kosta 1,5 mió. kr. Hetta svarar til skattavirðið av frádráttinum til dupult húsarhald í gomlu skipanini.

Edv-raksturinn verður mettur at kosta uml. kr. 2.000 árliga. Upphæddin kann haldast innantýri verandi játtan.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad § 2. Í staðin fyri frádráttarrættin fær skattaborgarin eitt útgjald, ið svarar til skattavirðið av frádráttinum, um hann hevði verið galdandi í inntøkuárinum 1997. Útgoldna upphæddin verður sostatt um 50% av tí upphædd, sum skattaborgarin hevði fingið sum frádrátt í inntøkuni.

Giftur persónur, sum flytur í aðra kommunu at arbeiða, og húskið býr eftir í heimakommununi, hevur rætt til stuðul til dupult húsarhald soleiðis, at loyvdur verður ein ávísur mánaðurligur stuðul fyri leigu av hølvi og ein ávísur stuðul um dagin fyri eykaútreiðslur til kost.

Stuðulin er tó treytaður av, at ikki er gjørligt at koma aftur og fram millum arbeiðsstað og bústað dagliga og soleiðis av, at skiliga verður uppgivið navn og bústaður hjá viðkomandi, ið leigað verður frá.

Stuðulin til dupult húsarhald verður tó bert loyvdur í tann mun, sum samlaða upphæddin fer upp um eina ávísa árliga upphædd fyri kost og hølvi samanlagt.

Ad § 3. Persónurin fær stuðulin til dupult húsarhald útgoldnan seinast í juni og seinast í desember mánaði. Stuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

Ad § 4. Ein persónur fær stuðul, um viðkomandi lýkur tær treytir, sum ásettar eru í hesi lóg ella við heimild í hesi lóg.

Eitt serligt umsóknarblað verður gjørt av Toll- og Skattstovu Føroya.

Ad § 5. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt fyri útreiðslur til dupult húsarhald, hevur hesin persónur ikki rætt til stuðul eftir hesi lóg.

Ad § 6. Lógin fær gildi dagin eftir at hon er kunngjørd, men stuðul til dupult húsarhald, eftir hesi lóg, verður givin frá og við inntøkuárinum 1997.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 13. mai 1997 legði framni soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at útgjalda stuðul til dupult húsarhald í staðin fyri frádrátt í skattinum. Útgoldna upphæddin svarar til tað, sum skattaborgarin spæði í skatti við frádráttinum í inntøkuni.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Atlið Kallsberg, landsstýrismann í fíggingarmálum og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya.

Nevndin vísir á, at ætlanið við lógini er, at stuðulin skal verða guldin til persónar, sum arbeiða í Føroyum. Nevndin mælir tí til, at orðingin í grein 1 verður gjørd neyvari, og at sett verður inn aftan á "aðra kommunu" "í Føroyum" og at skoyta uppí greinina "í Føroyum".

Síðani stýrisskipanin er broytt, er tað landsstýrismaðurin, sum hevur ábyrgdina á økinum, og mælir nevnd

in til, at "landsstýrið" í uppskotinum í øllum førum, har tað stendur, verður broytt til "landsstýrismaðurin".

Mælt verður í uppskotinum til, at stuðulin verður útgoldin í juni og desember mánaði, men nevndin mælir til at broyta útgjaldingarmánaðurnar til juli og januar, tá fyrstu ferð í juli 1997.

Í grein 3 verður sagt, at landið rindar stuðulin. Mælt verður til, at "landið" verður broytt til "landskassin".

Í uppskotinum er eingin regla um kærur, men nevndin er av teirri áskoðan, at avgerðir, sum eru tiknar sambært hesi lóg, skulu kunna kærast, og mælt verður til at seta inn nýggja grein, sum ásetir kærureglur.

Samsvarandi hesum, mælir ein samd nevnd lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við framm-
anfyri nevndu broytingum og setir til fram soljóðandi

1) Í § 1 verður eftir orðini "aðra kommunu" sett "í Føroyum" og eftir orðini "dupult húsarhald" verður skoytt uppí "í Føroyum"	6) Sum nýggj § 7 verður sett: "§ 7. Avgerðir, tiknar sambært hesi lóg, kunnu kærast til landsstýrismannin. Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina. Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann sleggja buitur frá kærufreistini, tá ið serlig viðurskipti gera seg galdandi. Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta, at heimildin hjá landsstýrismanunum eftir stk. 1 kann leggjast til eina kærunevnd."
2) Í § 2, stk 4., verður "Landsstýrið" broytt til "Landsstýrismaðurin"	7) § 7 verður § 8.
3) Í § 3, stk. 1., verður "Landið" broytt til "Landskassin"	
4) Í § 3, stk. 2., verða orðini "juni" og "desember" broytt til "juli" og "januar" og skoytt verður uppí eftir orðið "mánaði", tá fyrstu ferð í juli 1997"	
5) Í § 4, stk. 3., verður "Landsstýrið" broytt til "Landsstýrismaðurin"	

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

Jóannes Eidesgaard, Finnboði Ísakson og Tordur J. Niclasen vísa á viðmerkingarnar í lögtingsmáli nr. 122/1996: Løgtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur

2. viðgerð 21. mai 1997. Broytingaruppskot til §§ 1, 2, 3, 4, 7 og 8 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. §§ 1, 2, 3, 4, 7 og 8 soleiðis broyttar samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. §§ 5 og 6 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. At málid skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 96, 6. juni 1997.

FL j.m. 2540-42/97

120 Løgtingslóg um stuðul til uppihaldspening

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram sjóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um stuðul til uppihaldspening

§ 1. Rætt til stuðul eftir hesi lóg hevur:

1) persónur, sum av tí almenna er álagdur at gjalda uppihaldspening til hjúnaðsfelaga, skildan ella sundurlisnán, og

2) persónur sum av tí almenna er álagdur at gjalda uppihaldspening til børn yngri enn 18 ár, og sum ikki hugva hjá uppihaldsskylduga.

Stk. 2. Stuðulin er treytaður av, at umsøkjarin er undir fullari skattskyldu og búsitandi í Føroyum.

Stk. 3. Landsstýrið kann áseta neyvri reglur um fyrisitingina av hesi lóg.

§ 2. Tann árliga stuðulsupphæddin verður 50% av tí uppihaldspeningi, sum persóni er álagd at gjalda, og sum hann hevur goldið.

Stk. 2. Landið rindar stuðulin til uppihaldspening.

Stk. 3. Stuðulin verður útgoldin seinast í juni og seinast í desember mánaði.

Stk. 4. Stuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

§ 3. Stuðul verður bert veittur eftir umsókn.

Stk. 2. Serligt umsóknarblað skal nýtast, tá søkt verður um stuðul.

Stk. 3. Landsstýrið ásetur nærri reglur um krøv til skjalpróg, sum neyðug eru fyri at støða kann takast til, um ein persónur hevur rætt til stuðul.

§ 4. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt fyri útreiðslur til uppihaldspening, hevur hesin persónur samfýðis ikki rætt til stuðul eftir hesi lóg.

§ 5. Rætturin til stuðul kann ikki verða fyri rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Avtala um transport er útgjaldaranum óviðkomandi.

§ 6. Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunningjörd, og er galdandi frá og við inntøkuárinum 1997.

Almennar viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot til lögtingslóg um stuðul til uppihaldspening er at sleggja sum liður í eini bruttoskattskipan. Uppskotið hevur við sær, at ávísur prosentpartur av útreiðslum til uppihaldspening verður útgoldin sum stuðul í staðin fyri sum frádráttur í inntøkuni. Hesin stuðul verður í staðin settur sum ein árleg jálta á lögtingsfíggarlógina.

Nógvar av ásetingunum í fyriliggjandi lógaruppskoti eru einsljóðandi við tær ásetingarnar um frádrátt fyri konu- og barnapengar, sum fullu burtur 1. januar 1997 í skattalógini.

Skipanin verður umsitin av Almannastovuni.

Fíggarligar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Stuðulskipanin sambært fyriliggjandi uppskoti verður metti at kosta 4,1 mió. kr. Hetta svarar til skattavirðið av frádráttinum fyri uppihaldspening í gomlu skipanini.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad 1. Í staðin fyri frádráttarrættin fær skattaborgarin eitt útgjald, ið svarar til skattavirðið av frádráttinum, um hann hevði verið galdandi í inntøkuárinum 1997. Útgoldna upphæddin verður sostatt ásett til 50% av tí upphædd, ið persóninum er álagt at gjalda og sum hann hevur galdið.

Ad 2. Persónurin fær stuðulin til uppihaldspening útgoldnan seinast í juni og seinast í desember mánaði. Stuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

Ad 3. Ein persónur fær stuðul um viðkomandi lykur tær treytir, sum ásettar eru í hesi lóg ella við heimild í hesi lóg.

Eitt serligt umsóknarblað verður gjørt av Almanastovuni.

Ad 4. Fær ein persónur endurgjald á annan hátt fyri útreiðslur til uppihaldspening, hevur hesin persónur ikki rætt til stuðul eftir hesi lóg.

Ad 6. Lógin fær gildi dagin eftir at hon er kunngjørd, men stuðul til uppihaldspening, eftir hesi lóg, verður givin frá og við inntøkuárinum 1997.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at útgjalda stuðul til uppihaldspening í staðin fyri frádrátt í skattinum. Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Antfinn Kallsberg, landsstýrismann í fíggingarmálum og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya. Útgoldna upphæddin verður 50% av tí upphædd, ið persóninum er álagt at gjalda, og sum hann hevur galdið. Eingin upphædd er avsett á fíggingarlógini til henda stuðul. Nevndin er samsam um, at upphæddin til stuðulin eigur at verða jættað við eykajáttanarlóg. Áðrenn lógaruppskotið verður endaliga samtykt, og hevur nevndin møguleikar at seta fram broytingaruppskot í lótingsmálunum um eykajáttanarlóg, sum nevndin hevur til viðgerðar.

Nevndin vísir á, at síðani stýrisskipanin er broytt, er tað ikki landsstýrið, men landsstýrismaðurin á økinum, sum hevur ábyrgdina, og mælir nevndin tí til, at landsstýrið í hvørjum føri verður broytt til landsstýrismaðurin.

Í grein 2 stendur, at landið rindar stuðulin, men nevndin mælir til, at "landið" verður broytt til "landskassin"

Undir viðgerðini hevur spurningurin um, hvussu skattavaldið hevur tulkað og praktiserað frádráttin fyri uppihaldspening, verið viðgjørdur. Nevndin hevur frá Toll- og Skattstovu Føroya fingið upplýst, at loyvt bert hevur verið at draga uppihaldspening, sum skattaborgarin sjálvur hevur galdið, frá í skattainntøkuni. Grein 4 í uppskotinum er um hesi viðurskipti. Um annar hevur galdið útreiðslurnar til uppihaldspening, so gevur hetta ikki rætt til stuðul eftir hesi lóg. Fyri at gera greinina neyvari, verður mælt til, at sett verður inn í grein 4, aftan á orðini "persónur fær" "ella hevur fingið".

Í uppskotinum eru ongur reglur um kærsmøguleikur. Kærunevndin í almannamálum kann ikki viðgera kærur eftir hesi lóg, og tí verður mælt til at seta inn nýggja grein, ið ásetir kærureglur.

Samsvarandi hesum mælið ein samd nevnd lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við frammanfyri nevndu broytingum og setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

1) Í § 1, stk. 3., verður "landsstýrið" broytt til "Landsstýrismaðurin".	kærast til landsstýrismannin.
2) Í § 2, stk. 2., verður "Landið" broytt til "Landskassin".	Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir, at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.
3) Í § 3, stk. 3., verður "landsstýrið" broytt til "Landsstýrismaðurin".	Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann síggja burtur frá kæmufreistini, tá ið serlig viðurskipti gera seg galdandi.
4) Í § 4 verður sett inn aftan á orðini "persónur fær" "ella hevur fingið"	Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann úseta, at heimildin hjá landsstýrismanninum eftir stk. 1 kann leggjast til eina kærunevnd."
5) Sum nýggj § 6 verður sett: "§ 6. Avgerðir, tiknar sambært hesi lóg, kunnu	6) § 6 verður § 7.

Jóannes Eidesgaard, Finnboði Ísakson og Tordur J. Niclasen vísa á viðmerkingarnar í lögtingsmáli nr. 122/1996: Løgtingslóg um stuðul til ferðatútreiðslur.

2. viðgerð 21. maí 1997. Broytingaruppskot til §§ 1, 2, 3, 4, 6 og 7 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. §§ 1, 2, 3, 4, 6 og 7 soleiðis broyttar samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. § 5 samtykt við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 26-1-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 90, 6. juni 1997.
F.L. j.nr. 2540-43/97

121 Løgtingslóg um meirvirðisgjald

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram skjóðandi:

U p p s k o t

tíl

løgtingslóg um meirvirðisgjald

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 136 frá 8. september 1992 um meirvirðisgjald við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:

§ 12, stk. 1, lítra k. verður orðað soleiðis:

“k. Fiskireiðskapur til skip sum eru yvir 20 GT, og tey sum eru undir 20 GT, ið hava “Veðiloyvi A”.

Fiskireiðskapur, sjóklæðir, agn, ísur, olja, proviantur, salt og pakkitilfar til fiskifør, sum reka vinnuligan fiskiskap.”

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar

Í samband við nýggjari samgongu varð sett í samgonguskjalið:

“at stímbra virksemið og lækka kostnaðarstøðið skal møguleiki verða at differentiera meirvirðisgjaldið, eitt nú viðvíkjandi arbeidslønnum.

Í hesum sambandi verður meirvirðisgjaldið á tenastuvinnu og smáíðnaði lækkað.”

Fyri at útgreina og lýsa hvussu hetta kundi fremjast í verki, setti landsstýrismaðurin í fíggingarmálum 05.11.1996 ein arbeidshólk við umboðum frá vinnuni og ymiskum almentum myndugleikum, at gera eitt álit.

Ætlanin var at arbeiðið skuldi verið liðugt 1. februar, soleiðis at stundir vóru at gera uppskot til broytingar í m.v.g. lógini og leggja tað til løgtingsins viðgerð í hesi tingsetu.

Tá útgreiningin er umfatandi og trupul, eisini av øðrum arbeidstrýsti (bruttoskattaskipan, kolvetaisskattaskipan v.m.) var ikki møguligt at fáa eitt nøktandi arbeiði liðugt til ásettu tíðina.

Landsstýrismaðurin í fíggingarmálum hevur tí útsett omanfyryrnevndu lógarbroytingar til næstu tingsetu, so stundir verða at koma við einum væl gjøgnumarbeiddum lógaruppskoti eftir ólavsøku.

Kunngerðin um proviantering av skipum og flogførum til nýtslu umborð ella til sølu til ferðafólk, sum hevur heimild í § 12 í meirvirðisgjaldslógini, hevur verið tulkað soleiðis, at hon eisini fevndi um sjóklæðir til manningar á langfarafiskiskipum. Sjóklæðir hava sostatt verið undanikin meirvirðisgjald við sølu til hesi skip.

Landsstýrið ynskir, at allir fiskimenn verða javnsettir, so sjóklæðir til manningar umborð á fiskiskipum, ið reka vinnuligan fiskiskap, jfr. § 12, stk. 1, lítra k, verða frftikin meirvirðisgjald við sølu. Skipini keypa sjóklæðini uttan meirvirðisgjald og selja tey so víðari til manningina uttan meirvirðisgjald og uttan vinning.

Samstundis er Landsstýrið av tí áskoðan, at spurnartekni kann setast við, um rett er at tulka kunngerðina so breitt sum higartil. Orðið proviantur merkir, matur, drekkivørur, roykivørur, sukurvørur, sípa o.a., t.v.s. vørur sum “forterast”.

Við fyriliggjandi uppskoti til broyting av meirvirðisgjaldslógini verða møgulig ivamál viðv. meirvirðisgjaldinum av sjóklæðum beind burtur. § 12, stk. 1, litra k, í meirvirðisgjaldslógini verður broytt, til eisini at fevna um sjóklæðir.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð heint í fíggingarnevndina, sum 13. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 heint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um, at sjóklæðir til manningar umborð á fiskiskipum, ið reka vinnuligan fiskiskap, verða frítikin fyri meirvirðisgjald.

Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Antunn Kallsberg, landsstýrismann í fíggingarmálum, og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya. Umboðið fyri Toll- og Skattstovu Føroya hevur upplýst fyri nevndini, at Toll- og Skattstovan ger reglur, sum greitt alýsa, hvat kemur undir sjóklæðir.

Líkt er til, at eftirlitið við undantøkum í MVG-lógini ikki er nøktandi. Tískil heitir fíggingarnevndin á landsstýrið um at taka spurningin upp sum skjótast.

Nevndin hevur undir viðgerðini bytt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariasen, Jóannes Eidesgaard og Tordur J. Niclasen) vísir á, at heitið á málinum er "uppskot til løgtingslóg um meirvirðisgjald", men tá talan er um at gera broytingar í løgtingslóg um meirvirðisgjald, mælir meirilutin til at broyta heitið til "Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um meirvirðisgjald" og setir broytingaruppskot fram hesum viðvíkjandi. Meirilutin tekur undir við málinum, og mælir løgtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við nevndu broyting, og setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

til

uppskot landsstýrisins

Heitið verður broytt til "Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um meirvirðisgjald".

Minnilutin (Finnbogi Ísakson) setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 21. mai 1997. Broytingaruppskot frá fíggingarnevndini samtykt við 23-4-0 atkvøðum, §§ 1 og 2 samtyktur við 23-4-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 23-4-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 27-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 92, 6. juni 1997.

F.L. j.nr. 2530-1/91.

122 Løgtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram söljálendi:

U p p s k o t

tíl

løgtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur

§ 1. Rætt til stuðul eftir hesi lóg hevur hvør persónur, sum er undir fullari skattskyldu, hevur lønarinntøku, herundir fiski- og útróðrarpant, og hevur útreiðslur í samband við ferðing millum bústað og arbeiðsstað.

§ 2. Stuðul verður veittur við eini upphædd, sum verður grundað á vanligu ferðaleiðina millum bústað og arbeiðspláss, eftir einum kilometurtaksti, sum verður ásettur av Landsstýrinum.

Stk. 2. Stuðul kann tó bert veitast fyri tann partin av ferðaleiðini, sum aftur og fram pr. arbeiðsdag er longri enn 15 kilometrar.

Stk. 3. Fyri ferðing sjóvegis millum bústað og arbeiðsstað verður stuðul løyvdur svarandi til ferðakostnaðin á hægsta avsláttarstigi fyri persón utan flutningstól.

Stk. 4. Landsstýrið kann áseta neyvari reglur um fyrisitingina av hesi lóg.

§ 3. Landið rindar ferðastuðulin.

Stk. 2. Ferðastuðulin verður útgoldin seinast í juni

og seinast í desember mánaði.

Stk. 3. Ferðastuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

§ 4. Ferðastuðul verður bert veittur eftir umsókn.

Stk. 2. Serligt umsóknarblað skal nýtast, tá søkt verður um ferðastuðul.

Stk. 3. Landsstýrið ásetur nærrí reglur um krøv til skjalpróg, sum neyðug eru fyri at støða kann takast til, um ein persónur hevur rætt til ferðastuðul.

§ 5. Um ein persónur fær endurgjald á annan hátt fyri ferðaútreiðslur, hevur hesin persónur samtíðis ikki rætt til ferðastuðul eftir hesi lóg.

§ 6. Rætturin til ferðastuðul kann ikki verða fyrí rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Avtala um transport er útgjaldaranum óviðkomandi.

§ 7. Henda lóg fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd og er galdandi frá og við inntøkuárinum 1997.

Almennar viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot til løgtingslóg um stuðul til ferðaútreiðslur er at síggja sum liður í eini bruttoskattaskipan. Uppskotið hevur við sær, at ávísur prosentpartur av ferðaútreiðslum verður útgoldin sum stuðul í staðin fyri sum frádráttur í inntøkuni. Hesin stuðul verður í staðin settur sum ein ólíg játtan á løgtingsfíggiarlógina.

Nógvar av ásetingunum í fyriliggjandi lógaruppskoti eru einsljóðandi sum tær ásetingarnar um ferðafrádrátt, sum fullu burtur 1. januar 1997 í skattalógini.

Fyriliggjandi uppskot landsstýrisins mælir til, at ferðastuðul verður objektivt mettur eftir teirri vegalengd viðkomandi hevur frá bústaði til arbeiðsstað eftir vanligari ferðaleið. Í hesum sambandi verða ásetingarnar í Almanakkanum brúktar.

Harumframt skal komast fram til eina upphædd, ið er "miðaltal" av ferðing við almenna ferðasambandinum grundað á vanligu ferðaleiðina við hægsta avsláttarstiga fyri persón utan flutningstól.

Tá kostnaðurin við almenna ferðasambandinum er biligari fyri tey longu strekkini enn fyri tey stuttu, verður mælt til at gera eina skipan við ymiskum satsum, alt eftir fjarstøðu, tó soleiðis, at stuðulin er eins fyri alt landið.

Stuðul verður bert latin fyri útreiðslur fyri eina ferð aftur og fram dagliga og bert fyri tann partin av ferðleiðini, sum er meira enn 15 km aftur og fram hvønn dag. Hevur løntakarin fleiri stærv, sum ikki er fyri sama arbeiðsgevara, kann ferðastuðul tó veitast fyri hvørt starvið sær.

Fyri útreiðslur til innanoyggja ferðing millum bústað og arbeiðsstað sjóvegis, verður eisini loyvdur ávísur ferðastuðul fyri tveir túrar dagliga pr. arbeiðsdag fyri allar leiðir.

Í fyrsta umfari verður skipanin umsitin av Toll- og Skattstovu Føroya.

Fíggarligar avleiðingar sum standast av uppskotinum

Ferðastuðulskipanin sambært fyriliggjandi uppskoti verður mettt at kostað 6 mió. kr. Hetta svarar til skattavirði av ferðafrádráttinum í gomlu skipanini.

Edv- raksturin verður mettur at kosta uml. kr. 2.000 árliga. Upphæddin kann haldast innanfyri verandi játtan.

Viðmerkingar til tær einstøku greinirnar

Ad 2. Í stuðin fyri frádráttarrættin fær skattaborgarin eitt útgjald, ið svarar til skattavirðið av frádráttinum, um hann hevði verið gaklandi í inntøkuárinum 1997. Útgoldna upphæddin verður sostatt um 50% av úr upphædd, sum skattaborgarin hevði fingið sum frádrátt í inntøkuni.

Ad 3. Persónurin fær ferðastuðulin útgoldnan seinast í juni og seinast í desember mánaði. Stuðulin verður útgoldin á konto í peningastovni.

Ad 4. Ein persónur fær stuðul um viðkomandi lýkur tær treytir, sum ásettar eru í hesi lóg ella við heimild í hesi lóg.

Eitt serligt umsóknarblað verður gjørt av Toll- og Skattstovu Føroya.

Ad 5. Fær ein persónur endurgjald á annan hátt fyri ferðaútreiðslur, hevur hesin persónur ikki rætt til ferðastuðul eftir hesi lóg.

Verður móttikið fullt ella partvíst skattalfrft ferðaendurgjald eftir reglunum í skattalógini § 29, nr. 7), kann frádráttur ikki veitast eftir reglunum í hesi lóg.

Ad 6. Lógin fær gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd, men ferðastuðul eftir hesi lóg, verður givin frá og við inntøkuárinum 1997.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 13. mai 1997 legði frá segjórðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at útgjalda stuðul til ferðaútreiðslur í staðin fyri frádrátt í skattinum. Nevndin hevur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrisnann í fíggingarmálum og umboð fyri Toll- og Skattstovu Føroya. Í viðmerkingunum til uppskotið verður sagt, at ferðastuðulin verður mettur at kosta 6 mió. kr. Landsstýrismaðurin hevur fyri nevndini upplýst, at kostnaðurin fyri 1997 verður umleið 4,1 mió. kr. Útgoldna upphæddin svarar til tað, sum skattaborgarin spardi í skatti við frádráttinum í skattskyldugu innmøkum.

Nevndin vísir á, at ætlanin við lógini er, at stuðulin bert skal verða goldin til persónar, sum arbeiða í Føroyum. Nevndin mælir tí til, at orðingin í grein 1 verður gjørd neyvari og mælir til at seta inn eftir "fullari skattskyldu" "er búsetandi í Føroyum" og at skoyta upp í greinina "í Føroyum".

Stuðulin skal latast við eini upphædd, sum svarar til helvtina av ferðakostnaðinum við almennum ferðasambandi á hægsta avsláttarstigi, og mælir nevndin til at broyta orðingina í grein 2 samsvarandi hesum. Síðani stýrisskipanin er broytt, er tað ikki landsstýrið, men landsstýrismaðurin, sum hevur ábyrgdina, og mælt verður til, at "landsstýrið" í grein 2 verður broytt til "landsstýrismaðurin".

Í grein 3 verður sagt, at landið rindar ferðastuðulin. Nevndin mælir til, at "landið" verður broytt til "landskassin". Eisini verður mælt til, at stuðulin verður útgoldin í juli og januar mánað, í staðin fyri juni og desember, fyrstu ferð í juli 1997.

Í lógaruppskotinum er einki nevnt um kærumbøguleikar, men nevndin heldur, at avgerðir, sum eru tiknar sambært lógini, skulu kunna kærast og mælir tí til at seta nýggja grein inn, ið ásetir kærureglur.

Samsvarandi hesum mælir ein samd nevnd lótinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins við frammansýri nevndu broytingum og setir tí fram seljðandi

broytingaruppskot

tí

uppskot landsstýrisins

- 1) Í § 1 verður eftir orðini "fullari skattskyldu" sett inn "er búsetandi í Føroyum." og skoytt verður uppí aftan á orðið "arbeiðsstað" "í Føroyum".
- 2) Í § 2, stk. 1, verður sett inn, eftir orðini "eini upphædd,": "svarandi til helvtina av ferðakostnaðinum við almenna ferðasambandinum á hægsta avsláttarstigi og", og orðið "Landsstýrinum" verður broytt til "landsstýrismanninum".
- 3) Í § 2, stk. 3, verður eftir "svarandi til" sett inn "helvtina" og eftir "av ferðakostnaðinum" "við almenna ferðasambandinum".
- 4) Í § 2, stk. 4, verður "landsstýrið" broytt til "landsstýrismaðurin".
- 5) Í § 3, stk. 1, verður "Landið" broytt til "Landskassin".
- 6) Í § 3 stk. 2, verða orðini "juni" og "desember" broytt til "juli" og "januar" og skoytt verður uppí eftir orðið "tánaði" ", tó fyrstu ferð í juli 1997".
- 7) Sum nýggj § 7 verður sett:
"Avgerðir, tiknar sambært hesi lóg, kunnu kærast til landsstýrisnannin.
Stk. 2. Kærast skal innan 4 vikur eftir, at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.
Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann síggja burtur frá kærufreistini, tá ið serlig viðurskipti gera seg galdandi.
Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann áseta, at heimildin hjá landsstýrismanninum eftir stk. 1 kann leggjast til einu kærunevd."
 - 8) § 7 verður § 8.

Jóannes Eidesgaard, Finnhogi Isakson og Tordur J. Nielsen taka undir við málinum, og hava hesar viðmerkingar í allarstørsta skundi heint fyri jól samtykt Føroya Løgting stórar broytingar í skattaskipanini. Frádráttarskipanin í innøku- og skattaútrokningini varð tikin av, og í staðin skuldi koma ein útgjaldsskipan, har skattgjaldarin, eftir at hava goldið ein bruttoskatt, seinni skuldi fáa eitt útgjald svarandi til skattavirðið av frádráttinum.

Hvørki løgting og ein minni løgtingsins fíggiarnevnd fingu høvi til at viðgera hesar stóru broytingar á ein ábyrgdarfullan og tryggan hátt, men varð málið hóast hetta samtykt.

Í fyrsta umfari kom bert rentustuðulin í gildi, men nú verður so restin av útgjaldsskipaninum sett í gildi.

Higarul hevur tað víst seg, at umsitingin av rentustuðlinum er størri enn umsitingin við gomlu skipanini við rentufrádráttinum var, og væntandi verður, at tá allar hesar útgjaldsskipanirnar fara at virka, har skattgjaldarin í hvørjum einstøkum lóri skal brúka umsóknarblað, so fer hetta at geva enn størri umsiting. Hetta hóast landsstýrismaðurin ferð eftir ferð hevur roynt at framført tað mótsatta.

Ikki tí, sjálvsagt skal eitt umsóknarblað brúkast, tá henda skipanin skal vera. Útgjald úr landskassanum skal vera skjálprógvað.

Eisini má ífverri ásanast, at felags fyri uppskotini um útgjaldsskipanir er, at lógimar í alt ov stóran mun bert áseta, at landsstýrismaðurin fær ávísar heimildir til at útfylla sjálvt innihaldið í lógini. Sustatt bera uppskotini meira brá av heimildarlógum, har løgtingið ikki nóg væl veit, hvussu samtykta skipanin fer at virka.

Vísandi til, at møguleikarnir til frádráttir nú eru burtur, og vísandi til, at nýggja skipanin við bruttoskatti er veruleiki og borgarar eru, sum nú hava hesar útgjaldsskipanir fyri neyðini, taka vit hóast hesar viðmerkingar undir við uppskotum landsstýrisins við teimum broytingum, sum fíggiarnevndin nælir til.

2. viðgerð 21. mai 1997. Broytingaruppskot til §§ 1, 2, 3, 7 og 8 samtykt við 29-0-0 atkvøðum. §§ 1, 2, 3, 7 og 8 soleiðis broyttar samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. §§ 4, 5 og 6 samtyktar við 29-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 29-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 28-0-0 atkvøðum

*Løgtingslóg nr. 93, 6. juni 1997
F.L. j.nr. 2540-41/97*

123 Løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um skipagjöld

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Auðinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

tí

løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um skipagjöld

§ 1. Løgtingslóg nr. 13 frá 25. apríl 1960 um skipagjöld verður sett úr gildi.

§ 2. Henda lögtingslóg kemur í gildi 1. januar 1998.

ALMENNAR VIÐMERKINGAR

Í lógini frá 1960 verður ásett at "hvørt skip, sum kemur higar uttanfrá at skipa upp ella taka inn farn og hvørt útlendskt fiskiskip, sum kemur higar og hevur vörðir í landi, skal rinda 50 oyru av hvørjum netto reg. tonsi av skipsins førimoni í landskassan. Gjaldið skal ikki gjaldast meiri enn 3 ferðir í árinum".

Inntøkan er á fíggarlógini í 1997 mett til 100.000 kr. Lógin frá 1960 hevur við sær, at inntøkan er lág, tá ið samanborið verður við arbeiðsbyrðuna hjá tollvaldinum. Um gjaldið verður hækkað, verður inntøkan sjálvandi eisini hægri, men tað hevði ikki gjørt áhugan hjá fræmmandum skipum at koma hendavegin stóri.

Lógin verður sett í gildi frá 1. januar í 1998, tí longu nú er peningur kravdur inn frá summun skipum fyri 1997.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, stan 23. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð tann 17. mars 1997 beint í fíggarnevndina.

Fíggarnevndin hevur viðgjørt málið. Lógin um skipagjöld ásetir, at fræmmand skip, sum koma til landið, skulu rinda 50 oyru av hvørjum netto reg. tonsi í landskassan, tá ikki meiri enn tríggjar ferðir um árið. Á fíggarlógini fyri 1997 er inntøkan mett til 100.000 kr. Ein samd nevnd tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

2. viðgerð 6. maí 1997. §§ 1 og 2 samtyktar við 28-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 28-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 14. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 70, 23. maí 1997.
F.L. j.nr. 411-3.

124 Eykajáttanarlóg fyri mars 1997

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Anfinn Kullberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið, fram sjáljóðandi:

Uppskot til eykajáttanarlóg fyri mars 1997

Almennar viðmerkingar

Høvuðsyvirlit

§ 4. Mentan og samskipt

4.38.2. Samferðsla

4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirøka*)

4.38.2.02. Strandfaraskip landsins (*Løgújáttan*)

4.38.4. Ferðslutrygd

4.38.4.04. Ráðið fyri ferðslutrygd (broytt játtanarheiti)

§ 5. Fiskivinna

5.34.2. Tænasta og eftirlit

5.34.2.02. Nýtt vaktarskip (*Løgújáttan*)

§ 7. Útbúgving og granskning

7.23.5 Fólkaupplýsing

7.23.5.01. Føroya fólkaháskúli (Broytt játtanarheiti)

7.23.5.04. Húsarhaldsskúlar (broytt játtanarheiti)

Almennar viðmerkingar

Sambært stýrisskipanarlógini er meginreglan, at ymsar eykajáttanir verða veittar við lögtingslóg.

Hetta er aðru ferð, at landsstýrið leggur uppskot fyri lögtingið um eykajáttanarlóg í 1997.

Í fyriliggjandi uppskoti eru rakstrarútreiðslurnar øktar við 11 mió. kr., meðan lögújáttanin verður økt við uml. 15 mió. kr. Samanlagt fer uppskotið at hava við sær eitt hall á fíggjarløgtingslógini fyri 1997 uppá uml. 24 mió. kr. Sum er, hevur fíggjarlógini fyri 1997 eitt yvirskot uppá uml. 2 mió. kr.

Sum meginreglu eiga landsstýrið at fíma samsvarandi sporingar til eykajáttanaruppskot. Í hesum føri hevur tað ikki borið til. Eykajáttanin til Strandfaraskip Landsins kemur av, at nágreinilig ætlan nú fyriliggur, vísandi til viðmerkingar á fíggjarlógini fyri 1997.

Hövuðsyvirlit

Eykaáttanir		Rakstrarættan		Lögurættan
Túsund kr.		Útreiðslur	Inntøkur	
§ 1.	Lögtingið	-	-	-
§ 2.	Lögmanntýrlsiting v.m.	-	-	-
§ 3.	Féggjarmál o.a.	-	-	-
§ 4.	Mentan og samskipti o.a.	11.000	-	4.888
	11. Félagssútreiðslur	-	-	-
	24. Mentan	-	-	-
	35. Sjávinna	-	-	-
	38. Samferðsla og samskipti	11.000	-	4.888
§ 5.	Fiskivinna	-	-	10.000
§ 6.	Vinnumál	-	-	-
	11. Félagssútreiðslur	-	-	-
	33. Landbúnaður	-	-	-
	36. Aling	-	-	-
	37. Handil og vinna annars	-	-	-
§ 7.	Útbúgving og granskning	-	-	-
	11. Félagssútreiðslur	-	-	-
	23. Útbúgving og granskning	-	-	-
	30. Umhverfi	-	-	-
§ 8.	Almann- og heilsumál o.a.	-	-	-
	11. Félagssútreiðslur	-	-	-
	20. Heilsumál	-	-	-
	21. Almennamál	-	-	-
	22. Íbúðarmál	-	-	-
	39. Arbeidsmarknaður	-	-	-
Tilsamans		11.000	-	14.888
§ 20.	50. Rentur	-	-	-
§ 20.	52. Skattir og avgjöld	-	-	-
§ 20.	54. Ríkisstuðul	-	-	-
Tilsamans		11.000	-	14.888
Rakstrar-, lög- og útlánsættan RLÚ		Útreiðslur 25.888	Inntøkur -	Yvirskot -25.888

§ 4. Mentan og samskipti

A. Yvirlit

Áttanaryvirlit		Nettatal	Útreiðslur	Inntøkur
Túsund kr.				
Útreiðsluættan		11.000	11.000	-
Inntøkuættan		-	-	-
Lögurættan		4.888	4.888	-

Samferðsla og samskipti	15.888	-
4.38.2. Samferðsla	15.888	-
4.38.4. Ferðslutrygd	-	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
4.38.2. Samferðsla			
4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (Landsfyrirøka)	J	39.400	-
	EYJ	11.000	-
4.38.2.02. Strandfaraskip landsins (Løgújáttan)	J	-	-
	EYJ	4.888	-
4.38.4. Ferðslutrygd			
4.38.4.04. Ráðið fyrri ferðslutrygd	J	747	-
Broytt nýtsla	EYJ	-	-

Viðmerkingar

4.38.2. Samferðsla
4.38.2.01. Strandfaraskip landsins (Landsfyrirøka)

Í fíggarløgtingslóg fyri 1997 hevur landsstýrið viðmerkt í notu til talvuna "Sundurgreinað ætlan" fyri Strandfaraskip Landsins (SL), at tað møguliga fer at søkja um eykajáttan til stovnin fyri 1997, tá nýggi stjórin hevur gjørt eina nýggja fíggarætlan. Løgtingið varð kunnað á henda hátt, tí stór óvissa var um tey tøl, ið landsstýrið tá grundaði sítt játtanaruppskot á. Nú fyriliggur nýggj nágreinilig fíggarætlan fyri SL nevnd "Uppskot um fíggarætlan fyri 1997" (U97), sum er latin fíggarnevndini. U97 hevur sum fortreyt sama tænastustøði viðvíkjandi leiðum og túralali á sjógvi og landi, sum higartil hevur verið galdandi, fróknaður eykatúrurin vetrarhálvuna sunnumorgun millum Havnina og Suðuroyma, sum lögtingið hevur játtað á fíggarlógini fyri 1997.

Á fíggarlógini fyri 1997 eru játtaðar 39,4 mió. kr. til SL. U97 frá SL setir fskoytistørvín til rakstur til umleið 52 mió. kr. Landsstýrið skjýtur samsvarandi hesum upp at játta 11,0 mió. kr. til rakstur á eykajáttanarlóg fyri 1997 til Strandfaraskip Landsins.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujáttan	39.400	11.000	51.127
Útreiðslur	108.266	11.000	119.993
Inntøkur	68.866	-	68.866

20. Vanligt virkseini*Útreiðslur*

11. Lønir o.a.	45.500	-	45.500
14. Keypt av vørum og lænastum	33.900	16.100	49.900
15. Keypt av útbúnaði, netto	8.766	-5.000	3.766
16. Leiga, viðlíkahald og skattur	18.100	2.000	20.827
17. Avskrivningar	2.000	-2.000	-

Inntøkur

21. Sæla av vørum og lænastum	68.866	-	68.866

Stærðfólkayvirlit

	J	EYJ	J+EYJ
Lönarflokkur 36 ella hægri	2,0	-0,5	1,5
Önnur	177,0	2,5	179,5
Tal av fulltíðarstørvum	179,0	2,0	181,0
Lönarpartur (mið. kr.)	45,5	-0,1	45,4

4.38.2.02. Strandfaraskip landsins (Løgújáttan)

Landsstýrið ætlar at keypa skjóttgangandi skipið Kagga at røkja rutusambandi millum Havnina, Skálafjørðin og Nólsoyina. Endamálið við keypinum er trýfalt: (1) At spara á rakstrinum av hesum farleiðum. Meit verður, at samlaði raksturin av hesum rutuneti verður um 30% lægri. (2) At endurnýggja ein part av ferjuflotanum. (3) At økja um tænastustøðið við at stytta um siglingstíðina. Ásturt hesum verður meit, at skipið kann nýtast til sjúkraflutning, við at tað kann halda eina munandi størri ferð, enn verandi ferjur. Pride og Ternan I verða seld, tá Kagga er keypt.

Sundurgreinað atlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	-	4.888	4.888
10. Skíplø Kagga			
<i>Útreiðslur</i>	-	4.888	4.888
32. Útvegan av løgu	-	4.888	4.888

4.38.4. Ferðslutrygd**4.38.4.04. Ráðið fyri ferðslutrygd (broytt játtanarheiti)**

Játtanin broytt frá rakstrarjáttan til onnur játtan.

Sundurgreinað atlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	1327	-580	747
Inntøkjajáttan	580	-580	-
20. Vanligt virksemi			
<i>Útreiðslur</i>	1.327	-580	747
11. Lønir o.a.	455	-455	-
14. Keypt av vörum og tænastum	703	-703	-
15. Keypt av útbúnaði, netto	25	-25	-
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	144	-144	-
54. Stuðul til annað virksemi		747	747
Inntøkur	580	-580	-
64. Aðrar flytingarinntøkur	550	550	-
77. Flytingar frá kommunum	30	-30	-

§ 5. Fiskivinna

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Nettotał	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðshættan	-	-	-
Inntøkuættan -	-	-	-
Løguættan	10.000	10.000	-

Fiskivinna	10.000	-
5.34.2. Tænasta og eftirlit	10.000	-

B. Játtanir

	Útreiðslur	Inntøkur
5.34.2. Tænasta og eftirlit		
5.34.2.02. Nýtt vaktarskip (Løgujáttan)	J	-
	EYJ	10.000

Viðmerkingar

5.34.2. Tænasta og eftirlit

5.34.2.02. Nýtt vaktarskip (*Løgujáttan*)

Landsstýrismaðurin ynskir í fyrstu atleggja at finna útav um ein skal gera Vaktarskipið Nólsoyar Páll liðugt, ella at byggja nýtt vaktarskip.

Sundurgreinað ættan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan		10.000	10.000
10. Vaktarskip			
<i>Útreiðslur</i>		10.000	10.000
31. Bygging og løguframleiðsla	-	8.000	8.000
75. Skráseting av keyps-MVG		2.000	2.000

§ 7. Útbúgving og gransking

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr.	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	-	-	-
Inntøkuættan	-	-	-
Løguættan	-	-	-

Útbúgving og gransking

7.23.5. Fólkaupplýsning

- -

B. Játtanir

		Útreiðslur -tús. kr.-	Inntøkur
7.23.5. Fólkaupplýsning			
7.23.5.01. Føroya fólkaháskúli	J	2.137	-
Broytt nýtsla	EYJ	-	-
7.23.5.04. Húsnæðisskúlar	J	1.100	-
Broytt nýtsla	EYJ	-	-

Viðmerkingar

7.23.5 Fólkaupplýsning

7.23.5.01. Føroya fólkaháskúli (Broytt játtanarheiti)

Játtanin verður broytt frá rakstrarjáttan til Onnur játtan.

Sundurgreinað ættan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujáttan	2.137	-	2.137
Útreiðslur (árin '93 til '96 nettotøl)	2.787	-2.787	0
Inntøkur	650	-650	0

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	2.787	-650	2.137
11. Lønir o.a.	1.584	-1.584	0
14. Keypt av vørum og tænastum	527	-527	0
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	500	-500	0
54. Stuðul til annað virksemi	-	-	2.137
75. Skráseting av keyps-MVG	176	-176	0
Inntøkur	650	-650	-
21. Söla av vørum og tænastuveitingum	650	-650	-

7.23.5.04. Húsarhaldsskúlar (breytt játtanarheiti)

Játtanin breytt frá rakstrarjáttan til önnur játtan.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	1.100	-	1.100

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	1.100	-	1.100
11. Lønir o.a.	669	-669	0
14. Keypt av vörum og þenastum	148	-148	0
15. Keypt av útbúnaði, netto	115	-115	0
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	178	-178	0
54. Stuðul til annað virksemi		1.100	1.100

1. viðgerð 3. apríl 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sem 16. maí 1997 legði fram söljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 3. apríl 1997 beint í fíggingarnevndina.

Hövuðsjáttanirnar sambært uppskotinum eru besar: 11 mió.kr. í meirjáttan til rakstur av Strandferðsluni í 1997, 4,8 mió.kr. eyka flögujáttan til Strandferðsluna (keypt: Kagga) og 10 mió.kr. til vaktarskip. Harafturat eru nakrar flytingar.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur undir viðgerðini havt fund við Sámuel Petur í Grund, landsstýrismann, umboð fyri landsstýrisumsitingina, leiðsluna á Strandfaraskipum Landsins og John Petersen, landsstýrismann.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Ernst Hansen, Finnbogi Ísakson, Jóannes Eidesgaard og Tórdur J. Niclasen) tekur ikki undir við eykajáttan til vaktarskip og eykajáttan til flögu hjá Strandferðsluni, men tekur annars undir við uppskoti landsstýrisins.

Minnilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderøt og Álvur Zachariassen) tekur undir við uppskoti landsstýrisins.

Nevndin ger vart við, at tøluni í viðmerkingunum til hövuðskonto 4.38.2.01: Strandfaraskip landsins (*Landsfyrirøka*) eru skeiv. Taluppsetingin skal síggja soleiðis út:

Sundurgreinað ætlan

þús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujáttan	39.400	11.000	50.400
Útreiðslur	108.266	11.000	119.266
Inntøkur	68.866	-	68.866

20. Vanligt virksemi

Útreiðslur	108.266	11.000	119.266
11. Lønir o.a.	45.500	-105	45.395
14. Keypt av vörum og tænastrum	33.900	17.507	51.407
15. Keypt av útbúnaði, netto	8.766	-6.489	2.277
16. Leiga, viðlíkahald og skattur	18.100	2.087	20.187
17. Avskrivningar	2.000	-2.000	-
Inntøkur	68.866	-	68.866
21. Söla av vörum og tænastrum	68.866	-	68.866

Nevndarlimurinn Jóannes Eidesgaard ger hesar viðmerkingar:

Grein 4 Mentan og Samskipti**4.38.2.1. Strandfaraskip Landsins (Landsfyrirteka):**

Jóannes Eidesgaard tekur undir við uppskoti landsstýrisins til grein 4.38.2.01. við hesum viðmerkingum:

Tá hugt verður eftir rakstrartølunum fyri árinum frá 1993 og framtítt sæst, at rakstrarútreiðslurnar liggja ár-
liga um góðar 130 mió. kr., men hevur nýggja leiðslan tó metið, at hesar í 1997 bert skulu verða 118 mió.
kr.

Tá so hugt verður eftir rakstratínnøkunum sama tíðarskeið sæst, at inntøkurnar liggja um góðar 80 mió. kr.
árliga, meðan nýggja leiðslan metir, at hesar í 1997 verða um 70 mió. kr.

Neyðuga játtanin úr landskassanum hevur sostatt verið rættiliga konstant (góðar 50 mió. kr.), hóast lands-
stýrið fleiri ferðir hevur sett játtanina munandi lægri.

Tað verður eisini sagt í frágreiðingini frá Strandfaraskipum landsins á síðu 7, at sumlaða játtanin í prosentum
av útreiðslunum hevur hesi árin síðan 1993 ligið um 40%.

Á fundi í fíggjarnevndini hevur stjórin upplýst, at um so er, at leiðslan ynskir at gera brúk av stórt sæð ein-
astu stýringsamboðum, sum eru, tá tað snýr seg fíggjarliga raksturinn, so skal landsstýristmaðurin geva loyvi
til tess. Hesi stýringsamboð eru at seta ferðaseðlaprísinn upp/niður ella at broyta tænastrustøðið (túratalið).

T.v.s. at tá játtanin til stovnin liggur um 40 mió. kr. ella minni, og stovnsleiðslan samstundis ikki fær loyvi
at gera brúk av stýringsamboðunum, so er hallið givið uppá forhond. Tá ber væl til at siga, at hallið er po-
litiskt avgjørt, tí stjórin er prísgivin.

Nýggi stjórin sigur á síðu 2 í omanfyrenevndu frágreiðing: "Strandfaraskip Landsins hava seinastu árin havt
trupult við at halda árligu játtanina á fíggjarlógini og hava av somu orsök verið fyri negativari umtalu bæði
politiskt og millum manna. Spurningurin er, um tað er útreiðslustýringin, sum ikki virkar nóg væl, óvantaðar

útreiðslur til stærri umvælingar og óvæntaðar lögarkröfðar útreiðslur, um það eru inntökurnar sum svíkja, um játtanin politískt verður frýst niður ella ein kombinatión av øllum hesum".

Stutta av tí langa er, at Strandfaraskip Landsins sambært reglugerð frá landsstýrinum skal rekast á handilsligum støði, men neyðugu fíggingurligu stýringarmøguleikar stjórans liggja í hondini á landsstýrismanninum í samferðslumálum, sum bæði skal avgera, um prísir ella túratal skulu broytast. Aðrir fíggingurligir stýringarmøguleikar hjá stjóranum eru ikki nógvir.

4.38.2.02. Strandfaraskip Landsins (Løgjáttan)

Jóannes Eidesgaard tekur ikki undir við uppskoti landsstýrisins til grein 4.38.2.01. við hesum viðmerkingum:

Umsóknin snýr seg um, at landsstýrismaðurin í samferðslumálum Sámal Petur í Grund ynskir at keypa eina 14 ára gamla ferju fyri 4.888.000 kr. til sigling millum Havnina, Nólsoy og Skálafjørðin.

Men aftaná at landsstýrismaðurin hevur tikið hesa avgerð og eftir øllum at døma fær undirtøku fyri hesum í sangonguni, so sigur hann, at nú skal nevnd setast til at gera eina tættan og raðfesting av útskiðingini av strandfaraskipunum. Men hetta hendir fyrst aftaná, at hann og sangongan hava gjørt egnapolitisku raðfestingina, sum sigur, at fyrst skal skip keypast til sigling inn á Skálafjørðin, so lata teir fakkfólk finna útav restini.

Annars hevur nýggi stjórin á Strandfaraskipum Landsins alment bert sagt, at tað skipið, hann avgjørt metir sum tað fyrsta, sum skal skiftast út, er skipið á Suðuroyarleiðini.

Men knappliga sýggja vit, at í frágreiðingini frá stovninum frá februar í ár á síðu 26, sigur stjórnin, at skip til sigling millum Havnina, Nólsoy og Skálafjørðin saman við einum buss til Høgavøllin hava avgjørt fyrsta prioritet.

Hetta kann fáa en at ivast í, um hetta er ein frá stovninum teknisk og fakligt gjørd raðfesting, ella hetta er politisk bløgd raðfesting.

Nú er ongantíð gjørd ein definition av basistænastunum, sum Strandfaraskipini skulu veita, men henda hevði, um hon varð gjørd, víst ein týðiligan mun á farleiðum, har eitt skip er einasta sambandið, ella eitt skip er eitt alternativ til aðrar flutningsmøguleikar.

Sambandið inn á Skálafjørðin sjóvegis er eitt alternativ til eina farleið við fæstnum sambandi. Tað nýtist eingin eysturoyingur at sita heima, um henda sjóvegisfarleið liggur lami ein dag, meðan t.d. sandoyingurin ella suðuroyingurin ikki sleppa langt, um teirra skip ikki siglur.

Í samband við hesa ætlan hevur Strandfaraskip Landsins gjørt eina frágreiðing "Upprit um keyp av m/s Kagga" frá 5. februar í ár. Í niðurstøðuni í hesi frágreiðing verður sagt á síðu 9: "Strandfaraskip Landsins ætlar tí, um undirtøka fæst fyri keypinum í landsstýrinum og í lögtinginum, at gera fleiri kanningar sarnan við skipaefirlitinum, fakkfólki á sjóðkinum og fakkfólki á tekniska økinum o.o."

Víðari verður sagt: "Samanumtikið virkar skipið áhugavert í nógvar mátar, t.e. rakstrarliga, tekniliga og hvat viðvíkur móguleikum fyri farleið o.o., og tí verður mælt til útfrá fyriliggjandi úttari, at Strandfaraskip Landsins fyrirreikar keypið - henda fyrirreiking eigur kortini ikki at gerast, fyrr enn landsstýrið hevur fingið bindandi tilsøgn fíggingarnevndarinnar um játtan til keypið".

V.ð.o. fyrst undirtöku í landsstýrinum og í lögtinginum og hindandi tilsögn frá fíggingarnevndinni, síðani verður farið undir at gera kanningar av fakfólki. Politiska minnið má vera sera stutt.

Men hesar kanningar eru tibatir síðan gjørdar. Stjórin og táverandi tekniski stjórin mæla til at keypa, meðan tað maskinkøni og skiparin hava gjørt egin tilnæli.

Maskinkøni sigur m.a.: "Skipasýnið var ikki og hugdi at bátinum. Um sjódygdina og styrki av bátinum eri eg ikki førur fyri at úttala meg um, tí eg havi ikki kunnað tað. Eg haldi, at báturin hevur alt ov stórar rútur á skipssíðunum til okkara havumhvørvið. Vit vita eitt, at Nólsoyarfjørður kann ordiliga ríva í, tá ið hann er millum landsynning og sunnan, og vestfallið gongur hart. Og ikki at gloytna fðuna, tá ið hann er útnyrðingur og norðan í harðasta streymi. Um tað skuldi bert verið Kagga, sum skuldi rýkt rutuna Skálafjørðin - Nólsoy, vóru nógvan avlýsingar í illveðri, hvar Rítan hevði siglt. Báturin hevur einki pláss til frakt ella at seta ferðagóðs í. Um man skal fáa fulla gleði av einum savnum báli, skuldi hann siglt Skálafjørðin - Sand."

Skiparin sigur m.a.: "Eftir at hava sýnað og siglt við m/s Kagga er tað mín meining, at skipið ikki er egnuð til umrøddu sigling Tórshavn - Toftir - Strendur - Nólsoy, fyri tað fyrsta av tí at ógjørligt verður at samskipa hesar rútur viðvíkjandi fólki, ið arbeiðir í Havmini, og væntast kann við fleiri avlýsingum vegna veður. Havi bert siglt við skipinum á deyðavatni, og skikkar tað sær væl, men ógjørligt er at siga, hvussu tað riggar í aldu og vánaligum veður- og streymlikindum, sum ofta koma fyri í Nólsoyarfjørði, so roknað kann ikki við, at ferðin (22-26 míl) nakrantíð fer at halda".

Vísandi til úttalilsini frá hesum báðum sakkønu, og vísandi til, at henda ruta ikki kann fáa fyrsta prioritet, tá tað snýr seg um útskipting av skipum, og vísandi til, at henda farleið á Skálafjørðin hevur fast samband, og vísandi til, at Rítan fult út nektat tørvin til Nólsoyar, og vísandi til, at Rítan framhaldandi má sigta við farmi til Nólsoyar tekur Jóannes Eidesgaard ikki undir við grein 4.38.2.02.

Grein 5 Fiskivinna

5.34.2.2. Nýtt Vaktarskip (Løgufáttar)

Jóannes Eidesgaard tekur ikki undir við grein 5.34.2.02, men vísir í staðin á løgtingsmál nr. 125/1996 frá Javnaðarflokkinum og hevur annars hesar viðmerkingar:

Í viðmerkingum landsstýrisins verður sagt, at hesar 10 mió. kr., sum søkt verður um, skulu brúkast til, at man í fyrstu atløgu skal finna útav, um vaktarskipið Nólsoyar Páll skal gerast liðugt, ella man skal fara undir at byggja nýtt vaktarskip.

Tað hevur ljóðað, at bert stálarbeiðið upp á Nólsoyar Páll fer at kosta um 8 mió. kr., so tað stendur væl øllum greitt, at 10 mió. kr. ikki røkka til at gera bátin sigliklárar. Hin vegin vita vit, at tað verður einki nýtt skip bygt fyri 10 mió. kr. So uttan mun til, hvat samgongan einaferð verður samd um í hesum máli, so er henda játtan hvørki fuglar ella fiskur, tí einki ítøkiligt kann gerast fyri hesa upphædd.

Einn einaferð hevur landsstýrið tveitt eitt mál, sum samgongan ikki kann semjast um, niðan í lögtingið til tess, at vit aðrir skulu greiða fløkjurnar, teir ikki sjálvir megna.

Sambandsflokkurin vil hava at vita, hvat tað koster at gera Nólsoyar Páll liðnan, meðan fólkaflokkurin og serliga landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum sigur, at báturin verður ikki gjørdur liðugur, so leingi hann umsitar málsøkið.

So meðan hetta stríð fer fram fyri opnun tjalði, skulu skipasmiðjur her og uttanlands og vit onnur misbrúkast í einum politiskum taktiskum spæli, sum osar av máttloysi.

Nevndarlimurinn Tordur J. Niclasen ger hesar viðmerkingar:

Viðvíkjandi § 4: Strandferðaskip landsins - uppskot til keyp av "nýggjun" skipi at røkja sambandið millum Havnina, Skálafjørðin og Nólsoyna er minnilutur ikki vordin samtførdur um, at støðið á nevndu rutu fer at hækka við hesum keypi.

Stórir ivi er samuleiðis um, hvørt hetta skip í heila tíkið er skikkað til hesa rutu - og farleið.

Søgan hevur prógvað, at skipakeyp í bráskundi lættliga kann gerast ein løtuvinningur og koma skattgjaldarumum aftur um brekku.

Serkønir frá Strandferðsluni hava hugt eftir skipinum og hevur ein "trý-manna nevnd" skrivað eina "Sýns-rapport".

Tveir av hesum tykjast sera ivasamir í keypinum - og verður enn tá beinleiðis sagt, at skipið ikki er egnað til umrøddu sigling m.a. orsakað av farleiðini, sum magan kann vera "baldrut".

Roknast kann tí við mongum avlýsingum, verður farleiðin røkt við slíkum skipi.

Í hesum sambandi er í "Sýnsrapportini" givin ein greið ábending um, at verður tilíkt skip keypt, átti tað í staðin at siglt Skálafjørðin-Sund.

Pláss verður ikki fyri frakt, dekspláss er einki og ikki er gjørligt at seta lossikrana umborð.

Vit, sum ynskja eysturoyingum og nólsoyingum best møguligt ferðasamband, kunnu sjálvandi ikki taka undir við einum keypi, sum eftir øllum at døma førir við sær, at hesir verða verri fyri - serliga í vetrarhálvuni.

Eitt beinleiðis afturstig fyri nólsoingar - og tá upplýst verður, at Rítan skal setast inn sum avloysaraskip, tá "Kagga" ikki kann sigla, kann ein av sonnum spyrja, hvussu ein slík "avloysing" kemur at gagna teim, ið dagliga nýta sjóvegin millum Toftir og Havnina!

Hvat § 5 (nýtt vaktarskip) viðvíkur, so verður biðið um 10 mió. kr. Hvat peningurin í roynd og veru skal/-kann brúkast til, er ógvuliga ivasamt.

Í stuttu viðmerkingunum til málið verður sagt: "landsstýrismaðurin ynskir í fyrstu atløgu at finna útav, um ein skal gera vaktarskipið Nólsoyar Páll liðugt ella at byggja nýtt vaktarskip."

Spurningur eigur tí beinanvegin at setast við, hvørt tað at "finna útav" er tað sama sum at 10 mió. kr. kunnu brúkast til at gera Vaktarskipið Nólsoyar Páll liðugt. Minniluturinn (Tordur J. Niclasen) heldur ikki, at so er.

Hinvegin, skal játtanin brúkast til nýtt vaktarskip, so má øllum verða greitt, at einki nýtt vaktarskip kann byggjast fyri hert 10 mió. kr.

Skuldi tað hent, at hesar 10 mió. kr. í roynd og veru eru ætlaðar til liðuggerð av Nólsoyar Páll, so kann av røttum spyrjast, um slík upphædd er nóg mikið?

Havast skal jú í huga, at tilboð um liðuggerð er sent til 6 "skipasmiður" og ókkum kunnugt er einki tilboð komið aftur!

Málið viðv. Nólsoyar Páll, skal sum so ikki takast fram aftur. Tá skal nevast, at í samband við umrødda keyp á sinni tóku fíggingarnevndin og lögtingið avgerð, grundað á skeivur fortreytir.

Hetta er tíanverri sjón fyri søgn!

Keypið av Nólsoyar Páll hevur fingið avleiðingar - bert ikki nakarar politiskar. T.v.s. eingin landsstýrismaður hevur tikið á seg ábyrgd av tí, sum seinri varð avdúkað sum heiskur veruleiki, ið longu hevur kostað tí føroyska skattgjaldaranum 13 mió. kr.

Spurningurin er bert, um eitt nýtt "politiskt experiment" í samgonguni nú skal kosta skattgjaldaranum upp aftur meira - kanska 25-30 mió. kr., tá avtornar.

Miðflokkurin vil, ið hvussu so er, gera sítt til, at skattgjaldarin ikki enn einaferð verður tikin til gísla í einari politiskari atgerð.

2. viðgerð 23. mai 1997. § 4, konto nr. 4.38.02.01, § 4, konto nr. 4.38.02.04 samtykt við 24-0-0 atkvøðum. § 4.38.2.02 fallið við 6-3-15 atkvøðum § 4 soleiðis broytt samtykt við 24-0-0 atkvøðum. § 5 fallin við 12-0-12 atkvøðum, § 7 samtykt við 24-0-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 24-0-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Løgin sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 29-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 114, 18. juni 1997.

F.L. j.nr. 2500-22/97

125 Uppskot um eykajáttanarlóg 3 fyri mars 1997

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Henrik Old, tøgtingsmaður, vegna javnaðarflokkín fram sojódandi

Uppskotið skal inn her!

Uppskot um eykajáttanarlóg 3 fyri mars 1997

Almennar viðmerkingar

Sum stóðan er nú, so siglir bara annað av føroysku skipunum hjá Vaktar og Bjargingartænastuni, og sostatt er trygðin hjá sjóvinnuni við Føroyar ikki nóg góð. Ikki ber til framhaldandi at sita og bíða eftir eini løysn, nú landsstýrissamgongan ikki kemur til eina semju, og er tað fyri at koma víðari, at hetta uppskoti verður lagt fram..

Ætlanin við fyriliggjandi uppskoti er at fara undir kanfing av kostnaði og skalsuprojekti av nýggjum vaktar- og bjargingarskipi.

Fær landsstýrismaðurin hesa heimið, so kann tíðin fram til komandi tingsetu nýtast til hetta arbeiðið og uppskot leggjast fyri tingið aftur í heyst. Hugsandi er, at eitt nýtt skip skal vera nakað størri enn "Tjaldrið", helst góðar 50 metrar. Somuleiðis at eitt nýtt skip má hava góða maskinorku, so tað trygt kann nýtast í teimum sera ringu umstøðunum, sum um veturin eru við Føroyar.

Eisini eigur at havast í huga at gera umstøðurnar hjá manningini á hesum skipi betur enn higartil, hvar siðvenja hevur verið, at manningin er stívað fremst í skipinum, har mest óliviligt er.

Átt

Málið er lagt fram av Javnaðarflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 3. apríl 1997 beitt í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur undir viðgerðini havt fund við John Petersen, landsstýrismann.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Vidarø, Ernst Hansen og Álvur Zachariassen) tekur ikki undir við málinum og setir einki uppskot fram.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard og Tordur J. Nielsen) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot javnaðarfloksins.

Minnilutin (Finnbogi Ísakson) heldur, at landsstýrið og samgongan eiga at finna eina støðu í hesum máli, áðrenn lögtingið tekur støðu til, um nýtt vaktarskip skal byggjast ella ikki. Minnilutin tekur tí ikki undir við uppskoti Javnaðarfloksins í løtuni.

§ 5. Fiskivinna

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðshættan	-	-	-
Inntøkuættan			
Løguættan	900	-	-
Fiskivinna		900	-
5.34.2. Tænasta og eftirlit		900	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
5.34.2.	Tænasta og eftirlit		
5.34.2.02.	Nýtt vaktarskip (løgújáttan)	J	-
		EYJ	900

Víðmerkingar

5.34.2.	Tænastu og eftirlit
5.34.2.02.	Nýtt vaktarskip (<i>Løgújáttan</i>)

Játtanin skal nýtast til kanning av kostnaði og skitsuprojekti av nýggjum vaktar- og bjaringarskipi.

Sundurgreining av rakstrarættan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan -	-	2.000	
10. Vaktarskip			
<i>Útreiðslur</i>	-	900	900
31. Byggin og löguframleiðsla	-	1.600	1.600
75. Skráseting av keyps-MVG	-	400	400

1. viðgerð 3. apríl 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 16. mai 1997 legði fram soljóðandi:

2. viðgerð 23. mai 1997. Uppskotið samtykt við 13-0-11 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til

3. viðgerð samtykt við 14-0-10 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð fall við 13-1-14 atkvøðum.

126 Eykajáttanarlóg 4 fyri mars 1997

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður, vegna Javnaðarflokkin fram soljóðandi

Uppskot um Eykajáttanarlóg 4 fyri mars 1997

Almennar viðmerkingar

Skotið verður upp at veita felagnum Javna eina eykajáttan til lögtingsfíggarlógini fyri 1997 uppá kr. 300.000,00.

Felagið Javni, sum varð stovnað í 1971, er eitt av elstu feløgunum av sínum slag í Føroyum. Felagið eigur onga sjálvstøðuga játtan á lögtingsfíggarlógini. Hinvegin hevur felagið tey seinastu árin fingið burtur av játtanini til MBF. Fyri eini 10 árum síðani snúi hetta seg um einar 60.000 kr. um árið. Í dag eru 22 feløg í MBF. Hetta merkir at parturin hjá Javna nú bert liggur um einar 6.000 til 8.000 kr. árliga.

Síðani 1983 hevur Javni leiga hølir til skrivstovu og annað virksemið hjá felagnum. Við skrivstovu síni hevur Javni ráðgivið avvarðandi at menningartarnaðum, starvsfólki, politikkarum, almennum stovnum, kommunum og skúli. Ongin ivi er um, at ráðgevandi arbeiðið hjá Javna hevur lætt munandi um arbeiðið hjá almennu stovnunum, hjá kommunum, skúli og eisini um arbeiðið hjá MBF. Tað, at andveikraverndin ikki er til longur, hevur sett munandi størri krøv til ráðgevingina hjá Javna.

M.a. eigur felagið Javni húsin í Skrivaragøtu har frítíðarheimið heldur til. Tey fyrstu 10 árin stóð Javni fyrí rakstrinum av sjálvum frítíðarheiminum eisini. Í dag verður heimið rikið av tí almenna. Men Javni eigur og rekur húsið. Í hesum árinum kemur húsið at kosta felagnum einar 100.000 kr. í ymiskum viðlíkahaldsarbeiði. T. d. skulu øll vindeygini í húsinum skiftast út. Hóast hetta eru serligar útreiðslur í einum ári, so eru tað hvørt ár ávísar útreiðslur av at eiga og reka eitt hús.

Sígja vit burtur frá teimum fáu túsund krónum, ið felagið Javni fær burtur av játtanini, sum MBF eigur á lögtingsfíggarlógini, verður virksemið hjá Javna fíggað við limagjaldi, gávum og inntøkum, sum ymisk tiltøk kunnu geva felagnum. Taka vit støðuna í okkara grannaløndum, so síggja vit, at har lía systurfeløgini hjá Javna eina fasta játtan á fíggarlógini. Í hinum norðurløndunum liggur játtanin til slík feløg úr eini 10 milliónum krónum uppí góðar 30 milliónir krónir árliga. Hetta er nakað sum munur og fíggar stóran part av teirra virksemi.

Javnaðarflokkurin vísir til ST standardreglurnar um líkarætt fyri brekað, ið vórðu góðkendar tann 20. desember 1993, tá ST eisini heitti á mynduleikarnar í teim ymsu londunum, um at góðkenna ábugafeløgini og teirra ráðgevandi arbeiði í handikappspurninginum. Eisini varð sagt, at londini eiga at mæla til, at feløgini verða stuðla fíggarliga og eisini helt aljóða felagsskapurin, at londini sjálvi (tað almenna) eiga at styrkja feløgini fíggarliga.

Felagið Javni hevur fleiri ferðir vent sær til landsstýrið við ynski um at koma á lögtingsfíggarlógina. Hetta varð seinast gjørt í sambandi við viðgerðina av uppskotinum til lögtingsfíggarlóg fyri 1996. Eina møguliga játtan á lögtingsfíggarlógini, ætlar felagið í stóran mun at nýta við tí endamáli, at varðveita og menna ráðgevandi virksemið hjá felagnum.

Uppskotsstíllarin heldur, at Javni við teim royndum og tí vitan, sum felagið hevur ognað sær tey undanfarnu árin, eigur at fáa eina játtan á lögtingsfiggjarlógini, soleiðis at vit frá almennari síðu eru við til at stuðla og menna hetta sera góða og neyðuga arbeiði í samfelagnum.

§ 8. Heilsu- og Almannamál o.a.

A. Yvirlit

<i>Játtanaryvirlit</i>			
Túsund kr.	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan	300	300	-
Inntøkuætlan	-	-	-
Løguætlan	-	-	-

Almannamál	300	-
8.21.5. Feløg og virksemi hjá brekaðum	300	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Inntøkur
8.21.5.	Feløg og virksemi hjá brekaðum		
8.21.5.01.	Stuðul til feløg hjá brekaðum	J 5.441	-
	Nýggj undirkonto	EYJ 300	-

C. Átekning

nr.1. ad 8.21.5.01.

Til Javna verða játtaðar kr. 300.000,- til at varðveita og menna arbeiði hjá felagnum.

8.21.5.	Feløg og virksemi hjá brekaðum
8.21.5.01.	Stuðul til feløg hjá brekaðum

Sundurgreining av rakstrarættan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	5.441	300	5.751
01. Deyvahúskl			
Útreiðslur	630	-	630

02. Blindastovnur

	<i>Útreiðslur</i>	3.461	-	3.461
03.	Feløg teirra brekaðu <i>Útreiðslur</i>	800	-	800
04.	ALV <i>Útreiðslur</i>	200	-	200
05.	Hjálpargrunnur fyri óarbeiðsførar fiskimenn <i>Útreiðslur</i>	300	-	300
06.	Rád fyri brekað <i>Útreiðslur</i>	50	-	50
07.	Javni (Nýggj undirkonto) <i>Útreiðslur</i>	-	300	300
	54. Stuðul til annað virksemi	-	300	300

1. viðgerð 3. apríl 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 16. mai 1997 legði fram sáljóðandi:

Átt

Málið er lagt fram av Javnaðarflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 3. apríl 1997 beint í fíggingarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at játta felagnum "Javni" kr. 300.000. Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariasen og Finnlogi Ísakson) tekur ikki undir við málinum og setir einki uppskot fram. Meirilutin vísir á, at Meginfelag teirra brekaðu í Føroyum umsitur játtanina á fíggingarlógini til feløg teirra brekaðu, sum fyri 1997 er kr. 800.000. Meirilutin hevur fingið upplýst, at á aðalfundi í MBF í mars í ár varð samtykt, at kr. 600.000 skulu fara til at reka meginfelagið við, meðan tær 200.000 kr. skulu býlast eftir einum býtislykli, har hvørt felagið fær kr. 5.000, og at restin verður býtt eftir limatalinum. Tað eru 22 feløg í MBF, harav tey 20 fúa stuðul. Meirilutin heldur ikki, at tað er rætt at játta einstøkum felag berturúr, men mælir landsstýrinum til at taka allan spurningin um stuðul til feløg teirra brekaðu til viðgerðar á fíggingarlógini 1998.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard og Tordur J. Niclasen) tekur undir við málinum og mælir lógtunginum til at samtykkja uppskot javnaðarflokksins.

2. viðgerð 23. mai 1997. Uppskotið samtykt við 15-9 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3.

viðgerð samtykt við 17-1-15 atkvæðum.

30. maí 1997 lögdu Atli Hansen, Lisbeth L. Petersen, Maria Hansen og Jørgen Niclasen fram soljóðandi

b r o y t l i n g a r u p p s k o t

Í uppskotinum verður pkt. C. Átekning strikað. Játtanin verður latin á undirkonto 03.

3. viðgerð 30. maí 1997. Broytingaruppskotið frá Atla Hansen, Mariu Hansen, Lisbeth L. Petersen og Jørgen Niclasen afturtikið. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 16-1-11 atkvæðum

Løgtingslóg nr. 115, 18. júní 1997.

127 Løgtingsmál um avtøku av lögtingslóg um avmarking av løn í samband við sjúku.

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður, vegna Javnaðarlokkin fram soljóðandi

U p p s k o t

tíð

løgtingslóg um avtøku av lögtingslóg um avmarking av løn í samband við sjúku.

§ 1. Løgtingslóg nr. 187 frá 28. desember 1992 um avmarking av løn í samband við sjúku verður sett úr gildi. § 2. Hendan lóg fær gildi frá 1. apríl 1997.

Viðmerkingar:

Búskaparkreppan, sum hevur valdað í Føroyum seinastu árin, var helst í hæddini í 1992 og í 1993. Tey árin vórðu ymisk politisk krepputiltøk sett í verk. Eitt av hesum tiltøkum rakti frítíðina, frítíðarprosentíð og serliga frítíðarískoytið hjá fastlønnum. Eisini lingu vit teir sonevndu karenslagarnar.

Í seinastu tingsetu samtykti løgtingið at broyta lógina um frítíð við løn, soleiðis at frítíðin, frítíðarprosentíð og serliga frítíðarískoytið, nú eru aftur á sama støði, sum var galdandi áðrenn tey almennu krepputiltøkini vórðu sett í verk í 1992 og 1993. Við hesum hevur løgtingið ásað, at kreppan er við at læsa av.

Við hesum uppskotinum mælir javnaðarflokkurin til, at tann sokallaða karenslagaskipanin eisini verður sett úr gildi. Flokkurin heldur ikki, at ein avtøka av lógini um avmarking av løn í samband við sjúku hevur nakrar nevniðar figgjarligar avleiðingar fyri tað almenna við sær.

Javnaðarflokkurin heldur, at skipanin hevur óheppna ávirkan á arbeidsumstøðurnar. Fleiri dømi eru um, at fólk fara sjúk til arbeidis. Undir slíkum umstøðum eru tey ikki før fyri at gera arbeidið til lítar. Eisini er vandi fyri, at tey smitta onnur á arbeidsplassinum. Somuleiðis kunnu vit rokna við, at fólk, sum hava galdið fyri tveir karenslagar, velja at verða heima ivaleysa leingi, soleiðis at tey sleppa undan at gjalda fyri tveir karenslagar afturat.

Dømi er um, at stovnur í Føroyum við fastlønnum starvsfólkum, við fullari undirtøku frá bæði teiðslu og starvsfólkum, hevur gjørt av, at karenslagaskipanin ikki skal nýtast hjá teimum. Vit vita eisini, at í øðrum londum, eitt nú í Svørski og Danmark, har slíkar lógir hava verið í gildi, eru tær settar úr gildi við teiri grundgeving, at skipanin ikki hevur givið tað ætlaða úrslitið.

Í løtum arbeidir javnaðarflokkurin við at fyrirætka uppskot um broyting í sjúkradagpeningalógini. Átlanin hjá flokkinum er at skjóta upp, at tímalønt og onnur, sum nú fáa dagpening frá 3. sjúkradegi, í framtíðini skulu fáa dagpening frá 1. sjúkradegi. Við hesum verða so fastlønt øðrumegin og tímalønt o. o. hinumegin, javnsett, tá talan er um fráveru orsakað av sjúku.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 30. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av javnaðarflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 17. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Maria Hansen, Rúna Sivertsen, Óli Breckmann og Ernst Hansen) heldur ikki, at rætta stundin nú er at taka lógina av. M.a. eru sáttmálasamtálingarnar á almenna arbeidsmarknaðinum larnar aftur um bak, uttan at hesin spurningur er viðgjørdur har, og heldur ikki eru útrokningar gjørdar, hvør kostnaðurin verður fyri landskassan, um lógin verður avtikin.

Minnilutin (Vilhelm Johannesen, Ingeborg Vinther og Jenis av Rana) tekur undir við uppskotinum og mælir tinginum til at samtykkja tað. Um uppskotið verður samtykt, fer minnilutin í komandi tingsetu at seta fram uppskot til broyting í dagpeningalóggávuini soleiðis, at tey tímaløntu fáa somu sændir sum tey fastløntu á tann hátt, at tey fáa dagpening frá fyrsta sjúkradegi.

2. viðgerð 6. maí 1997. §§ 1 og 2 fallu við 10-0-18 atkvøðum.

128 Broyting í lögtingslóg um stuðul til flutning av fiski

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Henrik Old, lögtingsmaður, vegna lögtingsmenninnar Jákup Olsen, Ingeborg Vinther, Óla Breckmann, Jákup Joensen, Jóannes Eidesgaard og seg sjálvan fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um stuðul til flutning av fiski.

§ 1.

Í lögtingslóg nr. 67 frá 13. juni 1995 um stuðul til flutning av fiski verða gjørd henda broyting:
Í § 1 verða orðini “og eingin uppboðssøla er” strikað.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunninggjørd, og sumstundis fer úr gildi danski teksturin í lóg nr. 67 frá 13. juni 1995.

Viðmerkingar:

Seinastu tíðina hevur mynstrið í feskfiskaavreiðingunum í Føroyum farið tann vegin, at flest skip landa til ta einu uppboðssøluna, og tí er sera ymiskt, hvussu fiskakeyparar eru staddir, tá talan er um flutningskostnað frá uppboðssøluni.

Til dømis hava fiskakeyparar í Suðuroynni smáar møguleikar at kappast um tann fiskin, ið landaður verður á uppboðssøluni á Toftum, orsakað tann høga flutningskostnaðin til Suðuroynna.

Sum nú er fáa fiskakeyparar í teimum oyggjum, har eingin uppboðssøla er, flutningsstuðul. Í Suðuroynni er ein uppboðssøla, sum mest verður nýtt av smærri útróðrarbátum, og tí verða nøgdinur, ið landaður verður harestin.

Endamálið við uppskotnu broytingini í lógini um “stuðul til flutning av fiski” er í best møguligan mun at líkastilla allar fiskakeyparar.

1. viðgerð 21. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 16. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er framlagt av lögtingslimunum Henrik Old, Jákup Olsen, Ingeborg Vinther, Jákup Joensen og Jóannes Eidesgaard tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 21. mars 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur havt fund við John Petersen, landsstýrismann, og embætismenn.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Henrik Old, Lasse Klein, Óli Jacobsen, Bjørn á Heygum) tekur undir við uppskotinum, ið við einari broyting.

Endamálið við flutningsstuðulinum er at líkastilla útjaðaran í mun til meginøkið. Mesta av fiskinum, sum verður seldur um uppboðssølu í Føroyum, verður seldur um uppboðssøtur á meginøkinum og í Norðoyggjum. Fyri at gera eina roynd at minka ójavnna í kappingarstøðuni, mælir meirilutin til, at flutningsstuðulin nú eisini skal umfata framleiðarar í Suðuroy. Framvegis verður stuðulin bert veittur, um flutningurin er millum oyggjar, og bert um fiskurin er keyptur um uppboðssølu.

Meirilutin setir tí fram soljóðandi

bro y t i n g a r u p p s k o t

Í § 1 verða orðini "á økjum" broytt til: "í Suðuroy, Sandoy, Vágum og Nólsoy".

Minnilutin (Heini O. Heinesen og Álvur Zachariassen) tekur ikki undir við broytingaruppskotinum.

2. viðgerð 27. mai 1997. Bro y t i n g a r u p p s k o t fall við 5-2-20 atkvøðum. §§ 1 og 2 samtyktar við 24-2-1 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-3-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. mai 1997. Uppsotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 21-3-3 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 112, 13. juni 1997.

129 Valrættur og valbæri til lögtingið

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnboji Ísakson, løgtingsmaður, vegna tjóðveldisflokkinn fram soljóðandi

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um val til Føroya Løgting.

§ 1.

Í løgtingslóg nr. 49 frá 20. juli 1978 um val til Føroya Løgting, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 68 frá 13. mai 1992, verður gjørd henda broyting:

1) § 2, stk. 1 fær hetta orðaljóð:

"Valrætt til lögtingið hava tey, ið hava fylt 18 ár,

hava heimarætt og fastan bústað í Føroyum og samfelt ella samanlagt hava havt fastan bústað í Føroyum í minsta lagi í 2 ár.

§ 2.

Henda lóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Viðmerkingar:

Uppskotið miðar ímóti at seta nýggjar reglur fyri valrætti og vælðari til lögtingið. Í øðrum londum er vanlig á treylin, at viðkomandi hevur ríkisborgararætt, men hetta kriterið kann ikki brúkast í Føroyum við tað, at føroyingar ikki hava føroyskan, men danskan ríkisborgararætt.

Fólk, sum ikki hava ríkisborgararætt, kunnu í sumnum londum hava valrætt í ávísum førum, men tá er hetta treytað av, at viðkomandi hevur búð í landinum í ávísa tíð.

Í heimastýrislógini § 10, stk. 2 verður sagt, at "valgret og valgbarhed til organer, der henhører under det færøske hjemmestyre, kan gøres afhængig af, at vedkommende er færing". Í pkt. 2 í somu grein verður sagt, at "i øvrigt kan der ikke i lovgivning eller i forvaltning gøres forskel på færing og andre statsborgere".

Í nýggju stýrisskipanarlógini eru §§ 3 og 4 soljóðandi:

"§ 3. Valrætt til lögtingið hevur hvør, ið fylt hevur 18 ár, hevur danskan heimarrætt og er heimahoyrandi í Føroyum, uttan so er, at hann er gjørdur ómyndugur.

§ 4. Valðerur er hvør, sum hevur valrætt til lögtingið, uttan so er at hann er revsaður fyri gerð, sum hevur við sær, at hann eftir almannahugsan ikki er verðugur at sita á tingi.

Stk. 2. Hann, ið dømdur er fyri revsiverða gerð, verður ikki óverdugur til tingsess, uttan so at hann fær fongsulsdóm í 4 mánaðir ella longri, ella trygdarvarðhaldsdóm.

Stk. 3. Heldur ikki er hann óverdugur, tá ið 5 ár eru liðin frá tí, at revsingin er avsitin, fyrnd, ella eftirgivin ella frá endaligari leysgeving úr trygdarvarðhaldi."

Í "Áliti um stýrisskipanarviðurskipti Føroya" frá 1994 stendur á s. 176:

"Eftir heimastýrislógarinnar § 10 er møguleiki at gera mun á danskum ríkisborgarum og danskum ríkisborgarum heimahoyrandi í Føroyum, ella við øðrum orðum: Føroyingum og dømum, tá ið umræður lögtingsvalrætt. Munur hevur ikki verið gjørdur á føroyingum og dømum á lögtingsvaløkinum, síðan heimastýrið varð stovnst. Hetta verður at gera av í lögtingslóg."

Tað føroyska samfelagið er lítið, og fáar atkvøður skulu til fyri at broyta eitt valúrslit munandi. Átlanin við lögtingsvalum er, at tað fólk, sum búleikast í Føroyum, skal kjósa sær umboð inn á ting. Tað kann tí ikki vera rætt, at fólk, sum bert steðga á í Føroyum í heilt stutta tíð, skulu avgera valúrslitið. Tí verður skotið upp, at danskir ríkisborgarar, sum hava valrætt til lögtingsval, skulu hava búð í Føroyum í minsta lagi í tvey ár, samfelt ella samanlagt.

Fíggarligur kostnaður.

Nakað eykaarbeiði verður hjá fólkayvirliti í sambandi við vallistar. Útreiðslan verður mett til 20.000 kr. árliga.

Ummæli

Uppskotið hevur ikki verið til ummælis hjá nøkrum almennum stovni ella øðrum.

Viðmerkingar til hvørja einstaka grein

Upp í § 2, stk. 1 í galdandi lóg um val til Føroya Løgting verða sett orðini: "og samfelt ella samanlagt hava havt fastan bústað í Føroyum í minsta lagi í 2 ár."

Stk. 1 er um valrætt til lögtingið, men broytingin umfatar eisini valðari, sum er ásett í § 2, stk. 2, tí her er ásett, at ein skal hava valrætt í Føroyum fyri at vera valðerur.

Endamálið við broytingini er, at lögtingsval skulu avspeгла viljan hjá tí fólk, sum fast búleikast í Føroyum.

1. viðgerð 2. apríl 1997. Málið varð beint í rættarnevndina, sum 17. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av tjóðveldisflokkinum 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 2. apríl 1997 beint í rættarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Rána Sivertssen, Kjartan L. Joensen, Jógvan Adolf Johannesen, Signar á Brúnni og Jákup Olsen) tekur undir við uppskotinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

Minnilutin (Björn á Høygum og Sune Jacobsen) tekur ikki undir við uppskotinum, men mælir landsstýrinum til at kannu, um tað er ein trupulleiki, at fólk, sum flyta til landið í bráðfeingi, gera, at valúrslitið ikki gevur røttu myndina av fólkaáviljanuni her á landi. Um so er, rokna teir við, at landsstýrið leggur uppskot fyri tingið, um hetta gerst ein trupulleiki.

2. viðgerð 30. apríl 1997. §§ 1-2 samtyktar við 15-1-10 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 16-1-9 atkvøðum.

3. viðgerð 5. mai 1997. Uppskot um at heina málið aftur í nevnd fall við 5-3-21 atkvøðum. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð fall við 12-4-13 atkvøðum.

130 Umsiting av inntøkum av kolvetnisvinnu

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnboji Ísakson, lögtingsmaður, vegna tjóðveldisflokkin fram soljóðandi

U p p s k o t

til

samtyktar

Løgtingið heitir á landsstýrið um at leggja uppskot til lögtingslóg fyri tingið í seinasta lagi í september mánað 1997 um umsiting av inntøkum av kolvetnisvinnu við frágreiðing um m.a. hesi viðurskiðini:

- 1) Hvør skal hava umsitingina av oljupeningi um hendur.
- 2) Hvussu stórar upphæddir ætlandi skulu fara í umfar í føroysku samfelagnum, hvussu og til hvørji endamál.
- 3) Hvussu inntøka av kolvetnisvinnu verður umsitin aðrastaðni, t.d. í Noregi.
- 4) Hvussu partur av hesum peningi kann plaserast trygt aðrastaðni.
- 5) Hvørja ávirkan, hesin peningur fær á samfelagið, bæði yvir styri og longri áramál.

Viðmerkingar:

Tað tykist vera mestum vist, at kolvetni - olja og/ella gass - finst í føroysku undirgrundini og havbotninum. Roknast kann somuleiðis við, at olja og/ella gass finst í so stórum nøgdum, at við nýmótans tøknifræði loysir tað seg at fara undir framleiðslu.

Tað er ilt at siga enn, nær henda framleiðsla byrjar, men mangt bendir á, at tað ganga bara nøkur fá ár. Heimastýrið yvirtók í december 1992 málseekið "ráevni í undirgrundini", og tað eru tí løgting og landsstýri, sum skulu lóggeva fyri og umsita vinnuna, m.a. loyvisgeving.

Tað er somuleiðis heimastýrið, sum skal umsita inntøkurnar av kolvetnisvinnuni. Talan kann gerast um heilt stórar upphæddir, sum fáa avgerandi ávirkan á samfelagið, bæði nú og í framtíðini.

Fiskivinna er so háttað, at um stovnarnir verða skynsamiliga røktir, kann vinnan halda fram í óendaliga tíð. Kolvetnisvinna er harafturímóti líðaravmarkað, í miðal til eini 30 ár.

Tað hevði verið ófyrirgevilgt, um einans tað ættarliðið, sum livir og búleikastí Føroyum, meðan kolvetnisvinnan er í gongd, fær ágóðan av hesi vinnu. Tí eigur í góðari tíð av verða lagt soleiðis til rættis, at hesar inntøkur eisini gagna komandi ættarliðum.

Viðmerkingar til nøkur av punktunum í uppskotinum

1) Tað má gerast ein fäst skipan skjótast gjørligt fyri, hvør skal hava umsitingina av kolvetnispeningi um hendur. Um peningurin floymir inn í landskassan, og ongur fastar reglur eru fyri nýstuni, kann nýtslan skjótt renna samfelagið um koll.

Reglur eiga at vera fyri, í hvussu stóran mun og hvussu politiska valdið skal stýra inntøkunum.

2) Reglur eiga at verða gjørdar fyri, hvussu nógvur peningur fer í umfar í samfelagnum, og harafturat, hvussu hann skal fara í umfar. Tann møguleiki hevur verið nevndur at styrkja ávísar almennar grunnar.

Føroyar hava stóra uttanlandsskuld, sum mestsum øll er til danska statin, og tað kann ikki síggjast burtur frá, at ein partur av oljuinntøkunum verður brúktur at afturgjalda skuld við. Stjórnin bað um - og fekk - henda møguleika nevndar í avtaluni millum landsstýrið og stjórnina frá 12. Oktober 1993, har sagt varð í pkt. d í protokollatinum:

"Ifølge pkt. 6 i "Aftale mellem regeringen og Færøernes landsstyre om råstoffer i undergrunden af 22. December 1992" vil eventuelle indtægter fra fremtidig råstofudvinding udløse forhandlinger om nedsættelse af statens tilskud til Færøerne. Det er herudover regeringens hensigt, at en del af disse indtægter skal medgå til at nedbringe eventuel udestående restgæld på statslån _."

4) Roknast má við sum givið, at ein stórir partur av inntøkunum má plaserast uttanlands. Tað er neyðugt beinanvegin at útvega sær kunnleika um, hvar hesin peningur kann plaserast á tryggasta hátt.

Tað er unráðandi, at farið verður undir at leggja henda politikk til rættis alt fyri eitt. Í undirgrundarmálinum hevur yvirhøvur rátt semja millum teir politisku flokkarnar, og tað hevði verið Føroyum at gagni, um semja eisini fekkst um hetta.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð beint í fíggingarnevndina, sum 16. maí 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av Tjóðveldisflokknum íann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hefur viðgjört málið, og hefur undir viðgerðinni bavi fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrismann í fíggarumálum.

Anfinn Kallsberg landsstýrismaður helt, at spurningarín um umsiting av inntøkum av kolvetnisvinnu eigur at verða tikin til viðgerðar skjótast gjørligt. Men hann helt eisini, at tað verður mestsum ógjørligt hjá landsstýrinum at gera lógaruppskot klárt á hesum øki at leggja fyri tingið í september 1997 ella í tingsetuni 1997.

Harafturimóti helt hann tað bera til at gera eina ávegis frágreiðing at leggja fyri tingið í komandi tingsetu, so at tingið kann hava orðaskifti um málið.

Ein samd Fíggarnevnd tekur undir við uppskoti Tjóðveldisflokksins við teirri broyting, at 1. reglubrot í uppskotinum verður orðað soleiðis, at landsstýrið - í staðin fyri at gera uppskot til lógtingslóg - skal gera eina frágreiðing um málið.

Nevndin setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

Fyrsta reglubrot fær hella orðaljóð:

“Løgtingið heitir á landsstýrið um at gera eina frágreiðing at leggja fyri tingið í tingsetuni 1997 um umsiting av inntøkum av kolvetnisvinnu, m.a. um hesi viðurskipti.”

Við hesi broyting mælir ein samd nevnd tingið til at samtykkja uppskotið til samtyktar.

2. viðgerð 27. mai 1997. Broytingaruppskot samtykt við 30-0-0 atkvøðum. Uppskotið til samtyktar soleiðis broytt samtykt við 30-0-0 atkvøðum.

131 Avtøka av heimastýrislógini

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Finnboji Ísakson, løgtingsmaður, vegna fjóðveldisflokkinn fram soljóðandi:

UPPSKOT

til

samtyktar.

Løgtingið heitir á landsstýrið um at seta "kundgørelse nr. 11 af 31.03.1948 af lov om Færøernes Hjemmestyre" úr gildi beinanvegin.

Viðmerkingar:

Í 1998 hava føroyingar livað undir heimastýrislógini í 50 ár. Henda lóg kom í 1948, tá føroyingar høvdu livað undir einari bráðfeingis stýrisskipan síðuni 1940.

Tað var løgtingið, sum saman við amtmanninum setti heimastýrislógina í gildi í Føroyum. Hon varð lýst við tilvísing til fyrbils stýrisskipanina frá 1940 og er sostatt ikki ein dansk lóg, sum er sett í gildi fyri Føroyar. Danskar lógir verða settar í gildi fyri Føroyar við tilvísing til lóg nr. 51 frá 1. apríl 1896 "om kundgørelse af love og anordninger på Færøerne."

Tað var setti amtmannurin Deleuran, sum skrivaði undir kunngerðina í Dimmalætting. Rætturin at lýsa og seta úr gildi kunngerðir er nú hjá landsstýrinum. Sostatt hevur landsstýrið heimild at seta heimastýrislógina úr gildi.

Um hetta mál stendur í "Áliti um stýrisskipanarviðurskipti" frá 1994 á s. 67:

"Heimastýrislógin er samtykt á løgtingi 05.12.1947 og staðfest og kunngjörd av amtmanninum sum "kundgørelse nr. 11 af 31.03.1948 af lov om Færøerne hjemmestyre" í tvíteksti á føroyskum og danskum. Í Danmark er sama lóg samtykt og staðfest av kongi og kunngjörd har sum lóg nr. 137 af 23.03.1948 om Færøernes Hjemmestyre.

Lóg nr. 137 af 23.03.1948 om Færøernes Hjemmestyre er ikki kunngjörd her á landi eftir reglunum í lóg nr. 51 frá 1. apríl 1896 om kundgørelse af love og anordninger på Færøerne og hevur sostatt ikki gildi í Føroyum.

Harafturímóti hevur kundgørelse nr. 11 af 31.03.1948 af lov om Færøernes Hjemmestyre í tvíteksti á føroyskum og danskum gildi her á landi, og heimildin fyri hesi kunngerð er "Bestemmelser nr. 1 fra 09.05.1940 om midlertidig styrelsesform paa Færøerne" og kunngerð av hesi í síni heild í Dimmalætting sbr. bráðfeingis ásetan nr. 2 frá 09.05.1940 (Føroya Amts kunngerð nr. 11 frá 31.03.1948 er samtykt av løgtinginum 05.12.1947 og staðfest av Føroya Amti, undirskrivað av Deleuran kst., og kunngjörd í Dimmalætting nr. 27 frá 03.04.1948, meðun listin, sum er viðheftur, er kunngjördur í Dimmalætting nr. 28 frá 07.04.1948). - Danska orðaljóðið er tó hitt sama sum í lóg nr. 137 af 23.03.1948, tó er innangurin eitt lítið sindur øðrvísi. Kundgørelse nr. 11 af 31.03.1948 nevni, at

"I Erkendelse af den Særstilling, som Færøerne i national, historisk og geografisk Henseende indtager indenfor Riget, har Rigsdagen i Overensstemmelse med Vedtagelse i Færøernes Lagting vedtaget, og hans Majestæt Kongen stadfæstet følgende lov om Færøernes Hjemmestyre."

Inngangurin í lóg nr. 137 af 23.03.1948 er hin sami, tó er orðaljóðið eftir "...Færøernes lagting vedtaget... "..." og Vi ved Vor Samtykke stadfæstet følgende Lov om Færøernes forfatningsmæssige Stilling i Riget." Haraftat er ein tekstur uppá 4 linjur settur í føroysku útgávuna áðrenn lista A og B, sum ikki finst í dansku útgávuni, sum útgreinar lógarinnar §§ 2 og 3."

Sum tað sæst av hesum er tað av Fólkatýninginum (og tá eisini Landstýninginum) samtykta heimastýrislógin ikki sett í gildi í Føroyum.

Heimastýrislógin er ein ófrælsislóg og hevur ikki gagnað føroyingum, men er harafturímóti ein høvuðsorsøk til tað búskaparliga skredlið í 1990-árunum.

Skotið verður tí upp, at landsstýrið brúkar sína heimild at seta hesa lóg úr gildi. Tað hevur við sær, at Føroyar fyrbils verða stýrðar sambært bráðfeingis stýrisskipanini frá 1940, tó so at heimildin at lýsa

lógir og kunngerðir nú liggur hjá lögmanni sambært stýrisskipanarlógini.

9. apríl varð við 16-1-7 atkvøðum samtykt at hirturvísa málið.

132 Íløgugrunnar

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Flunbogi Ísakson, lögtingsmaður, vegna tjóðveldisflokkin fram soljóðandi

U p p s k o t

til

samtyktar

Løgtingið heitir á landsstýrið um at leggja uppskot til lögtingslóg fyri tingið í seinasta lagi í september mánaði 1997 um endurnýggjan av lógini um íløgugrunnar.

Víðmerkingar:

Í 1971 varð gjørd lóggáva, sum heimilaði partafeløgum, øðrum feløgum, vinnurekandi einstaklingum og øðrum at seta part av yvirskoti í íløgugrunn, sum síðani, eftir ávísnum reglum,

kundi nýtast til at útvega rakstrargøgn fyri. Teir privatu íløgugrunnarnir virkaðu sum forskotsavskrivning.

Peningurin varð settur inn á Føroya Gjaldstovu og rentaður við 5% p.a.

Frágreiðing og vátanir fyri, hvat peningurin varð nýttur til, skuldu fyriliggja, áðrenn peningurin varð tikin út. Varð peningur í íløgugrunni ikki nýttur innan 10 ár, varð skatturinn fyri tað árið, tá sett varð í íløgugrunn, roknaður av nýggjorn. Tánn eykaskattur, sum tá kom fram, svaraði stórt sæð til ta upphædd, sum var sett í íløgugrunn.

Lógin um íløgugrunnar er framvegis guldandi í tann mun, at feløg og einstaklingar, sum eiga pening í íløgugrunni, kunna fáa hann goldnan út. Men sambært lógarbroyting frá 1992 ber ikki til at seta í íløgugrunnar longur.

Nú vinnan, serliga fiskivinnan á landi og sjógvi, hevur stórar trupulleikar at dragast við og hevur tørv á endurnýggjing og útbygging, verður hildið rætt at geva vinnuni møguleikan at seta í íløgugrunn aftur. Ein grundhugsan við hesi skipan er, at fyrirkur kunna í góðum rakstrarárum forskotsavskriva og nýta peningin til íløgur eitt annað ár, hóast rakstrarúrslitini ikki eru so góð tá.

Hóast vinnan sum nevnt hevur tað trupult í løtuni, kann skipanin við íløgugrunnum verða gagnlig, tí summi virki og skip hava okkurt ár góð úrslit og kunna tá leggja pening av til forskotsavskrivning.

Mælt verður tí til, at landsstýrið leggur uppskot fyri tingið við tí endamáli at fáa skipanina at virka aftur.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð heint í fjggjarnesvøðina, sum 23. maí 1997 legði fram soljóðandi:

Málið er lagt fram av Tjóðveldisflokknum í dag 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 beint í fíggingameyndina.

Nevndin hefur viðgjört málið. Íð snýr seg um at endurnýggja lógina um fløgugrunnar. Nevndin hefur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrismann í fíggingarmálum.

Nevndin hefur býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariasen) vísir á, at landsstýrið er í ferð við at endurskoða skattalógina, eisini á vinnuliga økinum. Skattalógin skal m.a. tillagast til tað komandi virkseinið, sum stendst av oljuvinnuni. Í hesum sambandi vil landsstýrið eisini umhugsa møguleikarnar at endurnýggja lógina um fløgugrunnar. Meirilutin setir tí einki uppskot fram.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard) vísir á, at uppskotið um endurnýggjan av fløgugrunnum er ov langt og ikki rættur tí máli, sum ætlanin við uppskotinum er. Ætlanin er, at skipanin skal stinbra fløguhugin hjá virkjum og feløgum og vinnurekandi einstaklingum, men at hesin økist munandi og skilagott av slíkari lóggávu sum hesari er sera ivasamt.

Fyri at kunna gera brúk av møguleikanum við fløgugrunni er neyðugt, at eitt yvirskot er av rakstrinum, og hevur eitt virki eitt yvirskot av rakstrinum ber til at gera fløgur á vanligan hátt. Er hin vegin einki yvirskot, so ber ikki til at gera brúk av hesum møguleika, hóast nýggjar fløgur høvdu verið skilagóðar. Stutt sagt, so kunnu tey virki, sum kunna gera brúk av slíkari lóggávu, gera fløgurnar á vanligan hátt yvir raksturin, meðan tey, sum kanska høvdu havt ein fyrimun av slíkari lóggávu als ikki hava møguleikan at gera brúk av skipanini.

Royndirnar vístu eisini mangan, at tá tíðin var komin, at nú skuldi fløgan gerast, ella falið skatturin til gjaldingar, at mangan vórðu pengarnir brúktir til óneyðugar fløgur ella búskaparlíga óforsvarligar fløgur.

Tað er heldur ikki líkvidur kapitalur til fløgur, sum er ein trupulleiki hjá peningastovnunum til at fígga nýggjar fløgur.

Tí er neyðugt, um ynski er um at stinbra fløguhugin, at hugsað verður eitt sindur øðrvísi, enn hetta uppskotið ger.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard) tekur ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Minnilutin (Finnbogi Ísakson og Jentis av Rana) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot Tjóðveldisflokksins.

2. viðgerð 27. mai 1997. Uppskotið til samtyktar fall við 9-1-20 atkvøðum.

133 Endurnýgging fiskiskipaflotans

Ár 1997, mikudaginn 5. mars legði Finnur Þórðsson, lögtingsmaður, vegna fjórveldisflokkin frum
sofjórðandi

U P P S K O T

til
samtyktar.

Lögtingið heitir á landsstýrið um at leggja uppskot um lögtingslóg fyr tingið í seinasta lagi í september mánaði 1997 um studningslán til endurnýgging fiskiskipaflotans við frágreiðing um ma. hesi viðurskipti:

- 1) Krav um eginpening.
- 2) Upphædd á studningslánum.
- 3) Fíggingarmøguleikar yvirhøvur.
- 4) Ognarviðurskipti.
- 5) Meting av neyðugum játtanum á fíggarlógini tey komandi árin.
- 6) Føroyskar og útlendskar skipasmiðjur.

Viðmerkingar:

Allur tann føroyski fiskiflotin, frá útróðrarbátum til størstu trolarar, er gamal. Kapitalkostnaðurin er tí í mongum forum lítil, men samstundis má roknast við, at førini eru órationell, og haraftir eru tey ótíðarhóskandi at liva og virka umborð á.

Samhætt Hagfóðindum nr. 4, 1996 er tann vígaði miðalaldurin hesin:

	Miðalaldur, ár
Skipabólkur	
Langfaratrolarar	17
Feskfiskatrolarar	22
Aðrir trolarar	17
Trolarar tilsamans	20
Stállínuskip	31
Nótaskip	20
Frystilínuskip	29
Onnur	33
Línu- og nótaskip tilsamans	26
Stálskip tilsamans	21
Línu- og trolbátar	42
Fiskiskip tilsamans	22

Tað er tí átrokandi at fara undir eina miðvísa endurnýgging av flotanum. Hetta eigur at verða gjørt yvir eitt ávíst áramál, so at allur flotin ikki verður gamal í senn.

Tað er neyvan hugsandi, at gongd kemur á endurnýggingina uttan so, at tað almenna veitir stuðul til byggingina. Skotið verður tí upp, at Landsstýrið leggur uppskot um lögtingslóg um studningslán fyr tingið í seinasta lagi í september mánaði 1997, og at Landsstýrið saman við uppskotinum leggur eina frágreiðing fyr tingið ma. um tey 6 punktini, sum eru nevnd í uppskotinum.

Til tey einstøku punktini skula gerast hesar viðmerkingar:

1) Krav um eginpening.

Tá farið varð undir endurnýgging fiskiskipaflotans í fimmjártinum, var kravið til eginpening 20%, men tað varð síðani lækkað til 10%.

Haldast má, at so nógvur eginpeningur sum gjørligt eigur at verða kravdur, so at tey nýggju skipini fáa eitt trygt fíggarligt grundarlag.

2) Upphædd á studningslánum.

Studningslái merkir, at ein ávís upphædd verður veitt úr landskassanum til byggingina. Henda upphædd verður avskrivað yvir ávíst áramál, td. við eins stórun gjøldum yvir 10 ár, tvs. at um sami eigari hevur skipið í 10 ár, hevur landskassin onki krav ímóti honum. Verður skipið harafturímóti selt, tá tað er 5 ár, skal helvtin av studningslánum rindast landskassanum aftur.

Studningslánið verður tí í flestu førum studningur og hevur stóra ávirkan á møguleikarnar at lía skip ella bát at bera seg. Neyðugt er at gera útrokningar, sum vísa, hvat ein rímlig upphædd er, havandi í huga, at studningslánið kortini ikki skal hava við sær, at talið á skipum og bátum gerst ov stórt.

3) Fíggingarmøguleikar yvirhøvur.

Realkredittstovnurin varð settur á stovn í 1955 við tí endamáli at veita lán til endurnýgging fiskiskipaflotans. Harafturat veitti Fiskaribankin lán. Tann vanliga fíggingin var:

Lánveitari/egjupeningur	%
Realkredittstovnurin	50
Fiskaribankin	20
Landskassin (studningslái)	20
Egjupeningur	10
Tilsamans	100

Landsstýrið eigur at kanna hesar og aðrar fíggingarmøguleikar.

4) Ognarviðurskifti.

Her verður hugsað um at seta reglur, sum fyrbyggja, at fáir persónar beinleiðis ella gjøgnum feløg eiga allan fiskiflotan ella meginpartin av honum.

Í hesum sambandi eigur eisini at verða kannað, hvørjir møguleikar eru fyri, at munningin er við til at fígga og eiga skip og bátar.

5) Meting av meydugum játtanum á fíggarlógini tey komandi árin.

Fránmanfyri er nevnt, at fiskiflotin eigur ikki at verða endurnýggjaður ov bráðliga, men yvir eitt áramál. Játtanir á fíggarlógini laga seg ma. eftir tí áramáli, sum verður sett fyri endurnýggingina.

6) Føroyskar og útlendskar skipasmiðjur.

Tað er ynskiligt, at føroyskar skipasmiðjur byggja tey nýggju skipini og bátarnar, men neyvan ber til at seta forboð fyri at byggja uttanlands. Landsstýrið eigur at kanna avleiðingarnar av at laga støddina á studningslánum eftir, um fiskiførini verða bygd í Føroyum ella uttanlands. -

Við hesum verður uppskotið lagt fyri tingið.

1. viðgerð 21. mars 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 23. april 1997 legði fram soljóðandi:

Á LIT

Málið varð lagt fram av tjóðveldisflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 21. mars 1997 beint í nevndina.

Landsstýrið hevur sett eina nevnd at gera álit hesum viðvíkjandi, og sambært Ivan Johannesen, landsstýrismanni, er nevndin liðug við arbeiði sítt og álit frá nevndini fyriliggur fyrsta dagin.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur býtt seg í ein meiriluta og minniluta.

Meirilutin (Jørgen Niclasen, Henrik Old, Jákup Olsen, Óli Jacobsen, Bjørn á Heygum, Álvur Zachariassen)

tekur ikki undir við málinum og mælir tínginum frá at samtykkja uppskotið.

Minnilutin (Heini O. Heinesen) tekur undir við, at flotin treingir til at verða endurnýggjaður, men tekur ikki undir við, at farið verður inn við almennum peningi, fyrr enn tað er avgjørt, hvussu flotin skal verða samansettur. Tað vil siga, hvussu nógvær djúpvatnstrolarar, partrolur, línubátar, størri útróðrabátar og smærri fær skulu verða í flotanum. Tjóðveldisfeløg runt landið hava skipað fyri almennum fundum um hetta seinasta vetur undir heitinum: "*Hvussu skal flotin síggja út?*" Skulu vit hava kvotur?

Panelfundir hava verið í Runavík, Klaksvík og í Porkeri. Í panelinum hava sitið politikarar, fiskivinnufrøðingar og umboð fyri vinnuna.

Onnur politisk feløg hava eisini skipað fyri almennum fundum um sama evnið. Tað er komið nakkt so týðiliga fram, hvussu ein floti eigur at vera samansettur, og eigur hetta sjálvandi at verða í mun til tað, sum ráðiligt er at fiska á landgrunninum.

Minnilutin (Heini O. Heinesen) tekur undir við málinum, men mælir til, at skoytast má uppi, hvussu flotin skal vera samansettur aftan á endurnýggjingu, og setir samsvarandi hesum fram

b r o y t i n g a r u p p s k o t

Sum nýtt pkt. 7 verður skoytt uppi: "Samanseting av veiðiflotanum."

2. viðgerð 5. mai 1997. Broytingaruppskot frá Heini O. Heinesen fall við 2-4-14 atkvøðum. Uppskotið til samtyktar fall við 3-8-9 atkvøðum.

134 Yvirtøka av málsøkium loftferðsla

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Heini O. Heinesen, løgtingsmaður, vegna tjóðveldisflokkin fram soljóðandi:

U P P S K O T til samtyktar

Heitt verður á landsstýrið um at taka upp samráðingar við dansku ríkisstjórnina um yvirtøku av málsøkinum "Loftferðsla" sum føroyskt sermál.

Viðmerkingar:

Til tess at tryggja føroysk áhugamál í samband við tyrflutning til føroyska landgrunnin og loftferðslu sum heild, setir Tjóðveldisflokkurin fram hetta uppskot.

Tað er umráðandi fyri føroyska loftferðslu og tjóðina sum heild at fáa lóggávuveldið á fløgnaðum.

Skulu føroyingar gera sær nakrar tær um at sleppa upp í part í sambandi við oljuvinnuna, er neyðugt at verða við frá fyrsta degi av. Ein partur, sum hevði hóskað væl hjá føroyingum at tikið sær av, kundi verið tyrflúgvung.

Í løtuni tekur Atlantic Airways sær av taxarutum og að hoc tyrflutningi við eini Bell 212.

Oljufeløgin eru kundar, sum hava tørv á tyrflutningi. Feløgin tilskila tørv og ynski og áseta egna manngongd í samband við flúgvungina.

Ein tyrilufloghavn er oflást ein partur av einari floghavn ætlað vanligum flogfórum ella hon finst í samband við eina slíka.

Tørvur ta fyrstu tíðina

Mett verður, at tað er gjørligt at byrja tyrilufutning við føroyska landgrunnin grundað á verandi hentleikar í Vága Floghavn. Tá verður neyðugt við hølum, m.a. til trygdareftirlit v.m., sum í fyrsta umfari kunnu innrættast í verandi bygningum við nakað av fyribils arbeiðum.

Tað er ein treyt, at staðið, har tyrilufloghavnin er, hevur gott samband víðari, bæði lokalt og internationalt. Hentleikar til innivist til ferðafólk í ein dag er nóg mikið.

Grundað á eina meting um, hvussu menningin kann fara fram, verður sett upp ein tíðargongd fram til 5 ár eftir eitt útbjóðingarnumfar. Mett verður, at frálendamanningin í hesum tíðarskeiði kann koma upp á stórliga 500 fólk, harav 30-40% búgva í Føroyum. Flutningsstørvurin verður umleið 2.800 flúgvitímar um árið. Hetta gevur ein umsetning í tyrilufutningi upp á 70 mill. kr. árliga. Talið av ferðafólkum yvir Vága Floghavn fer úr 100.000 í dag upp í 120.000 um árið. Hetta kann tillagast uttan størvegis trupulleikar.

Loffferðslumyndugleikar

Loffferðslumyndugleikarnir seta krøv við atliti til loffferðslutrygd og hava eftirlit við, um krøvini verða uppfyllt.

ST-felagsskapurin ICAO ger tilmæli, sum tey einstøku londini við møguleigum fyrivari kunnu taka undir við.

Loffferðslumyndugleikin í Føroyum er Statens Luftfartsvæsen.

Aðrir myndugleikar

Teir politisku myndugleikarnir orða politik og seta krøv viðvíkjandi avgjöldum og skatti v.m. Eisini verða krøv sett við atliti til umhvørvi, náttúrufrøðing o.t. eins og eftirlit verður havt við, at hesi krøv verða hildin.

Aktuellir myndugleikar í Føroyum eru landsstýrið og kommunurnar. Løgtingið hevur samtykt lóg um oljukanningar, og ein lóg um útvinning av olju verður fyrirreikað.

Lendisnýtslan er skipað eftir bygðaplanum fyri einstøku kommunurnar, sum eru lokalar myndugleiki.

Floghavnafeløg

Floghavnafeløgin eru privatar ella almennar fyrirkur, sum reka floghavnir, samstundis sum tær hava nakrar ella fleiri hentleikar tøkur til loffferðslufeløgin.

Floghavnin í Vágum verður ríkin av Statens Luftfartsvæsen. Tyrilupallarnir kring oyggjarnar verða ríknir av Landsverkfrøðinginum. Keldan, sum eg havi brúkt til partar av hesum viðmerkingum, er ein frágreiðing, sum Landsverkfrøðingurin og Statens Luftfartsvæsen hava latið gera. Frágreiðingin var liðug 26. apríl 1996.

Aðrar viðmerkingar

Hvussu hesi viðurskipti verða skipað, kemur at hava stóran týdning fyri føroyska flúgvíng í framtíðini.

Bara tyrilufúgvíng í samband við oljuvinnuna kemur, sum áður nevnt, at geva einar 70 mill. kr. um árið tey fyrstu fimm árin. Seinni verður hetta tal størri. Tá er ikki tað tíkið við, sum millumlandaflogferðslan økist, eini 20.000 ferðafólk árliga.

Tað hevur verið frammi í føroyskari pressu, at feløg, sum arbeiða í frálundavinnuni og við millumlanda-flúgvíng, hava verið í Tinganesi og tosað við lögmann um at keypa Atlantic Airways og hangarin vesturi á flogvøllinum. Tað er umráðandi at føroyingar ikki selja frumburðarrættin fyri lötuvinning.

Fyrst í hesi tingsetuni setti undirritaði landsstýrismanninum í samferðslumálum, Sámæl P. í Grund, ein fyrispurning, eftir at hesin í fjølmiðlunum hevði sagt, at flogvøllurin í Vágum var dansk ogn. Soleiðis hevði eg og fleiri við mær ið hvussu er skilt úttalilsini hjá landsstýrismanninum.

Spurningar míni vóru soljóðandi:

1. Nær hava danir fingið ognarrættin til flogvøllin í Vágum?
2. Um so er, hvussu nógv hava teir so gildið fyri vøllin?

Svarið hjá landsstýrismanninum var sjálvandi, at danir eiga einki í vøllinum meiri enn tað, at teir hava havt hanh til leigu síðan, 26. apríl 1963 fyri 0 krónur!

Líka fram til 1985, tá ið føroyingar finga konsessión upp á besa flúgvíng, hevði Mærk Air hesa flúgvíng og allan ágóðan av henni.

Sum áður nevnt, rekur Statens Luftfartsvæsen flogvøllin og hevur eftirlitið við vøllinum. Tað er annars nokk so óvanligt, at sama feløg bæði rekur og hevur eftirlit við einum flogvølli. Tað er tí nógv, sum talar fyri, at føroyingar sjálvir róku vøllin. So kundi Statens Luftfartsvæsen hildið fram at havt trygdareftirlitið um hendi.

Hetta er nakað, sum samráðst kundi verið um.

1. viðgerð 19. mars 1997. Málið varð beint í mentannarnevndina, sum 16. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av tjóðveldisflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 19. mars 1997 beint í mentannarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Sámæl Petur í Grund, landsstýrismann, og Magna Arge, stjóra á Atlantsflog.

Nevndin hevur undir viðgerðini bytt seg í fýra minnilutar.

Ein minniluti í nevndini (Lisbeth Petersen og Maria Hansen) tekur ikki undir við málinum vísandi til, at økið er sera útreiðslukrevjandi og inntøkumøguleikarnir eru avmarkaðir. Harumframt er ikki er fíggjarligt grundarlag fyri at yvirtaka málsøkið. Somuleiðis eru góðir møguleikar í samstarvi við størri feløg í øðrum londum at røkja føroysk áhugamál í samband við eina komandi oljuvinnu. Minnilutin mælir tinginum frá at taka undir við uppskotinum.

Ein annar minniluti (Bjarni Djurholm og Eyðun Viderø) tekur undir við tankanum í uppskotinum, men mælir til, í staðin fyri at samtykkja uppskotið, at landsstýrismaðurin í samferðslumálum heldur fram við teimum kanningum, sum higartil eru gjørdar í undanfarnum landsstýrum av hesum málsøkinum.

Ein triði minniluti (Signar á Brúnni og Jenis av Rana) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja tað.

Hin fjórði minnilutin (Jógvan Adolf Johannesen) hevur hesar viðmerkingar:

Vísandi til, at nevndin undir viðgerðini hevur fingið at vita, at tað møguliga einans verða 3 tekníkarastørv og ikki tey umleið 40 arbeiðsplássini, sum uppskotsstíllarin nevnr í viðmerkingunum, heldur minnilutin, at uppskotið er heldur villedandi.

Heldur ikki hava vit fingið nøktandi frágreiðing um, hvørjar útreiðslur ein møgulig yvirtøka førir við sær fyri landskassan. Heldur ikki hava vit fingið vissu fyri, at vit megna at hava trygdarkrøvini á fullgóðum støði.

Tí tekur minnilutin ikki undir við uppskotinum, men mælir til, at málið verður gjølligari kannað, tí tað er ikki búgvið til støðutøku.

2. viðgerð 27. mai 1997. Uppskotið til samtyktar fall við 7-1-19 atkvøðum.

135 Tilmæli um løgtingslógaruppskot um at bøta skattligu viðurskiftini hjá hjúnum

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Tordur J. Niclasen, løgtingsmaður, vegna miðflokkinn fram soljóðandi

U P P S K O T

til

samtyktar.

Heitt verður á landsstýrið at fyrireika og leggja fyri løgtingið broytingar í skattalógini, soleiðis, at galdandi frá 1. januar 1998 verður skattalógin broytt, so møguleiki verður hjá hjúnum at flyta part av inntøkuni sín-árámillum til skattingar.

Viðmerkingar:

Miðflokkurin hevur mangan áður víst á týðningin av einum miðvísnum familjvínarligum politikki og legði í hesum sambandi dentin á at fáa í samgonguskjali frá 30.08.94 at "hjún ikki skattliga verða fyri vanbýti".

Fyri rættleikans skuld skal eisini nevnmast, at aðrir flokkar hava somuleiðis roynt at gera broytingar hesum viðvíkjandi. T.d. hevur fólkaflokkurin, sitandi í andstøðu, víst seg at vera samdan við Miðflokkinn í at gera broytingar í skattalógini við atliti til støðu hjúna í skattligum høpi.

Uppskot Miðflokksins miðar imóti at bøta um skattliga mismunin, ið húski við bert tí einu inntøkuni eru fyr, og samstundist at lætta um trýsti á arbeiðsmarknaðin, arbeiðsloysisskipanina og forsorgarhjálpin.

Arbeiðsloysið í Føroyum er framvegis stórt og fyr fleiri húski er galdandi, at bæði kona og maður hava gingið arbeiðsleys í so langa tíð, at tey antin eru ella vera koyrd úr arbeiðsloysisskipanini og er tí bráneyðugt, at nakað verður gjørt fyr at fáa í minsta lagi annað teirra aftur í arbeiði.

Við hesum uppskoti kunnu arbeiðspláss gevast leys, um onnur húski, har bæði kona og maður hava arbeiði, fáa eina motivering fyr, at annað teirra kann velja at gerast heimarbeiðari. Hetta kann serliga gera seg galdandi fyr tey, ið hava rímliga inntøku fløtuni, men hóast tað ikki fáa endarnar at rækka saman við bert eini

inntøku. Við skattabýtinum og t.d. spardu útreiðslunum til barnaansing verður mögulegt hjá hesi familju at klára seg við bert tí eini inntøkuni.

Hugsast kann eisini, at hjún, har annað fløtuni fær arbeiðsloysisstuðul og má ganga undir tær freytir, sum eru fyri hesum stuðli, (t.d. hava børnini í røkt fyri at kunna vera tøkur á arbeiðsmarknaðinum) heldur velja skipanina við skattabýtinum, fyri at sleppa undan hesum freytum, og harvið spara gjöld til dagrøkt o.l. Harvið sparir arbeiðsloysistryggingin eisini veitingina til tann heima arbeiðandi.

Landskassin kemur í fyrstu syftu at fáa minni skattaløntur av hesum lógaruppskoti - mett verður uml. einar 10 mió. kr. Tá verður hugsað um samlaðu skattskyldugu inntøkuna hjá tí, ið inntøkan verður flutt til í mesta lagi svarar til 70% av hægstu veiting frá arbeiðsloysisskipanini.

Tað, ið landskassin fær minni í inntøku merkir, at hin einstaka familjan fær at meiri ráða yvir.

Uppá longri sikt er hetta uppskotið við til at bøta um býtið av teimum fáu arbeiðsplássunum ið eru, og vil tað samstundis lætta um tað ovurstóra trýst, ið arbeiðsloysisskipanin knógvar undir.

Sum sagt, hava royndir áður verið gjørdar við uppskotum um at broyta skattalógina soleiðis, at hjúnafelagar við eini inntøku verða skattaðir hvør sær av helminginum av samlaðu inntøkuni hjá báðum hjúnafeløgnum. Hetta uttan at uppskotinni hava vunnið frama á lögtingi.

Enn einaferð verður so ein roynd gjørd, at avmarka skattligu diskrimineringina hjá familjum við bert tí eini inntøkuni.

Tað kann ikki verða rætt, í einum skipaðum samfelag sum okkara, at tað fíggjarliga skal verða ein fyrimumur at liva saman ógift.

Við atliti til at bøta um skattligu viðurskiptini hjá hjúnum hevur lögtingið áður samtykt, at "áleggja landsstýrinum at kanna avleiðingarnar av slíkari skipan." Henda samtykt varð gjørd fyri uml. 2½ árum síðan, uttan at nakað stórvegis er hent í málinum.

Nú er uppá tðina at landsstýrið tekur eg saman, og partur Miðflokksins skal ikki liggja eftir við at fáa viðtikið eitt hvørt familju vinarlígt tiltak.

1. viðgerð 3. apríl 1997. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 23. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av Miðflokkinum tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 3. apríl 1997 beint í fíggjarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um, at skattalógin verður broytt, so møguleiki verður hjá hjúnum at flyta part av inntøkuni snámillum til skattingar.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Sunc Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariasen, Jóannes Eidesgaard og Finn-bogi Ísakson) vísir á, at landsstýrið 26. mai 1995 samtykti at seta ein arbeiðsbólk at gera álit um, at hjúnarbandsstøðan ikki skuldi hava skattliga ávirkan. Arbeiðsbólkurin var liðugur við álit sítt í desember 1996, og landsstýrið hevur í hesi tingsetu lagt fram uppskot til broytingar í skattalógini soleiðis, at hjúnarbands-

stöðað í framtíðinni ekki skal hava skauliga ávirkan fyrir sjálfstöðugt vinnurekandi. Málið varð eftir 1. viðgerð beint í fígggjameyndina, men málið er stórt og umfangandi og neyndin verður ekki liðug við viðgerðina í hesi tingsetu. Landsstýrismaðurin í fígggjarmálum, Anfinn Kallsberg, hevur í neyndini sagt, at landsstýrið leggur uppskotið fram aftur í komandi tingsetu. Meirilutin setir tí einki uppskot fram.

Minnilutin (Jenis av Rana) tekur undir við málinum og mælir tinginum til at samtykka uppskot Miðflokksins. Minnilutin hevur hesar viðmerkingar:

Miðflokkurin hevur fleiri ferðir roynt at fáa lögtingið til skattliga at javnseta hjún við bert einari inntøku við onnur húski við tveimum inntøkum. Flokkurin hevur skotið upp, at einkarinntøkan verður býtt sundur til skattingar - upp til eina ávísa upphædd í heimaarbeiðandi hjúnafelagans part.

Men higartil hevur lögtingið ikki vilja beint fyri tí mannamuni, sum verandi skattalóg ger móti familjum, har annar hjúnafelagin ynskir at arbeiða heima, men sleppur ikki av skatta ávum.

Tað almenna veitir eini barnafamilju, har bæði foreldrin arbeiða úti, eitt nú barnaansing, sum kostar hinum almenna uml. 40.000 kr. um árið pr. barn á stovni. Men hjún, har annar hjúnafelagin arbeiðir heima, fáa ikki líknandi sømdir og eru fyri fíggarligum vanbýti av at ansa sínum egnum børnum heima. So her gerst almenna diskrimineringin móti barnafamiljuni við einari inntøku enn størri.

Í Dtmalætting 1. november 1996 varð sjónarmið viðvíkjandi skattligum viðurskiptum hjúna ført fram, og hvussu roknistykkið sá út, har tað almenna rindaði til barnaansing.

	<u>Bæði arbeiða</u>	<u>Maður arbeiðir</u>	<u>Munur</u>
Skattskyldug løn hjá manni	120.000	240.000	
Skattskyldug løn hjá konu	120.000		
Skattskyldug løn tilsamans	240.000	240.000	0
Skattur & ALS fyri mann og konu	<u>67.000</u>	92.600	
Tøk løn til familjuna	<u>173.000</u>	<u>147.400</u>	<u>25.600</u>
Gjald til vøggustovu/barnagarð	33.600	0	
(Foreldur gjalda 30%)			
Eftir til familjuna, tá stovnsplássid er gildið	<u>139.400</u>	<u>147.400</u>	
Skattur til land og kommunu	67.000	92.600	
Tilskot til stovnspláss (30% kommunu og 40% landið)	-78.000	0	
Eftir til land og kommunu	-11.400	92.600	104.000

Minnilutin Jenis av Rana mælir tinginum til at taka undir við uppskoti Miðflokksins - og ikki lata seg tala av endurtøkuni og fægum orðum um, "at landsstýrið arbeiðir við málinum."

2. viðgerð 27. mai 1997. Uppskotið til samtyktur full við 5-0-25 atkvøðum.

136 Viðurskiftini hjá pensjónistunum og teimum eldru

Ár 1997, mikuлагin 5. mars legði Lasse Klein, lögtingsmaður, vegna Kristiliga fólkaflakkin, Føroya framburðs- og fiskivinnuflokk fram soljóðandi

U P P S K O T

til

samtyktar

Heitt verður á landsstýrið um í hesi tingsetuni at leggja fyri lögtingið lógaruppskot, sum heimilar landsstýrinum at seta nevnd at taka sær av hesum uppgávum:

1. At kanna, umstøðurnar hjá pensjónistum og eldri,
2. at kanna lívkorini hjá pensjónistum og eldri,
3. at gera tilmæli um fbúðgarviðurskifti teirra,
4. at gera tilmæli um almennan eldrapolitikk í Føroyum.

Viðmerkingar:

Pensjónistarnir í Føroyum hava merkt ta darvandi fíggjarligu gongdina sum ein stóðugt vaksandi trupulleika í gerandisdegnum, og teir hava seinastu árin upplivað niðurskurð og øktar útreiðslur í avgjaldi og skatti.

Tá ið vit samanbera fíggjarligu stöðuna hjá pensjónistum her á landi við aðrar danskar ríkisborgarar, verður komið til eitt sjónligt verri fíggjarligt úrslit, hæði tá hugt verður eftir teimum almennu veitingunum - pensjónini - ið er 8-36% verri í Føroyum enn í Danmark eftir skatt, og tá hugt verður eftir t.d. fóstum útreiðslum.

Til húsarhaldið hjá einum pensjónisti eru fylgjandi vanligu avgjöld munandi dýrari í Føroyum enn í Danmark

1. El- prísir	65% dýrari við somu nýtslu,
2. Telefon	uml. 100% hægri í FO enn DK
3. Út- og sjónvarp	55% (froknað bil 94%)
4. Húsatrygging	uml. 100% hægri her á landi
5. Sjúkrakassi	er ikki í DK í FO 120 kr. pr. mdr.
2. Boligsikring	Er als ikki í Føroyum

Ibúðarmynstrið er so háttað, at nógvir pensjónistar búgva í egnum húsi ið er gólið, men hevur tørv á stórum viðlíkahaldi, sum kann gerast ein stór eingangsfløga, og alt ov nógv røslubrekað gomul búgva í ov vinalium íbúðum.

Á skattaumráðnum er tað loyvt at vinna í inntøku 3-5 ferður so nógv í Danmark sum í Føroyum, áðrenn nomið verður við pensjónina.

Í ávísum førum eru tey gomlu í Føroyum heilt slept uppá fjall, og liva í størstu armóð og fátækaraviðurskiftinum, sum trupult er at fáa eyga á, men sum kortini er sjónligt í ávísan mun.

Ógvuliga fá gomul fólk í Føroyum, sum búgva í egnum húsum, hjálpast við vanligu fólkapensjónina.

Tørvur á hjálp og at betra um umstøðurnar hjá teimum gomlu er stórur, og tí hevur tað skund, at viðurskiiftini hjá pensjónistum og eldri í Føroyum verða tikin upp til politiska viðgerð í Føroyum.

Viðmerkingar til uppskotið:

Í sambandi við uppskotið til samtyktar, heldur uppskotsstíllarin tað verða rætt at nevndin verður mannað við fimm limum: Landsfelag Pensjónistanna 2 limir, Føroya kommunufelag og Tórshavnar Kommuna við hvør sínum limi, meðan Almannastovan kundi valt fimta limin, sum verður formaður.

Eisini hevur tað týðning at arbeiði kann verða liðugt áðrenn 1. november 1997 og at álitið verður lagt fyrri tingið so skjótt tað er liðugt.

1. viðgerð 17. mars 1997. Málið varð beint í trivnaðarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði frá segjandi:

Á l i t

Málið er lagt fram av Kristiliga Fólkaflokkinum, Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokki 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 7. mars 1997 beint í trivnaðarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið. Eftir at Kristian Magnussen, landssýrismaður hevði verið á fundi og greitt frá, kom ein samd nevnd til ta niðurstøðu, at tá hon frá landssýrismanninum hevur fingið at vita, at hann arbeiðir við spurninginum, heldur nevndin ikki tørv verða á tingsamtykt hesum viðvíkjandi.

Nevndin tekur tí ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

2. viðgerð 23. apríl 1997. Uppskotið til samtyktar fullt við 9-7-11 atkvøðum.

137 Skattafrádráttur fyri fiskimenn

Ár 1997, mikudagin 5. mars legði Lasse Klein, lögtingsmaður, vegna Kristiliga fólkalokkin, Føroya framburðs- og fiskivinnuflokk fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um broyting í lögtingslóg um áseting av skatti til landskassan.

§ 1
Í lögtingslóg nr. 87 frá 1. September 1983 um áseting av skatti til landskassan við seinni broytingum verður gjørd henda broyting:
Í § 3 verður sett sum nýtt stk. 6:

“Fiskimonnum verður veittur serligur frádráttur, sum landsstýrið ásetir fyri hvørt ár.”

§ 2.
Henda lóg fær gildi frá og við skattaárinum 1997.

Viðmerkingar:

Tað skapti miklan framburð í Føroyum, tá ið havfiskiskapurin tók seg fram, og tað legði lunnar undir arbeiði á landi til nógvar hendur, so at fólkatalið øktist í stórum.

Tey seinastu árin hevur gongdin verið øvugt. Fiskiskapurin er minkaður, stórt arbeiðsloysi hevur gjørt um seg, og fólkatalið er minkað við o.ú. 10%.

Føroyskir fiskimenn hava í stórum tali verið neyddir til at fara við útlenskum skipum, og nógvir teirra uttíhugsa ella eru longu fluttir hagar at búgva eisini, tí at skattliga viðurskiftini í grannalondum okkara eru so nógv betur enn hjá okkum fyri teir, sum hava sítt arbeiði á sjónum.

Nevnt hevur verið at gera eina serliga skattaskipan fyri fiskimenn, men tann møguleiki er eisini at veita fiskimonnum ein skattafrádrátt, sum fyrr er roynt í Føroyum, tá ið fiskimenn kunnu draga frá í sjálvuppgávuni fyri sjóklæðir fyr ferðing millum heim og bústað, eftirlønartrygging, vinnuhall v.m.

Uppskotsstillarin metir, at nevnda uppskot fer ikki at kosta landskassanum nakað, men heldur tvørturímóti kann gera tað, at flytingin burtur steðgar og vendist hendan vegin í staðin, so at talið av skattaborgarum í Føroyum veksur og inntøkurnar til landskassan økjast heldur enn minna.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 23. mai 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av Kristiliga Fólkalokkinum, Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokki tann 5. mars 1997 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, ið snýr seg um at veita fiskimonnum serligan frádrátt.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen og Álvur Zachariassen) vísir á, at landsstýrið hevur sett ein arbeidshólk við umboðum fyri Toll- og Skattstovu Føroya og yrkisbólkar innan fiskivinnuna at gera útgreiningararbeiði og fyrirreiking av lóggávu at skatta fiski- og sjómenn. Átlanin er at fáa hetta arbeiðið liðugt í summar, soleiðis at lógaruppskot hesum viðvíkjandi kann leggjast fyri Føroya Løgting til heystar.

Fyriliggjandi uppskot leggur upp til serligan frádrátt fyri fiskimenn, men henda løysnin er ikki í samsvar við høvuðsreglurnar í nýggju bruttoskattaskipanini. Meirilutin setir tí einki uppskot fram.

Minnilutin (Jóannes Eidesgaard og Finnbogi Ísakson) metir ikki, at uppskotið frá Kristiliga Fólkaflokkinum lýkur tey neyðugu krøvini til, at málið kann fáa eina hóskandi viðgerð í fíggingarnevndini.

Fyri tað fyrsta verður einki sagt um, hvørjar fiskimenn lógin fevnir um. Er talan um fiskimenn við føroyskum skipum, ella er talan eisini um fiskimenn við skattskyldu í Føroyum, sum eru við útlensku fiskiskipum, sum í galdandi skattalóg hava ávísar frádráttir.

Tað verður í viðmerkingunum sagt, at uppskotið fer ikki at kosta landskassanum nakað, men tvørturtíð fara inntøkur landskassans at vaxa. Hetta verður sagt uttan nakra sum helst grundgeving av nøkrum slag, hóast tingskipanin greitt sigur í § 37 stk. 3, at eitt uppskot skal innihalda fíggarliga kostnaðin, sum stendur av uppskotinum.

Heldur ikki kemur uppskotsstíllarin inn á, hvat hesin frádráttur skal fevna um, men verður alt hetta latið upp í hendurnar á landsstýrismanninum at áseta. Ein frádráttur hevur annars altíð verið givin fyri eina útreiðslu, sum hildið varð, at skaugjaldarin ikki átti at havt.

Orsakað av hesum tekur minnilutin (Jóannes Eidesgaard og Finnbogi Ísakson) ikki undir við uppskotinum og setir einki uppskot fram.

Minnilutin (Jenis av Rana) tekur undir við uppskotinum.

2. viðgerð 27. mai 1997. §§ 1 og 2 fullu við 6-1-23 atkvøðum.

138 Ongan av føstum eigindómi

Ár 1997, mikkudagin 5. mars legði Finnboði Ísakson, lögtingsmaður, vegna Tjóðveldisflokkinn fram
soljóðandi:

UPPSKOT

til

samtyktar

Løgtingið heitir á Landsstýrið um at leggja uppskot til lögtingslóg um ognan av føstum eigindómi í Føroyum
fyri tingið í seinasta lagi í september mánaði 1997.

Í lógaruppskotinum eiga ma. hesar treytir at verða settar fyri keyp av føstum eigindómi í Føroyum:

1) Fólk, sum ikki búgva í Føroyum og ikki hava búið í Føroyum í minsta lagi í 5 ár tilsamans, skulu hava
loyvi frá landsstýrinum í hvørjum einstøkum føri at ognar sær fastan eigindóm í Føroyum. Hetta skal eisini
vera galdandi fyri feløg, stovnar, útlendskar myndugleikar v.m. Treytir kunnu verða lagdar við loyvinum,
eitt nú ávíst áramál.

2) Hevur onkur, sum er nevndur í pkt. 1, ognað sær fastan eigindóm í Føroyum við ongum loyvi, kann lands-
stýrið krevja, at ognin verður avhenda aftur.

Viðmerkingar:

Onki karv er í tingýsingarlógini um, at fólk, feløg v.m., sum kunna tinglýsast sum eigari av føstum eigindómi
í Føroyum, skulu búgva í Føroyum ella vera heimahoyrandi í Føroyum.

Ongin uppgerð finst, sum vísir, um útlendingar ella útlendsk feløg eiga nógvar fastar ognir í Føroyum, men
hildið verður ikki, at áhugin hjá útlendingum higartil at eiga fastan eigindóm í Føroyum hevur verið stórt.
Hugsast kann, at hetta mynstrið broytist tey komandi árin. Útboðið av føstum eigindómi er framvegis stórt,
hóast tað er heldur minni enn fyri 2-3 árum síðani. Tá prísirnir eisini vóru í botni. Tekur ein oljuvinna seg
upp, kann hugsast, at útlendingar og útlendsk feløg fara at ognar sær nógvan fastan eigindóm.

Skotið verður tí upp, at loyvi krevst frá Landsstýrinum í hvørjum einstøkum føri, um fólk, sum ikki búgva
í Føroyum, ella feløg v.m., sum ikki eru heimahoyrandi í Føroyum, ætla at ognar sær fastan eigindóm í Fø-
royum.

Landsstýrið legði eitt uppskot um hetta mál fyri tingið í 1993, men tað varð ikki avgreitt.

1. viðgerð 2. apríl 1997. Málið varð heint í rættarnevndina, sum 16. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Álit

Málið er lagt fram av Finnboða Ísakson, lögtingsmanni vegna Tjóðveldisflokkinn hin 05.03.1997 og eftir 1.
viðgerð 02.04.1997 beint rættarnevndini.

Eln samd nevnd tekur undir við, at landsstýrið kannur spurningin og leggur eitt lögtingslógaruppskot
samsvarandi hesum kanningarniðurstøðum fyri lögtingið. Nevndin heldur ikki, at lögtingið frammandundan
eigur at binda arbeidssætning landsstýrisins á ávísa leið soleiðis, sum uppskotið leggur upp til, men
landsstýrið kann undir kanningum sínum eisini kunna um tær leiðir, sum uppskotið vísir á.

Samsvarandi hesum mælið nevndin til at samtykkja uppskotið við hesi orðing:

Løgtingið heitir á landsstýrið um at leggja uppskot til lögtingslóg um ognan av føstum eigindómi í Føroyum
fyri lögtingið í tingsetuni 1997.

2. viðgerð 23. apríl 1997. Broytingaruppskotið frá rættarnevndini samtykt við 26-0-1 atkvøðum.
Upprættuppskotið burturdottið.

139 Misálit á Sámal Petur í Grund, landsstýrismann

Ár 1997, hósdagin 13. mars legði Jóannes Eidesgaard, lögtingsmaður, vegna Javnaðarflokkin fram sáljóðandi:

U p p s k o t

um

misálitisváttan

Vísandi til grein 29 stk. 2 í Løgtingslóg um Stýrisskipan Føroya, samtykkir Føroya Løgting, at lögtingið ikki longur hevur álit á Sámal Peturi í Grund, landsstýrismanni.

Viðmerkingar:

Sambært grein 47 í Tingskipan Føroya Løgtings kann uppskot um misálitisváttan á lögmann ella landsstýrismann sambært Stýrisskipanarlógina grein 29 stk. 2 og grein 30 verða lagt fram skrivliga á løgtingsfundi. Hetta verður við hesum gjørt í sambandi við Sámal Petur í Grund, landsstýrismann við teimum grundgevingum, sum verða gívnar niðanfyri:

Seinasta heyst tók landsstýrismaðurin ta avgerð at selja strandfaraskipið Teistan av landinum fyri einans 13 milliónir krónur, hóast skipið stutt áðrenn hevði fingið ábøtur fyri umleið 4 mió. kr. Avleiðingin av søluni var, at strandfaraskipið Smyril, sum røkti siglingina millum Føroyar og Skotland við ferðafólki og farni, varð tikið úr hesi sigling og sett í stöðgina millum Tórshavn og Suðuroy. Fyribils varð norska farnaskipið Claire leigað til siglingina millum Føroyar og Skotland. Hetta førði m. a. við sær, at uml. 25 føroysk arbeiðspláss vórðu niðurløgd til frama fyri útlendsk arbeiðspláss. Leigusáttmálin um norska skipið gongur út 8. apríl.

Samstundis hevur landsstýrismaðurin við siglingini hjá norska farnaskipinum Claire, beinleiðis stuðlað útflutningi av feskum rundum fiski, við at áseta lægri farnagjöld fyri rundan fisk, í mun til farnagjöldini fyri t. d. fesk fløk og aðrar fiskavárdráttir.

Í gjár tók landsstýrismaðurin ta avgerð, at siglingin við ferðafólki millum Føroyar og Skotland verður niðurløgd, og at pf. Skipafelagið Føroyar skal yvirtaka farnasiglingina á hesi farleið. Óvissan seinastu mánaðarnar, og avgerðin í gjár, hava ørkymlað bæði føroyingar og útlendingar, sum hava áhuga fyri hesi farleið. Hendan farleiðin hevur givið føroyskum innflytarum møguleika fyri munandi bfligari vörum, enn teir annars hava havt møguleika fyri at keypa. Eisini gav hetta føroyingum bfligar ferðamøguleikar til eitt frálíkt ferðamannaland. Gongdin hesar seinastu mánaðarnar hevur millum annað eisini ført við sær, at álitid á Føroyar og føroyingar, hjá útlenskum keyparum av føroyskum fiskavörum, er munandi vikin.

Somuleiðis er vert at gera vart við, at fáa vit eina oljuvinnu í Føroyum um ikki so nógv ár, so verður júst henda farleiðin millum Føroyar og Skotland av alstórun týðningi, bæði hvat farni og ferðafólki viðvíkur. Møguleiki er sostatt fyri, at aðrar tjóðir fara avstað við hesi sigling, sum føroyingar hava bygt upp eftir fleiri árum.

Tá javnaðurflokkurin varnaðist skeivu gongdina í hesum máli, varð skrivligur fyrispurningur settur landsstýrismanninum hesum viðvíkjandi, til tess at lögtingið skuldi fáu høvið at viðgera spurningin. Hesin fyrispurningur varð samtyktur 30. januar, men er enn ikki svaraður.

Tá landsstýrismaðurin í síni tíð tók ta avgerð, at selja strandfaraskipið Teistan, sum varð keyptur við lögtingslóg í 1980, gingu vit út frá, at landsstýrismaðurin hevði samgonguna, og tað vil siga tingmeirilutan aftan fyri seg í hesum máli, men nú hava vit fingið ábendingar um, at tað er ivasamt, um Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður hevur ein tingmeiriluta aftanfyri seg, serstakliga nú hann tók seinasta stigið í hesum málinum.

Málið varð viðgjørt sama dag á seinni fundi. Av tí at telduskipanin ikki var tøk, varð eftir áheitan frá javnaðarflokkinum atkvøtt við navnakalli.

Ja atkvøddu:

Vilhelm Johannesen
Marita Petersen
Jógvan Adolf Johannessen
Jóannes Eidesgaard
Henrik Old
Signar á Brínni
Jógvan Durhuus
Finnbogi Ísakson
Hildubjörg Brattalíð.

Nei atkvøddu:

Rúna Sivertsen
Jørgen Niclasen
Óli Breckmann
Bjarni Djurholm
Eyðun Viderø
Atli Hansen
Jógvan L. Olsen
Maria Hamsen
Suni Jacobsen
Bjørn á Heygun
Lisbeth L. Petersen
Finnbogi Arge
Jákup Joensen
Álvur Zachariassen
Helena Dam á Neystabø
Jákup Olsen
Karl Robert Johansen
Ernst Hansen

Blankt atkvøddu:

Lasse Klein
Tordur J. Niclasen
Jenis av Rana

Burturstaddir:

Kjartan L. Joensen
Heini O. Heinesen

Sostatt atkvøddu 9 ja, 18 nei, 3 blankt, 2 vóru burturstaddir, og uppskotid til samtykt er fallið.

140 Løgtingslóg um kapping

Ár 1997, mikudagin 3. apríl legði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soðjóðandi:

U p p s k o t

til

løgtingslóg um kapping

Kapittul 1

Endamál og øki lógarinnar

§ 1. Lógin hevur til endamál at fremja kapping og harvið styrkja virkisførið í framleiðslu og handli av vørum og tænaðum v.m. við mest møguligum gjøgnumskygni viðvíkjandi kappingarviðurskiftum og við tiltøkum imóti avmarking av vinnufrælsinum og øðrum skaðiligum árinum av kappingaravmarkingum.

§ 2. Lógin er galdandi fyri:

- 1) Vinnufyrirtekur og samtøk av vinnurekandi.
- 2) Vinnuvirksemi framt av lands- ella kommunn-umsiting, og sum er at útbjóða ella eftirspyrja vørur ella tænaður v.m., og sum hevur týðning fyri kappingina í vinnulívinum.

§ 3. Lógin er ikki galdandi fyri løn- og arbeiðsviðurskifti. Kappingarráðið kann tó í umsitingini av lógin krevja upplýsingar av feliðgum og fyrirtekum um løn- og arbeiðsviðurskifti.

Kapittul 2

Kappingarráðið

§ 4. Lógin verður umsitin av kappingarráðnum.

Stk. 2. Kappingarráðið hevur ein formann og 4 limir. Formaðurin og hinir limirnir verða valdir av landsstýrismanninum í vinnumálum fyri eitt fyra ára tíðarskeið. Fyri formannin og hvønn av liminum verða vald varafólk. Limir ráðsins skulu hava gjøllan kunnleika til vinnuvirksemi, herundir ávikavist lögfrøði, búskaparfrøði og viðurskifti hrákaranna. Formaðurin og 2 av limum ráðsins skulu vera óheftir av vinnuligum áhugamálum.

Stk. 3. Til ráðið er eftir nærri avgerð hjá landsstýrismanninum knýtt ein skrivstova.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin ger nærri reglur um virksemi ráðsins.

Kapittul 3

Gjøgnumskygni

§ 5. Avtalur og samtyktir, sum víðføra ella kunnu víðføra avgerðandi ávirkan á eitt marknaðarøki, skulu fráboðast til Kappingarráðið innan 14 dagar eftir, at avvarðandi avtala ella samtykt er gjørd.

Stk. 2. Broytingar í viðurskiftum, sum eru fráboðaði, skulu somuleiðis fráboðast innan 14 dagar.

Stk. 3. Kappingarráðið ger nærri reglur um fráboðanina.

§ 6. Kappingarráðið kann krevja allar upplýsingar, herundir roknskapir, roknskapartíllar, úrrit úr bókum, øðrum handilspappírum og elektroniskt goymdu upplýsingum, sum verða mettir at verða neyðugir fyri tess virksemi ella fyri at avgera um viðurskifti eru umfataði av lógin.

§ 7. Har sum kappingin ikki er nóg virkin, ella har tað av serligum orsøkum er tørvur á at fylgja kappingarviðurskiftunum ella skapa gjøgnumskygni í prísviðurskiftum, kann Kappingarráðið:

- 1) fyri eitt tíðarskeið upp til 2 ár í senn áleggja einari fyrirteku ella samtaki v.m. innan eina nærri ásetta freist, so hvørt, at fráboðaða nærri tilskilaði sløg av upplýsingum um prísir, vinningar, avslúttir, bonus, handilstreytir, fíggarlig og bygnaðarlig sambond, v.m.
- 2) gera reglur um fakturering og aðra skjalprógvan av prísútrokningini, og
- 3) gera reglur um merking ella skelting við prís-um og mongdum.

§ 8. Kappingarráðið skal gera kanningar og kann almannakunngera hesar, við atliti til at fremja gjøgnumskygni viðvíkjandi kappingarviðurskiftum.

Stk. 2. Fyrirtekur og samtøk v.m. sum eru umfataði av eini kanning, skulu kunngjast um kanningin, áðrenn hon verður almannakunngjørd.

Stk. 3. Møguligar viðmerkingar hjá fyrirtekuni ella

samtakinum, v.m. skulu ellir áheitan almannakunngerast saman við kanningini, um so er, at viðmerk-ingarnar eru ráðnum í hendi áðrenn 30 dagar eftir at fyrirkomulag hevur mótið kanningina.

§ 9. Kappingarráðið kann, við atliti til at freinja kappingina og soljóðis styrkja virkisfærið, almannakunngerast upplýsingar um prísir, avsláttir og bonus, v.m.

§ 10. Løgtingslóg um innlit í fyrirsitingina er hert galdandi í málum, sum eru umfataði av hesi lóg, um áheitanin um skjalatannlit viðvíkir:

- 1) Avtalur og samtyktir, sum skulu fráboðast eftir § 5, ella
- 2) upplýsingar, sum eru fingið til vega sambært boðum frá ráðnum eftir § 7, nr. 1. har sum kapping ikki er nóg virkin.

Sík. 2. Í teimum fornum, har ein fyrirkomulag ella samtykt v.m. vil verða fyri stórum fíggarligum missi, kann ráðið gera av, at upplýsingar ikki mugu útflyggjast, um so er,

- 1) at útflyggjanin vil geva øðrum fyrirkomulag v.m. ein óheimilaðan kappingarfyrirum ella
- 2) tað annars eru serligar umstøður.

Sík. 3. Tá Kappingarráðið almannakunngerast upplýsingar, er stk. 2 samsvarandi galdandi.

Kapittul 4 Tiltøk móti skaðiligum árinum

§ 11. Metir kappingarráðið, at tað á einum marknaðarøki finst ein kappingaravmarking, sum viðførir ella vil kunna viðføra skaðiligt árin á kappingina og harvið virkisfærið í framleiðslu og handli av vørum og tænaðum v.m. ella avmarkarkeringar av vinnufrælsinum, kann ráðið við samráðingum virka fyri at fáa tey skaðiligu árinini steðgaði.

§ 12. Kunnu tey skaðiligu árinini nevnd í § 11 ikki steðgast við samráðingum, kann ráðið geva boð um t.d. heilt ella partvísa ógildan av avtalum, samtyktum, ásetingum ella handilstreytum ella um at ávís ella ávísar fyrirkomulag skulu keypa ella selja til nærri ásettur seljarar ella keyparar uppá vanligar hjá fyrirkomulagi galdandi treytir fyri samsvarandi sølur. Fyrirkomulagi kann tó altíð krevja kontant gjald ella samsvarandi trygd.

§ 13. Viðførir ein kappingaravmarking sum nevnd í

§ 11, at ein prísur ella ein vinningur eyðsæð er størri ella minni ella varir longri við, enn hvat kundi verið fingið á einum marknaði við virknari kapping, og kann hesin ikki verða steðgaður á annan hátt, ásetir ráðið fyri eitt tíðarskeið upp til 1 ár í senn fyri ávísar vøru og tænaður v.m., fyrirkomulag ella samtyktum v.m.,

- 1) at nærri tilskilaðir prísir ella vinningar ikki mugu fara uppum ella fara niðrum ávísar upphæddir, ella
- 2) at útrokningin av prísnum ella vinningum skal fylgja ávísnum reglum.

Sík. 2. Metingin av einum prísir ella vinningi skal gerast við grundarlagi í viðurskiftum í fyrirkomulagi, sum verða rikin á ein tekniligan og handilsliga for-svarligan hátt. Við ásetanini av einum prísir fyri eina vøru ella tænaður v.m. skal fyrirkomulagi hava fullnað fyri neyðugan kostnað og vinning í mun til vagnnaðin fyri framleiðslu og sølu av vøruni ella tænaðum.

Sík. 3. Kappingarráðið kann, tá tað ásetir prísir ella vinningslág- og hámark, har sum serligar grundir tala fyri tí, herundir granskningar- og menningar-kevjandi framleiðsluøkir, gera frávik frá reglunum í stk. 2.

§ 14. Fyrirkomulag og samtykt v.m. mugu ikki við avtalu ella samtykt áseta ella á annan hátt treyta sær, at tað við viðarísølu í eftirfylgjandi søluliði skal yvirhaldast minstafrísirir ella -vinningar, uttan so at Kappingarráðið hevur góðkent avvarðandi avtalur v.m. Slík góðkenning kann bert gevast, um heilt serligar grundir tala fyri.

Kapittul 5 Kæror

§ 15. Í kærunevndini fyri kappingarmál eru ein formaður og 2 aðrir limir settir av landsstýrismanninum eftir tilmæli frá Føroya Rætti. Fyri bygn av liminum verða valdir varulimir. Formaður skal vera lögfrøðingur, og formaður og limirnir skulu vera ó-heftir av vinnuligum áhugamálum.

Sík. 2. Landsstýrismannin ger nærri reglur um virksemi og samsýning nevndarinnar.

§ 16. Avgerðir tiknar av kappingarráðnum eftir ásetingum í hesi lóg § 2, § 3, 2. pkt., § 5, stk. 1 og 2, § 7, § 10, stk. 2 og 3, § 11 tó undantikið avgerðir hjá ráðnum um at vísa frá sær at viðgerða eitt mál. §§ 12, 13 og 14, kunnu kærast til kærunevndina í kapp-

ingarmálum.

Stk. 2. Kæra sambært stk. 1 kann sendast inn av,

- 1) honum, hvørjum avgerðin rættar seg móti,
- 2) honum, ið hevur serstøk áhugamál.

Stk. 3. Kætur yvir avgerðir tiknar eftir § 10, stk. 2 og 3 eru steðgandi. Ráðið ella kærnevndin kann taka avgerð um, at aðrar avgerðir eisini skulu verða steðgandi.

§ 17. Avgerðir tiknar av kappingarráðnum sambært hesi lóg kunnu ikki leggjast fyri annan fyrisitingar-myndugleika enn kærnevndina fyri kappingarmál, og kunnu ikki leggjast fyri Føroya Rætt fyrr enn úrskurður frá kærnevndini er til skjals.

Stk. 2. Kæra kann verða skotin inn fyri kærnevndina fyri kappingarmál innan fyra vikur frá tí, at hon er kunngjörd tí, sum hon viðvíkur. Tá serligar orsøkir tala fyri, kann kærnevndin víkja frá kærufreistini.

Stk. 3. Avgerðir tiknar av kappingarráðnum sambært hesi lóg kunnu leggjast fyri Føroya Rætt í seinast lagi 8 vikur frá tí, at hon er kunngjörd tí, sum hon viðvíkur. Um ikki verður kært innan ásettu tíðarfreistina er avgerð kærnevndarinnar endalig.

Kapittul 6

Reglur um revsing, v.m.

§ 18. Tann, sum ikki rættstundis til Kappingarráðið fráboðar ella gevur upplýsingar sambært §§ 5, 6 og 7, kann ráðið áleggja dagliga ella vikuliga sekt, sum kann heintast inn við útpanting.

§ 19. Utan so at harðari revsing er uppiborin eftir aðrari löggávu, verður við bót revsaður tann, sum við vilja ella við grovum ósketni:

- 1) ikki heldur § 5, stk. 1 og 2, og § 14,
- 2) gevurskeivar ella villeiðandi upplýsingar, jvf. § 5, stk. 1 og 2, § 6 og § 7, nr. 1.,
- 3) ikki heldur eina avtalu, sum er gjörd eftir samráðingum millum Kappingarráðið og viðkomandi, jvf. § 11,
- 4) ikki ger eftir boðum sambært § 12 ella ikki heldur ásetingar sambært § 13, stk. 1,

- 5) gevur skeivar ella villeiðandi upplýsingar til kærnevndina ella dylur viðurskiði, sum hava týðning fyri avvarðandi mál.

Stk. 2. Í reglum, sum verða gjørdar eftir § 7, nr. 2 og 3, kann tað verða ásett sekt fyri brot á hesar reglur, sum eru gjørd við vilja ella við grovum ósketni.

Stk. 3. Er brotið gjørt av einum partafelag, smápartafelag, lutafelag ella líknandi, kann tað verða álagt felagnum sum so sektarábyrgd. Er brotið gjørt av statinum, landinum, einari kommunu ella kommunalum felagsskapi, kann tað verða álagt statinum, landinum, kommununi ella tí kommunala felagsskapinum sektarábyrgd.

§ 20. Umboð fyri Kappingarráðið kunnu eftir rættarúrskurð og ímóti at vísa lógváttan

- 1) á staðnum gera seg kunnugar við og skriva av einhvønn upplýsing, sum hevur týðning fyri at kunna fremja eftirlit við lógina, herundir roknskapir, roknskapartilfar, bókur, onnur handilspappír og elektróniskt goymdar upplýsingar, umframt
- 2) fáa atgongd til hølir og flutningsumboð hjá fyrirkum og samtøkum, v.m.

Stk. 2. Løgreglan veitir í hesum sambandi neyðuga hjálp.

Kapittul 7

Gildiskomu- og skiftisreglur

§ 21. Lógin kemur í gildi tann 1. august 1997.

Stk. 2. Samstundis fara úr gildi lóg nr. 98 frá 29. mars 1924 om uretmæssig konkurrence, sum broytt við lóg nr. 165 frá 13. apríl 1938 og lóg nr. 108 frá 23. mars 1948, og lögtingslóg nr. 25 frá 10. mars 1992 um prisefirlit sum broytt við lögtingslóg nr. 78 frá 13. juni 1995. Somuleiðis fer úr gildi lögtingslóg nr. 191 frá 8. desember 1993 um prissteðg.

Stk. 3. Fráboðanir, sum eru gjørdar eftir ásetingum í lögtingslóg um prisefirlit, verða fluttar til Kappingarráðið.

Almennar viðmerkingar

Galdandi kappingarlóg er frá 1992. Lógin inniheldur ásetingar um forboð fyri kappingaravmarkandi tiltøkum v.m., men leggur annars størsta dentin á prisefirlit.

Hetta sæst aftur í heimildunum hjá prísráðnum eftir lógini, herundir serliga § 8, bareftir Prísráðið kann áseta, at

- prísir og vinningar galdandi ein ávísan dag ikki mugu hækka í krónum ella prosentum, ella
- at ikki má farast uppum ávísar prísir ella vinningar.

Somuleiðis kann Prísráðið avgerða, at prísir og vinningar skulu ásetast eftir einum nærri tilskilaðum útroku-inghátti.

Týrvur er á eini lóg, har størri dentur verður lagdur á kappingarpartin, herundir soleiðis at heimildirnar hjá eftirlitsmyndugleikanum ikki bert snúgva seg um prísir og vinningar. Eftirlitið (Kappingarráðið) hevur sostatt eftir uppskotinum heimild til umframt at taka avgerðir um prísir og vinningar, heimild til at ógilda samtyktir og avtalur, sum kunnu hava við sær skaðilig árin á kappingina.

Hinvegin er tað eftir uppskotinum einki beinleiðis forboð (móti kappingaravlagandi tiltøkum ella ófríviligum prísnum v.m. Mett verður, at eitt slíkt forboð kann gera meira skaða enn gagn (t.d. at fyrirkomur stóga upp).

Annars er uppskotið í trád við ásetingarnar í galdandi lóg. Vísast kann í hesum sambandi á, at ásetingarnar um fráboðanarskyldu, almannakunngerðing av prísnum v.m. eru óbroyttar. Somuleiðis eru reglurnar um skyldu hjá eftirlitsmyndugleikanum at samráðast við avvarðandi fyrirkomur áðrenn tiltøk kunnu setast í verk, endurtiknar í uppskotinum.

Lógin er sum útgangsstøði galdandi fyri eithvørt vinnuligt virksemi, herundir vinnuvirksemið hjá tí almenna. Alment vinnuvirksemi er tó undantikið í tann mun tað stríðir móti aðrari lóggávu (t.e. í teimum førum, har serstøk lóggáva er á økinum).

Lógin er ikki galdandi fyri løn og arbeiðsviðurskipti.

Eftir uppskotinum skulu avtalur og samtyktir, sum hava við sær ella kunnu hava við sær avgerðandi ávirkan á eitt marknaðarøki, fráboðast til Kappingarráðið. Harafturat kann Kappingarráðið krevja at fáa fráboðanir um prísir, vinningar, roknskapartíllar v.m.

Kappingarráðið kann gera kanningar og kann almannakunngerða hesar kanningar, saman við prísnum og vinningum v.m., um tað heldur tað vera til frama fyri kappingina.

Sum útgangsstøði eru avtalur, samtyktir, vinningar og prísir v.m., sjálvt um tær skulu fráboðast, ikki í stríð við lógina. Hetta krevur eftir uppskotinum, at Kappingarráðið tekur avgerð í viðurskiptum, ið eru í stríð við lógina, jvb. kapitlul 4 í uppskotinum (Tiltøk móti skaðiligum árinum). Hetta er sum nevnt omanfyri í trád við eftirlitsprinsippið í mótsetning til forboðsprinsippið.

Avgerðir hjá Kappingarráðnum kunnu kærast til kærunevndina í kappingarmálum eftir vanligum reglum. Hildið verður ráðiligt at hava einu kærunevnd, sum kann taka skjótar avgerðir, tá avgerðirnar hjá Kappingarráðnum kunnu hava stóra ávirkan á ta einstøku fyrirkomuna, og rættarmálsviðgerðir kunnu vanliga rokna við at taka drúgva tíð.

Útreiðslur til prísráðið hava ligið uppá uml. kr. 900.000.- árliga.

Útreiðslurnar til kappingarráð, skrivstovu og kærunevnd verða væntandi uml. 1,5 mió. kr. árliga.

Fylgjandi hava havt uppskotið til ummælis:

Arbeidsgevarafelagið, Reiðarafelagið, Ídnaðarfelagið, Fiskaútflýtarafelagið, Ríkisumboðsmaðurin, Strand-

faraskip Landsins, Postverk Føroya, Føroya Banki, Føroya Sparikassi, Norðoya Sparikassi, Suðuroyar Sparikassi, Grannskoðaravirkid Impact, Grannskoðaravirkid Pauli Ellefsen, Grannskoðaravirkid Rasmussen & Weihe, Prísráð Føroya, Telefonverk Føroya Løgtings, Menningarstovan, Ídtaðargrunnur Føroya, Framtaksgrunnurin, Keypmannafelagið, Reiðarafelagið fyri farnaskip, Føroya Prentsmiðjufelag, Tryggingarsamhandið Føroyar, Sögu- og samfelagsdeildin, Løgmanstýrisitingin, Undirvísingar- og mentamáladeildin, Fíggjar- og búskapardeildin, Samskiftisdeildin, Deildin fyri fiski- og aðrari vinnu og Almanna- og heilsudeildin.

Fleiri av omanfyrinevndu hava gjørt vart við, at skoðbráðið at gera viðmerkingar hevur verið ov stutt. Arbeidsgevarafelagið heittið tann 11. mars 1997 á Vinnumálastýrið um at skipað fyri fundi; soleiðis at felagið og evt. onnur ið høvdu fingið uppskotið, kundu nýta fundin sum forum fyri at frambara munnligar viðmerkingar til lógaruppskotið. Fundur varð hildin í landsstýrinum tann 13. mars 1997. Á fundi vóru umboð fyri ávikavist Føroya Arbeidsgevarafelag, Grannskoðaravirkid Impact, Grannskoðaravirkid Pauli Ellefsen og fyri Vinnumálastýrið vóru møtt Arni Poulsen og nevndin ið hevur gjørt lógaruppskotið.

Føroya Arbeidsgevarafelag tekur í høvuðshheitum undir við, at kappingarlóg verður sett í verk, tí felagið ynskir fría og virkna kapping í Føroyum. Felagið hevur eftirfylgjandi sent skrivligar viðmerkingar til einstøku greinirnar ið eru til skjals sum F.L. j.nr. 1104-8/97. Føroya Arbeidsgevarafelag hevur í samband við fráboðanarskylduna jvb. kap. 3 mett at smærri fyrirkur kanska fara at meta slíka fráboðan verða tengda at eyka umsitingarlígar orku. Eisini metir FAG, at nevnda fráboðanarskylda ikki fer at virka eftir endamálinum, tí tær smáu fyrirkurnar kunnu ikki frammanundan vita nágreiniliga hvørjar avtalur/samtyktir kunnu hava ávirkan á eitt ella fleiri marknaðarøki.

Tá kappingarráðið er farið at virka, verður ein av uppgávanum hesum viðvíkjandi at senda kunningarskriv til bæði stórar og smærri fyrirkur, og sostatt verða fyrirkurnar javnan kunnadar um meira nágreiniliga, hvørjar avtalur/samtyktir kappingarráðið sum útgangsstøði metir verða umfataðar av nevndu fráboðanarskyldu. Mett verður, at sum frá líður fara avvarðandi partur t.e. smærri og stórr fyrirkur at fáa tað neyðuga inntíði til at fylgja nevndu fráboðanarskyldu. Fráboðanarskyldan verður tí ikki mett at verða tengda at stórum umsitingarlígu útreiðslum.

Annars hevur nevndin fingið munnligar viðmerkingar frá marknaðarleiðaranum hjá Postverkinum. Í høvuðshheitum varð her borið fram, at Postverkið tekur undir við eini kappingarlóg, treytað av, at ein slík lóg kann greiða tey "fløktu viðurskiftini" millum Strandfaraskip Landsins, Postverkið og peningastovnarhar. Her varð einamest sipað til, at peningastovnarhar sovel sum Strandfaraskip Landsins í stóran mun hava virksemd t.e. giro og pakkaúthring, ið verður mett sum undirgravandi/kappingaravlagandi fyri virksemd hjá Postverkinum.

Viðmerkingar til einstøku greinarnar

Til Kapítul I

Til § 1

Um endamálið

Endamálið við lótingslóg um príseftirlit er at forða fyri órimligum prísi og vinningi, rongum vøruupplýsingum, órimligum handilstreytum og kappingaravmarkandi tiløkum, ið kunnu vera brúkarum og vinnu røkjandi at bága.

Endamálið við uppskotinum til kappingarlóg er at fremja kapping. Við at fremja kapping, fær ein eitt betri virkisfæri (effektivitet) í framleiðsluni og handli av vørum og tenastum.

Talan er um eina vinnulóg sum fer at styrkja vinnulívið í Føroyum í samband við ta øktu altjóða kappingina.

Undir øktum kappingarrýstið fara føroysku fyrritøkurnar at lagn framleiðsluna og umsetingin til eitt optimalt støði.

Við einum góðum virkisfæri í einum góðum kappingarumhvørvum slepst undan órímligum prísum.

Fyri at fremja kappingina og styrkja virkisfærið, eigur størst møgulegt gjøgnumskygni at vera á marknaðinum. Gjøgnumskygni ger, at brúkarin hevur ein størri møguleika í sínum vali. Væntandi gjøgnumskygni hevur við sær ov høgar prísir, sum harvið økja um yvirskotið hjá einstøkum fyrritøkum, sum kunnu sigast at hava eitt vánaligt virkisfæri.

Teir almennu stovnarnir í Føroyum, sum reka vinnuvirksemi, og hvørs virksemi ikki er regulerað við serligari lóg, koma undir hesa lóg. Sostatt styrkir lógin eisini virkisfæri í tí almenna sektorinum.

Ein grundleggjandi treyt fyri einari virknari kapping er fri marknaðaradgongd. Umboðsswla (agenturir), sum føroysk vinnurekandi hava á útlendskum vørur, og sum kunnu sigast at hava avgerandi ávirkan á marknaðarøkið, kunnu roknað at verða reguleraði við hesi lóg. Avgerandi fyri at meta um hetta má vera ein vantandi marknaðaradgongd ella ov høgir prísir.

Tiltøk móti einari fyrritøku eiga at vera stósti møguleiki hjá kappingarráðnum. Høvir tað upplýsandi virksemi, sum skal fremja gjøgnumskygni ónga ávirkan á marknaðarøkið, kann ráðið seta tiltøk í verk móti avmarkingunum av vinnufrælsinum.

Til § 2.

Um øki lógarinnar

Lógaruppskotið tekur útgangsstøði í, at alment og privat vinnuvirksemi er javnstillað. Hugtakið vinnuvirksemi skal eftir hesi lóg skiljast sum eitt hvørt búskaparligt virksemi á marknaðinum fyri vørur og tænastur. Tað er ikki nøkur treyt, at vinnuvirksemi skal geva avlop, t.v.s. at "non-profit" virksemi eisini er umfatað. Tað er ikki valið av lógarssniði, sum er avgerandi um lógin er galdandi, t.d. partafelag, lutafelag v.m. Møgulig ivamál um, hvat er vinnuvirksemi, eiga at vera avklárað við, hvat praksis fer at vera á økinum.

Ein vinnufyrirøka er tí ein fyrirøka, hvørs virksemi er at keypa og selja vørur, tænastur v.m. Um virkseinið skal geva yvirskot, er ikki avgerandi.

Til § 3.

Avmarking

Lógin er ikki galdandi fyri marknaðarøkið hjá arbeidstakarum og arbeidsgevum. Økið verður regulerað við avtalu partanna millum. Ráðið kann to krevja upplýsingar um løn og arbeidsviðurskipti um tey hava týðning í arbeiði ráðsins. Tað kann eitt nú vera, tá ilgruni er um, at løn og arbeidsviðurskipti ikki fylgja avtalum gjørdar á arbeidsmarknaðinum.

Til Kapittul 2

Til § 4

Kappingarráðið

Í kappingarráðnum vera fimm limir og eins nógvir varalimir. Formaðurin og tveir limir ráðsins skulu verða óheftir av vinnuligum áhugamáli. Formaðurin og minst ein annar av limunum skal hava samfelagsvísindiliga útbúgving frá hægri lærustovni. Ein nevnd mannað við minst einum lögfrøðingi hevði verið tann

besta loysnin. Ansæð eigur at verða eftir, at limirnir ikki hava munandi áhugamáli at røkja í vinnuvirksemi. T.d kunnu 2 av limunum verða valdir eftir innstilling frá Fróðskaparsetri Føroya og hinir 2 eftir innstilling frá vinnuni.

Um ein limur er ógegnigur til at viðgera eitt ávíst mál vegna samband við partar í málinum, eigur varalimur hansara at taka sæti fyri hann.

Landsstýrismaðurin setur nærri reglur um virksemi ráðsins. Avgerðir ráðsins kunna skjótast inn fyri kærunevndina.

Til kapittul 3

Til § 5

Gjøgnumskygni

Fyrirøkur skulu sambært § 5 fráboða um viðurskipti, sum kunnu hava ávirkan á eitt ella fleiri marknaðarøkin. Avtalur og samtyktir skulu eftir lógini ikki bert skiljast sum týðiligar skrivligar avtalur og samtyktir, men eisini sum stíltíðandi avtalur og samskipað praksis. Tað verður ikki mett gjørligt ella skilagott at gera ein ítøkiligan og tømandi lista yvir øll viðurskiptir, ið kunnu hugsast at koma undir nevndu avtalur og samtyktir. Fyri at sleppa undan øvugdøðum (modsætningsslutningar), verður tí víst til einthvørt viðurskipti, har avtalur ella samtyktir verða gjørdar, og hesar antin hava ella vilja fáa ávirkan á eitt marknaðarøki. Hetta er nærri umrøtt í kap. 4.

Fráboðanir, sum eru gjørdar eftir ásetingunum í lótingslóg um príseftirlit, verða fluttar til Kappingarráðið.

Til stk. 2:

Tað er ikki gjørligt at gera ein ítøkiligan listað yvir allar tær møguligar broytingar í viðurskiptum, ið kunnu hugsast at koma undir fráboðanarskyldu samb. stk. 2.

Til stk. 3:

Heimilar ráðnum m.a. at at gera nærri reglur um t.d. á hvønn hátt fráboðanin skal gevast og nærri treytir fyri hvørjar ítøkiligar upplýsingar fráboðanin skal innihalda.

Til § 6.

Innheintan av upplýsingum

Kappingarráðið kann krevja allar upplýsingar, men ráðið kann tó ikki fyriseta, at kravdir upplýsingar skulu gevast í einum ávísum formi. Tað er upp til kappingarráðið at meta um, hvørjar upplýsingar verða mettir neyðugir fyri virksemi tess, tá avgerð skal takast, um ítøkilig viðurskiptir eru umfataði av lógini. Spurningurin, um kravið um upplýsingar er í samsvar við lógina, kann ikki leggjast fyri kærunevndina.

Kappingarráðið kann frá myndugleika, ið ikki er umfataður av § 2, heinta inn upplýsingar sambært fyrisitingarlógarinnar reglum hesum viðvíkjandi.

Atgongdin til at krevja inn upplýsingar, samanhildið við møguleikabum fyri á staðnum at gera seg kunnugan við upplýsingar jf. § 20, verður mett sum nøktandi.

Til § 7.

Tiltøk til frama tyri gjøgnumskygni

Har, sum kappingin ikki er nóg virkin, kann Kappingarráðið áleggja eittari fyrirøku ella samtaki at fráboða nærri tilskilaði sløg av upplýsingum. Hetta til tess at røkka endamálsgrein kappingarlógarinnar jf. § 1. At

skapa umstæður fyrir gjøgnumskygni er ein fortreysti fyrir virknari kapping.

Sjálfvirkni um kappingin er mett at verða nóg virkin, kann Kappingarráðið, har tað av serligum orsökum er tørvur á at fylgja kappingarviðurskiftunum áleggja fráboðanarskyldu; men ráðið skal nágreiniliga í hesum førum grundgeva fyri, hvøjar serligar orsøkir eru, ið gera, at ráðið hevur tørv á at fylgja kappingarviðurskiftunum. Sum dømi kann nevast, at møguleiki er fyri at áleggja framhaldandi fráboðanarskyldu, eisini í førum har kappingin er hørð, hetta verður gjørt til tess at tryggja, at kappingin ikki sum frá líður ferir við sær magt-misnýstlu, t.d. har skiftandi skipanir um avsláttur og bonus gera seg galdandi.

Fráboðan kann viðvíkja øll viðurskifti, ið verða mett at hava týðning fyri marknaðargongdina, herundir so- væl prísir sum vegleiðandi prísir, fortæningstreytir og upplýsingar um skipanarlig viðurskifti og fíggarlig tilknýti.

Til § 8.

Almannakunningar av kanningum

Kanningar og almannakunningar av kanningum hevur avgerðandi týðning fyri fremjan av gjøgnumskygni. Kanningar eru at skilja soleiðis, at Kappingarráði í tilevnaðum sniði gevur út til almenningin upplýsingar um kappingarviðurskiftini.

Lógaruppskotið leggur upp til, at tær rættarligu fæðingarnar fyri kanningurvirksemi verða so fáar sum gjørligt. Ásetingin inniheldur tí ikki reglur um innihald og snið í nevndu kanningum. Kappingarráðið hevur rímliga frítt ráðaróm hesum viðvíkjandi.

Til stk. 2 og 3:

Ásetur at ráðið hevur skyldu at kannað avvarðandi, ið eru umfataði av kanningini, áðrenn kanningin verður almannakunngjørd. Er talan um fleiri fyritøkur, ið hoyra undir eitt felag, er tað í tráð við góðu siðvenju, at felagið ger viðmerkingar til kanningina. Nevndin metir tað ikki vera neyðugt at gera nærrí reglur hesum viðvíkjandi.

Til § 9.

Almannakunningar av prísnum v.m.

Við atlitið til at fremja gjøgnumskygni og harvið kapping, kann ráðið almannakunngera prísir og avsláttir o.t.,

Til § 10.

Reglurnar í lógini um innlit í fyrisitingina eru ikki uttan víðari galdandi fyri upplýsingar, sum kappingarráðið situr inni við.

Grundgevingin er, at Ráðið í sínum virksemi situr inni við upplýsingum, sum kunnu hava stóran kappingarligan og fíggarligan týðning fyri fyritøkurnar. Vandt er fyri, at um reglurnar um innlit í fyrisitingina uttan víðari eru galdandi, vil hetta halda fyritøkur altur frá at lata upplýsingar inn til ráðið.

Eftir uppskotinum eru bert avtalur og samtyktir, sum skulu fráboðast sambært § 5 (tvs. avtalur og samtyktir, sum viðføra ella kumu viðføra avgerðandi ávirkan á eitt marknaðarski) og upplýsingar, sum eru fingnar til vega sambært boðum kappingarráðsins eftir § 7, stk. 1, umfataðar. Leggjast skal til merkis, at um ráðið áleggur fráboðanarskyldu eftir § 7, stk. 1, fyri at fylgja gongdini á marknaðinum, uttan at talan er um eitt øki, har kappingin ikki er nóg virkin, er lógin um innlit í fyrisitingina ikki galdandi.

Haruftrat kann ráðið í førum, har ein fyritøka kann verða fyri stórum fíggarligum missi, gera av, at ávísir

upplýsingar ekki mugu útflyggjast.

Til kapitlul 4

Tiltök móti skaðilligum árinum.

Til § 11.

Skipanin í lögini er, at reglurnar um gjøgnumskygni fyrst og fremst skulu virka fyrri endamáli lógarinnar.

Bert í teinum førum, har endamálið ikki kann røkkast eftir hesum reglum, kann kappingarráðið gera nýtslu av sínum heimildum eftir kapitlul 4.

Um tað á einum marknaðarøki finst ein kappingaravmarking, sum viðførir ella vil kunna viðføra skaðilig árin á kappingina, skal kappingarráðið innleiða við at taka upp samráðingar við avvarðandi fyrirkur eftir § 11.

Ein kappingaravmarking fyriliggur um ein fyrirkur hevur avgerandi ávirkan (dominerende indflydelse) á einum marknaðarøki. Tá metast skal um hentlan treyt er lókin, kann dentur verða lagdur á

- bygnaðarlig viðurskipti, t.d. marknaðarpartar, tal av útbjóðurum og teirra sínamillum stódd
- viðurskipti tengd at fyrirkunum, t.d. kapitalstyrki og umsetning.
- marknaðaratferð, herundir serliga um talan er um kappingaravmarking.
- rentabilitetin hjá fyrirkunum

Avgerðin má tó byggja á eina heildarmeting, har onnur viðurskipti eisini kunnu koma uppá tal, t.d. um tann avgerandi ávirkanin fer at halda sær yvir eitt longri tíðarskeið.

Somuleiðis er tað ein heildarmeting, sum má liggja til grund fyrri, nær talan er um eitt "marknaðarøki".

Talan kann t.d. vera um ein marknað, sum er avmarkaður lokalt ella vegna framleiðsluna.

Ráðið eigur tó at vera afturhaldandi í førum, har talan er um avmarkingar vegna framleiðslu, um hesar skyldast mótaskift ella líknandi, sum vara eitt styttri tíðarskeið.

Til § 12

Ein treyt fyrri, at ráðið kann gera nýtslu av heimildunum eftir § 12, er, at ráðið til fánýtis hevur roynt at fáa í lag eina samráðingarloysn eftir § 11.

Hetta inniber samstundis, at treytirnar eftir § 11, t.d. viðvíkjandi kappingaravmarkingum, eisini skulu vera lóknar.

Ráðið hevur heimild til at ógilda samtyktir v.m. ella taka avgerð um, at ávísar fyrirkur skulu selja ella keypa til ávísar keyparar ávikavíst seljarar.

Fyrirkurnar kunnu tó altíð treyta sær trygd fyrri, at sölupeningurin verður goldin.

Til § 13

Heimildin hjá ráðnum eftir § 13 um at áseta minsta- ella mestaprisir v.m. er treytað av, at kappingarráðið til fánýtis hevur roynt møguleikarnar eftir §§ 11 og 12.

Somuleiðis er tað ikki nóg mikið, at talan er um ein pris, sum t.d. er lægri enn hann hevði verið á einum marknaði við virknari kapping. Eftir stk. 1 skal prisurin verða eyðsæð hægri.

Tað eigur í metingini av t.d. av einum prisi at verða lagdur dentur á bæði støddina, og hvussu leingi hesin kann ætlast at vara. Kappingarráðið kann sostatt ikki áseta hægstamørk, um høgi prísurin bert kann ætlast at vara við í styttri tíð.

Ráðið hevur bert heimild til at áseta mestaprisir v.m., í eitt tíðarskeið uppá upptil 1 ár. Tað er sostatt neyðugt minst eina ferð um árið at taka ásetingarnar upp til nýggja meting.

Avgerðin kann vera antin beinleiðis ásetingar um mestaprisir ella líknandi, ella at prísurin skal ásetast sambært ávísum kalkulationsreglum.

§ 14

Eftir uppskotinum er tað forboð ímóti at fyrirkur avtala, áseta ella á annan hátt treytað sær, at tað við viðarísplu skulu halast ávísar minstaprisir ella -vinningar.

Forboð er sostatt ímóti eini hvørjari fráboðan um, at seinnu söluliðini skulu yvirhalda minstaprisir ella -vinningar, uttan mun til um hetta verður gjørt í príslistum, við átekning á emballagu, í lýsingum v.m.

Forboðið er ikki galdandi fyri fráboðan av prísnum, sum bert eru vegleiðandi.

Eftir uppskotinum kann ráðið góðkenna avtalur v.m. um minstaprisir, um heilt serligar orsøkir tala fyri.

Til kapitlul 5. Kærur.

§ 15

Í kærunevndini sita 3 limir sum verða útnevndir av landsstýrismanninum eftir tilmæli frá Føroya Rætti. Limirnir mugu vera óheftir av vinnuligum áhugamálum, men tað er sjálvandi ein fyrimunur, um teir samstundis hava vitan um kappingarviðurskipti.

Einki er ásett í sjálvari lógini um virksemi nevndarinnar, herundir viðvíkjandi valskeiði, men heimild er hjá landsstýrismanninum eftir stk. 2 í kunngerð at áseta slíkar.

§ 16

Ikki allar avgerðir, sum kappingarráðið hevur tikið eftir lógini, kunnu kærast til kærunevndina. Sum dømi um avgerðir, sum ikki kunnu kærast, kunnu nevast avgerðir eftir § 6 um at krevja upplýsingar frá fyrirkum um roknskaparviðurskipti v.m.

Kærur yvir avgerðir eftir § 10, stk. 2 og 3 (um at nokta fyri al útflyggja upplýsingar) eru støðgandi, tá tað ikki gevur nakra meining at kera, tá kappingarráðið hevur útflyggjað upplýsingarnar.

§ 17

Kærast kann ikki til annan fyrisitingarlígan myndugleiku enn kærunevndina í kappingarmálum.

Kærast skal innan 4 vikur frá avgerðin er kunngjørd. Kærufreistin verður skotin upp, tá partarnir hava krav uppá at fáa greiðu á rættarstöðuni eftir kappingarlógini.

Við somu grundgeving verður skotið upp, at avgerðir hjá kærunevndini ikki kunnu leggjast fyri Føroya Rætti, um meira enn 8 vikur eru lidnar, síðan avgerðin hjá kærunevndini er kunngjørd.

Til kapitlul 6

Til § 18

Ásetingin um, at ráðið kann áleggja dagliga ella vikuliga sekt fyri væntandi fráboðanir ella upplýsingar, er í lögtingslógini um príseftirlit, og verður tí skotið upp, at henda áseting eisini verður í eini kappingarlóg. Tvingsulstiltøk av hesum slag, ið ger, at lógin verður hildin, eiga at verða tikin framum møguleikan eftirfylgjandi at føra eina revsisuk eftir § 19.

Skotið verður upp, at málsræðið til at áleggja sekt eftir hesir grein, verður lagt til kappingarráðið.

Til § 19

Mótsætt ásetingunum í lógini um príseftirlit, er tað ikki eftir uppskotinum um kappingarlóg møguleiki fyri at verða dændur hefti. Revsingin fyri brot á kappingarlógina er bót, uttan so at harðari revsing er upphorin eftir aðrari lóggávu.

Til § 20

Í flestu førum er tað helst nóg mikið at áleggja dagliga ella vikuliga sekt eftir § 18, um so er, at umbidnir upplýsingar ikki verða latnir kappingarráðnum. Í førum har mett verður, at áleggjan av sekt ikki er nóg mikið ella tað hóskandi umboðið, kunna umboð fyri kappingarráðið eflir rættlúrskurð og ímóti at vísa lógvátan gera tær neyðugu kanningarnar á staðnum.

1. viðgerð 8. apríl 1997. Málið varð beint í vinnunevndina, sum 13. maí 1997 legði fram soljóðandi:

Á T I L

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 3. apríl 1997 og eftir 1. viðgerð 8. apríl 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og hevur undir viðgerðini havt fund við Ivar Johanesen, landsstýrismann, og embætismenn.

Í londunum rundan um okkum eru í gildi kappingarlógir. Talan er um tvey sløg, nevniliga eftirlitslógir og forboðslógir. Í t.d. Íslandi og Svøríki eru í gildi forboðslógir, og er hetta eftir kravi frá EU. Mótvegis Føroyum hava hesi sagt, at høvdu teir valmøguleikan sum vit, høvdu teir valt eina eftirlitslóg. Í Danmark er í gildi eftirlitslóg, men verður í løtuni viðgjørt uppskot um forboðslóg, og hesum tykist stór mótstøða at verða ímóti í Danmark. So út frá royndunum hjá grannalondum okkara er mangt, ið bendir á, at vit eiga at hava eina eftirlitslóg.

Eín samd vinnunevnd mælir til at samtykkja uppskot landsstýrisins, tó við teirri broyting, at øll lógin skal leggjast fyri lögtingið til nýggja viðgerð í 1998. Tá er lógin roynd, og møguligar broytingar kunna gerast.

Samsvarandi omanfyri standandi setir samd nevnd fram soljóðandi

broytingaruppskot

Sum nýggj § 22 verður sett:

kapping fyri tingið at viðgera innun árslok 1998."

"Landsstýrið skal leggja alla lögtingslógina um

2. viðgerð 21. mai 1997. Nýggj § 22 samtykt við 21-4-1 atkvøðum. §§ 1 til 21 samtyktar við 21-0-5 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-0-5 atkvøðum.

3. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 23-0-4 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 83, 6. juni 1997.

F.L. j.nr. 1104-8/97.

141 Ríkislógartilmæli um at seta í gildi fyri Føroyar broyting í sjólógini

Ár 1997, mikudagin 16. apríl legði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

U p p s k o t

til

ríkislógartilmæli um lóg um broyting í sjólógini.

Mælt verður ríkismyndugleikunum til at seta í gildi fyri Føroyar hjálagda uppskot til kongliga fyriskipan um gildisseting fyri Føroyar av lóg um broyting í sjólógini.

Víðmerkingar

Ríkisumboðið hevur eftir avtalu við danska Sjöferðslustýrið sent landsstýrinum hjálagda uppskot til kongliga fyriskipan um at seta nevndu broytingar í sjólógini í gildi fyri Føroyar.

Galdandi sjólóg fyri Føroyar er lógarkunngerð nr. 141 frá 1. apríl 1985. Lógin er síðani fleiri ferðir broytt í Danmark.

Danmark er í løtuni bundið av tvinnum sáttmálum, 1971-Grønssáttmálanum (Fondskonventionen) og 1969-Ábyrgdarsáttmálanum (Ansvarskonventionen) og eisini 1992-Grønssáttmálanum og 1992-Ábyrdarsáttmálanum. Tað framgongur av 1992-sáttmálanum, at tá hesir hava fingið altjóða gildi, er tað ein skylda hjá luttakararlondunum at slá upp 1971-Grønssáttmálan og 1969-Ábyrgdarsáttmálan innan fyri 6 mánaðar, annars verða londini forðaði í at luttaka í 1992-sáttmálanum. Freistin fyri uppsøgn gongur út 15. mai 1997. Ríkisumboðið hevur boðað frá, at Danmark hevur sagt upp nevndu sáttmálar frá hesum degi.

Fyri at fáa vissu fyri, at hesar reglur um hægri endurgjaldsupplæddir í sambandi við oljudálkingar eisini galda fyri Føroyar, eiga nevndu broytingar í sjólógini eisini at verða settar í gildi fyri Føroyar.

Nevndi grunnur, ið skal rinda endurgjald í sambandi við møguligar oljudálkingar, verður fíggaður við gjaldi frá teimum stóru oljuinnflytarunum. Tann, sum árliga innflytur meir enn 150.000 tons olju, skal lata eitt gjald til henda altjóða grunnin, sum er stovnaður sambært 1992-Grunssáttmálanum.

Harumframt kann viðmerkjast, at fyri at tryggja eigarans endurgjaldsábyrgd, hevur eigarin av einum skipi, sum hevur meira enn 2.000 tons av olju í lastini, skyldu til at tekna eina trygging ella líknandi, sum dekkar hetta.

Víst verður annars til niðanfyri standandi samandrátt frá Sjólerðslustýrinum av teimum kapitlum í sjólógini (lóg nr. 171 frá 16. mars 1994, sum broytt við lóg nr. 205 frá 29. mars 1995), ið viðvíkja Ábyrgdarsáttmálanum og Grunssáttmálanum.

Landsstýrismaðurin í sjóvinnunámum mælir lögtinginum til at samtykkja, at konguliga fyriskipanin, sum setur í gildi partar av sjólógini, verður sett í gildi fyri Føroyar.

1. viðgerð 23. apríl 1997. Málið varð beint í fíggjarnevndina, sum 30. apríl 1997 legði fram soljóðandi:

Átt

Málið er framlagt av landsstýrinum 16. apríl 1997 og ellir 1. viðgerð 23. apríl 1997 beint í vinnunevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið og tekur ein samd nevnd undir við málinum og mælir tinginum til at samtykkja tað.

2. viðgerð 5. maí 1997. Uppskotið til ríkislógarátlættið samtykt við 22-3-0 atkvøðum. At málið skuldi fara sol-eiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 25-0-0 atkvøðum.

Sama dag skeyt formaður upp at frávíkja tíðarfreistini millum 2. og 3. viðgerð samhætt § 85 í tingskipanini. Hetta varð við 24-0-1 atkvøðum.

3. viðgerð 6. maí 1997. Ríkislógarátlættið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 17-4-0 atkvøðum.

FL j.nr. 1600-4/94

142 Eykajáttanarlóg apríl 1997

Ár 1997, mikudagin 23. apríl legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram
soljóðandi:

Uppskot til eykajáttanarlóg fyri apríl 1997

Innihald

Almennar viðmerkingar

Høvuðsyvirlit

§ 2. Løgmanfsýrisiting v. m.

2.11.1. Fýrisiting

2.11.1.1. Flyting av almennum stovnum (*Løgújáttan*)

2.14.3. Eydruþjóf. Nýtt virksemið

2.14.3.01. Hin Føroyski Hapadrátturinn (*Løgubandin játtan*) Nýggj høvuðskonto

2.14.3.04. Hin Føroyski Hapadrátturinn (*Rakstrarjáttan*) Nýggj høvuðskonto

§ 3. Fíggingarmál o. a.

3.11.1. Fýrisiting

3.11.1.17. Flyting av fíggar- og búskaparstovnum landsins (*Løgújáttan*)

§ 5. Fiskivinna

5.34.2. Tienasta og eftirlit

5.34.2.01. Fiskiveiðieftirlitið, V&B (*Rakstrarjáttan*)

§ 8. Heilsumál og almannamál o. a.

8.21.1. Fýrisiting

8.21.1.04. Almannastovan (*Rakstrarjáttan*) Broyttar viðmerkingar

8.21.5. Studningur til eldri og brekað

8.21.5.01. Stuðul til ferðir hjá brekaðum

8.21.6. Hjálp og røkt av eldri og brekaðum

8.21.6.04. Røkt av eldri (*Rakstrarjáttan*)

Almennar viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot verður lagt til lögtingsins viðgerð, av tí at fíggingarnevndin ikki heldur seg hava heimild at viðgera umbøn landsstýrisins.

Av tí at long tíð er til eftir Ólavsøku, tá næsta cykajáttanarlóg kann leggjast fyri løgtingið, hevur landsstýrið hildið tað verið neyðugt, at biðja um nýtslu av serreglum í Tingsskipan Føroya Løgtings § 54 stk. 2, sum ásetur, at uppskot kann verða lagt fram eftir 5. mars í tingári, um tað hevur skrivliga átekning frá 17 tingmonnum.

Í fyriliggjandi uppskoti eru rakstrar- og lögugjáltanin øktar við tilsamans 7.800.000 kr. Tað hevur ikki eydnast at finna tilsvarandi sparingar á øðrum konti, av tí at árið er so stutt liðið enn, men deildirnar hava fingið álagt at finna tilsvarandi sparingar á sínum øki, soleiðis at landsstýrið seinni í ár leggur uppskot fram um cykajáttanarlóg, har nettosparingar eru, sum uppviga meirjáltanirnar givnar á hesi cykajáttanarlóg.

Hövuðsyvirlit

Eykjaláttanir

Túsund kr.		Rakstrarættan		Lögættan
		Útreiðslur	Inntøkur	
§ 1.	Lögtingið	-	-	
§ 2.	Løgmanfyrirsiting v.m.	1.390	1.390	-4.700
§ 3.	Fíggingarmál o.a.	-	-	10.700
§ 4.	Mentan og samskipti o.a.	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	24. Mentan	-	-	-
	35. Sjóvinnu	-	-	-
	38. Samferðsla og samskipti	-	-	-
§ 5.	Flskvinna	1.800	-	-
§ 6.	Vinnumál	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	33. Landbúnaður	-	-	-
	36. Aling	-	-	-
	37. Handil og vinnu annars	-	-	-
§ 7.	Útbúgving og granskning	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	23. Útbúgving og granskning	-	-	-
	30. Umhverfi	-	-	-
§ 8.	Almann- og heilsumál o.a.	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	20. Heilsumál	-	-	-
	21. Almennamál	-	-	-
	22. Íbúðarmál	-	-	-
	39. Arbeidsmarknaður	-	-	-
Tilsumans		3.190	3.190	6.000
§ 20.	50. Rentur	-	-	-
§ 20.	52. Skattir og avgjöld	-	-	-
§ 20.	54. Ríkisstuðul	-	-	-
Tilsumans		3.190	3.190	6.000
Rakstrar-, lög- og útlánsættan RLÚ		Útreiðslur 9.190	Inntøkur 1.390	Yvirskot -7.800

§ 2. Løgmanfyrirsiting v.m.

A. Yvirlit

Láttanaryvirlit

Túsund kr.	Netttotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	1.390	1.390	-
Inntøkuættan	1.390	-	1.390
Lögættan	-4.700	-4.700	-

Løgmanfsýrisiting v.m.	-4.700	-
2.11.1. Fýrisiting	-4.700	-
Lógarmál	-	-
2.14.3. Eydnuspøl	1.390	1.390

B. Játtanir

tús.		Útreiðslur kr.	Innløkur
2.11.1. Fýrisiting			
2.11.1.11 Flyting av almennum stovnum (<i>Løgjáltan</i>)	J	5.000	-
	EYJ	-4.700	
2.14.3. Eydnuspøl (Nýtt virksemiðsøki)			
2.14.3.01. Hin Føroyski Hapadrátturin (<i>Løgarrhj.</i>)	J	-	-
(nýggj høvuðskonto)	EYJ	477	1.390
2.14.3.04. Hin Føroyski Hapadrátturin (<i>Rakstrarj.</i>)	J		
(nýggj høvuðskonto)	EYJ	913	-

Víðmerkingar

2.11.1. Fýrisiting

2.11.1.11. Flyting av almennum stovnum (*Løgjáltan*)

Í samband við flyting, innrættan og leigu hjá fíggjar- og búskaparstovnum landsins, verður 4.700.000 kr. fluttar til § 3 Fíggjarmál o.a. nýggja høvuðskonto: 3.11.1.17 - "Flyting av fíggjar- og búskaparstovnum landsins.

Sundurgreinað arftan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	5.000	-4.700	300
10. Flyting			
Útreiðslur	5.000	-4.700	300
31. Bygging og løgufraðleiðsla	4.000	-3.760	240
75. Keys-MVG	1.000	-940	60

2.14.3. Eydnuspøl. Nýtt virksemiðsøki

Føroyski Hapadrátturin verður ríkin eftir lögtingslóg nr. 49 frá 15. juni 1950, við seinni broytingum. Hapadrátturin hevur ikki verið á liggjarlógini, og við broyttur játtunarskipan landsins skal játtan vera á fíggjarlóg fyri at kunna umsita og útgjalda úr hapadráttinum.

2.14.3.01. Hin Føroyski Hapadrátturin (*Løgarráðgj. játtan*) Nýggj høvuðskonto

Játtanin verður nýtt til at inntøkuføra yvirskot av hapadráttinum, fyri síðani at útgjalda hetta sambært § 1. í lögtingslóg nr. 49 frá 15. juni 1950, við seinni broytingum. Yvirskotið aflaná rakstur tsí høvuðskonto 2.14.3.04.), verður býtt soleiðis: 1/3 verður latin ÍSU og 2/3 verða settar í "Grunnur atlaður brekaðum".

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	0	477	477
Inntøkujáttan	0	1.390	1.390
01. Hapadrátturin			
<i>Útreiðslur</i>	0	477	477
54. Stuðul til annað virksemi			
0	477	477	
<i>Inntøkur</i>	0	1.390	1.390
64. Aðrar flytingarinntøkur	0	1.390	1.390

2.14.3.04. Hin Føroyski Hapadrátturin (Rakstrarjáttan) Nýggj høvuðskonto

Reglurnar fyri hapadráttin eru ásettar í kunngerð nr. 134 frá 30 oktober 1990 um reglur fyri hapadrátt. Játtanin verður nýtt til raksturin av hapadráttinum.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	0	913	913
20. Vanligt virksemi			
<i>Útreiðslur</i>	0	913	913
11. Lønir o.a.	0	720	720
14. Keyð av vørum og tænastum	0	155	155
75. Skráseting av keyps-MVG	0	38	38

§ 3. Fíggingarmál o.a.**A. Yvirrit***Játtanryvirrit*

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan	-	-	-
Inntøkuætlan	-	-	-
Løguætlan	10.700	10.700	-

Felagsútreiðslur**10.700****-****3.11.1. Fyrisiting****10.700****-****B. Játtanir**

		Útreiðslur	Inntøkur
		tús. kr.	
3.11.1.17. Flyting av búskaparstovnum landsins (Løgujáttan)	J	-	-
Nýggj høvuðskonto	EYJ	10.700	-

Viðmerkingar

3.11.1. Fyrirslitng

3.11.1.17. Flyting av figgar- og búskaparstovnum landsins (*Løgjáltan*)

Í samband við flyting, innrettan og leigu av hølum til figgar- og búskaparstovnar landsins (Figgar- og búskapardeildin, Føroya Gjaldstova, Toll & Skattstova Føroya og Hagstovu Føroya) í hølir á Argjum, eru 4,7 mió. kr. fluttar av § 2. til hesa høvuðskonto. Afturat hesum skulu 6,0 mió. kr. nýlast til hesa flyting. Orsøkin til at tað verður ein meirútreiðsla í mun til verandi jáltan er, at útreiðslurnar til EDV- og telefonskipan verða væl størri enn fyrr mett, aftaná at nágreinilig kanning er gjørd av EDV- og telefon-tøkniliga partinum.

Niðurstøðan er, at tá stovnarir, ið eru sera EDV-lungir, flyta í sama bygning, eigur utiðast fróti at hava tað felags, ið gevur fyrirminir fyri at kunna spara í rústri og nýløgum í framtíðini. Hetta kann gerast við at velja eina framkomna tøkniliga løysn í samband við flytingina.

Fyrirminir eru nógvar m.a.: virknari arbeidsgungd, felags innkeyp og nýtslu av útgerðini, viðlíkahald av brúkarum, postskipan, felags nýtslu av skannara, fax og aðrari útgerð, untsiting av eksterna samskiðin-um (útgerð og linjur), internetútbúnaði, ambætari (servari) fyri hjálpiamboð sosum tekstviðgerð, rokniark o.s.v.

Somuleiðis er við telefonskipanini har telefonverkið mælit til at keypa ta nýggju teleföntøknina við størri møguleikum við veksara og telefonum, har m.a. fleiri stovnar kunnu verða tengdir saman við lokalt, so leiðis at spart verður í útreiðslum til telefonsamtalur.

Alt arbeiðið skal bjóðast út.

Samlað kostnaðarmeting fyri umbygging og flyting av figgarstovnum landsins

- a) Bygningsarbeiðir
- b) Felagsinnbúgv og innbúgv til F&B
- c) HVS arbeiðir
- d) EL arbeiðir, UTP kábling, Brunaávaringarsk. v.m.
- e) EDV útgerð og Telefonskipan

a-e íalt	kr.	8.000.000

f) Ábøtur á dekk	kr.	1.440.000

g) MVG 25%	kr.	2.360.000

Samlað fyri umbygging og flyting	kr.	11.800.000

Partviðt arbeiði gjørt í 1996		kr.	1.100.000

Flutt frá § 2		kr.	4.700.000

Tørvur á eykajáltan apríl 1997	kr.	kr.	6.000.000

Tilsamans	kr.	11.800.000	kr.	11.800.000

Árlig sparingin í leiguútreiðslum hjá stovnum, ið flyta út á Argir, verða 187.000 kr. Harafturat verða 500 m² av landsins ognum frígivnar til annað endamál. Hetta svarar til eitt leiguvirði uppá uml. 250.000 kr. vs. tann árliga sparingin verður tí 437.000 kr. Leigugjaldið á Argjum tekur við frá 01.10.1997.

Landsstýrið heldur, at ein fyrirtreyt fyri at nýta so nógvan pening til umbygging og innstallatiðn í einum leigaðum bygningi er, at bygningurin verður keyptur.

Keypsrættur

Sum nevnt í viðmerkingum til figgarlógina 1997 er avtalað í leigusáttmálanum at landsstýrið hevur keypsrætt til bygningin, og er ætlanin at søkja um loyvi til at keypa bygningin møguliga seinni í ár, um peningur kann fáast til vega innan karmin á lögjáltanini.

Avtalaði keypsprisin er 11.000.000 kr. minus endurgjald fyri ábøtur á dekk, sum er 1.440.000 kr., *vs. íalt:*

9.560.000 kr., um bygningurinn verður keyptur innan 01.02.1998. Síðani bækkar prísurinn 500.000 um árið næstu 4 árin. Þorkeypsrættur er galdandi í 5 ár, frá 01.02.1997 til rokna. Verður peningur ekki tækur til keyp á fíggjarlóginni fyrir 1997, er ætlanin að skjóta upp, að hann verður júttaður á fíggjarlóginni fyrir 1998.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	-	10.700	10.700
Inntøkujáttan	-	-	-
20. Vanligt virksemi			
<i>Útreiðslur</i>	-	10.700	10.700
31. Bygging og löguframleiðsla	-	6.340	6.340
15. Keypt av útbúnaði, netto	-	2.000	2.000
75. Skráseting av keyps-MVG	-	2.360	2.360

§ 5. Fiskivinnna

A. Yfirlit

Játtanaryfirlit

Túsund kr.	Nettotal	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	1.800	1.800	-
Inntøkuættan	-	-	-
Løguættan -	-	-	-

Fiskivinnna	1.800	-
5.34.2. Tænasta og eftirlit	1.800	-

B. Játtanir

		Útreiðslur tús. kr.	Inntøkur
5.34.2. Tænasta og eftirlit			
5.34.2.01. Fiskiveiðueftirlit, Vaktar- (Rakstrarj.) og Bjargingartænastan	J	20.099	-
	EYJ	1.800	-

Væðingarnar

5.34.2. Tænasta og eftirlit

5.34.2.01. Fiskiveiðieftirlit, V & B (Rakstrarjáttan)

Síðani "Ólavur Halgi" varð seldur, hefur Fiskiveiðieftirlitið verið illa fyri við bert einum vaktarskipi. Fiskiveiðieftirlitið hefur gjørt liðugt útbóðstílfarið fyri at gera "Nólsoyar Páll" til vaktar- og bjargingarskip. Landsstýrið hefur í uppskoti til eykajáttanarlóg mars 1997 avgjørt at játta 10,0 mió. kr. til at gera "Nólsoyar Páll" liðnan ella til projektering og bygging av nýggjum vaktar- og bjargingarskipi.

Samstundis hefur Fiskiveiðieftirlitið roynt at finna annað hóskandi skip - bæði her heima og í útlondum - at leiga í ta tíð, tað tekur at umvæla "Nólsoyar Páll" ella at byggja nýtt skip. Ein stórir trupulleiki hefur verið at finna hóskandi skip, tí útbóðið av brúkiligum skipum er sera lítið.

Fiskiveiðieftirlitið hefur nú funnið fram til eitt føroyskt skip, sum kann nýtast, men sum í kapping við aðrar útlenskar áhugaðir kemur at kosta 1,8 mió. kr. at leiga restina av 1997 og sum kann byrja í tænastuni um 15. mai.

Við verandi játtan hefur stovnurin ikki fíggarorku til at leiga nýtt skip. Sostatt má veitast ein eykajáttan í fíggarárinum 1997 uppá kr. 1.800.000,- til leigan av skipi til Fiskiveiðieftirlitið. Tað er neyðugt at stovnurin fær eitt vaktarskip afturat, serstakliga nú fiskiskapurin eftir norðhavssild fer at byrja í mai.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslujáttan	20.099	1.800	21.899
20. Vanligt virksemi			
<i>Útreiðslur</i>	22.239	1.800	24.039
11. Lønir o.a.	14.939	-	14.939
14. Keypt av vörum og tænastum	4.900	-	4.900
15. Keypt av útbúnaði, netto	550	-	550
16. Leiga, viðlíkahald og skattir	850	1.800	2.650
75. Skráseting av keyps-MVG	1.000	-	1.000
<i>Inntøkur</i>	3.000	-	3.000
21. Söla av vörum og tænastuveitingum	2.600	-	2.600
29. Umsat rakstrarinntøkur	400	-	400
21. Veðurtænasta	860	-	860

§ 8. Heilsumál og almannamál o.a.

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit

Túsund kr. Nettotál	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluætlan	-	-
Inntøkuætlan	-	-
Løguætlan -	-	-

Almannamál	-	-
8.21.1. Ymsar útreiðslur	-	-
8.21.5. Studningur til eldri og brekað	140	-
8.21.6. Hjálp og røkt av eldri og brekaðum	-140	-

B. Játtanir

		Útreiðslur	Innlækur
		tús. kr.	
8.21.1. Fyrirsíting			
8.21.1.04. Almannastovan (<i>Rakstrarjáttan</i>)	J	24,689	-
Broyttar viðmerkingar	EYJ	-	-
8.21.5. Studningur til eldri og brekað			
8.21.5.01. Stuðul til félög hjá brekaðum	J	5,441	-
	EYJ	140	-
8.21.6. Hjálp og røkt av eldri og brekaðum			
8.21.6.04. Røkt av eldri	J	139,230	-
	EYJ	-140	-

Viðmerkingar

8.21.1. Fyrirsíting

8.21.1.04. Almannastovan (*Rakstrarjáttan*) Broyttar viðmerkingar

Á lögtingsfíggiarlóg fyri 1997 er á konto 8.21.1.04.21 Almannastovan - Nýgerð av EDV avsett kr. 3,4 mió. á standardkonti 14 og 75. Upphæddin er ætlað einum nýggjum EDV-kervi.

Almannastovan hevur í samband við gerð av eini kravfesting niðursett ein arbeiðsbólk við 6 starvsfólkum á Almannastovuni og einum utanhýsisumboði frá P/F Samteld. Átlanin er, at ein kravfesting kann vera tøk áðrenn summarfrítíðina, og at henda kravfesting verður send útvaldum tól- og ritbúnað útvegarum, so leiðbeinandi tilboð kunnu fyriliggja aftaná summarfrítíðina. Seinni skal ein nálysing gerast.

Í kravfestingini, og seinni í nálysingini er neyðugt, at bygnaðurin á Almannastovuni verður gjøgnumgingin. Fyri at fáa sum mest burtúr játtanini, er neyðugt at so nógv arbeiði sum gjørligt verður gjørt av innanhýsis serkønum fólki. Utanhýsis serfrøði er kostnaðarmikil, og samstundis er tað ringt at finna serfrøði, sum í smálutuni kennir Almannastovuna.

Uppgávan inniber samstundis, at eyka arbeiðsbyrða verður áføgd manningini í edv-arbeidshólkunum restina av árinum. Bólkurin fær álagt arbeiði, og tað kann komu fyri, at onnur fólk á Almannastovuni verða álagt eyka arbeiði uttan fyri vanliga arbeiðstíð í samband við uppgávuna. Almannastovan metir, at kostnaðurin av úrtíðini vil vera umleið kr. 250.000,- kr.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslur	24.689	-	24.689

20. Vanligt virksemi

<i>Útreiðslur</i>	21.289	-	21.289
11. Lønir o.a.	16.395	-	16.395
14. Keypt av vörum og tænastrum	2.935	-	2.935
15. Keypt av útbúnaði, netto	675	-	675
16. Leiga, viðlíkahald og skattur	775	-	775
75. Skráseting av keyps-MVG	509	-	509

21. Nýgerð av EDV

<i>Útreiðslur</i>	3.400	-	3.400
11. Lønir o.a.	0	250	250
14. Keypt av vörum og tænastrum	2.720	-200	2.520
75. Skráseting av keyps-MVG	680	-50	630

8.21.5. Studningur til eldri og brekað**8.21.5.01. Stuðul til félög hjá brekaðum**

Á fíggarløgtingslógini fyri 1997 er stuðulin til virksemi hjá ALV av misgáum skorin við 140.000 kr. Hetta førir við sær, at ALV má skerja sítt virksemi munandi.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðsluáttan	5.441	140	5.581

01. Deyvahúsið

<i>Útreiðslur</i>	630	-	630
54. Stuðul til annað virksemi	630	-	630

02. Blindastovnur

<i>Útreiðslur</i>	3.461	-	3.461
Annað (bert '93 - '96)			
54. Stuðul til annað virksemi	3.461	-	3.461

03. Féløg teirra brekaðu

<i>Útreiðslur</i>	800	-	800
54. Stuðul til annað virksemi	800	-	800

04. ALV

<i>Útreiðslur</i>	200	140	340
54. Stuðul til annað virksemi	200	140	340

05. Hjálpargrunnur fyri óarbeiðsfórar fílskimenn

<i>Útreiðslur</i>	300	-	300
Annað (bert '93 -'96)	-		
54. Stuðul til annað virkseini	300	-	300

06. Rád fyri brekað

<i>Útreiðslur</i>	50	-	50
54. Stuðul til annað virkseini	50	-	50

8.21.6. Hjálp og røkt av eldri og brekaðum

8.21.6.04. Røkt av eldri (*Rakstrarjálftan*)

Rakstrarútreiðslurnar til Sandoyar røktarheim verða lægri í fyrra hálvári enn roknað varð við. Ástlanin er, at røktarheimið verður latið upp eftir summarfrítíðina í ár.

Sundurgreinað áttan

tús. Kr.	J	EYJ	J+EYJ
Nettóútreiðslujálftan	139.230	-140	139.090
Útreiðslur	165.607	-140	165.467
Inntøkur	26.377	-	26.377

20. Røktarheim

<i>Útreiðslur</i>	87.265	-	87.265
<i>Inntøkur</i>	18.960	-	18.960

21. Vistarheim fyri pensjonistar

<i>Útreiðslur</i>	5.687	-	5.687
<i>Inntøkur</i>	386	-	386

22. Helmarøktarskipanin

<i>Útreiðslur</i>	64.749	-	64.749
<i>Inntøkur</i>	5.017	-	5.017

23. Eldrarøkt í Sandoyinni

<i>Útreiðslur</i>	7.906	-140	7.766
11. Lønir o.a.	6.650	-140	6.510
14. Keyf av vørum og tænastum	938	-	938
19. Aðrar útreiðslur	153	-	153
75. Skráseting av keyps-MVG	165	-	165
<i>Inntøkur</i>	2.014	-	2.014
21. Söla av vørum og tænastuveltingum	878	-	878
77. Flytingar frá kommunum	1.136	-	1.136

1. viðgerð 30. apríl 1997. Málið varð beint í fíggarnevndina, sum 16. maí 1997 legði fram sáljóðandi:

Álit

Málið er framlagt av landsstýrinum tann 23. apríl 1997 og eftir 1. viðgerð 30. apríl 1997 beint í fíggarnevndina.

Nevndin hevur viðgjørt málið, og hevur undir viðgerðini havt fund við Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, umboð fyri landsstýrisumsitingina, Árna Winther, arkitekt og John Petersen, landsstýrismann.

Nevndin hevur undir viðgerðini býtt seg í ein meiriluta og tveir minnilutar.

Meirilutin (Sune Jacobsen, Eyðun Viderø, Ernst Hansen, Álvur Zachariassen og Jóannes Eidesgaard) tekur undir við málinum og mælir lögtinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Pinnbogi Ísakson) tekur ikki undir við uppskotinum um játtan til leigu/keyp av Albert Hall, men tekur annars undir við uppskoti landsstýrisins og broytingaruppskotinum frá fíggarnevndini. Minnilutin heldur, at ov mong ivanál eru í sambandi við bygningin á Argjum, nú kør fólk hava kannað hann gjølla. Ma. Er eitt av dekkunum so illa farið, at tað má skiftast út. Bygningurin er ikki innrættaður til nýmótans samskiftisnýtslu við td. Telefon- og teldukaðalum. Tað hoyrist so væl gjøgnum skilaveggirnar, at neyðugt er at hava teppi á øllum gólvum fyri at fyrbyggja ov nógvum gangi. Nakrir lekar hava verið. Minnilutin heldur, at tá hesi og onnur ivanál eru, er tað ov dýrt at keypa og umbyggja Albert Hall fyri uml. 22 mió.kr. Aðrar og betri loysnir eiga at verða funnar til at hýsa almennu umsitingini.

Upprunaliga var ætlanin, at eisini Landsbankin skuldi flyta úr á Argir, men hetta er síðani broytt, sum betur er, til Landsbankin eigur ikki at vera partur av almennu umsitingini. Ætlanin er framvegis at flyta Hagstovuna á bygningin, um hann verður leigaður/keyptur. Minnilutin heldur, at Hagstovan eigur eins og Landsbankin at vera óheft av almennu umsitingini.

Minnilutin (Ljodur J. Niclasen) tekur sum heild undir við uppskoti landsstýrisins, men kann ikki taka undir við lögjáttanini til fyrisitingina (§ 3.11.1.).

Nú landsstýrið ætlar at fáa sær betri umstøður til landsfyrisingina at virka undir, átti hetta at koma til sjóndar í eini náðgreinligari heildarætlan og ikki verið stýrt av í hvønn mun einstakir bygningar - meir ella minni egnaðir - vórðu til taks.

Fortreytnar fyri støðutakan til at stórir partur av umstíttini skal flyta úr Tinganesi og eftir øllum at døma í einar 4 - 5 bygningar ymska staðnis í Tórshavn, átti at verið ein heildarætlan, har fíggarligu avleiðingarnar eisini vóru kendar.

Spurningurin um evt. nýtt lögtingshús átti somuleiðis at verið tíkin við í slíka heildarætlan fyri landsumsitingina.

Nevndarlimurin Jóannes Eidesgaard ger hesar viðmerkingar um flyting av fíggar- og húskaparstovnum landsins:

Tað verður mett at vera skilagott, at landsstýrið miðar eftir, at stovnar, sum náttúrliga kunnu láta fyrirnir av at vera undir somu lon, fáa møguleikan, tá hetta í longdini kann geva sparringar í samlaða rakstrinum. Tað er eisini skilagott, at landsstýrið fær sagt nøkur av nógvu leigumálunum

upp, og at stovnar flyta í egin høli.

Landsstýrið frá 1993 arbeiddi eisini við atlanini um at keypa skrivstovubygningin "Albert Hall" á Argjum til almenna umsiting.

Tað verður í sambandi við umbyggingarætlanina av bygninginum undrast á, at henda skal gerast so dýr, at hon samlað skal kosta 11,8 mió.kr., tí talan er hóast alt um ein rættiliga nýggjan bygning. Men hóast hetta, so sigur rágevandi verkfrøðingurin, at ein nýggjur bygningur við somu møguleikum fer at kosta 2 til 3 ferðir so nógv.

Landsstýrið eigur at taka av tilboðnum um at keypa bygningin, og verður mælt til, at keypið verður gjørt sum skjórast.

Ætlan landsstýrisins er, at umframt Fíggjar- og Búskapardeildina skulu Toll- og Skattstovan, Føroya Gjaldstova og Hagstovan flyta inn í bygningin. Á henda hátt verður bygningurin nær um fult útnyttaður frá fyrsta degi, soleiðis at um onkur av nevndu stovnum økist, so má onkur flyta út aftur úr bygninginum.

Landsstýrismaðurin upplýsir eisini, at møguleiki er fyri, at ein komandi oljuvinna kann føra við sær, at meira verður at gera á toll- og avgjaldsøkinum.

Út frá hesum verður mælt til, at landsstýrið ikki letur Hagstovuna flyta inn í "Albert Hall". Tá verður bygningurin nóg stórur nógv tey komandi árin.

Tá Landsbankin á sinni ikki vildi flyta út á Argir, var grundgevingin m.a., at hesin stovnur átti at vera óheftur.

Men tað kann valla verða nakar ivi um, at eingin stovnur eigur at vera meira óheftur enn júst Hagstovan. Tí átti Hagstovan eisini av hesi orsök heldur at flutt í høli, sum landsstýrið við hesi løysnini fær til yvirs.

Utan mun til tær bygnaðarbroytingar, sum sitandi landsstýrið nú stórt sæð hevur sett í verk, verður mettt, at hetta stig er stig á rættari leið.

Nevndin vísir á viðmerkingarnar í løgtingsmálunum nr. 110/1996: Løgtingslóg um stuðul til arbeiðsmarknaðargjöld og nr. 120/1996: Løgtingslóg um stuðul til uppihaldspening viðvíkjandi játtan til hesar stuðulsveitingar og setir tí fram soljóðandi

broytingaruppskot

Grein 3 Fíggjarmál o.a.

A. Yvirlit

Játtanaryvirlit tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	4.500	4.500	..
Inntøkuættan	-	-	-
Anlegsættan	-	-	-
Fíggjarmál		4.500	-
3.22.4.Útgjaldsskipanir		4.500	-

B. Játtanir

			Útr. -tús. kr.	Innt.
Útgjaldsskipanir:				
3.22.4.10.	Stuðul til upphaldspening (<i>Lógarbundin játtan</i>)	I	-	-
	Hjá fíggarnevndini (nýggj hövuðskonto)	BU	3.500	-
3.22.4.13.	Stuðul til atvikaþjálfargjöld (<i>Lógarbundin játtan</i>)	F	-	-
	Hjá fíggarnevndinni (nýggj hövuðskonto)	BU	1.000	-

Viðmerkingar

3.22.4. Útgjaldsskipanir

3.22.4.10. Stuðul til upphaldspening (*Lógarbundin játtan*)
Nýggj hövuðskonto

Í samband við skattalógarbreytingar verða ymsar frádráttarskipanir lagðar um til útgjaldsskipanir. Víst verður til uppskot til lögtingslög um stuðul til upphaldspening, lögtingsmál nr. 120/1996.

Nýggj sundurgreinað ætlan

tús. kr.		1997 BU
Útreiðslujáttan		3.500
Inntøkujáttan -		
01. Stuðul		
Útreiðslur		3.500
52. Stuðul til einstaklingar		3.500

3.22.4.13. Stuðul til atvikaþjálfargjöld (*Lógarbundin játtan*)
Nýggj hövuðskonto

Í samband við skattalógarbreytingar verða ymsar frádráttarskipanir lagðar um til útgjaldsskipanir. Víst verður til uppskot til lögtingslög um stuðul til atvikaþjálfargjöld, lögtingsmál nr. 110/1996.

Nýggj sundurgreinað ætlan

tús. kr.		1997 BU
Útreiðslujáttan		1.000
Inntøkujáttan		-
01. Stuðul		
Útreiðslur		1.000
52. Stuðul til einstaklingar		1.000

21. maí 1997 legði fíggjarnevndin fram söljóðandi:

Broytingarnppskot

Grein 8 Almanna- og heilsumál o.a.

A. Yviritt

Játtanaryviritt tús. kr.	Netto	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættan	430	430	-
Inntøkuættan	-	-	-
Anlegsættan	-	-	-
Heilsumál		430	-
8.20.3.	Sjúkrahús v.m.	430	-

B. Játtanir

		Útr. -tús. kr.	Innt.
Sjúkrahús v.m.			
8.20.3.25. Hvíldarheimið Naina (<i>Rakstrarjáttan</i>)	F	1.400	-
Hjá fíggjarnevndinni	BU	+430	-
Gera útbyggingina av matarhøllini lidna			

Vikmerkingar

8.20.3. Sjúkrahús v.m.

8.20.3.25. Hvíldarheimið Naina (*Rakstrarjáttan*)

Landsstýrið sendi í 1994 skriv um, at landsstýrið var sinnað til, at lata Hvíldarheimið Naina gera útbyggingina lidna, sum Hvíldarheimið Naina var í ferð við at gera, sum etlað við uppspardum peningi hjá Hvíldarheiminum. Uppsparingin er orsakað av, at Naina hevur fingið ov nógv útgoldnan rakstrarstuðul. Útbyggingin umfatar matarhøllina og kostar 350.000 kr. við mvg. Harafturat skal innbúgv keypast til matarhøllina fyri uml. 80.000 kr. Henda játtan hevur onga líkviditeisávirkan á landskassan, av tí at Naina hevur uppspart henda pening, men sjálv útreiðslan má játtast yvir fíggjarlógina. Við hesari útbygging, er tilsógnin, givin av landsstýrinum í 1994, endalig avgreidd, og endalig uppgjørd yvirfyri landskassan fer fram.

Nýggj sundurgreinað ættan

tús. kr.	1997 BU
Nettóútreiðslujáttan	1.830
Útreiðslujáttan	4.322
Inntøkujáttan	2.492
20. Vanligt virksemi	

	Útreiðslur	4.322
	11. Lønir o.a.	2.710
	14. Keypt av vörum og tenastum	650
208	15. Keypt av útbúnaði, netto	
	16. Leiga, viðlíkahald og skattir	376
	17. Avskrivningar	45
	19. Ymsar rakstrarútreiðslur	28
	75. Skráseting av keyps-MVG	305
	Inntøkur	2.492
	29. Ymsar takstrarinntøkur	-
	77. Flyting frá kommunum	1.724
	63. Vanligar flytingarinntøkur	760
	67. Rentuinntøku	8

2. viðgerð 23. maí 1997. § 2 samtykt við 22-0-1 atkvøðum. Brótingaruppskot til § 3 samtykt við 23-0-0 atkvøðum. § 3, konto 3.11.1.17 samtykt við 16-0-8 atkvøðum. § 3 soleiðis broytt samtykt við 19-4-1 atkvøðum. § 5 samtykt við 24-0-0 atkvøðum. Brótingaruppskot til § 8, konto 8.20.3.25 samtykt við 21-1-1 atkvøðum. § 8 soleiðis broytt samtykt við 21-3-0 atkvøðum. At málið skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 22-1-0 atkvøðum.

3. viðgerð 30. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 24-0-0 atkvøðum

Løgtingslóg nr. 116, 18. júní 1997.
F.L. j.nr. 2500-22/97

143 Sáttmálaskjal um Útnorðurs Ráðið

Ár 1997, fríggjadagin 16. mai legði Lisbeth L. Petersen, lögtingskvinnu, vegna Jógvan Durhuus, Jørgen Niclasen, Henrik Old, Ernst Hansen og Jákup Olsen fram soljóðandi:

U P P S K O T

til

santýktar,

Løgtingið santýkkir soljóðandi sáttmálaskjal um Útnorðurs Ráðið:

Sáttmálaskjal um Útnorðurs Ráðið

Við teirri sannkenning

at Føroyar, Grønland og Ísland, londini í útnorðri, hava somu áhugamála at varðveita og hava eftirlit við, hvussu londini gagnnýta livandi og annað tilfeingi í londunum í útnorðri,

at hetta tilfeingið hevur almiklan týdning fyri londini, búskaparlíga, mentanarlíga og í framtíðar menning,

at tað er týðningarmikið at varðveita og hava eftirlit við tí livandi tilfeinginum í londunum í útnorðri, skal tað gagna hesum londum og heiminum øllum til lívbjargingar,

at londini ásanna, hvussu neyðugt tað er at styrkja og menna tað mentanarlíga, handilslíga og samferðslulíga samstarvið og samstarvið all annars, og

at londini, styrkja og menna tey samstarvið, gera sít til í øllum góðum at fremja samtilveru í heiminum:

eru vit kosnir tingmenn á Føroya Løgtingi, Landstingi Grønlands og Altingi Íslands grundað á samtyktir á Føroya løgtingi 27. januar í 1981, Landstingi Grønlands 23. mai í 1985 og Altingi Íslands 19. mai 1981 um samstarv tinganna millum, á fundi í Nuuk 24. september í 1985 komin á samt um, at eitt fœrnligt sáttmálaskjal, sum ásetir samstarvsstevnuna, er neyðugt. Vit santýkkja og viðurkenna við hesum hetta sáttmálaskjal, hvørs avgerðir eru fesar soljóðis á blað:

1. kapittul

§ 1. Útnorðurs ráðið er samstarvsfelagsskapur ímillum Føroya Løgtings, Landsting Grønlands og Alting Íslands.

§ 2. Stevna ráðsins er:

- a. at samstarva um áhugamálini hjá londunum í útnorðri.
- b. Saman at varða av tilfeingi og mentan í londunum í útnorðri, hjálpa til at menna áhugamála í útnorðri um stjórnir og landsstýri, ikki minst, tá ið álvarsum mál stínga seg upp um, hvussu tilfeingið skal verða skipað, dálkan o.a.
- c. Fremja samstarv hjá stjórnun og landsstýrum í útnorðri.

- d. At arbeiða saman við Norðurlandaráðnum og vera millumliður í áhugamálum hjá londunum í útnorðri í norðurlenskum samstarvi.
- e. Verða millumliður at rækja tingsamstarv innillum samstarvssiovnar í útnorðri, aðrar millumlanda og aljóða samstarvsbólkar og eisini arktiska tingsamstarvið.

§ 3. Stevnur ráðsins verða framdar við:

- a. Tilmælum til stjórnir og landsstýri og áheitunum á tey.
- b. Samstarvi við ráðharrar í tí ávísá málunum og landsstýrisineno.
- c. Virknum arbeiði í norðurlenskum samstarvi.
- d. Samstarvi við aðrar partar í útnorðursamstarvi m.a. Útnorðursgrunnin og Samstarvsnevndina í útnorðri.
- e. Samstarvi við arktiskar stovnar og felagsskapir.
- g. Skipa fyri stevnum og fundum.
- c. Verða millumliður í kunning.

2. kapittul

§ 4. Føroya Løgting, Landsting Grønlands og Alting Íslands velja innillum tingmenn sínar 6 ráðslimír og 6 vararáðslimír í ráðið. Ráðslimírnir verða valdir eftir, hvussu stórir flokkarnir á tingi eru, og eftir fyriskipanunum í hvørjum landi sær. Verður landssendinevnd broytt, verður hon somuleiðis broytt eftir fyriskipanunum í hvørjum landi sær.

§ 5. Ráðið er viðtøkuført, tá ið allar trýggjar landssendinevndinar eru umboðaðar, og hvør landssendinevndin er umboðað við fleirtali.

§ 6. Formaðurin fyri ráðnum verður valdur til skiftis úr landssendinevndunum at sita í eitt ár í sent.

§ 7. Á hvørjum regluligum ráðsfundi verður settur trýmannaformansskapur. Í formansskapinum eru ráðsformaðurin og ein limur úr hvørjari av hinum landssendinevndunum. Formansskapurin hevur innillum regluligu ráðsfundinar hægsta avgerðarvald í viðurskiftinunum í ráði útnorðurs.

3. kapittul

§ 8. Formaðurin boðar til regluligu ráðsfundinar og skuldi tað gjørst neyðugt, aðrar fundir, at verða ta tíð og á tí staði, ráðið ger av.

§ 9. Fleirtalið av ráðslimunum kann um formannin boða til eykatundar, formaðurin ger av fundarstaðin.

§ 10. Á ráðsfundum kann verða tikið til umrøðu hvørt eitt evni, ið kann verða av áhuga í samstarvinum.

§ 11. Ráðið kann gera av tilmælt til eitt ella fleiri lond sbr. 1. kapitli parti 3a. Tá ið tilmælið verður sent, skal verða boðað frá, hvussu nógvir ráðslimír eru fyri tilmælinum.

§ 12. Á regluligu ráðsfundinum gevur formansskapurin frágreiðing um arbeiðið í skeiðunum, ið farið er.

og leggur samuleiðis fram uppskot til arbeidsætlan í næsta ári.

§ 13. Á regluliga ráðsfundinum leggur formansskapurin fram ársroknskap, samuleiðis fíggarætlan fyri næsta ár.

4. kapittul

§ 14. Ráðskostnaðurin verður soleiðis býttur landanna millum: Ísland rindar 50%, Føroya rinda 25% og Grønland rindar 25%.

§ 15. Ráðskostnaðurin skal verða goldin skrivstovuni hvørt ár innan 1. februar.

§ 16. Hvørt landið sær ber kostnaðin fyri lutin hjá ráðslimum sínum í samstarvinum. Hvørt landið sær rindar skrivstovuhalðið fyri ráðslimir sínar.

5. kapittul

§ 17. Ráðið setir ráðsskrivara at sita í mesta lagi 4 ár í senn. Skrivarin hevur skrivstovu í tinginum í einum av limalondunum eftir avgerð formansskapsins og hevur neyvt samstarv við skrivstovuna, sum umsitur viðurskipti Norðurlandaráðsins, samuleiðis aðrar norðurlenskar stovnar í londunum. Sáttmáli verður gjørdur við tingið, har skrivstova ráðsins er, hvussu skrivstovuútreiðslurnar skulu verða býttar.

6. kapittul

§ 18. Gjørd verður starvsskipan at fremja fyriskipanir og ætlanir í sáttmálaskjalinum. Starvsskipanin verður lögð fyri regluliga ráðsfundin til samtyktar.

7. kapittul

§ 19. Hetta sáttmálaskjal verður skrivað á danskum, føroyskum, grønlandskum og íslenskum, øllum málum javngildum.

§ 20. Sáttmálaskjalið skal verða samtykt á Føroya Løgtingi, í Landstingi Grønlands og í Altingi Íslands, áðrenn tað kemur í gildi. Sama er galdandi fyri broytingar í sáttmálaskjalinum.

Viðmerkingar:

Frágreiðing um virksemið í Tingmannaráð Útnorðurs varð lögð fram á lögtingi 2. februar 1996 sum lögtingsmál nr. 41/1995 og er lögð við sum skjal.

Eitt arbeidsbólkur við tveimum umboðum úr ávikavíst Føroyum, Grønlandi og Íslandi hevur síðan ársfundin í Qaqortoq í august 1995 arbeitt við uppskoti um broytingar í sáttmála og reglugerð. Frágreiðing um

gongdina í mállnum varð lögð fram og viðgjörd á ársfundi í juni 1996 í Vestmannaeyum, og er arbeðsbólkurin nú samdur um at leggja fyrí Føroya Løgting, Landsting Grønlands og Alting Íslands til góðkenningar uppskot til broytt sáttmálaskjal, so virkast kann eftir nýggju viðtøkunum og sáttmála á komandi ársfundi í Føroyum í juni í ár.

Eftir uppskotinum til nýtt sáttmálaskjal, skal ráðið hava fastan skrivara. Kostnaðurin verður býttur landanna millum soleiðis at Ísland rindar 50%, Føroyar rindar 25% og Grønland rindar 25%. Skrivari er seltur í fyríblisstarv, sum verður fíggjað við stuðuli frá Norðurlanda Ráðharraráðnum. Kostnaðurin fyrí 1997 er býttur soleiðis, at Ísland rindar 1/3, Norðurlanda Ráðharraráði 1/3, Føroyar 1/6 og Grønland 1/6. Føroyski parturin fyrí 1997 er kr. 60.000,-, ið er játtaður á fíggjarløgtingslógini 1997. Skjalið, ein, 41/1995, er burturúrtikið í lögtingstíðindum.

1. viðgerð 21. mai 1997. Mulið varð beint til 2. viðgerð attan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 26. mai 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 26-0-0 atkvøðum.

144 Skipan um fyrisiting av várgýtandi norðurhavssildini.

Ár 1997, týsdagin 27. mai legði løgmaður vegna landsstýrið fram söljóðandi

U p p s k o t

til

samtyktar

Vísandi til § 52 í løgtingslóg nr. 103 frá 26. juli 1994 um stýrisskipan Føroya og til §§ 23, 24 og 26 í løgtingslóg nr. 28 frá 10. mars 1994 um vinnuligan fiskiskap, við seinnti broytingum, góðkennir løgtingið hjá lögdu skipan um fyrisiting av várgýtandi norðurhavssildini.

Vlønmerkingar

Tann 14. desember 1996 varð samja gjørd millum strandalondini Føroyar, Ísland, Noreg, Russland og ES um eina skipan um fyrisiting av várgýtandi norðurhavssildini fyri 1997.

Norðurhavssildin er vaksin og lykist at taka upp silt vanliga ferðingarmynstur. Fyri 1996 komu tey 4 strandalondini Ísland, Føroyar, Noreg og Russland ásamt um eina heildarveidu, men ES ásetti sær sjálvt eina sildakvotu.

Nú er ein 5-landa avtala gjørd millum strandalondini Føroyar, Ísland, Noreg, Russland og ES. Henda avtala verður mett at vera sera góð fyri stovnin, sum nú fær møguleika at menna seg aftur undir eftirliti og skynsamari stovnsrøkt.

Avtalan ásetur ikki endaliga býtið millum strandalondini, men partarnir eru samdir um frambaldandi at kanna ferðingarmynstrið hjá sildini og at nýta ferðingarmynstrið sum ein part í ásetingini av býtinum millum londini. ST-avtalan um ferðandi fiskastovnar verður eisini nýtt sum grundarlag fyri umsitingini av stovninum.

5-landa avtalan er viðgjørd av NEAFC-felagsskapinum, sum síðani hevur ásett tann partin, sum kann veiðast í altjóða sjógvi fyri hvørt einstakt limaland. Føroyska kvotan fyri 1997 er 82.000 tons, harav 25.000 tons kunnu veiðast í altjóða sjógvi. Strandalondini hava øll avtalað, hvussu nógv tey vilja loyva hvørjum øðrum at veiða í sínum egna sjógvi.

Avtalan frá 14. desember 1996 er hjáløgd.

27. mai 1997 skeyt formðurin upp at frávíkja tífðarfrestini samhætt § 85 í tingskipanini óá øllum viðgerðarstigum. Hetta varð samtykt við 22-0-0 atkvøðum.

1. viðgerð 28. mai 1997. Málið varð heint til 2. viðgerð í atlan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 29. mai 1997. Uppskotið til samtyktar samtykt við 21-0-0 atkvøðum.

AGREED RECORD

OF CONCLUSIONS OF FISHERIES CONSULTATIONS ON THE MANAGEMENT OF THE NORWEGIAN SPRING SPAWNING HERRING (ATLANTO-SCANDIAN HERRING) STOCK IN THE NORTHEAST ATLANTIC FOR 1997

1. A Delegation of the European Community headed by Mr. Ole TOUGAARD, a Delegation of the Faroe Islands headed by Mr. Kaj P. MORTENSEN, a Delegation of Iceland headed by Mr. Jóhann SIGURJÓNSSON, a Delegation of Norway headed by Mr. Dag Erling STAI and a Delegation of the Russian Federation headed by Dr. Vjacheslav K. ZILANOV met in Oslo from 12 - 14 December 1996 to consult on the management of the Norwegian Spring Spawning Herring (Atlanto-Scandian Herring) stock for 1997. The meeting was a continuation of a previous meeting held in London 18 - 19 November 1996.
2. The Heads of Delegations agreed to recommend to their respective authorities the arrangements for the regulation of the Norwegian Spring Spawning Herring (Atlanto-Scandian Herring) stock in 1997 set out in the Annex to this Agreed Record.
3. This Agreed Record, including the bilateral arrangements related to the implementation of this Agreed Record, shall be applied provisionally from 1 January 1997 and enter into force when all Parties have notified each other of the completion of their necessary procedures.

Done at Oslo on 14 December 1996 in five originals in English. The Parties shall agree on official texts of this Agreed Record in English, Faroese, Icelandic, Norwegian and Russian.

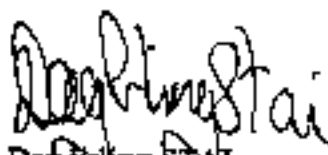
Ole TOUGAARD
For the Community Delegation

Kaj P. MORTENSEN
For the Delegation of the Faroe Islands

Jóhann SIGURJÓNSSON
For the Delegation of Iceland

Dag Erling STAI
For the Delegation of Norway

Vjacheslav K. ZILANOV
For the Delegation of the Russian Federation

ANNEX

1. The Parties agreed to take as a basis a TAC (total allowable catch) for the Norwegian Spring Spawning Herring (Atlanto-Scandian Herring) stock, hereinafter referred to as herring, of 1,500,000 tonnes in 1997.
2. In keeping with the above, the Parties agreed to restrict their fishing on the herring stock in 1997 to a maximum limit of 1,498,000 tonnes on the basis of the following quotas:

The European Community	125.000 tonnes *	
The Faroe Islands and Iceland	315.000 tonnes *	82. * 233
Norway	854.000 tonnes	
The Russian Federation	204.000 tonnes	

3. Further arrangements, including arrangements for access and other conditions for fishing in the respective zones of fisheries jurisdiction of the Parties, are regulated by bilateral arrangements.

* Within the bilateral arrangements, the Faroe Islands and the European Community will exchange 5.000 tonnes.

Norðhavssild 1997			
		Kvota (tons)	
Mest loyvda velda		1.498.000	
ES		125.000	
Føroyar og Island		315.000	
av hesum	Føroyar	82.000	
	Island	233.000	
Noreg		854.000	
Russland		204.000	
Russland goymt til varðveiting av stovni		12.000	
Føroyska kvotan		82.000	
av hesum	Føroyar flutt til ES	5.000	
	Noreg flutt til Føroyar	2.500	
Føroyar netto		79.500	
Føroysk veiðirættindi inni hjá øðrum			skipatal
I islandskum sjógvi		øil kvotan	
I norskum sjógvi og við Jan Mayen		37.000	15
	harav í NØS	30.000	
I ES-sjógvi		12.500	21
Veiðirættindi hjá øðrum í føroyskum sjógvi			skipatal
Island		øil kvotan	
Noreg		37.000	40
ES		12.500	21
Russland		7.500	

145 Eykajáttanarlóg mai 1997.

26. mai 1997 skutu tingmennirnir Atli Hansen, Jóannes Eidesguard, Óli Breckmann, Óli Jacobsen, Sune Jacobsen, Kjartan I. Joensen og Bjarni Djurholm upp at frávikja tíðarfreistini sbrt. § 85 í tingskipanini á øllum viðgerðarstigum í løgtingsmáli nr. 145/1996: Uppskot til eykajáttanarlóg fyri mai 1996. Hetta varð samtykt við 27-0-1 atkvøðum

Ár 1997, týsdagin 27. mai legði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, vegna landsstýrið fram soljóðandi:

Uppskot til eykajáttanarlóg fyri mai 1997

Almennar viðmerkingar

Høvuðsyvirlit

§ 8. Heilsumál og almannamál o. a.

8.21.9. Dagstovnar

8.21.9.01. Dagstovnar

Almennar viðmerkingar

Fyriliggjandi uppskot verður lagt til løgtingsins viðgerð, av tí at uppskotið hevur skund.

Av tí at long tíð er til eftir Ólavsøku, tá næsta eykajáttanarlóg kann leggjast fyri løgtingið, hevur landsstýrið hildið tað verið neyðugt, at biðja um nýtslu av serreglum í Tingskipan Føroya í løgtings § 54 stk. 2, sum ásetur, at uppskot kann verða lagt fram eftir 5. mars í tingári, um tað hevur skrivliga átekning frá 17 tingmonnum.

Í fyriliggjandi uppskoti eru rakstrarútreiðslurnar øktar við 1.581 mió.kr. Almanna- og heilsudeildin hevur fingið tilsvareandi inntøkur, sum stava frá endurrindan frá Tryggingarsambandinum. Uppskotið er sostatt útreiðsluneutralt.

Økta játtanin á almannaøkinum kemur ikki komandi fíggarár at viðføra øktar játtanir. Landsstýrismaðurin í almannamálum arbeiðir við ætlanum um broytt býti millum land og kommunur á dagansingarøkinum, soleiðis at landskassans partur røkkur til fleiri ansingarpláss.

Hövuðsýrirlit

Fykajáttanir

Túsund kr.		Rakstrarættlan		Lögguættlan
		Útreiðslur	Inntøkur	
§ 1.	Lögtingið	-	-	-
§ 2.	Løgmannsfyrirsíting v.m.	-	-	-
§ 3.	Fíggjarmál o.a.	-	-	-
§ 4.	Mentan og samskipti o.a.	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	24. Mentan	-	-	-
	35. Sjóvinna	-	-	-
	38. Samferðsla og samskipti	-	-	-
§ 5.	Fiskivinna	-	-	-
§ 6.	Vinnumál	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	33. Landbúnaður	-	-	-
	36. Aling	-	-	-
	37. Handil og vinna annars	-	-	-
§ 7.	Útbúgvíng og grønsking	-	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	23. Útbúgvíng og grønsking	-	-	-
	30. Umhvørvi	-	-	-
§ 8.	Almanna- og heilsumál o.a.	1.581	-	-
	11. Felagsútreiðslur	-	-	-
	20. Heilsumál	-	-	-
	21. Almennamál	1.581	-	-
	22. Íbúðarmál	-	-	-
	39. Arbeidsmarknaður	-	-	-
Tilsamans		1.581	-	-
§ 20.	50. Rentur	-	-	-
§ 20.	52. Skattir og avgjöld	-	-	-
§ 20.	54. Ríkisstuðul	-	-	-
Tilsamans		1.581	-	-
Rakstrar-, lög- og útlánsættlan R.L.U.		Útreiðslur 1.581	Inntøkur -	Yvirskot -1.581

§ 8. Heilsumál og almennamál o.a.

A. Yvirllit

Játtanaryvirllit

Túsund kr.	Nettotál	Útreiðslur	Inntøkur
Útreiðsluættlan	1.581	1.581	-
Inntøkuættlan	-	-	-
Lögguættlan	-	-	-

Almennamál

1.581

8.21.9. Dagstovnar

1.581

B. Játtanir

			Útreiðslur tús. kr.	Inntøkur
8.21.9.	Dagstovnar			
8.21.9.01.	Dagstovnar	J	49.028	-
		EYJ	1.581	-

Viðmerkingar

8.21.9. Dagstovnar

8.21.9.01. Dagstovnar

Tørvurin á barnaansing kring landið er sera nógv vaksin ta seinastu tíðina, tí boð hevur verið eftir arbeiðsmegi. Almanna- og heilsumálastýrið hevur í ár fingið 8 umsóknir frá ymsum kommunum og har ímillum triggjar frá Tórshavnar kommunu. Søkt verður um nýggja dagrøktarskipan, at hækka núverandi normeringar og at viðka tilboðið við royndarskipanum.

Talan er um:

- nýggja dagrøktarskipan við 20 plássum í Haldórsvíkar kommunu
- nýggja dagrøktarskipan við 40 plássum í Leirvíkar kommunu
- nýggja dagrøktarskipan við 20 plássum í Porkeris kommunu
- uppnormering av dagrøktarskipanini við 10 plássum í Vági
- uppnormering av dagrøktarskipanini við 20 plássum í Runavíkar kommunu, mettur kostnaður frá 1. aug. til 31. des. 1997: 655.000 kr.
- framhaldandi virkseini av skúlabarnaansingini í Tórshavnar kommunu, mettur kostnaður frá 1. aug. til 31. des. 1997 fyri 200 børn: 768.000 kr.
- royndarvirkseini við útibarnagarði í Tórshavnar kommunu mettur kostnaður frá 1. aug. til 31. des. 1997 fyri 20 børn: 158.000 kr.

Fyri tíðina 1. aug. 1997 til 31. des. 1997 kemur henda hækking at kosta landskassanum:

1.581.000 kr.

Sundurgreinað ætlan

tús. kr.	J	EYJ	J+EYJ
Útreiðslur	49.028	1.581	50.609
01. Dagstovnar			
Útreiðslur	49.028	1.581	50.609
54. Stuðul	19.635	-	19.635
72. Flytingar til kommunur	29.393	1.581	30.974

1. viðgerð 28. maí 1997. Málid varð beint til 2. viðgerð utan nevndarviðgerð.

2. viðgerð 29. maí 1997. Uppskot samtykt við 21-0-0 atkvæðum. At málid skuldi fara soleiðis samtykt til 3. viðgerð samtykt við 21-0-0 atkvæðum.

3. viðgerð 30. maí 1997. Uppskotið sum samtykt við 2. viðgerð endaliga samtykt við 25-0-0 atkvæðum

Løgtingslóg nr. 117, 18. júní 1997.

100-1 Fyrirspurningur til John Petersen, landsstýrismann, viðv. mánaðarligum minstaforvinningi til skrásettar útróðrarmenn.

Ár 1996, hósdagin 15. august boðaði formaðurin frá onnanfyrinevnda fyrirspurningi frá Heima O. Heinesen, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrirspurningur

1. Hvat ætlar landsstýrismaðurin at gera við, at útróðrarmenn verða mótróknaðir meira enn ein mánað aftur í tíðina, ella er landsstýrismaðurin vitandi um hesi viðurskifti?
2. Um so er, at tað er neyðugt við rætting í lógini, leggur landsstýrismaðurin so broytingaruppskot fyrí tingið, sum fær gildi frá sama degi, sum lógin um mánaðarligan minstaforvinning til skrásettar útróðrarmenn kom í gildi, 1. juni 1996?

Viðmerkingar:

Áðrenn løgtingið fór í summerfrí, samtykti tingið lógina um mánaðarligan minstaforvinning til skrásettar útróðrarmenn, samstundis varð lógin um dagligan minstaforvinning tikin av.

Nú er undirritaði gjørdur varðugur við, at lógin ikki verður umsitin soleiðis, sum tingið ella undirritaði sum uppskotsstillari hevði ætlað.

Tá ið lógaruppskotið var til viðgerðar í vinnunevndini, var landsstýrismaðurin John Petersen, umboðandi fólkatlakkir, sjálvur við at viðgera uppskotið og vildi hann hava broytt seinasta punktum í grein 4, sum er soljóðandi: "*Øll onnur inntøka, forvunnin á landi, skal mótróknað beinleiðis frá mánaðarliga minstaforvinninginum.*"

Tað sum umsitingin hjá landsstýrismanninum nú ger, er, at tey mótrókna inntøku, sum er forvunnin mánaðar frammanundan og útgoldin í mánaðinum aftaná. Eg havi hoyrt dømi um útróðrarmenn, sum eru mótróknaðir fyrí inntøku beint aftur til apríl mánað.

30. september 1996 varð við 30-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrirspurningin skuldi svarast.

11. oktober svaraði John Petersen, landsstýrismaður, fyrirspurningin soleiðis:

Svar

- ad 1. Landsstýrismaðurin er ikki vitandi um, at útróðrarmenn, har neyðug skjalprógvan um nær inntøkan er vunnin, eru latin Lønjavningargruninum, verða mótróknaðir meira enn ein mánað aftur í tíðina.

Ein trupulleiki er tó við inntøkum, sum eru vunnar hjá øðrum arbeiðsgevara, enn tí útróðrarfari, sum útróðrarmaðurin er tilmeldaður skipanini við mánaðarligum minstaforvinningi. Upplýsingar um hesar inntøkur fær Lønjavningargrunnurin frá Toll- og Skattstovuni. Listarnir frá Toll- og Skattstovuni vísa bert tann dato, tá inntøkan er góldin um A-skattaskipanina. Lønjavningargrunnurin hevur soleiðis ikki møguleika at síggja, um inntøkan er vunnin í mánaðinum hon er útgóldin, ella um hon er vunnin í einum mánaða frammanundan.

Lønjavningargrunnurin hevur tí í fyrstu atløgu valt at rokna allar aðrar inntøkur enn fiskipart at vera vunnar í mánaðinum tær verða útgoldnar, av tí at Lønjavningargrunnurin ikki hevur arbeiðsorku til at kanna allar hesar inntøkur, harav tær flestu helst eru vunnar í sama mánaði sum útgaldið verður. Kann persónur hinvegin skjalprógva fyri Lønjavningargrunninum, at inntøkan ikki er vunnin í sama mánaði, sum hon er útgoldin, so tekur Lønjavningargrunnurin bædd fyri hesum við avrokning av mánaðarlíga minstaforvinninginum.

Sum skjalprógvan hevur Lønjavningargrunnurin kravt skrivliga vátan frá Toll- og Skattstovuni um, nær inntøkan er vunnin. Hesa skjalprógvan kann Toll- og Skattstovan ikki veita, av tí at har á stovninum verður bert bókingardagurin skrásettur. Lønjavningargrunnurin fer tí framvir at góðtaka vátan frá arbeiðsgevaranum um, nær inntøka er vunnin.

ad 2. Við tað at persónurin bert skal skjalprógva fyri Lønjavningargrunninum nær inntøkan er vunnin, verður ikki mettt, at mótrokning í inntøku meira enn ein mánað aftur í tíðina, er nakar trupulleiki. Tí er ikki neyðugt at gera rættingar í lógini hesum viðvíkjandi.

100-2 Fyrispurningur til Sámai Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi flogvøllinum í Vágum.

Ár 1996, hósdagin 15. august boðaði formaðurin frá niðanfyristandandi fyrispurningi frá Heina O. Heinesen, lögtingsmanni:

Fyrispurningur

1. Nær hava danir fingið ognarrættin til flogvøllin í Vágum?

2. Hvussu nógv hava teir galdið fyri vøllin?

Viðmerkingar:

Í seinastuni hevur landsstýrismaðurin í samferðslumálum í fjølmiðlunum lagt stóran dent á, at flogvøllurin í Føroyum er danskur, tað vil siga dansk ogn.

Eftir tí, sum eg havi fingið at vita um hetta mál, er stóðan ein heilt onnur. Tað kundi tí verið sera áhugavert at fingið eina almenna frágreiðing um hetta her á Føroya lögtingi.

Undir krígunum valdu bretar at leggja flogvøllin í Vágum, men orsakað av, at krígsstøðan broyttist, varð vøllurin ikki liðugur. Startbreytin varð tí bert umleið 1.100 m long. Eftir krígsløk létu bretar Føroyum flogvøllin, sum kuan at liggja ónýttur til 1963, t.v.s. í umleið 20 ár.

30. september varð við 31-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

30. oktober svaraði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Í august mánaði í ár bleiv rættuligt orðaskifti um flogvallaviðurskiptini í Føroyum.

Vitjanin hjá danska ferðslumálaráðharranum Jan Trøjborg og syndarliga flogvanlukkan í Vágum gjørdi, at áhugi fjølmíðlanna varð rættuliga stórur.

Í hesum sambandi bleiv víst til, at grundin fyri at danska ferðslumálaráðið hevði áðingá fyri flogvallaviðurskiptunum í Føroyum, er tann, at loftferðslumál standa á lista B í heimastýrisslóginum, og eru ikki yvirtikin sum sermál.

Ísini bleiv víst til, at ein møgulig útbygging á hesum øki hekk saman við, at Statens Luftfartsvæsen longu hevur ein flogvøll í Føroyum.

Undirritaði er ikki klárur yvir, um orðavalið í hesum orðaskifti hevur verið so óheppið, at ístaðin fyri at úttala seg um at Statens Luftfartsvæsen hevur ein flogvøll í Føroyum, so hevur verið sagt, at Statens Luftfartsvæsen eigur ein flogvøll í Føroyum.

Fyri at eingin misskiljing skal vera í hesum sambandi, skal gerast vart við:

ad 1. Danir hava ikki fingið ognarrættin til flogvøllin í Vágum. Eftir seinni heimsbardaga fekk Føroya Løgting flogvøllin í Vágum til ognar frá bretum og lögtingið framdi ognartøku av tí lendi, ið fari var undir vøllin.

Tá ið Sørvágur í 1964 varð matrikulerað eftir matrikuleringslóginum frá 1962, varð flogvøllurin skrásettur sum matr. nr. 427 í Sørvágs bygd, við Føroya Løgtingi sum eigara. Økið var tá 47.300 m². Í 1977 varð nýggj ognartøka framd til viðkan av flogvøllinum, og í dag er matr. nr. 427 tilsamans 781.742 m².

Eftir avtalu frá 26. apríl 1963 millum Statens Luftfartsvæsen og Føroya Landsstýri skal flogvøllurin rekast av Statens Luftfartsvæsen, sum fær flogvøllin ókeypis til nýtslu.

ad. 2. Danir hava einki gildið fyri vøllin, tí teir hava ikki yvirtikið ognarrættin til flogvøllin.

100-3 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi sølu av Teistanum.

Ár 1996, hósdagin 10. oktober boðaði formaðurin frá niðanfyrirstandandi fyrispurningi frá Jóannes Eidesgaard og Henrik Old, løgtingsmönnum:

Fyrispurningur

1. Hvi valdi landsstýrið heldur at selja Teistan enn Smyril?
2. Hvar var söluprísurin fyri Teistan?
3. Um Smyril ikki verður seldur, skal hann so røkja Suðuroyarsiglingina allar vikudagar, ella skal hann takast úr siglingini fyri eisini at røkja Aberdeen-leiðina?
4. Um Smyril verður seldur, hvørjar ætlanir hevur so landsstýrið við øðrum skipi til Suðuroyarsiglingina? Hvørjar tankar ger landsstýrismaðurin sær um stødd og ferð hjá einum slíkum skipi?
5. Hvørjir ítøkiligir, fíggarligir og praktiskir fyrimunir kann landsstýrið vísa á, tá talan er um at privatisera Aberdeen-leiðina?
6. Hvussu nógv starvsfólk hjá Strandfaraskipum landsins missa arbeiði, um henda privatiseringsætlan verður veruleiki?
7. Hvørji útlit eru fyri, at túratalið fyri Suðuroyarsiglingina kann økjast?
8. Hvørja frágreiðing hevur landsstýrismaðurin til, at Aberdeen-leiðin sambært fíggarlógaruppskotinum gav góðar 6 mió. kr. í halli í 1995, men eitt yvirskot upp á knappar 4 mió. kr. í 1996?
9. Hvørja frágreiðing hevur landsstýrismaðurin til, at Suðuroyarleiðin sambært fíggarlógaruppskotinum hevði 11,3 mió. kr. í halli í 1995, 3,6 mió. kr. í halli í 1996 og ætlandi 9,8 mió. kr. í halli komandi ár?

Viðmerkingar

Landsstýrið hevur samtykt, at ferðamannaskipið á Suðuroyarleiðini Teistin skal seljast til Italiu, og at hesin skal latast nýggju eigarinum 15. november. Samstundis varð sagt, at ætlan landsstýrisins var, at Smyril skuldi setast inn í Suðuroyarsiglingina, og at landsstýrið leitaði eftir øðrum skipi til at røkja rutuna til Aberdeen. Endaliga varð eisini boðað frá, at landsstýrið ætlaði, at privatir skuldu yvirtaka rutuna til Skotlands.

At skipini hjá SL standa á sölulista er vanligt, og sjálvandi skal landsstýrið innhugsast støðuna, er tað so, at eitt boð fyriliggur, sum kann verða til okkara fyrimuns.

Eisini eigur SL alla tíðina at arbeiða við spurninginum, at skipini ikki verða ov gomul, og at neyðug stig verða tikin til tess at endurnýggja hesi skip.

Um hugt verður eftir, hvørji av skipunum hjá SL eru elst og treingja mest til at verða útskipt, so fara vit at ivast í, um Teistin ella Smyril eru tey fyrstu, men hin vegin so vita vit, at tey strongu krøvini, sum nú verða sett ferjum, kunnu gera, at júst ábøtur á hesar ferjur kunnu gerast kostnaðarkrevjandi.

Men tað nýggjasta, vit hava hoyrt um hesar ætlanir, er, at landsstýrið eisini ætlar at selja Smyril. Um hetta gerst veruleiki, so vita vit, at neyðugt verður at útvega nýtt skip til Suðuroyarsiglingina, og tað hevur okkara stóra áhuga at frætta nærri um hesa ætlan.

Um bert tað eina skipið skuldi seljast, so undrar tað mong, hví landsstýrið hevur valt júst at selja Teistan og ikki Smyril, tá Teistin er tað betra skipið til at røkja Suðuroyarsiglingina.

Eitt annað, sum uttan íva eisini undrar mong og kanska serliga okkurt fíggismenn, er, hví söluprísurin fyri Teistan skal dyljast sum mansmord. Teistin er jú almenn ogn, so söluprísurin hevur sjálvandi almennan áhuga.

Suðuroyingar flestir vildu fegin havt túratalið økt við kanska 3 túrtum um vikuna. Men sjálvsagt hetta kostar, og útrokningin sigur 1 mió. kr./túr. Men tá hugt verður eftir fíggjarlógaruppskotinum, so sæst, at Skálafjarðarleiðin júst hevur eitt undirskot upp á 3 mió. kr.

Viðvíkjandi privatiseringsætlanini hjá landsstýrismanninum, so eiga vit at minna á, at privatir hava verið á hesi rutuni, men góvust. Vit elga samstundis at ávara um, at eitt nú íslendingar heldur enn fegnir vilja sleppa at yvirtaka hesa rutuna, serliga við úllitinum fyri einari færoyskari oljuvinnu.

Við hesum viðmerkingum fara vit at seta landsstýrismanninum í samferðslumálum henda fyrispurning.

11. oktober 1996 varð við 19-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

20. november svaraði Símal Petur í Grind, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Ferjuvanlukkurnar seinastu árin hava ført við sær ógvuslig krøv til ferjur í Norður-europa. Krøvini eru nakað linari á sokallaðum vardum sjóðki.

Suðuroyartjørður er ikki vart sjóðki, so Suðuroyarskipið kemur undir øll tey krøv, sum koma, uttan undantak.

Krøvini koma stígvíst; soleiðis fekk Smyril lukkað gronina fyri góðum ári síðani, og Teistin stendur fyri sama umgangi, upplýsir Strandferðslan.

Seinni kemur so inndeiling av bíldekkinum og broytingar í hjargingarútgæðini. Sambært Strandferðsluni kann hetta gott koma at vera 10 - 12 mió. kr. fyri hvørt skipi.

Eingin loyna er tað, at Smyril ikki er nøktandi flutningsgjar til økta eftirspurningin á Aberdeen-leiðini.

Smyril hevur verið í Føroyum í 21 ár og Teistin í 16 ár, og eru teir gott 27 ára gamlir, so ein fløga í nýggj skip má metast at vera nøtt.

Landsstýrið arbeidir tí frum ímóti at fáa nýtt skip til Suðuroyarsiglingina.

ad. I. Tilboð hava verið uppá bæði Smyril og Teistan. At Teistin var tann fyrsti, sum bleiv seldur, komst millum annað av, at nakað av peningi longu í vetur skuldi brúkast til at lata gronina aftur á Teistanum.

Smyril varð nýklassaður í vár, so skal ein hava annan av bátunum siglandi um Suðuroyarfjørð eina tíð afturat, so er eingin yvi um, at tað var rætt at selja Teistan.

ad. 2. Strandferðslan og Landsstýrið metta, at tað var ikki rætt at uppgæva prísir á Teistanum, tá tað kundi ávirka söluprísir á Smyril, sum jú eisini stendur á sölurista. Men tá spyrjararnir fáa viðhald frá lögtinginum um at söluprísir skal upplýst, so skal eg upplýsa, at Teistin er seldur fyri 13 milliónir danskar krónur netto. Harafturat hava vit bjargingarútgjöld, lossi- og lastfambøð eftir.

ad. 3. Ætlanin er, at Smyril skal røkja Suðuroyarsiglingina eftir galdandi ferðaætlan.

ad. 4. Ætlanin er, at nýtt Suðuroyarskip skal vera meira nýmótans enn Teistin og Smyril, hava eina betri dekhædd, vera meira arbeiðsligt og hava umleið somu stødd og ferð.

ad. 5. Viðvíkjandi ítøkiligum fíggarligum og praktiskum fyrirmonum við privatisering, so verður met, at ein privatisering lættur um mangan tungu arbeiðsgongdina, og gevur eina forrætningsmæssigt (kommercielt) lættari drivna fyrirøku. Eisini gevur hetta ein øktan effektivitet og lættur um landskassafiskoyti.

ad. 6. Strandferðslan upplýsur, at umleið 30 ársverk vera burtur úr teirra høpi.

ad. 7. Roknskapirnir vísa, at dupulttúrar til Suðuroyuna eina ferð um vikuna kosta góða millión í fiskoyti, so tað er spurningur um pengar. Ætlandi verður eitt nýtt Suðuroyarskip hilið í rakstri, so útlitini gerast ikki verri við nýggjun skipi.

ad. 8. Viðvíkjandi tølunum til Fíggarlógartoppskotið, so eru tað tøl sum Strandferðslan hevur upplýst landsstýrinum.

Stovnurin upplýsur, at munurin hongur saman við, at tølini eru sett soleiðis upp, at tá Smyril siglur dupulttúrar, verður Aberdeen-leiðin belastað við øllum útreiðslunum, og tá hann bert siglur ein túr um vikuna, verða fyra dagar um vikuna, "útreiðslur Smyril", komeraðar sum "legudagar".

Stovnurin sigur seg ikki við vissu kunna siga, um hatta er rætti máttin at seta tað upp uppá, tað finnst helst heiri máttur, men tað er frágreiðingin uppá, hví tølini eru so ójovn. Stovnurin sigur seg ivast um tølini fyri í ár eru ræt.

ad. 9. Strandferðslan upplýsur, at 3,6 milliónir er eitt skeivt tal. Upphæddin eigur helst at vera umleið 10,5 milliónir.

At ein ávís óvissa er um tølini á fíggarlógartoppskottinum hongur saman við tí ógreiðu roknskaparstøðu stovnurin Strandfaraskip Landsins er komin í.

100-4 Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðvíkjandi lýsingini av sínámillum peningarenslinum millum Føroyar og Danmark

Ár 1996, hósdagin 10. oktober boðaði formaðurin frá viðanfyristandandi fyrispurningi frá Bjarna Djurholm, løgtingsmanni:

Fyrispurningur

Føroya Løgting álegði 31. mai 1995 landsstýrinum at seta trýmannanevnd at kanna og útgreina peningarenslið millum Føroyar og Danmark. Úrslitið av kannningini skuldi leggjast fyri løgtingið í seinasta lagi 1. oktober 1996. Nær verður úrslitið lagt fyri løgtingið?

Viðmerkingar:

8. mars 1995 legði Fólkarflokkurin fyri Føroya Løgting uppskot til samtyktar nr. 90/1994: **Lýsing av sínámillum peningarenslinum millum Føroyar og Danmark.**

Uppskotið var soljóðandi:

Føroya Løgting heitir á landsstýrið at seta trýmannanevnd av búskapar- og fíggjarkønnum fólki at greina og lýsa sínámillum peningarenslið millum Føroyar og Danmark. Úrslitið skal leggjast fyri løgtingið á ólavsøku 1995.

Úrslitið av hesum uppskoti var, at meirlutin í fíggjarnnevndini víðkaði kanningarsetningin og setti nýtt uppskot fram:

Álagt verður landsstýrinum at seta trýmannanevnd av búskaparkønnum fólki at skípa fyri útgreining og lýsing av peningarenslinum millum Føroyar og Danmark og útgreining og lýsing av ávirkanini av blokkveitingini á føroyska búskapin. Úrslitið av kannningini verður lagt fyri løgtingið í seinasta lagi 1. okt. 1996.

Løgtingið avgreiddi málið 31. mai 1995 og varð uppskotið samtykt við 22-1.

Í fíggjarnnevndarálitinum verður dentur lagdur á nøgdina av ósvaraðum spurningum í sambandinum millum Føroyar og Danmark og mælt verður tí til at víðka kanningarsetningin.

Spurningarnir, sum drignir verða fram í álitinum, eru hesir:

- 1) Hvørja ávirkan hevur blokkstuðulin á føroyska búskapin?
- 2) Hvussu ávirkar blokkstuðulin skattainntøkurnar hjá landinum (beinleiðis og óbeinleiðis)?
- 3) Hvør er multiplikatoreffektin av veitingini?
- 4) Hvussu ávirkar blokkstuðulin kappingarførið hjá vinnuni?
- 5) Hvussu ávirkar blokkstuðulin almenna sektorin og aðrar partar av vinnulívinum (t.d. privata handils- og tænastuvinnuna)?
- 6) Hvussu ávirkar blokkurin talið av arbeiðsplássum?
- 7) Hvørjir fyrimunir og vansur standast av møgulegari kapitalisering av blokkinum?

Samantíð verður mælt til at lýsa positivar og negativar avleiðingar av blokkinum.

Síðan uppskotið til samtyktar varð lagt fyri lögtingið í fjør, hevur áhugin fyri og umtalan um føroysk viðurskipti verið áhaldandi.

Tað, sum tíverri ofta hevur eyðkent umtalu, eru tær einvegis og ofta skeivu upplýsingarnar, sum bornar verða fjøldini. Hesar upplýsingar eru so tað støðið, sum danir byggja sína fatan á, nevniliga, at vit burturav eru ein útreiðsla fyri danska skattgjaldaran.

Samman við vantandi innliti sum heild um fíggarliga renslid millum ríkispartarnar, vilja skeivu upplýsingarnir skaða fatanina um samstarvið millum Føroyar og Danmark soleiðis, at torført er at fáa skilagóðar loysnir á ríkisrættarlígu støðuni og bindingunum landanna millum.

Tað er tí neyðugt, at fíggarliga støðan og peningarenslið verður lýst á sakligum grundarlagi.

Í samsvari við henda veruleika, legði Fólkaplokkurin fyri lögtingið 8. mars 1995 uppskot um at fáa hesi viðurskipti kannað og lýst.

20. februar 1996 greiddi táverandi landstýrismaður í fíggarimálum Jóannes Eidesgaard frá í svari til fyrispurning frá undirritaða um gongdina í kannningini, at landstýrið í samráð við "gamla" búskaparráðið hevði latið Landsbanka Føroya lögtingsmál nr. 90/1994 at útgreina og lýsa peningarenslið millum Føroya og Danmark. Tá Landsbankin so var liðugur við tann analytiska og frágreiðandi partin, skuldi alt málið so leggjast fyri "gamla" búskaparráðið, sum so síðuni skuldi viðgera og góðkenna endaliga frágreiðingina, sum so skuldi verða lögð fyri tingið í september í ár.

Hetta er eitt álvarsmál og hevur tí sjálvsagt samsvarandi áhuga. Tí eigur landstýrismaðurin í fíggarimálum at greiða tinginum frá, hví frágreiðingin ikki er lögð fyri lögtingið, og hvat lúgartil er spurt úr kanningararbeiðinum.

Víst verður annars til viðmerkingarnar í uppskoti Fólkaploksins nr. 90/1994 og svar upp á fyrispurning nr. 100-12/1995.

11. oktober 1996 varð við 14-1-5 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

22. november 1996 svaraði Aufrim Kallsberg, landstýrismaður fyrispurninginum soleiðis:

S v a r

Sum tað framgongur av fyriliggjandi fyrispurningi er hetta sera umfatandi og týðningarmikið mál, sum eigur at fáa eina gjølliga viðgerð.

Bjarni Djurholm hevur spurt eftir svari uppá lögtingsmál nr. 90/1994, "Lýsing av sínámillum peningarensli millum Føroyar og Danmark", og hevur táverandi landstýrismaður í fíggarimálum Jóannes Eidesgaard svarað í tingmáli nr. 100-12/1995 sum er hjálagt. *)

Uppá fyrispurning hjá nevndarlimumum í gamla búskaparráðnum, sum hava hetta mál til viðgerðar verður sagt, at málið er sera stórt og umfatandi at útgreina, og eru teir tí ikki vorðnir liðnir við arbeiðið til ásettu tíðina 1. oktober 1996, men eru komnir so langt áleiðis, at úrslitið fyriliggur umleið 1. desember 1996, og verður tá lagt fyri lögtingið.

*) Er burturúrtrikið úr Løgtingstíðindum.

100-5 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi ætlanum landsstýrisins um stjórar á telefonverkinum

Ár 1996, fríggjadagin 11. oktober boðaði formaðurin frá niðanfyrirstandandi fyrispurningi frá Vilhelm Johannesen, lögtingsmanni:

Fyrispurningur

1. Við hvørji heimild hevur landsstýrið niðurlagt tekniska stjórarstarvið á telefonverkinum, og við hvørji grundgeving er tekniski stjórin seinastu seks áriní sagdur úr sínum starvi?
2. Hvørja ætlan hevur landsstýrið viðvíkjandi fíggarstjórarstarvinum á telefonverkinum.

Viðmerkingar:

Við 2. og 3. viðgerð av lögtingsmáli nr. 17/1965: Broyting í telefongjöldum, samtykti løgtingið tann 22. apríl 1966 við 24-0 atkvøðum soljóðandi uppskot til samtyktar: "Settur verður verkfrøðingur at standa fyri tí tekniska arbeiðnum við Telefonverk Føroya Løgtings."

Tann 9. november 1967 verður starvið sum tekniskur leiðari Telefonverk Føroya Løgtings lýst leyst í Dimmalætting. Tann 10. august 1968 skrivur Sosialurin undir yvirskriftini: "Telefonverkfrøðingur settur", at landsstýrið á fundi hósdagin hevur sett telefonverkfrøðing, at hann tekur við starvinum tann 1. november, og at tað er í samband við løgtingssamtykt, at hetta starv er sett.

Í lögmanstrøðuni á Ólavsøku 1968 sigur løgmaður m.a. um telefonverkið: "Hin planlagda automatiseringin fer nú fram som samtykt. Fíggarorkan er fingin til vega ella er tilspøgd virkinum og hin tekniski leiðarin, sum fingið hevur samtykt at seta, er settur, um hann og landsstýrið kunnu semjast um arbeiðs- og lønar-treytir. Samráðingar fara fram við hann um hesar treytir."

Skiftandi landsstýri hava ikki altíð tikið løgtingssamtyktir til eftirtektar. Tað er fyri at staðfesta, at henda løgtingssamtyktin varð tikin til eftirtektar, at eg frammanfyri havi víst á starvslýsingina í Dimmalætting 9. november 1967, tíðindastubban í Sosialinum 10. august 1968 og lögmanstrøðuna á Ólavsøku 1968. Hon varð endurgivin í Sosialinum 14. august 1968.

Seinni hevur landsstýrið við kunngerð staðfest tekniska stjórarstarvið í reglugerð fyri stovnin. Talan er um kunngerð nr. 10 frá 18. februar 1987. Kunngerðin hevur heitið: "Reglugerð fyri Telefonverk Føroya Løgtings". Í § 2, stk. 3. verður sagt: "Landsstýrið setir eftir tilmæli frá telefonverksstjóranum ein tekniskan stjóra, sum undir telefonverksstjóranum hevur ábyrgdina av teknisku útbygging og tekniska rakstri telefonverksins."

Mær vitandi er eingin broyting í hesi reglugerð kunngjørd í Kunngerðablaðnum. Sostatt er reglugerðin galdandi. Hóast hetta hevur landsstýrið sagt tekniska stjóran úr starvi við teirri grundgeving, at tekniska stjórarstarvið er niðurlagt. Hetta er orsøkin til, at eg loyvi mær at seta Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, fyrispurning nr. 1.

Í lögtingsmáli nr. 95/1985: Lán til Telefonverk Føroya Løgtings setir ein meiriluti í fíggarnevndini fram

soljóðandi uppskot til samtyktar: "Álagt verður landsstýrinum at syrgja fyri, at skipað verður serstøk fíggiarndeild við egnum fíggarstjóra á Telefonverki Føroya Løgtings." Við 2. viðgerð 17. apríl 1986 verður hetta uppskot samtykt við 24-0 atkvøðum.

Við kunngerð nr. 10 frá 18. februar 1987 um "Reglugerð fyri Telefonverk Føroya Løgtings" hevur landsstýrið eisini stuðfest hesa løgtingssamtyktina. Í § 2, stk. 2, í reglugerðini verður sagt: "Landsstýrið setir eftir tilmæli frá telefonverksstjóranum ein fíggarstjóra, sum undir telefonverksstjóranum hevur ábyrgdina av fíggarndeild og fyrisiting telefonverksins."

Mær er komin fyri oyra, at ættanin nú er, at starvið sum fíggarstjóri eisini verður niðurlagt, og hetta hóast galdandi reglugerð fyri stovnin ásetir, at ein fíggarstjóri skal vera á stovninum. Hetta er orsøkin til, at eg loyvi mær at seta landsstýrisnumminum fyrispurning, nr. 2.

Sum eg havi víst á frammanfyri hevur tann politiski viljin seínastu 30 árin verið, at telefonverkið skal hava ein tekniskan stjóra. Eingin annar politiskur vilji er givin til kennar.

Seínastu 10 árin hevur politiski viljin verið, at T.F.L. eisini skal hava ein fíggarstjóra. Heldur ikki her er nakar annar politiskur vilji givin til kennar.

Út frá hesum tykist avgerðin hjá landsstýrinum sera marghátlig, og loyvi eg mær tí at seta landsstýrinum hesar báðar spurningarnar.

23. oktober 1996 varð við 19-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

20. november 1996 svaraði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

ad. 1. Nú alt teleakið er fyri stórum broytingum, eru eisini krøvini til sjálvan hygniðin á telefonverkinum broytt. Ein høvuðsuppgáva í tillagingini av telefonverkinum er at marknaðarrætta virkseinið hjá stovninum fyri at kunna bjóða viðskiftafólki betri og híligeri tenastur, og harvið styrkja um kappingarførið. Ættanin er skjótast gjørligt at styrkja um marknaðarsíðuna og at tillaga fløguætlanina eftir marknaðin og krøvunum frá viðskiftafólkunum.

Sum ein liður í hesum broytingum, var ynski frammi frá TFL um at starvið sum tekniskur stjóri varð niðurlagt, og at partar av tí, sum áður hoyrði til teknisku síðuna av virkseminum hjá TLF, samstandis varð flutt yvir í eina nýupprættaða marknaðarndeild.

Lat tað verða sagt við tað sama, at landsstýrið, við sínum leiðslurætti, hevur rætt til at leiða og skipa arbeiðið á øllum stovnum undir sær. Somuleiðis eisini á telefonverkinum, og fyri at undirstrika fyri telefonverksstjóranum, at tað ikki er hann, men landsstýrið sum setur og loysir úr starvi fíggarstjóra og tekniska stjóra, kom kunngerð nr. 10 frá 18. februar 1987.

Landsstýrið hevði sostatt tilskili sær rættin til at disponera yvir hesum stovnum. Ein reglugerð er ætlað at geva einum stovni undir landinum nakrar rættur at virka innanfyri - ikki at binda landsstýrið. Tá landsstýrið soleiðis hevur samtykt eina reglugerð, er læt sjálvandi bindandi fyri stovnin, men landsstýrið kann einvegis til eina og hvørja tíð av sínum eitingum broyta hana. Hetta, hóast hesar reglur eru lýstar í kunngerðarblaðnum, tí tær venda sær bert til ein mynduleika undir landsstýrinum og ikki til borgaran. Reglurnar

kundu eins væl verið formaðar sum eitt umfarsskriv ella ein beinleiðis áheitan til stovnin.

Hvat lögtingssamtyktini frá 1966 viðvíkur, skal tað bert verða sagt, at tað ut landsstýrið samtykti at niðurleggja starvið sum tekniskur stjóri á TFL ikki merkir, at ongi teknisk køn fólk skulu vera á stovninum til at standa fyri tí tekniska arbeiðinum í framtíðini, og tí er samtykt landsstýrisins ikki í stríð við lögtingssamtyktina, og loksins er tí heldur ongin grund til at fara víðari í einum orðadrátti um, hvørt og hvussu hendan lögtingssamtykt er bindandi fyri landsstýrið í dag.

Til seinnu helvt av fyrra spurningi er annars bert tað at siga, at fyrrverandi tekniski stjórin ikki er uppsagdur, men fluttur í annað starv.

ad. 2. Í samband við omanfyri nevndu bygnaðarbroytingar, hevur tað verið ynski frá TFL frammi um eisini at broyta innihaldið í fíggjastjórnarvinum, men enn er ongin endalig avgerð tikin í landsstýrinum um hetta.

100-6 Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstyrismann, viðvíkjandi ætlanum landsstyrisins um korini hjá einkjum og einkjumonnum

Ár 1996, fríggjadagin 15. november boðaði formaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi, frá Ránu Sivertsen, lögtingsmanni:

1. Hevur landsstýrið ítøkiligar ætlanir um at bæta um korini hjá føroyskum einkjum og børnum hennara?
2. Ætlar landsstýrið, nú vit hava fingið javnstøðulóg, framhaldandi at gera mun á einkjunum og einkju?

Viðmerkingar:

Í eini tíð hvar tað almenna tryggjar nærum allar bólkarnar í landinum fíggjarliga, t.d. kann nevast, arbeiðsloysisforsorg, sjúkrapeningur, minstaforvímingur o.s.fr., eru einkjur framvegis so illa fyr, at tær ongan møguleika hava at klára seg einsamallar.

Tær fíggjarligu umstøðurnar hjá teimum føroysku einkjunum, eru lítið broyttar síðani fyr árum síðani. tá einasti møguleiki hjá eini einkju at klára seg, var at gifta seg aftur. Hetta er stór skomm fyr eitt so framkomnið land sum Føroyar.

Einkjumenn eru enn verri fyr, við tað, at teir als onga pensión fáa.

Nú javnstøðulógin er ein veruleiki, mátti einki verið at ivast í, at javnstilla einkjumenn og konur.

Tað eigur at verða ein sjálvsagdur rættur, eisini hjá einkjum og einkjumonnum, at kunna klára seg fíggjarliga uttan olmussu frá familju og vinum.

19. november 1996 varð við 21-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

20. december 1996 svaraði Kristian Magnussen fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Í samgonguskjalinum millum verandi samgonguflokkar stendur, at "Spurningurin um einkju- og einkjupensjón verður tikin til viðgerðar". Landsstýrið stendur sjálvandi við tað ið stendur í samgonguskjalinum, og landsstýrismaðurin í Almannamálum hevur ætlanir um at taka fleiri sosialar lógir upp til endurskoðan, og herundir eisini lógina um einkjupensjón.

Landsstýrismaðurin er samdur við spyrjaran í at verandi upphæddir, ið verða veittar í einkjupensjón eru ov lágar, og hava eina endurskoðan fyri neyðuni. Í fyrispurninginum upplýsir spyrjarin landsstýrismaðin um, at einkjur, ið verða oppafturgiftar, gera hetta av fíggjarligum orsøkum. Í hesum er landsstýrismaðurin ikki samdur við spyrjaran, og neyvan finnst haldgóð prógv fyri hesum.

Landsstýrismaðurin er fullkomiliga samdur við spyrjaran tá hesin sigur, at tað eigur at vera ein sjálvsagdur rättur, eisini hjá einkjum og einkjumonnum, at kunna klára seg fíggjarliga uttan olmussu frá familju og vinum. Hetta er tó ein ideologiskur spurningur, og landsstýrismaðurin heldur ikki, at grundarlag er fyri í løgtinginum í dag at skipa samfelagið soleiðis, at vit kunna veita øllum borgarum, sum av eini ella aðrari orsök eru avskorin frá at vinna sær tað neyðuga til lívsins uppihald, so góðar fíggjarligar sýmdir, at vit í veruleikanum kunnu siga, at Føroyar eru eitt so framkomið og solidariskt samfelag, sum nøkur halda.

Ad. 1. Landsstýrismaðurin ætlar sum skjótast at evna lógaruppskot um betran av fíggjarligu korinum hjá einkjum og einkjumonnum, at leggja fyri landsstýrið og samgonguna.

Ad. 2. Landsstýrismaðurin setlar sum skjótast at bera so í bandi, at einkjur og einkjumenn verða líka fyri lógini.

Hjálagt er yvirliit yvir hvat einkjur hava rätt til sambært sosialari lóggávu.
Er burturúrtekið í Løgtingstíðindum.

100-7 Fyrirspurningur til John Petersen, landsstýrismann, viðv. skipinum "Nólsoyar Páll".

Ár 1996, friggjadagin 15. november boðaði formaðurin frá niðanfyristandandi fyrirspurningi frá Bjørn á Heygum, lögtingsmanni:

Fyrirspurningur

Undirritaði skal her við fráboða niðanfyri skrivliga fyrirspurning til John Petersen, landsstýrismann, viðv. skipinum "Nólsoyar Páll":

- 1) Hvør mælti til og við hvørjum grundgevingum var skipið Nólsoyar Páll (Le Noroit) keypt í staðin fyri gamla vaktarskipið Ólav Halga?
- 2) Hvørjar kanningar hava verið gjørdar og av hvørjum, áðrenn skipið Nólsoyar Páll varð keypt tann 5. juli 1996?
- 3) Hvørji krøv hevur klassin sett til skipið og í hvønn mun hevur klassin víst á manglar og tikið fyrivarni viðv. dygt og góðsku á skipinum?
- 4) Hvørji krøv hevur sjóferðslustýrið sett til skipið, áðrenn tað kundi fáa siglingarloyvi, og hvørji krøv vórðu lokið, og hvørji vórðu ikki lokið, áðrenn skipið fór úr Marseilles tann 17. august 1996?
- 5) Hvussu nógv fara ábøtur/umvælingar av skipinum at kosta, fyri at hetta skal lúka treytirnar frá Skipa-sýningum/klassanum?
- 6) Hevur nakar - og í so fall hvør - biðið Føroya landsstýri ella nakran annan føroyskan stovn um siglingarloyvi til Nólsoyar Páll?
- 7) Hevur skipið nakrantíð fingið siglingarloyvi - og um svarið er játtandi - hvør myndugleiki hevur í so fall útflyggjað hetta loyvið?
- 8) Hevur skipið einki siglingarloyvi, hvør hevur so givið boð um og hevur ábyrgdina av, at skipið hevur siglt til Føroya uttan eitt tilfikt loyvi?

19. november varð við 24-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrirspurningurin skuldi svarast.

28. januar 1997 svaraði John Petersen, landsstýrismaður, fyrirspurningum frá Bjørn á Heygum, lögtingsmanni, soleiðis:

Svar

ad.1 og 2.

Vaktar- og bjargingartænastan hevði leingi havt ynski um annað skip í staðin fyri "Ólavur Halga", sum var nógv niðurslitin og stóð fyri eini størri umvæling ella útskiðing av maskinarinum.

Hóast landsstýrið í fleiri ár hevði sett pening av til bygging av nýggjum vaktarskipi, har grunnurin einaferð var komin uppá 25 mió. kr., so gjørdist hetta ongantíð til meira, og tá grunnarnir vóru avtiknir ella peningurin tikin inn aftur í landskassan við lóg, so gjørdust vánarnar fyri at fáa nýtt skip støðugt verið hjá stovninum.

Vaktar- og bjargingartænastan hevur í staðin havt eyguni eftir einum hóskandi brúktum skipi og hava umboð fyri stovnin, og við hvørt eisini landsstýrið hugt eftir skipum, sum hava verið til sølu.

Hin 26. janúar 1996 fær landsstýrið skrif frá Fiskiveiðieftirlitinum, at stöðan hjá "Ólav Halga" nú er soleiðis, at skipið, sum er 37 ára gamalt, stendur fyri eini fløgu millum 3 - 4 mió. kr., og verður í hesum sambandi víst til skrif frá Lloyd's Register of Shipping um stöðuna og vaksandi viðlíkahaldskostnað.

Hin 5. februar 1996 boðar Fiskiveiðieftirlitið frá, at teir hava funnið eitt áhugavert skip á søhulista í Fraklandi. Hetta skip "Le Normit" lfkist "Tjaldrinum", hevur somu breidd, men er 6 m longri, og er sera væl útgjørt. Mett varð, at hetta kundi verða ein brúkilig loysn í eini 8 til 10 ár.

Landsstýrið gav Fiskiveiðieftirlitinum loyvi til at kanna møguligt keyp av hesum skipi, sum kundi útvegast fyri 8,2 mió. kr. Skipið var av Fiskiveiðieftirlitinum mettt at vera væl eignað til at avloysa "Ólav Halga" í eitt 8 - 10 ára skeið.

Hin 15. mars upplýsir Fiskiveiðieftirlitið, at skipið kann keypast og umvælast fyri 10,5 mió. kr., og at "Ólavur Halgi" kundi seljast fyri 1 - 2 mió. kr.

Landsstýrið viðgjørði málið sama dag og samtyktið at biðja stovnin arbeiða víðari við kanniðingunum og at boða seljaranum frá, at landsstýrið hevði áhuga at keypa. Samstundis fóru fyrireikingar fram í landsstýrinum til at leggja málið fyri lögtingið innan 22. mars 1996. Landsstýrið metti um fíggaruppstillingina hjá stovninum, og hevði ta viðmerking, at samlaða upphæddin 10,5 mió. kr. var ov høgt í mun til keypsprísir 6,2 mió. kr. og boðaði frá, at um stovnurin kundi koma við eini lægri kostnaðarmeting t.d. við at biða við sandblásing o.t., so varð eitt uppskot lagt fyri lögtingið longu komandi viku.

Hin 18. mars 1996 kemur Fiskiveiðieftirlitið við eini nýggjari meting uppá 9,2 mió. kr. Henda meting var sett soleiðis upp:

	1000 kr.
Keypsprísir	6.259
Møgulig krøv frá Skipaeftirlitinum	500
Dokkseting, sýn, ferðing og eftirlit	400
Sandblásing metallisering og máling	800
Broytingar, sum stovnurin krevur	1.200
Tilsamans	9.159

Harafturat varð upplýst, at stovnurin vildi spara 1 mió. kr., so talan var um eina eykajáttan uppá 8,2 mió. kr. Tann 22. mars 1996 hevur P/F TÓR SHIPPING, sum var umboð keyparans boða seljaranum frá, at treytað av endaligari góðkenning frá landsstýrinum, so varð bjóðað 6,0 mió. kr. fyri skipið **avleverað við góðkendum klassa og uttalu átekning ella viðmerking um klassakrøv** og eftir teimum treytum, sum verða umrøddir í keypsáttálanum, og við góðkenning av skipaeftirlitskrøvum.

Leiðarin á Fiskiveiðieftirlitinum, Jóan K. Høgnesen, saman við 2 skipaeftirlitsmonnum frá Sølártsstyrelsen hugdu at skipinum 22 -23 mai 1996, og skal her verða víst til frágreiðingina frá konsultentsýninum, har nøkur brandkrøv vóru sett og nøkur dekkskrøv. Hesi krøv vóru ikki so stór, at tey vóru mettt sum óvanlig í sambandi við flaggskiftið. Fiskiveiðieftirlitið upplýsir samstundis, at skipaeftirlitsmennirnir høvdu tað verða eitt gott keyp, og var henda útsøgn tað sum landsstýrið helt seg til.

Tá keypsáttmálin kom í landsstýrið til eftirkanning var spurningur settur viðvíkjandi klassakrøvunum. Landsstýrið fekk frá Fiskiveiðieftirlitinum og umboðsmanninum at vita, at skipið hevði rein klassapappír.

Táverandi landsstýrið samtyktið á fundi hin 17. maí 1996 at keypa skipið grundað á meting stovnsins og eftir, at lögtingið hevði játtað eina eykajáttan uppá 9,2 mió. kr., sum fløga til keyp av skipinum. Samstundis varð rakstrarjáttan stovnsins lækkað við 2,0 mió. kr.

Skipið fekk navnið "Nólsoyar Páll". Áttmálin varð undirskrivaður og skipið yvirtikið og kom soleiðis undir føroyskt flagg hin 15. juli 1996.

ad. 3.

Sambært fráboðan við áhuga í keypi verður skipið keypt við reinum klassapappírur. Ein klausulur (16) er í avtaluni sum sigur, at keypari og seljari hýta klassakrøvini helvt um helvt, tó soleiðis, at keyparans partur er innroknaður í keypsprís.

Meðan skipið stóð á sleiptstøð í Fraklandi varð tað klassað, har skrokkur, róður og skrivuútgørð vórðu góðkend og minni umvæling goldin av seljara. Omandekks var ósemja um klassakrøvini og trupulleikar stungu seg upp, soleiðis at Fiskiveiðieftirlitið royndi at fáa skipið til Føroya sum skjótast.

Klassakrøvini í Føroyum hava síðani víst seg at vera meira umfatandi og bæði skrokkur og maskina standa fyrri stórum krøvum. (Kravlisti hjálagdur.)

ad. 4.

Við fyrsta høvuðssýn, sum fer fram í tíðarskeiðinum frá 7. til 9. august 1996 verða tó sett upp hesi krøv:

Útgerðarsýn (udrustningssýn) krøv sett frá I -II punkt, sum krøv til maskinu og eldtrygging frá 12 til 37 punkt og sum krøv til radioútgørð frá 38 til 53 punkt. (kravskjøl hjáløgd)

Samstundis framgongur av tilsýnsbókini, at siglingarloyni kann verða givið fyrri eina einkulta ferð (í hesum føri frá Fraklandi til Føroya), tá eldtryggingarkrøvini í pkt. 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 25, 27, 29, 32, 34, 36 og 37 eru lokin og sýnað. Harafturat er í tilsýnsbókini ásett, at áðrenn møguliga sigling til Føroya at gera skipið endaliga liðugt, skal brandvakt verða gingin hvønn _ tíma eftir ætlan, sum skiparið hevur gjørt.

Hóast fleiri av krøvunum frá Skipaefirlitinum vóru lokin, og øll tey settu krøvini fyrri heimsiglingina (pkt. nevnd frá 12 til 37), sambært frágreiðingina frá skiparanum Kára Horn, so hevur Skipaefirlitið ikki útskrivað siglingarloyni.

ad. 5.

Sambært uppgørð frá Fiskiveiðieftirlitinum tann 22. november 1996, hevur Skipasmiðjan í Føroyar gjørt eina kostnaðarmeting fyrri stovnin um klassakrøv og aðra umvæling í samband við fíggarjáttanina til liðugtgerð. Henda sær soleiðis út:

	1000 kr.
Keypsprísur	6.500
Skipasmiðjuútreiðslur í Fraklandi	1.680
Aðrar útreiðslur í Fraklandi	300

Skipasmiðjuútreiðslur í Føroyum	7.400
Aðrar útreiðslur	200
Tilsamans	16.000

Samstundis verður upplýst, at útreiðslurnar til klassakrøvini harav eru 4.629.000 kr.

Landsstýrið kundi ikki bert góðtaka hesa uppstilling, tí tað framgongur ikki nóg greitt, um landsstýrið nú hevur fingið eitt brúkbart skip fyri henda pening. Landsstýrið hevur tí biðið lögtingið um eina eykajáttan, soleiðis at tær útistandandi rokningarnar m.a. til Skipasmiðjuna Føroyar og fyri gjørd arbeiði kundu verða goldin. Hesin kostnaður er 2,3 mió. kr. Harafturat kemur eitt yvirtrekk í iløgujáttanina kr. 500.000,-. Síðani er lagt upp fyri við 1,0 mió. kr. Søluprísurin av "Ólavi Halga", sum gav kr. 1.527.000,-, er eisini tikin við í hesa eykajáttan. Sostatt verður biðið um kr. 2.273.000,-.

Landsstýrið hevur samstundis boðað lögtinginum frá, at landsstýrið er farið undir eina eftirkanning av skipakostnaðinum, og hvat skal gerast víðari. Hetta er sett í verk 27. november 1996, har landsstýrið boðar Fiskiveiðieftirlitinum frá, at landsstýrið frá hesum degi yvirtrekkur alla málsviðgerð av "Nólsoyar Páll", og setur stovninum forboð at ávísar meira pening um gjaldsstovuna fyri rakrarstaðið (keyp av vaktarskipi), til nærri boð koma frá landsstýrinum.

Landsstýrið setti beinanvegin eina óhefta metingarnevnd til at kanna málið til botns og at gera eina óhefta kostnaðarmeting. Landsstýrið hevur í skrivi hin 29. november 1996 verið stur til seljaran vísandi til sølu-treyttimar og settu klassakrøvini gjørt krav uppá 6,8 - 7,0 mió. kr. Landsstýrið hevur gjørt greitt, at landsstýrið umrøður at lata seljaranum skipið aftur.

Landsstýrið fer at kunna lögtingið og fíggingarnevndina um úrslitið frá teirri óheftu metingarnevndini.

ad. 6.

Eingin ivi er um, at allir partar vóru greiðir yvir, at siglingarloysi skuldi útvegast frá skipaeftirlitinum, áðrenn fráferð úr Fraklandi. Tað framgongur greitt av frágreiðingunum frá Jóan Karl Høgnesen og Kára Horn.

Ringt varð frá Fiskiveiðieftirlitinum til landsstýrið um at fáa siglingarloysi, men sagt varð, at landsstýrið ikki kundi geva slíkt loysi. Víst verður til uppritið frá Fiskivinnudeildini sum vísir, at tann neyðuga vegleiðingin var fingin úr landsstýrinum.

ad. 7.

Skipið hevði ikki siglingarloysi.

ad. 8.

Víst verður til frágreiðingina frá skiparanum Kári Horn.

Ábyrgdin kann tí bert vera hjá leiðaranum á Fiskiveiðieftirlitinum og skiparanum á skipinum.

Skjølini eru burtanártikin úr Løgtingstíðindan og eru til skjals á Landsskrivstovuni og á Løgtingsskrivstovuni.

100-8 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi prísmuninum á linjugjaldi á Internet í og utanfyri høvuðsstaðarøki

Á 1996, fríggjadagin 22. november boðaði formaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi frá Jørgen Niclasen, løgtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningur

Hví er prísmunurin á linjugjaldi í samband við Internet so ovurstórur millum felagrar í og utanfyri høvuðsstaðarøki?

Ætlar landsstýrismaðurin at gera nakað við henda mun? Um so er, hvat verður gjørt og nær?

Viðmerkingar

Tað er rættuliga stórur munur á at hava fast Internet samband, alt eftir hvar í Føroyum tú býr. Skal eitt virki í høvuðsstaðarøkinum hava fast Internet samband, er bert neyðugt við stovnan og leigu av lokafari 2-tráðs-linju, men skal eitt virki nttan fyri høvuðsstaðarøkið hava fast Internet samband, skal hetta stovna og leiga bæði lokala 2-tráðslinju og eitt millumstaðarsamband. Í krónum og oyrum er munurin á linjugjaldinum, út frá viðlagda príslista frá Telefonverk Føroya Løgtings, hesin:

	Í høvuðsstaðarøkið (linja undir 750m ³)	Uttan fyri høvuðsstaðarøkið (linja undir 750m ³)
Stovningargjald	kr. 650,-	kr. 650,-
Stovn.gj.millumst.	kr. 0,-	kr. 3.900,-
Ársgjald	kr. 648,-	kr. 648,-
Ársgj.millumst.	kr. 0,-	kr. 17.604,-
Gjald fyrsta árið	kr. 1.298,-	kr. 22.802,-

T.v.s. munurin fyrsta árið er, at ein brúkarar utanfyri høvuðsstaðarøkið skal gjalda kr. 22.802,- meira enn ein í høvuðsstaðarøkinum og eftir tað kr. 17.604,- størri árligt gjald.

26. november 1996 varð við 24-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

20. december 1996 svaraði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

ad. 1. Telefonverk Føroya Løgtings hevur ikki veitingarskyldu til eins prísir, tá ið tað snýr seg um fast tilknýti til Internet, men má hava prísir, sum avspegla kostnað teirra.

Internet er ein nýggj tænasta, sum TFL av sínum eintingum er farin at bjóða út, og sæð í ljósinum av, at

tað í byrjanini bert er eitt stað, har tað kann knýttast til Internet, hevur verið met, at tað er rætt at kundin skal gjalda cykakostnaðin fyri linjuna til tilknýttisstaðið í Tórshavn.

ad. 2. Leiðslan á TFL hevur avgjørt, fleiri tilknýttisstöð skulu gerast í næstum, og í løtuni verður arbeitt við, skjótast gjørligt at føra avgerðina út í lívið.

Hetta hevur við sær, at allir kundar hjá TFL so við og við kunnu fáa fast tilknýti til Internet, har tað bert er neyðugt við vanligum linjum undir sama sentrali.

100-9 Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann viðvíkjandi avleiðingum innan heilsuverkið stavandi frá sáttmálabundnum meirútreiðslum.

Ár 1996, friggjadagin 29. november boðaði formaðurin frá annanfyrirnevnda fyrispurningi frá Tordi J. Niclasen, løgtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningur

- 1) Hvarjar verða avleiðingarnar innan heilsuþkið orsakað av sáttmálabundnum meirútreiðslum fyri 1997?
- 2) Hvarji tiltøk hevur landsstýrismaðurin umhugað at seta í verk, til tess at fyribygja óhepnum avleiðingum?

Viðmerkingar:

Politiski myndugleikin, t.v.s. landsstýrið, gjørdi sum kunnugt semju við verkafeløgini um eina lønarhækking uppá 1,9 % pr. 1.januar 1996 og 1,8 % pr. 1.januar 1997.

Ikki sæst, at landsstýrið í sínum játtanum hevur tikið hædd fyri hesi semju, og kann hetta tí ikki annað enn føra við sær, at figgjarkarmurin hjá avvarðandi stovnum í 1997 verður skerður samsvarandi.

Øktu meirútreiðslurnar á lønarkontoini fyri tey 3 sjúkrahúsini verða í 1997 at síggja nakað solciðis út:

Landssjúkrahúsið:	5,0 mió. kr.
Klaksvíkar sjúkrahús:	0,9 mió. kr.
Suðuroyar Sjúkrahús:	0,9 mió. kr.

Tilsamans uml. 6,8 mió. kr.

Hes er tikin hædd fyri lønarhækkingum pr. 1.januar 1997, hækkaðum fríðarískoyti og tein 3 fríðøgnum, ið semja varð um.

Í hesum er ikki hædd tikin fyri: longdari fríð og hækkaðari fríðarløn.

Verður annar partur av heilsuverkinum tikin við, so sæst, at meirútreiðslurnar til t.d. primera sektorin, t.v.s. røktarheim og heimarøktina, verða av nevndu ávum umleið 3,5 mió. kr.

Um eingin "kompensati  n" verður veitt heilsuverkinum (primeru/sekunderu) fyri komandi l  ggjar  r, so er ikki ringt at ímynda s  r, hvørjar avleiðingar hetta kemur at fáa fyri t  nastust      hjá heilsuverkinum. Fyri at fáa n  greinl  gari at vita, hvørjar avlei  ingarar i veruleikanum ver  u, er tað, at avvarðandi landsst  rism   ur verður spurdur?

Fyri at fyribyr  ja hugsandi avleiðingum, sum   ttan i  a koma at raka brúkaran og starvsf  lk    meint, verður somulei  s spurt, hvørji m  gulig tiltøk landsst  rism   urin hevur umhugs  t at seta i verk.

4. december 1996 var  t við 23-0-0 atkv   um samtykt, at fyrispurn  ngurin skuldi svarast.

5. februar 1997 bo    i Tordur J. Niclasen, l  gt  ngsm   ur, frá, at hann tók aftur omanfyr  nevnda fyrispurn  ng.

100-10 Fyrispurn  ngur til Edmund Joensen, l  gmann, um herna  arm  li  .

  r 1996, fríggjadagin 29. november bo    i forma  ur  n frá omanfyr  nevnda fyrispurn  ngi til Edmund Joensen, l  gmann, frá Finnbo  a Isakson, l  gt  ngsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurn  ngur

- 1) Hvat hevur Landsst  r    (l  gma  ur) gjørt við at fremja l  gt  ngssamtyktina frá 19. apríl 1996 um herna  arm  li  ?
- 2)   tlar Landsst  r    at fylgja teinum tilma  lum, sum L  gt  ngi   samtykkir sum uppskot til samtyktar við áheitanum    Landsst  r   ?
- 3) Hvar    fíggjarlógini er pen  ngur settur av til ein søgufrøðing at kanna skj  l i skjalasavninum hjá stjórnini i USA.

Viðmerkingar

19. apríl 1996 samtykti L  gt  ngi   soljóðandi uppskot til samtyktar:

"L  gt  ngi   heitir    Landsst  r   

- 1) - um at krevja av donsku stjórnini, at hon   ttan dr  l fl  ggjar f  royiskum myndugleikum   ll skj  l viðvikjandi st   unum i Mj  tkadali,    Sornfelli,    F   i og i Suðuroy.
- 2) - um at krevja av donsku stjórnini, at hon grei  t svarar teinum spurn  ngum, sum l  gma  ur setti um herna  arm  li   i skrivi til uttanrikisr   harran, dagfest 7. juli 1995.
- 3) - um i eitt styri t   arskei  t at seta ein søgufrøðing at granska skj  l i skjalasavninum hjá stjórnini i USA við t   endamáli at   lvega uppl  ysingar um amerikansk herna  artilt  k i Føroyum, um so er, at fíggjarorka er t  k til endamálið. Er fíggjarorka ikki t  k, heitir lógtíngið    landsst  r    at leggja m  li  t aftur fyri t  ngi   i sambandi við f  ggjarl  gt  ngsl  gina fyri 1997.
- 4) - um at krevja eina gjølliga fr  grei  t  ng frá stjórnini um, hvussu herstöðirnar i Føroyum hava verið m  trokna  ar i donskum verj   trei  slum."

Síðani hetta var  t samtykt, er onki fr   t aftur frá Landsst  r  inum um, hvussu gongst við málinum. I juli 1995 fekk l  gma  ur svar frá uttanrikisr   harranum upp   nakrar spurn  ngar um hetta m  l, men svarið var sera   n  greinil  gt og ikki s  rt h   andi.

L  gt  ngi   samtykti t   at heita    Landsst  r    um at reisa m  li  t av nýggjum mótvegis stjórnini

og krevja, at hon utan drál flýggjar føroyskum myndugleikum øll skjøl viðvíkjandi støðunum í Mjørkadali, á Sornfelli, á Eiði og í Suðuroy, og at hon greitt svarar teimum spurningum, sum løgmaður áður hevur sett.

Somuleiðis samtykti tingið at heita á Landsstýrið um at seta ein søgulæðing at granska skjøl í skjalasavninum hjá stjórnini í USA í eitt stytri tíðarskeið við til endamáli at útvega upplýsingar um amerikansk hernaðartiltøk í Føroyum. Um peningur ikki var tøkur til endamálið á fíggjarlógini 1996, skuldi Landsstýrið seta pening av á fíggjarlógini 1997.

Harafturat vildi Løgtingið hava at vita, hvussu herstöðirnar í Føroyum hava verið mótroknaðar í donskum verjuútreiðslum. Víst varð á, at í donskum bløðum kom greitt fram, at Danmark er tað NATO-landið, sum hevur brúkt minst pening uppá verjuna, og at orsøkin til hetta er, at herstöðirnar í Grønlandi (og Føroyum) hava havt so stórt virði fyri vesturlendsku verjuna. Mangt bendir á, at føroyska tjóðin eigur miljardir til góðar hjá donsku stjórnini í hesum máli.

Tað er eisini kunnugt, at dansk luttøka í altjóða hernaðartiltøkum undir ST verður mótroknað í donsku verjuútreiðslunum. Tvs. at henda luttøka ger, at Danmark hevur færri verjuútreiðslur, enn tað annars hevði havt.

Í summar frættist, at danski uttanríkisráðharrin Niels Helveg Petersen skuldi komu til Føroya fyrst í oktober mánaði í ár. Dagsskrá fyri fundin millum Landsstýrið og uttanríkisráðharran varð kunnigjörd í fjølmiðlunum, men har varð ikki eitt orð grett um hesa løgtingssamtyktina. Vitjanin hjá uttanríkisráðharranum varð avlýst.

Nú er tíðin komin, tá Løgtingið fær eina frágreiðing frá Landsstýrinum í hesum máli, og tí verða hesir spurningar settir lögmanni, sum umsitar uttanríkisráðið.

4. december 1996 varð við 23-1-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningur skuldi svarast.

30. januar 1997 svaraði løgmaður fyrispurninginum frá Finnbori Isakson, løgtingsmanni, soleiðis:

S v a r

1. Løgtingssamtyktin í løgtingsmáli nr. 100-10/1996 (um hernaðarmálið) varð móttikin í landsstýrinum tann 4. juni 1996. Alt málið varð umsett til danskt og varð sent uttanríkisráðharranum tann 8. juli 1996.

Tann 9. august 1996 svarar uttanríkisráðharrin fyrispurninginum. (Svarið er hjálagað sum skjal 1).

Sambært uppskotinum bjóðar uttanríkisráðharrin føroyingum, at sett verður ein føroysk-dansk embættismannanevnd at viðgera uttanríkis- og trygdarspurningar við atliti til at styrkja samskiptið millum Føroya og Danmarkar í soverðnum málum.

Hetta er sama uppskot sum uttanríkisráðharrin skjeyt upp á vitjan síni í Føroyum í mars mánaði í fjør og sama loysn sum tann grønlandska.

Átlanin var at taka málið uppaftur á vitjan hansara, sum skuldi verða í fjør heyst; men vitjanin varð útsett. Málið verður tikið uppaftur, tá ið uttanríkisráðharrin og løgmaður hittast næstu ferð.

2. Til spurningin, um landsstýrið ætlar at fylgja teimum tilmælum, sum løgtingið samtykkir sum uppskot til samtyktar við áheitan á landsstýrið, skal eg boða frá, at landsstýrið fylgir reglunum í stýrisskipanarlógini og tingskipanini.

Landsstýrið arbeidir framhaldandi við málinum; men sum kunnugt tekur alt sína tíð.

3. Landsstýrið setti ikki pening av á fíggjarlógaruppskotið fyri 1997 til ein søgulæðing at kanna skjøl í skjalasavninum hjá stjórnini í USA. Grundgevingin fyri hesum er, at uttanríkisráðið sambært

heimastýrisslógini eru ríkismál og verða umsitin av ríkisstjórnini.

Skulu føroyskir søgugranskarar kanna skjøl í skjalasavninum hjú stjórnini í USA, eigur tað at verða gjørt í samráð við danir.

Spurningurin um landsstýrið eigur at taka av tilboðnum um eina føroyska-danska embætis-mannanevnd, eigur at verða avgreiddur, áðrenn støða verður tikin til, hvat landsstýrið annars eigur at gera í hesum máli.

100-11 Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðv. røktarheimunum í Sandoynni.

Ár 1996, hósdagin 12. december boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Jógvni Adolf Johannessen, lögtingsmanni, sum var soljóðandi

Fyrispurningur

Undirritaði vil her við loyva sær at spyrja landsstýrismannin í almannamálum:

- 1) Hvi røktarheimini á Sandoynni ikki eru latin upp í fíggjarárinum 1996 sum ætlað?
- 2) Nær ætlunin er at lata heimini upp?
- 3) Er nakað gjørt fyri at hjálpa ávísari kommunu í oynni við lagaligum láni, sum landsstýrið hevur samtykt, og tingið givið heimild til?

Viðmerkingar:

Ellis- og røktarheimini hava staðið líðug bygd í fleiri ár, og peningur til rakstur av hesum heimum stendur á fíggjarlógini 1996.

Tingið samtykti nærum einmælt í mai 1996 at loyva landsstýrinum at seta á stovva royndarskipan av eldra-røktini í Sandoynni. Kostnaðarmeting av tørvi á innbúgv er gjørd á vári í 96, og landsstýrið samtykti í samband við eyka fíggjarlógina í mars 96 at biðja tingið um heimild at veita ávísari kommunu í oynni lagaligt lán til frestandi fløgu til heimini (væ. kr. 500.000), sum áðurnevnda kommuna ikki var før fyri at gjalda.

Tingið hevur givið landsstýrinum hesa heimild.

Sandoyggjin er, sum landsstýrismaðurin óivað veit, sera illa fyri, hvat eldarrøkt viðvíkir. Har er ein fyrihils loysn við 5 plássum í einum eldri húsum í Húsavík, sum ikki nøktar tørvin hjá røktarsjúklingum. Harafrat eru lutfalsliga nógv gomul í oynni, so røktartørvurin upp á seg er ein hin størsti í landinum. Tí harmar tað meg og fólk í oynni yvirhøvur almikið, at tað tykist, sum steðgur er komin í tað arbeiðið, sum undanfarna landsstýrið gjørdi fyri at fáa røktarheimini í Sandoynni latin upp.

Er tað so, at nærum einki er hent í hesum máli, síðani hetta landsstýrið tók við?

Tað kann ikki vera rætt, nú inntøkur landskassans eru hulinðar, og tað er vorðið eitt stundur rúmligari á fíggjarlógini, at hesi heim, sum nú hava stuðið liðug í fleiri ár, ikki kunnu takast í nýtslu til gagns fyri tey røktartørvandi í Sandoyinni.

Vóni, at landsstýrismaðurin gevur fullfíggjað og nøktandi svar hesum viðvíkjandi!

13. december 1996 varð við 21-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

26. februar 1997 svaraði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Løgtingslóg um royndarskipan innan eldrarøkt í Sandoyinni varð nzerum einmælt samtykt, og fekk hon gildi frá 1. juli 1996. Hóast hetta, eydnaðist tað fyrst Almanna- og heilsudeildini at fáa tey formligu viðurskiptini viðvíkjandi royndarskipanini í lag við bygdaráðini út á heysti. Tann 3. oktober 1996 bleiv sáttmálin við bygdaráðini í Sandoyinni undirskrivaður.

Í eykajáttanarlógini frá mai 1996 vórðu játtaðar kr. 650.000 til fløgur og kr. 550.000 í lán til útvísar kommunu í Sandoyinni. Tó metti fíggjarnevndin í álitinum, at álán úr landskassanum skulu vera við heimild í serligari játtanarlóg. Í samband við arbeiðið við at fáa útlánshelmildina uppá pláss, vórðu umhugsaðir fyrimunir og vansar av, at landskassin veitti eitt rentu- og avdráttarfrítt lán, mótvegis einum veðhaldsútleggi úr kommunala veðhaldsgrunninum. Mett varð, at veðhaldsútlegg úr kommunala veðhaldsgrunninum var besta loysnin, og bað Almanna- og heilsudeildin Skopunar kommunu seta upphæddina svarandi til teirra part av løguútreiðslunum á endaliga uppskotið til ársfíggjarættan hjá kommununi fyri 1997.

Stýrið fyri kommunala veðhaldsgrunnin hevur viðmælt uppskotinum, og hevur Fíggjar- og búskapardeildin/Lógardeildin nú góðkent kommunalu fíggjarættanina fyri 1997.

Tað sum nú restar í, er at fáa fløgujáttan til eldrarøkt í Sandoyinni fyri 1997, og verður uppskotið til eykajáttanarlóg hesum viðvíkjandi framlagt í næstum.

2. Tá ið játtanarviðurskiptini eru komin uppá pláss, verður farið til verka at skipa fyri keypi av innbúgv. Ein realistisk tíðarætlan er, at búfólk fara at kunna flyta inn í røktarheimini aftaná sommarfríðina í ár.

100-12 Fyrispurningur til løgmann viðvíkjandi arbeiðsháttinum hjá Framtaksgrunninum.

Ár 1997, týsdagin 28. januar boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi til løgmann frá Óla Jacobsen, løgtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningur

Í samband við tað, sum er komið fram um arbeiðsháttin hjá nevndini í Framtaksgrunninum, fari eg at seta løgmanni fylgjandi fyrispurningar:

1. Í tíðindaskrivi frá Framtaksgrunninum undan jólinum er høvuðsgrundgevingin fyri framdu fløgu ein sammeting av úrslitinum hjá virkjunum í 1988 og 1995, og vísir henda sammeting munandi betri úrslit fyri "samskipaðu virkini" í 1995 enn fyri "sundurliðaðu virkini" í 1988. Hetta tykist sostatt at vera høvuðsgrundgevingin fyri umtalaðu fløgu. Men umframt annan íva um hesa sammeting kann staðfestast, at úrslitið fyri 1988 er gjørt 146 mill. verri enn tað veruliga er, tí Framtaksgrunnurin hevur gjørt fann feil at rokna studningin úr ráðfiskagrunninum sum rakstrarinntøku hjá virkjunum. Samstundis er studningur, sum er latin í 1995 ikki tikin burtur úr rakstrarúrslitinum.

Biðið verður tískil um at fáa eina samanberliga uppgerð, sum vísir reella roknskaparlaga úrslitið fyri hesi bæði árin.

2. Í sama tíðindaskrivi verður sagt, at "drúgvur kanningar gjørdar av útlendskum og føroyskum serkønum vísa, at tað er neyðugt við samskipan av fleiri av virkjunum kring landið, skal lønandi vinna fáast burtur úr". Tað kann eingin sigast ringur fyri at hava tað álít á Framtaksgrunnin, at her er talan um kanningar, sum eru óheftar av Framtaksgrunninum og Fiskavirking, og har einki er at krógva.

Tað kom fram á fundinum millum Framtaksgrunnin og formenninar í sangonguflokkunum, at talan er um trýggjar kanningar. Tvær eru gjørdar í Danmark og ein í Føroyum. Tað kom fram á fundinum, at onnur danska kanningin var gjørd av Finansieringsinstitut for Industri og Håndværk, har stjórin er nevndarlimur í Framtaksgrunninum. Hinvegin er ein seinni komin eftir, at hin danska kanningin er gjørd av danska grannskoðaranum hjá Føroya Fiskavirking. Annars fyrirleitur tað meira enn lógið, at Framtaksgrunnurin noktaði at upplýsa, hvør ið hevði gjørt ta føroysku kanningin.

Tað er ein sjálffylgja, at gjølligar kanningar verða gjørdar, tá so nógur peningur skal latast til eina slíku verkætlan, men spurningurin, sum verður settur til løgmann, er, hvørt tað er nóg trygt, at Framtaksgrunnurin lutvíst nýtir partar í málinum, sum t.d. grannskoðaran hjá Føroya Fiskavirking, til at gera slíkar kanningar og lutvíst noktar at upplýsa, hvør annars hevur gjørt nevndu kanningar, samstundis sum einki bendir á, at nýttir eru óheftir serfrøðingar.

3. Sum kunnugt noktar nevndin fyri Framtaksgrunnin at upplýsa nakað sum helst um innihaldið av hesum kanningum, hóast tað má roknaast at hava almennan áhuga at vita, hvussu komið verður

fram til niðurstøðuna hjá grunninum. Sjálvt landsstýrismaðurinn í fiskivinnumálum verður noktað kunnleika til úrslitið av hesum kanninum.

Við tí fyrivarni, at tað kunnu vera innanhýsis viðurskipti umrædd í slíkum kanninum, verður lögmaður spurður, um tað kann vera rætt, at noktað verður innlit í teimum tilmælum, sum grunnurin hevur fikið støðu út frá.

Viðmerkingar:

Tað er ásaðnað av sovel lögmanni sum av Framtaksgrunninum sjálvum, at lögtingsmenn hava rætt til kunning um virkseini hjá grunninum.

Tíðindaskrivið hjá Framtaksgrunninum undan jólini varð sent persónliga til allar lögtingsmenn, áðrenn tað var almannakunngjørt, og tá formennirnir í sangonguflokkunum bóðu lögmann um nærri upplýsingar, skipaði hann sjálvur fyri fundum millum flokkarnar og Framtaksgrunnin. Grundgevingin fyri hesum var, at hann hevði ikki sjálvur hesar upplýsingar, men við at seta politikararnar saman við nevndini fyri Framtaksgrunnin, skuldu hesir fingið tær upplýsingar, sum teir rimiliga kundu biðja um.

Men niðurstøðan frá tí fundinum var, at frá nevndini í Framtaksgrunninum fekst stórt sæð eini at vita út yvir tað, sum longu var komið fram í tíðindaskrivinum, heldur var tað tvørtur ímóti. Á fundinum varð spurt eftir ivamálum í samband við sammetingina av árunum 1988 og 1995, men hesum hevði formaðurin onga viðmerking til. Hóast talan var um skeivleika upp á eina trýsifraða milliónaupphædd.

Hesin upplagdi skeivleiki, sum grunnurin hvørki tá ella seinni hevur komað greitt, gevur í sær sjálvum støran íva um grundarlagið fyri tiknu avgerðina. Hesin ívi verður ikki minni, tá havt verður í huga:

a. at tær umræddu kanningar hava ikki verið gjørdar av óheftum serkønum, hóast tað ikki vildi verið minst trupulleiki at fingið gjørt kvalifiseraður, og ikki minst óheftar kanningar av hesum viðurskiptum.

b. at nevndin dylir úrslitið av hesum kanninum sum mansmord. Grundgevingin er, at hetta tillar byggir á innanhýsis viðurskipti hjá m.a. Føroya Fiskavirking. Til hetta er at siga, at eingin krevur nakrar innanhýsis upplýsingar hjá øðrum. Men slíkar kanningar hava eisini metingar og niðurstøður, sum ikki kunnu vera nakað dulsinál. Vit kunnu saktans avmarka okkum til at fáa útlýggjað hesar metingar, so fáast kann kunnleiki til fortreytirnar fyri tær niðurstøður, sum komið er fram til. Tað kann sum so ikki avvísast, at Framtaksloysnin er tann rætt, men tá er tað løgið, at Framtaksgrunnurin beinleiðis forðar almenningi og tingmonnum at verða sannførd um hetta.

Lögmaður kann uttan íva hava rætt í sínum sjónarmiði, at nevndin fyri Framtaksgrunnin skal taka sínar egnu avgerðir, og lögtingsmenn skulu ikki leggja seg út í stakavgerðir hjá nevndini, men politiski myndugleikin má hava rætt til at tryggja sær, at ein nevnd, sum umsitir almennan pening, og sum er vald av landsstýrinum, nýtir eina mannagongd, sum politiski myndugleikin kann kenna seg tryggja við. Framtaksgrunnurin hevur ikki vilja givið hesa trygdina, og tí verða hesir spurningar settir lögmanni.

30. januar 1997 tók Óli Jacobsen, lögtingsmaður, fyrispurningin aftur.

100-13 Fyrispurningur til Edmund Joensen, løgmann, viðvíkjandi ætlanunum um arbeiðið hjá búskaparráðnum.

Ár 1997, týsdagin 28. januar bæðaði formaðurin frá omanfyrirnevnda fyrispurningi til løgmann frá Jóannes Eidesgaard, lögtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningur

1. Hvør hevur á ríkisráðsfundi sett fram uppskot um, at føroyska búskaparráðið saman við ráðgevandi nevndini hjá forsætismálaráðnum skal gera eina árliga frágreiðing um føroyskan búskap?
2. Hvat í løgtingslóg um búskaparráð ella í viðmerkingum landsstýrisins til uppskotið ella í álitinum frá meirilutanum í fíggingarmevndini til nevnda mál hevur sannført løgmann um, at lógin leggur upp til eina árliga felags føroyska/danska frágreiðing um føroysk búskaparviðurskifti?
3. Eru løgmaður og landsstýrismaðurin í fíggingarmálum samdir um at fremja uppskotið, sum kom fram á ríkisráðsfundinum?
4. Hevur landsstýrið ætlanir um at leggja fram uppskot um broytingar í løgtingslóg um búskaparráð?

Viðmerkingar:

Týsdagin 14. januar 1997 var ríkisfundur í Keypmannahavn millum danska forsætismálaráðharran Poul Nyrup Rasmussen, grønlenska landsstýrisformannin Lars Emil Johansen og løgmann Edmund Joensen.

Tað, sum bigartil er komið fram um henda fund, er tað, sum útvarpið bar í einari tíðindasending, tó utan at koma nógv nærri inn á einstøku málini.

M.a. segði útvarpið, at løgmaður og forsætismálaráðharrin høvdu tosað um eitt uppskot um, at føroyska búskaparráðið saman við ráðgevandi nevndini hjá danska forsætismálaráðnum skuldi gera eina árliga frágreiðing um føroyskan búskap. Eftir tíðindunum at døma skuldi arbeiðið hjá okkara egna búskaparráði integrerast í arbeiðið hjá ráðgevandi nevndini hjá forsætismálaráðnum.

Tá lógin um búskaparráð var til viðgerðar á lögtingi á vári í 1995 varð m.a. ført fram, at tað var av týðningi, at vit í Føroyum fingu okkara egna frágreiðing og tilráðing um føroysk búskaparviðurskifti, soleiðis at henda kundi um neyðugt verða eitt kvalifiserað mótspæl til frágreiðing frá ráðgevandi nevndini.

Grein 1 í løgtingslóg um búskaparráð sigur: "Landsstýrið skipar búskaparráð við tí uppgávu at fylgja við búskaparligu gongdini í landinum og at ráðgeva um búskaparlig viðurskifti."

Í viðmerkingunum verður sagt: "Við uppskotinum ynskir landsstýrið aftur at seta eitt búskaparráð við lóg. Landsstýrið heldur tað vera av stórum týðningi at fáa regluligar frágreiðingar frá føroyskum búskaparfrøðingum bæði um gongdina í føroyska búskapinum og um hvørji tiltøk eiga at verða sett í verk. Við at seta ráðið við lóg tryggjar ein ráðnum sjálvstøðuga støðu, sum tað sitandi landsstýrið ikki kann broyta uttan at fara í tingið."

Hesi seinasti setningurin sigur týðiliga, at tað avgjørt ikki kann vera nakar ivi um, at lögtingið við hesi lóg hevur samtykt, at vit í Føroyum skulu hava okkara regnu ráðgeving um føroyskan búskap, sum er fullkomni-

liga óheft av øðrum ráðgevingum og serliga tí ráðgeving, sum danska forsætismálaráðið fær hvørt ár frá ráðgevandi nevndini.

Men uttan at spyrja Føroya Løgting eftir, hevur løgmaður samman við forsætismálaráðharranum nú ætlanir um, at føroyska búskaparráðið og danska ráðgevandi nevndini skulu arbeiða saman um eina árliga frágreiðing.

Við hesum viðmerkingum seti eg løgmanni hesar spurningar.

*30. januar 1997 varð við 24-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.
18. februar 1997 svaraði Edmund Joensen, løgmaður, fyrispurninginum soleiðis:*

Svar

Sum kunnugt hevur ráðgevandi nevndin hjá forsætisráðharranum nú í nógv ár gjørt árliga frágreiðing um føroyska búskapin.

Sjálvt um nevndin, serliga í seinna partinum av áttatiárunum og fyrst í nýtiárunum ferð eftir ferð gjørdi vart við, at tað fór at enda galið við føroyska búskapinum, so lurtaðu tásitandi landsstýri ikki eftir.

Hvussu tað endaði vita vit øll, og tað hava vit eisini merkt.

Landsstýrið, sum varð skipað í 1994 við Sambandsflokkinum, Javnaðarflokkinum, Verkamannafylkingini og Sjálvstýrisflokkinum, legði fram lógina um búskaparráð og setti búskaparráðið á stovn í 1995. Ráðið hevur sum uppgávu at fylgja við búskaparlígu gongdini í Føroyum og at ráðgeva um búskaparlig viðurskifti. Samhætt lógini um búskaparráð skal búskaparráðið gera eina frágreiðing um búskaparlig viðurskifti minst eina ferð um árið.

Vónandi fer ráðið at gera eitt tlygdargott arbeiði, og vónandi fara myndugleikarnir at lurta eftir teimum tilmælum, ið ráðið kemur við, soleiðis at søgan ikki endurtekur seg.

Landsstýrið heldur tað framhaldandi vera skilagott, at vit hava fingið okkara egna búskaparráð, og landsstýrið hevur ongur ætlanir at broyta lógina um búskaparráðið.

Á fundi í ríkisráðnum í Keypmannahavn tann 14. januar 1997 førði løgmaður fram, at tá ið vit nú fáa tvær frágreiðingar um búskaparlig viðurskifti í Føroyum um árið, eina føroyska og eina danska, so er ikki óhugsandi, at nevndirnar eru ósamdar á ávísnum økjum.

Tað kundi tí verið skilagott, at nevndirnar samanbóru niðurstøðurnar og gjørdi eina frágreiðing um, á hvørjum økjum og hví tær eru ósamdar. Tað kundi verið til stóra hjálp hjá politikarum, ið sum nú er fáa tvær frágreiðingar at halda seg til. Somuleiðis kundi tað verið ein faklig avbjóðing til tey, ið manna føroyska búskaparráðið og dansku ráðgevandi nevndina.

Tá ið uppskotsstíllarin førir fram, at løgmaður nú ætlar, at bert ein árlig frágreiðing skal gerast um føroyskan búskap, so er hetta ein misskiljing.

Tað, sum løgmaður tosar um, er, at tað kann verða skilagott, at føroyska búskaparráðið og dansku ráðgevandi nevndin samanbera niðurstøðurnar í frágreiðingunum.

Ríkisfundirnir, ið verða hildnir millum forsætismálaráðharran, lögmann, og grønlandska landsstýrisformannin eina ferð um árið, eru óformellir. Átlanin við hesum fundum er, at tað skal bera til at hittast uttan embætismenn og uttan dagsskrá fyri at tosa um viðurskifti ríkispartanna millum. Tað er tí ikki neyðugt at viðgera mál í landsstýrinum, áðrenn tey verða tikin upp í ríkisráðnum.

Løgmaður hevur sjálvandi kunnað landsstýrið um tað, sum varð tikið fram á fundinum í ríkisráðnum.

100-14 Fyrispurningar til Kristian Magnussen, landsstýrismann, um læknaviðurskiftini í Norðoya læknadømi.

Ár 1997, týsdagin 28. januar boðaði formaðurin frá omanfyrirnevnda fyrispurningi til Kristian Magnussen, landsstýrismann, frá Vilhelm Johannesen, lögtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningar

1. Hvat ætlar landsstýrið at gera, fyri at øll trý kommunulæknastørvini, sum eru skipað í Norðoya læknadømi, verða sett?
2. Hevur landsstýrið nakra ætlan um at skipa tað fjórða kommunulæknastarvið í Norðoyggjum?
3. Heldur landsstýristnaðurin, at lutfalsliga býtið av sjúkrahúslæknum í Føroyum aðrumegin og kommunulæknum hinumegin, er í lagi?

Vlæmerkingar:

Norðoya læknadømi er skipað við trimum føstum kommunulæknastørvum. Tað triðja kommunulæknastarvið varð skipað fyri umleið 20 árum síðani.

Í løtuni er bert ein kommunulækni í føstum starvi. Ein annar lækni er í farloyvi, og hansara starv hevur verið røkt av skiftandi læknavikarum nú í fleiri ár. Í umleið hálvtunnad ár hevur tað triðja kommunulæknastarvið í Norðoya læknadømi verið ósett.

Sambært bløðunum í seinastu viku hevur annar av kommunulæknunum í Norðoyggjunum verið sjúkur, og avleiðingin av tí er, at bert ein kommunulækni hevur verið til arbeiðis í læknadøminum, sum hevur 6.000 fólk. Hetta er stóðan, samstundis sum fólkagrundarlag er fyri, at eitt fjórða kommunulæknastarv kundi verið skipað í Norðoya læknadømi.

Hetta er ein ótolandi stóða, bæði fyri hesar báðar læknarnar, og ikki minst fyri sjúklingarnar, sum mangan aftur seg við at fara til lækna, ella at ringja eftir vakthavandi lækna, tá tey eru vitanli um, hvussu stór og tung arbeiðsbyrðan hjá hesum báðum læknunum er. Eisini er vert at hava í huga, at Norðoyggjar ikki eru eitt meginland, men eitt meginøki við trimum útoyggjum. Møguleikin fyri, at vakthavandi læknin skal út á eina av hesum oyggjum, er allíð til staðar.

Eingin ivi er um, at grundarlag er fyri at skipa tað fjórða kommunulæknastarvið í Norðoya læknadømi. Vanliga verður roknað við, at ein kommunulækni skal vera til hvørjar 1200 sjúkrakassalimir, og við tað, at sjúkrakassalimir eru fólk yvir 15 ár, skulu vit leggja børn undir 16 ár aftrat. Tá hetta er gjørt, koma vit til tað úrslit, at grundarlagið fyri einum kommunulækna er 1400 til 1500 fólk.

Í løtuni hava vit 24 skipað kommunulæknastørv í Føroyum. Um somu tíð er talið á sjúkrahúslæknum millum 60 og 70. Teir flestu eru yvirleknar við starvi á landssjúkrahúsinum. Tá vit vita, at kommunulæknarnir við at ávísa heilivág og at ávísa ambulanta viðgerð á sjúkrahúsi, heilsuniðstøð ella aðra staðir avgreiða umleið 90% av øllum sjúklingunum, fær ein hug at seta spurnartekin við lutfalsliga býtið av sjúkrahúslæknum aðru megin og kommunulæknum hinumegin.

Út frá hesum viðmerkingum loyvi eg mær at seta landsstýrismanninum í heilsumálum hesar spurningar.

30. januar 1997 varð við 23-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

12. mars svaraði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

1. Upplýsast kann, at triðji kommunulæknin í Norðoya læknadømi byrjar aftur í starvi sínum tann 6. mars, t.v.s. longu í næstu viku.

Í tíðarskeiðnum, sum kommunulæknin hevur verið í farloyvi, hevur Almanna- og heilsudeildin sett avloysarar í starvið, burtursæð frá einum ávísura tíðarskeiði um ársskiftið, tá tað ikki var gjørligt at útvega avloysara.

Somuleiðis hevur stóðugt verið heitt á Klaksvíkar kommunu um at fáa bætt um viðtaluhølini hjá kommunulæknum. Nú hevur kommunulæknin góðtikið tællanina hjá kommununi at bota um hesi viðurskiftir, og kemur hann sum sagt aftur í starvið í næstu viku.

2. Upplýsast kann, at eg sum landsstýrismaður í heilsumálum ikki havi eina heileiðis atlan um at skipa fyri, at 4 kommunulæknastørv verða í Norðoyggjum.

Í 1984 heitti kommunan í Norðoyggjum seinast á landsstýrið, um at fáa skipað eitt kommunulæknastarv afturat í Norðoyar læknadømi. Landsstýrið metti ikki tá, í 1985, at Norðoyggjar sum læknadømi vóru verri fyri enn onnur økir í Føroyum, hvat talið av kommunulæknum viðvíkti.

Nú hevur Klaksvíkar kommunu aftur søkt um at fáa skipað eitt kommunulæknastarv afturat, og verður málið viðgjørt við atliti til eina heildarmeting, og umstøðurnar í læknadøminum. Eg kann annars upplýsa, at við tey 26 skipaðu kommunulæknastørvini, og við fólkatálinum tann 31.12.1995 sum grundarlag, eru 1.669 fólk pr. kommunulækna í meðal. Í Norðoyar læknadømi eru 1.875 fólk pr. kommunulækna, og við 4 kommunulæknum verða 1.407 fólk pr. kommunulækna.

Til sambering kann nevast, at í Suðurstreymoyar læknadømi eru 2.248 fólk pr. kommunulækna, og í læknadømunum í Suðuroyuni, har seinasta árið aloftast bert hava verið 3 kommunulæknar, eru 1.699 fólk pr. kommunulækna (við 4 kommunulæknar 1.188 fólk pr. lækna).

Í viðmerkingunum til fyrispurningin verður røknað við, at fólkarundarlagið fyri ein kommunulækna er 1400 til 1500. Verður tikið útgangsstøði í hesum, kann sostatt staðfestast, at av teimum 11 læknadømunum, hava tey 6 meira enn 1500 fólk pr. kommunulækna, og tey 5 hava minni enn 1400 fólk pr. kommunulækna.

3. Um lutfalsliga býtið av sjúkrahúslæknum øðrumegin og kommunulæknum hinumegin sum soleiðis er í lagi, fari eg ikki geru stórvegis viðmerkingar til. Eg ivist eisini í, um nekur meining er í at tosa um "lutfalsligt býti" í hesum sambandi, tá spurningurin í veruleikanum er um at halda eitt ávíst støði í prívaterktorinum, eins væl og í sjúkrahússektorinum.

100-15 Fyrispurningur til Ivan Johannesen, landsstýrismann, viðvíkjandi leikluti útlendinga í føroysku alivinnuni

Ár 1997, týsdagin 28. januar boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi til Ivan Johannesen, landsstýrismann, frá Tordi J. Niclasen, lögtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningur

1. Gevur lögtingslóg nr. 70 frá 9. juni 1988 um aling av fiski v.m. við seinni broyting landsstýrisnum heiniild til at geva útlendingi aliloyvi?
2. a) Um svarið er **ja**, verður spurt, um landsstýrið hevur latið útlendingi slíkt aliloyvi?
- b) Hevur landsstýrismaðurin ætlan um at taka stíg til lógabroytingar, sum fara at banna ella avmarka møguleikan hjá útlendingum at útvega sær føroyskt aliloyvi ella at gera óheimleðis fløgur í føroysku alivinnuna gjøgnum keyp av partapeningi í føroyskum partafeløgum, sum hava aliloyvi?
3. Um svarið er **nei**, verður spurt, um lögtingslógin um aling av fiski bannar útlendingi at eiga partapening í føroyskum partafelag, sum hevur aliloyvi ella søkir landsstýrið um aliloyvi?

Viðmerkingar:

Vit hava fingið at vita, at stórar og peningasterkar útlenskar alifyrirøkur hava keypt seg inn í føroysk partafeløg, sum reka aling.

Í fyrstu syftu kann tað tykjast skilagott, at útlenskur kapitalur kemur inn í landið, og at hetta er við til at varðveita arbeiðspláss.

Í ávísum føri hevur ein útlenskt fyrirøka keypt meirilutan av partapeninginum í tí føroyska felagnum og má sostatt roknast at hava fullt ræði á, hvussu hetta felag verður rikið í framtíðini. Men harvið eisini ávirkan á, um felagið í heilu tikið skal halda fram við alivirkseminum. Tað kann tí vera lótvinningur - lættliga gerast ein vandasigling fyri føroyingar og føroysku tjóðina - um útlendingar, sum ofta eru kappingarneymar okkara, ótálmaðir fáa loyvi at fara av stað við okkara vinnulívi - tað veri seg á sjógvi og landi.

Í ringasta føri kunnu slík uppkeyp av føroyskum alibrúkum hava við sær, at alivinnan í Føroyum steðgar upp. Hvørjar óhepnar avleiðingar hetta kann hava við sær fyri føroyska samfelagið, er ikki ringt at ímynda sær.

Slíkt handilsvirksemi av aliloyvum til kapitalsterkar utlenskar kappingarneymar elvir eisini til at seta spurningin, um tað kann góðtakast, at einstaklingar skulu hava høvi til at vinna pening á ein slíkan hátt, tí talan er jú um loyvir, sum tað almenna hevur latið fyri at seta í verk framleiðslu av alifiski til útflutnings og við hesum tryggja samfelagnum øllum gagn av tí, hetta virksemað hevur við sær.

30. januar 1997 varð við 24-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

12. mars 1997 svaraði Ivan Johannesen, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

S v a r

Sp. 1. Í løgtingslóg nr. 70 frá 9. juni 1988 um aling av fiski v.m. við seinna broytingum er í § 3, stk. 2 ásett, at tá aliloyvi verður givið, skal m. a. verða farið eftir, "at teir sum avgerðarrættin skulu hava á alistøðini, í fyrsta lagi búgva á staðnum, har aliloyvið verður givið, í øðrum lagi hava serligt tilknýti til staðið og í triðja lagi eru fastbúgvandi í Føroyum".

Sostatt skal, tá eitt aliloyvið verður givið, takast við í metingina, hvat tilknýti umsøkjarnir hava til staðið, har søkt verður um aliloyvi. Eru umsøkjarnir ikki búsitandi á staðnum, skulu teir í øðrum lagi hava tilknýti til staðið. Er hetta ikki uppfyllt, skulu teir í minsta lagi vera búsitandi í Føroyum.

Niðurstøðan av hesum er, at einum útlendingi ikki kann verða givið eitt aliloyvi í Føroyum.

Sp. 2 b. Lagt verður fram eitt lógaruppskot, har lógin um aling verður broytt soleiðis, at 2/3 av avgerðarrættinum og 2/3 av ognarpeningum í feløgum, sum hava aliloyvi, altíð eru á føroyskum hondum. Er loyvið latið einkulipersoni, skal hann verða búsitandi í Føroyum.

Sp. 3. Verandi alilóggáva ella onnur löggáva ferðar ikki fyri, at útlendingar keypa meirilutan í einum føroyskum alibrúki. Í loyvisbrøvunum til aling er ásett, at loyvið ikki kann vera latið øðrum utan góðkenning landsstýrisins, men tað er onki til hindurs fyri, at ein útlendingur keypir eitt felag, sum hevur loyvi frammanundan. Hvørki alilógin ella loyvistreyttir áseta avmarkingar fyri eigaraviðurskiðnum í einum felag, sum hevur fingið aliloyvið. Tá er álagt loyvishavaranum at boða landsstýrinum frá broytingum í viðurskiðnum. Í hesu treyt verður m.a. lagt, at um munandi broytingar eru farnar fram í eigaraviðurskiðnum, skal verða boðað landsstýrinum frá hesum.

Um útlendingar keypa meirilutan í einum føroyskum felagi, er tó ásett í lógini um smápartafeløg og í partafelagslógini, at minst helmingurin av nevndini skal vera búsitandi í Føroyum.

Viðvíkjandi spurninginum, hvussu er, um útlendingur eigur part í felagi, sum søkir um at fáa aliloyvi, verður víst til svarið til fyrsta spurning.

100-16 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi Skotlandssiglingini.

Ár 1997, týsdagin 28. januar boðaði formaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi frá Jóannes Eidesgaard, lögtingsmanni, sum er seltjóðandi:

Fyrispurningur

1. Hvørjar ætlanir hevur landsstýrismaðurin um at hækka almenna partapeningin í P/f Skipafelagnum Føroyar, og hvussu skal ein slík hækking liggja?
2. Hvørja grundgeving hevur landsstýrismaðurin fyri, at tað almenna skal tekna b-partabrøv og ikki a-partabrøv?
3. Hvørja trygd hevur landsstýrismaðurin fingið fyri, at rutan við farni millum Føroya og Skotland ikki verður niðurløgd, um leiðslan á Skipafelagnum heldur tað vera tað frægasta fyri felagið?
4. Kann landsstýrismaðurin upplýsa fyri lögtinginum, hvørjar átrokningar liggja til grund fyri hansara støðutøku um, at ein privatisering av farmaflutninginum millum Skotland og Føroya er betur enn ein framhaldandi almenn farma- og ferðafólkaruta til Skotlands?
5. Skal ætlaða farmaflutningsrutan hjá landsstýrismanninum og Skipafelagnum hava alment figgj- arligt fíkast? Um játtandi svar, so hví - um nektandi so hví?
6. Hvørjar ætlanir eru um ferðafólkaflutningin millum Skotland og Føroya?

Viðmerkingar:

Nú frættist í fjølmiðlunum, at landsstýrismaðurin við samferðslumálum ætlar at lata Skipafelagið Føroyar taka yvir farmaflutningin millum Føroya og Skotlands. Hetta kann møguliga sigast at vera í trúð við ætlan- irnar í sangonguskjalinum hjá borgarligu sangonguni, men fyri nógvar føroyingar eru viðurskipti í hesum sambandi sera óskiljandi og ógreið. Tískil hesin fyrispurningur.

M.a. hevur verið sagt, at landsstýrismaðurin metir tað rætt, at tað almenna skal hækka sín partapening í P/f Skipafelagnum Føroyar, men at henda upphædd skal teknað sum b-partapeningur, t.v.s. uttan nakra ávirkan.

Men um hesar ætlanirnar hjá landsstýrismanninum skulu fremjast, so má ein figging fáast til vega. Mint eigur at vera á, at tá landsstýrismaðurin seinast hevði slíkar ætlanir og vildi sleppa at brúka avlopið av söluni av Teistanum til líknandi endamál, tá fekk hann 30 atkvøður á tingi ímóti sær.

Harnæst eru tað uttan íva mong, sum legin vildu vítað, hvat ein farmaflutningsruta millum Føroya og Skot- land kann kasta av sær. Royndirnar higartil av borgarligum privatiseringum hava annars verið tær, at tá tað almenna hevur megnað at bygt nakað upp, og útlit eru fyri, at hetta kann bera seg, so er knappliga alneyðugt at privatisera. Soleiðis var m.a., tá ið Smyril á sinni hevði lagt lunnar undir ta rutu, sum Norrøna í dag rekur. Hóast alt er tað eingin náttúrulóg, sum sigur, at tað almenna ikki kann vinna pening.

Eisini kann vera mint á, at tað var landsstýrið millum javnaðarflokkin og fólkaflokkinn, sum álegði Strand-

faraskipum Landsins at fara undir hesa rutu, tí privatu royndirnar miseydnadust. Eisini kann vera mint á, at landsstýrismaðurin í samferðslumálum var úr fólkaflokkinum.

Um henda rutu ein dag verður niðurløgd, tí Skipafelagið ikki orkar meira, hvør kann tá hugsast at liggja framvið? Givið er, at ein møgulig færoysk oljuvinna ger, at henda ruta hevur alstóran áhuga eisini uttan fyri Føroyar. Vit síggja dag og dagliga, hvussu íslendingar miðvísir byggja upp nýggjar farmaflutningsleiðir.

Færoyingar hava flest allir verið glaðir fyri møguleikan at ferðast til Skotlands. Hetta er ein munandi bíligari ferð enn tær vanlugu suður til Danmarkar og aðrastaðni. Harumframt er landið vakurt og kostnaður í landinum rímiligur. Tí eru tað mong, sum biðja spent eftir at fáa at vita, hvussu hesir møguleikar verða komandi summer.

Við hesum viðmerkingum verður fyrispurniingin settur.

30. januar varð við 24-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurniingin skal svarast.

2. apríl svaraði Sámal Petur í Grønd, landsstýrismaður, fyrispurniinginum soleiðis:

Svar

Fyrst av øllum, so fari eg at biðja hetta høga ting um at umhera, at tíðarfreistin í sambandi við hendan fyrispurning ikki er yvirhildin.

Tað hevur verið trupult at svara nágreiniliga uppá spurningarnar, við tað at viðgerðin í hesum máli hevur verið umfatað av stórum broytingum frá degi til dags.

Nú er so avgjørt, hvussu fram verður farið í hesum máli, og kann tí svarast uppá spurningarnar hvør sær.

Ad. 1. Landsstýrismaðurin hevur ikki nakra ætlanir um at hækka almenna partapeningin í P/f Skipafelagnum Føroyar, og tí skal eingin liggjng finnast.

Ad. 2. Spurniingin er settur fram í samband við landsstýrisins ætlan við farmaflutninginum til Skotlands.

Eitt av teimum modellunum sum frammi vóru tá, var, at partapeningurin í Skipafelagnum bleiv hækkaður. Vit tað, at hetta ikki er aktuelt meir, so er spurniingin nokk heldur ikki aktuellt.

Ad. 3. Landsstýrið hevur fingið eitt upplegg frá Skipafelagnum sum vísir, hvussu teir ætla, at siglingin skal verða skipað, og hevur landsstýrið onga orsök at ivast í, at ætlanin verður gjøgnumlörd og heldur áfram.

Hinvegin kann landsstýrið ikki áleggja felagnum, at teir til allar tíðir skulu sigla eftir hesum mynstri. Marknaðurbroytingar kunnu saktans verða atvoldin til, at útflutningsvinnan ynskir siglingarmynstrið broytt.

Ad. 4. Útrokningar hjá Skipafelagnum vísa, at eru teir einsamallir á hesi rutu, so vil økingin av larmi geva ein betri ávøkstur, enn at sigla í kapping við tað almenna.

Tað almenna seti pening í hesa rutu, so tað er eyðsæð, at fíggarliga úrslitið av hesi broyting verður tann rætta vegin.

Ad. 5. Farmaflutningsrutan hjá Skipafélagnum skal ikki hava alment fíggarligt íkast. Orsøkin til, at einki fíggarligt íkast skal til frá tí almenna, er tann, at rutan nú verður ríkin á privatum hondum, og teir sjálvir klára fíggarliga partin.

Ad. 6. Áðlanin er at seta eina nevnd, sum frá einum fíggarligum og samfelagsligum sjóarmiði skal kanna samferðslumynstrið við umheimin.

Í hesum sambandi verður eisini hugt eftir ferðafólkaflutninginum til og frá Skotlandi.

100-17 Fyrispurningur til løgmann viðvíkjandi arbeiðsháttinum hjá Framtaksgrunninum.

Ár 1997, týsdagin 4. februar boðaði formaðurin frá umatfyrinevnda fyrispurningi frá Óla Jacobsen, løgtingsmanni, til løgmann, sum er seltjóðandi:

Fyrispurningur

1. Biðið verður um at fáa eina sammetiliga uppgerð, sum vísir roknskaparliga úrslitið hjá flakavirkjunum í 1988 sammett við úrslitið hjá Føroya Fiskavirking í 1995.
2. Kunnu politisku myndugleikarnir kenna seg tryggja við teimum kanningum, sum eru grundarlagið fyri avgerðina hjá Framtaksgrunninum at seta 60 mió. kr. í Føroya Fiskavirking?
3. Kann politiski myndugleikning liva við, at nevndin í Framtaksgrunninum noktar intulit í úrslitið og niðurstøðuna av hesum kanningum?

Serligar viðmerkingar:

1. Í tíðindaskrivi frá Framtaksgrunninum er høvuðsgrundgevingin fyri framlu fløguna ein sammeting av úrslitinum hjá virkjunum í 1988 og 1995, og vísir sammeting munandi betri úrslit í 1995 enn í 1988, og tykist hetta at vera grundgevingin fyri umlatalaðu flögu. Men umframt annan íva um hesa sammeting kann staðfestast, at úrslitið fyri 1988 er gjørt 146 mió. verri, enn tað veruliga er. Í Framtaksgrunninum hevur gjørt tað mistak at rokna studningin úr ráðiskagrundinum sum rakstrarinntøku hjá virkjunum. Samstundis er studningur, sum er latin í 1995 ikki tikið burtur úr rakstrarúrslitinum.

Biðið verður tískil um at fáa eina rætta uppgerð, sum vísir sammetilig roknskapartøl.

2. Í sama tíðindaskrivi verður sagt, at "drógvir kanningar gjørdar av útlendskum og føroyskum serkønnum vísa, at tað er neyðugt við samskipan av fleiri av virkjunum kring landið, skal lønandi vinna flást burtur úr". Tað kann eingin sigast ringur fyri at hava álit á Framtaksgrunnin, at her er talað um kanningar, sum eru óheftar av Framtaksgrunninum og Fiskavirking, og har einki er at krógva.

Tað kom fram á fundinum millum Framtaksgrunnin og fœrmentinar í samgonguflokknum, at talan er um triggjar kanningar. Tvær gjørdar av dønum og ein av føroyingi. Tað kom fram á fundinum, at ein dansk kanning varð gjørd av Finansieringsinstitut for Industri og Håndværk, har stjórin er nevndarlimur í

Framtaksgrunninum. Hin vegin var tað ikki upplýst, at hin danska kanningin er gjørd av danska grannskoðaranum hjá Føroya Fiskavirkning. Annars noktaði Framtaksgrunnurin at upplýsa, hvør ið hevði gjørt ta føroysku kanninginina.

Tað er ein sjálfvylgja, at gjølligar kanningar verða gjørdar, tá so nógvur peningur skal latast til einu slíka verkætlan. Men spurningurin er, hvørt tað er rætt, at Framtaksgrunnurin lutvíst nýtir partar í málinum til at gera slíkar kanningar og lutvíst noktar at upplýsa, hvørt annars hevur gjørt nevndu kanningar. Samstundis sum eingin trygd er fyri at óheftar kanningar eru gjørdar.

3. Sum kunnugt noktar nevndin fyri Framtaksgrunnin at upplýsa nakað sum helst um innihaldið av hesum kanningum, hóast tað má roknast at hava almennan áhuga at vita, hvussu komið verður fram til niðurstøðuna hjá grunninum. Sjálvt landsstýrismanninum í fiskivinnumálum verður noktað kunnleika til hesar kanningar.

Við tí fyrivarti, at tað kunnu vera innanbýsis viðurskipti umrødd í slíkum kanningum, er spurningurin, um tað kann vera rætt, at noktað verður innlit í teinum tilmælum, sum grunnurin hevur tikið støðu út frá.

Viðmerkingar:

Tað er ásaðnað av sovið lögmanni sum av Framtaksgrunninum sjálvum, at løgtingsmenn hava rætt til kanning um virksemd hjá grunninum.

Tíðindaskrivioð hjá Framtaksgrunninum undan jólum varð sent persónliga til allar løgtingsmenn, áðrenn tað var almannakunngjørt, og tá formenninir í sangonguflokkunum bóðu lögmann um nærra upplýsingar, skipaði hann sjálvur fyri fundum millum flokkarnar og Framtaksgrunnin. Grundgevingin fyri hesum var, at hann hevði ikki sjálvur hesar upplýsingar, men við at seta politikararnar saman við nevndini fyri Framtaksgrunnin, skuldu hesir fingið tær upplýsingar, sum teir rímliga kundu biðja um.

Men niðurstøðan frá tí fundinum var, at frá nevndini í Framtaksgrunninum fekk stótt sæð einki at vita út yvir tað, sum longu var komið fram í tíðindaskrivinum, heldur var tað tvørtur ímóti. Á fundinum varð spurt eftir ivamálum í samband við sammetingina av árunum 1988 og 1995, men hesum hevði formaðurin onga viðmerking til. Hóast talan var um skeivleika upp á eina trýsifraða milliónaupphædd.

Hesin upplagdi skeivleiki, sum grunnurin hvørki tá ella seinni hevur kunnað greitt, gevur í sær sjálvum stóran íva um grundarlagið fyri tiknu avgerðina. Hesin ivi verður ikki minni, tá havt verður í huga:

a. at tær umrøddu kanningar hava ikki verið gjørdar av óheftum serkønnum, hóast tað ikki vildi verið minsti trupulleiki at fingið gjørt kvalifiseraðar, og ikki minst óheftar kanningar av hesum viðurskiptum.

b. at nevndin dyllir órslitið av hesum kanningum sum mansmord. Grundgevingin er, at hetta tilfar byggir á innanbýsis viðurskipti hjá m.a. Føroya Fiskavirkning. Til hetta er at siga, at eingin krevur nakrar innanbýsis upplýsingar frá nøkrum. Men slíkar kanningar hava eisini metingar og niðurstøður, sum ikki kunnu vera nakað dulsmál. Vit kunnu saktans avmarka okkum til at fáa útflyggjað hesar metingar, so fáast kann kunnleiki til fortreytimar fyri tær niðurstøður, sum komið er fram til. Tað kann sum so ikki avvísast, at Framtaksloysni er tann rætt, men tá er tað lógið, at Framtaksgrunnurin beinleiðis forðar almenningi og tingmonnum at verða sannførd um hetta.

Løgmaður kann ultið íva hava rætt í sínum sjónarmiði, at nevndin fyri Framtaksgrunnin skal taka sínar egnu avgerðir, og løgtingsmenn skulu ikki leggja seg út í stakavgerðir hjá nevndini, men politiski myndugleikin má hava rætt til at tryggja sær, at ein nevnd, sum umsitur almennan pening, og sum er vald av landsstýrinum, nýtir eina mannagongd, sum politiski myndugleikin kann kenna seg tryggja við. Framtaksgrunnurin hevur ikki vilja givið hesa trygdina, og tí verða hesir spurningar settir lögmanni.

5. februar 1997 varð við 24-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrspurningurin skal svarast.

28. februar 1997 svaraði løgmaður fyrspurninginum soleiðis:

Svar

Til spurning 1.

Serligar viðmerkingar

Í tíðindaskrivi frá Framtaksgrunninum er høvuðsgrundgevingin fyri frambu fløguna ein sammeting av úrslitinum hjá virkjunum í 1988 og 1995, og vísir sammetingin munandi betri úrslit í 1995 enn í 1988, og tykist hetta vera grundgevingin fyri umrøddu fløgu. Men umframt annan íva um hesa sammeting kann staðfestast, at úrslitið fyri 1988 er gjørt 146 mió. kr. verri, enn tað verðuliga er, tí Framtaksgrunnurin hevur gjørt tað mistak at rokna studningin úr ráfiskagrunninum sum rakstrarinntøka hjá virkjunum. Samstundis er studningur, sum er latin í 1995 ikki tikin burtur úr rakstrarúrslitinum.

Biðið verður tískil um eina rætta uppgerð, sum vísir sammetilig roknskapartøl.

Svar

Hjálagt sendi eg Føroya Løgtingi eitt yvirhít yvir úrslitini hjá føroysku flakavirkjunum fyri 1988.

Yvirhitið frá 1988 fevnir um tøl, sum eru savnað saman av Grønnskóðaravirkjunum Carl V. Weihe, statsaut. revisor, og sum ivaleyst byggja á roknskapirnar fyri tey ávísu flakavirkini. Nevnast skal, at tað framgongur av tilfarinum, at avdráttir/avskrivingar eru roknaði tøl, sum ikki samsvara við ársroknskapirnar hjá teimum einstøku flakavirkjunum.

Av talfarinum hjá C. V. Weihe framgongur, at tey 21 føroysku flakavirkini høvdu eitt samlað hall uppá 87,4 mió. kr.

Skilji eg uppstillingina rætt, kom hetta hallið fram aftaná at flakavirkini høvdu inntøkuført ein samlaðan studning frá Ráfiskagrunninum uppá 172,7 mió. kr.

Hetta má merkja, at hallið hevði verið størri, um flakavirkini ikki fingu stuðulin úr Ráfiskagrunninum.

Umframt at flakavirkini fingu stuðul úr Ráfiskagrunninum, fingu mannungarnar á føroysku fiskiskipunum eisini stuðul úr Lønjavningargrunninum. Stuðulin til minstavinning og løn var í 1988 uppá íalt 60,5 mió. kr. Herumframt læt landskassin 57,6 mió. kr. í studningi til fisk og 89,6 mió. kr. í rakstrarstudningi v.m. Í 1995 vórðu veittar 106 mió. kr. til minstavinning og lønir v.m. og 66,5 mió. kr. í fløgustuðli til skip og bátar.

Eisini leggi eg við almenna ársroknskapin 1995 fyri P/F Føroya Fiskavirking. Hesin vísti eitt hall uppá 4,3 mió. kr.

Havi fingið upplýst, at hetta úrslit er ávirkað av, at felagið hevur fingið stuðul frá tí almenna til keyp av fyrst og fremst russaraliski uppá umleið 6,9 mió. kr.

Saman um tikið vísa tøluni, at føroysku flakavirkini høvdu eitt av granskoðaravirkinum C. V. Weihe uppgjørt roknskaparligt hall uppá 87,4 mió. kr. tá tey høvdu inntøkuført stuðulin úr Ráfiskagrunninum uppá 172,7 mió. kr. og eitt hall uppá 260,1 mió. kr., um ein sær burtur frá hesum stuðli.

P/F Føroya Fiskavirking hevði í 1995 eitt hall uppá 4,3 mió. kr. tá stuðulin uppá 6,9 mió. kr. er inntøkuførdur, og eitt hall uppá 11,2 mió. kr., um ein sær burtur frá hesum stuðli.

Her skal havast í huga, at P/F Føroya Fiskavirking neyvan hevði keypt henda fiskin utan stuðul. Spurningurin er tí, um ein ikki skuldi eliminerað samlaða hallið í ársroknskapinum við nettoúrslitinum frá russara-fiskinum, ístaðin fyri at eliminera fyri móttiknað stuðul.

Um ein samanber omanfyri nevndu tøl, er munurin umleið 83,1 mió. kr. um ein tekur stuðulin við, og 248,9 mió. kr., um ein sær burtur frá stuðlinum.

Skal gera vart við, at hetta er ein samanbering av roknskapartølum frá ávikavíst 1988 og 1995, at 21 føroysk flakavirkir liggja aftanfyri tøluni frá 1988 og at 19 av hesum virkjum vórðu savnað saman í eitt felag í 1995.

Sera stórir munur er á stuðulsskipanum og øðrum reglum í 1988 og í 1995.

Tøluni fyri 1995 eru gjørd út frá núgaldandi lóggávu um ársroknskapir og um partafeløg v.m. Tøluni fyri 1988 eru grundað á tágaldandi roknskaparreglur og tillagaði út frá hesum.

Til spurning 2.

Serligar viðmerkingar

Í sama tíðindaskriví verður sagt, at “drúgvur kanningar gjørdar av útlendskum og føroyskum serkønnum vísa, at tað er neyðugt við samskipan av fleiri av virkjunum kring landið, skal lønandi vinna læst burtur úr”. Tað kann eingin sigast ringur fyri at hava úlit á Framtaksgrunnin, at her er talan um kanningar, sum eru óheftar av Framtaksgrunninum og Fiskavirking, og har er einki at krógva.

Tað kom fram millum Framtaksgrunnin og formennirnar í samgonguflokkunum, at talan er um triggjar kanningar. Tvær eru gjørdar av dønum og ein av føroyingi. Tað kom fram á fundinum, at ein dansk kanning er gjørd av Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk, har stjórnin er nevndarlitnur í Framtaksgrunninum. Hínevegin var tað ikki upplýst, at hin kanningin er gjørd av danska granskoðaranum hjá Føroya Fiskavirking. Annars noktaði Framtaksgrunnurin at upplýsa, hvør ið hevði gjørt ta føroysku kanningina.

Tað er ein sjálvfylgja, at gjølligar kanningar verða gjørdar, tá so nógur peningur skal latast til eina slíka verkætlan. Men spurningurin er, hvørt tað er rætt, at Framtaksgrunnurin lutvíst nýtir portar í múlinum til at gera slíkar kanningar og lutvíst maktar at upplýsa, hvør annars hevur gjørt nevndu kanningar, samstundis sum eingin trygd er fyri at óheftar kanningar eru gjørdar.

Svar

Sum lögmaður og sum politikkarí eigi eg at kunna kenna meg tryggan við Framtaksgrunnin.

Tað var við beráddum huga, at grunnurin bleiv stovnstur sum ein vinnurekandi grunnur. Tátt høvuðsenda-

málið var, at ávísir tilnevndir persónar skuldu hava ábyrgdina av at reka grunnin, og at taka neyðugar avgerðir, óheftir av politikkarum og øðrum.

Framtaksgrunnurin hevur nakrar formligar kamar, sum nevndin skal virka innan fyri. Fyri at tryggja, at nevndin heldur seg innan fyri hesar kamar, er grunnurin undir eftirliti av vanligari grannskoðan, landsgrannskoðaranum, ríkisgrannskoðaranum og fíggjareftirlitinum.

Havi ilt við at skilja tosið um óheftar kanningar í sambandi við avgerðirnar hjá Framtaksgrunninum. Tað er nevndin í grunninum, sum hevur ábyrgdina og sum skal taka avgerðirnar, og bert nevndin. Hvørjar kanningar nevndin grundar sínar avgerðir uppá, tað er upp til nevndin og bert hana.

Kenni onki til, at bankar, sparikassar og aðrir fíggingarstovnar nýta fremmandar óheftar serfrøðingar til at kanna og taka avgerðir teirra vegna.

Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk er ein tann mest vælestimeraði fíggingarstovnur í Norð-antøndum. Danski grannskoðarin hjá P/F Føroya Fiskavirking, KPMG C. Jespersen, statsaut. revisorer, er størsta grannskoðarasamtak í Danmark.

Havi alla virðing fyri, at nevndin í Framtaksgrunninum tekur sær serkøna ráðgeving á hægsta støði, áðrenn teir sjálvir, eg endurtaki teir sjálvir, taka avgerðir um at fremja stórar fløgur.

Til spurning 3.

Serligar viðmerkingar

Sum kunnugt noktar nevndin fyri Framtaksgrunnin at upplýsa nakað sum helst um innihaldið av hesum kanninum, hóast tað má rokast at hava almennan áhuga at vita, hvussu komið verður fram til niðurstøðuna hjá grunninum. Sjálvt landsstýrismannin um í lískivinnumálum verður noktað kunnleika til hesar kanningar.

Við tí fyrivarni, at tað kunnu vera innanhýsis viðurskipti umrødd í slíkum kanninum, er spurningurin, um tað kann vera rætt at noktað verður innlit í teimum útlættum, sum grunnurin hevur tikið støðu úr frá.

Svar

Sjálvt havi eg lætt við at liva við hesum, og haldi hetta vera einastu røttu loysnina, ikki minst úr frá royndunum frá seinnu helvt av áttatiárunum. Har politiski myndugleikin hevði innlit og ávirkan á flestu smálutir í okkara samfelag.

Havi longu sagt frá, at talan er um ein vinnurekandi grunn við einari nevnd, sum skal taka egnar avgerðir, út frá egnum sanføringum og fyrirneytum. Tað er nevndin sjálv sum avgerð, um tað er neyðugt við kanninum, fyri at taka hesar avgerðir.

Framtaksgrunnurin kann sum ein sjálvstøðugur vinnurekandi grunnur í nógvir niðar sammetast við Føroya Banka og aðrar fíggingarstovnar. Meðan bankin er føroyskur burturav, er Framtaksgrunnurin tó stovnaður av dønum og føroyingum í felag.

Mær vitandi hevur bankin ikki í hyggju, og tað skal hann sjálvandi heldur ikki, at almannakunngerá saks- viðgerðina og tær kanningar, sum bankin hevur gjørt í sambandi við, at nøkur av flakavirkjunum hjá P/F Føroya Fiskavirking vórðu seld til Framtaksgrunnin, og ikki til aðrar áhugaðar, sum lógu framvið. Leiðsla bankans hevur rætt og skyldu til at taka hesar avgerðir, uttan at spyrja lógmann, landsstýrisment, lögtingsmenn og/ella aðrar politikkarar eftir.

100-18 Fyrispurningur til Edmund Joensen, løgmann, um fjølmiðlarnar og samskiðið millum løgmann og fjølmiðlarnar

Ár 1997, týsdagin 4. februar boðaði løgmaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi frá Jóhannes Eidesgaard, løgtingsmanni, til løgmann, sum er seltjóðandi:

Fyrispurningur

1. Hvønn leiklut heldur løgmaður, at fjølmiðlarnir - og serstakliga luftbornu, almennu fjølmiðlarnir - hava og eiga at hava í fólkaræðiligu samfelagsskipanini?
2. Hvussu heldur løgmaður, at samskiðið millum løgmann og fjølmiðlarnar eigur at vera?
3. Heldur løgmaður tað verður í samsvar við fólkaræðiligu skipanina, um tað kemur fyri, at ovasta leiðsla landsins roynir at leggja trýst á journalistiska arbeiðið á almennu fjølmiðlunum fyri á tann hátt at stýra tíðindaflutninginum?
4. Heldur løgmaður, at samskiðið millum løgmann og fjølmiðlarnar - serliga luftbornu, almennu fjølmiðlarnar - hevur verið og er næktandi, tá hugsað verður um náttúrliga leiklutin hjá fjølmiðlunum í demokratinum?
5. Kann løgmaður vátta fyri Føroya Løgtingi, at løgmaður ikki hevur roynt at lagt trýst á leiðsluna í Sjónvarpi Føroya fyri at ávirka tíðindaflutningin hjá stovninum til egnar fyrimun, og kann løgmaður vátta fyri Føroya Løgtingi, at løgmaður ikki fer at royna hetta.
6. Um so er, at løgmaður fleiri ferðir hevur vent sær til Sjónvarp Føroya um ávísar sendingar, kann løgmaður so greiða lögtinginum frá,
 - a. nær er hetta farið fram?
 - b. hvørjar sendingar sníði tað seg um?
 - c. hvørjar viðmerkingar hevði løgmaður til sendingarnar?

Viðmerkingar:

Í seinastuni hevur verið frummi, at viðurskiðini millum løgmann og serstakliga Sjónvarp Føroya - men eisini fjølmiðlarnar sum so - ikki eru góð.

Løgmaður er ikki bert leiðari landsstýrisins og harvið politiski leiðari landsins, men er eisini beintleidis ráðbarri hjá pressuni. Tí hevur tað stóran týdning fyri fólkaræðiligu skipanina, at eingin blettur kann setast á viðurskiðini millum løgmann og fjølmiðlarnar.

Tað hevur altíð verið hildið, at pressufrelsið er ein av hornasteinunum í teirri fólkaræðiligu skipanini. At ein virkin og vakin pressa er partur av demokratisku kørnunum fyri ordaskifti, er ein lívstreyt í sjálvum samfelagsbygnaðinum, sum vit ynskja hann at vera. Pressan verður javnan nevnd "hin 4. statsmaktin" og "fólksins eyga". Hetta merkir, at hin frælsa pressan skal virka sum fólksins verji ímóti møguligari valdsmissnýtslu frá myndugleikanna síðu - tað veri seg politiskum ella utasitingarlígun, men pressan skal eisini verða partur í demokratiska samskiðinum millum myndugleikarnar og borgurarnar.

Í Føroyum, eins og í flestu øðrum londum, er ein partur av fjølmiðlaheiminum almennur og fyri henda part er serstøk lóggáva galdandi. Lóggáva, sum m.a. skal tryggja, at hesir miðlar eru óheftir av partapolitikki og

fíggjarligum áhugamállum. Teir hava lógarásetta skyldu at lýsa spurningar sakliga og ikki tæna seráhugamállum av nøkrum slag.

Vit vita, at arbeiðsumstøðurnar hjá almennu fjølmiðlunum eru trøngar - fíggjarliga og harvið eisini menningarliga, men tó vilja vit øll, at teir skulu røkja náttúrligu arbeiðsuppgávur sínar so lýtaleyst sum gjørligt.

Tí er tað av ómetaliga stórum týðningi, at hetta virksenið ikki verður órógvandi óneyðugt. M.a. tí er vandin fyri, at hesir fjølmiðlar missa álit millum fólk so stórut.

Um bert minsti illgrunur er, at almennu fjølmiðlarnir virka undir politiskum trýsti, er ómetaliga stórut skaði hendur. Tá vantar tann parturin í fólkaraðinum, sum er ein fræls pressa. Um ikki fólkid hevur álit á, at almennu fjølmiðlarnir virka óheftir, er dygdararbeiði til fánýtis.

Av ongum í samfelagnum kann krevjast so varðliga handfaring av fólkaraðiligu skipanini sum av lögmanninum. Av ongum kann krevjast so stór virðing fyri pressufrælsinum sum av ráðharra pressunnar.

Hin 27. januar í ár skrivaði løgmaður sjónvarpsstjóranum bræv um handfaring sjónvarpsins av ávísari ósemju millum lögmann og Sámal Petur í Grund, landsstýrisman. Í brævinum, ið er undirskrivað av Edmundi Joensen, lögmanni, verða settir spurningar, og svar verða kravd eins og orðingur er, sum illa kunnu skiljast sum annað enn hóttanir. Eisini skilst, at hetta ikki er fyrsta ferð, løgmaður leggur seg út í virksenið hjá Sjónvarpi Føroya.

Mong halda, at løgmaður við hesum beinleiðis hevur framt álop á ein grundstoðulin í fólkaraðinum.

Alment er boðað frá, at starvsfólk í Sjónvarpi Føroya kenna seg undir trýsti frá lögmanni, teirra egna landsstýrisumboði. At tey fata utturd lögmanns sum krøv um beinleiðis at stýra orðavali í fjóndasendingum. Hesí hava heitt á lögmann um alment at greiða frá síni støðu.

Tí valdar nú slíkur ótryggleiki - landsins borgarar ivast í, hvørt ein týðningarmesti fjølmiðil okkara er óheftur, ella er undir slíkum trýsti frá lögmanni, at ið hvussu er sjálvsensurur valdar.

Í slíkari støðu er neyðugt, at Føroya Løgting fær eina frágreiðing, sum sópar burtur allan iva um óheftu støðu almennu fjølmiðlanna.

5. februar 1997 varð við 22-1-3 mikkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

28. februar 1997 svaraði løgmaður fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Jóannes Eldesgaard, løgtingsmaður, hevur sett fram 6 ávísar spurningar viðvíkjandi fjølmiðlunum. Áðrenn farið verður í holt við sjálvar spurningarnar, skal eg gera naktar almennar viðmerkingar til málið.

Í viðmerkingunum til fyrispurningarnar verður m.a. borið fram: Løgmaður er beinleiðis ráðharri hjá pressuni - Tað hevur allíð verið hildið, at pressufrælsið er ein av hornasteinumum í teirri fólkaraðiligu skipanini - Pressan verður javnan nevnd "lín 4, statsmaktin" og "fólksins eyga" - Av ongum kann krevjast so stór virðing fyri pressufrælsinum sum av ráðharra pressunnar - Mong halda, at løgmaður við hesum hevur framt

álop á ein grundstuðulin í fólkarnæðinum.

Til hetta skal verða staðfest, at størsta virðið í teirri fólkarnæðiligu skipanini er tað frælsa orðið. At handfara hetta virðið nett er ein ábyrgd, ið liggur á hvørjum einstøkum borgara. Ein alment skipað tíðindatænasta hevur vegna borgaran sambært lóg fingið álagt at hava objektivan, sakliga og upplýsandi tíðindaflutning. Tingið hevur sostatt sjálvt ásett leikhæ fjølmiðlanna. Skyldan hjá útinnandi valdinum er at syrgja fyri, at stovnar tess fylgja tingsins lógum. Tað er tí tað útinnandi valdið sum myndugleiki, ið skal átala og hevur beinleiðis skyldu til tess mótvægis tinginum.

Viðmerkingarnar niðanfyri eru gjørdar við omanfyri standandi viðmerkingum í huga.

1. Fjølmiðlarnir hava tann leiklut, teimum er tillutað í verandi löggávt og sum er ásettur í teirra egnu lógum og viðtøkum. Í grundini fær spyrjarin svar uppá sín spurning við at lesa hetta tilfar. Høvdur spyrjarin serligan áhuga í at dýpa seg í evnið, kann tilfarið útvegast um ynskist.

Fremsta uppgávan hjá almennum fjølmiðlunum er vegna færoyska fólkið at vera varðhundar á øllum økjum. Ein og hvør kann spyrja seg sjálvan, hvar vóru varðhundarnir, áðrenn og meðan Færoyar fóru so dyggiliga á húsagang eftir áttatiárin. Tað veri mær langt frá at tilgita, at fjølmiðlarnir kendu seg bundnar at teimum táverandi leiðandi politikkarnum, sum stóðu á odda fyri tí politikki, sum førði til húsagangin.

Tá er spurningurin heldur, um "fólksins eyga" var opið, og hvør vendi blinda eygað til, og hví fjølmiðlarnir ikki ávaraðu fólkið, hóast vit onnur høvdu eyguni opin og sóu, hvønn veg tað bar og ávaraðu ímóti tí.

Harafturímóti hava fjølmiðlarnir lagt stóra orku í at finna "sensationellar" avdúkingar serliga allaná, at húsagangurin varð vorðin beiskur veruleiki. Hvat kom burumir hesum avdúkingum, fer tíðin at vísa. Betri hevði verið, um "fólksins eyga" vóru opin til røttu tíð og á røttum stað.

2. Alment samskipti til borgaran umvegis fjølmiðlarnar eigur at hava eitt endamál og eina grundgeving. Eitt næktandi samskipti eigur tí altíð at hava ein boðskap og eina greiða lýsing av tí máli, sum verður viðgjørt, soleiðis at borgarin til eina og hvørja tíð kann fáa tann sakliga, objektiva og upplýsandi tíðindaflutningin, sum hann hevur krav uppá. Hetta er tann lógarásetti aðalsetningurin hjá almennum fjølmiðlunum at arbeiða eftir.

Fyri at tryggja fólkarnæðiligu skipanina hevur hvør makt sítt eftirlit. Men tá talan er um "4. statsmaktina" eru vit eftirbátar. Í Norðurlondum og øðrum demokratiskum samfeløgum við, er fjølmiðlaðkið skipað við fjølmiðlalóg og fjølmiðlunevnd, sum hevur til endamáls at tryggja ímóti maktmisnýtslu.

Tað kann kallast misnýtsla, tá samskipti byrjar í fjølmiðlunum, har tað átti at byrja sínamilum í landsstýrinum. Tað eru hesir spurningar, sum stava frá einum máli, sum byrjaði júst av einum landsstýrismanni í fjølmiðlunum, eitt gott dømi um.

Hvussu lág gáttin til landsstýrið mangan er, kann nevast, at har sum málið byrjaði, helt tað fram í Tinganesi hjá samra landsstýrismanni saman við "fólksins eyga" við almanna-kunngerð av innanhýsis samskiptinum í beinleiðis linju til borgaran.

Hesin sami landsstýrismaður var um at verða frákyrður úr landsstýrissessi sínum, tí eitt "fólksins eyga" hevði sagt ósatt um landsstýrismannin. Áftaná royddist hetta sama "eyga" at váttla, at talan var um ósannindi, og at orð vórðu lögð í munnin á landsstýrismanninum, sum hann ikki hevði sagt.

Einum slíkum arbeiðshátti og eini slíkari viðferð av tí frælsa orðinum kann løgmansembættið als ikki taka undir við. Her haltar av álvara við virðingini fyri tí talaðu orðinum.

3. Stóð hesin spurningur einsamallur uttan illgátingar í viðmerkingunum, var svarið einfalt nei.

Løgmaður fer sjálvandi ikki at siga tíðindafólki, hvat tey skulu siga og skriva, uttan at tíðindafólkini venda sær til lögmann og biðja um upplýsingar.

Takka verði fólkaræðinum hevur ein og hvør borgari rett og skyldu til at ríðast at fjølmiðlunum, bæði teimum privatu og teimum almennu, nevniliga fyri at tryggja talufrælsið. Løgmaður hevur eina serliga skyldu at tala at fyri at tryggja hetta frælsið. At átala skeivleikar og taka ósannindi aftur er demokratiska skylda okkara fyri at halda grundlógartryggjaðu frælsunum uppi.

Ein kendur týskur prestur, Martin Niemöller, segði undir krígunum um okkara borgarlígu skyldu at átala alment, at fyrst tóku teir ein gýðing, og eg segði einki, tí eg var ikki gýðingur, síðani tóku teir ein kommunist, og eg segði einki, tí eg var ikki kommunist; men tá teir so at enda tóku meg, var eingin eftir at tala at. Ikki fyri á nakran hátt at gera samanlíkingar, men hetta sigur okkum, hvussu neyðugt tað er at taka hesa borgarlígu skyldu í álvara, og hvussu álvarsligar fylgjur tað annars kann fáa.

4. Samskiftið við lögmann og fjølmiðlarnar og politisku myndugleikan sum heild er meira nøktandi nú enn nakrantíð.

Í 1993 fingu vit lóg um fyrisiting og alment innlit. Í hesum lógum verður tryggt, at borgarin umsitingarlíga fær eina objektiva og sakliga viðgerð, og at hansara rettindi verða vard. Somuleiðis verður tryggt, at fjølmiðlunum atgongd til skjalainnlit í tey mál, ið verða viðgjørd í umsitingini.

Sum so mangt annað, ið er betrað av ringum royndum, so er hetta gjørt fyri at umganga, at tað, sum fór fram í áttatiárunum, endurtekur seg. Tá kunnu fjølmiðlarnir nevniliga ikki krevja sín rett til skjalainnlit, sum teir kunnu í dag. Men vit eru í dag í teirri støðu, at nú verður hvør steinur vendur, mangan áðrenn hann er lagdur uppá pláss.

Haraliturmóti ynskja vit ikki amerikonsk viðurskifti fyri politisku myndugleikarnar, ið hvussu so er ikki fyri tað úttamandi valdið, har tað altavgerandi, ið telur, er, hvussu sjónligan tú gerst teg í fjølmiðlunum, og hvussu orðaríkur tú ert, heldur enn tíni politisku avriki, ið harvið fara afturum.

Heldur ikki ynskja vit lárnar samfelagsskipanir eystanfýri, sum vit helst vilja sleppa undan at samanbera okkum við, har fjølmiðlarnir høvdu ein einmæltan tíðindaflutning við einmæltum samtyktum, og har eingin tordi at tala at.

Men tað er tann fólkaræðsliga skipanin í Norðurevropa, sum vit eru ein partur av, sum tryggjar tala- og átalufrælsi, ið vit sum politiskur myndugleiki eru sett til at verja og vilja verja við skyldum og rettindum borgaranna fyri eygað.

Sostatt kunnu vit siga, at "fólksins eyga" í Føroyum í dag hevur betri møguleikar at vera opið og eygleiða samfelagsins viðurskifti enn nakrantíð áður.

5. Í fyrsta lagi skal eg nevna, at eg út frá orðingini skilji sera væl, at spyrjarin gleymdi at seta spurnartekin við júst henda spurningin. Allir hinir spurningarnir eru veruligir spurningar, sum endá við einum spurnartekini.

Í øðrum lagi skal eg vísa á, at tá tíðindaflutningur í almennum fjølmiðli fer so langt sum at leggja ein landsstýrismann undir at skuldseta lögmann fyri lógarbrot og heimildarloysi við so álvarsligum fylgjum, at um hann ikki avnøktaði útsagnirnar og reinsaði embættið, so varð landsstýrismaðurin frákeyrdur uppá standandi fót, tá er farið út um alt sakligt mark. Slík raðdømi um tíðindaflutning kann eingin myndug-

leiki, og so als ikki tann lóggevandi og útnnandi, verja ella taka undir við.

Um tað sama ella nakað líknanði hendir aftur, meðan eg eri løgmaður, so kann eg tvørturímóti vátta, at tað sama verður gjørt aftur, tí myndugleikin er tann sami og hevur sama skyldur, óansað hvør situr í embætinum.

6. Vanliga tá talan er um rættleiðingar av einum og hvørjum slag, um tað er móttvegis fjølniðlum ella øðrum í embæti slutu, so verður tað borið uppá mál á sínum illtum fundi, har báðir partar leggja tingini á borðið og koma við grundgevingum, sum lýsa báðar síður. Á henda hátt kenna báðir partar støðuna hjá hvør øðrum og fáa høvi til at taka helta til eftirtektar.

Síkar samrøður eru óformellar, og einki notat verður tikið, heldur ikki tá talan hevur verið um sjónvarpið sum fjølmiðil, tí ber ikki til at fara út í asir við, nær, hvar, hví og hvussu samrøðan fór fram.

Men tað formella, skrivliga samskiftið hjá lögmanni, sum hevur verið í samband við mistakið hjá sjónvarpinum, verður hjálgt sum fylgiskjøl. *)

Gangla orðtakið sigur: Betri fyrivarin enn eftirsnarur. Tað er suvørðum álvarsligum mistøkum vit upp-
aftur og uppaltur mugu fyribygja, fyri at slík ræðudømi sum hesi ikki skulu endurtaka seg.

*) Er burtúrtrikið í Løgtingstíðindum

100-19 Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðvíkjandi samráðingum um nýggjan sáttmála fyri føroysku kommunulæknarnar.

Ár 1997, mikudagja 5. februar boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi, til Kristian Magnussen, landsstýrismann, frá Torli J. Nielsen, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

1. Hvat er høvuðsendamálið við teim samráðingum, sum seinastu tíðina hava verið við føroysku kommunulæknarnar, og hvørjir partar eru við í hesum samráðingum?
2. Hvarjar eru høvuðsbrøyingarnar, ið miðað verður ímóti, og veit landsstýrismaðurin at siga, hvat liggur aftan orðini í tíðindaskrivi frá Føroysku sjúkrakassunum, at "samráðingar eru um betri vaktarskipan?"
3. Hvarjar ætlanir hevur landsstýrið at menta kommunulæknaskipanina kring landið?
4. Hvarjar ætlanir hevur landsstýrið at bróta sjúkrakassaskipanina soleiðis, at sjúkrakassagjald foreldranna eisini fevnir bæði millum 16-18 ár?

Viðmerkingar:

1. januar í ár varð limagjald sjúkrakassanna hækkað við kr. 10. um mánaðin. Grundgevingin var, at "samráðingar við kommunulæknarnar um betri vaktarskipan, betri kor fyri B-limir (nettsavrokning) o.a. ger, at útreiðslurnar fara at hækka. Harafturat hækka útreiðslurnar til heilivág á hvørjum ári..."

Kommunulæknar verða settir í starv av landsstýrinum, sum eisini rindar ávísan part av mánaðarløn teir. Høvuðssáttmáli læknanna er við sjúkrakassarnar, harumframt hava hesir eisini sáttmála við kommunurnar.

Heilsuverkið er fjøltátt, og centralt settir í hesum eru kommunulæknarnir, og tí ávirka broytingar í "vaktarskipanum teirra" ikki bert brúkararn (sjúklingar), men eisini tey, ið dagliga samstarva við hesar.

Tað frættist, at broytingar, ið sipað verður til í skrivi sjúkrakassanna, eru reiðliga umfangandi- nærmast kollveltandi, og skipaðar eftir danskum leisti. Hetta síðsta nýtisi ikki í sjálvum sær at verða óhóskandi, men av royndum eiga vit tó at hava lært, at fyriskipanir, ið tykjast gagnligar í øðrum londum, eru ikki altíð tær bestu her á landi, har viðurskipti á mongum økjum eru so nógv øðrvísi enn á flatlandum.

Ynskiligt hevði, eftir okkara tykki verið, at politiski myndugleikin varð kunnaður og kunnaði um ætlaðu broytingar, tí royndir vísa, at standast óhepnar fylgjur av hesum, so er tað mangan hesin, sum tá verður kravdur at "standa skúlarætt" og tá noyðist at taka um endan.

Grundleggjandi broytingar innan heilsuverkið - broytingar, ið raka stóran part av fólkinum -eiga ikki at verða framar útthanum tann politiska myndugleikan - og við góðkenning lögtingsins.

Eftir øllum at døma, tykist arbeiðsbyrða kommunulæknanna nógva staðir kring landið at verða sera stór - í ávísam førum ótalandi. Hetta kemur brúkarin (sjúklingurin) at merkja so ella so. Eisini førir tað við sær, at læknar helst ikki stóðast og rýma.

Tí er ynskiligt at fáa at vita, hvørjar ætlanir landsstýrið hevur til tess at menna kommunulæknaskipanina - t.e. at økja talið av kommunulæknum - á støðum kring landið?

Gjaldið til sjúkrakassarnar er galdandi frá 16 ára aldri. Her er talan um børn í skúlaaldri, sum verða íðgð sjúkrakassagjald.

Hetta er talan um eina órimiliga eyka útreiðslu hjá foreldrunum - hjá mongum húsarhaldi, sum hevur nóg mikið at stríðast við frammanundan.

Hetta gjald átti at verið broytt, soleiðis, at tað í fyrsta lagi komi í gildi, tá persónur varð 18 ára gamal. Fá meg ikki at halda annað, enn at landsstýrismaðurin er samdur við okkum í Miðflokkinum um hetta, og verður tí eisini spurt, hvørjar ætlanir landsstýrið hevur á hesum øki.

11. februar 1997 varð við 23-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

2. apríl 1997 svaraði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Ad. 1. Samráðingarnar, ið sipað verður til, hava verið millum Meginfelag Sjúkrakassa Føroyar og Kommunulæknafelag Føroya, og hava partarnir undirskrivað sáttmála galdandi frá 1. mars 1997. Sáttmálið skal tó endaliga góðkennast av Føroya Landsstýri fyri formliga at fáa gildi.

Høvuðsendamálið við samráðingunum hevur verið at dagføra sáttmálaviðurskiptini. Hetta er í tráð við álitid frá 1996 um kommunulæknaskipanina. At sáttmálaviðurskiptini soleiðis eru vordin dagførd, skuldi væntandi havt við sær, at trupuleikarnir, ið hava verið, at fáa kommunulæknastørv sett - serliga í útjardaraðkjunum, eru av.

Ad. 2. Grundarlagið undir samráðingunum hevur verið nógaldandi danski sáttmálin "Landsoverenskomsten om almen lægegening mellem Sygesikringens Forhandlingsudvalg og Praktiserende Lægers Organisation", eins og tann gamli sáttmálin var. Málið hevur verið, at fáa henda sáttmála tillagðan føroysk viðurskipti.

Dentur hevur verið lagdur á, at lækarnir verða betri løntir, fyri at vera í vakt, og har umframt eru hin gjöldini hækkað við umleið 6%.

Aðlanin er, at landið verður skipað í 6 vaktarøki. Einasta broyting í mun til nú er, at Kollafjørður og Vestmanna verða í vaktarøki saman við Suðurstreym. Annars eru hin vaktarøkin: Norðoyggjar, Eysturoy, Vágoy, Sandoy og Suðuroy. Í hesum 6 vaktarøkjum skal altíð ein lekni vera á vakt. Á náttartíð frá kl. 22.00 til 08.00 er ætlanin, at ein kommunulekni skal hava telefonvakt fyri all landið, meðan hinir seks kommunulekarnir á vakt, tá skulu vera tilkallivakt. Sostatt verður altíð ein lekni í hvørjum av teimum 6 vaktarøkjunum.

Fyri at lætta um vaktbindingina í økjum við 2 skiftisvaktum, er ætlanin at skipa fyri eini avloysaraskipan fyri vikuskiftisvaktirnar.

Ad. 3. At tryggja stöðugari viðurskipti undir kommunuleknaskipanini er fyrsta treytin fyri at kunna tosa um at menna skipanina kring landið. Dagføringin av sáttmálaviðurskiptunum er í so máta, eftir mánari meining, eitt neyðugt stig í hesum sambandi. Afturat hesum kann nevast, at sambært nýggja sáttmálanum skulu sjúkrakassarnir gjalda í ein útbúgvingargrunn, soleiðis at føroyskir kommunuleknar fáa møguleika útbúgvingarlíga at verða fult á hædd við kommunuleknar í teimum londum vit sammeta okkum við.

Ad. 4. Víst verður til lögtingsmál nr. 105/1996: Løgtingslóg um broyting í lóg fyri Føroyar" om den offentlige sygeforsikring".

100-20 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landstýrismann, um siglingina hjá strandferðsluni millum Klaksvík og Kalsoy.

Ár 1997, mikkudagin 5. februar boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Vilhelm Johannesen, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

FYRISPURNINGUR

Hvat ætlar landsstýrið at gera, fyri at bæta um ferðamøguleikarnar millum Klaksvík og Kalsoy við einum meira úðarhóskandi fari enn tí umleið 70 ára gamla, sum nú røkir hesa sigling?

Viðmerkingar:

Í umleið 40 ár hevur strandferðubáturin "Barskor" nú røkt siglingina millum Klaksvík og Kalsoy. "Barskor" er bygdur á Akranesi í Íslandi í 1929. Báturin, sum varð bygdur til útróður, er sostatt 68 ára gamal. Hann varð keyptur til Føroya í 1946 og varð framvegis nýttur til útróður í eini 10 til 12 ár eftir hetta. Í seintu helvt av fimti árunum varð "Barskor" settur í sigling við ferðafólki, posti og farni millum Klaksvík, Kunoy,

Kalsoy og millum Klaksvík og ávísar bygdir í Eysturoy.

Í 1974 - fyri meira enn 22 árum síðani - vóru krøvini, ið sett vórðu til bátin so stór, at landsstýrið, sum tá sat, av álvara umhugsaði ikki at gera nakað við "Barskor", men heldur at finna annað far til hesa sigling. Um tað mundið hevði báturin ein motor, ið bert hevði sjeý ár á baki. So hóast tað, at motorurin tá var lutfalsliga nýggjur og í góðum standi, so varð eitt spurnartekin sett við sjálvan bátin, men avgerðin varð so kortini, at báturin varð umbygdur og fekk ymiskar ábøtur.

Í 1967- varð ein nýggjur Volvo-Penta motorur settur í "Barskor". Hesin varð útskiptur í 1983 við ein annan motor av sama merki. Tað vil siga, at tann fyrri motorurin hevði eina livið uppá umleið 16 ár. Motorurin, sum nú stendur í bátinum, hevur sostatt umleið 14 ár á baki, og roknast kann tí við, at "Barskor" um ikki so langa tíð aftur skal hava nýggjan motor. Hvat ein slíkur kostar, veit eg ikki, men einki er at ivast í, at verður motorurin skiftur, so koma uðrar ábøtur eisini, so ult í alt verður hetta kostnaðarmikið. Tá koma vit kortini at halda fram við einum báti, sum er 70 ár ella eldri.

Orsakað av teimum stóru spurningunum í sjúkrahúsverkinum kom Klaksvíkar Sjúkrahús fyri nøkrum árum síðani til ta niðurstøðu, at fíggjarligt grundarlag ikki longur var fyri, at sjúkrahúsið framhaldandi kundi hava læknabátin "Medicus" í sigling. Báturin varð fyrst seldur í Klaksvík, og hevði sjúkrahúsið tá avtalu við nýggju eigararnar um sjúkraflutning millum annað ár Kalsoy. Men seinni er "Medicus" seldur av landinum. Hetta merkir, at strandferðslubáturin, sum siglir millum Klaksvík og Kalsoy, eisini skal nýtast til sjúkraflutning, og her er "Barskor" alt annað enn hóskandi til endamálið.

Nú veit eg fullvæl, at tann rætta framtíðarloysnin fyri Kalsoynna má verða, at ein ferjulega verður bygd í Syðradali, soleiðis at Kalsoyggin verður knýtt upp í ferðasambandið millum Klaksvík og Lørvík. Hugsandi er, at ferjan, ið kemur at røkja siglingina millum Klaksvík og Lørvík tvær til tríggjar ferðir um dagin leggur at á Syðradali, men henda loysnin, sum krevur at vegur verður gjørdur úr Knútsdali og oman á lendingina á Syðradali umframt fløguna í sjálva ferjuleguna, liggur helst nøkur ár frammi í tíðini.

Tí verður neyðugt at fáa annað far til siglingina millum Klaksvík og Kalsoy. Besta loysnin er helst, at eitt far verður bygt á føroyskari skipasmiðu til endamálið, og at rítnulig hædd verður tikin fyri, at nýggi strandferðslubáturin til Kalsoynna eisini skal taka sær av sjúkraflutninginum úr oynni. Tá tann rætta framtíðarloysnin, sum er ferjulega á Syðradali, gerst vertuleiki, ber til at seta nýggja strandferðslubátin í sigling millum Hvannasund, Svínø og Fugloy fyri "Másan". Ið nú hevur 40 ár á baki, og sum heldur ikki er serliga væl hóskandi til sjúkraflutning.

Út frá hesum viðmerkingum loyvi eg mær at seta landsstýrismanninum henda spurning.

11. februar 1997 varð við 23-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

9. apríl 1997 svaraði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

S v a r

Sum spyrjarin nevnr í viðmerkingum sínum, so er eingin ivi um, at nettasta loysnin viðvíkjandi sigling til Kalsoynna er, at vegur verður gjørdur úr Knútsdali og oman á lendingina í Syðradali, soleiðis at Kalsoyggin verður samantvinnuð við siglingina millum Klaksvík og Lørvík.

Í ár eru settar av 1,5 mió. kr. til omanfyri nevnda arbeiði, og er ætlanin at fremja hesa ætlan yvir nøkur fú ár.

Við einum varnum fløgupolitikki í huga, so er tað helst ikki rætt at fara undir bygging av skipi til hesa

farleidd, samstundis sum arbeið verður við aðrari loysn.

Bólkur verður settur ein av fyrstu døgnum, sum skal koma við einari ætlan um, hvussu innanoyggja samferðslan sjóvegis skal skipast í komandi tíð.

Hesin bólkur skal millum annað gera eitt tilmæli um, hvussu vit frammyvir skipa ferðafólka- og farmaflutningin oyggjanna millum. Herundir møguligar broytingar í skipanini við verandi skipum. Eisini skal støða takast til útskiðing av verandi skipum.

Áðrenn hesin bólkur er komin við sínum tilmæli, er ikki gjørligt at svara meiri nágreiniliga uppá fyrispurningin.

100-21 Fyrispurningur til Eilif Samuelson, landsstýrismann, viðvíkjandi nýggjari fólaskúlalóg.

Ár 1997, týsdagin 11. februar boðaði formaðurin frá onanfyrrinevnda fyrispurning frá Ránn Sívertsen, løgtingskvinnu, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

1. Av hvørji orsök skal lógin um nýggja fólaskúlalóg leggjast fyr tingið við so stuttum skotbrá?
2. Hví fáa skúlanevndir og onnur áhugað bert ein mánað til at gera sínar viðmerkingar?
3. Er møguleiki fyr at úseta málið til næstu tingsetu?

Viðmerkingar:

At seta í gildi nýggja lóg fyr fólaskúlan er eitt álvarsligt mál, sum krevur gjølliga politiska viðgerð. Tí er umráðandi, at tingfólk fáa stundir at seta seg væl inn í málið.

Fyr yvirhøvur at kunna gera viðmerkingar til nýggja fólaskúlalógina er neyðugt, at onnur avvarðandi fólaskúlanum fáa stundir at seta seg væl inn í lógina. Tað tykist ógvuliga lægt at leikfólk bert fáa 30 dagar til at seta seg inn í tað, sum serkøn hava nýtt fleiri ár um.

Verandi fólaskúlalóg hevur virkað í útið 18 ár, og neyvan fáa vit ein betri skúla bert við at broyta lógina. Fólaskúlalógin viðvíkir okkara allarkierastu og, nevniliga børnunum. Latid okkum tí fáa ta tíð, ið neyðug er fyr at kunna viðgera eitt so týðningarmikið mál, sum lógin fyr tann føroyska fólaskúlan eigur at vera.

18. februar 1997 varð við 26-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

17. mars 1997 svartaði Eilif Samuelson, landsstýrismaður, fyrispurningin so leiðis:

Ad. 1. Í 1994 varð Lesiætlanarnevnd Fólkskúlans sett av nýggjum undir heitinum Ráðleggingarnevnd Fólkskúlans. Lesiætlanarnevnd Fólkskúlans, sum varð sett í 1987, var upprunaliga, tá ið hon var liðug við lesiætlanararbeiðið, sum tá hevði ligið á láni í mong ár, biðin um at taka alla fólkskúlalógina upp til nýggja viðgerð. Frammanundan vóru broytingar gjørdar í 2. tætti í fólkskúlalógini frá 1979 bæði í 1992 og í 1993. Annars hevur lógin, sum kunnugt verið óbroytt øll árin síðni 1979.

Álitið um nýggja fólkskúlalóg (gula álitið) varð upprunaliga sent út til hoyringar í desember 1995. Ætlanin var at leggja uppskot um nýggja fólkskúlalóg fyri tingið í 1996, men tað komu so nógvar viðmerkingar til Álitið um nýggja fólkskúlalóg, at tað varð hildi best at lata Ráðleggingarnevndini tær til viðgerðar og støðutakan, áðrenn uppskotið varð latið landsstýrismanninum.

Uppskotið um nýggja fólkskúlalóg skal síggjast sum ein partur av tí arbeiði, sum gjørt hevur verið á fólkskúlanum øll árin síðan 1987. Tingmenn hava tí í hesum tíðarskeiði havt rættiliga góðar stundir til at kunna seg um Álitið um nýggja fólkskúlalóg og sostatt verið fyrireikaðir til bæði at viðgera og taka støðu til uppskotið um nýggja fólkskúlalóg.

Fólkskúlin er altíð ávegis og má sleppa at virka í einum til nútíðarsamfelagið hóskandi karmi. Karmurin verður neyvnan betri, um vit bíða. Lógaruppskotið er lagt fram við m.a. alliti at hesum í tí sannroynd, at Føroya Løgting er búgvíð at taka tað til viðgerðar.

Ad. 2. 1. desember 1995 varð Álitið um nýggja fólkskúlalóg sent til hoyringar. Biðið var um, at møguligar viðmerkingar til sjálvt lógaruppskotið vóru Landsskúlafyrisitingini í hendi 12. januar 1996. Henda freistin varð síðani longd til uml. 20. februar 1996.

Landsskúlafyrisitingin læt Ráðleggingarnevndini innkomnu viðmerkingarnar til viðgerðar og støðutakan, áðrenn Álitið um nýggja fólkskúlalóg varð latið landsstýrismanninum til politiska viðgerð.

Undir viðgerðini av innkomnum viðmerkingum bað landsstýrismaðurin um, at Ráðleggingarnevndin í viðgerðini av uppskoti um nýggja fólkskúlalóg eisini tók upp spurningin um fyrisitingina av fólkskúlanum og at taka hann upp sum ein part av lógaruppskotinum. Tað var m.a. av hesi orsök, at landsstýrismaðurin sendi Álitið um nýggja fólkskúlalóg aftur til hoyringar.

Saman við álitinum varð sendur stuttur samandráttur, har nevndar vórðu tær broytingar, sum Ráðleggingarnevndin hevði skotið upp í mun til álitið, sum hevði verið til hoyringar um ársskiðið 1995-96, og sum vóru gjørdar við støði í innkomnum viðmerkingum.

Ad. 3. Út frá tí, sum omanfyri er sagt, verður ikki hildið, at áneyðir eru at seta málið út til seinna tingsetu.

100-22 Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðvíkjandi umsiting av lógini um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpum heima.

Ár 1997, týsdagin 11. februar boðaði formaðurin frá onanfyrrinevnda fyrirspurningi frá Vilhelm Johannesen, løgtingsmanni, sum er soljóðandi

Fyrirspurningur

Kann landsstýrismaðurin greiða lögtinginum frá, hvussu løgtingslóg nr. 64 frá 5. juni 1984 um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpum heima, hevur verið og verður umsitin?

Viðmerkingar:

Við løgtingsmáli nr. 77/1983: Lóg um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpum heima legði Lúkup Lindenskov, løgtingsmaður, vegna javnaðarflokkin fram uppskot um, at landskassin skuldi veita viðurlag til fólk, sum átuku sær at ansa eldri og óhjálpum heima, tá tørvur er á støðugari røkt og hjáveri.

Samhætt uppskotinum til nevnda løgtingslóg, sum var stutt og greitt, skuldi viðurlagið verða tað sama sum einkjupensjónin við fullari uppiskoytisveiting. Eisini varð ásett, at viðurlagið skuldi verða treytað av, at móttakarinn ikki í størri mun átekur sær annað lønandi arbeiði. Samleiðis varð sagt í uppskotinum, at viðurlagið skuldi halda uppat, um tann áhjálpan verður innlagdur á sjúkrahús í meir enn ein mánað.

Í viðmerkingunum til uppskotið segði javnaðarflokkurin millum annað: "Tað er nógv, sum talar fyri, at nakað munagott má gerast fyri fólk, sum av heilsuávið eru vorðin so óhjálpin, at tey ikki klára seg í egna heima sínum, uttan so at støðug hjálp er í húsinum. Hjá hesum óhjálpinum fólki er ofta einki annað at gera uttan at fara heimanífrá. Hetta er partvís ein avleiðing av broytta búsetingarmynstrinum og arbeidslagnum, sum merkir nútíðarsamfelagið meira og meira.

Um ikki næstafólk ella annar góð fólk taka tann, sum er óhjálpin til sín, so er einasti útvegurin ofta uppihaldsdeild á sjúkrahúsi ella røktarheimi. Hetta er ikki altíð tað, sum mest er ynskjandi og heldur ikki altíð gjørligt. Fyri at bota um støðuna hjá tí óhjálpani menniskjuni, sum mest av øllum ynskir at vera í egna heimi sínum, men ikki kann tað uttan støðuga hjáveru av øðrum fólki, skjýtur javnaðarflokkurin upp, at óhjálpum kann veitast viðurlag til hjálparfólk."

Viðari sigur javnaðarflokkurin í viðmerkingunum: "Hóast vit hava namagóðu primera hjálpartænastu - sum er heimahjálp, heimasjúkrasystir og kommunufleknir, so er tað ongantíð so, at primera heilsutænastan kann geva neyðuga hjálp allar 24 tíðurnar í samdøgrið. Men rúmka vit fyri veiting av viðurlagi til hjálparfólk, kann ansingarspurningurin í mongum førum loysa eina trupla støðu, samstundis sum tað er tann fíggarliga besta loysnin fyri samfelagið." (Løgtingsfóðindi 1983 bls. 422).

Undir 1. viðgerð av málinum, sum var 23. mars 1984, vísti framsøgumaðurin fyri javnaðarflokkin eisini á, at hetta var ein fíggarliga góð loysn fyri samfelagið. Víst varð á, at meðan ein song á ellis- ella røktarheimi kostar umleið 30.000 kr. um mánaðin, so kostar hendan loysnin bert umleið 6.000 kr. um mánaðin. Eisini vísti framsøgumaður javnaðarflokksins á tær longu bíðiræðingar til Ellis- og røktarheimsplássini. Við 1. viðgerð varð málið heint í sosialu nevndina.

Tann 4. maí legði sósíala nevndin fram álið í málinum. Einn meiriluti, sum taldi fýra av fimm nevndarlimum, tók undir við uppskotinum frá javnaðarflokkinum og mælti lögtinginum til at samtykkja tað. Minnilutin í nevndini setti einki uppskot fram. Við 2. viðgerð tann 8. maí 1984 varð málið samtykt við 30-0 atkvøðum. Við 3. viðgerð, sum var 9. maí, varð málið endaliga samtykt og avgreitt við 30-0 atkvøðum.

Í álitinum frá sósíalu nevnd verður m.a. sagt: "Tað, sum málið snýr seg um, hevur stóran samfelagsligan týdning, við tað at tað beinleiðis ávirkar og niðursetir tørvin á røktarheimsplássum. Uppaftur størri týdning hevur tað fyri tann einstaka persónin, sum raktur verður av sjúku og óhjálpmi, og tí kanska, um møguleikar eru hjá familjufólki at taka sær av viðkomandi, kunnu verða í heimligum umhvørvi." Viðari sigur sósíala nevndin: "Einn slík skipan, sum tann, ið her er skotin upp, ger ræktina hálígarí fyri tað almenna, meðan sjúklingurin í flestu førum fær betri rækt enn á røktarheimi ella um heilt fremmand og skiftandi persónar skulu taka sær av honum." (Løgtingstíðindi 1983 bls. 423).

Tá uppskotið til fíggjarløgtingslóg fyri 1997 var til 1. viðgerð her á tingi seinasta heyst, nam eg við henda spurning og segði millum annað, at fyri nøkrum árum síðani sá út til, at so ut siga allar umsóknir um sam-sýning fyri al ansa eldri og óhjálpmum heima, fingu avslag úr landsstýrinum. Eg greiddi frá, at eg var komin á tal við ein kommunulækna um henda spurning, og at hesin hevði spurt meg, um eg sum løgtingsmaður ikki visti, at henda lógin umsitingarlíga var sett úr gildi.

Tað lystir meg at víla, hvør í almennu umsitingini tekur sær tann rett, umsitingarlíga at seta úr gildi eina lóg, sum Føroya Løgting hevur samtykt. Í hesum sambandinum hevur tað als ongan týdning, hvussu nógvar atkvøður vóru fyri lógini, men frammanfyri havi eg nevnt, at lógin bæði við 2. og 3. viðgerð varð samtykt við 30-0 atkvøðum.

Undir umrøðuni av fíggjarlógaruppskotinum setti eg landsstýrismanninum í almannamálum spurningin um, hvussu henda lóg hevur verið og verður umsitin, men har kom einki svar. Undir orðaskiftinum gjørdi eg vart við, at kom einki svar frá landsstýrismanninum undir orðaskiftinum, so fór eg at reisa málið við einum skrivligum fyrispurningi til landsstýrismannin seinni. Hetta verður nú gjørt.

Eg kundi hugsað mær, at landsstýrismaðurin sáttan við svarinum gevur lögtinginum eitt yvirliit yvir tal av umsóknum hvørt av árunum, síðani lógin kom í gildi, og at sama yvirliit greitt sýnir, hvussu nógvar av innkomnu umsóknum eru játtadar hvørt av árunum.

Vísandi til frammanfyri standandi viðmerkingar loyvi eg mær at seta landsstýrismanninum í almannamálum henda fyrispurning.

18. februar 1997 varð við 27-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

2. apríl svaraði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Fyrst er at siga, at lógin verður umsitin sum flest allar aðrar lógir við veitingum til einstaklingar, nevniliga soleiðis, at tað hevur verið Almannastovan (í hesum førintum pensiónsdeildin á Almannastovuni), ikki landsstýrið, sum hevur utnsið lógina.

Almannastovna skrásetir ikki umsóknir ellit, hvørjum slagi tær eru av. Tí her ikki til at svara spurninginum heilt neyvt, uttan at øll 8000 aktívu pensiónsmálini á Almannastovuni, umframt tey, sum eru blivin niðurløgd

seinastu 12 árin, verða gjøgnumgingin manuelt. So týðningarnikið verður það ekki metið að vera að svara spurningunum heilt neyvi, soleiðis sum hann er settur, serliga tí at tillar er tókt, ið á annan hátt greidliga vísir gongdina á økinum.

Hetta tilfar vísir skilfliga, at lógini ikki er sett úr gildi umsitingarlaga.

Allar umsóknir um samsýning fyri ansan av eldri og óhjálpinum í heiminum verða sendar til ummælis í Heimarráttini (fyrr Heimahjálparskipanini), og á henda hátt hevur borið til at rekonstruere gongdina viðvíkjandi sjálvum umsóknunum seinastu árin. Vert er at leggja til merkis, at tølini ikki umfata Vága - og Sundalags økið, og tí skuldu verið nakað hægri. Tølini skuldu tó verið nóg góð til at geva eina sanna mynd av gongdini á økinum.

Talva 1

Ár	Umsóknir	Játtað	Avslag	Avslag í %
1994	14	9	5	35,71
1995	17	11	6	35,29
1996	19	14	5	26,32
1997 (higartil í ár)	5	3	2	(40,00)
Íalt	55	37	18	(32,33)

NR Hetta er gjørt eftir fyriliggjandi tilfari. Tískil er hugsandi, at okkurt einstakt mál kann vera dottið burtur ímillum.

Sum talva 1 vísir, verða flestu umsóknir um samsýning fyri ansan av eldri og óhjálpinum í heiminum játtaðar, tó at nakrar - uml. 1/3 - verða sýttar. Hetta vísir tó ikki annað, enn at verulig málsviðgerð verður framd. Sum sæst, fáa lutfallsliga fægst avslag í 1996, ið er sama árið sum umsóknirnar eru flestar. Hetta haldi eg vísir greitt, at umsitingin hvørki heilt ella lutvíst hevur roynt at virka móti ásetingunum í lógini.

Orsøkirnar til, at samsýning fyri ansan av eldri og óhjálpinum í heiminum verður sýtt, eru vanligar:

- Umsøkjarin hevur ikki læknaávístan tørv á stöðugari røkt og hjáveru.
- Umsøkjarin ynskir ikki, at heimahjálpin verður skerd, soleiðis sum ætlanin við lógini er.
- Umsøkjarin hevur stovnstilboð í dagtímunum.
- Umsøkjarin fær røktarviðbót (t.e. aðra veiting til sama endamál).
- Tann, ið ansa skal, er í ov stóran mun í vinnu.

Talva 1 vísir samstundis orsøkina til stöðugt fallandi tendensin í talvu 2 (sí niðanfyri). Umsóknirnar eru so fáar, at náttúrliga frágongdin er størri enn tilgongdin. Ít er at meta um, hvørjar orsøkirnar kunnu vera; men eg haldi, at orsøkin lutvíst er, at skipanin ikki hóskar serliga væl saman við nútíðar familju- og bústaðarmynstrinum, samstundis sum fólkaflýtingin (bæði innan- og uttanlands) undanfarna árin hevur borið í sær, at færri óhjálpin hava næstringar í góðum aldri í hánd av har tey búgva, og harvið er ongín, ið kann ansa teimum. Tó hevur Almanastovan í einstøkum førum sæð, at onnur enn skyldfólk hava tikið óhjálpin til sín at ansa. Javnan kemur tað fyri, at fólk taka umsókn sína aldur, av tí at tey ikki hætta sær undir røktaruppgávuna.

Almannastovan hevur hagtøl fyri gongdina í tali á persónum, sum hava fingið samsýning fyri ansan seinastu 7 árin. Her hevur gongdin verið sum talva 2 vísir.

Talva 2

Ár	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Ansarar	201	175	126	110	77	80	76
Tilgongd	61	33	24	22	11	22	24
Frágongd	214	81	38	42	19	24	27

Tölur fyrir 1996 eru ekki greiddar enn, men sýggja út til at liggja eilt vel hægri enn tey fyrir 1995.

At tilgongd og frágongd eru so nógv hægri enn talið á umsóknum, kemst av, at samsýning javnan verður steðgað og sett í gongd aftur í sambandi við longi innleggingar á sjúkrahúsi og upptøku á ellis- og røktarheimi til umlættingar.

Sum sæst, fall talið á fólki, sum fingu samsýning, heilt munandi í 1990. Hetta var orsakað av, at Almanna-stovan endurmetti økið sum heild.

Hvørt einasta mál varð endurskoðað, og í hesum sambandi vórðu nógvir álvarsamir feilir rættaðir.

Samsýning varð steðgað í teimum førum, har

- samsýning var veitt uttan læknaávístan røktartørv
- samsýning var veitt uttan læknaávístan hjáverutørv
- samsýning var veitt dupult (umsitingarlíkur feilar, onnur veitingin steðgað)
- ansarar vóru í fullari vinnu, hóast ásetingarnar í lógini
- tann, ið ansast skuldi, frammanundan fekk røktarviðbót (møguleiki var og er tó fyrir at fáa bæði, um røktartørvurin er heilt frágera stórir)

Orsøkin til, at samsýning viðhvørt varð veitt, hóast læknaávístur hjáveru- og røktartørvur ikki var, var í nøkrum førum landsstýrið sjálvt, ið tók avgerð um samsýning, hóast skjulaprógvin í málinum ikki vóru nøktandi.

Trupulleikar hava verið og eru framvegis av at umsita elttir lógini, serliga tí hon er so ógvuliga knapporðað.

Umsókn um samsýning fyrir ansan av eldri og óhjálpmum í heiminum kann viðhvørt taka langa tíð at avgreiða, serliga tí at læknaváttan krevst, bæði viðvíkjandi ansingarørvinum hjá tí, sum ansast skal, og viðvíkjandi førleikanum hjá tí, ið ansari skal verða. Serliga arbeiðsviðurskiftini hjá kommunulæknum gera, at ofta bíðar málið leingi elttir læknaváttan og í økjum, har ongín, ella fáir kommunulæknar eru, og harvið ongín læknir eru, ið hefur kunnleika til viðurskifti hins einstaka, er eyðvitað serliga trupult at fáa nøktandi læknaváttan.

Annars kann leggjast afturat, at tað er pára óskiljandi, hvør orsøkin hjá Almanna-stovuni ella umsitingini í síni heild skuldi verið til at vera afturbakdandi á økinum. Bæði ellis- og røktarheimini, eldrasambýlini og Heimarøktin eru partur av Almanna-stovuni. Hesi hava eyðvitað øll fasta rakstrarjáttan, samstundis sum tørvurin á eldrarøkt er so stórir, at hesar skipanir als ikki orka at nøkta hann nógv væl.

Samsýning fyrir ansan av eldri og óhjálpmum í heiminum er hinvegin ein lógarbundin veiting, og játtanin á fíggiarlógini tí bert vegleiðandi.

Er endamálið við fyrispurninginum at illtonkja Almanna-stovuna fyrir óregluliga umsiting, hevði meira skil verið í at illtonki hana fyrir at royna at lætta um raksturin, serliga hjá Heimarøklini við at vera ivaleysa gávumild viðvíkjandi samsýning fyrir ansan av eldri og óhjálpmum heima.

100-23 Fyrirspurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi ferðasambandinum um Leirvíksfjørð.

Ár 1997, týsdagin 18. februar boðaði formaðurin frá ummýrnevnda fyrirspurningi til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, frá Vilhelm Johannesen, lögtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrirspurningur

Hvat ætlar landsstýrið at gera fyri at bøta um ferðasambandið millum Klaksvík og Fysturoy?

1. Ætlar landsstýrið at bøta um alløguvíðurskiðini í Leirvík?
2. Ætlar landsstýrið at gera útvegir fyri eini størri ferjtu til hesa sigling?
3. Um svarini upp á spurning 1 og 2 eru játtandi, nær kunnu vit so rokna við, at nakað hendir á økinum?

Viðmerkingar:

Við lögtingsmáli nr. 11/90: Lóg um umbygging av M/f Ternuni, reisti eg spurningin um siglingina um Leirvíksfjørð á tingi tann 30. august 1990, men orsakað av, at lögtingsval varð útskrífað fýr dagar eftir, kom málið ongatíð til viðgerðar á tingi ta ferðina.

Tá tað politiska arbeiðið kom aftur í gongd aftan á lögtingsvalið í november 1990, gekk ikki long tíð, til hervíliga búskaparkreppan kom undan kavi. Landskassin fekk risastór hall at dragast við, og hugsingur var ikki um annað enn at spara á øllum økjum, og serstakliga tá talan hevur verið um almennar fløgur. Í 1993 komu vit á botn, og síðani tá hevur gingið stöðugt framá. Landskassin hevur nú javnvág, og útlit eru eisini fyri avlopi, og í má tað haldast ráðiligt, at smærri almennar fløgur verða gjørdar, har tørvur er á slíkum.

Tað eru skjótt 17 ár liðin, síðan M/f Ternan varð sett í sigling millum Leirvík og Klaksvík. Ferjan er bygd á Tórshavnar Skipasmiðju og var liðug á sumri í 1980. Skipið, sum er 42 metrar langt, er soleiðis bygt, at tað kann verða longt við 12 til 14 metrum. Sum er tekur Ternan 36 vanligar bílar. Av hesum kunnu 10 fara upp á bilhillarnar (hon hevur eina bilhill í hvørjum borði). Verður skipið longt við 12 til 14 metrum, kann tað taka einar 12 til 14 bílar afturat.

Alt bendir nú á, at Ternan er vorðin alt ov lítil til tann flutningstørv, sum er um Leirvíksfjørð. Hendan støðan var longu kend í 1990. Í viðmerkingunum til lögtingsmálið, sum eg tá legði fram, var m.a. sagt: "Nú í summum er tað fleiri ferðir hent, at nógvar bílar hava staðið eftir. Hetta ger seg serliga galdandi hvønn fríggjadag og byrjar longu fyrripartin av degnum. Serliga eru tað lastvognarnir, sum eru nógvar stórir og nógvar fleiri í tali nú enn fyrr." Viðari sýna viðmerkingarnar tá nøkur tøl, sum eru hesi:

	Ferðafólk	Bílar:
1987:	169.093	71.576
1988:	201.630	71.055
1989:	232.849	79.050

Eg havi tíverri eingi tøl fingið til vega enn, fyri t.d. tey seinastu trý árin, men eg veit, at lutfallið millum vanligar bílar øðrumegin og teir stóru bílarnar - stórar vøruvagnar, lastvagnar og trailarabílar hinumegin, framhaldandi er broytt, soleiðis at teir stóru bílarnir gerast alsamt størri og størri partur av í samlaða

biltalinum. Fleiri orsökir eru til hetta. T.d. tað, at uttanlandsskipið hjá strandferðsluni ikki longur siglir á Klaksvík vil sjálvandi økja talið av teimum størru bilunum enn meira. Men onnur viðurskipti ávirka eisini talið av teimum størru bilunum. M.a. brennistøðin hjá JRF, flutningur av fiski, smolti, alifóðri o.s.fr.

Alt bendir á, at eitt ella annað eigur at verða gjørt nú heinanvegin. Undirritaði heldur, at ein longd Terna, sum siglir nakað meira enn siglt verður í løtuni, kann nøkta tørvin um Leirvíksfjørð nøkur ár fram í tíðina. Eisini er ein serlig ferðafólkalandgongd eitt gamalt ynski. Tá Ternan I varð sett í sigling um Leirvíksfjørð í 1970, hevði hon eina tilfaka landgongd. Ein slík landgongd tryggjar, at ferðafólk til gongu sleppa undan at anda bensinosa í seg og sleppa undan at verða vaskiklútar, tá tey skulu skotta seg í land eftir einum fullsetum dekki av bilum.

Trappurnar til bæði tey niðaru og ovaru ferðafólkarúmin á Ternuni eru sera reystar. Tað er tørført, fyri ikki at siga heilt ógjørlegt hjá eldri og brekaðum fólki at koma upp og niður gjøgnum hesar trappur. Fólk í koyristórli hava als ongan innøguleika. Hesi mugu búleikast millum bilarnar á bildekkinum. Tí má ein lyfta setast í skipið, sum kann sambanda ovaru ferðafólkarúmin, ferðafólkalandgongdina, bildekkið og niðaru ferðafólkarúmin.

Av og á hevur M/f Dúgván siglt um Leirvíksfjørð fyri Ternuna. Tað hevur víst seg, at í hesum tíðarbilum hevur ofta verið siglt á Fuglafjørð í staðin fyri Leirvík við ít úrsliti, at alt ferðasambandið millum høvuðsstaðin og Norðoyggjar er farið av skinnaranum. Dømir eru um, at tað hevur tikið ferðafólkum fimm tímar at koma úr Havn til Klaksvíkar. Tað kann ikki haldast at vera tíðarhóskandi, nú vit skriva 1997.

Annars er Dúgván so mikið størri enn Ternan, at hon tekur umleið sama tal av bilum, sum ein longd Terna hevði tikið. Eisini má sigast, at Dúgván hevur ferðafólkarúm, sum eru størri og rúmligari enn tey á Ternuni. Hin vegin er Dúgván 11 ár eldri enn Ternan. Hon er bygd í 1969. Tí má haldast, at ein longd og umbygd Terna er tann betra loysnin. Í sambandi við eina umbygging ber eisini til at gera útvegir fyri størri og rúmligari ferðafólkarúmunum.

Undirritaði er sannførdur um, at hetta júst er tann rætta løtan at gera broytingar umboð á M/f Ternuni. Føroysku skipasmiðjurnar hava ikki nógv at gera í løtuni, og eisini liggur M/S Dúgván tøk til hesa sigling, meðan Ternan verður longd og umbygd. Um ein longd Terna krevur, at ábøtur verða gjørdar á atlaguviðurskiptini í Leirvík, dugi eg ikki at meta um, men hetta eru viðurskipti, sum serkunnleikin hjá landsstýrinum saman við teimum, sum dagliga sigla á hesi fjarleið, kunna gera álitandi metingar um.

Vísandi til frammanfyrir standandi viðmerkingar leyvi eg mær at seta landsstýrismanninum í samferðslumálum hesar spurningar.

26. februar 1997 varð við 29-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

9. apríl 1997 svaraði Sónal Petur í Grund, landsstýrismannur, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Krøvini til samferðsluna sum heild hava verið fyri stórum broytingum tey seinnu árin.

Ásannast má, at vit vegna búskaparligar umstøður, ikki hava megna at tillaga okkara ferðamannaskip til broyttu umstøðurnar.

Lífróir og sund eru í möngum færum vorðnir sokallaðir flöskuhálsar. Hóast Ternan er einn af teimun nýggjara ferðamannaskipunum, so er hetta eisini galdandi fyri siglingina millum Leirvík og Klaksvík.

Ein hafi hevur tað verið, hval plássi umborð viðvíkur, at Dúgván hevur verið sett inn í hesa sigling, men hava tá onnur viðurskipti víst seg at verði darvandi.

Dúgván hevur verið fyri fleiri avlýsingum og broyttari ferðaællan enn Ternan hevur verið tað, og hevur hetta verið óheppi fyri ferðafólkini og farleiðina sum heild.

Ymsir møguleikar hava verið uppi og vent hesum viðvíkjandi, og kundu her nevast:

Flytan av sjálvari leguni, so at rampin verður longri úti á pierinum.

Dýping inn í sjálvari havnini, soleiðis at vendast kann uttan ampa fyri dýplum.

Setan av holverki fram við pierinum frá leguni og úteftir.

Kraftigari síðuskriða í Dúgvana.

Endalig støða er ikki tikin til nakra av hesum loysnum, og verður hon helst at bíða eftir einum tilmæli frá bólki, sum verður settur at gera tilmæli um innanoyggja- siglingina við ferðafólki og farni.

Landsstýrið fer at bíða eftir áðurnevnda tilmæli, og kann í løtuni tí ikki sigast nakað um tíðarkarnar hesum viðvíkjandi.

100-24 Fyrispurningur til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi útskiptan av strandfaraskipum.

Ár 1997, týsdagin 18. februar boðaði formaðurin frá omanfyrirnevnda fyrispurningi til Sámál Petur í Grund, landsstýrismann, frá Jákup Joensen, lögtingsmanni, sum var salsjóðandi:

Fyrispurningur

1. Hvørji eru kostnaðarmiklu umvælingarkrøvini, og hvørji skjøl liggja til grund fyri hesum, klassakrøv og/ella skipasýnskkrøv ?
2. Nær verður "Smyril" seldur og annað og betri skip keypt í hansara stað ?
3. Hvat skip er her talan um ?
4. Eru heimildir og fíggarloysn tøk í hesum sambandi ?

Viðmerkingar:

Landsstýrismáðurin hevur alment boðað frá, at strandfaraskipini "Teistin" og "Smyril" standa fyri kostnaðarmiklum umvælingum og tessvegna heldur eiga at verða seld, og annað og betri skip keypt í hvussu so

er til suðuroyarsiglingina. Sumliður í hesi ætlan er "Teistin" longu seldur av landinum.

26. februar 1997 varð við 29-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrspurningurin skuldi svarast.

9. apríl 1997 svaraði Sámal Petur í Grund, landsskýrsmáður fyrspurninginum soleiðis:

Svar

Í seinna helvt av seinasta árhundraði, eydnaðist tað á fyrsta sinni, at fáa sett nøkur altjóða krøv til flótandi eindir á sjónum.

Eingilski politikkarin Samuel J. Plimsol var ein hin ýtasti talsmaðurin fyri at tryggja mannskapinum, at tey skip, reiðarin sendi teir umborð á, vóru í einum ávísum standi.

Frá hansara kampi fyri mannskapinum stavar útrykki "plimsollari".

Krøvini, sum hann var við til at fáa íggjøgnum, vóru lastlinjumerkini, ella sum tey vórðu rópt í heimlandi hansara, "plimsolmerkini".

Mett varð, at tað var eitt stórt framstig, at skipini má ikki máttu lastast meiri enn eitt vist, og at tað kundi síggjast á skipssíðuni, um krøvini blivu fylgd.

Næstu ferð, at tosið um trygd á sjónum tók seg upp av álvara, var tá "Titanic" í janúar 1914 gekk burtur, og stór mannamúgva lat lív.

Hendu, og fylgjandi vanlukkur á sjónum førdu til, at "IMO" (International Maritime Organization) bleiv stovnst, við tí endamáli at seta altjóða reglur fyri skipsfart.

Altjóða konventiónir eru síðani blivnar samtyktar innan henda felagsskap, og eru tær kendastu tær sonevndu SOLAS (Safety Of Lives At SEA) konventiónirnar.

Hesar konventiónir eru vorðnar dagfórdar við jøvnum millumbilum, einahelst sum fylgja av óhappum á og í tilknýti til sjógvin.

Serstakliga 3 skipsvanlukkur í nýggjari tíð ("Herold of Free Enterprise", "Scandinavian Star" og "Estonia"), hava verið við til at skerpa krøvini til trygdina umborð á ferðamannaskipum, og eru hesi krøv sett til trygdina viðvíkjandi eldsvanda og stabiliteti.

Aftaná vanlukkuna við "Estonia" í september í 1995 gjørdist tað skjótt greitt, at krøv fóru at koma, sum vóru so víttígangandi, at ikki slappst undan at skildra stóru dekkini á ferðamannaskipum sundur.

Á Solas-konferansuni í november 1995 blivu so endaliga gjørdar broytingar til Solas-konventiónina, og liggur listin yvir hesar broytingar við.

Sum tað framgongur í innleiðingini til henda lista, so koma hesi krøv í gildi 1. juli 1997, men vil tað í flestu førum verða ein tillaging til fyrsta høvuðssýn.

Ad. 1. Kostnaðarmiklu krøvini til "Smyril" eru serstakliga tann skildrin av dekkinum, sum skal til, fyri at hann kann lúka stabilitetskrøvini, (listi viðlagdur).*)

Ad. 2 og 3. "Smýril" verður ikki seldur, fyrr enn annað hóskandi skip er funnið í staðin. Roynt hevur verið síðani seinastu heyst at funni hóskandi skip, og hava serstakliga tvey skip havt áhuga.

Hóast tað eina skipið er nýhygt, og tiðt frá 1989, so sýnist sannlíkt at krøvini til best skip eru so kostnaðarmikil, at vit eins væl kunnu fara undir at byggja nýtt skip.

Ad. 3. Endalig avgerð er ikki fallin, og tí eru ikki heimildir og fíggarloystir fingin til vega.

*) Er burtúrslagið í Løgtingsfóðinum.

100-25 Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðvíkjandi rentuútreiðslunum hjá sethúsaeigarunum

Ár 1997, mikudagin 26. februar bóðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, frá Jákup Olsen, lögtingsmanni, sum var soljóðandi:

Fyrispurningur

Vil landsstýrismaðurin í fíggjarmálum kanna møguleikarnar fyrí at fastlæsa tað núverandi lága rentustøðið hjá sethúsaeigarunum við t.d. at geva sethúsaeigarum møguleika at umleggja sethúsalán til obligatióslán?

Viðmerkingar:

Nú sagt verður, at sethúsaeigararnir í ein ávísan mun hava fingið avtalur við peningastovnar um lán teirra, og rentan er á einum hampuliga lágunum støði, átti møguleikin fyrí at fastlæsa rentuna at verið kannaður.

Fer rentan upp aftur, hevur hella óbótaligar fylgjur fyrí tann einstaka sethúsaeigarann. Tí eigur fíggjarmálaráðharrin kanska at umbugsa at gera nakað við rentuspurningin, soleiðis at sethúsaeigararnir kunnu umleggja sethúsalánini til obligatióslán ella okkurt líknanði, og átti Føroya Landsstýri í so fall at fyrirreika lógaruppskot um hetta.

Kundi landsstýrið ikki eggjað peningastovnum til framburðskent og inntøkuskapandi virksemi í staðin fyrí at senda starvsfólk út í arbeiðsloysi?

Er landsstýrismaðurin í fíggjarmálum samdur í, at tilíkur lánmøguleiki kann útvegast húsaeigarunum, eigur at berast skjótt at, tí rentuhækkingar kunnu koma á okkum, nær tað skal vera.

28. februar 1997 varð við 17-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skuldi svarast.

9. apríl svaraði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Spurningurin er áhugaverdur, og eigur at verða kannaður og viðgjørdur meira gjølla.

Útlán av peningi í Føroyum eru tey vanligu útlánini, har rentan fylgir rentustøðinum á útlendsku lánamarknaðinum.

Vit hava higartil bert útskrivað brævalán við fastari rentu til landskassans nýtslu, og harafturat hevur Húsalánsgrunnurin upptikið lán til at lána út aftur til sethúsalán, vanligu við fastari rentu, men tó soleiðis, at lánini úr Húsalánsgrunninum hava verið tvingaði at fylgt rentuni í føroysku peningastovnunum.

Landsstýrið hevur á fundi við peningastovnarnar reist spurningin, um tað ikki hevði verið einu roynd vert at arbeitt við einum uppskoti um ein føroyskan lánamarknað. Hesin kundi fingið kapital frá tí føroyska líkviditetinum, sum í dag verður settur í útlendsk virðisbrøv.

Skipanin kundi m.a. fingið møguleika til langfreistaða fígging við fastari rentu. Støðug fígging og rentustøði hevði havt eina positiva ávirkan á fløgur í fastogn v.m.

Landsstýrið hevur sett nevnd at ráðgeva sær í peninga- og fíggingarmálum, og verður málið um ein føroyskan kapitalmarknað lagt til hesu nevnd til víðari viðgerð.

Uppskotsstillarin spyr, um sethúsaeygarar fáa møguleika at leggja um til obligatióslán. Um her verður meint við dansk obligatióslán, er svarið nei, men um vit fáa ein føroyskan brævláns lánamarknað, so verður tað kanska einaferð í framtíðini møguligt, men tá skal grundleggjandi lógararbeiði gerast fyrst, og tað kann gott koma at taka nakað av tíð.

100-26 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi átrúnaði og grundarlagnum fyri almenna mentannarpolitikkinum í framtíðini

Ár 1997, mikudagin 26. februar boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Lasse Klein, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

Hvønn setning fekk nevndin, sum landsstýrismaðurin setti á sumri 1995 at gera álit, sum kunn vera grundarlag undir almenna mentannarpolitikkinum í framtíðini?

Hvít er eitt so gamalt mentannarøki sum átrúnaður, kirkja og samfeløg ikki tikið við í álitinum?

Viðmerkingar:

Tá ið landsstýrið legði fram lögtingsmál nr. 48 og 49/1995, lógirnar um sjónvarp og útvarp, gjørdur fleiri tingmenn vart við, at endamálsgreinin hjá stovnunum var broytt radikalt, tí í gomlu lógini stóð, at endamálið skuldi m.a. vera at "varðveita og fjálga um føroyska mentan, átrúnað og siðalæru", meðan uppskotið hjá landsstýrinum nú var, at "programvirksemið hjá ÚF skal fenna um tíðindaflutning, upplýsing, undirhald og

mentan". Spurdur, hví átrúnaður og siðalæra var tikið burturúr, svaraði landsstýrismaðurin, at orðið "mentan" rúmaði eisini átrúnað og siðalæra.

Men í mentannarálitnum 1996 hjá landsstýrismanninum er einki rúm fyri átrúnað og siðalæra, og hvørki kirkjan, brøðrasamkoman, heimanisjónin ella aðrar samkomur, sum umboða átrúnaðarlig endamál, verða nevnd sum so ella umboðað sjálvstøðugt í nøkrum parti í álitinum.

Álitið verður nevnt "Avmárkaður marknaður", og har verður sagt í formælinum, at landsstýrismaðurin setti nevndina "at gera álit, sum kann vera grundarlag undir almenna mentannarpolitikkinum í framtíðini".

Eisini verður har sagt, at nevndin helt sín fyrsta fund "á skrivstovuni hjá landsstýrismanninum í august 1995, og út frá tí setningi, sum nevndin hevði fingið, varð kósir sett". Men ongastuðni sæst, hvør ið setningurin er, sum nevndin fekk, hvat kommissorium, sum sagt verður á fremmandum máli. Tí verður hesin spurningurin settur landsstýrismanninum.

Harumframt verður eisini spurt, hví átrúnaður, kirkjan og samfeløg ikki verða tikið við.

Er tað setningurin, sum nevndin fekk, ið heldur hetta gamla mentannarøkið uttanfyri. Um so er, verður landsstýrismaðurin biðin um at siga hví.

Ella er tað nevndin sjálv, sum ikki vit siga nakað um átrúnað annað enn sum bakstøði fyri nøkrum øðrum, sum t.d. tá ið sagt verður í álitinum: "Mentan er meira enn at fara í kirkju" -enná undirstrikað.

Í álitinum verður sagt, at tá ið stovnar sum fólkaskúlin, fróðskaparsetrið og læraraskúlin "ikki hava fingið pláss í einum so stórum riti um mentannarlig viðurskiði sum hesum, er orsøkin tann, at hesir stovnar ikki eru partar av myndugleikakækinum hjá landsstýrismanninum í mentamálum."

Men átrúnaður, kirkjan og samfeløg, er øki, sum landsstýrismaðurin í mentannarmálum umsitir.

28. februar 1997 varð við 16-1-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

23. apríl svaraði Sámal Petur í Grand, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

S v a r

Á sumri 1996 kom út mentannarálitið (Avmárkaður Marknaður). Hetta álit umfatar ein stóran part av tí, sum dagliga verður roknað sum mentannarligt virkseni í landi okkara.

Álitið er snótuligt, og kann, umframt at verða eitt álit, sum framtíðar mentannarligur politikkur kann byggja á, nýtast sum mentannarlig hondbók.

Hetta álit ger tó ikki krav uppá at umfata allar færeyska mentan, tað kann einki álit til nakra tíð koma at gera, tá nærur alt í samfelagnum hevur mentannarligan lýðning.

Tá álitið bleiv handað landsstýrismanninum á sumri 1996, segði landsstýrismaðurin í eini lítlari takkartalu: "Tað er ikki so, at fyriliggjandi mentannarálit áttomandi lýsir ein færeyskt mentannarlív og allar tættir í tí fjølbroytta mynstri, sum er livandi færeysk mentan í dag.

Til dømis eru partar av ungdomsmentanini og frótti í vanligum ræðningi ikki við. Heldur ikki er ein andsmentannarligur stovnur sum fólkakirkjan - ella trúarlívð ivirhvøur - lýstar í álitinum. Men hesir mentannartættir mega so lýsast í øðrum sambandi, tí tað er ósýnligt, at slíkt verk eigur at verða framt.

Tað er av týdningi, at føroysk kirkja- og árráðgjafmentan verður lýst, og tað hevði verið hóskiligt, um hetta kundi hent nú upp undir 1000-ára haldið fyri kristniðanina her hjá okkum, men tað er júst væl hugsandi, at kirkjan sjálv skipar fyri hesum."

Tað skal tó sigast, at upprunaliga var ætlanin, at bæði andsmentanin og ungdómsmentanin skuldu eiga rúm í útkomma mentanarálitinum.

Tað var fyrst, tá nevndin skuldi setast saman, at tað bleiv greitt, at andsmentanin og ungdómsmentanin, hvør sær, komu at fylla so nógv, at mentanarálitid fór at blíva alt ov stórt sunn álit.

Setningurin, sum nevndin fekk at arbeiða eftir, er lagdur við sum skjal.*)

*) FR hanturúrtekið í Løgtingstíðindum.

100-27 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann í samskiftismálum viðvíkjandi skipan av siglingini millum Suðuroynna og høvuðsstaðin í privat felag

Ár 1997, mikkudagin 5. mars boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Jákupi Olsen, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

Vil landsstýrismaðurin í samskiftismálum umhugsa at leggja siglingina millum Suðuroynna og høvuðsstaðin í privat felag við heimstaði og bústaði í Suðuroynni, sum yvirfyri landsstýritum fær rakstrarábyrgd av Suðuroyarskipinum, heita við tí endamáli at gera raksturin bítligari og at fáa ávirkan á, at farleiðini fram-yvir verður tryggjað hóskandi skip og hóskandi tænstustøði.

Viðmerkingar:

1. Bítligari rakstur

At reka eittans skip skuldi ikki verið neyðugt við størri fyrisiting á landi enn einum leiðara og einum skrivstovufólki.

At ábyrgdarfólk umborð á skipinum kundi megna ta teknisku ábyrgdina, er heldur ikki nógv at ivast í.

At skipsmyndugleikanna góðkenning til nevndu ábyrgdarálegging kann fáast, tá talan verður um bert eittans skip í felagnum, kann ikki avvísast frammanundan.

Longu við hesum broytingum á Suðuroyarleiðini verða milliónir spardar í mun til verandi fyrisitingar- og stýringarveldi.

Rakstrarstýringin sum heild verður lættari og kostnaðareftirlitið verður meiri úsýniligt og í tryggari. Tá so er, eru spáringar møguligar.

2. Tørvur suðuroyinga

Eg vil ikki á nektan hátt seta niður á tey fólk, sum hava havt farleiðina um hendu; tey hava eftir førinum ríkið farleiðina væl. Tey hava hildið skipini væl, og tey hava mangan verið heimasom, tá fólk hava havt serligan tørv og hava vent sær til Strandferðsluna.

Men tað skerst ikki burtur, at teirra tørvandi innlit í at veita røttu tænastuna mangan hevur elvt til stórar trupulleikar. Alt ov ofta hevur skip verið sett at sigla, sum ikki var hóskandi at senda um Suðuroyarfjørð við ferðafólki. Eitt felag við bústaði í Suðuroy hevði verið best egnuð til at lagt eina ferðatlan til rættis fyri farleiðina og at laga hana til tørvin.

3. Samarbeiði

Suðuroyingar kundu ynskt sær størri part av ferðafólkavinnuni og teinum ferðafólkum, sum koma hendan vegin at ferðast.

Suðuroyarskipið eigur at sigla soleiðis, at hendan vinnan í Suðuroynni kann mennast, og hvør er tá frægastur at stlla fyri, at so verður, annað enn Suðuroyingar sjálvir.

Sjálvsagt skal Suðuroyarskipið framhaldandi verða ein partur av landsins samskiðisheild, har gott samstarv er við allar aðrar samskiðispartar í landinum, men tað verður ein fyrinurur fyri Suðuroynna og harvið eisini heildina, at sjónarmiðini fyri Suðuroyarfarleiðina verða lögð fram av suðuroyingum.

4. Alment

Tørvandi framskygni vísti seg, tá valt varð at selja Teistan í staðin fyri at geva honum neyðugar ábøtur, og hevur hetta forkomið okkum Skotlandsfarleiðini - einasta uttanlands farleið, sum tey, sum ikki eru handilsfólk, embætistfólk ella politikarar í ørindum, høvdu fíggarligar møguleikar at sleppa ein ferðingartúr uttanlands við. Hetta vanlandi framskygni hevur nú eisini ført til, at Strandferðslan skjýtur upp, at bygt verður nýtt skip til Suðuroyarleiðina.

Eitt nýtt skip kemur kanska at kosta einar 100 milliónir kr. ella meira - og er hetta ikki bert tekin um nevnda tørvandi framskygni, men eisini um stovnsins tørvandi innlit í samfelagsviðurskið sum heild - tá stórir partur av fólkinum ikki fær endarnar at røkka saman.

Vónandi sær landsstýrismaðurin í samskiðismálum fyrimunirnar við at leggja ábyrgdina av einum Suðuroyarskipi í serligt felag í Suðuroynni. Um hann sær nakrar serligar vansar í hesum, vil hann vónandi greiða lögtinginum frá teinum.

Vegur hesin fyrispurningur líknandi áhuga í øðrum partum av landinum, er hefta bert at fegnast um. Flest okkara vilja sleppa burtur úr núverandi bureaukrátsku dikteringini úr miðstjórnstýringini, tí hon hevur ofta víst seg ikki at vera nøktandi.

12. mars 1997 varð við 24-0-3 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svaraast.

23. mai 1997 svaraði Símun Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Tað er eitt sindur trupult at meta um innihaldið og avleiðingarnar út frá uppsetingini av hesum fyrispurningi.

Uppgávan hjá Strandfaraskipum Landsins er at lúka landsins tørv á innanoyggja fólka- og farmaflutningi. Landsstýrið hevur tí ábyrga fyri, at raksturinn verður fyriskipaður á ein slíkan hátt, at flutningstænasturnar kunnu gerast bíliga og gott fyri breiði landið og viðskiftafólkini.

Rakstrarliga fyrirunirnar við at miðsavnar samferðsluna í einari fyrirkomulag uppá landsplan eru nógvir:

1. Betri møguleikar fyri inntøku-, útreiðslu- og kapasitetstýring
2. Betri møguleikar fyri serkunnleika
3. Lægri kostnaður/stuðul frá landinum
4. Hægri góðsku og virkisfari
5. Betri møguleikar fyri fyrisitingarligari samskiptum.

Samantikið eru fortreytirnar betri fyri at brúka og samskipta tann samleidda kapasitetin, og at halda eitt gott og bíligt tænastustøði.

Serroknskapirnir fyri skipini vísa, at Suðuroyar-farleiðin hevur eitt hall í miðal uppá 12 mió. kr. árliga. Tá møguleikarnir fyri at økja munandi um flutningsinntøkurnar á farleiðini eru avmarkaðir (hetta sjálvt ferðamannavinnan), og stovnstættin av einum sjálvstøðugum felag hevði havt við sær fyrisitingarligar útreiðslur og avskrivningar, metir fyrirkomulagið, at hallið uppá tær 12 mió. kr. hevði verið óbroytt, ella heldur hækkað. Landið hevði undir øllum umstøðum skulu gildið fløgna.

Kemur eitt uppskot úr Suðuroynni ella aðrastaðni úr landinum um, hvussu ein við fíggarligum fyrirum kann reka ein part av samferðslukervinum, so vil landsstýrismaðurin viðgera tað við vælvild.

Annars vónar landsstýrismaðurin - nú uttanlandssiglingin er niðurløgd - at Strandfaraskip Landsins fær betri úð og meira orku at røkja innanoyggja fólka- og farmaflutningin, sum er høvuðsuppgávan hjá fyrirkomulagi.

100-28 Fyrirspurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðvíkjandi starvslýsingum á landssjúkrahúsinum

Ár 1997, mikudagin 5. mars boðaði formaðurin frá omanfyrirnevnda fyrirspurning frá Vilhelm Johannessen, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrirspurningur

1. eru lýsingarnar í bløðunum eftir leiðarum til deplarnar á landssjúkrahúsinum í trád við samtykt landsstýrisins um nýggjan bygnað á landssjúkrahúsinum?
2. Hvussu ljóðar landsstýrissamtyktin í hesum máli?
3. Hevur landsstýrismaðurin góðkent starvslýsingina í bløðunum?

Viðmerkingar:

Orsakað av samstarvstrupulleikum á landssjúkrahúsinum samtykti landsstýrið fyri umleið einum ári síðani

at biðja danska ráðgevingarfelagið DIOS um at gera eina frágreiðing um viðurskiftini á landssjúkrahúsinum og at geva landsstýrinum eitt tilmæli í hesum máli.

Í sambandi við frágreiðingina vóru umboð fyri ráðgevingarfelagið á landssjúkrahúsinum og gjørdi ymiskar kanningar av viðurskiftunum, m.a. høvdu tey samrøður við leiðslu, starvsfólk, álitisumboð o.s.fr. Ongar tilfarar kanningar vórðu gjørdar á hinum báðum sjúkrahúsum.

Frágreiðingin frá Dios, sum kom á sumri 1996, snúði seg bert um landssjúkrahúsi og ikki um bini bæði sjúkrahúsin. Frágreiðingin við tilmæli varð lögð fyri stýrið á landssjúkrahúsinum til støðutøku, men ikki fyri stýrinum á ávíkavist Klaksvíkar Sjúkrahúsi og Suðuroyar Sjúkrahúsi. Um orsøkina til hetta varð sagt, at kanningin, frágreiðingin og tilmælið bert fevndi um landssjúkrahúsið.

Seinni tók landsstýrið ta støðu, at bygnaðurin á landssjúkrahúsinum eftir tilmæli frá Dios, skuldi skipast við fyra sonevndum deplum. Í seinastu viku vórðu stórvini sum leiðarar fyri hesar deplarnar lýst leys í bløðunum.

Í lýsingini verður millum annað sagt um setanar- og lønartreytir: "Stórvini verða sett sambært sáttmála millum Føroya Landsstýri og avvarðandi yrkisfelag." Beint eftir hetta verður sagt: "Viðmerkjast skal, at starvsøkið fevnir um alt sjúkrahúsverkið."

Tá eg ikki fái hetta seinasta af samsvara við tað, sum hevur verið frammi í fjølmiðlunum um hetta mál, leyvi eg mær, vísandi til framanfyrirstandandi viðmerkingar at seta landsstýrismanninum í heilsunámum hesar spurningar.

12. mars 1997 varð við 25-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrspurningurin skal svarast.

23. apríl svaraði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, fyrspurninginum soleiðis:

Svar

Ad. 1. Her er helst nokur misskiljing íkomin. Starvslýsingurnar í fyri stuttum stóðu í bløðunum, snúðu seg ikki um leiðslurnar á deplunum á landssjúkrahúsinum, men um tær sokallaðu stabsfunktiónirnar.

Landsstýrissamtyktin viðvíkjandi Dios-kanningini er, at landsstýrið valdi at taka undir við Dios-kanningini og fylgja henni, tó við teimum broytingum, ið avtalaðar vóru millum Sjúkrasystrafelag Føroya og Føroya Landsstýri í september 1996. Stabsfunktiónirnar eru partur av Dios-tilráðingini.

Stabsfunktiónirnar koma at hava Landssjúkrahúsið sum arbeiðsøki. Tað framgongur klárt av lýsingini, at so er. Hinvegin verður sagt, at starvsøkið fevnir um alt sjúkrahúsverkið og er orsøkin til hetta tann nýggi starvsfólkapolitikkur. Ið landsstýrið hevur, um ikki at seta starvsfólk innan so avmarkað øki, at hetta seinri verður ein forðing fyri eini smidligari arbeiðstilrettalegging.

Sum dømi um smidliga arbeiðstilrettalegging kann verða nevnt, at í hesum døgum verður umfatandi arbeiði gjørt fyri at fremja nýggja roknskaparskipan innan tað almenna. Innan sjúkrahúsverkið hava umsitingurnar á teimum trimum sjúkrahúsum arbeiðt tætt saman fyri at gera eina samlaða loysn fyri sjúkrahúsverkið. Um hesi starvsfólk høvdu arbeiðt strangt eftir reglunum, var møguleiki fyri at hesi søgdu nei til at hjálpa til við nøkrum. Ið fyriforst á einum øðrum sjúkrahúsi, tí hetta er uttanfyri teirra starvsøki. Fyri m.a. at sleppa undan hesum, er valt at hava nevndu orðing í lýsingini.

Skoytast kann uppí, at t.d. yvirlæknar verða settir við Sjúkrahúsværk Føroya, og ikki við ávíst sjúkrahús. Hetta, tí at yvirlæknar ikki skulu kunna nokta, um so er, at neyðugt verður við teirra arbeiðskraft á øðrum sjúkrahúsið, enn har teir dagliga starvast.

Eisini kann nevast, at tá t.d. fulltrúar verða settir á Almanna- og heilsudeildini, so fevnir teirra arbeiðsøki bæði um almanna- og heilsumál, og tá t.d. fíggjar- og búskapardeildin seinast søkti eftir fulltrúa, var orðingin í lýsingini soleiðis "at setanin umfatar alla fíggjar- og búskapardeildina við tilhoyrandi stovnum umframt lógmannsskrivsstovuna og aðrar landsstýrisdeildir".

Ad. 2. Landsstýrið samtykti á fundi 25. juli 1996 at fremjast skal ein umskipan av leiðslubygnaðinum á Landssjúkrahúsinum í trád við tilmalini frá ráðgevandi fyrirkuni Díos, og innan teir karmar, og í mest møguligan mun innan ta tíðarætlan, sum stýrið fyr Landssjúkrahúsið hevur mælt til.

Ad. 3. Lýsingin eftir fólki til at manna stabsfunctiónirnar á Landssjúkrahúsinum er gjørd samsvarandi landsstýrisins samtykt og samsvarandi ætlan landsstýrismansins.

Landsstýrismaðurin hevur góðkent starvslýsingarnar av ymisku stabsfunctiónunum, men landsstýrismaðurin hevur ikki rættlisið starvslýsingingina í bløðunum.

100-29 Fyrispurningur til Eilif Samuelsen, landsstýrismann í orku- og umhvørvismálum, viðvíkjandi Eiði 3 verkætlanini, sum elfelagið SEV ætlar at fara undir í ár.

Ár 1997, hósdeginn 20. mars boðaði formaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi frá Helenu Dam á Neystabø, lögtingskvinnu, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur:

1. Hvarjar kanningar grundar elfelagið SEV sína avgerð á, at fara undir Eiði 3 verkætlanina nú?
2. Hvussu gamlar eru hesar kanningar, og hvør hevur gjørt tær?
3. Hvarjar kanningar eru gjørdar av umhvørvisligum árinum av at turleggja stórar partar av Eysturoyrmí og at steðga øllum áum at renna út í Funningsfjørð?
4. Eru onnur alternativ til franhaldandi vatnorkuútbýgging í Eysturoyrmí kunnað? Hugsað verður um verkætlanina, sum Føroya Náttúru og umhvørvisverndarfelag hevur heitt á landsstýrið at lata kannu?

Viðmerkingar:

Elfelagið SEV hevur boðað frá, at teir meta, at løtan er komin at halda fram við vatnorkuútbýggingini, so nevnda Eiði 3 ætlanin. Umráðandi er, at Føroya Løgting - hóast SEV er ein interkommunalur felagsskapur - tryggjar sær, at henda verkætlan er forsvarlig samfelagsbúskaparlíga og umhvørvislíga.

Føroya Løgting hevur bundið seg til at gagnnýta náttúruilfeingið, so tað nerrar umhvørvið sum minst.

Er tað samfelagshúskaparlíga rætt at fara undir so stóru verkætlan júst nú, tá ið tað ikki kann vístast á fíktíligan orkutørv í nærmstu framtíð? Vit vita, at tæknifrøðin innan aðrar alternativar orkukeldur t.d. vindorku hevur ment seg munandi. Samuleiðis vita vit, at møguliga ganga vit einari oljувinnu á mæti.

Tað, sum føroyskt vinnulív og øll føroysk húski hava tørv á, eru lægri elprísir. At seta hesa risastóru verkætlan í verk, fer ikki at hava lægri elprísir við sær í bræði. Vit eiga at minnast til, at sum interkommunatur stovnur er SEV við til at tyngja tær frammanundan skuldarbundnu føroysku kommunurnar.

Tá ið eg vendi mær til landsstýrismannin við hesum fyrispurningi, so er tað til tess at tryggja Føroya Løgtingi, at Føroya Landsstýri hevur lurtað eftir teimum væl grundlaðu ávaringum, sum hava verið framni í sambandi við júst hesari verkætlan.

21. mars 1997 varð við 14-1-6 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

30. apríl 1997 svaraði Eilíf Samuelson, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Ad 1 og 2. Upprunaliga søkti SEV Føroya Landsstýri um loyvi at útbyggja vatnorkuna á vestursíðuni á Eysturoynni (Eiði 1+2) úr Djúpadali til Blásenda. Umsóknin varð tá grundlað á skitsuprejekti "Udbygningen af vandkraften på Streymoy - Eysturoy og Vágar" d. 5. februar 1979.

Málsviðgerðin tók drúgva tíð, og nógvar kanningar vórðu gjørdar av Orkuráðnum. Eisini gjørdi SEV fleiri kanningar, m.a.

1. Revideret redegørelse juli 1981.
2. Resumé vedr. udbygningsundersøgelser marts 1982.
3. Dispositionsforslag jan. 1984.
4. Dispositionsforslag okt. 1984.

Eftir nógvar samráðingar millum SEV, Orkuráðið og Føroya Landsstýri varð loyvið givið tann 5. juli 1982 av táverandi landsstýrismanni í kommunumálum, Torbjørn Poulsen til at útbyggja Eiði 1+3, t.v.s. tann norðara partin av Eysturoynni.

Fleiri kanningar vórðu settar í verk av Orkuráðnum og av Yvirfriðingarnevndini m.a. tann stóra árinsskanningin sum Vandkvalitetsinstituttet gjørdi fyri Yvirfriðingarnevndina. Við støði í øllum hesum kanningum, boðaði Føroya Landsstýri frá í brevi 7. november 1984, at landsstýrið ikki hevði fleiri viðmerkingar. Arbeiðið uppá Eiði 1 byrjaði stutt eftir.

Hóast arbeiðið var byrjað, ynskti tað nýggja landssýri fleiri kanningar, hesuferð um eina loysn í hæddini fstaðin fyri í 150 m hædd. Kanningar vórðu gjørdar av Orkuráðnum, 4 mannabólki, 6 manna nevnd og SEV. SEV gjørdi hesar kanningar.

1. Udbygningsmulighed med højtliggende tunneller sept. 1985.
2. Eidsverkið. Utbygning i hæddini. Dispositionsforslag - juni 1987.

Hildi varð áfram við byggingini av Eiði 1 sum upprunaliga ætlað í 150 m hædd, eisini eftir at hesar drúgvu kanningar vóru loknar.

Áðrenn hildið varð áfram við Eidi 3, vórðu nýggjar kanningar gjørdar av kostnaðarmetingini og orkufrumleiðsluni fyri henda partin. Verkfrøðingafyrirkurnar EDVerkfrøði, Landsbyggifelagið og O.T.Bludheim í Trondheimi stóðu fyri hesum kanningum. Viðvíkjandi tí hydrologiska grundarlagnum, gjørdi Elias Davidsen, sáli, saman við Det Norske Meteorologiske Institut og Danmarks Meteorologiske Institut, kanningar av avfallinum í Eysturoynni. Kanningarar byrjaðu í 1987, og vórðu partar av kanningini almannakunn-gjördir á ráðstevnu í Tórshavn 1994.

Landsbyggifelagið lat úr hondum frágreiðing til SEV í juni 1990:

Eiðisverkið, Tunnil eystureftir.

Henda frágreiðing lýsir 10 ymiskar orkuútbyggingarmøguleikar eystanfyri fjallaryggjin frá Funningi til Innan Glyvur.

Við stóði í øllum hesum frágreiðingum, ger SEV frágreiðing til Umboðsráðið juni 1996.

Framhald av Eiðisverknum.

Umboðsráðið tekur á fundi 18. juni 1996 stóðu til at byrja vatnorkuútbyggingina aftur. Vegna truplu búskaparumstøðurnar í Føroyum seinnu árin, varð ikki hildið áfram, tá Eiði 1 var liðugt, men nú veksur orkunýtslan aftur og vaks 4,3% í 1996.

Ad. 3. Sum áður nevnt, gjørdi Yvirfriðingarnevndin nágreiniligar kanningar av hvørji umhvørvisárin vatnorkubyggingin í Eysturoynni fór at hava. Við stóði í kanningini sum Vatn kvaliteitsinstitutet gjørdi, dagfest 14. oktober 1983, álegði Yvirfriðingarnevndin SEV at gjalda framhaldandi lívfrøðiligar kanningar av Funningsfirði. Hesar verða settar í verk, tá útbyggingin er um at vera liðug ella tikin í nýtslu.

Av øðrum kanningum skal nevast, at "Laboratorium for ferskvannssøkologi og indlandsfiske (LFI)" við Universitetet í Oslo, lat úr hondum kanning viðvíkjandi sílastovninum á Eiðisvatni. Tað hevur enn ikki eydnast at fylgja tilmæli teirra, rapp. Nr. 115 frá 1989, ISSN 0333 - 161x, vegna væntandi loyvi frá haganum.

Ad. 4. Miðskeiðis í áttatiárunum varð nógv tosað um aðrar vatnorkuútbyggingarmøguleikar í Eysturoynni. Spurningurin um útbygging í hæddini varð kannaður nágreiniliga, bæði av SEV og Orkuráðnum. Úrslitið varð, at SEV helt fram sum upprunaliga ætlað.

Tá SEV í juni 1991 søkti um loyvi at fígga Eiði 3 verkætlanina. setti Føroya Landsstýri nýggja kanning í verk av hesi verkætlan, Orkuráðið sigur í tilmæli til landsstýrið í august 1992, at um Eiði 3 skal byggjast, er rættari at gera tað í 150 m hædd enn í 300 m hædd.

Eisini sigur Orkuráðið í tilmæli av Eiði 3 ætlanini, at "um SEV eigur ella skal byggja út nú, er í høvuðsheitinum ein spurningur um at fáa fígging til vega og at meta um tað arbeidsskapandi, sum liggur í einum tilfiskum projekti. Sæð yvir longri tíð, er eingin ivi um at samfelagið fær ágóðan í mun til iløguna."

Metta fløgan uppá 111 mió. kr. verður eftir ætlan fíggað við 71 mill. kr. í eginfígging og 40 mill. kr. í láni. Umleið 30-40 fólk í meðal hava arbeiði í uml. 3 ár at fremja hesa byggietlan.

Av øðrum vatnorkuútbyggingarmøguleikum í Føroyum, hevur SEV kannað hesar í 1988

1. Viðka um vatnorkuverkið í Vestmanna Fossá - Daláútbyggingin.
2. Týggjará útbyggingin í Kaldbak.
3. Kirkjuvatn útbyggingin í Fámjin.
4. Vatnsnesvata - viðka avfallsøki. Elverkið í Botni.
5. Útbyggingin í Vágum.
6. Útbygging í Norðoyggjum - Árnafjørður.
7. Útbygging í Kunoy.
8. Útbygging í Hesti.

Samanhæra vit hesar útbyggingar búskaparliga, kann eingin kappast við Eiði 3, tí talan bert er um tonnslsgerð og áarinntøk. Tann stóra grundløgjan er gjørd í vatngoymslu og orkusøð og er tað tí nettast at gera útbyggingina í Eysturoynni lidna, áðrenn byrjað verður á øðrum stað.

Viðvíkjandi uppskotinum, sum FNU nú hevur lagt fram, er bert at siga, at hetta er líkt uppskotinum um høgtliggjandi útbygging á vestursíðuni, sum varð nágreiniliga kannað tá. Munurin er bert, at umframt nevndu øki á vestursíðuni, tekur hetta uppskot eisini avfallsøkið av Eiðisskarði norður í Ambadal við og at hylurin á Vombini er størri.

Fleiri skeivleikar kunnu ávísast í uppskoti FNU's, men tað verður ov drúgvfært at umrøða alt uppskotið her. Niðurstøðan er óivað tann sama, sum seinast útbygging í hæddini varð kannað - fløgan fyri hvønn kWh/ár verður ov høg, umframt nógv fleiri rakstrartrupulleikar.

Viðmerking

Í viðmerkingum til fyrispurningin sigur Helena Dam á Neystabø, at føroyskt vinnulív og búski hava fstaðin tørv á lægri elprísi.

Elprísurin til vinnulívið er settur niður frá 1,25 kr/kWh til 0,67 kr/kWh í dag, og er nú kappingarførur við elprísin í fleiri av londunum vit kappast við. Elprísurin til húsurhaldini er settur niður seinastu árin frá 1,39 kr/kWh til 1,30 kr/kWh utan MVCI. Hóast vatnorkuúthyggingina í Eysturoynni, verður møguleiki fyri at lækka prísir enn meira í komandi árum, um samfelagsbúskapurin og aðrar fortreytir ikki broytast munandi til tað verra.

100-30 Fyrirspurningur til Edmund Joensen, løgmann Viðvíkjandi tulkingini av heimastýrislógini, rættindini til ráevnini og notat um undirgrundina.

Á 1997, hósdagin 3. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrirnevnda fyrirspurningi frá Bjarna Djurholm, lögtingsmanni, sum er soljóðandi

Fyrirspurnarlugur

1. Hvussu tulkar løgmaður heimastýrislógina:

a) eftir avtaluteoriini, t.e. har meðvirkan krevst frá bæði heimastýri og ríkismyndugleikum at seta hana úr gildi? Hvussu verður grundgivið fyri tulkingini?

b) eftir delegatiónsteoriini, t.e. sum vanliga ríkislóg, sum kann setast úr gildi einvegis av ríkismyndugleikunum? Hvussu verður grundgivið fyri tulkingini?

2. Hvønn metir løgmaður hava evsta yvirvaldsrættin yvir ráevnunum í føroysku undirgrundini - heimastýrið ella ríkismyndugleikarnir?

3. Hví heldur løgmaður, at felagslýsingin frá november 1995 hevur sett úr gildi frammanundan gjørdar felagslýsingar og avtalur, tá forsætismálaráðið sigur, at tær framvegis eru í gildi?

4. Er løgmaður kunnugur við innihaldið í skjalinum "Om arbejdet i udvalget vedr. Færøernes Undergrund", dagfest 9. september 1992, til danska fíggingarmálaráðharran?

5. Er svarið noktandi, hevði tað ikki verið skilagott, um løgmaður fekk hendur á skjalinum, og soleiðis tryggjaði, at landsstýri og løgting fingu innlit í tilráðingunum til danska fíggingarmálaráðharran um undirgrundarmálið 9. september 1992.

Viðmerkingar:

Í 1. september 1992 var ein serligur dagur. Tá samdust ríkisstjórnin og landsstýrið um, at heimastýrið skuldi yvirtaka ráevnini í undirgrundini.

Løngu í 1948 samtykti løgtingið, at samráðingar skuldu verða við ríkisstýrið um yvirtøku av ráevnunum í undirgrundini. Í 1975 samtykti løgtingið, at málsøkið skuldi yvirtakast sum sermál.

Hóast hesar samtyktir spurdist lítið burtúr, tí skiftandi danskar stjórnir mettu, at henda yvirtøka fór at ganga ríkiseindini ov nær.

Í 1981 valdi løgtingið eina 3-mannanevnd at umboða Føroyar í samráðingum við danir um undirgrundina. Fundirnir millum partarnar endaðu úrslitaleysis, tí eingin senja fekst um samráðingargrundarlagið.

Aftaná, at lögfrøðingar høvdu kannað, hvørjar lögfrøðiligar forðingar vóru fyrri eini yvirtøku, vóru aftur í 1986 fundir við ríkisstjórnina um málið. Heldur ikki á hesum fundum kom nakað burtúr.

Landsstýrið setti eina nýggja nevnd at kanna, hvussu heimastýrið kundi yvirtaka málsøkið. Tá nevndin varð liðug við arbeiðið, vóru aftur fundir við stjórnina um málið. Úrslitið av hesum fundum var, at stjórnin góðkendi, at málsøkið kundi yvirtakast sum sermál, og varð senja um at seta blandaða nevnd at koma við uppskoti um rammulóg og eina avtalu um yvirtøkuna.

Stígur kom í nevndararbeiðið um úrskifti 1991/92. Politiskar samráðingar vóru tí tiknar upp millum landsstýrið (fólka- og javnaðarflokkin) og stjórnina, sum endaðu við tí óvantaða úrslitinum, at stjórnin skifti støðu og bjóðaðu froyingum at yvirtaka ráevnini í undirgrundini sum sermál.

Síðani hevur dúgliga verið gitt um, hví stjórnin so bráðliga skifti støðu. Bert triggjar vikur seinni fór føroyska bankaskipanin fyrri bakka, og neyðugt var hjá landsstýrinum at hana ovurstórat peningauppnæddir úr ríkiskassanum at tryggja bankaskipanina. Hetta var, sum øllum kumugt, bert byrjanin.

Avtalurnar við danir.

Sambært avtaluni um yvirtøkuna av ráevnunum í undirgrundini, sum er dagfest 22. desember 1992, var yvirtøkan ikki uttan treytir. M.a. verður staðfest, at "regeringen har konstateret, at Færøernes landstyre er indstillet på, til gavn for såvel færøske som danske erhvervsinteresser, forudsat konkurrenceevne, at anvende sagskundskab indenfor dansk forvaltning og forskning samt danske erhvervsvirksomheder i den færøske råstofudvinding."

Í protokollatinum frá samráðingarfundinum millum landsstýrið (javnáðar- tjóðveldis- og sjálvstýrisflokkir) og stjórnina 12. oktober 1993 er undirgrundin aftur á lofti. Har verður m.a. sagt, at landsstýrið eftir í avtaluni frá 22. desember 1992 "tilkendegiver... at være indstillet på" at sakkunnleiki innan danska gransking, umsitning og vinnutýritøkur skulu upp í ráevnisútvinningina. Eisini verður lagt afturat, "at landstyre og regeringen vil snarest i fællesskab overveje udinøtningen heraf."

Aftur undir samráðingunum millum landsstýrið (sambands- javnáðar- verkamannafylking og sjálvstýrisflokkir) og stjórnina 17. november 1994 er undirgrundin á lofti. Her er ein formulering um, at dansk gransking, umsitning og vinnutýritøkur skulu verða við. Hetta er landsstýrið og stjórnin "fórsat enige om". Eisini verður sagt, at danskar ráðharrastovur og -stýri, eftir avtalu við landsstýrið, velja serfrøðingar, sum kunnu luttaka í "landstyreets udredningsarbejde på kulbrinteområdet". Harumframt skal stjórnin eggja danskum fyrirkum at fara upp í leitningina eftir olju og gassi.

Føroyskir politikarar hava eisini givið lyfti um, at inntøkur frá eini komandi oljuvinnu skulu hava við sær samráðingar um at minka blokkstuðulin til Føroyar. Hetta verður m.a. staðfest í protokollatinum frá 12. oktober 1993. Eisini var tá sent um, at tað er ællandi hjá stjórnini, at ein partur av oljuinntøkunum skulu minka um "eventuel udestående restgæld på statslån, som er hevilget landstyre i forbindelse med genopretning af de færøske bankers og landskassens økonomi".

Løgmannsins fatan og evsta vald.

Í felagsyvir lýsingini aftaná samráðingarnar millum landsstýrið og stjórnina 3. november 1995, er einki nevnt um ráevni í undirgrundini. Løgmaður hevur síðan borið upp á mál, at undanfarna yvir lýsing frá 17. november 1994 fór úr gildi við nýggju yvir lýsingini 3. november 1995. Sambært hesi tálking vóru sostatt allar bindingar á ráevnisøkinum burtur.

Sambært Dimmalætting nr. 42, 1996 er henda tálking skeiv. Blaðið vendi sær til forsætismálaráðið og fekk staðfest frá Steen Ryd Larsen, skrivstovustjóra, at tað, sum føroyingar bundu seg til frá 22. desember 1992 til 17. november 1994, framvegis hevur fult gildi. Harafturat sigur skrivstovustjórinn í svari sínum til blaðið, at "yvir lýsingin frá 17. november 1994 supplerar avtaluna frá 1992, og tilsamans gevur hetta grundarlagið undir tí, sum Føroyar og Danmark hava avtalað um undirgrundina. Tað vil við øðrum orðum siga, at tey lyfti, sum skiftandi landsstýri hava givið skiftandi stjórn um olju og undirgrund, standa við makt."

Hetta er ein áhugaverd, men ikki sær orkymlandi staðfesting, tí við allri at avtaluni um yvirtøkuna av ráevnunum í undirgrundini frá 22. desember 1992 og øllum sentunum, gjørdar eru millum skiftandi landstýri og dansku stjórnina síðani, har ráevni í undirgrundini og møgulig frutleiðsla hava verið viðgjørd og ferð eftir ferð nágreinað, er tað nú ein spurningur, um Føroya fólk veruliga hevur evsta valdið á ríkisráðunum, sum møguliga er í føroysku undirgrundini.

Avtali- og delegatiónsteoríur.

Ríkisrættarlíga víðurskiptini millum Danmark og Føroyar eru skipað sambært heimastýrislógini. Vamlíga

fatanin hevur verið, at henda lógin tryggjar, at Føroyar eru ein sjálvstýrandi partur í einum ríkisfelagsskapi (sokallaða aflateorien), og at skipanin ikki kann broytast av danska lóggávvaldinum einsamalt og ein minni av dansku stjórnini.

Síðani fyrstu kreppuna í 1992 er ivi tó sáddur um virðið av hesi tulkning. Serstakliga tá vit staðfesta, at tað eisini finst ein heilt annur fatan av heimastýrslógini (delegationsteorien), sum er røttfest millum nógvar danskar politikarar og serstakliga embætismenn.

Sambært hesi fatan er heimastýrslógin at meta á javnt við allar aðrar danskar lógin, og kann danska lóggávu- og embætisvaldið blanda seg í føroysk viðurskiði, sum teimum lystir, tí føroyingum bert er latið upp í hendur at umsita landið fyri danir.

Verður hugt at avtalunum og yvirlýsingunum millum skiftandi landstýri og stjórnina mugu vit eisini ásaðna, at delegationsteorin er hon, sum hevur verið mest eyðsýnd undir teimum krøvum og ásetingum, føroyskir politikkarar hava fingið hjólað og hava hundið seg at lýða.

Halda fast um avtaluteoriina.

Nú landsstýrið í næstum skal fyrirleika seg til ein eitt samráðingardómur við dansku stjórnina, er tað umráðandi frammanundan at fáa at vita, hvørja tulkning av heimastýrslógini, løgmaður heldur seg til. Tað er ein sannroynd, at tá ástendur, so tilskila danir sær rætt at tulka og tamba heimastýrslógina, sum teimum lystir.

Heldur løgmaður (og landsstýrið) seg til sokallaðu avtaluteoriina, so er greitt, at tað kann gerast trupult at fáa samju við danir, tá higartil gjørdur avtalur og felagsyvirlýsingar ikki eru í samsvari við tað býti millum ábyrgd og myndugleika, sum henda tulkning av heimastýrslógini leggur upp til.

Heldur løgmaður seg hópvegin til delegationsteoriina, sum eisini undanfarið landstýri hava stíðjað seg til, so kann ikki væntast annað, enn at avtalan/yvirlýsingin komandi verður eitt framhald av danska leistinum, skorin er fyri føroyingar síðan 6. oktober 1992.

Yvirvaldsrætturin.

Ein annar avgerandi spurningur, sum fer at stinga seg upp í næstum, er yvirvaldsrætturin á ráevnunum í undirgrundini. Tað er neyðugt, at landsstýrið skjótast fær greiðu á, hvussu treytirnar, undanfarið landstýri hava býgt seg fyri og hava skrivað undir, verða lataðar av dómum (javnbr. okt. avtaluna 1993 og seintri avtalur). Sambært áðurnevnda skrivstovustjóra í forsætismálaráðnum, so eru øll lyfti, sum føroyingar hava skrivað undir, franvegis galdandi. Løgmaður eigur tí at greiða lögtinginum frá, um ætlanin er at fáa greitt hesi viðurskiði undir komandi samráðingum.

Notat um undirgrundina.

Sum sagt í byrjanini í viðmerkingunum undraðust mong á, at danska stjórnin bert fær vikur undan bankaskræðlinum avreiddi ráevnini í undirgrundini til heimastýrið.

At henda avgerð neyvan er tikið í hissin, ivast fáur í. Spurningurin er tí, um nøkur fjald dagsskrá hevur ligið aftanvert avgerðina.

Tað tykist at vera ógjørlegt at fáa nakra nøktandi frágreiðing, hví danir kúvendi í hesum máli aftan á at hava sitið fótur í spekki síðan 1948. Hinvegin kann kanska fáast ein áhending um orsøkina fyri avgerðini, fæst hendur á skjalatíðari í málinum.

Sambært almenna aktlistanum frá danska fíggingarmálaráðnum finst eitt notat, dagfest 9. september 1992, sum er ætlað danska fíggingarmálaráðnum at nýta í sokallaðu Koordinatiónsnevndini, og ber skjalið heitið "Om arbejdet i udvalget vedrørende Færøernes Undergrund".

Tað hevði gagnað lögtinginum og ikki minst landsstýrinum, nú nýggjar samráðingar við stjórnina eru fyrri framman, at fingið neyvi innlit í orsøkina til sløðutøkuna hjá stjórnini í avgreiðsluni av undirgrundarmálum. Møguliga er løgmaður vitandi um innihaldið í nevnda notati. Um ikki, eigur løgmaður at fáa hendur á tí. Hetta er gjørlegt sambært dansku lógina um almennt innlit.

Tað eru nógvar ósvaraðir spurningar í viðurskiðunum Føroyar og Danmarkar imillum. Hetta orsakar gitingar

um viðurskipti, sum politiskt eru sera viðkomandi. Í viðmerkingunum eru lýst nokkur ivamál, sum eiga at vera svarað. Áðrenn landsstýrið enn einuferð skal samráðast við stjórnina.

8. apríl 1997 varð við 26-0-2 atkvøðum samtykt, at fyrispurningin skal svarast.

6. maí 1997 svarað løgmaður fyrispurnáegintan soleiðis:

Svar

Ad 1. Tað eru gjørdar nógvar tulkningar av heimastýrslógini. Í tíðarskeiðinum heimastýrslógin hevur verið í gildi. Niðurstøðurnar av hesum tulkningum eru ymiskar, sum Bjarni Djurholm eisini nevur í fyrispurninginum.

Løgmaður hevur ikki biðið um, og heldur tað ikki vera neyugt at gera eina nýggja tulkning av heimastýrslógini.

Løgmaður ivast ikki í, at um ein meiriluti av føroyska fólkinum ynskir loysing frá restini av ríkinum, standast ongir trupulleikar av at seta heimastýrslógina í gildi.

Ad 2. Sambært avtalu millum Føroya heimastýri og Ríkisstjórnina varð málsøkið ráevnið í undirgrundini yvirtikið sum sermál av Føroya heimastýri tann 22. desember 1992.

Sambært heimastýrslógini hevur heimastýrið sostatt fullt löggávu- og umsitingarvald á økinum.

Forsætismálaráðharrin er samdur í hesi tulkning, og hevur hildið frá, at hann zellar sær ikki at samráðast um hetta mál av nýggjum.

Ad 3. Felagslýsingin frá november 1995 hevur selt summar orðingar í fyrr gjørdum avtalum úr gildi, meðan aðrar framvegis eru í gildi. Hetta framgongur av orðingini í felagslýsingini frá 1995 samanborið við undanfarna felagslýsingar og avtakur.

Ad 4. Nei.

Ad 5. Løgmaður fer ikki at reyna at fáa hendur á umrøddu skjali, uttan lögtingið biðir um tað.

Sjálvur heldur løgmaður tað ikki hava so stóran týðning, hví danir lótu føroyingum rættin til ráevnini í undirgrundini.

Tað sum hevur týðning er, at vit hava fingið fullan og endaligan rætt til ráevnini í undirgrundini. Hetta er staðiliga staðfest av teimum frásøgnum og vátanum, sum seinastu dagarinar eru kommar frá bæði danska forsætismálaráðharranum og danska andstøðuleiðaranum.

100-31 Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðvíkjandi Føroya Banka sum monopolstovnur og kappingartreytum hjá bankaskipanini

Ár 1997, týsdagin 8. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Óla Breckmann, løgtingsmanni, sum er soljóðandi

Fyrispurningur

1. Ætlar landsstýrið, at Føroya Banki skal halda fram sum almennur monopolstovnur?
2. Um ikkt, nær og hvussu kundi landsstýrið hugsað sær, at bankaskipanin í Føroyum aftur skal lóka vanligar kappingartreytir?

Grundgeving:

Hálvfrínta ár er nú liðið, síðan danska yvirvöldin gjøgnum Fíggjareftirlitið í trimum átøkum setti føroysku bankunum so høvð krøv um burturleggingar móti tapum, at teir hvør eftir annan koppaðu og vórðu samanlagdir í Føroya Banka. (At dansku solvenskrøvini tykjast hava havt til høvuðsmáls at taka valdið í Føroyum, verður prógvað við, at nærum fullur dekningur er til kreditorarnar hjá Fossbankanum og inn-tøkuføringar í 100-tals milljóna klassanum hjá Føroya Banka av ov stórum burturleggingum).

Síðan Føroya Banki fekk monopolstöðu frá 1. januar 1994, eru útlán bankans fallin uml. 230 mió. kr. hóast tølandi lýsingarherferð um "Fullt hús" og innlán bankans minkað uml. 700 mió. kr. (Samstundis eru Sparikassanna útlán økt við uml. 60 mió. kr. og innlánini vaksin við uml. 300 mió. kr.).

Talið á viðskiftafólki bankans er fallið. Eisini eru stórir vinnulívskundar, sum yvirlivdu kreppuna, rýmdir í Sparikassan og uttanlands at fígga skip og virkseini, hóast bjørt útlit í eitt nú pelagiskum fiskiskapi og framleiðslu.

Útlánsprosent monopolbankans hevur ligið niðri á 60-65%. So eins og ormurin á Glitraheiði hevur hann sovið á gullinum, sum Føroya fólk ríndar 200 mió. kr. árliga í skatti eyka fyri at hava lænt bankanum.

Síðan dansk leiðsla setti seg á Fíggjagrunnin, Føroya Banka og Framtaksstovnin, eru uml. 500 mió. kr. mistar í feilmetingum av miseyðnaðum royndum at endurreisa høvuðsvinnuna.

Føroya Banki hevur spottað frægastu vinnulívs menn okkara við at kalla teir ein "eksklusivan klubb", hevur sagt ósatt um teirra kontanta vágufýsni og krógvað seg aftan fyri 60 mió. kr. í almennum risiko-kapitali frá Framtaksgrunninum (eisini skattapeningur), nú Fiskavirking varð endurstovnað utan eina krónu í privatum eginpeningi.

Hóast bankaleiðslan segði seg stuðla "vinnubólkinum" at keypa Fiskavirking, skífti hon við fyrsta høvi talsmann teirra út sum grannskoðara bankans og tók í staðin tað grannskoðaravirki, hann hevði undan krakkinum, og sum gongur nær lógkravda habilitetsmarkinum.

Rakstrarrópið frá lønnum hevur verið, at fiskivinnan á landi skal rationaliserast við fætti virkjum. Tískil risin á leirfótum, Fiskavirking. Men nú ljóðar, at bankin ætlar at selja 11 fiskavirki út til einstaklingar fyri órentablan okursprís. Her er einki samsvar.

Føroya Banki hevur skákað sær undan tapsvanda í alivinnuni við at krevja, at fódurleverandørar fígga

uttasu 40% av lánunum, eisini útlendskir leverandørar, sum nú keypa seg inn í hesa vinnu.

Løgtingslóg mátti forðu Føroya Banka í at niðurleggja Elektron, tá hann reyndi at beina fyri hesum arbeiðsplássum hjá okkara dataserkønnum.

Niðurleggingar- og inkassovirksemi Føroya Banka hevur hálfverað talið á arbeiðsplássum úr 400 niður í 200 starvsfólk, sum er hættislig gongd í hesum tíðum, tá framkomin lond økja sitt líggjar- og peningavirksemi.

Bankin fær nú meir inntøku frá inntøkuførdum gomlunum hanturleggingum móti tapum enn frá vanligum bankavirksemi, hóast lágt rentustøði og harav standandi fløguhugi. Sostatt veður danska leiðslan heldur at minka eginpering og eginogn bankans enn at økja virksemi sítt til gagns fyri húskap og samfelag.

Fyri ári síðan ljóðaði, at landsstýrið umhugsaði at privatisera almenna monopolbankan.

Herfyri frættist, at landsstýrið hevði ásett nakrar grundreglur fyri útgjaldi av yvirskoti bankans. Hesar vóru: Inntøkuførðar avsetingar skuldu endurgjaldast landskassanum allar og harafturat eitt útbýti, ið svarar til skattin, 27% av príma rakstrinum, sum bankin nú sleppur undan. Henda upphædd hevur lígið á leið 200 mió. kr. og kundi verið brúkt til at niðurgjalda almenna skuld ella til skattalættu og lækking av kostnaðarstøðinum. Men Fíggjargrannurin avgjórði tó bert at gjalda landskassanum helmingin, 100 mió. kr.

Av tí at Føroya Banki sum almennur monopolstovnur undir danskari leiðslu verður meir og meir avbyrgdur sum eitt fremmandlikam í føroyska samfelagnum, væl varður av tvørrandi kapping, eigur landsstýrið at umhugsa at privatisera bankan.

Bankin er at sammeta við eitt gott fiskiskip, sum framúr vaf útgjørt og mannað liggur bundið við bryggju, tí skiparin hevur hvørki dirvi ella vígafýsni at fara til fiskiskap.

Ein møguleiki er at luta partapeningin út til áttar bankans, Føroya fólk, í lutfalli til tann skatt, fólk hava goldið, síðan Fíggjareftirlitið fyri hálfvinnu ári síðan jarðlegði húskapin. Við partabrevunum í hondini kundu føroyingar so sjálvir undir vanligum marknaðartreytum keyp og selja hesi partabrev, so vit aftur fingu eina normala bankaskipan við fríari kapping.

9. uppl 1997 varð við 20-0-2 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.
13. mai svaraði Anfinn Kallsberg, løgtingsmaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Til fyrsta spurning er svarið **nei**.

Ættanir eru tvørtur ímóti at fáa privatisera bankan skjótast gjørligt.

Fyri at kunna fremja hetta, er neyðugt at fáa til vega upplýsingar um innara virði av bankanum. Hetta virði kemur fram, við at fáa roknað út, hvat veruliga virði av útlánunum og øðrum virði í bankanum er. Virðið sambært roknskap bankans er sett upp, har eisini hædd er tikin fyri avsetingum móti tapi. Landsstýrið hevur ikki heimild at kunna hesi viðurskipti í bankanum. Tí hevur landsstýrið reist spurningin yvir fyri Fíggjargranninum frá 1992, um at fáa eina óhefta meining av tí innara virðinum í bankanum.

Sum svar uppá ynski landsstýrisins sigur Fíggingargrunnurin frá 1992 í skrivi 24/2-97:

"Før banken, som for andre virksomheder, knytter der sig naturligvis en vis usikkerhed til opgørelsen af værdien af aktiverne. Banken har opgjort sine aktiver, og navnlig værdien af sine debitorer, forsigtigt, og bankens bestyrelse har i øvrigt forsøgt at kvalificere usikkerheden i beretningen.

Med de vurderingsprincipper, som banken har lagt til grund, som er godkendt af revisionen, og som lejlighedsvis er afstemt med Finanstilsynet, er bankens indre værdi selvsagt sammenfaldende med den bogførte værdi.

Et andet spørgsmål er imidlertid, hvad bankens aktiekapital er værd. Med andre ord: Hvad er kursen, der afspejler forventninger til bankens fremtidige indtjeningsevne, på den indre/bogførte værdi? Dette spørgsmål har nær sammenhæng med, hvem der kunne være potentielle købere til aktierne. En sådan ekstern vurdering af bankens markedsværdi forekommer både relevant og nødvendig som led i overvejelserne om en privatisering af banken, og såvel Finansieringsfondens bestyrelse som bankens ledelse medvirker naturligvis gerne til en sådan vurdering, som vi allerede har drøftet forberedelsen af i en arbejdsgruppe under fondshestyrelsen vedrørende en normalisering af bankens ejerforhold. Jeg tillader mig at foreslå, at vi drøfter dette spørgsmål, når det måtte være belejligt for Landsstyret."

Fundur um hesi viðurskipti er ikki avtalaður enn, men væntast kann, at tað verður í nærmastu framtíð.

Viðvíkjandi seinni spurninginum um kappingartreytirnar hevur landsstýrið roynt at fingið bankan at leggja útgjald og útbýti úr bankanum í fastar rammur, soleingi bankin er í tí serstøðu hann er í í dag (skattafríður vegna framflutt hál og ov nógvur avsetingar, sum landskassin hevur goldið inn í bankan).

Tí sendi landsstýrið bræv til Fíggingargrunnin 7/2-97 har millum annað verður sagt:

"Landsstyret er af den opfattelse, at der bør anvendes følgende principper:

1. Afskrivninger og hensættelser, som hidrører fra perioden hvor landsstyret har tillært banken kapital for at holde lovgivningens solevenskrav, og som tilbageføres som indtægt, skal udlødes til landskassen. Dette kan ske, ved at bankens egenkapital nedskrives.
2. Den skat banken ikke betaler for tiden, pga. underskud fra tidligere år, skal i stedet udlødes til landskassen som udbytte. Dette princip gælder dog kun til banken igen skal svare sædvanlig skat.
3. Derudover kan banken udløde sædvanligt udbytte afhængigt af årets resultat."

Nevnd bankans er "soveren" tá avgerð skul takast um býti av "yvirkotitum", og hevur bert ábyrgd yvir fyri sínum eigara, sum í hesum føri er "Fíggingargrunnurin". Hóast Føroya Landsstýri eigur størsta partin av partapeninginum í bankanum, so hevur landsstýrið lagt allan avgerðarrættin til Fíggingargrunnin.

Vit kunnu tí bert koma við ynskjum til Fíggingargrunnin, men avgerðarrætturin er teirra burturav.

Samgongan er samd um at privatisera bankan skjótast gjørligt, men kann helta ikki gerast, fyrr enn vit hava fingið greiðu á innara virðinum í bankanum.

100-32 Fyrirspurningur til Sámái Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi ferðaættlanunum hjá Strandfaraskipum landsins

Ár 1997, mikudaginn 16. apríl boðaði formaðurinn frá ómunnfyrirnevndu fyrirspurningri frá Rínu Siverlsen, lögtingskvinnu, stund er seljðandi:

Fyrirspurningur

Fer í framtíðinni at bera til at lita á ta ferðaættlan fyrri Strandfaraskip Landsins og Bygdaleiðir, ið givin er út á prent?

Hvør hevur heimild til at broyta ferðaættlanina, tá tað ikki er fyri veður ella tekniskt brek?

Hvørjar gildugar orsøkir skulu vera, fyri at túrar, ið lýstir eru í ferðaættlanini, kunnu verða lagdir burtur?

Er tað við góðkenning frá landsstýrismanninum, at Strandferðslan broytir ferðaættlanina, sum tað passar teimum?

Viðmerkingar:

Tann ferðaættlan fyrri Strandfaraskip Landsins og Bygdaleiðir, sum givin verður út á prenti, er ein sera bentur og alneyðugur bóklíngur hjá teimum, sum ferðast í millum hyggja og byggja. Ferðaættlanin kostar kr. 20,00 at keypa, og fleiri av teimum, ið nýta samferðsluna nógv, keypa sær fleiri eintøk. Eina at hava heima við hús, eina til bilin, og eina til at hava á arbeiðsplássinum. Men um ferðaættlanin ikki er álitandi, er hon verti enn eingin ferðaættlan yvirhøvur.

Tað kemur meiri enn so fyrri, at ferðaættlanin frá einum degi til annan verður broytt, við at túrar verða tiknir burtur. Tað kann ikki vera rætt, at leiðslan á Strandferðsluni ella skiparin á rutuni skal kunna minka um túratalið ella broyta fráferðatíðir, bara tí tað passar betri hjá Strandferðsluni ella møguliga sparir stovninum pening.

Um so skuldi verið, at neyðugt er at broyta ferðaættlanina fyrri annað enn veður ella tekniskt brek, eigur broytingin at verða lýst í góðari tíð framanundan, bæði í sjónvarpi, útvarpi og bløðunum. Ferðandi leggja síni viðurskipti eftir ferðaættlanini. Verða tey ov sein til t.d. ein lund, brúðarvígslu, jarðarferð ella annað, er tað ógvuliga forargiligt, og við hvørt óbótligt.

Tey, ið nýta tað almennu ferðasambandið, kunnu ikki liva við, at túrar, ið lýstir eru í ferðaættlanini verða tiknir burtur, uttan so at fullt gildugar orsøkir eru.

Tí eigur landsstýrismaðurin í samferðslumálum beinanavegin at skipa fyrri, at hetta óskil heldur uppat, og at ferðaættlanin hereftir verður at lita á, so mikið sum okkara veðurlag nú eina ferð loyvir.

17. apríl 1997 varð við 22-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrirspurningurin skal svarast.

23. mai 1997 svaraði Sámái Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrirspurningintan seljðis:

Tað er áhugavert at leggja til merkis í samband við m.a. viðmúligu menningina í Føroyum, at krøvini til skipaferðslu byggjast millum seinastu árin verða at samlíkna við, at vit á landi hava fast vegasamband, sum vit so at siga altíð kunnu ferðast eftir. Men tá ein ferðast sjóvegis, er tað nógv, sum kann tarna.

Yvirhalda ferðaætlanina í framtíðini:

Tað er sjálvandi av stórum týðningi, at ferðaætlanin verður yvirhildin. Um frávik verða gjørd í ferðaætlanini av t.d. veðrinum ella tekniskum breki, kunnu upplýsingartænastan hjá Strandfaraskipum Landsins um hetta so skjótt sum gjørligt. Hendan tænanastan kostar nógvar túsund krónur árliga.

Heimild til broytingar:

Tað er ikki vanligt, at ferðaætlanin verður broytt. Hetta verður tó gjørt, tá politisk kravboð koma um broytingar - eitt nú at fíggjarnævdin miðskeiðis á árinum setur í viðmerkingarnar til fíggjarlógina fyri 1997, at siglast skal ein eykatúr sunnudag til Suðuroyar árið runt.

Ferðaætlanin verður endurskoðað á hvørjum ári, og í hesum sambandi góðkend av landsstýrinum.

Gildugar orsøkir til at tíðar verða lagdir burtur:

Tær eru teknisk brek, veðrið ella aðrar serligar umstøður og óvanligar hendingar, har hvørki Strandfaraskip Landsins ella tækar annars hevur møguleika fyri ávirkan.

Góðkenning landsstýrismansins:

Strandfaraskip Landsins broytir ikki ferðaætlanina tilvildarlíga.

Frávik í ferðaætlanini verða í høvuðsheitum bert gjørd, tá talan er um teknisk brek ella vánaligt veður, og í slíkum førum er tað skiparin, sum einaráðandi tekur avgerðina.

Onnur frávik í ferðaætlanini ella aðrar broytingar kunnu koma av dokking ella øðrum, sum verður lagt til rættis frammanundan á høvuðsskrivstovuni hjá Strandfaraskipum Landsins, og síðan verður roynt at til-laga ferðaætlanina hareftir. Í slíkum førum tekur leiðslan avgerðina.

100-33 Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðvíkjandi niðurskriving av partapeningi í Føroya Banka.

Ár 1997, mikudagin 9. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Flóthaga Ísaksson, lögtingsmanni, sum er seljódandi:

Fyrispurningur

- 1) Hvat er orsøkin til, at Føroya Banki hevur niðurskrivað partapeningin?
- 2) Hvarjar eru avleiðingarnar av niðurskrivingini?
- 3) Hvat niðurskrivingin nakað við ætlanina at selja tey almenna partabreyvini í bankanum at gera?
- 4) Kann talan verða um at geva út fripartabreyv, sum kanska ávirka býtið millum tann almenna og tann privata ognarpartin í bankanum?
- 5) Hvat verður gjørt við partapeningin, um bankans úrslit aftur verður gull í 1997, ma. orsakað av at berturleggingar verða fluttar aftur?

Viðmerkingar

Í "Frágreiðing fyri 1996" í ársroknskapinum hjá Føroya Banka stendur:

"Við ársins úrsliti, sum vegna tær sera stóru afturflytingarnar av berturleggingum er óvanliga stórt, hevur bankin fingið eitt sera sterkt kapitalgrundarlag. Nevndin er av teirri fatan, at eitt minni kapitalgrundarlag er fult ríðiligt, og nevndin hevur tí avgjört at leggja uppskot fyri aðalfundin í mars 1997 um, at partapeningurin verður niðurskrivaður við 75 mill. kr. frá 250 mill. kr. til 175 mill. kr., og at upphæddin verður útgoldin til partaeigararnar. Hetta vil føra við sær, at stykkjaupphæddin av bankans partabreyvum verður broytt frá 1 kr. til 0,70 kr."

Henda niðurskriving er síðani samtykt á aðalfundi.

Frágreiðingin omanfyri tykir mær ikki serliga greið ella fullfíggað. Landskassin eigur nógva tann størsta partin av partapeninginum í bankanum, og Løgtingið eigur tí at fáa eina frágreiðing um hesi viðurskipti. Tí verða hesir spurningar settir.

16. apríl 1997 varð við 21 0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

29. mai 1997 svaraði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Felags fyri allar spurningarnar er, at teir eru spurningar til leiðsluna í Føroya Banka.

Tá bankin er sjálvstøðugur, og uttan fyri avgerð og neði hjá landsstýrismanninum, høvi eg loyvt mær at sent teir til Føroya Banka, sum svarar í hjálagda skrivi.

¶ P/F Føroya Banki, sum við ársenda 1995 hevði ein bókaðan eginpening á 458 mill. kr., hevði í 1996 eitt yvirskot uppá 295 mill. kr.

Grundað á hetta gjørði nevnd bankans av at leggja fram uppskot fyri aðalfundin í mars 1997 um at útluta 100 mill. kr. til partaeigarar bankans.

Í so máta kundi nevndin sett fram uppskot um vinningsbýti á 40% av partapeningi bankans á 250 mill. kr.

Av ymiskum orsökum helt nevndin tó hesa mannagongd verða óhóskandi.

- Eitt vinningsbýti á 40 pst. kundi tykjast ógvusligt einans 3 ár eftir ta stóru kreppuna í føroyska bankahæiminum.
- Nevndin ynskti ikki at leggja eitt støði fyri støddini á vinningsbýtinum, sum bankin ikki vil hava møguleika at fasthalda. Tað kundi út frá hesum verið skaptar vónir, sum bankin ikki kann uppfylla. Serliga óheppið hevði hetta verið, um privatir íleggjarar seinni í størri mun skulu gera íløgur í partabrevini.
- Yvirskot bankans í 1996, sum var óvanliga stórt, kemst í stóran mun av, at bankin hevur inntøkuført burturleggingar á 151 mill. kr. Nevndin metir, at ein útluting á 100 mill. kr. partvíst er ein tillaging av kapitalgrundarlagi bankans. Eftir nevndarinnar fátan vildi ein niðurskriving av partapeninginum betur enn eitt stórt vinningsbýti víst, at talan er um eina eykapeningaflyting.
- Herumframt metti nevndin, at P/F Føroya Banki, sum við samanleggingini í 1994 fekk ein eginpening á 279 mill. kr., harav 250 mill. kr. vóru partapeningur, meðan bara 29 mill. kr. vóru grunnar, í mun til sína stødd hevði fingið ríkiligan stóran partapening.

Í longdini kann tað gerast trupult hjá bankanum at bjóða partaeigarum sínum eitt hóskandi vinningsbýti av einum partapeningi á 250 mill. kr. Við einum lægri partapeningi hevði tað verið meiri yvirkomuligt hjá bankanum at hildið eitt hóskandi vinningsbýtisprosent.

Grundað á hetta hevur nevndin fyri P/F Føroya Banka hesar viðmerkingar til teir fyrispurningar, sum lögtingsmaðurin Finnboði Ísakson tann 8. í hesum hevur sett Annfinni Kallsberg, figgjarmálaráðharra.

1) *Hvør er orsøkin til, at Føroya Banki hevur niðurskrivað partapeningin?*

Nevndin ynskti við niðurskrivingini av partapeninginum at vísa, at útlutingin var óvanliga stór og skuldi síggjast sum ein tillaging av kapitalgrundarlagnum heldur enn eini yvirskotsflyting.

Eisini hevur nevndin havt í huga at minkað partapeningin til eitt støði, sum betri samsvarar við stødd bankans.

2) *Hvørjar eru avleiðingarnar av niðurskrivingini?*

Í eini kapitalniðurskriving fer niðurskrivingin burtur av partapeningi bankans; var upphæddin goldin út sum vinningsbýti, varð upphæddin farin av grunnum bankans. Ávirkanin á eginognina er tann sama í báðum førum.

Ein broyting í partapeninginum kann bara samtykkjast av aðalfundinum við avgjörðum meiriluta. Formelt kann tað sjónarmiðið soleiðis gerast galdandi, at nevndin varðveitir ein størri avgerðarrætt, tá ið samansetingin av eginpeninginum verður fluttur frá partapeningi til grunnar. Við lutinum hjá Fíggjargrunninum sum avgerðandi meirilutapartaeigara er hetta sjónarmið tó uttan praktiskan týðning.

Niðurskrivingarupphæddin á 75 mill. kr., sum verður útgoldin til partaeigararnar, ávirkar partapening bankans við samsvarandi upphædd. Partapeningur bankans hevur higartil verið býttur á 250 mill. kr. á 1,00 kr. í sambandi við kapitalniðurskrivingina minskar áljóðandi virðið á partabrevunum til 0,70 kr.

Allir partaeigarar bankans taka javnbýtt lut í niðurskrivingini av partapeninginum, sum júst er samtykt av aðalfundinum.

Tann upphædd, sum partapeningurin verður niðurskrivaður við, 75 mill. kr., fer í mesta mun til Fíggjargrunnin frá 1992, ið eigur 99,4 pst. av partapeninginum í P/F Føroya Banka. Grunnurin hevur avgjørt at útluta vinningsbýti til Føroya Landsstýri av bæði niðurskrivingarupphæddini eins og teirri upphædd, sum grunnurin fær í vinningsbýti (ekskl. vinningsbýtisskatt).

Avgerð grunsins um at atkvøða fyri nevndarinnar uppskoti um eina niðurskriving av partapeningi bankans varð annars, í samsvari við viðtøkur grunsins, tiknar eftir at samtykki frá Føroya Landsstýri og donsku stjórnini.

- 3) *Hevur niðurskrivingin nakað við ætlanirna at selja tey almennu partabrevini í bankanum at gera?*

Í veruleikanum ikki.

Tó hevur bankin við einum minni partapeningi betri møguleika at liva upp til vanligar vónir um vinningsbýti. Men hetta sjónarmið er fyri so vítt eins væl galdandi við Fíggjargrunninum sum eigara.

- 4) *Kann talan verða um at geva út fripartabrev, sum kanska ávirka býtið millum tann almennu og tann privata ognarpartin í bankanum?*

Nevndin hevur ikki havt, og hevur ikki ætlanir um at skjóta upp at lata fripartabrev. Útflýggja av fripartabrevum vildi annars ikki ávirkað ognarlutfallið millum grunnin og teir privata partaeigararnar.

Um ikki Fíggjargrunnurin avgerð nakað annað, taka allir partaeigararnir, grunnurin og teir privata, javnbýtt lut í fripartabrevaútgávu.

- 5) *Hvat verður gjørt við partapeningin, um bankans úrslit aftur verður gott í 1997, m.a. orsakað av at burturleggingarnar verða fluttar aftur?*

Nevndin fyri P/F Føroya Banka hevur ikki enn umhugsað, hvussu spurningurin um eitt møguligt yvirskot í 1997 skal viðgerðast. ^u

100-34 Fyrispurningur til Kristian Magnussen, landsstýrismann, viðvíkjandi játtanini til Klaksvíkar sjúkrahús í 1997

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá ummalfyrirnevnda fyrispurningi frá Vilhelm Johannesen, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

Hvat bygdu tølini á, sum vórður nýtt, tá ein samd fíggarnevnd í samráð við landsstýrismannin í heilsumálum gjørdi av at veita teimum trimum sjúkrahúsum einu meirjáttan upp á ávíkavist 6,8 mió.kr., 1,2 mió.kr. og 2 mió.kr. í mun til fíggarlógaruppskot landsstýrisins fyri 1997?

Viðmerkingar:

Tá fíggarnevndin hevði viðgjørt uppskot landsstýrisins til lögtingsfíggarlóg fyri 1997, var tað ein samd fíggarnevnd, sum mælti til, at játtanin til tey trý sjúkrahúsini varð hækkað við tilsamans 10 milliónum krónum. Av hesum fekk Landssjúkrahúsið 6,8 mió.kr., Klaksvíkar Sjúkrahús 1,2 og Suðuroyar Sjúkrahús 2 mió.kr.

Í álitinum frá fíggarnevndini sæst eingin grundgeving fyri, hví júst hesi tølini eru nýtt, og heldur ikki gevur álitid nakra ábending um, hvør orsøkin er til, at ein samd fíggarnevnd í samráð við landsstýrismannin í heilsumálum ger av at seta fram eitt broytingaruppskot við júst hesum tølunum og við júst í býtinum í millum tey trý sjúkrahúsini, sum víst er frammanfyri.

Í dagligari talu lá á ljóði, at sjúkrahúsverkið fór at fáa trupulleikar við rakstrinum í 1997 orsakað av, at landsstýrið í fíggarlógaruppskotinum ikki hevði tikið rímliga hædd fyri, at lønirnar fóru at hækka 1. januar 1997, at frítíðin í 1997 fór at verða fimm vikur og at serliga frítíðarískoytið varð hækkað úr 0,75 upp aftur í 1,5 prosent. Um hetta mundið fingu vit eisini ábendingar um, at uppsagnir av starvsfólkum í sjúkrahúsverkinum vóru í umbúna.

Um orsakirnar til meirjáttanina vóru tær hækkaðu lønirnar, tann longda frítíðin og hækkaða frítíðarískoytið, skuldi hufalsliga býtið av teinum 10 milliónum krónum millum tey trý sjúkrahúsini verið øðrvísi enn tað, sum ein samd fíggarnevnd í samráð við landsstýrismannin mælti tinginum til at veita sum meirjáttan til tey einstøku sjúkrahúsini.

Sjálvur havi eg verið fíggarnevndarlimur í fleiri ár. Havi til eisini í fleiri førum verið við til at seta fram broytingaruppskot til fíggarlógaruppskotini hjá landsstýrinum. Í viðmerkingunum í álitinum hava vit altíð greitt frá broytingunum og grundgivið hesar. Í hesum førinum varð tað ikki gjørt við einum einasta orði.

Slíkt gevur høvi til bæði gitingar og illgitingar. Fyri at beina fyri slíkum gitingum og illgitingum leyvi eg mær vísandi til frammán fyri standandi viðmerkingar at seta landsstýrismanninum í heilsumálum henda spurning.

17. apríl 1997 varð við 20-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

29. maí 1997 svaraði Kristian Magnussen, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Tölui byggdu uppá upplýsingar, ið landsstýrismaðurin fekk frá sjúkrahússtjóranum.

Viðmerkingar:

Tann 25. november í fjør sendi fíggjarnevndin landsstýrismanninum í almanna- og heilsumálum fleiri fyrispurningar, ið nevndin ynskti svaraðar, tá landsstýrismaðurin kom á fund tann 2. desember.

Umsitingin hjá landsstýrismanninum hevði sostatt skund við at fáa tilfar til vega, soleiðis at spurningarnir kundu svarast til lítar.

Spurningarnir viðvíkjandi sjúkrahúsverkinum vórðu tann 25. november sendir við telefaki til sjúkrahússtjóran, og greitt varð frá, at hetta vórðu spurningar, ið fíggjarnevndin hevði biðið um at fáa svar uppá, og at Almanna- og heilsudeildin skuldi hava hesar spurningar svaraðar í seinasta lagi fríggjadagin 29. november 1996.

Í skrivi dagfest 28. november 1996 ger sjúkrahússtjórin eina drúgva frágreiðing, sum svar uppá nevndu spurningar, sum í stóran mun snúgva seg um avleiðingar av fíggjarlógaruppskotinum, og er hetta gjørt í samráð við einstøku sjúkrahúsini.

Hetta skriv frá sjúkrahússtjóranum varð sent til fíggjarnevndina, soleiðis at hvør fíggjarnevndarlimur hevði møguleika at fáa nevnda skjal og síggja, hvør dokumentatión lá aftanfyrí. Nevnast skal, at býtið, ið gjørt varð, var í tráð við tey tøl, ið sjúkrahússtjórin fann fram til.

Um tingmenn ynskja tað, verður hetta skjal sjúkrahússtjórans umfatað av lógini um skjalainnlit, og sostatt kunnu teir altíð fáa hendur á nevnda skjali.

Í viðmerkingunum til fyrispurningin hugleiðir spyrjarin um munin millum, tá hann var fíggjarnevndarlimur og altíð greiddi frá og grundgav fyrí øllum broytingum, hann var við til at gera í fíggjarlógaruppskotinum og til í dag, tá fíggjarnevndarlimir ikki við einum einasta orðið grundgövu fyrí broyttu upphæddunum, ið teir bóðu lógtíngið taka undir við, heldur enn landsstýrisuppskotinum.

Landsstýrismaðurin hevur onga viðmerking til arbeidsháttin hjá fíggjarnevndini, og ynskir spyrjarin at fáa meira at vita um leiklut fíggjarnevndarinnar í hesum máli, má hann venda sær til fíggjarnevndina.

100-35 Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðvíkjandi semjuni millum landsstýrið og almennu fakkfeløgini

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi frá Tórði J. Niclasen, lögtingsmanni, sum er söljóðandi:

Fyrispurningur

Í hvønn mun kemur semjan frá 23. mars 1997 millum landsstýrið og tey almennu fakkfeløgini at sliggjast aftur á lögtingsins fíggjarlóg fyri 1998?

Víðmerkingar:

Hin 23. mars 1997 varð semja millum tey almennu fakkfeløgini og landsstýrið undirskrivað. Semjan ber m.a. í sær, at frá ávikavist 1. januar 1998, 1. juli 1998 og 1. januar 1999 lækkar lønarniðurskurðurin stigvíst, til hann pr. 1. januar 1999 er burtur. Hetta fær sjálvandi við sær, at lønarútreiðslurnar hjá teim almennum stovnunum hækka samsvarandi.

Tá landsstýrið framdi "lønarhækkingar" pr. 1. januar 1996 og aftur 1. januar 1997, gjørdi landsstýrið í stóran mun tað, at játtanin til avvarðandi stovnar ikki hækkaði á lögtingsfíggjarlógini. Ella sagt á annan hátt, at landsstýrið ikki tók fíggjarligu avleiðingarnar av teim semjum, teir sjálvir høvdu gjørt við fakkfeløgini, men í staðin "kastaði bóltin" yvir á stovnarnar og álegði hesum at halda seg innan verandi játtan. Eina játtan, sum ikki varð hækkað samsvarandi tí, ið landsstýrið annars hevði gjørt avtala við fakkfeløgini um.

Ein meginregla má vera, tá slíkar avtalur verða gjørdar, at tann myndugleiki, ið ger avtalur, eisini hevur gjørt "konsekvensberokningar" og tekur hædd fyri teim meirútreiðslum, sum slíkar avtalur nú einaferð hava við sær.

Sambært avtaluni við fakkfeløgini kemur lønarniðurskurðurin at lækka 2% í 1998.

Spurningurin er tí, í hvønn mun henda økta lønarútreiðsla hjá teim almennum stovnunum kemur at sliggjast aftur á fíggjarlógini fyri 1998.

Tíkið verður sum givið, at landsstýrismaðurin hevur gjørt sær eina meining um hesi viðurskifti, og verður tí spurt, um landsstýrismaðurin kann greiða frá, hvussu lækkingin av lønarniðurskurðinum kemur at ávirka fíggjarlógina fyri 1998 - t.v.s. um landsstýrið fer at veita fulla kompensatióin til meirútreiðslurnar, ið stava frá gjørdum semjum - ella um landsstýrið enn einaferð letur stovnarnar sjálvar "loysa trupulleikarnar".

17. apríl 1997 varð við 20-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

29. mai 1997 svaraði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Fíggjarlógin er sett upp soleiðis, at nú sæst hvussu nógv av játtanini hjá hverjum støvni fer til lønir. Tað sæst á standardkonto 11: "Lønir v.m.". Verða broytingar gjørdar í játtanini til lønir, síggjast hetta á hesi konto.

Tað eru bara játtanarsløgini "rakstrarjáttan" og "landsfyrirtekur" sum brúka standardkonto 11. Fyri "rakstrarjáttan" er standardsundurgreiningin í viðmerkingunum bindandi á tann hátt, at upphæddir ikki kunnu flytast av øðrum rakstrarkonti á lønarkonto, men um neyðugt ber til at flyta av lønarkonto á hinat. Vanligu avmarkingarnar at flyta av aðrari standardkonto á lønarkonto eru tó ikki galdandi fyri landsfyrirtekur.

Í seinjuni millum almennu fakfeløgini og landsstýrið er ásett, at lønarafturberingin verður:

1. januar 1998	0,75%
1. juli 1998	1,25%
1. januar 1999	2,25%
Tilsamans	4,25%

Hetta hevur við sær, at 1. januar 1999 er lønin tann sama, sum hon var áðrenn niðurskurðin 1. februar 1993.

Í hesum døgum verður arbeitt við karmum til fíggjarlógina 1998. Áttanin er, at á tí partinum á fíggjarlógini fyri 1998, sum eitur "rakstrarjáttan", skal einans parturin "lønir v.m." hækka. Hækkingin uppá 1,44% svarar til tað, sum lønarafturberingin hevur við sær.

100-36 Fyrispurningur til Edmund Joensen, løgmann, viðvíkjandi sovjettisku ætlanunum og ávirkanini í Føroyum undir kalda krígunum

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá ómanfyrirnevndu fyrispurningi frá Bjarna Djarholm, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

Vil løgmaður mæla landsstýrinum til:

- 1) at viðka kanningarsetningin í kanningini á amerikonsku skjalagoymslunum til eisini at lata um skjøl um sovjettisku ávirkanina í Føroyum undir kalda krígunum?
- 2) fyri at tryggja javnvág í søguláttanini millum manna at gera kanningar í eystureuropeisku skjalagoymslunum
 - a) um sovjettisku ætlanirnar við føroyskum land- og sjóðki og
 - b) møguliga hugsjónarlígu ávirkan í Føroyum undir kalda krígunum?

Viðmerkingar:

Kalda kríggið millum stórveldini merkti í stóran mun politisku hugsjónirnar í londunum runt allan heim. Hóast fjöldin av føroyingum tá eins og nú styðjaði ta demokratisku hugsjónina, sum varð vard av vesturlendska verjufelagsskapinum, var sjónligt, at eisini her á landi vóru tað tey, sum lótu seg tala av totaliteru politisku skipanini handan jarntjaldið.

Serstakliga í sjeyti- og í fyrra helmingi av áttatiárunum vóru tey mong, sum tóku lut í sokallaðum friðartil-tøkum, sum vórðu eyðmerkt av eini áhaldandi útspilling av vesturlendsku samfelagsvirðunum, verjuskip-anini og serstakliga USA.

Hesi sjónarmið vóru serliga sjónsk, tá herskip úr NATO-londum vitjaðu havnir okkara.

Tað gav ut bita, tá amerikanska herskipið Mac Cloy vitjaði Tórshavn í juli 1987. Tá kappaðust tásitandi landsstýri, umbod úr ávísam politiskum flokkum og friðarrørslan at leggja forðingar fyri, at hetta vestur-lenska verjuskip fekk loyvi at leggja at bryggju, tí amerikansku flotamyndugleikarnir ikki vildu vátta ella avsanna, um kjarnurka var umborð.

Hetta friðaráttak stóð í sjaldsamari andsøgn til sovjettiska leiklutin á føroyskum øki. Í árávís høvdu sovjettisk risufør dagliga vitjað føroyskar havnir. Hesi skip høvdu hvørt manning í hundradali, líktust mest tindasvín-um og vóru annars útgjörd við útbúnaði, sum litið hevði við fiskiskap at gera.

Av verjuserfrøðingum vóru tey eisini meit at vera ætlað at landseta serdeildir í eini kreppustøðu. Sostatt vóru hesi før ein beinleiðis hóttan móti frælsinum í landi okkara.

Men millum friðarfólk valdaði einki illgrunasemi móti hesum skipum, men harafturímóti eitt sjaldsamt at-gerðarloysi, sum mest minti um várkunusemi.

Nýggjasta útakið mótvægis vesturlendsku verjusamgonguni er lögtingssamtyktin um at kanna skjalogymsl-urnar í USA.

Tá lögtingið nú hevur avrátt at fáa innlit í amerikansk skjøl um Føroyar undir kalda krígunum, so eiga vit sjálvsagt at fáa lýst heildina í stórpolitisku viðurskiftunum, sum sermerkti skilnaðin millum hugsjónarlíga hugburðin millum manna og fáa kannað, um fyrrverandi eystureuropeisku hernaðarsamgongan royndi at á-virka føroyingar og føroyskar felagsskapir at virka samsvarandi teimum ætlanum, henda hernaðarsamgonga hevði á okkara land- og sjóøki.

Síðan jarntjaldið fall, hava søgufrøðingar úr vesturheiminum havt algongd til fyrrverandi loynilig hernað-arskjøl eystanfyrir. Hesi hava avdúkað mangt áhugavert um leiklutin hjá Warszawa-samgonguni millum borgarar og felagsskapir í vesturheiminum í ártíggju.

Hetta eru viðurskifti, sum aðrastaðni hava stóran almennan áhuga.

Tí eiga vit sjálvsagt, við aliti at heimligu viðurskiftunum og søgufatanini, at troyta henda kanningarmøgu-leika og gera skjalakanningar í eystureuropeisku skjalogymslunum ájavnt við tær kanningar, sum ætlandi í næstum verða í USA.

17. apríl 1997 varð við 16-3-1 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

28. maí 1997 svaraði løgmaður fyrispurninginon soleiðis:

Svar

Aftaná at lögtingið hevði samtykt at seta kr. 300.000 á fíggarlógini fyri 1997 til søgufrøðing, sum skal kanna skjøl í skjalasavniðum hjá ríkisstjórnini í USA, setti løgmaður í februar mánaði í ár embætismannan-nevnd at gera arbeiðssetning til søgufrøðing.

Nevndin er nú í holt við at leggja seinastu hond á arbeiðssetningin, ið verður gjørdur í samráð við Dansk Udenrigspolitisk Institut, DUPI, ið stóð fyri Thule frágreiðingini.

Tað er tó longu greitt, at arbeiðsuppgávan hjá søgufrøðinginum verður sera stór og tørfur. Fyrst skulu skjøl um føroysk viðurskifti finnast, síðani skulu tey setast í søguligan samanhang. Skat uppgávan foyrast á full góðan hátt, verður tá ið avtornar óivað neyðugt, at lögtingið játtað meira pening til endamálið.

Løgmaður hevur umrøtt spurningin við embættismannanevndina, um kanningin skal víðkast til eisini at fevna um skjøl um sovjetsku ávirkanina í Føroyum undir kalda krígunum.

Nevndin heldur, at ein slík kanning hevði verið áhugaverd, men mælir frá at gera kanningina samstundis sum kanningin í amerikanskum skjalagoymslun verður gjørd. Nevndin heldur tað vera best at gera sær nakrar royndir av kanningini í amerikanskum skjalagoymslun, áðrenn farið verður undir aðrar kanningar av tílskum slag.

Verður arbeiðssetningurin víðkaður til eisini at fevna um skjøl um sovjetsku ávirkanina í Føroyum undir kalda krígunum, verður arbeiðið skjótt spjall, so at lítið og einki spyrst burtúr.

Nevndin hevur annars roynt at útvega upplýsingar um atgeingið til sovjetskar skjalagoymslur. Danska skjalasavnsverkið Statens Arkiver hevur gjørt rannsóknir í russiskum skjalasøvnunum síðani 1994. Ein frágreiðing um hesar rannsóknir er júst almennakunnigjörd.

Í Russlandi kom nýggj skjalasavnslóg í gildi í 1993. Henda lóg ásetur eitt vanligt 30 ára mark fyri atgeingið hjá almenninum at skjølum hjá almennum myndugleikum, ið er avhend teinum almennu skjalasøvnunum. Lógin verður, sum skilst, umsíttin rættiliga lítt.

Hinvegin kann tað í roynd og veru gerast trupult at fáa atgeingi at skjalasøvnunum hjá uttanríkisráðaráðnum, verjumálaráðnum og forsetaembættinum í Russlandi. Søkjast má um hetta í hvørjum einstøkum føri.

Hvat kostnaðinum viðvíkur so veldst um, hvussu umfangið rannsóknirnar verða í tíð og vavi. Kostnaðurin fyri eitt fólk í Moskva í ein mánað er knappar 15.000 kr. Harumframt koma útreiðslur til brúkaragjöld, margfalding, projektstyring og at viðgera savnaðar upplýsingar, at skriva og at geva út frágreiðing. Roknað verður við, at í minsta lagi 1 ársverk til 2 áraverk hjá einum magistara skulu til fyri at loysa uppgávuna nøktandi.

Løgmaður fer tí ikki at mæla til, at kanningin eisini skal fevna um skjøl um sovjetsku ávirkanina í Føroyum undir kalda krígunum.

Eingin ivi er um, at málið hevði verið sera áhugavert og átti at verið tikið uppaltur sum ein áhugaverdur partur av granskingini. Tað krevur sjálvsagt, at lögtingið játtað pening til endamálið.

100-37 Fyrispurningur til Edmund Joensen, løgmann, viðvíkjandi navnalógini og sáttmála við Danmørk og onnur lond um fólkanøvn og ókeypis navnaskifti við vígslu í Føroyum

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá onnur fyrrinevnda fyrispurningi frá Hans Paula Højgaard, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

Nær kemur sáttmáli við Danmørk og onnur lond samb. § 18 í lóg nr. 142 frá 8. okt. 1992 um fólkanøvn?

Hevur landsstýrið nakrar ætlanir um at gera broytingar í navnalógini frá 1992?

Viðmerkingar:

Lógin um fólkanøvn frá 1992 hevur verið sera trupul at umsita og misøgdin er stór manna millum við nógvum av ásetingunum í hesi lóg.

Nógv vanlig nøvn eru ikki longur loyvd at geva børnum, og dømi eru um, at fólk, búsetandi í Føroyum, eru farin til Danmarkar við børnunum og har hava givið teimum nøvn, sum føroyska navnalógin ikki loyvir. Eingin fær gjørt nakað við tað, tí at sáttmáli er ikki flogin í lag um viðurskiðini millum føroyskar og fremmandar rættarreglur um fólkanøvn, heruppi í navnavernd, sum navnalógin sigur í 5. kapittli, § 18.

Rættiliga trupult gjørdist tað, tá ið dansku navnamyndugleikarnir í fjør fóru undir at krevja 3.000 kr. frá øllum nýgiftum, sum vórðu vígd í Føroyum, men báðu í Danmørk, um t.d. konan vildi fáa eftirnafnið hjá manninum ella øvngt. Hetta er galdandi fyri allar danir, sum verða vígdir í fremmandum landi, ið Danmørk ongur avtalur hevur við.

Tá ið talað verður við danskar myndugleikar um hesi viðurskiðini, vísa teir á, at sáttmáli er eingin Føroya og Danmarkar millum um viðurskiðini millum føroyskar og danskar rættarreglur um fólkanøvn, navnavernd v.m.

17. apríl 1997 varð við 18-2-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

28. mai 1997 svaraði løgmaður fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Til 1. Navnaskið varð yvirtikið frá ríkismyndugleikunum við gildi frá 1. januar 1992.

Til løgtingslógini um fólkanøvn kom í oktober 1992 varð økið fyrirsíð eftir higar til galdandi lógávu og síðverju á økinum. Yvirtøkan av navnaskíkinum og navnalógin høvdu við sær ymiskar reglur um navnagávu, navnabroyting og vernd av nøvnum í Føroyum og í Danmark. Av hesum, og av tetta sambandinum millum Danmark og Føroyar við nógvum flytingum landanna millum, var greitt - og tað røknaðu danskir myndugleikar við - at ein samstarvssavtala á navnaskíkinum millum danskar og føroyskar myndugleikar kundi gerast neyðug.

Í § 18 í lögtingslóg nr. 142 frá 8. október 1992 er tíð heinilað landsstýrimum at gera sáttmálar við onnur lond og Danmark og Grønland um viðurskiðini millum føroyskar og fremmandar rættarreglur á navnaøkinum, heruppið um navnavernd.

Ít kann vera at meta um tørvin á eini avtalu á navnaøkinum, og hvat eigur at verða tíkið við í eina slíka. Í trupulleikarnir við Danmark og onnur lond vísa seg ikki, fyrrenn lóggávan hevur virkað eina tíð, og fyrisingin hevur gjørt sínar royndir.

Tær upplýsingar, fyrisingin hevur fingið, vísa, at ávísir trupulleikar eru av, at fólk lata børn síni navngeva í Danmark í førum, har navn ikki verða góðkend sambært føroysku navnalógini.

Fólk búsitandi í Danmark, sum verða gift í Føroyum, har annar av hjónafeløgnum við vígstuna tekur eftirnavnið hjá hinum, skulu rínda 3.000 kr fyri at fáa hetta eftirnavnið góðkent í Danmark.

Við tað at navnaøkið er yvirtíkið, javnseta danskir myndugleikar navnamyndugleikarnar í Føroyum við aðrar útlenskar navnamyndugleikar. Hetta umfatar eisini prestarnar, tá teir sum navnamyndugleikar í sambandi við t.d. vígslu góðkenna, at annar hjónafelagi tekur eftirnavnið hjá hinum.

Eftir danskum navnarætti kunnu persónar búsitandi í Danmark, sum verða vígdar hjá øðrum vígstumyndugleika enn danskum vígstumyndugleika, ikki taka eftirnavnið hjá hjónafelagnum við fríboðan. Við hjónafelagi hava eftirnavnið hjá hinum, kann tað verða gjørt altíðá vígstuna í útlandinum við umsókn til statsamtíð. Fyri hetta verður latið eitt gjald uppá 3.000 kr.

Landsstýrið er farið í holt við at tilevna uppskot um avtalu á navnaøkinum við dansku myndugleikarnar, og verða hesir spurningar tíknir upp. Við onnur lond enn Danmark eru ongur ætlanir um avtalu í førini.

Til 2. Navnalógin kom í gildi 16. október 1992. Økið varð frammanundan fyrisítið av danskum myndugleikum. Hetta er eitt samansett øki, og lógin er helst merkt av, at fyrisingarlíga vóru ongur royndir at byggja á, tá lógin varð gjørd.

Lógin hevur nú virkað í 5_ ár, og tørnur er á einari tekniskari gjøgnumgongd av lógini. Eina tílfka gjøgnumgongd fer fyrisingin at gera. Um tað vísir seg, at tørnur er á lógarbrøyttingum, verður uppskot um hetta lagt fyri tíngið í komandi tingsetu.

100-38 Fyrispurningur til Edmund Joensen, løgmann, viðvíkjandi royndarkoyrikorti

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá onanfyrrinevnda fyrispurningi frá Hans Paula Højgaard, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

Hevur landsstýrið nakra ætlan um skipan við royndarkoyrikortum sum í øðrum londum?

Viðmerkingar:

Hin 17. mars 1992 legði Kristiligi Fólkaløkkurin, Føroya Framburðs- og Fiskivinnuflokkur, fram uppskot á Føroya løgtingi um broytingar í ferðslulógini, royndarkort og avtøku av promillukoyringini.

Uppskotið fekk ikki undirbúna á løgtingi.

Royndirnar síðan hava víst, at neyðugt er við broytingum í ferðslulógini av tíslagi, sum uppskotið hjá Kristiliga Fólkaløkkinum nevndi.

Í øðrum londum er vanligt við royndarkoyrikorti í eini 2 ár.

17. apríl 1997 varð við 20-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

23. mai 1997 svaraði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurningin soleiðis:

Svar

Gjört verður vart við, at fyrispurningurin varð settur løgmanni og avgreiddur av løgtinginum sum stíkur. Løgmannsskrivstovan hevur tó gjørt Løgtingsskrivstovuni greitt, at fyrispurningurin er ikki settur rætta viðkomandi. Nevnda málspøki er ikki longur lógarmál, men varð flutt til samskiðismál á heysti í 1995. Fyrispurningurin verður tí svaraður av Sámal Peturi í Grund, landsstýrismanni.

Eftir at hava arbeitt við málinum í eina tíð seti Bileftirlitið tann 16. apríl í ár ein arbeidshólk m.a. at kanna, hvussu koyrikortskipanirnar uttanum okkum hildast. Arbeidshólkurin skal gera tilmæli til landsstýrið um, hvussu vit her á landi skulu skipa okkum á hesum øki.

Ikki ølt Norðurlond, sum vit annars plaga at samanbeta okkum við, hava skipan við royndarkoyrikorti. Í Danmark kanst tú t.d. taka koyrikort, tá tú ert 18 ár, og so hevur tú sum meginregla koyrikortið til tú ert 70 ár, sum kann endurnýggjast, so leingið tú livir. Sama er galdandi her hjá okkum.

Royndarkoyrikort verða skipað ógvuliga ymiskt í øðrum londum. Í Íslandi hevur t.d. ein 16 ára gamal unglingi loyvi at føra bil, um hann er saman við foreldrunum. Tá hann fyllir 17, fær hann royndarkoyrikort í tvey ár eftir eini stigskipan.

Viðmerkjast kann, at í Íslandi eru næstflest bílar í heiminum fyri hvønn íbúgva, men fægst deyðsvanlukkur.

Í Noregi fær bilførari royndarkoyrikort sum 18 ára gamal, men eftir 2 ár skal hann upp til eina aðra og meiri umfangandi roynd fyri at fáa endaliga koyrikortið.

Tá ið arbeidshólkurin hevur latið landsstýrinum tilmæli, fer landsstýrið at seta fram uppskot um, hvussu vit her á landi eiga at skipa okkum á hesum øki.

100-39 Fyrispurningur til Edmund Joensen, løgmann, viðvíkjandi konsulentsáttmála í sambandi við oljuútvinning á føroyskum øki

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði fórnadurin frá omtalfrinevnda fyrispurningi frá Heima O. Heinesen, lögtingsmanni, sum er seljódandi:

Fyrispurningur

1. Er tað rætt, at Føroya landsstýri hevur undirskrivað bindandi sáttmála við oljufelagið DANOP um at veita konsulenttenastu í ávmarkaða tíð í samband við útbjóðing til oljuleiðing/boring.
2. Er tað rætt, at DANOP hevur fingið monopol upp á hesa ráðgeving/hetta konsulentarbeiðið. Hetta merkir, at DANOP verður tann, sum í veruleikanum kemur at umboða Føroyar yvir fyrri teimum stóru oljufeløgum. Har millum annað dansk móðursysturfeløg, sum DANOP er partur av.

Viðmerkingar:

Tað er eitt gamalt orðatak, sum sigur: "Sjáldan rýkur av ongum brandi". Eg havi fingið at vita frá ókendari keldu, at lögmaður skal hava undirskrivað ella skal hava givið oljufyrirsitingin boð um at undirskriva henda sáttmála longu á heysti 1995. Tað hevur eisini staðið okkurt í blaðnum um hetta fyri nøkrum mánaðum síðuni.

Tað kann tykjast logið, at landsstýrið, eftir at oljufyrirsitingin hevur gjørt eitt sera gott uppsøkjandi arbeiði, soleiðis at áhugin fyri føroyskum øki er blivin so stóur, at tað eru fleiri stór oljufeløg, sum eru til reiðar at skjóta pening inn í royndarboringina í Lopra.

Tað vil við øðrum orðum siga, at oljufyrirsitingin hevur verið úti og samlað pening inn til hesa boring fyrri síðani at vera sett út av spælinum til fyrimuns fyri hetta danska felag, sum so gott sum ongur royndir hevur til slíkar boringar.

Eitt annað danskt felag er so vist í at fáa arbeiðið at gera hesa boring, at teir kunna fara og keypa borigreið-irnar, áðrenn tað er avgjört, hvør skal gera hesa boring.

Tað er onkur, sum kann selja skinnid á bjørnini, áðrenn hon er skotin, tá talan er um føroyskt øki.

Landsstýrið kundi tað sama latið føroyingar gjørt hetta operatørarbeiðið, sum at lata DONG gera tað, tí teir skuldu kortini keypa sær ekspertist til at standa fyri hesum arbeiði.

Um oljufyrirsitingin ikki hevði arbeiðsmegi til at gjørt hetta, so kundi landsverkfrøðingurin staðið fyri hesum og keypt sær sakkunnleikan, tað vóru oljufeløgini, sum betaltu, um so landsverkfrøðingurin ella DONG gjørdi hetta operatørarbeiðið. Hetta vildi givið føroyingum størri vitan um tílk arbeiði.

Tað, at landsstýrið hevur gjørt henda sáttmála við DONG, ger, at føroyingar koma at gerast eftirbátar á hesum øki. Tað vil siga, at tað ikki skal uppbyggjast nokur ekspertisa á hesum øki í Føroyum.

Arbeiðið og vildið skal latast upp í hendurnar á dønum, almennum, eins væl og privatum feløgum. Vildið er sjálvandi eisini har.

So leingi Føroyar eru ein partur av danska kongarikinum, verður tað tann danski búskapurin, sum verður uppbygður. So kunnu Uffe Allemann Jensen og Paul Nyrup Rasmussen siga, at føroyingar hava yvirtikið undirgrundina, men teir vísa betri, at føroyingar hava ikki sín egna búskap, so leingi vit eru partur av danska kongarikinum. Tað vil siga, at verður olja funnin á føroyskum øki, so verður hetta "klingandi mynt" til ríkis-eindina.

Hetta er sjálvandi tað, sum samrækisflokkarnir, sum í dag stýra Føroyum, síggja fram til við sitandi lögmanni á odda.

17. apríl 1997 varð við 22-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

28. maí 1997 svaraði løgmaður fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Báðir hesir spurningar kunnu í veruleikanum svarast við einum einasta orðið: Nei! Hvørki av hesum er rætt.

Í veruleikanum er DANOP heldur ikki eitt oljufelag, men eitt sonevnt operatørfelag, sum hevur fingið sær serkunnleika í at fyriskipa hørarbeiði í sambandi við dýpdarboringar, serliga við atliti at oljuleitingum. Almenna danska oljufelagið Dopas og tað privata felagið Denereco eiga hvør síni 50 % av DANOP.

Vinnumálastýrið og oljuráðleggingarnevndin hava higartil keypt sær ráðgeving frá einstaklingum og fyrirkønum. Hesir ráðgevar umboða bert Føroyar móttegis oljufeløgum í sambandi við serligar fyrispurningar ella uppgávur, ið teir eru settir at loysa. Føroyskir myndugleikar umboða sjálvir Føroyar móttegis oljufeløgum. DANOP hevur higartil onga konsulentsuppgávu røkt fyri føroysku myndugleikarnar.

Einasta avtala, har DANOP hevði ein leiklut, var í sambandi við Lopransboringina í Ljor. Tá ligu í fyrsta lagi 18 oljufeløg undir einum loyvi frá landsstýrinum til hesa verkætlan. Seinni gjørdust tey 19 í tali. Hesi feløg goldu allar útreiðslurnar og stóðu við allari ábyrgd móttegis føroysku myndugleikum.

Eitt av teimum luttakandi feløgum, sum rindaði sín part av kostnaðinum, var Dopas. Dopas hevði, vegna tey 19 oljufeløgini, ábyrgdina av verkætlanini. Sum eitt lið í hesum fyrisitingarlaga arbeiði tók DANOP, eins og í øllum øðrum hørætlanum, ið Dopas fyrisitur, sær av tí operatíva partinum.

Verkætlanin umfataði fleiri undirenterprisur, har føroyskar fyrirkønum kundu vera við. Fleiri føroyingar flugu arbeiði í hesum sambandi, og sammett við líknandi boriverkætlanir í eitt nú Danmark var tann heimliga lut tókan munandi hægri enn vanligt er.

Undirenterprisan til boritorn fór til eitt útlenskt felag, í hesum føri Maersk Contractors. Um teir gjørdur nakar kvetti, loyvi eg mær at ívast í, neyvan klárar hetta projektið einsamalt at rinda lóguna í eitt boritorn.

Júst fyri einum ári síðani fekk løgmaður fyrispurning um hetta sama evnið *). Svarið løgmaður tá gav lógtínginum, var retttiliga nágreiniligt. Fyri ikki at endurtaka meg sjálvum, er tað svarið hjálgað við tilhoyrandi skjølum. Annað tilfar um Lopransboringina o.a. fæst frá vinnumálastýrinum.

*) Fyrispurningur nr. 100-21/1995.

100-40 Fyrispurningur til Anfinn Kallsberg, landsstýrismann, viðvíkjandi upplegginum til samráðingarnar við dansku stjórnina

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Jóannes Eidesgaard, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

1. Fer landsstýrið í samráðingum við dansku stjórnina í heyst at taka spurningin upp um eina fráboðanarskyldu hjá Fíggjareftirlitinum til Føroya Landsstýri, hvat støðuni í føroysku peningastovnunum viðvíkur?
2. Fer landsstýrið í samráðingunum við dansku stjórnina í heyst at taka spurningin upp um kapitalisering av blökkstuðulin?

Viðmerkingar:

ad 1: Í samband við bankabjargingarnar í 1992 og 1993 av Føroya Banka og Sjóvámmubankunum, har landskassin setti stórar upphæddir í bankakervið. Hendi hetta, tí at danska Fíggjareftirlitið metti støðuna í bankunum soleiðis, at hesi tittøk frá landskassanum vóru neyðug, um bankarnir skuldu halda áfram at virka sum bankar.

Tað, sum hacinframt hevur eyðkent hesar støðurnar, er, at føroyskir myndugleikar, serliga Føroya Landsstýri, ongantíð frammanundan vistu nakað itøkiligt um, hvussu stóð til í bankunum. Men hin vegin vóru danskar ráðharrastovur rættiliga væl kunnadar um støðuna, soleiðis sum Fíggjareftirlitið metti hana.

Fíggjareftirlitið hevur skyldu til at fríboda til danska ráðharrastovu, meðan henda skylda ikki umfatar Føroya Landsstýri, tá tað snýr seg um føroysku peningastovnamar.

Vit hava eftirhondini eisini fingið prógv fyri, at danskar ráðharrastovur hava verið munandi betur kunnadar um støðuna í føroyskum peningastovnum, enn vit sjálvir hava verið.

Men greitt er, at skulu við vera upp á forkant við tað, sum hendir innan føroysku peningastovnamar, so kunnu vit ikki neyðast við ein árligan ella ein hálvárligan rakaskap ella eina frágreiðing frá grannskoðarunum.

Søgan sigur okkum so mikið, at hesir upplýsingar ikki greitt lýsa støðuna, soleiðis sum hon veruliga er og soleiðis, sum hon verður met av eftirlitsmyndugleikanum. Vit mugu hava upplýsingarnar frá tí stovni, hvørs skoðsmál er avgerandi fyri, um peningastovnurin fær loyvi til at halda fram ella ikki.

ad 2: Fólkaflokkurin og serliga Anfinn Kallsberg, landsstýrismadur hava ferð eftir ferð fært fram alment, at neyðugt er at taka spurningin um kapitalisering av blökkstuðulinum upp við dansku stjórnina.

Eisini er landsstýrismadurin endurgivin í danskum fjelmiðlum fyri at siga, at hetta er eitt mál, sum eigur at verða tikið upp í samráðingum við danir.

Vísandi til frammanfyri standandi viðmerkingar loyvi eg mær at seta landsstýrismanninum í Fíggjar- og búskaparmálum hesar báðar spurningar.

17. apríl 1997 varð við 22-A-O atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

29. maí 1997 svaraði Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Ad. 1. Landsstýrið er samt um at reisa spurningin um eina fráboðanarskyldu hjá Fíggjareftirlitinum, yvir fyrri danska búskaparmálaráðharranum, soleiðis at Føroya Landsstýri fær somu upplýsingar um føroysku peningastovnamar, sum danska búskaparmálaráðið fær um danskar peningastovnar, frá Fíggjareftirlitinum.

Landsstýrið heldur, at heita er eitt sjálvsagt krav, havandi í huga tað niðurgering av føroyskum myndugleikum, í samband við bankakreppuna í Føroyum, seinastu árin.

Um landsstýrið hevði fingið somu upplýsingar frá Fíggjareftirlitinum, sum danska stjórnin fekk, hevði støðan møguliga ikki blivi so álvarslig. Í øllum førum høvud vit hava betur studni at umrátt okkum í.

Landsstýrið ætlar at reisa spurningin í brævaskifti við danska búskaparmálaráðharran, og um neyðugt, so fylgja spurninginum upp við næstu samráðingur við dansku stjórnina.

Ad. 2. Viðvíkjandi samráðingum við dansku stjórnina í heyst, so er ongin politisk viðgerð farin fram í sangonguni, heldur ikki hvørjar spurningar, samráðast skal um.

Tað einasta, sum sambært seinastu avtalu við dansku stjórnina, skal samráðast um í 1997, er afturgjaldið av landskassans skuld til statskassan.

Ongin fundardagur er ásettur við stjórnina enn, og ongin dagsskrá er gjørd fyri ein møgulan fund. Í samband við blokkstuðulin, er avtala gjørd fyri árum síðani millum dansku stjórnina og Føroya Landsstýri, um at blokkurin skal verða tann sami í 1996-97 og 1998, prístalsviðgjørdur eftir danska prístalinum, og ein dansk-føroysk embætismannanevnd skal endurskoða skipanina við atliti til stødd av blokkinum, og møguligum broytingum.

Viðvíkjandi støðu fólkafløksins til kapitalisering av blokkinum, so er hon óbroytt.

Vit hava konstaterað, at okkara uppskot eigur lúta undirtøku á tingi, men tíðin fer nokk at vísa sum frálødur, at eisini í hesum máli høvdu vit rætt.

Vit fara at royna at fáa lóð fyri okkara sjónarmiðum í sangonguni, og taka tey við í ta politisku viðgerina av upplegginum til samráðingar við dansku stjórnina. Men vit fara ikki eins og flokkarnir í undanfarna sangongu at nýta samráðingaruppleggið til politiska kastubløku í bløðumum, fyri síðani at fara ósamdir til samráðingarborðið.

Tá kann onki positivt spyrjast burtur úr.

100-41 Fyrirspurningur til Edmund Joensen, lögtingsmann, viðvíkjandi ognar- og yvirvaldsrættinum yvir Norðurhøvum

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá onumfyrirnevnda fyrirspurningi frá Finnboga Ísakson, lögtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrirspurningur

- 1) Ætlar landsstýrið at halda lögtingssamtyktina frá 1. juni 1995 í lögtingsmáli nr. 156/1994: Ognar- og yvirvaldsrættur yvir havleiðunum uttan fyri 200 fjórðinga fiski- og búskaparmørk?
- 2) Um svarið er játtandi: Nær ætlar Landsstýrið, so sum Løgtingið hevur álagt tí, at kalla samtán til fundar millum "teir suverenu statirnar Kanada, Ísland, Noreg og Rusland og tey sjálvstýrandi londini Føroyar og Grønland"?
- 3) Heldur Landsstýrið, at fundirnir í St. Johns í New Foundlandi í oktober 1995 og í Íslandi í 1996, har eisini ES var umboðað, kunna metast sum fundir, sum starva í samsvari við endamálið í nevndu lögtingssamtykt?

Viðmerkingar

Í døgunum frá 25. til 28. mei 1997 verður fundur í Havn millum fiskimálaráðharrarnar úr Kanada, Íslandi, Noregi og Ruslandi, landsstýrismenninar í fiskivinnumálum í Føroyum og Grønlandi og ES-kommissarin í fiskivinnumálum.

Hesin fundur er framhald av teimum báðum fundum, sum vóru í New Foundlandi í 1995 og í Íslandi í 1996. Tað var Kanada, sum av fyrstan tíð tók stig til hesa fundarræð, sum viðger mál, ið viðvíkja Norðuratlantshavi.

Í frágreiðing, sum Landsstýrið læt umboðum fyri flokkarnar á tingi 8. januar 1996 um ferðandi fiskastovnar, verður lögtingssamtyktin knýtt saman við fundinum, sum hevði verið í New Foundlandi.

Í hesum sambandi skal verða víst á, at Landsstýrið hevur ikki hildið seg til lögtingssamtyktina í hesum førum:

- a: Landsstýrið hevur ikki tikið stig til at fáa fund í lag millum tey lond, sum eru nevnd í lögtingssamtyktini.
- b: Á fundinum í New Foundlandi og Íslandi og tí ætlaða fundinum í Havn er ES eisini umboðað, hóast lögtingssamtyktin klárt segði, hvørji lond skuldu verða høðin til fundar, og ES-felagsskapurin ikki varð nevndur í samtyktini.
- c: Á teimum trimum nevndu fundunum vórðu ferðandi fiskastovnar umrøddir, meðan lögtingssamtyktin víldi hava ein felagsskap stovnaðan, sum skuldi umsita alt lív á havleiðunum uttan fyri 200 fjórðinga fiski- og búskaparmørk, t.v.s. umframt fisk eisini skeljadyr, plantur, hval, kóp og fugl.
- d: Felagsskapurin skuldi einsamallur gera av, hvat, hvussu nógv og hvør kundi veiða á hesum leiðum. Sum tað sæst er langt ímillum innihaldið á fundunum, sum hava verið og ætlandi vera um ferðandi fiskastovnar, og so lögtingssamtyktina um ognar- og yvirvaldsrætt.

Tí verða hesir spurningar settir lögmanni, -

Løgtingssamtyktin var annars soljóðandi:

"Løgtingið áleggur Landsstýrinum at fáa fund í lag millum teir suverenu statirnar Kanada, Ísland, Noreg og Rusland og tey sjálvstýrandi londini Føroyar og Grønlandi við hesum endamáli:

- 1) *Londini lýsa sín felags ognar- og yvirvaldsrætt til havleiðurnar uttan fyri verandi 200 fjórðinga fiski- og búskaparmørk í Norðurhøvum og í partinum av Norðuratlantshavi, sum hesi lond liggja í ella at.*
- 2) *Londini skipa eina felagsskap at umsita alt lív - fisk, skeljadyr, plantur, hval, kóp og fugl - á hesum havleiðum.*
- 3) *Felagsskapurin verger einsamallur, hvat, hvussu nógv og hvør kunn veiða á hesum leiðum.*
- 4) *Tá veiðunøgd verður ásett, skal grundartagið fyri ásetingini vera taum teldingur, sum veiðan hevur fyri taum samlaða búskapin í nevndu londum."*

17. apríl 1997 varð við 22-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

28. mai 1997 svaraði løgmaður fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Spurningarnir í hesum máli hava verið svaraðir fyrr og vórðu umrøddir í lögtinginum undir viðgerðini av lögtingsmáli nr. 156/1994 og í svari uppá fyrispurningi frá sama lögtingsmanni í lögtingsmáli nr. 100-14/1995. Fyri ikki at endurtaka meg sjálfan, eru svarini í nevndu lögtingsmálum hjáløgð.

Landsstýrið ætlar at halda lögtingsins samtyktir við at virða altjóða havrætt og altjóða viðtøkur um ferðandi fiskastovnar og um tilfeingið innan og utan fyri 200 fjórðinga fiskimark Føroya, og so hvørt sum hesar verða bindandi fyri landið samsvarandi teimum samtyktum, sum lögtingið annars samtykkir.

Landsstýrið hevur svarað spurninginum um at kalla saman til fundar millum tey nevndu londini á tann hátt, at á fyrsta fundinum millum fiskimálaráðharrarnar í Norðuratlantshavi í Kanada í oktober 1995 fekk Ivan Johannesen, táverandi landsstýrismaður í fiskivinnumálum, høvi at kunna sínar samstarvsfelagar um lögtingsins viðtøku. ES var við og luttekur sum strandaland í samstarvinum millum fiskimálaráðharrar í Norðuratlantshavinum.

Vert er at hava í huga, at USA er strandaland í Norðurhøvum og limur í NAFO-felagsskapinum, sum umsitur vestara partin av fiskiskapinum í Norðuratlantshavi. NEAFC umsitur eystara partin.

Fundirnir millum fiskimálaráðharrar í Norðuratlantshavi halda fram, og verður fundur í Føroyum 25-28 mai 1997. Næsti fundur verður í Noregi í 1998.

Tað kann ikki sigast, at fundir av hesum slag starva beinleiðis í samsvari við lögtingsins samtykt frá 1994, men samstarvið gevur møguleikar fyri, at Føroyar at taka upp mál, sum lögtingið samtykkir.

Eisini eigur at verða havt í huga, at hvørki havrættarsáttmálin frá 1982 ella samtyktir á ST-ráðstevnu um ferðandi fiskastovnar geva strandalondunum serstakan rætt til at lýsa sín ognar- og yvirvaldsrætt til havleiðirnar utan fyri 200 fjórðinga fiskimørk ella búskaparmørk í Norðurhøvum ella tí partinum av Norðuratlantshavinum, sum liggur framvið hesi lond.

Tvørturímóti skulu lond, sum hava ein veruligan áhuga í fiskiskapi á slíkum altjóða høvum samstarva samsvarandi teimum reglum, sum eru ásettir av felagsskapum, sum eru settir á stovn ella verða stovnssettir at umsitast tilfeingi í hesum økjum.

Sum dømi um, hvussu slíkir felagsskapir áseta hval, hvussu nógv og hvør kann veiða á hesum leiðum, kann verða víst til úrslitið av sildasamráðingunum millum strandalondini Ísland, Føroyar, ES, Noreg og Russland.

Strandalandaavtaluna frá desember í fjør millum hesi lond gjørdi NEAFC til eina miðumlandaavtalu samhætt reglunum í ST-samtyktini um ferðandi fiskastovnar. Eftir at strandalondini høvdu sett sínar kvotur fyri 1997, ásetti NEAFC, hvør og hvussu nógv kann veiðast á leiðini uttan fyri 200 fjórðinga fiskimørk.

Hóast havrættarsáttmálin frá 1982 og ST-sáttmálin um ferðandi fiskastovnar enn ikki eru settir í gildi fyri øll strandalondini í Norðurhøvum, so eru felagsskapirnir NEAFC, NAFO, NAMMCO og NASCO longu farnir at arbeiða eftir hesum reglum. Mest loyvda veiða verður ásett og hýtið millum limalondini gjørt eftir

reglunum í ST-sáttmálanum um ferðandi fiskastovnur. Sum dømi kann nevast norðhavssildin og kongafiskurin í Irmíngarhavinum í NEAFC.

Annað ein fiskur sum skeljar og hvulur og onnur sígdjór í havinum koma undir teir felagsskapir, sum eru stovnstettir til at umsita hesar stovnur, eitt nú NAMMCO og IWC. Fyri skeljar og plantur í Norðurhøvum eru reglur í havrættarsáttmálanum, sum vísa til umsiting innan- og uttanfyri 200 fiskimørk, men týðningurin av hesum liggur í teimum reglum, sum londini áseta fyri teirra egnu fiskiðki.

Umframt týðingin av samstarvinum millum fiskimálaráðharrar í Norðuratlantshavi er týðningurin av, at Føroyar taka undir við altjóða avtalum, sum verða lagdar fyri lógtingið og sum fara at mynda umsitingina av øllum tilfeinginum í høvunum.

ST- avtalan um ferðandi fiskastovnar verður lögð fyri lógtingið.

100-42 Fyrispurningur til Sámal Petur í Grund, landsstýrismann, viðvíkjandi tænaðuni hjá Bileftirlitinum í sambandi við koyrikort og nummarplátur

Ár 1997, mikkudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrnevnda fyrispurningi frá Hans Paula Højgaard, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

- 1) Landstýrið verður biðið um at geva tinginum frágreiðing um á hvørjum støði, avgreiðslan av koyrikortum og nummarplátum skuldi vera á, aftan á at Bileftirlitið yvirtók umsitingina frá Pútaskrivstovuni?
- 2) Hevur landstýrið ætlanir um umsitingarlígar broytingar, sum m.a. føra við sær, at fólk fáa avgreitt omanfyri nevnda viðurskiðir á sama hátt, sum tá sýsluskrivstovurnar umsótu hesi viðurskiðir?

Viðmerkingar:

Fyri einum ári síðani yvirtók Bileftirlitið bilaskrásetingina frá Pútaskrivstovuni, og fevnir hetta arbeiðið í høvuðsheitum um nummarplátur og koyrikort, og í sambandi við hetta arbeiði eisini royndarplátur, tíðaravmarkað koyrikort, internationalt koyrikort, endurnýggjan av koyrikorti o.s.fr.

Fyri fólk í Havn kundi tað næstan gera tað sama, um tey skuldu fara á Bileftirlitið í staðin fyri Pútaskrivstovuna at endurnýggja koyrikortið, við ella eftir nýggjari nummarplátu. Stovnarir eru jú gratnar.

Men fyri fólk, sum búgva aðrastaðni í landinum, var yvirtøkan eitt stórt afturstig, tí fyri tey er tað vordíð ivørligari og tekur longri tíð, og tænaðan, sum Bileftirlitið veitir fólki í Fylsumoyggi, Norðoyggjum, Suðuroy, Vágum og Sandoy, eru á so lágu stöði, at fólk so smátt eru um at ynskja gomlu skipanina aftur, tá tey kundu fáa øll hesi viðurskiðir avgreidd á síni "egnu" sýsluskrivstovu, sum bæði var skjótari og ómaksleysari.

Vil ein bileigari nú hava t.d. pláturnar av, hoyðist hann sjálvur at gera tað og senda pláturnar til Havnar. Tað sama er við koyrikortinum, og tað er komið fyri, at eldri fólk av somu orsök hava uppgivið at endurnýggja koyrikortið orsakað av truplun avgreiðslumøguleikum.

Sama ger seg galdandi í sambandi við royndarplátur, og hava vinnulívið og einstaklingar stórar trupulleikur á hesum øki.

Neyvan var ætlunin, at tænustan á hesum øki skuldi verða fyri so stórum alnærstignum, tá yvirtøkan fór fram, og vónandi byggja hesi viðurskifti á misskiljingar, sum kunnu rættast soleiðis, at borgararnir fáa minst líka góða tænastur, sum tá sýsluskrivstovurnar umsótu hesi viðurskifti, og er hetta orsøkin til hesar spurningar.

17. apríl 1997 varð við 22-0-0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skal svarast.

23. maí 1997 svaraði Sámal Petur í Grund, landsstýrismaður, fyrispurninginum soleiðis:

S v a r

Tað er rætt, at tað ikki er eins høgligt hjá øllum at fáa endurnýggja koyrikort ella at fáa nummarplátur, som undir gomlu skipanini. Ein verður noyddur at bíða eftir postinum, áðrenn tey hava hetta í hendi.

Undir gomlu skipanini kundu fólk fara inn á nærmastu sýsluskrivstovu fyri at fáa hesi viðurskifti avgreidd, og er ætlanin at fáa eina líknandi skipan í lag, antin við sýsluskrivstovurnar ella postverkið.

Tá nýggj kunngerð um umbýtið av koyrikortum kemur í næstum, er ætlanin, at fólk av bygd skulu kunna fara inn á nærmasta posthús fyri at avgreiða øll viðurskifti. Postverkið og Bileflirlitið hava eina avtalu um hesi tingini, og arbeitt verður við at fáa eina líknandi skipan fyri nummarspjøldrini.

Av tí at tað eru fleiri posthús enn sýsluskrivstovur her á landi, kemur avgreiðslan av koyrikortum og nummarspjøldrum soleiðis upp á eitt nógv lægri støðið, enn tá avgreiðslan fór fram á Fútuskrivstovuni og á sýsluskrivstovunum.

100-43 Fyrispurningur til lögmann viðvíkjandi góðkenning av fiskiveiðuavtalunum við fremmand lond.

Ár 1997, mikudagin 16. apríl boðaði formaðurin frá omanfyrinevnda fyrispurningi frá Henrik Old, løgtingsmanni, sum er soljóðandi:

Fyrispurningur

1. Hvørjar avtalur hevur landsstýrið gjørt við fremmand lond á fiskivinnuøkinum í 1997?
2. Hvi eru hesar avtalur ikki lagdar fyri løgtingið til góðkenningar?

Viðmerkingar:

Síðan føroyingar á fyrsta sinni gjørdur fiskiveiðuavtalur við fremmand lond hava hesar verið lagdar fyri løgtingið til góðkenningar. Um so var, at løgtingið ikki var saman, tá avtalan varð gjørd, vórðu hesar fyribils góðkendar av marknaðarnevndini.

Henda mannagongd varð broytt í fjør, við tað at eingin av avtalunum varð lögð fyri løgtingið til góðkenningar.

Eg rokni við, at broytta mannagongdin hevur samband við nýggju stýrisskipunina, tí eftir § 52, stk. 1, í henni hevur landsstýrið málsræði í førum, har heima stýrið hevur heimild at tígast við onnur lond, men eftir stk. 2 kann landsstýrið ikki gera avtalur, sum krevja luttøku løgtingsins fyri at verða útlit, ella sum annars eru týðningarmiklar.

Er tað soleiðis, at lögmaður og landsstýrið ikki halda, at hesar avtalur krevja løgtingsins góðkenning, og um so er, hvør er grundgevingin fyri hesum.

17. apríl 1997 varð við 22-0 0 atkvøðum samtykt, at fyrispurningurin skulð svarast.

29. maí 1997 svaraði lögmaður fyrispurninginum soleiðis:

Svar

Til 1. Føroyar hava gjørt fiskiveiðisáttmálar við Noreg, Russland, Ísland, ES, Estland og Litavia fyri 1997. Harumframt eru avtalur gjørdar um fiskiskapin hjá føroyskum skipum á NAFO-økinum eftir rækjum og toski, á NEAFC økinum eftir kongafiski og norðhavssild og í NASCO-felagsskapinum eftir laks. Avtala um norðhavssild galdandi fyri 1997 er samuleiðis gjørd.

Til 2. Samsvarandi stýrisskipanarlógini § 52 og sambært § 26 í lógini um vinnuligan fiskiskap ger landsstýrið á hvørjum ári árlegar fiskiveiðuavtalur við tey lond, sum Føroyar hava rannuavtalað við, og sum eru góðkendar av løgtinginum. Harafturat verða avtalur gjørdar millumlandafelagsskapir sum NEAFC, NAFO og NASCO, har føroyskur limaskapur (Danmark vegna Føroyar) er góðkendur av løgtinginum (§ 4, 6, stk.) Nevndu avtalur skulu ikki fyri løgtingið fyri at verða útintar. Lógin um vinnuligan fiskiskap varð broytt við løgtingslóg nr. 92 frá 13. juni 1995 samsvarandi leiðlutinum hjá løgtingsins fiskivinnunevnd eftir at stýrisskipanarlógin kom í gildi.

Verða nýggjar avtalur gjørdar, sum skulu hava góðkenning løgtingsins, verða hesar lagdar fyri løgtingið.

Eftir er at leggja avtaluna um norðhavssildina fyri tingið, og verður hetta gjørt sum skjótast.

Lögmaður boðar á hvørjum ári í frágreiðing til løgtingið frá uttanlandsvirksemi landsstýrisins, herundir útslit av fiskivinnusamráðingum.

the 1990s, the number of people in the world who are undernourished has increased from 600 million to 800 million (FAO 1996).

There is a growing awareness of the need to improve the nutritional status of the world's population. The United Nations World Food Programme (WFP) has been instrumental in the development of the *World Food Summit Declaration* (WFP 1996) and the *World Food Summit Plan of Action* (WFP 1996). The *World Food Summit Declaration* states that 'the world must ensure that all people have access to sufficient food and that the world's food resources are used in a sustainable manner'. The *World Food Summit Plan of Action* states that 'the world must ensure that all people have access to sufficient food and that the world's food resources are used in a sustainable manner'.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security. They provide a framework for action to improve the nutritional status of the world's population. The *World Food Summit Declaration* and the *World Food Summit Plan of Action* are the first international agreements to address the issue of food security.

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased by 1.5 million, and the number of people aged 75 and over has increased by 1.1 million (Office of National Statistics 1999). The number of people aged 85 and over has increased by 0.5 million.

There is a growing awareness of the need to develop services to meet the needs of the ageing population. The Department of Health (1999) has published a strategy for ageing, which sets out the government's commitment to improve the lives of older people. The strategy is based on three main principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

The strategy is based on the following assumptions: (1) that older people are a valuable resource; (2) that older people have the right to live independently; (3) that older people have the right to access the services they need; and (4) that older people should be treated with respect and dignity. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

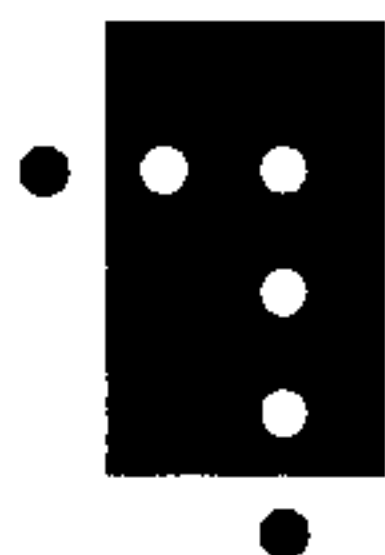
The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity. The strategy is based on the following principles: (1) to ensure that older people have the opportunity to live independently; (2) to ensure that older people have access to the services they need; and (3) to ensure that older people are treated with respect and dignity.

RED: 10 X

Nasjonalsbibliotek

Nasjonalsbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12 22

